

~~14 pp~~

14 pp 4 11 13

V
SANC

EX SEL

ET PROBAT

DOXIS PATRIE

per V. P. ZACH

Cartusianum fid

NUNC vero rec

recognita; ac hact

NEIRA, S. Soci

delideratis.

st

V. P. CORNE

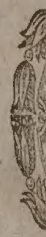
CAR

TOMV

Comple

IVLII, AVGV

Cum

COLON

Sumptibus

ANN

Cum gratia

Ex libris

VITAE
SANCTORVM,
EX SELECTISSIMIS
ET PROBATISSIMIS ORTHO-
DOXIS PATRIBVS, PRIMVM QVIDEM
per V. P. ZACHARIAM LIPPELOO
Carthusianum fidei-Compendio conscriptæ:
NUNC verò recens Recensitæ, exactissimè
recognitæ; achactenùs tam ex R. P. RIBADE-
NEIRA, S. Societatis IESV, quàm aliundè
desideratis, affatim locupletatæ:

Studio & Labore

V. P. CORNELII GRASII ITIDEM
CARTHUSIANI.

TOMVS TERTIVS.

Complectens Sanctos Mensum

IVLII, AVGVSTI, ET SEPTEMBRIS.

Cum licentia Superiorum.

COLONIAE AGRIPPINAE,
Sumptibus Bernardi Gualtheri.

ANNO M. DC. XVI.

Cum gratia & privilegio Sac. Caes. Maiest.

Ex libris Patris Eriani Canalati prope Varsavi.

FACULTAS PLENARIA:

A

REVERENDO IN CHRISTO

P. D. BRVNONE D'AFFRINGVES,

Sacri Ordinis Carthusiensis Moderatore

Primario: Fr. Cornelio Grasio

concessa.

VENERABILIS in Christo Pater.
QVAE de libris tuis in lucem eden-
dis scribitis; tenore praesentium, vobis li-
centiam facimus, ea edendi: Iuxta formam
Ecclesiae consuetam. VALETE IN DOMI-
NO: qui tibi, & nobis per preces tuas bene-
dicat. CARTHVSIAE, Die Septima
Septembris 1615.

VESTER in DOMINO Confater

Fr. BRVNO: PRIOR

CARTHVSIAE.

APPROBATIO.

VITAE SANCTORVM a Fr. CORNE-
LIO GRASIO, CARTHVSIAE Co-
loniensis Alumno, nunc denuò magno labore reco-
gnita; diuersis locis emendata: Virarum etiam ali-
quot accessione aucta; ad DEI Gloriam; ad
SANCTORVM Laudem; ad legentium adifica-
tionem: vtiliter recudentur. COLONIAE
AGRIPPINAE, 20. Ivnii 1616.

Henricus Francken Sierstorpffius

S. Theologiae Doctor; Regens

Gymnas. Laurent. librorum

Censor.

REVE-

REVER

IN CHRIS

DOMINO, E

MERO, A

Philipp

credidit penè, ob-
cellentiam, haud pa-
humana sapientia re-
vix sufficit debitis co-
hendere, quaptomi-
dellinare poterit, &
quippe refugit notit-
dulcedinis coelestis,
tas apud Altissimi
dilectore & coluere
qui que cum Regio-
nis honorificati sunt a-
patris eorum: Memori-
advent.

Ad reru porrò m-
cum & in hoc & in
extant: pauca quaed-
rasse sufficet. Prim-
clauiger D Petrus;
a Christo primaru
quidam & insigni-
Illanimur, de qu-
In plateas, inquit, et
Sunt & gradatius, vt

NARIA:

CHRISTO
FRINGES,
Moderatore
Grasio

Christo Pater
in lucem eden-
tium, vobis li-
tuxta formam
ETE in Domi-
precres tuas bene-
Die Septima

OMINO Confiter
NO: PRIOR
HVSIAE.

TIO.
m à Fr. CORNI-
RTHYSIAE Co-
magno labore reco-
Vitarum etiam ali-
EI Gloriam; ab
légentium adifica-
COLONIAE
I 1616.
en Sierstorpffius
Doctor; Regens
rent. librorum

REVE

REVERENDISSIMO IN CHRISTO PATRI AC DOMINO, D. SASBOLDO VOS- MERO, ARCHIEPISCOPO Philippensi dignissimo; S.

Deo sunt stupenda Omnipoten-
tis Dei magnalia, Præsul am-
plissime, quibus electos suos, etiã
luteo hoc ergastulo conclusos,
in terris olim iustificavit, vt
an condignè ea conscribenda,
donnulla perplexa valde prima
fronte cum appareant: tum in-
credibilia penè, ob mirabilium altitudinem & ex-
cellentiam, haud pauca sanè videntur. Et quidem si
humana sapientia temporariam illam claritatem
vix sufficit debitis coloribus depingere, & compre-
hendere, quantominus ipsam æternam perfectione
delineare poterit, & intellectu capere? Humanam
quippe refugit notitiam, quam magna multitudo
dulcedinis cœlestis, quanta gloria, quantaque digni-
tas apud Altissimum præparata sit his, qui cum hic
dilexere & coluere in veritate. Vnde meritò fideiũ
qui que cum Regio Psalte exclamet: *Mihi autem ni-
mis honorificati sunt amici tui: nimis confortatus est princi-
patus eorum: Memoriam abundantie suauitatis tue eru-
fabunt.*

Ad rerũ porro mirabilium exēpla quod attinet,
cũ & in hoc & in reliquis Tomis innumera penè
extent: pauca quedam ex præcipuis hic com memo-
rasse sufficiet. Primus igitur sese offert cœlestis aulæ
clauiger D Petrus; qui sicut inter omnes Apostolos
à Christo primatu est auctus, ita etiã præclariora
quedam & insigniora ab eo miracula edi concessit;
Illa nimirum, de quibus hæc in Actis S. Euangelista;
*In plateas, inquit, eiciebant infirmos, & ponebant in le-
stulis & grabatis, vt veniente Petro, saltem vmbra illius*

Psalm. 136.

144.

Act. 5.

DEDICATORIA.

obumbraret quenquam illorum, & liberarentur ab infirmitatibus suis. Et post pauca: *Afferentes egros & vexatos à spiritibus immundis: qui curabantur omnes.* Hinc sanè vnius fuisse Petri curare languentes vmbra corporis, luce meridiana clarius elucet: Si namque cæterorum Apostolorum vmbra id prestitisset, quid tantà compressio in exponendis infirmis; quos Petri transeuntis vmbra curaret? Porro si tunc opem ferre poterat vmbra corporis, quantò magis nunc plenitudo virtutis? Si tunc supplicantibus proderat aura quædam pertranseuntis, quanto magis gratia nunc permanentis: Quid dicam de sacris eius vinculis, quæ velut nobilissimæ victoriæ gloriosa trophæa, omnium ferè sanctorum Patrum egregijs celebrata præconijs, in Ecclesia sunt perpetua memoria cōsecrata: Et quidem meritò. Si namq; quædam species vacuæ imaginis habere potuit in se vim salutis; quantò magis de corpore meruerunt attrahere salubritatis, ferreo pondere sacris impressa membris vincula passionis? Optimo itaque iure per omnes Christi Ecclesias, auro pretiosius multò habetur ferrum illud pœnalia vinculorum; quod sanè olim adedò illustribus miraculorum signis diuina virtute fuit glorificatum: vt vscatissimum fuerit Romanis Pontificibus, præstantissimi muneris loco; aliquid ex eiusdem limatura ad insigniores personas mittere.

Occurrit secundo locogentium Doctor D. Paulus; cuius admirandas operationes Euangelista paucis perstringens; *Virtutes;* ait, *non quaslibet faciebat Deus per manū Pauli; ita vt etiā super languidos deferrentur à corpore eius sudaria & semicinctia: & recedebant ab eis languores, & spiritus nequam egrediebantur.* Optimè sanè haud communes ac passim fieri solitas has appellat virtutes S. Lucas, quæ per sudaria & semicinctia cum Pauli corp⁹ tetigissent, Ephesi edebantur. Mirari namque visus est & ipse Dominus, subsequenti & eū cōprimenti turbæ, quando vestis suæ simbriæ tactu, sensit ex se virtutem exisse, ac rogans dixit; *Quis me*

Aug. ser. 29:
de Sanctis.

Calend. Aug.

Greg. Papa
libr. 1. epist.
6. & lib. 6.
epist. 23.

Act. 19.

Luc. 18.

DE

teigit? Quin & n
quæ non veltum
tium, sed earum qua
fissent tactu edita su
Dominus dixerit: *q
& ipse faciet.* & mai
Apparet sanè in
mabus fidelium ope
le suis charismatibus
ea virtute sanctificari
excellentia superflu
gratia, quæcumq; ill
fandi; & ea quidem
bus imperans, demer
tat & supra naturæ v
sanitati; quemadmod
Pauli diximus; quæ
curabant, & prauos

Hinc cetere tam
postoli exemplo &
liqurum in Eccle
dem: quæ ab Euang
raculis comprobant
simum est; vt non
sit, si exemplo Hæ
te Euangelista, ta
sanabantur, atque
Pauli, ac cæterorum
reliquias petat: vt
illi olim sunt fide
giomachus eò tem
non dicam, Christi
semicinctia, ver
sacras reliquias n
malis demonibus
modo eadem suda
etiam aliorum pl
in illorum gestis vi

DEDICATORIA.

petigit? Quin & maiores hæ virtutes videri poterant, *Matth. 9.*
quæ non vestium tunc corpori Apostoli inhareren- *Marc. 5.*
tium, sed earum quæ aliquando Pauli corpori adhæ-
sissent tactu editæ sunt; vt merito de suis olim ipse
Dominus dixerit: *Qui credit in me, opera quæ ego facio, Ioan. 14.*
& ipse faciet, & maiora horum faciet.

Apparet sanè in his stupèda Spiritus sancti in ani-
mabus fidelium operatio; adeò vt quancumque il-
le suis charismatibus perfuderit, non tantum illam
ea virtute sanctificari; verum etiam redundantia &
excrefcentia superfluentis mensuræ ac exuberantis
gratiæ, quæcunq; illi inhaerent, diuina virtute per-
fundi; & ea quidem, quæ terrenis pariter ac coelesti-
bus imperans, dæmones cruciet, & in fugam conuer-
tat; & supra naturæ vires morbo languentes restituat
sanitati; quemadmodum de sudarijs & semicinctijs
Pauli diximus; quæ à corpore eius delata, languores
curabant, & prauos dæmones abigebant.

Hinc certè tam Christi Domini, quàm Pauli A-
postoli exemplo & auctoritate, cultum sacrarum re-
liquiarum in Ecclesia institutum, stabilitum, eun-
demque ab Euangelistis scriptis testatum, atque mi-
raculis comprobatum, initium sumpsisse exploratis-
simum est; vt non sit qui iure calumniam facere pos-
sit, si exemplo Hæmorrhøissæ, & aliorum, qui, testan- *Luc. 8.*
tè Euangelista, tangentes eandem Domini fimbriam *Matth. 9.*
sanabantur, atque Ephesiorum credentium, Christi, *Marc. 5.*
Pauli, ac cæterorum Sanctorum, quisque fidelium
reliquias petat: vt ex illis hauriat illam gratiam, quam
illi olim sunt fide præuia consecuti. Si verò quis Ha-
giomachus eò temeritatis & procaciæ procedat, vt,
non dicam, Christi vestis oram, ipsa Pauli sudaria &
semicinctia, verum aliorum in cælis regnantium
sacras reliquias nullius virtutis habeat, sanè in co-
malis dæmonibus peiorem sese exhibebit, qui non
modò eadem sudaria Pauli ac semicinctia, verum
etiam aliorum plurimorum sanctorum (vt passim
in illorum gestis videre est) reliquias exhorrescentes,

DEDICATORIA.

earundeq; virtutum haud pati sufferentes, cum se ab illis cruciari, torqueri, adurique exclamarent: tum ab obsessis diu corporibus eiulabundi fugiebant. Porro quæ sunt diuinitus concessa, orarijs & semicinctijs, eadem Pauli ossibus haud esse attributa, vel hæc omnia Paulo priuatim & non cæteris sanctis omnibus communicata, neminem ab exordio nascētis Ecclesiæ Patrum dixisse inuenerimus.

Longum verò nimis foret, omnes eos qui extra Ecclesiā Catholicā per diuersarum hæresum abrupta præcipitia sese dederunt, cultumque sacrarum reliquiarum impugnarunt, hic recensere. Nos autē, penes quos Catholica veritas, cum a Gennadio & cæteris h̄ Orthodoxis Patribus (quos breuitatis studio omittimus), Sanctorum corpora, & præcipue beatorum martyrum reliquias, perinde ac si Christi membra, censemus sincerissime honoranda; & Basilicas eorum nomini-bus appellatas, velut loca sancta diuino cultui mancipata, affectu piissimo & deuotione fidelissima adpropinquamus. Inhesit porro fidelibus pia ac religiosa traditio, ut cum minus liceret ipsa Sanctorum sepulchris condita corpora tangere; sudarium vel aliquod aliud velum eisdē desuper admoherent. Quantam autem inde virtutē haurirent eiusmodi vela sanctorum tumulis admoda, abunde testatur B. Gregorius c. Papa, & d. alij.

Quid? quod non solum velamina atque panniculos, sed & vestimenta languentium ac defunctorum, sacris altaribus, vbi essent reliquie martyrum, supposita, ad restituendos incolumitati ægrotantes, & ad vitam defunctos accepisse virtutem, apud fidelissimum testem & Augustinum reperi-mus: qui ad arguendam gentiliū impietatem, complurium miraculorum suo tempore in Africa editorum catalogū texuit; eandemque gratiam, floribus, qui iisdē sacrarum reliquiarum loculis admoneri consueuerunt, impertiri solitam, pluribus idem mōstrat exemplis. Et quod magis est, non tantū sudaria & semicinctia, velamina, vestes, flores & frondes, & si quæ alia sacris ad-

a De Eccles.
dog. c. 73.
b Apud Rob.
Bell. r. tom.
1. Controv. 7.
Lib. 2. c. 3.
c Li. 3. ep. 30.
d Io. m. Diac.
in vita Greg.
lib. 2. ca. 42.
Greg. Turc.
de glor. mar.
c. 28.
e Libr. 22. de
Ciu. Dei c. 8.

DE
admota reliquijs, tan-
sueuere, sed & ipse p
etorum sepulchra qu
circumaspersionem
dem horum integrant
inprimis a Gregorius
sacredine pulueris co
quo conditorium, vbi m
auferre permittat, pro
quam res magni pretij

De frequentibus a
collecto puluere circa
diuina virtute fieri so
rius Papa; qui fidei
puluere collecto ex a
reuocatum ad vitam
& de his quæ ipse ex
tonentis.

Sed enim eandē
quiarum martyris
experimento testat
hæc dicit de sanctis
pariādem possunt qu
sue honoratur; quor
qua passionis signa, i
adeo frequens horum
exiguus puluis, aut
norem sufficiant: c
reliquiarum omnino
pro toto martyre; qu
prodigiosa saluati

Et quidem in di
tyris in plures in
condique in di
sunt martyrum.
nius eiusdemque
quæ condita: hæc
corpus vbiq; ho

DEDICATORIA.

admotā reliquijs, tantam operandi miracula vim cō-
sueuere, sed & ipse puluis & situs, quo (vt accidit) Sā-
ctorum sepulchra quandoque obducuntur, vel etiam
circumasperguntur, eadem virtute præditi fuere. Fi-
dem horum integram faciunt Patres serè omnes; &
inprimis a Gregorius Nyssenus; qui de eiusmodi cō-
suetudine pulueris colligendi hæc ait: *Si quis puluerē,*
quo conditorium, vbi martyris corpus quiescit, oblitum est,
auferre permittat, pro munere puluis accipitur: atque tan-
quam res magni pretij condenda terra colligitur.

a In Orat. in
laudē Magni
Theo.

De frequentibus autem, eximisque miraculis ex
collecto puluere circa Sanctorum sepulchrā iacente,
diuina virtute fieri solitis, verax extat testis b Grego-
rius Papa; qui fideli certa que attestacione refert, ex
puluerē collecto ex altaris crepidine, mortuum esse
reuocatum ad vitam. Complura quoque id genus,
& de his quæ ipse expertus est, scribit c Gregorius Tu-
ronensis.

b Lib. 3. dial.
c. 17.

c Lib. 2. de
mirac. S.

Mart. c. 1. e

alibi.
d Orat. 1. in
Iulian.

Sed enim eandem virtutem in exigua parte reli-
quiarum martyris, quæ in toto sit corpore, inesse,
experimento testatur d Gregorius Nazianzenus; vbi
hæc dicit de sanctis martyribus: *Quorum, inquit, cor-*
pora idem possunt quod animæ; siue manibus contrectentur,
siue honorètur; quorum vel solum sanguinis guttæ, aut exi-
gua passionis signa, idem possunt quod corpora. Et e alibi: Est e In Cygnæis
adeo frequens horum luctæ certaminumque veneratio; vt de animi
exiguus puluis, aut reliquæ veterum ossium, totius ad ho-
morem sufficiant: & nonnullorum saltem appellationem,
reliquiarum omninè expertem, scio certis locis inditam esse
pro toto martyre; quæ tamen eandem vim obtinuerit. O re
prodigiosam! salutem affert sola recordatio.

e In Cygnæis
submiss.

Et quidem inde euenit, vt corpus vnius mar-
tyris in plures interdum partes diuidi soleret, re-
condique in diuersis altaribus; quæ sepulchra
sunt martyrum. Inde & fortasse accidit, vt cum v-
nius eiusdemque martyris diuersis in locis reli-
quæ conditæ haberentur, & æquæ ac si integrum
corpus vbique horum locorum conditum esset, ea-

DEDICATORIA.

dem miracula sint operate: vnus eiusdemque martyris corpus diuersis in locis haberi dicatur. Tolerabilis error; cui non hominum impostura; sed exuberans diuina largitas præbuit occasionem; dum quod ob virtutis præstantiam diuersis in locis sit vnus eiusdemque martyris erecta memoria, vel excitatum sepulchrum: quisque apud se corpus illius haberi est opinatus.

Quandoquidem ergo præpotenti Deo placuit electorum suorum non modo corpora, reliquiaque, sed & communia quæuis ipsdem admota, vilissimaque eorum tumulis iahærentia (vt puluerem & situm) tot tantisque salutiferis glorificare signis, vt quanta iam beatitudine eorum animæ in cælis fruuntur, liquidò attestaretur, quidni nos eos utiq; ipsos ibidem iam triumphantes, tanquam promississimos apud Omnipotentem intercessores ac potentissimos deprecatores fiducialiter adeamus, atque eorum suffragia imploremus: Faceffant itaque aduersariorum cõmentia, Patrum a testimonijs abundè passim diluta, meritoque sibi congratuletur Christianus ac Catholicus Orbis de SS. Reliquiarum abundantia; cum quotquot singulorum reliquijs exornatas, singulis dicatas possideat Basilicas, totidem reuera habeat & in cælis patronos eximios: & in terris protectores validissimos. Comprobat id ipsum D. b Chrysostomus, cum Romam sepulchris B. Apostolorum Petri & Pauli munitam asseuerat dicens: Hoc corpus (nimirum Pauli) plebem hanc munit; quod quantis turri, innumerisque manibus ac vallis est tutius; & cum ipso corpus etiam B. Petri. Simile & Venantius Fortunatus, Christianus, nobilis poëta inter alia.

a Apud Rob.
Bellar. tom.
1. Controu. 7.
Lib. 1. 2. & 3.

b Rom. 32. in
ep. ad Rom.

Lib. 3. Carm.
c Petrus.
d Paulus.

c Hic petra firma manens. d ille architectus habetur;
Surgit in his templum: quo placet ara Deo.
A facie hostili duo propugnacula præsum;
Quos fidei turres: Vrbis caput Orbis habet.

Sanè quàm hæc de protectione vrbis Romæ sint vera, cum innumera penè vtriusq; seculi extent exempla,

DED

pla, vauum B. Grego
testimonium, ex his
nim scribit ad Rusti
Romam veniret: si g
datis, sollicitè debetis
Principi in hac vrb
ne populi, & sine adu
ille si Deo auctore seru
solumus, de sanctis
mos: Nos inquit illor
& candelabra, haud im
Ecclesiam sicut colum
aut scopuli vndarum
luminaria tenebras im
nihil verius, post Iesi
strum (quem semper
moderatores ac de
temur de Patronis
dici queat, nullas
& rerum varietates

Ceterum cum
rebus præclarè ge
Præsul Reuerendi
studiosè recogniti
datum, plurimum
R. T. P. multo ra
potissimum incit
canum virtutum
in tantum sunt ce
decantandis hien
dem claritudine n
fex Maximus R. V
dram cõscendere
gregia que que sit
quo hoc munere
mum tibi congr
Dominus nos
Pontificum, ac to

DEDICATORIA.

pla, vnum B. Gregorij Romani Pontificis sufficiat *Lub. 7. ep. 33.*
 testimonium, ex his quæ experimento didicisti: e-
 nim scribit ad Rusticianam Patriciam: rogans vt
 Romam veniret: Si gladios (inquit) Italia bella formi-
 datis, sollicitè debetis aspicere, quanta B. Petri Apostolorum
 Principis in hac vrbe protectio est, in qua sine magnitudi-
 ne populi, & sine adiutorijs militum, tot annos inter gladios
 illæsi Deo auctore seruamur. Idè ferè memoratus Chry-
 sostomus, de S. nctis Martyribus luentino & Maxi-
 mo; Nos (inquit) illos & columnas & scopulos, & turres,
 & candelabra, haud immeritò dixerimus. Christi etenim
 Ecclesiam sicut columnæ sustinent; sicut turres muniunt; si-
 cut scopuli vndarum spiritualium assultus repellunt, sicut
 luminaria tenebras impietatis discutiunt. Quàm autem
 nihil verius, post Iesum Christum redemptorem no-
 strum (quem semper & ybique supremum omnium
 moderatorem ac defensorem agnoscimus ac profi-
 temur) de Patronis huius inlytè vrbis ac Diocæscos
 dici queat, nullus non prudens inter tot discrimina
 & rerum varietates indies facillè aduertit.

Cæterum cùm Terrio huic Tomo de Sanctorum
 rebus præclarè gestis, patronus adiscendus esset,
 Præsul Reuerendissime: ad offerendum eum, (iam
 studiosè recognitum, innumeris penè locis emen-
 datum, plurimumquæ auctum) ac commendandum
 R. T. P. multæ rationes cùm me impellerent, tum
 potissimum incitauit splendor insignium ac heroi-
 carum virtutum tuarum: quæ toti orbi Catholico
 intantum sunt conspicuæ: vt non mihi opus sit iisdè
 decantandis hic multum immorari. Sed enim earū-
 dem claritudine mirificè delectatus Clemens Ponti-
 fex Maximus R. V. P. sublimè illā Pontificale Cathe-
 dram cōscendere voluit: quippè qui nisi summa & e-
 gregia quæque sibi de T. R. P. polliceatur; vnde & exi-
 guo hoc munere honorè istum meritis tuis dignissi-
 mum tibi congratulor ex intimo sanè cordis affectu.

Dominus noster IESVS CHRIS TVS Princeps
 Pontificum, ac totius Ecclesiæ caput, quæ tibi pro in-

DEDICATORIA.

numera subitis periculis, ac immensis pro eadē ex-
 antlatis laboribus, incomprehensibilia æternaque
 præmia præparavit, vestros pios conatus ad sui no-
 minis maiorem gloriam, multorūq; salutem etiam
 atque etiam prosperet, secundetque iugiter. Colonia
 Agrippinæ & Monasterio nostro Carthusiensi, Anno
 à partu virginico, supra sexquingentesimum centesimo
 tertio, postridiè Assumptionis gloriosissimæ Deipa-
 ræ Virginis MARIÆ.

Reuerend. V. P.

Obseruantissimus in Christo

Fr. Cornelius Grasius.

INDEX

INDEX	
idem.	Dit.
	3
	9
	10
	15
Julius.	17
	19
	23
	26
	30
	3
	5
	7
	14
Augustus.	
September	

INDEX SS. TERTIO HOC TOMO CONTENTORVM.

A.

Menses.

Dies.

Julius.

Augustus.

September.

3	A Natolij Episcopi Laodirensis.	51
9	Anatolie virginis & martyris	115
10	Amelberge vidue.	123
15	Athanaj Episcopi Neapolitani.	172
17	Alexij Confessoris	185
19	Arsenij Eremitæ.	200
23	Apollinaris Ravenensis Episcopi	241
26	Anne Matris B. Marie.	269
30	Aldon & Semmes Martyrum.	303
3	Apr. n. Episcopi	339
5	Apr. n. martyr.	362
7	Alberti Carmelitæ.	372
14	Athanasie Abbatisse.	429
15	Assumption. Solemn. B. M. A. P. I. A. E.	433
	Arnulphi Episcopi Suestonensis.	439
16	Arfacij Confessoris.	446
	Arnulphi Episcopi Metensis.	450
18	Agapiti martyris	478
19	Andree & sociorum martyrum	485
22	Audoeni Episcopi Rothomagensis.	539
25	Arelij Abbatis	556
26	Alexandri militis & martyris	570
28	Augustini Episcopi Hipponensis.	601
31	Aidam Episcopi	631
3	Aignephi & sociorum martyrum	657
4	Audomari Episcopi Morinæ.	732
12	Autonomi martyris	784
13	Amati Episcopi Senonensis	811
	Amati Presbyteri & Abbatis	805
15	Aichardi Abbatis	874
16	Abundij & sociorum	883
	B.	
14	Bonauent. Cardin. & Episc. Abba. Mino.	159
23	Brigitte vidue	251
		Bast.

INDEX

<i>Menses</i>	<i>Dies.</i>	INDEX	
Julius.	5	Basilice B. Marie ad Nives	369
	19	Bertulphi Abbatis	494
Augustus.	20	Bernardi Abbatis	502
	25	Bartholomei Apostoli	545
	30	Dononij Abbatis	625
September	5	Bertini Abbatis.	687
		C.	
	1	Carilephi Abbatis	1
	8	Chiliani Episcopi & martyris.	96
Julius.	9	Cyrilli Episcopi & martyris.	114
	10	Canuti Regis & martyris	124
	24	Christine virginis & martyris	255
	25	Christophori martyris	264
	29	Callinici martyris	292
	8	Cyriaci, Sifinnij ac sociorum martyrum	388
	12	Clare virg. Ord. Clarissarum iniciatricis	408
Augustus.	13	Cassiani Brixienfis Episcopi & martyris.	420
	23	Claudij, Asterij ac sociorum martyrum	537
	27	Cesarij Episcopi Arelatenfis	571
	4	Candidæ iunioris Neapolitane	681
	8	Corbiniani Episcopi Frisingensis	720
September.	14	Cornelij Pape.	842
	14	Cypriani Episc. & martyris	847
	26	Cypriani & Iustine martyrum	876
	27	Cosme & Damiani martyrum & socior.	983
	28	Charitonis confessoris.	1000
		D.	
Julius.	8	Disibodi Episcopi	108
Augustus.	4	Dominici Confessoris	343
	29	Decollationis S. Ioannis Baptiste.	612
September	1	Duodecim fratrum Asorum	635
	9	Dorothei & sociorum	729
		E.	
	1	Eparchij Abbatis.	25
Julius.	6	Esaie Prophetæ	57
	13	Eugenij Episc. Carthag.	152
Augustus.	1	Eusebij Episcopi Vercellen.	323
	1	Ethelvoldi Episc. Wyntonienfis.	328
		En-	

<i>Menses.</i>	<i>Dies.</i>
Augustus.	1
	25
	1
	5
	6
	7
	14
September	16
	20
	22
	27
	3
Julius.	10
	18
	31
	1
Augustus.	30
September	18
Julius.	
	3
Augustus.	1
	1
	2
September	2

369
494
502
545
625
637

I
96
114
124
255
264
292
358
403
420
537
551
631
720
842
847
976
983
1000

108
343
462
635
722

25
47
152
323
328
411

Menses.
Augustus.

September

Iulius.

Augustus.

September

Iulius.

Augustus.

September

Dies.

SANCTORVM.

12	Euplij Diaconi & Martyris.	417
25	Eusebij ac sociorum martyrum	547
1	Egidij Abbatis	646
5	Endoxij ac sociorum martyrum	690
6	Eleutherij Abbatis.	695
7	Enortij Episcopi Aurelianensis	704
14	Exaltationis sancte Crucis solemnitas	837
16	Edithæ virginis	890
	Euphemie virginis & martyris	893
20	Eustachij, vxoris eius ac filiorum martyrum.	934
22	Emmeranni Episcopi & martyris	660
27	Eleazari Comitis.	987
	F.	
3	Felicitis presbyteri & sociorum martyrum.	48
10	Felicitatis ac filiorum martyrum.	190
18	Frederici Episcopi Traiectensis & martyrum.	190
31	Fabij martyris	304
1	Friardi Reclusi	321
	Felicitis apud Gerundam martyrum.	328
30	Fiacci Eremitæ	621
	Felicitis & Adancti.	623
18	Ferregli martyrum.	917
	G.	
1	Galli Aruernorum Episcopi	8
1	Goaris Presbyteri	59
1	Godoleuæ martyris	63
29	Gulielmi Episcopi Briocensis.	298
31	Germani Episcopi Antistodorenensis.	305
11	Gaugerici Episcopi Cameracensis.	403
19	Goerici Episcopi Metensis.	920
25	Genesij martyris Arelatensis	550
	Genesij martyris Romani	552
	Gregorij Episcopi Vtraiectensis.	555
27	Gebehardi Episcopi Constantiensis.	588
27	Georgij Diacon & sociorum Martyrum.	197
	Guidonis Confessoris	780
	Gerardi Episcopi & martyris.	971

<i>Menses.</i>	<i>Dies.</i>	INDEX	
Iulius.	11	Hildulphi Episc. Treuirens.	113
	14	Henrici secundi alias Primi Imperatoris	163
Augustus.	20	Hyacinthi martyris	267
	13	Hippolyti ac sociorum martyrum	421
	16	Hyacinthi confessoris.	456
	18	Helene matris Constantini Imperatoris	479
	25	Hunegundis virginis	559
September	7	Anniberti Confessoris.	697
	17	Hildegardis Abbatisse	908
	30	Hieronymi Presbyteri Doctoris Ecclesie	1015
	7	Illidij Episcopi	82
Iulius.		Ioannis Episcopi & martyris.	141
	11	Ioannis Gualberti Confessoris	134
	15	Iacobi Nisibite Episc.	168
Augustus.	18	Iustie & Rufine martyrum	199
	25	Iacobi Maioris Apostoli	256
	3	Inuentio S. Stephani martyr.	337
	6	Iusti & Pastoris Martyrum.	370
	28	Iuliani martyris	603
	2	Iusti Episcopi	653
	4	Idæ coniugata	677
September	9	Ioannis, Petri, Dorothei ac sociorum mart.	773
	14	Ioannis Chrysostomi Episc.	815
	19	Ianuarij Episcopi ac sociorum martyrum	928
	22	Ioannis Abbatis Reomaens.	966
	8	Landrada virginis.	104
Iulius.	12	Leonis Abbatis.	149
	23	Liborij Episc.	248
	29	Lupi Episcopi Trecentis	294
Augustus.	17	Liberati & socior. martyrum	461
	19	Ludouici Episcopi Tolosani	490
	25	Ludouici Francorum Regis	563
September	1	Lupi Episcopi Senonensis	641
	16	Lucie & Geminiani martyrum.	879
	17	Lamberti Episcopi & martyris	899
	28	Lioba	1004
	2	Monegundis coniugata.	36
	19	Marine Iunioris virginis.	210
		Mar-	

<i>Menses</i>	<i>Dies.</i>
Iulius.	20
	22
Augustus.	30
	17
	19
	29
	4
September	10
	13
	14
	21
	22
	12
Iulius.	12
	28
Augustus.	27
	8
September.	10
	10
	58
	2
Iulius.	2
	2
	2
	2
Augustus.	10
	17
	20
September	2
	2
Iulius.	1
	10
	2

113
 Imperatoris 163
 267
 421
 456
 Imperatoris 479
 559
 697
 908
 Ecclesie 1015
 82
 141
 134
 168
 199
 236
 337
 370
 603
 63
 67
 73
 815
 928
 966
 104
 149
 248
 294
 461
 490
 563
 641
 879
 899
 1004
 110
 Mat-

Menses	Dies.	SANCTORVM.	
Iulius.	20	Margarete virg & mart.	213
	22	Mariae Magdalene.	223
	30	Maxime & sociarum martyrum	301
Augustus.	17	Mamantis martyr.	462
	19	Mariani Eremitae	489
	29	Mederici Abbatis	610
September	4	Marcelli Martyris.	674
	10	Menodora & sororum mart.	743
	13	Mauritij Episcopi Andegauensis	798
	14	Materni Episcopi Treuirenſis	839
	21	Matthaei Apostoli	946
	22	Mauritij & sociorum martyrum.	954
Iulius.	29	Michaelis Archangeli	1011
	12	Naboris & Felicis martyr.	147
	28	Nazarij & Celsi mart.	288
Augustus.	27	Narni primi Bergomensis Episcopi	581
	8	Natiuitas B. Virg. Mariae	717
	10	Nemesiani ac sociorum mart.	737
September.	10	Nicolai Tollandini	755
	55	Nicetae mart.	872
	2	Othonis Episcopi Bambergensis.	41
Iulius.	5	Osvaldi Regis Anglorum	364
	2	Proceſſi & Martimiani martyr.	33
	8	Procopij martyris	89
	18	Philastrij Episc.	196
	21	Praxedis virginis	222
	22	Platonis martyris.	230
Augustus.	27	Pantaleonis martyris	271
	10	Polychronij Episcopi ac sociorum mart.	389
	17	Pauli & Iuliane martyr.	472
	20	Philiberii Abbatis.	497
	21	Priuatij Episc. & mart.	531
	29	Quiraci Anachoretae	1008
Iulius.	1	Romoldi Archiep. & martyris	11
	6	Romoldi Episcopi ac sociorum martyrum.	71
	10	Ruffinae & Secundae mart.	126
	16	Raineldis virg & mart.	181
	23	Romulae virg.	239

Rade.

<i>Menses.</i>	<i>Dies.</i>	INDEX SANCTORVM.	
Augustus.	13	Radegundis Regine	424
	16	Rochi Confessoris	448
	18	Rainaldi Episcopi Rauennatis.	482
September	3	Remacii Episcopi Traiectensis	669
		S.	
Iulius.	2	Orvithuni Episcopi Vintoniensis	38
	27	Septem Dormientium	270
	1	Sophie & filiarum eius martyrum	315
	2	Stephani Pontificis & martyris.	333
	9	Secundiani & sociorum martyrum	385
Augustus.	10	Sixti & Laurentij martyrum.	390
	11	Susanne & aliorum mart.	397
	20	Stephani primi Hungarorum Regis	522
	22	Symphoriani mart.	532
	23	Sydonij Aruernorum Episcopi	535
	29	Sabine mart.	620
	3	Seraphie virg. & mart.	665
	7	Sozontis	701
September	7	Stephani Carthusiani Episcopi Diensis	210
	10	Salutj Episcopi	747
	12	Syri & Iuentij Episc.	783
		T.	
Iulius.	1	Theodorici Abbatis	22
	10	Theoardi Episc. & mart.	751
September	11	Theodore Alexandrine	761
	19	Theodori Archiep. Cantuariensis.	922
	23	Teclæ virg. & mart.	969
		V.	
Iulius.	2	Visitatio B. Marie Virg.	28
	4	Vdalrici Episcopi Augustani.	53
	7	VVillibaldi Episc.	83
	20	VVulmari Abbatis	217
	22	VVandregisli Abbatis.	234
	1	Vinculorum D. Petri festum	313
Augustus.	7	Vitricij Episcopi Rothomagensis	378
	14	VVerenfridi Confessoris.	432
September	3	Victorini Episcopi & mart.	685
	28	VVenceslai Ducis Boemie & mart.	993
		FINIS.	

IV

VITA S. CAR

* Madoalensis; E

Laurentium Suri

Childeberti F

regnauit

Indicis constringere,
& vaniloquia declina-
plationi iugiter vaca-
parentes, eum religi-
na ac factis mysterijs
singulos dies arare,
incretens, tantarum
tum charismatumque
redderet amabilis,
ciendus. Vnde mette-
tionis quandoque in-
tiam quatenus mor-
ne beatitudinis acqui-
Quodam igitur d-
eum luculentam ad
hortationem: ad ardu-
eunda paratissimos i

IV LIV S.

VITA S. CARILEPHI ABBATIS * Alias
 * *Madoalensis*; Ex ea quæ extat apud V. P. Anisolen-
Laurentium Surium. Floruit temporibus C. Baron.
Childeberti Francorum Regis; qui Annal Ec-
regnavit Anno salutis claj. Tom. 7
 542. &c.

BEATVS Carilephus ex provincia 1. Julij.
 Aquitaniæ pago Aruernico oriun-
 dus, parentibus morum probitate &
 Christiana religione præstantibus
 prognatus est. Et quidem adolescere *Patriacium*
 incipiens, totum se in amore superni
 Iudicis constringere, coæternorum suorum insolentias
 & vaniloquia declinare, cœlestiumque rerum contem-
 plationi iugiter vacare. Quod ut animaduertere pij
 parentes, eum religiosis nutriendum, omnique doctri-
 na ac sacris mysterijs imbuendum tradidère. Vbi per *Primordia*
 singulos dies arare, sapientia & amore æternæ patriæ *eius felicia*
 increfcens, tantarum maturioris denique ætatis virtu-
 tum charismatumque claritudine effulsit, ut cunctis
 redderetur amabilis, honorabilis, plurimumque suspi-
 ciendus. Vnde metuens vir sanctus, ne in laqueum elati-
 onis quandoque incideret, peregrinam cogitabat pa-
 triam; quatenus mortalibus ignotis, commodius æter-
 næ beatitudinis acquireret gloriam.

Quodam igitur die, diuino inflammatus amore,
 cum luculentam admodum ad socios instituisset ad-
 hortationem: ad ardua quæque pro Christi amore sub-
 eunda paratissimos reddidit. Quos itaque in pietate
Peregrina-
tur.

A con-

Genes. 12.

*S. Auitus se
ei associat;
cuius vita
habetur
17. Iunij.*

constantiores nouerat secum assumptis, coelesti, cum lachrymis, implorato numine, instar Abraham Patriarchæ, iter incognitum ingressi sunt; cum ecce se eis socium adiungit B. Auitus: viuum quoddam sapientiarum domicilium; qui ut iunctura per uigili animo perficerent, eos an manu. Cœpere: gressu milites Christi singula sanctorum loca sagaciter inuisere, si forte inuenire possent Patres, quorum exemplo per melioris uitæ tramitem, ad terram uiuentium ualere demum pertingere.

Paucos uero post dies transmissio Ligere fluuii, præ-insunt S. corrente fama eximie sanctitatis, Maximini Aureliani Antistitis, feruenti desiderio ad eas properant Domicilium; à quo reuerenter accepti & benigne aliquandiu sunt habiti; Sanctique Carilephus & Auitus sacerdotij dignitate decorati. Inde uero egressi ad vastam quandam eremum, in loco olim Pitracus, nunc autem Cella S. Auiti nuncupato, deueniunt: ibique in multis ieiunijs & orationibus perseuerantes laetantur. Porro uir Dei Carilephus fontem aquæ uitæ ob aïs omnipotentis precibus illic inuenit, atque super eum, ad Dei honorem oratorium construxit; quod & usque in præsens, nomen fontis S. Carilephi retinet. Ibidem autem in diu no famulatu dum strenue sese exercent, eorum meritorum fama usque adeo longe lateque diffundi cepit, ut numerosa ad eos confluentium, omnis conditionis ac sexûs multitudo, deuotionis illorum tranquillitas sæpenumero, multumque inturbaretur.

Luce 3.

Psalms 144

*Flumen
Aniola.*

Id haud ferens sacerdos Domini Carilephus, cum instar Ioannis Baptiste solitariam vitam appetere, relicto ibidem in plebis consolationem B. Auito, assumptis sociis duobus, ad partes Cenomanorum perrexerit, singulaque loca perlustrans, ubi secretius degere posset explorabat. Verum Dominus qui uoluntatem timentium se facere consuevit, deduxit eos ad locum fontis n. s. ipsi pergratum, Casa Iagani olim nuncupatum, super flauum Aniolum: ubi multi font-

tes

tes frigidas fundant, et
perpexitque locum ad
mionum frequentationem
præparatum intelligere
eato aduitorio, illico
erueret, uepes extirpa
struere, humum colere
tum possint postmodum
rem quodam die totis
penite nura Dei macer
miam uerultatem sp
tum hoipitum & hab
mas quoque uirtute
penatione uis refect
gratias agere A. effime
st alque proligate, vi
re ac demum emunda
constitueret diuin
leonia & singularum
r. inique sapientiarum
gret pascere.

Et quidem cum ibi
ni seruit. o. in festi
sion non potest ciui
sua, neque a censu
sic nec lacer totis hu
etimus splendore. E
balas miræ magnitud
bus lingu. s. posita te
phum uentre, & cu
nem postulare confu
eius contractas, l
predixit. Cont gite
debetum id tempore
de memorari Bubali
mumque ingressus ei
dem latibula sagaciter
um & clangorem bu

ptis, celesti, cum
tar Abrahæ Patriar-
s, cum ecclesie s fo-
quodam sap entia
gu animo protieci-
ta: tes Christi fin-
tere, si forte inuenire
o per me. ois vine
eient demum per-

o L gere fluuij, præ-
Max in ni Aurelia-
derio ad eius propæ-
re accipi & benigne
Carlephus & Aui-
lance vero egressi ad
olum Patrus, nunc
seuere: boque in
euerantes ita unt.
aquez viuz ob atis o-
ate ac super eum, ad
it, quod & requiem
rennet. Idem au-
te seie exercet, co-
to onge itaque ius-
titudine, omnis
eution s ilorum
umque interirebare-

ni Carlephus, cum
m viam apperiet,
onem B Auto, al-
Comanorum per-
stant, ubi ecclesiis
n Dominus qui vo-
lent, adduxit eos
m, Carlephus omi-
am, ubi. n. uil lon-
tes

res frigidas fundunt aquas. Eo ut peruenit v'r sanctus,
perspexitque locum à secularium habitatione & ho-
minum frequentatione alienum, sibi eum à Domino
præparatum intelligens, gratias egit, diuinoque inuo-
cato adiutorio, illico manus operi accingere, sentes
erueri, vepres extirpare, spinas euellere, tuguria con-
struere, humum colere; herbarum semina iacere: qua-
rum possint postmodum radicibus visitare. Dum au-
tem quodam die totis viribus operi incumbunt, re-
pente nutu Dei maceriem dirutam offundunt; ob ni-
miam vetustatem spinis & sentibus opertam, serpen-
tium hospitium & habitaculum bestiarum; paucissi-
mas quoque vites de ruinis conglomeratas, diuina dis-
pensatione vuis refertas. Ea re perspecta Aih'etæ Dei,
gratias agere A'tissimo, pia precatione serpentes bes-
tasque profigare; vitium palmites à fructibus absolue-
re; ac eum emundato omnimodis loco, oratorium
construere; diuinis laudibus vacare. M'ssarumque so-
lennia & singularum horarum officia perfoluere: re-
rumque supernarum contemptoribus animum iu-
giter pascere.

Et quidem cum ibidem aliquanto tempore, in Do-
mini seruitio indefessi perseverantes, sese occultassent,
sicut non potest ciuitas abscondi super montem po-
sita, neque accensa lucerna, posita super candelabrum,
sic nec sacerdotis huius magni Carilephi meritum
eximius splendor. Erat siquidem in ea solitudine bu-
balus miræ magnitudinis, miræque ferocitatis; qui die-
bus singulis posita feritate, ad sanctum Dei Carile-
phum venire, & summisso capite quasi benedictio-
nem postulare consueuerat. Itaque caput & collum
eius contrectans, fratribus id quod futurum erat
prædixit. Contigit etenim Francorum Regem Chil-
debertum id temporis iisdem in partibus degentem,
de memorati Bubali vastitate & ferocitate audire, ere-
mumque ingressus cum omni venandi apparatu, eius-
dem latibula sagaciter inuestigare. Ad eius vero strepi-
um & clangorem buccinarum, canumque latratum

A a & ho-

*Sedem figit
in loco pla-
ne solitario*

*Pia eorum
ibidem
exercitia.*

Matth. s.

*Bubalus
viro sancto
familiaris.*

4 VITA S. CARILEPHI ABB.

& hominum clamores commotum animal ad S. Carilephum quasi ad portum refugij se recipere; tremens ac palpitans, huc illucque tortis oculis adspectare. Quem venatores velociter insequentes, cum prope Christi famulum stantem & palpitantem inuenissent, timore perculsi constiterunt primo; at ubi virum Dei à longe essent venerati; protinus veloci cursu ad Regem reuertentes, ei quæ viderant, cum magno patore nuntiârunt. At ille in furorem versus eo illico cum ipsis aduolans, vidensque seruum Dei & bubalum ad tergum eius stantem, indignabundus quoniam essent, aut inde illuc venissent, vel cuius autoritate ibi commorarentur, regiamque venationem inturbare præsumerent, inquisiuit. At Christi sacerdos Carilephus, cum omni humilitate ad Regem properans, rationem sui eo aduentus ac peregrinationis reddidit; verum Rex cum ingenti indignatione minitabundus, eos omni cum celeritate inde recedere & alibi sedem figere iubet. S. vero Carilephus Regis iram aliquatenus mitigare satagens, futurorumque præcius, ei modicum vini liquorem, quem in patulo vase ex paucis vitibus ibidem inuentis habebat expressum, pro benedictione obtulit. Rex autem in furore persistens, equumque verrens, iussa exequi mandat.

*Rex iniuste
in virum
Dei excan-
descens, co-
litum com-
pescitur.*

Iamque ut fortissimus equi moderator abibat; cum ecce Dominus Deus qui serui sui merita decreuerat in lucem proferre, gradienti Regi obstitit, ne posset iter prosequi. Repente siquidem equus eius obriguit, & haud secus atque præcipitium; viam qua tendebat, oscitabundus refugiebat. Rex autem eum magna contentione impellere, virgis cadere, calcatibus cruentare; equus vero nec progredi, nec retrocedere. Tum unus ex Comitibus, diuinitus forsan inspiratus; iniustarum in Christi famulos comminationum eum admonuit; unicuique quippe celestis vindictæ & exitum mori uitam. Eius autem verba Rex grater suscipiens, factique poenitens, protinus eundem ad virum Dei pro se intercessorem transmisit; qui veloci mox cursu co-

decla-

delatus, & ad pedes
se indicauit. Ille vero
sit Regem ad se reuer-
Rex tanquam nexibus
paulo ante nulla verbe
nibus mobili, mira ve-
sus est. Ut autem in co-
equo descendere, eius
gressorem se & impiu-
mis clamitare. At Christi
xit à tellure, exolebat
meos Regiam maiest
perio stabiliatur, exor-
xit; tanto eloqui pon-
plane antoninus staret,
re eius cerneret, pol-
puones eius, Domino;
inde manus sacerdoti
meri poculum, quod
nedictione iam sibi pe-
sua manu vir sanctus
illud h lariter accipie
copiosa admodum m
lauentem bibitis, nec
vase aliquatenus mi-
Vade Rex oblitus
se abiciens, obrigit. re-
fiscit sui sinibus, ubi po-
tum sibi visum esset e
catena, solitudo (aie-
nis: & ex brutorum
spitium Angelorum.
ne constructus vir san-
lentis, quod ad recipi-
rectus circumire possi-
ne preatus est Regi;
His ita gestis coep
sedulis ieiunijs & ora-

HI AB B.

animal ad S. Cantu
recipere; tremens
oculis ad spectare.
entes, cum prope
antem inuenissent,
at ubi vitum Dei à
oci cursu ad Regem
magno pauore nau-
eo illico cum ipsi
i & bubalum ad ter-
s quoniam essent, aut
horitate ibi commo-
terterbare præs-
cedos Canilephus,
roperans, rationem
se reddidit; verum Rex
bundus, eos omni
ibi sedem figere in-
m aliquatenus miti-
ius, ei modicum vini
ex paucis vitibus ibi-
ens, pro benedictione
stans, equumque vet-

derator abibit; cum
merita decreuerat in
ost. et, ne posset iter
us eius obsequi, &
viam qua tendebat,
tem cum magna con-
caicibus crenta-
re retrocedere. Tum
san inspiratus, inu-
inationum cum ad-
vindicta & certam
gratanter suscipiens,
am ad virum Dei pro-
re, oci mox cursu eo
delia.

delatus, & ad pedes eius aduolutus, quid Regi euenis-
set indicauit. Ille vero gratias agens Deo, comiter ius-
sit Regem ad se reuerti. Nec mora; O rem stupendam.
Rex tanquam nexibus solutus, eodem vectus equo,
paulo ante nulla verberum vi, aut calcarium punctio-
nibus mobili, mira velocitate ad S. Canilephum reuer-
sus est. Vt autem in conspectum eius venit, illico ab
equo descendere, eius sese vestigiis prosternere, trans-
gressorem se & impium contradictorem cum lachry-
mis clamitare. At Christi seruus cum complexans, ere-
xit à tellure, exosculatumque, quibus virtutum orna-
mentis Regiam maiestatem, vt multo tempore in im-
perio stabiliatur, exornare iugiter allaboraret, instu-
xit; tanto eloquij pondere ac vtilius grauitate, vt Rex
plane attonitus staret, haud secus ac si Deum in pecto-
re eius cerneret; pollicereturque sanctissimas præce-
ptiones eius, Domino auxiliante, se implendum. De-
inde manus sacerdotis exosculans, obnixè rogabat,
meri poculum, quod ante oblatum despererat, pro be-
nedictione iam sibi porrigi. Quod cum esset allatum
sua manu vir sanctus obtulit Regi vino plenum; qui
illud hilariter accipiens, totum vinum exhausit; sed &
copiosa admodum multitudo, quæ cum Rege erat, ad
satietatem bibit; nec tamen vinum (mirabile visu) in
vase aliquatenus minutum fuit.

*In eximia
tanti Regis
humilitate*

*Aliud mi-
raculum.*

Vnde Rex obtupescens, iterum ad sancti viri pedes
se abieciens, obnixè rogabat, quatenus de Madoalensis
fisci sui finibus, ubi posset monasterium condere, quan-
tum sibi visum esset eligeret; vt congregata fidelium
caterua, solitudo (aiebat) in domum verratur oratio-
nis; & ex brutorum animalium habitatione, fiat ho-
spitium Angelorum. Hac Regis tam benigna oblatio-
ne constrictus vir sanctus, id solum se accepturum af-
sensit, quod ad recipiendos peregrinos, vno die a se-
lo vestis circumire posset. Atque eo munere accepto, be-
ne precatus est Regi, atque omnibus socijs eius.

*Donatur à
Rege loco,
pro exstru-
endo Mona-
sterio.*

His ita gestis coeperunt serui Dei magis magisque
sedulis ieiunijs & orationibus vacare, vt qui aduersis

*Alia mira-
cula S. Ca-
rilephi.*

*Complures
eximij viri
sunt mo-
nachi.*

*Inuenit
thesaurum
aureum.*

2. Thess 3.

*Respuit à
Regina ob-
latas pas-
siones.*

casibus perturbari non potuerant, prosperis successibus non eleuarentur. Adeo vero diuinus in S. Carilepho fauor sese declarauit, ut si ægrotis manus imponeret curarentur, quocumq. essent morbo oppressi, sed & de obsessis corporibus vociferabantur dæmonia, flagris se & cruciatibus nimis, eo imperante, expelli. His pono sanationibus corporum, etiam animarum studia iungebantur, ut multorum oculi interni, illius monitis illuminarentur, atque ad exercenda præcepta dominica nutantium animi excitarentur. Multi quidem ex illis etiam viri spectabiles sancti Spiritus inflammati calore, mundanas respuentes illecebras, ad illius consortium conuolabant. Vnde admodum Monachorum cætus crescere: sonusque prædicationis loca omnia completere.

Quodam autem die fodiente illo terram cum fratribus, eo in loco, vbi ad construendum Domino templi fundamenta iactari debebant, subito magni auri pondus in vale ficti sub terra inuenit repositum, quod in solum peregrinorum & indigentium usum reservari voluit. Non enim erat in beato viro auri sacra fames aut cupiditas; cui indumentum aliud non erat, nisi cilicium; & nuda humus substrato cinere lectum exhibebat; qui nadis semper gradiabatur pedibus, etiam in quacumque æris inclementia; qui cibi potusq. fere expers, sola propemodum lectione pascabatur; post biduum tri-duumq. pro corporis sustentatione, vile olus & parum leguminis sumens, neq. id tamen ad satietatem, aquæque solius haustu contentus. Operabatur autem sedulo manibus, illud Apostolicum memorans: *Qui non laborat, nec manducet.*

Porro Vitrogoðæ Reginae S. viri fama aures demulcente, misit ad eum quosdam ex iudicibus, qui reuerenter ab illo peterent, ut permitteret ipsi ad eum accedere, ut eius benedictione frueretur; simulque offerret monasterio illius Madæolenses fines omnes. Postquam illi hæc viro Dei significauit, metuens ille, ne discipulorum mentes in aliquo sumularentur, per eos comiter Reginae remandauit, Monachum in terris possessiones habere

I.
habere non debere, de-
bat, ipsam à supernis se-
bium siquidem sexum
ram. Quod quidem
diem. O magnum cor-
fermo ad doctrinam o-
commodus, ad necessa-
tus. Ad excipiendo h-
largus, pro m- et as-
Qua multitudine ei
ceat saluos.

Initante autem iam
splendore præuidetur, co-
liantibus, sic fere loc-
si ipsam me ad migrat-
que nec verba mea ta-
cem cuiusdote: nam
Ihu te. Pachtiam
damare superbi-
nuda tabefaci-
monia, lugnet orate &
cautela; & aliena m-
& nis simina sancto-
res omnes, cum g-
motico lachryma-
fionis dep-orare. At
more conlo-ari, con-
tenus Dominum be-
rent; ipse autem du-
manibus creatorem
que Christi corpus
si p-ntum; non m-
miraculis clarus. A-
in Basilica, quam
atatis confina num-
per ut vexantur, ta-
sur. Atq. ita fit, ut q-
tiantur; qui veto in

propheta succellibus
in S. Carilepho fa-
ciatis impenierit cu-
perit iudicet & de ob-
mancia, flagris se &
pellit. His pon o la-
ram fud a iunge-
us mon u s i l l u m i-
cepta comunica-
ti quidem ex illis er-
s. flammam calore,
ad illius confortum
nachorū catus cre-
omnia compiere.
o terram cum fratri-
bus Domino tempu-
tu magni auri pon-
reptum, quod in
m v i u m referuat vo-
aut iacta famas aut
erant, nisi ei e u n g e-
tum exhibebat; qui
s, etiam in quacu-
u q; fere expers, sola
s; post biduum u-
pe vileclus & parum
ad laetiam, aq; re-
batur autem sedulo
orans: *Qui non labo-*
ri fama aures demul-
tibus, qui reue-
retis iudicem acce-
t, simulque offendet
es omnes. Peli uam
tuent, ille, ne d' e p u-
erunt per eos comiter
interis p'filiatones
habere.

habere non debere, benedictionem vero quam expe-
bat, ipsam à supernis sedibus percepturam: ntra coeno-
bium siquidem sexum foemineum nunquam ingressu-
rum. Quod quidem ita seruatur usque in hodiernum
diem. O magnum cordatumq; sacerdotem; cuius erat
sermo ad doctrinam opportunus, ad intercessionem
commodus, ad necessarias exhortationes lepore condi-
tus. Ad excipiendos ho ptes p'omptissimus, in donis
largus, promittens apud Regem intercessor eximius.
Quid multis? factas erat omnibus omnia ut omnes fa-
ceret saluos.

Instante autem iam tempore uocationis eius (quod
spiritu prauiderat) con p'it febre; accit liquecunt s
fratribus, sic fere locutus est ad eos. Ecce charissimi *Morituri,*
filij, iam me ad migrantiam uras compellit: illi ma ita- *in signis*
que hæc uerba mea tabulis cordis uestri inferbite. Pa- *adhortatio*
cem custodite: iram omnem & murmuratorem re-
spuite. Pudicitiam seruate: hospitalitatem diligite.
Damnate superbiam: fugite auaritiam. Non vos in-
uidia tabefaciat: non adulauo demercent. Super o-
mnia, iugiter orate & psallite. Alterius ruina, uestia sit
cautela; & aliena miteria; afflicto sit & uestia: Hæc
& his similia sancto patre piosequente, prestati fra-
tres omnes, cum gemitu & rugitu cordis, atque im-
modico lachrymarum imb're, amissionem tanti pa-
storis deplorare. At pius pater, humanissime eos suo
more consolari, confortareque, demum adherant, qua-
tenus Dominum benedicerent, ac psalmos decanta-
rent; ipse autem dum hæc agerent expansis in cœlum
manibus creatorem suum collaudans, faciat similitu-
que Christi corpus percipiens, gaudens & exultans emi-
sit p'itum; non in moribus post obitum, quam in uita
miraculis clarus. Ad eius namq; sacrum corpus, quod
in Basilica, quam ipse Domino construxerat, post
altaris confinia humatum est, demon ac libantur,
perferunt vexantur, languidi curantur, rapaces uincun-
tur. Atq; ita fit, ut qui fideliter eo accedunt, salute po-
tiantur; qui uero infideliter; iuxta doctoris genium

*En quam
vitarit se-
xum fœ-
mineum.*

I Cor. 9.

*Migrat &
corpore bea-
tissime.*

*Eximia
sunt mira-
cula ad tu-
mulum
eius.*

8 VITA S. GALLI ARVERNORVM

1. Cor. 5. Vocem, tradantur satanae in interitum carnis, ut spiritus salui fiant.

C. Bar. To. VITA S. GALLI, ARVERNORVM EPI-

7. Annal. scopi 27. Ex ea quae est per Gregor. Turonensem eius Patrum. Claruit Anno Chri-

sti Domini 541. &
reliq.

1 Iulij.
* Velij Ep
ghari.
Parentes
eius.

Petit mo
nasterium.

Assumit
Gallum S.
Quintia
num episc
pus.

Accit
Gallus ad
Regem Theo
doricum.

S Anst. Gallus Aruernorum antistes, à stirpe * Vectij
Pagari, qui Lugduni glorioso martyrij triumpho
pro Christo decertauit, descendens, Patre Georgio,
matre vero Leocadia natus est: qui prima senatorum
dignitate ita celebres fuere, ut in Galliis nihil genero
sius, nihil nobilius inueniatur. Pater eius, cum vellet
nominis sui gloriam per hunc filium conseruatam, fi
liam cuiusdam senatoris forma & moribus integram
ei despondere voluit, eoque coniugio partam magna
virtute gloriam ac dignitatem longius etiam propaga
re. At Gallus, cognito parentis consilio, cum iam ante
facibus diuini amoris mirabiliter incensus, de sanctio
re aliquo vitae genere cogitaret, assumpto secum vno
puerulo, Cremonense monasterium, sexto ab Aruerna
vrbe milliario situm, expetiit, ibidemque monasticæ
vitæ institutum non segniter arripuit. Vbi cum ali
quandiu cum magna virtutis opinione versaretur,
Quintianus Episcopus, visa adolescentis probita
te, spectataque morum grauitate, secum eum ad
ciuitatem abduxit, & cœlestibus disciplinis apprime
erudiuit.

Interea crescente nominis eius celebritate, Theo
doricus rex captus fama virtutis, quæ passim de eo fe
rebatur, cum accersit, tantoque amore complectitur, ut
proprio etiam filio chariorem haberet. Accidit autem,
ut rex necessarium quandoque iter in urbem Agrippi
nam haberet, & hunc Dei famulum pro inuito amore
secum duceret. Erat autem ibi sanum quoddam diuers
sus

I.
sis ornamenti referre
ne cultum, in quo po
iacolæ cibo potaque a
Erat præterea munda
ries, demonibus imple
ris apimique periculis
credebant. Hanc nef
audivit, vehementer in
impietate ac demonum
tium clerico comitatus
sentibus clam ignem
visque tendentes ex
tia furentes incendij a
strictis gladijs persequ
ip aula se regia condi
res paganos blandis s
bum eorum latorem
multis lachrymis dep
martyrij coronam de
Cum vero beato C
successore auscultare so
tenderet, Gallus vi
quit, hi missitant?
loans est eorum lab
hic honor mihi dest
deute, & moneta pi
doticus rex, Gallum
Episcopum tradidit,
publico expensis, fel
Episcopi honorem e
ordinem presbytero
munere tantum don
vatus est tanto felici
riari poterat, non a
se, quam vnum tri
uierat.

Iam vero assump
monia, tanta humi

sis ornamentis refertum, & mira gentilium superstitione cultum, in quo post oblata dæmonibus libamina, incolæ cibo potuque ad vomitum vsque sese replebant. Erat præterea cuncta quædam simulacrorum congeries, dæmonibus impie consecrata, ab ijs, qui in corporis animique periculis beneficia se à diis suis accepisse credebant. Hanc nefariam superstitionem Gallus ut audiuit, vehementer ingemuit, atque ut miseros ab ea impietate ac dæmonum tyrannide liberaret, vno tantum clerico comitatus ad sanum abiit, paganisque absensibus clam ignem subiecit, & flammæ ad cælum vsque tendentes excitauit. Accurrunt pagani, & amentia furentes incendij auctorem inquirunt; inuentum strictis gladijs persequuntur. Ille vero in fugam versus, in aula se regia condidit: ac rege protectore, militantes paganos blandis sermonibus submouente, improbum eorum tutorem euasit. Verum Gallus postea sæpe multis lachrymis deplorare solitus erat, quod oblatam martyrij coronam decessisset.

Cum vero beato Quintiano vita functo, Clerus de successore antistite sollicitus, multis inter se verbis contenderet, Gallus vi Sancti Spiritus adactus: Quid, inquit, hi mullant? Quid cursant, quid contendunt? Inanis est eorum labor: nam certa domini voluntate hic honor mihi destinatus est. Clero interim contendente, & munera plurima ad regem deferente, Theodoricus rex, Gallum, diuino spiritu impulsus, Aruernis Episcopum tradidit, muneribusque repudiatis, datis de publico expensis, festiuo conuiuio ciues ob Galli futuri Episcopi honorem exhilarauit. Igitur Gallus mox in ordinem presbyterorum cooptatus, (diaconatus enim munere tantum donatus erat) summo sacerdotio initiatus est tanto felicius, quo liberiùs merito gloriari poterat, non amplius se pro Episcopatu donasse, quam vnum trientem coco, qui ad prandium seruierat.

Iam vero assumpto episcopatu, tanta vitæ sanctimonia, tanta humilitate ac patientia, cum omnibus

Fanum S:
Gallus in:
gendit.

Prædicat se
futurum
Episcopum.

Datur Ar-
uernis Epi-
scopum.

*Mira S. vi.
ri patientia.*

conuersatus est, ut, si dici fas est, Moyſi compararetur ad diuerſas iniurias ſuſtinendas. Vnde factum, ut à preſbytero ſuo in conuiuiſio percuſſus in capite, ita ſe quietum ac modèſtum geſſerit, ut ne aſperiore quidem ſermonetantam iniuriam vindicauerit. Ita namque animo & mente conſtitutus erat, ut proſpera pàciter & aduerſa à ſolo Deo immitti diceret; cuius voluntati obſturmurare impium eſſet. Hinc cum Ennodius quidam ex Senatoribus preſbyter, virum ſanctum in conuiuiſio Eccleſiæ multis ea umnis atque conuiſiis ad ſatietatem uſque lacèſſiſſet, Gallus hilar ac tranquillo animo conſurgens, loca ſacra circuibat, cunctis ad tantam viri patientiam ſuſpèſcentibus. Cæterum Ennodius viri ſanctitatem non minùs quam cæteri admiratus, magno animi dolore ſaucius, poſt eum perrexit, inque ipſa platea humi ſe proſternens, admiſſi criminis veniam petijt. Cui vir ſanctus & liberter ignouit, grauer admonens, ne talia vltra contra ſacerdotes Domini proferre auderet; & prophetico ſpiritu eodem prædixit, nunquam illum ad epiſcopalem dignitatem, cuius honore ſagrabat, perueniturum. Quod poſtea ei euentus comprobanit. Nam cum in Gabalitano ad epiſcopatum electus, iam iam conſecrandus eſſet, ſubito concitati popularium animi è cathedra eum expulerunt; proſus ut ab imminente periculo vix ſaluus & incolumis euaderet.

*Reſtinguit
incenſatum
precibus.*

*Apparet ei
angelus
Domini.*

Cum A uerna ciuitas horrendo correpta incendio penitus deſlagrare putaretur, Gallus poſt preces cum ingenti lachrymarum vi in templo proſtuſas, apertis Euangelijt, ſurrentibus flammis obuiam proceſſu, earumque vilitate reſpèſit, ut ne ſauilla quidem remaneret. Eodem ſe et tempore cum ingruantia lues vniuerſiam regionem & Arelatenſem maxime prouinciã depopularetur, Gallus precibus cladem illam auertere nitebatur; cum ecce angelus Domini per quietem ei apparens metum admiſit, nunciaturam Domini placatam populo deinceps parcere decreuiſſe: ipſum

VELO

I
vero poſt annos
gaſtuoſo candu
rio elapſo, ad
bes vero admodum
quam eodem
corpus contine
centos egredi
us ardet. Ep
Comens in
titratuſe
magis et
egrediatur.

VITA ET MAR

Archiepiscopus Ma

Exaquæſ per

& R. D. Ioannem D

Manorum Parochum

gentino ſepuag

ly. Solemnitas

tate Alex

Cum quendam
Dauid rex ca
teret, dedit in
hæma, poſtquam
vix deſiluit, tan
nens aut ſiſti
lo nunc ante con
litem edictus, Ru
dus Cui ſeſe o
iam magno parent
percepit a n
ſiſti nunc ad
maſt

...i comparatur
...de factum, vt à
...us in capite, ita se
...aspensore qui dem
...it. La namque
...prophetarum &
...t, cum volen ari
...cum Ennoaus
...rum sanctam in
...s a que conuict
...as nati ac tran
...ta creu bat, cun
...eicesibus Cate
...manus quam cæ
...bre aurous, post
...m lep. oiterens,
...vir sanctus & li
...s, ne talia vltra
...auderet; & pro
...nam illu ad
...one flagrabat,
...comp obauit
...in electus, iam
...e rat popu arum
...prolus vt ab
...aco amos euade

vero post annos octo, ad sempiternæ beatitudinis
gaudia euocandum. Igitur defuncto hoc tempore pa
tro clapto, adhibuit est in quætem optatissima, cui
bes vero admodum iustitia; qua vir sanctus, post
quam coelestem panem, quo sanctissimum Christi
corpus continetur, populo Ecclesiæ distribuit, &
corporis elegantia latus in celos inuiguit, & a
tis iuræ 65. Episcopus huius regio regimo & v. gelimo anno.
Corpus eius in tumulo totum lechym & magno con
tatis totius iustis in tumulo in ibatum: qui nati &
magna & erus miraculis, eximiam viri sanctitatem
egregie testatur.

Excedit &
vita.

Claret mi
raculis pos
bitum.

VITA ET MARTYRIUM S. RUMOLDI, C. Baron.
Archipresulis Machliniensis: Scotorum Regis filii, in not. mar.
Ex ea que est per Theodericum Abbatem S. Trudonis, Rom &
& R. D. Ioannem Domyns, Machlinianum, Guat- Ioann. Mo-
rianorum Parochum. Occubuit Anno Domini septin- lan in In-
gentesimo septuagesimo quinto, octauo Calendas lu- diulo SS.
Belgy.

lij. Solennitas vero eius agitur hoc die, auctori-

tate Alexandri quarti, Romani

Pontificis.

...corrupta incendi
...non precorcam
...proliis, apertis
...prau. procihi, ea
...quidem roma
...nar amos vni
...xime pronuam
...dem i lam auct
...tati per quietem
...pauam Domini
...cecessisse: ipsum
velo

Cum quondam apud Scotos regni gubernacula x. Iulij.
David rex eximia fortitudine ac prudentia vir
teneret, ducta in matrimonium Caecilia regis Sici. Parentes
hæ filia, postquam multo tempore nulla spe prolis S. Rumol-
vna degenit, tandem precibus Guillaferi Dubli- di, David
nensis obtinuit, ut à Deo impetraret, ut qui ut ange- Rex Scotia,
lo nunciante concepisset, etiam eodem monente in & Caecilia
lucem edidit, Rumoldi nomen sortiri meruit. Tin- regis Sici-
tus à Guillafero lastrabus quis, eidem in d. cap. lla filia.
nam magno parentum gaudio traditus est. Erat autem
puer egregie amabile, & ab ipsis cunabulis parsimonie
plurimum deditus, ac eo ut ternis in qualibet hebdo-
mada vicibus, à matris vberibus abstineret, tamq; ab

Ainea-

stinentiam ad extremum vitæ spiritum diuino afflatu edoctus conseruaret.

Vocatur à parente ad regiam antiochiam 15.
Postquam vero artium maximarum disciplinis imbutus, quinquaginta annorum ætatemque præsidio munitus haud vulgare prudentiæ specimen præ se ferrer, illico à parente ad regiam, motibus tali principe dignis erudiendus, & regio honore ut hæres decorandus, euocatur. Et quidem Rumoldus, quamquam à Regio luxu & extemplo vitæ splendore abhorrebat plurimum, patens tamen voluntati paruit, & in regiam concessit; ita tamen, ut tota mente regales pompas & fugitiuos honores auerfaretur. Nam cum

Alia luxui deditis, elle precibus & operibus misericordia vacat. Angelus ei apparuit.
alij epulis, gaudijs, tripudiisque intenti, bellos, de morte, homunculos agerent, Rumoldus regali in ædícula precationibus operam dabat: vel larga manu pauperibus consulebat: vel victos carceribus inuiebat: cæteraque misericordiarum opera incedebat acritate exercebat. Quodam autem tempore dum intempesta noctis silentio sacras vigilas agitarer, angelus Domini, castissimi iuuenis operibus inuicem delectatus, ei apparuit, hortatusque eum est, ut viriliter insisteret, ac secura mente pro terreno diademate, cœleste expectaret. Ea visione monitisque multo asacrior factus Rumoldus, omnes paternæ hæreditatis cogitationes ita reiecit sepeliuitque, ut non modo nuditatem, paupertatem, cæterasque corporis afflictiones pro Christi nomine expeteret: sed ipsam mortem, eamque acerbissimam labeis subire paratus esset.

Parentes & regni proceres vident eum matrimonio iungere.
Interea parentes, ut regno mature consulerent, euocatis regni totius principibus, decernere filio, atque clari generis virginem sacro matrimonij vinculo coniungere, & generis ac dignitatis splendorem noua sobole ab interitu conseruare. Igitur in magna procerum cõfatione aduocatus Rumoldus, serio ab utroque parente monitus est, ut æquum ad heroinam stemmate illustrem matrimonio sibi copulandam componeret, & regni gubernacula post fatalem patris diem strenue viriliterque asinin staret. Quibus auditis, Rumoldus

vultu

vultu oculisque ad
compositis. Quæ
res & opes mares vultu
mo mactam, ad fil
mul cum in flexu
maternæ auctu, &
u is calcas, in ex
Christique reus is p
insistere. Hoc respod
& abiecti nimis anim
centum tam parui d
nominis sui, suo um
præferim quod in ca
nus quam in abiectio
adolescentis sane prud
et cum animo esse o
tum, qui terrens iust
natam nihilominus v
peratus operibus n
quam prælu a cæle,
peditorioremque salut
na, in reum hum
constitutam esse. C
spira huus mundi
ti; opesque diu nas in
seculo se iurari.

Intet hæc & alia
mina; quibus eum
honoresque abrupere
piscopus extremum
suis merorem relin
ta, ut fieri solet, in d
parent, fertur ab
appauisse, ac moni
insigni pietate ac p
fragis celsignarent.
omnibus, quæ maxi
debant, Camuatiem

tum diuino afflatu

am disciplinæ im-
mum, eorumque
entis specimen
um, moribus tali
o honoret hæres
Rumoldus, quan-
ta pietate ab-
voluntat paruit,
tota mente regales
reuer. Nam cum
at, bellos, de mo-
regam ad ocula
ga manu pauperi-
bus iouebat: ex-
ra acriter exer-
intempesti no-
angeus Domini,
teectatus, evap-
per: i siniferet, ac
celesti expecta-
rior factus Ru-
s congratulationes na-
d. ratem, pauper-
es pro Christi no-
eque acerbiissi-

consulerent, euo-
re filio, aque cla-
vineu o con un-
orem noua sobole
ga procerum co-
ritaque parente
tem item mare il-
componeret, &
diem strenue vi-
ditis, Rumoldus
vultu

vultu oculisque ad insignem pietatem ac modestiam
compositus. Quæso vos, inquit, obseruatiissimi paten- *Præclarissi*
tes & optimates vniuersi, neme Christi amorem ex ani- *S Rumoldi*
mo aduersum, ad fugitios mundi huius honores ac *responsum*
mulierum amplexus inducere velitis. Siat namque fir- *ad Paren-*
ma sententia meum, omnibus regni honoribus, ac di- *res & regni*
uini calcatis, in extrema rerum inopia Deo seruire, *optimates.*
Christique vestigiis pro fragilitate humana constanter
insistere. Hæc responso commota genitrix, pusilli eum
& abiecti nimis animi esse dixit, quod regiam magnifi-
centiam tam parui diceret, eamque cum sempiterna
nominis sui, stirumque gloria suscipere formidaret;
præsertim quo in ea, præclara pietatis opera, non mi-
nus quam in abiecto statu, exercere posset. At quæ
adolescens sane prudenter, Quinquam, inquit, infra-
cto etiam animo esse oporteret, & diuina virtute prædi-
tum, qui terrenis hisce negotijs implicatus incontami-
natam nisi hominis vitam duceret, tamen ut concedam
pietatis operibus in regno splendore exercitia nequa-
quam præclusa esse, hoc certe constat, faciliorem ex-
peditioremque salutis viam, ex Christi ipsius doctri-
na, in rerum humanarum contemptu ac paupertate
constitutam esse. Quamobrem nihil certius, quam
specta huius mundi pompa, Christi humilitatem secta-
ri; opesque diuinas in sacris literis abditas, de nocteque
seculo sciuitari.

Inter hæc & alia parentum filijque verba & certä-
mina; quibus cum à tanta humilitate ad regni opes
honoresque abripere conabamur, Guallaseus archi-
episcopus extremum vitæ diem clausit, & diuinitus
suis merorem reliquit. Cumque consultatione habi-
ta, ut fieri solet, in noui antistitis electione vota discre-
parent, fertur angelum Domini secundum quæ etiam
apparuisse, ac monuisse, ut Regis filium Rumoldum,
insigni pietate ac prudentia virum, communibus suf-
fragijs designarent. Nec mora; Auditis perceptisque
omnibus, quæ maxime sanctitatem eius celebrem red-
debant, Cameracensis & alij duo vicinij antistites cum

sacra-

Mortuo
Guallaseo
antistite,
Rumoldus
diuinitus
episcopus
designatur.

14 VITA ET MARTYR. S. RUMOLDI

factatissimo comitatu, expanso Crucis vexillo, ad regnam properant: & Rumoldum votis precibusque in Regia arcula intentum, ad tanti muneris functionem euocant. Rex ipse quanquam primo, ignarus rei, haud mediocriter miraretur; cum tamen nutu diuino rem gestis perspiceret, lætitudinis annuit, ut filius, à regio arxi & plenilo eam tus, totus ad Christicam atque ipsa castra certamina transiret. Rumoldus vero, qui erat animi modestia & humilitate, totis viribus relictari, tali tantoque munere se indignum clamaret; sed victus tamen, ne diuinæ voluntati per angelum allate pertinaci animo resistere videretur, sese lubimè, atque inque provinciam Christi gratia confis susceperat.

Enito Episcopatu ut se gesserit.

Igitur pontificatu, summa parentum voluntate ac gaudio, in ro, mox ad demonum potentiam verbis factisque frangendam sese accinxit, ac breui multis à demonum castris ad Christum traduxit; plures vero à flagitio & viuendi genere ad tuorum scelerum poenitudinem pertraxit. Et quidem rigus tibi, alijs vero benignus ac blandus, opes magno studio in recunq; contritas pauperibus distribuebat, eorumque miseriam & verbis leniebat, & factis subleuabat.

Defuncto patre, regni proceres eum regem habere voluerunt.

Monetur ab angelo, ut regno excedat.

Nauigat in Angliam; inde in Franciam.

Interea patre vita functo, cum regnum legtimo hære se deit tuum periclitaretur, Rumoldus omniū votis precibusque ad gubernacula capeſſenda euocatur; iamque proceres omnes hunc, veluti singularem heredem, inaugurare conſtituunt. Ecce autem nocte media, Rumoldo orationi de more incumbenti, Dei nuncius apparens mandat, ut hinc mora regno excedat, exterasque regiones face Evangelij illustrandas petat. Tum vero antistes ecclesiæ dicto quamprimum obediens, clam & inſcio populo, natali exceſſi ſolo, ne violenta manu, quod ſaturum erat, à ſaurari fuga retraheretur. Itaque nauicula, ramis & corio bubalino (ea tunc gentis illius nauigia erant) obducta, tranſueſtus, primo in Angliam, inde in Franciam eſt

delatus. Ibi conſueſcit errore libetari, & rumenebris, perdurans ab ipsis incunabulis assiduo c'amore uano. Haui miseriam exanſuit, & oculis eum ris, Surge, inquit, n. diuino imperio exco communi uce ſuere ligno men ues ex l ſine ſine gratia; age abceſſit. Inde alijs ſtus in Germaniam p da lepra toto corpore ac pueri inſtar rece purgaur. Quo mir tata impia ſuperſtitionem conduxit, ſtus, aiaeti animo pu.

Rumoldus vero n. nere Roman perco Corlio nato 752. l. gnitatem ſuam mag Pontificis reſignauit. ſiſſime ſacris ſocijs, lebrantur, cuiſdem mutumque diuinitate uiz ſinem expiand conſequeretur. Hiſ tento, ecc'eſtus nunc ſine mora loca ſca a ſtina eius & martyri moidus prima uce ſ abeuiat ſacilitate, ſe quanquam loci uia ucom ſupenda ſauci

delatus. Ibi conuersantibus miraculis non paucos ab errore liberauit, & in viam salutis, dispersis errorum tenebris, perduxit. Erat maturæ ætatis quidam ab ip[s]is incunabulis cæcus, qui præ foribus templi assidue c[um] amore transeuntium elemosynas petebat. Huius miseriam ex animo miseratus Rumoldus substitit, & oculis cum infusa pietate ad cælum sublatis, Surge, inquit, in CHRISTI IESV nomine; qui *Ioan. 9.* diuino imperio cæco nato lumen contulit, & protinus communi uce fruiere. H[ic] s[an]c[t]us, cunctis g[en]tibus absterfa caligine mendicis exiit, & Deo diuque Rumoldo sine fine gratias agens, latus & incolumis domum abiit. Inde aliis insuper clarus miraculis vir sanctus in Germaniam peruenit; ubi hominem horrenda lepra toto corpore deformem pari uirtute sanauit, ac pueri infans recens nati à fœda contagione perpurgauit. Quo miraculo populus permotus, abuterata impia superstitione, certum ad veram religionem confluxit, ac sanctissimi viri monitis instructus, aiacri animo suauissimum Christi isgum attri-

Rumoldus vero ijs successibus gaudens, excepto itinere Romam perrexit, felicibusque auspiciis anno à Christo nato 752. Romanam urbem ingressus, dignitatem suam magna animi submissione in manus Pontificis resignauit. Inde perulstratis quam religiosissime sacris locis, quæ Petri & Pauli martyrio celebrantur, eiusdem martyrii ardore incensus, diu multumque diuinum nomen precatus est, ut similem vitæ finem expiandis sceleribus maxime idoneum consequeretur. Hisce precationibus vehementer intento, cœlestis nuncius rursus adfuit, monuitque, ut sine mora fora Scaldi flumini contemmina peteret, doctrina eius & martyrii gloria illustranda. Tum vero Rumoldus prima luce Pontificem adiens, obienta ab eo abeundi facultate, solitudinem à Deo sibi designatam, quanquam loci viarumque ignatus petiit, multaque interim stupenda sane miracula edidit, donec non sine

*Cœ um à
natiuitate
sanat.
Venit in
Germaniā
& leprosum
mundat.*

*Abit Ro-
mam. &
tradit Pon-
tifici Epi-
scopatum.
Orat pro
martyrio.*

*Monetur
ab Angelo,
ut Braban-
tiam petat*

16 VITA ET MARTYR. S. RUMOLDI

*Ferini mo-
res Machli-
nienſium.*

*S. Rumol-
dus Mach-
linienſibus
ludo & vo-
luptatibus
deditis, con-
cionatur
magno cum
fructu.*

*Ado Comes
inſignis.*

ingenti molestia per Germaniam ad Scaldim vsque delatus, ad destinatum martyrij locum peruenit. Iserat Machlinia, locus vastus & incultus, densisque adeo sentibus ac vepribus obſitus, vt ferarum potius quam hominum domicilium esse videretur. Neque modo locus ipse, sed humane etiam mentes syluestres, in mores prius ferinos degenerarant; vt insite nature prestantie oblitus, solis corporis voluptatibus, veris animi relictis, dicerentur. Eo vero tempore, quo vir sanctus longo itineris labore fractus ad eas oras appellebat, inuehit homines in syluis insano ludo deditos choreas exercere, foedasque voluptates ex vario lasciuarum genere capere. Erat autem dies, qua Deus ipse, ingemisciente natura, in ligno supplicia sceleribus nostris debita exceperat. Quae res cum sanctissimi viri animum graui dolore percelleret, tum tanto ardore accendit, vt in medium proſiliens verba salutis magno cum pondere auribus eorum inferret, seduloque moneret, vt relictis insanis, qua ad aeternam perniciem ruebant, Christ pro nobis in Crucem sublatis dolores mortemque perpenderent. Nec frustra sane populum, quanquam tota mente in vitia propensum, monuit. Nam peracta concione omnium ita repente murati sunt animi, vt profusis lachrymis prioris vitae errores detestarentur, certatimque vnus & veri Dei notitiam, cum eximia vitae puritate ac sanctitate amplecterentur.

At vero Rumoldus, vt erat celestium rerum studio vehementer deditus, relictis hominum frequentia, mox ad nemora & syluas, precationibus ac lachrymis populi delicta expiaturus, commigrabat. Erat ijdem in locis Archiepiscopus quidam Ado; praecelata Pip'ni regis stirpe progenitus; qui ducta in matrimonium Elyza, æque clari generis femina, annos sexaginta admodum & sex sine vlla spe prolis cum ea exegerat. Vt autem Rumoldi fama, miro omnium rumore celebrata, ad eius aures peruenit, mox accessito per internuncium viro, magno cum dolore inſecundæ uxoris miseriam ei ex-

ei expofuit, rogauitque
mae familie hæredem
sanctus per honorifice
ternæ illis vicissim ſup
elemofynis ac benign
numen propitiarent. Ni
tius, quam quod hom
conuenitur. Illis igitur
expiam exerceantibus
tudinem cibo potuque
neceſſarijs, ſuſtentanti
taque tunc perſolua, l
nus imprecatus eſt; d
imbutus, breui illis pu
duſtium, ac ſanctimo
berum appellandum.
vt Comes eiſque vx
quam ſanctiſſimi viri
derent. Eideſem vero ei
tus, ſilum eis eleganti
tam parentes quam pe
ſadit. Ad mortis deinde
moldo Liberti nomen
gelij libertatem à ſer
conſecraret.

Et quidem puer inſi
lemque inſignem, egre
nabar, & ſpe ſuturæ ſan
gaudium inſerebat. So
fluxæ & inſtabiles, tan
tam, maximus ſubito in
caligine inuoluit. Liber
petis coetaneis perrip
cours, dum parum ex
magine in ſuauum dila
ex omnium oculis abro
litore lugubres admos
totam repente terram p

ad Scaldim rēque
eum peruenit. Iserat
tus, densisque adeo
rarum ponus quam
etur. Neque modo
entes syluestres, in
pt; ut insinatur
inptatibus, veris ani
tempore, quo vir sac
ad eas oras appelle
insano ludo deditos
ptates ex ratio lasci
dies, qua Deus ipse,
piscia iselenbus no
cum sanctissimi viri
um tanto ardore
verba salus magno
ret, seduloque mo
eternam perniciem
torem sub anidolores
solita sane populum,
ppensum, monuit.
n ita repente mutati
s prioris vitæ errores
& veri Dei notitiam,
amplēcteren-
e. Num rerum studio
minum frequentia,
ionibus ac lacrymis
igrabat. Erat iisdem
p, preclara Pp ni re
matrimonium Elyza,
eraginta admodum
regerat. Vt autem
umore celebrata, ad
to per internuncium
daz vxoris miseriam
ei ex-

ei exposuit, rogauitque, vt, si posset, precibus nobilissi
mæ familiæ heredem à Deo impetraret. Interim vir
sanctus per honorifice ab ijs habitus, alimonia vitæ æ
ternæ illis vicissim suppedabat; hortabaturque, vt
eleemosynis ac benigne faciendi studio diuinum sibi
numen propitiarent. Nullum enim opus esse Deo gra
tius, quam quod hominum benevolentia & charitate
continetur. Illis igitur ardenti studio benignitatis dis
ciplinam exercentibus, & ingentem pauperum multi
tudinem cibo potuque, aliisque rebus vitæ degendæ
necessarijs; sustentantibus, Rumoldus post preces vo
taque rite persoluta, hospitibus suis fecunditatis mu
nus imprecatus est; dixitque aperte, prophetiæ spiritu
imbutus, breui illis puerum corpore peruenitum; in
dustrium, ac sanctimoniam celebrem nascendum, & Li
bertum appellandum. Habita est d. Etis fides, protus
vt Comes eiusque vxor; naturam citius defesturam;
quam sanctissimi viri verba irrita aut inania fore, cre
derent. Eidem vero effectus definito tempore subsequen
tus, filium eis eleganti forma tradidit; qui incredibili
tam parentes quam populum vniuersum gaudio per
fudit. Admotus deinde lustralibus aquis, ab ipso Ru
moldo Liberti nomen obtinuit; ea spe, vt veram Euan
gelij libertatem à sacro antistite allatam sibi suisque
conseruaret.

Et quidem puer insitam naturæ præstantiam, indo
lemque insignem; egregijs moribus ac virtutibus ador
nabat; & spe futuræ sanctitatis, maximum omnibus
gaudium inferebat. Sed vt sunt omnes res humanæ
fluxæ & instabiles; tantam tamque insperatam læti
tiam, maximus subito moeror obtenebrauit: summaque
caligine inuoluit. Libertus siquidem die quodam cum
pueris coætaneis per ripam fluminis lustrabundus dis
currens; dum parum caute vestigia firmat, lubricante
margine in fluuium dilapsus est: ac fluctibus haustus,
ex omnium oculis abreptus euauit. Ibi tunc in ipso
litore lugubres admodum voces & ciulatus exorti,
totam repente terram peruasere, omniaque gemitibus

*S Rumold.
impetrat
Adoni pro
lem à Deo
eumque Li
bertum ap
pellandum
dicit.*

*Libertum
casu sub
mergitur.*

*S. Rumoldi
cum Gum-
maro collo-
quium, &
familiari-
tas.*

ac lachrymis comp'euē. Quanto vero quamque acerbo dolore optimos parentes funestus rumor perculent, facile quis apud se intelligere potest. Neque tamen spem recuperandi filij ab'ieiebant, cunctis certatim submerso opem ferentibus, & aquis sese profunde immergentibus, sed cum omnis viatorum industria frustra laboraret, tum humano neglecto subsidio, ad diuinum Rumoldum concursum est. Aberat is longo satis intervallo, ita vt tertio a submersione die tristissimi nancij certior primum fieret. Erat enim studio videndi & alloquendi Gummarum, equestibus insignibus & eximia sanctitate virtuteque apprimē clarum, vehementer incensus. Itaque cum ijs forte diebus conueniend. virum potestatem nactus esset, eius se colloquijs plane cōestibus ita oblectabat, vt agreakter ab altero diuelli posset. Non enim de alin: umbra (quod aiunt) sed de his quæ præcipuum æternæ salutis pondus habent, vitro citroque verba instituebant, disserabantque, tanto virtutis quæ gaudio & profectu, vt deinceps locum ill'um (qui ex eo ad Quercum nomen sortitus est) suauissimi sui colloquij viderent esse perpetuum. Is cum esset vtriusq; domicilio intermedius, & re igitur valde opportunus, mira communis populi deuotione celebrari cœpit; adeo vt expiatus & diuinitatibus conueratus, annuēfaria supplicatione, prælatis vexillis sacris ac faciosis & reliquijs, magno deinceps in honore haberetur. Et tunc, quā esset Deo illa supplicantes populi deuotio grata, insigni miraculo declaratum est. Rumoldus & Gummarus quoque, iter habebant, nixi scipionibus, caballis iam ante valere iussis, necdebant; cum vero ad quercum adhixis in terram scipionibus ad res diuinas cum supplicante plebe pergerent, ecce qui multo tempore abs fuerant, repente virefcere cœperunt, folijsque vernantibus populum vniuersum ad nouæ rei spectaculum excitant.

Cum igitur eo in loco, vt diximus, I. berti interitus viro sancto innotuit, ingentem animi dolorem profusa lachrymarum vi testatus est. Nihilominus hic, qui

aggre in seipso dolorem
verbis suauissimis rec
bat. Interea vt ad locum
lat sine eum de curia
leoni oratione terque
euellabant proceres m
mines plurimi, laetuli
finem præstantes ehi
tore, toto corpore ac vi
Babyloniorum pueron
lactis gem tu quoque
sanctiatio pueri genit
que, ut ingentem ad i
tissima autem signi fide
manibus haud contem
quæ vobis sunt; caue
denibus in præcep
rebus fugiis con
actus debet esse & i
gratum munus. ong
dus & incultus, de n
perpetuo Deo sentio
nu non modo Come
tu labatur, de natione
que testamenti habet
Et alio loco I. b. v. m
nomen vt horrore
lap sadmo. Iam infesta
i per cuius ceteris, e
næ aris, domitium
aquisque contra ferarū
lam prodromat. Ii Ste
amos compites faci
cum I. berto st. pond
leccis p. ut. bus nom
Am. animaduertit
dorem deiecitatus, quā
te. I. b. epi nam sectand

*S. Rumoldi
& Gum-
mari sci-
piones vi-
rescunt.*

namque a-
tas tumor per-
potat. Neque ta-
ni, cunctis certa-
a sic epofunde
am relata
decedendo, ad
t. abbas. Songo
entis et ita li-
tatem. Sado vi-
equentibus infigi-
e appropinquam
sione a rebus con-
fite, eius collo-
at, ut regales ab
aliis vincta quod
zant alios pon-
uit nebat, culre-
x pfectu, ut de-
gacum nomen for-
uerit esse perpe-
to intermedium, &
a communis populi
et ex patris & omnis
patione, prae-
is, magno de-
qantibus. Decem
mum vincto de-
nat, quoniam, nec
balis iam ante va-
e canis actus in ter-
eapo carne plebe
eant, repen-
erant, ut populum
um exarant.

ægre in seipso dolorem temperabat, alios solabatur, &
verbis suauissimis recipiendi puerum spem ostende-
bat. Interea ut ad locum sanctum peruentum est, sub-
latis in cælum oculis, lachrymis innumerabiliter infusus, ce-
lestri oratione terque quaterque Iesum inlclamat. Cir-
cunstabant proceres multi, atque unusquisque sexus ho-
mines plurimi, luctu lachrymisque deformati, euentus
finem præstolantes, cum ecce, dum mirum, puer in le-
tore, toto corpore ac vestibus siccis, non dissimulans a trium
Baby onicorum puerorum miraculo, conspicitur. Tum
luctus gemituque in voces atque conuulsi, præcipuo
sanè gaudio pueri genitricem cumulat, ut perimouerunt.
que, ut ingentem auri & argenti vim D. Rumoldo gra-
tissima animi significatione offerrent. At ille reiectis o-
mnibus haud contemnendis muneribus, Vestra, in-
quit, vobis sint; cadauca enim in alpernamur, ne cum ca-
denubus in præcepis labamur. Quid enim nobis cum
rebus fugitiuis commercij, quorum iam totus in cælis
actus debet esse & inuentus? Ceterum si aduenæ vestro
gratum munus donare vultis, est locus paratus, horri-
dus & incultus, densis vepribus spinisque oblitus, hunc
perpetuo Dei seruitio abs te mihicorari postulo. An-
nu-t non modo Comes, sed gaudio insuper ex postula-
to delibutus, donationem scripto confirmavit, solenai
que testamento stabilit.

Erat loco ist ab vltorum luxuriantium copia Vltimo
nomen; quod ut horrore, ita multo magis feris & maxime
lupis admodum infestus erat. Sed diuinus Praeul nihil
ijs periculis deteritus, eo locus vitis aliquot sancti mo-
niae aris, domicilium in eo rapum extruxit, & fossa
quisque contra ferarum incursum munivit, & ad cu-
lam prothomarij Stephano sacrum dedicauit; ubi
annos complures sacra sub CHRISTI mæria,
cum Liberto stipendia fecit. Postquam enim ado-
lescens pluribus nominibus viro DEI sese deuoti-
um animaduertit, epulas & luxum ac aulae splen-
dorem deestatus, quam acerrime sese ad sanctionis vi-
tae disciplinam sectandam comparauit. Et quidem in

B 2 eo

*S Rumol-
dus Liber-
tum pue-
rum sub-
mersum
triduo, vi-
ta resti-
tuit.*

Daniel 31

*Reiectis
muneribus
auri & ar-
genti, loci
religioni
perpetuo
consecran-
dum sibi
donari pos-
tulat.*

*Liberti pia-
tas & san-
ctitas.*

*Martyriū
Liberti.*

*Omni-
bus
locis sacris
vastatis, S.
Rumoldi
diuinitus
conserua-
tur.*

*D. Rumol-
dus Eccle-
siam suam
amplificat,
exornat-
que.*

*Hortatur
operarios
suos ad o-
mnem vir-
tutem.*

*Operarij
duo in necē
illius con-
spiciunt.*

eo certamine tam egregium & inuictum se pugilem præbuit, ut ab ipso Rumoldo gregi vniuerso præfici mereretur, paulo post proprii cruoris laurea coronandus. Cum enim essent gentiles Hunni, Danique, in hæc regiones irrumperent, & omnia longe lateque ad ipsam vsque Agrippinensem Coloniam ferro & igne popularentur, Libertus in H. sbaniam euadendi periculum ergo confugiens, in æde S. Trudoni sacra, ante aram ab impia gente trucidatus est. Porro cum omnia circa loca, diuinitus templa ac cœnobitarum conuenticula flammis absumpta iacerent, singulari Dei munere locus Rumoldi immunis persistit; prius ut ipsi barbari, diuinitus prohibiti, ne pedem quidem manumue sceleratam inferre ausi fuerint.

Itaque Rumoldus, qui inter cetera diuinarum laudum pietatisque studium promouebat, ut ædem sacram angustiori forma, quali nunc est, extrueret, nouisque impensis augeret, ornataque, duos imprimis artes fabrilis peritissimos euocauit, quibus templi rotius fabricam concredidit. Ijs vero diebus singulis, sole in occasum rudente, mercedem persoluiturus; frequenter de vitijs & virtutibus differebat, hortabaturque assiduo, ut omnem peccati feceritatem, maxime vero adulterij crimen horrendis supplicijs puniendam, euitarent. Porro cum alter eorum illi vino obnoxius, per omnia libidinum genera animo plane soluto vagaretur, tum cetera salutaria sanctissimi viri monita pertinaci adeo mente respuebat, ut non raro consilia de necesse illi inferenda secum agitare. Accedebat insatiabilis auri cupiditas; cuius D. Rumoldum valde diuitum existimabat. Igitur & libidinis suæ flamma incensus, & odio viri sancti incensus, & pecuniarum avaritia captus, inter operas laboris focum compellauit. Vides (inquit) quam agre improbo labore ac multo sudoribus, tenuem nobis victum, nisi in diem comparemus. Strideo igitur aliquid à nobis tentandum; ne per omnem vitam inter plebeios & infelices homines inglorij lateamus. Vir hic diuitiis nummisque refertus,

jam pene immensam a-
tamen vllis vel sumptu-
quinimo sine euocata
mercedem rependit.
è medio tollamus, &
vita splendorem secum
eodem auaritia mortis
locusque nefando se-
gnati.

Igitur vir sanctissimus
operas lustratus ad
lido idu ex insidijs in
vilem grauiate oppre-
uerque ad prædam,
maxime sibi propoluerant
amplius quam a gente
net ipsum sanctum pe-
que, quantum quantum
hem enter communis ei
tem sodalem conuictijs
bus execrabili iuramentis
trauacipnotis pernu-
agitari, ut sibi mente co-
to scelere dignas morte
corpus sacrum arborum
deniderent. At Christus
cali huius lumen, neque
passus est.

Precoritus enim no-
bore occupans lumen ca-
falsis in manibus prodi-
villone pertertio, Comit-
quene prodigiosa eodem
ciem nati aunt. Comit-
eum nam gignit nocte con-
ripid penitus signatus,
gae vultu, quoniam a-
vero nobile corpus latet.

audum se pugiliem
egi vauerto praefici
pr. lauream coronan-
ti, Danique, in ha-
la longe lateque ad
nam ferro & igne
nam euadendi peti-
rudoni sacra, ante
Potro enim omnia
nobilitatem conuen-

singulari Dei mu-
tion; proferunt ipsi
pcedem quidem ma-
rit.

ra cura diuinam
houeas, v. ad eam
que el. extraheret, no-
que, duos primis
quibus tempore
diebus singulis, sole
peritioratus, fie-
erebat, hortabatur
ceditatem, maxime
pphicijs puiendum,
p. Alitio obnoxius,
mo plane soluo va-
lissimi viri mon ta per-
non ratio consilia de

Accedebat insatia-
moldum valde diui-
sa flamma incen-
pecuniarum auaritia
m compellunt, Vides
que prodigiosa eodem temper loco apparentem ei-
dem indicant. Comites domitate rei permotus, se so-
cum nau gii nocte concubia praebeis, credisque D. Ru-
mold penitus ignarus, erectis harpaginibus inuesti-
gare voluit, quidnam fluminis immisum esset. Tum
vero nobile corpus sanctissimi Praeful sp. scatus, vehe-

iam pene immensam auri vim in operas effudit, neque
tamen vllis vel sumptibus vel oneribus deterreitur,
quinimo sine cunctatione quotidie nostram nobis
mercedem rependit. Hunc igitur oculis insidiis
e medio tollamus, eiusque opibus ad gloriam &
vita splendorem securi persequamur. Facile ab altero
eodem auaritia morbo occacato assensum; & des
locusque nefando sceleri parando opportuni desi-
gnati.

Igitur vir sanctissimus morte solito sub vesperam *Occiditur*
operas lestraturus adueniens, a proditoriū altero va- *Vir sanctis-*
lido idu ex insidiis in caput petitus humi sternitur, ac *simus.*

vulneris gravitate oppressus, confestim moritur. Tum
vixitque ad praedam, quam ante magna spe amplissi-
mam sibi proposuerant, conuersi, nummorum non
amplius quam a genteos tres repererunt; quos fama te-
net ipsum sanctum perpetuo sibi seruasse retinuisse
que, quantum quantum etiam expenderet. Quare ve-
hementer commotus cordis patratore, inuidia tabescen-
tem sodalem conuictis maximis inuasis, dirisque omni-
bus execrabili iuramento denouit. Et quanquam pa-
trati facinoris poenitudine ducti, & farns conscientiae
agitati, vix sibi mente constarent, ne tamen poenas tan-
to scelere dignas morte atrocissima luerent, raptim
corpus sacrum arborum foliis inuolutum in flumen
demilerunt. At Christus Dominus tam praecelatum se-
culi huius lumen, nequaquam diu tenebris inuolui
passus est.

Piscatoribus enim noctu circa negocia partito la- *Corpus eius*
bore occupatus lumen caelitus illuxit, & corpus super- *aquis im-*
fufis luminatibus prodidit. Piscatores autem coelesti *mersum,*
visione perterriti, Comitem Adonem adierunt, lucem *lumine*
que prodigiosam eodem temper loco apparentem ei- *proditur.*
dem indicant. Comites domitate rei permotus, se so-
cum nau gii nocte concubia praebeis, credisque D. Ru-
mold penitus ignarus, erectis harpaginibus inuesti-
gare voluit, quidnam fluminis immisum esset. Tum
vero nobile corpus sanctissimi Praeful sp. scatus, vehe-

22 VITA S. THEODORICI ABBATIS

menter obstupuit, ac protinus ex inflicto vulnere rel-
veritatem cognovit. Funus fuit miserabili valde plo-
ratu & lachrymis multorum & imprimis ipsius Co-
mitis curatum, & in ædem sacram honorifice condi-
tum. Eo cum religionis causa multi confluerent, vi-
dendique Præfules cupidi præ gaudio lachrymas fun-
derent, coruscantibus subito eius virtute miraculis,
multo quàm antè clarius, eximiam eius sancti moniam
cognoverunt. Multi namque morbis & calamitatibus
circumventi, dum supplices ad Deum preces funde-
rent, opemque viri sancti suis d. filii mentis imp. orarent
repente curati sunt.

*Miracula
sunt ad tri-
mulu eim.*

*C Baron.
Tom. 6.
Annal.*

VITA S. THEODORICI, ABBATIS
discipuli S. Remigij; Ex ea quæ est apud V. P. Laurent-
tium Surium. Claruit maximè temporibus Theo-
dorici, Clodovei regis Francorum filij;
Anno Domini 514. &
reliq.

*7. Iulij.
Patria &
Parentes
eius.*

S. Sanctus Theodoricus, patre Marchardo, in pag-
SRhemensi Alamandorum chorte natus, beato Re-
migio literarum morumque discipulis imbuedus
traditus; cuius futuram sanctitatem cum alia multa-
tum fons quidam haud obscure indicavit. Cum enim
panni, quibus infans involuebatur, in eo abuerent
nullis non modò sordibus inquinari potuit, sed per æ-
lotione insolitum quendam inæstimabilis suavitatis
odorem præbebat. Postquàm autem annis pubertatis
magna cum opinione virtutum ex ætate, ad certum ab-
quod vitæ genus vocaretur, pater ad matrimonij copu-
lam, quanquàm is castibem vitam vnicè adamaret, eum
compulsi, etiam voluntatem aspernari, optimi parentis
animum esset sibi offensum reddere.

*Hortatur
sponsam
suam ad
virginita-
tem.*

Itaque inito cum virgine haud contemnenda nob-
litate matrimonij fœdere, castissimis sponsam stringe-
anplexibus, honorari eam cœpit ad immarcescibilem
virg-

virginitatis cõdonari.
forandam. At illa re-
queri an corp. donec
sa, virginitas vo un-
fiderio vitæ cœrit
conscrant.

Est tyhua tr bus à
monte nomine Hor-
dato annuitis consen-
cium id dem in lece-
constituit, ma tique
conspicuas celebrer m-
vinitatem opera effi-
eritanti possint. Ca-
lunatus, quodam re-
inamibus planis
memoratum readen-
appellant, protub-
(ætu mirabile) vo-
sam qualem vnum p-
recedit ex Monasterio
Quam rem admiran-
quærente, Pater, resp-
animas diaboli rex b-
Deum preces nostras
tacem præcipere, qu-
sacibus eripere neg-
perculsus, supplicibus
comque funditus euen-
conruberna d. slipau-
m. e. l. um. intra vob s-
diagnita virginitatem
f. gauerat) inc. ymum
Defuncto rege Cl-
à gentio sup. est tica-
liam traduxerat, ac
Theodoricus regni gi-
gaui & penico. olo

ABBATIS

infi dno vultu re-
terabili vultu p'o-
pium s' p'ius Co-
m' nemo h'c condi-
ti contentent, vi-
dio laceratas fun-
vitare m'rae s,
e us' t'act' men am
b's & ea an' tatibus
Dum p'cees unde-
mentis imp'orant

I, ABBATIS

apud V. P. Lauren-
tem p'oribus Theo-
anorum jurg;

4. O

Marchardo, in pag-
orte natus, beato Re-
e p' n' s' mbuendus el-
tatem cum a' a' mura-
notauit. Cum enim
tar, neo ab ueretur
nati p'etui, f'c' p' e' a-
t'at' m' ab' u' locutur
autem s'ro s' p'ebent
ex'ctis, a' f'c'um al-
er ad m'aimony copu-
m v'it' e' a' m'at' e' u-
ernat, optimi parent

ere,
contemnenda nob-
is ip'osam f'c' p'ger-
us ad im'mare f'c' b'ie-
v'it'

virginitatis coronam ad extremum vitae spiritum con-
feruandam. At illa rata se despectui haberi, grauius
queri ari corp t, donec verb Remigij antistitis persua-
sa, virginitatis votum ex animo amplexa est, seque de-
siderio vitae caelestis totam cum sponso sui Christo
consecrauit.

Est sylua tribus à ciuitate miliaribus egregie in *Mons Hor,*
monte nomine Hor sita; ad quem Theodoricus ex man- *alium ab eo*
dato antistitis conscendens, praetatum pretatis domi- *in quo mor*
cilium ibidem in loco angelico ministerio designato *tus est*
construxit, multisque viris insigni pietate & eruditione *Aaron.*
conspicuis celeberrimum reddidit, & tam amiranda
virtutum opera effecit, vt nullis verbis pro d'gnitate
explicari possit. Cùm autem à Remigio sacerdotio
initiatu, quodam tempore ex more cum S. Anostite
in ambuans psalmos depromeret, & ad Montem
memoratum reuolueret, in locum quem Cedrium
appellant, prostribulis insanciem peruenissent, filio
(dictu mirabile) vox sanctas habuit, adeo vt ne ver-
sum quidem vnum profere posset; idem pulvis, cum
reue h' ex Monasterio, eum eum locum praeterrent.
Quam rem admirante S. Remigio atque causam in-
quirente, Pater, respondit Theodoricus, Cui patris
animas diaboli nexibus implicatas interite? Videtis
Deum preces nostras auersari, mihi que oranti faul-
tatem praeripere, quod Christi oues è tanarui lupi *Loco lupan-*
faucibus eripere negleximus? His auditis Remigius *aria ex-*
percussus, supplicibus à rege precibus locum obtinuit, *truitur Ec-*
eumque funditus euertit, spurcissimaque meretricum *clesia.*
contubernia dissipauit: proque eis aliud peratis do-
m'cilium intra urbis moenia, aedificijs & numero qua-
draginta virginum (tot enim fuerant scorta quae pro-
fligauerat) inclutum extruxit.

Defuncto rege Clodoueo, quem beatus Remigius
à gentili superstitione ad Christianam religionem ac
fidem traduxerat, ac è sacro fonte susceperat, filius eius
Theodoricus regni gubernacula susceperat, cuius filia
gravi & periculo morbo laborans, parentibus

24 VITA S. THEODORICI ABBATIS

non solum, sed regie familie vniuersa insignem dolor
rem crearat. Iamque medicorum auxilio & ope desti-
tuta, signis minime dubijs, vltimum vite terminum
instare significabat; cum Remigius a Rege euocatus, at
aduersa similiter valetudine confectus, vires suas B.
Theodorico demandat: vt afflictæ puellæ precibus
opem ferat. Sed antequam ille regiam intraret, illa vita
functa fuit. Parentes vero cum regia familia luctu &
mœrore deformati, lachrymas fundebant; cum super-
ueniens Theodoricus, cunctis paululum secedere ius-
sis, vt funeri necessaria præpararent, ipse interim tota
mente precibus intentus, exanime puellæ corpus oleo
sancto inunxit: & subito artus omnes vite expertes
suo vigori restituit. Accurrunt rex & regina ad tantæ
rei miraculum, viz mentis compotes, stupent, exultant;
filium incolumentum recipiunt; Christique potentiam &
virtutem summis laudibus in Theodorico extollunt.
Porro Rex non modo discipulum Theodoricum, ve-
rum etiam beatum Remigium regia munificencia pro-
sequi appetens, Venderas villam, ad fluuium Matio-
nam sitam, ei; Gaudiacum autem vicum pagi Rhe-
mensis S. Theodorico donauit, orans eum, vt pro se &
Regno suo Dominum deprecaretur.

*Precibus
& sancto
oleo exci-
tat regis fi-
liam vitam
functam.*

*Curat seme-
liter occu-
liam regis.*

*Multi sa-
nantur.*

Accidit postea vt idem Rex oculi incredibili vexa-
tus dolore, post medicorum artem nequicquam tenta-
tam, beato viro ad se accito, eundem illi humiliter cu-
randum obtulerit; quem vir sanctus pari modo, dicto
citius, dolore fugato, pristino lumine reformauit. Vn-
de fama nominis virtutumque eius longe lateq; cum
magna admiratione peragante, ingens agrorum mul-
titudine quotidie ad eum confluere coepit, quos ille mira
beneuolentia complexus curauit; ita vt viz vlla mor-
borum vis eius precibus virtutique non cederet, pror-
sus vt insigniti a miseriis & morbis, beneficio vini sancti
liberati, passim eum prædicarent. Perseuerauit autem
ad extremum vite spiritum in Christi seruitio, & in ea
benigne faciendi disciplina, actandem bono certami-
ne feliciter consummato, plenus bonorum operum

Calen-

Calendis Iulij ad
Rex cum magno
is, memor benef
mœrore ad sepleh
modum in præsens

VITA S. EP
Confessoris; E
D. P. Laure
ha

Parchius ex pag
gnomento Aur
postquam iam fere
ius, minime vulga
piate & indef. flo
mo Comite accitus
quod ille etiam in
prudencia annos c
simam ex eo lauden
rum stato, & hono
clans existeret, an
essent cuncta vana,
num petit monaster
iuno seruitio ma
Deum animo duos
denoraret, & vilissi
humilitatis ergo lib
fos, vel à dæmone ver
que animalia, solo ve
His aliisque virtu
nore passim oblat
mesceret, fuga sal
vasta aliqua eremo
pagum Equolinent
phum nomine, in

Calendis Iulij ad Christum migravit. Eius corpus Rex Theodoricus san-
 Rex cum magno nobilium comitatu usque ipse hume-
 r s, memot beneficiorum eius, cum summo animi
 more ad sepulchrum exportavit, quod multis ad-
 modum in præsens miraculis coruscat.

VITA S. EPARCHII ABBATIS, ET
 Confessoris; Ex ea quæ extat integra fide apud
 D. P. Laurentium Surium Migravit ex
 hac vita anno Domini

583.

Eparchius ex pago Pettagoricensi, patre Felice, co-
 gnomento Aureolo, matre vero Principia natus,
 postquam iam fere septem annis literarum studiis adhibi-
 tus, minime vulgarem eruditionem, & ingenii dexte-
 ritate & indefesso labore natus esset, ab avo Felicissi-
 mo Comite accitus, Cancellarii officio praefectus est,
 quod ille etiamnum adulescens tanta integritate ac
 prudentia annos quatuordecim administravit, ut amplis-
 simam ex eo laudem consequeretur. Cumque in eo re-
 rum statu, & honoribus & rebus gerendis admodum
 clarus existeret, animadvertens tamen demum quam
 essent cuncta vana, pretis vinclis omnibus, Sedacia-
 num petiit monasterium, & inuitis parentibus se totum
 diuino seruitio mancipavit. Ibi cum inflammato in
 Deum animo duos poenitentiae labores alacri mente
 deuoraret, & vilissima quæque monasterii ministeria
 humilitatis ergo libens subiret, multos morbis pres-
 sos, vel à dæmone vexatos, suis precibus curabat, fera-
 que animalia, solo verbo, dicto sibi audientia reddebat.
 His aliisque virtutum signis inclarescens, cum ex ho-
 nore passim oblato ruinæ grauioris periculum perti-
 mesceret, fuga salutari, tutiorem salutis portum in
 vasta aliqua eremo sibi quaesivit. Cumque iuare per
 pagum Equolinensem instituto, puerum Gratul-
 phum nomine, in Anglesii villa interemptum offen-
 dit.

Rex Theo-
 doricus san-
 et corpus
 propriis hu-
 meris ad
 sepulchrū
 deportat,
 miraculis
 gloriosum.
 C. Baron.
 in not. mar.
 Rom.

1. Iulij.
 Patria &
 Parentes
 eius.
 Fuit Cancel-
 larius.

Petit mo-
 nasterium.

Claret mi-
 raculis in
 monasterio

Excitat
 mortuum.

B 5 d. 11.

Item alii. disset, mox precibus vitæ eam restituit. Inde alium
 vita sanctum apud Burdegaleses pari modo excita-
 uit: multisque deinceps, quocumque gradum faciebat,
 miracula coram ebat. Quæ res cum famam eius admo-
 dum celebrem redderet, veritus ne aliquando in se-
 pulcos inanis gloriæ impingeret, locum quandam de-
 sertæ solitudinis iussit, ab Anthone Burdegalesi An-
 tistite sibi ostensum, obtemperanti primùm à Sabaude eius
 loci Episcopo ac suo Abbate plenaria facultate expe-
 tit; in quo diuino admonitus oraculo constructa
 cellula, paucisque eiusdem propositi sibi adiunctis,
 dies noctesque precibus incubebat; & si quid auri
 argenti que oblatum esset, aut necessitatibus paupe-
 rum, aut iedimendis captiuis distribuebat. Erat enim
 mire beneficus, nec vilia illi cura potior quam miseros
 & calamitosos opibus precibusque subleuare.

*Summa
 enim bene-
 uolentia
 in pauperes
 & miseros.*

Cum autem adhuc esset in ciuitate Burdegalesi,
 erat ibi item ingens victorum numerus; quem vir
 sanctus, è vinculis uterperet, ad carceris ostia feruidas
 preces fudit, custode adstante, & exitum animo inspen-
 so præstolante. Peracta vero prece, mox ad eius
 imperium omnia carceris ostia aperta; pessula reiecta,
 multis locis quassata sunt. Porro victi omnes, imperu
 ad ecclesiam facto, populo acclamante & Eparchij san-
 ctitatem magno plausu collaudante, moris periculum
 euaserunt.

*Multos è
 carcere
 victos
 liberat.*

Postquam vero ad Sacerdotij dignitatem est eue-
 ctus, multa alia ab eo edita sunt, miracula; quorum nos
 pauca duntaxat commemorabimus. Quodam tempo-
 re, quidam vas melle penum furatus à rustico, com-
 prehensus ac suspendi ad iudicatus, post atrota tormenta
 ad furcam trahebatur. Eparchius ubi id comperit, ho-
 minem diuinam humanamque opem imp. orantem
 miseratus, supplices Iusici preces pro salute miseri
 obtulit. At ille, populoque vniuerso reclamante, & sec-
 lestum non vno supplicij genere dignum asserente, vir
 sanctus ad solita orationis præsidia confugiens, Gra-
 tianum monachum presbyterum ad urbis portas inte-
 rim

sim præstolari iussit
 do liberatum,
 perduceret. Inter
 tena collo in cella
 sic bus, partib
 lausque eu sa rap
 pice bus Eparch
 m iter mu torum
 affi enas era, q
 lum em rogato
 se. reum, ni per
 re cum Eparch
 De opem in plo
 tato uru n, sub
 epieret. Porro q
 morb si be, auct
 pante, long. m
 vnum autem a
 fic ar, quod riba
 accepto an ad auto
 sane p o a iorum
 nempe, sandere.
 Cu. nautem t
 ram in uum ipse
 siquidem restit
 ebneratem asser
 rigile v' regne
 aox rimam vique
 ue Potannos re
 uidine am a l'm
 lotum virtute ex
 mam Deo anima
 chrymis, n. n.
 Qu aut

rim præstolari iussit, ut hominē diuina virtute suspen-
dio liberatum, quam celerissime ad monasterium *Suspensum*
perduceret. Interea miser in aërum sublatu, ferrea ca-
tena collo injecta suspenditur; sed recedentibus carni-
ficibus, patibulum dissipatur, & vincula solvuntur; so-
luta sequecū su rapidissimo ad oppidum properat: ut i-
psebus Eparchi, à ludice vita donatus est. Alii si-
militer multorum criminum reus, extremo supplicio *Item aliā.*
afflictus erat; quem iter periret vir sanctus, supplicem
ludicem rogabat, qui non modo supplicem repererat,
se, reum, in super iunctis pedibus patibulo affixit. Quo-
res cum Eparchio innotuisset, tantū præpotentis
Dei opem implorauit, donec hominem diuina beni-
tate solutum, sub horam ve penam inchoatam reci-
peret. Porro quot ab immanibus spiritibus, aut que
morbus liberauit, ac quoties precibus carceris peni-
tente, longum nimis facit singulatum referre. Hoc
vnum autem ad imitationem charitatis eius, nobis suf-
ficat, quod rebus illis, que dono ab aliis sibi suisque
acceperat, ad alio hominem in illa redemit, paratus
sane pro aliorum salute, si res ita postulasset, sangui-
nem profunderet.

*Alia varia
eius mira-
cula.*

Cum autem tanto studio curaque aliis subueniret,
rum in seum ipse corpasculum rigidissimus & aridus
siquidem vestitusque eius aspectum: Vinum, aliaque
ebrietatem adferentia semper aueratus. Neque tamen
rigor ille, utique a peritis vires corporis fcegerunt, sed
ad vitam utique ætatem firma valetudine perseuera-
uit. Post annos vero quatuor & quadraginta in ea soli-
tudine cum admiranda opinione sanctitatis & miracu-
lorum virtutis exactos, leui correptus febre, sancti-
mam Deo animam tradidit. Funus cum aliorum la-
chrymis, tum præcipua redemptorum cura, & ui-

Etiam modum lugubri, in ecclesia
conditum fuit.

*Alij volūte
39.
Migrat ad
Dominum*

*C. Bar. in
not. mart.
Rom.*

SOLENNITAS VISITATIONIS BEAT. Virginis; Ex Concionibus R. P. Ludouici Granat; quæ quidem ab Urbano, eius hominis Pontifice Sexto instituta; à Bonifacio autem Nono confirmata vel potius publicata est, Anno Domini 1389. Idque occasione vrgentis schismatis; ad quod componendum eiusdem Dei Genitricis opem, Dei Ecclesia propensius (ea aucta celebritate) studuit implorare.

2. Iulij.

*Maria per-
git ad Eli-
zabetham.
Luc. 1.*

*Quare Vir-
go sacra
hoc inter
susceperit.*

Psalm. 138.

Rom. 1.

Post auditam cœlestis nunci legationem, qua hinc Virginis, inde sterilis & grandæ mulieris concepit nunciabatur, Exurgens Maria abiit in montana cum festinatione, in ciuitatem Iuda, & intrauit in domum Zachariæ, & salutauit Elizabeth. Suscepit hoc iter B. Virgo, primum, vt nouum atque ingens miraculum, quod in sterili Elizabeth diuinam potentiam fuisse operatam ab Angelo acceperat, & oculis cernere, & cum ea aliquamdiu versari, & cœlestem in ea virtutem & gratiam agnoscere, suspicere & adorare posset. Hoc enim vel præcipuum sanctorum hominum studium est, diuinorum operum contemplatione animum pascere, & in eis die ac nocte meditari. Vnde quidam eorum aiebat: *Mirabilia opera tua, & anima mea cognosceat nimis*: hoc est, toto pectore, Domine, in operibus tuis perscrutandis & contemplandis exercebor: Quo enim magis in illa mentis oculos intendo, eo maiori animus meus admiratione reficitur, maiori-
busque deliciis pascitur. Sed præcipua tamen huius itineris causa, singularis quidam Diuini spiritus impulsus fuit. Nunquam enim Virgo Deo plena aut iter aliquod suscepit, aut quiduis aliud molita est, quin id Spiritu sancto intus suggerente fecerit: qui omnes illius gressus & motus dirigebat. Si enim D. Paulus iter suum in urbem Romam sine Dei voluntate conficere non

non audebat, qui
maiori gratia pre-
ter electa fuerat:
hoc suscepit, qui ei
adhuc v. scera haren-
is replere volebat.
tri sue, at ante poll-

Quod vero tan-
propterea causa
ideo inter accelerat
carol. barret. Hic
tandem sit Nemo
colleuati, nothen
scuat, cui se opor-
eato morari, ve. m
ti, non prius huan-
quam tam breuis
Quid enim sanctes-
ria, atque immorta-
animo subter qua
in ebullientes arta-
gulas, equales que
vel breuissima hœ-
seebant & pen ten-
min, qui negant co-
aspirat, & pœnit
petate contulit, ea
dehinc tam intell ge-
peccati iugo piemen-
cularunt

Pergit igitur sacra
obsequium præbean-
rim habeat humilita-
esset, vt nunquam
Deo donis honesta
quidem se materne
auctam appellasset
voluit delictare, neq.

B. VIRG.

NIS BEAT.

Granat: qua

sifice sexto in-

firmata vel po-

89. Idque occa-

sionendum

Ecclesia pro-

) flu-

onem, quahne

emulans conce-

abit in monana

& intravit in do-

thi. In deo thoe

que ingens mira-

nam potentiam

& oculus cernere,

eitem in ea virtu-

& anotate peller.

in hominum sim-

te, a platione ani-

mentari. Vnde

erat tua. & anima

ore Domine, a

mplam s exerce-

oculos intendo,

reficitur, maiori-

qua tamen hu us

u n: spiritus im-

Deo plena autiter

no uia est, quid id

t: qui omnes il-

lum D. Paulus iter

litate conficere

non

non audebat, quid de illa censendum est, quæ tanto maiori gratia præstabat, quanto ad maiorem dignitatem electa fuerat? Ab hoc ergo Spiritu impulsæ, iter hoc suscepit, qui eius aduentu infantem intra materna adhuc viscera harentem sanctificare, & cælestibus donis replere volebat, sicut Gabriel Angelus Zachariæ patri fuerat ante pollentis.

Quod vero tanta festinatione sacratissima, virgo *Cur tantâ* properaverit, causa fuit summa Dei nostri bonitas, qui *cum festi-* ideo iter ac celerauit, ut infantem Ioannem citius à pec- *natione* cato liberaret. Hoc autem nequaquam, leve esse pu- *perrexerit.* tandum est Nemo enim eorum est, qui diuino lumine collustrati, horrendam peccati deformitatem agnoscunt, cui si opus daretur vel vnius horæ spatium in peccato morari, vel mille annis identissimogenere cruciati; non prius hunc adeo longam cruciatum eligeret, quam tam brevis moræ spatium in peccato manere. Quid enim sanctos Mariæ impulsit, tot, tamque varia, atque immania cruciatuum genera fortis & inuisibilis animo subire? quid, ignes contemnere? rotas despiciere? in ebullientes sarragines sese ultro inficere? ferreas ungulas, equuleosque deridere, nisi peccati deformitatem vel breuissima horula deuitare? Probe namque cognoscebant & poenitentiae virtutem, & misericordiam Domini, qui negantem Petrum plusquam paternis oculis *Matth. 26.* aspexit, & poenitentiam simul & veniam clementer pietate contulit, eamque sibi in simili infirmitate non defuturam intelligebant. Ne tamen breui illa mora, peccati iugo premerentur, nullum supplicii genus recusarunt.

Pergit igitur sacra Virgo, ut senio in futuro partu obsequium præbeat. Qua in re videre licet, quantam vim habeat humilitas, & animi vera submissio, quæ efficit, ut nunquam pius homo, quamvis maximis à Deo donis honestatus sit intumescat. Maria seiebat *Summa hu-* quidem se matrem Dei effectam, sed cum se paulo ante *militas* ancillam appellasset, minime quidem ancillæ officium *Despara-* voluit deserere, neque ut mater Domini ad imperium, *virginis.* sed

humano generi salutaris? Quid enim mirabilius, quā Dei Verbum carne vestiri? quid magis insolitū, quam virginem concipere & parere? Quid magis nouū, quam infantem in viceribus matris, fide, gaudio, & Spiritu sancto repleti, & Redemptorem suum non mente solum, sed corpore etiam venerari? Hæc igitur omnia sanctæ illi formine momento temporis reuelata sunt. Nulla enim in discendo mora est, ubi Spiritus sanctus doctor est.

Addit præterea Elizabeth, Beata quæ credidisti. Vere beata, quæ sanctos omnes ut virtutes & dignitate, ita fide quoque superasti. Quam multi enim ex antiquis Patribus, ut mirora crederent, signa petierunt Zacharias Ioannis parer, signum ad desperatam sobolem sperandam petijt. Ezechias in Solis retrocessione, spem salutis Gedeon in toro dævellere, promissæ victoriæ signum. Ipse quoque Pater Abraham (cuius fidem Paulus tantopere commendat) eum Canaanæorum terram posteris suis tradendam à Domino accepisset, respondit, *Domine Deus, unde scire possum quod possidurus sum eam?* At beatissima Virgo tot miraculis & promissis (quibus nihil simile in omnibus seculis vitum est) ab Angelo propositis, nulla cunctatione, nulla interposita mora, nullo ad tantatum reum maiestatem signo postulado, assensum ita præbuit, ut hoc potissimum nomine à B. Elizabeth commendetur, dicente, *Beata qua credidisti.* Ex quibus verbis aperte colligit Ambrosius, Mariam nihil addubitasse; quandoquidem eam hoc in loco fides, & beatitudo hæc paria, Spiritus sancti testimonio commendetur. Subdug. protinus. *Quoniam perficietur in te quæ dicta sunt tibi à Domino.*

Ex his verbis nouum alium miraculū in matre, sicut in filio, animaduertere licet; nempe insignem prophetiæ spiritum huic sanctæ formine diuinitus collatum. Triplex enim prophetiæ genus esse statuunt. Vnū, quod præterita, & ab omnium hominum memoria remota commemoratur, quæ Moysis fuit, cum celi & terre molitio, & priorum hominum vitas moresque soli Deo cognitæ deferri-

*Maria ut
sanctos o-
mnes digni-
tate, ita &
fide super-
auit.
Luca I.
4. Reg 20.
Iudic 6.
Hebr. II.
Genes. 13.*

*Triplex
Prophetia
genus.*

descripsit. Alterum, quod præsentia, insolita tamen neque vulgari ratione cognita, ostendit: cuiusmodi prophetia Ioanni tribuitur, qui Dominum Iesum, cælesti iudicio sibi reuelatum, hominibus quæ incognitum, digito ostendit, dicens: *Eccce agnus Dei*: Tertium est, commune atque vulgatum, cum ea quæ futura sunt, longe ante præpunciantur. Hæc autem tria prædicandi genera beata Elizabeth his verbis se percepisse declarat: Præterita enim se cognouisse ostendit, cum ait: *Beata quæ credidisti Futura, cum subdit: Perficentur in te ea, quæ dicta sunt tibi à Domino*: Præsentia vero, cum ait: *Vnde hoc mihi, vt veniat mater Domini mecum*?

Sed iam videamus quid tam magnificis dignitatū
titulis ornata Virgo cogitaret, quid dixerit, quid ad
propositas per Elizabeth laudes responderit: *Magnifi-*
cat (inquit) *anima mea Dominum*: hoc est, tu qui-
dem, o sancta femina amplissimis laudibus dignita-
tem meam magnificas; ego vero huius dignitatis mee
auctorem Deum ex intus viscēribus magnifico. Tu
infantem, ais salurante me exulasse in gaudio in vtero
tuo, at spiritus meus exultat in Deo Salutari meo. Me,
ais, inter mulieres benedictam, neque verò tū sola es
quæ me hoc nomine prædicas: *beati* qui ppe me di-
cent omnes generationes, ad quas Christi Iesu nomen
cognitioque perueniet: sed ideo prædicabunt, quia
humilitatem, hoc est, vilitatem & indignitatem meam
respicere ille voluit, qui potens est, & sanctum nomen
eius, qui videlicet v̄t omnipotens potuit, & v̄t sanctus,
hoc est, liberalis & beneficus, voluit me tam magnificis
titulis honorare. Atque ita sacra virgo cū omnia v̄t
Deo tribuit, & sibi nihil assumit, exemplo suo nos do-
cet; v̄t quæcunque bona, quæcunque laude digna in
nobis exstunt, vni illi accepta referamus, illi tribua-
mus, pro quoque sempiternum illi laudem sacrificium
offeramus, quo præteritis beneficii gratias agentes,
futorum digni habeamur. Quæ admodum enim
inter maxima Dei dona, donorum ipsorum cognitio
num.

10472. I.

Quid doceamur ex
emplo B.
Virginis.

Donorum
cognitio,

numerator, (cuius
ma) ra percepta be
dion Lironi argu
do, uacillans uen
& pasci nupo, &
(perceptorum omniu
autem peditum a
mane ell; refut
ca pasci pica ad n
d uas, honores, nob
dona, ad fortunam
que pasci simillit
finitis, & contra Sa
bent. Ai contrā Sa
Deo dona sunt nos
tor gaudere, gere C
edon uiam omni bus
gaui. nec donatū su
gaurdo gaudium,
i n nūllū cogitatio
ne inque huius gaudi
d gaudere possit.

MARTYRIUM
*Martini; Lxxxiij.
 Simm. Erat o. m. i.
 fari; in qua S. Grego.
 in Euangel. vñ c. de
 feri confectus membra t.
 fia, translata sunt
 Vatican. in S. Pe
 nus m. m.*

Q Vo tempore Aposto-
 lici, Neronis cu-

in solita tamen ne-
te: cuiusmodi pro-
num lesum, cale-
que incognitum,
Dei: Tertium est,
a quæ futura sunt,
em tra prophetan-
se se percepisse de-
clendit, cum ait:
Pessierur
Præsentia vero,
mater Domini mei

gnificis dignitatem
dixerit, quid ad
ponderit: Magnifi-
hoc est, in qui-
audibus dignita-
pud dignitas me-
bus magnifico. Tu
in gaudio in vtero
Salutari meo. Me-
que vero tu so a es
am quippe me di-
Christi Iesu nomen
predicabunt, quia
magnitatem meam
& sanctum nomen
conit, & ut sanctus,
meam magnificen-
cum omnia uni
templo suo nos do-
ne ac laude digna in-
ceramus, illi tribua-
audum sacrificium
i gratias agentes,
nam modum enim
plorum cognitio
nime.

numeratur, (qua in largiorem grati & benevolu fu-
inter ma-
mus) ita percepta benedictio a non agnoscere, magnum xima Dei
diuin futoris argumentum est. Hinc etiam inquitur dona me-
do, hinc abusus diuinorum beneficiorum, hinc talis meranda.
& præsumptio, & aliorum contemptus, & superbia
(peccatorum omnium parens) originem ducunt. Hoc
autem peccatorum ac sceleratorum hominum com-
mune est; ut sicut publicas calamitates & clades, non
culpæ supplicia sed naturæ conditionem putant, ita
diuitias, honores, nobilitatem ac potentiam, non Dei
dona, sed fortunæ munera arbitrantur. Quo fit, ut ne-
que plures immittis corripantur, neque pro perceptis
beneficiis gratias agant, sed illorum abusu deteriores
fiant. Ad contra Sanctorum omnium est, quæ sibi à
Deo donata sunt nosse, immortalesque pro illis largi-
tori gratias agere. Cum ergo B. Virgini longè plura
dona quàm omnibus sanctis donata sunt, & pro ma-
gnitudine donorum sui et æm, ut modò diximus, ma-
gnitudo gaudiorum, conlequens est, ut quem ad mo-
cum nulla cogitatio nostra donorum magnitudinem,
ita neque huius gaudij magnitudinem, concipere pro-
dignitate possit.

Impis quo-
rundam
opinio.

MARTYRIVM SS. PROCESSI ET C. Bar. in
Martiniæ; Ex eo quod est apud V. P. Laurentium not. mart.
Suriun. Erat enim Romæ Basilica hujusce martyribus Rom.
sacra; in qua S. Gregorius Papa habuit homiliam 32.
in Euangel. ubi & de miraculis ad eorum sepulchra
fieri consuetis meminit. Diruta autem prædicta Eccle-
sia, translata sunt eorum corpora in basilicam
Vaticanam S. Petri Apostoli, ubi hacten-
nus magna veneratione as-
seruantur.

QVo tempore Apostolorum principes Petrus & 2. Paulus,
Paulus, Neronis crudelitate Mamertini custodix
traditi,

34 MARTYR. SS. PROCESS. ET MARTIN.

*Processus
& Marti-
nianus Pe-
tri & Pau-
li in Vin-
culis custo-
des.*

*Insigne mi-
raculum
per S. Pe-
trum.
Processus
& Marti-
nianus ba-
ptizantur.*

traditi, res admirandas in v'nculis gerebant, morbos pellebant, daemones fugabant, al' aque diuinæ virtutis miracula patrabant, Processus & Martinianus Magistriani Aminelli Principis, inter alios milites, ad eorum custodiam deputati, rerum quæ ab ijs gerebantur admiratione defixi dixerunt; Viri venerabiles; non dubium, quandoquidem nonus iam mensis, quod in custodia estis, agitur, quin vestri oblitus sit Nero; quare vos rogatos obnoxie capimus, ut quocunque placuerit abeat; tantum in eius nomine, per quem res adeo stupendas gentes, sacris aquis nos lustrate. Quibus Apostoli, Si, inquit, fidem Christianam lyncera mente amplexi velitis, & vos eandem miraculorum gloriam operari potestis. Hoc ut auderent reliqui carceris vincti, vnanimiter exclamauerunt; Donate nobis aquam, quia sitim periclitamur. Illi hoc modo iterato clamantibus, Petrus, Credite, inquit, in Patrem, Filium, & Spiritum sanctum, & cuncta vobis ministrabuntur. Hæc dicens, simulque de Christianæ religionis mysteriis breuiter differens, signum Crucis in monte Ta'peio, eadem in custodia expressit, & profluentem aquæ vim è monte elicit; quæ expati ante omnes eadem cupiditate inflammauerunt. Prosternebant se cuncti promiscui sexus quadraginta septem, Apostoli Petri pedibus, ut eiudem gratiæ participes fierent. Nec repulsi sunt diutius, sed cum ad vnum omnes lustralibus tingisset aqua, oblatoque pro eis Sacrificio, celesti epulo, quo Christi Iesu corpus & sanguis continetur, eos refecit.

Hæc ita peractis, Apostoli, Processi & Martiniani precibus fatigati, carcere egressi sunt. Ut vero ad portam Appiam peruenientem est, beato Petro, cuius pedes ferrei compedes attriterant, fasciola apud seipsum in via noua eccidit; moxque Christus Dominus illi obuiam factus est. Quo viso agnitique, Domine, inquit, quo vadis? Et Dominus Romam redeo iterum crucifigendus; Tu autem Romam reuertere. Eo responso Petrus fugam

notari cognoscentes, v
Romam redijt, & ab
vincula subiit. Interea
cessum & Martinianum
Præerat tunc Paulinus
nere & dignitate clau
menter infestus. Is co
tyres sitit iussit, & mul
dem m' litæ it pendit
paros conseruarent, h
impura scelerataque
bus diutius non fuit ne
dum celestis misericor
quare noli quælo nob
ter iningere. Paulin
so verba sua repulsa
fuerat quæ iterum ead
mifrangere necebatu
proferre intelligeret,
eorum lapidibus contu
reantur martyres, am
clamabant, Gloria in
intencatam relinquere
statuam à milibus ad
admodum sperabat, i
sacrificio redimerent. S
statimque Iesu & Spiritu
omnio furore incensas
in calco suspendi, & u
danti, ac postremo flam
aduri iussit.
Intererat supplicij
Lucina domine; quæ,
tudine, martyres in m
constantiam hortabatur
nauis verbis roborat, illat
Paulinus cam ignominia
leoliorpionibus lacerat

gerebant, morbos
 redivit virtus
 Maronius Magi-
 stris milites, ad eorum
 ois gerebantur ad-
 cerasiles; non cu-
 mentis quod in cu-
 us sit Nero; quare
 uoerunque plaueunt
 per quem res adeo
 lustare. Quibus
 Christianam yocera
 nem mirati orum
 ad e uacare quereant;
 ant; Donate nobis
 hoc modo iterato
 gunt, in Paucem, Fi-
 ceta vobis ministra-
 Chrit anzel gionis
 um Cuius in monte
 est, & profuerentem
 expati ante omnes
 imito vehementius
 prete neban: se con-
 cepem, Apostoli Pe-
 tro, persisterent. Nec re-
 tm omnes iustitibus
 et fieto, ex est epu-
 ga contineat, eos
 essi & Martiniani pre-
 Ve vero ad portam
 tro. ea de peccis feteri
 ut lepem in via noua
 us. et buiam factus
 us, inquit, quo videri
 um erit figendus. Ta-
 mo Petrus iugi suam
 notari

notari cognoscens, vehementer erubuit, iterumque
 Romam rediit, & ibens gaudensque tentus à mulieribus
 vincula subiit. Interea riuore omni um increbuit, Pro-
 cessum & Martinianum Christiana sacra suscepisse.
 Præerat tunc Paulinus summus Iudicis officio, vir vi ge-
 nere & dignitate clarus, ita Christianis omnibus vehe-
 menter infestus. Is continuo victos sibi Christi mar-
 tyres si ti iussit, & multis blandiij, vt honorata ad illu-
 dem militæ st pendia, cultu & obseruantia in Deos
 patrios conseruarent, hortatus est. At Martinianus cum
 impura scelerataque hortamina puris sanctisque auri-
 bus diutius non sustineret, Nos, inquit clara voce, iam-
 quidam cœlestis militiæ sacramenta habere cœpimus,
 quare noli quæso nobis ab ecta dæmonis st pendia vl-
 terius ingerere. Paulinus quanquam tam forti respon-
 so verba sua repulsam pariter aggerime ferret, iterum ta-
 men atque iterum eadem inculcans, robur eorum ani-
 mi frangere nitēbatur. Sed cum verba in ventum se
 pro ferre intelligeret, ira & furore exandescens, ora-
 eorum lapidibus contrudi iussit. Cumque diu cæde-
 rentur martyres, ambo pariter iucundo sane iubilo
 clamabant, *Gloria in excelsis Deo*. Paulinus ne quid
 intentatum relinqueret, tripodam & auream Iouis
 statuam à militibus adferri præcepit, vt mature, quem
 admodum sperabat, inuicti athletæ futura supplicia
 sacrificio redimerent. Sed martyres alla tam tripodam
 statuamque risu & spūis exceperunt. Quo contemptu
 nimio fitiore incensus Iudex, sine mora verumque
 in eculeo suspendi, & neruis attrahi, sustibusque ma-
 clari, ac postremo flammis ad latera eorum admotis
 aduri iussit.

Intererat supplicij matrona quædam nobilissima
 Lucina nomine; quæ, vt erat eximia pietate, & forti-
 tudine, martyres in mediis tormentis constutuos ad
 constantiam hortabatur; prius vt virilis animi scemi-
 næ verbis roborati, illata supplicia irriderent. At vero
 Paulinus eam ignominiam non ferens, suspensos in eculeo
 scorpionibus lacerari iussit. Sed mox, dum men-

*Paulinus
 index Pro-
 cessum &
 Martinia-
 num vin-
 ctis sibi se-
 sti iubet.*

*Lapidibus
 ora eorum
 contrudun-
 tur.*

*Luc. 2.
 In eculeo
 suspendun-
 tur, susti-
 bus cadun-
 tur, & la-
 tera ad-
 uruntur.*

*Lucina in-
 signis ma-
 trona mar-
 tyres ad
 constantia
 hortatur.*

*Caduntur
scorpionib.*

te voceque in martyres sancti et, hoc lux crudelitas à Deo præmium tulit, ut altero orbatu oculo, vix præ dolore mentis compos, tertium post diem à dæmone arreptus expiraret. Martyres vero in Mamertini custodia ab eculeo reducti, à Lucina matrona benigne aliquandiu habitii sunt; donec Pompeius potius mortis ultor sanctissimus, Cæsarium urbis Praetorium compulit, ut mortis in eos sententiam diceret. Igitur eieci à custodia, & vrbis extra muros ducti, via Aurelia capite cæsi sunt. Trunca eorum corpora canibus deuoranda relictæ, à sanctissima matrona Lucina collectæ & preciosis aromatibus condita, in prædio eius sepulta sunt, Nonas Iulias; ybi præclara omnibus eorum opem implorantibus à Deo præstantur beneficia.

*Plectitur
capite.*

*Ab obitu
miraculis
clarent.*

*C. Baron.
in not. mar.
Rom.*

VITA B. MONEGVNDIS CONIVGATA; Ex ea quæ est per Gregorium Turonensem
Libr. de vita Patrum
Cap. 19.

*2. Iulij.
S. Mone-
gundis pa-
tria.
S. Mone-
gundis vno
tempore
duabus fi-
liabus,
quas im-
pense ama-
bat, priua-
tur.
Iob 1.*

*Arctissima
se includit.*

Beatissima Monegundis, Carnotena ciuitate oriunda, matrimonio magna parentum voluntate ac studio copulata, duas eximia pulchritudine filias obtinuerat; quas immenso admodum amore prosequabatur. Cumque immodico delibata gaudio, futurorum ignara, in summa securitate degeret, vno tempore, ambabus orbatæ, gaudium omne in luctum adeo acerbum conuerit, ut nullis amicorum monitis, nullis blanditiis, nullis rationibus immodico à mœnore vel ad tempus auocari posset. Tandem vero cum assiduis flexibus ad fatietatem diu multumque induisset, se ipsam exemplo B. Iob solari coepit: ne grauiorem diuini numinis iracundiam in se prouocaret. Imo vero ut deinceps terrenorum gaudiorum oblita, quæ re ipsa diuina non esse cognouerat, ab vno Deo & Christo Iesu tota penderet, inque eo dulcissima contemplatio-
ne as-

ne assidue con-
templari libet. ut
feruorem, ac illa
all'impietate, et
Potto famula v-

terris clam fugam
que, cibo omni po-
quam asperis in tel-
facile aram famem
pulchro vero di-
tionem fedit, ut
lymphæ quæ sicut
mentum, quo paru-
taretur, digna: eue-
ti neminem ex celo

illa cum gratiarum
na collegit, qua in
nem solutam form-

Habebat hortu-
produe solitam, n-
portune prosperit
Christi famu a recu-
lorum priuata, co-
accursus oration
Monegundis graui-
que orationem me-
fidaque oratione
lum na lico reform-
te, obstrictas alteri
an nunt.

signis interse-
plum incurteret, S-
conige, totaque i-
quam ab eius virtu-
annuere con uge-
moribus varios,
rent, oratione &
do corporeas agi-

MARTIN.

ut in leuat a
culo, & xpi
em a demone
Mamentini eu-
ratione benignè
nus patitur
s Prædictum
d etaret. Igitur
d et. via Aucto-
pora canibus
ora Luc na cel-
in predio eius
areata omnibus
ratiatur bene-

CONIVGA-

Turcoman

ac uitate omni-
um volente ac
rean. n. h. l. s. ob-
amone pio eque-
gatio, futuri-
et, notempe-
e in. l. d. u. m. a. l. o.
in. t. r. o. n. s. n. d. i. s.
leo a n. t. e. r. e. l.
o. o. m. a. s. s. i. d. u. s.
a. s. i. s. t. e. r. e. l.
e. g. r. a. u. o. i. e. m. d. i.
a. l. i. o. r. o. r. t. e.
a. n. z. r. e. p. s. a.
D. e. o. & C. h. r. i. s. t. o.
a. c. o. n. s. e. n. s. a. t. o.
n. e. s. i.

ne assiduo conquiesceret, exuta veste lugubri, angustam sibi cellulam contraxit, in qua gratissimam Deo seruitutem, ancilla vna quondam in ministerium assumpta, offerebat.

Porro famula victus eius a spemitate paulo post deterrita clam fugam inuit, Dominamque diebus quinque, cibo omni potuque destitutam relinquit. Illa, quamquam asperis in rebus, persistit tamen in precibus, ac facile ditam famem celestium rerum meritaturque repulit: Sexto vero die proxtus ad cælum manibus orationem fudit, ut qui manna populo esurienti de cælo, lymphasque sitienti produxit de axo, ipse quoque alimentum, quo parumper fissum corpusculum confectaretur, dignaretur indulgere. Protinusque ad eius orationem nix de cælo decidua humum operuit. Quam illa cum gratiarum actione,educta per fenestram manu, collegit, qua in aquam soluta & fatinæ mixta, panem solutum formauit.

Exod. 16.

Num. 20.

Caelum

accipit

aquam.

Habebat hortum cellulae suae contiguum, in quem prodire solitam, mulier quædam ex vicino tecto importune prospexit, cunctas exploratura quid pia Christi famula rerum gereret. Seca mox lumine oculorum priuata, cognovit rectum suum, supplexque accurrens orationis eius remedia postulauit. Tum Monegandis grauiter afflita, quod se cum nam viroque orbam lumine cerneret, confestim se humi deciecit, factaque oratione signum Crucis expressit, & clausa lumina illico reformauit. Nec multo post eadem virtute, obstructas alterius vires aures aperuit, repugnanteque auilum.

Cecum san-

nat.

Item sur-

dum.

Hæ signis inter suos glorificata, ne vanæ gloria lapsus incurreret, S. Martini antistitis basilicam, rei dno coniuge, totaque familia, expenit, qui locus nequaquam ab eius virtute diu fuit inglorius. Ibi namque, annuente conuge, in summa viæ asperrime rigens, morbidos varios, opse ut imploranda egero concurrentes, oratione & Cive signo sanauit. Neque modo corporeas ægitudines, sed animarum etiam pe-

Alia eius
miracula.

stes multo accuratius fugabat: & virgines non paucas ad eandem vitam societatem clarissimis virtutibus pertraxit.

Cum autem tempus instaret, quo ad patriam celestem à Deo vocabatur, sociæ virgines graui mœrore confectæ, affiduo lachrymarum imbre stratum eius rigabant. Aliæ orbitatem suam solitudinemque deploreabant, alia præclaram illam virtutem, quæ tam multis calamitosis consulebat, extinguendam ingemiscbant, rogabantque, ut ante discessum oleum salemque benediceret, & gnaretur, quibus consuetam miseris quibusque corporis animique medicinam exhiberent. Tunc illa, oleo ac sale benedicto, eoque eis tradito, animam in manus Creatoris suauissime efflavit. Post obitum vero de memorata benedictione multi incolumitatis beneficia perceperunt; prorsus ut miraculorum operatio multo quam antea clarius fulgeret.

*Obitus S.
Monegundis.*

Claret miraculis post mortem.

*C. Bar. in
not. mart.
Rom.
Item Ioan.
Molan. in
Ann. Mart.
tyr. V. su.
ardi.
2. Julij.*

*Fuit sacerdos sub Helinsiano Episcopo VVintano.
* Adulphum.*

VITA S. SVVITHVNI, EPISCOPI
VVintoniensis; Ex ea quæ est per Gorzelinum
Morinensem. Excessit ex humanis anno Christi

864.

GLoriosio rege Anglorum Egberto regnante, qui Gregi Kinegilpho, ab idololatria per beatum Birinum conuerso, octauus in regni administratione successit, beatus Svwithunus pater & pastor in Ecclesia Dei futurus, cursus sui in stadio mundi huius exigendi accepit exordium. Annis vero puerilibus pia simplicitate transactis, iugo Dominicæ seruitutis suis ipse humeris alacriter imposito, tandem sub Helinsiano VVintano Episcopo ad sacerdotij honorem prouectus est. Eam dignitatem cum multis virtutibus sanctissima indole dignis adornaret, fama eius celebri vulgata sermone ad regis aures peruenit; qui accersito & inter præcipuos amicos numerato, filium ei suum * Adulphum

phum liberalibus moribus imbuedum ordinavit. hac vita decessit. Defuncto vero Svwithunus electus rex Adulphus decimam terræ perpetuo vendicavit. VVintonien operarios suos suæ ac laetitia totum, nalla contregissent quo contrada erat. que laetitia mirum æstificandis ecclesiis in super instat non equo rehebatur. eorum pompa ap sui comitantibus bat. Conuiuas m pauperes & egenos suscipiebat, eorum heredes diligenter curare patiens, prostrantes oculos suos compositisque cibus, nihil ad horum in monendo hominibus partem otiosam eorum peccatorum confirmaret. De fontem vitæ et tandem ab hoc grauit, sexto Novimus corpus suum lari.

nes non paucos
vixitibus per-

nd patriam cele-
s graui dolore
die stratum eius
nemque deplo-
qua tam multis
ngemiscabant,
salemque bene-
m seris quibus-
hibere. Tunc
tradito, animam
it. Post obitum
li. incolumitatis
clorum opera.

PISCOPI
Gozelinum
uma-

o regnante, qui
per beatum Bri-
in stratione lue-
pastor in Ecclia
hanc ex gendi-
bus pia simpli-
tus suis pie hu-
lib Helustano,
orem prouectus
tribus sanctissi-
s celebri vngta
accesit & mer-
er suum. Adul-
phum

phum liberalibus discipulis erudiendum, & sanctis moribus imbuendum tradidit: quem postea Subdiaconum ordinauit. Attamen patre eius sine hærede ex hac vita decedente, vxore ducta, Leone Pontifice sacrum vinculum soluente, regni gubernacula suscepit.

Defuncto vero Heinricano antistite, omnium votis *S. S. viribus* Syrtunus electus est; cuius precibus & exhortatio *nus Helin-* nobis rex Adolphus permotus, ecclesiis Dei vniuersam *stano in epi-* decimam terræ regni sui benigne donauit, ac libere *scopatu suo* perpetuo vendicandam concecit. Idem sanctus cum *cedit.*

ponti Vintoniensi, qui ad orientem est construendo operarios suos sumptibus destitasset, & illi ludibundi ac lasciuia soluti, exposita mulieris cuiusdam oua venalia confregissent, antistes pietate permotus, vas in quo contracta erant oua, Crucis signo signauit, ouaque (dictu mirum) incorrupta & integra restituit. In

Miraculi.

ædificandis ecclesiis assiduus erat; diuitas & contractas intuper instaurans; quas ruti solenni dedicauit, non equo vehabatur sublimis, verum spreto inani seculari pompæ apparatu, solis clericis & familiaribus suis comitantibus, nudis pedibus incedens consecrabat. Conuiuas mensæ non homines locupletes, sed

Nudis pedibus con-
secraturus
ecclesias
incedit.

pauperes & egenos aduocabat; quorum patrocinium suscipiebat, eosque ut fratres suos & regni cælestis hæredes diligenter fouebat. Vigiliarum & inedia fuit mare patiens; prius ut non nisi breuissimo eoque leui cadentes oculos somno reficeret. Moribus adeo suauibus compositusque fuit, ut nihil eius colloquio dulcius, nihil adhortatione salutaris videretur. Porro

Præclara
eius virtu-
tes.

in monendo hortandoque erat assiduus, nullam temporis partem otiosam transmittens, quin aliquos vel e cœno peccatorum eriperet, vel stantes in virtute confirmaret. Denique pacis & sanctimonie custos, fontem vitæ æternæ indefinenter suuens, felicissime tandem ab hoc seculo ad sydereas mansiones migravit, sexto Nonas Iulij. Voluit vero vir sanctissimus corpus suum extra ecclesiæ septa loco vili tumulati.

Eius beati-
mors.

*Præclara
eius post
obitum mi-
racula.*

Post obitum multis coruscavit miraculis, inter quæ apparuit cuidam viro, incredibili membrorum omnium infirmitate laboranti; admonens, ut Ethelwoldum Vintoniensem episcopum adiret, dicereque ei, ut corpus ex diuino mandato intra ecclesiam digniori loco honorificenter tumularetur. Si diffidat & hæsitet, testimoniij loco habiturum sanitatem, quam profligato eadem hora morbo, quo doli laborasset, illico esset recuperaturus. Addidit etiam, ut ad locum sepulcræ veniat, vatum ex ferreis annulis, qui etiamnum lapidi infixi visuntur, sine ulla lapidis læsione extracturus, rursusque pari facilitate, nihil læso lapide, in suum locum repositurus. Surgit ille perfecte sanus, ut prædicta erant, omnia reperit; cunctaque ex ordine Episcopo enarrat.

*Eius trans-
latio &
miracula.*

Ethelwoldus igitur antistes corpus sanctissimum leuaturus, miram odoris fragrantiam percepit. Ibi tum miracula, quæ consensisse videbantur, protinus renouata sunt. Muier cæca ilustrata, & multi vāis pressi agnitudinibus, eius meritis curati. Incidit ea translatio in annum ab obitu illius centesimum decimum, incarnationis Dominicæ 971. Idus Iulij. Eodem die puer, à natiuitate membris omnibus contractus, sanitatem ibidem obtinuit. Mulieres tres, oculorum lumine orbatae, visum receperunt. Alia vero nexibus ferreis in carcere compedita, eius opẽ, quam impetrabat, ruptis vinculis liberata est. Paralyticus curatus; matrona nobilis, sed cæca, illuminata. Homines quinque & viginti, variis morbis vexati, perfecte restituti; & alij pene innumeri, quos longum nimis foret referre, vniuscunque sexus alijs atque alijs beneficijs affecti.

*Statua S.
Svuthuni
& miracu-
la ad eam.*

Antistes Scireburnensis quandam statuam S. Svithuni à fratribus obtinuerat; quam in Ecclesia sua honorifice collocauit; ubi præclara miracula crebro edisolebant. Ad eam quidam lepra infectus, nulla quidem recuperandæ sanitatis spe, sed stipem ab aduentantibus petiturus accesserat. Cumque, ut fit, somno correptus paululum illic obdormisset, visus ei Svithu-

nus adesse, cui munusque omnem coram omnibus daret.

VITA S. OT-
berbergensis &
est huius fidei ap-
antiquit. Lectione

1139. Adscrip-

Pap. r. m.

sol-

Beatissimus C
Debit Battenol-
te magis quam ro-
sum: o prima a-
nos penduxit tene-
domumque filio
Othone, tracta-
Othone igitur f-
cu remoto, fac-
tem pro viribus g-
teliterarum itua-
Vnde Otho, cum
phiz præceptis, a-
elle cerneret, ne fi-
odionem se præbe-
& bonæ ex te mi-
nomi secutus, in
lodo l' terario, pu-
iusuper honorib-
uit; tamenque a-
suam multis virtu-
omnibus charus

nus adesse, qui manu sua lepram abstergeret, morbumque omnem repente depelleret. Euglans, latus coram omnibus soluto cingulo se purgatum ostendit.

VITA S. OTTHONIS, EPISCOPI BENBERGENSIS & APOSTOLI POMERANORUM; Ex ea quæ *C. Baron.*
est sumpta fide apud D. Henricum Canisium, Tom. 2. *Tom. 12.*
Annal.
antiquit. LECtionis. Migravit è corpore anno Domini *in not.*
1139. Adscriptus in SS. numerum à Clemente *mart. Ro-*
Papa tertio, anno 1189. Sed translatio *man.*
solenniter celebratur 30.

Septemb.

Beatissimus Ottho, è Suevia oriundus, parentes ha- *2 Julij.*
buit Bartholum Comitem & Sophiam; nobilita Patria &
te magis quam rerum opulentia insignes. Ij cum filium Parentes
suum in prima ætate interis traditum, ad pueros an- *eius.*
nos perduxissent, vitam munere perfuncti, facultates
domumque filio alteri Frederico, abiente nimium
Othone, tractandas gubernandasque commiserunt.
Othone igitur studiorum causa à patris laribus pro-
cul remoto, frater eius adhuc pene puer domesticam
rem pro viribus gubernabat, tenues sane impensas fra-
tri literarum studijs strenue incumbenti suppeditans.
Vnde Ottho, cum ad sublimiora, libatis iam Philoso-
phiæ præceptis, aspiranti, necessarios sibi sumptus de-
esse cerneret, ne fratri aut amicis cognatis importunum &
odiosum se præberet, in præadolescentia verecundiâ
& bonæ existimationis decorum atque pulchritudi-
nem secutus, in Poloniam peregre profectus est; ubi
ludo literario, publice à se instituto, brevis sibi, auctus
insuper honoribus, rem familiarem egregie locuplera-
vit; sensimque ad altiora progrediens, eruditionem
suam multis virtutibus illustravit. Atque hac ratione
omnibus charus & gratus effectus, in magnorum vi-

Abit in Po-
loniam S.
Otho.

C s

rorum

*Et Ottho
multis do-
nis & gra-
tulis orna-
tus.*

torum & potentium sese amicitiam & familiaritatem insinuauit. Vnde cum præclaris naturæ dotibus admodum insignis, ad maxima quæque natus videretur; tum obcundis legationibus & inter personas sublimes vltro citroque ferendis responsis valde idoneus & opportunus, adscitus est in Aulam Ducis Poloniæ; qui ingenio eius ac moribus captus, eum ad Henricum Imperatorem, eius nominis quartum, legatum misit, ad desponsandam sibi (desuncta iam coniuge) eiusdem Imperatoris sororem Iuditham. Peracta vero legatione, expositisque ducis Poloniæ mandatis, Imperator, perspecta viri dextérité, eum apud se derinuit, atque in honore propter ingenij morumque præstantiam habuit; in cuius etiam ministerio cum cæteris, quos Capellanos vocant, aliquandiu permansit. Et quidem Ottho inter viros principes ea se moderatione & æquabilitate comparabat, vt neque ex sublimitate inuidiam, neque ex abiectione & vilitate contemptum sibi conflaret.

Fit Cancellarius Imperatoris.

Porro cum id temporis Imperatores, Ecclesiarum inuestituras (vt vocant) conferrent, Cancellarius Imperij in Episcopum promotus, Ottho ab Imperatore in eius locum subrogatus est, quo munere ea dextérité, industria, & comitate perfunctus est, vt aulici omnes multa eum beneuolentia & studio complecterentur. Interea Babenbergensi antistite Ruperto, anno Christi 1102. ex hac vita sublato, Episcopatus insignia ad aulam Imperatoris allata sunt, & preces pro nouo pastore oblatae. Ille vero, sex mensium spatio ad deliberandum sumpto, coqui elapso, Otthonem manu apprehensum præsentibus Legatis præmissa præclara oratione & commendatione, antistitem designauit. Quæ vt Ottho audiuit, ad pedes Imperatoris aduolutus, vim lachrymarum profudit, inopem se & tanto honore indignum iterato clamitans. Tum vero Imperator conuersus ad Legatos, qui prima fronte hominem tanquam peregrinū auersabantur, Cernitis, ait, quæ sit huius hominis ambitio. Duos antea ipsi oblatos Episcopatus ad socios

Ottho Babenbergensis Episcopus designatus.

reiecit. Augustanus
qua animi humili-
tates estis. Hæc
dixit eius in sermo-
gans resignauit. M
Legatique eum au-
tum appellauit.

Hæc ratione au-
scandere coactus,
rat one contenti.
Inter Regum &
pus æquo imper-
rat. Quare in ipso
ret, non Deo nar-
permanet. Hæc
filius Pontificis
tem Christi Salu-
tore ce ebriuerat.
Legatus, Imperator
Episcopis, aliisq;
tis honoribus ac
is eum ingenti no-
euentis appropin-
nastent in conspi-
deas, detractis sit-
mis tempore, al-
nudi pedibus con-
vniuerso, longo
tionibus ad perso-
cedente exceptus.
eodem S. Georgij
ficia, alius calidam
tibus, ille gnavus
pedes imponere.
Memor autem
oppidum dies, re-
in egre feruat, s
nomus secundum

reiecit; Augustanum & Halberstadensem; tertium vero qua animi humilitate & pertinacia recuset, vos p̄mi-
hi restes estis. Hæc & plura alia dicens annuo Ep̄scopi *Tres episcopi-
patus recu-
savit.*
digito eius inserto, & pedo tradito, inuestitum cum Le-
gatus resignauit. Morab vn uersis ei accitamarum est:
Legatusque eum ampedientes, Dominum & patrem
suum appellârunt.

Hac ratione atq; hoc ordine Pontificatus cathedrâ *Agre reci-
scandere coactus, agre admodum & cum multa hæsi-
tatione consensit, propter contentionem illâ quæ erat
inter Regnum & Sacrum cōiū, causa inuestituræ, quam
plus æquo imperialis auctoritas sibi vindicare nitēba-
tur. Quare in ipso articulo, antequam pedem auaracter
rer, votū Deo nancupauit, nunquam se in Ep̄scopatu
permanfurū, nisi postu sit & consentiente Ecclesia sua,
ipsius Pontificis Maximi manib. consecraretur. Nata-
lem Christi Saluatoris d̄em Moguntia cum Impera-
tore cebrauerat, eum partim retentis, partim dimissis
Legatis, Imperator Augustano & Herbipolensī mandas
Ep̄scopis, aliisq; aulæ honoratis uiris, ut eū cum debi-
tis honoribus ac comitatu Babenbergam deducâr. Sed
is cū ingenti nobilium turba circumseptus, oppido
catēnis appropinquasset, ut cathedralis Ecclesiæ mo-
nasteriū in conspectu haberet, protinus ab equo descē-
dens, detractis sibi calceamentis, licet asperimo hym-
nis tempore, aliis præ frigore rigentibus, reliquū iter
nudis pedibus consecit. Fuit à clero & populo ciuitatis
vniuerso, longo ordine obuianti, cum hymnis & can-
tionibus ad personam & tempus accommodatis, pro-
cedēte exceptus, & qua par erat summa veneratione in
eūdem S. Georgij introductus. Ibi post salutationum of-
ficia, aliis calidam aquam ad abluendos pedes offeren-
tibus, ille gnarus & prudens frigidam poposcit; eique
pedes imponens, trigus frigore prostrigauit.*

Memor autem voti sui, post paucos ab ingressu in
oppidum dies, rebus omnib. ad Pontificis voluntatem
iniegre seruatis, nuncios ad Paschalem Pontificem eius
nominis secundum destinauit; à quo per literas euo-
catus,

*Quale va-
tum voue-
rit.*

*Exemplum
praclarum
humilita-
tis.*

*Euocatus,
Romā pro-
ficiscitur.*

*A Pontifice
Maximo
consecratur
episcopus.*

*Multa con-
struit Mo-
nasteria.*

catus, Romam ipse profectus, pedum anqulumque ad summi Sacerdotis pedes deposuit, & temeritatis erratique supplex veniam petiit: addens tamen non sua voluntate, sed aliena potestate ita factum. Tum vero Pontifex, admiratus summam viri prudentiam, leuare eum insignia iubet. At ille, indignum se protestans, constanter negabat, & rerum difficultate prudenter pensiculata, priuatus secum & quietus uere decernebat. Igitur abdicatis omnibus, accitisque itineris sui speciebus, præcedente illa nocte in precibus & lachrymis omnino peracta, in viam se dedit. Sed vnus diei in ne confecto, Pontificis mandato reuocatus, & obedientie præcepto coactus, Pontificalis honoris insulam in ipso Pentecostes die, solempni ritu inter Missam solennem suscepit.

Ab eo autem tempore, quo Episcopus consecratus est, inuictum se in studio virtutum athletam præbuit, præstititque comitate ac modestia, ut commissum sibi gregem in omnibus d. cto audientem redderet. Primæ vero operum eius duo fuere cœnobîa, in Episcopatu Herbipolensi extructa; alterum Vraugia sub patrocinio martyris Laurentij, Vra alterum in honorem B. Petri Apostoli; quæ & fabricæ magnificentia, & virtutum omnium splendore absoluta reddidit. Deinde in Babenbergensi episcopatu tertium & quartum condidit; quorum alterum Michelenuale Iohanni Euangelistæ sacrum, alterum in Lanthem ordinis Cisterciensis, honori Virginis Matris debeatum: alia vero tria ordinis Cluniacensis fuere. Et Michelenuale quidem & Vraugiam in fundo proprio patrimoniij Ecclesia: Lanthem vero & Vram in æuenturio condidit. Iam vero in Ratisponensi sex monasteria structura patris & virtutibus egregia edificauit; quorum quinque Cluniacensium discipulis addita. Primum, Ennsdorfsum dictum, in honorem S. Iacobi Apostoli; Secundum, Prueningen: sub Patrocinio B. Georgij; Tertium, cognomento Monasterium: Quartum, Biburgum: sub patrocinio beatissimæ Mariæ virginis: Quintum, Adel-

Adelharthi dicitur. Sexum porro ue Præmonstratensium: in honorem

In Episcopatu tationale dicitur, sit: sub Patrocinio vero, in Episcopatu subpatrocinio de tiam decem em emam quartum dicitur Apoli. I, An tu Aquilensis, d d, in castro Arno Ilzenmirus qu inguitate nunqu a t. Præterea cel quæ & donis at bern. ma pietatis Pr ma A pich no in loco Babenber ta, in Herbipolensi bernis aut bar. uat, in Carthe iam sexta. In T fundatores cum pares esse, eam diuini no per impend.

Porro Cathedra sterium, quod id prum faciat, m dignitati restitu de nigro, & qu xii: ipsam ne rem tentorum reddat que eodem loco linguati quodam

Adelhartesdoiffam: in honorem S. Iohannis Ewangelistæ. Sextum porro, V Vinelbergum, Nortbertinis si-
nie Præmonstratensibus ordinis Clericorum regula-
rium: in honorem Virginis Mariæ assignatum.

In Episcopatu Halberstadenſi vñdecim eius ex-
tat monasterium, Regensdorffum: Ordinis Cluniacen-
sis: sub Patrocinio B. Iohannis Baptistæ: duodecimum
vero, in Episcopatu Bistertensſi, Halsprunnam vocant:
sub patrocinio Deiparæ Virginis. In Pataviensſi, ter-
tiumdecimum est eius monasterium Altiſpach, & de-
cimumquartum Cluniacense sub patrocinio B. An-
dree Apostoli, Anſo fluvio ſubſtitutum. In Patriarcha-
tu Aquileienſi, decimumquintum cœnobium condi-
dit, in caſtro Arnoldsſtein: ipſa munitione deſtructa.
Hæc nimirum quindecim cœnobia, opera illius & be-
nignitate nunquam inſecunda, condidit & propaga-
uit. Præterea cellulas quinque, quæ poſtea ſtruſturis
aptæ & donis atque muneribus cumulatæ, in cele-
berrima pietatis domicilia excreuerunt, conſtruxit.
Prima A pach, notæ magnitudinis Abbatia. Secunda,
in loco Babenbergenti, S. Michaëli ſacra. Tertia eſt Ro-
ta, in Herbſpoleſi Episcopatu. Quarta V Veſſera, Nort-
bertinis attributa. Quinta Ceſſa fuit in pago Tulle-
uall, in Carthebauſen. Quod ſi verum ſateri liceat, et-
iam ſexta illi Tuckelhauſen attribuenda eſt. Eius enim
fundatores cum ſe cernerent prouehendæ illi minime
parcs eſſe, cum Omnium auſturi euſmodi rerum ſtu-
dioſiſſimo petmiſſi eſſent: qui multa etiam illi loco tunc
impendit.

Porro Cathedralis Babenbergentiſ eccleſiæ mona-
ſterium, quod ſub eius antecellore ſtammiſ abſum-
ptum fuerat, magnæ impenſis preſentia elegantiæ &
dignitati reſtituit. Monasterium quoque S. Michaëlis
de integro, & quidem auguſtus atque grandis exur-
xit: ipſamque rem ſtatum, pluſquam nonaginta ta-
lentorum redditibus annuſ, cumſiſſauit: multa quo-
que eidem loco ornamenta contulit: quippe quem
ſingulari quodam ſtudio & beneuolentia, tanquam
corpo-

*Tuckelhau-
ſen, iam eſt
Carthe-
ſenſe mo-
naſterium.*

corporis sui post obitum futurum domicilium, semper compexus est. Multa hinc breuitatis causa præterea, quæ aliis locis largitus est; quorum omnium tam ingens est copia, ut numerus æstimationem vincere videatur. Et est sane admiratione dignum, ab uno episcopo, tot locis tam multa conferri potuisse. Sed quo ille in tribuendo largior erat, hoc magis, vel ipso admirante, quod erogaret suppetebat. Quæ vero illius in victa vestituq; fuerit frugalitas, vix vni credibile videatur. Nunquam enim saturâ mensa surrexit, sed semper sobrius ac penes ieiunius, marmurante etiam stomacho, appositâ egenis & ægrotis impertiebat.

*Frugalitas
eius in vi-
ctu & ve-
stitû.*

*Boleslaus
Polonia
Dux eum
accerxit.*

Inter hæc Boleslaus Poloniae Dux, ut Poméranos recens suæ ditioni ante belli subactos Christi ac veræ fidei cognitione collultraret, Otthonem acciuit. Nec recusauit vitæ sanctus; quin potius & nuncium hunc & perfectionem hilariter suscepit, & summa Pontificis Summi voluntate, per Bohemiam, Deo duce, in Poloniam peruenit; moxque tribus presbyteris in Euangelij cooperationem assumptis, in Pomeraniam traiecit. Erat crasso admodum ingenio populus, duraque cervice gens; sed Christiernus terræ princeps, iam ante Christianis sacris initiatus, rogando obsecrandoque Episcopum, labores leniebat; cuius incitamentis animatus antistes, difficultates omnes perripuit, breuique tempore ingentem hominum multitudinem salutibus vnde expauit: & Principis etiam coniugem, ethnicissimi erroribus adhuc implicatam, Euangelio genuit, ac vniuersa cum familia diuinæ gratiæ consortem fecit. Præterea apud Venceslaum Ducem effecit, ut concubinis (quæ numero erant viginquatuor) repudiatis, sola legitima coniuge contentus viueret. Inde loca illa circumquaque magno studio peragrans, postremo inuenit incolas quosdam sceleribus adeo occæcatis, ut Christiana non modo sacra peritiâ animo respuerent, sed etiam Euangelij præconem in ecceum depressam atque calcatum indignis modis tractarent, contumeliisque appetèrent. Sed his nihil

*Ab incre-
dulis mul-
ta patitur.*

motus

motus vir sanctissimus
populum, tam d
donec tandem ben
ui CHRISTO
gratque animi se
tarent

Verum hoc loco
sanctissimo Perili
quam silentio p
nobis admodum re
cum maiore honore
ferre ardebat. Itaque
ac fidei Clericis,
gaum iaber. Illis
bus, ipse arrepto
tio sigillum malleo
articula haud aliter a
alios quidem vehem
vero graui in super a
vitz desperationem
a S. Michaelis Abb
animi sui prudentia
dulcitra distulit. De
parum agitudine,
ante ardentius prop
bas (consultis prim
acriter percutiunt
nam re ipsa exequi
dientiz virtutem pro
Christi hominibus
num in cura suscep
num orphanorumq;
seculi, sustineas.

Ab eo igitur tem
poris in elemosyn
pauperes & peregr
tienti v. piam v. c.
inopiam in cœli ta

motus vir sanctissimus, deidem illum & socordem populum, tam diu tamque strenue adhortatus est, donec tandem beneficiis eius expugnati ac victi, suavi CHRISTO iugo colla sua libenter subderent, ingratiq; animi scelus multis etiam lachrymis deplorarent.

Verum hoc loco res commemoratione digna, quæ sanctissimo Præsuli ad correptionem accidit, nequaquam silentio pretereunda est. Erat in pago Buchebach nobilis admodum reliquiarum thesaurus, quem ad locum maiore honore ac veneratione conspicuum transferre ardebat. Itaque adiunctis sibi spectata pietatis ac fidei Clericis, præ animi intentione sigillum resignari iuber. Illis autem hæsitantibus & trepidantibus, ipse arrepto ferro, semel atque iterum & tertio sigillum malleo cecidit. Et ecce sanguis, è plumbi arcula haud aliter atq; ex animantis corpore manans, alios quidem vehemens stupore oppressit, episcopum vero graui in super adeo morbo perculit, ut in vitam vitæ desperationem adactus, monasticæ vitæ habitum à S. Michaëlis Abbate expeteret: quem Abbas pro animi sui prudentia, collaudata viri obedientia, de industria distulit. Deinde aliquot post dies rem illa non parum ægitudine, cum memor voti sui multo quam ante ardentius propositi tenax habitum postularer, Abbas (consultis primùm compluribus honestis viris) reuerenter percunctatur, velintne promissam sibi obedientiam re ipsa exequi. Illo annuente, & inconcussam obedientiæ virtutem promittente, Bene, inquit, Abbas, in Christi nomine tibi præcipio, ut ad supremum vitæ spiritum in cura suscepti regiminis perseueres, & viduarum orphanorumque patrocinium, ut hætenus con-
fuecisti, sustineas.

Ab eo igitur tempore Episcopatus Babenbergensis totus in elemosynas, totus in hospitalitatem erga pauperes & peregrinos collatus est. Quicquid auri vel argenti v. piam vel inquam inueniri potuit, per manus inopam in cœli thesauros transmissum est. Postea

*Temeritas
prodigio
castigata.*

*Territus
cupit fieri
monachus
S. Ortho.*

*Abbas, cui
obedientiā
promiserat
remitte
eum ad suū
Episcopatu.*

vero

Mira liberalitas eius in pauperes

Sacramentum munitur, migrat ad Dominum

Locus sepulture eius.

Translatio

C. Baroth. Tom. 2. Annal.

3. Iulij.

vero tam morbo quam senio exhaustis corporis viribus, cum indices acriori morbi infestatione ad finem se virgeri sentiret, multo feruentius amicum sibi semper & visitatum elemosynarum opes exercere cepit. Videri licebat quoti die ingentem pauperum numerum ad aedes illius confluere, totamque civitatem peregrinis repleri. Viduarum & orphanorum longa examina, clericorum etiam & monachorum iracundum turba, sanctissimas eius n. ad. nas frequen abant: quos ille innumens humanitatis officio recreabat atque fouebat: donec languor praeualecens teclanem spiritum & corporis habitaculo migra- te compelleret. Tum suppliciter & pura confessione praemissa, olea illa placida & sancta. acri ore extrema vinctone delibata, sacro tantum Dominici corporis viat cum accepit, circumstante quo illo suo semper famulati tam clericorum quam monachorum collegio, plenam operibus bonis & elemosynis, penam honoris & gratie animam ad caelos transmisit. Funus suum mortuum infimorumque lachrymis in S. Michaelis Ecclesiam illatum, ibidemque honorifice tumulatum anno salaris 1139. tertio Nonas Iulij: Episcopatus eius anno 37. Translatum autem est sacrum corpus anno 1189. sub Clemente tertio, pridie Calendas Octobris; qua die anniuersario gaudio festiuitas eius celebratur.

MARTYRIUM FELICIS PRESBYTERI; Irenaei Diaconi, Mustiola nobilissima Matrone: & aliorum; Ex eo quod est apud V. P. Laurentium Surium. Coronati sunt Anno Christi 275.

TVirgus, Aureliani Imperatoris Vicarius praefectoria ornatus dignitate, homo ferina mente, cum ab eodem Imperatore Christiani sanguinis audissimo, Tusciam ad Christianos discutendos missus esset, magna eos diagentia ad supplicia conquebat. Et quidem

dem erat in eadem
rum numerus, relig
mus; quibus Fel
constrastiam egreg
tidie depromebat,
sermonibus robo
Turrij delata su
tam mano eo mil
dauit.

Altera vero die t
do, Feliciem ad iue
mine & igne, si
maris, Felix, in qu
peccator, dignitate p
Carthaginiensis in lo
a co tu deorum abdu
eius ta nostra, nisi
Iesum praedicemus,
guntur de promissa
n. vix capitem v
tare con ortes Et
n. Felix: Vita
Patron.; & quod no
tatem missa est, Iesu
Scitum; eamque T
ere, mas timeamus
inque n. bus sincer
peccatorum suorum
qui ab isto infelici E
cepit obedirentem p
dem respicere cogar
Domino obedite
quo par est cultu pro
mentis lapidibus co
Eo suppleto, du fatig
tutras: I. Corpus ei
fama: No Irenaei, au
da Iulij sepultum.

dem erat in eadem ciuitate haud exiguus Christiano-
rum numerus, religionis Christianae studio florentissi-
mus; quibus Felix presbyter in agro Faliscorum ad
constantiam egregia pietatis ac fidei documenta quo-
tidie depromebat, & futura ad certamina luculentis
sermonibus roborabat. Quae ut primum ad aures
Turgij delata sunt, ille sine mora prompta mili-
tari manu eo missa, Felicem in vincula conijci man-
dauit.

*Felix com-
firmat
Christia-
nos aduer-
sum perse-
cutionem.*

Altera vero die tribunali in Faliscorum ciuitate ere-
cto, Felicem ad luci praecipit, adductumque & de no-
mine & dignitate, si qua esset, interrogauit. Cui Christi
martyr, Felix, inquit, mihi nomen est, & quiaquam
peccator, dignitate presbyter. Ad quem rursus Turgius;
Cur diuersis in locis cogis conuenticula, & populum
à te tu deorum abducis? Respondit Felix; Quae vero
est vita nostra, nisi ut hoc aus breuissimo Cuius sum
Iesum praedicemus, populumque precioso illius san-
guine redemptum, ab idolorum impure re repauegemus,
ut vitam sempiternam, ad quam à Deo creati sumus, merean-
tur esse consortes. Et quae, inquit Turgius, est vita aeter-
na? Qui Felix? Vita aeterna haec est, ut cognoscant Deum
Patrem; & qui ad nostram omnium salutem ex caelo in
terras missus est, Iesum Christum; & sanctum unumque
Spiritus; eamque Trinitatem Deum unum & verum

*Sistitur
tribunali.*

*Præclarum
Felicis re-
sponsum.*

Ioan. 17.

credamus, timeamus, & omnibus denique corporis ani-
mique viribus sincere colamus. Tunc Turgius, densis
peccatorum suorum tenebris occaecatus, Recede, in-
quit, ab isto infelici Deo tuo, neque Augustorum præ-
ceptis obedientem præbe, ne male mulctatus sero tan-
dem resipiscere cogaris. Imo, inquit Felix, vnam Chri-
sto Domino obedire mereamur, eiusque nomen co-
quo par est cultu prosequi. Tum iratus Turgius, os
martyris lapidibus contundi, penitusque conteri iussit.
Eo supplicio diu fatiga us martyr, beatorum Deo spiri-
tū tradidit. Corpus eius canibus in plateam obiectum,
fuit Gudio Irenæi diaconi iuxta maros Surr-j. Calen-
das Iulij sepultum.

*Os eius la-
pidibus co-
ditur.
Reddit Spi-
ritum.*

D

Quod

vergi in igne eterno sedem habebis. Turgius hoc au-
dient, in ore inflammatus, precepit eam coram se
pluribus cæli, denotante cæli castitatem et
rer. Pergit hoc certamen. Turgius inquit maritimo *Expirat*
Nonis Iulij. cuius conquiescit a servo Dei Marco
apud viros Cæsariæ muros conatum est.

VITA S. ANATOLII, EPISCOPI LAO- C. Baroni
dicens; *Ex ea quæ est per Eusebium Cæsariensem* Tom. 2.
libr. 7. cap. 26. Claruit Anno Domini *Annal.*
283. & reliq.

DE mortuo Socrate, Laodicensis Ecclesiæ gu- 5. Iulij.
bernatore, Eusebius ex urbe Alexandrina orun- *Eusebius*
dus gubernacula suscepit, quo in Syriam profecto, sus- *Episcopus*
cepit de Paulo Sano ateno conuenticæ et gō, ibi *Laodicen-*
denique à religionis Chæstiane propagandæ cupidus *sis.*
dierunt, Anatolius generetam Alexandrinis post il-
lum creatus Episcopus; bonus, ut aunt, boni vultu-
cessor. Qui tam ob eloquentiam, tum ob doctrinam *Anatolij*
humano et cognationem Karlophiæ, in et ho- *muita de*
mines nostri tenet, qui erant spectatissimi, facile *Uena.*
prie per locum obtinuit; quippe in Amphimæa,
Geometria, Astronomia & ceteris facultatibus, in
contemplatione & perperant a nature, in oratoriam
quique de se prius venerat ad summam; quantum res
rum gratia, fama est, cives Alexandria cum illi, *Alexan-*
in quo Aristotelis doctrina docebatur, magistrum *aria obse-*
præferebat. Ac tamen in oblatione Alexandria, cum *sio.*
ibi magna esset frumenti inopia, alias præclare ab eo
res getas pene infinitas commemorant, vixit qui
singularem dignitatis prærogatiuam præ ceteris ma-
gistratibus ab omnibus civibus adeptus fuisset, ta-
men, exempli causâ, hanc vitam tantum hoc loco ci-
tabo.

Fertur, eum frumentum illis diu obfessis decessit, ita S. Anatolij
vi famem, quæ in urbe grassabatur, multo magis in- *consilio,*
D 2 lerabi-

*Alexandri
ni Chri-
stiani ser-
uantur.*

*En provi-
dum con-
silium.*

terabilis, quam hostium impetus, qui iam extrinsecus premebat, existeret, hunc, quem dico, cum huic inter-
esset calamitati, tale quoddam remedium illis provid-
invenisse; Cum altera pars civitatis cum exercitu Ro-
mano societatem belli gerendi coiunxerit, & propterea
obsidione non vexaretur, Eusebium forte inter eos
qui minime erant obiecti, verumtamen (adhuc enim ibi
habitabat, inque Syriam minime demigraverat) & ma-
gnam decus nomenque celebre etiam à Duce Romano
exercitus conceitum, de his, qui famelicus obsidio-
nis tempore interierunt, per internuntium Anatoli-
um certitorem facit. Eusebius autem magni beneficii loco
à Duce exercitus impetravit, ut illis, qui velent se ab-
hostibus exvibrare ad eum sua sponte recipere, vitam &
salutem daret. Quo nuncio ab Eusebio Anatolus ac-
cepit, Senatū Alexandrinorum coegit, poposcitque
primum, ut cum Romanis amicitiam iungerent. Quo
quidem sermone ubi illos graviter commotos vidit,
dixit; Si hæc sententia minime placet, certe illis, qui in
hac dimicatione videntur minime necessarii, minime-
que vobis utiles, & veram è portu egrediendi potesta-
tem, quo velint, faciatis consilium est. Quid enim istos
iam iam prope morituros, apud nos ipsos continemus?
Viros solos & juvenes viribus valentes, non mancos &
corporibus mutilatos, alere oportet.

Quibus rationibus cum Senatū in suam senten-
tiam adduxisset, in primis ut qui erant Christiani, dein-
de ut alij cuiusque ætatis, qui civitatem incolebant, sal-
vi anfugerent, diligenter providit; unde non hi solum,
quibus Senatū decreto potest, sed etiam ex vire ex-
eunt, verum etiam sub eorum nomine alij fere infiniti,
vestitu muliebri, noctu illius provisione è portu segressi
sunt, & ad Romanorum exercitum confugerunt; ubi
ab Eusebio bene excepti, more patris aut medici, lon-
ga obsidione debilitati, omni providentia & curatione
in integrum restituti sunt.

Duobus eiusmodi pastoribus ecclesia Laodicensis
(quorum alter alteri deinceps ordine proxime succe-
dit)

ita divina providentia
demonstratum ab v
Ponto Anatolus in
libris explicatas tel
que exemplum j
cat, & mulier in e
mentia exhibet. Hu
natur Episcopus, f
natur Episcopus, f
tem, ad ecclesiam su
videt, vnaque cum
ecclesia Cypriensis p
Concilium Antiochi
catur, cum ecclesi
tatis, ubi Eusebius o
adus est. Anatolus ex
secutionem illi ecclesi

ITA S. * VDA
Iulianus Indelicorum, E
nam Augustinus. Dis
tus 81. Ordinatione
Sanctorum, a
Nat

Gregorius Christi cor
tum de Dillingen
Ido & Thiburga, o
ab eamotus, mna co
percedia. Qua repa
um monasterio S. Gal
tham secum arum l
pudi se ponit. nstimer
pudi in ead coctuer
nibus relictis, mien

diuina providentia potita est; qui post bellum iam
demonstratum ab urbe Alexandrina eo demigravit.
Porro Anatholus institutiones in Arithmetica, decem
libris explicatas reliquit. Alia item extant eius opera;
quarum exempla octo præcæta in sacris litteris ab eo collo-
cati, & multæ in eisdem exercitationis perspicua argu-
menta exhibent. Hunc Theotecnus, Cæsareæ Pæstifi-
catum Episcopus, per manus impositionem primus
Episcopum ordinavit, & successorem sibi, post mor-
tem, ad ecclesiæ suæ procuracionem diligendum pro-
tulit, unaque cum illo ad aliquod temporis spatium
ecclesiæ Cæsariensi præfuit. Verum Anatholus, cum
Concilium Antiochiæ de Paulo Samosateno conuo-
catum, eum accerferet, Laodiceam urbem aduen-
iens, ibi Euclio mortuo commorari à fratribus co-
actus est. Anatholo exiunte è vita, post eum ante per-
secucionem illi ecclesiæ præficitur Stephanus.

*Scripta
Anatholi;*

*Succedit
Eusebio in
Episcopatu
Laodicensi*

VITA S. *VDALRICI, EPISCOPI AV-
uisse Vindelicorum; Ex ea quæ est per Bernonem, Ab-
batem Augiensem. Diem obiit anno Domini 973. æta-
tis sue 81. Ordinationis 50. Relatus in numerum
Sanctorum, à Ioanne 15. Papa, Anno
Natalis Domini-
ci 993.

** Vldaticl
& Vldericl.
C. Baron.
Tom. 10.
Annal.*

Gregius Christi confessor Vdalricus, nobili cõmi-
tū de Dillingen progenie ortus, parentibus Iu-
ldo & Theoburga, duodecima ab ortu hebdomada
lacte amotus, mira cœpit futuræ sanctitatis de se præ-
sere indicia. Quare parentes haud mediocriter gauis-
i, eum monasterio S. Galli tradiderunt, vbi à religiosis fra-
tribus tam secularium litterarum studiis, quam cœlesti-
us disciplinis instituere iur. Ibi cum aliquam diu cæles-
tis doctrinæ dulcedinem libasset, voluit protinus o-
mnibus relictis, mente & corpore in eandem vitam so-

*4. Iulij.
Progenies
& parentes
S. Vdalrici.*

*Viberata
inclusa.*

*S. Vdalri-
cus com-
mendatur
Adalbero-
ni Episcopo
Augustano*

*Romam
petit.*

*Martinus
Rim. Pon-
tiffex in-
signis.*

**Hilarius.*

*Fit Episco-
pus Augu-
stani.*

*Quam in-
fanti in
Episcopatu*

cietatem concedere; sed VViberatæ eximia sanctitate virginis, quæ die nocteque angusto inclusa habitaculo diuinam mentem consulebat, monitis prohibitis, ad parentem remeant. Qui filium artium maximarum disciplinæ segregè cūctatum, Adalberoni Augustensis Ecclesiæ præfuit venerando commendauit. Is, capta auerſentis probitate, eum secretorum suorum confectum fecit; ac domi forisque, prudentia eius ad magnam ecclesiæ totius utilitatem usus est.

Lebunt interim viri Dei summo Romam pergere, vbi facta Apostolorum limina visitaret, & se uaque cuncta illorum precibus attentius commendaret. Præerat id temporis Romanæ Ecclesiæ summa cum potestate Martinus, apud Deum & homines magnificus & gloriosus; qui Vvalricum ad se venientem perquam benigne excepit, cumque, & sancto recens Adalberoni, Augustanæ ecclesiæ præulem ordinate voluit. Sed Vdalicus contemptor omnis honoris eximius, ne eo dignitatis titulo decoraretur, clam die altera fugam iniit, & *Hilarius in defuncti honoris locum successit. Quo post annorum quindecim curricula ex hac luce subtrahito, Vdalricus frustra reluctans, summa regis Henrici ac populi totius voluntate in cathedram episcopalem subimatur est.

Adepro vero tantæ dignitatis honore, qualis quantum exuerit, nullus sermo ad integrum explicare valebit. Totus erat temper aut in oratione, aut meditatione; maxime satagens sese virtutum exornare ornamentis, quibus Apostolus describit verum Antistitem decorum esse debere. Porro haud exigua ei suberant curæ, de reparandis Ecclesiæ muris, de reedificandis domorum ac ipsius Civitatis ædificiis, sub Antecessoribus suis aut nimia vetustate collapsis, aut igne conumptis. Sed & familiam à Paganis partim penuriam, partim nimia egestate afflictam restauravit. Infectione vero quotidiana, temper eius meorum chara sibi inteterat pauperum iuiba; eum & vctu paup, & indumentis vestit. Seipsum vero

tanta maceratione penitus interdicto, vitaret, corpore tenet geret. Se viderat: persuasit ponas, & n verbi- tal gata, v plama- tupo v l ago, mo-

Cum 2 n d o- cam 2 m, and a cu- bat) alisteret, & veller, d. nra que- cam d. ay dextera. Auo vero tempore pulenta facit, velle- em, que manu d. d. ex nom ne b. d. o. ut; vbi sancti- peni vait in n. od- ingenti sanctorum carne vidit, re. cum gubere cepit, si- cum de suis interie- tum clamor ingens ad, ac ruente audie- sanum, monasterio- ben, sic alia oru d- celestis signi v. sic n- d-

Porro cum alli- tis ac agri animab- vee et, eadem reth- ba humanitatis offi- Hæ dicere suos su- n. s. p. e. v. i. b. i. s. i. m. o- p. e. n. e. c. o. s. i. l. l. i. n. e. t. e. i. O. i. b. n. e. m. i. m. p. H. a. n. c. u. m. N. o. i. c. o. r. e.

nia sanctitate
habundantia
bus, ad
maximam
A. quentis
con. I. quia
con. con-
tina eius adma-
tam pergere, ve-
le uacuum a
aret. I. con. id
cum potestate
ignis & go-
cepe con. re-
no. Ad. con. ne-
at. con. Sed
ca. nio, ne co-
le a teta. I. con.
is locum. I. con.
eu. ex. nio. I.
is, tum. mat. con.
ca. b. d. am. epi-
re, cu. is. quan-
te. gum. exp. con.
ne, au. d. con.
ex. m. con. na-
tem. I. con. I. con.
d. ex. que. cu. sibi.
ras, au. d. con.
ed. fieri, sub
ne. con. nio, au.
P. con. nio. I. con.
re. au. d. con. re-
no, I. con. p. con.
ca. b. d. am. epi-
at. Se. p. con. con.
tina

tanta maceratione affligebat, ut, esu sibi carnum penitus interdicto, tenui admodum cibo potuque victaret, corpisque assidua castigatione in seruitutem redgeret. Sermo eius sapientiae sale conditus, valde erat a persuationem utriusque eratque in se mone pondus, & in verbis modus. Membra in Dei seruitio fatigata, in plantarum haud mollitie, sed subiectione capere vel tago, modo coniecerat somno.

Cum aique andulimoniae talis sacrificio. (quod cum admiranda corporis mentisque puritate peragebat) assisteret, & extensa manus mysteria coniecerat vellet, dextera quassam adstantibus apparuit, quae cum illius dextera diuina sanctificauit sacramenta. Alio vero tempore cum sub eadem noctis silentio membra quieti commendaret, sancta Afra martyr pulchra facie, veste decora, tunica succincta apparuit, eamque manu (dictum mirabile) eduxit in carcerem, qui ex nomine ibidem decurrentis fluminis Lectelt dicitur; ubi sanctum Petrum Apostolorum principem velut in synodali colloquio sedentem inuenit, ingenti sanctorum multitudine, vel quos omni in carne vidit, vel tunc primum diuina reuelatione cognoscere coepit, et parum; quorum omnium vox cum de suis interfectores, vindictam ex peteret, tum clamor ingens ac Arnulpho duce Noricorum adhuc viuentem audiebatur; ob destructionem ecclesiarum, monasteriorumque; quorum res sacre leges in beneficium laicorum distribuerat. His aliisque pluribus celestis signi visionibus Dominus eum illustrauit.

Porro cum assidua viro sancto, propagandae pietatis ac aegris animabus medicandi, cura sub pectore viueret, easdem verbo diuino pascebat a bunie, & omnibus humanitatis officiis sibi deuinctas habere studebat. Hinc diocesibus suis terminos vigilanter iustrabat, summisque viribus Simoniacam imprimis haeresim tanquam pestem perniciosissimam profligabat. Quam enim otiam inter Othanem Imperatorem, (propter fratrem ipsius Henricum Noricorum Ducem) & Ludolphum filium

*S. Afra
martyr ei
apparuit, et
mura ostendit.*

*Arnulphus
Dux Nori-
corum sa-
cilegus,
ac uisatur
in Concilio
sanctorum.*

VITA S. VDALRICI

contentionem, ita diremit, vt cum partis vtriusq; acies ad configendum parata staret, aduentu Vdalrici & Hartherii Curientis ecclesie episcopi, positis armis, summa se mutuo beneuolentie significatione ac gaudio amplecterentur.

*Caput S.
Abundij
martyris,
Roma secū
Augustam
deferre.*

*Clarce mi-
racula.*

*Quotidie
etiam gran-
dibus of-
ferre S. Mis-
sa sacrifi-
cium.*

Post hæc, aliaque plurima notæ virtutis opera, Romanam orationis ergo profectus, caput Abundij martyris secum inde Augustam magna cum veneratione adduxit. Reuersus vero, multis & valde admirandis cepit imiles magis magisque conuiscate miraculis. Morbi eius benedicti one profligabantur. Qui oculorum laborabant caligine, oleo per eum consecrato curabantur, varijs detenti languoribus, pristina incolumitati dicto ciuitis restituebantur. Et quidem sanctus Dei humanarum rerum admodum peritissus, vt arctiori adhuc vinculo o Christo iungeretur, voluit Adelbero nem tororis suæ filium Episcopatus totius curam suscipere, vt ipse sub monachicæ religionis habitu soli Deo vacaret. Zelus quidem erat, sed non secundum scientiam. Nam paucis post mensibus, Adelbero vitam cum morte permutauit, & Vdalricus, quoquequam affecta valitudine, quamdiu potuit vehiculo circumuectus, diuini verbi semina in audientium corda spargere non cessauit. Quamdiu vires concedeabant, inter quotidiana Missarum solennia, hostiam salutarem Domino mactabat. Denique deuera plane xitate, die quodam in Ecclesia expleto Missæ sacrificio, raptem, e regione ciuicis, ex qua Saluatoris effigies dependebat, stercin curauit. Ibi tum nixus gentibus dimidæ horæ spatio, ardentissimas cum vi lachrymarum preces fudit, & sibi suisque peccatorum veniam à Domino petijt, deinde quicquid suppellectilis, quicquid auti argentei reliquum erat, in medium adferri præcepit. Tum vero altissima eximo pectore trahens suspiria, Ah, inquit, quid mihi hæc omnia? simulque per manus Præpositi cuncta pauperibus distribui iussit. Post quæ, quasi omnibus mundi sarcinis exoneratus, totus in diuinarum rerum contemplatione absorptus, oppressis nonnunquam sensibus ad cele-

celestia rapiebatu
excitatus: Huius, heu
nanquam mihi visu
conferim, nolui
consortium. Horren
minutissima etiam
pianda committit.
rum spiritu recreat
suorum ab omnibus
et onem tribuens, in
que Deo spiritum m
quorū fragrantiam
desia. Atque mar
dam miraculis elat
triumphans, omni
fieri beneficia.

VITA ET MO
Ex Epiphano Ep

E Saia filius Am
E. u. huius nunc
pastorum fuit, oppo
lietibus Iuda orto
Hebræi socerum sa
etitas & vix exce le
buile tan tam cili
dum pro delictis pop
ruit, sed & hoc ad ex
Domini, nudo corp
populorum restitui
misque priuatis, at
vi De præceptis ob
lachrymarum amb
dibus reuerentem v
ius oraculo Rex E.

caelestia rapiebatur. Quadam vero vice quasi de somno excitatus: Heu, heu, inquit, vitam Adalbei nepos nunquam mihi visus foret, quia quod eius desiderio non consentierim, noluit me impunitum in suam recipere confortium. Honendum profecto Dei iudicium, quod minutissima etiam peccata purgatorii flammis expianda committit. Paucis vero diebus interpositis iterum spiritu recreatus, supplicibus verbis erratorum mile legistorum ab omnibus veniam petiit, ac vicissim benedictorem tribuens, inter suorum amplexus, lachrymasque Deo spiritum tradidit. Corpus autem suavissimi odoris fragrantiam redolens, magna cum gloria in Ecclesia S. Afræ martyris conditum est: ubi multis admirandum miraculis clarum, quæ olim vigens, jam in cœlo triumphans, omnibus opem eius implorantibus confert beneficia.

VITA ET MORS ESAIÆ PROPHETÆ;

Ex Epiphanio Episcopo Cypri, & D. Isidoro Episcopo Ispalensi.

Esaïas filius Amos, non illius prophetæ, sed alterius, Equi simili nuncupatus est nomine. Ille ex genere pastorum fuit, oppido Thecæ: hic autem genere nobili & tribu Iuda ortus in Hierusalem, quem etiam aiunt Hebræi socerum fuisse Manassæ. In quo tanta fuit sanctitas & vitæ excellentia, ut vnam tantum dicatur habuisse tunicam cilicinam. Quanquam etiam postmodum pro delictis populi abiit, & sacro membra cooperruit, sed & hoc ad extremum deposito, iuxta imperium Domini, nudo corpore, nudoque vestigio in conuentu populorum versatus est. Scque estium feruorem, hyemisque pruinas, atque imbrium tempestates sustinuit, ut Dei præceptis obediret, populique delicta assiduo lachrymarum imbre deploraret. Hic quindecim gradibus recedentem vimbram retro ascendere iussit. Cuius oraculo Rex Ezechias mortis dilationem prome-

D 3

*Nullum
etiam ve-
nale pec-
catum ma-
net impu-
nitum. Sâ-
mle legi-
tur apud S.
Gregor. de
Paschasio
Diacono
mira san-
cti lib.*

4. Dial. c.

40.

Obdormit

feliciter in

Domino

miraculis

clarus.

C. Baron.

in not. mar.

Rom.

6. Iulij.

Genus eius

& Patriæ.

** decem.*

4. Reg. 22.

Vide: effica-

ciâ oratiq.

niâ Esaiæ.

[illegible]

VITA S. GOARIS PRESBYTERI; EX
ea quæ est per Wandelerium Diaconum &
R. Iulijum P. n. i. f. m. Quo tempore
perit. d. d. d.
1714.

C. Bar. in
not. mart.
Roma.
Item Ioan.
Melan in
Ann. Mar-
tyr Vm-
wards.

6. July.
Patris &
parentes
12.44.

Floruit
Hic Chil-
debertus
Anno Do-
mini 526.

C. Baroto.

Tom. 7.
Annal.

Relicta pa
171a, m.

grain de
cette Vie

uirensem.
Sunt ho

Spualitat

υιαν.

et les cons-
créant

11. 12681111

Gerentur, seseque suaque omnia vni Deo & Christo Iesu permitterent. Erat ei solennis consuetudo, per octo indies pro statu Ecclesiae Missae sacrificio, & Psalterio ex integro intente completo, pauperibus deinde & peregrinis operam dare; adeoque hanc de omnibus benemerendi virtutem strenue exercebat, ut quidam tam excellentis disciplinae æmuli, dæmonis fraudibus congitati, virum sanctum in apertum crimen, structa calumnia, vocare non vererentur. Cùm enim totis diebus cum pauperes fouentem & peregrinos cibo potuque reficientem cernerent, calumniati sunt sanctissimum virum abdomini deditum, totos dies popinas exercere, seque ad ebrietatem vsque, nefanda ingluuie, sub magna pietatis specie, ingurgitare. Hæc cum fraudulentum animi dolore ad Felicem Treuitorum antistitem deliquissent, atque obnixè per speciem simulatæ pietatis rogarent, veller in hominem per multa flagitia vagantem matore annuaduere, Episcopus, nullis confectum istis summa cum auctoritate de atoribus, Goarem adducere præcepit: fuere illi singulari humanitate ac beneuolentiæ significatione à viro sancto exceptus, quoniam terminus dei imminabat, nec iter statim antepere poterat, eos ea nocte detinuit, & quamquam pelleretur virus animotum eorum non ignoraret, apposita tamen dapibus pro labore illos vix benigne refecit. Ipse vero, pio more, non Diuinis laudibus pernoctans, orta quamprimum luce, cum Deo Psalmodiæ & orationum vota perhulisset, cum denique Missarum solennia deuote implevit, & deinde discipulo præcepit, quatenus hospitibus, sibi prandium, ut posset, instrueret. Verùm illi cùm tota mente in struendis viro sancto insidiis excubarent, ut mandari auderunt mensam, ante horam refectionis, Ecclesiae consuetudine receptam, sterni, mox quasi grandis piaculi indignitate commoti, gabibus admodum verbis in eum inuecti sunt, quod legitimum & canon cum manducandi tempus præueniret, quasi plures, cibum potumque, quam Ecclesiae laudabilem morem faceret. Ad quæ vir sanctus ita respondit,

Traducitur ad Episcopum Treuitum ab æmulis.

Obvitiis officia amicum finis prestatur Charitas

intelligere pot
pce, iustitia & co
lumendo rati
requiri. Rogabat
reficerent, ne n
rent. Iam dem
nitas causa a se
tum supplicio d
ro sancto peregr
il coactus ex l
mensa, ebum vna
velementis, ne g
er mis reum pro
natione equos s
quom illi fuerant,
in va te um me p
ro sancto, vel m
allamp eum. Lan
ciment, pnce equ
to, cum venem
tam expe t. cilen
corpore sua refice
d. h. re. Cumqu
sacculis deprome
u non man fite v
ment. v. vaca. mal
tybau qu d. ager
tudo exercebat,
quum prolapsus,
nem neullit, adeo
supp ex ad Goarem
tutus accuteret.

Tum vir sanctus
inimicos d. l. gere p
beneficere, omni
quæ recordari oport
mores in charitate,
tale cum me hodie

vt in-

ut intelligere possint, regnum Dei non est a & potu, sed pace, iustitia & charitate constitui; neque tam in cibo sumendo, rari tatem, quam temperantiam & modum requiri. Rogabat eos, einde, ut vel ideo maritus se reficerent, ne itineris labore fatigat, non a succu berent. Iam si uiderem non ventris sed benevolentiae & charitatis causa a se fieri. Illi s. praesente recusantibus, & reat. *Hospitalitas eius* tum supplicio dignum esse clamantibus, nunciatur viro sancto peregrinum praeforibus stare. Quo audito, *quantum* illico sanctus exiens pauperem excepit, appositaeque mensa, eum una cum peregrino sumpsit. Tum vero vehementius indignati executores, Goarem manifesti criminis reum pronunciare, simulque ingenti cum festinatione equos sternere, ut sine mora apud eum, a quo missi fuerant, innocentem infinuarent. Ne tamen in via reum inop. a pressi periclitarentur, alimenta a viro sancto, vel ingratum etiam benefacere paratissimo assumpserunt. Iamque bonam itineris partem essent ementi, postequante Goare d. n. s. laudibus intento, cum vehemencia esurre, tantaque lassitudine, quam tam expect. essent nunquam, afflicti corpore, proinde ut corpora sua reficerent, ad vicinam quandam ruulam discesserunt. Cumque essent aquas haurire, & escas e sarculis depromere vellet, aquae protinus fuginae diuinum manifestum nuntiarent, & sacculi alimentis vacui malitiam eorum redarguerunt. His perterriti quid agerent profus ignorabant, cumque lassitudo exeresceret, Albi unus ex equo in animi deliquium prolapsus, Ada. v. no socio ingentem formidinem incussit, adeo ut protinus, agito vtriusque delicto, supplex ad Goarem moribundo locio vitam impetraturus accurreret.

Tum vir sanctus, memor praecipi Dominici, quo inimicos diligere praecipimur, & his qui nos oderunt *Matth. 5.* benefacere, omnique benevolentia prosequi, Fili, inquit, recordari oportuit, quia *Dei charitas est, & qui 1. Ioan. 3.* manet in charitate, in Deo manet, & Deus in eo. Proinde cum me hodie cibum vobis solo Christi amore

offe.

Core. Ig'itur huius infanti parentes nobis manifesta-
 quo innocente pariat, que tuæ, quam lactas, fides
 ab omnibus adhibetur. Si recusas, vel minime possis,
 & magas, & malitiosus cap talem iuvent am excipies.
 Tunc v. beatus filius cont' illari vehementer, & affl-
 gi; tunc pat' causa, cui se peccatorem sciret, opera
 eff' f'ent' n'ro in manu. Cum vero Episcopus p'æ
 cep' um suis f'eg' non posset, tota mente ad pre-
 ces & lachrymas conuertitur, supplices ad Deum ma-
 nus extendit, ac tandem expleta oratione ad barylum
 infantis accedens, quot nocturnum infans esset quasi-
 uit. Illo trium nocturnum esse respondente, Te ig'itur,
 ô sancta Trinitas, (inqu' Goates) inuoco, teque ô
 infans, per eandem sanctissimam Trinitatem ad uro,
 ut genitores tuos nominarim & clare designes. Tunc
 infans, pro entia ad auris rem manu, abolutissimo
 sermone respondit: Ille est pater meus, Rusticus Epi-
 scopus; & mater mea Flavia nuncupatur. Sic instilli-
 mo Deludicio, dum in seruum Domini Episcopus
 calumnias molitur, manifeste qualis esset cunctis inno-
 centis ex-
 tuit. Itaque ubi te prod' tum vidit, incredibili pudore
 suffusus ad sancti vir pedes procidit, cuique sanctita-
 tem sine fine admirans, tuam p'se impietatem, impudi-
 citiam, que dampnat. At vero Goates si p'fectus, & gra-
 uissima ex uno corde dicens susp'ra. profusis lachry-
 mis Episcopus imp'angebatur, hortabaturque, ut statim
 infanti abluere o' vulnus, dignis p'cedentia me-
 dicamentis sanaret.

Interea, facti horum omnium celebri admodum
 sermone ad Sigbertum regem perlata est, qui in illis
 legatis cum accensum curam, moxque accitum re-
 bus ab eo gestis per ordinem inquit. Ad quæ vir
 sanctus respondere noluit, ne aditu ad iactationem po-
 pularem quicquid videretur. Rege vero ea tac' turnitate
 commo'o, ac p'æc' p'iente ut repon'a daret, nec cessante
 conquisit. per it' v'p'so rege, ut quemadmodum es
 gestis accit' sed acit'. Quare sig'istarum faciem ad
 se delatam explicans, beatus Goates subiungit: Ote
 7. Annal.

Inquit E-
 piscopi in-
 vrum Dei
 sententia.

Iusto Dei
 iudicio,
 Episcopus
 ostenditur
 parens in-
 fanis ex-
 posuit.

Sigbertus
 Rex franco-
 rum cla-
 ruit Anno
 Domini
 565 Ep' se-
 quentibus,
 Teste C.
 Bar. Tom.
 7. Annal.

dien.

Sigebertus dicientiam negligere non debeo, nihil tamen aliud ex me
rex et Epif. audies, quam quod ipse existit: Tum Rex admiratio-
copationis of ne repletus, palam omnibus, quæ de sancto agnouisset
feri Trevis enarrauit. Fuit continuo ab omnibus acclamatum
rensem, & Goarem dignam esse, qui expulso Rustico, Treu-
ipse confon rum cathedram occuparet. Ille vero mittere & ang-
ter recusat. Regi quæ imperium grauius ferre, ac palam etiam
 profiteri morti sibi fatum esse, quam uiuentis Episcopi
 sedem arripere. Non esse lapso negandum pœnitentiæ
 locum; omnium in cœlis regem esse, qui de singulis iu-
 dicet; à quo ut velit ipse Rex peccata sibi dimitti, sic
 debeat Rustico permittere, ut ab illo quoque suorum
 actum veni am sedulus expectat; non esse tam facile
 dei cœdum officio sacerdotem, quando omnes mor-
 tales natura fragiles, & ad peccandum ex carnis infir-
 mitate sint proclites. Ad quæ rex ita respondit, ut rex
 sanctus intelligere posset, se episcopalem dignitatem
 nullo modo declinare posse.

Obtinet à
Deo ne fiat
Episcopus.

Decedit à
Vita.

Tunc Goar ubi regis animum immobilem vidit,
 cum lachrymis viginti dierum inducias petiit. Quibus
 facile obtentis, ad cellulam suam abiit, seque confestim
 in orationem prosternens, Dominum deprecari cœpit,
 ut à tanto onere liber, in abditi conscientia reliquum
 vitæ tempus transigere concederet. Cumq; in his pre-
 cibus persistens, multis se lamentis affligeret, valida fe-
 bre ex Dei voluntate correpius, annis continuo septem
 longo corporis incommodo ita fatigatus est, ut neque
 regis conspectum, multo minus dignitatem oblatam
 subire posset. Interim totidillo temporis accursa ora-
 tionis vacabat, & assiduo lachrymarum imbre populi
 & maxime Rustici antistitis peccata desolebat. Itaque
 euoluto septem annorum spatio, Sigebertus de salute
 viri sollicitus, alios aliosque destinauit legatos, qui eum
 honorifice ad sedem ducerent. Sed vir sanctus post illos
 septem, quos memorauimus, annos, triennio & mensi-
 bus tribus in infirmitate & Delationibus exactis, ple-
 nus dierum, bonorumque operum ex corporis erga-
 stulo in cœlos migravit. Funus fuit ab Agrippino &
 Euse-

Enlebio egregijs Ch-
 nobilitate viuis, sum-
 dem in oco & Ecc e-
 tum; vnde tamen po-
 Basil. eam translatum
 ta sunt miracula; m-
 Caud's gressus; eae-
 dnuis, Demoniacis eu-

VITA ET MAR-
 us, Ex ea quæ scripta
 Sacerdotem Gestell-
 cum, se habet
 salutis

Bata Godoleua in
 Lond-fort diener
 ni, honest & honor-
 biliter moribus &
 stant. Porro præ ec-
 insigniformæ elegant
 quod magni quidam
 co oris supercilia viru-
 adspiciunt annis,
 multis in con ugem er-
 Simulpho nomine, ut
 lamina parentum vol-
 quinquam antea incre-
 lum non mouisset lap-
 treuerur, postquam
 zides, fraude maligni
 uelut, ut cane penus &
 vero odio etiam mater
 probabatque filio, o-
 deduxisset, quasi in pa-
 nec & opibus dignior

Euſebio egregijs Chriſti ſacerdotibus, alijsque inſigni
nobilitate viris, ſummo cum honore & reuerentia co-
dem in loco & Eccleſia, quam ipſe conſtruxerat, condi-
tum; vnde tamen poſt multos annos in aliam notiam
Basilicam tranſlatum eſt. In qua multa, per eius meri-
ta, ſunt miracula; multa infirmis præſtantur beneficia;
Claudis greſſus; cæcis viſus; mutis loquela; Surdis ati-
ditus, Dæmoniis curatio.

*Claret ex-
imis mi-
raculis poſt
obitum.*

VITA ET MARTYRIVM S. GODOLE-
uæ; Ex ea que ſcripta eſt per Drogonem Monachum &

*Sacerdotem Geſtellenſem; qui ex teſtibus oculatis
cuncta ſe habere teſtatur. Paſſa eſt anno
ſalutis 1070. teſte Ioan.*

Molan.

*Ioan Mo-
lan. in An-
not. Mar-
tyrologij
vſuardi &
in Nat. ac
Indiculo
ſſ Belgij.*

Bata Godoleua in Boloniæſi territorio, pago qui
Londſort dicitur, patre VV. ſido, matre vero Ogi-
a, honeſtis & honoratis orta parentibus, generis no-
bilitate n. moribus & vitæ ſanctimonia præclate illu-
travit. Porro præter egregias animi dotes, fuit etiam
inſigni formæ elegantia & corporis pulchritudine; niſi
quod maligni quidam in ea capillos nigros & e uſdem
coloris ſupercilia vituperare potuerint. Cum igitur ex-
actis puentiæ annis, iuſtum ætatis robur attigeſſet, à
multis in conuagem expectata, tandem Flandro cuidam
Bertulpho nomine, vt nobiliſſimo ita & impieſſimo,
iuncta parentum voluntate deſponſata fuit. Is vero
quanquam antea incredibili eius amore incenſus nul-
lum non mouiſſet lapidem, vt cupitis eius amplexibus
frueretur, poſtquam tamen ad ſuas eam traduxiſſet
edes, fraude maligni hoſtis ita repente animo immuta-
tus eſt, vt eam peius & angue eam odiſſe videretur. Ei
ero odio etiam mater eius ſomenta ſuggerebat, ex-
robabatque filio, quod cornicem ex aliena regione
adduxiſſet, quaſi in patrio ſolo nullæ eſſent, eius & ge-
nere & opibus digniores. Cœpit itaque Chriſti ancila

*6. Iulij.
Patris &
Parentes S.
Godoleua.
Deſponde-
tur Bertul-
pho, Flan-
dro viro
illuſtri.*

*Odium
Bertulphi
in eam.*

E

uariis

*Deseritur
à Sponso.*

varis exerceri molestiis; quas tamen infra animi modestia deuorabat patientissime. Nuptiarum celebratio triduo agbatur; sed sponsus, nequam exosam habebat aspere cogereur, interesse recuabat; tota cum matricum amicis relicta; quæ, quanquam maleuolentæ virus propter conuicia regere nitebatur, attramentum vultu ipsius pectoris arcana præbebat. Post triduum Bertulphus domum rediens, spera conuge & relicta familia, in paternam domum commigrauit. Sponsus igitur Godoleua inuisa sponso, sed Christo chara, domo resideret; gubernat familiam; pudicitia ita studiosa, vti etiam maledici nihil de ea finistum vel confingere possent. Et ne torperet ocio, desidiaque & segnitie maceraret, iam ducebat filia, iam texebat; tum vero etiam in natalium splendore clarus, improbis tamen motibus, & odio in Christiane illam p'ane iniusto, & re & familiam obscurabat, in hisque sempiternæ ignominie notam veritus, ex matris iæuum se latronem ex habebat.

Pessime habetur à Bertulpho.

*Mira eius
patientia
in abstinentia.*

Præfugiebat ei ex matris consilio vicinam quendam, quam maligne ei inferuiter, & frustra paup, statuta hora, præberet; diras luiturus poenas, si quid præterea cibi portu sue ei impetiret.

Sub octa igitur sermo suo ancilla Christi, contumeliosis exagitur; quas niente tranquilla optimeque sibi concinâ ferebat, vix exultanti etiam animo, Deo gratias ageret, panemque suum cum sale & aqua pauperibus etiam communicaret: Maledicenti quoque viro non ma edicta, sed verba suauissima & amoris plena, reddebat: pio se persequentibus & calumnia antibus Deum deprecans. At neque ijs quicquam molliuit Bertulphus, cum fame & iedia eam se conficere possit desperaret, coepit ei uento de nece eius animo multa cogitare, quam ne inferret proximis, terror nobilissimæ familie, qua virginem progeneratam non ignorabat, impetimento fuit; sperans autem fore ut maioribus fatigata molestus tandem in murmuraciones prorueret, diuitiam paup hacenus illi attributi portionem subtrahit.

hit. Illa vero tam annonæ diminutionem sedato ferens
 animo, tametsi d'f'f'illine in v. r. z sustentationem suf-
 ficere videret, mensam tamen partem illius, consueto
 more, pauperibus largiebatur, precibusque affluens,
 quod corpori deerat, supplebat. Porro in tanta mita-
 nitate, Bernipho cognati & amici eius fauentes, sece-
 rato & iniquo odio eam persequabantur, & crudeliter
 sponsi animum, sua sponte latens necensum, magis in-
 super magisque incitabant; prociis ut sancta virgo, tanta
 mariti & familiæ persecutione victa, fuga sibi salutem
 querere coereretur. Nudis igitur pedibus, vincta puella
 comite, ad natale solum reuocatur, parentibusque suis
 calamitatis suæ historiam cum lachrymis & gemitu
 recenset. Pater eius, auditis filix querimonijs, primo
 quidem Bilzuonum comitem Flandriæ, dein ex eius
 conuio Nouomontis Ecclesiæ consuetum ipsius generi
 & ceteræ anam ad iutoramque opem contra filix sponsum
 impetravit. Illi auctoritate sua monent, coguntque Ber-
 tulphum, ut positis inimicitijs coniugem sibi coparet, so-
 cia, & quod pareat honore & amore proequatur. Re-
 cepit ille quidem virginem sanctissimam, sed animo
 in scelere ut a deo obfirmato, ut modis omnibus in-
 curam cogitationemque inueneret, ut eam e
 medio tolleret. Cernens autem Christi sponsa ad pri-
 tinam ferocitatem quod die noua incrementa accede-
 re, totam sese precibus d'ni prouidentie commisit,
 etiam amplissimis precibus patientiam suam aliquan-
 do a Deo remunerandam. Cumque alij eius misérias
 amentarentur, diceretque eam solam esse, quæ ne-
 que carnis voluptatibus, neque mundi deliciis effe-
 turata, illa magna animi constantia, se neque carnis
 voluptates, neque mundi huius oblectamenta appe-
 re, respondebat; addebat autem; Vos quidem me in-
 dicem & lachrymis ac uictu dignam reputatis, at ego,
 amersi in presentiarum afflictio & angustia me ob-
 acent, præcunctis Flandriæ mulieribus exaltabor ali-
 tuando & sublimabor. Et hoc mihi faciet qui potens
 est, qui erigit elisos, & soluit compeditos; sanat con-

*Quanta
 fuerit eius
 commise-
 ratio erga
 pauperes.*

*Compulsa
 fugit ad pa-
 rentes suos.*

*Redit ad
 sponsum;
 & totam
 se Deo com-
 mittit.*

*Consolatur
 se sp's futu-
 ra retribui-
 tionis. in-
 ter affli-
 ctiones.*

*Psal. 145 &
146.*

tritos corde, & mœrore affectos exhilarat. Multi quidem ad eam veniebant, ut illam solarentur, & à mœstitia, quo ad possent, societate & verbis amantissimam invocarent. At illa cœlesti plerumque consolatione adeo perfusa erat, ut vultu & verbis è Sancti spiritûs doctrina de promptis nullius se solatio indigere ostenderet; quin & monachos quosdam contummata virtutis ad se quandoque consolationis ergo commeantes, mellis asæ adhorratione ita afficiebat, ut mentem eius diuina sapientia perfusam minime dubitarent.

*Lamber-
tus & Hac-
ca interfe-
tores S.
Godoleuæ.*

*Simulator
Bertul-
phus.*

Ast Bertulphus ut animaduertit omnes suas machinas & artes ad illam perdendam adhibere in nihilum recidere, accitis ad se duobus famulis Lamberto & Hacca, illis animi sui propositum aperit, petitque consilium, qua via modoque inuisam spon'am internecione deleret. Illi animo confidenti nefarium facinus in se suscipiunt, remque minime difficilem esse docent, tempus exprimunt, quo occultus & commodus facinus perpetrari queat. Iamque aduenerat dies, qua virgo Deo plena in cœlis coronanda erat. Ea ipsa igitur nocte qua fraude perditorum nebulonum iugulanda erat, antè Solis occubitus venit ad eam Bertulphus, & primo quidem simulato animo osculatur, amplectitur, ore mentitur risum, qui virus habebat in pectore affideret deinde iuxta illam, propiusque se illi iungere formidantem manu ad se trahit, hisque compellat verbis. Non mediocri id dolore me afficit, quod in a ferro & præduro erga te animo esse videor, ut neque præsentia mea tibi solatio sit, & neque colloquiis meis, neque mutuo concubitu delesteris. Equidem qui nos aduersus easus infestant ignoro, ut & alieno in te animo esse, nec tatis mentis meæ compos viderer. Nisi fallor, maligni dæmonis opera id effectum est. Sed iam tandem volo hisce diffidijs finem imponere, teque charæ instar coniugis colere, sensimque profligato odio, mente & corpore tibi coniungi, ô hominem ipso Iudæ proditore nequiores. Inueni, inquit, fœminam, quæ se

iacti-

GODOLEVÆ

ularat. Multi ou-
entur, & a moesti-
bus amarissimis
que consolatione
Sancti spiritus
inungere cōten-
am conummata
tionis ergo com-
ita afflictebat, vi-
sam mīme dubi-

inactitat posse nos mutuo amoris vinculo adeo copula-
te, vt non possint duo alij ardentiori inter se charitate
coniungi. Ego id negocij Lamberto & Hacce seruis
meis commisi, qui scēminam ad te adducunt; tu vide fi-
dem vt illis accommodes.

Hæc cū dixisset homo scelestus & totus ex fraude
& mendacio confusus, Christi ancilla respondit, nihil
recusare, modo absque scelesteris alicuius commixtione
id fieri posset. Tum Bertulphus, à camno exiliens,
equum ascendit Brugas profecturus, vt ibidem ab om-
ni cædis suspicione remotior, nuncium de extincta
Godoleua opperiretur.

Igitur nocte cunctis sopore oppressis, Lambertus & Dolose eno-
Hacca ad Domine suæ cubiculum accedentes, eam catur occi-
excitant; scēminam, cuius herus mentionem fecisset, denda.

præforibus eam præstolari impie mententes. Illa Deo
se commendans, vestibus se induere voluit. At illi, pe-
dibus, aiunt, nudis, passis capillis, solaque in interala
venias oportet. Id enim tibi in primis maxime profutu-
rum est, illa quanquam fraudem dolumque facile odo-
rari poterat, nihil tamen vel mortis vel ingentis peri-
culi timore perculsa, securâ prodijt. Tum vero perfidi
ac nefarii serui, iniecto in collum eius laqueo, eam
strangulârunt, exanimemque in aquas ibidem, si quid Strangula-
tor a seruis
Bertulphi
S. Godole-
ua.

in primo auroræ ortu non prodiret, familia inter se
mussitare, ac tandem dormientem excitatura cubicu-
lum intrare: sed mortua non expergiscitur. Mox fama
volat; accurrunt vicini; contemplantur corpus exani-
me; nullum vulnus; nullum ferri vestigium toto corpo-
re reperitur. Ad collum duntaxat cruentus viscebatur
circulus, ex laqueo quo strangulata fuerat, relictus.
Interim alijs naturali eam morte obiisse dicentibus,
alijs diuicissim affirmantibus, sui eam sepulchra tradi-
derunt.

E 3

Porro

*Attende
miracula.*

*Miracula
ad aquam
ubi fuit
submersa.*

*Item ad se-
pulchrum eam*

*Filia Ber-
tulphi à
natiuitate
caca sana
facta.*

Porro cum hoc modo immane facinus sempiterna obliuione deletum exstet mareant, Dominus, vi eades illius cunctis innotesceret, coelestibus eam miraculis continuo illustrauit. Humi pars illa, vbi interempta est, in randidos lapillos verta est; & cum quidam pio deuotionis studio ducti de terra illa domum secum asportarent, eam postea in gemmas mutatam mirati sunt. Quod ne quis fabulosum exstimeret, auctor ipse, qui sanctissimæ huius virginis vitam martiriumque conscripsit, se & proprijs oculis gemmas vidisse atque manibus tractasse testatur. Qui n. etiam & aqua illa, quæ vel quas spiritus eius suffocauit, nequaquam vitæ expers fuit. Quotquot enim vel febribus vexati, vel alijs afflictis morbis, eam biberunt, repente san- tatis beneficium illius meritis se adeptos lætati sunt. Pari vi- tute & monumentum eius illustratum fuit; quod vno aut altero ex pluribus miraculo confirmasse suffi- ciat.

Pater filium à primis natiuitatis annis contra diu- m eo attulit. Nomen puero Algotus erat; qui post vota precesque sospes cum patre domum absceffit. Ecce mina quædam omni membrorum officio similiter destitu- ta, nouem annis ad fores monasterij S. Trudonis fru- stra (Diuina id agente providentia) sanitatem postu- las lacuerat. Tum vero fama miraculorum, quæ ad Godoleuæ monumentam siebant excita, eo se depor- tari curauit; ibique orans paulo post suis pedibus læta domum rediit.

Anno Christi millesimo octogesimo octauo, corpus eius apud Gestelam à Ratbodone Nouiomenfi & Tor- nacensi antistite eleuatum est 3. Calend. Augusti. Finia vero Bertulphi ex vxore secunda, luminibus à natiui- tate orba, cum aqua illa, quæ submersione eius & mar- tyri gloria celebris habebatur, oculo lauisset, protinus à perpetuis tenebris liberata est. Quod sane benefi- cium, vt grata memoria perpetuis temporibus cele- braretur, erexit ibidem sacrarum virginum domici- lium, sub regina D. B. n. dicti militantis. In quo co- nobio,

nobis ipsi virgini G
qui ex ore & naribus
perquam rei memoria

MARTYRIVM
ni & Fesularum E
summarunt, Anno
tiano Imperatore
diff. D. Fran

Christiana fides,
signatur, grano si
parata est. nam vt ac-
plerint, gustatus sen-
colorique multu feru-
commoitorum iactan-
rum, suppliciorumq;
squentib. proposita
tant, ancepsque spes
ea quod bene futura
pientes eruc atus
capis vritus, quo lati-
tuo efficat orem in-
meredit, sic quo vo-
bus, periculisq; & ce-
uit eo elatores & Di-
mani hoie agunt. Qu-
tis dimicationes, & e-
se demississent, nisi se-
gendum animo cor-
reulitas; nunc vnus
memorasse satis sig-
magnis certaminibus
erat beaulium? Pe-

obio, ipsi virgini Godelevæ sacro, niueur eius cruor,
qui ex ore & naribus in submersione emanauit, ad per-
petuam rei memoriam conseruatur.

MARTYRIVM SS. ROMVLI, BERGO- C.E. r. in
ni & Fesularum, Episcopi: ac sociorum. Quod con- not. mart.
summarunt, Anno Christi Dominici 90. sub Domi- Rom.
tiano Imperatore. Ex eo quod est per Reueren-
diss. D. Franciscum Cattaneum: An-
tistitem Fesula-
num.

Christiana fides, quæ regni cœlorum vocabulo de- 6. Iulij.
signatur, grano sinapis aptissima similitudine com-
parata est. nam vt acris sinapis v. s. eorum, qui id sum-
pserint, gustatûs sen um exaperat, & lacrymas excutit, Matth. 13.
calorisque insiti feruor totum hominem perturbat, sic & 17.
commo dorum iactura, fam s, sitis, frigoris contumelia-
rum, suppliciorumq; perpressio, quæ Christianam fidem
sequent. b. proposita tent, pias & fideles mentes exagi-
tant, ancepsque spes & metus miscent animos; propter
ea quod hinc futura felicitas solano & læt t. æ; illic
præsentes cruciatus tristitiæ & pauori sint. verum vt si-
napis virtus, quo latius se dista erit, corpusque miscue-
rit, eo efficacior in maturanda sanitate vim medici-
næ reddit, sic quo vehementius pii homines in labori-
bus, periculisq; & reum arduarum tolerantia exerce-
ntur: eo elatiores & Deo gratiores triumphos de com-
muni hoste agunt. Qu. profecto nunquam in tot ac tan-
tas dimicationes, & in illos mundi quot. dianos impetus
se demississent, nisi sempiternam pacem, & immensum
gaudium animo concepissent, plena est exemplorum
vetustas; nunc vnus Romuli martyris res gestas com-
memorasse satis sit, sicut enim aurum igne, sic eius fides
magnis certaminibus perspecta est.

Erat beatissim^{us} Peu^{us} Apostolici ordinis Princeps, Ro-

*S. Romulus
baptizatur à S. Petro
Apostolo.*

*A Iustino
Presbytero,
in omni di-
sciplina erudi-
tur.*

*Morbidum
demoni-
acum fra-
tres sanat,
unaque
eum paren-
te Christo
lucatur.*

*Mittitur
cum Sociis,
Sutrium.*

manæque Sedis administratione insignis eius enim di-
tioni sic rerum arbitrium subiebat, ut quæcunque
in homines statisset aut remisisset in terris, ea rata &
firma haberentur in coelis. Romulus ummo loco Ro-
mæ natus, statim ut puer utroque parente orbatus est,
ad hunc se contulit, & sacro baptismate ab eo initiatus
est. Primis annis Iustino presbytero vitæ sanctitate, &
sacrarum literarum scientia prædito, cum in discipli-
nam traditus esset, non modo Christianæ religionis
cognitionem omnem assecutus est, sed breui verberimi
eius sermones, complures alios ad Christi fidem eru-
dierunt. Tantarum rerum fama cum non modo Romæ
percrebisset, sed magnam latij partem peragrasset, in-
gens hominum multitudo Romam ad eum confluit,
baptismumque suscepit, multi item, qui grauius &
periculosis morbis confictabantur, Petro & Romulo
pro eis deprecantibus, mirabiliter curati sunt. In ijs Ca-
rissius quidam genere & diuitijs clarus, cum duos filios
haberet, alteriusque eorum putres artus tabidis mana-
rent ulceribus, alterum demon agitarer, nec consistere
pateretur, rem ad Petrum detulit, cum Petrus Romu-
lum ad eos misisset, eius ope non solum malis, quibus
corpora, sed etiam, quibus animæ oppressæ erant, rele-
uati sunt; Christianique facti: & parua salute læti, Iesu
Christi gloriam omnibus sermonibus celebrabant.

Petrus vero cum Romuli preces tam gratas acce-
ptasque Deo, & hominibus salutaris esse sensisset, suo-
rum laborum fructum tulit maximum, speque iniecta
est fore, ut eius doctrina & prædicatione Christiana re-
ligio lauius diffunderetur, & altius radices ageret.
Quamobrem Romulum una cum Iustino præcepto-
re, Marchitiano, & Carissimo, Sutrium Hetruriæ opi-
dum vetus ac nobile, qui cum populum Christiana re-
ligione imbuerent, misit. cum Sutrium peruenissent,
apud Pergamum virum in primis clarum & honestum
diuersati sunt. Pergamus, qui essent, & quæ causa eos
illuc attulisset, percontatus est. Illi se Christianos esse,
& Christianam religionem fecere, animo excois &
forti

nis eius enim di-
t, ut quæcunque
teris, ea ratio &
ummo loco Ro-
ente oratus est,
te ab eo in vias
tanditate, &
t cum in discipli-
tanz religionis
a breui vbermi-
t huius fidem eru-
op moae Roæ
peragrasset, in-
t cum confu-
t, qui gub-
Petro & Romulo
t sunt. In ijs Ca-
t cum duos suos
t tabidis mana-
t, nec consilire
t Petrus Romu-
t malis, quibus
t relin-
t ita ut Iesu
celebrabant.
t gratas acce-
t de-
t, speque in ecclia
t Christiana re-
t radices ageret
t no præcepto-
t Hebrææ opi-
t Christiana re-
t peruen-
t, & honestum
t quæ causâ cos
t Christianos esse,
t mo excelsæ &
t forti

fatti professi sunt. aliquid Pergamus de hac religione
fama acceperat; verum ab eius institutis sic abhorrebat,
ut quæ falso ab impijs de animarum mortalitate cre-
duntur, illi insira essent, animasque cum corporibus in-
terire, & omnia morte deleri censeret. itaque eos in ani-
marum æternitate stultissime labi respondit; neque e-
nim quenquam, qui harum rerum fuisset auctor, aut
aliū, qui mortuus esset, vnquam reuixisse. Ad refel-
lendam, coarguendamque hanc falsitatem, longe erant
argumenta petenda, peterentimque & caute Pergami
animus ad rem veritatem que traducendus; neque pri-
mo ingressu in intimam Christianæ religionis disputa-
tionem penetrandum, quare Romulus & sires difficilis
proponchatur, tamen diuina ope si eius veritatem de-
fendere orsus est; ac Pergamum longe opatione falli re-
spondit, qui talia sibi persuasisset. Quæ enim gens, in-
quit, tam Barbara, quis tam ferus atque immanis vn-
quam fuit, qui natura duce, animos diuinos esse non
sen erit? quod si hæc veteri omnium religione consecra-
ta sunt, & cum temporis diuturnitate, tum auctoritate
eorum, qui maximis ingenijs & altissimis animis præ-
diti fuerunt, confirmata, omniumque consensus nature
vox putanda est; mortem quidem non interitum o-
mnia delentem, sed migrationem, commutationem-
que vitæ existimabimus. Quin nemo tam excors est,
qui non cognitum, comprehensumque animo habeat,
iustitia munda regem, & præmia virtutibus, pœnasque
vitij esse propositas, cum vero plerique qui multa in
Deum & homines impie, nefarieque commiserunt,
nullis mulctari pœnis vita excedant, & qui virtute præ-
stiterunt, nullis affecti præmijs; aliquid tempus, &
aliquis locus sit, necesse est, vbi postquam hinc migra-
uerint, quod cuique debetur, persolvatur. alioquin qui
modestissime, sanctissimeque vixerunt, quo n'hil dici
absurdus, aut cogitari potest, durior & miserabilior
conditio futuri sunt, quam qui omni voluptatum ge-
nere effrenatas cupiditates suas explevere. Quod vero
animæ & corpora inter se consociata erant, cum aut

*S. Romulus
disputat cū
Pergamo,
hospite suo
Su. ij, de
animarum
immortalitate.*

24 MARTYR. SS. ROMYLI ET SOCIOR.

Ad Cor.
epist. 1. c. 15.

præclara opera edidère, aut se scelerum vinculis ob-
strixere, nemini dubitandum est, quin quo facti di-
gnam & meritam mercedem accipiant, iterum sint con-
iungenda. quemadmodum autem frumenti granum
terræ complexu exceptum cum putuerit, herbescens
diffunditur: sic corpus humanum eiusdem terræ gre-
mio reconditum & in pulverem redactum resurget im-
mortale. Quod si nostras quoque cogitationes ad ho-
minis naturam reuocemus, cum non ad labores & æ-
mias, sed ad summum & perfectum aliquod bonum ge-
neratum & factum esse, luce clarius videbimus: neque
enim dubium est, quin finis semper iis rebus, quæ ad
finem referuntur, perfectior sit & præstantior. cum au-
tem hominis animus, mensque & ratio ea sit, ut non so-
lum res terrestres mouere ut, sed in cælum usque pe-
netret, & astrorum ortus, obitus, cursuque cognoscat,
& solis, lunæque defectiones in omne posterum tem-
pus, quæ & quando futuræ sint, prædicat; hæcque sum-
mam quandam vim & perfectam artificiosi operis eum
adeptum esse testentur: cum iam quiddam omnibus
bonis, & gloriosum, & sempiternum, secretis omnibus
malis, sit, necesse est, quo naturalis eius cursus diriga-
tur, at in hac vita tantum abest, ut veræ gloriæ & ger-
manæ felicitatis solidam & expressam effigiem teneat,
ut solitudinibus, miseriis, & ærumnis insuper fere
semper prematur, restat ergo, ut eum ex iis corporis
vinculis euoat, propriis commodis, & proposita sem-
piternæque lætitiæ fruatur. neque illud prætereun-
dum videtur, quod frustra quid facere & sine causa, minime
Deo & natura dignum est, quare cœlestis felicitatis de-
siderio, quod nobis natura ingeneratum est, nequid-
quam teneremur, si postera sæcula ad nos nihil perti-
nerent. Certis præterea motibus cœli, & ratas astrorum
ordinibus, mundique pulchritudine, atque huiusmodi
argumentis Deum esse, & hæc tanta opera esse Dei,
omniaque inter se connexa & apta, mente & consilio
diuino ad salutem & conseruationem nostram mira-
biliter administrati, docuit. postremo multa in eam
sen-

Ita, differis
de aliis
multis.

sententiam dicta sunt
datis ceteris, vna e
vitiis propriis au
tum auctoritate con
pietate à Deo gratia
sint, cernebant. mu
humana, & celesti

E. si vero hæc ora
motus sit, sensumq
tamen quod, quæ
reulo illustrarentur
Deum precatus est
verberata gratia
torrensus, quo
sumam & insignem v
insequi ceptum
nam conueria est
aus intareatur, &
se Christum veri De
que iterum prode
que hoc venerat
lens, tulcep o de
domesticis ad qua
lat eorum adieci
quæbus conuoc
to, non de Christi
nouum mentes ad
Carissa vidua occup
à pro baptizatio
seatur, rebus
terroso æquum
obscure in bus
marcha ratione Ca
cep aum partem
Cristianum ter g
holotum: auro
fieri Novo Sum
seciosq; eum

um v. n. c. i. s. ob
 in quo facti sdi
 iterum sint con
 grandum
 erit, herbescens
 dem terræ gre
 mium resurget im
 rat ones ad bo
 labores & x. u.
 ad bonū ge
 cebimus neque
 rebus, quæ ad
 minor cum au
 ta sit, vt non to
 lum vique pe
 que cognoscat,
 puerum tem
 dæque sum
 ioli opes seum
 lam omnibus
 eret s. om. bus
 eurus diriga
 g. ora & ger
 fig. em teneat,
 s. insuper fere
 ex his corporis
 propolita sem
 p. ætate eun. tum
 a. a. minime
 f. i. c. i. s. de
 est, nequid
 pos. n. i. l. p. e. r. t. i.
 at. s. aliorum
 ue huius (modi
 era. f. e. Dei,
 & consilio
 ritam mira
 munda in tam
 sen.

sententiam dicta sunt, quare Christiana religio, repu
 datis cæteris, vna colenda esset, idque cum vetustis &
 veracibus prophetarum oraculis, tam sanctorum viro
 rum auctoritate comprobatum, qui quo maiori fide &
 pietate à Deo gratiam inierant, eo, melius, quæ vera es
 sent, cernebant, multa denique de contentenda gloria
 humana, & cælesti felicitate expetenda addita sunt.

E. si vero hæc oratione Pergamus vehementer com
 motus sit, sensimq; fides in eius animum cœpit infabi
 tamen quod, quæ à Romulo dicebantur, vix quo mi
 raculo illustrarentur, operabat, Romulus magno studio
 Deum precatus est, vt veritati in Pergami animo orien
 ti veriora gratiæ dona suggereret, quo facto, obole
 t or vestitus, quo Pergamus erat amictus, in augulli
 sinam & insignem vestem, virga, quam manu gestabat,
 in regium sceptum; & fictilis vna in prægran. cin gen
 mata conuerfa est. hæc cum Pergamus admiraba
 rē intueretur, & rerum magnitudine obstupesceret,
 se Christum veri Dei loco habere exclamauit, statim
 quæ à terram proleptus, non modo Romulum e ul
 que socios venerans est, sed eorum pedes sapius oleu
 latus, suscepit denique baptismo vna cum liberis &
 domesticis ad quadraginta numerum in Christiano
 ram cœcum adscipius est. Inde cum in foro & vicis fre
 quentibus conuocata conuocione, Romulus & socii ora
 tionem de Christiana religione habuissent, sic Succi
 notum mentes afficere, vt cum alii complures, tum
 Carisia vidua locuples ac nobilis, Christiana facta sit,
 & sacro baptismo abluta cuius tam eximia fides fuisse
 sentur, vt filia vnica, quæ vnicum erat matris in vidui
 tate solatium, cum ligæ vni nullum haberet, habitis
 oblectationibus, longæque facultatem sit affecuta, cuius
 rei admiratione Carisia adducta; dimidiam suarum
 pecuniarum partem egentibus erogauit. Compluribus
 Christianam religionem sequentibus, qui se à cultu
 idolorum auocari moleste ferebant, Præfectum) cuius
 fidei Nero Sunitum commiserat, aggressi, Romulum
 fecioq; eius exanimando, exagitare cœperunt, quocirca

Succium

P. gamus
 S. Romulus
 sermone
 bus, precā
 bus, exi
 misque
 miraculis
 cum uni
 uersa fa
 milia ad
 Christi, fide
 dem con
 uertitur.
 Simili la
 gium in
 Vita S. Ga
 doleua, post
 eius obi
 tum
 Item com
 plures alij.
 Romulus
 & Socia
 iusantur
 apud Præ
 fectum.

76 MARTYR. SS. ROMVLI ET SOCIOR.

Sutrio expelluntur.

Romam redeunt.

Ioan. Vill. lib 1 cap. 7.

Fesulas quis condiderit.

AD. Petro Apostolo, Fesulas. Episcopus designatus S Romulus mittitur. Crescentium & Dulcissimum, Volaterras misit.

Sutrium aduenisse, qui nouam religionem proficentes imbecillorum mentes errore imbuerent, ociumque ciuitatis turbarent; eos coercendos esse, remque omnem discutendam, ni omnia seditione & superstitionibus misceri mallet, nec prius destruere, quam ex vbe & agro Sutrino Romulus ac socij præcipientes exturbati sunt.

Angebatur Romulus tantam occasionem bene gerendæ. Christianæ Ecclesiæ extoriam esse de manibus, ob eam rem cum ipse socijque Deum pro Sutrinorum salute precati essent, moesti se Romam receperunt, remque Petro, vt gesta erat, exposuerunt. Petrus eos benigno appellando sermone, à tristitia acerbitateque deduxit, & languentes confirmauit.

Porro vt institutum vitæ cursum Romulus teneret, nouum ei onus imponendum existimauit. Erant Fesulæ Hetruriae oppidum armis virisque opulentum: Atalantem Tigranis filium cum à Babelicæ turris confusione discessisset in Italiam traiecit, & in Hetruria confedisit, aduent, Fesulanique montis amoenitate & coeli salubritate captum ibi urbem, quam Fesulas appellauit, condidisse, moenibusque sepiisse & iuribus firmasse altissimis. cum spes oblata esset populum Fesulanum oppressum à dæmone, posse seruitute eximi, eam pronunciam Romulo socijque eius destinauit. Romulumque primum Fesularum Episcopum renunciavit, & quamprimum eo contendere iussit. Romulus, qui quisquis praesidiis Ecclesiasticis dicto audiens esset, eum Christo parere intelligeret, statim viam ingressus est. Petrus Crescentium & Dulcissimum, Volaterras Hetruriae oppidum paucis diebus ante miserat, qui id à dæmonica potestate eripiendum curarent, quod vero post discessum nihil de ijs vnquam allatum erat, Romulo viam, quæ præter Volaterras ferebat, inueni, mandauit, vt de eorum statu cognosceret, seque certior faceret. Cum Romulus socijque eius Volaterras pertinissent, ex oratis omnibus, Crescentium & Dulcissimum iniurjs ab oppidanis iactatos, Volaterrisque

& Fe,

& Fesulis exactos, inesse competerunt, eoque perempti perant. ijs conuentus reuertendi in oppidum doctrina euangelica.

Ijs rebus constitit nobilem, cui Victimæ setiæ illi stabat, quæ molitur in neque acitur, circumfulus, mam agentem vnde app. hant, rogant, si fidem haberet, tum, Victimus, cui se omnia, quæ illi ptebus, quæ credent, quæ à Romulo facta, lescentem summa tione effendit. Hæ norum numerum, cit. Volaterris notentiarum ponder, compures eorum, eternæ salutis adædem amplectentem. Inde Fesulas perstratos seque, & secutio & Dulcissim consilio, ad dissem spiritus Sanctus se ciuitates prædicant, profecissent, tandobus & sanctitate uerterunt, tum vritam mirabiliter opem & salutem i. Quo tempore i

onem proficientes
nt, o cum que ci-
temque omnem
aperit omibus
quam ex vide
p. uis exturbati

onem bene ge-
esse de manibus.
pro Sutr norum
am receperunt,
tunt. Pectus eos
a acerb tatoque

pmulus teneret,
ut Erant Fesula
lentum: Ara an-
turus confusione
erruria confed. f-
itate & co. i sa-
fulas appellauit,
ut bus firmasse
um Fesulanum
eximi, eam pro-
que Romuium-
renunciavit, &
mutus, qui quif-
diens esse, cum
m ingressus est.
Volaterras He-
ferat, qui id à
rent, quo d. vero
uenerat, Ro-
ebat, inuenti,
t, seque certio-
eius Volaterras
entium & Dul-
Volaterrane
& Fe;

& Fesalis exactos, in monte, qui non longe aberat, con-
stitisse compererunt. ibi obstiti squalore & pallore, ma-
cieque perempti precationibus vigiliisque se dede-
rant. ijs conuentis, & longo sermone cum eis habitos
reuertendi in oppidum Volaterras eumque populum
doctrina euangelica instituendi consilium ineunt.

Ijs rebus constitutis, dum eo recta pergunt, in ciuem
nobilem, cui Victimus erat nomen, incidit. is se mi-
sere afflctabat, quod si ijs agrotantis saluti desperasset,
multitudineque necessarium, qui eum consolarentur,
circumfusus, domo se subdlexerat, ne filium ani-
mam agentem videret. cum eum adissent, nomineque
appellassent, rogant, ut lachrymis temperaret, si Chri-
sto fidem haberet, statim filium incolumem habitu-
rum. Victimus, cui filij salus propria vita erat charior,
se omnia, quæ sibi præcepissent, facturum pollicitus est:
rebus, quæ credendæ erant, ordine perceptis, præbuit
que à Romulo factis, domum reuersus filium conua-
lescentem suum cum omnium astantium admira-
tione offendit. Hoc insigne miraculum, ut in Christia-
norum numerum tota eius familia adscriberetur, effe-
cit. Volaterris nonnullos dies veniati, dum narum sen-
tentiarum ponere sic hominum animos afficerunt, ut
compures eorum hortatione in spem, cupiditatemque
æternæ salutis adducti, euerfis idolis Christianam fi-
dem amplecterentur.

Inde Fesulas perituri Fesulanos truculentius in Chri-
stianos lætare, & nefaria in eos facinora edere, à Cre-
scencio & Dulcissimo acceperunt. quare commutato die.
consilio, ad disseminandam Christianam pietatem, quo
spiritus Sanctus ferebat, iter auerterunt. Cum plurimas
ciuitates prædicando lustrassent, plurimumque ea in re
profecissent, tandem Buxiæ constituerunt. ibi concioni.
bus & sanctitate vitæ plurimos ad Christi fidem con-
uerterunt; tum viduæ cuiusdam filium mortuum ad
vitam mirabiliter reuocauerunt, complunbuque ægrotis
opem & salutem tulerunt. inde Bergomum se recepe-
re. Quo tempore id acciderit, aliquo annorum numero

*S Romulus
Victimi ci-
uis Vola-
terrensis: fi-
lium sa-
nat, Victi-
mumque
tota cum
familia,*

*Christia-
num red-
dit. Et alios
multos.
Itidem Bri-
xia ubi ex-
mira ope-
rantur.*

inter

78 MARTYR. SS. ROMULI ET SOCIOR.

*Brixia,
Bergomū
deuener.*

*Bergoma
tū infr
mos Romu
lū sanāt,
& 2. mor-
tuos ad vi-
tam reuo-
cat.
Bergoma-
tes multi
Christiani
fuer.*

*Angelico
monitu,
Hetrurid
repetunt,
Romulus
& Socij.*

inter eos patres nostros & ceteros discrepat. Hi enim anno Cuiuslibet à die creante septuagesimo secundo, nocte octauis, fano octavo Romulum Bergomum venisse tradunt; ad huncque tam in tempore id accidisse, ut prope caelo missus videtur: propterea quod mortuo Viatore, Episcopo Bergomenses carcerent, & quia Chrysostoma peccata refertur ex eorum qui mihi potius auctores huius habendū, non atque constat. Romulus proinde complures, qui incommodo vacuitudine affecti erant, in postnum sitam reseruit: duos item à mortuis exiit. Miraculorum fama per urbem vulgata, non solum in fide labantes firmavit, sed ad Christum ingentem novorum cultorum multitudinem adiunxit, ob eam causam Bergomi ab omnibus magno in honore habebatur, cuiusque auctoritati plurimum tribuebatur. Iamque ei cum Bergomatibus vitam agere constitutum ac deliratum erat; verum duo de viginti mensibus Bergomi exactis, nocte in somnis obuersatus Angelus Dei, verbis nuntiavit, ut se quam primum in Hetruriam conferret, & institutum opus repeteret. Prima luce se cum sociis communicata, diuinæ voluntati omnes parendum esse censuerant; itaque convocata Bergomatum concione, diuinum oraculum enuntians, seque quæ à Deo facere iuberentur, non neglecturos pronunciant. Prope diem eodem Angelo, qui in quierē visus erat, duce, profecti sunt. ne nunc quidem hæc sine aliqua animi molestia legi aut scire posse certum habeo; inde existimari potest, qui habitus animorum priscorum illorum patrum, ijs discedentibus fuerit. Romulus non modo cœli salubritate & locorum amenitate delectatus erat, sed Bergomatum salus studio ardebat, quare contentantia eam non prius discessisse, quam Ecclesiam Bergomensem constituisset, & alium opimum Episcopum substituisset.

Cum in celos, unde se hunc locum cōspici possent, peruenissent, humi prostrati, & in cœli supplices manus tendentes, pro Fesulanorum salute Deum pre-

precari sunt, inde
vino in primis elato
qui essent, & quæ
hospiti expulserunt
hortatus est, ut ho-
quam primum Fel-
nore tempore huius
na instituta tradu-
pe simeque accepto
ne ipsi committere-
teretur. Ad hæc Ro-
spiri in istos eos
vero abesse, ut illa
etiam sibi magno in
tempelatem pro fi-
Fesulanorum salu-
dio diuinæ gratiæ,
Adrianus cerneret,
habitu tacitus co-
lis explicant bus re-
videretur: se quoque
perituri, & fide-
intel exit, seque
daci voluisset, n-
guallet: Christiani
getere, & illas in
quintiam & accen-
rum rigorem vite
si que ea prestare po-
lebat, si legi Ege-
cuoditas asperit
Hanc inanem sol-
le detraxit, cum
esse ostendit, ut an-
labat, natura attri-
dis consuetudinis
affuerat ad hunc
cam suauitatem

precitati sunt, inde urbem ingressi, hospitio ab Adriano viro in primis claro & graui benignissime excepti sunt, qui essent, & qua de causa eam regionem obissent, hospiti exposuerunt, quare re cognita eos Adrianus hortatus est, vt hoc munere & officio abstinerent, & quam primum Fesulanorum finibus excederent, superiore tempore duos alios, qui se hæc eadem Christiana instituta tradituros pollicerentur, Fesulas venisse, pessimeque acceptos oppido pulsos esse; quamobrem ne ipsi committerent, vt hæc eadem poena ab illis repeteretur. Ad hæc Romulus respondit, venisse se diuino spiritu instinctos, eius in usû se non necessarios, tantum vero abesse, vt illas minas aut vim perirent, vt etiam sibi magno honori futurû existimarent, si quam tempestatem pro fide Christi subire contigisset, modo Fesulanorum saluti consulissent, cum eos tanto studio diuinæ gratiæ, & alienæ salutis celsissimo flagrantibus Adrianus cerneret, altiusque constantiam hominum & habitum tacitus consideraret, vique celestis & diuinis explicantibus religionis Christianæ rationem inesse videretur: se quoque orationis grauitate & iucunditate perfundi, & fidei virtutem in suam mentem influere intellexit, seque continuo in Christianorum numero duci voluisset, in tacitiæ eius cogitationi vnum repugnasset: Christiana enim instituta, quæ & inimicitias gerere, & illatas iniurias vlcisci prohibebant, nimiam duritiam & acerbiteriam habere, & fortium ingeniorum vigorem vitæ humilitate restringere videbantur, seque ea præstare posse desperabat: sibi tamen persuadebat, si legi Euangelicæ paulo plus facilitatis & iucunditatis aspersum esset, nihil admirabilius fore. Hanc inanem sollicitudinem Romulus Adriano facile detraxit, cum nihil seuerius à Christo sancitum esse ostendit, quam communis animarum salus postulabat, natura autem ita comparatum esse, vt magna vis esset consuetudinis, ac propterea ab iis moribus, quibus assueuerat difficulter auocaretur, verum si Euangelicam suauitatem degustasset futurum, vt in rebus aduer-

80 MARTYR. SS. ROMULI ET SOCIOR.

*Fesulas de-
ueniunt, ac
inibi com-
plures Chri-
sto asso-
ciant.*

aduersis, & in periculis, a' pensque temporibus, veris & diuinis gaudiis perfrueatur; & quæ nunc difficillima viderentur, ea rei Christianæ studium facillima redderet. His rebus audiis Adrianus, ut sibi Baptismus administraretur, & in Christianorum numero haberetur, postulauit. quem demum vxor eius, liberi ac serui sunt secuti. Néc ita multo post Gellus, quem à dæmonis vexatione liberat erat, vna cum cognatis aliisque complunbas, qui rei miraculo interfuerant, ad nonaginta numerum, Christianam religionem suscepit. hæc ratione crescente fidelium numero, Sacerdotes in vrbe constitui coepti sunt, & de templo construendo consilia inita.

*Expellun-
tur à Pra-
tore Reper-
ciano.*

*Remertun-
tur, & mul-
tos conuer-
tunt.*

*Infirmum
curant.*

Id cum ad Reperciania aures, qui tum Fesulis Prætoram gerebat, peruenisset, missis Lictoribus Romulum ac socios, aut diis immolare, aut vrbe excedere iussit. illi & immolare recusarunt, nec ullis commoti minis vrbe cessere. ob eam rem Prætor ira incensus, se ab solio, citato gradu proripit, eosque virgis cæcos in agrum extrudit. portisque, quibus summa repagula imposita erant, obiectis, eos excudit. illi nocte concubia ad portam accessere. qua ratione Christus sepulcro quod obstructum, & custodiis vigiliisque munitum erat excessit, Petroque in vineula coniecto, carcer, qui ex omni aditu clausus esset, patefactus est, eadem Romulo portâ ultro se aperuit. Romulus, sociique vrbem ingressi apud necessarios pernoctarunt. postridie eius diei prima luce ad loca frequentia dilapsi, se ad munus suum pensumque reuocant. magni ad eos concursus undique fiebant, hominesque, abiecta superstitione, se ad Christi fidem conferebant, Euangelicæque orationis copia & vbertate ad veram pietatem se prope compelli sentiebant; cum interim Vicina mulier locuples, cuius filius graui & mortifero morbo vrgebatur, ad Romulum profilit, fidem auxiliumque eius implorat quo sanatarem pollicente, si Christum colere in animum induxisset, statim illa Christum obtestatur, Romulique precationibus charissimi filii salutem commendat. his remediis

dijs cum filius re-
confirmatus esset,
serui testes specta-
tore a' nstrua dete-
concessere. res in-
communis est, v-
quamobrem Ro-
comprehendi & in-
nuæ custodes pon-
vllum tibi genus a-
ciuratio tumultu,
ficerentur, illi incl-
fidis deserti pregar-
limum æternæ felicit-
auxilij certa expect-
fecellit; nam Chri-
ope non solum san-
ti; sed animi ad o-
alacriorisque fact-

Cum tantum re-
pora tamen absump-
cianus accersitus ne-
deorum contempto-
dos curemus. Quo-
bant, argue Bab lo-
lem etiam exitum l-
lugeret, ad lacum le-
morte lataretur, ad
co um tate gaudium
misericordia iam perem-
plenos, optimosque
ser, exaruit dolore,
culpa accidiisse arb-
quam viros pugnis
pleno multaret, se-
tum est, imperatum
tibus lacerati ex vr-
zenit. Dum extra

dijs cum filius repente non solum sanatus, sed etiam confirmatus esset, cum mulier, tum alij complures, qui se rei testes spectatoresque præbuerant, auitas leges & patria instituta detestari, in Christianam religionem concessere. res interea Prætori nunciatur, qui vique eo commotus est, ut dolore atque iracundia arderet, quamobrem Romulum totumque eius comitatum comprehendi & in vincula coniei iubet, carceris ianuæ custodes ponit, edicitque ne quis ad eos adeat, aut ullum cibi genus afferat, futurum ratus, ut illi sine ulla civitatis tumultu, fame & rerum omnium inopia conficerentur, illi inclusi atque ab omnibus humanis præsidij deserti præcationibus operam dabant, neque solum æternæ felicitatis firma spe, sed etiam præsentis auxilij certa expectatione pendebant, neque eos spes fefellit, nam Christus in carcere eis oblatas est: cuius ope non solum fames depulsa, & casus eorum sustentati, sed animi ad omnia pericula subeunda paratiores, alacrioresque facti sunt.

Carceris ianuæ custodes ponit, edicitque ne quis ad eos adeat, aut ullum cibi genus afferat, futurum ratus, ut illi sine ulla

Christus in carcere eis oblatas est: cuius ope non solum fames depulsa, & casus eorum sustentati, sed animi ad omnia pericula subeunda paratiores, alacrioresque facti sunt.

Cum tantum temporis intercessisset, ut eorum corpora fame absorpta esse credibile videretur, Reperciatus accersitis necessariis suis, eam, inquit, & iam deorum contemptores mortuos ex carcere projiciendos curemus. Quod diversis consiliis ad eos proficiscebatur, atque Babyloniz rex ad Daniele m ierat, d i simili etiam exitum habuit, is enim ut Danielis mortem lugeret, ad lacum leonum; ille ut Sanctorum virorum morte lætaretur, ad carcerem rapiebatur, tulit ex incolumitate gaudium; Reperciatus autem, cum quos miseria iam peremptos existimabat, eos hilaritatis plenos, optimoque corporis habitu florentes offendisset, exarsit dolore, & iracundia, cumque id custodum culpa accidisse arbitraretur, propius nihil est factum, quam ut eos pugnis & calcibus concitos ultimo supplicio mulcetur, sedata tandem ira, custodibus ignotum est, imperatumque ut Romulus, ac ceteri verberibus lacerati ex urbe educerentur, & capite plecterentur. Dum extra mœnia vinciti trahuntur, mulierem

Danielis 6.

82 MARTYR. SS. ROMULI ET SOCIOR.

vinam aquæ plenam capite gestanti sunt obuiam. ab hac Romulus siti enectus aquam poposcit. illa, siue armorum sonitu, & hominum multitudine territa; siue, quod magis credendum est, infra illiberalitate adducta terga dedit. ob hanc inhumanitatem verus Ægyptiorum miraculum renovatum est. nam quemadmodum Pharaone Israeliticum populum infectante tunc Ægypti fluminea; sic hoc tempore puteus, unde mulier aquam hauserat, in sanguinem conuersus est. Quæ res amplectendam fidem oblato miraculo Repetenti ministro excitare debuit. ea ad horrendam rabiem & nefandum furorem efferauit. quorum vnus stricto pugione verborum audacia in Romulum irrupit; à quo is multis ictibus transfixus, moribundus concidit, ac paulo post expirauit. socios quoque eodem temporis momento obruncant. hæc anno nostræ salutis nonagesimo, pridie nonas Iulij, accidisse vetustiores nostri scriptores in monumenta retulerunt. Horum corpora vnguentis circumlita, ab vrbe circiter passus mille, à hæcilibus honorifice, quantum res lerebat, sepulta sunt. ibi postea crescente fidelium numero, Fesularum cathedralis ædes & Episcopale domicilium constructum est.

Exod. 7.

Tandem
martyrio
coronatur.

Locum sepulture.

C. Bar. in VITA S. ILLIDII, ARVERNORVM
not. mart. Antistitis quarti; Ex ea que extat apud Gregor.
Rom. Turonens. Libr. de vita Patr.
cap. 2.

7. Iulij.

Episcopus
creatur Ar
vernorum.

BEatus Illidius cum ab ipsa infantia, vt mortificatis membris soli Christo viveret, diuersas abstinentiæ creces sibi adhibuisset, tantam demùm, Domino largiente, vite sanctimoniam, tantaque gratiarum charumata est affectus, vt vniuersi omnium suffragio, Deo inspirante, ad Atrurnæ ecclesiæ Pontificalem Cathedram sublimatus sit. Unde factum est, vt fama virtutis eius, non

virtutum eius, non
minor, e narum qu
Trece rei Imperato
sila cum à spiritu in
tur, & non inuenire
Illidium directus ad
posset: tunc Reg. & cel
luer admodum exco
quer tur filia. I. le ve
prosteratur, nocte
spira bus tran ac
nequam spiritum n
tatum Imperator
que vim sancto offe
aerelutans, hoc ob
bu a expectentie
dilataret; quia
Imperiali.
His ita felice ter
means, in pfo m
vinculis otutus mig
vrbe a conditus e
beneficia, quorum
Liberatus quippe e
datur fectre.

VITA S. VII
scopi Aich Indiani,
penez D. Henric
Christi 73
gorio

Pazul vvilibal
one Anglorum
giamolis puer, cu

ET SOCIOR.

sunt obuiam. ab
populo sua, siue
in uine territa;
nra illiberalitate
manentem uetus
est. nam quoniam
um in ectan-
pore patens, unde
seu cornu est.
nato in uacuolles-
ca ad honendam
uic. quorum unus
Romam intru-
tus, moribundos
oculos quoque co-
bz anno nostrat
, acco de uerita-
tate ualeant. Ho-
ab urbe ceteret
duarum res ere-
fidei um numero;
opate domitium

VERNORVM

et apud Gregor.

Patr.

ia, ueritificatis
certis adinueni-
n, Domino ar-
grat arum cha-
ar fustig. o,
pontificalem Ca-
um est, et fama
viri.

VII. IV LII.

83

virtutum eius, non solum ipsos Aruerni territorij ex-
minos vicinarumque urbium fines adiret; verum etiam
Treuerici Imperatoris aures attingeret. Cuius quidem
filia cum à spiritu immundo correpta grauter vexaretur,
& non inueniretur, a quo posseteretur: ilico beatum
Illiarum directus ad eam pater ad se euocauit. Quo
potestati Reg. & celeriter terprete tante, ac venerabi-
liter admodum excepto, pater de exitu infelicis con-
queritur filiae. Ille vero confisus in Domino, in oratione
prostratus, nocteque cum sacris hymnis, cantique
spiritualibus transacta; immixtis digitis in os puellae,
nequam spiritum à corpore abegit obfesse. Quod mi-
raculum Imperator cernens, immensam aurum argenti-
que vim sancto offert sacerdoti. Quam ille execrans
ac refutans, hoc obtinuit, ut Aruerni ciuitas, quæ tri-
buta in specie tunicea ac uinaria dependebat, in auro
dissolueret; quia cum graui labore pecuniæ inferebantur
Imperiali.

*Sanat de-
moniacam*

His ita feliciter gestis sacri Antistes ad propria re-
means, in ipso iunctis circulo, corporalis egestas i
vinculis solutus migravit in caelos; à suisque delatus, in
urbe sua conditus est; ubi plurima infirmis præstantur
beneficia; quorum & author huius vitæ particeps fuit;
Liberatus quippe eius meritis ab acerrima; qua vexa-
batur febre.

Moritur.

*Miraculis
claret post
obitum.*

VITA S. VVILLIBALDI, PRIMI EPI-
scopi Aichstadiani, siue Eistetenensis: Ex ea quæ extat
penez D. Henricum Canisium. Claruit Anno
Christi 738. & reliq. Sedentibus Gre-
gorio Tertio, & Zacharia
PP. MM.

C. Byron.
Tom 9.
Annal &
in Appen-
dice 12.
Tom.
alias Eist-
etenensis.

Præsul Vvillibaldus Anglicæ castitatis instar, de ge-
nere Anglorum emicuit oriundus. Cumque egre-
giæ indolis puer, cum maxima parentū spe iam trien-
nium

F 2 nium

*Trimulus,
Vsq̃ue ad
mortem in-
firmatur.*

*Parentum
votis satia-
tur.*

*Insigniter
proficit.*

*Eius vita
habetur 7.
Februarij.*

*Peregrina-
tionem co-
gitat: &
parenti
persuadet.*

nium clauderet, morborum incommodis subito inta-
buit: spectabilis oris decus secula tenuatum macie deso-
ruit. Vlcerati dolore parentes, quod vñ cum tunc resta-
bat, eum vix paulo ore aëra trahentem Ecclesiar, infe-
ren'es, ante adorandam sanctam crucem posuerunt: &
si ad salutem recrearentur, eum diuinae mane panis um-
seruituti deuouerunt. Pius statim votis effectum meren-
tibus, puero cum salute prior oris decentia rediit, & ab-
soluta valetudini reconciliatus, praematuris pollere
cepit virtutibus. Hoc igitur omine parentes Deum ali-
quid magni in tanta indolis puero operaturum perci-
pientes, libi non desuerunt, sed filium suum vix quin-
quennem monachicae distractioni apud monasterium
V Valtheim dictum, sub venerando Abbate Egilyvar-
do dedicauerunt. Litteris ergo applicitus, nec momen-
tum temporis otio indulsit, sed breui solertissimus Prae-
latus, pectus suum hagiographarum armarium fecit, & ut
Christum in omnibus esprimeret, quidquid diuini,
quidquid legis Ecclesiasticae legendo percepit, hoc mo-
ribus & habitu fideliter assequendo impleuit. In singu-
lis ergo virtutibus iam, excellentissime emens, ita
enituit perfectissimus in Christo, ut nil cogitaret, nisi
esse cum Christo. Quamuis ergo iam abnegato seipso,
mundum iam mente, quam habitu calcasset, timeret
tamen perfectioni, quod in natali solo parentelae di-
gnitas aliquantuū famae & honoris sibi licet nolenti
adderet: decreuit patriam egredi, & tam ignotus, quam
egens pro Christo peregrinari. Et ne solus ex suis Chri-
sti militiae adscriberetur, patrem nomine Richardum,
genere & rebus clarum adiit, ei; mundi contemptum,
& peregrinationem suadere cepit, quicum obijceret
filio sibi videri crudelissimam, & omnino ab humani-
tate alienum, filios orbare, coniugem viduare, domum
totam desolare, instillauit ei S. VVillibaldus nil diuino
amori praeponendum; hanc pro Christo crudelitatem
omni pietate humaniorem: solosque mundi contem-
ptores Christi futuros cohæredes. Victus demum veri-
dici sui narratione, se obtemperaturum, & quocunque
a ca-

à caro duceretur pig-
uerat & item felix a-
nebalum, Heiden-
& Abbatem suum
virginum deus VV.
solum cognationis
lo, pueri euolarent
Anno in astatem
prima fides ardire
& V Vnebalus, cu-
purga, alijque non
feruebat ardor, na-
& ventis feliciter su-
ne, iuxta vibem, qu-
Romam tenentes
ibique patrem suum
obsecutus filio me-
Prelati sepeliere
uenientes, acy m-
lorum indulgentia
loca in illis partibus
in ara cordis macta-
ad Pascha, sua ex-
tum tamen sanctu-
sunt solatium, ut e-
te morbo lectum o-
guore iacenti m-
hunc grauioti, illi
procurauit. Cum
iam absoluere esset
leui salem cepit
Christi insignia vi-
nebaldo, sorore qu-
eis, ipse tertius, vi-
Quo varijs calu-
niatione, & exi-
num S. VVillib-
ficiam sancti. Ber-

à caro duceretur pignore, securum promittit. Incenderat & idem seix ardor S. VVillibaldi fratrem VVunebaldum, Heidenheimensis cœnobij constructorem, & Abbatem futurum, nec non & amborum sororem virginum æcus VValpurgam, multosque eiusdem non solum cognationis, sed & patriæ, vt capto crucis vexillo, nudi euolarent secuti Regem gloriæ.

Anno in æstatem vernante, cum ventis patientibus prima fides arderet pelago, sancti fratres VVillibaldus & VVunebaldus, cum patre Richardo, & sorore VValpurga, alijque non paucis, in quorum pectoribus idem feruebat ardor, naui conscensa iter optatum arripiunt, & ventis feliciter subsequenti bus ripam fluminis Sigone, iuxta urbem, quæ vocatur Rotum appulerunt. Inde Romam tendentes, Luccam Tusciæ urbem deuenere, ibique patrem suum carne solum, & præmâ, quæ obsecutus filio meruit, adeptum in cœmiterio sancti Presciani sepelière. Hinc desideratam denuo Romam peruenientes, lacrymosa deuotione à principibus Apostolorum indulgentiam exorauerunt, ibique Sanctorum loca in illis partibus sita visitantes, seque cotidie Deo in ara cordis mactantes, à festiuitate S. Martini vique ad Pascha, sæua excocti infirmitate sustinuerunt. Interim tamen sancti fratres hoc Deo prouidente sortiti sunt solatium, vt cum vnus vnâ septimanam grauante morbo lectum occuparet, alter mitigato interit languore iacenti ministraret. Sic occupante alternatim hunc grauiori, illum mitiori languore, se sancti fratres procurauère. Cumque Deo miserante S. VVillibaldus solymam iam absolute esset restitutus sanitati, amore celestis Ierusalem cœpit terrestrem suspirare, & loca vestigijs Christi insignia uidere. Dimissis ergo, ibi fratre VVunebaldus, sororeque VValpurga, duobus comitatus sociis, ipse tertius, victoriosum iter adgreduur.

Quo varijs casibus, varijs discrimaibus, magna reuerentione, & eximia pietate emenso, deposuit se demum S. VVillibaldus in monte Cassini, apud Monasterium sancti Bened. & sub Abbate Petronace. Et hic

*Iter init
cum Paren-
te fratre
& Sorore
& aliis
compluri-
bus*

*Parens Ri-
chardus
moritur &
sepelitur
Luca in
Tuscia: cu-
ius vita
habetur 7.
Februarij.
Romam de-
ueniunt:
Inde Hiero-
solymam
pergunt.*

decimus erat annus, ex quo exilium est adorsus, octauus vero, ex quo Romam est egressus. Postquam ergo sanctus ille vir se Monachis prædicti loci coniunxit, vitæ cornubialis, religiosissimeque conuersationis normam in se penissime monstrauit. Igitur amore omnium in eum provocato, in primo postquam illuc venit anno, factus est cubicularius Ecclesiæ; in secundo, Monasterij Decanus; postmodum octo annis in duobus positis ibi Monasteriis portarius; quatuor annis apud Monasterium in vertice montis situm: quatuor rursus apud Monasterium inferius iuxta amnem Raphito positum.

S. Willibaldus, ingreditur Monasterium Montis C. Neri, iam rediit ex peregrinatione. Eius vita exeat S. Iustini.

Claruit & eodem tempore in Teutonicis partibus, tam opere, quam nomine Bonifacius, Moguntinæ Ecclesiæ Archiepiscopus; genere videm Anglus, & sancto Vilibaldo cognatus, conuersaque postmodum feroci Fisiæ, insignis Christi Martyr futurus. Hic cum de perambulando Christi ante religionis nutrimento cogitaret, & huic operi habiles ac necessarios undecunque ante arer. aggregare, audierat famam S. Vilibaldi apud castrum Cassinum diuina dedidissimum contemplationi. Veniens ergo Romam idem Archiepiscopus, post alia cum Præsule Apostolico de Catholice statui Ecclesiæ collata subiunxit, quod se feruentissime excoquebat, commissum scilicet sibi Moguntinæ sedis Archiepiscopatum, terræ & locorum spatio amplum, gentilitatis autem ritu esse squalidum & multum, mensem ibi multam, operarios autem paucos, & cum necessitas irrecuperabilis cogat pastorem commissorum sibi quorumlibet rationem reddere; subditorumque sanguis requiratur à præposito Præsule, vnum pastorem tam aumeroso ouili non posse sufficere; ideoque si Deus annuat, & si Apostolicæ auctoritas permittat, se eundem Episcopatum, statutis in eo duobus Episcopis, decreuisse partiri; ut minor procuratio, & gregem munire, & pastorem valeat alleuare; Esseque apud castrum Cassinum Monachum quendam Vilibaldum, qui postpositis di-

uiniq.

ulno amor patriæ & viaque, & sancta Deo bimancipatus Episcopatus veli Papa cum Monasterio etc. Præfuit tunc dem nominis teneat. Hic auditio facit j. Iohannes protuit, sancti trauit longis solum ampm. Nec longum iam apud Cassinum quoriam contrare Al batis sui Petron beatus Papa cum ner & responsa, maui. Id durum & Vilibaldus d-mit, qui murus mundanis lelachrymarum si prouidi, & mente ga porta occupat tam prærendent Papa his vel huius per dictionem p quam le amatum pationem comm. Patres, mult e bus ex solitaria e commiser. præ nris mente & ba præfuit. Moy us signis de sol ta apud Romanum plus, Sacenon ne longum ma

chadosus, octa-
 postquam ergo
 loci contunxit, vi-
 rat eius normam
 more omnium in
 die veni anno,
 secundo, Mona-
 chis in quibus po-
 terant a j. n. Mo-
 quatuor rursus a-
 nom exphito po-
 monicis partibus,
 Moguntia Ec-
 Angus, & sancti
 octonodum fero-
 atus. Hoc cum ac-
 timento cogita-
 et os vndeunque
 am s. Villibaldi
 tulum con-
 tem Archie-
 posito ico de Ca-
 tat, quod se fer-
 tifici sibi Mo-
 terra & locorum
 etu esse equali-
 operarios autem
 ab his cogat pa-
 et rationem red-
 etur a proposito
 so omni non pos-
 & s. Apostolica
 episcopum, statu-
 antur, vi minor
 storem va ex-
 ditum Mona-
 nopolitis di-
 ung

nino amor patriæ & parentibus, post fractam longo
 viatum, & sancta permeandi loca labore ætatem,
 Deo ibi mancipatus ieruat, cui vnum ex statuendis
 Episcopatibus velit committere, si ipse dominus
 Papa cum Monasterio subtrahatur, sibi curret trans-
 mittere. Præfuit tunc sedi Apostolicæ Gregorius eius-
 dem nominis tertius, Papa vero nonagesimus pri-
 mus. Hic audito tam laudabili Archipræfatus Boni-
 facij desiderio proposito, eius intentionem proba-
 vit, sancti transmissionem VVillibaldi promissit, &
 longis foris amplexibus, plenum singulis dimisit.
 Nec longum postea S. VVillibaldus decennio
 iam apud Cassinum montem impleto, Romam cum
 quodam confratre suo genere Hispano, ex licentia
 Abbatis sui Petronacis adiit. Cuius audito aduentu
 beatus Papa eum vocavit, & post multas inquisitio-
 nes & responsa, ei sancti petitionem Bonifacij intelli-
 gavit. Id durum, & propositæ contrariam vitæ san-
 ctus VVillibaldus reputans, inuult, se qui propria
 dimisit, qui mundum pedibus subegit, non posse
 rursus mundanis iuribus, nec quiete, quam in val-
 le lachrymarum sibi paravit, velie priuari; nec esse
 prouidi, & mente integri, ut post horrenda naustra-
 gia portu occupato, se titubantibus adhuc vestigiis
 lætam prætendenti mortem credat pelago. Ad quem
 Papa his vel huiusmodi vitæ dictis. Dilectio DEI
 per directionem proximi probatur. Petro ergo post-
 quam se amatum ter audiuit, gregis sui curam &
 passionem commisit. Hinc instructi diuinius sancti
 Patres, multis ex Monasteriali quiete, compluri-
 bus ex solitaria contemnatione raptis, Episcopatus
 commiserunt. prædecessor & æquiuocus meus Grego-
 rius mente & habita Monachus, sedi Apostolicæ
 præfuit. Moyses heremita innumeris in eremo cla-
 rus signis de solitaria quam duxerat vita, impetrante
 apud Romanum Imperatorem Manuia Regina, ra-
 ptus, Saracenorum genti Episcopus præponitur,
 nec longum indutam agmina pelle ferocissimam

88 VITA S. VVILLIBALDI EPISC. EISTH.

S. Willi-
baldus mit-
titur à Gre-
gorio 3 Pa-
pa, S. Boni-
facio Ar-
chiepiscopo
Mogunti-
no in adiu-
torium,
vix prefa-
tus Bonifa-
cius perie-
rat.

Willibal-
dus fit Sa-
cerdos : &
construit
Ecclesiam
in Eihstad.

Consecra-
tur à S.
Bonifacio
primus Eih-
stetensis
Episcopus.

gentem Christo lucratur. Quicumque igitur virtutibus
pollens, præesse renuit, suamque quietem aliorum vti-
litati præposuerit, tot damnatorum poenas dignus erit
luere, quot peccantium mores, ipse Præfatus potuit cor-
rigere. Hic vel similibus animus S. Villibaldi flectitur,
& pedibus Papæ aduolutus, quodcumque imponatur
onus denoto se subiturum humero proficitur. Multum
ergo instructus, & Apostolica benedictione munitus
dignitur sanctus sancto, VVillibaldus Bonifacio, quem
sanctus Archiepiscopus quasi Angelum cælo dimissum
recipiens, gratioso affectu amplectitur, dignissime ve-
neratur. Notificata sibi de hinc vocationis suæ causa
rogauit S. VVillibaldum, ut dignetur ire, & locum cui
Præsul præponendus sit videre. Erat igitur eidem Ar-
chiepiscopo in finibus Baiariæ locus Eihstad dictus;
sibi à quodam pio & religioso, nomine Suigero, pro di-
uinæ respectu remunerationis in usus diuinos traditus.
Hoc igitur loco adhuc suæ patriæ subiecto decreuit
S. Bonifacius Episcopatum facere, eique S. VVillibal-
dum præficere. Iuit, vidit, probauit, reuerſusque ad san-
ctum Bonifacium, eo comitante, denuo locum suum
adiit, & Presbyteratus ibi gradum Archiepiscopo con-
secrante perfecit. Nec mora; Ecclesiæ fundamenta cœ-
pit ponere, claustrum & officinas Cleri signare, & quæ-
libet diuinæ necessaria seruatim sagaciter disponere. Re-
uoluto abhinc anno, Archiepiscopum in Turingia ad-
iens, tolerabile hospitium habuit in via, apud fratrem
VVunebaldum, octauo semis anno, postquam apud
Romam discessere, non vltum. Hinc ad Archiepisco-
pum suum apud urbem Salizburge venit, ubi consuen-
te antistitum collegio, consentiente Cleri, plebi que
suffragio, Episcopalem benedictionem, & Eihstetensis
Ecclesiæ cathedram suscepit, quadagesimum primum
ætatis annum tunc agens. Cura igitur Episcopali susce-
pta, non habuit requiem, verbum Dei die ac nocte
prædicare, desides gentis illius animos, & parum de fu-
turo sollicitos, ad ipem celestium erigere, sepositis in-
animum rerum curis, æterna quærere. Et ne parum fidei
colo-

colonus proficere
na consona rigab
cordum campus
deciat, vngnato
ce, seges rubicun
rex. Postquam
turis vitæ per s
dissolu. & esse c
tori reddidit, sep
nunc apud Deum
quam miracula
stantur eum rece

HEROICVM
sancti Procopii
ſten. Eius ad
nodo

Dioeletiano
strantibus
corum eundem
ſſias, vi non
tribus entissim
quelempiter
cletianus Alex
Achille, rebel
iterum piece ſ
in AE; pro ca
chiam, acibi
Chrestianos ed
deos deſaque,
ecclum tolle
Theodofia non
vnicum cum ſi
cuniarum vi ſe

igitur virtutibus
item aiorum vi-
cinas dignus erit
et potuit cor-
bald' flectitur,
neque in ponatur
chierit. Multum
dictione munus
Bonifacio, quem
coelo dimissum
ur, dignissime ve-
tionis suae causa
te, & locum cui
ignat' dem Ar-
Ehritad dictus;
Sugero, pro di-
cui ne trahunt
sub eade deceruit
que S. VV II. bal-
tataque ad an-
no locum suum
hiep sepo con-
inamenta coe-
signare, & quae-
disponere. Re-
n Tuning a ad-
a, apud fratrem
postquam apud
ad Archiepisco-
or, ubi conflu-
deteri, plebique
& Ehritatis
um primum
piscopatu suscep-
ei die ac nocte
parum de fu-
sepositis in-
ne parum hieci
colo.

colonus proficeret, quod verbo plantabar, vita, doctri-
na consona rigabat. Nec longum rudis qualem um
cordium campus ita Evangelici liginis exitium au-
dierat, ut ignaro fructus agro, extirpato errorum frui-
ce, seges rubicunda & vinea Dei Sabaoth videretur sur-
rex. sic. Postquam igitur Episcoporum suum sanæ insti-
tutis vitæ per septem annos dignissime informavit,
dissolui & esse cum Christo cupiens, Spiritum condi-
tori reddidit, sepultus in Ecclesia, cui præfuit. Quanti
nunc apud Deum sit meriti, testatur corona iustitiæ,
quam miracula apud sepulchrum eius conulescantia re-
stantur eum recepisse.

HEROICVM PLANE MARTYRIVM

sancti Procopij; Ex eo quod est apud Simeon. Metaphra-
sen. Eius acta citata reperiuntur, in secunda Sy-
nodo Nicæna. Act. 4. Passus est circa

Annum Domini

308.

Dioletiano & Maximiniano Romanum admini-
strantibus imperium, res Christianorum in tantas
corum crudelitate atque sauitia redactæ fuere angus-
tias, ut non nisi sola morte eaque valde gloriosa ex
turbulentissimo vitæ statu ad pacem ac gaudium deni-
que sempiternum peruenire possent. Vastauerat Dio-
cletianus Alexandriam; sibi que, auctore quodam
Achille, rebellem, horribili strage ac nec multorum,
iterum plene subiugauerat. Cumque rebus hoc modo
in Ægypto ex animi sententia peractis venisset Antio-
chiam, ac ibidem tribunali noua crudelitatis suæ in
Christianos edicta proferret, suosque commentitios
deos deasque, nefaria superstitione multis laudibus in
cælum tolleret, scæmina quædam Senatorij ordinis,
Theodosa nomine, marito Christiano recens orbatæ,
vnicum cum filio, cui nomen erat Neanias, & ingenti pe-
cuniarum vi supplicem se impetratori tribunali se-

*Oliua frig.
et fera in
domo Dei.*

*Vita exce-
dit septen-
nis in Epis-
copatu.*

*Sepulchrum
esset mira-
culu glo-
riosum.*

*C. Baron.
Tom. 3.
Annal.*

*Dioletia-
ni sauitia
in Alexan-
driam.*

*Theodosa
mater S.
Procopij.*

*Theodosia
cum filio
deos colit.*

*Neania
praeficitur
Alexan-
dria. Is est
Procopius.*

*Christus in
via appa-
ret Neania.*

*Neanias
qui Co-Pro-
copius, mo-
re Apostoli
Domino
vocatur.*

deni exhibuit, ut filium vnicum egregio corporis ro-
bore adolescentem, & deorum amicum suscipiat, &
aliqua militiae praefectura, pro generis nobilitate,
honorat. Imperator cum ex veste lugubri maritum
Christianum è vita sublatum intelligeret, seiretque
eam cum filio strenuam inanum deorum culticem,
accepta, quam attulerat, pecunia vehementer gau-
sus est, eiusque filium & spiritum & corpore personam
minime vulgarem praesentantem, perampla cum
potestate, Alexandria praefecit, monuitque, ut to-
ta virtute eam in rem incumberet, ut Christianum
nomen interuicione deleat. Quod ut facilius ex-
equeretur, duas ei militum cohortes attribuit, qui in
Christianis suppliciis fatigandis assiduam ei opem fer-
rent.

Profectus igitur Antiochia cum instructa militum
manu ac Apameam Syriae praeteregressus, in ipso itinere
tertia circa noctis horam, ingens repente terre-
motus cum crebris fulgetris & horrendo tonitruo ex-
ortus cunctos effusam in fugam dissipauit, mortisque
timore vehementer oppressos humi strauit. Solus Nea-
nias, diuina magis quam humana virtute roboratus,
constitit, vocemque caeli delapsam huiusmodi
audiuit; Neania, quo vadis, & aduersus quem in
tanto impetu incitatis? Ille autem, qua erat animi
libertate, Imperatoris edictum protinus exposuit,
ac ab eo acceptam potestatem, ut quoscunque nem-
pe inuenire posset Crucifixo credentes, eos excrucians
tolleret de medio. Tum rursus audiuit; Quid vero,
ô Neania, tu etiam contra me venis? Ille autem, tu,
inquit, quis es Domine? non possum enim cognoscere.
Hæc ut effectus est, vidit prouersus Crucem cristallino
candore mire rutilantem, vocemque ex ipsa non sine
stupore audiuit: Ego sum Iesus Crucifixus, Dei fi-
lius. Tum vero Neanias maiore stupore oppressus;
Ertu, inquit, Domine quomodo Dei filius es, qui
tantis vuneribus tantisque suppliciis, dedecoris &
ignominiae maculis, in exitu vitae affectus fuiste
dicere.

dicere, quanta
sternit? Cui De
phorum ama-
peilus sum, m
si, sed nisi ego
bitas exceperit
di erant, sustin
dicti, nunqua
igitur cruciatu
betat: Mea n
pu est s. In h
vince hostes,
et i verbis N
a reo incen's
tanto reple...
gellus, voca
aut i huius peti
mari iussit,
neicij memor
cont. nua solet
incumbat, nat
rat, ecce sub
imagines in ser
moro designat
ipsamque oue
buel. Eas Ma
instaret, man
proenes diuin
ac omni plane
perueniens
quasiur, & qu
la r. Respon
sere protus q
plan. diuina vi
to apparuisse.
Tum Nean
cem adorauit
pccatissima

diceris, quanta scelestissimus quisque nunquam sustinuit? Cui Dominus; Ego quidem extremam suppliciorum omnium ignominiam acerbissimamque perpassus sum, multisque plagis contusus è vita excessi, sed nisi ego eas agnoscens sceleribus vestris debitas excepsissem, doloresque, qui vobis subeundi erant, sustinuissem, vos sempiternis supplicijs addicti, nunquam salutem consequuti fuissetis. Meo igitur cruciatu, ab exitio & cruciatu sempiterno liberati: Mea morte, è faucibus æternæ mortis erepti estis. In hoc autem signo quod tibi apparuit, vince hostes, & pax mea erit tecum. His CHRISTI verbis: Neanias animus calore divini amoris adeo incensus fuit, atque ex Crucis illius apectu tanto repleus gaudio, ut mox Scythopolum ingressus, vocato ad se clanculum aurifabro Marco anis illius peritissimo, Crucis signam ex auro formari iussit, quo perpetuo illius aspectu tanti beneficii memoriam resolveret, eamque pijs operibus continuo foveret. Interea Marcus dum apertum telum incumbit, tamque extremam manum imponere parat, ecce subito (dictu mirabile) tres ex templo imagines in scriptis appareant, Hebraeo sermone hoc modo designatæ: Superne in principio, Emanuel: in istis autem quæ erant utrinque initijs, Michael & Gabriel. Has Marcus nequicquam delere conatus, cum instaret, manumque vehementior adhiberet, sensit protinus divina quadam virtute manum languescere, ac omni plane virtute destitui. Interea Neanias superueniens, visis imaginibus, mysterium earum quasivit, & quo motu eas Crucis insculpsisset scire voluit. Respondit aurifex, neque se eas elaborasse, neque scire prorsus quid sibi vellent, sed occulta quadam, ac plane divina virtute, eas, perfectio iam quasi opere, subito apparuisse.

*Frustrum
passionis
Christi.*

*Neanias
crucem ex
auro sibi
formari
curat.*

Tum Neanias magna pietate commotus, Crucem adoravit, ac venerabundus eam amplexans, preciosissima purpura involuit, perfolutoque ar-

Neanias.

tifici precio, latus suis cum militibus domum perrexit.

Agareno. Post eo tempore Agareni improba quadam consuetudine aliorum filias vi sibi uxores deposcebant, recusantesque armis suam in potestatem redigebant. Eares cum parentes earum pessime haberet, tum vero Neaniam suppliciter rogabant, ut detestabiles adeo Agarenorum conatus repriimeret, filiasque mulorum à miseranda seruitute in libertatem armis vindicaret. Nō recusauit ille, Crucis suæ virtuti confusus, dicens; Profecto iam demum experiar, fuerine vere Dei filius, qui mihi apparuit. Hac idem cogitans vox huiusmodi auribus eius insonuit; Confide Neania: Ego enim sum Dominus Deus tuus, ego tecum sum. Hac voce confirmatus in iustice, inflammato animo cum suis in Agarenos irruit, cuncti;q; repente in effusam fugam conuersis, sex hominum millia ferro trucidauit, nemine è suis prorsus desiderato.

Insignis victoria Neanias, de Agarenis.

Ea potius victoria, recta ad matrem contendit, quæ gloriōsi triumphiam ante certior facta filio gratulabunda occurrit, magnisque clamoribus dijs tam præclaræ victoriæ laudem acceptam referendam dixit. At Neanias, Christi gratia à nefandis erroribus tunc rite purgatus, apprehensa matris dextera, eam in cubiculum inanum deorum simulacris referum deduxit, atque; Fraus maligni dæmonis hæc tunc te à via veritatis in sempiternam præcipitium impulit. Nam si dijs, quos dicis, opem mihi in bello tulerunt, ipsi pronuncient, vocemque edant, ut credam eos vitæ & mortis habere imperium. Theodosia hæc audiens, primo haud mediocriter tantam filij audaciam indignata est; deinde supplici corporis habitu ad simulacra accedens, singula nominibus proprijs inuocauit. Sed cum nulla responsa darentur, adolescens sinistra Crucem tenens, reiecta ex humeris chlamyde, matreque paululum repulsa, dextera statuas deiecit, humi detraxit, calcibus insultans, in frustra comminuit, ac postremo cuncta

Neanias matris simulacra destruit.

(erant

(erant enim ex altibus t.

Tum vero m
lira, mente fur
no factum filij
Impetator con
ris (serat litali
ne ciudelior)
sanctem omnib
tate simul & v
ad ædes Ducis
Ille vero tunc p
uentis in auxil
imperatam tibi
Ducum fortiss
tibi honores a
Cum Neanias
ergo proposui
que supplici
nores compa
e' em Prædix
ferendos cruci

Tum vero
vinculum cum
eure simulac
ad necem po
ligno dæmon
eade assime
atatem & corp
mas fundent
corpore fæde
bat, stentesc
metitum, q
misque profes
dinem vehem
abduci. Cui
sanctissimo m
mi sui dolore

quadam con-
degebant. Ea
et, tum vero
estabilis adeo
e multo unā
ndare. Nō
dicens. Proci-
De filiis, qui
or hanc o-
a: Ego enim
m. Hac voce
ocum suis in
fiam fugam
adit, nemi-

contendit, que
suo gratula-
d is tam præ-
dam dixit. At
obus tunc me
am in cubicu-
deuixit, al-
e a via verita-
Nam si ei,
ipſi pronun-
tiz & mortis
mens, primo
indignata est
eta accedens,
ed cum nulla
nem tenens,
e paululum
xit, calcibus
emo cuncta
erant

(erant enim ex auro & argento conſata) pauperibus
distribuunt.

Tum vero mater, & natura & viscerum suorum ob-
lita, mentesuribunda, ad regiam cucurrit, & Diocletia-
no factum filij, ipsumque filium crudeliter prodidit.
Imperator confestim datus ad Palæstinæ Præsidem lite-
ris (is erat Italus Iustus quidem nomine, at ipſo Nero-
ne crudelior) mandauit, vt Neaniam sacrificare recu-
ſantem omnibus suppliciis dire exarnificatum, digni-
tate simul & vita spoliaret. Præſes, acceptis literis, ilico
ad ædes Ducis festinauit, easque illi legendas exhibuit.
Ille vero rite perlectas mientatim conſcidit, parte que
ventis mandans, Ego sum, inquit, Chriſtianus, quod
imperatum tibi est, exequere. Cui Præſes, Non, inquit,
Ducem fortissime, sic agendum est; quin potius novos
tibi honores ab Imperatore tui studiōſiſſimo concilia-
tui. Cui Neanias, Ego me Chriſto iubens sacrificabo. Ecce
ergo propolite sunt tibi carnes; castiga Præſes, nostris-
que supplicis, quæ ego aude expecto, nostros tibi ho-
nores compara. Hæc dicens, militare cingulum in fa-
ciem Præſidis per contemptum proiecit, vt citius ad in-
ferendos cruciatus eum prouocaret.

Tum vero in iram & furorem conuerſus Præſes,
vincitum cum Cæsaream abduci iuſſit; quem populus
errore ſimulacrorum temulentus magnis clamoribus
ad necem poſcebat. Adfuit tandem & Præſes, qui à ma-
ligno dæmone animo efferatus, ſuſpenſum iuuenem
crudeliſſime cædi iuſſit, adeo vt non pauci, martyris
ætatem & corporis pulchritudinem miſerati, lachry-
mas funderent. Sed Chriſti athleta, quanquam toto
corpore forde admodum laceratus, inuictus permane-
bat, ſtentesq; hortabatur vt potius animarum ſuarum
interitum, quam eius corporis plagas, luctu lachry-
misque proſequerentur. Præſes tantam animi fortitu-
dinem vehementer admiratus, iuſſit eum in carcerem
abduci. Custos erat Terentius, qui multis iam ante à
ſanctiſſimo martyre beneficiis affectus, incredibili ani-
mi ſui dolore eum exceperat, ac Præſidis veritus minas in-
intere-

Accusatur
à matre.

Epistola
Diocletia-
ni ad In-
ſtum, Pa-
leſtina Re-
gionis Præ-
ſedum.

Præclara
Neania
conſtantia.

Ardor eius
pro Chriſto
patiendi.

Mittitur
vincitum
Cæsaream.
Verbera-
tur imma-
niſſimo.

Eximia
eius ma-
gnanimitas.

54 VITA ET MARTYR. S. PROCOPII

interiore carcere conclusus, fornum tamen ac sūdōnem
ad ministravit, ut fracta corporis membra commo-
dus foueret. Sed qui omni solatio destitutus iacebat,
non diu diuinæ consolatiois expertus fuit. Quomodo
enim fieri possit, ut benignissimus Iesus militem suum,
torrenti quæ uulneribus conuulsum, relinqueret; Ec-
ce vero nocte concubia, Angeli tormento corru-
cantes uimine carcerem subintrant, martyrem in-
ciant. At ille; Et quidam, inquit, vos estis? Cui
illi; Angeli Dei sumus, à Christo ad te missi. Tum mar-
tyr; Si Angeli, inquit, estis Christi, ei genu flectite, res-
titoque oculos sacrosancta Cruce consignate. Fecerunt
illi quod petebat martyr; eumque rursus, an ueros eos
Christi angelos esse cerneret, interrogabant. Tum mar-
tyr ueluti omnium, quæ passus fuerat, oblitus, oculos
perire peruenos ad eorum a tollens, ô inquit, bone Iesu,
iure qui dem ues pueros in torace flamma constitutos
tu Angelorum uisitatione dignatus es. A me autem
quid factum est enarra, ut angelorum uocum sola-
tio me digneris? His dictis, uidit à latere Christum
ipsum clarissima luce circumfusa sibi astantem, & a-
quis eum aspergentem, dicentemque, Non tu amplius
Necanias, sed Procopius appellaberis. Præbeigitur re-
strénuum iunctumque cathedram, ut alios per te ad vi-
tam destinatos, patri meo cœlesti eodem martyri glo-
ria coronandos exhibeas. Procopius tam stupendo Dei
beneficio pene exanimatus, flexis genibus seclerum
suorum veniam suppliciter postulare, vires contra tor-
menta petere, seque totum profusus lachrymis Christo
commendare. Inter hæc integræ sanitas, sagax omni-
no plagarum vibicibus, restitutus, nouoque insuper de-
libutus gaudio, iubente Præsente, ita è carceris latebris
prodijt, ut maxima populi inuicatio, uisa corporis eius
eximia pulchritudine, ac diuino splendore, qui ex ipso
vultu radiabat, uideret Deum Christianorum, verum &
uiuum clamaret. Eare uigenti attentus molestia Præ-
ses, iudicis silentio, Fratres, inquit, merito magis Deo-
rum nostrorum clementia est celebranda in uobis, qui

non

*Angeli eū
emissunt.*

*Not a hac
Lector.*

*Mirahumili-
tatis eum.*

*Christum ei
apparet, &
eum bapti-
zat, vo-
cans eum
Procopium*

*Restituitur
integra sa-
nitate.*

nond insuper ad
formant. Tur
tempa conten
In me beneficus

Hoc d. cto ga
tu eum deduxit,
fice d. m. sit. Ibi
ardentius precar
tuas ad vnam or
solueret. Exa
vno impetu sim
tanto permoti
rent: eandem q
terent. Præses v
prima opportu
repentino iuctu
Tribuni militu
rem Procopium
conten'erant, v
misit, & aratus
illasant item
et, & aquis uil
co corpore & s
fuere recepti, a
ptum uo tim
accepere. Tri b
quorum omniu
tate clatas, ma
virtute digno co
Christi autem
dere onera, et
quem mox duo
nenerunt, que l
stebant. Quo
carcere concu
confessione m
plicis, ferroq
maniter exure

*Theodosia
mater Pro-
topij, ma-
tronarum
constantia
ad fidem
perduci-
tur, & fit
martyr,
cum cate-
ris.*

*Post alios
cruciatos,
denum de-
collantur.*

*Procopij fa-
cies cadi-
tur.*

*Impius Iu-
dex mori-
tur.*

martyris mater Theodosia; quæcum molles femina-
rum animos vna Christi virtute ita repente roboratos
cerneret, vt nèque terribi carceris squalore, neque
horrendis cruciamentis; quicquam à fidei constantia
dimouerentur, imò cuncta supplicia Præsidis, quædam
reputarent ludibria, adeo immutata est, vt an mo plane
virili intrepide sese in mediam carceris turbam in-
ferret, vocemque l. heia Christi anam se profiteretur. Qua-
re obstupefactus Præses, cum blandius multis nequa-
quam eam ab ea mente reuocare conatus esset, tandem
furore incensus; illam cum aliis matronis in carcerem
detrudi mandauit; vbi post multa charitatis officia eis-
dem exhibita, post susceptum à Leontio Andistine sa-
crum baptisma, à diuino filio Procopio ita est roborata,
vt ad confessionem pro Christo cum aliis viriliter sub-
eundam, parata extiterit.

Misit post hæc Præses, vt omnes eæ simul sisterentur
ad iudicium. Primo autem Theodosiam aggressus,
cum se contra stimulum calcitrare cerneret, dire verbera-
ram, vnicuique ferreis toto corpore foede laceratam;
tandem capitalem sententiam cum reliquis (quarum
constantiam iam exploratam habebat) subire iussit.
Quæ prompto vna & alacri animo colla inclinantes,
martyrio glorioso vitæ finem accepere.

Hæc præclara earum consummatione Procopius in-
credibili exultatione dum tripudiat, ecce iterum ad tri-
bunal euocatur; in quem ilico Iudex verbis asperis &
vultu truculento inuectus; Quid vero, inquit, impium
& execrandum caput, esne tot animarum interitu fa-
tius? Cui martyr, Non, inquit, ad interitum, sed ad vi-
tam tibi adhuc ignotam eas traduxi. Hoc cum dixisset;
statim fuit veneranda facies, iussu Præsidis, ferreis
contusa manibus. Inde ad omnia corporis membra
vngulæ immani crudelitate adhibita; aliæque poena-
rum genera; quæ tamen in caput Præsidis redundabant.
Nam cum æque inuictum cerneret martyris animum,
eum quidem misit in carcerem; ipse vero, inuidia &
furore tabescens, in febrem incidit; quæ, diuino per-
urgente

urgente iudicio; in-
arque ad sempiternum
conuino ad Imper
plē Italus, honesto
aquilos, qui statim
tamen vocauit, tan-
præstabat, inuictu
se. Sed cum post lo-
vb que palmam ref
clum conficiat. Ete-
clon ferendum præ-
gnam ex eo facinor
delictatus, vna cum

Hæc cum mente
rent, dubius animi
rem abtupi, vbi ar-
p oris nomen, col-
tetea continuis. ex
tandem via victoriæ
productum ex erga
tate ensem auct. I. n
bisque omnibus ten
ca noxiarum euad
edotus imperata c
timore perterritus,
fiduciam ostendere
Tu, inquit, igni
iniquitatis operatie,
& non aduersus quæ
luptatem: Qui d
moe pati: quid vi-
aretæ vitæ præmi-
His magis ad tab
netis laniari, doli
toteri. Inde eandem
postremo visitata m
tyr inuicta virtute p

proles fecunda
in eroboratus
in ore, neque
hinc constantia
videtur. Quam
vero plane
turbam in-
roboratur. Qua
mole in qua
cunctis, tandem
non in carcere
tratus officia
Antiochus fa-
cta est roborata,
luis viriliter sub-

similiter enur
siam aggressus,
perierat. De veibe-
rante de iaceratam,
quos (quorum
te, fuisse iussit.
via incinantes,

Procopius in-
teritum ad tri-
teris a pens &
inquit, impium
rum interitu fa-
num, sed ad vi-
hoc cum dixit
prædas, ferre
epos membra
ellæque pœna-
redunabant.
eius animam,
pro, inuicta &
2, aiuno per-
argente

urgente iudicio; infelicem paulo post exussit animam
atque ad sempiternos Phlegetontis transmisit ignes. Ei
continuo ab Imperatore suffectus fuit Flavianus, & ip-
se Italus, honesto quidem loco natus; sed priore nihil
æquior, qui statim a ciuitatis ingressu martyrem ad cer-
tamen vocauit, ratus se dicendi facultate, quia mutum
præstabat, inuictum athletæ animum superare pos-
se. Sed cum post longas sermonis ambages martyrem
vbique palmam refert cerneret, in rabiem conuersus,
imperat cuidam Archelao, vt stricto ense vitum san-
ctum conficiat. Et quidem martyr cum alacriter sese li-
ctori ferendum præberet, isque sublato brachio ma-
gnam ex eo facinore gloriam speraret, protinus viribus
destitutus, vna cum ense in terram prolabitur.

Hæc cum merito ingenti stupore Flavianum affice-
rent, dubius animi victum iubet martyrem in carce-
rem abripi, vbi ardentibus precationibus diuinum im-
pioris nomen, coelesti voce rursus confirmatus est. In-
terea continuis sex diebus consilia agit tyrannus, qua
tandem via victoria ex martyre potiretur. Demum vero
productum ex ergastulo sic affatur; Tamen si maleficiis
tuis enses aueristi? & spiculatorem exanimasti, no-
bisque omnibus tenebras offudisti, non tamen propter
ca noxiorum euades supplicia, sed efficiam vt malis
edoctus imperata cōficias. Hæc vt audiuit athleta nullo
timore perterritus, imo quo magis suam in Christum
fiduciam ostenderet, libere cum maledictis infectatus;
Tu, inquit, ignis sempiterni nutrimentum, omnis
iniquitatis operante, mar anquam fontem panis asseris,
& non aduertis quantam mihi tua supplicia pariant vo-
luptatem: Qu' d enim inuidius, quam pro Christi no-
mine pati: quid vtilius quam pro breuissimo cruciatu
æternæ vitæ præmia & cælestia gaudia percipere?

His magis ad rabiem accensus luder, iubet eū crudis
neruis laniari, dorsumque; vultuque concisum prunis
torreri. Inde candentes obeliscos liuoribus insigi, atque
postremo vstulata membra sale perficari. Quæ cū mar-
tyr inuicta virtute perferret, deosque ipsos maledictis &

*Flavianus
Iusti Præf.
diu succes-
sor.*

*Non potest
lister mar-
tyrem ca-
dere.*

*Mira anti-
mi forti-
tudo.*

*Atrocissi-
mie affici-
tur crucia-
mentis.*

G contru-

contumelis appeteret, Iudex grauiori dolore saucius dexteram eius, imposito thure & ardentibus impletam carbonibus, super aram extendi iubet, vt si actioni doloris sensu victus martyr manum excuteret, dijs sacrificasse diceretur. Et quidem manus longo tempore vrebatur, ignisque paulatim carnem absumebat; martyr vero intentis in caelum oculis, persusus ora lachrymis, profundos ex imo pectore trahens gemitus, immotam constantem dexteram tenebat. Quicumque aderat, stupabant, erroris abestabatur, & Christus, confuso diabolo, glorificabatur. Inter ea martyr vocem exaltans, Tenuisti, dicebat, Domine dexteram meam, & accinxisti me virtute ex alto, & non impiegi à Deo meo. In me sunt Deus vota tua; quæ reddam laudationes tibi: Quoniam liberaisti animam meam à morte, oculos meos à lachrymis, & pedes meos à lapsu. Contrà vero Iudex: Si tenihil, inquit, tormenta hæc afficiunt, vnde nã gemitus & lachrymæ? Ad quæ præclare admodum martyr, Absit, inquit, o tu verè signe lachrymis, vt ego corporeos hosce defleam labores. Sed quoniam corpus hoc ex luto formatum compactumque est, necesse est vltimum, ignis caioni admodum, ex natura aquam distilleret: Alioquin autem tuam quoque miserrimam defleo animam, quod cum demones colas & impios Imperatores, à Deo deficias; igni æternò cum eis tandem (ni resipiscas) trademur. Carcer post hæc verba sanctum accipit, in quo manibus suspensus, immani lapidum pondere ab illius pedibus suspensus, vt compages eius diffrueretur, aliquandiu tortus fuit. Eo quoque superato tormento, in clibanum vehementer accensum coniectus fuit. Sed martyr, Crucis signo precibusque flammis ita discussit, vt ministros oberantes momento deuorarent. Eo periculo vniuersa fere ciuitas perculsa, clamare & virgere Præsidem, vt quam occissime martyrem consumeret, ne vt illi dicebant, omnes illius maleficiis absumerentur.

Igitur Flauianus paucis post diebus capitis cum sententia dampnauit. Cum autem Martyr ad victimam certa-

Psalm. 17.

Psalm. 55.

Nota præclarum martyris dictum.

Magni cruciatu eius

Stupendū miraculū.

certaminis locum
tio, ardentissimas
salute preces fudit.
in tribulatione con
latum flagitabat;
Vindictis & animo d
minibus denique,
cum pietate agere
te Dei auxilium po
delapsa confirmant
eius petitionem esse
eem, alacer statim
gladij hilari vultu
porro eius corpus a
tus & promatibus re
situm fuit.

VITA ET MA
lian: Episcopi VII
lan: Presbyter
integro fide extat a
D. Henricum C
Incarnati
Papa, k

B. Eatus & Chilia
B. erat, nob. lin
puencia liberalibus
tionis demerit, v
cebris, ad monaster
omnium rarissim
iunys, vigilijs, pr
rum commentation
similatus, tantum
sanctitatis opinione

certaminis locum peruenisset, impetrato orandi spatio, ardentissimas multis cum lachrymis pro omnium salute preces fudit. Viduis & Orphanis & omnibus in tribulatione constitutis diuinum humanumque solatium flagitabat; Morbidis sanitatem impetrabat; Vinctis & animo deiectis libertatem precabatur; & omnibus denique, qui sui post transitum memoriam eum pietate agerent, opportunum in quavis necessitate Dei auxilium postulabat. Hæc orantem vox cælum delapsa confirmavit, certioresque reddidit, cuncta ad eius petitionem esse perficienda. Hanc ut audiuit vocem, alacer statim ceruicem histori præbuit, atque istum gladius huiusmodi vultu excepit, octavo Mensis Iulij, vacium Capite ple-
porro eius corpus à fidelibus noctu ablatum, vnguentis & aromatibus refectum, venerando in loco depositum fuit. *ditur.*

VITA ET MARTYRIUM SANCTI CHILIANI Episcopi VVintz-burgensis, siue Heribipolensis, Commanni Presbyteri, & Tornani Diaconi; Ex ea quæ integra fide extat apud V. P. Laurentium Surium, &

*C. Baron.
Tom. 8.
Annal.
& in not.
mart. Rom.
alias Kiliani.*

D. Henricum Canisium. Coronati sunt Anno

Incarnati verbi 689. sedente Sergio

Papa, & Imperante Iustiniiano

Iuniore.

Beatus * Chilianus ex Scotia, quæ & Hibernia dicitur, nobili in primis prosapia oriundus, in ipsa pueritia liberalibus traditus studiis, eo brevi perfectionis decucnit, ut speretis cunctis mundi huius ille celeberrimis, ad monasterium tanquam salutis portum unum omnium tutissimum confugeret. Ibi vero assiduis ieiunijs, vigilijs, precibus, & diligenti rerum diuinarum commentatione, in studio pietatis, Sacerdotio initiatus, tantum profecit, ut ab omnibus propter sanctitatis opinionem ad gubernandi curam electus, maximam

** Kilianus:
8. Iulij.
Patria
dicitur.
Fit monachus & monasterij prefectus.*

*Venit Her-
bipolim.*

*Hibernia
Pelagiana
hæresis quò-
dam fœda-
ta.*

*Ordinatur
Episcopus
Herbipo-
lensis.*

*Multos ad
Christum
conuertit.*

*Gosbertus
Dux Fran-
conia, Chi-
liani do-
ctrinam
impugnauit.*

ximam nominis celebritatem consecutus fuerit. Cum
que fama beati viri longe lateque crebesceret veritus ne
tandem populi fauore multorumque applausu in cri-
men inanis gloriæ incideret, accitis quibusdam sociis
sanctioris vitæ studio acriter incensus per Britanniam
Galliasque in Germanæ prouinciam tunc quidem
orientalem Franciam nuncupatam commigravit. Ibi
aliquam diu in oppido VVirtzburg vitam inter incredu-
læ gentis feritatem exegit, paratus pro earum salute
Christique gloria sanguinem fundere. Interea tam-
en à verbo prædicationis abstinuit, donec Ponti-
ficis Summi auctoritate, quam tunc eximia erudi-
tione vir Cohon administrabat, in opus Euangelij
cum potestate mitteretur. Et quia Hibernia, pro-
pter Pelagianæ hæresis contagionem, Apostolica
censura damnata erat, ut eo nexu solueretur, Ro-
mam petiit, & coram, animi sui propositum Ponti-
fici luculentis sane verbis exposuit. Pontifex summa
viri pietate & eloquentia delectatus, plurimumque
gausus, cum Herbipolensem antistitem per amplam
cum potestate creauit, propositoque æternæ retri-
butionis præmio alacrem in opus Euangelij à se di-
misit.

Chilianus igitur Vrbe cum Colomanno presbyte-
ro & Totnanno Leuita egressus, ad locum destinatum
peruenit. Nec mora; gentis idiomate iam ante ut cum-
que instructus, diuini verbi pabula incredulis mini-
strare, signis & virtutibus perfidiam conuincere, rebel-
les mentes eloquentiæ vi Christo subdere, denique cum
ita ita peragere, remagna populi multitudo libenter
Christo nomina daret. Princeps loci quem Gosbertus
vocabant, vir magno ingenio præditus, audita
fama Chilianij, rerumque gestarum gloria, eum ad se
vocauit, & acrem satis disputationem iussit, ut argu-
mentis utrinque oppositis disceret, cuius potius di-
uinus cultus, Dianæ (quæ summa apud illum in vene-
ratione erat) an vero Christo tribuendus esset. Porro
Chilianus secundo tertioque congressu, verborum sen-
tentia-

gentiarumque gra-
tiam, vno hil in re-
manserunt antequam
sed illiciter nistred
thons die eam m
gans expians est
na promeruit, ut dei
ta ad perceptam ba-
tantum erat, idque
extremum periculum
iunx. Geila nomine
tamon iure copula-
tus in ipis fidei ini-
Pnceps ea re abster-
ducere. Distalt
pus magis opportu-
loquio sic principem
Euangelium Christi
professu fidei nuz se
nopis implicatus, g
nularis. Nam mon
legem seruauit, off
minum reus.

Audens hæc Pri-
deba: mæhens su-
sum di- gabat i- tal-
dem annu, te oren-
proponendum, argu-
vincto uxorem hanc
lulus rat o postulat
nunc commun s pa-
nentes arm s subino-
vam modumque ex-
honested miam. F
sen. (Quæ enim fa-
candura, pro fin-
redum sine popula-
retur. Itaque nuz in

ut fuit. Cum
teret veritas ne
appausum cri-
quibusdam locis
per Britanniam
tunc quidem
commigravit. Ibi
tam inierit credu-
pro earum salute
re. Iste im ta-
ne, donec Ponti-
ne eximia erudi-
a, opus Euange-
Hibernia, pro-
em, Apostolica
solueretur. Ro-
toposum Ponti-
Pontifex summa
e, plurimamque
tatem per amplam
que aeternae retri-
Euangelij a se di-
manto presbyte-
cam deit natum
nam ante vi cum-
accedatis mini-
pauincere, rebel-
dere, denique cum
que tu solubenter
quem Goster-
marius, audita
fona, eum ad se
at, ut argu-
nam potius di-
d. Nam in vene-
dus esset. Porro
re, verborum sen-
tentia.

gentiarumque gravitate adeo Principis permouit ani-
mum, ut nihil in re tam salutari cunctandum existi-
mans, se totum antestiti committeret; cuius documen-
tis diligenter instructus, proximo Dominicæ resurre-
ctionis die cum multis salis, dato nomine, lustralibus
aquis expiatus est: præstique erroris absolutionem
ita promeruit, ut deinceps maxima virtutum incremen-
ta ad perceptam baptismi gratiam adijceret. Vnum
tantum erat, idque maximum, quod viri salutem in
extremum periculum trahere videbatur. Erat ei con-
iunx * Geila nomine, quæ quondam fratri ipsius, ma-
trimonij iure copulata fuerat. Eas nuptias vir præcla-
rim in ipsis fidei initiis idcirco prohibere noluit, ne
Princeps ea re absteritus, susceptæ fidei pœnitudine
duceretur. Distulit ergo egregius martyr in aliud tem-
pus magis opportunum; quo quidem in familiari collo-
quio sic Principem allocutus fuit, Filium, quem per
Euangelium Christo genui, equidem valde gaudeo
profectu fidei tuæ, sed multum me mouet, quod illi citis
nuptiis implicatus, grauius adhuc de æterna salute pe-
riclitaris. Nam monente Apostolo Iacobo, *Qui totam*
legem seruauerit, offendit autem in uno, factus est o-
mnium reus.

Audens hæc Princeps, primum stupore hæsit, dein-
de alta trahens suspiria, (vehementer enim uxorem
suam diligebat) tale fuit dedisse responsum, Equi-
dem audiui, te docente, pater, nihil Christi Iesu amor
præponendum, atque ideo, quamuis incredibili amoris
vinculo uxorem hanc mihi sociauerim, tamen si ita sa-
lutaris ratio postulat non inuitus dimittam. Sed quia
nunc communis patriæ hostes nostris ceruicibus immi-
nentes armis submouendi sunt, & prælio reuersus,
viam modèque excogitabo, ut eam à thoro separatâ
honestè dimittam. Hæc cum ad aures Geilæ peruenisset
Geila Du-
sent. (Quis enim fallere posset amantem?) grauius
eis coniunx
canduit ira, prorsus ut viros sanctissimos in eam
meditatur
reditam sine populari strepitu è medio tollere medita-
eodem S.
retur. Itaque itæ impatientia & libidinis furore ar-
Chiliano.

*Tandem
credit &
baptiza-
tur, cum
multis a-
liis.*

** Alii Gl-
trimonij iure copulata fuerat. Eas nuptias vir præcla-
rim in ipsis fidei initiis idcirco prohibere noluit, ne
Geilanam
vocat.*

Iacobi 2.

*Viso S.
Chiliano
ostensa.*

*S. Chila-
nus cum
sociis ne-
catur.*

*Burgunda
mulier san-
ctorum san-
guinem col-
ligit lin-
tulo.*

*Perussor
martyrum
se se prodit,
arreptus à
dæmone.*

mata, duos crudelitatis suæ ministros spe præmi-
orum alectos nactus est, qui eius se desiderijs satis-
facturos promittebant. Nec latuit ea fraus virum
sanctum, sed noctu secundum quietem, à quodam
habitu formaque pulcherrimo admonitus, in futu-
rum certamen cum suis excubabat. Illis igitur nocte
concubia oratione vacantibus, carnifices strictis gla-
diis locum penetrarunt. Quos facer vir intulit;
Amici, inquit, ad quid venistis? Vos implebitis
præceptum, nos cursum consummabimus. His
dictis, interfecti sunt, ibique cum sacris rebus ter-
ræ mandati, ne res gesta ad aliorum notitiam emana-
ret.

Sed erat nobilis quædam matrona Burgunda no-
mine; quæ à principio prædicationis eorum, sanctis
viris adhæserat, & propinquas valde sanctorum ora-
torio ædes habebat. Hæc tunc vigiliis intenta, dili-
genti studio rem gestam inuestigauerat; neque tam-
en timore prohibita pandit, sed fuscum sanguinem
mundo linteolo collegit, locumque summa venera-
tione profecuta, vigilijs & orationibus assidue va-
cabat. Sceleratissima vero Geila, ne quo indicio
sacra martyrum corpora proderentur, stratis planis
stabulum equorum in loco martyrij fieri iussit, ve-
rum iumenta (ut fama tenet) honorem martyribus
exhibentia, eo in stabulo (mirum dictu) nec sterco,
nec urinata reddidere. Interea Princeps profligato
hoste reuersus, studiose sanctos inquirere; Geila vero
eos peregrinationis ergò alio profectos mënita, suis
lenocinijs credulum Principem à diligentiori quæ-
rendi studio auerit. Cumque iam quæ facta fuerant
alta obliuione sepulta putarentur, ecce vnus eorum
qui necem viris sanctis intulerat, subito à dæmone
correptus horribili vocè clamauit; Chisiane, acriter
me persequeris. Igne enim consumor: quod feci,
cælare non possum. Video imminere mihi gladium,
tuo sanguine eruentum. Talia vociferans, & pro-
prios se dentibus lanians, à præsentis ad pœnas mi-
grauit.

grauit æternas. Alie
in rabiem versus, g
bus, per tormenta
penet. Quisnam
tunc erat infelix? cru-
ro post ipsa bellu
rendum) nequiqu
ciatu & clamore hor
truciatus diabolus in
uit.

His ita gestis, al
emptum, solum que
tos affinesque eoru
vix aliqua e s Re
reliqua sit. Et quide
fuerit, nouit ille,
Christus viuorum
potro Martyrum co
chardum Episcopo
ita sunt recondita
impeccauit, vti ille
bitus deferretur. In
versus leguntur scilicet

*Hi sunt, Herbi
Qua verum
Imple quos tan
Celauitq, su
Ne turpi sine la
Corpora Bi*

itos spe premiō-
e deficiens faus-
t ea fraus virum
tem, à quodam
entus, in futu-
the igitur nocte
fices iudicis gla-
cer vit intuitus;
Vos implebitis
mabimus. Hs
facris rebus ter-
notitiam emana-

grauit aternas. Alter vero cædis sanctorum conscius
in rabiem versus, gladio se petiit, effusisque visceri-
bus, per tormenta præsentis temporis ad æternam
peruenit. Quisnam, Geila, tibi cernenti talia sensus
tunc erat infelix? cruciatibus aucta furebas. Non mul-
to post ipsa bellua, à demonibus atrepta (dictu hor-
rendum) nequicquam à suis detenta, cum magno cru-
ciatu & clamore horribili patratum scelus pandens, ad
cruciatu diabolò in omni æternitate paratos migra-
uit.

*Guilam oc-
cupat da-
mon & se-
cum rapit
in tartara.*

H's ita gestis, aiunt Gosbertum à seruis suis inter-
emptum; filiumque eius principatu deiectum, cognato-
s affinesque eorum à contribulibus tanta perpeffos,
vt vix aliqua es Republicæ dignitas ea in provincia
relicta sit. Et quidem quæ horum malorum vera causa
fuerit, nouit ille, quem nullum secretum later, Iesus
Christus viuorum & mortuorum Iudex. Veneranda
porro Martyrum corpora miraculis clara, per S. Bur-
chardum Episcopum eleuata, & in basilica à se ere-
cta sunt recondita: Idemque à Romano Pontifice
impetravit, vt iisdem sanctis, honor martyribus de-
bitus deferretur. In eius templi crypta, etiam nunc hi
versus leguntur scripti.

*Gosbertus
Dux à ser-
uis propriis
interimi-
tur.*

*Translatio
SS. Marty-
rum.*

Hi sunt, Herbiopolis, qui te docuere magistri:

Qua verum coleres religione Deum.

Impia quos tandem inuisit Geilana necari:

Celauitq; sub hunc corpora cæsa locum.

Ne turpi sine laude situ defossa iacerent:

Corpora Burchardus sub monumenta locat.

*Eius vita
habetur
14. Octob.*

Ioan. Mo-
lan in Na-
talib. &
Indiculo
SS. Belgij.

VITA S. LANDRADÆ VIRGINIS; EX
ea quam Theodoricus Abbas conscripsit. Floruit, vt
patet infra, temporibus Martini Papæ; qui cla-
ruit (Iuxta S. Tom. Annal. C. Bar.)

Anno Domini 649.

& reliq.

8 Iulij
Landrada
genus cla-
rum.

Respuit nu-
ptias, & vi-
nic sanctis-
simo.

Virgo Landrada inclita Francorum stirpe, quam
Maioris domus appellant, progenita, suis ipsa
meritis totam familiam egregie nobilitauit, ornauit-
que. Vnica parentibus tanto illis charior fuit, quanto
in illa ab inde à pueritia, maiora prudentiæ & virtutis
indicia lucebant. Postquam exactis pueritiæ annis pa-
rentes eam nuptui tradere vellent, illa tanta apud eos
grauitate perorauit, ut ipsos pene parentes de conti-
nentiâ & libello repudii admonuerit. Ab hinc spretis
omnibus, & vnus cellulæ clauis angustis, paradisi
fruebatur latitudine; eodem solo orans & recubans,
sicq; pane & aqua prouocans magis quam restringens
esuriem.

Liberalitas
eius in pa-
uperes.

Martinus eo tempore Romæ, Remaclus Traiecti
verbo & opere in sacerdotali cura peragilabant, Trudo
in Hasbania prima pietatis tyrocinia exercebat. Ho-
rum accensa virtutibus, per momenta aut patriam
deferere, aut cretum inuolare desiderabat. Et sane
Paulos & Antonios semper habens præ oculis, sola &
incomitata pene inuaserat solitudinem, si non aut etas,
aut quos pascere pauperum cura pedem eius tenuis-
sent. Quorum enim cellas non intrauit, quorum pedes
ipsa non lauit. Mira intentio, & difficilis in hoc tali se-
xu fortitudo. Forma supra hominem angustiore, &
reliquis omnibus quadam maiestate decoris excellen-
tibus, ornatum suum ipsa reprehendere, & vili aliquo
pallio totum corpus suum obtegere; vt qui eam vi-
dider, non ipsam sed vltimam crederet ancillarum.

Ocium

Ocium labore casti-
humanem modum

Verum tamen cu-
queret, totum in in-
que abneget & reli-
la agitare, actan-
l, in iis partibus
ab inhabitantibus
inuat, erectoque
ditur, & pugnatu-
& vltra hominem
patet contuberna-
rum alterum coru-
paucunt. Vt for-
genes cohabitati-
putares illum illu-
& focius stultior
scendi gregis, ne
scientia nunquam
staretur, sed pere-
retur.

Puer officialis in
inuentibus teneb-
porcos prosequitur
per um syluam
horrore medias n-
eum ex. cum in p-
ne eam exaud-
quid rei portende-
stabat. Ab ara
virginem reporta-
lorum soleret si-
presbyterum, no-
adu. Ibi solo re-
auribus inueni-
solita ducere in p-
nula non de em-
orationum man-

Ocium labore castigabat manuum; vigillis dedita ultra humanum modum.

Veruntamen quamuis omnia iam pro Christorelli-
 querat, totum in frustra reputans, si non seip'am quo-
 que abneget & relinquat, rursus noua de eremo confi-
 lia agitare; ac tandem expansis omnibus nauigijs sui ve-
 lis, inuitis patribus, reclamante familia, saltum, quem
 ab inhabitantium belluarum feritate Belluam vocant, Petit de-
 inuadit, erectoque proptia manu breui tugurio, ingre- fertum lo-
 ditur, & pugnatu cum diabo, nescio quæ diuina mora, Bel-
 & ultra hominem pugnae genera aggreditur. Gloria- luam indi-
 batur contubernalem se factam Eliæ & Ioannis, quo- gitatum.
 rum alterum corui, alterum mel syluestre & locusta 3. Reg 17.
 pauerunt. Virorum & aprorum, cæterorumque id Matth. 3.
 genus cohabitationes, tanta securitate ridebat, vt Iob 30.
 putares illum illud Iob dicere: Frater fui draconum, Perpetuo
 & socius struthionum. Habebat tamen & curam pa- abstinere a
 scendi gregis, non vt esca carnum, cuius ab adole- carnibus.
 scentia nunquam vel tenuem gustum attingerat, dele-
 ctaretur, sed peregrinis & hospitio receptis vt solatia-
 retur.

Puer officialis in pascendo pecore dum occupatur, Pastor por-
 inuentibus tenebris, ingruente nocte dum per aua corum vi-
 porcos prosequitur, sano quodam errore in densam sionem sua
 yeprium syluam impegit. Ibi dum peruigil non sine Virgini re-
 horrore medias noctis agit excubias, super hunc lo- uelat.
 cum calicum inprimis vidit lumen, postea cum lumi-
 ne eantum exaudit angelicum. Stupebat seipsum, &
 quid rei portenderet maiestas, tremulis motibus expe-
 ctabat. Ab'ata visione, die reddita, miraculum ad
 virginem reportat. Illa nihil mora, vipote quæ ange-
 lorum soleret frequentibus ut colloquiis, accersit
 presbyterum, nomine Sigemarum, cumque illo locum
 adit. Ibi solo recubans, nescio quæ mystica diuinis
 auribus immurmurabat, cum ecce voces angelicæ
 solita dulcedine præsentis insonuere. Ex hinc cum
 nulla non die eundem locum reuiferet, debitaque illi
 orationum munia persolueret, quadam nocte subito

*Crux ad
eam cali-
em defer-
tur.*

*Signa Cru-
cis in lapi-
de manent*

*Sui mani-
bus templi
structurā
molitur.*

*Huius Vita
habetur 17.
Septemb.*

*Multa ad
eam & Vir-
gines, &
Vidua con-
grediunt
Quæ prim
Bellua,
nunc Bely-
sia dicitur.*

perfectis cœlis, comitante lumine, mixtici operis
Crux delabitur & Landradæ, quæ iam mundo crucifi-
xa erat, velut pro munere super contiguum lapidem
deponitur. Distant adhuc non languidæ fidei certa
monumenta. Sicut enim mollis cera, impressam sigilli
imaginem recipit, & repræsentat, ita durissimus ta-
pis adhuc nobis eiusdem Crucis totam impressionem
integre demonstrat. Vox interim administratorij
spiritus audita est: Accipe Landrada hoc ab im-
mortalis ponsio charitatis pignus, ipse tibi Crucis mit-
tisponsala, qui in Cruce moriens, restauravit om-
nia.

Virgo Dei tali gaudio munere, sextus & ætatis obli-
ta, propriis manibus negotium, quod non poterat,
aggreditur, verpes & spinas extirpare, humum sarrire,
ecclesiam in honore Virginis matris moliri: Denique
lapides effodere, & comportare, lineam ducere, funda-
menta iacere, & in loco sibi destinata Crucis, propriis
manibus altare, quod adhuc perdurat, collocare. Ad-
fuit indefessa laboratrici suæ manus omnipotentis,
usque ad consummationem perfecti operis. Tunc vero
Lambertum Episcopum, postea Christi martyrem,
evocat, & novæ Ecclesiæ consecrationem cum reli-
quiarum impositione ex voto impetrat. Ex hinc iam
crescente religione, & diffuso vnguentorum Christi
odore, populus Dei spreta eremi austeritate, velut ad
plantana convolabant paradisi. Virgines ad centesi-
mum, viduæ ad sexagesimum quotidie colligebantur
fructum.

Hacta virginum militia, breui locus adeo adole-
vit, ut non amplius, à belluis Bellua, sed Belysia, id
est, bene Elysia, vocari cœperit. Siue enim nemorosam
iucunditatem, siue fluminum aut fontium irriguam
speciem vbertatem, apud quoque & mellis ceræam su-
avitatem, addita incolarum Christiana religione, pa-
rum est quod dubites de Elysia beatitudine. Tanti igitur
lux scemina facti, in cuius ore pallor ex jejuniis,
elec-

V
e deo hna in
modestia: n pro
& sermosa con
vinitis posset er
carnis & spiritus
quo ipam, quod
& similia, quæ li
do otisigne deco
piecane, studio to
& sangu ne exha
gaurit. Vocauerat
vi vumum il' ur
herat: eus mun
tenbis: hades at
nece anct ilime
stat se maniglar
quem Crucis su
laret.
Lambertus i
ufus, festinato
vitionis expon
gnis eam volu
vniuersi ne dum
pediant impo
uit te, in Ecce
nes Lambertus
dicteque sibi ip
ademum exacto
tatem clarus, i
clamarat ab op
aperta umbra,
co poris locut
liant ftes in t
der, oleus, po
ibidemq; suæ
gia, est illa h
piago vantu.

mirifici operis
mundo crucifi-
gnum lapidem
que fidei certa
pr. Nam figilli
a. ostendit us a-
implicationem
admiratorij
a. hoc ab im-
bi Crucis mit-
restitauravit o-

elemosyna in pauperes, constantia in aduersis,
modestia in prosperis, iuge obsequium erga omnes,
& sermo sale conditus, Christi ancillas ad omnem
virtutis perfectonem mire accendebant, post longam
carnis & spiritus luctum, in lesu agitudinis incidit in
quo ipsum, quodcumque illud esset, fecit & stipula
& similia, quæ liberum exitum impedire solent, iugi
do otisigne decoquebat. Tandem cum nihil de assidue
precandi studio remitteret, medullatus depasta, carne
& sanguine exhausta, de corporis vinculis ad eos mi-
grauit. Vocauerat quidem illa Lambertum antea mentem,
ut vltimum illum vitæ actum suis sermonibus & diuinis
sacramentis muniret, sed dum ille eundo ingruentibus
tenebris lassos artus humi deponit, virgo iam vitæ mu-
nere sanctissime perfuncta, venerabili quadam maie-
state seminuigilanti apparuit, monuitque, ut in loco
quem Crucis fulgore designatum videbat, ossa tumu-
laret.

*Migratio
in celum.*

*Landrada
in visione
S. Lamberti
apparuit
& indicat*

Lambertus iucunda illa virginis demonstratione ga-
uisus, festinato & præeritis cursum Beysiam deatus, sua locum.
visionis exponit senem, locum sepulturæ, designat, vir-
ginis eam voluntatem esse sancte confirmat. At mox
vniuersi ne dum perorantem clamore tumultuatio im-
pediant impugnantque, & nequicquam obrestante an-
tiste, in Ecclesia corpus virginis sepeliunt. Nihilomi-
nes Lambertus pristinam solitudinem conseruat, in-
dictoque sibi ipsi ieiunio, preces multiplicat, ac triduo
demum exacto pro concione decernit, ut Dei volun-
tatem clarius, inspecta virginis tumba, explorent. Ac-
clamatur ab omnibus, pedibus eunt in sententiam, &
aperta tumba, non modo corpus, sed neque ipse reperitur
corporis locus. Expallent tacto murmure ceteri; so-
lus autem in Dei benignitate exultans, filiosque paterne
demulcens, populum VV. metis hominum secum abducit,
ibidemque suæ visionis & ostensæ Crucis relegens vesti-
gia, effossa humo, virginis glebam cum ipso sarco-
phago uanitus. Etiam demonstrat, eo ordine, ac decenti
reque.

*ei sepultura
ad votum
populi in
Ecclesia.*

*Corpus
vires trans-
latum per
angelos.*

adeo ad o-
ca B. ysa, id
memoriam
um triguam
crecam sua-
el. gione, pa-
e. Tanti igi-
ex ieiunio,
cico.

108 VITA S. DISIBODI EPISCOPI

*Ad tumu-
lum eiu
crebra mi-
racula.*

reuerentia locatam, ut angelorum haud dubie ministe-
rio id factum esse cuncti acclamarent. Post huius ange-
licae sepulturae indicium, tanta se illic vberitate diffudit
caeleste beneficium, ut vix vsquam copiosius effluxe-
rit diuini muneris stillicidium. Anno deinde parua sa-
lutis 980. cum SS. Landoaldi & Adriani martyris ac
Sociorum sacris reliquiis, ad D. Bauonis Ecclesiam
Gandanum est translatum.

*Ioan. Mo-
lan. in An-
not. Mart.
Vuardi.*

VITA S. DISIBODI EPISCOPI ET
Confessoris; Ex ea quae est à S. Hildegarde Abbatis-
sae Bingenensi scripta Anno Christi 1170. Claruit paulo
post obitum S. Benedicti Abbatis: qui contigit
circa annum Domini (iuxta C. Ba-
ron. Tom. 7. An-
nal.) 544.

*s. Iulij.
Patria
eius.*

*Primordia
eius.*

*Fuit sacer-
dos.*

Beatus Disibodus praclaris in Hibernia ortus na-
turalibus, iam puer docilis, literis & liberalibus di-
sciplinis imbuendus, piis praeceptionibus à parentibus
est commendatus. Et quidem agere Deigrata, quae
ab eisdem inueiebantur, capaci ingenio memoriae affi-
gebat. Porro indies proficiens, & cum aetate, tum san-
ctitate cretens, à studio literarum ad studium bono-
rum operum progrediebatur; precibus & eleemosynis
vacans; ita ut quicquid de Deo auditione acciperet aut
discendo consequi posset, illud multa auiditate com-
plecteretur. Denique per gradus virtutum, & aeta-
tis incrementa singulis inuatus sacris ordinibus,
cum trigessimum ageret annum, presbyter ordinatus
est.

Eam autem dignitatem cum Dei timore acceptam,
tantis virtutum ornamentis decorauit, ut omnibus
Deum amantibus cum primis gratus & charus esset:
unde eius regionis Antistite feliciter demortuo, ab eis-
dem magna animorum consensione in Pontificem ele-
ctus

ctus est. Cum autem
recipere, ille profu-
re, & quae potuit v-
dem praualentibus
maleuol. quae fructu
colocatus est. Tunc
omnes, quod
se diuinus man-
ab infantia sancti
ctando patefecit.
que exempla papae
quidē propter vir-
eum, atrect. sque
bat: Alj vero qu-
salutis contemne-
At ille paucos co-
quotidie affligebat
num pronuntia-
Eadem quoque
igna ludibria in
nouum testamen-
negantibus; aliis
ad iustissimum se-
sinum prolabor-
et, sed instat pec-
aliis denique mor-
rentibus propter
facere studere bi-
babylonicae con-
fracto animo op-
iniurias patiente-
dere magis opta-
sustineret. Vnde
animo exactos,
lusque eas assen-
mum coacto ag-
amelis exturbat
Et ille quidem

dub. emine-
re. huius ange-
litate dimittit
prolus effluere
ende paria fa-
ant martiris ac
onis Ecclesiam

de Abbatis
Clauit paulo
us conigit
Ba-

na ortus na-
beralibus di-
parentibus
et giat a, que
demonstrat affi-
re, tum san-
dum bono-
e emolynis
aceperit aut
ditate com-
m, & ata-
ordinibus,
er ordinatus

acceptam,
et ordinibus
aratus esset:
quo, ab eis-
dem ele-
ctus

ctas est. Cum autem cogerent eum Episcopi onus in se recipere, ille pro singulari modestia indignum se clamaré, & qua potuit vi manus ac pedes retrahere; at illis tandem prævalentibus diuina dispositione etiam inuitus, maleuolisque fustia obstreperantibus in sede pontificali collocatus est. Tum vero Dei iustitiam præcurre & docere, omnesque quos potuit sedulo adhortari, quatenus se diuinitus mandatis moneros præberet; sicque quod ab infantia sancti spiritus gratia perfusus fuerat iam eructando patefecit. Sanctorum virtutum optima quoque exempla paternò affectu in se illis præbatur; & alii quidē propter virtutes quas in eo cernebant, amabant eum, arrectisque cordis auribus doctrinam eius excipiebant; Alij vero qui diuini erant timoris expertes, monita salutis contemnebant multisque iniuriis illum afficiebant. At ille paucos eosque fideles sibi adiungens, cor suum quotidie affligebat: & tribulationem suam ante dominum pronuntiabat.

Eadem quoque tempestate ingens schisma & magna ludibria in tota illa regione extiterunt: aliis verus & nouum testamentum oppugnantibus, Christumque; abnegantibus; aliis hæreses complectentibus; plerisque ad iudaismum se conferentibus; nonnullis in ethnicismum prolabantibus; quibusdam non ut homines deceret, sed instar pecudum, turpiter viuere appetentibus; aliis denique morum quandam disciplinam præ se ferentibus propter humanitatem; sed tamen nihil boni facere studentibus. His vero tam sceleratis erroribus & babylonice confusione beatus Disibodus se virili & in fracto animo opponens, multa opprobria, multasque iniurias patienter tulit; ipsam quoque vitam profundere magis optans, quam tam absurdas & nefarias rebus suffragari. Unde post aliquot annos in tot malis æquo animo exactus, errorum architecti & patroni, populiisque assensu, post varias tentas infidias decemum coacto agmine, e sede sua multis affectum contumeliis exturbantur.

Et ille quidem Deo malens in quiete seruire, quam

*Creatur
Episcopus.*

*Qualiter
in Episco-
pato vixit.*

Psalm. 141.

*Schismata
& mortis
corrupti
in Hiber-
nia.*

*Pellitur de
sede sua.*

110 VITA S. DISIBODI EPISCOPI

sine fructu diutius apud illos herere, paucis sibi adiun-
ctis religiosis viris, seden-tilam, quam annis deceni
strenue admodum & pie gubernarat, patriam quoque
ipsam & res suas omnes Christi amore reliquit, dicens
neque sibi neque aliis prodesse, si illic velit morari,
vbi vsque adeo incredulitas, perfidia, & pertinax in-
creuent iniquitas. Cum autem ex Hybernia egressus
esset multis peragratiss regionibus, & locis non paucis
accurate exploratis, vbi animae suae posset inuenire re-
quiem, tandem in Alemaniam peruenit, vbi in durum
sane & ferum populum incidit, atiamen fessus ali-
quamdiu pedem illic fixit, gentique illi haud conte-
mnendo cum fructu verba salutis & sanctitatis exem-
pla proposuit.

*In Alema-
niam ve-
nit.*

*Eius vita
exlat 21.
Martij.*

*Fluvium
Glauu.*

Interim gratissima beati Benedicti, non ita pridem
vita functi, & religionis monastica ab illo instituta fa-
ma, ad eum perlata est: vnde plurimum gauisus, opta-
bat sibi aliquot eiusdem religionis viros adiungere
socios. Ita que concepta bona spe desiderii sui quando-
que caelestis gratiae ope complendi, vbi de hominibus
ad Rhenum degentibus percepit, duos quidem & as-
peros illos esse, sed tamen Ecclesiasticam religionem
deuotione colere, propere ad Rhenum tendit iter, a quo
inde descensus & per aua quaeque ingrediens, ad flu-
uium quem Glauu vocant, peruenit; quo transiit, mo-
ntem excelsum & tyuigerum conspicatus, in eum
post decem peregrinationis suae annos ascendit. Quem
circumquaque perlustrans, cunctaque eius latera ac-
curate inspiciens, amoenitas illius magis ac magis eum
incitauit, vt illic euiperet sedem figere. Ascensus siqui-
dem arduus, difficilem praebet aduentantibus acces-
sum; & riuuli ex vitaeque parte manantes, corpori-
bus magnam afferunt refocillationem. Fusa igitur ad
Deum precatone, in montis descensu ad orientem
propterea quae compendium sibi habitationem designa-
uit, vitaeque institutum, quod ad concupiscit stre-
nuet inchoans, orando, vigilando, ieiunando dare &
tam ex asperae solitariae illius vitae duri; quam socii eius im-
pigre

*Ducti aspe-
ram ex so-*

pigre imitan-
procul ab inuicem
aliquandiu radie-
rent.

Coeperet porro
pui, venationis, p
riarum causa locu
nite. Iam enim ru
quendam homin
eo aduenisse. Qu
ad eum accedebat
mones confereba
sermone & adha
bat, ij res corpo
eius saepe suppedi
& egenos collige
superflecter illi s
tinebat, Adamu
tonium, Macariu
victu su ille cont
emphs, corpori
permitteret: ne
Quanto autem n
illum Deus copio
cula quoque eum
reddebat.

Per multi signi
les, per eius meri
& ceteri, claudij
fama sanctitatis
Principes & nobi
quo eius regionis
bus finibus eius
Glauu in longum
ruit, vt pijs homi
necessaria affatim
cepto vit sanctus
tam quae erat plu

pigre imitantes, singuli sibi construere habitacula, *litariam*
 procul ab invicem distantia. Sustentabantur autem *viam in*
 aliquandiu radicibus herbarum: cum aliis escis *monte ex-*
 rent. *celso.*

Coepere porro post aliqua temporis spatia in po-
 puli, venationis, piscationis, aliarumque rerum necessa-
 riarum causa locum illum frequentantis, notitiam ve-
 nire. Iam enim rumor sparsus erat in vulgum, sanctum
 quendam hominem cum aliquot sociis à Deo missum
 eo aduenisse. Quod cum plerisque admirationi esset,
 ad eum accedebant, & de rebus vtilibus cum illo ser-
 mones conferebant. Unde factum est, ut quibus ille
 sermones & adhortationes inefficentis vitæ prome-
 bat, ij res corpori sustentando necessarias ei & sociis
 eius sæpe suppeditarent. Ille vero cum suis pauperes *Bimignus*
 & egenos colligans, quicquid de victu quotidiano *est paupo-*
 superesset, illis distribuebat. Semper enim memoria re-
 tinebat, Adamum è cibo petiisse, attendebatque An-
 tonium, Macarium, & eis similes patres, herbis aspero
 victu fuisse contentos, ut eorum confirmatur ex-
 emplis, corpori suo molles & delicatos cibos non
 permitteret: ne ab antiquo serpente deciperetur.
 Quanto autem magis affligebat carnem suam, tanto
 illum Deus copiosius augebat gratia sua, & per mira-
 cula quoque eum celebrem, cunctisque manifestum
 reddebat.

Per multi siquidem ad eum aduincti infirmi & debi-
 les, per eius merita diuinitus repente curati sunt, sed
 & cæci, claudi, demoniaci & leprosi non pauci. Unde *Multa ope-*
 fama sanctitatis eius per totam regionem volante, *ratur mi-*
 Principes & nobiles, opulenti que homines, cum reli-
 quo eius regionis populo, montem illum cum omni-
 bus finibus eius ultra decurrentes fluvios Naham &
 Glau in longum & latum, ei & postens eius dona-
 runt, ut piis hominibus illis congregatis vitæ degenda
 necessaria affatim suppetere. Eo autem munere ac-
 cepto vir sanctus multum extimuit, recordatus malo-
 rum quæ erat plurima perpessus in Episcopatu; fle-
 xisque

*Mons &
 fines eius
 dantur illi.*

in VITAS. DISIBODI EPISCOPI

zisque genibus Dominam orauit, ut obitio illa ad fructum & profectum animarum Spiritus sancti operatione cederet, deinde omne animi sui studium & voluntatem ad vitam & doctrinam S. Benedicti cooperante spiritu sancto appulit, & ad longinqua loca, ubi ea institutio religiose & sancte celebratur nuntios misit: supplices preces offerens, ut quidam ad ipsum venirent vineam Domini Sabaoth iuxta regulam Beati Benedicti plantaturi.

*Multos ad
se adducit
Benedicti-
nos.*

Complurimis igitur eius ordinis viris religiosis ad se allectis, eis Oratorium & congrua domicilia in montis supercilio propter difficilem & arduum accessum contra Orientem construenda curauit; ne aduentantis populi strepitu interrubareretur: & feruor atque rigor instituti, quotidiana eo confluentium visitatione dissolueretur & enervaretur. Ipse vero solitarius permansit in domicilio & oratorio illo, in montis descensu ad Orientem extructo, ut ad occurrentia omnia paratus esset, & superuenientibus pro cuiusque ratione & conditione opportuna posset dare responsa. Et quidem ea fratrum congregatio, tam pietate erga Deum quam habitatorum numero crescebat, cunctaque agenda & habenda imperio S. Disibodi subiacebant: communisque ab illis vita secundum B. Benedicti institutionem exercebatur. Atque hac ratione effectum est, ut per multas provincias insignium virtutum eorum fama sparsa sit, compluresque ad eos venerint, consilia & auxilia animarum saluti opportuna ab eis expetentes: praeclaraque & facultates suas Deo & B. Disibodo hilari mente offerentes.

*Vera eius
humilitas.*

Porro vir sanctus diuina mysteria ab eo tempore, quo de sede sua eiectus est, usque ad vitae finem, non ut Antistes, sed ut pauper presbyter celebravit, nihil prorsus ea ex remouens accipiens, sed potius animo exultans, Christi passionem imitando. Ceterum cum iam triginta annis ibidem Deo fideliter seruauisset, ac fratribus suis verbis & exemplis egregie praeuisset, plus labore quam senio exhaustis corporis viribus, agrotare coepit.

cepit Conuocata igitur
tiam mala & prospera
gratiam suam, spi-
ritumque designauit
mutens. Locum quoque
cum lachrymis & gaudio
al quo loco, sed in
ipsum humarent. E-
fecti, tanique Patres
rantes se licentiam
tos exultatos labori-
afflictiones, anno etc.
Christo in contemptori-
redierunt.

Sacrum autem eius
ita, copiosis magni-
tudine, in quo suum
eum totum autem:
balami, myrrhae &
suauitatis itagratia
eius sepulchrum peti-
tus edita miracula.
ginta clauis, multi-
varis pressi morbo-
stante Domino, eua-
pore, magna cum
Bonifacio Antistite
ualterij translatus
repositum; fu-
reiterationem

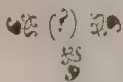
et obit illa ad
et sancti opo-
dium & vo-
bene dicit coope-
qua loca, vbi ca-
namus militi:
pam venient
am Beau Bene-

ius religiosis ad
qua domitia in
arduum acces-
tione, ne aduen-
et feruor atque ri-
uificatione dif-
tarius permanfir-
ntis descensu ad
omnia paratus
ratione & con-
a. Et quid ea fra-
m quam hab ta-
genda & habem-
munique ab
ationem exerce-
vixit multas
fama sparsa sit,
& auxilia ani-
ntes praedique
miseri, mente of-

eo tempore,
etiam, non ut
ad, non l'pro-
canitio, cul-
etiam com am
et, ac facti-
et, et la-
bus, agrotare
cepit.

cepit. Conuocata igitur sancta congregatio, instan-
tia mala & prospera, imminentemque à corpore mi-
grationem suam, spiritu prophetico praedixit, successo-
remque designauit: omnia quae eius loci erant illi com-
mittens. Locum quoque sepulturae suae illis ostendit,
cum lachrymis & gemtibus eos orans, ne in sublimi
aliquo loco, sed in humili oratori ipsius umbraculo
ipsum humarent. Et quidem fratres magno dolore af-
fecti, tantique Patris amissionem lugubri voce deplora-
ntes polliciti sunt se id curaturos. Atque ita post mul-
tos exantlatos labores, post multas toleratas cruces &
afflictiones, anno aetatis suae 81. diem obiit extremum:
Christo redemptori, cui fideliter seruierat, spiritum
reddens.

Sacrum autem eius corpus fuit ingenti omnium lu-
cto, copiosis magisque funus cohonestantium multitu-
dine, in exiguo sui oratorii, ut viuens petierat, umbra-
culo tumulatum: suauissimo omnium naribus cen-
balami, myrrhae & thuris odore perfusus: quae mirae
suauitatis fragrantia ad tricesimum usque diem apud
eius sepulchrum perdurauit: vbi & multa sunt diuini-
tatis edita miracula. Septem daemoni ac liberati, tri-
ginta clauii; multi caeci & surdi; complure quae alij,
varijs pressis morbis, ad contactum tumuli eius, praes-
tante Domino, curati sunt. Inde vero multo post tem-
pore, magna cum veneratione assentiente & praesente
Bonifacio Antistite Moguntinensi, in Ecclesiam Mo-
nasterij translatum & in sarcophago honorifice
repositum; fuit veterum miraculorum
reiteratione, denovo diuinitus glo-
rificatum.

H VITA

*Migra- feli-
tos exantlatos labores, post multas toleratas cruces & ceter è vita*

*Insignia
miracula
ad tumu-
lum eius.*

*Eius vita
habetur
14. Maij.
Translatio
reliquiarū
S Disibodi.*

C. Baron.
in notat.
mar. Rom.
C. Tom. 1.
Annal.

VITA ET MARTYRIVM SANCTI CYRILLI Episcopi Cretensis; Ex ea quæ optima fide extat, apud V. P. Laurentium Surium. Passus est sub Deo Imperatore; cuius persecutio in Christianos serbuit Anno Domini 253.

9. Iulij.
Adhuc
puer pro-
clara de se
dat exem-
pla.
Fit Episco-
pus.
Compre-
henditur
à Duce
Lucio &
flamme
damnatur.

SANCTUS CYRILLUS, cuius fides apud Deum probatissi-
ma est, bipennis puerum annis decem pietas dele-
batur opibus, ut ubique pium ad quem fidelium
cœtum rōuen se nouerat, ad eum, relictis parentibus,
continuo migraret. Cùm autem hoc modo & fidei &
pietatis studiis egregie imbutus, ad ætatem legitimam
peruenisset, mox apud Cretenses antistitis honore de-
coratus, in eo munere annos quinquaginta, sanima
cum opatione sanctitatis perseverauit. Iamque deuera
ætate vir (annum enim quartum & octogesium age-
bat) à Lucio Duce comprehensus, iussu sacrificare
iussus est. Sed vir beatissimus, qui multos ab errore
reuocauerat, os Ducis diuini: & ueris, populo Chri-
stiano ob id ipsum mirifice exultante, ita compressit,
ut homo impudens à verbis in faciem conuersus, flam-
mis eum uinum damnaret.

Ignis nihil
s. virum
ladis.

Tum vero sanctus gaudens psallensque ad regnum
perductus, mox in medium coniectus est. Et qui-
dem ignis flamma, horribili spectaculo ad sidera
tendente, ligna omnia in cineres redgebat, & fide-
les, ut sancti ossa colligerent, expectabant; cum
ecce vir beatus expansis in cœlum manibus illæsus
conspiciunt. Eo signo increduli stupore correpti ad
Ducem abeunt, nunciantque uinum venerabilem ab
igne nihil perperam. Dux fammosere admirans,
iussit sanctum adduci; quem ut sanum & incolumem
vidit, collaudato Christi statorem Deo, denum
illam abire præcepit. Non cessabat autem Christi
seruus alios ab errore, propositis amplissimis regni
cælo-

colatum promissis on-
ere, seruo assiduo
cuod a Deo: pa-
prum euasisset. In
Ij iacobebat, &
dodine illius euy d
gas, ac uozo qor
uplicabat. Quare a
peruocatus, ita p un
eam pladoz big is
ser. Aliter nō uen
piato cum bōm mē
led uo cepit Lido
tusehō p pōs. Sex
tione, & Luno Dac
st Christo, cu
men.

MARTYRIVM
S. CYRILLI
Ex eo quod V. P.
monumentis eru-
253. Dicitur

Sancti Anatolia c.
Dicitur, & uenotog
uon ex tō su libore
dus. n. h. h. a. u. u.
querat consulas pre
bo o ueratum elama
lana uodoro, h
pe: loco. & templam
Anatol. & vicinum. n
cuerat, ante oranti-
ens: Tu es, qui me
Pottos Anatolia ex

INCTI Ci-
pina, pade extat,
as est sub De-
in Cn. j. m.

Deum probatissi-
mo pietas & dei gra-
tia quem fideliter
et castis parentibus
in modo & fidei de-
morem legem man-
datis honor de-
magis, summa
lingua eduxit
dignum, ge-
nibus sacrificio
melius ab amore
populo Chri-
stiana compre-
hensione, si m-

in quo a^lrogam
his est. Equi-
tando ad p^{er}ta
a^loba, & f^ule-
adstant; cum
man b^uo. I^uivo
p^{er}ore correpti ad
reuerabilem b
ore admians,
nam & incolu
m Deo, denum
at auiem Christi
at p^{er}u^{er}nis regni
calo

totam promissionibus; ad viam veritatis tradu-
 cere, se vero assiduo lachrymarum umbre deplorare,
 quod à Domini passione alienus, flammarum im-
 petum evasisset. Interea pervenit in opus Euan-
 gelij incubebat, & gentem populi multitudine
 doctrinae illius cujusdam, sacris Instrabat a-
 quis, ac novo quodam fidei Christi Ecclesiam mu-
 ltiplicabat. Quare à Deo delata, caetera iuram-
 entis, se pium servatorem arguebat; quod suo
 cum gladio ab ignis incendio ereptum non corrodif-
 fer. Alteram igitur cum contentam promittens:
 gladio illum feriens. Nec subiecit viri sanctas,
 ad vitam caput Licet efficiens, palmam martyrii æ-
 meste adeptus, sexto Idus Iulii, sub Decio Impe-
 ratore, & Lucio Duce; regnante Domino nostro Ie-
 su CHRISTO, cuigloria in secula sempiterna. A-
 men.

MARTIRIVM S. ANATOLIAE VIRGI-
ni; Ex eo quod V. P. Laurentius Surius ex antiquis
monumentis eruit. Passa est an. o Domini
253. Dicitur Imperat. 1. sede va-
cante.

C. Byron.
Tome. 2.
Annal.
eg. in not.
mar. Rom.

Sandia Anatolia cum ieiuniis & precibus macerata. *9. Iulij.*
 Stet, & benedixitque diuinum rerum commenda-
 tione exultantibus transiit gater, vti nihil ea muen-
 dius. nihil ibi citius vinceret, contigit filium D. odori,
 qui erat consularis prouinc. An. animum nomine, à Dia-
 bolo veritatem clamare: Domina Anatolia. mendo me
 latere. Diodoro, homine cum primis pagano, cum
 per laeos & templa mittente, venit ille ad vicum S.
 Anatoliae vicinum. ruptisque catenis, quibus constri-
 ctus erat, ante orantis Anatoliae pedes se abiecit, di-
 cens: Tu es, quae me flammis orationum tua. ñ exulis.
 Porro S. Anatolia exufflans in eum, vno verbo dæ-
Demo-
expelli

*Damonem
expellit.*

monem ab homine expulit, sanumque ad parentes remissit. Qui, viso filio ab Anatolia præter spem ita subito curato, tanta sunt repleti exultatione, ut assumpta ingenti pecuniæ vi ad virginem abirent, eamque gratuitis ergo, reuerenter offerrent. At virgo accepta voluntate, pecunias pauperibus Christianis distribui iussit: illos vero ad Christiana suscipienda sacra instantè est hortata.

*Morbidos
multos sa-
nat.*

Inde virginis fama mirò omnium sermone celebrata, totam Piceni provinciam peruagata est; adeo ut plurimi varijs morbis oppressi, demonijs vexati, & medicorum ope destituti, ad eam sanitatis adipiscendæ causa confugerent, certamque salutem domum reportarent. Ea res cum grauiter templorum Pontifices offenderet, suggerunt Decio, ut eam, pestem & exitium dijs patrijs molientem, interficiat. Fuit contra nūo Faustianus id negocij datum; qui eam ad * Thunensem ciuitatem perducit, ibidemque in secretario ipsius diuersis plagarum generibus vexati, ac deinde in eculeo suspensam, lampadibus aduri iussit. Sed cum ea cruciamenta virgo Christi despiceret, iudicemque nī resistere, perpetuis ignibus cruciandam diceret, Faustianus, vocato ad se Marso, qui Audax dicebatur, propositis muneribus hortatus est, ut eam in cubiculo inclusam serpentum moribus dilaceraret. Marsus facile assensus, ut artem suam veneraret, unico serpente negocium suscepit. Cum ergo tota nocte angusto in cubiculo virgo cum serpente conelusa esset, hymnis, & psalmis, & orationibus, bestiam ita edomuit, ut nihil eo quidquam mansuetius appareret. Mane factò, Marsus aperto cubiculo cum pedem inferre vellet, serpens stris eum amplexibus circumdans, in magnum vitæ periculum prostrauit; deuorasseque protinus, nisi Anatolia comprehensum manu suæ serpentem abire in locum suum præcepisset: quod ille mox cum summa mansuetudine fecit. Quo viso, Audax Marsus Christum verum Deum confessus est.

*Dire cru-
ciatur.*

*Serpens ni-
hil ei nocet*

Faustianus interim sua spe & expectatione fraudatus,

iam, ut cognouit M
ri, nūo furor accen
tand misti. An
capit dānau t Po
nem man bas, gla
tero ratere in sua stru
ijit umpho ad Ch

MARTYRVM

sepiem filiorum eius:

videtur) conscrip

175. Soteru

extat

Cym* Antonini
Cubicum exorta
ua interceione pe
Felicis illastri adm
omnes fidei cultores
splenore fulgebat,
res, has nefandumque
um consistere posse
monibus ornata vidu
que tam sedulo inter
Ch istiane religion
secant per illam que
studium maxima cap
lo, um tacuisci nu
ton no Reipublice
ture Felicem ca
Antoninus ea denū
Vibis Publio v tunc
& Simam tradit, ut e
pacet.

Igitur Publius, ne
do cum al. oquo ad

que ad parentes re-
per spem. ita sub. to
et, vt assumpta in-
team que grauita-
virgo accepta vo-
as a s. tribui ius-
nda sacra instanter

datus, vt cognouit Marsum insuper Christum confite-
ri, n. mio furore accensus caeteri eum manē pavit, ac
tandem studio Anato- & Christianis sacris initiatum
capite damnauit. Porro sancta virgo, extensis ad oratio-
nem manibus, gladio ita transuerberata est, vt à dex-
tero latere in sinistrum vique confossa, glorioso marty-
rij triumpho ad Christum in g. ait.

Magus cre-
dit, & ca-
pite cahi-
tur.

S. Anato-
lia conso-
ditur.

sermone celebra-
gata est; adeo vt
monij vxat, &
tatis ad p. scēdē
tem domum repor-
rum Pont. fides of-
fessim & ex tūm
ut cont. nūo lau-
ad * Thuse ntem

MARTYRIVM SS. FELICITATIS ET C. Baron.
septem filiorum eius; ab Ecclesia Romana Notariis (vt
videretur) conscriptum. Passi sunt anno Christi
175. Soteris Papa primo. Ex eo quod
extat apud V. P. Laurent.
Surium.

Tom. 2.
Annal.

creta nō ipsius di-
de inde in ealeo
Sed cum ea crū-
ndicem que nūc
am dicitur, Fau-
Audax dicebatur;
et eam in cubiculo
eraret. Marfus fa-
ret, n. i. co serpente
nocte angusto in
sa esset. hūmas, &
tō nūc veniū eo
ane fuit, Marfus
venit, le pensus
genū vta pericu-
tū, n. si Anatolia
abire in locum
fama man. ue-
Christum verum

Cum * Antonini Imperatoris tempore, ingens Pon-
tificum exorta seditio Christianam religionem * Marci
vna internecione penitus delendam esse conclamaret, Aurelii,
Felicitas illustri admodum gente matrona, inter alios Impe-
omnes fidei cultores tanto pietatē s. virtutumq; omnium
splendore fulgebat, vt pontifices, illa vna superstitē,
res suas nefandumque dæmoniorum cultum diu sal-
uum consistere posse diffiderent. Erat enim castis adeo
moribus ornata vidua, & orationis studio die noctu-
que tam sedulo intentā, vt cū & i. vel solo eius intuitu,
Christianæ religionis amore inflammarentur. Cre-
scebant per illam quotidie Christi præconia, & pietatis
studium maxima capiebat incrementa; protius vt ido-
lorum sacrifici inuidia tabe centes, Imperatori An-
tonino Reipublicæ excidium denunciarent, n. ma-
ture Felicitatem cum filiis, dūs sacrificare cogeret.
Antonibus ea denunciatio commouit, Prætor
Vrbis Publico vitæ necisque potestatem in viduam san-
ctissimam tradit, vt ea ratione offensa Deorum lumina
placaret.

Egregia ca-
stus S. Fe-
licitatis
Vidua.
Pietas &
religio eius
opera cres-
cit.

expectatione frau-
datus;

Igitur Publius, ne suo deesse officio videretur, blan-
do cum al. oquio ad sacrificium provocauit; inde pos-
naturum

118 MARTYRIVM SS. FELICITATIS

*Vide animi
fortitudi-
nem in vi-
dua.*

*Reclnditur
cum septem
filiis.*

*Confortat
suos suos.*

*Alapis ca-
ditur.*

*Ianuarius
filius eius
natus ma-
trina.*

*Felix Se-
cundus fi-
lius.
Philippus
tertius.*

nam atrocitate cum minis proposita, formentum peccus renore conspice necebat. Cui scilicet, Ne inquit, blandimentis tuis reclusi, nec tenentibus frangipoteo. Quid tu sanctum Spiritum, qui fidelium mentes inhabitat, nosque contra adversos recit casus, alihomine superandum existimas? nihil agis; de illi namque protectione secura, supplicia tua superabo, & si inter ista fuero, gloriofior em occisa triumphum reportabo. Publius enim fecundine virtutem adunatus, illam cum filiis septem recludi iussit. Abavdie in forum Martis pro tribunali sedens, pronuntem blandiatur, Felicitas, nescere quid filiorum tuorum egregia in loe iunenum, & nobis fiat damna iunentem clementia tua in interitum tradere. Respondit matrona. Misericordia tua impietas, & calidatio crudelitas est. Et conuersa ad filios, O hijs, inquit, & chara matris pignora, mentem cordos, pene celum et gite, ibi vos expectat Christus cum sanctis suis. Pugnat pro animabus vestris, & fideles vos amore Christi exhibete, Audiens hæc Publius, iussit eam alapis cædi, dicent; Itane me proflante, si amonita dare audes, vel ipse dominum uoluerum mris in perniciem spontanei ruant? Et statim amora matris filium eius Ianuarium natu maximum blando ad se sermone vocauit, mulaque hæc contemnenda obtulit, si uolis sacre fidei ueller. Sed cum ille non uellet rejiceret contemneretque, Publius fulmine uerborum minas ingeminans, iuuenem terrere nitebatur. Tum ille; Quid, inquit, inani uerborum strepitu aures meas obtundas? Ego enim Christi uirtute hæc facili superabo. Iudex ea contumelia provocatus, uirgis atrociter caelum in excitem reppa iussit: Inde uero Felicem secundum adduci.

Is pari constantia Iudicis blandicias minaque excipiens: Tunc, inquit, existimas uel me uel aliquem fratrum meorum à Domini nostri Iesu Christi amore auellendum? Hoc audiens Præfectus, isto amore, infixi sunt: tertium, domine Philippum. Is simili audacia Iudicis

Iudicem & inani
nim recepit in
Sianus; magis an
quem sic Index, Vi
peilima matre, vt
omnes eundem que
Imo si tua tormen
num inter tum,
Amoto Siano, iussit
vix dum ex ephebe
iuuenem, adeo vi
Iudice, Christum e
carnitum, cui di
& nequaquam pa
rees Respondit Vi
Nos paradiu Ch
tam habemus, n
encomiauerit. Q
habere propitium
imprudenter ma
donum, dicens q
in omni, domine Cr
nauis, & di, q
bis, hoc quoque
ite septem, an
fascia prompti
Index dixit, Crad
instituta contem
Matris uero con
que potest idolo
saperes. Omnes
confitentur, sen
ur. Tunc Publius
elosi, gesta omni
Imperator rer
eos in sic, uariis
mas quidem stat
su, parclate in

Iudicem & inania decorum simulacra inuectus, iterum est receptus in carcerem. Mox affuit quartus, Silanus; insigni animi & corporis robore iuuenis. Ad quem sic Iudex; Vt vdeo, inquit, conuenit vobis cum pessima matre, vt spectis principum mandatis, vnum omnes eundemque interitum subeatis. Cui Silanus; Imo si tua tormenta sane puerilia timuerimus, in æternum interitum, suppliciaque horrenda incidemus. Amoro Silano, iussit quæritum præsto esse Alexandram, vix dum ex ephebis egressum, cana tamen prudentia iuuenem; adeo vt libere constanterque, mirante etiam Iudice, Christum conficeretur. Isto amoto, iussit applicari sextum; cui dixit. Forte vel tu vitam amplexaberis, & nequaquam pari cum reliquis stultitia in perniciem ruas. Respondit Vitalis, (hoc namque illi nomen erat) Nos quam diu Christo perfidem coniuncti sumus, vitam habemus, neque possumus vllis mortis angustiis circumueniri. Qui vero impuris sacrificijs daemonem habere propitium aëtur, sibi sempiternam mortem imprudenter machinatur. Perfectus eam pueri prudentiam, & cœdique libertatem admiratus, Et quid est, inquit, demon? Cui Vitalis, Omnes dii gentium daemones sunt, & illi qui ipsi diu nos honores tribuunt. Publius, hoc quoque per contemptum amoro, iussit prodire septimum, animo ad supplicia pro Christi nomine ferenda promptissimum. Hic Martialis vocabatur; cui Iudex dixit, Crudelitatis fautores effecti, Augustorum infligita contemnitis, & in vestra perniciem permanetis? Martialis vero contra exclamans; O, inquit, si nosces quæ poenæ idolorum cultoribus constitutæ sunt, aliud sapires. Omnes enim qui Christum verum Deum non confitentur, sempiternis gehennæ flammis iubeantur. Tunc Publius omnibus am auditis, & carcere conclusis, gesta omnia in seripe s redacta Antonino misit.

Imperator vero Antoninus, diuersos ad Iudices eos misit, variis exatnificandos supplicijs. Et primus quidem frater, plumbatis diu grauiusque caesus, præclare in Christi confessione spiritum tradidit.

*Silanus
quartus.*

*Alexander
quintus.*

*Vitalis
sextus.*

Psalm. 95.

*Septimus
Martialis
puer.*

*A diuersis
iudicibus
variis cruci-
atibus in-
te reseruitur.*

120 MARTYR. SS. VIRG. RVFF. &c.

dit. Secundus & tertius, fustibus mactati, egregiam animi constantiam, ad extremum usque vite spiritum, magno fidelium gaudio declararunt. Quartus praecipitio interemptus, ad caelos migravit. Reliqui tres, capitali sententia dampnati una cum matre, intrepide ceruices gladio subdiderunt; pia interim genetrice sua pignora ad tam praeclarum certamen hortante & confirmante. Quae demum & ipsa, de filiorum iam salute secura, plena gaudio & exultatione in certamen prodit: & gloriosum triumphum simili exitu feliciter complevit.

*Tandem
& mater
decollatur.*

*C Baron.
Annal.
Tom. 1. &
in notat.
may. Rom.*

MARTYRIVM SS. VIRGINVM RVFF-
sina & Secunde; Ex eo quod V. P. Laurentius Su-
rius ex antiquis monumentis optima fide decerpfit.
Passae sunt anno Christi 260. Sixti Papae, pri-
mo. Valeriani & Gallieni
Imp. 6.

*10. Iulij.
Barum pa-
tria & pa-
rentes.*

RVFFina & Secunda sorores, patre Asterio, matre vero Aurelia, ciuibus Romanis genere & dignitate clarissimae orae, & Christiana religione imbutae, ipso persecutionis seruire, Armentario & Verino aequae Christianis, summa parentum voluntate desponsatae fuerunt. Sed ij desertores fidei repente facti, nec tamen sua perditione contenti, etiam has Dei famulas detestabili persuasione ad sui imitationem inducere nitebantur. Illae vero, ut insanas eorum decedant adhortationes, ad praediolum suum quod in Tusciae partibus videbantur habere, sese contulerunt. Id audientes Armentarius & Verinus, eam fugam, suam contumeliam interpretantes, illas apud Arcefilium comitem accusarunt, quod ipsis repudiatis, contemptisque templorum mysteriis, Christi caeli terraeque Deum confiterentur. Ijs auditis, Arcefilus cum equitum turma celeriter eas insecutus, via Flaminia quatuordecimo militario com-
prien-

*Accusantur ab eo
Arcefilium
alios spon-
sus.*

prehendit, reuocata
R. Do. liscor. endas:

Donatus indigno
in custodia man-
latam conspectu b
fieri sic & marita
peatibus in vita co
rogat. Ad quae Ro
horreo, necidols
& momento temp
que cum aternitat
incertum suis am
Junius Donatus, co
cto, Omittis, inqu
rui. Tum Arcefila
mar moni fortien
sina; Ita uideis m
posse, quasi ego
Christo Dei filio vi
rem aud. Arcefila
umorem adferant;
reuocare potens,
Deseparare.

Tum Donatus,
eius illellis ead
flata iporum per
tem secunda Rus
more iudicem inse
me regni calorum
officis, me vero cu
Praefectus, ut vi
Ad quae Secunda
infans; sed amba
simul cadamur, q
fiemur.

Praefectus caru
obseruo concludi
ciao grauius ciu

Pat, egregiam ani-
 que vna spiritum.
 Quartus prae-
 E. Reliqui tres, ca-
 tre, intrepide cer-
 um genecice sua
 hortante & con-
 torum iam salute
 in certamen pro-
 mxiu felicitate

INVM RVF-

Laurentius Su-
 na fide decessit.
 Papa, pri-
 ven.

Asterio, matre
 genere & digni-
 gnone imbuit;
 o & Verno aequo
 tate de pontate
 fact; nec tamen
 famulus de resia-
 ducere neban-
 natent adhorta-
 T. offeiz partibus
 I. audentes Ar-
 em contumeliam
 comitem accu-
 iq. temp otium
 onstiterunt. Ijs
 na celerem cas
 m. iliano com-
 preh-

prehendit, reuocataeque ad Urbem Iunio Donato prae-
 fecto discedendas traxit.

Donatus indignabundus, ab inuicem separatas duce-
 in custodiam mandat; dieque tertio Ruffinam suo ob-
 latam conspectui blandis admodum verbis ad deorum
 sacrificia & maritalis amplexus hortatur: vique vo-
 preatibus in vita concessis persuadetur, etiam atque etiam
 rogat. Ad quae Ruffina praeter alia; Nec captiuitatem
 horreo, nec idolis sacrifico: quin & Voluptates foedas,
 & momento temporis interituras detestor: eas vero,
 quae cum aeternitate coniunctae, nihil lubricum, nihil
 incertum suis amatoribus promittunt, amplector,
 Iunius Donatus, eo responso tam prudenti non intelle-
 cto, Omisissis, inquit, vaniloquis verbis istis, nube viro
 tuo. Tum Arcesilaus: Cum sit, inquit, rea sacrilegi, in
 matrimonij sortem admitti non potest. Respondit Ruf-
 fina; Ita tu dicis matrimonij in sortem me admitti non
 posse, quasi ego hominis vxor esse desiderem, quae
 Christo Dei filio virginis tatem meam deuoui. Quamob-
 rem audi Arcesilae Comes, Quare alium, cui minae tue
 timorem adferant; me quidem nec à virginis tatis pal-
 ma reuocare poteris, nec ab amore & cultu Christi filij
 Dei separare.

Tum Donatus, accita Secunda, Ruffinam sororem
 eius flagellis caedi iussit, ea spe, ut Secunda terrore pro-
 strata ipsorum persuasionibus assentiretur. Vt vidit au-
 tem Secunda Ruffinam sororem flagellari, magno cla-
 more iudicem insectata, Quid agis, inquit, scelestissi-
 me regni caelorum hostis? Cur sororem meam gloria
 afficis, me vero eius gloriae non pateris esse participem?
 Praefectus, Vt video, ait, sororem tuam infamia superas.
 Ad quae Secunda; Nec soror mea infamia est, nec ego
 infamia; sed ambae Christianae sumus: & iustum est, ut
 simul caedamur, quae pariter Christum Dominum con-
 fitemur.

Praefectus earum constantia superatus iussit illas
 obscuro concludi loco, & sotorum è stercore fumo ex-
 citato grauius cruciari. Sed humus ille thymianate

*Ducuntur
 in singulas
 custodias.*

*Egregium
 Ruffina re-
 sponsum.*

*Vouit Chri-
 sto Virgini-
 tatem.*

*Flagella-
 tur.
 Secunda
 mira forti-
 tudo.*

*Nota Virgi-
 nis constan-
 tiam.*

*Factor mi-
 tatur in
 odores aro-
 maticos.*

*Inferrenti
dolor non
laeduntur.*

*Saxo alli-
gata non
possunt sub-
mergi.*

*Capite ce-
duntur.*

*Plantilla
in flore ad-
monita eas
sepelir.*

*Translatio
in Urbem.*

fragrantior, summam earum nubes de cœtationem inferebat. Porro obscuritas lucem meridianam splendore vincebat, & omnia terra in laetissima oblectamenta, mira Christi gratia, vertebatur. Inde igitur eductæ & in balneis incubatæ, in fervens dolium in stas sunt; sed calor virtutis suæ mox oblitus, dulces corporibus earum præstitit refrigerium; prius ut Præfatus stupore oppressus, eas saxo uno ad ambarum colla ligato in Tyberim præcipitati mandavit. At illæ dimidia fere hora aquis superiores tandem sicci vestibus in ripam fluminis delatæ sunt; ibidemque Christi numen hymnis & canticis, spectante populo, celebrarunt. Index rei illius certior factus Arceliano Comiti dixit; Istæ quas mihi obtulisti, profecto aut magica artes nos superant, aut vera sanctitate prædita, res has adeo stupendas gerunt. Itaque tu eas recipito, & pro arbitratu vel pectito, vel absoluto.

Igitur Arcelius sanctissimas virgines in sylvam per viam Cornelianam decimo ab Vibe milliario abductas infendo, quæ Bizo vocatur, patiter capite cedi, eorumque corpora lupis deuoranda tradi mandavit. Sed domini gratia non defuit in Christum credentibus etiam defunctis. Plantilla namque in cuius prædiorum cæsa sunt, per visum eas miro gemmarum ornatumantes compicere meruit, sibi que dicentes audierit; Plantilla reuocatum tuum à flagitioso idolorum cultu, & impræmedulitate calcata, crede in Christum, nostraque corpora in prædio tuo relicta sepelito. Plantilla ea visione admonita, protinus ad locum abiit, uentraq; sanctarum corpora ab omni fœtore & labe libera, adorant & crecidit, atque in montanentum nouum intulit. Iam vero, (in urbem olim translata,) in Basilica Lateranensi prope baptismum debito honore seruantur. Locis autem ubi sunt passæ, auctus est fides Episcopali, quæ & titulo Sylæ Canadie reperitur scipius appenata.

VITA

VITA S. AM

ius Gerdila V

Laurentium S

Primusq

Anna

Bara Amibe
Des oppidum
nonnatum iusti
in obata solat o
ingit cura & mu
rit de quædam
liberare vita
spem horretu
mante Pip no
capient atque
ant, generoq
piti.

Ex hoc tam
pedit Aldebe
tratus; ac
natus, Hincle
torec vig uat
hinc bignum
mipponit i
vener Anglor
laurum conu
tam, quæ on
ex, delect fam
di mades gna
miret, de cad
ce non u. cu
f. in hinc re
h. m. quædam

VITA S. AMELBERGAE VIDVÆ, MA-
tris S. Gudila Virginis: Ex ea que extat apud V. P.

Laurentium Surium. Claruit temporibus Pipini

Primi qui floruit, (ut patet Tom. 8.

Annal. C. Bar.) Anno Domini

651. & reliq.

DATA Amelberga illustrissimis orta natalibus, Xan-
Des oppidum tunc hereditatio obtinuit, donec
monasticum institutum compexisset. Parentum ve-
ro orbata ciano, licet etate tenera, familiam per-
trigili cura & multa comitate gubernavit. Deceue-
rat illa quiescentia, continentia in primis rustiosa, ex-
libem agere vitam, quo multo iuvius CHRISTI
spiritu floeretur, sed parentum voluntate impulsu,
maxime Pipino S. Gertrudis parente idipsum enixe
cupiente atque vigore, VVigero homini præpo-
senti, generis nobilitate pati, nec dispati moris in-
puit.

Ex hoc tam sancto tamque felici conjugio primus
prodit Aldebertus Cameracensis Ecclesie præsul con-
ciliatus; deinde sorores quatuor Kenlitis, Pha-
ramis, Elmelandis & Gudila, eximia omnes sancti-
tate ac virginitatis præcipue laude conspicuæ. Porro
Amelberga cum postremam viro gestaret, & paucos
ante præsepj dies, instat parturitum, in nati-
vitas veniet, Angelus cõsuetudine recreata, auditur se filiam
sumere continentia & castitatis virginem partu-
ram, quæ omnibus vite sue diebus gratissimum Deo
exhiberet familiam. Illo tam insperato Dei benefi-
cio munifico gaude, totam se ad grates Deo debitas cum
mortore cedens composuit, pro exj sanctissimis dis-
cepulis sicut cum pio affectu, imbat, ut nihil is ca-
stus non humilissimus, non denique sanctus videretur.
Quæcumque regi, proceres propter nobilitatem &

C. Bryon.
in notat.
mar. Rom.

10. Julij.
Patris
eius.

Nobilis
gere, viro
nobile ac
pio.

Idem vo-
catur etiam
Embertia

Filia eius
Virgines
permanet.

opus,

opes, illarū nuptias studiose ambiebant; sed illæ Christi amore vehementius inflammatae virginitatis propositū tenaces, mortalium hominum coniugia repudiabant.

Interea parentes insigni filiarum pudicitia & assiduo precandi studio, cui sedulo incumbebant, delectati, & ipsi mūdo yalescere, seseque totos ad spiritalia Christi castra transferre decreverant. Nec mora. V. Vigerus princeps sapientissimus (ut erat ab Angelo prædictum) monasticæ vitæ institutū compexus est: Amelberga vero sacrum velamen ab Auberto Cameraeensi antistite accepit, seseque totam Domino consecavit. Tum vero, quanquam ab incunte ætate in opera pietatis sedulo incubisset, tanta corporis scilicet suum inedia maceravit, spiritumque assiduis precibus & meditationibus roboravit, ut non tam in terris, quā in ipso cælo degere videretur. Cū vero Dominus tāus laboribus finem imponere vellet, acinnum tandem correptam febre, ex hoc mortalitatis ergastulo, ad temperata cælorum regna sanctam illam evocavit. Corpus fuit multis omnium lachrymis, ac præcipue magna pauperum lamentatione, in Lobienſi sepulchro monasterio, eximus admodum miraculis clarum; quod deinde multo post tempore, translatus est Barchinam.

Felix obitus eius.

Ex Lobienſi monasterio (iuxta Ioan. Molan) transfertur Barchinam.

C. Baron. Tom II. Annal. & 12. Alias Kanuti.

VITA ET MARTYRIUM S. CANVTI,

Iunioris, Danorum regis, ac protomartyris; Ex ea quæ scripta est à Saxone Grammatico, Historia Danicæ

lib. II. Passus est. Anno Parte salutis 1081. Gregorij 7. Pape 9. Relatus in Numerum Sanctorum ab Alexandro 3. Papa Anno 1164.

10 Julij.

Canutus Suenonis filius, propitiæ fortunæ beneficio, summis naturæ donibus cumulatus, magno cum

eum indolis exper
Quippe contracta
monstra perdomu
stima trophæis ad
gratibus, patenti
victoria fucum
amplificanda ven
sit, rerumque,
spectatorelle por
etiam iuvenile co
conficiendo, am
mar, eius bellica v
um magni. Canu
nomis videretur
lus cum Patenti re
ret. Nec, enim vir
fluvius videbatur.
oleiscentis defuit
iorem, obrutia
perpetuus inerti
Suenone ætem
etiam auctus papa
namque Danoru
comp. exa, Canu
gem manit impo
cui habet ad nem
tempta, nega un
rubescerebat. Soli S
procedi, Canuti
respuerant. Porro
factores, legum
cunditate promiss
betandos curam
spes, partim met
pos, tribus danica
mas Scandi mari
cuius ipse incolu
erat.

eum indolis experimento ætatem animo præcucurrit. *Martyrol. Rom habet*
 Quæ præ contracta iuuentute, myoparorum piratica 7. Ianuar.
 monstra perdomuit. Sembicis atque Eftonicis illu-
 strum trophæis adoleſcentiam egit, nouisque virium
 gloria bus, paterni roboris fundamenta tranſcendit. Quæ
 victoria futurum eius dominium ominata eſt. Pio *raras ad-
huc adole-
ſcent.*
 amplificanda tuendaque patria iuges excubias geſ-
 ſit, rerumque, quantum ob infirmam ætatem vix
 ſpectator eſſe potuit, auſtor haberi præſumpſit. Quia
 etiam iuvenile corpus continuo viſu ad bella impigre
 conſcientia, nimique viri iter ſuſtinenda firmabaſſe, ta-
 mag; eius bellica vi in tantâ claritate exceſſit, ut redui
 uum magni. Canuti ſpiritus fortunamque, ſimul cum
 nominis videretur communione fortis, adeo ut nul-
 lus eum Paterni regni ſucceſſione potiturum ambige-
 ret. Neque enim virtute iam maturus, honori intempe-
 ſtius videbatur. Sed ne liberalitatis ſpecies eus ad-
 oleſcentiæ deſiit; cuius fratrem Haraldum nam ma-
 iorem, obtruſa modicæ cordis, inter iuuentutis initia
 perpetuus inertie labor oppreſſum tenebat.
 Suenone autem deſuncto; regiæ ſucceſſionis dele-
 ctum anceps populatium ſententia pertractabat. Maior *Haraldus
frater eius.*
 namque Danorum pars, Haraldum oculi cupiditate
 comperta, Canutum reſpuebat; ignaumque ſibi re- *Dani Ha-
raldum*
 gem maluit imperare, quam fortem. Præferebat auda-
 cia hebetudinem, & egregiæ indolis claritate con- *ocio & in-
orisa dedi-
tunt præfe-
runt Ca-*
 tempta, negatum virtuti culmen vitio tribuere non e-
 rubefcebat. Solum Scaniens, iuſta animi inclinatione
 proweſti, Canuti probitate culta, Haraldis deſidiam
 reſpuebant. Porro Haraldus pleroſque fraternæ patriſ
 fautores, legitime emendatione liberionſque vitæ in-
 cunditate promiſſa, per ſubornatos in gratiam ſuam ſo-
 licitandos curauit. Ita à Canuto vulgi animos partim
 ſpes, partim metus auertit. Ipſe deficientibus à ſe co-
 ſpis, tribus duntaxat roſtratis nauibus in anguſtiſſi-
 mas Scaniæ maris fauces elabatur, regno carere iuſſus,
 cuius ipſe incolumitatem protegerat, terminos au-
 terat.

Vbi

116 VITA ET MARTYR. S. CANVTI

Vbi fraterna legatione, regni communionē spondēte reueniuntus, pretis mandatorum blanditis, Suediam fugiens, ut ante per quam stultum ratus, eius se promissis infacta fortuna cedere, cuius eadem ad huc vigente trinus acceperit.

*Haraldus
obit, & Ca
nuta fit
rex Dano-
rum.*

*Ducit Ro-
berti Flan-
dris prae-
fati filiam
Echlam
uxorem.*

*Iustitia &
seueritas
eius.*

*Episcopi
premium in
ter proce-
res locum
tribuit.*

Mox perinde ac pae nūtiarum oblitus, intactis partibus, belum aduersum Orientales viuentē patieccipui, enixe persequitur. Interim Haraldus b emittit, cunctis, defugit. Quamortuo Canutus sacernis suffragis in regni f. f. g. u. reuocatus, Orientē bellum, quod in a. o. l. e. s. c. a. o. l. u. s. in exilio auspiciatus fuerat, accepto sol o, potes amplificandē religiois, quam explendē cupiditas gentia, totis viribus innotantem curabat; cum incrementis fortunae etiam claritatis augmentum apprehendere capiens. Nec ante manum ab incipio retraxit, quam Cutorum, Semborum, quae ac Estoniam regna funditus delectet. Deinde sablato hoste, nuptias circumspiciens, finitimaq. coniugia obicem ac dignitate sua minora reputans, Praefecti Flandriae Roberti filiam Ethelam in matrimonium aduocauit, ex qua filius ei Canotus obuenit. Cumque magnarum insolentia, solatos habetatosque pulci iuris nemos adspiceret, omnibus ingenij modis ad reparandam patris moris discipulum ramis, probationis iustitiae cultum seuerissimis edicte instituit, contra unque & labentem equitatis tenorem in pūst num hab. c. i. reuocauit. Non languat, non necessitatem, quo minus iuste se gereret, indulgentiam habu. i. null. a. amicitiae aut familiaritatis impunitatem iunxit tribuit, sed labefactum iuris vincum tenacissimo nezu astinxit ac praecipue seueritate vestigia sollicitus vltimavit, coque studio grandissimas Maiorum offensas contraxit.

Sacris decus suum reddebat; sacerdotia gerentes graue nuntius pro equebatur; cunctis ab inerti & rudi populo passim iustam pontificibus venerationem haberi conspiciebat, ne tanti nominis portitores inter

interpretatos rel
dulla, pūmum ed
Ducibus assigna
Nec seum Pontifi
et, eadem pū
regulatus deceret
laorem cū honor
ueritas, vūgatis lo
dem profu. uenit
reos, obediā repel
pūenit. pūmū
uerum dū na cor
bitum tradidit. o
nes, sacerdoti i
stereu. t. pū honor
obrem d. gūat po
glo. ex. c. h. e. s. c. u
den est. v. d. a. n. o
bur. i. u. s. q. u. i. o
dom. i. l. e. s. u. a. n. o
pū. a. r. e. s. a. i. u. o
g. o. a. i. u. s. u. a. r. e. c.
m. t. Q. u. p. o. m. t.
ment. a. p. e. n. e. q.
Neaurem Suen
f. e. l. e. m. n. e. p. h. y.
f. a. n. d. e. n. s. i. a. c. i. a.
r. i. n. C. u. o. r. e. c. o. l.
o. p. e. r. o. s. i. f. i. t. e. l. a. b.
d. i. e. x. f. i. m. a. n. e. g.
q. u. a. m. h. u. m. a. n.
q. u. e. n. s. i. d. e. m. f. e. r. m.
r. e. n. t. a. n. z. z. f. i. s. i. n.
r. e. r. d. e. l. e. s. i. t. i. u. s. s.
c. e. n. a. m. c. r. o. g. a. t. i.
R. e. x. o. b. e. n. e. d. i. c. t. a. t.
f. i. n. i. t. s. q. u. a. m. s. i.
u. e. n. i. s. d. s. p. o. r. t. o. n. e.

feret priuatos relinqueret, decreti circumſpectoris induſtria, primum eſ inter proceres locum perinde ac Ducibus assignauit, auctoritatem honore concilians. Nec ſolum Pontificibus dignitatis incrementa donauit, ſed etiam priuatorum Clericorum ordinem benigniſſimis decretis adornare ſtudebat. Nā quo cunctis latorem eiſ honorem redderet, literatorum controuerſias, vulgariſſimae conditione exemptas, ad eiuſdem profeſſionis iudicium relegabat. Idem religionis reos, obiecta repellere nequantes, pecuniaria multa puniendos permiſit. Quibus etiam in omnia, quae aduerſum diuina committerentur, animaduerſionis arbitrium tradidit, cunctasque huiusce generis actiones, ſacerdotali iudicio deſignatas, a publico foro ſeueritate, ne honorem impares condito moueretur. Quamobrem dignitatē pondus ad eam, de qua prius noſtiſſimo excellens, eorum reſpectui ineſſe voluit. Quo effectum eſt, ut Danorum nemini, niſi Regi aut Pontificibus, eique qui poſtillimus Regi ſuccederet adaeſſetur, domus ſequeſque ſacrae actionibus impulare. Idem populares, a ſacris actioſum rudes, acrimarum religioni aſſueſcere conabatur. Sed propoſiti iniraſaſio ſuit, Quippe maturitatem rerum, nouelli cultus rudimenta capere nequebant.

Neantem Sueno Episcopos promiſſam templi reſpectum negligentius, exequi videretur, copiam Roſchildenſis ſacrae fabricae ad ſinem uſque perduxit. Cuius excolendi grauiſſimae, coronam autem pondusque operoſiſſime elaboratam, in eius ornamentum appendit, exiſtens manſueſcit opes potius ſacrorum ſplendore, quam humane auaritiae ſeruire oportere. Egiptus quoque iſſidem ſerme temporibus, opulenta rege, Laurentioz ſolis inchoauit a ſe opus expleat. Quibus rex deſicati iuſſis, ſanctam dotis nomine munificentiam erogauit. Prima namque dedicationis die, Rex ſolenniter altarē ueneratus, quartam regi numiſmaris, quartam ſine in ciues exactionis, quartam a ſtatu cenſus portionē, ei qui pro tempore loci antreſ extitit,

Fauor eiſ in Clerum.

*Sueno Episcopos
ſcopis Danica.*

*Liberalitas
eius in Eccleſias.*

terit, muneris loco, perpetuo iure possidendam concessit.

Vult Angliam infeliciter amissam, armis repetere.

Cum vero Danorum nomen, armis in desidia cadentibus, à paterni auunculi temporibus obructi animaduerit, nouarum rerum cupido subrepsit, Angliam infelicitate amissam, hereditatis nomine repetere. Recolebat enim bellicam Maiorum gloriam, cumque opibus imperii fines nullo magis, quam Anglicis creuisse titulis; maioremque eis ex vnius insula, quam totius Orientis spoliis incessisse splendorem. Vt igitur Maiorum fortitudini responderet, atque auri nominis gloriam æquaret, omnium quæ paterna corrupisset inertia refectionem, suæ commendabat industria: patientemque perous, auum æmulatus est.

Olaus fratris eius, in Canutum perfidus animus.

Primum igitur occultum Olauo fratri consilium prodit, eoque id ipsum horrante, rem deinde popularibus aperit. Alacris omnium assensio fuit. Sed quem Rex sibi fraterna charitatis vicissitudine respondere crediderat, latenter æmulum habebat. Olauus enim affectatione regni, pietatis erga germanum oblitus, perfidissimi pectoris habitum, summa fidei simulatione tegebat. Et ne solus insidias volueret, lecta societate, clandestinæ coniurationis cæcum instruxit. Canutus vero omnium animos gloriæ magis quam sceleri intentos existimans, imperata classe, Limici maris oris aduehitur, à quo breuissimus in Oceanum transitus patet, quondam nauigiis peruius; nunc vero interiecta arenarum mole præclusus. Hic Rex fratrum diu præstolatus aduentum, nauigandi cunctatione exercitus alacritate est excussus. Nam Olauus reddita tarditatis ratione, veniendi moram in dies extraxit, ut vel Regem sine eo proficiscentem regno priuaret, vel tarditate suspensum exercitu destitueret. Nec eum callida consilij ratio fefellit. Nam tota à Rege classis, fastidita eius expectatione, defecit. Tandem de fratris perfidia certior factus, classe præstolari iussa, Sleuicum lectissima manu festinato contendit, ibique fratrem inopinatum & attonitum interceptit. Deinde productum accusatumque propell-

Olaus à Canuto

stamque, nec obliuiscere eum, nauigio eam aut duc man conueni patum fam dius exercitum solatiumque causati, cluentiam, domos ab itaque huius facti cepit, dolorem pr inuitam in religio nom ne, primam nem corripuit; la rationem opportuna etorum deus instra conatus extum inue decematum so utio esse deest neotes, a constanter reularu militiam perdidit et per libertate spoliati tioris conditionis approbati ut intellesp. centronales lat gnom. ne Peculato regade pensionis d. m. a. n. religion mandatum immittit tur, multitudo æmul quatores tractant regem quoque vesan portune sua rarus ac concessit, ibique si res sin stre cessill nullum inter perfid rim imminebus I niam petit, saluter illeum suis finibus nia quoque propell

posiendam con-
mis in sediam ca-
bus obtinam.
brept, Anglam
nom ne restere.
gnam, cumque
am Anglis cre-
tus in eis, quam
lorem. Vigetur
que ad nomi-
ceno conupidet
et duntaxat pa-
ci.
fari consilium
de populati-
o fuit. Sed quem
line respondere
at. Olaus enim
manum obtrus,
a fide simulatio-
et, lecta societate,
struxit. Canutus
quam fecerit in-
lumi maris oris
nam transitus pa-
re reto interfecta
a flatorem diu
ntat obexerci-
qu. tota tard-
extraxit, ut vel
iuerit, vel tar-
Necnon calida
claus, fastidita
el at. perfidia
cineum celsifi-
tatem inopina-
ductum accu-
satum.

satumque, nec obiecta valide propulsantem, catenis *vinctus in*
coercitum, nauigioque in Flandriam relegatum, car- *Flandriæ*
cerali cultu mandandam curauit. Cuius captionē *mittitur.*
conjurati partim fama aut nuncio experti; quo cali-
dus exercitum solacrent, incertem regis moram absen-
tiamque causati, classem clandestino monitu circum-
uentam, domos abire iusserunt.

Itaque huius facti Rex postquam cognitionem ac-
cepit, dolorem prout, deinde lætiam egit. Siquidem *Rex Canu-*
injuriam in religionis hab tum formauit, mu *Etæque tus Danos*
nomine, primam exigendarum decimarum occasio *conatur*
nem corripuit; lætatis quod ei utilissimam propositi *inducere*
rationem opportunitas concilasset, suo dedecore *ad decimas*
erorum decus intrare cupiens. Sed penitissimi regis *soluendas.*
conatus exitum inueni non potuit. Dani enim illam
decimarum solutionem non religionis, sed ignominie
esse decernentes, annum ab eis frugem dependere
constanter recusarunt, potiusque grauiare, ob ad- *Nolunt Da-*
missam perfidiæ crimen, semel multari, quam sem- *ni perfolu-*
per libertate spoliati, satis esse dixerunt. Hanc de- *re decimas.*
terioris conditionis partem Rex a populo vniuerso
approbati ut intellexit, simulata pecuniæ exactione,
septentrionales lutiæ partes ingressus, Testonem co-
gnomine Peculatorem, eiusque collegam Horræ col-
ligendæ pensionis quæstores instituit, mu *Etæque* me-
decimarum religionem d iſſere cupiens. Qui cum *Quæstores*
mandatum immittis, quam iussi fuerant, exequeren- *regis ca-*
tur, multitudo æmulorum regis hortatibus concitata, *duntur.*
quæstores trucidauit. Nec eorum cadibus satiata, in
regem quoque vesana prorupit. Qui impetum eius op-
portune sua ratus absentia declinandam, Slesuicū
concessit, ibique consulem cum filio constitutam,
si res sinistre cessissent, persagere in patriam iussit,
nullum inter perfidos præsidium habituram. Ipse inte-
rim imminetibus lutiis, quo tutior secessu foret, Fio-
niam petit, salutem insulæ præsidio quæsiturus. Sed
illi eum suis finibus exegisse nequaquam contenti, Fio-
nia quoque propellendum decernunt. Iamque Rex

*Blacco per
fidem in re-
gem suum.*

accepto traiectionis nuncio, Sialandiam emigrare sta-
tuerat, cum Blacco quidam, primam ipsius familiarita-
tem adeptus, simulatae fidei consilio segam dehorta-
tur, ne foemineo more latebras circumspicere videatur;
se interim plebis acta specularutum, blanditiasque
irae eius oppositum promittit. Sed Blacco, omni
legatione sinistris plebem monitis palpitans, conci-
liandae gratiae loco, odium Regi impensus struit, ac
deinde reuerfus pacatorem tamen populi animum
nunciat.

*Præclara
militum fi-
des in re-
gem.*

Canutus interim, quotidianis factorum solenniis
assuetus, ne quid religioni præponeret, Albani ædem
sacram pro se deprecaturus accedit; ubi dum religioni
vacando officia sanctitatis exequitur, confertatæ mul-
titudinis corona armis sacrarium clausit. Quotquot er-
go ex militibus hoste præcurrere poterant, periculi con-
sortium affectantes Regem petebant, eius in seipsum
discrimen transfundere cupientes; cumque salutem le-
cessu consequi possent, periculum præsentia quæse-
runt, morteque clari, quam fuga tuti fieri maluerunt Be-
nedictus quoque fraternitatis nexum fide imitatus, in
templo cum fratre commori destinauerat. Ericus vero
seorsum ab hoste conclusus, cum solus multitudinem
sustinere nequiret, per medios hostium globos, ferro
secessum molitus, erupit. Tunc nemine religiosæ pacis
domicilium violenter irumpere præsumente, primus
Blacco, cunctantibus cæteris, ferro valuas petiuit,
ductuque suo eandem cunctis licentiam tribuit. Ita se
non sacrilegij modo, sed etiam publici paricidij ducem
auctoremque exhibuit. Quod videns plebs, concitato
seditionis motu templum aggreditur: eoque irruptione
facta, diuinos lares ac sanctissima penetralia sacrilega
tempestate fecerunt. Verum Blacco in ipso, quem irru-
perat, aditu trucidatur, datus paricidij piaculis, violati
sacrarum pœnas pependit. Benedictus etiam liminibus
irruptorem excipiens, dum foribus actius propugnat,
occiditur.

*Pœna scele-
stissimi pro-
ditoris
Blacci.*

Rex interim inter erucatos imminens violentiæ
strepit.

strepitus, fiducia con-
remit, neque religio-
esse, vacavit. Sed n-
datis studio vacua-
à popularibus perf-
propinquam fieri n-
centio sacerdoti sac-
mam mortis acce-
soluit, præmi umq-
erunt. Deinde prop-
sal se carus occubui-
tur percussorem exp-
ceæ motu ferro factu-
diam edat, profusa-
vium erogavit. In-
ritus, corpus immo-
batur, excessit, q-
Glandestina eius vi-
rimentis enituit. Sa-
mastram, ænera ei-
mentis, ignotamq-
fulgore detexit.

VITA S. * H
Trentensis & prim
enat apud V. P. L.
no salutu 754. C
pa, su

Hædolphus clari-
deserto studio a-
gumem peruenit
entis contra vitoru
Rausponam vrbem
pro Christi gloria

ratorum solennis
 eret, Albani adem
 ubi dum rel goni
 , continentata mul
 uis. Quo quoter
 terant, pericul
 , e us in se pso
 cum que salutem le
 praeferat a gaele
 fieri ma uerut Be
 m fide imitatus, in
 auerat. Ericus vero
 us multitudine m
 um globos, ferro
 ne rel glorio patis
 uamente, pumes
 to ualua petuit
 am tur bor. Ita se
 el paritid daceim
 ens pbes, conuato
 uraque rati rone
 penetrata sacre lega
 in pio, quem nu
 di pacatus, volat
 us etiam inimicib
 act. us propugnat,
 minentis violenti
 Atropi

Rex confi-
tetur sacer-
doti facto-
rum arca-
na.

Pius rex ab
impiis in-
terficitur.

Multa enim
post obitum
miracula.

C. Baron:
Tom. 9.
Annal:

Hildulphus claro genere ortus, et primum in-
defesso studio ac labore ad aliquam literarum co-
gnitionem peruenit, vitamque multis pietatis exer-
citiis contra vitiorum impetum egregie munivit, apud
Ratisponam urbem sacris initiatus; indies maiora
pro Christi gloria multorumque salute capefcens

xx. July

Сек-

certamina, præclaris facinoribus adeo euasit celebris, ut, Milone Treurense Archiep. Epopo defuncto, ab omnibus certatim ad id honoris fastigium expeteretur. Braſenim præter genetis nobilitatem insigni animi & corporis robore; proſus ut regios mores, regiamque personam per omnia repræſentaret. Vnde nomen ſiliius celebritate longe lateque vagante, tandem etiam in aulam regis Pipini patris Caroli magni percrebuit; cuius ex ſententia ea dignitate ſine ulla controuerſa digniſſimus eſt habitus. Igitur Dei famulus, ſolitudinis & quietis ſtudioſior; cum fuga eam declinare conaretur, à deuoto populo raptus in Galliam Belgicam deductus eſt, ac Treuironum anachoreſtes poſtea conſecratus. Hoc igitur ſublimatus honore, ita vitam inſtituit, ut cunctis & verbo & exemplo præluceſ, fructus minime penitendos in populo faceret. Corpus ſuum ieiuniis, vigiliis atque caſtigacionibus ita premebat, quaſi grauiſſimorum flagitiorum reus eſſet. Alis vero tanta charitate ac manſuetudine quæuis miſericordię exhibebat opera, ut nullis vel ſumptibus vel laboribus pareceret, quo aliorum ſibi voluntates ad virtutis ſtudia promereri poſſet. Porro inter cætera magnifica ſua opera quæ geſſit, corpus S. Maximi Præſulis Treuir. à loco quo eum S. Paulinus Aquitanus ſepelierat, in eum quo nunc veneratur, tranſtulit.

*Nobilitate
& animi
corporisque
robore cla-
rum eſt.*

*Fit Episcop-
us Treui-
renſis.*

*Sibi rigi-
dum aliis
clemens.*

*Valedicit
mundo, &
eremum
petit.*

Postquam vero multiplices pro Chriſti grege labores ſuſtinuiſſet, reſignata dignitate, omnibuſque relictis, eremum ingreſſus eſt. Eſt ſaltus, quem Vogeli appellant, (vbi parua ſanctorum virorum habitacula à ſanctiſſimo Deodato Episcopo prius extructa viſebantur) hunc vir diuinus penitentię locum à Iacobo Leucorum antiftite efflagitauit, obtinuitque. Quem ut incolere cœpit, monium & fluuioli (cui Rapido nomen) amœnitatē delectatus, duobus templi fabricis egregie illuſtrauit; quorum alterum Virgini Matri, alterum Apoſtolorum Principi conſecrauit. Ibi vero, ab omni puluere terreno remotus, tam excellenti vitæ

integritate ac ſancti-
tati ſui amœnitati per
a eum ſepius conſu-
ſit. ac ueliderio acc-
numerus accurren-
magis ac magis acc-
lia extruere, ut o-
ſane in vtroque homi-
que igne diuini amor-
cæcos illuminabat, &
ſellis corporibus fug-
ſamulorum cœtus
frequenter à ſtudio
pedi. etusque, extra
D. Ioan. Baptiſtæ
anſplas adiecit, qu-
turbæ hoſpicio exer-
etiam reſus fama vi-
contigit inter alios S-
tem eius tam ſangu-
aduenſare; quem me-
ſuſcepit, multoque
dites quæ vitæque
didit.

Erat Haſticonis
mine ab ipſo ortu o-
roſtandos detuleru-
mideriæ & cæmitat-
eam gentilem eſſe in-
chennam, Domine
dolphus diuinam
pro ea implorans, ta-
Eihardo, eam tunc
uſque hominis ten-
ſapore, poſſigauit.
uitate ſuſpecti om-
ri ceperunt. Multi
ſanctæ reſigens ibi

integritate ac sanctimonia Deo famulatus est, ut mul-
 ti vii tam seculari potentia, quam nobilitate insignes,
 ad eum sapientis confluerent; ex quibus nonnulli cæ-
 stis vitæ desiderio accensi, ei adhæserunt. Itaque dum
 numerus accurrentium ex diuersis mundi partibus
 magis ac magis accresceret, cepit pura ibi domi-
 lia extruere, ut omnium salutem consuleret. Quod
 sane in vtroque homine præstare egregie. Totus nam-
 que igne diuini amoris & fraternæ salutis incensus,
 cæcos illuminabat, claudos curabat, dæmones ex ob-
 sessis corporibus fugabat. Et cum sanctus Deo ibidem
 famulantium cætus, nimia infirmorum ac debili-
 um frequentia à studio rerum cælestium auocaretur, im-
 pedireturque, extra monasterij claustra, aliud templum
 D. Ioan. Baptistæ sacrum intruxit, domosque per
 ardas adiecit, quibus languentium & infirmorum
 turba hospitio exciperetur. Cum itaque ex remotis
 etiam terris fama viri alicui frequentes eo venirent,
 contigit inter alios S. Eihardum Ratisonens. antisti-
 tem eius tam sanguine quam sanctitate germanum
 aduentare; quem ille dum benigno ac fraterno affectu
 suscipit, multoque apud se tempore detinet, acci-
 dit res quæ vtriusque sanctitatem celeberrimam red-
 didit.

*Multi se-
 quantur
 eius insti-
 tutum.*

*Eximia
 eius mira-
 cula.*

*Extruit
 Xenodo-
 chium.*

*S. Erhar-
 dus Episco-
 pus Ratisp.
 S. Hil-
 dophi frater,
 eius inui-
 sit.*

Erat Hæsticonis cuiusdam Ducis filia vtroque lu-
 mine ab ipso ortu orba. Hanc parentes moesti ad vi-
 tos sanctos detulerunt, ut si quo modo possent, tantum
 miserie & calamitatis pondus subleuarent. Patres cum
 eam gentilem esse intelligerent, factam prius cate-
 chumenam, Domino commendauerunt. Interea Hil-
 dolphus diuinam sine intermissione misericordiam
 pro ea implorans, tandem lustralibus aquis, susceptore
 Eihardo, eam tinxit, Odiliamque nuncupauit, & vtri-
 usque hominis tenebras, miro parentum gaudio &
 stupore, profligauit. Huius tam præclari miraculi no-
 tate stupefacti omnes, Hildolphum maxime venera-
 ri ceperunt. Multi quoque, in augmentationem tam
 sanctæ religionis ibidem institutæ, sua impendere au-
 xilia.

*Caca à na-
 tate vi-
 det.*

34 VITA S. IOANNIS GUALBERTI

xilia. Ex quibus Beggo quidam, fundum suum, qui in hunc vsque diem cella Beggonis appellatur, pro construendo monasterio viro Dei obtulit: & per magnam insuper Vogast partem, quæ Focodi rupes nominantur, iure perpetuo tradidit possidendam. Sanctus igitur Hildulphus, novo monasterio in fundo Beggonis erecto, & honori Dominice Crucis dedicato, locisque omnibus virtutibus admirandis & miraculorum signis à se ornatis, plenus dierum & sanctitatis, correptus febre, feliciter obdormiuit in Domino, aeterno pro meritis coronandus brauiio, quinto Idus Iulias.

*Feliciter
obit S. Hil-
dulphus.*

*C. Baron. Vita S. IOANNIS GUALBERTI, IN-
Tom. II. stitutoris Ordinis Vallisumbrosæ; Ex ea quæ est à Bla-
Annal. sio Melanestio eiusdem Ordinis Generali conscripta.
& in not. Obijt vir sanctus anno Domini 1073. sedente
1073. Rom. Gregoria, septimo
Papa.*

*II. Iulij.
Patria &
Parentes
quos.*

*Hostis capi-
talis patriæ
illius.*

Ioannes Gualberti viri & animi & corporis dotibus ornatissimus, patria Florentia oriundus, parentes habuit prima nobilitate conspicuos. Pater eius Gualbertus, vir militaris & bellicæ laudis gloria illustris, quanquam & diuitiis & honoribus afflueret; vnatamen cura, eaque perpetua ita obsessus tenebatur, ut animum honestis studiis oblectare non posset. Erat ei hostis capitalis, qui cognatum eius fraude doloque circumuentum peremerat. De eo ultionem ut expectaret, non ipse modo, sed & filius Iohannes intentæ cura excubabant. Quodam vero die Iohanni cum armigero suo Florentiam tendenti, in ipso itinere capitalis ille hostis ab insperato sit obuiam, loco sancto per iniquo, adeoque angusto, ut neutri, à via deflectendi quicquam omnino reliquum esset. Tum vero hostis plane inermis, cum haud dubiam sibi necem paratam gereretur, concepta subito quadam fiducia, ab equo

desiliens, humiliter
ad pedes manibus,
sibi deprecatur. Co-
crucifixi, pacem o-
ex animo illi remitte-
dem Crucifixam ex-
Porro Ioannes, he-
dimisso, ad Ecclesia-
ris coram Crucifixi-
vulnereque contem-
Christi in Cruce po-
quam gratias ipsi a-
hostis capitali peper-
hodieque Crux illi-
prope Florentiam
& cura seruatur. I-
& vocatione mellis
lo nequam, patrem
ad S. Miniatis mon-
quequam relictis
clauic, ipsi monast-
capitis proprijs in-
ter sibi inuirt, &
tatis militiæ sese
to accipere eam mu-
oculis a pieceter,
gnominam interrog-
constantia, ac tan-
mona delectatus,
in, quam inde con-
I. a ergo Ioanne
tia armis instruct-
minium senenam
in, neces & stultia
omo um exemp i-
post, Abbate, f-
len. u. d. gn. sumu

lum saum, qui in
pe latur, pro con-
it: & per magnam
al rapes nominan-
lam. Sanctus igitur
ando Baggonis ex-
dedicato, oisique
miraculorum signis
tat s. corpeus fe-
o, aeterno pro meri-
litas.

ALBERTI, IN-
exaquat a Bla-
nerali conscripta,
1073, sedente

10

corporis dotibus
ianus, parentes
Pater eius Gual-
s gloria iustis,
amaret, vna-
dus tenebatur, ut
non possit. Erat ei
fraude doloque
le oem ut expe-
s Iohannes intena
die Iohanni cura
in ipso: nec ca-
nam, loco sane
er, à via desisten-
Tum vero hostis
b. necem paratam
fuit, ab equo
deli-

desiliens, humi se prosternit, iunctisque cancellatim
ad pectus manibus, pro Crucifixi amore veniam vitamque; *Vide pietatem sane
tem sane
praelaram;*
sibi deprecatur. Compunctus Iohannes audito nomine
Crucifixi, pacem offert, meum ponere iubet; cui pacem
ex animo illi remittit, ut possim, inquit, & ego eun-
dem Crucifixum experiri propitium.

Porro Iohannes, hoste cum optima pace & gaudio à se
dimisso, ad Ecclesiam quandam deflexit, cumque fle-
xis coram Crucifixi imagine genibus, Christi supplicia
vulneraque contemplaretur, vidit, (dictu mirabile)
Christi in Cruce pendens caput ad se inclinari, tan-
quam gratias ipsi agens, quod pro eius reuerentia
hosti capitali peperisset. In tanti miraculi testimoniū,
hodieque Crux illa in Ecclesia S. Miniatis, in monte
prope Florentiam, cum ea, qua par est, veneratione
& cura seruatur. Iohannes autem, ea Christi bonitate
& vocatione melliflua attractus, protinus relicto secu-
lo nequam, paternis opibus & honoribus contemptis,
ad S. Miniatis monasterium profectus est, ubi, patre ne-
quicquam reluctantē, & diras in Abbatem minas ia-
ctante, ipsi monasticæ vitæ insignia aptavit, comam
capitis proprijs manibus totondit, cucullum hilari-
ter sibi induit, & alacritate incredibili ad arma spi-
ritualis militiæ sese accinxit. Etsi autem pater eius ini-
tio acerbe eam mutationem ferret, habitumque iniquis
oculis aspiceret, & insignem ea re familiæ suæ i-
gnominiam irrogatam clamaret, victus tamen filij
constantia, ac tandem etiam eximia vitæ illius sancti-
monia delectatus, animum composuit, atque etiam
magnam inde consolationem hausit.

*Nota Le-
ctor, & di-
sce ignosce-
re.*

*Mirabilia
seruor S.
Iohannis.*

Ita ergo Iohannes externis internisque cælestis mili-
tiæ armis instructus, ante omnia ocium vitiōrum o-
mnium sentinam remis velisque vitare, dies noctesque
in preces & studia diuina impendere tantisque virtutum
omnium exempis alijs præluere, ut defuncto, non diu
post, Abbate, fratres cum illo honore vnanimi con-
sensu dignissimum indicarent. At ille periculosos
hono-

*Recusat
Abbatia
functionē.*

honoris scopulos perhorrescens, omnem mouebat lapidem, ne eò abriteretur; cum interim alius quidam stimulus ante ambulatione per fas & nefas, numerata Florentino autistiti pecunia, illum honoris gradum consequitur. Id ubi vir Dei comperit, cum alio quodam insigni pietate monacho, clam Florentiam ad senem quendam eximia sanctitate virum & opinione prudentia celeberrimum (Teuzo is dicebatur) abiit, ut sanum ab eo consilium requireret. Putabat enim nefas esse, sub homine Simonie labe contaminato, spiritibus militum stipendia facere. Porro Teuzo ut Simonie vitium, quo multi Ecclesie rectores laborabant, acriter profligaret, ac tandem aliquando interuentione celeret, hortatus est Ioannem, ut v葩cum socio patrem in fora ciuitatis proclamaret, Episcopum & Abbatem Simonie vitio obnoxios teneri, ac deinde loco cederent. Quod consilium tamen si a communi legum consuetudine abhorreret, simpliciter ille securus est. Ea autem res cum multis horrorem adferret, cum ipsis magnum periculum creauit; prorsus ut eum multu extracti, vix manus eorum, qui Episcopo fauebant, extraderent.

*Eius consilio, Disce-
dit à patria
S. Ioannes.*

*Camaldulenses reli-
giosos.*

*Venit ad
Vallem
Vmbrosam*

Itaque eodem illo Teuzone consultore, relicta patria, alium habitationis locum perquirere coeperunt; sola Christi gratia subnixi, fore, ut ad tutiorem aliquid salutis portum pertingerent. Erat illis panis vnicus; quem obuius cuidam pauperi stipem postulanti benigne tradiderunt, ne quid esset, quod eorum in Deū fiduciam infringeret vel certe minueret. Ut autem ad eremum Camaldulensem peruenire, sedulo ibidem degenantium mores vitamque contemplant, ad eandem vitæ societatem ab illis inuitati sunt. At Ioannes cenobiticam solitaria tutiorem existimans, inde eam animi sententia recessit, ut alibi nouam quandam militiam sub signis D. Benedicti instauraret. De attingitur ad Vallem Vmbrosam fuit à duobus loci illius incolis egregiis pietatis cultoribus peramanter exceptus; cumque locus ei minime arderet, constructo villi quodam

quod ex lignis do-
legueret religio-
Abbas eius per loca
inter a iosephicos
Teuzonem, Rodol-
nem em episcopum

Hic tam feli-
tam celebritatem eu-

gegiam, optime que-
rent. Proinde con-

Ioannem in uerbo-
te proficere, cum

pearent. Igitur in
Ioseph, eius imperi-

pediuit voluntati
proque Abbatis mi-

uenat in tutam a-

sternere ad ardua
tur stramitem in

rigore attingere ve-
ditur, vltra quo flon-

visque vitæ diem ob-

aliorum quoque ri-

pare, admodum n-

pullent, eo mo do-

ga omnes moderat-

mo benignior vide-

tu autem vir

tis amator, eximia

prosus ut neque su-

ylro oblatos, solis

eretur. Et quo magi-

iplo dignior ab o-

prive pelque viti

conol is congru-

lata quibus m-

ag. l. m. que trib-

que vir sanctus

hem mouebat:
alios quidam,
numerata Flo-
ris gradum con-
am a lo quodam
nuam ad senem

de copione pri-
atur) abut, vt fa-
abar com nefas
minato, sp. ita-
vzo vt Simon a
laborabant, a-
nter necione de-
sociopam n-
m & Abbatem
de loco cederent
egum con ueu-
us est. Ea autem
ipfis magnum
tu exiacti, vir
bant, crade-

ore, tel sta pa-
tere coepe unq
tuorem al que
pan s valet:
posulanti be-
d eorum in Desi-
t. Vt autem ad
sedulo ibidem
antea, ad ean-
imans, inde ca
quandam m-
De ausigi-
s loci n usin-
anter excopis;
constucto oli
quodam

quodā ex lignis dom cilio, scē illic fix r. Vbi co hand
segniter religiosa v taustu is incumbente, fama san-
ctitatis eius per loca vic n ora sensim tete distant, &
inter alios c ericos laico, na, Enzonem, A bentem,
Teuzonem, Rodolphum, & Perum, postā Albi-
nensem episcopum Caracalem allexit.

Hiscetiam felibus in tus, breu- necs il e in tan-
tam celebritatem euant, vt centum plur no ad tam e-
gregiam, optimeque constitutam anticipam conflue-
rent. Pro nde contulim vnam omibut, vt ipsum
Ioannem vniuersorum reg- mini summa cum potesta-
te praeferent, cui reliqui sine vlla recusatione obtem-
perarent. Ig tur inuitum licet & renitentem, p miana
in sede, eius imperio parituri, collocant. Tandem ille, *Fil primus*
ne diuina voluntati resistere videretur, eis cessit: susce- *Abbas Val-*
ptoque Abbatis minister o, ex regula D. Benedicti vi- *lia Vmbro-*
uendi institutum amplexus est. Verum cum nimia au- *sa S. Ioan-*
steritate ad ardua quaeque tenderet, neq; vulgarem vi- *nes.*
tutis tramitem ingrederetur, & infirmorum mores pari
rigore astringere veller, diuina dispensatione cecidisse re-
ditur, vt fracto stomacho, ppetuo laegiori ad supremū
vsque vitae diem obnoxius heret, vt ex iua infirmitate *Infirmatur*
aliorum quoque vites maturi disaceret. Cum enim initio *vt suis con-*
pauci admodum nemiem illum vitae rigorem imitari *fratribus*
possent, eo morbo correptus, ita institutum suum ex- *infirmis*
ga omnes moderatus est, vt nemo illo humanior, ne- *compatis-*
mo benignior videretur. *tur.*

Fuit autem vir Dei praecipuus quidam paupertas
tis amator, eximiusq; rerum humanarum contemptor;
prorsus vt neque superba domicilia, neque thesauros
vltro oblatos, solis tantum necessariis contentus, admitt-
teret. Et quo magis opes honoresque respuebat, eo iis
ipsis dignior ab omnibus habebatur. Hinc nobiles
princepsque viri varia illi loca offerebant, extruendis
conobis congrua; alii vt monasteria collapsa diso-
lutaque sibi moeranda sumeret, rogabant; alii aurum
argentumque tribuebant, vt sibi suisque consuleret;
qua; vir sanctus respiciens, vt pauperibus lagirentur

Fil primus
Abbas Val-
lia Vmbro-
sa S. Ioan-
nes.

Infirmatur
vt suis con-
fratribus
infirmis
compatis-
tur.

Egregius
contem-
ptor diui-
tiarum.

*Que con-
struxerit.
Monaste-
ria.*

*Deus non
elegantēs
fabrīcas,
sed pul-
chras ani-
mās expe-
xit.*

*En ut olim
Ss. Patres
Symonia
etiam suspi-
cionem vi-
suerunt.*

*Ignis calo-
ris vici-
sur mona-
sterium.*

hortabatur: vel ipse proutinus erogabat. Construxit au-
tem monasterium S. Saluij; monasterium in Mosceris;
tertium in Razulo; quartum in monte Scalatio; paginam
quoque, nimia vetustate collapsam, reformandam sus-
cepit, atque aliud S. Reparata in Æmilia, siue Ro-
mandiola; quæ non tam structuris magnifica, quam vir-
tutibus clara, & celestibus disciplinis illustrissima red-
didit. Porro cum singula perugili cura sapientius obiret,
cerneretque Musceranum, Præpositum illius industria,
in quandam magnificentiam excreuisse, rectissime super-
bum, pristinae quodammodo paupertatis oblitum,
Zelo inflammatus, conuersusque ad rivulum quandam
exiguam luxta manentem, ait; Deus omni potens, qui
minimis magna efficere soles, videam ministerio pul-
chri rivuli istius, celerem enormis structuræ huius vin-
dictam. His dictis, mox tanquam locum abomina-
tus abiit; cum potius rivulus collecta aquarum vi in-
creverit cepit, ac tandem loco suo relicto præcepta mon-
te ruit, tractisque secum arboribus atque petrarum sco-
pulis, structuras illas funditus evertit.

Alio quoque tempore cum audisset quendam con-
versionis gratiâ cenobium petijisse, totumque patri-
monium, neglectis hæreditibus, monasterio legasse, il-
lico accurrens codicillos sibi exhiberi postulat. Exhi-
bitos mox discerpit, & fragmenta humi abiciens, Deum
& Apostolum eius monasterij patronum, paupertatis
amore precatus est, ut illam sanctissimo instituto
iniuriam vilescentur. Vix pedem factis adibus extulerat,
cum ecce repentina flamma monasterium corripit, pri-
mæque viro sancto nec respicere quidem dignante,
devastat. Cum autem tenaci adeo proposito paupertatis
votum persequeretur, tum vero aliorum inopiam
totis viribus sublevare studebat; prorsus ut & ingen-
tem frumenti vim etiam fratribus necessariam, non
raro erogaret, resque monasterijs legatas venderet,
earumque præcia pauperibus distribueret. Nec defuit
viro Dei gratia discretionis spirituum, neque donum
Prophetiæ, quo occulta hominum soli Deo cognita,
divina

divina revelatione re-
hærescere, hoc quod
Potro quanto Zelo
orationis explicare
antistes, Petrus Tici-
ui insuper hæreses
Ecclesiam ea peste
ter publiceque reum
ad factorum functio-
tabatur igitur subda-
na adeo contagio, a-
ret. Inde cum vehem-
tio oriatur, & alij
marent, atque dū re-
tarent, antistes ve-
Ratui Ioannem ip-
cione delere. M. si-
equitum & peditu-
(vbi Ioannes tunc
in se recesserat ad v-
bus in ipsa penetra-
uerat, & crede at-
omnes pene eum
Altera de eo d. uul-
suos beatos ac ver-
plagas ad necem
vnum lamentabat
particeps fieri non
Postea vero, reco-
nach: Romam n-
ob illa peste aliqu-
trum S. monia &
Maximus namq;
Synodum consti-
fendebant, v. x. q.
res mittere digna
flammati, ut pu. l

Construxit
am in Mo ceta;

ratio. Tag nam
formandam sus-
tenta, siue Ro-
tica, quam vit-
tati illa red-
a sapus obret,
tius in zultia,
teck ique super
tatis obltum,
uolum quenda
m potens, qui
mo illo pelu-
tura hanc vin-
cum abomina-
aquatum vi in-
præcepta mon-
petrarum sco-

quendam con-
amque pati-
tio regale, li-
stulauit. Exhi-
abijciens, Deū
m, paupertas
ilmo instituto
bus exitu erat,
at corripit p ti-
nem aliquante,
hito paupertas
orum inopiam
us vi & ingen-
stiam, non
tas venderet,
t. Nec desit
neque donum
Deo cognita,
alia

diuina reuelatione edoctus enunciauit: quæ singularim
hic refertur, longum nimis foret.

Porro quanto Zelo animarum flagrauerit, nulla vis Episcoporum
orationis explicare poterit. Cum adhuc Florentinus Florenti-
antistes, Petrus Ticinensis, Simonis abe aspersus gra- *Simoni*
ui insuper hæreseos suspitione laboraret, Ioannes *vi niacum*
Ecclesiam ea peste purgaret, non dubitauit constan- *hæreseos*
ter publiceque reum illum asserere, neque illo modo
ad sacrorum functionem idoneum pronunciare, Hor-
tabatur igitur subditos, ut ab illo se segregarent, ne sæ-
ua adeo contagio, ad totius corporis exitum permana-
ret. Inde cum vehemens in Clero & populo conten-
tio oriretur, & alij antistitem innoxium, alij reum cla-
marent, atq; diu repugnantibus inter se sententijs cer-
tarent, antistes ut eam ignominiam notam aboleret,
statuit Ioannem ipsum una cum religioso cœtu interne-
cione delere. M. fit igitur nocturno tempore ingentem *Crudelitas*
equitum & pedum turmam ad S. Saluij monasterium; *Episcopi*
(ubi Ioannes tunc temporis degere putabatur, & pridie *Florentini*
inde recesserat ad ymbrosam vallem) qui effractis fori-
bus in ipsa penetralia irrumpunt, obituosque conuul-
nerant, & eade atque horrore omnia replentes, tandē
omnes pene cum ipsa monte luctantes relinquunt.
Alter die eo diuulgato maleficio, aduenit Ioannes, &
filios beatos ac vere felices prædicans, quod acceptis
plagis ad necem usque pro veritate decertassent, se
vnum lamentabatur, quod gloriosi illius certaminis
particeps fieri non meruisset.

Postea vero, recuperata præter spem valetudine, mo-
nachi Romam profecti, ut Florentinam Ecclesiam
ab illa peste aliquando eriperent, constanter denuo Pe-
trum Simonis & hæreseos accusarunt. Sed frustra; *Attende*
Maximus namque Episcoporum cœtus, qui eo ad *Zelum &*
Synodum confluxerant, Florentini partes acriter de *fiduciam*
fendebant, vixque monachorum accusationem ad au- *ss. mona-*
res mittere dignabantur. Tam vero quidam zelo in *chorum præ-*
flammam, ut periculante hæresim aq Simonis crimen ex *Ecclesia*
tingue- *Christi.*

tinguerent, Petrumque in scelere exultantem dignitate deicerent, intrepide sese ad ignis periculum obrulerunt. Verum Alexander Pontifex maximus, nec accusatum deponere voluit, nec ut monachi in ignem ingrederentur, admittere; quin & Dux quidam Godofodus, Episcopo impense fauens, eisdem mortis minas intentabat. Altercatio itaque hæc nouos animorum motus concitabat; aliis conditionis æquitatem approbantibus, aliis rem nefariam esse clamantibus. Verum fuit tandem, cunctis applaudentibus, octes & dies constitutus, quo monachi ignis certamen subirent, docerentque antistitem Simoniam & hæreseos labes fœdatisse. Firmitas populi concursus; Aduocatur Episcopus Petrus à suis, rei euentum spectaturus; at ille protinus reuincit: imo si qui cū charum haberent, eos accedere vetuit. Interea in Monasterio Septimi, loco præfixo, duæ lignorum strues excitantur, obtinentes in longum pedes decem in latum quinque, in sublime quatuor & dimidium: inter ytrasque autem intererat semita longitudine brachij, ardentibus constrata prunis, ut per illam vnus monachorum nudis plantis pertranfiteret. Fiunt litaniæ, & sacrificium solepne singulari cum ceremoniâ ab Abbate illius instituti peragitur. Quo peracto, vnus ex Abbatibus clara voce populo petitionis & sponfionis conditionem exponit. Deinde Abbas Petrus, exuta caligula, & Cruce antepia, S. Ioanne interim coram astante, & precibus ac lachrymis ardentem intento, ingreditur per medios ignium globos & flamma in subime accensente, ardentes calcit prunas, nullo aduersionis vestigio vel corpori vel vestimentis inhaerente. Camque veria iterum facie, eadem via per flammam regredi veller, populus tanti miraculi nouitate stupefactus eum reuincere, manus pedesque exosculari, diuinam virtutem in eo admirari, & antistitem Petrum scelèstū, hæreticum & F.orentina sede indignum clamare, qui cū ūm Senatu populoque Florentino omnino inſanabile, à Romana Sedis præfule Alexandro, iustitia id exigente, dignitate sua est priuatus: & aliter in ipsius locum substitutus.

Eo

Abbas Petrus per medios ignes illatus pertranſit.

Petrus Episcopus Florentinus deponitur & quare.

Et miraculo
gnitatis deinde accer
bus & sanctitate au
dence vir sanctus
insigne euotone v
priam iene ter de
Monasterij de Pafig
miraculis Deus illu

VITA S. IOANNIS

Episcopi, & Marty
as Doctiss. D. An
Bergomenſem. Cla
& reliq. Interſ
eodem an
uerſis

S. Andreas Ioannes
Deſt. Is eſt in eunt
ingreſſus, quæ virtut
iat: tamen acatem
tegritate dicitur an
libus erudiretur, ſe
leſtationibus repu
in colenda pietate
mittebatur, æqua
diebatur, manibul
bat, ut infirmis &
ſalutis oſtenderet.
dis ſanctis que cor
literarum ſtudij,
zie: breuique in cl
parentibus, quor
mittebatur, a cript
perantia que antiq

namque dignitate
 etiam oblate-
 mus, nec ac-
 centi signem in-
 quidam Gove-
 m mortis in nos
 ces animum
 s aqua tem ap-
 mantibus. Verū
 cet & dies cō-
 tabrent, doce-
 ces rabe iocanti
 vocatur Episco-
 pus; ac ne pro-
 rent, eos accede-
 , loco patrice,
 nentes in iōn-
 in sublime qua-
 a intereratemi-
 strata prius, vt
 tes pertransiret.
 ngu an cum ce-
 g tui. Quo per-
 pūlo pectus
 de Abbas Pe-
 Ioanne interim
 ardenter inten-
 bes & flamma
 unas, nullo d-
 ntis inhaerente.
 a per flammās
 nouitate spec-
 culari, aut nam
 ram scelestū,
 amare, qui
 mino inkan-
 nstia ad ex-
 iplus, eum
 Eo

Et miraculo multum Ioanni, eiusque discipulis di-
 gnitatis deinde accreuit, eorumque institutum honori-
 bus & sanctitate auctum, plurimis admirationi fuit; S. Ioannes
 donec vir sanctus senio confectus perceptis primum feliciter
 insigni deuotione viuis sacramento, ad celestem obit.
 patriam feliciter demigravit; cuius corpus in Ecclesia
 Monasterii de Passignano humatum, multis admodum
 miraculis Deus illustrare dignatus est.

VITA S. IOANNIS, BERGOMENSIS C. Baron.
 Episcopi, & Martyris: Ex ea quæ extat per Reuerend. Tom. 8.
 ac Doctiss. D. Anthonium Benalium, Canonicum Annal.
 Bergomensem. Claruit Anno Dominicæ Incarn. 680. & in not.
 mar. Rom.
 & reliq. Interfuisse reperitur Synodo Romana
 eodem anno, sub Papa Agathone, ad-
 uersus Monothelitas cele-
 brata.

S. Sanctus Ioannes Bergomi haud humili loco natus
 est. Is est in eunte ætate vestigijs sanctorum virorum
 ingressus, quæ virtutis maturitas futura esset, significa-
 rat: tamen ætatem doctrina, religione, & morum in-
 tepritate dicitur anteisse. Nam cum puer artibus libera-
 libus erudiretur, senili iudicio, inanibus puëtorum de-
 lectionibus repudiatis, se totum & anmo & corpore
 in colenda pietate collocavit; & simul ac è iudo di-
 mittebatur, æqualium cœtu relicto, templum ingre-
 diebatur, manibusque ad cælum sublati, Deum ora-
 bat, vt infirmæ & lubricæ ætati opem ferret: & viam
 salutis ostenderet. Hæc animi robore confirmatis re-
 ctis sanctisque consilijs, suas cogitationes ad sacram
 literarum studia, reliquasque pias exercitatioes dire-
 xit: breuique in clericorum ordinem, reclamantibus
 parentibus, quorum posteritatis spes hoc vnico filio
 ntebatur, a scriptis est. Cum specimen sapientiæ tem-
 perantiæque antiquæ ædisset, inter Canonicos lectus
 est:

11. Iulij.
 Primordia
 eim.

Fu Cleri-
 cum.

Item C
 nicum.

let tamen in eo potissimum ipsius erga genus humanū
eluxit benignitas, quod eam potestatem nobis dedit, ut
animis in cœlam versaremur, eiusq; maiestati velut ne-
cessitudine quadam iuncti, vitam cœlesti similem age-
remus.

Igi ut contemplationi rerum cœlestium cum se Ioan-
nes deditisset, vberissimo que fuditus ex ea caperet, non
tamen in hac iucunditatis immensitate d u se contine-
bat, quod tanti luminis splendorem mentis eius acies
sustinere non posset; quin quem idem dum solem acius
latuentibus vñ venit, ut aspectū amittant: sic ipse men-
tem diutius Deum contemplantem hebescere, & à glo-
ria opprimi non ignorabat. Cum iam tēta rebus cœ-
lestibus ad humanas referebat, magnificentius excel-
susque dicebat. Itaque non solum ciuibz iucundus &
carus erat, sed ab æternis tantam sibi gratiam famæ ce-
lebritate conciliauit, ut Platina, cum de Ioanne V. Sum. *Omnibz*
Pont. agit, his verbis vñ sit: Pontificatum illum etiam *charum.*
fecere celebrem & felix Flavianus patruus; vir tanta
integritatis & doctrina, ut Gundibertus Arisperti fi-
lius Longobardorum rex ei baculum argento & auro
insignitum virtutis gratia dono dederit, & Ioannes Ber-
gomatam Episcopus; cui ob sanctitatem & doctrinam
reges & principes honoris gratia assurgere consueverunt. *Quantus*
Hæc Platina Sed multa præterea beneficia à Gimoal- *apud Reges*
do Longobardorum rege, cui Arianæ hæresis errorem *& Princi-*
expuerat, in eum colata sunt; tum templum ab eo Fa- *pes.*
conditum, & S. Alexandro dicatum: prædique quæ *Grimoal-*
templo attributa erant, Ioanni concessa. *dum Lon-*
gobardorū

Illud quoque ingens præciat s argumentum habitum
est, quod diuini sacrificij conscientia ab eo nulla inter-
missio fiebat; nulloque vnquam negotio aut incommo-
do abducebatur: quin statim horis diuinas preces per-
solueret, tantoq; studio rerum diuinarum tenebatur, ut
illud euentu mirabile à Bartholomæo Ossa, & Ioanne
Maria Mediolanensi locupletissimis auctoribus me-
morix proditum sit: Ioannem cum die quadam se
Fata Bergomum recepturus esset, ibi q. rem diuinam fa-
ciurus,

Iugis in Cœ-
lebrandis.

*Quam soli-
citas de pen-
so Preum
Horarior.
ordinate
persoluen-
do.
Insigne mi-
raculum.*

Æurus, atque ea de re ad Canonicos scripsisset, transigendis negotiis, matutini temporis magnam partem non sentierem, ut sit, consumpsisset, atque tum discessisset, cum iam se sol altius extulisset. Quare an maduerat, magno dolore ictum, commutato consilio & itinere conuersio, Earam repertisse, segnitiamque suam vehementer quæstem, totius diei ieiunio, & asperiori labore se ipsum mulcasse. Bergomi vero Episcopi aduentum Canonicos opprobriantibus, & cum merides iniret, eum non adesse admirantibus, è caelo hanc vocem exauditam: ire nulla est; & aliam redditam: Deo gratias. Quo quidem miraculo declaratum est, & Ioannis labores Deo acceptos fuisse, & sacrificandi studium, perinde ac si sacrificatum esset, probatum.

Sed non modo in ijs, quæ serio & grauitè agebatur, miraculis est illustratus, verum cum in eo ludus iocusque petulanter & illibera liter quæreretur, viri sanctitas diuino numine atque auxilio defensa est. Cunipertus Longobardorum rex ad conuiuium Ioannem forte adhibuerat. Cum sermonem uterque longus produxisset, Ioannes, assentatione vitiorum adiutrice procul amota, nescio quid liberior ad comprimendas, & restringendas regas cupiditates protulit; id & si dimisse, & leniter, ac remotis arbitris, quæ inerat viro naturalis ingenij dexteritas, factum esse fertur: tamen regis amicus, cuius aures veritati minus patebant, offensus est. Quare ut Ioannis admonitiones sine ullo motu ac tumultu vindicaret, equum indomitum & effrenatum ei sterni iubet. Is sæpe insidentem, aut inuitum longius extulerat: aut prioribus pedibus se erigendo excusserat: aut caecitrando super caput effuderat. Sed in hunc elatus Ioannes, eo adeo mansuetus & obediens vsus est, ut & incitatum sustineret, & arbitratu suo flecteret, ac moderaretur. Barre a rege perspecta, iocus in admiratione versus est: & non modo equo Ioannem donauit, sed postea præcipuo in honore habuit.

Verum & si Ioanni magnæ curæ erat, ut prolapsos

Equum indomitus mansuecit Ioanne sessore.

hos motes cum regum tum populorum restitueret;
 oblatasq; eius rei occasiones non prætermittebat: ta-
 men periculi cogitatio, quod ab hæresi Ariana impen-
 siebat, magis sollicitum cum habebat, & anxium. Ne-
 que enim iam disceptationibus & conuentibus, sed vi
 & armis res gerebatur. Arianorumq; animi ad execra-
 bile odium in Catholicos exarserant. Alios aperto bel-
 lo persequabantur; alios latronum ritu aut proceden-
 tes domo, aut ad varios commœantes vsus excipiebant:
 alios insidijs circumuehebant, aut in desertis deductos
 uerforia opprimebant. Cum ex alijs regionibus
 complures, tum præcipuè Insubresijs facinoribus in-
 ames erant. Qui non modò in finibus Mediolanen-
 sum in catholicos sæuebant, sed quod à Bergomati-
 bus tantum flumine Abdua diuidebantur; id trans-
 gressi, extrema agri ita incurfabant, ut coli non posset.
 Quænes ubi parum subsidij in deterrendo esse uidit,
 sequere tanquam Catholicorum caput peti animaduer-
 sit, Fatam oppidum opportunè ad flumen Abduam
 cum hostibus obiecit. Id autè hæresis erroribus pur-
 guerat, ac dirutum restituerat, & muro fossaq; mu-
 nierat: tum valido præsidio firmarat. Ex hoc loco non
 solum Arianos citiore agro arcebat, sed ipse traicte-
 amne fugam eorum, qui vltiorem ripam obtinebant,
 occurrabantque, fecit. Congressus item cum ijs qui ex
 varia trepidatione se in unum collegerant, ferro sibi
 viam ad catholicos aperuit, obuiosque citos sæpè fu-
 git fugauitque & siue à fronte, siue à latere, siue à tergo
 hostes se ostendissent, parua suorum iactura, magnam
 eorum stragem fecit. Nonnumquam quoque conti-
 nua suorum manu cum Ioannis boni Antistitis Medio-
 lanensis copijs, implorantibus catholicis auxilium tu-
 lit. Qui autè in Ecclesiæ procuratore Episcopi piete-
 tem, temperantiam, & moderationem mirati fue-
 rant, in bello fortitudinem ducis mirabantur: & non
 modò antiquos pontifices sanctitate & doctrina, sed
 iam clarissimos duces virtute & rei militaris scientia
 æquare existimabatur. Verùm cum iam hostibus ter-
 ror

Ariana-
 rum atrox
 in Catho-
 licos perse-
 cutio.

S. Ioannes
 Arianos
 domat.

*Alahis Tri-
dentinorū
Dux, Aria-
nus, quam
impium.*

*S. Ioannes
postquam
fessisset an-
nu 29 ab
Alahis A-
rianoneca-
tur circa
Anno Do-
mini 683.*

tori, & amicis præsidio esset, catholicique lætitia ingen-
ti efferebantur, omnesque alacres & fiducia pleni bea-
tam Ecclesiam Bergomatem, & inuictam & æternam
illius ductu futuram sibi persuaderent, magna eheu-
ciade tantum gaudium fœdaturum est. Erat Alahis Tri-
dentinorum Dux magna homo audacia: apud quem,
ut pleraque sunt barbarorum ingenia, fides nihil sancti
habebat. Is iam inde à puero, Pertharito Longobar-
dorum regi, qui prauitatem in eo animi ingenique
tacite intuebatur, suspectus & formidolosus fuerat;
contra Cenpertus Perthariti filius, vni familiaritate, &
beneuolentia ei coniunctus erat. Et si hunc pater sæpe
monuerat, eum falli si Alahis eo statu, qui ei pariter
erat, contentum fore putaret, suaseratque ne orientem
ignem, quo ipse præcipue arturus erat, foueret: tamen
prudens hęc eius oratio non modo nihil profecerat, sed
filius instando orandoque peruicerat, ut pater Alahis
in gratiam reciperet, tantumque error occaecauit. Coni-
pertum animum, ut non prius quierit, quam pater eum
insuper Braxa urbe in primis florentissima & opulen-
tissima donauit. Haui salus vates pater fuit, quæque
decantauerat, ea incredibiliter vera cecidit. Nam Ala-
his post Perthariti mortem beneficium memor, capta-
to tempore, quo Cunipertus abest, magni scopis co-
actis pacatum regnum inuadit: & cuius nomen gratissi-
mo animo prosequi debebat, eius ciuitatis plurimas ur-
bes, in primisque Ticinam, nec opinato aduentu occu-
pauit. Cunipertus cum sua aduersus vim, injuriamque
præsentem tueri non posset, inopem consilij, in insulam
Comacinam profugit. Interim Alahis quod Ananarum
erat paruum, in Catholicos omni sanguine, crude'itatis
& inhumane superbia exen plurimè ciuit, Ioannemque
qui Ecclesiam Bergomatem annos 29. sanctissime rexe-
rat, dolo in cœmentum necauit. Ioannem anno 683.
5. Idus Iulij ætatem esse inter omnes scriptores conue-
nit. Sed cum in Paterna Ioannis V. Summi Pont. acta, Io-
annis Episcopi Bergomatis dignitate honestata referat,
in temporum ratione erratum esse puto. nam Ioannem
V. anno

Anno 683. Pontificatus
dum quare sit et Pontificatus
ornamento fuit, Episcopus
senectutem fuit. Quod
non anno, sed aliquo
dum a quo eo magis
Episcopus, Ioannes B
tontio Ioannis senectutem
aucta. non anno 683
perbitumque domum
tam, at illud perspicu
que Bergomatus lo
omni usum, d. ut ill
magna a vini sed de
Alexandru a Ca
nific: sequatur est: i
eluce cit.

MARTIRIUM
hinc; Ex eo quod
De ipsorum reliquiis
translati sunt
re suo, integ
sunt

REGNANTE
Riem octo gra
tenio defu re
lica laude specta
Imperatorem cum
alten Fel x nomi
na robore prestanti
Cuius auz religion
egregiam in CHR
venandi. Porro

Anno 685. Pontificem renunciatum scriptores pro-
bunt. Quare si huic Pontificatus is Episcopus decoris &
ornamento fuit, Episcopi vitam longius productam ei-
se necesse fuit. Quod si opus nō mea interponenda est,
non eo anno, sed aliquanto post interfectum esse credi-
derim, atque eo magis quod Alahis, à quo Cunctus
est pulsus, Ioannes Episcopus & reuocatus, & An-
tonino Ioannis successori Paradedmia, & ad Arianos
aversa, non anno 683. sed 692. terribilium hunc su-
perbissimumque dominatum orsus est. Si hoc obscu-
rum, at illud perspicuum, quod quo carior acceptior-
que Bergomauibus Ioannes erat, eo acerbior eius mors
omnibus fuit, durissimaeque urbes luctus tenuit, &
magnum viri desiderium. Cū sancto Profectio in
eade S. Alexandri à Catholicis & piis hominibus hono-
rifice sepultus est: isque diuina miraculorum virtute
elucēcit.

*Ioannis
mors Ca-
tholicis la-
etosa
Sepulchri
eius mira-
culis glo-
riosum.*

MARTYRIUM SS. NABORIS ET FE-
licis; Ex eo quod extat p. nec. Membrum Tom. 2.
De ipsorum reliquiis in Galliis anno Domini 764.
translatis scribit Sigebertus; licet pro parte, mo-
res suo, integras translatus dicat. P. 151
sunt circa Annum à partu
virgineo 303.

*C. Baron.
in notat.
mart. Ro-
man. &
Tom. 2.
Annal.*

REMANENTE impio Maximiano, cū eius-
dem edicto grauis in populum Christianum per-
secutio deserviret, erant Mediolani viri duo bel-
lica laude spectatissimi, & honoribus apud ipsum
Imperatorem cum primis conspicui. Vni Nabori
alteri Felix nomen erat; ambo & animi & corporis
robore praestantissimi: & quod caput est, apud
Christianam religionis fideique cultores; propter
egregiam in CHRISTVM pietatem admodum
venerandi. Porro Imperator de eorum religione

*iz. Iulij.
Praclara
laus SS.
Naboris &
Felicis.*

*Mittuntur
in carcerē.*

*Caduntur
fustibus.*

*S. Nabor in
eculeo sus-
penditur.*

*Egregium
Felicis re-
sponsum.*

*Pertrahun-
tur Lugdu-
num SS.
Marr.*

ac pietatis operibus certior factus, vtrumque, separa-
tim tamen, comprehendi, & quæstione habita, carcerē
mancipari iussit. Ibi diebus admodum duodecim sine
cibo potuque exactis, rursus tribunali eius oblatus, atq;
Anolino consiliario supplicijs fatigandi, vt dijs sacrifi-
carent tractatus fuit. At martyres, spreis minis & suppli-
ciorum instrumentis, quæ ad terrorem parata erant,
vni vero ac soli Deo Christo se sacrificare confessi sunt.
Tunc Imperator ira feruens, fustibus eos à viris quin-
que mactari iussit, præcone interim clamante: Sacrifi-
cate dijs, quos Imperator & omnes honorē profe-
quantur: Nabor vero, Idols, inquit, non sacrifico, om-
nis namque qui se in puris illis sacrificijs contamina-
uerit, tormentis subiacebit sempiternis. Hæc dicentem
clamantemque Anolinus in eculeo suspendi, & aduri,
vagibusque ferreis caput in lanternam iussit. Sed Nabo-
rem tota mente caelo intentum, nulla vis suppliciorum
frangere poterat.

Ea re suspensus Anolinus, illo amoto, Felicem
adduci iussit, quem attonito vultu inuitus; Ecquæ, in-
quit, Felix causa est, quod hic tuus frater ad hoc dura
ceruicæ in tormentis perdurat? Cui Felix; Quia, inquit,
hæc tormenta breuissimo temporis spatio definita,
puerorum potius tercula menta nobis videntur; quia
futura illa, omnibus idolorum cultoribus in omni se-
culorum æternitate constituta, optimè perpecta ha-
bemus, Anolinus eo responso admonitus, vltor us cum
vixit adeo fortibus non certandum esse, iussit eos in
carcerem recipi.

Non multo post Imperator Lugdunum profecturus,
martyres catenis victos, ad terrorem Christianorum
post se rapta, multisq; iniurijs & contumelijs onerari
iussit. Lugdunum vero vt ventum est, post diem terri-
um erecto tæta vrbis portas tribunali, martyres, im-
pia hac voce affatus est; Dijs nostris inuidissimis sa-
crificia offerre, artemque istam magicam, qua Christo
vestro adheretis, proutinus relinquit, vt amplificati
honoribus ac dignitatibus, reliquam Christianorum mul-

multitudinem à mi-
sero exemplo liberetis. Ad
exemplum contamina-
re iudicis: quasque
regno reliquum est,
notque honori
Imperator, h
nervit; Fuit bus, in
supplicio plebe. Ha
debut. gaud'o, cerui
certamen cum magna
quorum animos tobo

Corpora eorum fu-
trona, cum aromatibus
postmodum alia quæ
sacram sablata, Ma
diolensis Imper
Friedrico secundo, b
archiepiscopus Re
quæ sita, cum in
honore ac magno fi
bem transferri curan
terantur.

VITA S. LEON-
sussecundi; Ex
Sionum. Clauit
reliq. Est autem C
a loco; nempe
Lapide a S.
re

Echinus Canen
S. Generals, fave
boni ratione, &
fugiente, cu. s. L.

multitudinem à miseranda illa mentis insania vestro
exemplo liberetis. Ad quæ Martyres; Nos neque magi
s artibus contaminati sumus, neque vanos honores
exquirimus: tuasque minas pro nihilo ducimus. Quæ
quod reliquum est, cruciatus vestros mature exprom-
te, nosque honoribus sempiternis in cælo repositis
efficit. Imperator, his auditis, averso præ indignatio-
ne vultu; Fustibus, inquit, illos contundite, & capitis
supplicio plectite. Hac lata sententia, martyres ingenti
deubiti gaudio, cervice præbuerunt, ultimumque illud
tentamen cum magna virtutis significatione, ad reli-
quorum animos roborandos peregerunt.

Corpora eorum fuisse à Sauina, egregia pietate ma-
trona, cum aromatibus in prædolo eius sepulta; quæ
postmodum alia quædam, religione ac fide insignis,
furtim sublata, Mediolanum transtulit. Post hæc Me-
diolanensibus Imperio rebellantibus, & ab Imperatore
Frederico secundo, beato * subactis, Agrippinæ Colo-
niæ archipræsul Reynolus, eadem magno studio con-
quisita, cum trium Regum corporibus summo cum
honore ac magno fidelium gaudio, ad prædictam vr-
bem transferri curauit; vbi vique hodie honorifice as-
seruantur.

Egregia
martyrum
constantia.

Fustibus
casi capite
plectuntur.

Sauina
matrona
corpora eo-
rum sepelit.

* Anno
Christi (te-
ste Gene-
brardo in
Chronico)
1118.

Corpora
eorum Co-
loniam
translata.
C. Baron.
Tom. An-
nal. II.

VITA S. LEONIS, ABBATIS CAVEN-
sis secundi; Ex ea quæ extat penes V. P. Laurentium
Surium. Clariuit Anno Restauratæ salutis 1050. &
reliq. Est autem Cavense monasterium ita dictum

à loco; nempe à Caua Metelliana: quæ quinto

Lapide à Salernitana distat ciuitate,

versus Amalfitanos.

Secundus Cavenfis Monasterij Pater Leo, vir valde
venerabilis, fuit vni reuerendissimi Alferij discipu-
lus institutione, & sanctitate proximus. Sed enim Lu-
cus genere, cuius Lucensis, in Salerni partes veniens,

12. Iulij.
Patria eius

ubi eiusdem Patris celebrem famam compertit, ei se protinus in sanctissima conuersatione erudiendum dedit. In qua qui tem ita breui profectus cognoscitur, ut non solum amulato laborum magistri sui, sed etiam mirabiliu operum cooperatores existere videretur. Si quidem cum pro resuscitando mortuo vir venerandus Alfarius aliquando otare proposuisset, hunc solum ex omnibus discipulis secum retinuit, cum quo pariter se in orationem dedit. Qui licet Magistri sui tempore magnus haberetur, tamen post eius mortem magis etiam claruit. Nam ut discipuli eius, qui vsque ad nostra tempora in monasterio fuerunt, testari solent, in tantam cordis puritatem profecit, ut venerabilem Domini nostri Genitricem orationis tempore videre meruerit. Preterea autem tanta humilitatis atque misericordiae vir extitit, ut ab adiacenti ecclae suae eremo lignorum sarcinas propriis humeris Salernum ferret, easque distrahens, panes emeret, quos pauperibus erogaret.

Ferunt etiam, quia quadam die, cum à praedicta ciuitate veniret, & lignorum suorum pretium in pane pauperibus diuideret, G. fulso quoque Salerni Princeps suorum sui panem porrexit; qui cum primo oblatum sibi panem despiceret, reprehensus à militibus, quod non panem, sed in pane Dei hominem sperneret, confestim reuersus est: de viri Dei manibus panem accepit & comedit, atque ex illa iam die tanto Patri etiam familiaris fuit. Ex qua nimirum gratiae vbertate accidit, ut in multam donorum messem panis ille, frustra, ut putabatur, dum oblatum crederetur: & quasi bonum semen fructus sui copiam abundanter effunderet. Nam cum idem Princeps, seculari potentia tumidus, plura crudelia, & auaque proponeret, hic solus audebat obfistere: solo us prauis eiusdem dispositionibus libera autoritate contraire. Quem nimirum saepe humilibus precibus leniens, saepe comminationibus imperans, ita sibi subiectum reddidit, ut obsequere et quandoque quae peteret: quandoque, quae impendere noller, ab inuito autoritate, non precibus extorquebat.

Et

S. Alfario, cooperatur in suscitacione mortui.

Nota atatem scriptoris.

Eximia eius dotes.

Eccce exre parua quantum aliquid quando bonum.

Et si quidem ten
Amalricanos de lum
et, ut quoscumque
rom cruciatibus de pu
fmeat, Pater vener
uonitate, quantal bo
crecitos pauert, sp
nt: atque a vicina
uenit. Quadam die, se
deret, tritibus nuotias
mies pr. uari lumio
lus atque ex am
cane, quia iam miler
bils a mensa surgens
deserens, Salernum
nos extra ciuitatem
soluit, atque abire
cipi redditurum ra
festo, ut promissit,
indignanti Princeps
contemnent, cui de
so etiam pronuncia
post parum tempo
Ac denique non
Roberto Duce ob
directat, regimen
rit, amittit. Atque
bus elatus beatus P
dare grauaretur,
pondere carnis dep
multos annos
eiden

h. compertit, ei se pro
e. crudeliter dum dedit
cognoscit, et non
f. l. etiam mira
e. t. decet. S. qui
e. t. venerandus Al
t. hunc solum ex o
e. quo pater se in
t. in tempore ma
torem magis etiam
ue ad nonna tem
in tuas, in tantam
abstem Domini ro
edere merent. Pre
ae misericordia a vir
mo. egrotum faci
ret, ea q. dirahens,
garet.

Lo siquidem tempore memoratus Princeps contra *Princeps*
Amalfitanos bellum mouerat, in quos ita latuere visus *Salernita-*
est, ut quoscunque ex eis caperet, magnis tormento- *nuu, alio-*
rum cruciatibus deputaret. Sed nemo digne explicare *qui crude-*
sufficit, at, Pater venerabilis Leo quanta tunc captis au- *lis, maxi-*
thoritate, quanta libetate succurreret, quam largiter *mi facit*
carceratos pauert, spoliatos induerit, vinctos absolue- *virum san-*
rit: atque à vicina membrorum amputatione libera- *ctum.*
uerit. Quadam die, cum ad mensam cum fratribus se-
deret, tristis nuntius adfuit, qui venerando viro tres ho- *S. Leo tres*
mines priuari lumine iussus à Principe indicauit, & ci- *viros iustos*
lans priuare exclamans subiunxit, dicens: Curte Pater, *à Principe*
curte, quia iam miseri producuntur; cum Pater venera- *oculis pri-*
bilis à mensa surgens, & velut alter Tobias prandium *uari, ma-*
deserens, Salernum concito gradu perrexerit, & iam viros *gna autho-*
illos extra ciuitatem productos inueniens, tenuit & ab- *ritate li-*
soluit, atque abire liberos iussit: carnificibus se Prin- *berat.*
cipi redditurum rationem promittens; quod & pro-
fecto, ut promissit, exhibuit. Quoniam etiam aliquando *Superbus*
indignanti Principi, & superbie tumore salutis monita *Princeps*
contemnenti, crudelitatis suae meritum per prophetiae *iuxta va-*
spiritum pronuntiavit, dicens: Pro crudelitatis tuae *ticinium*
post parum temporis huius terrae dominus non eris. *vir Dei*
Ac denique non multo post, Salernitana ciuitate à *principatu*
Roberto Duce obsessa & capta, sicut vir sanctus pater *spoliatur.*
dixerat, regimen, quod pie moderari Princeps nolue-
rat, amisit. Atque hoc non mirum & huiusmodi virtuti-
bus clarus beatus Pater, cum iam plena dierum scne-
ctate grauaretur, tandem aeternae quietis leuamine,
pondere carnis deposito, susceptus est. Post quem, ad
multos annos non defecit propago sanctorum
eidem Monasterio Prae-
torum.

Obdormit
vir sanctus
in Domino

C. Baron. Tom. 6. Annal. & in not. mar. Rom. VITA S. EVGENII, EPISCOPI CAR-
thaginensis, Ex ea quæ est per Victorem Vticensem de
persecut. VVandal. Libr. 2. Claruit maxime Anno
salutis 484. & reliq. Sub Felice & Gelasio
Rom. PP. & Zenone ac Anastasio
Impp.

13. Julij.

*En vafri-
ciem Hu-
perici suc-
cessorū pa-
tris Geiſe-
rici Wan-
delorum
Regis.*

*Præclara S.
Eugenij
Virtutes;
estque mi-
re gratio-
sus apud
omnes.*

Cum Hunnericus maior filius Geiserici VVanda-
lorum Regis, Catholicis infensissimū, Patri ex hu-
manis sublato in regno successisset, ut populorum sibi
animos barbarica quadam subtilitate conciliaret, cœ-
pit primord. o regni sui mit. ūs ac moderat. ūs, max. me-
circa religionem nostram agere. Et primo quicquid, ut
se religioſum ostenderet, pietatisque opinionem apud
vulgus captaret, Manichæos exagitans, plurimos ex eis
flammis exuri, alios navibus transmarinis distrahi
mandavit. Carthaginensi porro Ecclesiæ, quæ annos
quatuor plus minus & viginti Antistite destituta ia-
cuerat, plenariam licentiam, (iniquis tamen inter-
positis conditionibus) sibi quem vellent Pontificem
eligendi concessit; quæ tandem vnanimi consensu
Beatorum Eugenium virum eximia pietate admodum
conspicuum, ingenti omnium nostrorum app'au-
su, in Cathedram Pontificiam honorifice collocavit.

Porro vir Dei ea dignitate sublimatus, bonorum o-
perum vix ute, magnam sibi non modo venerationem,
sed & auctoritatem apud vniuersos conciliabat. Quid
enim; Etiam ij qui fortis sunt, viso virtutum ac præci-
pue charitatis eius splendore, taciti obſtupesccebant,
tantamque in Sacerdote erga omnes humanitatem ac
beneuolentiam sine fine su. periebant. Nec mirum sane.
Cum enim totam fere Ecclesiam Barbari occu-
parent, exiguæque facultates Episcopo vix sibi alen-
do suppetereſent, & ambabus nihilominus man. bus
elec.

deemofnas etrogat
pauperum inopar q
et, homines & pecu
lorem admittantes,
que hecabant, multi
collebat.

Verum enimvero
onge lateque inc'at
cep. multis ea vni
mpetere: nibi que
as opera impedi ren
as persuadere con
rulis ministrando a
du barbaro incede
tet. At ille doctum
spondit, neque v
quam rei vel gion
moſtim egregia p
Regis inferu ren
ate, quæ s. diti agi
Dei accepto, Ar
apertum suorem
a. vni rege Aua
por. e. bus torore
n. hie barbarico
lores male mu
i. capite tactis &
cois tan. ūat,
auctiſa a capite p
abirent. Neque
inſiſtere cen
tuit.

Camque ea
tantem tyranni
decreto cautum e
annonæ in ſt per
petiſſe nomen
noſtris, ne ſid

SCOPI CAP.
vrem Tricenſem de
rt maxime Anno
ſe & Gelafio
mjaſſo

Geſſerici VVanda-
ſſimi, Patri ex hu-
vi populorum. Cibi
re conciliari, cede-
derat us, max me
primo quicquid
e op a enim apud
ns, plurimos ex es
ſſimatis e ſuſſi
ſſet, quæ acce-
ſſit deſertita ſa-
iſſis tamen inter-
venit Pontificem
ſſimam conſeſſi
ſſerate admoſu
ſſorum appau-
ſſonifice colata

ſſus, bonorum o-
ſſo venerationem
ſſonclurabat. Qu d
ſſitutum ac pſe-
ſſobſeſſebant,
ſſhumanitatem ac
Nec min ſſia-
ſſam Barbar occu-
ſſopo v x l b. aſſen-
ſſominuſſi ſſant ſſus
ſſecſſe

elemoſynas erogaret, ſummaque vigilantia ac ſtudio
pauperum inopumque omnium patrocinium ſuſceperet,
homines & pecuniarum ſcintillam & charitatis ardorem
admirantes, ſanctiſſimi viri virtutes omnibus
predicabant, multiſque laudibus ad cœlum uſque ex-
ſollebant.

Verum enimvero cum tanta celebritate nomen eius *Ariani illi*
longe lateque inclareſceret, ceperunt Arianorum Epi- *inſuſcitant*
ſcopi multis calumniis, graui inuoluntate, eum
impetere: nihilque non moliri, ut tam præclara p-
ſſetis opera impedirent. Et primo quidem fallacibus ver-
bis perſuadere conati ſunt, ut à pabulo diuini verbi po-
pulis miniſtrando ceſſaret, & mares ſcœminasque ha-
bitu barbaro incedentes, Eccleſiæ liminibus prohibe-
ret. At ille domum Dei omnibus communem eſſe re-
ſpondit, neque illo modo externum habitum quid-
quam vel reſponſi addere, vel demere, multoſque ad-
moſum egregia pietate viros hoc habitu ornari, quod
Regiæ inferrent: regiſque miniſtros tali ſymbolo
à reliquis diſtingui ſolitos eſſe. Hoc reſponſo à viro
Dei accepto, Ariani auidia tabeſcentes, tandem in
apertum furorem proceperunt. Statuerunt igitur con-
ſſuſſente rege Anato Hunnerico in omnibus eccleſiæ
portibus tortores quorundam, qui viros ſcœminasque
habitu barbarico ornatos & in eccleſiam ingredi vo-
lentes male mulciant, ſiſſisque minoribus dentatis
in capite iactis & nexu ſiſſiſſimo in capillos impli-
catis rapiant, tanta preterumque crueſſitate, ut
anulſa à capite pellicula, ſcœde lacerati tandem
abirent. Neque tamen ea ſauitia Catholicorum *Catholicorum con-*
inſſringere conſtantiam, vel pietatem minare po-
tuit. *ſſantia.*

Cumque ea demonis ſeſſitia nihil proficerent,
tandem tyranni, etiam in domeſticos uſuſſentisſimi,
decreto cantum eſt, ne quiſ in regia conſtitutus, vel
annonæ in ſpendiis ſonſſis fueretur, niſi Ariani
peſſidie nomen daret. Tam veto ingens fidelium
numerus, ne fidei puritatem violaret, abiecta mili-
tia

tia temporali, & spretis Regiæ honoribus, cessit, quos tyrannus domibus deinde protectos, omnique substantia exutos, in insulas Siciliam & Sardiniam relegavit.

Regis sancta in sacras Virgines.

Post hæc, nequid supremæ tyrannidi deesset, sacras virgines congregari præcepit; quas supplicis sane nefandis, diæque horrendis exagavit. E crinibus namque vel manuum digitis suspensas, & immani pondere pedibus earum alligato torquebant, atque ignitas ferri laminas dorso, ventri, mammillis & lateribus apponentes dicebant. Dicite, quomodo Episcopi, Clericique vestri carnalibus vobiscum voluptatibus perfruantur. Nitebatur enim impius semitam invenire, per cuius adiutium, publicam, sicut fecit, faceret persecutionem. Et quanquam totis viribus Christi Ecclesiam oppugnaret, nulla tamen sceleris contagione eam maculare poterat. Sæviebat inaudita quadam crudelitate. Episcopos, presbyteros, diaconos & alia ecclesiæ membra ad quatuor milia * D. CCCCLXVI.

Item in ecclesiasticos.
* 4966.

S. Felix Abditritanus antistes.

in eremi exilium destinavit; quorum in numero erat beatus Felix Abditritanus antistes; qui annos 44. magna cum sanctitatis laude gregi suo præfuerat. Is paralyti morbo afflictus, pronus ut neque vox, neque sensus vilius relictus esset, ita ut ex transverso oper Burdonem vinctus, quasi quidam ligni truncus gestari debuerit, cæteris sua patientia toto itinere animum addebat. Congregabantur universi in Siccentem & Larentem civitates, cum Comites duo superuenientes blandis sermonibus Christi confessores aggrediuntur: Quid, inquit, tanta animorum pertinacia vobis ipsi pestem hanc & exitum machinamini, qui in Regia omnibus delictis assuere potestis? Ad

Præclara Catholico-rum Vox.

quæ Catholici ingenti vociferatione responderunt; Christiani sumus, Catholici sumus; Trinitatem vnum Deum inmolabilem confitemur. Hæc clamantes graviore demum includunt custodia, adeoque affligunt atque coarctant, ut ne ad naturale quidem officium secedendi locum relinquerent. Ibi tunc fœtor &

horror universis per
alij consilariis se ergo
genti precio delinquit
que mergebantur.

Tandem post d
tem, ad iter, quo d
dique Mauris, edu
lum multitudine ex
ca in cereis obitu
sequebatur. Qui da
gis obijcebant, it
ma eos relinquitis,
parva os fontibus
bis poenitentia mu
non s' indulgent a
lauri: o vinam v
demque certam n
cibus & lachrym
et sum martyres
ex-pidibus & apid
Qui vero nimia
poterant, ligatis
& aspera loca rap
tuo, all-so cereb
tineant um expi
so-vednis loca p
ve eundem accep
gravissima ita via
le d. omoselatio n
Tum vero vi
Dei Ecclesiam e
seisset, totum i
hebatur. Nam c
dij præceptum
red earent hui
is Episcopi Hor
no comitatus et
alorum Sacra

bus, cessit, quos
omnibusque sub
daro in am relega-

end decessit, fa-
as upo exsane
can. E cum bus
entias, & immani
uebant, atq; igni
mmis & interi-
omodo Episcopi
um roipatibus
em tam inuenire,
scit, faceret per-
ibus Christi Ec-
es conagone
nandita quadam
aconos & alac-
C. CCCLXVI.
in numero erat
qui annos 44.
pessuerat. Is pa-
neque vox, neque
transverso oper
gn truncus ge-
roto it cere anti-
eridm Sicecsem
aio superueni-
siores aggre-
orum pertina-
machinamini,
ere potuit? Ad
e responderunt
Truncatem v-
Hic clamantes
adeoque affli-
ale quidem affli-
bit tunc factor &
hor-

horror vniuersa poenarum genera suerabat; ad quos *Vide miseri-*
alij consolation s ergo cum intiare vellent, Maurisio- *riam.*
genti precio delinitis, veluti in gurgite lutis ac gervavi-
que mergebantur.

Tandem post diuturnum hunc carceris squalo-
rem, ad iter, quo destinati erant, perstreperibus vu-
dique Mauris, educti sunt. Ibi tunc incredibilis fide-
lium multitudo ex diuersis regionibus & ciuitatibus
eum cecis obuia ruens, martyres cum lachrymis pro-
sequebatur. Quidam suos infantulos martyrum vesti-
gis obiciebant, ista voce clamantes; Quibus nos
miseris relinquitis, dum pergitis ad coronas? qui hos
parquos fontibus aquae perennis lustrabunt? qui no-
bis poenitentiae munus collaturi sunt, & reconcilia-
tionem indulgentia, obstrictos peccatorum vinculis so-
luturi? o vnam vobiscum & nos pergere liceat, eo-
demque certamine martyrij corona pungi! In his vo-
cibus & lachrymis, Mauri, ne vel tantillia san-
ctissimi martyres consolatione fruerentur, hastiliam
cupidis & apidibus eos ad eundem impellebant.
Qui vero nimia lassitudine oppressi ambulare non
poterant, ligatis pedibus cauerum instar, per dura
& aspera loca raprabantur: quorum maxima multi-
tudo, alliso cerebro, vel fractis lateribus, inter manus
trahentium expirat. Reliqui vero ut primum ad
fontem loca peruenire, hordeum ut iumenta ad
veendum acceperunt; quo inter alia incommoda
gravissima ita vitam turati sunt, ut facile declararent,
se diuino solatio minime destitutos esse.

Tum vero tyrannus noua eaque acriora aduersus
Dei Ecclesiam excogitans, cum membra aliqua ab-
scidisset, totum ipsum corpus laniando perdere mo-
lebat. Nam die Ascensionis Domini, Eugenio tale
dirigit praeceptum, quod etiam vniuersae Africae, ve-
reds currentibus destinavit; Rex Hunner eius vniuer-
sis Episcopis Homousianis. Non senel, sed sapienter, co-
stito constituto prohibuit, ne in toribus Vau-
dalorum Sacerdotes vestri conuentus celebrarent.

Quo

*Vide deu-
tionem Ca-
tholica pla-
bis.*

*Hordeum
cibus exu-
lum Ca-
tholicorum.*

*Epistola im-
py Huneri-
ci ad Eu-
genium E-
piscopum.*

Quotamen spreto, plurimi reperti sunt Missas in for-
tibus Vandalorum egisse. Statim igitur, quò om-
nis occasio scandali tollatur, ut ad diem Calendarum
Februariarum, Carthaginem, cum fidei nostræ Epis-
copis omni veneratione dignissimis, de ratione religio-
nis conflicturi veniatis.

Hoc edictum cum haud dubiam persecutionis pro-
cellam denunciaret, ingenti terrore multorum ani-
mos concussit; cum neque tempus, neque ratio im-
minenti calamitatē occurrendi suppeteret. Eugenius ta-
men, quæ erat animi magnitudine, Regi in hunc mo-
dum per literas respondit; Cognovimus ad omnes co-
episcopos meps præceptum Regiū similiter emanā se,
ut die constituta pro disputatione fidei veniatur. Quod
nos venerabiliter accepisse suggessimus. Suggestit in-
terim mea humilitas, debere etiam transmarinarum
omnium partium, qui nobis sunt in vna communio-
ne consortes, agnoscere; maxime quod totius mundi
causā, non specialis sit prouinciarum Africanarum.
Quod petimus, ut benignitate, quamvis est, & iustitia
sapientiarum suarū dignetur annuere. Data ab Eugenio,
&c. Tymothei parituriens iniquitatem, Subde, deman-
dat, mihi, ô Eugeni, vniuersum orbem terrarum, ut
sub potestate mea totus mundus redigatur, & facio
quod dicis.

Inter hæc cum ignis persecutionis accenderetur, &
flamma infestantis ubique Regis arderet, ostendit De-
us postea præclarum quoddam miraculum per seruum
suum Eugenium, quod præterire non debeo. Erat in
eadem ciuitate cæcus quidam ciuibus vniuersis no-
tissimus. Felix nomine. Hic à Domino secundum quicquid
semel, iterum, & tertio monetur, ut Eugenium Epi-
scopum adeat, oculorum lumen per eum recepturus.
Cæcus primo & secundo falsa imaginatione se deludi
existimans, recubabat surgere; tertio vero verbis increpa-
tus durioribus, à lecto exiliit: ac puero ductore ad Fau-
sti basilicam perrexit. Ibi per diaconum, Peregrinum no-
mine, autistiti indicat, se habere aliquod secreti genus
muni-

*Responsum
S. Eugeni.*

*Res fidei ad
vniuersam
spectat Ec-
clesiam.*

*Responsum
barbari
Regi.*

unt M. Iustin for-
atur, quo om-
em. Kalendariam
fide. nostrae Ep-
tatione religio-

persecutionis pro-
matorum ani-
neque rationem
erit Eugenius ta-
legi in hunc mo-
nus a homines co-
m. terrena se
veniat. Quod
Sugessit in
transfusa. autem
una communio-
od totius mundi
Africanarum.
sest, & omnia
ta ab Eugenio,
Sabde, doman-
tem terrarum, et
gatur, & fac o

accenderetur, &
ret, ostendit De-
clam periculum
debeo. Erat in
is in uelitis no-
secundum quicquid
Eugenium Ep-
um receperunt.
atione sed de illi
oribus inrepa-
quicquid oreac Fau-
Peregrinam no-
oditaret genus
mit.

inimandum. Audiens Episcopus, admittit hominem; *Hymni ad*
qui protinus hymnis per totam Ecclesiam resonantibus; *et tunc in*
ad pedes ipsius prostratus, obsecratur se eum non distul- *Ecclesia.*

surum, nisi oculorum lumen redderet Eugenius admi-
rans respondit; Recede a me frater, ego cum homo pec-
cator sum, & de peccatis super omnes homines gravissimis
oneratus: nec mihi quidem sufficio peccatorum veniam
impetrare. Ille autem mordicus tenens genua eius, hæc
verba identidem reperebat: Redde mihi oculos meos.
Tum Eugenius accedens inuerecundam hominis cre-
dularitatem, quia tempus urgebat, pergit cum eo, comi-
tante clericorum officio, ad fontem. Ibi fixis genibus
cum ingenti gemitu, pulsans singultibus caelum, cri-
spantem benedixit fontis aluam, & completa demum
oratione, ira exco respondit; Iam dixi tibi frater Felix,
peccator homo ego sum; sed qui te visitare dignatus
est, præster tibi secundum fidem tuam, aperiatq; oculos
tuos; simulque signo Crucis consignante oculos eius,
statim exuens visum, Domino reddente, recepit: Quem
secum quousque in uersis sacro fonte expiati essent,
dei iussu, ne tanto miraculo populus excoctus, virum
contereret, qui lumen receperat: Fit postea manife-
stam Ecclesiarum uniuersarum: statim nuncius pergit ad Re-
gem tyrannum. Rapiunt Felix, inquitur ab eo, quid
factum sit: qualiterque receperit lumen. Dicit illi ex
ordine totum. Dicunt Arianæ Episcopi, Eugenium ma- *Nota vocē*
lesse is visum fuisse. E. quia oppressi contusione, rei *haereticū fa-*
g. sine tenebras offerre non poterant, modis omnibus *miliarem.*
eum necare conati sunt, quomodo olim iudei iulci-
tatum Lazarum occidere cupiebant.

Appropinquante interm die illo fanesto Kalenda-
rum Februariarum, conveniunt Episcopi, ass. trione
& mœrore confecti. Fit silentium diebus multis, quo-
uque peritos quique & doctissimos viros, calumnijs
appositis, necandos exinde separarent. Tandem veni-
tur ad disputationis conflictum. Adversarij argumen-
torum suorum bonitati destituti, calumniatur inter alia
apud Regem. Catholicos strepitum fecisse, & impor-
tunis

Felicem ca-
cum illum
nat S. Eu-
genius.

Nota vocē
haereticū fa-
miliarem.

Ioan. 12.

Sic haereti-
cū vincunt
Catholicos

*Episcopi
Catholici
bonis omni-
bus exorti,
mittuntur
in exilium.*

*Ariani sa-
ritia Bar-
baros supe-
rant.*

*B. Eugé-
nius ab a-
trorissimo
Ariano E-
piscopo mi-
re affligi-
tur.*

*Horrenda
mors impij
Hunnerici.*

tuis clamoribus cuncta interturbasse. Rex ea accusatio-
ne praeterea se penitus eos delendi occasionem na-
ctum existimans, quo iammo scelus conceperat, mo-
mento temporis in eos exprompsit. Cunctos enim Ca-
tholicae fidei episcopos fustibus primum caesos, bonis
omnibusque exilio damnauit; tali insuper poena
omnibus illis, qui hospitio eos exciperent, propo-
sita ut aut cum uentura homo sua flammis exurerentur.
Hinc tam atrox in Christianos Catholicos tempestas
est exorta, quam nulla vis orationis explicare potest.

Namque iam Reges, Vanaeque, quam ipsi Aria-
noti Episcopi, Presbyteri & Clerici in Catholicos sa-
uebant quippe gladijs & pugionibus accincti, passim
discubebant, & ibi nos quosque ad necem atque sup-
plicia inquebant. Inter alios Antonius quidam Aria-
nus, antistes cuiusdam ciuitatis eremo proximae,
Tripolitanae Prouinciae vicinae, ut auctoritate ita etiam
crudelitate caeteris superior, Eugenium ab ipso Hunne-
rico in ipsius eremi partibus regebatum custodiendum
susceperat; quem varijs insidiarum atque poenarum sup-
plicijs extinguere cogitabat. Interea vir sanctissimus
dum acerbissima persecutionis illius tempora defleret
sensit aliquando infestum paralytis morbum. Quo mi-
nicio, exultabundus Arianus pergit festinus ad vene-
bilis senis cubile, & acetum asperitum, nimisque acer-
rum recalcantibus illius faucibus ingerit, ut reliqui-
as virium opprimeret ac virum sanctissimum vita spo-
liaret. Sed pietate Christi, ad aliorum salutem eo expe-
rientia ereptus, clauissimum postea de Arianorum im-
pietate triumphum egit. Nam Hunnerici septimo re-
gnum suum anno, ac mense decimo, propter multiplicem
impietatem iusto Dei iudicio in eiusmodi morbum
incidit, ut putrefacto corpore uermibus scaturiret; à
quibus paulatim absumptus: non tam corpus in-
sum, quam foedas quasdam partes
separata reliquit.

VITA

VITA S. BON-
nalis & Episcopi Al-
matione quam Oc-
li. Doctor, coran-
habuit; cum al-
merum. O-
Domini

Sanctus Bonatus
Dnoscipinus, lo-
ortas coniugibus
tuis facinora, ut in-
ionum dignitate,
no. Ut patrum in-
lentum huius mun-
consequenter in-
nequam, tunc ma-
merat sicut simi-
dies, non huncce
nemini in impu-
Anau eieculos, a-
seuque bono-
Cam enim in tene-
neltaticop illet,
seorum, quos ad-
illet, solus Dei op-
castos puer mores
in salutem pueri re-
reuerent impiet-
phas religioni per-
tes, & puer non in-
tuasit.

Ille iam adol-
tum se religioni tr-
lucando & vicefili-

VITA S. BONAVENTURAE, CARDI- C. Baron.
nalis & Episcopi Albanensis, Ordinis Minorum; Ex in notat.
oratione quam Octavianus de Martinis Sueffanus, mar. Rom.
l. V. Doctor, coram Summo Pontifice, Sixto Quarto
habuit; cum ab eo relatus est in sanctorum nu-
merum. Obijt (vt patet infra) Anno
Dominici Natal. 1275. etatis
sua 53.

SANCTUS Bonaventura natione Tuscus, patria Bal- 14. Iulij.
 sneoreginus, Iohanne Fidanza & Ricella fideibus S. Bona-
 ortus coniugibus, ea à primis annis edidit pie-
 tatis facinora, vt in his commemorandis, relicta Ma- Patria &
 iorum dignitate, merito nostra debeat desudare ora- Parentes.
 tio. Vt primum transactis adolescentie annis turbu-
 lentum huius mundi statum cognouit, & periculofam
 consequentia salutis rationem praeuidit, relicto sectio-
 nequarum, victi manu se omnipotenti Deo perpetuam,
 meritis beatissimi Francisci dedicauit. Cuius rei se-
 ries, non aliunde quam ab ipso misericordiarum Pa-
 tre initiumumpsit; qui quos sibi ab aeterno prae-
 stinauit electos, apertissimis medus ad portum adducit,
 secumque honorum omnium communione sociat.
 Cum enim in tenera aetate, extrema valetudine pe- Laborat
 ricilitati corp esset, mater salus eius anxia, ubi phy- aduersa om-
 sicorum, quos adhuc, d l gentiam frustra experta letitudine.
 esset, solius Dei opem, quem sancta timebat, & cui
 castos pueri mores intellegebat acceptos, humiliter
 in salutem pueri inuocauit, ac S. Francisci suffragia
 reuerenter implorans, illum, si sanum recuperaret, il- Post Ma-
 pius religioni perpetuo deuouit. Ex audita matre- tris eius
 ces, & puer non sine admiratione phycorum integer uotum sibi
 euasit.

Hinc iam adolescens; ac porro aetate prouecta,
 cum se religioni maturum cerneret, anno aetatis suae
 secundo & uicesimo habitu sancti Francisci ad castra
 Ipi-

*Amplecti-
tur S. Fran-
disci in sti-
tutum.*

*Alexander
Alesius
eius prae-
ceptor.*

*Magnā
eius humi-
litas.*

*Item eius
charitas.*

*Humani-
tas eius er-
ga morbi-
dos.*

*Eruditio
et prudentia
eius
quanta.
Fuit mini-
ster gene-
ralis.*

Spiritualia se recepit, stipendiaque nequaquam osci-
tanter, sed tanta diligentia atque ardore fecit, ut septi-
mo, à religionis ingressu, anno, in Parisiensi universitate
librum Sententiarum sub eo auditorio prelegere me-
ruerit; Vias præceptore doctissimo Alexandro de Ales;
cuius honorificam sane eruditionis testimonium con-
sequutus est, adeo ut ætatis suæ secundo & tricesimo,
postquam magistralem cathedram annos admodum
tres rexisset, inter primos Ordinis sui viros religione
atque doctrina admirandos locum teneret. At vero,
quod maiori in illo admiratione dignum erat, quo
magis scientia & auctoritate emeruerat, eo magis se-
ipsum mentis humilitate deprimebat. Neque enim ut
plerique litterarum scientia inflati, vilia ministeria fasti-
diebant, sed tanta accurate, eaque spontanea, domestica
munia obibat, ut aliis non modo ingentem admiratio-
nem, sed superioribus etiam, cum ad eiusmodi officii
impedire conantibus, indignationem, si dicere licet,
cominueret. Nec segnius interim charitatis officia
prestabat; cum oculis in omnes fratres intentis, alios
tristitia affictos decessimis verbis solabatur, alios pro-
fessionis tunc peractantes monebat confirmabatque,
tanta gratia atque auctoritate, ut nullus ab eo discede-
ret, quam libens ceptum professionis iter prosequere-
tur. Infirmorum præterea cura, supra quam credibile
sit delectabatur, & quo grauioribus aut magis conta-
giosis morbis affligerentur, eo magis se totum illorum
obsequio applicabat. Quibus officiis cum maiorem
dei partem absumeret, non eo minor erat in publicis
lectionibus, & interpretationibus scripturarum; quæ
tantis luminibus illustrabat, ut ipse auctor illorum non
in mentio putaretur. In Capitulis vero & questionibus
ad Ordinis totius salutem decidentis, rursus illius erat
sponsa, ut cuncta ad illius iudicium tanquam ad Ly-
diam lapidem exportaretur. Quibus gratis donisque
illustratis, cum iam tertium decimum in religione ex-
egisset annum, de sancto generali Magistro, ex tam
multis viris doctrina atque sanctitate conspicuis, qui-
bus

bus Ordo sacer in sua
sine controversia
Hic vir sanctus acc
com tam robur ilud
monendo, suis
pessimam virtutem re
pulo, quod primum
exposuit reformatione
magis. Vbi strenue
rektorum oppago
religionem delectante
certa tutus, confuta
tum calumniae etiam
Hic vero vir sanctus
pauis. Ipsi nam
fuit, ut signo Ca
rio, Virgo Mater à
et eadem hora ab An
quo generali Pisis,
cui corpus Parua
eandem sancti simi
obitu illius anno
quam Bonaventura
pro archimaru in im
et ead s se al osque
the auris in op
daret. Huc cum
ra ration fieret, C
bre fice præficere v
dignus effunderet. So
filiis, illos honores
tans sibi diuitias
ita

bat enim mundi
proa terris, mente
pallata illa, omniq
deprecans, ad totius
Postquam enim Parisi

us Ordo sacer in sua nouitate florebat; vnus omni-
um sine controuersia exitit subrogatus.

Hic vir sanctus accingens se grauioribus actionibus,
cum iam robur illud primi instituti non nihil labasce-
ret, monendo, suisque humeris lapsa erigendo, ad
vistinam virtutem reduxit, atque in Narbonensi Ca-
pitulo, quo primum tenuit, beati Francisci regulam
exposuit reformatique, ordinemque in Prouincias
edegit. Vbi strenue etiam decertans, venenosos ob-
secratorum oppugnationes, quibus Mendicantium
eligionem delere nitabantur, sola iustitia atque inno-
centia tutus, confutauit: & præclarum de aduersatio-
um calamitjs triumphum egit.

Fuit vero vir sanctissimus cultor gloriosæ virg'nis
tæcipuus. Ipsius namque hortatu & vigilantia statu-
tum est, vt signo Campanæ post Completorium au-
to, Virgo Mater à populo salutaretur; quod creditu-
r, eadem hora ab Angelo salutatam. Congregato Ca-
pitulo generali Pisis, cum venerabile beati Antonij Pa-
diani corpus Paduam transferre decernerent, fuit
eiusdem sanctissimi viri lingua secundo & tricesimo
obitu illius anno, integra & rubicunda reperta;
quam Bonauentura manibus apprehendens, largissi-
mo lachrymarum imbrepersudit, & luculentis admo-
um vèrbis se aliosque omnes docuit, quâ ingens pie-
tatis thesaurus in optimo membri illius vsu recondi-
tissimè. Hinc cum sanctissimi viri fama omnibus
admirationi fieret, Clemens quartus Eboracensi eum
Ecclesiæ præficere voluit, vt doctrinæ suæ fluentia
argius effunderet. Sed vir diuinus propolui sui con-
stans, illos honores precibus a se repulit, quo vbi-
ciores sibi diuitias ac dignitates in cælis cumula-
ret.

Erat enim mundo ita mortuus, vt quamvis cor-
pore in terris, mente tamen in cælis versaretur. Hinc Scripta
præclara illa, omnique eruditione ac pietate referta Viri sancti,
cripta eius, ad totius Ecclesiæ vtilitatem prodierunt. præclara,
ostquam enim Parisijs primum librū Genesios magna qua-

*Reformat
Ordinem
suum.*

*Præcipuus
cultor est
D Virgi-
nis.*

*Nota de S.
Antonij
Paduani
lingua.*

*Eius Vita
extat 13.
lunij.*

*Recusat Ebo-
racensem
episcopa-
tum.*

cum laude auditoribus legisset, nobile opus; quod a septem visionibus Bonaventuræ nomen obtinet, in lucem prodijt. Inde celeberrima illa in libros Sententiarum Commentaria edidit, & Evangelia multis sententijs compendiose illustravit. Rursus contemplatione S. Ludouici regis Franciæ, officium de Cruce insigniter pium atque deuotum edidit, quod ab Ecclesiâ receptum, nullo immutato, in ea solemnitate vbique legitur. Composuit & solenne officium in honorem B. Francisci, & vitæ ipsius historiam contexit, & bellum de sex alijs Seraphin concinnauit. In monte Aluerno duo nobilissima opuscula p'issimis contemplationibus flagrantia, quorum alterum Itinerarium mentis in Deum, alterum, in se ipsum, appellata sunt, produxit. Composuit & libellum, cui nomen Mendicantium Defensorium indidit, quo religionis suæ partes egregie tueretur. Composuit & libellum de vita Christi, quem Arborem Crucis nominant. Insuper & Breuiologia; & Sermones Dominicales; & veritatis sacræ scripturæ Compendium; & Nouitiorum Institutionem, & Stimulum amoris, & Pharetram de auctoribus Doctorum approbatorum principalibus, quem per Alphabetum prosecutus est. atque opuscula lectu sane dignissima, ad uite narium numerum in lucem emisit.

*Creatur
Cardinalis
& Episco-
pus Alba-
nensis.*

Et quidem cum beati Francisci religio (quam annis octo & decem, maxima virtute gubernauit) ipsius sanctitate vitæque exemplis egregie iam stabilita esset, tum forte Romana Sedes putans implicita difficultatibus, vehementius laborare ceperit, Gregorius hoc nomine decimus, Ecclesiæ gubernacula tenebat, qui audita viri sanctimonia & doctrinæ præstantia, quamquam inuitum & reluctantem in Cardinalem collegium cooptauit, & Albanensem Episcopum constituit. Quo in munere ita versatus est, ut illius opera præcipua, in Lugdunensi Concilio Græcorum hæreses compositæ fuerint, ipsique, præsentem Palæologo eorum imperatore, qui in hoc Lugdunum venerant, libere ad Ro-

manæ

XIV
ant, sedis obeliscum
peram pari sanctitate
atque, & in erhaustio
ter, tandem anno sa
paz, sino qua vno, a
z, & ancre sancti lib
la cad ex os est euoc
ente Ecclesiæ, ac pr
mulo. Corpus h' em
l'elo Lugdunensi S. R
remia, & raculorami
um h' sentauit partu
numeros de varis d
nas miraculo e eruit
zanti anno in n' uat
cupis parte alioq
ora solidum, cap h' a
paga, in nullo d' vi
p'ia sunt. Rel p'io
l'ustram vitoram s
tate, quatin integr
tetur.

VITA S. HEN
domine, Primi
cum Campana.
vigelinoqu
et.

Henricus Bavar
Hæcquam regia d
vna cum literarum d
p'cepti. Quo præ
ia bella adinrab h
io eo egregia vici
ita cum omni vici
xit, ut hæreses an
decus in eo celebran

abile opus, quod
nomen obinet; n
in l' b'ros dener
Evangelia molo
Rarius contemp
ficum de Cruci
ed è i. quod ab E
in ex solemn
nre offi: um in ho
is h'loriam conte
aphin cont'ona
ma op'cula p' h
quorum altera
um, lo se pl'm, ap
ig' & libellum, et
im indidit; quor
Compo'uit & libe
orem Græc. nomi
Sermones Domini
Compensum, &
mul'ti amous, &
om approbarum
tam protecu'us eff
thma, auctenat

anæ, Sedis obedientiam redierint. In ea vocatione
cui pari sanctitate atque operum fructu perseque-
ret, & in exhaustos pro Ecclesia Dei labores sub-
et, tandem anno salutis millesimo ducentesimo se-
uagesimo quinto, ætatis suæ quinquagesimo tertio,
æ nonere sanctissime perfunctus, è corporis vin-
culis ad caros est euocatus. Mors illius ingentem vi-
ctis Ecclesiæ, ac præcipue Summo Pontifici luctum
tulit. Corpus sitimulis omnium lachrymis in ec-
clesia Lugdunensi S. Francisci sacra sepulchrum. Porro
cuncta miraculorum claritate effulsit. Infantem mor-
tuum suscitauit, parturientem liberauit, taliosque pene
numeros de varis doloribus, ægitudinibus, ac peri-
culis miraculose eruit. Dum S. Corpus eius 160. sui
bus annis in nouam Basilicam transferretur, reiqua
corporis parte alioquin exsiccata atque corrosa, caput ta-
men solidum, capillamentum hærens, labia, dentes &
lingua, in nullo à vitali statu aut colore demutata re-
uerentia sancti. Reliquorum relatione super sedembris eum
lustrum virorum sanctitas non tam miraculorum
virtute, quam integritate vitæ atque charitate confir-
matur.

*Obitus eius
Domini
Anno 1275.
ætatis vero
sue 53.*

*Miracula
eius.*

*Translatio
Reliquia-
rum eius.*

C. Baron.

Tom. II.

Ann. 1275.

in Appendi.

cc Tom. 12.

VITA S. HENRICI IMPERATORIS, hoc nomine, Primi, Ex ea quæ est penes D. Henricum Canisium. Obijt anno Domini millesimo vigesimo quarto; Imperij undecimo, ætatis vero sue 52.

HENRICUS Bavarie Dux, tam vitæ sancti monia 14. Julij. quam regia dignitate cætus, timorem Domini una cum literarum studio à teneris vnguiculis eximie percepit. Quo præclare munitus, multa & ingen- dia bella admirabili felicitate confecit. Eluxit enim in eo egregium viteatis militaris specimen; quod ita cum omni vitæ sanctitate atque innocentia iun- xit, ut nescias an magis pietas, an potius militia decus in eo celebrandum sit. Ut primum ad ultam ætate

*Egregia
ipsius pie-
tas.*

*Eius vita
habetur 22
Septembris*

*Prasaga
scriptura
Henrico
oblata:*

Fis Imperator.

*Victoria
eius contra
Saracenos,
præter
alias.*

ad res fortiter gerendas euocatus fuit, ante omnia res
men diuinum quouis in negotio propitium sibi redde
re studebat. Hinc cum aliquando in Ratisponensi urb
interea supplicatione ad D. Emericum sepulcrum ex
cubaret, caelitus est admonitus, ut scripturam quandam
præfagam, in muro secus D. VVo. sang. tumulum, lege
ret, & diligenter obseruaret. Constabat ea hisce duabu
duntaxat vocibus: *Post sex;* Henricus ut erat sagaci no
modo ingenio, sed & insigni pietate præditus, se post
sex dies è vinis discessurum suspicatus, animæ su
interea diligenter prospexit. Sed cum præterlapsa se
dierum circulo, nihil quod putabat eueniret, senat
um illum numerum ad sex hebdomadas traduxit. Ve
rum cum & ipsis euolutis nihil incommodi pateretur
ad sex menses transiit. Ipsi vero pati animi corporis
que integritate transactis, arbitratus est annorum senio
nem donotari. Cum igitur sex anni defluxissent, &
iam septimi illucesceret primus dies, ecce is qui
expectatione ad mortem obuijs (quod aui) vinis ex
cipiendam paratus stabat, diu no nutu, præter expecta
tionem, ad Imperij gloriam euehitur.

Imperio igitur potius, ita gubernacula illius suscepit
ut semper de gloria militiæ Christianæ sollicitus, cultum
religionis summo studio & diligenter a prouideret. Quo
res imprimis sempiternæ laudis ac gloriæ materiam
illi administrait; meritoque non modo nomen eius
ab oblivione vindicauit, sed & apud omnes natione
celeberrimum reddidit. Et primo quidem, Bohemo
Vandalosque, & alias nationes, virtute sua domitas
sibi subdidit; inde in Italiam progressus, Saraceno
in effusam fugam compulsi, retraque illa seceratorum
hominum peste repurgauit. Et hæc quidem aliaque
non tam armorum suorum virtute, quamquam mini
me contemnenda, quam diuini numinis auxilio fortiter
gessit. Cum enim barbararum gentium colluies
regni ipsius fines impeteret, ferunt Henricum signa
in hostem inrepe infertentem, in Meisburgensi agro
quem miserrime deuastatum cernebat, vorum B
Lau

fur, ante omnia
proprium sibi red
in Rat. p. onch
mm sepulcrum et
terram quandam
fragrum um, eg
abat ea inde erat
cus et erat sagena
ate prædixit, tepe
p. carus, animæ
cum prædixit, tepe
abat euen reg, eue
maus traduxit. Ve
commodi pareret
por animi corpore
us et annorum fun
anni ocheriffen, S
es, ecce si qui ong
quod aui, vms et
p. præter expecta
tur.
mocu a illis suscep
onæ forcius, culat
at a p. veneret. Q
ac gloriæ materiam
n. toto nomen eiu
pud omnes natione
o quidem, Bohemo
virtute sua domitas
g. ellus, Saraceno
que illa c. eratorum
one quæm a. vagu
te, quamquam inai
em a. aux. Ho. for
gentium col. uies
ut Henricum signa
in Mersburgensi a
gernebat, votum B
Lau

rentio nuncupasse, fore, ut perpetuis temporibus
ius nomini cum dicaret, & in statum præstinæ d. gni-
is reformatum dinino cui consecraret, si suo apud
cum interuentu victoriam Romano Imperio obtri-
ret. Barbarorum igitur multitudine in prælium oc-
cidente, prostratus in oratione, vidit angelum per-
tinentem suo exercitui præire, & hostium cuneos in
eam propellere; quorum regiones, sine cruore, Im-
pero Romano & Christianæ fidei subiecit: ac confe-
se voto magnifice soluit. Apuliam deinde, diu
æcorum dominatum passam, manu bellica recupe-
uit; ubi ordinatis quæ ad regni pertinebant vilita-
tem, cepit calculo consistari, à quo tamen in monte
assino, cum ibidem religiosos viros egregia pietate
ipsos visitaret, ad S. Benedicti reliquias est liberatus,
eque hoc tantum, sed alia insuper plurima à Domi-
næ ardentissimis suis precibus, quibus supra modum
at deditus, consecutus est beneficia; quæ scriptis
nondam mandata intercederunt.

Nec miram sane; quippe qui per omnem vitam,
medio honorum cursu, ac summa diuitiarum o-
mnique affluentia, nihil pietatis studio potius habuit;
philicharius, quam ut Christo Redemptori suo inti-
me placeret. Quis enim virtutes omnes, quibus in-
ta ornatissimus extitit, oratione explicabit? Estne
quid admirabilius, quam summum Imperatorem
Hereberti Episcopi pedibus prostratum cernere, ab
que delicti in quod maleuolorum hominum sua-
onibus impulsus fuerat, suppliciter veniam postula-
? Iam vero quis non admiretur summam illam pudici-
tæ virtutem, qua per totam vitam præditus fuit;
orsus ut omnis carnalis voluptatis expers, in summa
gentia, cum castissima coniuge virginatatem tutatus
erit? Cum enim sacratissimo matrimonio; scedere
xorem sibi Chunegundem virginem sanctissimam
opulasset, eam casto adeo amore profecutus est, ut
on coniugem, sed sororem cuncti crederent. Nun-
quam enim illius concubitu suum voluit, sed necque

*Votum
nuncupat
S. Lauren-
tio.*

*Angelus
hostes eius
prostravit.*

*Visitat re-
ligiosos in
monte Cas-
sino, & li-
beratur à
calculo S.
Benedicti
meritis.*

*In vita S.
Hereberti,
16. Martij.*

*Vixit cum
coniuge
continen-
ter per o-
mnem vi-
tam.*

virginitatem suam ardentissimo Christi amore, Deo
consecrauit, & ad extremum vitæ spiritum conserua-
uit.

Quod sane cum apud multos plus admirationis
quam fidei haberet, quidam calumniari non vere-
bantur Imperatores, cupiditate patam honesti amo-
ris inflammatos castitatem sinuare, eoque prætex-
tu impudicis aliorum amplexibus clanculum fru-
i. Eam offensionem Chunegundis ut tolleret, populam
que sibi sublitum à scandalo liberaret, non dubitauit
nuda plantis ignitos vomeres illas calcare, & vir-
ginitatis hostem nouo miraculo confundere, ac san-
ctissimum coniugem ab omni suspitione sceleris li-
berare.

Careum Imperator hic piensissimus, quam e-
gregia opera ediderit, quantaque dolgentia iusti-
tiam coluerit, explicatu est difficillimum. Tot equi-
tanisque signis & operibus præclaris iustam pietat-
tem & charitatem in miseros indicauit, quanta Im-
peratorum nemo unquam. Aedes sacras quampluri-
mas vel à fundamentis extruxit, vel collapsas refecit
& sanctorum hominum domicilia, in quibus il-
qui monachi dicuntur, die nocteque Deo famu-
lantur, regia magnificentia exornauit, nomenque
suum vel is solum rebus immortaliitati consecrauit
Bambergensis ecclesiam à fundamentis erexit, &
demque cœnobium ad partem Septentrionalem San-
cti Michaelis sacrum adiunxit. Tanta insuper mu-
tis alijs Ecclesijs contulit beneficia: ut nulla or-
tionis vi complecti possint. Fuit enim in religioni
cultu sanctissimus; in egentium inopia subleuan-
benignus: & in omnium denique salute procura-
da vigilantissimus. Nulla enim regi negotia qua-
rumvis ardua, nulli bellicarum rerum tumultus, a-
eo studio, quo proximorum sempiterna salu-
due incumberebat, cum auocare poterant. Hinc no-
immento Apostoli Hungarorum nomen apud me-
tos obtingit, quod Stephanum Hungaria regem

S. Henri.
cum dicitur
Apostolus
Hungaro-
rum: &
unde.

XIV
populumque vniuersum
qua ad Christi
Hungariam coacti lue-
runt. In ultimo prælati nex-
tiam in uxorem c-
vigentem Hungaro-
iustitiam, ad pati-
Sedes quoque Episc-
in sacatus & hieris-
tam, Argentinam, M-
latae immatitate a-
aurant, reitaurauit.
Denique consumm-
extremum sibi dicm
castissimæ coniu-
regni proceribus, a-
ipsos hoc modo contr-
nobis, imo à Christi-
nobis virginem rest-
tum in Germania q-
ac prospere con-
constituto, beato
est: quia sane is Pri-
gum sui desiderium
sed aurno contun-
ere, tanto Impera-
Bambergensis, qua-
tio insigni erat, sep-
ipsum sanctitatem
luminatis, ob
infirmit

populumque vniuersum suis potissimum monitis pre-
bui que ad Christi fidem perduxerit, gentemque
arbariam cœlesti lum.ne illustrauerit. Atque vt fir-
missimo pietatis nexu regem constringeret, sororem
sui suam in vxorem collocauit, multaue alia fecit,
et gentem Hungarorum sine vlllo errore per semi-
as iustitiæ, ad patriam perduceret claritatis atri-
tæ.

Seles quoque Episcopales Hildesheim, (vbi à pue-
ro educatus & literis imbutus dicitur) Magdebur-
gam, Argentinam, Minam, Meisburgam, quæ bar-
barica immanitate adiacentium Sclauorum vastatæ
uerant, restaurauit.

*Quos Epi-
scopatus re-
staurauit.*

Denique consummatis vitæ huius laboribus, cum
extremum sibi diem imminere cognosceret, accer-
tuit castissimæ coniugis suæ parenubus, & nonnullis
regni proceribus, Augustam dextera apprehensam,
ipsum hoc modo contradidit; Hanc mihi, inquit, à
vobis, imo à Christo Domino traditam, eidem &
vobis virginem restituo immaculatam. Bellis igitur
tam in Germania quam Italia aduersus rebelles ius-
te ac prospere confectis, & Imperij statu optime
constituto, beato tandem fine in Domino quieuit.
Reliquit sane is Princeps sanctissimus vniuersis ma-
gnum sui desiderium, cum multis lachrymis aclu-
etu diuturno coniunctum. Corpus eius fuit cum ho-
nore, tanto Imperatore eiusque sanctitate digno, in
Bambergenfi, quam à se fundatam cathedrali ti-
tulo insignierat, sepultum; vbi etiam gloriosus Deus
ipsum sanctitatem miraculis consignauit: cæcis il-

*Felicissi-
mus obitu-
eum.*

*Claruit mi-
raculis post
obitum.*

luminatis; obsessis liberatis: variisque
infirmis oppressis, opta-
ta sospitati resti-
tuitis.

C. Baron.
Tom. 3.
Annal.
Et in not.
Mart. Ro-
man.

VITA BEATI IACOBI, NISIBITAE
Episcopi; Ex ea quæ est à Theodoro, Cyri Episco-
po conscripta. Claruit vir sanctus Anno Domini 338.
&c. sub Iulio summo Pontifice, & Constantio Im-
peratore: & reliq. Interfuitque non tantum
Nicano, sed & Antiocheno
Concilio.

35. Indij
Patriæ eius

Vixit soli-
tario.

Victus &
vestitus
cibus.

Viget Pro-
phetia Spi-
ritus.

Venit in
Persidem.

SANCTUS hic Iacobus, Nisibe celeberrima ciuitate, in
Sconfinio regni Romanorum & Persarum, olim
quidem Romanis subiecta, oriundus, vitam ample-
xus est solitariam & quietam; & vere quidem, ætate
& autumno, vitam vel in siluis, vel in montium
altissimorum cæcumine sub dio agebat; hyeme vero in
antro quodam latitabat: quod ei paruum præbebat
tegmentum. Alimentum ei syluestria præbebant po-
ma, herbarumque cruda; vestimenta vero, ex asperis
caprarum pilis, corpus non tam ab æris iniuria vin-
dicabant, quam stimulis quibusdam ad propositum
certamen alacrius currendum excitabant. Itaque de
corporis cura parum sollicitus, cogitationem mentis
in Deo sine intermissione figebat; à quo magna non
modo consolatione, sed lumine quodam etiam cæ-
lesti perfundebatur: quo & futura multo ante clarissi-
me præuidebat, & virtutes sane admirandas ingiter pa-
trabat.

Vigebat illo tempore simulacrorum impietas,
paucique admodum vniuersorum opificem ea, qua
par est, fide colebant. Tunc Iacobus, ut in tanta fidelium
paucitate religionem propagaret, in Persidem venit.
Accidit autem in ipso itinere, cum fontem transmitter-
et, puellas quasdam succinctis vestibus, nudisque pe-
dibus in pannorum emundatione occupari; quæ hone-
statis, grauitatis & reuerentiæ oblitæ, exuto pudore &
perfricta fronte virum sanctum impudentibus oculis
aspiciebant: neque capita operientes, neque vestes de-
mitten-

mitentes. Eo seclere
sensu, fontem vni-
uersi, taciturneque di-
tulerant illam pu-
eræ animas ab imperi-
taret. Res mira; v. x.
tat, cum fluentum
pentina canitie deso-
placitum, concitoque
flos ad nouæ reipen-
pares, & circumfusa
tum virginibus sup-
petnam tollat, fonte
uiginem reducat.
pæcis iuuen. tris f.
& fluentum reuocat
n. v. n. tem: rel. sto-
ditæ documentum
Eodem fere tem-
tem iusto prouoca-
mutorumque an-
memo sententiam in-
agere præsumere
pidem, cui ultimo a-
bant, execrationi
uitute sua iniquam
relap. sin. partes in-
illuc dissilij, & c.
que Iudicem adeo o-
plo reuocata, alter-
tiram protu erit.
His alijque ad-
fectus Iacobus, ad-
bemque cia. taten-
nat. Pau. rignur;
auferitate vel lau-
m: haud æcto-
quæm administra-

NISIBITAE

Cyri Episcopo

Domini 33.

Constantino Im-

peratore non tantum

vino

berima ciuitate, in

Persarum, omni-

bus, vitam ample-

ctam quidem, salute

vel in mortuum

pat; hinc vero in

paratum praebebat

tria praebeant po-

tero, ex asperum

b aduersum una vi-

am ad propitium

cantant. Itaque de

pitationem mentis

quo magna non

uotam etiam ex-

ulto ante clausu-

randa iugiter pa-

rorum impietas,

opificem ea, qua

vi in tanta fide

ia Persidem venit.

fontem transmittit.

bus, quidque pe-

cupari, quae hone-

re, exuto pudore &

pudentibus oculis

s, neque vestes de-

mura-

nitentes. Eo scelere vir diuinus haud mediocriter offensus, fontem una cum puellis execratus, oculos avertit, tacitusque diuinum numen precatus est, ut intolerandam illam puellarum iniuriam secundam castigaret, & animas ab impurissimo illo inimici dominatu liberaret. Res mira; vix ab earum conspectu aquilus fuerat, cum fluentum confestim euaniuit: & puellae repentina canitie deformatae sunt. Senserunt mox supplicium, concitoque gradu ad urbem properantes, cunctos ad nouae rei spectaculum excitarunt. Accurrunt omnes, & circumfusi Iacobum supplices rogant, ut illarum virginibus supplicium & notam dedecoris sempiternam tollat, fontemque fugacem ad pristinam scaturiginem reducat. Ille autem non diu cunctatus, & puellis iuuenitis florem ac pulchritudinem restituit; & fluentum reuocauit. Stupent omnes admirandam viri virtutem: reliquoque errore, temerariarum ac pudicitiae documentum amplectuntur.

Eodem fere tempore Iudex Persarum, odio parum iusto prouocatus, iniquam sententiam tulerat, multorumque animos eo scelere irritauerat. Cumque nemo sententiam impugnare, Iudicemque iniustitiam arguere praesumeret, Iacobus ingentem quandam lapidem, cui ultimo efficiendi supplicio insidere forte solebant, execrationi deuouit, iussitque protinus ut is virtute sua iniquam Iudicis sententiam argueret. Brece lapis in partes innumerabiles repente contritus hinc illinc dissiliit, & cunctos ingenti horrore conuulsit, ipsumque Iudicem adeo exterruit, ut priore sententia exemplo reuocata, alteram summa aequitate & iustitia subnixam protulerit.

His aliisque admirandis virtutum signis clarus effectus Iacobus, ad munus pontificium euocatur. Nisibemque ciuitatem vel inuitus, diuino iure regere cogitur. Paruit igitur; ira tamen ut neque à pristina illa vita auferitate vel latum ynguem recederet, & nihilominus haud auctoritate vulgari, cuiusmodi vitae consuetudinem administraret. Nam tamen illi apud se austeram

*Lasciuia
puella di-
uinitus pae-
nituitur.*

*Iterum eas
à supplicio
liberat vir
sanctus.*

*Iniquum
Iudicem
miraculo
ad iustitiam
conuertit.*

*Fit Episcopus Nisibem
sis S. Iacobus.*

ram disciplinam exercebat, nequaquam tamen morosam philosophiam populo vehementer exosam præferebat, sed comitate, modestia, suavitate morum, omnium sibi animos amore incredibili deuinciebat, & viduarum ac pupillorum patrocinium intentam in primis cura assiduo geriebat. Ab eis igitur & potentium hominum iniurias propulsabat, & acris sane vindicta, si quo scelere obtruncati essent, ipsos etiam pauperes puniebat. Quidam enim, ut quæstum vberiorum paupertatis titulo facerent ad eum accedentes, quandam eius mortem calide simulantem tantquam mortuum obtulerunt: ut & funeri necessaria præberet Iacobus, & preces pro defuncti anima Deo offerret. Ille autem, fraudis ignarus, benigne assensus: funereque largi omnia suppeditauit. Postquam vero peracta fabula simulatorum illum surgere iuberent, iusto Deo iudicio, miser ille vitali spiritu destitutus inueniuntur, scelereque detecta, supplices pro defuncto preces cum multis offerunt lachrymis: ut vitam illi restitueret, & cunctos à tanto reatu clementer liberet. Miratur vir sanctus Dei iudicium, quo in seculum animaductus, pietate tamen ductus, vitam precibus ablata, per preces iacenti restituit.

Celebrato Nîceæ aduersus Arium concilio, cum ex eo quoque Iacobus victor domum rediisset, non multo post defuncto Constantino Imperatore, * Sappores. Sappores Persarum Rex aduersus Nisibim bellum mouit, & ciuitatem magnis equitum & peditum copijs acutissime obsedit. Post longas vero oppugnationes irritè missas, ingentem vim aquæ, cursu præterfluentis fluminis artificio singulari reuoluto, in vnam munipartem immisit; cuius impetu moenia strata, & via in urbem patefacta est. Tum vir sanctus adhortationis ac precationis suæ virtute, in tantum militum, aliorumque incolarum arate adhuc vigenti confirmauit animos, ut vna nocte quam maxima poterant contentione rursus ædificantes, disiectam muri

*Disce hinc
quam sit
antiquum
orare pro
defunctis.*

*Defuncti
exultat.*

moni partem in ta
iisteret ad aucto
acem am absque se
preibus exoratus
perbens, in casti
n plurim qui ppe a
ta virtute, ut co
cat numerus; be
atque proboladis
hac ille in agere
barent, & omnia
terea videt & pfe
vel tu am edum
ris, indebata, p
colect. Accroa
pursces sententia
& Imperatorem
in cuius illi consti
peratorem Ant
uenem inie
tate allerebat. ita
gam redijt: &
pree bust Iacobil
lp e vero paulo p
e corporis uincul

VITA S. A
Napol. Ex ea q
contemporaneo
conspectu. De
pto 572. Sed
no 2. f

Cum Multi
Cybes calat

Cum Multis annis regnum Neapolitan. vastatum, 15. Julij
vires calamitose bello vexata fuissent, & ma-
gna

gna clades homines pressisset: summa tandem pacis, atque otij tranquillitas regno data erat: Divisum tamen erat in partes tres, partim serviebant Theophilo Græco, partim parebant Ludouico Pio, partim obediabant Grimoaldo Beneuentanorum duci. Neapolitani cum sub imperium, ditionemque Græcorum cecidissent, regebantur, & gubernabantur à Duce; quem dominum seu magistratum vocabant. Circa annum DCCCXX. Theophilus Sergium ducem Neapolitanum summo studio, cunctis approbantibus fecerat. Itaque Sergius vir integer, iustus ætate, opibus, gratia, propinquis, affinis, amicis, ingenio, honoribus, omnique genere virtutis florens, ex animi sui sententia uxorem habebat ex veteri, & illustri Drusorum familia; qua grauida, & ad pariendum vicina Sergius vouit Deo, & sancto Athanasio Alex. Pontifici (vigeat tunc in ore omnium Athanasius Pontifex Alexandr. quanquam is multis ante seculis ex hac vita iam migrauerant) si vxor marem peperisset, Athanasij nomine appellaturum, & hortari, monere, atque suadere nunquam esse cessaturum, vt factis initiaretur.

Parens Athanasij quis & qualis.

Pium votum eius.

Nascitur S. Athanasius Anno Domini 835. Annotandum. DCCCXXXV. à die Natali Christi, tempore pontificatus Gregorij IV. Pont. Max. & Imperij Ludouici Secundi, vxor Sergij peperit infantem filium, quem pater, vt vouerat, Athanasium vocauit, & literis latinis, & græcis, cum accessisset ætati paulum iam roboris, erudiit. Precibus enim partim græce, partim latine conscriptis, sacerdotes eo tempore Neapoli in sacris ædibus utebantur. Athanasius, vt primum ex pueris excessit, totus Ioanni Pontifici Neapol. viro sanctissimo de manu, vt aiunt, in manum à patre traditus est. Ioannes in Athanasium adolescentulum, in quo singulari bonitate, modestia, & optima spe prædito inerat dignitas quædam, in fidem suam receptum omni humanitate, beneuolentia, caritate, atque beneficiis complexus, omnia, quæ in suis conferre potuisset, conferebat.

ferbat. Athanasium sibi enuocatis, oratibus. Tanta sancti elucebat, vt vbi loqueretur, & omni vnum ex cunctis ipse ceteris Romani pontificis, a Leone IV. Pont. à Nicolao I. confisteret. Quod sanctum vocaretur, de eius reditu gratularetur, quod ab ipsis actum habuisset.

Athanasius his non nihil habuit, quæ ei successerat, immo suo sanguine effudit. Edes que necessarias indigentibus, & miseris magnoque intuitu & officium tribuebant. phania dicebatur, ianeta Restituta, petente constructa. Ianuatij extra Neapoli, & S. matoris est arx, quod Castellum fani, quod E. hospitalem ædificatum. hospitio acciperetur. Quotidianum digressum, & hospitium, defendebatur, ab ijs propulsabatur, & spoliatum, & spoliatum, & minis, & tuit, vt in tota

la tandem pacis,
rat. Dilectum ta-
bebat Theophi-
Pro, patrem obe-
duc. Neapo-
que Græcorum
bantur a Duce;
ocabant. Circa
am duccem Nea-
approbantibus
us arato, opibus,
ingenio. nono-
ens, ex animi

& il uirum
parandum rei-
asio Alex. Pon-
Athanasius Pon-
us ante seculi
cor matrem pe-
pum, & nota-
te cellarium,

Natali Chri-
st. Max. & Im-
perit infantem
athanasium voca-
accesit: ata-
tus encompa-
sacerdotes co-
atur Athana-
us loanni Pon-
ti, & alunt,
ones in Atha-
guari bonita-
merat d'gni-
p omn huma-
eas: his com-
otu fere, con-
ferebat.

ferebat. Athanasius omnibus Christianis mysterijs sibi enuntiatis, ord ne Christiano ritu sacris est im-
tius. Tanta sanctitas in eo sacerdote tandem creato
elucebat, vt vbi Ioan. Antistes animam efflauerit, sa-
cerdotes, & omnes Neapoitani suum Pontificem
vnum ex cunctis ipsum iuuenem delegerint. Pontifex
creatus Romam petijt, vt quod Neapoli gestum
erat, à Leone IV. Pontificè Max. vel, vt alij putant,
à Nicolo I. confirmaretur, & ipse vngeretur oleo,
quod sanctum vocant; inde ad suos se recepit ciues,
de eius reditu gratulantes, & gaudio triumphantes,
quod ab ipsis actum esset, Pontificem Roman. ratum
habuisse.

Athanasius his rebus non mouebatur; antiquias
nihil habuit, quam, vt Ioannem alumnum suum,
cui successerat, imitaretur: quem assecutus est, ac ita
suo sumgebatur officio, vt nunquam vel in re leui ab eo
declinauerit. Ædes sacras non solum sacris vasis, rebus-
que necessarijs instuxit, sed etiam picturis & sacer-
dotibus, & ministris ornauit; quæ magna impensa,
magnoque instrumento tuebatur: cultum diligentem,
& officium tribuebat. Ornauit videlicet ædem, quæ Ste-
phania dicebatur; ædem S. Andree in vico Nido; &

sanctæ Restitutæ, quæ à Constantino Imp. Græciam
petente constructa dicitur; & sancti Stephani, & sancti
Ianuarij extra Neapolim; & sanctæ Lucæ in Me-
gari, & Satoris in insula prope Megarum, vbi nunc
est arx, quod Castellum Nouum appellant. In atrio
sui sani, quod Episcopium vocatur, domum per-
hospitalem ædificauit: in qua peregrini pauperes
hospitio acciperentur, & gratis habitarent. Viduis vi-
ctum quotidianum præbebat. Delubrum, eius res, &
dignitatem, & homines Deo consecratos diligentissime
tuebatur, defendebat, & ornat: iniurias omnes
ab ijs propulsabat. Templum nudum, inane, po-
pulatum, & spoliatum à barbaris auxit diuitijs, cul-
tu, & ministris, atque adeo rebus omnibus locuple-
tauit, vt in tota Campania nullum esset sacerdotium
neque

*Omnibus
iam disci-
plina im-
butus post
reliqua Sa-
cerdotio
initatur.
Eligitur &
confirmatur
Antis-
tes Neapo-
litana.*

*Quid Sa-
cra qui-
busdam con-
tulit.*

*Alii in si-
gnia eius
opera.*

neque amplius neque locupletius: ac omnium bonarum rerum copia abundans. In quos tantum sumptus non solum paternorum prædiorum fructus abibant; sed etiam bona ipsa paterna magna ex parte consumpsit, sumptus exhausti. Egentibus hominibus, & aliena viventibus misericordia large effuditque donabat. Ipse parvo contentus tenui victa delectabatur, omni cultu carebat; sic se gerendo, quod ad abstinentiam, & continentiam attingeret, ut iusticia & horrida huius vita, quæ alijs acerbis videretur, illi esset beata, & iucunda; solitarij, & in agro vitam agentes homines embescebant profecto in hac, & se ab Athanasio videri eos esse faciebant. Carne non vesciebatur; vinum meracius nunquam: sed in vberiori aqua modicum simebat. Erat enim infirmus, & agra semper valetudine; cuius imbecillitatem hoc modo sustentabat, & tuebatur. Grande plumbi pondus, ut corpus se nitente opprimeret, in veste gestabat. In vestimentis suam dignitatem servabat; tunica intima, quam vocamus, erat lanea, & aspera: hoc estolicum, & saccus. Seipsum nocte cadebat virgis, & funiculis; humi iacebat, ibi quiescebat. Erat tamen in cubiculo lectus, pulcherrimumque stratum, ne simulationis artificio eruditus videretur. Ad præcandum hilari, atque prompto semper erat animo; in templo frequentissimus: multum temporis lectionibus librorum de rebus divinis consumebat. In omni denique re divina erat multus.

Euocatur à Nicolao I. Pontifice maximo Romam ad sedanda, vel potius tollenda mala, quæ à Ioanne Pontifice Ravennati homine castro impendebant. Adhortabatur enim ille omnes, ut turbulenti, ut perniciosi cives velinissent. Nicolaus videns rem ad hæresim spectare, ne prius à republ. Christiana desciscerent, aliquos Antistes virtute cognita, spectataque fide ad se convocaavit. Quam in re Athanasius

Cursu vita ipsius quam per sectionis.

Euocatur Romam à Nicolao primo Papa

us ita se gessit, in sanctus, nihil meritis hostibus, tunc die magno timore, ut omnia timeret. ventum interea ventorum domo non fuit, nisi ad unum. Ludovicus non exorabilem in adiuvare Neapoli a præbuit: venum los tenuit, scilicet Athanasius videns per extremam penem quoniam fratres filium dionem, & conves in gratiam redire, & integritas magnibere, atque omne impio hominibus Athanasio quoque ac venustate. Itaque, confidendo, reat nvenit, intelligensio decussat, Gregorium nonnavit, & moriens. Athanasius. Athanasioque illud o preceptis, monitis paterent; ipsi autem dicitur patrium, quam patri per pieceter fratres ad, non ius

his ita se gessit, ita se omnibus probavit, ut nihil sanctius, nihil melius, nihil rectius illo fuerit. Patris hostibus, reueretur in patriam; quam offendit magno timore perculam, & ita perturbatam, ut omnia timeret. Nam cum Ludouicus Pius Beneuentum interea venisset, & pacem cum Beneuentanorum domino fecisset, obsecratores, mactuoli, & inui si odum Ludouici in Neapolitanos fluxerant; ut Ludouicus non modo duritiem, & nimium inexorabilem in admitendis, & audiendis legatis à ciuitate Neapoli ad pacem deprecandam nullis se præbuerit: verum etiam periculi denunciatione illos terruerit, ferrum, & ignem Neapoli minitando. Athanasius videns patriam in maximum periculum, & extremum pene discrimen adductam, nec Sergium fratris filium Ducem valde se in ea iactare, Ludouicum, & conuicem adiit; quibus cum suos ciues in gratiam reduxit. Sanctitas, vitæque grauitas, & integritas magnam apud omnes auctoritatem habere, apud omnes gratiosa esse solet: à barbaris, impijs hominibus fere omnibus veneratur, & obseruatur. Affluebat quoque Athanasius omni sermonis lepore, ac venustate.

Itaque, consummata pace per seipsum cum Ludouico, redijt in patriam; & si, in quam patriam veniebat, intelligeret: Nam Sergius pater Athanasio decellerat, & vxor secundum e pepererat iam. Gregorium nomine; qui Dux Neapolim gubernauit, & moriens Sergio filio, qui minor vocatus est, Duci creato Athanasium tutorem instituit, summoque studio præcepit, ut eius aures verbis, præceptis, monitis Athanasij patriui dies, & noctes paterent; ijs n' tureretur; omnia de sententia, & auctoritate patriui faceret: maiori obseruantia patriui, quam patris nomen coleret. Athanasius cum perspicere fratris filium dissimilem se patris, & aui, non iussis, neque præceptis, aut hortatio-

Rebus eisdem pacatis ad propria redit.

Placet Ludouicum Imp. Neapolitanis insensum.

Sergius instituit. Neapolitanis Dux à Parente Gregorio nominatus, Athanasij si res committitur.

*Athana-
sius pati-
tur Sergiū
Iuniorem,
nepotem,
impium,
infestum
et sibi re-
b. illum.*

*Ab eodem
relegatur
in Insulam.*

nibus, sed precibus paternis cum illo agebat; at verba fiebant mortuo; nam Sergius nec precibus, nec admonitionibus Athanasij cedebar; nihil nisi de sententia suæ socrus mulieris, & sexu, & mente faciebat; à patruo moneri odiosum, & molestum erat illi: & Athanasius, & eius consilia vehementer displicebant. Ciues, verbis, contumeliis, omni que scelere verabatur, raptabat, omni crudelitate lacerabat, mulieribus pudicitiam eripiebat, in foro arreſtabat, maiores natu, & sacerdotes non verebatur: improbiſſimorum iuuenum consilio, & auctoritate nitebatur. Athanasium orantem, & aliquando liberius accusantem, & monentem, vt infamiam fugiat, morum mutationem faciat, contemnebat: & eius verba rejiciebat à se, & aspernabatur. Itaque tandem & sua sponte, suaque voluntate, & sociis impulsu in carcerem illum inest. Athanasius nihil tamen à religionis officio nulla in re vnquam declinavit. Verum tantum studium bonorum in eum exitit contra incredibilem contentionem, peruersitatem, & furorem ducis, vt cuncta ciuitas, omnes sacerdotes his rebus ita commoti sunt, vt ad Ducem concurrerint, ad patriæ patrem emittendum de carcere, quod sæpe factum est, quoad Sergius timens tumultus, & dissensiones ciuium, ne quid turbulenti, se duce, conflaretur. Athanasium de custodia eduxit. Ciuitas suo pontifici gratulabatur. Sergium solum hominem nequam, & improbum poenitebat de carcere patrum emississe, & pietatem illi prestare simulans, octauo post die mandauit illum in insulam, vbi erat templum Seruatoris, quod Athanasius, vt diximus, sua pecunia refecerat, & religiosi viri incolebant, vt Athanasius tota mente (sic Sergius dicebat) atque omni animo Deum intueri possit. Multum scilicet otij Dux habebat, suæ animæ, suæque salutis satis superque consuluerat, aliarum cura suscipienda erat, timebat, Deum daturum esse sibi vitio, quod otio langueret.

Athanasius primum collegit, & conclusit vasa omnia, vestes, pecuniam, suppellectilem, ceterasque tem-

o agebat; at verbis
bus, nec admo-
niti de sententia
te faciebat; a pa-
tracili: & Athana-
plcebant. Cuius
rexabat, raptabat
bus pud eam ex-
matu, & sacerdotes
iuenum confuso-
m orantem, & ali-
pauentem, vt in sa-
faciat, contemne-
pignabatur. Tra-
plunare, & foris
Athanasius nihil
e nunquam declina-
num neum exiit
perueritatem, &
tines sacerdotes his
m concurrebant, ad
e: quod saepe facti-
mu rus, & dissen-
se duce, confine-
Cuius suo ponti-
o minem nequam,
natrum emisse, &
eo post die aman-
plum Seruatoris,
eunia refecerat, &
us tota mente (sic
mo Deum inueni-
ebat, suae animae,
erat, aliarum cura
rum esse sibi vitio,
conclusit vasa o-
p, ceterasque rem-
pi

li res, suoque annulo sigillum impressit, & sanxit
dicto, ne quis impias manus ijs admoueret: Quod si
uis iniussu suo contingere auderet, ei sacris, aqua,
cigni interdiceretur; in impiorum, sacrilegorum,
& sceleratorum hominum numero haberetur; ius
nam obtinere non posset, si repeterit; nullis beneficijs,
nullis honoribus particeps frueretur; ex Christiano-
rum numero, collegioque eijceretur; nemo illum sa-
ntaret; omnes se ab illo seingerent; aditum, sermo,
congressumque illius fugerent: ne illius vitio infi-
ceretur, vel contagione se contaminarent. Hoc vulcu-
stelum acerrimum, hoc vnum terribile fulmen, quod
perquent tantum, & iaciunt Pontifices, nec frustra
illum emittunt: percutiunt omnes in se contumaces;
& ad luendas poenas ad inferos demittunt. His actis
Athanasius modeste parti't, insulam cum suis sacerdo-
bus petiit; in cuius custodia Dux etiam homines
osuit, vt omnes non modo ab Athanasij familiari-
tate, sed etiam congressione prohiberent: nemo li-
ber intraret. Monebant tamen Athanasium, ex Du-
cis mandatis, vt sacerdotio se abdicaret, & sacerdotes
mitteret; solitarius ipse vitam cum suis religiosiis viris
in eiusdem insulae solitudine ageret; sacerdotium ipsi
Duci administrandum relinqueret. Athanasius hoc
quale erat pro sua prudentia considerans, funditus re-
iudauit: nec mandata egit. Sed cum effrenatum il-
lius furorem, ferocitatem, & impiam cupiditatem
comprimi non posse, intelligeret: respondit, si Dux
ateretur, ibi commorabitur ipse, dum illius animum
Deus mitigaret; quod humiliter, ac demisse precaba-
tur. Rursus in posterum quam longissime providens,
solebat non suo incommodo, & detrimento, sed fra-
tris filij casum, & vicem; flebat non de iniurijs,
quas a quo patiebatur animo, neque de supplicio, & Prauidet
poena, quam indignissimam, & iniustissimam da-
batur de Sergij fratris filij morte, ruina, & malis, quae
diuinam
am illi impendere prauidebat. Nam non multos post
Sergio im-
anos, ab obitu patris, cum nollet fœdera cum Sarace-

*Athana-
sius fulmen
excommu-
nicationis
in quos vi-
bravit.*

*Qua in ex-
ilio passus
à Sergio
impio suo
Neptia.*

*Prauidet
vltionem
diuinam
Sergio im-
minentem.*

nis inita villatenus solvere, ab Athanasio Germano fratre, caprus, oculis orbatus, & Romam est transmissus.

Sergius vero interim cum impetus eius in Athanasium non refederint, nec furor confederit, videns eam gravitatem suam perpetua constantia roborasse, & suis mandatis non satisfacere, armis se, suosque Praefatos, barbarosque milites, quos secum semper habebat, armavit; & rapinarum, & praedae spe, & promissis impulit, ut Athanasium oppugnarent: qui clausis ianuis resistere decrevit. Cumque suorum timorem inspicere, hortabatur, & obsecrabat, animo ut maxime sine, h. Deus, dicebat, pro nobis, quis contra nos? Sergius, quamvis facile sit vincere non repugnantes, insiniam per novem dies capere non potuit. Nam interea Beneventum. Dux Athanasium à Ludovico ducente sibi commentatam obsideri, fama, & auditione accipiens, illius miseris, & periculis commotus, Marino, qui praerat Picentinis illis, quos Amalphitanos vocant, & legenter per literas mandavit, ut Athanasium in libertatem vindicatum ad se Beneventum perduceret. Marinus hominum multitudinem statim coegit, manum fecit, Neapolim petijt, Athanasium à Duce liberatum, ad eius germanum Stephanum Aut. item Suvernum comitatus perduxit. Sergius restiterat, seque defendebat, sed suorum multis occisis, in fugam tanquam te contulit. Post hæc mittit satellites suos, qui templum circumperant; hi sacratarum sanctorum timore sacrilegas fano manus asserre, illudque depeculari ausi non sunt sacerdotes tamen aliquos Athanasij partium parumpic, imo inlucrosius tractabant. Hæc ubi Romæ cognita sunt, vehementer Hadrianum Pontificem Max. pupugerunt. Itaque legatos ad Neapolitanos misit qui suis verbis denunciant, ut Athanasium acciperent, in pristinum statum, pristinaque dignitatem, & in integrum omnino restituerent. Neapolitani suo duc gratificaturi hæc sæpe spreverunt; sacerdotes etiam repugnantes interdictum Pontificis Romani: res divi

Athanasium à Duce Beneventano è potestate Sergij armata manu evasit.

nas treiebant in tem
stremo cuadam
Pontifex Rom. con
humanque iuris, ni
elle; quod ipsius Po
sanctam contemp
Sergius furis agit
oblitus, putans A
n, & exingui posse
decarant. Nelebat
viam esse in manu
otend, nec aliquo
li, nihil periculi Ath
tum hac in re sanctu
na quæ suis in omni
ne & Pontif. Max.
ticipat: hie: quæ
in reterem Dei grati
injurias, quis & a se
rat, vitro oblitus, do
videns, quod pie,
dem g. atari essent, S
vadædus & hi arc
uit, ut Neapolitani
petet, & Christa
honet bus particeps
nas domum suam c
Hadrianus ad Neap
n sicut ad villam Ve
sanctorum Petri, &
mae res divinas se
inedit; ex quo non
Quintij vltra Cass
G. ze argenteo Ba
vico. Pontifex R
pohatum Christi
Gili. cum primam &
hinc demigravit in e

hanasio Ge mem
mam est tra m

us eius in Athana
ederit, videris ean
a robo aile, & fur
uniquelra'os, dabo
per habebat, arma
non sibi impu t, r
balis rana's resider
nisi pēda e, horro
me fuit; si Deu
Sergius, quamvis
in suat, ei non ven
ea Brudent. Dun
te lib eo nomen d
acc pns. ius sm
no, quipraetia. P
vocat, a genti
stium in ube tate
eraceret. Mar nū
egit, manam fecit
Queliberatum, ad
ntem Surrentum
erat, seque defende
gam tanquam te con
qui templum cini
timore acul-ga
teulan aul non sunt
abj parum parus
Hæc vbi Romæ co
nem Pontificem Max
Neapolitanos in su
Atanasiū acc p
tque d gn tatem, &
Neapolitanos vo due
nt; sacerdotes etiam
Romani; res diu
nas

vas faciebant in templis, quibus eos prohibuerat. Po-
tremo cunctam ciuitatem Neapolim sceleris idem
Pontifex Rom. condemnauit, volu'tque nihil diuini,
humanique iuris, nihil commune huic cum Christianis
esse; quod ipse Pont. f. Max. auctoritatem sacro-
sanctam contempsisset.

Sergius furis agitur, Dei immemor, humanitatis
oblitus, putans Athanasij morte omnia hæc seda-
ri, & extingui posse: homines misit, qui cum veneno
necarent. Nesciebat homo amens, iustum hominum
vitam esse in manu Dei, nec illos, si venenum biberint,
offendi, nec aliquo incommodo affici; itaque nihil ma-
li, nihil periculi Athanasio intulit; nullum detrimen-
tum hac in re sanctus vir accepit; fessus tamen pro pa-
tria, quæ suus in omnes amor erat, plorando, dicebat; si
ipse, & Pontif. Max. ex hac vita discesserint, quid de in-
felici patria fiet? quæ pro eius salute Deum orabit? quis
in veterem Dei gratiam restituet? Quare grauissimas

iniurias, quas & à fratris filio, & à suis ciuibus accepe-
rat, vltro oblitus, doloris memoriam deposuit, & præ-
uidens, quod ipse, atque Hadrianus ex hac vita breui
emigraturi essent, Surrento Romam ad Pont. Max. na-
ui aduectus, & hilare, & bene ab eo acceptus, impetra-
uit, vt Neapolitanis ignoscere, sceleris poenas nullas
petere, & Christianorum beneficijs omnibus, atque
honoribus participes fruerentur. Remigrabat Athana-
nas domum suam cum Landu'pho Campano Pont. ab
Hadriano ad Neapolitanos legato misso; cumque ve-
nissent ad villam Verulam, Calend. Quintil. qui dies
sanctorum Petri, & Pauli festus solemniter celebratur,
maue res diuinas fecit; deinde ibi continuo in morbum
incidit; ex quo non conualuit: nam in cellam sancti
Quinticii vltra Cassinum 12. millia passuum vectus, In
Græcia regnante Basilio Macedone, Rom. vero Ludo-
uico 2. Pont. fice Romano Hadriano secundo, anno
post natum Christum DCCCLXXXII. Idib. Quin-
til. cum primum & quadragesimum annum ageret,
hinc demigravit in cœlum. Inde illius corpus ad Cas-
sinum

*Hadrianus
Papa ex-
communi-
cat Neapo-
litanos.*

*Athana-
sius veneno
inseum sum
pro huius
laditur.*

*Romani
profiscen-
tur, & Nea-
politano
Summo
Pontifici ra-
conciliat.*

*Roma re-
diens in
itinere in-
firmatur
& diem
obit.*

Cassinum finum vexerunt, ubi sancti Benedicti socij pij, & religiosi viri habitant, qui mirabiliter illud accipientes, intra S. Petri ædem sepeliebant, donec Neapolitani in patriam reportarent.

rebitur & ibidem sepelitur.
 Erat in illo collegio S. Benedicti homo quidam cæcus; infirmus, bonus aliquot, frequens præterea esset in templo consueverat; is dum more suo templum oraturus esset ingressus, ut cæcis euenire solet, seu Deo sic volente, offendit, & lapsus incurrit in Sancti Athanasij sepulchrum, cadensque illud attigit; quo tacto, acerrimum oculorum sensum è vestigio adsecutus, amplius eo non caruit.

Cæcus mirabiliter ad sepulchrum eius illuminatus.

Sergius Dux, patrum viuendi curriculum à natura datum confecisse, immortaliter gauisus, apertissime ferebat lætitiā; utque suus frater Athanasius nomine, succederet Athanasio patruo, curauit. Hic quintopost anno cum S. Athanasij patris corpus ad se referri vellet, legatos ad collegium S. Benedicti de hac misit. Magister societatis, Abbatem vocant, omnesque socij denegarunt id Neapolitanis. quis bonum hominem tantum à se reijceret, & usquam malit esse, quam apud se? tandem aliquando coactus prope dicam, & efflagitatu Neapolitanorum, se id facturos dixerunt; & dimidia ex parte S. Athanasij corpus ciuibus donataros. Neutiquam id erit, responderunt Neapolitani; integrum accepistis: integrum reddite. Mortuus in domum suam inferatur, si viuus patria, & sede sua caruisse redeat saltem mortuus, & illam recipiat; cui viuo iniuriam fecimus: mortuo honorem facere decreuimus. Exigimus quod vobis creditum est: reddite depositum. Nisi iniqui esse vultis: suum cuique tribuite. Ad extremum, ambo experiri voluerunt, an Deus, Athanasiusque hoc probarent, quorum voluntati ad assentendum separabant. Sciebant enim, multos sanctorum corpora loco mouere non potuisse; ex voluntate, inquit, Dei hoc accidat; hæc nobis suscipienda est. Itaque postridie aggredi decreuerant, cum media nocte S. Athanasius suos ciues dormientes excitare visus est, a-

monere, ut abiecerat quod sciendum erat, & impedimentum quod impedit, & modis excitatis, suum in viam se dederunt, nulla ex parte naturalis, ut dormientes non sicut vetulastat, & iucundum genis essent oblita. ceciderant, occurritque prostratus, & leuatis manibus crepitum, & in maiori sancti episcopatui vultum Iohannis Seculi.

Ciuius cuncta frequenter. Venit & videri gratitate audiendi se tempore commendat. Item Claudius savaat quem baculum passum in solentia dicit. Sancti Athanasij mortuum, seu post ista, & capita impolita, mortis alio miraculis, lampade, qua adelum uirum, nunquam notis, & verbum

et socij pij, & reli-
quos accipientes, ne
Neapolitanum pa-
tri homo quidam
requens praeterea
ore suo templum
eant solet, seu De-
currit in Sancti Atha-
nagii, quo tacto, a-
gio allucius, am-

curriculum à natu-
ra suis, aperit illi
et Athanasius nomi-
nauit. Hic quinq-
ui corpus ad se refer-
med. de hac m-
vocant, omnesque
quis bonum no-
ralit esse, quam ap-
pe dicam, & eitis
etiam dixerunt; &
pas e u. bus donato-
Neapol. tanj in
ne. Mortuus in do-
ra, & sede sua carui-
p. at; cui viuo inui-
to facere docerunt
reddite depositum
que tribu te. Ad ex-
ne, an Deus, Athana-
elunati ad assentien-
multos sanctorum
ex voluntate, in-
suscipienda est. Ita-
cum med a nocte S.
exipate ritus est, a-
mon-

nonere, vt abiecta omni cunctatione, sine ulla mora,
mod faciendum erat, facerent; nec diutius rem differ-
ent; impedimentum non expectandum esse: cum ali-
quid impedimenti, & morae inferri posset. Ij, suis, & Be-
dictis inis excitatis, sublatoque beati Athanasij corpo-
e in viam se dederunt. Visum est eius corpus iate-
prum, nulla ex parte violatum, vel deformatum; nitor
naturalis, vt dormientis; pilus nullus deciderat. Eve-
timentis nec vetustate confectis, nec consumptis o-
lor suauis, & iucundus efflabatur, non secus ac si vn-
guentis essent oblita. Iamque aliquantulum viae pro-
cesserant, occurritque eis homo ab hominum aduersa-
tio exagitatus, & lectica vix tacta de impij omnium
noctis manibus ereptus est. Perueniunt tandem Nea-
polim, & in maiori sano S. Ianuario dedicatum, quod
Archiepiscopatum vocant, corpus beati Athanasij pro-
betumulum Ioannis eius alumni humauerunt. Calen-
Sextil.

Civitas eunda frequens ad hoc spectaculum con-
uenerat. Venit & vidua quaedam, quae diuturni morbi
granitate audiendi sensum amiserat; S. Athanasio co-
tempore commendat se, & salutem continuo accepit.
Item Claudus sanatus est. Lituum ipsius Athanasij,
quem bacillum pastoritium, vel pastorem vocant li-
gneum in solenni die, atque festo, qui Idib. Quintil.
sancti Athanasij nomine agitur, licet videre. Cingu-
lum, seu pellis illa, qua cingebatur, super infirmorum
capita imposita, morbos omnes depeliebat. De mul-
tis alijs miraculis, rebus nouis, & inusitatis, deque
lampaec, quae ardebat totos dies, ac noctes ante ipsius
tumentum, nunquam in eam infuso oleo, vt de re-
bus notis, ac apud omnes perualgatis,
verbum nullum esse faciendum,
arbitramur.

S. Atha-
nasil cor-
pus quinto
ab obitu
anno, inte-
grum cum
vestimen-
tis reper-
tum, Cassi-
no Neapo-
lim trans-
latum.

Energume-
nus loculi
eius attia-
tuo sana-
tur.
Locum se-
pulturae
eius
Surda &
Claudus
sanantur?

Varia alia
in signa
miracula
ad tumu-
lum eius
notissima.

* Reinel-
dis & Rei-
nildis.

G. Baron.
in notat.
mar. Rom.

G. Ioan.
Molan in
Indic. G.

Nat. SS.
Belgij.
16. Iulij.

Patria G.
Parentes
eius.

* Amalber-
ga vidua
quondam,

G. vxore
Theodoricij
Lotharingi

ducis,
ex qua sus-
cepit S. Pha-
raildem

Virginem.
* Adelber-
tus.

S. Amelber-
ga vita ha-
betur supra

10. Iulij.
Preces Gie-
innia eius.

Bonignitas
in pauperes

VITA S. RAINELDIS VIRGINIS ET
Martyris Santhenfis; sororis beatae Gudila; quae simul
sacrum velamen acceperunt à S. Auberto episcopo Ca-
meracensi: qui claruit anno Domini 654. &c.
vt patet Tom. 8. Annales C. Baronij.

Ex ea quae extat apud V.P.

L. Surium.

BEatissima Raineldis, in Castro siue Oppido Con-
latensi super Scaldam flumem, patre VVitgero,
matre vero * Amelberga, parentibus magna dignitate
multisque opibus conpiciuis, & generis morumque no-
bilitate illustribus, orta, ea vitae integritate à primis an-
nis enituit, vt non immerito in tanta opum affluentia
tantas virginis virtutes cuncti admirarentur. Fuit illi
frater * Emebertus Cameracensis Ecclesiae auiscus,
vir omni virtute ornatissimus, & Gudila soror, quae
parem vitae sanctimoniam à primis aetatis initiis se-
clatæ sunt, multorumque procerum nuptijs simul spet-
tis, corporis castitatem immortalis sponso sacro vela-
mine à S. Auberto donatæ, ad extremum vitae spiri-
tum illibatam seruauerunt; quin & ipsis parentibus
coelestis regni amore etiam visum est mundo nuncium
remittere. Et quidem VVitgerus sacrae religionis ha-
bitum induit: Amelberga vero coniunx eius, à S.
Auberto Cameracensi Anscite sacrum velamen acce-
pit, Christoque se totam dedicauit. Manserunt autem
pleraque facultates eorum Raineldi & sorori eius.

Porro Raineldis præclara Christi virgo, incredibile
memoratu est, quantæ se inedia affecerit, & quam
assiduis ieiunijs & orationibus corpusculum suum
macerarit, quo Christi spiritu integre frui posset. Pau-
perum vero & inopum tanta illi cura fuit, vt omnia
eis pro Christi amore, tenui admodum victu sibi tan-
tulum reservato, distribueret. Tenerrimum corpus-
culum

culum cilelo as-
similitermissione cor-
rone, etc. ut um ter-
Cumque in dies ma-
spiritum roboraret,
nobis & tenera in cel-
tationem cum de
amirabili tran.mer-
uis, putas aqua erat.
tu em mlo me gontu-
sime sua G ad la Lo-
bailiario Petro Apo-
nam iam substantia
nietis de. plina ac o-
seraret. Ibi tum, qu-
Ch. itus faceret, p-
innotuit. Nam cū
ret, & introitum
audiretque locum
sem ne. eris capa-
quidem recedente
tutis conuocis d-
non dest. ti. Et ex
alto sopore deprel-
tate re. erata virgo
sonandus temp. p-
runt. Eo son tu ex-
vi aque vig ne co-
obstupescunt, & in-
put erat, diu nan-
Raineldis vero
de, cum positis
falter, animi sui p-
has cam quinque
lis regni clauiger
meretur inno du-
mae laudis sumo
sum conficere, ac

culum cilicio aspero domabat, & spiritum diuinis
 sine intermissione colloquiis fouebat, tediumque o-
 mnium, ecclesiasticum rerum commentatione profligabat.
 Cumque in dies magis ac magis carnem edomando *Incedit nu-*
 spiritum roboraret, nudis temper pedibus virgo tam *dis pedibus*
 nobilis & tenera incedebat, prostrataque ad preces, non *semper.*
 raro noctem cum deo sancto illo opere iucunditate
 admirabili transmutabat. Cibus ei hordeaceus pa- *Cibus eius.*
 nis, potus aqua erat. Sed cum ijs rebus perfectam vir-
 tutem minime contineri haud ignoraret, statuit cum
 sorore sua Gudila Lobienſe adire cenobium, vt in eo
 beatissimo Petro Apostolorum principi omnem terre-
 nam suam substantiam offerret, & se totam sub ſeu-
 erioris disciplinae ac obedientiae instituto Christo con-
 ſecraret. Ibi cum, quanti sanctissimae virginis exercitia
 Christus faceret, praclaro sane miraculo omnibus
 innotuit. Nam cum fores monasterij clausas inueni-
 ret, & introitum suppliciter admodum postularer,
 audiretque locum illam vixis tantum consecratum,
 ſcemen ſexus capax non eſſe, illa (sorore Gudila
 quidem recedente) importunis precibus inſtitit, &
 tres continuos dies ieiuna opem à Deo implorare
 non deſtitit. Et ecce nocte tertia, cunctis fratribus
 alto ſopore depreſſis, ostia monasterij diuina vir-
 tute reſerata virginem admiserunt, & ſignis vitro
 ſonantibus templi adita cum gratulatione accepe-
 runt. Eo ſonitu excitati fratres concurrunt undique,
 viſaque virgine coram Saluatoris imagine proſtrata
 obſtupescunt, & intellecta introitus ſerie, laudibus, vt
 par erat, diu nam in virgine virtutem proſequuntur.
 Raineldis vero, vt erat pia, humilis & religioſa val-
 de, cum poſitis humi genibus eorum preces poſtu-
 laſſet, animi ſui propoſitum illis explicauit, & Sanctas
 has cum quinque villis, appendicibusque earum, cæle-
 ſtis regni clauigero tradidit: vt ab eo ad cæli palatium
 mereretur introduci. Deinde vt inanis gloriae & hu-
 manae laudis fumos vitaret, & maioris certaminis cur-
 ſum conſecreret, accepta à monasterij Praefecto & fratri-

*Fores mo-
 nasterij Lo-
 bienſis di-
 uinitus ei
 reſerantur.*

*Multa lar-
 gitur Lo-
 bienſibus.*

184 VITA S. RAINELDIS VIRG.

*De Hieroso-
lymam.*

bus benedictione, inde Hierosolymam, vnus tantum
secul & ancillæ comitatu contenta, profecta est; vbi
biennio singula quæque loca non sine fructu perlustra-
uit.

*Claret mi-
raculis.*

*Alij hos
Hunnos,
alij Nort-
mannos
fuisse vo-
lunt.*

Tandem septennio euoluto, preciosissimis sancto-
rum aucta reliquiis, Sanctas reuertitur, & à familia
cunctisque loci eius indigenis summa cum exultatio-
ne excipitur. Deinceps vero ita vitam instituit, vt rebus
omnibus terrenis proculcatis, solis celestibus incredi-
bili ardore insisteret; prorsus vt multis miraculis & vir-
tutibus coruscaret. Cum autem propter hominum
flagitia, Dominus sæuitiæ Barbarorum, terram illam
vastandam traderet, & alij omnes fuga sibi salutem
querentes, irruentium gladios pertimescerent, sola
Christi virgo Raineldis nullis vel minis impelli, vel
blandimentis amicorum eo adduci potuit, vt locum in
quo diem claudere extremum constituerat desere-
ret.

*Multis à
barbaris
tormentis
afflicta,
tandem
capite ca-
ditur.*

Irruentibus igitur Barbaris, virgo Christi sancto
spiritu plena, & in sponsi sui amore solidata, more
suo ad preces confugit, & in æde Beati Quintini mar-
tyris intrepide furorem hostium expectauit. Tandem
in ipsam ædē irruentes Barbari, immanissimarum
belluarum instar humanum sanguinem sitientes, ar-
reptis sanctissimæ virginis capillis circumquaque eam
trahebant, fustibus & flagellis cædebant; calcibus tun-
debant; multisque iniuriis, ludibris & plagis crude-
lissimis afficientes, postremo vt cervicem extenderet,
compulerunt. Tum illa flexo poplite, virili plane ani-
mo cervicem carnifici feriendam præbuit; & corpo-
reis soluta vinculis ad Christum euolauit. Cæsi sunt
cum ea Grimoldus subdiaconus, & Gundulphus
seruus. Corpus eius sacratissimum eximiiis miraculis
clarum, eleuatum est (teste Ioan. Molano In Indic. &
Natalibus SS. Belgij) Anno 866. in thecam argen-
team, præsentibus consinium Diocesum tribus Epi-
scopis. Postremo Anno 1170. Ioannes Abbas Laubien-
sis sacra pignora summa veneratione populo ostendit,
& in

de in angustioribus
reliquis.

VITA S. ALEX.

Epiphemiani Sena-

Metaphrasti. Clari-

chadij & Honorij

Pontificis, qui præ-

C. Baron. To-

sti A.

Qyam apte & p-

at Creati-

ni, explicatu est d fl

mona iniquitatis ap

sentiam plerumq

more Domini fule

expeditamque salu

riunt; quod cum i

um in vno lat & fl

clarius patet. Is e

Rometub Imper.

vix ipendore & m

geet, seuorumqu

is omnibus dena

mortalum soe

tionem ad Condot

namque men as

bus quotidie i g

pauperum multa

manibus, accum

que prius e bi

carctis h latuer

atque humilatis

S. toto minus et

am, vnus tantum
profusa est; vbi
ne fuctu perultra-

& in angustiorem thecam transposuit: coram multis
testibus.

VITA S. ALEXII CONFESSORIS, FI- C. Baron.
lij Euphemiani Senatoris; Ex ea que est apud Simeon. in notae.
Metaphrast. Claruit, vt patet infra, temporibus Ar- mar. Rom.
chadij & Honorij Imperator. ac Innocentij Summi
Pontificis, qui praeferre Ecclesiae & Imperio (teste
C. Baron. Tom. 5. Annai. Janno Chri-
sti 402. & sequen-
tibus.

go Christi sancto
te solidata, more
ati Quinini mar-
etavit. Tandem
immanissimum
nem suentes, at-
teumque eam
ant, caibus tua-
lis & pijs crude-
tatem exenderet,
e, virilipane ani-
rabuit; & corpo-
auit. Cesi lunc
, & Gunduphus
eximis miraculis
olano in Indie &
n thecam a gen-
esum tribus Epi-
Abbas Labren-
e populo ostendit,
& in

Quam apte & pulchre omnis creatura suo deser- 17. Iulij.
uat Creatori, modo adsit pietas & timor Domi-
ni, explicatu est difficile. Nam & diuitiae, quae mam- Luc. 16.
monae iniquitatis appellantur, quod scelerum omnium
seminam plerumque trahere solent, si pietate ac ti-
more Domini fulsiantur, certam suis possessionibus
expeditamque salutis viam ad regnum coelorum ape- Dinitia, se
riunt; quod cum in alijs veteris testamenti patribus, bene expen-
tum in vno sanctissimi Alexii parente luce meridiana dantur,
clarius patet. Is enim Euphemianus nomine, cum multum
Romae sub Imperio Archadio & Honorio, in summo ad vitam
vitae splendore & incredibili diuitiarum affluentia de- aeternam
geret, seruatorumque tria admodum millia possideret, conferunt.
us omnibus non ad luxum & voluptatem, vt plerique Parentis
mortalium solent, sed admirabili sane pietatis ra- Alexij val-
tione ad Conditionis sui gloriam utebatur. Ternas de pijs &
namque mentas domi suae instructas habebat, qui potentes.
bus quotidie ingentem viduarum, pupillorum, & Summa
pauperum multitudinem excipiebat, suisque ipse liberalitas
manibus, accumbentibus officiose ministrabat; ne- Euphemian-
que prius cibi quidquam potusue habebat, quam ni in pau-
cunctis hilariter relictis, admirabile hoc pietatis peris.
atque humilitatis officium rite exequutus fuisset.

Si vero minus diligenter hanc benignitatis in pau-

M s peies

*Aglais ma-
ter Alexii.*

*Alexius
nascitur.*

*Alexius
i nsignitur
eruditur.*

*Celebrat
nuptias.*

*Alexius
velatus
sponsa viri.*

peres disciplinam exercuisset, mox in facie prostratus, vim lachrymarum profundeabat, seq. inertia & ingrati-
tudinis vehementer accusabat, summaque diligentia
neglecti officii rationem inibat. Huic erat conuix A-
glais nomine, pari pietate ac misericordia femina; qua
l cet omnibus mundi huius bonis hoc modo afflueret,
vno tamen sterilitatis opprobrio adeo cruciabatur, vt
nunquam à precibus ac lachrymis cessaret, quo beni-
gnissimus Deus masculam illi prolem largiri dignaretur,
qua affectam tandem senectutem oblectare posset.
Nec frustra adhibita preces. Natus namque illis est fi-
lius, cui Alexio nomen imposuere; puer & infans in do-
lis bonitate, & corporis animique præstantia ad om-
nem virtutem promptissimus. Qui vt sexto ætatis an-
no luerarum studijs adhibitus fuit, breui eo eruditio-
nis peruenit, vt Grammaticæ rudimentis feliciter su-
peraret, haud vulgari Ecclesiasticæ hystoriæ cognitio-
ne imbutus haberetur; ac tandem in arte oratoria pro-
be institutus, summam eruditionis laudem apud do-
ctissimos sit consecutus.

Cumque iam ætate adulta matrimonio idoneus
putaretur, parentes summa diligentia virginem ei re-
gio sanguine claram, & moribus vitæque integritate
ornatissimam desponderunt, & nequaquam inuitum
ad nuptiarum celebritatem adduxerunt. Fuere magno
totius ciuitatis gaudio in S. Bonifacii iunctæ dextera,
& dies in multam noctem hilaritati dicatus; atque po-
stremo, vt moris est, ad thalamum honorifice à paren-
tibus deducti. Tum vero Alexius, qui occulto numine
ardua sanctitatis opera meditabatur, sponsam in sel-
la sedentem blandè affatus est; hortatusque, vt casto
amore: pon. um suum ad supremum vsque vitæ spiri-
tum prosequeretur; simulque annulum suum & ca-
put ba'tei purpureo inuoluto velamine ei tradidit; Ac-
cipe, inquit, hæc, & serua: Deus enim erit inter
me & te, donec illi placebit. Moxque suum ingres-
sus cubiculum, assumpta maxima pecuniarum vi &
auri

faciē prostratus
 mentis & ingenti
 maque diuina
 erat conuix
 ad a fzm naque
 o modo afflicto
 o crucebatur, ut
 filiet, quo bene
 argiri dignate
 oblectare poffet
 namque illo est
 fieri & infirmitate
 ne flantia ad om
 ut fexto atatis an
 teui co erudit o
 uentis feliciter fa
 bitorz cognit o
 ate oratoria pro
 audem apud do
 trimonio idoneus
 la uirg nem ei re
 traque integritate
 uaquam inuitum
 foni. Faere magno
 i iuncta dextera,
 dicatus, atque po
 nor fice à patre
 i occulto namine
 , pofam in fel
 tatūque, ut calfo
 v'que uita p'ri
 elum fuum & ca
 ne, tradidit. Ac
 us enim em uer
 que fuam ingref
 pecunia um vi &
 auri

uiri pondere, clam ad portum abiit, conſenſaque
 nauis Laodiceam cursum inſtituit. Inde Eccliam Me-
 topotaniae urbem contendens, imaginem Chriſti Ieſu, & uir-
 quam ipſe Dominus Abagaro traſmiſſe fertur, inſtra-
 nit: & ſeſe ſuaque omnia eidem Domino Ieſu Chri-
 ſto ex anmo conſecrauit. Omnia namque pauperi
 bus diſtribuit, veſtiumque ſplendore, quo ad uiam di-
 em uſus fuerat, depoſito, præ foribus templi ſtipem
 mendicabat: & obata incredibili benignitate ſenibus
 nutriendis impendebat.

Interea luctus & continui ploratus domum im-
 pleuerunt. Mater nimio luctu deſolamata in cubiculū
 ſe ſolitariam abdebat; nurus eam ſequebatur, ambo
 mœrore oppreſſæ, nullam ſe conſolationē admiſſuras
 uocebant, niſi de Alexij ſtatu certiores factæ eſſent.
 Pater diſmiſſus in omnes orbis partes ſeruis filium requi-
 rebat; qui licet ab ipſis famulis frequenter uiſus & ele-
 emoſynis donatus, nequaquam tamen agnitus fuit; parens eſea
 prius ut omnis parentis inſtinctu in inueſtigando
 fili ſine ullo fructu deſudare uideretur. At Alexius inuenitur.

cum decem & ſeptem annos in veſtibus & ſedis Dei
 Genitricis excubaret, & pauperum curam ipſe pau-
 per & inops ſedulo egſſet, cepit paulatim ſanctitatis
 illius opinio diuino oraculo manifeſtari apud om-
 nes eſcere, nomenque illius à plerisque celebra-
 ri. Ea re uir ſanctus periculum animæ imminere
 conſpicitur, ut humanam gloriam euitaret, ſtatuit
 Tarſum Ciliciæ ad S. Pauli templum nauigare, ut o-
 mnibus ignotus, ſecurius ibidem cepta pietatis ope-
 ra proſequeretur. Sed accide, ut conſenſa nauis vi
 tempeſtatis Romam deferretur. Ibi tum uir ſanctus
 beſiori diuina gratia repletus, & humilitatis amore ve-
 hemētius inflammatus, recta ad ædes paternas abiit, ac
 ipſi in primis patri, ingenti famulorū caterua ſtipato ob-

uiſi factus, ignotus tamen; Vitorū, inquit, ornaſſime patriſup-
 ac Serue Dei altiffimi, capiat te quaſi aliqua mei pau-
 peris admodum & abiecti miſericordia. Aliquem mihi
 ſocium tuæ concede habitationis locum, ut reliquis ſua recipi
 menta at.

*Diſtribuit
 ſua paupo-
 ribus. &
 ipſe men-
 dicat.*

*Requiritur
 Alexius à
 parente ſea
 minime
 inuenitur.*

*Nauigatu-
 rus Tarſum
 diuinitus
 Romam
 deſortur.*

*Ignotus
 patriſup-
 plicat. Pro
 eum domi*

mentis tue fruar, quo aliquod apud te diuturnæ peregrinationis meæ solatium inueniam. Euphemianus, audita peregrinationis mentione, lætus eum excepit, ministrisque curandum tradidit, & vnum ex omnibus ingentibus oneratum promissis, si sedulus peregrino ministraret, eidem ministerio præfecit. Voluit autem, ut nullis eum deliciis fraudarent, sed omnibus quibuscumque possent modis, fouerent, curarent, honorarent.

*Multa patitur acer-
uis patris
m, dum
ignotus in
domo pa-
terna vi-
uit.*

At illi, spreto Domini sui mandato, indices vespere eum contumeliis, verberibusque, affecere. Alij eum alapis cædebant, alij capillum veliebant, alij sordes, (d. & u. f. e. dum) in sacrum eius caput effundebant. Ipse vero demonis illas machinas esse non ignorans, non modo patienti, sed læto insuper hilarique animo cuncta perferebat.

Quodam autem die Imperatori, dum sacrosancto Sacrificio interesset, cælitus indicatur, quædam eximia sanctitatis virum in ædibus Euphemiani delitescere, cuius precibus flexus Deus, Romæ propitius esset, urbemque donis ac muneribus exornaret. Imperator itaque, tantum virum videndi cupidus, Euphemianum aduocat, atque ut virum meritis sanctitatis ornatissimum exhibeat, imperat. Dum vero hæc fiunt, Alexius futurorum præcius, totius vitæ decursam literis diligentissime consignauit, & sic demum ex corporis vinculis, omnibus in seculis, in cælum emigravit. Interea Euphemianus ut venientem Imperatorem honorifice domo sua exciperet, cuncta adornari, scamna subleuarique, apto ordine disponi, cæteraque, ut tantum Imperatorem decebant, componi iussit. Ipse interim, ut Alexium de Imperatoris aduentu præmoneret, & habitu decenti exornaret virum sanctum adiit. Sed cum ille immobilis persisteret, neque Euphemiano multa dicenti vllum responsum daret, tandem reiecto pallio, quo sancti viri facies operata erat, vita functum inuenit, vultumque mirabili splendore coruscantem obstupuit. Charta vero dextera adeo tenaciter in hærebatur, ut nulla eam vellere posset. Tum gaudio pariter & timore reple-

tus,

X
his, scilicet ad Imperatorem
expoluit. Accessit in
et corpore, cum Ar
tusei, et carnam tra
Aem sacro sanctæ E
iorescentia ab omni
eum venum esset, ve
no, tunc Euphem
creta tus canos dia
contendere, magne
locum omnem mife
n. Mater vero vix m
tū, et n. bus, conf
nomi nesci. obliuisc
tunt. Sponsa vero q
per venerandum p
lachrymarum imb
Porro Imperato
pas spectandum p
gestati præcepit. S
locum moueri non p
arguentumque, i. tol
pecuniam diuerter
cupido, ut pauci ar
eum corpus adm
us conspectum fag
eundemque bustu
dum inueniebant
templum delato d
cognati iusta cele
more & smaragd
leco, pus excepit
le. Calend. April
Innocentio Pri
uissimum
pieba

te diurna pere-
Euphemianus
tus cum excepit,
cum ex omnibus
causis peregrino-
t. Voluit autem,
omnibus quibuscum-
que honorarent.
no, indies respere-
re. Alj eum alapis
i. ordies, ad Guita-
bant. Ipse vero dia-
nus, non modo
nimo cuncta per-

dam sacrosancto-
rum, quendam exim-
am an delictis esse,
capitius esset, vi-
et. Imperatorita-
Euphemianum
adicitur ornatis-
sime fuisse, Alexius
ursum Irenis dili-
e corporis vineu-
la. Inter ea E-
m honorifice do-
amina subse laq-
um Imperatorem
m, vt Alexium de-
et habitu decen-
com ille immobi-
lita diebus volum-
o, quo sancti vi-
uerent, vultumq-
upuit. Charta ve-
t, vt nulla eam vi-
ex & timore reple-
ius,

tus, festinus ad Imperatorem abiit, & cuncta ei ordine
exposuit. Accessit Imperator, depositoq. in lectum san-
cti corpore, cum Archiep. scopo flexis genibus preca-
tus est, vt chartam traderet: quæ confestim cessit, & ab
Actio sacrosanctæ Ecclesiæ Cancellario lecta est, & ma-
iore silentio ab omnibus audita. Cum vero ad eum lo-
cum ventum esset, ubi parentum & sponsæ scribebat men-
tio. tunc Euphemianus tanquam e profundo somno
excitatus canos diuelleret, cursu ad venerabile corpus
contendere, magno desiderio amplecti, oscula figere,
locum omnem miserabili eiulatu admodum comple-
re. Mater vero vix mens compos, scissis vestibus, pas-
sisq. crinibus, confertam turbam percurrere, Deum
hominesq. obsecrari, vt filium sibi defunctum redde-
rent. Sponsa vero egubri veste similiter accurrens, su-
per venerandum sponsi corpus procidit, & largissimo
lachrymarum imbre rigauit.

Porro Imperator, vt omnibus sanctissimi viri cor-
pus spectandum proponeretur, lectum tolli & circum-
gestari præcepit. Sed tantus erat populi concursus, vt
loco moveri non posset. Imperatum igitur, vt aurum
argentumq. prolicereur, quo populus ad colligendam
pecuniam diuerteret, sed tanta omnibus inerat videndi
cupido, vt pauci admodum auelli possent. Coruscabat
enim corpus admirandis virtutibus. Demones ad illi-
us conspectum fugabantur, mundabantur leprosi, &
cuncti quibusuis affecti morbis præsens ibidem reme-
diam inueniebant. Tandem sacro pignore ad S. Petri
templum delato diebus continuis septem, parentes &
cognati iusta celebrârunt. Imperator autem, arca è mar-
more & smaragdo elegantissime fabrefacta, venerabi-
le corpus excepit, & eodem in templo deponi curauit
16. Calend. Aprilis, Apostolicam sedem administrante

Innocentio Primo. Porro ex arca ipsius oleum sua-
uissimum emanauit: ex quo si quis acci-
piebat, quicquid postulabat,
à Deo obtinebat.

*Post obitū
agnoscitur
à suis.*

*Coruscant
miraculis.*

C Baron.
Tom. 9.
Annal.

VITA S. FRIDERICI, EPISCOPI TRA-
iectensis & martyris: Ex ea quæ prolixè extat apud
V. P. Laurent. Surium. Martyrio occubuit an-
no Domini 838. Gregorii 4. Papa 11.
Ludouici Imp. 25.

18 Iulii.

Patria eius
& genus.

Eius pri-
mordia.

Fuit Episco-
pus.

Friderici
constantia
in tuenda
iustitia &
pietate.

S. Fridericus, nobili admodum Frisonum, pro-
pia ortus, ea à primis annis vitæ innocentia & a-
nimi fuit candore, vt angelica quadam puritate co-
nspicatus, magnæ imprimis matris suæ voluptati esset.
Erat enim puerulus & corporis pulchritudine & tantis
animi dotibus prædatus, vt contemptis rebus ludicris,
pene assiduè diuinis rebus vacaret, & lecta vel audi-
ta in Ecclesia maxima alacritate parentibus referret.
Hæc eius genitrix gaudentia, inuoluit patre, cum pri-
mo patribus quibudam, de'n cœlesti visione admo-
nita S. Regino Traiectensis Bec esse anastiti com-
mendauit, à quo & literis & sanctissimis imbuit disci-
plinis, eo per eratis eadem prouectus fuit, vt sede eadem,
defuncto Regino, omnium in iudicio dignissimus habe-
reretur. Fuit igitur, quanquam inuitus & plane relu-
ctans, ad illud honoris fastigium assumptus, & in
cathedra Episcopali ab ipso Ludouico Rege, Caroli
Magni filio honorifice collocatus. Porro Rex quan-
quam enixe Friderico faueret, eiusque sanctitatem di-
gno honore prosequeretur, propter illicitum tamen
matrimonium, quo coniugem sibi consanguinitate
propinquam copulauerat, blandioribus eum verbis
demulcebat, modisque omnibus virum sanctum indu-
cere conabatur, ne vinculum illud coniugale dissolu-
teret, sed auctoritate sua tatum firmumque haberet. At
Fridericus, quem neque personarum dignitas, neque
opes vel munera à recto iustitiæ tramite in aduersum
vitionum gurgitem abripere poterant, primum ipsi re-
gi summa modestia atque auctoritate, quanto se sec-

lere obstrinxisset, ap-
impuls omnibus con-
est, vt bene potius
propter in peccem a
buna mente seie pr
que scripturæ locis
modum dilerunt, qu
omnes illi, qui admi
nu frugem adhibu
in hac & futura pu
mel seclere imp'e per
nchymis facinus su
gem videri promittere
a Traiectum diti s
que totius vo un
Fuit igitur magn
ipse vero motum im
num animos sua co
quid pristini cœron
Erat vixit audibus m
secundus in prædica
in uile prendis peter
pedis s liberana s
treffi insu a V Val
dam tecleribus con
& hamoni taris pla
matrimonio, aut et
vel ipas quoque m
eiusmodi facinorib
tu Ludouici Imp
randam in seclere
exopere paratit
ta inerte petgeret
ciaione nequaqua
dum iudicare, on
men, qui interese
no eni modis minis
sem illi intercedan

tere obstrinxisset, aperuit, inde diuini iudicii terrorem impijs omnibus constitutum denuntiavit, hortatusque est, vt breui potius voluptati renuntiet, quam eam propter in pestem atque exitium sempiternum furibunda mente sese praeperet. Multis quoque varijsque scripturae locis in medium prolati luculenter admodum dislerunt, quanta Dei protectione muniantur omnes illi, qui admissi sceleris recordatione melioris vitae frugem admittunt: contra vero quam horrendo & in hac & futura puniantur vita, qui in suscepto semel scelere impie persistunt. Et quidem Rex, profusis hachrymis facinus suum deplorans, melioris vitae frugem visus promittere, Fredericum honorifico comitatu Traiectum dimisit, vt sedem illam summa cleri populi que totius voluntate occuparet.

Fuit igitur magna omnium gratulatione exceptus, ipse vero motum integritate ornatis, breui omnium animos sua comitate ita deuinciebat, vt quidquid pristini erroris reliquum erat, haud inuiti abi ceret. *Praclarus*. Erat vir laudibus mansuetudinis & humilitatis nulli *in virtute*. secundus, in praestatis elemosynis admodum profusus, *res*. in suscipiendis peregrinis assiduus: in captiuis & compediis liberandis diligentissimus. Erat in eius di- cecesi insula VValacra nomine, nefandis admo- *VValacra* dum sceleribus contaminata. Homines enim diuini *na insula*, & humani iuris plane ignari, nepres sibi suas passim *multis sce-* matrimonio, aut etiam, quod dictu facilius est, sorores, *lersibus ob-* vel ipsas quoque matres copulabant. Eam igitur ab *noxia*. eiusmodi facinoribus vt liberaret, mature eo (horta- tu Ludouici Imperatoris) cotendit, sed tanta erat quo- rundam in scelere pertinacia, vt infestis eum armis excipere pararent, necemque furibundi, si pia moni- ra inferre petgeret, minitarentur. Ea tam atrocis denun- ciatione nequaquam exterritus anixus, primo Syno- dum indicere, omnibusque excommunicationis sul- men, qui interesse recusarent, intentare. Illi vero, spre- tis eiusmodi minis, magis magisque furere, atque ad ne- cem illi inferendam sese expedire. Tum vir sanctus,

ceracus

*Sceleratas
barborum
mentes
precibus
conuertit.*

cernens gentem flagitiis pollutam nullis monitis ab
incestis connubiis abduci posse, cum Clero & pau-
cis admodum sanctoris mentis hominibus in Ecclesi-
am sese recepere, ibique nocte dieque precibus & la-
chrymis & gemitibus inenarrabilibus pugnare, donec
barbaras mentes occulto numine ad scelerum suorum
agnitionem adductas frangeret, & celestis luminis
splendore horrendas illorum tenebras illustraret. Inse-
quenti namque die illo cum clericis de scripturis di-
uinis colloquia miscente, tantus ex omnibus plagis
factus est ad eum concursus illorum qui cum Deo in
gratiam redire, & incesta connubia rescindere cupie-
bant, vt vir sanctus præ gaudio lachrymas tenere ne-
quirit. Precibus itaque suis, mentes multo tempore
in peccato obduatas expugnauit, suæque deinceps
vigilantia in omni pietatis officio egregie conserua-
uit.

*Iuditha Lu-
douici re-
gis coniunx
viro sancto
infiltratur.*

Imperator autem vt cognouit subditum sibi popu-
lum sanctissimas Christi leges suscepisse, scd. q. con-
nubiis relictis, castitatis uirginitatem adamare, ne & ipse
randem suam deferere & dignis poenitentiae operibus
inueteratas animi sordes expiate cogeretur, in Galias
profectus est, suæque Iudithæ in mandatis desit, vt vi-
am aliquam modumque inueniret, quo Episcopum
desiniret, ne contractum matrimonium foras rescin-
deret: sed sua illud auctoritate confirmaret. Si pre-
cibus non posset, uisum est ei, ut mandatis suis animam
illa, vt erat iussa, strenue satis sanctissimi uiri animam
est aggressa, sed cum nunc blanditijs & muneribus, nunc
minis & terroribus eum oppugnans semper se repul-
sam pati cerneret, tandem hinc percita, amoreque in-
sano obcecata, etiam iniussa scorta est in orato-
rem, multisque nominibus charam Deo Pontificem
accusauit, multaque mo. ita est, vt dignitate simul & vi-
ta cum spoliaret. Neq. tamen priori sceleris incestoque
connubio contenta, eo impudicitie inprudenciaq. pro-
gressa est, vt Bernardum quendam, quem ex sacro fonte
Imperator susceperat, ad fornicum secum expellendū libidi-
nem

non prouocaret, illon-
tem nuptur abuteret
nam am. mos graueret
pariter ex limogari
narrasse, vt comm
dit & per multis reg
lucham vi abducent
quam tamen Imper
non recepit, & antist
doce. extiterant, pa
luit.

Inter cum nequaqu
obtem. terrarum diu
tas, Pontifex Grego
14. p. um adjiz. Imp
seis. nateptum effi
reconstitutus esset se
cur rel ex animo rel
um agnouit, admissi
mo ad quoscunq. p
trapparebat, subeun
dinde regis maueri
cum hon. ore à se diti
tal bidin s. sua. flam
soluamque etiam
vt. Tam. veto. candē
p. cop. i. memores pra
ignem ad Imperator
fui. si. per. ga. eth. ci
clax. perpetu. s. tem
cum alij omnes, tum
tate. proponeret, ea
cunt.

Itaque cum iam i
melioris de se fugis
ic. anno. Re. haur. a
piternum. ignominie
in. locum. quendam o

al'is monitis ab
Cero & pau
bus in Ecclesi
e precibus & la
pugare, donec
cederent suorum
catholici lamiis
efflaret. Inse
de terrens di
omnibus plac
quoniam Deo in
e cedere cup
nyas tenere ne
multo tempore
frugue de nepes
gege & conserva
tum sibi popu
le, sed lq. con
ma e, ne & ipse
tunc & operibus
rent, in Ganas
latis dehit, v. vi
quo Episcopum
iustitias relin
maret. Si pre
ate conueneret
mi vni aium
muneribus, nunc
semper se repul
a, amareque in
ta est Imperato
Deo Pontificem
iustitiam simul & vi
ciore incesoque
audentiq. pro
m ex sacro fonte
explet. Libidi
nem

nem prouocaret, illoque tandem ad suam intemperan
tiam turpiter abuteretur. Ea res cum procerum om
nium animos grauitur offenderet, tum Pipinum, Im
peratoris ex Lamingarde Imperatrice filium, tanto ma
iore affectu, vt communicato cum Episcopis quibus
dam & permultis regni primoribus consilio, ipsam
Iuditham vi abstulerit, atque in monasterium de ruse
rit, quam tamen Imperator paucis post mensibus ite
rum recepit, & antistites omnes qui consilij illius au
ctores extiterant, partim exilio, partim carcere mul
tauit.

*Iuditha vi
in monast
rium de ruse
ditur, ob
adulterii
crimen.*

Et res cum nequaquam obscura esset, sed totum per
orbem terrarum diuulgata, hominum sermone voli
taret, Pontifex Gregorius, iusta indignatione reple
tus, ipsum adiit Imperatorem, cumque verbis sane as
peris inceptum officij sui monuit, quantoque sceler
e constrictus esset seuerè admodum docuit. Ludoui
cus vel ex animo vel simulate humi se proiecit, pecca
tum agnouit, admissi sceleris veniam petiit, ac postre
mo ad quoscunque penitentiae labores haud grauata,
vt apparebat, subeundos se paratum exhibuit. Multis
deinde reglis muneribus Pontificem affectum summo
cum honore à se dimisit. Sed non multo post inuetera
ta libidinis suae flamma incensus, ad vomitum redijt,
nouorumque etiam scelerum contagione sese feda
uit. Tum vero cuncti tam Germaniae quam Galliae E
piscopi, memores praecepti Pontificis, ferrum simul &
ignem ad Imperatoris vulnera ad mouere, palam obre
fari, si pergat, ethnici & publicani instar, à corpore Ec
clesiae perpetuis temporibus eum reserendum. Hac
cum alij omnes, tum praecipue Fridesicus tanta seueri
tate proponeret, ea propter caninum illius odium in
currit.

Itaque cum iam inferni tenebris excecatus, nullam
melioris de se frugis spem relinqueret Imperator, fu
it anno Restauratae salutis 838. à propriis filiis, ne sem
piternam ignominiae notam ad posteros transmitteret,
in locum quendam occultum abreptus, ipsaque Iudi
tha

Ludouicus & *Luditha* separatur & concluduntur.

A filio Ludouico liberantur.

S. Fridericus acriter reprehendit Imperatorem literis.

tha in Italiam ablegata, ut tandem aliquando patratæ scelera expiant, nouisque virtutibus, ut sperabant, iniustum familiæ dedecus deleant. Verum enimvero non multo post Ludouicus, Imperatoris Ludouici filius, ea patris sfortuna commotus, collectis quotquot potuit Francis, Imperatorem, vixdum inchoata pœnitentia, è custodia eiecit, atque Aquisgranî honorifice in sedem reposuit; ad cuius consortium mox etiam Luditha reducta, sopitam nonnihil libidine & scelerum omnium flammâ, acrius multo quam ante exorauit. Sauebant tum in omnes annuites saue vehementer; & alios quidem vinculis necebant alios exilio multatos bonis, omnibus exuebant: alio grauioribus pœnis damnatos duxabant. Tunc Fridericus diuinæ iustitiæ zelo armatus, tanta literarum feruitate Imperatorem inuasit, corripuitque, ut vitam mortem ipsa tristitiore puraret, quamprimum acri vindicta animum suum Friderici literis exulceratum sanaret. Igitur habito de nece illi inferenda consilio, in Galias profectus est, prophana imperatrice apud Rhenum relicta, ut eam eadem accerere ipsumque deinde incunctanter sequeretur. Tumula, dolo fraudeque demonis probe instructa, multa beato viro insidias moliri, ac tandem morarum impatiens, vocatis ad se duobus sicarijs, amplissimam emmercedem proposuit, si quoque modo Episcopus Traiectentem è mediotollerent, illi munerum premiorumque largitate prouocati Traiectum se conferunt, & antistitem Regine nomine conventum præparanti nunciatum est, ille ingemiscens, oculis manibusque insita pietate sursum erectis, Deo proli gratias egit, quod tempus optatæ mortis adesset. Deinde adstantes vultu conuersus angelico, Scio, inquit, quid isti velint: sed peractò demum sacrifici iubebo eos adesse. His dictis, è cathedra pontificis ad Massatum solennia perrexit, lectoque Euangelii ad populum verba facturus, cunctis, obicere

rem, ne nimio fingam prorumpere pro autem ministris gregis orationum, ex cum conuice, malis la omium implorauit. azia acios intro hui per ab re iusto trepid quæm a ducen is, rel tæque mortis imper quod iusti cibus insep reat. Hanc sancti illi campu suas in sacra tæque ei iter dicale ræ. Regina.

Amartyr Dei eoz, ne inest. uas fil que, vobis que tunc tæroni supplicio p aliquam moram m, inquit, conuoc rade eg eis tum; te nitem. terna fratio nistep bus & amere. aetærs, cæmenfiqu mstrabili ræle e u tæque in æstam a rænes èt pændus a ditate expreat. ræntis rocibus con iugluæ & proceut tum inquisitione ræstæ sm amocia passuram tæma. in ingressus, ræces sup nris cœlam reddidit, e cuius cor totatæ nerræit Ecce eum ipsum multum

em aliquando pa-
rribus, vt ipe-
rent. Verum e-
Imperatoris Lu-
motus, collectis
orem, v xdu m-
atque Aquifgra-
cuius confort um
m ne noh. I b di-
act us n u ro quam
ines an ntes sanc-
euis nece bant ali-
us exueant: al o-
zabanc. Tunc Fri-
us, tanta literarum
ori puitque, vt ri-
quamp m m a-
tr ei lites exulera-
ellunferenda con-
rophana imperat-
e e em acce ciare
quecur. Tum
e nstrueta, mu-
em meratum: impa-
ampnissimam e-
e mofo Epi copu-
Illimuerum pro
Traiectum te con-
ne ce nuenum po-
ndum facie tum
em fceus oculis ma-
foris, Deo pio in
e mori s adit. De-
age o, Seco, in
to demum facie
e cathora pontific
estoque Lungele
auctis, obreue t
me

meti, ne nimio moerore absorpti in lachrymas & singultus prorumperent, obitum suum prædixit. Expleto autem ministerio, S. Ioannis Euangelista ingressus oratorium, exclusis omnibus, Sacellano tantum comite, multis lachrymis & suspirijs Sanctorum omnium implorauit patrocinia: ac postremo Regina nuncios introduci iussit. Tum Sacellano parumper ab re iussu, trepidantes sicarios sic est affatus; E-
quidem aduentus vestri causam multo ante præsciui, neque mortis imperium vnquam formidau; quare quod iussi estis intrepidi peragite, meque creatori meo reddite. Hanc sanctissimi viri conlantiam audientes, sicarios ipsi suas in sacra ipsius viscera abderunt, dixeruntque ei indicale vicissim: Se se nostra de re vicissim volui Regina.

At martyr Dei compressis, vt poterat, vulneribus, ne intestina effluerent; Abscedite, inquit, propere, vobisque celerit fuga consulite: ne comprehensi atrociori supplicio poenas lauris. Hs ita peractis, post aliquantam moram accessio ad se Sacellano, Filii mi, inquit, conuoca populum Dei, vt reddant me vade egressus sum; terram terræ: orentque vt Domini sempiterna fruitione hodie dignus inueniar, pro cuius legibus & amore sanguis hic meus effusus est. Hæc audens, ceciditque vulnerum vestigia Sacellanus; miserabili valde ciulata templum compleuit, plebemque vniuersam aduocauit Ibi tum quantæ lamentationes & planctus auditi fuerint, nemo poterit pro dignitate explicare. Ipse vero antistes vniuersos moribandis vocibus consolatus, propter Imperatoris coniugisque & procerum peccata, totum regnum Danorum incursione vastandum, & urbem etiam Traiectensem atrocita passuram, prædixit; & sic demum viuentium ingressus, inter placentium & plorantium voces supinus cælum intuens beatum Deo spiritum reddidit; e cuius corpore tanta mox odoris suauitas totam peruasit Ecclesiam, vt innumerabilem cœlestium spirituum multitudinem ad cohonestandas exe-

*Intrepide
mortem
excipit à
sicariis
Regina.*

*Videtur ad-
huc sepul-
chorum su-
um ingre-
ditur.*

*Mortmanni irrum-
punt in
Galliam.* quias animamque ad cœlos deducendam, præsentem
esse nemo ambigeret.

Eodem anno propheticus beati viri sermo effectus
fortitus est. Nortmanni enim maxima classe mare in-
gressi, Dorestadum oppidum, quod nunc VVyk ap-
pellant, olim quinquaginta & quinque Ecclesijs ec-
celsissimum, flammis exusserunt, & deinde omni regi-
ne populata & vexata, captivos plurimos cum opima
admodum præda abduxerunt. Paucis vero annis in-
teriectis, Traiectum vi ceperunt, cæcis omnibus loci-
tus incolis; quod deinde ad Baldrici antistitis usque
tempora plane desertum & eueritum iacuit. Porro sic-
rij nequaquam scelus patrati potestatem euaserunt. In-
cet enim, accepta à Iuditha sceleris mercede, hominum
manus euaderent, è regno tamen in regnum profuga-
randem subitanea extincti morte, in tartarum deneg-
rati sunt. Imperator autem homicida & periturus, dum
filium Ludouicum trans Rhenum persequitur, subis-

*Obitus Lu-
donici Im-
peratoris.*

corruptus morbo, & in nauim delatus, in insula luxu-
Ingelaeheim vita functus est. Postea Meim translatus,
& in S. Arnulphi Basilica tumulatus, nomen suum
quod Pius assumpserat, rebus hisce à se impie gestis o-
secravit. At B. Fridericus martyr, multis post obitum
virtutibus illustrior, nomen suum miraculis clarum
sempiternæ memoriæ consecravit.

VITA S. PHILASTRI, EPISCOPI BRI-

*C Baron.
Tom. 4.
Annalium* ensis, Ex sermone S. Gaudentii eius successoris. Clari-
Anno restauratæ salutis 369. Sedente Damaso

Papa: & Imp: Valentiniano & Va-
lente, &c.

18. Iulii.

Charissimi, nos hodie memores promissionum
Christi, honorem debitum beato Patri nostro Phi-
lastrio, tamquam vere viventi, deferimus. Est enim
re Patriarchatum filius, & socius in fide, & æmula
conuersationis. Omnes enim, inquit ille, illi viuunt.

quidem legitimum cum esse filium beatissimi Abra-
hæ, nemo sane dubitabit. Credens videlicet Deo fide
pienissima, exiit & ipse de terra sua, & de domo patris
sui, & sequebatur verbum Dei ab omnibus seculi im-
pedimentis exutus, quare & cito assequi meruit, quod
se qui studuit expedire. Exercens continentiam sin-
gularem, peruigil in scripturis sanctis; Dei sapientiam
concupiuit, portionem suam Christum reputans Do-
minum: in quo sunt omnes thesauri sapientiæ celestis
absconditi. Quibus cum repleuisset desiderium suum,
desideriorum celestium vir, & per impossibilem ma-
gis presbyterij dispensator clauis sermonis electus, *Fit Pres-*
negligere gratiam Dei omnino passus non est; sed cir-
cūiens vniuersum pene ambitum Romani orbis, Do-
minicum prædicauit verbum, Pauli Apostoli idone-
us imitator existens. Sancto enim Spiritu plenus non
solum contra Gentiles atque Iudæos, verum etiam
contra hæreses omnes, & maxime contra facientem co-
tempore Arrianam perfidiam magno fidei vigore pu-
gnauit, ita ut etiam verberibus subaceretur.
In Mediolanensi quoque vrbe idoneus olim custos
fuit Domitii gregis, Arriano repugnans Auxentio,
præquam beatus eligeretur Ambrosius. Romæ etiam
non ex quo tempore moratus, multos & publica &
priuata disputatione lucratus in fide est. Sed neque
per vicos & castella diuersarum præteriens regionum,
prædicare verbum Dei vquam destitit. Post quos sci-
licet ciuitus animarum saluantes, Brixia cum rudis
quondam, sed cupida doctrinæ, promeruit; scientiæ qui-
dem spiritalis signaria, studio tamen discendi laudabilis.
Et quidem excidit continuo imis ab stirpibus horren-
tem filius diuersi erroris dum bonus agricola, & a-
ratro doctrinæ pronus incumbens, inuexit rudā totis
vinibus terram, squallentemq. humum sulcis assiduus
in noualia sæcunda conuertit: affatim semina vitalium
mandatorum gremio eius insinuās. Plantauit quoq. vi-
neam, cuius lætaretur ex fructu, quoniam vinum læti-
ficat cor hominis. Olea etiam pacis agrestibus indidit

*S Philastre
in uersus
filius Ab-
raha.*

*Fit Pres-
byter.*

*Acriter
præliatur
contra Ar-
rianos.*

*Post varios
discursus
predicatio-
num per
regiones.
subsistit
Brixia.*

*Quanta
bona ibide
praestiteris.*

oleastis, & asperitati pomorum syluestrium germina pinguedinis ac suauitatis in'eruit, vt haberet Apostolicus vir aliquem in vobis fructum, sicut & in ceteris gentibus. Et iste quidem consummati operis nunc apud Deum fructibus gratulatur; nam dignus est operarius mercede sua; & laborantem agricolam oportet primo de fructibus sumere; Ego autem minima eius pars omnibus votis exopto, vt agrum bene à Patre cõsitum, & non satis idonea successione susceptum, quoquo modo tueri praeualeam. Certe zelum fidei eius, & magnitudinem laborum paulo ante perstrinximus.

Iam simul remiscamur, charissimi, vehemens ille ardor animi quamquam tamen possederit in sanctis moribus lenitatem; illa celsitudo scientiae, quanta fuerit humilitate submissa; illa caelestium rerum per te, quam fuerit ignota terrestrium. Erat enim humane gloriæ neglectus, & acer diuini honoris exactor; non querens quod sua essent, sed quæ Iesû Christi. Amicitias seculi, & officia mundana contemnens, seruitio Dei iugiter adhaerens, inter diuina colloquia iugiter erat occupatus nimirum ibi cor eius erat, vbi erat thesaurus. Sed illud etiam quale est? Cum operosa quæque huius seculi a pretiosa despiceret; futurarum tamen rerum paupere venditores misericordiam ambitione profusus emptor agebat. Parum scilicet cõputans, quod professus egentibus largiretur. Ad hæc etiam erat ira brevis, inuigentia facilis, patientia supremus, humanitate deuincens, in corripiendo districtus, in relaxando absolutus, liber in agendo; omni ætati & conditioni & sexui stupendâ benignitate communis, ac tum humilibus quibuscumque coniunctior. Ipse quoque in illo habitu vestium tota erat viluate mundissimus; gratus sine industria, contemptibilis sine furo: & plane, qui ipso nil curante, moris eius panderet puritatem. Atque hæc quidem paucæ virtutibus hominis Dei breuissimo sermone memorauimus dies iste, quo ad superna migravit beatus Philastrius, patronus noster, cuius hodie festa celebramus. Ipsi illi entio inglorius praeteriit. Nam etsi multa me

*Singularis
eius beni-
gnitas &
humilitas.*

ritorum eius præcon-
solens caris huius cu-
torem; ara tamen
suis intacta perspicit
tum Augustarum ex
quem dilexit.

MARTYRIVM
na: Ex eo quod est
quidem

Ysa & Rufina, m
dictum quæ tante
gebant, pauperumq
neantes, succisua di
bant, eam hostis ille
rus medius interuen
peruicibat; ac fulta
Sa ambonem (Si
cuniterentes, vasi
mias postularunt.
lates, Deum Chri
marum famina, d
legerat. Quare
tem mares fami as
com confecerunt,
nam prouoluerunt
ne comprebente m
gauium. Qui Ch
etiam, terrenique v
cureti mancipatas,
v. Bona ista tandem
requebentur. I
concedant. Cam
pa, post huius em
ur, ista tandem

ritorum eius præconia, quatuordecim iam per annos solennitatis huius cultum renouans, auctui vestro intulerim; præ tamen semper, quæ prædicari adhuc possunt, intacta perspicio. Porro quinto decimo Calendarum Augustarum exiit hominem, & migravit ad eum quem dilexit.

MARTYRIVM SS. IVSTAE ET RVFFI- C Baron.
na: Ex eo quod est à Ioanne Maldonato, breuiter In Not.
quidem, at fideliter conscri- Martyr.
ptum. Rom.

Iusta & Rufina, mercimonio fictilium vasculorum victum queritantes, Hispali vitam pudicæ ac sanctæ agebant, pauperumq. mendicitatem sua illa tenuitate iuuantes, succissua diuinis laudibus tempora impendebant; cum hostis ille humani generis truculentus ac ferus, medius interuenit, honestumque viuendi modum perturbauit ac sustulit. Quædam siquidem matronæ Salambonem (Sic Venerem Babylonj vocant) circumferentes, vas in eius sacrorum usum à sanctis foeminis postulârunt. Ilæ facere se nolle dixerunt, cauantes, Deum Christianos, non lapides venerari. Pessimarum faminar, dimisso simulacro, vasa pleraq. confecerunt. Quare Iusta & Rufina, integerrimæ quidem matris fami-^{19. Iulii.}læ, facti pessimum improbant, idolum confregerunt, sedæque confuscatum mediam in viam prouoluerunt. Quod adeo plebem concitauit, ut compræhensæ mox traherentur ad Præsidentem Diogenianum. Qui Christianas eas esse cognoscens, cœcleo extendi, ferreæque ungulis laniari præcepit: post tetra carceri mancipatas, nouis exquisitisque modis cruciari. Productæ tandem ad Præsidentem, diis supplicare litæque iubentur. Illæ Christo cum honore deberi contendunt. Camque per cautes & montium prærupta, post Iudicem nudis pedibus ductæ non moueretur, Iusta tandem in carcere vitam dedit. Corpus in Iusta obiputatum.

Nelunt
vendere
merces suas
ad impi-
os usus.

Confrin-
gunt idoli
Veneris.

Horrende
cruciatur.

*Ruffina
necatur.*

puteum missam, à Sabino est Episcopo sublatum, sepulturaque traditum. Ruffina, pleno Deum ore fatentem, gula est fracta, corpusque flammis traditum; sed à Sabino ossa collecta, cum Iustæ reliquiis Hispali sepulta sunt.

*C Baron.
Tom. 4.
Annal.*

VITA S. ARSENI, INTER EREMITAS.
cultores præcipui: Ex ea quæ extat apud Simeon. Metaphrasten. Claruit anno Domini 382. &c. sub Damaso Papa & Theodosio Imperatore & Reliq. Obiit vero anno ætatis suæ vigesimo primo inchoato supra centesimum.

*29. Iulii.
Patria
scita.*

Admirabilis hic Arsenius, cuius nomen non modo in monte Scete, ubi illustra admodum peregit certamina, sed per totum orbem terrarum est celeberrimum, vetere Roma oriundus, eos, quamdiu in hac vita versatus est, virtutis effudit radios, qui non solum splendore admirabili aliorum perfringebant oculos, sed & gratissimo quodam calore, frigidiores ad virtutem accendebant animos, ut vehementi admodum ardore ad similem virtutum gloriam incallescere. Vixit primum maturum ad literarum cognitionem nactus est iudicium, generoso & strenuo animo incedibile suscepit labores, Græcamque omnem disciplinam tam prompte est assecutus, ut nihil in imis lateret penetrabilibus, quo non suum ipse pectus egregie locupletaret, eoque & animi magnitudine & ingenij celebritate brevi peruenit, ut Græcorum Philosophia longe superata, eaque tanquam frivola & inani sprete, conatus omnes ad sacrarum literarum cognitionem hauriendam conferendos existimaret. Neque sane abiectum vel ignavum ad purissimos illos sanctioris discipline fontes hauriendos attulit animum, sed adeo generosum, adeoque plenum & sanctum, ut paulo post amplius

*Insignis
vindicatio
Arsenii.*

plurimum Romanæ
re seculi tempore
sit habitus. Ipse vero
omnium splendore
gradum promoue
Interea Imperio
pius, in Imperii digni
tutudine, ut v
disciplinis instructi
bus inuenit, qui fil
glandole dignis m
nem honestatem v
ita. Hanc curam
tanquam ad Gratianu
regabat, ut egregia
te; cerneret, inuent
te. Gratianus ut ha
rumque, al quem or
nere, cepit conu
fæ Pontificem, qui
gæ a probitate sp
tum evocavit: eique
it, atque vte ad
obeam am accinge
gallata iam spiritui
doci ac fastui ex an
sore sua diuinis a
batur manibus, qu
eam maximis cur
ferepere lete conau
Gratiani Imperato
esse quamquam in
edre commendat
fuit. Ibi vero si
m. Ibi vero si
bas, tantum ipsi
tatem, ut Impe
tus lacus, siq

plissimo Romanæ Ecclesiæ iudicio, diaconatus honore (qui id temporis haud vulgaris erat) dignissimus fit habitus. Ipse vero in eo munere sacro, tanto viruitū omnium splendore agebat, ut eam cuncti ad sacerdotij gradum promouendum conciliarent.

Interea Imperator Theodosius, qui Valentij impio pius, in Imperii dignitate successerat, magna tenebatur sollicitudine, ut virum aliquem artium maximarum disciplinis instructissimum & diuinis præditum moribus inueniret, qui filios suos & doctrina & moribus regia indole dignis imbueret, iunepumque animos ad omnem honestatem virtutemque exactissime informaret. Hanc curam cum assiduo sub prætoris coqueret, tandem ad Gratianum Imp. literas dedit, quibus eum rogabat, ut egregium pietate virum, qui filios doceret, quæreret, inuentumque Constanti nopolim mitteret. Gratianus ut hac in re Theodosio gratificaretur, virumque aliquem omnibus numeris absolutum obtineret, scripsit continuo ad Damasum Romanæ Ecclesiæ Pontificem, qui hinc mora Arsenium diaconum egregium probare spectatum, & literis insigniter eruditum euocauit: eique Imperatoris voluntatem exposuit, atque ut se ad eam functionem rite prudenterque obeuntiam accingeret, hortatus est. At Arsenius, qui gustata iam spiritus dulcedine mundo eiusque splendore ac factui ex animo nuntium remiserat, & una cum sorore sua diuinis assiduo rebus vacabat, eo nuncio iubatus manibus, quod iunior, pedibusque, eam curam, quam maximis cum honoribus coniunctam cernebat, a se repellere conatus est. Sed & Damasus Pontificis & Gratiani Imperatoris auctoritate atque monitus victus cessit, quanquam inuitus, virginemque sororem virginibus commendans, recta Constantinopolim iter instituit. Ibi vero summa ab Imperatore Theodosio beneuolentia significatione & maximis exceptus honoribus, tantam ipsi primo conspectu & affatu attulit voluptatem, ut Imperator continere se non posset, quin voces latinitæ hæc indices ederet, atque omnipotenti

*Fit Roma
Diaconus.*

*Pia pi
re
peratoris
solicitude,*

*Damasus
Papa Arse-
nium hor-
tatur, ut
filios Thea-
dosii edu-
candos.
suscipiat.*

*Arsenius
obediens,
abit Con-
stantinopoli.*

Deo immensas, pro tanto tamque excellenti viro, è cuius vultu splendor quidam prudentiæ ac pietatis mirifice relucebat, gratias ageret.

Cùm enim pius Princeps, filium Arcadium natum maiorem eo tempore Augustum prouinciasset, (agebat tunc annum ætatis suæ sextum) patrum sibi vilis filio contulisse, si Romanum transiens Imperium, non æque in eum transfunderet pietatem, eum Arsenio moribus ac literis tradidit imbuendam. Porto quo ordine quoque modo filios illi suos commiserit, equidem existimo dignum esse, quod à nobis paulo fufius explicetur. Et quidem adductus in conspectum Arsenij filijs, his fere verbis prudentia & auctoritate & paterna sollicitudine plenissimis orationem instituit; Quandoquidem bene esse, magis proprium magisque paternum est, quam solummodo esse, posthac tu ò Arseni, magnam prudentiæ decus, potius eris eorum pater, quam ego. Ego namque præter vile hoc corpus infinitis obiectum miseriis & ignorantie tenebris inuolutum contuli nihili tu eruditionem, sapientiam, pietatem, cæterasque virtutes, sine quibus humana vitæ fecunditas nulla constare potest, conferes: & informes rudisque mentes à se planarum omnium pulchritudine exornabis. Ego illis diuitias, & regnum incertis fortunæ fluctibus subditum trado: tu diuitias stabiles nullisque prædonum insidijs obnoxias propones, & viam denique ad cœleste regnum certissimam demonstrabis. Quare eos tui ingenij & prudentiæ excellentiæ committo, Deum simul inspectorem testemque adducens, vt rates mihi tua discipula euadant, quales cos volo & opto. Da vt expressam virtutis tuæ in eis certam imaginem, ne usque offusi tenebris similiter eruditon s ac pietatis splendore coruscant. Da, amice, si me Arseni, vt gaudeam inculcata eorum educatione, & tu de collocatione optime horis, laboribusque exultes. Ceterùm hoc te minimè latere volo, me omnem tibi eorum ita facere potestatem, vt delicta seuerè punias, multoque Imperatoris dignitatis habito respectu, me-

FIN.

*Licet scrip-
tores de
duobus fi-
lis men-
tionem fa-
ciant, ta-
men de Ho-
norio con-
stat non
dum natū
fuisse;
quem an-
no sequenti
Eulacilla
Augusta
 peperit.
Baronius
Annal.
Tom. 4.
Oratio
Theodosej
Imp. ad Ar-
senium,
præsentibus
filijs, dum
eis tradit
Viro sancto
erudien-
dos.*

tim, ubi opus est,
et ubi tanquam si-
cquam partem gati-
go d honestate ma-
abli; admi-ritus, p-
mentis illis grata sen-
suum fructus, v-
d eos, eos Arsenio
tota de indecuta
incubuit.

Porto Arsenius
uenies emaret au-
mas summa cum au-
ritatem a se que in-
cipiunt in se, stes-
cumentia promebat
uentatem tempera-
al quando caue-
vero stantem vi-
Ar. eorum a se mo-
patum ratione or-
ip'e peioraret. Ar-
modestia, sece-
tem de docere Imp-
communis, absta-
in throno Arseni-
doque capite au-
tunc pro eis suas vo-
tina æque imbu-
Imperatoris d. ga-
nam fatius esse
mcula fruite, au-
te.

Venit enim
na, planius
et tanque mo-
tum v. t. m. i.
na acutis.

tum, ubi opus est, constanter incutias. Volo enim
 eos tibi tanquam filios & duc pulcos esse, moremque
 tanquam patri germano & magistro gerere. Quod si
 quid honestate laquei intrinsecus inducunt (quod
 absit) admittunt, ipsi te inculcabit, ut a nobis, quae
 minus illis grata futura sunt, sustineant: operumque
 suorum fructus (ut inquit *Esaias*) ipsi comestent. His
 dictis, eos Arsenio cum auctoritate tradidit: quae in-
 tenta deinde cura formandis eorum animis praeclate
 incubuit.

Porro Arsenius quanquam singulari dexteritate in
 uenales erudiret animos, mentis tamen peritus plenissi-
 ma summa cum auctoritate eorum iusseret aures, Imperato-
 ri tamen aliquid Imperatoris dignitati deferret, *Stans do-*
 cipu is in sellis resedentibus, stans perpetuumque do-
 cumenta promebat: amica quadam moderatione te-
 ueritatem temperans. Verum cum Imperator nicholas *Id indigne*
 aliquando caute aggressus, filios sedentes. Arsenium *fert Imp.*
 vero stantem visisset, graui satis indignatione repletus *Hac omnia*
 Arsenium admonuit, quod magisterij grauius decora *Arcadio*
 parum ratione ornasset: quod filijs sedentibus stans *contigisse*
 ipse peroraret. Arsenius autem cum, qua erat animi *verum est;*
 modestia, se excusaret, diceretque haud decere seden-
 tem se docere Imperatores, indignatione vehemennius *cum con-*
 commotus, abstulit eis Imperatoris insignia, sedereque *stet Hono-*
 in throno Arsenium compulit, filios vero stante de-
 cetoque capite auditores profiteri; illud inculcans, *rum vel*
 tunc proles suas vere fore Imperio dignas, si cum scilicet *nondum*
 enua aequae imbuti fuerint pietate. Praeclata sane vox *natum fui*
 Imperatore digna, quae filios suos priuatam ducere *ut ad lre-*
 vitam saluus esse uidebatur, quam Imperij guber-
 nacula scilicet, aut parum prudenter vel sancte uacua-
 re. *ciplinam*
minime

Verum enimvero cum in has curas incidisset Arse-
 nius, plurimumque ab omni fastu & strepitu abhorre-
 ret, ut tanquam monasticam uicem aduocaret, coepit pri-
 uum uita institutum, quos iam ante parturiente Imperato-
 re in animum deducere, uariasque secum cogitare.

Abhorret à fastu Arsenius. Et solitudinē meditatur.

nes agitare, qua via modoque à praesentibus se vinculis exire posset. Cathedra & ipse thronus gloriaeque splendor & dignitas gratè cum conturbabant, neque quidquam aliud quam recessum v'tamque solitariam meditabatur. Cumque liberatis spes omnino nulla relicta videretur, quod proximum erat, precibus lachrymisque à Deo opem implorare constituit. Nec frustra sane; nam ratione admirabilis à Deo exauditus, excusso feruitatis iugo, paulo post ad eremum magnam libertatis portum commigravit. Hic vero fuit modus.

Castigat Arcadius Imperatoris filius graue quoddam delictum admiserat; quod cum nullo modo veniam mereretur, Arsenius flagris eum cecidit. Ille vero castigationis impatiens, ut ultionem de iniuria, quem admodum interpretabatur, expeteret, Neronis instar, magistro suo mortem inferre constituit. Ea re cum quodam spathario sibi à ministerijs deputato communicata, eundem Arsenio insidias fructuere, quibusque possit modis de medio tollere incitat. Verum minister occultis conscientiae stimulis agitur, nefarium facinus in virum adeo sanctum tota mente exhorruit, simulque Imperatoris iram verius, ipsi Arsenio rem totam operuit, hortaturque eum est, ut fuga iuuenis insidias & furorem declinaret. Tum Arsenius multo ardentius die noctuque precibus incumbere, numinis diuini opem implorare, lachrymis genibusque fugitivos honores arumnis & periculis plenos deplorare, & certiorē salutis viam à Deo exposcere. Et ecce hæc assiduis lachrymis precanti, vox quædam superne in aures dilapsa, Arseni, inquit, fuge tumultus, & salutem assequeris.

Nota facta sunt ei insidie Arcadij.

Arsenius salutem audire vocem. Et clam fugit ex aula.

Fit monachum, in Mo-

celsum & solitariæ vitæ aptissimum abiit: totoque

animi & corporis celestis militie.

Verò Imperator tabescens, illico morbo ad eum requirendum luncas, petrarum scilicet degari iussit, quod illi recuperaret. Scilicet culti sui absconderat poterat; latuitque nulli, hominibus ita curis celestibus esset m. Arcadius imperator Arsenij vita & habitum; lapidem, ut vocaret. Ut et assiduo plenissimis in stabilimentum Neque pulvis conmutique precibus donum sane magnanimum illius precibus a ministrandis. Egipti vestigia terere recusaret. pauperem duceret. Hæcque oblectans, velut dignetur. Atque locum percontatena cuncta se in animo reiecit, locupletum enixus peritus hæc fere verbis propitius erat. Pecuniarumque pertinet, qui iam talis nulla est.

& animo & corpore in numerum patrum, qui il-
lic cœlestis militiæ stipendia faciebant, concess-
sit. *naßerio Montis Seb-
tem.*

Ut vero Imperator illius fugam cognouit, incrore
tabescens, ilico magnam famulorum multitudinem
ad eum requirendum dimisit; solitudines, inselas, spe-
luncas, petratum scissuras; aliaque loca subterranea in-
dagari iussit, quo suum doctorem filiotamque magi-
strum recuperaret. Sed quem Deus in occulto taberna-
culi sui absconderat, nulla industria humana inuenire
poterat; latuitque per totam Theodosij vitam Arse-
nium; hominibus ita ignotus, ut interim angelistorique
cuius cœlestis esset notissimus. Defuncto autem Patre,
cū Arcadius imperij gubernacula suscepisset, mox de
Arsenij vita & habitationis loco certior factus, omnem
mouit lapidem, ut tantum virum scelere suo offensum
reuocaret. Literas igitur ad eum dedit officij & humili-
tatis plenissimas; eiusque preces consiliaque ad Impe-
rij stabilitum admodum submisit implorabat.

Neque puduit conceptum quondam scelus agnoscere, *Arche-
dius Imp.*
multisque precibus veniam illius poscere. Postremo
donum sane magnificum & liberale addidit; quo & *offerret ei-
um Egi-
pti vlti-
galia, sed
remit.*

distinueret. Hæc per literas agebat Imperator, orans
atque obsecrans, ut secum Imperij bonis honoribusque
suū dignaretur. At Arsenius, qui iam in regni cœlestis
societatem per contemplationis studium admissus erat,
terrena cuncta se indigna putabat, eademque ita ex
animo reiecerat, ut ne Imperatori quidem quamuis
hoc ipsum enixe petenti, scripto responderit: sed ore-
tentis hæc fere verba deferri curauerit. Deus sit nobis
omnibus propitius, & peccatorum nostrorum vincula
soluat. Pecuniarum autem distributio nequaquam ad
me pertinet, qui iam mundo mortuus sum. Mortui au-
tem talis nulla est actio alia, quam spiritu æterna cœle-

stiaque

*Præclarum
Arsenij re-
sponsum,
ad literas
Imperato-
ris.*

*Dæmones
ei infesti,
& ut eos
superavit.*

*Egregia
humilitas
Arsenij.*

*Theophi-
lus Alexan-
dria Episco-
pus eum
invisit.*

*Vide quam
cupiat ne-
sciri.*

etiamque contemplari. His in hunc modum paucis Imperatori significatis, Arsenius institutum disciplinæ cultum alacriter prosecutus est, patreque omnes in stadio virtutis viriliter currentes multis parasangis cum superaret, tum eorum iugiter animos loculentis sancte orationibus contra varios tentatores in ulus vegetabat: ac singularia semper cum eodem certamina egregie sustinebat. Cum vero dæmones, aliquando in cellam eius importunius irrumperent, variisque eum afflictionibus frangere conarentur, ille summa animi tranquillitate molestiarum patiens nihil agebat aliud, quam hoc identidem submisit repetens. *Deus ne derelinquas me. Da ut, qui omnis boni inops sum, tandem aliquando melioris vitæ attingam principium.* Hoc quasi dæmonum contemptu infinitas eorum insidias deuicte: & clarissima semper de his victoria potius, in sola Christi gratia exultauit. Erat vero eius tam insignis humilitas, ut cum omnium discipularum cognitione esset cultissimus, agrestiores tamen si frequenter contuleret, & ab his hauri meliorem vilitatem se accepisse gauderet. Prudenter namque sentiebat, multorum idiotarum mentes diuino quandoque lumine illustratas non raro ea percipere, ad quæ nulla humana mens industria, nulla ars vel scientia pertingere potest. Cum autem vir sanctissimus tanta animi humilitate famæ celebritatem exararet, tum adeo omnibus virtus illius innotuit, ut toto orbe celeberrimus in ore omnium verlatetur. Hinc præter alios, qui ex omnibus mundi partibus studio nominis illius ducti in Scetrem confluebant, Theophilus Alexandrinus antistes vna cum ciuitatis illius Præfide, ingenti labore superatis tenebris molestis, ad eam venit, ut diu n illius colloquij participes fierent. Cumque ab eo pia quædā monita postularent, Arsenius parumper contescebat, tandem ait. Nanciscimini quid vobis vixero, seruatus id mihi promittitis? Illis annuientibus, Bene, inquit. Quæso vos, ubi Arsenium esse audieritis, videte ne illuc ultra gradum inferatis. Placuit eis audens silentij viti

sancti

sancti desiderium, et Alexandrinam regionem amantissimum colloquioque solatus est, numquid, Ad tus, inquit, bus pateat, restat vixito responso, Arsenius interimpando Matrona quædam vaide, pio eius iudiciis in cella desiderium, per istos ceteros tandem itineris ab Alexandria cum venisset, ad eam venit, ut cum eis, apud eum sit præfinitus: Deum magis ac eatur. Quæque uonibus & per illam silentij & iustitiam Deo vixit, ut quæ tamen in cellis habuit, triginta annis ætatis mansionibus, ipse cum homines ad totto quantam in, quavis orationibus, quodammodo, istem facillime centemque succubuerit. Hinc vixit precibus ac iurebat, vel manibus ad orationem, et aliquando fructu tacetur, ab

sancti desiderium, multumque gauisi tanti viri conspectu Alexandriam redierunt. Ceterum Theophilus sanctorum amantissimus, paulo post, ut rursus illius conspectu colloquioque frueretur, per quendam ab eo sciscitatus est, num venienti aditus pateret. Cui vir sanctus, Ad tus, inquit, tibi quidem parebit, sed ne omnibus pateat, restat ut hinc longissime recedam. Hoc accepto responso, Archipræsul diu num eius silentium deinceps interrompere non præsumpsit. Sed & cum aliquando Matrona quædam Senatona, opulenta ac religiosa valde, pio eius videndi, ac divina monita accipiendi incensa desiderio, (vbi id primum, frustra quidem, per intercessionem memorati Antistitis tentasset) tandem itineris labore, pudore externique despectus, tandem itineris labore, pudore externique despectus, Roma ad eum venisset: indigne id ferens, vir sanctus, dure admodum eam accepit, ac severe increpauit. *Fugit colloquium Senatorie facmina.* Quin & cum eius, apud communem Dominum iugiter meminisse præ facmina supplex postularet, respondit B. Arsenius: Deum magis oro, ut tui memoria de meo corde deleatur. Quæ quidem non erant verba odij, sed cautionis & purissimæ continentie. Erat enim vir diuinus silentij & solitudinis studiosissimus, adeoque mente cum Deo vnitus, ut quamuis corpore in terris, cogitatione tamen in cælis habitaret. Quocirca & illius habitaculum triginta miliaribus ab amicis remotum, quandam cælestis mansionis speciem præbebat, soloque sui conspectu homines ad pietatis amorem excitabar.

Porro quanta inedia corpus spiritui deferuire coegerit, quæ vis orationis explicare poterit? Ocium vero remis, quod aiunt, velisque semper euitauit, certus eam pestem facillime solitatis nec epibantibus subrepere, mentemque fucata pietatis specie ornata funditus subuercere. Hinc vir sanctus, exhausta ieiuniis membra vel in precibus ac rerum diuinarum studiis perpetuo exercebat, vel manibus palmarum ramos conterebat, ut spiritum ad orationis studium vegetiorem adduceret. Cum aliquando frater quidam magno videns Arsenium desiderio tactus, ab alio ad eum deductus fuisset, & vterque

ab

his manibusq; in cœlum erectis stans permanebat, do-
lus splendor orientis alias quærere latebras suade-
ret.

Postquam vero post longa arduaue adeo certa-
mina tempus adfuit, quo in cœlis a Deo coronatus
vocabatur, mortis doloribus circumventus, cœpit
is, quinulla peccati grauioris contagione pollutus,
angelica Deo puritate per omnem vitam militauerat,
horrore affici, metu pulsari, profusus lachrymis
exitum formidare; adeo ut stupescerent discipuli exclamarent,
Et tu pater times mortem? Quibus ille, Re-
uera, inquit, nunquam hic metus quo me oppressum
cernitis, omnino a me recessit, ex quo primum Chri-
stianæ militiæ ex animo nomen dedi. Hæc dicens, bea-
tam an mam in manus Creatoris suauissime efflauit:
cùm annos inter monachos in omni sanctitate, ex-
egisset quinquaginta quinque; nulla corporis parte
inacutus, vel morbi senio, (quanquam v gesimum
supra centesimum excessisset) incommoto factus; Decedit
quam illi fortitudinem continentiae labores, quos re-
liqui mortaliæ adeo perhorrescunt, contemnit fuit
vit procera corporis statura; promissa ad ventrem
usque barba; senio paululum incuruatus, calvus
propter vim lachrymarum supercilij, reliqua parte
plane viuida, & ad omnem virtutis exercitationem
apertissima. Corpus eius fuit magno discipulorum plo-
ratu in ipsis, quibus fuerat indutus vestibus, (cilio
quippe & pelle ouilla) cum psalmos pro more
cecinissent, in loco cui nomen Stro-

mes, recondi-
tum.

✠ (?) ✠

✠

o

VITA

C. Baron.
Tom. 4.
Annal.
& in not.
mar. Rom.

VITA S. MACRINÆ IVNIORIS, VII-
ginis, Sororis D. Gregorij Nysseni; Ex Epistola eiusdem
ad Olympium Monachum. Claruit Anno à par-
tu virginis 378. & Reli-
quis.

29. Iulii.

B Macrina
clara & ge-
nus.

QVONIAM bonorum historiam frugiferam esse ce-
lū sti, tu quidem, mi amantissime, idcirco
vix ill us Virginis, quæ ad humanæ virtutis salu-
gium, vti dicam, pervenit, exemplum poste-
ter, faciendum mihi existimaui. Macrinæ virgi-
nomen erat, sic à patribus appellatæ, quæ olim
insignis quædam in nostra familia Macrina fuerit, pa-
tris nostri videlicet mater, quæ tempore persecuti-
onis pro Christi confessione pugnaverat. Educatur
ergo puella; & quanquam propria illi nutrix adera-
tamen in manibus sue matris enutriebatur. Studebat
autem mater, ut filia quidem erudiretur, sed non ista
men externa discipulatum serie, quæ per unquam
poetarum lectione, primæ discipulatum ætates imbu-
tur. Proinde quæ ex diuino spiritu dictata Scripturæ
primæ illi ætatuæ faciliora aptioraque videbantur,
discenda proponebat. Cum primis autem Sapientia
Salomonis, idque ex eo potissimum, quod ad vitam
mores maxime conducere exstimabat. Quin etiam
iam Psalmodum haudquaquam ignata, psalm tan-
eorum partem statuis temporibus peregrebat. At ce-
aden, siue surgeret de lectulo, siue ad studia accerere-
ue discederet ab eis, siue cibum sumeret, siue à me-
recederet, siue cubitum se conferret, siue ad precandū
exurgeret, semper ut bonum, sequere nullo tempore
ferentem comitem Psalmodum habebat cantilenam.
Quibus & similibus institutis dum educatur, manu-
que simul tractanda laus excellenter exercebat, ad
decimum ætatis pervenit annum. Quo quidem tem-
pore iuventa flos in ea minime splendere coepit.

Puerula
diligenter
exercetur
in Sapien-
tia Salo-
monis &
Psalms.

Etiā la-
mtra-
tare doce-
tur.

Nemolam in par-
videtur ac uel fo-
rum suam manus,
eundem asse, puer-
nent, sicut as eius ac-
ciderit. Pater dea
morat hunc sum, p-
sequitur, et a m-
um vero ille magnan-
m, q; reos dese-
at p. scilicet, atq;
iam minus. ac-
ap i. motis inid-
adcentra. Sed & qu-
giorabat. Unde &
m. ut scilicet ones,
capu chi tud n. se
iq; e. absurdam &
per sed coniug
is. ille, sed ad al-
m. sumam non u-
m. mo. Eum si-
m. non esse mo-
m. Deo ruere. Q-
e. profectum esse
m. bus regali eis co-
ereant in eo, qm
facto quid tempe-
m. pater natus co-
m. m. tingeretur. So-
m. p. stabat, & sol-
m. mo. etiam on-
m. na vira ab omni-
m. e. us oculis sem-
m. m. teretur, & se vi-
m. copum, exemp-
m. am ad putiore
m. turph. lofo.

NEE vero iam in patria quicquam æque admirabile
 videbatur, atque forma & venustas illius, ut ne p-cto-
 um quidem manus, quæ ais nihil non machatur,
 nus decorem assequerentur. Quamobrem magnū u-
 nem, nuptias eius ambentium, examen, patres cir-
 umstabat. Pater denique quendam tum genere, tum *Duodenniū*
 nobis honestam, probatumq. adolecentem prætu- *desponda-*
 lit, eique, si ad ætatem peruenisset, si am despondit. In *tur adole-*
 erim vero ille magnam de se expectationem concitare *sciri ma-*
 iudicisq. reos defendendo egregiam dicendi facul *gna spei.*
 atem præ se ferre, atq. ita patri puellæ tanquam gratū
 ponsa iurū munus dare. Quam tamen præclarā ipem *Sponsua*
 inter sp. & mortis inuidia: eum vitæ in ipsa futuri- *eius mori-*
 dolescentia. Sed & quæ à patre statuta fuissent, puella *tur.*
 non ignorabat. Vnde & cū rursū parentum ad eam
 referrentur sermones, propterea quod multi erant, qui
 ama pulchritudinis & utilitatis sibi experirent vxorē ad-
 ingere, absurdum & inquit esse dicebat, sibi non per-
 niti, ut illud coniugium coheret, quo semel à patre de-
 iuncta esset, sed ad alterum cogi respicere, cū vnum
 iura suū matrimonium, quemadmodum vnus ortus
 & vna mors. Eum siquidem, cū à parentibus fuisset de-
 sponsata, non esse motum contendebat, sed spe relin-
 quendi educationis Deo vivere. Quapropter cum non obli- *Frustra*
 teret profectum esse iudicare. Et ciuimodi quidem *agitur cum*
 ationibus repeliens eos, qui sibi persuadere conaban- *ea de alio*
 ut, decreuit in eo, quod sibi propo-uerat, peristare ac ne *sponsa.*
 nomēto quidē temporis à latere matris virq. discedere.
 Iam pater naturę concesserat, cū mater qui ē variis *Mortuo pa-*
 uris distingueretur. Sed hæc in omnib. labor b. matris se *tre sedulo*
 ore præstabat, & sollicitudinē partem ipsa subiens, eam *in omnibus*
 grami molestiarum onere leuabat. S mulantē & matris *inferuit*
 disciplina vitā ab omni reprehensione integrā seruauit, *matris.*
 tum in eius oculis semper ageret, eiusdemq. testimo-
 nio probaretur, & se vicissim e magnā ad parem Philo-
 sophicū scopum, exemplo vitæ suæ ducem præbuit: pau-
 atim p. am ad puriorem, perfectioremque vitam tra-
 iens. Sic igitur philosophans, & vita sua matrem beatam

Fit matri reddens, quintum annum exegerat, quando iam n
author vi triendorum liberorum cura, & educationis atque co
ta sanctio locationis eorum mater esset sollicitudine liberata. At
ris susci thor fit matri virgo, ut in virginum turba, eadem eun
pienda. illis viveret condicione, vnaque mensa, similibus uole
 pari denique & æqua rerum omnium, quæ ad vitam
 pertinent, vteretur ratione, omni ex ipsarum vita di
 gnitatis differentia sublata. Sola illi rerum & uinarum
 vigebar cura, perpetuumque precandi studium, & audi
 dua Psalmorum decantatio; quæ nullo vnquam terri
 pore, nec die nec nocte intermittebatur; ut in ea re, &
 opus ipsarum pariter, & quies consisteret.

Plena vir Stetit denique illa tanquam inuictus pugil, null
tutibus mi calamitarum impetu labefactata, non matris sumere
grat ad non quando communis generis decus Magnus Basilio
Christum discessit; stetit ut aurum diversis formacibus explori
circiter An tum, quousque scilicet tandem, subiecta sacco tabula
num 38j. humi quiescens, febris robore exlata, vi tutis cursu
 & vitam simul terminauit. De qua quidem quæ ab il
 lis, qui simul cum ea vixerunt, quique omnem illius
 vitam plane perspectam & cognitam habebant, acco
 perim, huic narratoni atterenda non sentio. Plerique
 enim pro eo, quantum ipsi possunt efficere, credunt &
 quæ dicuntur; quæ vero audientis superant vires, tan
 quam à veritate remota, mendacii suspitionibus inse
 ctantur. Proinde mirandam illam in penuria & fami
 agriculturam eius prætermitto. Quomodo nimirum
 in pauperum usus profectum frumentum nec, dum
 distribueretur, nec post imminutum sit: sed eadem pla
 ne mensura numeroque permanserit; aliæque his lon
 ge magis admiranda, morborum curationes, expulsio
 nes demonum, & veras futurorum prædicatio
 nes: quæ quidem omnia ijs, qui di
 ligenter explorarunt, vera
 esse constat.

Varia ab
ea patrata
miracula.

VITA ET MARTIRIUM
 S. VIRGINIS MARGARITÆ
 Metaphrasten.

Præclara & præclara virgo
 Margaritæ vocant, quæ
 constantiam in christo
 Machia Psidie parens
 nobis litatam attulit
 quam habuit. & de
 honore celeberrima
 cuius vnica esset,
 constantine filia, mar
 tino decimo ab
 turbus femina, alio
 quæ habere, mo
 terer, breui & nu
 tem tate eo peruen
 tum honestate
 nobis edicaretur. Hinc
 quod die & de ratione
 quam ne cognoscere
 nam, quam omni b
 recitatam audierat
 totam l'bens act o
 tur neque Crucis leg
 trum erubesceret,
 aut

At. Adesius patet
 p'one conflictaba
 tur. Caristi à confess
 non quæritus, Olyb
 erud & humanam sa
 tradit, ut suam in
 a quæ mala coacta

VITA ET MARTYRIUM SANCTISSI-

mae Virginis Margaritae; Ex ea quae est per Simeon.

Metaphrasten. Quo tempore passa sit,
patet infra.C. Baron.
in notat.
mar. Rom.
Alias Ma-
rina.

Bata & praeclara virgo Margarita, quam Graeci
Marinam vocant, cuius nomen merito propter
virtutis constantiam immortalitati consecratum est,
Antiochia Pisidiae parentibus, quod ad corporis qui-
em nobilitatem attinet, claris admodum oriunda,
matrem habuit * Aedesium, praecipuo sacerdotij ido-
orum honore celeberrimum. Cum autem paren-
bus suis unica esset, & quidem eximia corporis pul-
chritudine filia, matre ante tempus e vita sublata,
uit quintodecimo ab urbe milliari, nutrici honestis
aoribus foeminae, alenda tradita. Quae cum eam ho-
norifice haberet, moribusque ingenua virgine dignis
inbueret, breui & nutricis diligentia, & insita indo-
s bonitate eo peruenit, ut nulla se magis quam in-
gni morum honestate, vitaeque integritate animus
suis oblectaretur. Hinc cum aulta paulatim aetate mul-
a quotidie & de vitiorum foeditate, & virtutum pul-
chritudine cognosceret, coepit Christianorum disci-
plinam, quam omnibus virtutum ornamentis mirifi-
e decoratam audierat, vehementer ad amare, sele-
ue totam libris actionibus eidem consecrare: pro-
us ut neque Crucis signaculum idolorum cultonibus
xosum erubesceret, neque patris furorem pertime-
ceret.

At Aedesius pater eius, qui incredibili idolorum su-
berstitione conflectabatur, cum nullis vel blanditijs vel
minis Christi a confessione eam abducere posset, fu-
ore percitus, Olybrio Odientis praefidi, homini
rudeli & humanum sanguinem avido sitienti, si iam
radidit, ut suam in eam crudelitatem exerceret,
tque vi mala coactam ad idolorum cultum impel-
leret.

20. Iulii.
Patria &
Parentes
S. Marga-
rita
Vixit an-
no Domini
351. Eor sub
Constantio
Imp. ut pa-
tet Tomo
3 Annal.
C. Baron.
fuitque lu-
liano ma-
xime cha-
rus, nec-
dum Impe-
ratoris.
Adamat
Christia-
nam disci-
plinam, &
fuit Chri-
stiana.

Traditur
Olybrio
Praefidi
torquenda.

alacri animo sub bo, quam tanto ingrati animi scelere
me constringam.

Olybrius tali virginis responso stupefactus, ac tan- *Caditur*
dem ira repletus, humi eam prostratam virgis atrocif- *virginis.*
sime caedi imperat. Illa vero oculis insita pietate ad coe-
lum sublatis, Christi numen inter supplicia implora-
bat: ne cruciatuum atrocitate victa, aliquid Christiana
virtute in lignum proferret. Deinde ad Praesidem con-
ducta, dicebat: quaecunque tibi diabolus suggerit,
quam primum in me exprome. Ego namque Christi
spiritu roborata, tua nihil tormenta timeo. His di- *Fuscina*
ctis vehementer irritatus Praeses, ferreis conclusam *laniatur.*
laminis, clavisque confixam, ferreis eam fuscinis caedi
iuber. Cumque dilaniata omni corporis decora exura-
tam esset, Olybrius averso vultu, utpote qui tantam
membrorum mutilationem sine magno animi dolore
aspicere non posset, eam in custodiam abduci iussit. Ibi *Mittitur*
tum vero sanctissima summis doloribus afflicta, ar- *in carcerem.*
dentissimas preces Christo offerre, eius misericordiam
implorare, plagas sanandas exhibere, integras vires,
præstare namque corporis vigorem postulare: denique
enixius obsecrare, ut humani generis hostem diabolum
propriis oculis videre posset, qui eam oppugnabat: &
caput eius conterere. Et ecce repente valido excitato
terremotu, daemon in specie terribilis draconis, Sanctæ *Diabolus*
oculis adsistans primum, deinde celeriter eam circum- *specie Dra-*
cursans, manifestum, execrando sibilo, intolerabili *conis ei*
furore, vastoque oris hiatu, eminebatur exitum. At *apparet.*
illa, mente in Deum stabili, vota precisque multipli- *Fugit Dra-*
cans, signoque Crucis se consignans, prostrato diabo- *conem &*
ne repente immenso lumine circumdata fuit, simulque *lanatur.*
à plagis omnibus curata; tanto insuper gaudio atque
consolatione perfusa, ut plane in caelis se constitutam
existimaret.

In his porro sancta virginè & martyre per totam
noctem illam exultante & Deum glorificante, Prae-
ses mane advocata pro tribunali concione, eam addu-
ci iussit, quam cernens toto corpore non modo sanam,

sed noua insuper pulchritudine decoram, vehementer, ut par erat, obstitit, atque ut diis tantum beneficium acceptum refertret admonuit. Vides, dicebat, ô Marina, quantam dii nostri tui curam gerant: vides quomodo te ab exitio conseruatam cupiunt. Nunc igitur, ut ingrati animi scelus euasas, æquum est, ut sicut tuus pater constituta sacerdos, perpetuo deorum sacerdotio fungaris. Cui Margarita; Absit, ut tanto me sceleris, in summi Dei summam iniuriam, vniquam assensam, & clarissimum hoc donum, quod Christo Iesu Redemptore meo me affectam vides, ad muta simulacra impie transferam.

*Vruntur
pectus &
lateratus.*

Tunc Præfex in rabiem conuersus, lampadibus pectus lateraque eius aduulsi iussit: quod illa supplicium tam inuictis animo sustinuit, ut Præfex admiratione defixus, ne propter virginis constantiam à circumfusa multitudine ludibrio haberetur, continuo aquas eam suffocari iuberet. Nec mora: Vasingens aquis repletum adductam fuit, ut vincam eam in illud deturbarent. At martyr, cum nondum se facis aquas illustratam recordaretur, Christum precata est, ut precipienti suo numine aquas illas sacraret, animique tor-des cœlesti lauacro expiaret. Aspice, dicebat, ô Domine, ancillam tuam, & rumpe vincula mea, siarque mihi hæc aqua in vitam æternam, & in supplementum baptismatis à me desiderati, ad depositionem veteris hominis, & indumentum noui illius, qui secundum Deum in veritate & iustitia creatus est.

*Rogat per
aquam Ba-
ptismatis
renasci.*

Ephes. 4.

*Mergitur
in aquam.*

*Multis in-
terficiuntur
Christiani,*

Hæc orantem carnifices in aquas præcipitem dedere. Cum protinus horribili eum terræmotu, niuicandons columba cœlitus delapsa, coronam ore tenens, sanctissimæ martyris caput leuiter attingere visa est. Hoc cum alij stupore defixi contemplarentur, sublato in eam clamore, Christum vnum & verum Deum confessi sunt; quos omnes numero, ut aiunt, vltra 15. millia, Olybrius immisso exercitu crudeliter trucidari, Margaritham vero extra ciuitatem capite

X X
capite pectus iussit.
sto in eum cem et
ueri. Sicut ne, inquit,
mo rebus alloquar
sue & sic demum in
eum benigne satisfac
clero audita, lucul
amolum Creatoris
vulum distaret, mal
tam fieri. nec in t
una virtute iussit in
titud. ne præsent
ent. Tamen hortat
martyr gloria eam
tam obtinuit. læta
et

VITA S. VPP
Confessoris, apud Bo
mirande sancti m
Laur. Surium.
Temporib
nian

Vulmarus in inf
S. Boloniensi in v. l.
de ne yas admo lun
tercio Duda natu
marus nomine. Acc
atoris flore con
tagat et similes
ra. Sed eum ea alie
fuit. Vultus ap
tut, cuius imper o
mauonine rest. t.

toram, vehementer tantum beneficiis, Vides, dicebat, tam grante: vi-
tu capunt. Nunc
is, equum est, vi-
s, populo deo-
tica; Ales, ut tan-
tem inuicem, vn-
ne donum, quod
ctam vides: ad

lampadibus po-
nula supplicium
tas aemulone
tam a eorum ad
quod a v. com-
pugnatore, le-
deu-
te. is apud v. la-
ccat, ut p. a-
que, quod que or-
debat, Domi-
cua mea, statue-
, & in v. p. p-
ari, ad depulso-
mentum noui illius,
& iustitia creatur

as praecipitem de-
tentam, nuci-
coronam ore te-
scuter attingere
contempnentur,
etum vnum & ve-
nes numero, v-
misso exercitu cru-
to exua e uitate
capite

capite plecti iussit. Cum autem vnus ex militibus stri-
cto ense ceruicem eius ferire veller, ista ad militem con-
uersa, Sustine, inquit, parumper, ô filijastanem postre-
mis verbis alloquar plebem, precibusque ad Deum fun-
dam: & sic demum imperata perfecit. Fuit postulato
eius benigne satisfactum. Ipsa vero magno omnium
silentio audita, luculentis sane verbis multa de rerum
omnium Creatore atque Trinitatis mysterio ad po-
pulum differuit, multorumque animos flamma qua-
dam fidei incensit; ac postremo precibus ad Christum
tanta virtute iussit, ut numen ipsum cum angelorum
multitudine praesens esse cunctis hanc dubie intelligen-
rent Tandem hortata memoratum militem, ut optata
martyrij gloria eam afficeret, capitis abscissione victo-
riam obtinuit: lataque ad coelestia regna commigra-
uit

Capite ca-
ditur S.
Virgo.

VITA S. VVLMARI, ABBATIS ET
Confessoris, apud Bononiam Francia quiescentis, ad-
miranda sanctitatis viri; Ex ea quae est apud V. P.
Laur. Surium. Claruit anno Domini 689.
Temporibus Sergij Papa, & Iusti-
niani iunior. Imp. &
reliquis.

C Bar. 8.
Tons. An-
nal & In-
notat. Mar-
tyrol Ro-
man.

S Vulmarus in inferioribus Galliae partibus, pago
Bononiensi in villa Siluaco oriundus, Christianis
& inclytis admodum parentibus, patre Vulperto, ma-
tre vero Duda natus est. Erat illi frater vnicus VVal-
marus nomine. Accidit porro, ut Vulmarus in primo
iuuentutis flore conuigem Hilaraldam nomine du-
ceret, arctissimisque amoris vinculis eam sibi copula-
ret. Sed cum ea alio iocundam iam ante desponsata es-
set, fuit Vulmaro apud Francorum principem l's in-
tenta; cuius impero Hilaralda priori sponso V Vil-
maro nomine restituta est. Vulmarus vero coniugij
O s istius

20. Iulii.
Patria &
parentes
S. Vulmari
Vxorem
ducit, sed
statim eam
dimittit
cogitur.

*Fit mona-
chus in
Altimonte.*

*Fit Cleri-
cus.*

*Studet co-
gnitioni
suisque.*

*Fit Sacer-
dos & petit
eremum.*

*Iste locus
non longe
distat Cas-
saro, Flan-
dria oppi-
dulo.*

istius vinculis solutus, radio mundani ludibrij affectus, monasterium petiit, in pago Hammonici ad Sambram flum. um situm, cui nomen Altimontis, monasticis disciplinis celeberrimum; in quo impigre ad omnes virtutis labores subcundos Abbati se tradidit. Susceptus itaque primo ad pecorum curam, & ad ligna fratrum officinis deferenda deputatus fuit. Quod munus, quanquam vile & abiectum ministeriū, prompto attamen animo executus fuit. Potro cum spiritus eum ad contemplationis studium assiduo raperet, vigeretque ut pectus cognitione rerum maximarum impieret, vir sanctus amore literarum inflammatus, (erat enim illarum rudis plane & ignarus) prima elementa in manus sumpsit, & inter quotidiana ministeria animi erudit, mentemque quotidie magis magisque ad literarum amorem accendit.

Postquam vero sanctum eius studium Abbati innotuit, ab hoc ministerio absolutus, literarum studiis totus est traditus, ac paulo post in clerum adscriptus, atque omnium iudicio propter virtutis studium, eo honore dignissimus iudicatus. At ille ne in scopulos superbiæ impingeret, seipsum despiciere, & viliora etiam ministeria die noctuque obire; modisque omnibus conari, ne à superius cognitione vel latum vnguem recederet. Sed quo magis ille honores subterfugebat, sui que deprimendi studium amabat, eo magis honoribus dignus habebatur: prorsus ut vel invitum Abbas ad sacerdotij munus suscipiendum impelleret, & nonis quotidie honoribus decoraret. Sed vir Dei ruinam animæ vehementer pertimescens, totaque mente fucatos honores perhorrescens, relicto monasterio, Abbatis assensu, eremum petiit, vastamque sylvam, Mempiseo pago vicinam; errabundus peragravit. Ibi demum cavam conspicuus arborem, domicilium constituit, & diebus admodum tribus, cibi omnis potusque expensis praelate delituit, animumque cœlestibus epulis abunde expieuit.

Tunc

ani lodi brij affe-
Hamoniensis ad
montes, mo-
quo impie ad
Abbatem et ad
curam, & ad
utatus fu. Quod
in non steno, prom-
to cum spiritus
non raperet, vi-
max maxum m-
flammarus, locat
prima e ementa
ma non iter a ani-
magis magisque

ad. am Abbati in-
us, literarum fra-
cium adsci-
vratu ssumum,
At ille no. nico-
ne plicere, & n-
ob re; modique
gatione velatum
e nonores suo-
lum amabat, eo
profus ut ven-
de prendum im-
uecoraret. Sed
pertimescens, co-
tesceat, reu-
im pny, vastam-
am, crabuodis
pcaus arborem,
otum tribus, ei-
elutit, animam-
ait.

Tunc

Tunc pius & miser cors Deus, qui suorum curam
paterna proutquam prouident agerit, in locis illis ex-
citauit virum quendam misericordiz & pietatis ope-
ribus egregie decorum, vti in vasta illa eremo Dei fa-
mulum requireret, suisque eum alimentis triduo
ieiunio confectum reficeret. Ille hac visione secun-
dum quietem admonitus, quanquam loci ignarus
ubi sanctum inuenire posset, cibos tamen parauit, &
conscenso equo ad eremum perrexit, restaque diu-
no piane nutu equus ad arborem, in qua Vulmarus
dehiescebat, peruenit. Tunc vir ille, conspectu viri
Dei mirifice exhiatus, e bos deprompsit, & ad com-
munem mentem benigne inuitauit. Nec reuult Vul-
marus, sed de alata annona gratias agens, animum
ad omnes labores pro Christi gloria constanter sub-
eandos obfirmavit. statumque in eferatam iustitia, re-
liquum vitæ cursum in omni sanctitate exigere. Sed
vir ille cum assiduo Vulmari conspectu sanctaque con-
uersione atque precationum suffragijs fluere, ut
multis verbis promissisque ad suum fundum eum pel-
lexit, & locum nouo monasterio construendo aptum
attribuit. Nec recusauit Vulmarus, importunis o-
ptimi viri precibus & ceteris, sed oblatum munus acce-
pit, locumque non tam superba monasterii fabrica
quam admirandis diuinitatum virtutibus celeberrimum
reddidit.

*Monetur
vir quidam
diuinitus,
ut pascatur
Vulmarum
in eremo
latentem.*

*Constru-
xit mona-
sterium
Vulmarus.*

Cum itaque multis virtutibus clarus omnibus
innotesceret, & ex varijs ad eum locis multi cer-
tatim confluerent, ille rursus elationis animi pericu-
lum pertimescens, ad pagum Boloniensem clam se
subtraxit; & in sylua, vno a paternis ædibus milliari
diffusa, quæ hæreditario iure ad eum spectabat, Eccle-
siam Virgini matri ac cælesti clauigero sacram con-
struxit. Quo cum illum inuicendi gratia complures vi-
triusque sexus homines conuolarent, inter alios & Vul-
marus frater eius germanus adfuit, ignotumque præ-
foribus cellæ, manuum operibus intentum, inuenit.
Quo sancto, quis esset, & unde venisset, quidue mo-
liretur,

*Reuertitur
Boloniæ.*

*Manifestat
se fratri
germano
VValmari-
ro.*

*Recusat
invenire.
matrem.*

litteratur, studiose quæsit. At eremita Christi non fe-
rens diutius in tanta ignorantia fratrem versari, germa-
num eius se esse professus est. Ille vero ex fratris respon-
so hilarior effectus, Eamus, inquit, ad ædes paternas,
& matrem nostram diuturno mœrore abientie tuæ
tabescentem consolemur. Cui Vulmarus, Non, inquit,
frater mi deceat, ut locum hunc suscepti semel certami-
nis deseram, & vanis consolationibus animum meum
emolliam. Quin tu potius ito, & matri nostræ felicem
cursum meum nunciato, ut nonnulla in hac eremo a-
limēta mihi meisque suppeditet, ut pro eius incoerem-
tate ac sempiterna salute, assiduas vicissim preces Deo
offerre valeamus.

Hæc VVulmarus matri suæ deserens, tanto eam
gaudio cumulavit, ut cuncta ad monasterij sustentati-
onem libenter submitteret, filiumque VVulmarum
cibariis onustum frequenter eo destinaret. Accidit au-
tem die quodam, ut Vulmaro fratre non invento, ma-
gnos in æra elatus emitteret, Vulmarumque VVul-
marus repetitis vocibus sæpius inclamaret. Tum vir
sanctus è latebris profiliens, Frater mi, inquit, tales de-
inceps noli edere clamores. Suspendit deinde ligneam
in arbore tabellam cum malleo, ut eo signo fratrem
deinceps evocaret. Hæc vero in perpetuam rei memo-
riam cum prædicto malleo in monasterio conserva-
tur.

*Mulci eius
institutum
amplectum-
tur.*

Confluebant interim ad sanctum Dei compures
utriusque sexus homines, sub eius sacro instituto mi-
litate expientes, quos ille benignissime suscipiens, &
ambrosia cælestis disciplinæ depascens, neccitate divini
amoris inebriabat. Semota tamen habitatione virorum
à mansionibus mulierumque sanctissimæ conver-
sationis Bertam Abbatissam neptem suam præfecit.
Ipse vero pastor monachorum, ab virisque oculis, ta-
pum vigili admodum custodia arcebat.

*De Cead-
ualla vide
Bedam lib.
4. c. 12. 15.*

Anno Incarnationis Dominicæ 688, Ceadualla oc-
cidentalium Saxonum Rex, in Britannia factus cate-
chumenus, audita VVulmari sanctitate, & studio ad-
mirabili, quod in salute animarum die noctuque im-
pen-

Christi non
venit, gemi-
ex fratre sic pon-
ades paternas,
re abentia tuz
Nondumque,
femel certami-
arum n eum
i notiz fclcm
in hac memo a-
e us accami-
flm pices Dco

s, tanto eam
fclm
Vv'matem
aret. Accid rau-
non mouero, ma-
unaque VVel-
mare. Tum vi-
nou, tales de-
de inde h'p'eam
eo signofanem
am rei memo-
rio conferta-
Dei eomp'ries
to m'ituro mi-
ne fcl'p'ens, &
s, neccate d'uni
tatione vrorum
fcl'm' conuer-
fcl'm' p'afecit.
que ouili, ha-

Ceadualla oc-
nna i'ctus care-
te, & studio ad-
dic no'cl'ugue im-
pen-

pendebat, magnis itineribus eo contendit, ut & illius *Cap. 16. lib.*
documentis & precibus, ad iustitiae semitam viriliter *s. cap. 7.*
ambulandam fulciretur. Quem vir sanctus magna *Hyst gentis*
benevolentiae significatione exoptans, tam suauibus *Angl.*
sermonum suorum refecit epulis, ut non modo Ro-
mam profectus contractas animi sordes in fonte ba- *Ab eodem*
pu maris bidem deposuerit, sed tam praeclearè ad fi- *inuif. ur*
nem vitae in fide perueniret, ut plenus operibus bonis *S. Vulma-*
sanctissima Vulmari documenta se percepisse vche- *rus.*
menter gauderet.

Accidit quodam tempore, ut fur quidam equum *Fur quidā:*
viri Dei calidè abduceret: & praeda laxus abiret. Sed *proditur*
cum longum satis itineris spatium emensus, periculū *diuinitus.*

omne se euasisse crederet, tota nocte extrahendus, mane
ante monasterij fores se constitutum vidit. Cumque
timore perculsus, ex equo desilire & fuga sibi consule-
re veller, nullo modo descendere valuit: nec ab alijs,
qui eum comprehenderant, inde auelli. Ductus igitur
vna cum equo ad Abbatem fuit, qui propius accedens,
tanti sceleris eum, ut par erat, coarguit: suisque eum
manibus deposuit, ac liberum abire permisit. Tunc
longe lateque diffusa sanctitatis eius fama, per-
multi ad eum venerunt, dona muneraque saepe amplif-
sima efferentes; quae ille in pauperes, quorum erat stu-
diosissimus, benigne distribuit. Porro, quantas Christi
miles passus sit daemonum insidias, quantas superaue-
rit persecutiones, qua virtute per omnem aetatem ad-
uersus animarum hostes luctatus sit, nullis verbis con-
digne explicari potest. Tandem multo grauatus senio

maximo suorum luctu è vita excessit, corpus

vero admirandis praeditum miraculis,

quae apud illius tumulum coru-

scant, posteris relin-

quit,

*Claret mi-
raculis post
obitum.*

VITA

C. Baron.
a. Tom.
Annal.

VITA S. PRAXEDIS VIRGINIS; EX
ea quæst per Adonem Archiepiscopum Treuirensen.

Claruit Anno Saluator. 164. Pii Papæ 7.

Mar. Aureli Imp. 2. & re-
liquis.

21 Iulii.
Fater S.
Praxedis,
Pudens,
à S. Paulo
instruam.

Distribuit
facultates
suas in pau-
peres, Po-
tentiana
& Praxe-
des sorores.

Sacros fon-
tes in Ec-
clesia eri-
gere, Apo-
stolici insti-
tuti est.

Praxedis claris natalibus Romæ oriunda, patrem habuit Pudentem nomine; quem Paulus Apostolus diuinæ legæ cognitione egregie instruxit, & in omni sanctitatis officio præclare erudiuit. Ipse vero in Praxedem & Potentianam filias suas egregium illud pietatis officium v. c. s. s. m. tam excellenter effudit, ut castissimis virginibus n. h. l. in vita dulcius, nihil charius esset, quam ipsæ mundanæ gloriæ potentia, diuinitusque Christo seruire, precibus & hymnis incumbere, pauperum inopiam subleuare, ac nullum denique pietatis studium inquam negligere. Porro defuncto parente sanctissimo, ambæ sorores maximam facultatum partem in pauperes erogant, eorumque ministerio tam sedulo vacant, ut propriæ necessitatis quodammodo oblitæ, quidquid possent vel pecuniarum vel opis, alacriter in eos conferrent.

Potentiana vero vitæ munere sanctissime persuffusa, Praxedis domum paternam pauperum hospitio consecrauit. Nonac etiam fratre monuo, cum Pio Pontifice egit, ut in eius thesauri Ecclesia dedicaretur. In titulo vero, quem pater eorum Pudens, nomine beati Pastoris dedicauit, consilio & auctoritate beati Pij Pontificis regenerationis lauacrum instituit; in quo sanctos & angelos numero sex & nonaginta, integra libertate donatos, sacris aquis manibus ipsius Pontificis expari curauit. Fuit enim sacra virgo adeo & Christi amore & animarum salute inflammata, ut nullum diem immunem præterire sineret, quem nouo pietatis opere non illustraret. Iam enim

etiam mulandis m
v. l. t. deceria. an
estibus intendeb
negump esbyrenu
gloria n. p. i. n. is
nam uprad. Quon
et p. l. a. p. etas & m
et n. g. n. ita d. Don
amita, sept. itaque
ita, iuxta. et orem

VITA BEATA
ne; Ex aurea Rosa
mi, professione Do
gellii feria

Cum anno Dom
C. um penitenti
munt, sac. a. s. u. e. ci
n. it. a. l. l. e. n. t. i. u. m
e. u. s. g. r. a. n. d. e. r. a. l. i. e. &
e. p. e. c. c. a. p. a. t. e. f. r. o. n. t. e. s.
f. a. c. t. u. s. a. s. m. a. n. i. b. u. s.
f. i. n. i. t. a. A. e. h. o. p. i. s. s. e.
a. n. n. u. m. d. g. r. a. t. i. u. m. e.
i. n. u. m. r. e. i. q. u. o. m. u. t. o.
s. u. b. p. e. i. e. c. a. r. o. a. d. a.
m. O. i. t. e. n. i. s. i. u. n. i. &
s. a. c. t. i. s. s. i. m. o. s. C. h. r. i. s. t. u.
a. r. t. u. r. e. a. p. l. e. n. a. t. e. r. r. a.
q. u. a. m. i. n. P. a. r. a. d. i. s.
p. r. a. t. ; Q. u. e. , v. t. e. c.
a. u. t. , s. i. g. n. i. s. a. n. n. u.
e. , c. a. r. e. b. u. l. l. i. t. : q.
a. p. p. e. c. c. u. m. o. m. n. i. u.

enim tumulandis martyribus; qui pro Christi nomine
viriliter decernant, iam subleuandis pauperum ne-
cessitatibus intendebat. Inter alios autem beatum Si-
metrium presbyterum, cum alijs viginti duobus, mar-
tyrij gloria in primis celebrem, suis pla manibus apud
tutulum supradictum reuerenter sepeliuit. Tandem in-
ter ipsa pietatis & misericordiae opera, virgo beatissi-
ma migravit ad Dominum, iustitiae corona in caelis re-
dimita; sepultaque est in coemeterio Pii cillae, via Sa-
laria, iuxta sororem suam & patrem Pudentem posita.

Commemoratur
datur usq.
go ex mar-
tyrum se-
pultura.

VITA BEATAE MARIAE MAGDALE-
ne; Ex aurea Rosa Sylvestri Prietatis, Viri doctissi-
mi, professione Dominicani: In expositione Evan-
gelij feria quinta, intra Octavas
Pascha.

C. Baron.
Tom. 1.
Annal. &
Not. in
Mart.
Roman.

Cum anno Domini 1497. deuotionis gratia an-
trum poenitentiae laboribus Magdalene celebra-
nimus, sacraeque eius reliquias apud S. Maximinum
visitassem, ostentum est mihi pluries venerabile caput
eius, grande valde, & carnibus vndique nudatum, ex-
cepta ea parte frontis, quam Saluator omnium sacro-
sanctis suis manibus tetigisse fertur. Ibi enim pellis, ad
instar Aethiopissae, clare apparet, & in pelle impressa
duorum digitorum extremitatum indicia; quorum al-
terum reliquo multo est euidentius atque profundius:
& sub pelle caro ad albedinem decinans carissime elu-
cet. Ostensi sunt & in vitrea ampulla capiti eius, qui
sanctissimos Christi pedes terere; nec non & ampul-
la vitrea, plena terra, rubeo nigroque colore mix-
ta: quam in Parasceue Magdalena sub cruce colle-
gerat; Quae, ut constanti omnes sermone asseri-
bant, singulis annis in die parasceue perlecta passi-
one, clare ebullit: quasi sanguinem redemptionis no-
strae precium, omnium oculis conspiciendum praebeat.

22. Iulii.
Reliquia
S. Magda-
lena apud
S. Maxi-
minum in
Gallia.

Vestigia
digitorum
Christi
manent in
capite Ma-
riae Magda-
lenae.

Vidi

Vidi & brachium eius magnum, & cerei coloris. Olla vero reliqua, argentea capsa conclusa videre non potui. Alabastrum quoque vnguenti nardi sicari pisti preciosi, monstratum est mihi Massilia in Ecclesia S. Victoris. Hæc Syluester; qui deinde post pauca refert, quod eum in loci eius archais, diligenter ea, quæ ad historiam huius beate peccatricis pertineant, inquisivisse in illis deprehendisse, quendam eximiam sanctitatis monachum Dominicanum, Et iam nomine, qui in ipso B. Magdalene orationi vacare solebat, cum ad eum locum iam iam moriturus se deferri cuisset, hæc novissima verba sequentibus fratribus peregrinis dixisse; Fratres, dies venit & hora mihi diem expectare moris; Igitur quæ ad beatæ Magdalene gloriam & vestræ salutis augmentum enarro percipite.

*Narratio
fratris
Elie filii
dignissimi,
de beata
Magdale-
na.
Apparens
Magdale-
na S. Elie,
ordinem ei
pandente
translationis
sue.
Magdale-
na divini-
tus trans-
fertur in
locum de-
sertum.*

Cum B. Magdalene serviturus, desertum istud & rupem horridam petivissem, exacto hic mense, ingenti solitudinis ratio affatus, discessum tacitus cogitavi. Quadam igitur nocte vehementer cogitationum alta absorptus, affuit mihi B. Magdalena, & inter alia hæc mihi dixit; Tu hinc à meo servitio discedere cogitasti, sed audi, quæ dicam, & demum age, quæ liber. Vt nosti, inquit, è Hierusalem Massiliam multi, Deo volente, & navem subuehente, devenimus. At ubi Massilia, & pars non parva regionis, Christianæ fidei sacris initiata fuit, tantum circa nos humanus favor & inquietudo creverunt, ut hominum consortia fugere cogitarem. Rapta vero divinitus, sub huius anni ore deposita fui. Cumque hinc inde per locum mihi à Deo paratum lumen direxissim, draconem, quem mea soror Martha occidit, repente inter lacem & tenebras, longo viperarum agmine sane horribili circumseptum atrox. Subito me apparente in spelunca, & draco & vipera multitudo exstantes in meos oculos & sibilis tanta furorem præseferentes. Quinque iam degitandam draco meum suæ ora traxerat, quia lingua non poteram, sic ium profundo & securo corde locuta; Dulcis amor Iesu, tristemneas solam in deserto post

iunua-

innumera tua dona, draconis me escam effecisti?
Tunc subito Angelus de ore draconis eductam me al-
locutus est, dicens; Beata, quæ fidem tenes; ac dra-
conem calce percutiens, Egrede, inquit, hinc dra-
co, & omnes viperæ tecum. Deinde vero ad me con-
uersus, Deus, inquit, quem tantum ô Magdalena
concupiscis & semper habes, te vult hunc locum la-
chrymis irrigare profusus: vt futuris seculis exemplum
pœnitentiæ perpetuo fias. Remansi, eo disparen-
te, perterrita; & loco lustrato hominibus iniun-
ctum ascensum descensumque, rupe vetante, cognoui.
Tunc amoris dulcedine in lachrymas resoluta, me
interram prostravi, adorans ac dicens; Gratias tibi
Christe ago, quod me omni mea affectione replessi:
sed oro, fontem in rupe hac exhibeas deprecanti.
Crepuit statim sub meis oculis immane hoc saxum,
& quas cernis, Elia, aquæ è duro cilice scaturire.
Cumque ante ipsum limpidissimum fontem genu
flexo, Christo gratias agerem, ecce p'usquam mil-
le spiritus vidi in speluncæ dextera stitisse, verba sua-
uissimi amoris Hebraica lingua decantantes. Cam-
igitur postremo subituliissent, non expedire animæ,
tam assiduam orationum frequentiam, daemones ef-
fese intelligens, cum Iesum territa acclamarem, re-
pente cum suis militijs Angelus Michael adfuit, di-
cens: Adsum Magdalena, ne timeas. Denique cum
malignis spiritibus congressus, eos omnes in effusam
sugam compulit, ita clamantes: Non eris tamen
ideo beata tu, quæ orationibus vacas in antro. Cru-
cem igitur in ore speluncæ Angelus erexit, dicens;
Caue ne extimescas in posterum: custos tui est altis-
simus. Igitur ante crucem, eo disparente, cum
iacuisssem, timore nimio exsiccatis visceribus, ora-
tioni instare attenda non prauolens, collectas duas
radices in ipso ore speluncæ & loras comedens, a-
quam de fonte bibi: post quam humanum ali-
quid non gustavi. Crucem deinde complexa, ea
die ac nocte sequenti orans, orto Sole, oculos ad

*Liberatio
ab Angelo
de ore dra-
conis.*

*Magdale-
na exerm-
plum pœ-
nitentia.*

*Fons ad
preces eius
scaturit è
rupe.*

*En vt Sa-
tan trans-
figuret se
in Angelis
lucis.*

*Crucem in
spelunca
constituit
Angelus.*

Crucem ipsam leuavi, coloris, ut videbatur, cristallini, & radijs vulgenter bus conu'cam. Cumque me amoris vehementissimi flammam pertransissem, ecce tam lata & iubilans angelorum turba adfuit, & æternam in hoc antro vitam credidisses. Repente igitur ab his ac infernalibus loca celata, pœnarum genera & punitorum turmas inspexi. Cumque ad loca Purgatorii ventum esset, tanta dulcedine me Spiritus deuoti cœli misererunt, ut mihi videretur esse in patria, & cum magna teneritudine dicerent: Ora pro nobis Magdalena nostra. Quibus ego; Vt nam vestra voluntas per me impleatur.

*Rapitur ab angelis
Magdalena
ad locum
inferni &
purgatorii.*

*Quotidie
crebro in
aëre sustol-
litur ab
angelis.*

*Christum ei
apparet.*

Deinde vero ad Crucem iterum repositæ mihi Angelus ait; Quanto tempore tuus ac noster amor letus, in terris te propter vixit, tanto tu quoque in hac spelunca moraberis. Steti igitur, eo disparente, ad Crucem orans, inque ea Christum salutem meam contemplan. Omni autem euoluto die, angelorum adfuerunt militiæ, & me tam sublimem in aëre sustulerunt, ut cœlestes audierim resonare melodiam. Quod abinde citra septies semper inuadit diem & noctem fecerunt. Frigus ac gelu, igne succent'a diuino, iam non curabam. Cumque meæ vestes parlatum vetustate deciderent, paulatim quoque diuina pietate mei creuere capilli; in ipsa vero Cruce cuncta Christi mysteria viua quasi imagine expressa incredibili spiritus dulcedine contemplabar. Ibi Anna & Ioachim historias, Ibi Mariam Iesum matrem mihi patientem; Ibi Crucem fixi terrum huorem; Ibi primum cruorem; ibi dura vulnera; ibi crucem ac mortem eius dabatur intueri; & eundem regredientem ab inferis, & cœli sidera penetrantem. Cumque his cibata fereulis, nocte dieque fierem, cum laudandi virtutis gratiâ fontem petiuissem, obuium mihi humana forma Iesum me his verbis alloquentem vidi; Te populi Maria, loca ista constitui. Circumstant cœlestes militiæ regem suum, florum festa gestantes, & oliuarum palmarumque ramos tenentes in manibus.

tribus. Et ecce respice-
tas, & ipsum ad nist
boni, suauiter transfigi
fidei tanta Maiesta-
tum dilectum occu-
flumbar, sed ac
valuit. Cumque
placet celo: & quo-
seuocæ pro sua pietate
sioteque rogo, ut
suis, quo te ad vitam po-
tum ocum sola ac nua-
tibus solatia, & vici-
opportuna: Igitur de p-
oboculis meis, inquit
tunc vique horam,
His dicit, post h-
et, statim que ipse c-
tulo hominum mon-
tulo ubi lo fideliter
Marabitur autem
pietatem peccatricem
simulasse: sed si vider-
tem Christum, &
Mariam, subito diu-
tui peccatoris arcana la-
videtur repente agi-
refectam, totques
que deponere, & effi-
vires: Si, inquam,
ter stigia, & hæc lac-
prop. his, & cordial-
tem misericordiam
mortalis absolutam,
fieri prædicantem v-
tem autem: hauriente
solabant am effluat
tem ac minere fangeat
nibus.

v. debatur, cristallinis. Et ecce resplenduit subito assumpta humani-
 tas, & seipsum ad instar sui, cum esset in monte Tha-
 bor, Saluator transfigurauit, adeo vt me oculos in-
 flectere tanta Maiestas compulerit. Me quidem ad-
 vultum dilectum oculos attollere dulcis amor in-
 flammabat, sed acies tanto splendore habetata non
 valebat. Cumque mecum multa conuississet, illa-
 solus est cælo: & quo ad vixi, centies ac decies me in-
 peluosa pro sua pietate visitauit. Itaque Elia tibi con-
 silio teque rogo, vt in hac rupe Christi laudes exol-
 tas, quo te ad vitæ portum tandem adducam. Steri-
 lem locum sola ac nuda ego adiui; tu vero fratrum
 habes solatia, & victuique vestituique abundanter
 opportuna: Igitur de perseverantia cogita. His dictis,
 ob oculis meis, inquit Elias, Magdalena euauit, & ego
 hanc usque horam, omnes homines prædicta ceta-
 ui. His dictis, post horulam beatus ille pater expira-
 uit, statimque ipse campanarum in ea rupe suspensarum
 nullo hominum mouente iubilauit. Omnia hæc ex
 dicto libello fideliter assumpsi.
 Mirabitur autem fortassis vir animalis, diuinam
 pietatem peccatricem animam tam præclaris donis
 exultasse: sed si viderit, qui eiusmodi est, prædican-
 tem Christum, & forte lasciuientem in sermone
 Mariam, subito diuini sermonis iaculo percussam,
 cui pectoris arcana lachrymis & singulibus referare,
 viderit repente agitatam doloribus, & amore li-
 quefactam, torques, armillas, dextralia Margaritaf-
 que deponere, & effusus comis, lugubres assumere
 vestes: Si, inquam, viderit hanc Iesu Christi tenuis-
 sime vestigia, & hæc lachrymarum flumine lora exicca-
 re capillis, & cordialibus osculis ac miserandis voci-
 bus misericordiam suis sceleribus implorare; si à
 maculis absolutam, in pace, Christi pietate, remis-
 sam: si prædicantem vbique Christum, & Mariam co-
 mitantem: haurientem quidem Christi doctrinam,
 sed substantiam effundentem: Si hanc viderit paupe-
 rem ac itinere fatigatum Saluatorem mundi exel-
 cere

Matth. 17.

Sapientia à
Christo
visitatur.

Campane
ad obitum
Elia sponte
resonant.

Luc. 7. 38.

Maria
Magdale-
na vera
penitentia,
contritio,
confessio, &
satisfactio.

Joan. 12.

May. 15.

fig. 16.

Joan. 20.

Rom. 1.

per domo, fouere vnguentis, dapibus recreare, & discipulorum eius turbam suis facultatibus sustentare. Si propinquis imo & discipulis fugientibus, carnifices inter, intrepidam Cruci additisse, eruentam sanguine, lachrymis infusam, aera ciulatibus adimplentem; Si contemplari sepulchrum, & vnguenta parare; si mulierem fragilem sexu, noctis tenebras & amaculosum non extimuisse, (ô vim amoris immensam) quin dilectum extinctum quæreretur in sepulchro; si postremo hanc viderit vacuo sepulchro colligatam, & nullam iam præter lachrymas habere foliatia: videbit pariter diuinam pietatem, hanc ab extremo in extremum, non nisi per opportuna media deduxisse. Quæ enim crimina possent tot gemitibus, tot lachrymis, tanto ardore non esse abolita. Si animas scelestissimas baptismalis vnda; sanguine Christi operante virtute, pulcherrimas, & in oculis Dei Optimi maxime splendentes rexituit, Quid Maria, sanguis Christi de cruce stillans effecit? Maria igitur magis oportet ignauiam hominum atque sceleratiam, qui in Maria Christi pietate perfectæ subito, quamvis scelesti & flagitiosi, non atteruntur, vt vbi superabundauit delictum, superabundet & gratia.

FRANCISCVS PETRARCHA

vifa Mariæ spelunca, & lapideo cubili, huius
beatæ peccatricis confiderans poenitudi-
nem, compunctus
ait.

Lucas 7.

Dulcis amica Dei, lachrymis inflectere nostrum.
Atq; humiles attende preces, nostraque saluti
Consule: namque potes, nec enim tibi tangere frustra
Permissum, geminūq; pedes perfundere san-
ctos, Et nitidū ficare cōmīs, fervere oscula plantis:
Inq; caput Domini precioso spargere odore.

ibus recreare, & d
taribus sustentare
gentibus, carni
fic, ciuentam lan
o artibus adimpe
& vaguentia par
ti s tenebras & at
o vim amor sum
tim quateret in se
uit vacuo sepi chit
chymas habere se
tatem, hanc abet
it opportuna medi
posse tot gemit
non esse abolita
s vnda, sanguin
mamas, & in ocul
restituit, Quid
laus efficit? Ma
nominum atque se
petrae perspecta
rosi, non auctu
tum, superabundat

TRARCHA
leo cubili, hui
rans pœnitudi
ctus

terrenostri
peragat salutis
is, iungere frustra
ere ja nos
aplanthi:
e d'auris.

XXII. IVLII.

229

Nec tibi congressus primos à morte resurgens,
Et voces audire suas, & membra videre,
Immortale decus, lumenque habitura per auum:
Ne quicquam dedit, atheri Rex Christe Olympi.
Viderat ille Cruci harentem, nec dira pauentem,
Iudæica tormenta manûs, turbaque furentis
argia & insultus, aquantes verbera linguas;
Ad moestam intrepidamque simul, digitiq; cruentos
tractantem clauos, replentem vulnera fletu,
Ectora tundentem violentis candida pugnis:
ellentem flauos manibus sine more capillos.
Viderat hac, inquam, dum pectora fida suorum
diffugerens: pellente metu. Memor ergo reuisit
e primam ante alios: tibi se prius obtulit uni.
e quoque digressus terris, & ad astra reuersus,
is tria lustra cibi nunquam mortali egentem,
upe sub hac aluit: tam longo tempore solis
iunius contentam epula, & rore salubri.
ac domus, antra tibi stillantibus humida saxis,
orifico tenebroso sicut, tecta aurea regum,
clitiasq; omnes ac ditia vicerat arua.
ic inclusas libens, longis vestita capillis,
iste carens alia, ter denos passa Decembris
ceris: hinc non fracta gelu: nec victa pauore.
amque famem, frigus, durum quoq; saxa cubile,
ulcia facit amor: spesque alio pectore fixa.
c hominum non visa oculis stipata catervis
ngelicis: septemq; die subiecta per horas,
ilestes audire choros, alterna canantes
irmina: corporeo de carcere digna fuisti.

Matth. 26.

Mar. 16.

Ioan. 19.

Matth. 16.

Mar. 16.

Ioan. 20

(?) 22

33

P 3

MAR.

Et Baron.
in Marty-
rolog Rom.
Not.

MARTYRIUM S. ET GLORIOSI MAR-
tyris Platonis; Ex eo quod extat apud Simeon. Meta-
phrasten. Videtur passus esse tempore persecutionis
Diocletianæ; quo & Clemens Episcop. Ancyra, in
Galatia coronatus est: circa annum Do-
mini. 303.

22. Iulii.
S. Plato
predicat
Galatia.

S. Antiquissimus Christi martyr Plato, cum apud Ga-
latas divini verbi semina spargeret, insensatosque
Galatas fructu fidei plane admirabili ad veritatis co-
gnitionem instantè adduceret, quidam crudelitas
& scurritia ante alios insignes captum in vincula con-
iecerunt, multisque operatum iniurijs & supplicijs
ante frustum iudicii morem, tandem Agrippino Vi-
cario maioribus frangendum cruciatibus obrele-
runt. Agrippinus vero homo belluini moribus, &
adversus Christi athletas supra modum efferratus
postquam intellexit animum eius Christi gratia in-
roboratum, ut nullis supplicijs quantumvis atroci-
bus cedere vellet, tanquam grauioris delicti reum
crudis bonum acutus extensum atrociter laniari ius-
sit. Fuit tunc sane horrendè à viris quatuor, inde-
duodecim, in martyris corpus scuritum; sed is ala-
ci & constanti animo in Christi confessione perseve-
rans, nullis cruciatibus vinci poterat. Unde Agrip-
pinus tantam in martyre virtutem admirans, simul-
que saepius dedecus pertimescens, à supplicijs à
carcerem eum abduci iussit.

Dire cru-
ciatur sub
Agrippino
Vicario.
Ducitur à
supplicijs
ad carcerem.

Martyr vero primi illius certaminis victoria in-
lustris, defixos in se Christianorum animos, vu-
tu oculisque ad parem gloriam vehementer prouo-
cabat, omniumque oculos in se tam inuicta virtute
conuerterat. Ut vero ad carceris locum ventum fui-
sublata manu silentium poposcit, verbisque ferè hu-
iusmodi Christianorum cætu compellauit: V. I.
fratres, num leui aliqua de causa hoc tantum cert-

Oratio
eius ad
populum.

men me suscepisse ex-
tremæque conditorem
fuit, ut his bro-
tis sempiternæ in ci-
uitatis quod passionis
dignæ, ad futuram
manda est: Ne vos
tunc frangant, sed
ab his afflicti non bi-
proprie sunt, libera-
tione enter sanè pere-
merunt: quem de le-
tis labores omnes in-
Superem autem post
tribunal martyrum
tam genera, lebe em-
tas, candentes crates
tas oblectos, voco-
et terribilia constitui-
esse martyrem terti-
um orationem in-
Plato, quam tui gra-
te ab imminenti inter-
pium cupiam, ictus
Hæc quæ dem quæ ri-
tori subreuerbet, si
tat. At ego insup-
prentum tuorum a-
tum illum iuuen-
hectio et piam, si
slam, stabili matrin-
autem Christi ma-
tur, ô Agrippine, ne-
copatus, vxoris
mentis quod h-
nulla est, vel me-
hoc autem vir sa-
pia, tanquam ictu-

RIOSI MAR
ad Simeon. Meta
pore persecution
cop. Angra, in
annum Do-

to, cum apud Ga
eter, infensatosq
illi ad veniens ce
quidam crudelitat
iam in vincula cor
narjs & supplicijs
idem Agrippino Vi
ruclatibus obule
llanis moribus,
modum efferaus
Christi gratia in
pauatam s. attor
moris delicti reum
herociter sania vi
iris gnatur, inde
aurum; sed is al
confessione perseus
erat. Vnde Agrip
admirans, simul
as, à suppl. eius a
rtaminis victoria
rum animos, val
renementer prom
tam inuicta virtu
locum venum fuc
verbisq. fereba
compellat: V
à hoc tantum cer

men me suscepisse exstimatis? Certe propter cæli
terrazque conditorem libens has plagas vulneraque
sustineo, vt his breui perfundus periculis, gloriæ
illius sempiternæ in cælis fruatur promissis. Quid? an
nescitis quod passionibus huius temporis non sunt con
dignæ, ad futuram illam gloriam, quæ in nobis re
uelanda est: Ne vos igitur conturbent supplicia, non
catectes frangant, sed stare animis cæti, quod de om
nibus his afflictionibus, quæ iustorum in hac vita
propriæ sunt, liberabit nos Dominus. Hæc illa que
uculenter sanè perorantem martyrem in carcerem
traserunt: quem ille lætus subiit, precibusque conti
nuis labores omnes mitigauit.

Postquam autem post diebus, Agrippinus suum an
te tribunal martyrem sisti iussit, ac diuersa tormento
rum genera, leberem quippe æneum, sartagnes fer
reas, candentes crates, manus ferreas, catapultas, a
utos obeliscos, vicos, rotas, multa que alia aspe
ctu terribilia constitui: exstimans infelix se per hæc
esse martyrem territum. Tum vero talem ad
illum orationem instituit: Equidem, charissime
Plato, quam tui sum nominis studiosus, quamque
te ab imminente interitu, atrocibusque supplicijs ere
ptum cupiam, testis mihi Apollo, Deorum opimus.
Hæc quidem quæ vides supplicia, te noster impera
tor subire iubet, si eadem in mentis insania perseue
ras. At ego insuper vt tibi tuoque generi & insigni
parentum tuorum nobilitati consulam, & pulcher
timum illum iuuentutis tuæ florem ab hac peste
& exitio eripiam, fratris mei vnicam quam habeo
filiam, stabili matrimonij vinculo tibi copulabo, Bea
tus autem Christi martyr, leniter subridens. Quid, in
quit, ô Agrippine: esto, quod mundanæ gloriæ fumo
implicatus, vxoris in me nexus inducere statuerim, an
existimas quod huiusmodi ancillas quælibet fratris
tui filia est, vel meam in familiam admittere digna
ret? Hoc autem vir sanctus eo dicebat, vt ille contem
ptu, tanquam ictu vno, amoris illecebras, Satanæ
P. 4

dum ad
carcerem
ducitur.

Rom. 8.

Psalm. 33.

Index ter
roribus
vult fran
gere Pla
tonem:
Idem
Conuertitur
ad
blanditias.

Præclare
repellit à
se demonis
insidias &
nuptias
respuit.

infi.

insidias periculosissimas, amputaret, eaque contumelia Vicarium ad certamen prosequendum acius inflammaret.

*Ignem &
virgis cru-
delissime
torquetur
S. Plato.*

*Magna
fortitudo
martyris.*

Rom. 8.

*Notarem
admirati-
one dignā.*

*Inuictum
martyris
animum.*

Tunc Agrippinus, incredibili rabie exagitatus, martyrem in grabatum æneum coniecit, virgis subtilissimis cædi, oleo, resina, bitumine, & prunis ardentibus vehementer cruciari iussit. Cumque inter atrocissima illa tormenta tyrannus martyri magna verborum petulantia insultaret, hortareturque subinde ut Apollinem inuocaret, supplicemque se illi exhiberet, ut à seuis illis tormentis eriperetur, Plato inclyto inuictæ virtutis robore corpus animumque attollens; Ego vero, inquit, dico tibi, ô tyrannus, quod neque vita, neque mors, neque gladius, neque fames, neque periculum, neque altitudo, neque profundum, neque vlla alia res creata potest nos separare à charitate Dei, quæ est in Christo Iesu Domino nostro. Agrippinus his auditis furore percitus, multiplicari tormenta, omnesque machinas adhiberi iussit, ut martyris constantiam frangeret. Cumque horis admodum tribus omni suppliciorum genere atrociter sæuitum fuisset, discusso tandem fumo, qui aspectum ademerat, ecce martyr ex grabato descendens, nouo visus est coruscare splendore, & quasi è balneo egrediens, suauissimos è corpore spirabat odores.

Agrippinus ea re stupefactus, iterum ad blanditias conueruit; & nunc deorum hoc esse beneficium, nunc tortorum misericordiam, qui ægie ferebant, tam insignem iuuentutem funesta adeo sorte extingui, multis persuadere conabatur. Tandem vero ait; Sed si nolis, ô Plato, animum inducere, ut diis sacrifices, saltem Crucifixum illum abnega, & te liberum dimittam. Cui martyr, o cor peruersum. Qui mihi tot beneficia conciliavit, Salvatorem Christum te propter negabo, meque socium tuæ impietatis constituam, vteandem in pestem præceptis tuam? Discede à me, qui operâris iniquitatem.

Agrippinus ea fiducia & dicendi libertate com-
motus,

aque contume-
ntium actus in-

abie exagitatus,
ei, virgis subti-
et prunis arden-
tibusque inter atro-
riti magna verbo-
turque subinde ut
e scilicet exhiberet,
Plato inclinato in-
tineque attollens;
ne, quod neque
neque fames, neque
torridum, neque
e a caritate Dei,
ostro. Agrippinus
scati tormenta, o-
ut martyris con-
admodum tribus
securum fuisse;
in ademerat, ecce
eo visus est conti-
grediens, suavis.

um ad blanditi-
e esse beneficium,
egre ferebant, tam
forte exingui, mul-
vero ait: Sed si no-
dus facit, sal-
te liberum dimit-
te. Mihi tot be-
ti. Nam te propter
us constituam, et
Discede a me, qui
ndi; libertate com-
moris.

motus, è throno suo conflagens, sphaeras igneas mar-
tyris mammillis imponi iussit; quarum vehementia
non modo latera, sed interior viscerum structura con-
tingo nudata fuit: prorsus ut cuncti eum examinatum
credere. Martyr autem paulo post oculos tanquam è
omno ad caelos attollens exclamabat: Domine Deus
ne discesseris à me. Ne forte dicant gentes, Vbi est Deus
orum? Hæc alaque, multa pietate orantem Agrippi-
nas iussit loris cadere, inde in ligno suspensam vinctis fer-
cis frustratim discipi, latarique: prorsus ut ossa o-
mnia carne nudata in se atque horribile aspectibus
pectus aculum præberent. Post hæc de ligno depositum
tyrannus affatur, Iosephissime mortalium, cum tam
ad ossa usque excoctus sis, de cætero quid expectas?
Qui martyr? Et tu, ô tyranne, à me quid aliud expe-
ctas, quam fidem Domini nostri Iesu Christi? Tibi ve-
ro si quid restat aliud, quod mihi à te deberur, hoc
protinus exequere. Tunc Agrippinus multo magis in-
dictam animi admirans robor, rursus in lignum tubla-
tum vehementius torqueri iussit. Cum vero cerneret
martyrem omnibus tormentis superiorem, inui-
dia tabescens, iterum depositum ad carcerem abripi,
et pane solo aquaque tenuiter sustentari iussit, nul-
lum interim, nunc per minas, nunc per blanditas, non
nouens lapidem, ut saltem eum sibi supplicem effice-
ret.

Octo & decem diebus in custodia constitutus, ob-
atam panem & aquam recusabat, certus quod is qui
Danieli in medio leonum constituto nutrimentum
supped. tauris, ipsum quoque benigne nutriet. Cumque
carnifices interitum illi à fame timerent, rogarentque
ut cibum sumeret, ne ea res postea apud Agrippinum
illis fraudi esset, martyr respondit, Nihil vos ea sollicitu-
do conturbet. Vos enim nutrit panis, me verbum Dei
permanens in æternum. Vos satiant carnes, me puræ
preces. Vos lauscat vinum, me autem Christus, vera
vitis patris. Vos laudem ab hominibus expectatis, ego
vocem Domini mei Iesu Christi in extremo iudicii die:

*Sphæra i-
gnea mar-
mills eius
applican-
tur.*

*Plalm. 78.
Cæcus ut
loris.*

*O egregiū
Christi
athletam.*

*Rursus in
carcerem
abductus.*

*Daniel. 14.
Nihil come-
dit in car-
cere.*

Ioan. 15.

P s Venz.

Matth. 23. Venite benedicti patri mei, possite lete regnum, ante mun-
di constitutionem vobis paratum.

Post dies autem aliquot Agrippinus eductum è cu-
stodia martyrem hisce blanditiis compellauit; Plato,
quid est, quod mihi optime tibi consulenti parere recu-
sas? Vel nunc igitur te dicto auferentem præbe, ne viti-
mo mortis supplicio, tibi tuoque generi notam dedeco-
ris inferas sempiternam. Cui martyr; *Mibi*, inquit, *visce-*
re Christum est & mori lucrum. Fac igitur cito, quod

Philip. 1.

*Caput ei
amputa-
tur.*

velis. Ego enim nefando simulacrorum cultu, nun-
quam me contraminabo. Tunc Agrippinus, abiecta om-
ni victoriæ spe, capitis cum lenientia damnauit;
quam beatus Martyr post innumera certamina, in loco,
cui Campus nomen, alacri animo excepit; ac prætio se
eius reliquæ à Christianis ibidem sunt depositæ.

*C Baron.
Tom. 8.
Annal.*

VITA S. VVANDREGISILI, ABBA-
tis Fontanellij. Ex ea quæ optima fide extat apud V.

P. Laurentium Surium. Obijt, (vt patet in-
fra.) Anno Dominice Incarnatio-
nis 665. Vitaliani Pa-

pe II.

22. Iulij.

Pæclarus atque gloriosus vir Domini VVandre-
gisilus, cognomento VVando, in Virdunensi re-
gione, nobilibus admodum parentibus ortus, patre
nimirum VVatichiso, Pipino excellentissimi Principis
Francorum consobritino, primum sub Dagoberto
rege militaribus aulicisque nobiliter fuit educatus dis-
ciplinis. Cumque cum ætate, in dolis præstantia omni-
bus admiranda pauatim accresceret, multaque de se
virtutis militaris indicia minime vulgaria præberet,
Dagobertus rex regie suæ Comitum eum constituit,
& multo piucibus augmentum honoribus indies ad maiora
prouexit. Cum vero & ætas & dignitas nuptijs ma-
tura esset, parentes illi virginem quamdam, licet in-
uito, nobilissimis natalibus ortam desponsarent.

*Patria &
parens eius*

*Pie Comes
Palatij.*

Menique more
gillus, virginis flo-
ritatis integritate
dicere, suauissimam
disque omnibus con-
spicuum odore vir-
ginitatis conferuen-
tilarata, superuen-
lequit, nobilissime
explere non dicitur.
Regis castus commu-
nis voluntate gauisus
ero habui Christi se-
que virginem, velo-
virginum monaster-
vix cultum sancte
vultibus atque
veto, rebus suis
seculi curis atque in-
Mons Falconis die
tamen instituit: ei
gregie sustinuit.
Cum autem iou-
gere non posset, pi-
conceitavit, vt ab-
rent, atque pristina
lerent. Itaque Rex
tionem reddere iub-
Derictus auxillo
rebusque aduersis
to regis festinus p-
lati subito offendi-
quod ei sola erat di-
que alij miserum p-
et, expeperit, ipse
descendens, paup-
non sine ingenti
um solidorum co-

gnum, ante mun-

as eductum è cu-
pellauit; Plato,
menti pare, crecu-
m prebe, newti-
r moiam de l'eo-
Mia, nqu, trume-
g tereot, quod
turi cu tu, nun-
pious, abiecto o-
tent a damnauit;
erant na, n loco,
cepit: ac prae o'e
deposita.

LI, ABB A-
pide extat apud V.
vi patet in-
amatio-
A-

Domini VVandrie-
na Viridunensi re-
bus otus, pare-
ent sismi Prino pis
n sub Dagoberto
fuit educatus dis-
pulantia omni-
a, multaque de e-
ulgara præberet,
cum constaret,
in dies ad maiora
tas nuptijs ma-
an tam, licet in-
desponarent,
fo, ca-

solennique more nuptias celebrant. At VVandrie-
gillus, virginis fons amantissimus, mox sponsæ vir-
ginitatis integritatem suadere, castitatis munus præ-
dicare, suauissimum Christi amorem inculcare, mo-
disque omnibus conari, ut thorum ad extremum vitæ
spiritum odore virginæ castitatis redolentem imma-
culatum conferrent. Sponsa vero castissimis monitis *Cum Spon-*
exhilata, supernoque lumine illustrata, Quæ te, *sa nobilissi-*
inquit, nobilissime virorum, ut quæ ore promissis, actu *ma seruas*
explere non differas, meque famulam tuam æterni *corporis in-*
Regis castis committas. Tum ille in rixæ de casta il- *regritate*
lius voluntate gauisus, abiecto vestrum splendore, sa-
ero habitu Christi seruitutem professus est, sponsam-
que virginem, velo piæ religionis operam, sacrarum
virginum monasterio ilico tradidit sociandam; quæ
vitæ cursum sanctitatis opinione celebrem multis
virtutibus atque miraculis exornasse dicitur; ipse
vero, rebus suis in pauperes distributis, omnibus
seculi curis atque impedimentis nudus, in loco, qui
Mons Falconis dicitur, viriliter cum hoste antiquo cer-
tamen instituit: eiusque infidias & oppugnationes e-
gregie sustinuit.

*In monte
Falconis fide
monachum*

Cum autem inuidus pios eius conatus per se fran-
gere non posset, protinus Regis procerumque animos
conclauit, ut ab illo viuendi instituto eum reuoca-
rent, atque pristinae dignitatis molestias subire compel-
lerent. Itaque Rex cum accessit, & suscepti instituti ra-
tionem reddere iubet. Nec recusauit VVandriegillus,
Dei fectus auxilio: cuius opem iam ante in angustiis,
rebusque aduersis præolare expertus fuerat. Cum ve-
ro regis festinus properaret ad ædes, ante fores pa-
latij subito offendit pauperem quandam cum vehiculo
quod ei sola erat domus, luto misere immersum. Cum-
que alij miserum præterirent, alij cachinnis, ut Ieri so-
let, exereperet, ipse de equo, cui insidebat, cum gravitate *Reuocatus*
descendens, pauperi manum porrexit, & paulatim *à Rege.*
non sine ingenti molestia de luto leuauit. Id qui-
dam solidorum conspicati, simulque amictum eius *Officose*
luto *suam ope-*
ram nauas
pauperis

luto foedatum cernentes, vanæ gloriæ & temeritatis eam insimulare non sunt veriti. At ille optimo conscientiae suæ testimonio fretus, calumnias sorda aures pertransibat, opprobriaque æquo animo tolerabat; cum ecce Angelus Domini vestem eius mundare est visus, multoque quam ante candidiorem reddere. Ea res cum Regi innotesceret, cerneretque Dei famulum mitissimis præditum moribus, perditorum hominum calamijs nihil mqueri: honorifice à se demissum pietatis ac religionis operibus libere vacare permisit.

*Angelico
ministerio
eius vestes
mundan-
tur.*

*Regio as-
sensu con-
struit mon-
asterium.*

*Mira eius
invidia.*

Regia igitur auctoritate securus vir Dei, in Elifan-
gium commigravit territorium, vbi monasterium in
possessione propria construxit: quod deinde maximam
virtutum studiis celeberrimum reddidit. Ibi nam-
que vigilijs, ieiunijs, & orationibus viriliter insudans,
clarissimos de hoste triumphos egit. Inedie adeo pa-
tiens erat, vt tota hebdomada, exceptis prima & quinta
sabbati in cibum potumue admitteret nihil. Quadam
vero nocte dum obuolurus de mote cilicio membra
quieti dedisset, angelico ductu Bobiense in Italia mo-
nasterium intravit, diuinoque hoc monitus est oracu-
lo, vt ob explorandam arctioris continentiae semitam
talia loca inuideret. Tribus igitur pueris itineris sui co-
mitibus & asello assumptis, Alpium iuga transmisit,
Bobiumque ingressus, à discipulis B. Columban per-
amanter est exceptus: vbi multa futurorum præfagia
posteris intimanda à Deo cognouit. Inde vero celesti
iterum monitus oraculo Romam petiit; vbi votis o-
mnipotenti Deo rite persolutis, denovo per Alpes ad
Gallica rura iter conuertit. Cum autem, transiens Al-
pibus, hospitij causâ monasterium quoddam Romanis
nuncupatum ultra saluum Iurensem suum peteret, san-
ctissimis monachorum istorum disciplinis vehementer
delectatus, eorum se militiæ adiungit, annisque ad mo-
dum 20. spiritalia ibidem stipendia fecit, suauissimoque
virtutum suarum odore multos è medijs mundi ho-
noribus, ac ecclesijs animarum periculis, ad Christi
serui-

*Decem an-
nis in mo-
nasterio*

Incipit & vltim
Eodem tempore
Dagoberti, Audoe
episcopus, de Chris
habebatur. Cu us
quo in vltu admoni
lora, Rothomagum
reacenter excep. os
nibus. Ipse vero exi
bat minister. a. Q
præful eum in vlt
luit. At vero eg eg
rum salt die labora
secreta e. em. ardem
tare, vt excullo ieru
um consuetudine
voluentiam mo, E
si sumus, m. gram. a
in coloco. Auentem
terminosque mona
x. Tum vir sanctus
nepote suo Godone
u ex Incarnatione
tismo Papa Mart
que indu. ita pe. sed
his prælationibus
Et quidem non n
que sanctimoniam
d seipsum ibidem
vir Domini ædific
sanctorum reliqui
insigniter exortaui
Beato quidam cultu
tes manibus victori
idem compelleretur
mque demone p
iniciendam promp

seruitutem & viam salutis æternam adduxit: celesti *quodam*
visione ibidem haud raro consolatus. *sanctissime*

Eodem tempore, anno tertio Clodouei Regis, filij *vixit.*
Dagoberti, Audoenus sedem vrbs Rothomagensis *Eius vita*
acceptus, de Crinæ munere & vitæ sanctitate cecebiis *habetur 14*
habebatur. Cuius fama excitus Vandregifilus, simul- *Augusti.*

que in visu admonitus vt occidentalia Galliarum reu-
feret loca, Rothomagum peruenit; vbi ab antiquitate venerabili
reuerenter exceptus, sacris omnibus est initiatus ordi-
nibus. Ipse vero eximia cum laude sibi iniuncta exple-
bat ministeria. Quamobrem memoratus gloriosus *Initiatur*
præsul eum in vrbem secum perpetim retinendum cen- *sacris ordi-*
suit. At vero egregius Dei cultor, mundanorum hono-
rum fastidio laborans, vt tutius celestibus fruere-
tur, secreta cremi ardentem expetere, & viam omnem ten-
tare, vt exculso ieruitutis iugo, vbi Christo, ab homi-
num consuetudine auulsus, assiduo militaret. Talia
volentem animo, Echinoaldus vir religionis studio-
sissimus, magnam soli partem, quam veteres, ob riuum
in eo loco fluentem, Fontanellam vocabant, contulit,
terminosque monasterio construendo apertissimos au-
xit. Tum vir sanctus, ciuitate relicta, eo concessit, cum
nepote suo Godone: ac cepit ædificare, anno Domi-
nicæ Incarnationis 645. Clodouei Regis in sedente bea-
tissimo Papa Martino. Tam vero solerti studio, tanta-
que industria perfectum est, vt peno illo in tempore al-
liis præclarioribus cenobiis æquaretur.

Et quidem non multo post, spectata vitæ morum-
que sanctimonia, trecentos haud infima conditione
discipulos ibidem congregauit. Porro complures alias
vir Domini ædificauit basilicas egregij operis: quas
sanctorum reliquiis à Romano Pontifice impetratis
insigniter exornauit. Accidit autem de quodam, vt
Beato quidam custos regij sacris, loco illo, in quo fra-
tres manibus victui necessaria comparabant, cedere ab-
iisdem compelleretur; vnde liuoris peste correptus, si-
mulque dæmone plenus, viro Dei lancea ad necem
infernendam prompta occurrit; sed thox vltio diuina
dixit.

Constructus
Fontanel-
lense mona-
sterium, ex
congregat
trecentos
monachos.
Beato dum
vult viri
Dei confa-
dere, diui-
nitus puni-
tur.

SILI ABB.

& temeratis
ep. imo consen-
tanea auerper-
to erat; cum
undare est vias,
reducere. Ea res
per famulum mi-
rum hominem
a se demissum
vacare permi-

Dei, in Eli' gan-
monasterium in
de hanc maxima-
dit. Ibi nam-
liter infidens,
hæc adeo pa-
prima & quinta
pial. Quadam
cilio membra
se in Italia mo-
onius est ora-
nentia semitam
suetis sui co-
iuga transmisit,
Columbanus per-
torum prægia
nde vero coe-
t; vbi vots o-
per Alpes ad
transiens Al-
dodam Romanis
um perier, fan-
is vehementer
annisque admo-
t, stauissimoque
tis mundi ho-
enlis, ad Christi
serui-

dexteram labefactans, ipsum insuper à dæmone arreptum humi strauit, quem vir sanctus, eius misertus, prolixis precibus tandem erexit: sanumque ad propria à sedimisit. Claruit & prophetiæ spiritus: ita ut quæ ventura essent, plurimis indicārit. Alis præterea miraculis admodum clarus extitit, sed nulla maior illius laus, quam quod ingentem populi multitudinem nefaria idolorum superstitione conflantem Christi cognitione illustrauerit, & diabolice seruatus uigum ceu cibis illorum excusserit, assiduisque montis in viam iustitiæ sine ullo errore perduxerit. Brant & omnes Calctorum populi adeo vita & moribus effertati, ut præter Christum nomen haberent nihil, quod eorum religionem à gentiliū distingueret. Eos vir diuinus à mentis cecitate & insipientis animi temeritate, ad tantam vitæ modestiam & purum adeo religionis adduxit cultum, ut in ijs cœlestis quædam respub. diuinis opibus florentissima cerneretur. Nec minor illi cura, ut esset or & pauperes, & consilio & opibus recrearet, & se suaque omnia cum inopia pressis benigne communicaret.

Hæ virtutum insignibus egregie clarus, sextum & nonagesimum fere impleuit annum, cum patriæ celestis desiderio accensus assiduis lachrymis vitæ suæ peregrinationem deplorabat. Tandem vltima imo salutifera correptus ægitudine, cum iam gloriosum beatæ consummationis instaret tempus, celesti munus viatico, sempiternæque beatitudinis prægustata dulcedine, animam celo reddidit, anno ab incarnatione Domini 665. indictione octaua, Pontificatus Vitaliani Papæ 11. ac Terrij Clotarij Regis anno similiter vndecimo: sedis vero suæ 20. nondum expleto. Corpus eius fuit in ecclesia beati Pauli Apostoli ab eo constructa honorifice conditum, ubi annis 40. admirandis virtutum signis clarum requieuit. Postea vero à Domini quippe 729. Baſano Taruana vrbis antistes, & Fontanellæ cœnobij Abbas, reſerato monumento, non modo corpus, sed & uestimenta quibus inuolutum erat, ita ab omni corruptione

*Paganos
multos con-
uertit ad
Christum.*

*Christia-
nos impios
reformat.*

*Transiit
feliciter se-
re nonage-
narum.*

*Tempus
obitus eius*

*Post 40. an-
nos corpus
in uestimen-
ta eius in-
tegra in-
uenta.*

XXI
pione integra reperit
sequod meliorum g
eam tranſtulit.

VITA S. ROMV
Gregorio Papa, H
ruit Anno

Q Votiescunque,
ector adſpiciet
prehensibiles
ber, si reprehensionis
im pere, sicut interce
quam bene is qui pr
meus Speciosus nou
ſerum per j, aut
sancti monali habitu
beate Manz V igit
lius Erundinis discip
bus ponens, super P
tam dextille terebatu
opulæ adharebant,
quæ nunc adhuc ſop
nomine nescio. T
commanentes, mo
tamen rebus pauper
quam præſatus sum,
condiscipulam ſuar
Erat quippe mira pa
ous ſua ad ſilentium
tionis vſum.

Sed quia perume
ſt man, adhuc in
phæſionis habent
cum perfecte ſculp
ſali perfectæ lauda

er ad moneantur,
et, eius minister,
namque ad pro-

et spiritus ita ut
et. Aliis propterea
ad nam maior il-
lu i mulatorem
et Antem Christi
et seruans uigum

uque monita n
et. Eiam & o-
motibus efforati,
et nihil, quod co-
ere. Eos uir diu-
im temeritate, ad
eo te g. ois ad-
respo. diu in s
minor illi cura, et
bus recitaret, &
ben. gae commu-

clares, sexum &
cum patriæ cele-
ymis uiræ suæ per-
elima imo saluti-
gloriosum beatæ
et. munitus via-
tag. stata dulcedi-
in a narone Do-
eatis V. tam Pa-
im. uer. yndecim:
Co. par. us fuit in
et. adfecta honori-
is uirum signis
mini quippe 729.
potane. ac nob j
odo corpus, sed &
ta ab omni corru-
pitone

puone integra reperit, ac si eodem die tumulatum fuis-
set, quod multorum gaudio & lachrymis, in B. Petri Ec-
clesiam transtulit.

VITA S. ROMVLAE VIRGINIS; EX D. C. Baron.

Gregorio Papa, Homil. 40. in Euangelia. Cla-

ruit Anno partus Virginis 581.

& reliq.

Annal.

Tom. 7. &

in notat.

mart. Rom.

Quotiescunque, fratres, aliquos in hoc mundo ab-
rectos adspicitis, nolite despiciere. Pauper cum re- 23 Iulij.
prehensibilis cernitur, moneri debet, despici non de-
bet; si reprehensionis nihil habet, venerari etiam sum-
mo pere, sicut intercessor, debet. Rem, fraures, refero,
quam bene is qui præsto est frater & compresbyter
meus Speciosus nouit. Eodem tempore quo mona-
sterium per j, anus quædam Redempta nomine, in
sancti moniali habitu constituta, in urbe hac iuxta
beatæ Mariæ Virginis Ecclesiam manebat. Hæc il-
lius Erundinis discipula fuerat, quæ magnis virtuti-
bus polens, super Prænestinos montes vitam eremiti-
cam duxisse ferebatur. Huic duæ in eodem habitu disci-
pulae adhærebant; una nomine Romula, & altera
quæ nunc adhuc superest: quam quidem facie scio, sed
nomine nescio. Tres itaque hæc in uno habitaculo
commanentes, morum quidem diuinitis prænam, sed
tamen rebus pauperem vitam ducebant. Hæc autem, S. Romula
quam præfatus sum, Romula, aliam quam prædixi institutio,
condiscipulam suam magnis vitæ meritis anteibat. & singula-
Erat quippe miræ patientiæ, summæ obediens, & custos res uirgini-
oris sui ad silentium, & studiosa valde ad continuam ora-
tionis vsu.

Sed quia per eumque hi, quos iam perfectos homines
æstimant, adhuc in oculis summi opificis aliquid im-
perfectæ habent, sicut sæpe imperiti homines nec-
dum perfecte sculpta sigilla conspiciamus, & iam
quasi perfecta laudamus, quæ adhuc artifex confi-
derat,

*Incidit in
paralyfim.*

derat, & limarita & hæc, quam prædiximus, Romula
ea, quam Græco vocabulo medicæ paralyfim vocant,
moleſtia corporali percuffa eſt; multisque annis in lo
ſtulo decubans, pene omnium iacebat membrorum
officio deſtituta, nec tamen hæc eadem eius mentem a
impatientiam perduxerunt. Nam ipſa ei deſtituerunt
membrorum. facta fuerant incrementa virtutum; tan
toque ſollicitis ad uſum orationis ſuccurrerat: quan
tæ ad id quod iubet agere nequequam valebat. Noſ
ergo quadam eandem Redemptam, quam præſen
ſum, quæ tuncque diſcipulas ſuas filiarum loco nutre
bat, vocauit, dicens: Mater ueni, Mater ueni. Quæ mo
cum aſſa eus condoleſcens pulſa ſurrexit, ſicut vitæque refe
rentibus, & multis aliis reſeſſem claruit, & ego quo
que eodem tempore agnosci. Cumque noctis medi
lectu o ſacento aſſiſterent, ſubito exultis lux emiſſa
omne illius cellulæ ſpatium impleuit, & ſplendor rari
claritatis emicauit, ut corda aſſiſtentium inaſtimabi
pauore perſtingeret; atque, ut poſt ipſa referebant, o
mne in eis corpus obtingeſceret: & in ſubito ſtupore re
manerent. Cæpit namque quaſi cuiuſdam magnæ mu
titudinis ingredientis ſonitus audiri, oſtium cellulæ
concuti, ac ſi ingredientium turba premeretur.

*Sentiuntur
multi ce
lestes ad eam
intrare.*

Atque, ut dicebatur, intrantium multitudinem ſen
tiebant; ſed numerate timoris & luminis videre nil po
terant: quia eorum oculos & pauor depreſſerat, & ipſi
tantum luminis claritas reuerberabat. Quam lucem pro
tunc mihi odoris eſt fragrantia ſubſecuta; ut earum
animum, quia lux emiſſa terruerat; odoris ſuauiſſima re
foueret. Sed cum vim claritatis illius ferre non poſſent
cæpit eadem Romula aſſiſtentem ſibi & trementem
Redemptam, ſuorum morum magiſtram, blanda voc
conſolari, dicens: Noli timere Mater: non morior mo
do. Cumque hoc illa crebro diceret, paulatim lux, quæ
fuerat immiſſa, ſubtrahæta eſt; ſed is qui ſubſecutus eſt
odor, remanſit. Sicque dies ſecundus & tertius tranſiit
ut aſpera fragrantia odoris remaneret. Nocte ergo
quadam eandem magiſtram ſuam iterum vocauit. Quæ
venica

XXII
celite, vaticum pet
cedempta, & al
uſſeſſerant, & ecc
eſt oſtium duo ch
eum auctores ce
ſæ, ſancta illa ani
ſancta, quanto ch
ſanto, tanto cæpit pla
uſdem pla modie
ſa eodem ſin' retur.
ſtempeæ veneranda
ſancta Mariæ Maioris

ARTTRIVM S.
marum primi Epſc
in Principe ordinati;
renium Surium.

Lini Papa

Vm Petrus Apoſt
verbi prædication
ampliſſer, Apol
disciplina cogitio
beret, ut Raennam
ſtraret; cum ſacer
pla eum poteſtate e
ſiſti præſidio conſi
poſitione Apoſtoli to
minis confidenter
que ſeſtinatione, v
ſeruitute in Chriſt
Cumque non pro
Aſiatico, nomine
ſui cauſam pand
ſiſti tui quem

eniente, viaticum petijt, & accepit. Necdum vero ca- *Munit se*
 em Redempta, & alia eius discipula à lectulo iacen- *viatico corp*
 sabscesserant, & ecce subito in platea ante eiusdem *poru Domi*
 cellulæ ostium duo chori psallentium adstiterunt; ac *nici.*
 cū ante fores cellulæ exhiberentur ecclesies ex-
 quia, sancta illa anima carne soluta est. Quæ ad coe- *Inter psal.*
 ducta, quanto chori psallentium altius ascende- *lentes coe.*
 nt, tanto cœpit psalmodia lenius audiri: quousque *teses cho-*
 eiusdem psalmodiæ sonitus, & odoris suauitas elon- *ros migrat*
 ta tandem finiretur. Porro earundem Romulæ, & *ad Christi*
 redemptæ veneranda Corpora asseruantur Romæ in
 silica Mariæ Maioris.

ARTYRIUM S. APOLLINARIS R A- *C Baron.*
 nnatum primi Episcopi, & à Beato Petro Apostolo- *Annal. To.*
 m Principe ordinati; Ex eo quod est apud V. P. Lan- *I. & in not.*
 rentium Surium. Passus est Anno Christi 75. *mart. Rom.*
 Lini Papa 6. Vespasiani Impe-
 rato. 4.

VM Petrus Apostolorum princeps, Romæ, diuini 23. Iulij.
 Verbi prædicatione rem Christianam mirifice S. Petrus
 multiplicaret, Apollinaremque discipulum Christia *Apollina-*
 disciplinæ cognitione sanctissime imbutum secum *rem Raueni*
 beret, vt Raueniam urbem eodem veritatis lumine *num mit-*
 straret; eum sacerdotij munere insignitum per-
 tuit. eum potestate eo destinauit. Apollinaris vero
 christi præsidio confirmatus, & sacrosancta manuum
 positione Apostoli toboratus, eam expeditionem
 minus confidenter quam alacriter suscepit; sum-
 aque festinatione, vt populum à miseranda dæmo-
 num seruitute in Christi libertatem vindicaret; accele-
 uit. Cumque non procul ab vrbe, hospitio à quodam
 lite Asiatico, nomine Irenæo; exceptus, ibi primū
 neris sui causam panderet, miles is, Habeo, inquit,
 hospes filium oculorum lumine orbatum, cum
 Christi tui quem prædicas virtute ab ea calamita-
 tate

*Cecum ab
Apollinare
cruce signa-
tum videt.*

*Tecla, Tri-
buni Rauen-
nate: sis v-
xor egro-
tat.*

*Vxorem
Tribuni
clanicam
sanat Apol-
linaris.
Multi cre-
dunt.*

tate liberare vales, ego protinus Deo tuo nomen meum dabo, eiusque potentiam reliquis similiter intrepide annuntiabo. Apollinaris mihi constrictus, filium conpectui suo oblatum accepit, sanctissimique expiatum precibus Cruce consignavit, dictoque citius terram caliginem non tantum ab oculis, sed quod admirabilius est, à mente fugavit. Quo visio miraculo omnis illorum perfidia concidit, & ad Christi faciem miserandas erroribus ingenti amorum gaudio translati sunt.

Eodem tempore matrona quædam, Tecla nomine Tribuni militum coniux, gravissimo morbo, qui omnem medicorum industriam eludebat, lecto affixi iacebat. Porro Irenæus cum sub hoc Tribuno stipendium faceret, admirandam Apollinaris virtutem, quam suum exco visum contulerat, ei pandit, & horrat, ut eodem peregrino ad certissimam coniugis suæ salutem familiariter utatur. Tribunus ea spe accensus. Apollinarem ex ædibus Irenæi Ravennam advoeat, honoris fides susceptum, de nomine & officio studiose percontatur. Respondit Apostolus, se Christi leui si Dei vultu ieiunum esse, cuius sine nomine nihil posset. Tum Tribunus, Et quæ, inquit, est Iesu virtus? Tunc Apollinaris, advocata militum concione, Christi nomen insigni preceatione invocavit, ut mentes illorum, densissimam ignorantia tenebris involutas, lumine suæ claritatis illuminaret, & apprehensa coniugis Tribuni dextra, Surge, inquit, in nomine Domini & Deinosti Iesu Christi, illiusque potentiam libere confitere. Mox illa in oculis consistens, per fatis præ gaudio & admiratione lachrymis; Non est, inquit, a Ius Deus præter Iesum quem tu prædicas. Viso tam illustri miraculo, Tribunus & milites stupore oppressi, tandem magna voce Christum unum cæli terræque Deum concitantes, a sacrum sacro fonte expiati, ingenti cum gaudio Christi legem amplexati sunt.

His tam felicibus Evangelij sui initijs vehementer gaudeo, ut Apollinaris, cætorum quoque animis ignem iniecit.

viere aggressus est. ea reventarent Christi regere erudiebat, & in similit animos cavuit presbyteros, inum vero nobi issophum Diaconos am illis d u noctu quoperam navabat, Dei laudes celebrabat agebat. Iamque facta ad S. turmum D. rum sanctum ad se v. om sic bus obtulit, turum e. gnoscerent. tæru terzæque rond. mas, Quid, inquit, quis hac in v. bemag. ornatum? Cumq. sponder sanctus, ileptolum deduxit, mulacro supplex fieret. lero, Quam, inquit, menta in pauperum monum cultui dicar. Tum vero Pontifici populo, immani eura urbem ad mare usquepti mox inde fup. pietate domo abs. necu fovendumq. p. bnificius eius Clu. eritas, subito loqu. ebus vniuersis ing. tal eorum indultis. innot illius; aud. ta. cæto at, orat Apolli. rum magno malo co.

Deo tuo nomine
 huius similitudo
 hi cuncti tus, &
 et, sancti similes
 u r, disto, ne cun
 quis, sed quod ad
 Quo r'o miracule
 & a Christi fac a
 orum gaudio tran

am, Tecla nomine
 mo morbo, qui o
 debat, lecho affu
 e Tribuno super
 virtutem, qua si
 & hortatur, ut eo
 uis suæ faueret
 e accensus Apoll
 aduocat, honor fic
 diose percunctu
 e ubi? Dei r'o
 i posset. Tum Tri
 bus? Tunc Apoll
 h r'si nomen inhe
 lorum, densissim
 in ne suæ caritat
 Tribuni dextra, Sur
 Dei nostri Iesu Chri
 stare. Merita ne
 adio & admirat on
 Deus præter secul
 i miraculo, Tribu
 ran'em magna voc
 um conc amia un
 cam gaud o Cnalli

injicere aggressus est. Itaque cum multi quot'die ad
 eum ventirent Christianæ doctrinæ, cupidi, eos ipse
 præclare erudiebat, & sacro fonte iustratos, ad reliquo
 rum similiter animos explandos instruebat. Duos or
 dinauit presbyteros, Adhæretum & Calocerum, Mar
 tianum vero nobilissimum virum, & Leucadium Phi
 losophum Diaconos fecit; & sex clericos constituens,
 cum illis dunoctaque in ædibus Tribuni, Christianæ
 ei operam nauabat, Missas faciebat, psalm. & hymnis
 Dei laudes celebrabat, & multos quotidie sacris aquis
 ungebat. Iamque fama eius omnium sermone cele
 brata ad Saturnum Ducem delata fuit; qui protinus
 eum sanctum ad se vocatum, Raennatis Capitolij
 Pontificibus obtulit, ut diligentius doctrinæ illius in
 titutum cognoscerent. At vero cum Apostolus se Chri
 sti, cæli terræque conditoris, seruum esse diceret, Satur
 nus, Quid, inquit, an ignoras sacrum nomen Iouis,
 cuius hac in vrbe magnificum est sanum, mirificeque
 xornatum? Cumque & Iouem & sanum ignorare re
 ponderet sanctus, illico Pontifices Apollinarem in Ca
 pitoliū deduxerunt, sperantes fore ut Christi seruus si
 mulacro supplicet fieret. Sed vir sanctus, viso Iouis simu
 acro, Quam, inquit, satius foret, ut hæc aurea orna
 menta in pauperum vsus erogarentur, quam quod dæ
 monum cultui dicata hic appenduntur.

Tum vero Pontifices facta in eum impressione cum
 populo, immani eum cæde macerant, eiecūque
 extra urbem ad mare semiuivum reliquerunt; quem
 discipuli mox inde sublatum, in cuiusdam viduæ insi
 cadiſtur.
 gni pietate domo absconderunt, ac ibidem sedulo cu
 randū fouendūque procurarunt. Post menses vero sex
 Bonifacius cuius Clusensis, cuius ea in vrbe erat egregia
 nobilitas, subito loquendi facultate priuatus, & vxori &
 ciuib'us vniuersis ingentem luctū attulit. Cumque nulla
 medicorum industria malo remedium inuenire pos
 set, vxor illius, audita viri Dei fama, illico ad ædes viduæ
 conuolat, orat Apollinarem obnox, ne graueretur, mari
 tum magno malo constantem inuadere. Nec lecu
 sauit

*Vide, quod
 modo in
 primis
 Ecclesia
 etiam Mis
 sa sunt co
 lebrata. &
 Psalmi ne
 cantanti.*

*Fuit de-
monem &
quo lo-
quelam
reddidit.*

*Caleat nu-
dis plantis
prunas ar-
dens.*

*Ejicitur
urbe.*

*Docet in
Æmia.*

*Mortuum
ad vitam
revocat.*

sauit vir sanctus, sed ut primum ædibus appropinquauit, puella è familia eius seuo dæmone obsecra horrendis in Apollinarem minas iacere cepit; ni protinus recederet, se daturum operam, ut pedibus manibusque ligatus male noui status vire pelleretur. Apollonius vero verbo silentium imponens, & dæmonem expulit, & Bonifacio linguæ beneficium restituit, simulque eodem die amplius quingentos homines ad Christi omne adduxit.

Ea res cum gentiliam quorundam animos vehementius exacerbaret, cum in inflammati in Apollonem impetum dederunt, fustibusque atrociter caesum nudis plantis candentes prunas caleate compulebant, quas cum plane illæsus, invocato Christi Iesu nomine inambulasset, barbari furor efferati, vrbe eum exturbauerunt, & seuera admodum denunciatione introitus interdixerunt, igitur extra muros constitutus, in tugurio quodam, Euangelium propagare non destitit, se- summos infimosque ad se venientes Christo genitum & coelesti pane, peracto Missæ sacrificio, aduersus hostium furor em communiauit.

Interfecto deinde multorum annorum spatio, Rauenensis Ecclesiæ gubernacula Calocero tradidit, & populum Æmilianum miseranda demonis seruituti oppressum, in Christi libertatem assereret, & Christianæ fidei terminos dilataret. Quo prospere satis perfusus officio, Rauenam rediit, & Rufi patris filio in vita functam, magno multarum animarum luctu suscitauit, sanamque & incolumem parenti restituit. Era enim Rufus à nominis Christiani professione alienus, sed cum præter omnem spem & expectationem unicam filiam è mortis faucibus ad vitam reuocaram cerneret, tanta est & admiratione & gaudio affectus, ut se cum trecentis viginti quatuor promissis sexus confestim ad Christiana sacra transferret, virginemque fœliata perpetue castitatis voto Christo libenter consecraret. Hæc cum celebri sermone ad aures Cæsaris perlata essent, misso successore, Rufum dignitate exiit, &

XX
vicio Messalino i
rala coactum, Iou
Nihil à Messalin
euita cum Christi
eius animum c
in fustibus mactari
cruciatum go
as, vñ martyris
claus, clamauit;
uocibus expectas su
auerit in finem, h
ortuus sunt, riuu
Hoc martyris re
gudio persus ex
us, qui carnis laxat
malo dæmone corre
metim in nouis temp
Eundem, inquit, in
tumque graui pond
um abducere, vñ ly
suus peris ad men
conuictus ad ludicri
quam, non credis in
nos gehennæ cruciat
nos lapidibus con
tor. Christi aut, imp
ediarunt. Nec Messa
stentis capiti suo m
um Apollinarem he
cifici iussit. Sed fuit
s, & viribus ad ma
recto deinde quau
lertum, quem ex
ponis animique d
cens in exilium de
nem res è Clero, p
illu quouis negotio
Vt vero solus a
vica

ibus appropinquat
one obscura non en
cepit; ni prout
dibus manibus
trac. Apollo's re
monem expulsi
nit, sinu que co
ad Christi oale ad
dam animos re
ammati in Apo
que atrepter casu
leare compulerun
Christi Iesu nomine
vi, vrbem cum extu
niatione introitu
oastitutus, in reg
are non desinit, le
ntes Christo conu
ficio, aduersus ho
porum spatio, Re
uocero tradidit, v
demonis seru r
esseret, & Christia
ospete saus persun
Rufi patris sitam
marum lucto susci
tenti reituit. Era
i professione alienu
expedationem van
itam reuocata m
gaud o affectus, v
omni cui fectis con
are, virg nemque fi
o libenter conse
d aures Cæsar's per
m dignitate exiit, &
rica

vicatio Messalino in mandatis dedit, vt Apollinarem
vi mala coactum, Ioui cæterisque dijs supplicem redde
ret. Nihil à Messalino intentatum relictum. Nam vt
instituta cum Christi Apostolo disputatione insupera
bilem eius animum cognouit, protinus vestrbus nuda
um fustibus mactari iussit; inde in eculeo su pensum,
uarijs cruciatuum generibus torqueri. Porro Messa *Fustibus*
iouis, visa martyris inuicta fortitudine, admiratione *caditur, &*
defixus, clamauit; Quid quaeso præm j pro histam *in eculeo*
trocibus expectas supplicijs? Cui martyr: *Qui perse-*
torquetur.
uerauerit in finem, hic saluus erit. Et si quis in Christo *Mart h, 10.*
portuus fuerit, viuet. Hæc est remuneratio Christiano
um. Hoc martyris responso Christiani omnes incredi
bili gaudio persusi exultabant; quidam vero è tortori
bus, qui cæteris sæuiriæ palmam præripere conabatur,
i malo dæmone correptus subito expirauit. Messalinus
nterim in nouis semper inferendis supplicijs laborans;
Effandite, inquit, in plagas bullientem aquam, vin
ctumque graui pondere ferri sub præconis voce ad na
am abducite, vt Illyrico damnatus exilio, longioribus
stratus pœnis ad mentem redeat. Appollinatis autem
conuersus ad Iudicem, Cur, inquit, si impijssime, cur, *Os eius la-*
quam, non credis in filium Dei, vt possis vitare æter
nos gehennæ cruciatus? Tum indignatus Messalinus, *pidibus con*
tunditur.
os eius lapidibus contudi iussit. Qua immanitate com
mor. Christiani, impetu in gentiles facto, ducentos truci
dârunt. Nec Messalinus pœnæ expers fuisset, nisi fuga
intentos capiti suo mucrones declinasset. Porro bea
tum Apollinarem horrido conclusum carcere inedia
confici iussit. Sed fuit vir diuinus angeli ministerio refe
ctus, & viribus ad maiora perferenda egregie auctus. In
teriecto deinde quadriduo, vt audiuit Messalinus, Chri
sti seruum, quem extinctum credebat, nouo insuper *Mictitur*
in exilium.
corporis animique donatum robore, clam iniectis ei
carentis in exilium deportari iussit. Adiunxerunt se com
mites tres è Clero, præcipua religione viri, qui fidelem
illi in quouis negotio operam præstiterunt.

Vt vero solus anchoris in altum prouecti sunt,

Q3

subito

*Naufragio
cum suis
Clericis &
duobus mi-
litis ad-
litum ej-
citur.*

*Sanat le-
prosum.*

*Redis Ra-
uennam.*

*Templum
Appollinis
euerit pre-
cibus.*

subito coorta tempestas nauem allisit, omnibusque miserando spectaculo fluctibus haussis, solus Christi seruus cum Clericis & duobus militibus ad litus eiec-
tus est. Et quidem milites, relictâ confestim idolorum superstitione sacro fonte lustrati sunt; Apollinaris vero in Moesiam profectus, Euangelium, nullo tamen opere pretio, prædicauit. Erat viri cuiusdam primarij frater lepra horrendè deformatus, cui vir sanctus in Christi nomine sanitatem contulit, & ad Christi fidem baud inuitum adduxit. Inde Danubij littora terens, vberiores prædicationis suæ fructus collegit. Sed vix primùm barbaris innotuit, hostem cum idolorum esse, de nece illi inferenda consilia inierunt. Quo cognito, in Thraciam profectus est; vbi in quadam ciuitate idolum vnum omnium celeberrimum negabat se deinceps responsa dare posse, nisi discipulus Petri Apostoli Iesu Christi, profectus esset. Facta ergo inquisitione, repertum tandem Christi seruum, plagis multis concisum in Italiam remiserunt.

Tidennium iam vir diuinus incertis vagans sedibus, per varia loca læta Euangelij semina sparserat, cum Rauennam reuersus, summa cum exultatione excipitur, & festiuo cum hymno ad intermissa Christianæ Reipublicæ gubernacula admoetur. Cumque die quodam in Cylenæi Senatoris possessione rem diuinam faceret eorumque fidelium cælesti pabulo reficeret, repente barbari lymphati amentesque irruunt, vinctumque Apollinarem, multis plagis impositis, ad forum pertrahunt. Ibi communi omnium sententia decernitur, vt ad Apollinis simulacrum dueretur, indignus videlicet loui conspectu. Adductus igitur Christi seruus in sanum, ingenti interim tam Christianorum quam gentilium multitudine exitum rei præstato ante, primo inani simulacri male precatus, pias ad Christum preces fudit, moxquæ dissoluto idolo, sanum ipsum euersum est.

Gentiles eo facto commoti, vineulis constricti Thauri ludici necandum tradiderunt. Is congregatis viris totius nobilibus, na martyrem compellauit, Or-

me, ne quid cel-
deramus. Cum v-
mitudine, quæ mor-
nem admirari, qu-
ut. Dic to, est ne al-
pollinaris; Nulla, e-
ne Domini nostri le-
claudranda hæc mira-
us, cui erat firmus abi-
en meū à miserand-
hæc. & ego Christo tu-
us te flammis menda-
mota; Veni enim m-
tribuit, & Thaurum p-
nos, Christianos facien-
tem Iudex anois admi-
pæd o eam conserua-
multiplicentem bene-
re infideli que tutum

At vero temploru
quod optauis diu sap-
nis apud Ve pastora-
tū uat, vt hominem
bos quemadmodum
tem rita pararet, n-
contagione & inte-
fianus, sceleratoru
eum exiliu reum esse
bat, irrogauit iniuri-
ant. Ea sententia Re-
uistris & patricijs,
multiplicatus, compre-
hod. eundem tradi-
applicis eum pect-
uine, cum occu-
uorum nostri cla-
moribus innotuit,
am tam diu macta-

ist, omnibusque
is, solus Christi
bus ad hunc cie
onfest. in dolorum
t, Apollinaris vero
nullo tamen ope
usdam primarij fra
vit sanctus in Christi
Christi fidem hauri
bra terens, vheriore
ed v. primum bar
um esse, de nece illi
pito, in Thraciam
Pe idolum vnum o
deinceps responsi
osoli Iesu Christi
one, repetum tan
toreisam in Italia
ris vrans sedibus
na sparserat, cum
exultatione expro
pilla Christi anaz Re
umque die quodam
em diuinam faceret
o reficeret, repente
nt, victumq; Apol
d forum perturbauit
eemur, vnde Apol
gous videlect lous
seruus in sanum, in
quam gentiliū mul
mo mani simulacro
rees fudit, moxque
sum est.
ineulis constitum
runt. Is congregati
a compellauit. Oxi
mo

nus te, ne quid celes eorum, quæ maxime ex te scire
desideramus. Cum videremus maxima te populi cinctū
multitudine, quæ mordaci ubi adhæret, venit nobis in
mentem admirari, quæ virtute res adeo stupendas effi
cias. Dicito, est ne aliqua in te diuinitas virtus? Cui
Apollinaris; Nulla, est in me diuinitas, sed est hæc vir
tus Domini nostri Iesu Christi, qui credentibus in se
admirandā hanc miraculorū virtutem contulit. Thau
rus, cui erat siuus ab ipsa nauitate cæcus; Si, inquit, si
um meū à miserandis va de tenebris liberaueris, pro
fect. & ego Christo tuo nomen dabo. Sin minus, noue
re te flammis mendacio tuo debitis exurendum. Nec
nota; Venienti in medium cæco, Apollinaris lumen
tribuit, & Thaurum procere quæ, rei nouitate stupefa
ctos, Christianis sacris supplices initiauit. Thaurus au
tem Iudex anais admodum quatuor, in quodam suo
pæd o eam conseruauit, & rem Christianam occulte
multiplicantem benigne habuit, & à barbarorum furo
re insidiisque tutum conseruauit.

At vero templorum Pontifices inuidia tabescentes,
quod optatis diu supplicis eum afficere non possent, apud Ve
spasiani Imperatorem calumniis cer
tā uat, vt hominem maleficum & turbulentis errori
bus (quemadmodum asserbant) populū subuerten
tem vita priuaret, ne facta pestis ad Reipublicæ totius
contagionem & interitum permaneret. Ig tur Vespasi
anus, sceleratorum hominum calumniis impulsus,
eum exilij reum esse denunciauit; Nam si diis, inque
bat, irrogauit iniuriam, ipsi potentes vindictam expe
tant. Ea sententia Rauennam allata, Demosthenes vir
illustris & patricius, sed ethnicismi erroribus vehemēter
implicatus, comprehensum Apollinarem Centurioni
custodiendum tradidit, vt interim quibus potissimum
supplicis eum perderet excogitaret. Porro Centu
rio ille, cum occulte Christianis rebus studeret, Chri
sti seruum noctu clam dimisit. Sed ubi res dæmonum
cultoribus innotuit, eum insecuti, non longe à porta fu
erant tam diu mactauerunt, donec plane extingui crede

*Cacored-
dit lumen,
& Iudicem
procere/ff
conuertit.*

*Accusatur
apud Vespasiani
Imperatorem
calumniis cer
tā uat.*

*Vespasiani
responsum.*

*Felicitissime
moritur.*

rent. Sed ante lucem à discipulis collectus, eorumque singulari diligentia recreatus, in vicum leproforum perductus est; vbi post dies septem de corporis ergastulo lætus ad cælestis patriæ regnum feliciter commigravit, postquam Ecclesiam illam annis 680 & viginti mense vno & diebus quatuor, inter varia certamina in exhaustis laboribus administrasset.

*C. Baron.
in notat.
mag. Rom.*

VITA S. LIBORII ECCLESIAE CE-
nomonica Presulis Quinti; Ex ea quæ est optima
fide apud V. P. Laurentium Surium. Claruit tem-
poribus S. Martini Antistitis Turonensis; qui
floruit (iuxta C. Baron. Tom. Annal.

4.) Anno Domini 386.

& reliq.

*12. Julij.
Patria eius
& genus.*

Sanctus Liborius ex Gallis originem ducens, & Sparentum haud ignobili ortus prosapia, clarissimam patriam suorum claritudine meritorum amplius illustravit. Siquidem ab ætate primæva, manuum in bonis actibus eor gerebat: neque illecebris voluptatum carnalium, ut ætati lubricæ moris est, animo cedens, neque vitio lenitatis indulgens. Porro flagrantissimo discendi accensus studio, cunctarum fere sibi utilium scientiarum scripturarum satagebat intentus auditor acquirere: quas postmodum, in quibus opus esset, valeret facundus præceptoringere. Denique simul cum processu temporis, probitatis ac prudentiæ proficiens incrementis, ita in brevi maturitatem virilis ornabat ætatis, ut acceptus apud omnes, & tam honore, quam amore dignus haberetur.

*Qualis in
statu exte-
rioris secu-
lari.*

Postquam autem tam vitam quam habitum secularem cælestium præmiorum intuitu dereliquit, & vere à Domino in suam ecclesiasticam sortem, Cleto associatus, ac officii est sanctus ecclesiasticus, amplius totum se divino cultui visus est mancipare. Vnde Patavi

visi

lectus, eorumque
v. cum leproforu
e corporis ergastio
et. inter commigra
nis octo & viginti
varia certamina in

CLESIAE CE

ea qua est optim.

um. Clauit tem

Curonensis; qui

m. Annal.

86.

ginem ducens, &

prolapia, clausu

ne mentium an

ne primaua, mau

neque illecebris ro

raz moris est, an

is indulgens. Per

stusio, cunctarum

tarum satagebat in

postmodum, in

is preceptor ingere

temporis, probat

is, ita in breui ma

receptus apud o

more dignus habere

nam habitum secu

tu dereliquit, & re

cti, Clero associa

c. s. ampli us totum

pare. Vnde Patavia

vir sanctissimo Cenomanorum Antistite, omnium
ingenti merore è viuis sublato, totius populi vnani
enti assensu, regulariter Pontifex ordinatus, ad Ecclesiam
Christi reg-men, iuxta morem Canonicum assum-
ptus est. Et quod eundem haud illum tantæ dignitatis hono-
res, solitæ religionis mutare potuere mores, nec Eccle-
siasticorum occupationes negotiorum quicquam ex
quotidiana diuinæ laudis & placationis seruitute præ-
mittere cogere, quinimo tanto tam instantius ad-
augere curauit, quanto iam non suæ solius, sed multa-
rum animarum salutis causâ recte se viuere debere
suebat.

Igitur Dominici gregis pius pastor, commissis sibi
omnibus duplici quidem adh. bita cura, exhortationibus
& exemplis, iter ad æternæ vitæ pabula querenda, &
spiritualium morborum, dira contagia vitanda, de-
monstrando eximium ex eis acquisiuit lucrum; mul-
tos enim ab iniquitate conuerxit, & rectitudini vitæ fi-
leique restituit. Habuit hoc vir sanctus præ cæteris
eius temporis Pontificibus, religionis & Dei amoris
indiciu speciale, quod omnia, quæ ad eius laudem
augiter celebrandam, & Ecclesiastici cultus officium
petiunt, totis nisibus amplificare, prouehere, atque
ornare contenderit: & exceptis his, quæ sibi suisque ad
quotidiani victus & vestitus necessaria, quibus solis
contentus erat, vix sufficere poterant, nec non & his,
quæ ad egentium & inopum sustentationem larga
manu solebat expendere, reliquos omnes redditus E-
piscopaliu possessionum, omnes quarumlibet re-
rum census, qui sibi ex omni sua diocesi debebantur,
vel si quid ex fidelium donationibus conferebatur, ad
exhibendam Ecclesijs congruentem ornatum, & no-
ua quæque oratoria in locis, quæ ad hoc opportuna
videbantur, construenda deputauit.

Quorum constructionem, primum diuinæ seruitu-
tis multiplicandæ intuitu aggrediebatur; dehinc etiam
plebium commodi ac pariter & salutis prospicere pie
meditabatur: vt ad Ecclesias cum suis sacerdotibus

Q s prope

*Creatur
Cenoma-
norum An-
tistes.*

*Qualis in
Episcopatu*

*Diuini
cultus stu-
diosissimus*

*Septende-
cim adifi-
cat basili-
cas.*

prope positas facile confluere, orationum studiis as-
suetudine, regenerationis gratiam consequi, documen-
ta sacra legis audire, caelestium sacramentorum cele-
brationibus interesse, atque omnia Christianae leg-
is & religionis iura discere & exercere valerent. Hac
igitur pia intentione decem & septem sacris aedibus
nouiter constructis & dedicatis, suam parochiam ita
omnem illustravit, ut in qualibet eius parte popu-
lo degenti aliquam orationis domum vicinam esse
constaret. Obseruandum vero omnino censuit, ne
qua ibidem legitimis horis die noctuque factorum in-
termisso fieret officiorum: quibus sanctae & indiui-
duae Trinitati debuit gratiarum actiones & laudes re-
ferrentur.

*Ordina-
ones eius.*

Legitur fecisse Ordinationes nonaginta & sex:
Ordinasse vero presbyteros ducentos decem & septem;
Diaconos centum septuaginta sex: Subdiaconos non-
aginta tres. Reliquorum quoque graduum ministros,
quantum sacris officiis congruum & sufficiens esse vi-
debat. Habuit praeterea bonum testimonium etiam
ab his, qui foris sunt; sic si quidem religionis constan-
tiam ante Deum seruabat, ut tamen proximorum o-
culos non offenderet; sic humano foris studebat pla-
cere iudicio, ut diuinis obrutus non displiceret in oc-
culto. Ita per omnia verus Dei cultor illi merito Pon-
tifici comparatur, quem sine querela Domino seruiss-
se euangelica laudat historia; nisi quod hic tanto praes-
tantioris fuerit sacerdotij praesul, quanto figuram ve-
ritatis, quanto legem veterem noua Christi gratia tran-
scendit.

Luc. I.

Cum autem diuinæ maiestati complacuit, pos-
tam egregia tot annorum certamina, victorem ho-
stis antiqui militem suum aeterno premio glorifica-
re, anno qui nongesimo Episcopatus sui, corporis
diuturni re, cum molestia ita fatigati permisit, ut adesse sibi diem
Episcopatus exitus sui non dubitaret; quo tempore S. Martinus E-
piscopus Turoensem regebat Ecclesiam. Cui inter
sanctissimi illius, quibus assidue serui solebat, angelicae collocationi
myre

modera, etiam
pote est, ut sancti
cultaret; cui obtem-
peram ingressus, in-
patis positum, & ca-
murus erat omnimod-
posset referre, quan-
quam diuina, quan-
tint eorum colloqui

Igitur sacerdoti
tore, suarumque ex-
taliatis vnculis le-
Cuius venerabile e-
congruo ad Ecclesi-
stolis sacrae duci, &
to die populum om-
prosum nimis & inn-
amorem erga pasto-
rum fontibus te hab-
et doctrinae admo-
dum ordinavit E-
Indictione 14. Lud-
Paderbornam fute-
ficata miracul. s. cu-
dorum, mutorum, s-
tam debiliū atq. s-
venerandum eius tu

VITA S. BIRGITAE
viduae. Ex ea qua s-
P. Laurent. Surius
Relata in num-
non

S. Birgitta, illustri
D. L. oriunda

mysteria, etiam hec ex diuina reuelatione præcep-
tum est, ut sanctum hunc in infirmitate positum
visitaret; cui obtemperans atque urbem Cenomani-
cam ingressus, inuenit beatum præsulem iam in ex-
tremis positum, & cælesti quidem gaudio, quod intra-
tus erat omnimodis intentum. Hic vero quis digne
posset referre, quanta ab eodem lætitia susceptus sit?
quam diuina, quam spiritalia, quam cælestia fue-
rint eorum colloquia?

Igitur sacer Antistes, præsentē sibi tanto consola-
tore, suarumque exequiarum prouisorē, solutus mor-
talitatis vinculis lē us ad regna cælorum conscendit.
Cuius venerabile corpus S. Martinus cum honore
congruo ad Ecclesiam extra urbem duodecim Apo-
stolis sacram duci, & in ea sepeliri iussit. Sequenti ve-
ro die populum omnem, qui ad tanti viri exequias co-
pulos nimis & innumerabilis conuenerat, & internū
amorem erga pastorem suum largissimis lachryma-
rum fontibus testabatur, in Ecclesiam conuocans, san-
ctæ doctrinæ admonitionibus consolabatur, eiq. Vi-
ctorium ordinauit Episcopum. Porro anno salutis 836.
Indictione 14. Ludouici Imperat. 13. factæ eius reliquæ
Paderbornam fuere translata; eximij in itinere glori-
ficatæ miraculis, curationibus, quippe cæcorum, clau-
ditorum, mutorum, surdorum, dæmoniacorum, & alio-
rum debiliū atq. languentium: quæ etiamnum apud
venerandam eius tumulum sæpius ostenduntur.

mus Pon-
tifex anno
386. Ecce.

luxe Tom
4. Annal.
Baroni.
Eius vitæ
habet le.

Horii No-
uemb. Visi-
tatur à S.

Martino
S. Liborii.

Moritur
f. liciter
beatissi-
mus Pra-
sul.

Victorius
eius suc-
sor.

Praclaris
coruscant
miraculis,
in Trans-
latione
Paderbornæ
Nati.

VITA S. BIRGITTAE, ALIAS BRIGITTAE,
viduae. Ex ea quæ sincere conscripta habetur apud V.

P. Lauren. Surium. Obiit autem an. Domini 1373.

Relata in numerum Sanctorum a Bonifacio
nono, Summo Pontifice.

C. Baroni
in Not.

Marty-
rolog. Romæ,

S. Birgitta, illustri admodum prosapia in regno Sue-
diæ oriunda, non modo parentes, sed & illustres
alios;

23. Iulii.

& Illustris

*gine Profa-
pia in Sige-
dia.*

*Parentes
gine.*

*Traditur
mater iere,
defuncta
matre, na-
trienda.*

*Nubis Vi-
phoni &
toto anno
vivunt
continua-
tor.*

Deut 31.

auos, proauos, abauosque ea habuit pietate & religio-
ne conspicuos, vt exemplo Abrabæ, aliorumque pri-
scorum patrum, quamuis diuitijs abundarent, vitæ ra-
tione conuersione veros se in hac terra peregrinos de-
clararent. Patri Burgerus nomen fuit, matri vero Si-
gridis; cuius pater regio sanguine procreatus, maxi-
mam auri argenti que vim in Ecclesiarum constructio-
ne liberaliter expendit, amplissimosque redditus ma-
gnificentia sua dignos dotis nomine iisdem assigna-
uit. Porro Birgitta in lucem hanc non sine magnis su-
turæ sanctitatis iudicij edita, anno ætatis suæ plus
minus septimo, matre iam vitæ muncie sanctissime
perfuncta, mater teræ, insigni prudentia & religione
matronæ disciplinæ imbuenda est tradita. Vbi præ-
claris quibusdam sanctitatis præludijs vitam ita iusti-
tuit, vt & mules Christi consolationibus & inimici et-
iam terroribus indices ad maiora vocaretur. Facta vero
nubilis, pater eam cuidam adolefcenti, cum generis
claritate tum prudentiæ opinione illustri, despondit:
vt familiæ vniuersæ maiorem dignitatis splendorem
adferret. Erat is sponsus Nericiæ princeps; Vpho de
Viphaso nomine; qui virginem spectabili morum e-
legantia præditam castis adeo amoribus prosequen-
tibus, vt nefas esse duceret carnalibus eius amplexibus
fui. Anno itaque integro se continuit, virginemque
pudicitia deditam hortabatur, vt ardentibus serui-
precebus incumberet, quo prolem omnipotentis De-
seruitio perpetuo consecrandam generarent. Inde a-
mori mutuo ita incubuerunt, vt semper tamen sacro
Quadragesimali tempore, diebusque solennibus, &
sexta qualibet feria à carnali copula abstinerent, car-
nemque disciplinis asperioribus ad virtutem ornatum
exercent. Porro mater Birgitta, vt primum proli-
bus à Deo ditata fuit, tanquam aquila prouocans ad
volandum pullos suos, & super eos volitans, eas ad o-
mnem sanctitatem sollicitè educabat: adhibens illi
præceptores, qui eos in fide & moribus instituerent.

Loca autem & personas omnes suspectas vbi que
decli-

debat: semper hon-
ganare conspicuos a-
amma inimica, ius
noa quæ ad identit-
manuum in eum
B b'ia legens; nu-
quin s' offit i' b'ente
gys & orat. or b' re se
modum reddet. Q
superbus benigna p
tari possit. Ha beba
reputas: quibus & ip
amero inferuabaz, la
Maritus autem ei
ers, & ex præcipuis R
neus virtute & gratia
tibus delectabatur se
ipontanea quadam
pe, summa eiudem vo
porum are peret, seq
ita ord. ais C ilertien
seuiter peregr. Quo
mona, facultatibus
sedulo animam ad
Cumque animi dubi
gnoen te dicare velle
celo fuisse, vt cuncta
Marthiam, sacerdotum
tam discretionem spiter
tetur: seque suaque
retur.
Tunc Birgitta ni-
bitum mutauit, &
tina VVastenz cen-
sistum, p. um, & ca
ritate controuersia,
pro ille faterentur. I
bitum eius vitæ m

pietate & religio-
 ne, ab omnique pri-
 vatione purgati, vna re-
 vera peregrinos de-
 stitit, matris vero si-
 procreatus, mar-
 itum constructio-
 neque reclusus ma-
 rine ipsam assigna-
 non line magni lu-
 minis aetatis lux pte-
 rone fancti flim-
 enta & re g ca-
 raita. Vbi pra-
 ijs vitam ita iusti-
 bus & iuniori et-
 neatur. Facta veri-
 fcenti, cum generis
 lausti, dependit
 ratis splendorem
 neceps: Vpho-
 rebus li motum &
 peribus prosequen-
 bus eius amplexibus
 nituit, virginemque
 ardentibus serm-
 onibus impotentis Lu-
 gentiaient. Inde a-
 mper tamen sacro
 que foemibus, &
 adfuerunt, cau-
 rem omnem
 reprimum proli-
 qua p. p. vocas ad-
 volitans, cas aco-
 nat: adh. bens illa-
 bus insisterent.
 nes suspensas vbi-
 depli

Pia rino
quoridia.
na exercis
tio.

Alpba m^o
ritus eius
sic Mona-
chus.

Doctor
Matthias
spiritalis
pater S.
Birgitta.
Nomen or-
do S Bir-
gitta.

*Constantia
eius.*

indigne ferebat, calumniabaturque ex sana parum mentis iudicio provenire. Sed illa calumniarum patiens præclare secum statuebat, nullis hominum persecutionibus à suscepto instituto vel latum vnguem recedere; illud subinde ad mentem reuocans, quod sicut laudantium præconia malam conscientiam non sanant; ita nec bonam vituperantium conuicia lædere.

*Vestitum
& Lectum
eius.*

Triginta ab obitu mariti annis, spreto linearum vestitum vsu, excepto capitis velamine, aspero clitorio carnem macerabat; humus vero tapeto simplici instrata, delicata matronæ membra, longo fessa peruiugio, ad somnum excipiebat. Sexus quibuslibet ferijs, ignitas cerei ardentis guttas in nudam deponebat carnem, & herba quadam amarissima palatum excruciebat, ut memoria suppliciorum Christi menti impressa tenacius inhaereret. Nodosis insuper & asperis sane ligaminibus, die noctuque corpus terebat, & confessione, animi labes vel leuissimas sexta qualibet feria expiabat: notaque mente commentationi passionis Christi, cuius consideratione potissimum afficiebatur, nauabat operam. Pauperratis & obedientiæ vero studium adeo semper adamauit, vt res & facultates suas omnes alteri dispensandas commiserit, & quoties inde vel in suos vel aliorum vsus aliquid conuerti cuperet, summa cum humilitate in Christi nomine id sibi dari petebat.

*En vt memoriam
agat passionis
Christi.*

*Paupertas
eius.*

Biennio in domibus Aluastæ monasterio vicinis ex obedientia morata fuerat, cum iussa Christi mandato peregrinationis suscipere labores, Romam venit, vbi Sanctorum limina singulari deuotionis studio visitauit. Inde Hierosolymam profecta, loca omnia Christi supplicijs insignita lustrauit. Ibi vero plurima de statu regnorum cognouit, & diuinius intrinsecus visitationibus mirifice illustrata fuit. Persolutis autem ex animi sententia votis, inde Romam redijt, vbi multo deinde clarius sanctitatis illius splendor indices eluxit. Et quidem tanta fuit illius animæ mentisque puritas, tantus nitor, vt non modo

Venit Romam.

*It Hierosolymam: &
inde remanet
Romam.*

XXII
indignam peccati fa-
reus quorum homin-
um esset. Si quis eni-
bus contaminatus
conetur, adeo tet-
mix posset subsistere
nar.

Anie autem quat-
amachius inuac-
erit labores & dolor-
Romæ vero v-
crefcentis, cam paul-
Aluastæ celebrata, fact-
is corporis vinculis es-
fectu cum alijs frequ-
pone exhilata fuit
habito cum honore
ponatur, ibi demum
ntegro multis admo-
let, inde sublatum ad
opera filiarum Catha-
rum virtute trans actu-

MARTYRIVM
gimus; Ex martyrolo-
nensi. Passa

Christina Virgo
Italiam lacui Vu-
Christi nomine certa-
mictus, nefanda
ma, varia multiplici
quæ filia Christum
ribus str. buit, deo
rem. sanctæ ad vsus
hor-

et sana parum men-
tium arum patien-
tium persecuti-
onem recede-
ns, quod fieri lau-
dat non sanant
et a laedere.

s, spreto linearum
line, aspero ellice-
tapero simplici-
tatis, iugo fella pet-
it, quibuslibet fe-
necundam depon-
tissima palatum ex-
Christi mentim-
insuper & aspe-
ritus terebat, & con-
fessa qualiter se-
ntationi passionis
mum afflictebatur,
cedentia vero stu-
es & facultates suas
et, & quoties inde
d conueni caperet
nomine id sibi dari

et monasterio rici-
cum iussa Christi
labores, Romam
lari deuotionis stu-
profecta, loca om-
ant, ibi vero pluri-
& diu uis intrinse-
ta fuit. Perfolu-
s, inde Romam
sancti tatis illius
n tanta fuit illius a-
itor, ut non modo
ho-

horrendam peccati faciem ipsa in se horreret, sed *Valde os*
nec in quorum hominum praesentiam ullo modo fer- *faciens pec-*
repossent. Si quis enim vel mortiferi alicuius pecca- *cato mor-*
tali contaminatus illi astaret, vel fraudulenter lo- *tifero ob-*
queretur, adeo tetrum ex eo factorem hauriebat, *noxii.*
ut ex pisset subsistere, & mox nates obstruere cog-
eant.

Ante autem quam Hierosolyma rediret, febri &
tomachi infirmitate correpta, eam terra marique
inter labores & dolores anno integro patienti sit è tu-
t. Romae vero vs morbi indices magis magisque
xerescens, eam paulatim confecit, ac postremo cum
Alba celebrata, sacros. percipisset sacramenta, solu-
is corporis vinculis eam ad Christum (cuius con-
pectu cum alias frequenter, tum praecipue in mortis
gone exhilarata fuit) transmissit. Corpus eius fuit
lebitum cum honore ad monasterium S. Laurentij de-
portatum, ibidemque sepulchrum. Vbi postquam anno
ntegro multis admodum miraculis clarum quoru
et, inde sublatum ad cenoobiam Vasthenz studo &
opera filiae eius Catharinae non sine magna miraculo-
um virtute translatum fuit.

Moritur
Roma.

Roma trans-
fertur in
Suediam.
Multa ad
eius sepul-
chrum
miracula.

MARTYRIUM S. CHRISTINAE VIR-
ginis; Ex martyrolog. Adonis, Archiepiscopi Vien-
nensis. Passa est circa Annum Domi-
ni 300.

C. Baron.
in Not.
Martyr.
Roman.

Christina Virgo claris natalibus orta, Tyri apud
Italiam lacu Vu sino finitimam, praeciarum pro
Christi nomine certamen iniit. Pater eius Virbanus
praefectus, nefanda daemonum superstitione corami-
natus, varia multiplici auro ornata coebat simulacra,
quae pia filia Christina in frustra comminatus paue-
ribus destruxit, deosque aureos, patris nihil fatorem
verita, sancte ad vsus egenorum transtulit. Quo cogit-

24. Iulij.

Christina
iubente pa-
tre dire-
cadi: ur.

*Virile ani-
mi Virgo.*

*Torretur
ignibus.*

*Adulti con-
uertuntur.*

*Sagittæ
confixa
obiit.*

*E. Baron.
Tom. 1.
Annal. &
In Not
Mart.
Roman.*

As. Iulius.

to, parens Urbanus a lapis eam cædi, verberibus lan-
ari, & ferro denique catenisque onustam in carcerem
conici iussit. Post hæc iterum ad tormenta educta fu-
it; cumque crudelissimè laniata, sanctissimæ illius car-
nes in terram defluerent, illa animo plane virili suas
ipsa carnes patri in faciem proiecit. Inde alligata rotæ
igni supposito, oleoque desuper infuso diutissime tor-
ta fuit; sed flamma vi magna erumpens, ingentem
turbam (mil egentes fuisse scribunt) interfecit.
Ipsa vero è loco supplicij ad carcerem reducta; angeli
co ministerio integrè sanitati reddita est. Deinde
cum magno saxi pondere in lacum Vulsinum præcipi-
tata, angelicò præsidio liberata est.

Inter ea certamina patri in dignitatè successit Dion-
qui multis iterum supplicijs certamen renouauit, vir-
ginemque vehementer affixit, modisque omnibus ad-
cultum Apollinis, quod ille simulacrum colebat, eam
traducere conatus est. Christina vero precibus suis id-
olum subito in favillam redegit. Quo miraculo tria
hominum milia, impii superstitione relicta, ad san-
ctissimam Christi sacra transierunt.

Nouissima autem Iulianus Dionis successor, pos-
tulat certamina, post fornacem candentem, ubi diebus
quinque illæsa permansit; post serpentes à venefico
immissos, sed Christi fide superatos; post abscissionem
linguæ, sagittis eam configi præcepit: neque martiri-
cium magno fidelium gaudio consummauit. Cor-
pus eius honorifice afferuatur Panormi in Sicilia.

MARTYRIUM S. IACOBI MAIORIS, FRA-
tris B. Ioannis Euangelistæ; Ex eo quod est a Ioachimo

Perionio Benedicuno, eleganti stylo conscriptum.

Passus est anno Christi 44. Claudii Imp. 2.

sub Herode Agrippa

Iacobus Zebedæi filius, Ioannis autem Apostoli &
Euangelistæ frater, à Christo hoc ordine, ut Mat-
thæu

verbenibus lan-
tissimam in carcere
mentia educta fu-
necissimam illius car-
no p'ane ritui sunt
lase alligata rota
suo diuissime tot
ampens, ingenter
bunt) intersepe
em reducta; angel
dita est. Deinde
Vallinui praecepi

ate successit. Dicit
non renouauit, vi-
dē seque omnibus ad-
ecum colebat, car-
to preebus suis id-
Quo miraculo tri-
que relicta, ad san-

on's successor, post
ndentem, ubi diebus
serpentes a venefico
s; post ab cessione
pit: seque marty-
onsummauit. Cor-
ormia in Stella.

MAIORIS, FRA-
quod dicitur Ioachim
p'lo scriptum.
Claudi Imp. 2.
da.

s autem Apostoli
oc ordine, vt Mar-
thae

aus scribit, discipulus delectus est. Cum Petrus &
ndraas eius frater in naui essent, retiaque in a-
iam capiendis piscibus emitterent, Christus, illis *Matth. 4.*
disciplinam vocatis, longius progressus, Iacobum,
quo dicimus, & Ioannem in naui animaduertit,
a cum Zebedæo patre retia rescindentes; quos cum
oneret vt se sequerentur, illi sine mora, relicto pa-
re, abiectisque rebus, eum secuti sunt; quod de
cipinæ ratione intelligendum est. Neque enim
aristas quenquam ex discipulis Apostolum separa-
n delegit, sed cum magnam iam discipulorum nu-
erum, partim nouis inauditisque operibus, partim
æ quam integerrimam agebat opinione, sibi adiun-
set, ex tanto numero duodecim modo selegit, quos
postolorum appellauit nomine: quod in monte sa-
um esse Lucas commemorat. Iacobus autem hic; *Luc. 6.*
us vitam scribimus, quantum apud Christum gra-
& amicitia valeret, hinc intelligi potest, quode-
n die quamdiu vixit in ijs habuit semper, quos ex-
is quasi arbitris ad res præcipuæ charitatis iudices
tribuit. Nam & in monte, in quo tum eius facies *Matth. 17.*
in mo splendore illustrata est, tum vestes simili can-
te nitere, vna cum alijs duobus Petro & Ioanne,
tæ gloriæ suæ testem futurum duxit, & prædic quam
utis hominum causa interficeretur, cum duobus *Matt. 26.*
dem ad unctis secretevit à cæteris. Eum quidem ab
rode * iecari permissum esse Lucas in Actis Apo-
orum commemorat: sed quoniam ad alia prope-
as rei ordinem prætermisi, non erit alienum pauca,
eius & doctrina & morte dicere.

Ei Samaria & Iudæa provinciae obrigerunt; quas *Hermoge-
nes magus,*
m docendæ veritatis causâ peragraret, atque in
blicitis conuentibus palam ac liberè Christum Dei *Phileum*
ium esse profiteretur, Hermogenes quidam magus, discipulum
sepulum quendam ex suis Phileum nomine, ad il-
m misisse dicitur, eo consilio vt eum refelleret. Quo-
m ille adhibitis aliquot Pharisæis venisset, conare *ad Aposto-
lum mit-*
rque docere, Iesum Christum, cuius se Apostolum *rit, vt eum
refellat.*

commemoraret, non esse, ut ipse predicabat, Dei filium
Iacobus ei facile restitit, eumque in scriptis resciluit
ut ad Hermogenem rediens hanc magna claraque vo-
ce victus à veritate dixerit. Iacobum, ô Hermogenes
cum, qui se Iesu Christi & servum & Apostolum
esse confirmat, scito abs te vinci superarique non pos-
se. Nam & cacodamones, eius appellato nomine, &
hominum corporibus ejus ac expelli, & caris pectus
num oculorum aspectum restituit, & eos qui ephan-
tia infecti erant purgari, vidimus. Quæ nam no-
tuam ab inferis eum excitalle, nonnulli, qui maxime
mecum necessitudine coniuncti sunt, asseverant. Qui
multa? Scripta divina omnia memoria tenet, quibus
docet non alium esse Dei filium, nisi Iesum, quem tu
dei in crucem egeris. Ita que si consilium, quod tibi
magistro discipulus, sequare, veniensque ad eum ven-
am petas, melius certe tibi rationibusque consule.
Si enim hoc neglexeris, artem istam tuam scito nih-
tibi deinceps prodesse posse. Nam quod ad me ait ne
hoc tibi velim persuadeas, me ad illum reverti decre-
visse, petereque ab illo maiorem in modum, ut me
suam recipiat disciplinam.

*Philetus
Apostoli
verbis per-
suasus cre-
dit.*

Hæc cum Hermogenes accepisset, ira percitus, Phi-
letum ira arte sua fixit, ut penitus se loco movere no-
posset; tumque per ridiculum, iam, inquit, videb-
mus an Iacobus tuus veniens te possit solvere. Phi-
letus, qui his verbis Apostolum male acceptum in-
sumque cerneret, misit ad illum continuo puerum
suum, qui ei hæc omnia exponeret. Apostolus
certior, ei sudarium suum ad Philetum perso-
rendum dedit, ut eo accepto hæc diceret; De mine-
Iesus Christus erigit el los, peditoque solus. Puer il-
co præcepti Apostoli parer, magnisque itineribus ad he-
rum contendit. Philetus, sudario accepto, cum ven-
ba illa pronunciaisset, statim daemonum fraudes, qui-
bus victus tenebatur, solute sunt. Quod cum res
sine summa admiratione animaduertit, contem-
pni in illaque arte Hermogenis, ad Iacobum confeg-

*Apostolum
sudario
suo Philetum
magicis
artibus
vincitum
soluit.
Psalm. 145.*

Hei

Hermogenes hinc furis quibusdam agitato ad in-
 tiam addigitur, nec quid faciat habet, ab autem in-
 ua praedium petit. Appellat Cacodæmones, eisque
 imperat, ut se ad Iacobum & hilemque conferant, eos-
 que ad se, ut de illis ipse supplicium sumeret, pertra-
 hant, sic enim fore, ut Philem supplicio, ceteri disci-
 puli à simili audacia deterreantur. Parent illi quidem,
 sed ut primum ad eum locum, in quo Iacobus orabat,
 pervenerint, protinus vocificari ac rogare cœpere, ut
 miseris cordia ipse commoveretur, se enim iam ante in-
 endij tempus ardere. Ille quam ob rem venerint, ro-
 gat, causam quam paulo ante exposui, ab eis discit, e-
 isque ut Iesu nomine, Dei Angelus soluat, clara voce,
 et omnes intelli gerent, Deum precatur, eisque imperat,
 ut ad se Hermogenem saluum & incolumem perdu-
 cant. Abeunt illi, Hermogenemque vinculis à tergo ma-
 nibusque ad Iacobum ducunt, ita tamen, ut hoc illi
 vitare obijcerent, quod ipsos eo misisset, ubi in-
 en sit conflagrasset. Perductam Iacobus stultissi-
 mum hominum appellat, quod cum huiusmodi gene-
 sis hoste rem haberet, nec consideraret, se ab illo con-
 tradicti, ut angelos suos ad ipsius perniciem exitum-
 que mitteret, quos ipse, ut in illum impetum face-
 rent, veraret. Clamare etiam tum cacodæmones, roga-
 reque Iacobum, ut Hermogenem sibi dederet; de quo
 ea consulerent, ut & illis nuntias, & sui incendia vi-
 scerentur. Iacobus eos rogat, cur Philem, qui
 dederat, non auferrent; cumque illi negarent, vel
 ostendit, quæ in ipsius cubiculo esset, se posse con-
 ingere, & se Philem docuit disciplinæ religionisque
 nostræ esse bene mereri de ijs qui male de nobis meri-
 tati sunt. Itaque cum iubet Hermogenem solvere, qui
 ipsum vinxisset, & qui vinctum à Iamone ad ipsum
 pertrahere conatus esset: liberum solvit, quem
 cum dimittere, Solatus Hermogenes per am-
 bictum stare cœpit; deinde cum ei Iacobus posita
 rem ab eo li quo vellet, fecisset, quod negaret disci-
 plinæ nostræ esse, quinquam ad eam inuicem tradace-
 re, se

*Hermoge-
 nes à da-
 monibus
 ad Iacobum
 vinctus
 ducitur.*

edicit, ob eamque
arripit se. Illi
olus eius vicem de
ere uti solitus esset
illo comite iussu
est. Ut enim co
& suis & amicis
re, repente tota
emagica conuulsi
cobum perculit, eo
Hinc se ad Apo
maiores in motu
dentem & obue
qui rogaret, quo
nderet, Si verè & ex
pus vite pœniteret.
que à Deo esse con
inquit, veram per
es codices meos, qu
abiecerim: & om
miserim. Quod cum
travit illi, ut id ac
t, quod salum esse
neraretur, & à quo
es divideret ac com
tibus quasi iussit, in
modum Diabolus
nam filius efficeret
ficta confiteri, & in
eret. Si enim tu, in
p effecers, ipse con
in te futurus est be
& benedictus ei gra
dixisset, ita Hermo
Ga ablo'uaque mo
ira iniuriatque o
celesaz à rebus ibi
dem

lem rectè satis constitutis, in Hispaniam est profe- *Iacobus in*
tus; Iudæis illic exstentibus, Christum annuntiatus. *Hispaniam*
us; Non iam enim gentibus ostium Euangelij fue- *proficisci-*
at referatum. Verùm cum parum inibi proficeret, *tur, & ra-*
on multo post H. erolymam redijt. Interim Iudæi *dit.*
um non Hermogenem modo, quem inuictum putâ. *Iudas iaco-*
int, verum etiam discipulos & amicos omnes in Chri- *cobo insidi-*
i fidem Iacobi doctrina tractatos receptosque a- *antur, &*
imaduenterent, Lyfiz ac Theocrito centurionibus, *in custodi-*
ui tum illis locis præfuisse dicuntur, pecunia largiti *am mis-*
nibusque persuaserunt, ut reducem iam Iacobum in *tunt.*
asto diam traderent. Orta autem seditione, ut sit, in
opulo, eum educi è custodiis, audireque, quemad-
modum lex iubebat, placuit. Eductū Pharizæi rogant,
ut Iesum hominem, quem inter latrones in Crucem
bātum esse constaret, publice laudibus ornaret. Ipse
am eos Abraham filios appellasset, altè petito exordio,
oc Abraham à Deo promissum esse dixit, fore, ut nati-
nes omnes illius seminis, id est, posterorum, hære-
ritatem adirent, semenque illius non Ismahele, qui
na eum Agara matre eiectus fuisset, sed in Isaco in-
elligi; cum hæc Deus ipse declarauerit his verbis. *In Gen. 21.*
Gen. 22.
Isaac vocabitur tibi semen. Abrahamum vero amicum
Dei appellatum esse, antequam præceptum de circun-
cidendo præputio à Deo accepisset, antequam Sabba-
num coleret, antequam legem vllam diuinitus latam
ognosceret, cumque amicitia cum Deo coniunctum
fuisse, non quod præputij sui carnem ipse circumcidis-
set, sed quod Deo credidisset, cum prædixisset ad om-
nes eius seminis venturam esse hæreditatem. Quod si
Abraham, inquit, gratiam à Deo iniij, cum ei fidem
hoc pollicenti ac prædicenti habuit, certe perspicuum
est, eum qui illi non credit, inimicitias cum eo exerce-
re. Cumque Iudæi quærerent, quisnam esset tam a-
mens, qui Deo non crederet, eum respondit Iacobus,
qui non crederet, seminis Abraham hæreditatem, ad
omnes gentes minimè peruenturam esse, qui Moyfi,
Esaræ, Hieremiæ, Danieli, Dauidi cæterisque Prophe-
tis,

tis , qui de Christi aduentu, morte, resurrectione, as-
cenſu uocatum, certissima dar ſſimaque testimonia
dixiſſent, ſi tem non haberet. Atque hæc omnia Iaco-
bus a Prophetis memoriter cum maxima eorum qui
aderant admiratione pronuntiavit: multaque præterea
expoſuit, quæ à Chr ſto facta ſunt & tolerata, ut
Prophætæ prædixerant.

Quibus commemoratis, sicut posse negavit, quin
Iudei qui hæc minus crederent, perperui ignis suppli-
cio afflicti essent, ac debitas penas daturi; cum præ-
sertim ijs, qui essent ex Gentibus, in Prophetarum scrip-
turis, sententisque acquiescerent. Itaque omnes qui
circumstantibus, hortatus est atque monuit, ut hæc pla-
tam gratiam tamque indignam se esse lachrymis obtem-
perarent: quæ dederent, ut nostram inquit, penitentiam
Deus pro cunctis suis misericordia & benignitate gra-
tiam acceperamque habeat, ne ea nobis eveniant, quæ
contemptoribus evenerunt: de quibus David ita scri-
bit. *Aperta est terra, & deglutivit Dathan: & operuit
super congregationem Abiron. Quæ cum dixisset, aia-
que permixta in eandem sententiam, omnes ad unum
clamare ceperunt, se peccasse, iniussit se egisse; itaque
orare, ut ipse quid agerent præberet. Illos bono
esse animo quibus, admonetque ut tantum credant, vni-
quique aqua expientur.*

Eratum Hierosolymis Abiatharus Pontifex, qui cum tam magnam multitudinem ad Christi religionem fidemque traduci moleste acerbè ferret, pecunia, Apostolum in tantam inuidiam odiumque apud Pharisæos adduxit, ut iussus scribarum vnos, in iussu in colum fane cum ad Herodem statim perduxerit: perductum n. Herodes securi * feriri iussit; quemadmodum ex eo libro Lucæ; qui acta Apostolorum inscriptus est, intelligi potest. quò in libro ille missos esse milites scribit ab Hero te qui Iacobum comprehenderent; quod factum est: tum, cum primum Iudæi ad Hermogenem infecto in eum animo esse cæperunt, intelligere debemus. Sed ad propositum reuertamur. Cum Iacobus

Psalm 105.
Molti lu
dei credite,
Apostoli
verbe per-
suasi.

Abiabn-
rus Ponti-
fex
Iosias Scri-
ba sine
vincit A-
postolum.
* gladio.
Act. 12.

Clemens

re, relatus est, et
que testimoniu
hac omnia lazo
ma eorum qu
in raque paxie
unt & tolerata,
esse neguit, qui
pe uignis sapp
s datur, cum pr
Paphlagoni
itaque omnes qu
erant, ut huc
ad hunc ob ite
que, paxie
de huc paxie
ob huc paxie
ous D. d. d. d.
athian: & paxie
eandem x. d. d.
omnes d. d.
die eod. d. d.
eretur, L. d. d.
mum d. d. d.
arus Pontifex, qui
ad Christu religio
ebat, ferret, paxie
am odium, apud
ara vult, ad huc
im paxie: & paxie
li, quoad d. d. d.
d. d. n. d. d. d.
esse n. d. d. d.
eandem, quod
iat ob huc d. d.
t, intergere d. d.
at. Cum Iacobus
Hiero-

Ierodis iussu ad locum, in quo cum feriri oporteret,
duceretur, paratissimum in via visse dicitur, orantem
se curaret. Quod cum ipse Christi nomine fecisset,
oculis Scriba ille, cum fune eius ceruicibus inieci
paulo ante d. x. co extracto, se ad illius pedes misit,
lagnis obtestans precibus, ut & sibi ignosceret, & se
uacro expiaret. Iacobus, qui hac illi tum diuino affla
ndum dicere intellexeret, protinus interrogauit,
summe Christum, quem Iudaei in Crucem egissent,
erum Deum esse crederet? quod cum ille se cre
ere profiteretur, Abiatharus Pontifex eum statim
comprehendi iussit, eo semque mortis genere, quo A
ostolum, in statu d. d. d. si quamprimum & a
acobo se disjungeret ac secerneret, & nomine Christi
malediceret. Sed cum, ut nostri loquuntur, maledictu
lius nomen, Christi autem benedictum magna voce
iceret, Abiatharus os eius pugnis cadi, eumque cum
acobo securi feriri iussit.

Cum autem ventum esset ad locum supplicij, lecto
em Iacobus rogasse dicitur, ut antequam feriret, aqua
uberet affrui. A lara aqua, qua fuit a Iosia Apostolum,
hum in Christum Dei filium crederet, quicum se cre
lere diceret, expiatus est ab Apostolo aqua salutari:
osculoque dato, frons illius consignata est. Quibus ri
e perfectis, uterque eadem hora, eodemque loco mor
e mulctatus, migravit ad Christum, s. Ka'end April.
Caeterum sacrae Iacobi reliquiae Hierosolymis in Hi
paniam sunt translatae, & in vltimis eius finibus, a
eud Compostellam in Galesia reconditae, ubi celeberrima

non modo illarum gentium veneratione:

verum totius orbis Christiani, iugi con
cursa religionis & voti ergo, pie
co untur.

Alexan
drum, te
ste Eusebio,
in historia
Ecclesia
stica.

Iosia visio
miraculo
credit, &
ab Aposto
lo veniam
petit.

Iosia os pu
gnis cadi
tur.

Baptiz
tur ab A
postolo.
Uterque
capite
plectitur.

C. Baron.
Tom. 2.
Annal.
Et in Not
Mart.
Roman.

VITA ET MARTIRIVM S. CHRISTOPHORI; cuius Acta à multis depravata inveniuntur; quod quidem non aliunde originem sumpsisse certum est, quam quod Symbolicas figuras; imperiti, ad veritatem, successu temporis transulerint. Itaque cuncta illa de S. Christophoro pingi consueta, Symboli potius, quam historie alicuius, existimandum est, esse expressam imaginem. Passus est anno Christi saluatoris 254. Sede Apostol. vacante, Decij Imperat. 2.

25. Iulii.

Patria eius.
Quod pertinet ad staturam gigantum, nihil cum doctissimo Beroso affirmare vel negare audeo.

Multos convertit.

Passus est sub Decio,

Christophorus Cananæ regione oriundus, insigni martyrio illustris, ut primum è densis ignorantia & peccatorum tenebris in admirabile Christi lumen vocatus fuit, mox eiusdem Christi amore acriter inflammatus in Lyciam profectus est: ut divinitus bonitatis diuinæ omnibus prædicaret, plurimisque à miseranda dæmonum servitute ad suavisimam Christi libertatem adduceret. Erat vir eleganti statura, menteque elegantior; vultu, moribusque ad gravitatem ita compositis, ut quocunque gradum inferret, omnium in se oculos conuerteret. Porro ut animas Christi sanguine redemptas è dæmonum tyrannide eriperet, diuinum numen omni tempore ac loco intentâ supplicatione precabatur, precesque non sine lachrymis fundebat, ut prosperum iter cum lucro animarum uberrimo largire dignaretur. Virgam gestabat manu, quam cum verba ad populum facturus in terram deflaxisset, illa repente non sine ingenti miraculo virum, multorumque animos admiratione defixos ad Christi fidem attraxit. Nec eo solum miraculo, sed aliis pluribus diuinum Christi numen comprobavit, perfidiamque gentilium & simulacrorum vanitatem egregie convincit.

Cum vero fama eius virtutibus celeberrima ad Decium pervenisset, is ingenti eam ob rem affectus mole-

XX
sta, Christophorum
quodcumque cum m
indicabat fide, abdu
in præclare constan
Christum & nome
inea quidem Adoci
ille, dunc vero Chri
phorum appellari
ne referebat, te ip
Decius, scelum
venit ilico in catece
eracaret, quo poss
thi etiam è medio toll
Et primo quidem c
gregio corporis robo
in carnis illecebris
ingeret, quo facil us
tate seclus impeller
ba arte egregie instr
tum sanctissimi m
solicent, darent qu
obitus idura djs
erem venere impud
exten. te, ut protius
imerecent, nisi ab eo
ad eandem pietatis ra
tum ectrabant, con
applies Christoph
Christi numen, ut
merat, ac Christia
Quibus Christi mar
one & Apolline, Ch
ingnissimo Salva
um obtinebitis. Ill
ten xius peccantib
concedat, Decius v
cenim vocabantur
quæ effecissent. Ad

S. CHRISTO

nata inueniuntur
nem fumpisse car-
guras, imperiti, &
insulerim. Itaque
gi consueta, Sym-
us, existimandum
us est anno Chri-
stol. vacan-

2.
one oriundus, in-
trium è densis igno-
amirabile Canis-
sem Christi amo-
sectus est: ut diu-
dicaret, plurimol-
te ad suauissimam
vir elegantis natura-
balque ad grauita-
gradum interret, o-
orro et animas Chri-
m tyrannide exipe-
pore ac loco intenti-
ac non sine lachry-
mucto animarum
aro gestabat manu-
orus in terram defi-
eti miraculo viri-
ne deos ad Christi-
culo, sed aliis pluri-
robauit, perferiam-
mitatem egregie co-
celeberrima ad De-
obrem affectus mo-
lestia.

stia, Christophorum ad se victum adduci praecepit; nã Dagno,
ddu etumque cum minis tum blanditijs ab ea, quam quemad-
edicabat fide, abducere conatus est. At Christopho-
as preclare constanterque pro fidei veritate decertans, mendose in-
Christum & nomen suum confitebatur, dicens se Surio &
area quidem Adoeimum, id est, reprobum, dictum alijs legi-
isse, nunc vero Christiana religione inuitatum, Chri-
stophorum appellari: vnde æquum esse, vt quod no-
ne referebat, re ipsa declararet. Prophanus vero ho-
no Decius, scelerum suorum tenebris occæcatus, mar-
rem ilico in carcerem abripi mandauit, donec apud
straret, quo potissimum supplicij genere inuictum in carce-
h'etam è medio tolleret.

Et primo quidem consultißimum visum, vt virum
gregio corporis robore & formæ pulchritudine præ-
tum carnis illecebris irretiret, animique virtutem in-
ingeret, quo facilis hoc modo enervatum, ad idolo-
træ scelus impelleret. Itaque duas scēinas meretri-
la arte egregie instructas ad carcerem mittit, vt illæ
astum sanctissimi martyris animum ad rem necessariam
plicitarent, darentque operam, vt Christianæ religio-
is oblitus thura dys offerret. Sed simulatque in car-
cerem venēre impudicæ scēinæ, adeo sunt diuinitus
xternitæ, vt protinus cælestis numinis vindictam per-
mescerent, nisi ab eo facinore desisterent, animosque
d eandem pietatis rationem, cui Christophorum de-
itum cernebant, componerent. Itaque agnito scelere,
applies Christophoro fiunt, obtestanturque per
Christi numen, vt precibus suis cœlestes iras ab eis
uertat, ac Christianam disciplinam sincere edoceat.

Quibus Christi martyr, Si, inquit, repudiato impuro
oue & Apolline, Christi sacra suscipere vultis, facile à
benignissimo Salvatore præteritorum scelerum veni-
am obtinebitis. Illis prompto animo assentientibus,
& en xius precantibus, vt propitium sibi Christi nu-
men reddat, Decius utramque, Nicetam & Aquilinam
(sic enim vocabantur) accersiri iubet, sciendi auidus
quid effecissent. Adsumt intrepidæ, ac vocelibera im-
pium

In carce-
rem mit-
tuntur ad
eum dua
meretrices.

Conuertun-
tur Mere-
trices.

R. s. pium

*Meretrices
conversa
subeunt
martyrii
capitis ab-
truncatio-
ne.*

*S. Christo-
phori mul-
tiplicis pœ-
ne.*

*48000. ho-
minum
conversit.*

plum & execratum deorum cultum esse, Christi vero re ipsam omnem sacrosanctam, proficiunt. Admiratur vehementer Deus, mandatque ut sine mora ad finem abluantur, ut illam deum nonnou expient sacrificio. Admille in templum, primo probra in demonum statuas iaciunt, ridetque, deinde iniecit in caput louis zonis suis, inane simulacrum in terram decubuit; pedibusque benelargiter conculcavit. In spectaculo magistratus commotus, viramque, post varia supplicia constantie earum illata, capitis dampnavit.

Hic ita gestis, fortissimus Christi miles Christophorus ubi fuit Decio; qui cum iniqua animi vitio in Christi confessione perstaret, multuarijs pœnis crudelissime subijcitur. Interim sua ipse constantia viros plerosque nobiles ad Christi fidem alliciebat, eodemque tempore martyrio coronatos, ad regna celorum præmittebat. Porro tyrannus cernens omnes impieratis suæ machinas irrideri, furoris & rabie accensus, Christophorum virg's atrociter casum ignita galea ad cruciatum simulque ludibrium indui iussit, deinde in scammum ferreum, quod corporis eius staturam æquabat, alligari, totoque corpore oleo feruenti perfuso, subiectis prunis ardentibus exuri; Horrenda sane crudelitas, quam tamen Christi martyr diuinitus confirmatus, non modo constanter superavit, sed & tyrannum ludificans, dixit; In nomine Christi Iesu, tormenta tua non sentio. Tandem modo a mirabili ab hisce cruciatibus libera us. Christum populo prædicavit, & multos ad Iuxta Christi pascua traduxit. Queres tu, Decium vehementer irritaret, iussit sanctum virum ad paupum aligatum militum sagittis configi; sed inanes sagittarum ictus quem, Christus tuebatur, lædere non poterant. Interea vero circumfusa multitudo fidei lumine illustrata, ad hominum quadraginta octo millia Christo nomine dedere. Postremo Martyr sanctissimus, hisce trophæis gloriosus, capitis abscissione palmam promeruit, cum prius dominum intentam

XX
tra supplicatione rog
trare corpus e us
nis, hanc denique
munis petmaneret
b tam eius miracula
re uis sagittæ coll
mixto, nimen
entis eius tenebræ fu
MARTYRIUM S
had habetur apud V
sus est anno Incarn
Pape S.

Vxurius quidam
it animum non
ntium Hyacinthum
quo de nomine & o
let, interrogatos, t
um vero esse Don
cto Imperatorum
dijs sacrificare re
is, rebum, is he non
li Hyacinthus; For
reine esse non possun
ego supplicia timea
bentem, nec tuum
erum ita vestra & e
uis vita defunct, ne
exercitans, d x ta
m principam inu
sum parat subder
q z am in eum fo
comburatur igni
torrentem præcep
tentam

nta supplicatione rogasset, ut locus ille, ubi humatum
 esset corpus eius, ad omni tempus, totumque & gran-
 nis, famis denique & pestis perpetuis temporibus
 communis permaneret. Certe: tum inter coruscant a pesti-
 bus omnia eius miracula, vultu eam sicum, cuius oculi
 resurgit sagittæ collisus erat, cruore beati martyris
 trax mixto, lumen recepit, simulque eadem virtute
 entis eius tenebræ fugatae sunt.

*Capite
 caditur.*

*Miraculis
 gloriosum
 sepulchrum
 eius.*

MARTYRIVM S. HYACINTHI; EX EO C. Baron.

quod habetur apud V. P. Laurentium Suriem. Pas- Anal.

sus est anno Incarnation. vrbis 100. Clementis Tom. 2.

Pape 8. Traiani Impera-

tor. I.

Vxurius quidam homo improbus & acris in Chri-
 stianum nomen odio inflammatus, compre- 26. Iulij.
 hendit Hyacinthum Leontio viro consulari tradidit,
 quo de nomine & conditione, seruusne an ingenuus
 esset, interrogatus, respondit: se Hyacinthum dici,
 ruum vero esse Dominum Iesu Christi. Cui Leontius; Examina-
 tur à Leon-
 tius Imperatorum nostrorum cautum est, ut omnes
 dijs sacrificare recusant, diuersis exercitiis suppli-
 cio viro
 culari.
 cis, debitorum ijs honorem tribuere cogantur. Respon-
 dit Hyacinthus; Poenæ vestrae diuersae esse possunt,
 poenæ esse non possunt. Itaque cum non tam diuer-
 ego supplicia timeam quam æterna; nec te audio
 bentem, nec tuum principem comminantem. Ho-
 me enim ira vestra & ex infestis, & euanescent; & cum
 his vita defuncti, deinceps nihil eritis. Tum Luxu-
 riosus
 Leontium
 am principum iniuria verba iactantem, & adhuc ces-
 is enim poenis subdare? Leontius consularis respondit;
 incitat, ut
 Hyacinthi
 plectas.
 ic quænam in eum ferenda sententia est? Luxurius ait;
 ut comburatur igni, corpusque flammis exustum
 a torrentem præcipietur. Beatus Hyacinthus di-

xit;

xix; Me quidem igne concremabis, at aqua, quæ me regenerauit, quasi si ium suum ex se renatum suscipiet, ipsaque mox martyrem me efficiet, quæ prius fecit Christianum. Te autem Luxuri, hodie comedet coluber, ut cognoscat omnis regio, quod Deus viadex filii sanguinis serui sui, quem tu iussisti ignibus concremari, & pro tua libidine in aquas iactari.

Missus in ignem martyr nihil laceratur. Luxurium lacerat coluber.

Missus ergo in ignem Hyacinthus, illo quidem die, nec ab igne, nec ab aqua quidquam mali passus est, sed confestim & ignis extinctus est, & aqua ad litus incolumen cum eiecit. Luxurius vero grauiter ab idu serpentis faucibus, & inflatus iacebat miser. Cum enim equo rectus ad villam prandendi causâ properaret solus, ecce quandam arborem præteruectus, sensit intecollum & caputium colubrem illapsum, qui moribus suis ventre dilacerato iam ipsa vitalia depascebat. Iacens vero ita tumefactus, priusquam sceleratam efflaret animam, vidit suis ipse oculis iuxta aquas decubulantem martyrem Christi, & iueunda voce psallentem.

Psalm. 65.

Transiimus per ignem & aquam, & eduxisti nos in refrigerium.

Capite caditur S. Hyacinthus.

Nunciatur hæc consulari Leontio, qui missio confestim liectore cum milium manu, capite eum percussit. Comprehensus igitur à militibus, non longe ab vrbe martyrij palmam gladio promeruit. Porro matrona quædam religione & pietate insignis, Iulia nomine, veniens ad urbem Romam, corpus beatæ martyris reuerenter collegit, & in prædio suo quod erat in eodem loco honorifice sepeliuit. Nec eo pietatis studio contenta, cubiculum sibi, sanctissimi martyris sepulchro finitimum construxit, ubi præclara in omnes Christianos memoriam eius recolentes redundant beneficia.

Tumulus eius miraculis clarum.

Patissima Anna, Venerere sacerdotali, triregia, David & Salomone, Saziri filia, ille feruor, duz fu, m prima nupit in B, terecem, nupit & secu, beth. Porro Anna o, arimon-j vioculo lo, to regio stemmate pu, natus insignibus à D, negia pietatis opera, terebant, non postre, pietatis in Deum & i partia namque bo, ra, nam pauperibus, is, dicauerant, testi, umque in maritali ch, num vigesimum ego, ospere ad votum siue, cultatis dolor ageba, scepia pariter consen, tiz notam, quæ apu, at, perpetuo circumf, te honos quidam à l, ipes esse non potera, loach. mus igitur cu, mnam adorandi gra, De Deum munus offer

E SANCTA ANNA, VIRGINIS DEI *C. Baron.*
 netricis matre, historia perbreuis; Ex Epiphanio, *in Apparatu ad An-*
 gtorio Nisseno, Hippolyto martyre, & Damasceno, *nal. Eccle-*
 aliisque Scriptoribus Ecclesia: qui omnes tam ve- *stigiis*
 teres quam recentiores orthodoxi Patres, Vni- *Tom. I.*
 uiram eam fuisse professi sunt.

Patissima Anna, Virginis Dei genitricis mater, ge- *26. Iulij.*
 uere sacerdotali, tribu Aaronica, radice prophetica *Genus eius*
 regia, David & Salomonis, & eorum qui deinceps
 ere, orto, Saziri filia, in Bethleem, Iudeæ oppido nata
 ile fertur; eam duæ fuere sorores, Maria & Sobe; qua- *Dua soro-*
 m prima nupsit in Bethleem, & peperit Salomen ob- *res S. An-*
 tricem; nupsit & secunda in Bethleem, & genuit Eli- *na.*
 beth. Porro Anna omnium postrema sacratissimo
 armonij vinculo Ioachim in Galilæa sociata fuit, *Nubet Io-*
 o regio stemmate prognato, & multis eximie san- *achim S.*
 tatis insignibus à Deo decorato. Inter alia autem *Anna.*
 regia pietatis opera, quæ pietissimi coniuges sedulo
 cerebant, non postremum fuit præclarum admodum
 pieratis in Deum & charitatis in pauperes studium.
 partita namque bonorum suorum ratione consti- *bonorum*
 ta, vnam pauperibus, alteram templo eiusque mini- *eorum di-*
 is, dicauerant, tertia se suamque familiam alebant. *nisa.*
 amque in maritali charitate, pace, gaudio, & iustitia,
 num vigesimum egerent, rebusque omnibus satis
 opere ad votum fluentibus vterentur, vnus tantum
 uilitatis dolor agebat plurimum, quod nulla prole
 cepta pariter consensescerent, & turpem illam infami-
 æ notam, quæ apud Iudeos sterilitatis haud infima
 at, perpetuo circumferre cogerentur. Matribus nam-
 ic honos quidam à lege habebatur: cuius steriles par-
 ticipes esse non poterant.

Ioachim igitur cum in festo encenatorum Hieró-
 lymam adorandi gratiâ venisset, velletque supplex ad
 tare Dei munus offerre, repulsus est ab Isaac sacerdote

*Angelus
Domini
Ioachimo
apparet.*

*Epiphani-
us heresi 9.
adversus
Collyridia-
nos qui Ma-
riam hu-
mana pro-
prie natura
expertam,
ac divina
tantum
participem
fuisse di-
cebant.
C. Baron.
Tom. 2.
Annal. &
in notat.
mar. Rom.*

dote, cum ignominia, quasi indignus esset ob longam
sterilitatem, qui more patrum & fororum homi-
num ad eam locum accederet. Quare repulsa accessi-
mus Ioachim, nec ferens præ pudore suum cum
conspicuum, ad cautas secessit, & cum pastoribus com-
morans, assiduus à Deo precibus contendebat, ut eam à
se ignominiam depelleret. Et ecce demum Angelus Ioa-
chim se ostendit, & bono ipsius animo esse iubens,
preces eius à Deo auditas esse renuntiavit, filiamque
procreandam, quæ Saræ & Rachælis prolem inysterij
magnitudine superaret. Tali ergo spe erectus Iohannes
Ioachim domum repetens, uxori obviauit, quæ cum ei
quoque apparuiisset Angelus, eademque nunciasset, p'ena
spe & gaudio ad marito congratulandum properabat.
Salutant igitur se mutuo cum maxima lætitia, & visa
Deique promissa conferentes domum reuertuntur. Con-
cepit Anna divino munere, non tamen humanam præ-
ter naturam, sed ex complexu viri; sextoque idus Sep-
tembris Mariam peperit, cuius ortu felicissimo sterili-
tatis macula deleta, parentesque longissimi desiderij
comportes effecti.

Itaque gratia, (nam & id sonat Annæ vocabulum,) Dominam patit; id enim Mariæ nomine significatur.
Et hæc quidem pauca admodum, de augustissima illa
matrona omni laus maiore libamus, quæ 7 Kaland.
Augusti, ex hac vita mortali, ad beatum immortalitatis
statum commigravit: cuius corpus in Bethleem in pa-
tria sepultura conditum fuit.

HISTORIA SEPTEM GERMANORVM,
quos Dormientes vocant; Maximiani, Malchi, Mar-
tiniani, Dionysii, Iohannis, Serapionis & Constantini;
Ex ea quæ est apud Simeonem Metaphrasiem. Passi
sunt anno Christi 254. Sede vacan-
te, Decij Imperatoris.

17 Iulij.

Quo tempore Decius Romanorum Imperator Ephe-
siana idolo-orum cultura obuius, et maxima oi-

que loca omnia rep-
mentum propositum
applicata, quæ usi
in ur. Vix enim erat
in martyrum mem-
mactu erat, iustit-
in. In necibus co-
ate s membrorum n-
m. Ius luctum gen-
voque minit ien-
nehiere cum domi-
tatione rich, abiu-
ce, ad iola confuge-
ppia euzeteni;
hissi q ac a confirm-
tatione pro undam
et rati- nos n h
in te se saputue
com il oim anima
et ecce n lyio. n e
f. Imperator human-
liden deatant, iei-
etabant nimen, vi-
et perit; boni se-
in re hoc cu. In e-
atum vrbis septem si-
um & eia consone-
inibus quoniam m-
te conabantur. He-
um nequaquam du-
sum Imperatore
tus, confecti m m
i, extenuque nob
paricant, sponat p-
et: vnterum matu-
et genere iueor au-
et.
Antea Christi mi-
260

pre loca omnia replebat, tale tantumque Christianis
namen propositum fuit, ut celum ipsum terraque
supplicia, quæ his inferbantur, obstupescere viden-
tur. Vix enim erat angulus, qui non aliquo sancto-
rum martyrum membro furca insensu aliis horro-
rum incu-eret, tristemque mortem timidè denuncia-
ret. In manibus capita palis affixa visibantur; in
ante s membrorum reliquæ canibus pro cæta, pila
et n lus luctum gem iusque afferebant. Atque inte-
r ubique minæ tenoris plenæ iactabantur; proflus
ne hiscere quidem fides auderent; imo multi terri-
tissimi victi, abiurata per limum scelus Christi
fide, ad idola confugerent: & nefandis sacrificiis, ut
supplicia euaderent, se contaminarent. At vero qui
Christi gratia confirmati fidem ex animo sequeban-
tur, aut ito quor undam lapsu, adeo grauer indolebant
tyrann. minas n hil venturi benier in quodvis des-
tino sese caputque suum inferrent, quo vel mise-
rum illo animas è diaboli faucibus eriperent,
et cense in lyio inu dæ virtus robore triumphum
semper terno humani generis hoste agebant. Alij
illiduis actibus, ieiunijs, precibusque diuinum so-
citabant numen, ut è tot tantique malis Ecclesiam
tam eriperet, bonisque omnibus florentem & paca-
m redderet. In ei quos illustri virore & opti-
matum vrbis septem filij, clandestinis in Christiano-
rum Ecc cûa consensibus preces institerant, ge-
nibusque inenarrabilibus tam diu ni numen sauer-
re conabantur. Hoc tam præclarum præaus opus
um nequaquam d-u obicurum esse posset, tum ad-
sum Imperatorem delatam est; qui fauore per-
tus, confecti in militari cingulo eos priuari ius-
s, cæterisque nobilitatem ornamenti, quibus de-
orati erant, spoliari, proculque à suo conspectu remo-
eri: ut interim inaturo consilio, quo potissimum sup-
pleij genere in eos animaduerteter, cum suis de ibe-
re.

Interea Christi milites totò illo tempore à tyrann-

*Persecutio
Dei in
Christia-
nos auctis-
sima.*

*Multis defi-
cunt à fide*

*Aliorum
præclara
virtus &
constantia.*

*Militares
Xena anse-
runtur
martyri-
um.*

Vide ut se ni futuro vacuo, sedulo præclaris iustitiæ operibus in-
communi- cumbere, pauperibus multam pecuniam distribuere,
ant ad- precibus, mutuisque cohortationibus ad certamen pro
uersus per- Christi gloria viriliter subeundum sese communire, ac
secutionem tandem consilio habito ex vrbe ad speluncam quan-
 dam secedere, vt ibidem ab hominum congressu remo-
 ti, libetius rerum diuinarum commentationi incum-
 bere possent. Itaque assumptis rebus quibusdam, & pe-
 cuniis vitæ degendæ necessariis, ad speluncam montis
 Ochlon secesserunt; vbi dies non paucos diuino cultui
 assiduam magna cum tranquillitate nauarunt opera;

Abdunt se
in spelun-
cam mar-
tyres.
Malchus,
nati mi-
nor, eorum
Oecono-
mi.

Obdor-
miunt in
Spelunca-

Martyrum
parentes
capiuntur
& cogun-
tur prodere
filios.

Imperator
iubet ob-
strui os
Spelunca.

Malcho interim natu minimo, sed obcundis ministere
 riis aptissimo, Oeconomiz officio commisso, qui caute
 mutato habitu in urbem commebat; & non modo
 cibos vitæ sustentandæ necessarios emebat, sed & cun-
 cta Imperatoris consilia mira calliditate explorabat.
 Die vero quodam cum noua in Christianos edicta
 atrocita valde percipisset, festinusque ad speluncam re-
 uersus, sociis eadem exposuisset, hortatus est omnes vt
 cibos sumerent, quo viriliter in certamen cum tyranno
 descenderent. At vero illi, au litis Decij minis, cum in-
 ter se moerore grauati consilia agitent, somno iusto-
 tum correpti, suas Deo animas tradiderunt.

Postridie mane Imperator inter optimates iussit ire-
 rum septem istos adolescentes requiri. Quibus non in-
 uentis, ira & furore percitus, parentes eorum accersiri,
 & fugitiuorum poenam sustinere iussit. At illi, nefanda
 idolorum superstitione polluti, multis lachrymis iniu-
 ram mortis sententiam deprecari, perque propitia
 decorum numina obtestari, iniquum esse, vt ipsi rebel-
 lum filiorum, qui ingenti auri & argenti pondere per
 fraudem ablato, ad speluncam confugissent, supplicium
 subirent. Imperator audiens eos in spelunca delitescere,
 diuino magis numine quam vindictæ cupiditate im-
 pulsus, tali eos sententia damnavit, vt obstructo ingren-
 tibus saxis speluncæ aditu, tristissimo illo mortis gene-
 re plecterentur. Existimabat enim eos miseram hanc
 & caducam adhuc degere vitam, qui diuinam iam glo-

nam cum beati-
 tat.
 interea Theodorus
 is fuerat, & Ch
 at, amore marty
 gebant, neit, a
 arum monument
 os & inter lapides
 relata eorum facta
 ne: & prolata in aper
 perpetua tempor
 nem: in vruallo, cum
 ualium interisset, &
 amore: successissent ta
 re & religione ante om
 a tractare corp t; cal
 nar hæc, etiam, v
 eorum resurrectione
 que vires su mere
 in Christi Eccl-si
 est res diuersis inter
 elementis. nus De
 omnia pariter & si
 eaus nostrorum on
 apore, quoniam me
 unan inuesti per
 eandem Adol um ex
 e d' inuenerat, vbi
 na l' quoddam suis
 ter feru, vna cum hi
 ore pro ard ficio ex
 le. Tunc Domini n
 uis, qui in speu
 & vox illa quæ Lau
 & sanctis marty
 eant: uatigitor, &
 celebritate
 eorum prouocaba
 glo-

oriam cum beatis spiritibus in caelo concelebra-
nt.

Interea Theodorus & Barbus, qui Imperatori a cu-
culis fuerant, & Christi amissis imbuti delitescere
nt, amore martyrum istorum, quos singuli arde-
regebant, incitati, arcibus in loculis cursum eorum li-
arum monumentis consignaverunt, sigilloque mu-
is & inter lapides caute repositis relinquerunt, ut
reclara eorum facta posteris aliquando innotescer-
nt: & prolata in apertum corpora, honore sancto-
rum perpetuis temporibus decorarentur. Temporis
em intervallo, cum defuncto Decio tota illa aras
alatum interisset, & viri Imperatores seorsumque
opore successissent tandem Theodosius junior, pie-
te & religione ante omnes illustris, imperij governa-
ta tractare cepit; cuius sub Imperio cum vixit ne-
de hæreses, etiam, ut nonnulli asserunt, quædam
rum resurrectionem, ut negabat, natus est, in
que vires sume, et, pauperesque multos in circo
in Christi Ecclesiam converterent, præterea, ut ipsi
santes diversis inter se opinionibus controversaren-
t, clementissimus Deus, quod libis mendicantibus
vniuersa pariter & singula gubernat, & per oculos
causas nostrorum omnium salutem operatur, eo
ipore, quo maxime fides per Christi doctrinam in-
ductam inuecta periclitari videbatur, huius nem-
indam Adolum excitavit, qui montis & speluncæ
dominus erat, ubi sancti martyres quiescebant, &
nile quoddam suis precibus construeret. Eius
ut serui, una cum his qui operi faciendo vacabant,
des pro adificio ex eius speluncæ ostio revocac-
nt. Tunc Domini nostri Iesu Christi iussu sanctis
viris, qui in spelunca dormierant, vivat, una
& vox illa quæ Lazarum e monumento excitavit,
em & sanctis martyribus viæ signum iussit.
cererunt igitur, & Christi nuncio confusos more,
dibus celebrarunt, seseque mutuo ad evan-
gendum provocabant. Nam neque vltim exta-

*Theodorus
& Barbus
martyrum
illorum o-
scripserunt
in tabulis
plumbeis.*

*Claruit is
Theodo-
sius junior,
Anno Chri-
sti 448. &
reliq. luxa
C. Baron.
Annal.
Tom. 6.*

*Adolius
aperit Spe-
luncam.*

*Ioan. II.
Reveni-
scent dor-
mientes.*

bat vestigium, ex quo se mortuos fuisse iudicare possent, neque aliter corpora se habebant, quam si pridie vesperi somnum cepissent, postmodumque mane experfecti fuissent. Itaque prima cura de ieiuniorum reuoluita animas eorum sollicitabat, atque de Decio Imperatore sermonem instituere compelebat. Nec mora; Ad Malchum procuratorem conuocatus, cum os quaeruntque ab eo, quænam pridie vesperi de ipsi in ciuitate audiisset. Respondit ille ea ipsa, quæ heri vesperi se retulisse dicebat; nimirum cum reliquis ciuibus eos ab Imperatore Decio vel ad decorum sacrificia, vel ad varia cruciatuum genera requiri.

Tunc Maximianus, Christi amore inflammatus Agite, inquit, fratres parati simus pro Christi nomine certamen subire, & virili constantique animo tyrannum furorem sustinere. Tu vero Malche ciuitatem ingredere, & cibos nobis futuro certamini necessarios coadme: nam quos hesternò die ad nos attulisti panes, & vnum omnes consumpti sunt. Tunc Malchus missus in loculos nummis, prima luce foras prodijt; cumque positos ante speluncam cerneret lapides, dubium animi trepidare cepit, an pedem in urbem fecisset, vel et, nihil enim de lapidibus illis iam ante cognouerat.

Cum vero in urbem ingenti formidine pressus ingredèretur, vidit venerandæ Crucis imaginem ante vestibis portas erectam. Vade rei nouitate perterritus, sic cum hoc modo agere cepit. Et quis est hoc? Heri vesperi Crucis huius signum in latibulis seruabatur, nunc aperte in ipsius vrbis foribus erectum videntur. Verene hæc video, an spectri alicuius illusionem decipiam. Cum hæc diceret, animoque magis confirmato in urbem gradum inferret, audiuit multos per Iesu Christi nomen iurare. Qua re magis perterritus, ambigere cepit, an Ephesi esset, quandoquidem vrbis ædificiis plane mutata cerneret. Sed constanter omnes, qui interrogabat, affirmabant urbem illam Ephesum appellari.

Vide antiquiss. S. Crucis usum.

Putat se alium esse illusione deceptum Malchum.

fu illud care pe
bant, quam illi
si rursus maner
a de non rui
que ac Decio
gebat. Nec
tione tunc cu
die reperi de
ne ea ipsa, q
niam cum re
Decio re ad
cuius generat

more inflamma
p o Christi non
e aut an mo
e autem leg
m n. necessitate
s attulit. nec
ene Malchus nu
furas prodit, cum
et lapides, quo
tem in urbem
his iam ante cogi

formidine pressu
a magis manen
u tate pe cu sus
uis est hoc? Hen
bulis tentatur,
us e etiam viuen
ad uenit de p
re animato an
tes per Iesu Ch
mercatus, am
videm vrbis adit
tante omnes, qu
nam Episcopum
pe

llari; quibus tamen fidem non adhibebat, sed loco-
m oblitus tota mente se aberrare credebat. Itaque an-
at animi, statuit vrbe egredi, & rem omnem cum o-
s conferre; verum cum reputaret animo, re isto in-
fignita omnibus rebus destitutos fame laborare, pa-
semere voluit, ut afflatis & mentore deprellis aliqua
tem consolatione subueniret.

Sed cum antiochæ moneta nummos è loculis pro-
ret, ut precium persolveret, pistor admiratione ma-
trihus monete defixus, eam alteri exhibuit, qui si-
liter suspens, tertio spectandam præbuit; neque
manus multorum non sine admiratione, tacitoque
riture nummus ille vagatus est; plane ut cuncti
ilectum inuentione thesauri alienius locupletatum,
pe ex eo nummum protulisse opinarentur. Ille
o interim & amore & admiratione percussus, pu-
at eos inter se consilio agitare, ut Decio traderetur,
imoque supplicio missi patereretur. Cum vero mul-
tatum ad eum confluere, & nouam hominis for-
tem nunquam illis visum inuentis oculis contempla-
tur. Malchus visupcionem omnem inuenti the-
sauri eieceret circumspicere cepit, ut aliquem è tur-
notum inueniret; sed licet claro & illustri apud
thesum genere natus esset, neminem tamen inuenire
terat, quem generis & probitatis sue testem addu-
ret. Interea cum fama, celebris rumore, de peregrino
o e cente per totam urbem increbresceret, tum ad
ius Episcopi aures peruenit; qui tum forte, diuina
ud dubium prouidentia, cum vrbis Proconsule ser-
onem variis de rebus conferebat. Ij itaque iussu e
iolescentem cum inuento thesauro custodiri, & beni-
ne haberi.

Cum igitur Malchus ad quendam Ecclesiæ locum
duceretur, putabat se omnino ad ipsum Imp. Declam
ahi, ut suo supplicio tyranni finem faceret. Ita
ue huc illuc circumspiciens omnem adhibet at ope-
m, ut aliquem consanguineorum vel notorum tal-
em inueniret, cuius auctoritate inuenti thesauro cau-

*Moneta an-
tiqua pro-
dit.*

*Malchus
trahitur
ad Episco-
pū & Pro-
consulem.*

*Dure neci
piur à Pro-
console.*

inniam exstingeret. Sed nihil hæc Malchi diligen-
tia & circumspectus valebant aliud, quam quod ius-
ta cum infanum, alij infaniam callide simulantem
ut periculum evaderet, assererent. Iam vero procon-
sul & antistes, sumpta in manus moneta, vigere expe-
runt, ut thesaurum proderet. Quibus a ore eius, lo-
neque thesaurum invenisse, neque omnino eie re-
spondit: sed pecuniam illam è parentis furaru a de-
promptam esse. Tum Proconsul, ut parentum suorum
nomina promeret, edixit. Proximum est & pater-
num, & fratrum, & consanguineorum genus; si nemo
que per ordinem exposuit; sed etiam plane nemo, qui
si rem nosceret, vel vobis tamen illius in ore
nem fieri audierat. Tum proconsul, cum adolecen-
tem perplexo cerneret animo, ingentem auctoritatem
defixum, nullum pro astruenda veritate testem in
habere, atrocibus verbis increpitum in vincula conjecit
& flagellis verberari iussit, donec sine furo coactus et
vbi nam thesaurum illum reliquit fieri.

His auditis, Malchus facie confestim in terram
prostrata supplicium deprecari, & intrepide de impe-
rio Decij, cuiusque habitationis loco percunctari. Decius
inquit, mihi, Decius Imp. qui hac in urbe heri erat,
vivitne an non? Cui antistes, Non est, fili, hac in regio-
ne quæ Decius Imperator appetitur. Tunc Malchus
Venite quæso, inquit, mecum ad speluncam montis
Ochlon, & reipsum ex sociis ibidem relictis intelligite
me vera dicere, neque mendaciorum furo vobis im-
ponere voles. Certus namque sum, Decium Imperatorem
urbem Ephesum (quæ an hæc eadem sit plane ignoreo)
heri vespere ingressum esse, & me nocte propter
Christi confessionem ad necem quassum esse, ut nocturno
supplicio reliquorum Christianorum animos à religio-
ne deterreret, atque ad nefanda deorum sacrificia per-
traheret. Hæc Malchus cum diceret, antistes eam
cogitationem vepiens, Deum magnum aliquid pe-
iuvenem revelare velle, Eamus, inquit, & videamus.
Statimque Episcopus & Proconsul cum optimatibus

Ma

decho ductore, ad speluncam abierunt; in ipsoque
 pressu arculam quandam arcem duos inter lapi-
 are fies manu repositam inuenerunt, qua coram
 eside & opimaribus aperta, duæ plumbeæ tabulæ
 pertæ sunt; in scriptis autem exaratum erat, Maxi-
 anum Eparchi filium, Malchum & reliquos ado-
 gentes, à Decio tyranno fugisse, ipsiusque ty-anni
 in aditum speluncæ obstructum fuisse. Erat & eo-
 n certamen in earundem tabularum latitudine con-
 scriptum. Quo lecto, æmulatione affecti sunt, & Deum
 ro, qui tanto miraculo adolentes illos prosecu-
 tuerat, summis vocibus colaudârunt.

Ingressi vero in speluncam, sanctos diuina quadam
 cie fugientes inuenerunt; quorum ad pedes se ab-
 jecti, demisse petierunt, ut quæ quantaque sub De-
 passi fuissent, docerent. Episcopus vero & Procon-
 sultatus ad Imperatorem literis, ad tanti mira-
 culi spectaculum eum inuîtârunt: ut coram aspiceret,
 gosceretque, corporum resurrectionem non solum
 esse, sed & clarissimo suis temporibus miraculo testa-
 esse. Ea re gaudius Imperator ex urbe Constantino-
 Ephesum honorifico comitatu aduolauit: & san-
 s, profuso præ nimio gaudio lachrymarum imbre,
 itauit, amplexatus est, & Dei gloriam toto animo
 lians dignis laudibus concelebrauit.

Porro sancti post pauca verba, quibus futuram re-
 urrectionis gloriam adstruebant, postque preces ad-
 anda pietate Deo oblatas, suas uerum animas
 tatori tradiderunt. Quorum corpora Imperator
 tem ante arcis honorifice componi, & ex decre-
 to sanctorum, nocte secundum quietem sibi ex-
 hibito, eodem in monte recon-
 di iussit.

*Arcula
 area conti-
 nens mar-
 tyrium 7.
 normen-
 tium.*

*Theodo-
 sius venit
 Ephesum
 ad 7. dor-
 mientes.
 Rursus ob-
 dormiunt
 in Domino.*

*Sepultura
 eorum ubi.*

*C Baron.**Tom. 3.**Annal &
in notat.**mar. Rom.**Abas Pan-
teleemo-
nis.**27. Iulij*

VITA ET MARTYRIUM S. ET INSI-

gnis Martyris Pantaleonis medici & sociorum; Ex-

ea que est apud Simeon. Metaphrasten. Passi-

sunt circa Annum Domini

311.

*Parentes**& Patria**S. Panta-**leonis.**Mater eius**Christia-**na.**Adhibetur**studio me-**dicina.**Maximia-**nus Imp. et**assumit in**regia.**Hermolaus**Christi**prædicat.*

Cum tetra idolorum caligo sub Galerio Maxi-
miano Imperatore, Christianam religionem im-
uolueret, inter alios, qui Nicomedie religionis pie-
tatisque splendorem egregie tuebantur, ad mirabilem
in primis & magnus fuit Pantaleon. Is filius Eustorgij
in ea ciuitate oriundus, parentes habebat cum opibus
tūm impetate claros, vnicæ excepta matre Eulibia,
que Christianis imbuta lactis, religioni impense stu-
debatur: ac mariti execrata superstitionem, filium Pan-
taleonem sanctissimum discipulis diligenter instituebat.
Sed immatura, pro dolor, tublata morte, tenerum im-
pio parenti educandum reliquit; qui iuuenem, post-
quam humaniores literas Græcæque disciplinas in ra-
ingenij facilitate superasset, Euphtolyno medico ea-
arte imbuentum tradidit; apud quem breui non mo-
do exactam medicandi scienciam, sed tantam etiam
apud omnes atque apud Imp. Maximianum eruditio-
nis existimationem consecutus fuit, ut Imp. egregius il-
lius moribus & flore virtutis delectatus, eum in regiam
assumere, primosque ei, inter suos, honores decerneret
statuerit.

Eodem illo tempore Hermolaus Christianæ fidei
enitot eximius, cum quadam in domo delictis eiet,
& Pantaleonem ad regiam istac frequenter commean-
tem cerneret, captus peccata morum probitate & præ-
claro specimine adolescentis, clam eum accessit, &
inter verba vitro citroque institata, luculenter multa
de Christianæ religionis præstantia disseruit; atque
animum eius occulis virtutum facibus tam vehe-
menter accendit, ut protinus memor pristinæ edu-

tionis, qua pia ge-
stam præcipue
nam fidem ample
tempus diuinarum re-
uerent. Cumque sum-
mes noctisque de Ch-
riste cogitaret, iijque
dit aliquando, cum
nam ter haberet, vi-
trindum, ipsamque
atque em cerneret. T-
Hermolaus doctrina
am hunc ad vitam re-
consecratione delectam.
men pro sa uere pueri
sanctam vitam restitue-
rent.

Quo facto & fide
cano ac ibum gaudi-
qu in coneto gratia
expunere. & celeste
reuerent. He. mo aus-
tatis septem continu-
tione reuert, tanto
Christi amore ebruus
amnes euliam gratia
nepes. Cumque id-
moius zelo, admo-
taret, rursus praden-
monos debebatur, ali-
pi vocaret, debum
præque igitur len-
ty. flo crederet, ac
non orum cu tu-
caluere.

Hec cum animo
profusus lachry-
cipis foribus cœ-
quint

S. ET INSE

Es fuerunt: B

phragmen. Papi

Domini

fio Galerio Mar

nre religionem t

hedre religionis p

rur, admodum

istius Eusebiu

abebat cum op

ga traxit Euse

ingon in conu

nem, fiamus

u generis fiam

ore, reuocauim

uaguenem, pos

de discipulos

ano medico

quoniam breui non mo

sed tantam citat

x manum eua tu

a, vel imp. eg. s

tatus cum aucto

s, auctores accen

aus Christiana fide

in aomo de hie

requerent comm

am probate & p

m cum accellit

a, uenit erit m

tia d. Perit; atq

a. factus tam v

memor pultine

tionis, qua pia genitrix cum ad omnem virtutem & Christianam præcipue disciplinam informauerat, tota *Credit in*
 animo fidem amplexatus sit: & reliquum deinde *Christum.*
 impus diuinarum rerum commentationi sedulo tri-
 buerit. Cumque summa quadam animi voluptate
 dies noctesque de Christi in humanum genus boni-
 tate cogitaret, ijsque fiteatis mentem inebriaret, ac-
 cidit aliquando, cum ab ætibus præceptoris sui do-
 ctum iter haberet, ut puerum venenato viperæ morfu
 cinctum, ipsamque viperam non procul inde se vo-
 luntatem cerneret. Tunc Pantaleon: Profecto, inquit,
 Hermolai doctrina vera est, necesse est, ut verbo pue-
 rem hunc ad vitam renocem, & pestiferam bestiam
 interfectione deleam. His dictis, diuinum Christi nu-
 men pro salute pueri implorauit, dictoque citius de-
 lectum vitæ restituit, & viperam eadem virtute inter-
 cecit.

*Excitat
mortuum.*

Quo facto & fides stabilita fuit, & animus eius
 tanto delictibus gaudis, ut continere se non posset,
 cum non concito gradu ad præceptorem rediret, sed cumq;
 exponeret, & celestis iacrum supplex exereret. Nec *Baptiza-*
 recusant Hermolai; quinimo salutariibus expiatum *tur ab Her-*
 inquis septem continuos dies celestibus montibus epu- *molao.*
 isque refecit, tanto fructu ac animi illius gaudio, ut
 Christi amore ebrius, pauperem inprimis ac reliquos om-
 nes eiusdem gratiæ vehementer cuperet facere par-
 ticipes. Cumque idola conterere veller, & sæpe pio
 motus zelo, ad motus manibus simulacra deijcere pa-
 rarer, rursus prudenter se contuit, ne parem, cui
 honos debebatur, aliqua interposita offensione ad iram
 prouocaret, debitumque honorem præcipere videretur.
 Statuit igitur lenitate ac mansuetudine efficere, ut
 Christo crederet, atque ita simul cum honore, ab im-
 demoniorum cultu ad pietissima Christi sacra cum *Quantus
eius pro si-
de Zelus.*
 traducere.

Hæc cum animo volueret Pantaleon, & diuinum nu-
 men profusis lachrymis in auxilium vocaret, ecce ad-
 est piæ foribus cæcus, qui Pantaleonis in arte medica

Offertur ei
cæcum.

industriam requiebat. Quo audito, vir sanctus accurrens, præsentem patrem, cæcum quid velit interrogat. Cui cæcus, Hæc, inquit, miserranda mea cæcitas, omnium in hac urbe medicorum industriam hæcenus eludit, neque ullum potui, exhaustis iam pene facultatibus, inuenire remedium. Tu vero, qui artis medicæ præstantia plurimum valere diceris, quaeso te manum huic meæ adhibe calamitati, & quidquid facultati reliquum est, prompto atque alacri animo tibi exoluam. Cui Pantaleon, Donum, inquit, lucis conferet tibi per nos pater luminum. Tu vero, quæ mihi es pollicitus, vade & da pauperibus. Hæc cum audisset pater, qui filium inani quadam ostentatione ea verba proferre existimabat, cum à cepto abducere conatus est. Quid, enim, dicebat, fili mi, tu plus poteris quam cæteri medici, quibus & ætate & prudentia longe es inferior? Cui, rursus Pantaleon, Nemo, inquit, o pater, hunc medicandi tenet modum, quem ego à magistro meo edoctus sum. Pater cum existimaret illum Euphrasium dicere; Et is, inquit, o fili, suam in hoc cæco operam nequicquam posuit. Tum Pantaleon, expecta pater, & res ipsa indicabit. Hæc cum dixisset, invocato Christi Iesu nomine, manibus suæ contactu cæcū nem ab oculis cæci pepulit, patrisque tenebras lucē veritatis ac fidei splendore illustravit.

Cæco restituit lumen
Et puer
eius credit
in Christū.

Haud ita magnum temporis intercessit intervallum quo Eustorgius multis pietatis claris operibus & vta excessit, filioque amplissimas facultates reliquit. Quocirca Pantaleon opportunum amplificandæ religionis tempus nactus, primo quidem seruos omnes libertate donavit, opesque hæreditarias pauperibus distribuit, prorsus ut non modo corporis, animi, sed & egestatis medicus esset. Hoc cum apud medicos alios magnam in invidiam vocaret, tum ut nomen eius omnium sermone celeberrimum obliuione contererent, apud Imperatorem Maximianum cum detulerunt, quod in deorum iniuriam, medicandi virtutem & æcelatissimas curationes Christo ascriberet, eiusque præcipue cunctos, neglectis præter se, interim deorum amicis, curaret.

Facultates
suas largitur
pauperibus
Pantaleon.
Medici ex
invidia de
ferunt eum
apud Imp.

XX
Hoc vt testatur
Pantaleonem vel ex
cæco restitutum ad
tore, cuius dæmon
egritas fuisse, et tere
quint, vno Christi no
momi restituit. T
m. cu nam per sim
his um accepim refe
ndis, quorum nam
erant, ait. Hoc. vel ego
quos vides, d u mu
ne, hoc a hi pre
et. accorderit, ex
puit, p. a. co. ru
posita m. u. uocata
e in donauit
Ad hæc Maximianu
p. ac p. u. furore, ac
t. u. m. in p. e. e. con
u. cu us corpus. P.
am, paternam in m
nde Imp. acce sit
as. pates versabat, r
in. quum deorum cu
s. namina magni fie
bet. Pra. ente. g. tu v
ut quæm inu. t. Q
e. as. p. e. x. e. r. i. m. o. c. e. n. t.
mo. Primo enim
a. u. e. n. e. m. a. i. n. u. e. n. t.
e. m. e. u. m. m. a. x. i. m. i. a. n. u. m.
d. i. e. c. o. g. n. o. n. e. m. i. m. i. a. n. u. m.
e. m. o. n. o. r. u. m. b. u. s. d. e. i.
p. e. c. c. a. n. d. u. m. i. u. o. r. n. a. t. u. m.
Hæc duo p
quidam proferebat
nonem perter

[illegible]

Imperato-
ris ad Pan-
taleonem
oratio.

me dete. ð Pantaleon, allata existimo. Quomodo enim mihi persuadere possum te; qui deorum nostrorum beneficio præstantissimam medicandi artem consecutus es, ad hominem quendam in Crucem actum nullamque virtute præditum cuncta illa transferre, quæ tantam omnibus admirationem adferunt, neque possunt humana industria confici?

*Respondet
tyranno S.
Pantaleon.*

Ad hæc Pantaleon, Præclarè, inquit, ð Imperator tu dicis, nulla virtutè humana peragi posse, quæ iam per me patetæ sunt virtutes, Itaque iustum esse existimo, ut deo illi magnifica ab omnibus offeratur sacrificia, qui talia tamque admiranda mortalibus per me conferre dignatur beneficia. Censeo igitur, ut aliquis insaniabili correptus morbo in medium adducatur, & sacerdotes quique religiosissimi advocentur, ut deorum vestrum numine suppliciter invocato, sanitatem illi conferant. Si fecerint, nihil recusò thura libate. Sin vero à dijs aere & nullam misero in ea amate extrema opem exhibere possunt, & ego tum demum unius Dei virtute, quem mihi perpetuis temporibus colam iam statui, miserum repente morbo liberaverò, peto abs te, ð Imperator, ut cum Deum divinis, ut patet, est, prosequamur honoribus: reliquos vero in præteritis redactos, sempiterna oblivione conteramus. Placuit Imperatori conditio æquiritatis & iustitiæ plenissima. Adducto igitur viro paralytico, convocati sunt præcipui Deorum sacerdotes, ut Pantaleonè Christi Iesu virtutem magnis præconijs extollemem; & laudibus celebrantem, confunderent, ac præsentis miraculo summa deorum virtutè declararent. Nec mora. Preces votaque importunè oblata, & deorum inanum numina multis magnisque clamoribus diu sunt fatigata: sed cuncta, subridente interim Pântaleone, in vanum adhibita. Tandem & ipse Deum suum invocare iussus, oculis insita pietate ad cælum sublatis, paralyticum manum arripuit, dixitque, In nomine Christi Iesu, qui elisos erigit, esto incolumis, membrisque tuis ad illius gloriam deinceps vtere sanus. Dixit & protinus, is, qui omnium

*Aequam
proponit
conditionem.*

*Sanat pa-
ralyticum.*

membrorum
debatur, exiit atque
na voce prædicationis
Eam rem cum non
orum sacerdotes asp
em accedentes, ei p
exueret, ei quibus
um sumeret. Quibus
um sanctum i eo ac
o auditis aggreffus,
ere conatus est. Nos
enla omnia basaco
supplicia. Vili si na
tucatus. At ego, q
tanti patet: gero, t
potius, si deos hono
nomen tuum moro
in mentis tuae flu
rei. ou. iuste supplic
con: Ne existimes,
pl. udi is à spe imm
Curio le. a. te. no l
que cum tormèta ex
danno affectum put
ma quæq. actu et s. p
men. Num ego nutre
fit. effimam iud co
com roseo tuore post
ma gloriosus ad cœ
denexa aratev t, ta
egit, ego, qui iuven
bali or esse debet, co
crede, me patr amq.
tua cum lacte præ
decor casti nam. H
indum offendit,
descriptis & throno
e. o. a. i. quæcum erat

no. Quomodo
deora i nocte
learem con
nem ad am
nsferre, quæ
uas, neque possi

Eam rem cum non sine maximo inuidie sensu ido
orum sacerdotes aspicere possent, ad Imperato
em accedentes, ei persuaserunt, ut Pantaleonem vi
a exueret, dignumq. de illata Dje in utra supplici
um sumeret. Quibus Imp. facilem autem præbens, vi
um sanctum vico accersit iubeq. quem hinc primum

blanditijs aggreffus, in impietatis barathrum patra
ere conatus est, Nost, inquit, ô Pantaleon, quam hor
enda omnibus deorum contempnibus te brunda unt
supplicia. Visti iampridem atrocissimos Anthimi

truciatur. At ego, qui præ ceteris iuuentutis tuæ ex
am paternè gero, noio te tam facile interne; quin
potius, si deos honorare proponis, honoribus auctum
nomen tuum immortale reddere decreui. Sin autem

tu mentis tuæ fuerit a, quod absit, perseueras, profecto
rel. nunc te supplicijs tradere cogor. Ad hæc Panta
leon; Ne existimes, inquit, ô Imp. me vel minis vel
blanditijs à spe immortalis gloriæ, quam fidenter à
Christo lætæ æternæ Deo expecto, abstrahendum. Ne
que enim tormēta extimesco, quinpotius magno me
clamno affectum putabo, si non plurima & grauissi

ma quæq. attuleris. Porro ad Anthimum, quod attinet,
non illum ego miserum vt tu, sed mortalium omnium
felicitissimum iudico, qui venerandam suam caniti
um roseo cruore postremo exornari, & martyrij pal
ma gloriosus ad cælos migrare meruit. Quod si ille

deuexa ætate vir, tam gloriosum de hoste triumphum
egit, ego, qui iuuenili ætate ad grauia quæq. multo ro
bustior esse debeo, cecitatem deuectabo? Nunquā, mihi
crede, me patriamq. meam, & piā genitricem, quæ

vna cum lacte pietatē mihi semper inlaurauit, tanto de
decore afficiam. Hæc dixit Pantaleon, paucisq. ad
modum offendit, qualem virum offendit is, qui
de sceptris & throno se iactabat. Quam ob rem Imp.
quod reliquum erat, omnes adhiberi machinas iussit,

*Iterum
blanditur
tyrannus
martyri*

*Anthimus
martyr.*

*Præclare
denuo re
spondet
martyr
Imperatorī*

ut suppliciorum atrocitate victus , inuictus Christi
athleta hanc animi magnitudinem remitteret.

Multis aff-
fectus sup-
plicum. Nec mora; Liſtores manibus armilque expediti,
appenuſum in ligno martyrem ſecuris vnguibus cerratim
dilatant, inde ſignatæ lampades lateribus admovent;
vigent, clamant vt dijs ſacrificet, ſupplicemque ſe Im-
peratorĩ exhibeat. At martyr neque plagis neque viſi-
onibus quidquam motus, intentus ſupplicatione, ocu-
los in cælo fixos tenebat; cum ecce liberator Chri-
ſtus in habitu Hermolai apparet, martyrẽ verbis
dulciſſimis conſolatur, recreatque, liſtores vero & à
cruciando abſterret, & lampades extinguit, diſſicitque.
Tum Imp. dubiſus animi quid ageret, propius ad mar-
tyrẽ accedit, aitque: Quoniam hæc eſt ars præſtigia-
rum, qua & ampales extinguis, & ſatellites momen-
to quaſi cumbos reddis? Cui Pater con; Nutrix, in-
quit, præſtigia ſunt, ſed adeſt mihi Chriſtus ipſe, qui
ſuis & annuum addere, & hoſtium potentiam infringere
conſuevit. Tum Maximianus; Si ego maiora tibi
tormenta addam, quid facies? Quod aliud, inquit,
martyr; quam ipſe quoque maiores conſequar remun-
erationes; quæ

Hoc audiens, improba & scelerata mens maior
experti voluit. Itaque leberem ferream feruenti
plumbo redundantem constitui, ac in eum martyrem
conijci iussit. Sed illa quoque machina, orante mar-
tyre, per Christi presentiam non tormentum sed po-
tius refrigerum attulit prius ut plumbum subito in
naturalem frigiditatem conuersum, omnibus ad mira-
tionem adfuerit, plumbumque ad Christum potentiam
conficiendam provocaret. Solus Imp. cum suis in im-
pietate & furore persistens, alio prorsus supplicio
martyrem deleri volebat. Inber igitur ingenti saxo
collo eius appensis, in mare praecipitem dari, ne reliqui
Christiani reliquijs ad consolationem truerentur. Sed
missum in mare Christus mox excepit, siccitque plan-
tis, ut quondam magnam illum Petrum, manu dede-
xit: lapide laterim, instar folij arboris, leniter super flu-

Multis af-
ficietur sup-
plicum.

Christus
einpflanzet.

In plumbis
liquidum
mutatur.

Molti cre-
dono.

Missiō in
marc ev.
per Chri-
stum.

in deus Christi
am uener.
expediti
ago is cerat
nobis admi uent
pl etique se l
u agis neque vili
pp cat one, odo
ce liberato: Chri
martyem veib
ctores vero & i
ngunt, disijctique
p op us ad mar
e caris praest g a
el tes momen
eon; Nunq, in
Cajus ple, qui
potent am m in
te go maiora tibi
u aliud, inquit,
con equat remu.

erata menti maiora
ferum feruanti
in cum martyem
ctina, o ante mar
ment in se l po
bumbum subo n
omnibus a rina
Chri potetiam
p com suis in im
probris suppleo
g tas ingent fero
er datu, ne rel qui
truerentur. Sed
pit, fecit que pua
am, manu deduc
s, leuiter super flu
aus

tus maris natanre. Pantaleon vero, ductore Christo, *Matth. 14.*
pambus aas abstrus peruenit, & alios, quidem mul
tis lupo ino miraculo ad Christi virtutem praedicand
a exorta it. Impetator autem, malitiae tenebris uis
is immerit, a noua toleranda supplicia, & furore
vnd etae cupiditate acriter inflamas, ingentem
arum vim in centum cog lo um iussit; ut cum ijs
tyr congressus, reliquis Christi cultoribus suo
p e o i mentem ne daret: & repentinu interitu, ut
p p ebat, timore de laudes cum arer. Et qui
em ro u f a cas ad spectaculum confluxit, reuer
enem corpore & animo praestantem, & multis tri
pl celebre, cum feris congreuantem cernere.
tum videre licebat rem maxime nouam & longè
acundissimam, homines quidem muras in ferarum
entiam, feras vero, tanquam ratione praeditas, sum
ma humanitate & obsequio uti. Nam Tyranno & sa
ellitibus feris inagnis e amoribus ad sanctam & cru
elitatem exarsit, ipse magna cum reuerentia
d martyem accedentes, suauiterque blandientes, in
se contendeabant: quam prima accederet, & me
icanse lingua pedes tangeret. Nec prius singula earum
ecelsere, quam benedictione per manum martyris
excepta, quo gaudio affecta essent, cursu & saltu ipe
tantibus declararent. Et tam nouo spectaculo, qui a
erant, admirati, vno clamore omnes Deum Christia
orum vere magnum esse testati sunt, signumque esse
t Pantaleon iustus dimittatur. Quid igitur, Ferox Tyrannus
dane & crudelis Imperator, totus vindictae cupiditate sauit in br
stans, feras illas ad vnam omnes trucidauit: ut vel eo
applicio animum do ore faucium leniret.

Porto martyre interim in carcerem recepto, noua
ariaque agitata consilia, ut & Pantaleon male peri
er, & pluri per eum ad Christum perduceret, ad eorum
um sacrificia reuocarentur. Tandem placuit, ut mar
tyr sublimi rota alligatus, per declue demissus, mem
orum contereretur, coque tam tam terro supplicio
reliquis a confessione fidei detereretur. Sed temibilis
illa

*Fera tro
ducuntur,
addeu d.
dura mar
tyrem.*

*Fera mar
tyri blan
diuntur.*

*Ferox Tyrannus
saui in br
stans.*

*Rota mar-
tyri parata
multos con-
cerit.*

illa machina precibus martyris dissoluta, magnam infidelium numerem conuulit: Pantaleonē vero vinculis solutum illasum constituit. Nemo non timore periculis rem admirabatur, multoq. magis, mirante nequequam Imperatore, magnum Deum Christianorum clamabat.

Stabat attonita mente Maximianus, animumq. in omnes partes vertebat, vt vel ignominia notam subterfugeret, si non posset victoria pro voto potiri. Stupēs igitur & animo hārens, interrogat martyrem, quis illum Christi fās docuisset. Cui Pantaleon: Hermolaus. Cum enim præclaram planeque dānam doctrinā mentem probe perspectam haberet, nefas esse estimabat, oblata martyris corona eum priuare: qui nequaquam angulo & obliuione dignus, ad idem certamen magno ardore aspirabat. Iulius igitur Pantaleon eum adducere, nihil renuit, sed tribus stipatus militibus, recta ad domum Hermolai abiit: eumq. ad eandem martyris gloriam inuitauit. Et quidem Hermolaus, qui ea nocte per quierem a Domino præmonitus fuerat, venientem ad se Christi martyrem lætābundus excepit: ac cum eo, rebus omnibus præ nimio gaudio neglectis, ad Imperatorem contendit. Imperator, videri tenis a acritate & vultu ad omnem hilaritatem composito, Tunc, inquit, es Hermolaus Christianus? Cui Hermolaus, Christianus, inquit, sum. Rogatus vero, an nē alios eius religionis discipulos haberet, Sunt, inquit, Hermippus & Hermocrates domi meæ: vterq. spectata religione & pietate, quā hasce epulas martyris amice expectant. Eos igitur Imperator

*Item Her-
mippus &
Hermoc-
rates.*

consecutim quoq. adduci præcepit, adductosq. inani verborum fulmine aggressus, vos estis, inquit, qui Pantaleonem a cultu deorum abduxistis? Illi vero, Eos, inquit, qui digni sunt, Christus nouit ad veritatis agnitionem vocare. Diu autem mutumq. adhuc fulminante Imperatore, ad preces & Christi laudes conuersi, manus oculosq. ad caelum subleuabant: cum repente locus motu agitatus est. Tum emortæ plandē

trans Imp. En,
secuti, etiam moue
rum & fortiter
gentem? Nondū
am tatis accurrens
Item vero Iuānus
supplicat, tres. Hos la
nem vero rursus ad ca
gellos atrox siue c
binc iussit.

Ductus itaque in
is locum, oleastro
e hidor strido enē
aneprioribus nihil in
nem. Iam turbam ipse
Christi cognitionem,
ante peruenit. Cu
tam ceruicem vbi arc
fatu, mai yea q
iuste querit. Ea co
supplicat ad pedes
ach yma um vno die
non faciebant, vt cons
inter: eorum nō m
martyr, sed infra p
corum salute preces f
tum gem tu, sup pica
ola omnium aar. bus
con, sed Panie cem
ga chre conueniat. I
consequenter.

Hæc voce audita,
no, carn fices aduo
len. entiam effec
Cumque illi recu
sanctum ferire, il
cur, tandem eue
darecunt a & i m

ata, magnam
a consuetudine
non timore
magis, min tan-
m Deum Con-

... aditumq
 ... ab
 ... Scipio
 ... quis
 ... Helmoaus
 ... docti
 ... esse
 ... qui ne
 ... adidem certa
 ... Panthele
 ... patas militi
 ... tunc, a can
 ... dem Hermo
 ... pramon
 ... zabun
 ... pa nimio
 ... Imre
 ... libe
 ... aus Chib
 ... ingat, fum
 ... op osh
 ... cates dom
 ... e, qz hase
 ... perator
 ... ingat, in
 ... qu Pan
 ... Eos, in
 ... veritatis
 ... uac fu
 ... bores con
 ... pte
 ... cu
 ... mo

Hermo-
laus. Hera-
mippus &
Hermocra-
tes: apud
caduntur,

In signe mi-
raculum.

Diuinitus
ei nomen
mutatur.

Dec: 11 1887

61b 25

*Præclara
miracula.*

*Locus se-
pultura-
eius.*

*Transla-
tio capitis
eius, &c.*

*C. Baron.
Tom. I.
Annal.
& in Not
Mart.
Roman.*

*28. Iulii.
Patria &
parentes
S. Nazarii.*

e. bus amputaret; è quibus præclarius pro sanguine
fluxit, & oleaster gratissimo factus similiter onullus.
nouum & valde admirandum spectaculum præbuit.
Quod quidem cum ad Tyranni notitiam esset perla-
tum, arborem excendi, & corpus martyris igitur tradi
iussit. Atque milites quidem, qui tanta in saeculorum
gloria ad Christi fidem conuersi fuerunt. vel etiam
peratore, Daum eiusque martyrem perpetuum glorifi-
carent: sacrasque reliquias, quorundam fidelium o-
pe, in suburbano cuiusdam scholæ ei (cui nomen
erat Adamantio) sacrosanctæ deposuerunt. Huius
templum Constantinopoli vetustate coll. p. m. in am-
plio rem formam Iustinianus Imperator restituit. Ali-
udque in honorem eiusdem martyris excitauit in Pa-
lastina, ut scribit Procopius lib. i & j. de ædificatione
Iustiniana Imper. Porro translatum esse caput eius
Africa in Gallias Anno Domini 802, testatur Sieber-
tus in Chronico. Caterum Anno 950. S. Bruno Co-
loniensis Archiepiscopus, sacras eius vel quas Roma
abatas deposuit in suburbio Colonienſi, in Ecclesia
eiusdem B. Martyris: ibidemque reliquiorum Do-
micilium constituit.

VITA ET MARTYRIUM SS. NAZARII ET
Celsi pueri; Ex historia S. Antonini Archiepiscopi
Florentini; qui eos passos scribit circa annum Domini
57. qui fuit Neronis annus primus. Hic autem est dies
natalis eorum. Pridie vero Idus Iunii, celebratur
dies inuentarum reliquiarum per S.
Ambrosium.

S. Nazarius nobilissima Romanorum familia, patre
Africano viro illustissimo, sed Iudaicis ceremo-
niis flagitiose imbuto, matre vero Perpetua, Christia-
nis sacris ab Apostolorum principe Petro iniuncta, ot-
tus fuit. Hic anno ætatis sue nono, cum cerneret pa-
rentes diuersis admodum inter se, in religionis ne-
gotio,

io, opinionibus confidentes, animo vehementer
 accepti, eius pontificum intentionem in re adco-
 & aeternae salutis negotio sequi acberet. Pacis
 sem matri simulari pietatem, eiusq. religionis in-
 tum am, ect, quod maioribus virtutum orna-
 tis & gratissimis charitatis operibus, praesulato-
 a caeremonijs, Christianam religionem florentem
 heret. Ig. car nequicquam reluctantem patre, pia pi-
 filiae matris monita sequutus, Linum adiunxit,
 ptea urami Pontificis honorem obtinuit, eiusque
 opibus aequam dūmbutus, caelest. lauacro expia-
 est. Quod intell. ligens pater, animo plane commo-
 si ium à Christo anis sacris auertere conatus est, ac
 per alia, varia tormentorum genera ei explicauit,
 Christi cultoribus, ni resisterent, subest. da erant. Sed
 puer, Christi spiritui mirificè confirmatus, nullis
 horramenis à fide Christo semel data auerit
 u, quinimo coetaneis suis perceptorum Christi gra-
 & religionis Christianae praestantiam referre, ali-
 ue ad eandem allicere gaudebat. Hinc parentes ve-
 nē id illis periculum & pio filio necem creare, eū
 arant, ut vrbe excederet, & in locis tutioribus vi-
 deret. Multis igitur oneratum diu. ijs, rebusq. alijs
 nam splendide degendam opportunis institutam,
 miserunt.

Et quidem pius iuuenis protinus aurum & argen-
 tū benignè erogare pauperibus, & totus pietatis of-
 sū incumbere: nihilque in vita moliri aliud, quam
 uberiorem quotidie Christi gratiam promeretur.
 cimo vero egressionis ab vrbe anno, Placentiam, &
 e Mediolanum adueniens, eum frequentius in bi-
 & fimos Christi martyres visitaret, nullumque
 ustriani hominis officium erga illos omitteret, Pyx-
 as comprehensum fustibus atrociter mactari pra-
 e, mactatumque in confessione constantem vrbe
 ulit. Neque tamen elinguis aut timore percul-
 egressus est, sed maiore etiam quam ante fidu-
 verba salutis omnium auribus animisque

*Baptizatus
 iur à S.
 Lino.*

*Largitus
 sua pau-
 peribus.*

*Calus ab
 vrbe pel-
 lunt.*

ingressit : locaque varia haud sine fructu peragravit.

*Venit in
Galliam.*

*Celsus puer
ei ffructus
infructu
aus.*

Interea mater eius vita sanctissime functa peregrinanti filio in somnis apparuit, monuitque ut Gallias Evangelij sato fecundandas accederet. Paruit ille protinus. Melamque profectus, divini verbi semina sparsit, fructusque minime penitendos breui collegit. Tum verò inter alios matrona quædã, & genere, & dignitate illustis, suum filium Celsum nomine, elegantis forma, sed ætate tenerum obtulit ut aquis lustrationibus expiatum secum duceret, & moribus sanctissimisque disciplinis sedulo imbueret. Quod Præfecto Galliarum ut innotuit, ipsum cum puero Celfo manibus Post terga reuinctum, & catenarum pondere colla onustum, carceri mancipavit: ut die sequenti tormentis afficeret. Sed vxor eius, illustris cuiusdam scæmiz (quam Dinomedam appellatam fuisse dicunt) monitis persuasa, maritum impulit ut sanctos nulli crimini obnoxios missos faceret; ne innocentium sanguinis vindictam à dijs immortalibus expectaret. Præfectus vxoris suæ verbis impulsus Nazarium quidem dimisit, sed seuera admodum denunciatione supplicij interdixit, ne iis in locis Christi religionem hominum auribus inculcaret.

**Sic habet
Meta
phrast An
toninus
vero Tre
uerum
scribit.
Sistitur
Nazarius
una cum
Celfo puero*

Igitur Nazarius à Præfecto missus factus, ilico una cum puero Celfo * Temerum civitatem, Melæ vicinam adiit, ubi rem Christianam mire locupletam. Hæc aliæque admirandæ virtutis insignia cum celebri sermone vulgarentur, Nero victos libisti imperavit. Fuere confestim Nazario vincula iniecta, & puero Celfo præceptoris sui cruciatus deploranti alapa inflicta; deinde custodia mancipari: donec mature secum deliberaret, quo tormentorum genere eos excarnificaret. Fertur vero, cum tyrannus venationi insisteret, quod adverso quodam casu pedem graviter fauciant, acceptoque vulnere exclamaverit: *Di j nobis infesti sunt, quod eorum inimicos Nazarium & Celsum debitis suppliciis afficere differimus; Nazarium igitur*

agibus unum & Celsus
suo conspectui iterum
mhi, ut sine mora hono
rumq; numina grati ter
facerent, supplicia subi
gentem eis formidinem
Iane Nazarius vultu &
stodens, in sana deoro
tuo modo benigne sed
quod Nero scelum
des cum Nazarius in a
pita & precaretur, il co
tari s Christi nomen si
Vade cum multi, reli
diana sacra vas freme
ma tyres in mare paci
profecti, ilco d vna
mur, sicelique pñstis
teenerunt.

Deinde * Teno sam p
staret, tanto opere p
to daret, & cruce s
taret despectu lo
Sob eas, ut sancti
mhorum conspectu co
nas præfectus, Celfo
chæ quæ & honeste
an un exilio damnavi
tuo ab omni errore ho
tione pugnatum
impulsus a templorum
mon petijt, ut ibi dem
Celfo petere peret. Ut
impæfecto tentus, v
x, mactus excepit: c
tribunum magna p
peregrinum. Corpora
& in lege pietate viro,

ne finctu peragra-
ne fundta peregrin-
nuque et Gaud-
ret Paruicille mo-
veb. semina spau-
dos breu colligit
a, & genere, & nu-
m nom ne, elegan-
it vi aqua un-
monibus sancti-
Quod Praefectus
Celfo manu-
arum poudere col-
it d e feruendi tot-
illulius curandam
ppe laram suilem
mpul vi anctos
ret: ne innocen-
mora uas expec-
mpul us Nazarius
dum: denuncione
Chrudre: gionem
us factus, ilico vna
atem, Mel x mel-
e locupietan. Hzo-
a cum celebri fer-
libi fisti imperant
na ceta, & paeio
p. oranti aluaz in-
ronce matur se-
genere eos creat-
renatam in fite-
ecem graa ter lau-
auer. D nobis in-
z. xum & Celfum
b, Nazarius gne-
ca-

palchus unsum. & Celfum puerum flagellis ca-
sum. suo conspectui iterum offert praecipit. A le-
chos mo-
quit, vt sine mora honores dijs debitos tribuerent, co-
rumq. numina graui ter offensa sacrificijs placarent; ni-
facient, supplicia subirent, quae vel so'o aspectu in-
gentem eis formidinem, mortisq. metum inquerent.
Tunc Nazarius vultu & verbis magnam animi laetitiam
ostendens, in sana deorum se admitti postulauit. Fuit
non modo benignè sed & honorificè deductus, ea spe,
quod Nero sanctum dijs thura obaturum speraret.
Sed cum Nazarius in aeterna admissus Christum insita
pietate precaretur, illico & idola confecta, & omnipo-
entis Christi numen signis admirandis ostentum est.
Tade cum multu, relicta idolorum vanitate, ad Chri-
stiana sacra transirent, tyrannus furore incan-
descens; martyres in mare praecipites dari mandauit. Sed in ma-
re proiecti, illico diuina virtute in fluctibus illasi stete-
unt, sicisq. plantis mare inambulantes ad aridam
terreuerunt.

*Confringit
idola pre-
cibus suis.*

*Emar-
ducitur in
Celfo.*

Deinde * Tenuisam profecti, Christum ubiq. praedi-
cunt, tanto opere precor, vt per eiq. nominatus Chri-
sto daret, & crudelis tyrannus inuas Christi amore con-
stanter despicere. In se denuo Mediolanum cum Ce-
lo ab eas, vt sancti simonum Christi martyrii mambi-
nistorum conspectu colloqui o. p. fueretur, non ex A-
polinus praefectus, Celfo ab eis conuictus ne & con-
uictu auuto & honeste quidam matrona tracto, Na-
zarium exilio damnavit. Quia Romam repertus, Pa-
stem ab omni errore liberat, & veteribus delictis la-
tio fonte purgatum inuenit. Quare misericorditer exhi-
tus, pulsus a templorum pontificibus iterum Mediolanum
petijt, vt ibidem pararam martyrij gloriam cum
Celfo perciperet. Urbem itaque ingressus, ab An-
olino praefecto tentus, vna cum Celfo, capitis senten-
tiam latus excepit: clausque cervicibus gloriosum
triumphum magna pariter constantia & gaudio
peregerunt. Corpora eorum subieci fidei quodam
& insigni pietate viro, in eius domo sepulta; quae

* Antoni-
num habet
lanuam.
Multos
conuertit.

*Nazarius
exilio datus
natur.
Redit Me-
diolanum.*

*Caduntur
gladio
martyres.*

*Translatio
SS reli-
quiarum.*

multo post tempore S. Ambrosius, diuina reuelatione admonitus, ad Apostolorum Ecclesiam transtulit, eorumque reliquias admiranda miraculorum virtute corroborantes magnas, ut par erat, honoribus affectit.

*C. Baron.
in Not.
Marty-
Roman.*

CERTANEN S. MARTYRIS CALLINICI; Ex eo, quod extat apud Simeon. Metaphrasticen Passus videtur in persecutione Diocletiani & Maximiana. temp. Clement. Ancyr. Episc. circa an. Dom. 303.

*29. Iulii.
Patria
cimi.*

D iulius Callinicus, omnium rerum fertili Ciliciz regione oriundus, à teneris vuguetis sanctissimis Christianae disciplinae rudimentis imbutus ad eam vitae perfectionem exerceuit, ut ad ultimum propria salute nequaquam contentus, longas easque difficiles suscepit peregrinationes, quo Christi ubique praedicaret, plurimosque ab idolorum infamia, qua homines tunc temporis miserrime constabantur, abduceret, & Christi sacris inuitas ac regna caelorum secum pertraheret. Neque sine fluctu fata Euangelij spargit, sed vberem ubique messem collegit, tantamque victoriam sentis ac vepribus oppressam egregie perpurgauit.

*Venit An-
cyrum.*

Cum vero multos rivos & ciuitates obiens, Ancyræ Galatiae ciuitatem magnam & populo frequentissimam seuenisset, populumque deuotissimo diuini verbi eloquio mira facilitate ad fidei agnitionem adduceret, quidam diaboli inuidia concitati, cum apud Praesidem loci accusarunt, qui ut impietate ita & ira & crudelitate plenus, post inuas ne uicquam intentatas, martyrem neruis crudelissimis toto corpore excidit. Quae supplicia, cum placido non solum constantique ferret animo, sed minora etiam esse diceret, quam quae excipere paratus esset, Sacerdos (hoc namque Praesidis nomen erat) se ludibrio haberi cernens, tanto

*Neruis
caditur.*

XXI
martyrem in ligno sub
cepit.

Et quoque supplicio p
das de victoria desp
te mentis prouit to
mis confixas clui, ma
Jo Gigram vq. cu
alidentes ponē equeba
et, prope, et ceteri, & diu
ecrem sane Aupendar
tepdis & ferri pondere
aro Chult nom ne,

confecti, vi istores, qua
quod is velt, nequaqu
mo cum a mos ex ca
amq. sexa z ma st
ta nomen perue esse
extremi hui confecti
tane angus aquam o
m. h. pedest. uo ur
a. n. Cern. hinc. n. C
la fat ga ut, neq. atro
gates per. olucentem, &
gata misitice ex. tanc

Tunc martyr sanct
applies Deo preces ob
tam monte collectant b
si fuerbas ereptos pa
ce miram orationis vi
am cotum salure sup
qua dam petra effluxit,
et & cop. o. f. deinde se
is perpetuam diuine b
fin.

Posto resumptis vi
que hui. lau. tam, sed i
duxer. Ibi cum co
em infuacē coniecer

ALL'NICI
dum reuelatione
nam transiit. i. co
cio. am. uita. co
as. at. co.

RIS CALLINI
con. Marph. f. f.
pentium & Ma
y. Episc. au-

terum feruli Calli
et s. v. g. cu. l. an
amens in butas
t. videtur a te
venus, longas
ones. que Christi
ab eo non solas
s. m. l. n. e. c. n. l.
f. aeris. m. d. e. d.
Ne uelut e. q.
etia. v. b. q. m. l. l. m.
e. rep. n. b. u. s. opp. r.

ates obiens, Ancy
& p. opulo f. o. c. n. e. n.
e. u. e. f. i. m. o. d. i. u. m. i.
d. e. n. g. a. t. e. n. e. m. a. d.
o. c. e. n. t. e. r. e. u. m. a. p. a. d.
m. p. r. e. s. e. n. t. e. r. a. & r. a. &
a. e. q. u. a. m. i. n. t. e. n. t. a.
t. o. t. o. c. o. r. p. o. r. e. e. z. d. i.
l. o. n. o. n. o. u. m. c. o. n.
e. t. i. a. m. e. l. l. e. o. i. c. e. r. e. t.
a. c. e. r. e. o. s. n. e. c. n. a. m.
o. n. a. b. e. n. i. c. e. m. e. n. s.
m. a. r. t.

martyrem in ligno sublatam ferreis ungulis laniari

*Laniatur
ungulis
ferreis.*

Et quoque supplicio pari fortitudine superato, cum
tolerans de victoria desperasset, nouum quoddam fa-
losae mentis protulit tormentum. Crepidas acutissi-
mis confixas clauis, martyris pedes inuit, cum q hoc
modo Gangram usque currere uoluit istiores vero equis
asidentes ponere equebantur, ut cessantem, si opus es-
set, propelleret, & diuis supplicis excauitarent: Sed
ecce rem sane stupendam. Callinicum enim & aculeatis
crepidis & ferri pondere grauius, ut primum, in uoca-
to Christi nomine, tam in tanta celeritate iter
confecit, ut istiores, quamquam equis mira pernicitate
haedit, s. uel, nequaquam praecedentem assequi uale-
rent, mox cum ad moris caribus uehementius contende-
rent, tamque stragula ita d. p. r. a. c. t. s. a. d. l. o. c. u. m. c. u. M. a.
rica nomen, peruenisset, nimia lassitudine oppressi,
& extremo liti confecti, conuerterunt. Cumque locus
plane aridus aquam uigaret, omni spe uitae abiecta, ad
sancti pedes reuertitur, et delinatus suae ueniam postu-
latur. Cernebant. n. Callinicum neque itineris mole-
stia fatigaui, neque atroci supplicio fractum, Christo
grates peroluentem, & in Dei sui bonitate ac miseri-
cordia mirifice exultantem.

*Callinicus
diuinitus
roboratur.*

Tunc martyr sanctissimus misericordia motus,
supplices Deo preces obtulit, ut suis persecutoribus
eum morte collectantibus aquam praeberet, & e mor-
tis faucibus ereptos pulvis viribus restitueret. Et
ecce miram orationis vim. Sancto totis viribus pro
nemicorum salute supplicante, repente vis aquae
quidam petra effluxit, torrida licet ora refrigera-
uit, & copiosa deinde scaturigine fons limpidissimus
in perpetuam diuinae bonitatis memoriam perman-
sit.

*Persecuto-
ribus suis
de uita pe-
richantibus
aqua
impetrat.*

Porro resumptis viribus iter peregrinatus, martyrem
que haud inuitam, sed sponte sequens, Gangram de-
luxerunt. Ibi cum coacti ex Praesidis decreto, arden-
tem in fornacem coniecerunt, cuius ardore fragilis caro

*In fornacem
missus tra-
dit spiritui.*

soluta; sanctissimam eius animam, Christi numera sine
intermissione laudentem, ad cœles transmissit.

E. Baron.

Annal.

Tom. 6.

VITA S. LVPI TRECENSIS EPISCOPI

Ex ea quæ apud V. P. Laur. Surium grauter conscrip-
ta habetur. Claruit maxime Anno Dominici na-
talis 451. Sedente Leone primo Pontif.

Maximo.

29. Iulii
Patria &
parentes
S. Lupi.
Eruditio
eius.

Ducit
uxorem.

Barissimus. antistes Lupus Leucorum oppido,
nobili in primis familia, patre Epirochio, ori-
ginis fuit. Quo ex hac luce subtrahito, Alist chio
patris suo, multa generis nobilitate æquè conspicuo,
traditus fuit; cuius opera scholis admotus, magnos
breui in arte dicendi processus fecit, adeo ut appropin-
què eruditum, florentis eloquij fama per omnes illas regi-
ones celebrem redderet. Deinde vero cum & ætate
& moribus maturus, à sacro matrimonij vinculo non
abhorreteret, fuit ei Pimen ola Hilaria antistitis Arcla-
tensis soror, insignis pudicitia: virgo, sanctissime co-
pulata; quæ cum postquam annos admodum septem
casto coniugij amore vixisset, cœpit uterque oculis
vircutum facibus agitari, & sanctioris vitæ discipli-
nam vehementer expetere. Itaque superius prius
vigore incitatus Lupus, ad animi cultum transferens
vestium splendorem, reliqua paternæ domo, cunctisque
mundanæ cupiditatis vinculis dissipatis, Evangelicæ
perfectionis feruens desiderio, eximie claritudinis &
virtutis virum beatum Honoratum alacri animo sta-
tuit inuiscere. Is erat Abbas primæ habitationis Liri-
ensis monasterij.

Fitz ligio-
sis,

Vbi ad eam peruenit, eius institutioni cervicem vi-
tro subdens, Dominicæ seruitutis suæ iugum man-
suetissimis accepit hameris, omnigenis vigiliis & ie-
iuniis carnem deprimens, spiritumq. ad cœlestia con-
templanda mirabiliter erigens. Cumque annum

magno animi
colore ad urbem Mat-
que ipsi remanserant
de improviso ad urbem
fuerit autem hæc eius
bas ius viam salutis sa-
raret, & imperitos popu-
lier. Porro clerum quos
ius iult & ætenuè mo-

Exacti vero biennai
nio, clarus è oqui o
Germano, totus perfe-
men, contra hæresim E-
gnabat fidem, in Brit-
ly rui innoti, & pati v-
tean fluctus, tempor-
se committentes, orat-
Incepit ipsas autem ra-
onem appulserat, &
su nane os præmiser-
mania ut propinquat-
dère, quibus ipsi admi-
Erant vero sine interm-
mines; eaque causa æ-
reus immundos pa-
omnes ad sanæ fidei
rant: cum iam totam
occupasset.

Non longa post re-
omnem Galliam dis-
tentabant vires, pa-
ensem, parentibus
murus munitam info-
v antites, ad vici-
ad Deum suis pre-
descendit Arimani
væ aliori sensu sus-
lunt: incoluntare

Christi nomen
traa milie
IS EPISCOPI
in grauitate consen
no Domini na
rio Pontif.

nam magno animi fructu illic exegisset, maiore fidei
colore ad urbem Marti conensem regressus est, ut ea,
quæ ipsi remanserant pauperibus elargiretur. Et ecce
de improuiso ad urbis Trecentis Episcopatum rapitur.
Fuerunt autem hæc eius promotionis primordia, ut ciu-
bus suis viam salutis sacris semper concionibus expli-
cetet, & impetitos populi sensus diuina lectione instru-
eret. Porro clero quoque suum, graui præuente, habe-
ris iustitiam strenuè moderabatur.

uorum oppido
Episcopio, ori-
uato. Antiquis
teque cor pium
lmotus, magnos
adco ut apparet
et omnes in reg-
vero cum & tate
mon) inuoluen-
ant dicitur Arca-
do, sanctissimè co-
admodum septem
et terque oculis
ocis vix de piti-
ue suspecti punitis
entium transference
ea como cunctiq;
patis, Evangelice
næ clauus & co-
in alacritate sta-
la, bationis Liri-
roni ceruicem vl-
tame iugum man-
geas vigilis & ie-
q; ad coacta con-
Cumque annum
1200

Exacto vero biennii spatio, cum esset pollens inge-
nio, clarus eloquio, sanctitate præcipuus, cum S.
Germano, totius perfectionis & grætiæ spiritalis speci-
men, contra hæresim Pelagianam, quæ sanam oppu-
gnabat fidem, in Britanniam profectus est. Qui vno
spiritu sancti, & pari voluntate concordēs, terribiles o-
ceanæ fluctus, temporibus hybernis, inexplorato mari
se committentes, orationum gubernaculis mitigarunt.
Inter ipsas autem vadarum minas cum ad tutam statio-
nem appulissent, crebris virtutum signis adueni-
su nuncios præmittebant. Ad urbis enim cuiusdam
mœnia ut propinquarent, omnes se illis obuiam effu-
dere; quibus ipsi admirandis signis admirationi fuerunt.
Erant vero sine intermissione intenti ad capiendos ho-
mines; eaque causa ægrius curationes adhibebant: spi-
ritus immundos patam ex obsessis eiciebant. Denique
omnes ad sanæ fidei confessionem ab errore reuoca-
runt: cum iam totam fere Britanniam Pelagiana pestis
occupasset.

Non longa post tempora Hunni erumpentes & per
omnem Galliam diffusam, partim simulatæ pacis arte
tentabant urbes, partim vi expugnabant: Vbi ad Tre-
centem, patentibus campis sitam, & nec armis nec
muris munitam infesto agmine deuenerunt sollicitus pi-
us antistes, ad vitata se recipiens præsidia, solis
ad Deum suis precibus, supernæ opis auxilio eam
defendit. At immanis ille & ferus Attila, fidem sancti
viri altiori sensu suspiciens, pro suo, exercitusque sui sa-
lute & incolunitate, secum cum voluit proficisci ad he-

Largitur
sua paup-
ribus.
Fit Episco-
pus.

In Britan-
niam cum
S. Germa-
no missus,
oppugnat
hæresim
Pelagianæ.
Eius vita
extat 31.
Iulii.
Claret mi-
racula.

Hunni
Galliam in-
fests.

Defendit
ciuitatem
precibus.

num vsq. pollicens vbi eo ventum sit, seipsum dimis-
surum. Mox copia offertur ab eo loco revertendi, non
negatur reditus, iter quoq. indicatur; orat tyrannus
obnoxium sanctum visum, vt velit pro ipso Dominum
deprecari, interprete vsus Hunigatio. Reuerfus autem
vixit Dei, vt videret se desperatione suorum turbatum, ad
montis perfugium Lacifconem ceteris solentior festi-
navit, vt eo transferret plebem, quam orationum sua-
rum suffragis discrimini subiactam, inter excidia
publica & hostilia arma defenderat. Illud perfugium
distabat urbe miliaribus quinq. & quadraginta. Ma-
nens vero illic hennij pario, offensus raritate suo-
rum eo venientium, Matifconem sibi censuit expe-
tendam. Illuc eunti quaedam mulier iuxta * Alfi-
am, corpore prostrata in aggre publico, se paralyticam
magna voce significavit. Quam tunc pro ea vix sanctus, &
mox sanati se restitutam sensit.

*Sanat pa-
ralyticam.
* Basilica.*

*Item Ma-
tiam.*

*Lectus,
Vestitus,
Oratus
etiam.*

*Lib. rali-
tas eius.
v. p. 12. e
v. 11.*

Cum iam autem in Matifconensi pradio degeret,
oblata est ei puella, ex daemonis infestatione linguae of-
ficio destituta. Cofestim signum Crucis illi imprimens,
& media nocte pro more surgens, psalmodia absoluita
in vocato nomine sacrosanctae Trinitatis, loquendi fa-
cultatem ei impetrauit. Etsi vero ex plurimis gestis
eius pauca iam perstrinximus, operae pretium ta-
men videtur, vitae eius historiam breuiter perexere.
Annis plus minus viginti, lectuli quietem nesciens, in
tabula cubavit. Vestis eius perpetuo cilicij fuit. Prae-
ter illud, cuius tunicae vsu semper contentus, in oratio-
nibus alternis noctibus per vigiliis perdurabat. Biuaniis
ieiunijs defatigato corpulculo, libidinis incentiva
prosteruens: fletibus ora, semper in futura intentus, ne
desesset rigabat. Ingi etiam districtione & sequentate,
sabbatum omne, non nisi panis hordeacei esu transmi-
tebat. Neque sacrae immemor legis, census suos pauperi-
bus captiuq. redimendis humanissime impendebat:
sciens elemosinis caelorum nos posse regna mereri. Per
multos, quos nouerat desperatione teneri, celeri visita-
tione reforcebat, Atq. in ijs clarissimum virum Clau-
dium,

diem, filium specta-
tore membra, um
phor: huiusque it
Eum sane exanimem
ratione retinebat; am
viam, in viscera res
lore vitali: languenti
perantibus, & ipam
tene.

Nec minoris mirze
po et albi ostendit
teriam l'ar, germano
lyen Rustet, quan
ostetram membrorum
pes, neque manus su
tati per opans, vt eon
anda gaus lachrym
decat: S' vis, putes
preces neumbens, la
pellant regionem. Ea
vt, nihil se no ere,
mum.

Iam l'ud singularis
terminis p'oceres d
tur sol e ta ostentio
t um Reges et defereb
vel usx mio eum &
lectus fuit. Namque
abduxerat Alemann
ram a vi o sancto fce
t. r, noli que seruit
ti in s accibitate prest
m si.

At l'os autem bal
tue l'ile puos, n' go
S' l'uch. oro, v'ret
ca v'mum pra f'ic
nibus, v'monibus in

*chronica,
Virdunensi
fis.*

*S. Seuerus
Treuren-
fis.*

*S. Albinum
Catalan-
ensis An-
tistes.*

*Postquam
sedisset sr.
annis, mo-
ritus vir
sanctus*

** Abbas
Wilhelmi*

*C Baron.
in Nos.
Martyr.
Roman.*

perent obfessi, quam corporum suorum collisionem. S. Seuerum, Treurenſi Eccleſiæ ordinatum amiſti- rem, p̄ ma Germaniæ gentibus prædicantem, non ambigimus inter Apoſtolos ſuum habere confortium. S. quoque Albinum, Catalaunenſem præſulem, diutur- na ſanctitatis prærogatiua eminentem, non debemus taceſci omittere, quam ille crebro permultis locis dæ- mones ab hominibus proſtigârit. Nec immerito dum tantorum virorum celebramus præconia, exim j ma- giſtri laudes depromere videri debemus. Succceſſit au- tem ei dignus illo honore Gamellianus, cum S. Lupus duobus & quinquaſta annis ſacerdotio, maxima o- minum ſanctitatis opinione, ſunctus fuiſſet.

VITA S. GVLIELMI, * EPISCOPI

Briocensis in minori Britannia: Ex ea qua est per Godefridum Calium Bituricenfem Archiepiscopum ei multum familiarem. Exceſſit vir ſanctus ex hu- manis, anno Domini 1241. Relatus in SS. nu- merum ab Innocentio Pa-
pa 4.

19. Julij.

Job 7.

SANCTUS Gulielmus à primæuo iuuentutis ſuæ flore, caſtſtatis operibus vehementer deditus, totis viri- bus omni voluptate calcata, impollutum Deo ſpiri- tum ſeruare conabatur. Cumque non ignoraret vitam hominis militiam ſuper terram eſſe, multo ſemper an- te contra infeſta dæmonis arma ſe ſc̄muniebat, inten- taque ſemper cura & precibus excubabat, ne quæ dæ- monum inſidiæ improuiſo illi obueſciant. Verunta- men humani generis inimicus, quo vigilantius cum ſalutis ſuæ incumbere cernebat, eo multo magis modis omnibus eum euertere conabatur. Et quidem non ſe- mel per mulierum aſtutias Dei ſeruum corrumpere tentauit. Cum enim adhuc iuuenis, & corporis elegan- tia & verborum ſacundia & conuerſationis gratia q-
mum

maum oculis mi-
tornicationis p̄
x buſtini poter, ca-
beati vini cabie, pu-
ciens, libidinis igne
inſolitu mulier ſta-
exhorruit, verumet
ſtatum exilij, atque

Al o veto tempo-
geretur, que am ne
quam amicorum ac-
cur a Ep ſcopi ſic b-
nolum iuuentet ex
tantera ex mul ebi-
Iudicis græ am ob-
que neas hoc mod-
ſæco muliebri egre-
Ep ſcopum ccep t o-
monibus petentate
ſæc tad os niplum
cto præmanus ſp-
ſemina tela ſenſi,
ta excutiens, Mal er
ſc̄aum & ſacerdote
edilong s? At ſi ai
oata & conſuſione
natione ſe ſubdaxit
mirabunda collaud
Præter hæc autem
iam pauperum illi
ſc̄ab aſpeſtatis ma-
bus coruta in vſus
teter, quod pauper
dem interdum ma-
dignitate acceptis
mes large ad mod-
nanæ rel y no-n
viam ſe ſentabat,

ram collisionem,
ordinem an-
tiorem, non
nocte confiteum.
prophetalem, et
m, non debet
ma. s. loc. s. d.
ec. memento
onia, ex m. i. m.
mas. Succellit
as, c. m. s. Lupa
o. maxima o.
s. d.

* EPISCOPI
Ex ea qua est po-
a. archiepiscopus
s. sanctus ex
t. m. SS. m.
Pa-

mentis suae flore,
tus, totis vi-
lacum Deo spi-
n. gnorat etiam
ma. co. tempera-
m. antebat, inen-
bat, neque de-
coirent. Verumta-
regant us. et m.
al. o. magis modis
quidem non se-
pum. contempero
e. corporis elega-
tationis. prava o-
mm. m.

manum oculis mihi scire placeret, tum mulier quam *Impudica*
fornicationis p. r. t. s. m. a. t. a. quo cupis eius ample *mulier v. s. f.*
x bus fieri posset, captato noctis silentio, petiit ad *diatur eius*
beati viri cubile, procaciterque se ad latus eius proij- *castitate.*
ciens, libidinis igne cum inflammare tentavit. At ille ad
insolitum mulieris tactum exetatus, non solum scelus
exhorruit, verum etiam quasi tactus ab angue de. c. t. o
statim exilij, atque ad orationis praesidia sese recepit.

Alio vero tempore, cum iam pontifici officio fun-
geretur, quae am nobilis admodum scemina tam viri
quam amicorum auxilio viduata, cum forensibus in-
cur a Episcopi litibus inticata molestatum suarum
nullum inveniret exitum, inops consilij quid ageret,
tandem ex muliebri nequitia statim poluto amore
Iudicis gratiam obtinere, adversarioque per fas per-
que neas hoc modo superare. Quadam igitur die *Item alia*
fuo muliebri egregie compta, deductum in partem *nobilis Vi-*
Episcopum ceptis blandis parum honesti amoris ser- *dua.*
monibus perentare, ac paulatim igneos impudicitiae
sae radios in ipsum Dei virum vibrare, sed vir Dei san-
cto praemunitus spirita, vi primum ignea impudicae
scemina tela sensu, statim cum admiratione vestimen-
ta excutens, Mulier, inquit, quid? an ignoras me Dei
seruum & sacerdotem esse? Vide misera quo te scelere
obstringis? At ille increpationis viri Dei stimulis cau-
ciata & confusione ingenti perfusa, protinus cum festi-
natione se subdixit: castissimum praesulis peccatus secum
mirabunda collaudans.

Præter hæc autem castitatis insignia, præcipua et-
iam pauperum illi cura fuit, quos adeo sedulo nutriti *Benignitas*
& ab ægestatis malo defendit, ut cunctis saepe facultati *eius in pau-*
bus corum in usus erogatis, ab aliis in super mutuo pe- *peres.*
teret, quod pauperibus distribueret. Instruebat ille qui-
dem interdum magnifica conuiuia: sed hospitibus pro
dignitate acceptis, ac inde dimissis, mox cuncta paupe-
ribus large admodum præberi mandabat. Ipse vero pu-
ra aqua vel vino interdum mixta, & tenui sane cibatu
vitam sustentabat, animi uero magis assidua celestium rerum
com-

Erugalitas
eius.

commentatione & intensa supplicatione pascens, ne
vanis vñquam illecebris ad perituras corporis volupta-
tes abriperetur. Hinc præter confectum horarum offi-
cium, & ceteris singulis Davidicum ex integro Domino
perfoluebat psalterium; ex quo suavissimas sane animæ
delicias hauriebat.

*Charitas
eius erga
proximos.*

Porro quanto charitatis ardore proximum quem-
que dilexerit, nulla vis orationis pro dignitate explica-
re potest. Sæpe pro odium suarum corporali salute, & r-
fuentium in ciuitatem hostium gradus ceruices suas
obiecit. Sæpe dies noctesque in fletibus & lachrymis
peruigilexegit, vitam animarum nostrarum hominum ce-
lestibus officiis mitigaret. Cum vero grauis persecutio
per tyrannorum malitiam in Britannica Ecclesia exci-
tata præualeret, ipse zelo iustitiæ similiter inflammatus,
ferocitati tyrannicæ resistere satagebat: mortem pro
suorum libertate, oppetere paratissimus. Quam ob
causam minis & iniuriis multis ab ipsis tyrannis co-
rumque complicitibus exagitatus, cum nullo modo
principum iniquorum voluntati, in præiudicium li-
bertatis Ecclesiasticæ, vellet acquiescere, exilio damnatus
est. Cessit itaque patrio solo, & ad Pietatemensem
antistitem profectus, summa ab eo beneuolentiæ signi-
ficatione exceptus fuit, & in vicariam operam ab eo
assumptus. Ibi cum annos aliquot magna cum opinio-
ne sanctitatis omnia pontificis officia administrasset,
tandem cessante persecutione, ad tuam iterum diocæ-
sim honorifice reuocatus est; ubi vltimum vitæ cursum
multis aliis pietatis & sanctitatis operibus clarum feli-
citer consummauit.

*Mittitur
in exilium
pro insitiss*

*Obitus
eius.*

*Post bien-
nium cor-*

Corpus eius in Ecclesia cathedrali summo cum ho-
nore tumulatum fuit. Cum vero Philippus successor
eius duobus post obitum illius annis, ecclesiæ fabricam
viro sancto inchoatam, nouis, magisque magnificis
structuris extollere decerneret, eaque de causa Gviliel-
mi corpus transferri deberet, fuit, mirabile dictu, non
modo ab omni corruptione alienum, planeque integrum
reperitum, sed & quasi preciosissimis fuisset aromatis
con-

conditum, suauissimis
unctis, qui aderant, &
ceteris. Nam proinus m
ip a non auit. Bure
tas quo, ut prouincia
sic am propriis et ipso
cagem pete piendatit

*Martyrium Simplicij
et Martini*

MARTYRIUM
ma, Donatille, &
po Vannensi Cor
Dionysii P

Aud Aphricam
A Maxima, Dona-
tudine virgines, ubi
Gallienus perclarum
en in Maxima & Do-
heute, ad Tuburbu
nauato tyranni pa-
& felice cati fides eas
a quibus in constan-
linus ira & furore vi-
liam, per verbis con-
fingari

Hæc cum Secun-
do decem & super o-
tui, Spatio Denico-
rum chear enter ex
auitate ceteris,
amp, ad uicine, cati

conditum, suavisimo odore mirifice refectum. Ibi tum *pus eius in-*
cunctis, qui aderant, Deum in sancto eius laudantibus, *tegrum re-*
catis una proinus in racula coru carunt; protus ut in *peritum.*
ip'a non tantum Britannia, sed per adiacentes & rem o
tas quoque provincias, plurimi accepta sanitatis bene
ficia in propriis corporibus circumferrent; alioque ad
eandem petenda iidem mitterent.

*Miracula
ad tumu-
lum eius.*

Martyrum Simplicij Faustini & Beatrix habet Le-
ctori Mari in actis S. Anthimi.

MARTYRIVM SS. VIRGINVM MAXI- C. Baron.
me, Donatilla, & Secunda; Ex Adone Archiepisco- Annal.
po Viennensi. Coronatae sunt Anno Christi 262. Tom. 2.
Dionysii Papa 2. Valer. & Gallien.
Imp. 8.

A Pud Aphricam ciuitate Tuburbo Lucernariae, 30. Iulij
Maxima, Donatilla, & Secunda, eximia pa-chri-
tudine virgines, sub Anonno praefide in persecutione
Galleni piacularum fidei suae certamen inierunt. Cum
enim Maxima & Donatilla sorores, a Iudice compre-
hensae, ad Tuburbitanam ciuitatem perductae fuissent, *Maxima
& Dona-
tilla sorores*
mandato tyranni pane & aqua prius destrictas, ac to-
& felle carnis-fices eas potarent. Cumque ea iniquitate
aliquamdiu constanter tolerata n' hui mouerentur, Ano-
linus ira & furore inflammatus, iussit eas, ad conuinc-
liam, per urbis compita deduci, omniumque ludibriis
fatigari.

Haec cum Secunda virgo, annorum non amplius *Secunda*
duodecim è superiori domus suae loco contemplare- *virgo duo-*
tur, Spiritu Deilico accensa, ad similem martyrij glo- *dennia.*
riam vehementer exarsit. Itaque neque suppliciorum
atrocitate deterrita, neque generis sui dignitate & opū
amplitudine incitata, neque nuptiarum magnificentia
vel

*admiranda
virtus
in tantilla
aetate.*

*Horrenda
supplicia
Maximæ
& Donatillæ.*

vel sponſi blanditijs detenta, neque poſtremo patris & cognatorum lachrymis mota, virili animo deſcendit, ſociamque ſe præclari certaminis præbuir. Cùm enim beata martyres Maxima & Donatilla procederent, illa feſtina accurrens clamauit, Nolite me dimittere, ô ſociæ virgines, ſed veſtris precibus ad eandem gloriam me aſſumite. Hæc voce maxima, cunctis ſane ſtupefeſcentibus, exclamans, vna cum illis Taburitanam eſt ingreſſa ciuitatem.

Altera d e Anolinus adductas pro tribunali ſotiores Maximam & Donatillam ad tormenta cuique præcepit. Fuit tunc horrende in tenerima duarum iſtarum virginum corpuscula læſitum. Præmo namque virgis crudeliſſime caſas, vna calce plagas earum perſficari iuſſi. Deinde in ecaleo extentat torqueri, ſtatimque ad libandum offerri. Hæc cùm animo inuidio, ſtupente populo, percuſſent, Iudex furore ebrius, in craticula eas torrere, prunaſque ardentes ſine intermiſſione adhiberi: ac poſtremo in theatro ad deubruum deponi præcepit, vt omnium calcibus peterentur.

Hæc cùm fierent, & virgines in tanta ſuppliciorum atrocitate de hoſte triumphum agerent, ſuit & Secunda virgo eximia formæ pulchritudine ad Anolinum adducta. Quam conſpicatus proconſul, &c, inquit, Chriſtiana es? Cu. Secunda, Chriſtiana. Tunc homo ferus planeque barbarus, neque virginis aetatem, neque corporis pulchritudinem, neque motum elegantiam miſeratus, vna cum Maxima & Donatilla ferro crudeliter vindictam ad beſtias damnavit. Populus ſæpiens ad ſpectaculum venerat, cum cernere licebat virgines & generis & virtutum ſplendore ornatiffimas, ſuauiſſe ſe mutuo amplexari; Chriſto, nunc ſtantes, nunc fixis in terram genibus, vota præceſſusque perſolvere; ſeras auertiſſime expectare, & vltimum vale alteram alteri cum oſcuſu pacis dicere. Porro verſus tandem feſtè ſiſimus in arenam cum ingenti omnium clamore diſmiſſus, cùm putaretur momento virgines dilaceraturus, iſ agnina protinus manuſcrudine aſſumpta, ad ea. ſe pedes di-

*Præclarium
certamen
Chriſtundū
ſpectaculū
ſſ Virgi-
num*

*Verſus oſi
honorat,
lingueque
verſigra.*

miſit,

miſit, lixique veſt
gentia voces ab em
tines veſt ocienſes eſu
terram in virgines d
am actione porreſ
Auguſt.

TRAECLARYM
don & Sennes. nobilit
ter complere, Anno.

Imperatoris 2. Ex

Laurent. S.

S.

Cùm poſt præclari
certam, Decius
ib. em inuenerat Ch
ſupplicis, Roman
Abon & Sennes, (p
ſtutorum coligere
compheſſes, in ſua
populi ſpectaculū am)
abſur. Quocum po
in Chriſtianos om
impetis præſtatos Ch
certamen euocauit. A
libus præſoſſis, vipo
vincti. Porro ipſe ne
haud dubium d uin
mo eſt ſilme ferret, v
tate con p euos ad w
topi Claud. um Cap
de amodum verb
D. præſticanum co
inuidis n confeſſione
actis beatus, Va et

postremo patris &
at, modo cenit,
Camen in
procedentia
commutare, & fo-
ren, em g oriam
sianitupce cen-
ubitanam etia-

tribunal. Coiores
ta et sup accepit
am. istum viri-
que vrg s eru-
um perit canitui-
a, itamque ad
du do, itapente
us, itacacula
intermille ne ad-
uonui deponi
at.

itapo se'orum
ipit & deenda
a. et num ad-
et, inquit, Chri-
mo nomo terus
tem, neque cor-
pationem in se-
to. et uelut
nequers ad ipi-
a. g. ne & gne
mo. et e mu-
nos fia s in ter-
lesas ou diffi-
atati cum o-
e. ete. Simus in
dim filis, cum
urus, is agnina
ea. si se pedes di-
misi,

missi, linxitque vestigia parum quam momordit Tunc Decellan-
latitiae voces ab omnibus in aeternum sublatæ sunt. Anno tur SS. Vi-
linus vero cecidens se faciente, bestias mites, capitis sen- ginet.
sentiam in virgines dictavit: quam magna cum gra-
tia um actione porrectis cervicibus exceperunt, 3 Kal.
Augusti.

PRÆCLARVM CERTAMEN SS. AB- C. Baron.
don & Sennes, nobilium persarum; quod Romæ virili- Annal.
ter compleretur, Anno Salutis 254. Sede vacante, Decij Toas. 2.

Imperatoris 2. Ex ijs quæ extant apud V. P.

Laurent. Surium, in præambulo

S. Laurentij.

Cum post præclaram illam in Perside adeptam vi- 30. Iulij
ctoriam, Decius Imperator, quam unius quos Iuxta Mar-
ibi dem inuenerat Chust anos, atrocissimis necasset tyrolegium
supplicijs, Romam tandem rediens, duos sub egulos Roman.
Abdon & Sennes, (quos quod corpora ex a Chri-
stianorum colligerent ac in suo prædio recondere
comprehensos, in suam seruaturam gloriam, ac Romani
populi spectaculum,) carenis viuclos secum ad Vibem
abduxit. Quo cum post menses 4. venisset, conceptum
in Christo anos odum omni tyranide exprompt, &
imprimis præfatos Christiathletas, præsentem Senatu ad
certamen euocauit. Aderant illi auro quidem & lapi-
dibus pretiosis, vtpote subreguli, ornati, sed carenis
vinci. Porro splendebat ex vultu eorum fulgor quidam,
haud dubium diuinæ virtutis indicium, adeo ut Senatus
modestissime fectet, viros tam præclaros & regia digni-
tate conspicuos ad supplicia euocari. Decius vero, ala-
to per Claudium Caprio Pontificem utpote, blan-
dis admodum verbis & promissis amplissimis, ad
Dijis sacrificandum eos munit. At illi animis plæze
inuisis in confessione Christi persisti e; vnde furore
acrius incensus, Va. etiano p. a se o. tenere mandauit. frustra.

Abdon &
Sennes ter-
a Subregu-
li Christia-
ni Romam
vinci ab-
ducuntur.

Abdon &
Sennes ten-
antur

blanditiis
a Decio sed
frustra.

ut atroci vindicta martyres puniret, ac suppl. c'erum
immanitate reliquis qui in v'be erant. Christianis ter-
rorem inferebat.

Moxigitur Valerianus nudatos Christi martyres,
fatibundus ad Solis simulacrum, iuxta amph. theatrum,
adduxit: praecepitque militibus, ut eos ad hura Dis
cremenda compellerent. At illi, cuncto summum per-
contropium in simulacrum ipso, dixerunt: Valer-
iano; iam fac quod facturus es. Tum Valerianus, co-
plumbata expediri, ijque atrocissime caesi sunt. y es
in amph. theatrum introducti praecepit, ut ferarum la-
miae moribus, mentis eius furorē crudeli morte ex-
tingueret. Sed ut martyres, expresso crucis signo &
Christi nomine fidenter inuicato, amphitheatrum in-
gressi sunt; nico feræ (erant autem Leones duo, &
vrsiquatuor) omnia p' usquam manuclidine ad pē-
des sanctorum rugientes se demiserunt; & quod ma-
iorem admirationem haber, contra tyranni furorē
imperumque, eos aliquamdiu mirabiliter tutati sunt.

*Damnan-
tur et be-
stias.*

*Nihil ab ijs
ludentur.*

*Gladius ne-
ratur.*

Tandem vero casso Valeriani g' adiatorum scibus in
ipso amphitheatro cruciati, ad Solis simulacrum prope
amphitheatrum proiecti sunt; vbi ad Christianorum
terrorem, tribus diebus, totidemque noctibus corpora
eorum iacuerunt. Tertia vero nocte, Cyrinus subdiaconus,
cuius aedes amphitheatro admodum vicinæ erant,
ea collegit, & in arca plumbea, domi suæ honorifice
condidit; Cal. Augusti.

*Diuinitus
revelantur
eorum cor-
pora.*

Lacerte autem horum sanctorum corpora ad vsque
tempora Constantini, quo imperante, diuinitus reuela-
ta sunt; & à Christianis in cæmeterium Pontiani sum-
mo cum honore translata.

*C. Baron.
in notat.
mart. Rom.*

MARTYRIUM S. FABII, MARTY-
ris Casarensis; Ex Adone Vien-
nensi Archiep.

31. Iulij.

S. Sanctus Fabius cum Casarea præf. Italia vexilla fer-
re recusaret, primum diebus aliquot in carcerem
detru-

rumus, variis mor-
tibus productus
ra 11, in Christi conse-
crantur perit. Unde
sententia damnata
tore beneficio deli-
tico pus & caput scot
notanda demerita sunt
tio, membra capiti
em indicij passionis
ge rauit id tum corp
um limes euectum
fusa tumulatum est.

VITA S. GERM

Alorensis: Ex ea quæ
molyterum, scriptor
mobiliem. Adhibetur
pus, sedique anno
fato, Anno Ro
Papa 4.

S. Sanctus Germanus
Diplendis cum prin-
fante rud mentis, stu-
ga ingenij vbertate bi-
dum conscendit, proli-
plibus adornatus gra-
Atque vt omnibus hie
lo co desiderari posset
rum profectus, p'uar-
gugie impleuit. Iode-
tus, casarum patroc-
didit, ludelque ad co-
primis genere, & dis-

terruſus, varijs moeſtjs affictus eſt. Deinde ante
tribunal productus, & ſemel atque iterum interro-
gatus, in Chriſti confeſſione, nihil ſupplicia veritus,
conſtans perſiſtit. Vnde Index ſarore percutus, capitali
eum ſententia damnauit. Poſt hæc corpus triduo ſe-
pultura beneficio deſtitutum cuſtodiri iubeatur, tandem
& corpus & caput ſecutum reuiculis inſuta, in maris
proſunda demerſa ſunt. ſed Domini virtute reſeſſo re-
cuſo, membra capiti reuocantur, & ſcapulis ecruiſx,
cum indiſijs paſſionis, adiunguntur. Atque ita ſue in-
tegritati reſtitutum corpus, vnda blandiore ad Caternita-
tum litras euectum, & condigno cultu à fidelibus in
baſilica tumulatum eſt.

*Mittitur
in carce-
rem.*

*Pleſtitur
capite.*

*Præclarum
miraculū.*

*Locus ſe-
pultura
vini.*

VITA S. GERMANI, EPISCOPI AN-
tiſidiorienſis: Ex ea qua prolixe eſt per Conſtantium
presbyterum, ſcriptorem illorum temporum haud
ignobilem. Adſcribitur hic ſeptimus eius ſedis epiſco-
pus, ſedique annos 30. & dies 25. functus eſt
ſato, Anno Redemptoris 435. Sixti
Papæ 4. Valentiniani
Imp. II.

*C. Baron.
Tom. 5.
Annal.
Quin notat.
Mart. Rom.*

S. Anctus Germanus Antiſidiorienſis oppidi indigena,
ſplendens cum primis natus parentibus, ab ipſis in-
ſantiæ rudimentis, ſtudijs liberalibus adhuc bitus, ma-
gna ingenij vbertate breui ſummum eruditionis gra-
dum conſcendit, proſus ut & naturæ indiſtriæ multi-
plicibus adornatus gratis, magno ſuis eſſet honori.
Atque ut omnibus literarum numeris abſolutus, nihil
in eo deſiderari poſſet, poſt Gallicana aud toria Ro-
mam profectus, præclara iuris ſcientia pectus inibi e-
grege impleuit. Inde ad tribunalia præfecturæ admo-
tus, cauſarum patrocinatorum ceſſe ſub: nomen red-
didit, laudesque adeo multiplicauit, ut ſublimen in-
primis & genere, & diuitijs, & quod caput eſt, moribus
orna-

*31. Iulij
Patriacium*

*Egregia
eius erudi-
tio.*

*Roma na-
uat operam
legibus.*

*Fuit adu-
catus.
Ducit vx-
orem.*

*Dux confi-
tuitur.*

*In vita S.
Amatoris
hac eadem
habet Le-
stor.
i. Maij.
Minitur
mortem S.
Amatori.*

*S. Amator
Germani
Clericum
facit.
Moritur S.
Amator &
Germanus
ei succedit
in Episco-
patus.*

ornatissimam sortiretur uxorem. Quem deinde soga
præconij præminentem, Respubl. ad maiora hono-
rum insignia, ducatus quippe ad euimen & regimen
prouinciarum euexit.

Bo honore & potentia sublimatus, neg' cælo Chri-
stianæ religionis cultu, tyrunculorum indulgere in-
dustriis, venatui inuigilare, ferarum copiam inhiis &
viribus captam in ciuitatem magnam cum gloria inferre
quotidie. Brat in ciuitate arbor py us, cuius ramos fe-
rarum capitibus in gloriam exornabat. Ea res cum
Christianæ pietati plurimum obesse videretur, S. A-
mator loci illius antistes arborem, vt offendiculus
tolleret, radicibus extirpauit, flammisque deputauit
atque ossa, ne qua illius memoria extaret, longe ab
vibe proijci mandauit. Quod Germanus inique
adco tulit animo, vt Christianæ religionis oblitus
mortem viro beatissimo minitaretur. Eius vero furo-
rem ad tempus S. Amator declinans, Hedum profe-
ctus est; vbi, Domino reuelante, eundem ipsum Ger-
manum in sacro munere sibi successorem futurum co-
gnouit. Reuersus itaque Antiodorum antistes, con-
uocata concione, cum in Ecclesia ad sacerdotale effi-
cium rite obeundum sese accingeret, cerneretque in
alios Præfectum vrbis Germanum, corpore animo-
que ad omnem modestiam ac pietatem compositis
sacra lumina intrantem, iussit illo ingresso, mox
Ecclesiæ fores claustris arctari. Tum vero glomora-
ta secum Clericorum atque nobilium turba, Ger-
manum apprehendit, & inuocato nomine Domini
cæsariem capiti eius detrahens, habitu religionis
relictis ornamentis secularibus, eum honore induit,
dicens; Satagere te oportet, frater charissime, vt com-
missum tibi honorem immaculatum conserues: quia
me decedente, omnipotens tibi pastorale officium com-
misit.

Post hæc beatissimus Amator obitus sui incitamen-
tis vrgeri incipit, breuique defungitur, & Germanus
summorum infimorumque voluntate iunctus atque
coadus

Quam deinde
bi, ad maiora non
ca men & regimē

es, negēdo Chri-
orum in regimē in-
m copiam mōis &
ca cum gloriam fer-
us, cuius tames se
abat. Ea res cum
ē videretur, S. A.
ut ostendit om-
monique ceptu su-
actatet, itaque ab
Germanus in quo
e rei goas obitus,
tur. Eius vero luto-
ns, Hec est pie-
eandem ipsam Ger-
dotem futuram co-
orum antres, con-
ad sacerdotia et illi-
et, ceterosque nec
m, corpore aut mo-
etatem compositis,
de moelio, mox
am vero gometia-
una turba, Ger-
to nomine Domi-
nō tu regis, omis,
cum amore mōis,
eandem, ut com-
um consues: quia
torate officium con-

oacius ad sacerdotale officium adigitur. Defecit
taque mundi militria, & cœlestis assum iter. Secu-
a calcatur, vxor in sororem ex conuulge mutatur, sub-
antia in pauperes dispensatur, paupertas ambar-
um vero qua animi magnitudine & ardore spiritali
ellum sibi suoque corpori indixerit, officiale est enar-
are. A primo namque suscepti muneris die, ad v-
terminum vite, non vinum, non acetum, non o-
on egumen, nunquam vel sale ad v-
ponis accepit. In refectio-
bau r, deinde panem hordeaceum sumpsit; quem ta-
ten ipse excussit & moluit. Et hic cibatus ad cen-
palato ingratus nunquam ante vesperam sumeba-
ur; interdum etiam hebdomada media, non ita o-
um septimo sic latransi stomacho dabatur. In iumen-
um tam hyeme quam æstate vnum erat, idemque,
mod tam diu vlt erat, donec nimia vetustate con-
ampium plane accide, et, cili-
lie noctuque carnem atterente. Lectus ex do-
ibus confratus, ac e nere conspersus, nullo etiam ce-
ricali sub-
profundum carpere somnum verebar;
quid dico somnum, cum totas noctes nihil nisi gemit-
us duceret, stratumque asperum affidis pene rigaret
ticibus.

Et quidem (ō pietatem) cum tanta severitate in
uum ipse corpus squirer, alios stupenda plane benigni-
tate fouebat, summus cultor hospitalitatis, qui paupe-
ribus & peregrinis adiuuantibus conuuium reuinas
pastor exhibebat, propriis manibus pedes lauabat, oscu-
labatur, & profuso lachrymarum imbri interdum riga-
bat. Inter hæc autem, aliaque quotidiana ministeria,
quæ in magna populorum frequentia obire necesse e-
rat, ut contra diem ex hominum familiaritate pu-
cœlesti rore iterum abstergeret, monasterium con-
xit: in quo frequenter degebat, animumque mira cœ-
lestium rerum dulcedine pascibat.

Porro eo dē tempore res accidit, quæ Germani san-
ctitatem maxime celebrē reddidit: digna profecto quæ

*Nota mi-
tam vite
anferita-
tam.*

*Benignitas
eius eximia
in pauperes*

*Construit
monaste-
rium.*

à nobis explicetur. Erat vir candido ingenio, Ianuarij nomine. Quicū princeps praesidiali militaret officio exactos à provincialibus solidos ad Iudicem deferrebat. Is cum causa visendi etiam ex itinere diuertisset, ac culum, quem pecunia onuitum ferebat, incautus amissit: nulloque de circumstantibus intente, casu is reperit, qui vexari inimica infestatione conueuerat. Tandem viator in se reuersus, ubi damnum agnouit, subito ore percussus, totam ciuitatem lachrymis & clamoribus impleuit, & ab ipso beatissimo sacerdote, haud aliter ac si ipsi tradidisset, amissam pecuniam requisuit. Is pro sua benignitate pacato illum animo esse iussit, spondens fore ut amissam reciperet. Ille interim sollicitus triduo sursum deorsum cucurrit, si forte furem deprehenderet. Cumque triduo sine illo fructu exacto ad episcopum rediret, genua eius lachrymabundè amplectens contestatus est, se vitam cum morte permutaturum, si non ilico damnum resarciret. Tunc antistes extrema Ianuarij miseria flexus, unum ex his, quodammodo obsessi vexabantur, adduci praecipit, eumque monuit, ut ablata fuit pecuniam prodar, eamque domino restituat. At ille constanter inficias it, negatque se pecuniam habere. Tunc Germanus per commotione inficiantem in populum produci mandat: ibidemque seruari, donec peracto à se Missarum officio, hominem vel absoluat, vel condemnent. Nec mora Prostratus toto corpore in oratione, magna vi precum diuinum numerum implorat, ut & obsessum ab infesto daemone libere, & Ianuario magnis in angustiis constituto pecuniam ostendat. Et ecce statim infelix, inimici & captiuus pariter & minister in sublime suspenditur, & quasi flammis circumdatus, ingenti clamore nomen Sacerdotis inuocat, crimen, quod commiserat, confitetur: & simplex veniam postulat. Plebs stupendo hoc spectaculo ut par erat, commota, ecclesiam clamore implet, accurrit, hominemque in aëra suspensum mente oculisque attonitis contemplatur. Tandem vir sanctissimus ex oratione consurgens, euocat aestuantem, omnia discutit

*Demonia-
cum furem
furtum
prodere co-
git: & da-
monio libe-
rat.*

*Magna vis
precum S.
Germani.*

infecta cognoscit: et o-
nam, & obfesso so-
p. ut in eiusmodi si-
is: quia rament fecer-
nere Ruduit.
Eadem tempestate co-
a leta Orthofoxe fi-
synodo, Germanus
a facillam pestem de-
storum Parisiaci terri-
tam p- hem laza ace-
que & Genouefa tene-
re arat quam diuinus
atus, prophetico spi-
ment s' à Deo decorand-
ale bellum necessariis
auxit, quemadmod-
en. Cum vero Parisijs
non cendissent, & del-
a altum de iust. fuisse
ter. nonibus excitata, e-
a. b um vi, apertam in-
Cedebant ministeria vi-
gium non vinibus sed
tus corporis lassitudin-
que nauigium super sal-
starus * Lupus omnes
elementis furentibus o-
man tate constantior,
interpar, & procellis sa-
ggit. Statimque assun-
tam cui aspergine flu-
onibus breui op-
conueniens ex diuersis
ceteros, quos ventura
dixit. Nancibant
bant. Qui imperio fac-
ribus aduadunt, &

niuersa cognoscit eodemque miraculo, & decepto pe-
niam, & obfesso hospitalem restituit.

Præmissis eiusmodi similibus vir sanctus clauit mi-
raculis: quæ tamen secreta obumbratione semper sup-
primere studuit.

Eadem tempestate cum Pelagiana hæresis, in An-
lia, læta Orthodoxæ fidei sæta popularetur, conuoca-
ta Synodo, Germanus & Lupus Apostolici sacerdotes
ad funestam pestem delendam missi sunt. Quibus Me-
diolanæ Parisiaci territorij vicum ingressis, inter con-
turbatam urbem læta acclamatione illis obuiam uenit,
Genouefa teneræ ætatis yirgo cum parentibus
conuenit, quam diuinus antistes, cæteris omis-
sus, prophetico spiritu maximis sanctitatis orna-
tus, à Deo decorandam prædixit, & rebus ad spiri-
tuale bellum necessariis atque optimis documentis in-
struxit, quemadmodum in eiusdem uirginis uita elu-
cet. Cum uero Parisijs digressi, Christo duce, Oceanum
non cecidissent, & desinu Gallico leui ventorum statu
in altum deducti fuissent, subito horrida tempestas à
dæmonibus excitata, cœli fragore, terraque ac minaci
uulnibus vi, apertam in nauis ruinam conspirare uisa est.

Cedebant ministeria uicta nautarum, ferebaturque na-
uigium non uinibus sed oratione. Et ipse Pontifex, fra-
ctus corporis lassitudine, sopore resolutus iacebat. Lam-
que nauigium superfluis fluctibus mergebatur, cum
beatus * Lupus omnesque turbati excitant seniores,
elementis furentibus opponendum. Qui periculi im-
manitate constantior, Christum inuocat, Oceanum
inrepat, & procellis sæuientibus causam religionis op-
ponit. Stratumque assumpto oleo, in nomine SS. Trini-
tatis cui aspergine fluctus sæuientes oppressit, suisque
orationibus breui operati littoris quiete potitur. Ibi tum
conueniens ex diuersis partibus multitudo excepit sa-
cerdotes, quos venturos etiam varicinatio aduersa præ-
dixerat. Nunciabant enim sinistri spiritus, quod time-
bant. Qui imperio sacerdotum dum ab obfessis corpo-
ribus detruduntur, & tempestatis ordinem, & pericula,
quæ

*S. Germa-
ni & Lu-
pus in An-
gliam mit-
tuntur ad
tollendam
hæresim Pe-
lagianam.*

*Prophetia
eius de S.
Genouefa:
cuius uitam
habet Le-
ctor 3. la-
marij.*

**Eius uita
extat supra
29. Iulij.
Sedat tem-
pestatem.*

*Pelluntur
dæmones
ab obsessis.*

quæ intulerant, ferebantur: vi&osque se eorum meriti
& imperio non negabant.

Inter hæc Britannorum insulam, quæ inter omnes ve
prima est, & maxima, ingressi, nefandam hæresim ex
iripare aggressi sunt. Cumque instituta cum aduersa
riis disputatione, Pelagiani diuini, & vestium splendo
re, atque multorum assentatione, vt fieri solet, circum
diti, primi sermonem facerent, contentionisque aleam
sola verborum nuditate insinuerent, demùm Antistites
venerandi torrentes eloquij sui cum Apostolicis & eu
angelicis tonitruis contra humanam præsumptionem
profusis erant. vanitatem conuicere, perfidiam confuta
re, tanta efficacia, vt ad singulas verborum obiectiones,
reos se, dum respondere nequeunt, aduersarij fere
rentur. Cum ecce diuina haud dubium dispositione
subito vir tribuens æpoicæstis cum coniuge pro
cedit in medium, decem annorum filiam humilibus oribus
offerens: quam sacri antistites aduersariis cesserit præce
perunt, sed illi conscientia puniente deterriui recalaru
camque ad viros sanctos rececerunt. Tum vir sanctissi
mus plenus Spiritu sancto, invocata SS. Trinitate, pro
tinus adhaerentem lateri suo capsulam, cum sancto
reliquis collo auulsam, puelle applicat oculis; quos sta
tim, tenebris euacuatos, lumine veritatis impleuit. Ex
ultant parentes, miraculo populus contremescit, & ex
crabilis hæresis abiurata, sacerdotum doctrinam ardent
desidero amplexantur. Porro S. Germanus templi S.
Martyris Albani, ingressus, plurimorum Sanctorum, c
diuersis locis, collectas reliquias sub altari pie condidi
& de ipso loco, vbi B. Martyris effusus fuit sanguis, ma
lam pulueris secum delaturus abstulit. In reditu vero
dæmonis insidiis pedes laeditur, & acens in lectulo, dum
circum circa casuale detrahit incendium, eius incolam
apparet tugurij. Et quidem referri nequit, quot qua
talque virtutes Deus sit operatus in famulo suo insu
mo. Cumque nihil remedium sibi adhiberi pateretur, can
didatum sibi noctu adesse videt, qui manu extensa ia
centem videretur tollere, eumque consistere firmum
restitit.

*En quanti
facit pulue
rem mar
tyris.*

XXX
religiosis imperare: qui
dræ, cineris laborem
Interea Saxones, Pi
as inuicerunt; quos
maxerat. Cumque trep
dicarent, sanctorum an
cameris illi, & diuini ve
eritis multitudinem
pensa aptant: eamque
tor expant. Hostes in
quasi ad exploratam v
stant: vt Britones reli
uerant. Quorum adu
exatos hortatur, v
Christi anæ spei firmi
pide a hostem tenden
tor hostium multitu
tus Germanus, voique
more respondeant. P
Germani & sacerdotum
hostibus, qui se in spe
terio reperiunt, sacer
vor omnium, & cle
montiam in elula mali
proit arum fugam cap
vt vel nuda corpora d
Ytionem suam in oco
exultis victoræ mile
phant pontifices host
taque opulentissima in
perunt sedes, patriam
valentis quorundam
Germanus reperit; qui
gum restituit; alij qu
Interea ex Britanni
Pelagianam hæresim
Ereant omniū pro
exurgenti occurrat, p

vestigis imperare: qui statim recepta sanitate, die red- *Miraculose*
dito, cineris laborem suscepit intrepidus. *sanatur pes*
eius laesus.

Interea Saxones, & Sique, bellum aduersus Brito-
nes susceperunt; quos eadem necessitas in castra con-
traxerat. Cumque trepidi partes suas pene impares iu-
dicarent, sanctorum adiutorium auxilium petierunt. Ac-
currunt illi, & diuini verbi prædicatione maximam ex-
ercitûs multitudinem ad sanctissima Christi sacra susci-
penda aptant: eamque die Dom. n. e. resurrectioni sa- *Multos con-*
tia expant. Hostes interim auilita castrorum forma, *uertunt ad*
quasi ad exploratam victoriam alacritate incredibili se *Christum*
stinant: vt Britones religioni in entos vno impetu sub *S. Germano*
uertant. Quorum aduentum S. Germanus vt cognouit, *non & Lu-*
expertos hortatur, vt contempto armorum præsidio, *pus.*

Christianæ spei firmiter innitantur, & se Ducem intre-
pide in hostem tendentem sequantur. Iamq; aderat fe-
rox hostium multitudo; quam ex editis locis conspicu-
tus Germanus, vniuersos admonet, vt voci suæ vno cla-
more respondeant. Parent omnes, & nih. Idē imperio
Germani & sacerdotum detraçant. Tum vero securis *S. Germani*
hostibus, qui se in speratos adesse confidebant, Alē uia, *non mira-*
tertio repetitum, sacerdotes exclamant; Sequitur vna *culose ho-*
vox omnium, & eleuatum clamorem reperculso aëre *stes fugat.*

montium inclusa multiplicat. Hostile agmen terrore
prostratum fugam cepit, arma proijcit, certatimque,
vt vel auda corpora discrimini subducant, laborant.
Vt rationem suam innocens intueatur exercitus, & prædā
cælestis victoriæ miles religiosus adipiscitur. Trium-
phant pontifices, hostibus sine sanguine fufis; compo-
sitq; opulentissima insula securitate multiplici, suas re-
perunt sedes, patriamq; reuifunt: & quidem suam, tur-
bulentis quorundam ingeniis moribusque turbatam,
Germanus reperit; quam breui infra prudentia in inte-
grum restituit, aliisque multis miraculis claruit.

Interea ex Britannis nunciatur, extinctam nuper *S. Germani*
Pelagianam hæresim iterato paucorum seclere dilatare. *non secun-*
Euocatur omnium precibus S. Germanus, vt malo iterū *do in An-*
exurgenti occurrat, populūq; nutantem prædicatione *gliā vosa-*

*312. Ex-
tinguit Pe-
lagianam
heresim.*

ne confirmet. Non recusat vti sanctus, gentis illius sa-
lutem pacemque sciens; quin, assumpto, Severo Treu-
itorum antistite, rursus mare Christo auctore conscen-
dit. Nec latuit malignos spiritus, sancti aduentus, pror-
sus vt totam insulam peruolitantes Germanum inquit
vaticinationibus venire nunciarent. Inter hæc Ephus
quidam haud ignobilis, filium suum contracto poplite
miserum assumit, & magna populi sequente caterua,
venienti Sacerdoti sanandum offert; quem Germanus,
vt Pelagij reliquias facilius profligaret, solo manibus
contactu sanitati restituit; ac pu. lulantem denuo hære-
sim cum miraculorum virtute, tam vt diuini verbi præ-
clare extinxit. Inde domum transmarina expeditione
remans, tantis in via virtutibus signisque admirandis
coruscavit, vt, si cuncta referre velimus, vix fidem facere
possimus, præsertim ijs, qui Dei in seruos suos boni-
tatem minus perfectam habent.

*Obitus eius
in Anglia
et alibi
miracula.*

Tandem vti sanctissimus Rauennam deueniens, ini-
bi de itinere suo ad coelestem patriam a Domino præmo-
nuit; deinde septimo infirmitatis suæ die rebus omni-
bus rite dispositis, iam plenus dierum & bonorum ope-
rum, de corporis ergastulo ad cælos migravit. Reliquit
tantum omnibus sui desiderium, vt vestes eius, quan-
quam viles, certatim diriperent, easque reliquias, am-
plissimæ hæreditatis loco, inter se primarij viti studio
se diuiderent. Rexit autem sanctissimus Germanus An-
tistodiorensem cathedram annos xxx. dies xxv. Eius
sacratissimum corpus honorifico agmine suam vti vi-
uus petierat, est delatum ad urbem; vbi innumerabilibus
coruscans miraculis: Christi Domini in sanctis sui bo-
nitatem mirifice testatur.

*Sedit An-
ni 30. die-
bus 25.
Claret mi-
raculis post
obitum.*

Et quidem:

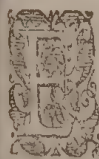
*Eulgida fulgentem
Florida florentem
Cælica coelestem
Splendida splendentem*

*fidera captant:
nulla plaudite.
carmina canite
gaudia pangite.*

AVGV.

AVG

DE FESTO
seu Catenarum
quæ habet

VD
pera
voti
ha q
solu
ner l
na um illarum, qu
Petri a carcere ab H
admodum venerata,
li honorifice asseruan
eam crexit, & auro ge
encomijs celebrari m
ad Eudoxiam filiam
Eugem transmisit. Q
impar, in eius memo
vinctus fuit, crexit De
te: Augustam sancta
tulus enim Eudoxia
fetti ad v. ncula. Vbi
matre Eudocia m. illa
no nitentulo huc il a
tione in peratore, Ro
Mamentino dia de ten
seculo admodum in
tabula. Ecce christica
tes, eadem genens

AVGVSTVS.

DE FESTO VINCVLORVM
*ſeu Catenarum B. Petri Apoſtoli; Ex iis
 qua habentur apud Doct. ſſ.*
C. Baron.

VDOCIA Auguſta, Theodoſij Im-
 peratoris coniunx, cum Hieroſo-
 lymitani ſynagoga ſequendi cauſa veniſſet, præter a-
 lia quibus ibidem à Iuuenale Hiero-
 ſolymorum Ep. copo, affecta eſt ma-
 neribus, inſigne donum accepit cate-
 na: um illarum, quas Angelus Demetri de manibus
 Petri in carcere ab Herode vinciti diſceperat. Quas præ
 admodum venerata, illarum alteram Conſtantinopo-
 li honorifice aſſervari voluit, cuiusq. in honorem baſili-
 cam erexit, & auro gemmiſque ornatam, SS. Patrum
 encomijs celebrari mandavit. Alteram vero Romam
 ad Eudoxiam filiam, Valentiniani Imperatoris con-
 iugem tranſmiſit. Quæ quidem, mari religione non
 impar, in eius memoriam, & Petri Apoſtoli, qui ea
 vincitus fuit, erexit Deo Baſilicam in Bæquilino mon-
 te: Auguſtam ſanè, Auguſtæque nomine dignam. Ti-
 tulus enim Eudoxiæ nuncupata eſt. Dicta etiam S. Eudexia
 Petri ad vincula. Vbi non illa tantum, Hieroſolymis à ſua Eudo-
 ma Eudocia miſſa catena recondita eſt, ſed & diui-
 na miraculo huc illa coniuncta dicitur, qua ſub Ne-
 rone Imperatore, Romæ, vincitus Petrus in carcere
 Mamertino diu detentus eſt: à Romanis Pontificibus
 ſeculo admodum iugiter cuſtodita. Habent enim
 tabulæ Eccleſiaſticæ, ambas has catenas ſimul colla-
 tas, eiuſdem generis & artis inventas, ſibi inuicem di-
 uinus

Annalium
 Tom. I
 Anna Do-
 mini 44
 & 5. Tom.
 An. Dom.

439 & in
 Not. Mar-
 tyrol. Ro-
 man.

1. Auguſti.
 De pera-

grinatione
 Eudocia

Auguſta,
 &c.

Eudexia
 Conſtanti-

nopoli in
 honorem

Catenarū
 Baſilicam

conſtruit.

ſua Eudo-

ma Eudocia

miſſa catena

recondita eſt,

ſed & diui-

na miraculo

huc illa con-

iuncta dicitur,

qua ſub Ne-

rone Impera-

toris, Romæ,

vincitus Petrus

in carcere

Mamertino

diu detentus

eſt: à Romanis

Pontificibus

ſeculo admodum

iugiter cuſtodita.

Habent enim

tabulæ Eccleſiaſticæ,

ambas has catenas

ſimul collatas,

eiuſdem generis

& artis inventas,

ſibi inuicem di-

uinus

ſidera captant:
 miſſa plaudunt.
 carmina canit
 gaudia pangunt.

AVGY.

catena mirabiliter unita.

uinitus mirab. liter copulatas, iuncta q. simul ac unitas, ex duabus vnam affectam esse. Quarum memorie, Kalendæ August. fuere à Romano Pontifice consecratæ: in earumque nomen, Deo, dicta Basil. ca. dedicata. Quam autem solitæ fuerint catenæ istæ coroscare miraculis, quamque vñtatum fuerit Romanis Pontificibus pro nobili munere aliquid ex huiusmodi catenarum ad insigniores personas mittere, S. Gregorius Papa in suis ad diuersos datis Ep. Itolis locupletis testis est. Quidni vero veneratari essent homines Catenarum Petri memoriam, quibus Deus eandem atque ipsi Petro contra incendens miraculis adeo admirandam atque visibilem virtutem? a Merito itaque per omnes Christi Ecclesias auro pretiosius habetur ferrum illud penaliū vinculorum. Si tam medicabilis fuit obumbratio visitantis, quanto magis catena vincientis? Si inanis quædam species vacuæ imaginis, habere potuit in se vim salutis, quanto magis de corpore meruerunt attrahere salubritatis, ferro pondere sacris impressa membris vincula passionis? Si ad præsidia supplicantium tam potens fuit ante martyrium, quanto magis efficax post triumphum? Felices illi nexi, qui ac manicis & compedibus in coronam mutandi, Apostolum contingentes, martyrem reddiderunt Felices catenæ, quæ nūc satis pene ossibus inherentes, viuas reliquias de sanguinis sudore, iam attrita carne, capuerunt, tactusque membrorum cruciatibus sanctificat instrumentum. In quodum afflicto creseit ad poenam, causa poenæ proficit ad gloriam. Felicia vincula, quæ teum suum vsque ad Christi crucem non tam condemnatum, quam consecratum miserunt.

Porro de his catenis quibus B. Petrus victus est Hierosolymis, tandem Romam translatis, hæc cecinit Arator Diaconus;

In Act. lib. 1.

----- manet omne per ævum

Pignoris huius apex. & fidei obtinet instar,
Corpora quod Petrus sacrauit, & Angelus ore.

*His sollicita fidei
Perpetua a salubri
Libera semper erit
Qua reuigil qui em
Perijt & ab Hor
vero Imperator, vi
semitteret, vt serua
pæ primum ostium
de mittend. s. hūce*

MARTYRI
phie, & eius Fili

Ex eo quod est ap
sunt anno 1

Cum Romæ H
in Chindiano
dam matrona, p
ab Italia orunda
men obata nom
lias insigni pueri
ornamentis excele
ret Spiritu, quaten
fi amore & huius
dubitat. Erant ei
Fides, Spes, Char
coniunctione deu
pinione apud om
hostis (qui per
Antiochum Vrbis
taret, vt tam præ
hilis columen su
ad Imperatorem &
fessionem ilico de
tes à Deo si cui tu
dus paulatim ap

His

*His solidata fides, istis tibi Roma carentis,
Perpetuas a salus harum circumdata nexu
Liberasem por eris. Quod enim non vincula praeferant,
Quae tenget qui cuncta potest absolvere? &c.*

Perijt & ab Hormida Papa Iustinianus V. C. postea *Vide Tom.*
vero Imperator, ut earundem catenarum limituram ad 7. *Annal.*
se mitteret, ut sciamus non à temporibus Gregorij Pa. *C. Baronii.*
pae primum ortam habuisse, eiusmodi consuetudinem *An. Chri-*
de mittendis hisce sacris muneribus. *stis 19.*

MARTYRIVM' SS. MYLIERVM SO- *C. Baronii.*
phia, & eius Filiarum, Fidei, Spei, & Charitatis; *Annal.*
Ex eo quod est apud Simeon. Metaphrasten. Passa *Tom. 2.*
sunt anno Domini 122. Alexandri Papae
2. Hadriani Imp. 3.

CVM Romae Hadrianus Imperator crudelitatis suae *1. Augusti.*
in Christianos laxaret habenas, fuit insignis quaedam *Patria*
matrona, prudentia & religione sane admiranda, *Sophia.*
ab Italia oriunda, genere ingenuis claro, marito tam
men orbata nomine Sophia, cui prima cura erat, ut fi-
lias ingenui pudicitia virgines, Christianae disciplinae
ornamentis excellentissime decoraret, diuinoq. robora-
ret Spiritu, quatenus si opus esset, corpora sua pro Chri-
sti amore & fidei constantia, supplicijs exponere non
dubitaret. Erant eis nomina rebus mire convenientia:
Fides, Spes, Charitas; mutua ita charitate & animorum
coniunctione deuinctae, & prudentiae ac religionis o-
pinione apud omnes adeo celebres, ut salutis humanae
hostis (qui per suos satellites Ecclesiam oppugnabat)
Antiochum Urbis Praefectum inuidiae stimulis concita-
ret, ut tam praeclaram virtutem & magnam Ecclesiae
illius columnam sancta peste deleteret. Igitur Praefectus
ad Imperatorem & nomina eorum & religionis pro-
fectionem ilico deferret; confessans earum pietate mul-
tos à Deo si cultu ad Christi sacra conuerti, & magnos
deos paulatim apud omnes in contemptum abire.

*Eximia
laus &
virtutis
opinio, de
tribus vir-
ginibus.*

*Accusantur
apud
Imp.*

Impe.

*Sistuntur
coram tri-
bunali.*

*Præclarium
Sophia re-
sponsum.*

*Traditur
Palladia
custodien-
da.*

*Adhorta-
tio matris
ad filias.*

Imperator, audita accusatione, confectum eas sisti tribunali mandat; quæ mutuis cohortationibus roboratæ, intrepidè iudicis vultum subierunt, eumq; & animi & corporis eximia, quæ præstabant, pulchritudine, magnam sane in admirationem adduxerunt. Itaque omni suo severiori iudicio, matrem ante omnia blâdis aggressus verbis, patriam, genus, nomen, & religionem ab ea quæsiuit. Cui Sophia, Primum quidem, inquit, nomen mihi vnum omnium præstantissimum est à Christo: Sophiæ autem à patribus mihi imposuitur est. Genus duco ex ijs qui primos in Italia magister atque gesserunt, quæ & mihi patria dicitur. Ego autem inanem horum omnium gloriam existimo; ut potè quæ Christi Iesu ab ortu consecrata, ab eodem ex hoc exilio ad patriam cœlestem me vocandam confido.

Hanc libertatem dicendi admiratus tyrannus, nè sui cum nominis dedecore ulterius certaminis periculum faceret, cum eum virginibus filiabus, Palladiæ senatorij oïd nis scennæ custodiendas tradidit: ut tertio post die ad quæstiones eas produceret. Interea pia illa genitrix, de filiarum salute mirè sollicita, huiusmodi ad eas orationem habuisse fertur. Ego quidem, ô dilectæ filiæ, mater vestra secundum carnem, omni, ut noſtis, doctrina sacrisq; literis indefesso labore vos erudij, dedi q; operam, ut Christo Iesu impollutas castæque virgines conſervarem. Ecce nunc tempus vos ad certamen vocat; quæſo ut meorum verborum fructus, qualis sit, in vobis appareat; & diu meditatam virtutem constanter proferatis, ne erroris imbecillitas veritatem superet: neve suppliciorum terror teneros vestros animos deiciat. Suspecta quidem mihi est iuvenilis ætas, sed si Christo vos totas permiseritis, eiusque gratiam constanti fide tyranni minis atque supplicijs obiceritis: nulla vos pericula terrebut, nulla supplicia læperabunt. Date ergo meæ senectuti, date, ô charissimæ filiæ, ut vestris certaminibus iuveniliter exultem: & de peracto certamine sempiternum Christi nu-

merit

men in cœlesti gloria
quæſo cœlum, oculi
rigite, & breuem
tempore; diu tias cal
mortal gloria perfru
mini, & vitam deniq;
mana mens capere n
affluentem, summa c
Prudentis enim anim
fluxus & perituræ
gaum pauco merita
As hæc filia lachi
quidem, ô veneran
locum neglexisti, qu
Nunc autem mater
constantibus animis
leamus Dominus sa
rum curam gerit, e
dabit, cui aduersarij
duo hoc elapſo, sang
tantur. Adest Iude
ctus, ut teneram æta
xiam, verbis blandiss
ô virgines detoræ, d
sanguine progenita
me vobis consilienti
offerenti, parere mal
stram manem ment
bus in exilium & p
& dire vapulabit, si
te ergo, & nostra be
que illam de vestro
mecum omnibus i
obedire contemnit
supplicia corporibus
dere compellor. Cu
tas in hac vita deli
sumidamus. Quid

infestis carissimis
tibus robo-
at, eam & a-
nt, pateru-
dduxerunt. Pa-
nt omnia blā-
men, & re-
um quidem in-
trastant mitem
bus in hē impo-
in tal a mag-
dierunt. Ego au-
ex. sum, repōē
ab eodem ex-
ocandam con-

tyrannus, nē
tam os perca-
us. Palladiū se-
tradidit: reter-
ter. Interea p'a
llata, huiusmo-
quā dēni, dī
tēni: omni, ut
labore vos e-
impollutas ca-
que tempus vos
verborum fru-
mēta. ratam vir-
imbēllitas re-
tēte tēte os ve-
mēt in iue-
seros, eiusque
aque supplicis
t, pal'a suppi-
ti, date, o cha-
uēnt ter exul-
um Christi: nu-
mea

inē in cælesti gloria vobiscum celebrem. Suspiciē
quæso cælum, oculisq. ad immortalia illa præmia e-
rigite, & breuem fluxamq. huius vitæ gloriā coti-
temnite; diuitias calcate, supplicia despiciē: ut im-
mortali gloria perfruarini; diuitias stabiles consequamini,
& vitam denique omnium bonorum; quæ hu-
mana mens capere non potest, aggregatione misericordie
affluentem, summa etiam volūptate in cœlis possideatis.
Prudentis enim animi est, parvis permutare maxima;
fluxis & perituris æterna: & immortale denique re-
gnum paucis mercari sanguine.

Ad hæc filia lachrymis persusa responderunt: Tu
quidem, o veneranda mater, nullum aut tempus aut
locum neglexisti, quo sanctis nos imbueres disciplinis.
Nunc autem maternis nos precibus prosequere, ut
constantibus animis futurum certamen sustinere va-
leamus Dominus autem, qui paternā providentiā suo-
rum curam gerit, ex premissis os nobis & sapientiam
dabit, cui aduersarij resistere non valebunt. Interea tri-
duo hoc a p'so, sanctissimæ virgines ad tribunal cuo-
cantur. Adest Iudex dæmonis insidijs eggegē instru-
ctus, ut teneram ætatem, & blanditiis maxime obno-
xiam, verbis blandissimis emolliat. Quid, dicebat,
o virgines decore, deorum, ut ego profecto existimo,
sanguine progenitæ, decreuistis? Nunquid mihi opti-
me vobis consulenti, diuitias amplissimas & gloriā
offerenti, parere malitis; quam vetulæ illi, quæ se ve-
stram matrem mentitur, cum iniquis suis persuasori-
bus in exilium & pestem vos impellere nititur? quæ
& dire vapulabit, si vos non obtemperaueritis? Accedi-
te ergo, & nostra beneuolentia latæ frui mini; stultam-
que illam de vestro Christo opinionem deponite: ut
mecum omnibus in vita deliciis affluatis. Nam si
obedire contemnitis; inuitus ego, mihi credite, ad
supplicia corporibus vestris tenerrimis inferenda acce-
dere compellor. Cui Virgines; Nos, inquit, nequē
tuas in hac vita delicias expetimus: nequē tormenta
formidamus. Quid enim Christianis potest esse in-
dus,

*Filiarum
ad matrem
respondum.*

Matth. 10.

*Vocantur
ad tribu-
nal.*

*Blanditur
Iudex vir-
ginibus.*

*Bergia
virginum
constantia*

*Fides vir-
go amoris
et virginitatis
caditur, &
atrociter
cruciat.*

dius, quam pati pro Christo? qui & hanc nobis vitam contulit, & pretiosi sanguinis sui effusione æternam promeruit? Hoc tam constanti responso accepto, Iudex, omnique plane ab cetera spe tantam virtutem blanditijs superandi, primum quidem Fidem, annos non amplius natam duodecim, continuo vestibus nudatam, manibus pone vinctam, virgis crudelissimè cædi mandavit. Quæ cum magna constantia & vultu ipso, triumphum de tyrannide illa ageret, ad atrociora tormenta protrahita est. Crudelis profecto facinus. Iudex furore percitus, mammillas eius excindii iuber. Sed ecce novam & prodigiosam. Pro sanguine, lactis rivuli defluerunt: virginemque pueri eandem, stuprare Iudex, exornant. Neq. tamen præcipitis animi fractus furor; Sed igne copioso accenso virginem exuri: & ibi quoq. illæsam permanentem, in sartagine pie & bitumine bullientem præcipitari iuber. Sed Christi bonitas tyranni vincebat malitiam; prorsus ut virgo sanctissima in medijs flammis atro fumo involutis consisteret integra, vultuq. minimè turbato supernam continuo invocaret auxilium.

*Fides ma-
trem &
sorores cor-
roborat.*

Ecquid tunc animi Iudici, quid sceleratis ministris fuisse putandum est? Quo gaudio, qua exultatione aliarum virgines & mater ipsa filiam tam admirando triumpho gloriosam aspexisse existimandum? Iudex in rabiem & furorem versus, gladio eam transverberari mandavit. Fides ea sententia incred. biliter gaudia, super his vocibus matrem & sorores affata est. Vides o dulcissima mater, qua me benignitate Christus Iesus persecutus sis; reliquum est, ut victimam hoc certamen tuis etiam precibus munire pergas. Vos autem, o sorores charissimæ, nihil formidate pro nomine Christi gloriosam adeo mortem oppetere. Una mater nos genuit, eadem tres aluit: sic etiam vultuibus finis; sint sororibus sororiarum etiam & germanarum voluntates. Sit prima domesticum exemplar ijs quæ eam consequuntur. His verbis confirmata sorores, victimam ei vale fufis præ gaudio lachrymis dixerunt.

At

At generosa mater
profecto virtute digna
est, te genui, & te
ores tui, teque ad h
ed mæ præclar
eodem percipio. Na
tbas grat amiseret
m. a nobis recedis: c
ostendit, quæ tam n
quem, vade filia, v
cæca purpurea, quæ
tore & flore colora
te & sororibus au
tentamen absoluit,
Christum migravit.
Impius autem Iudex
alij: am sit victor
eunda decem annor
agrellus ad Diane
Quomodo, inquit, er
us, cuius tam fecisti
suam, fore ut const
at. Hæc audiens Iude
e primam, et alis bo
in ardentem conjer
sam inde exeuntem,
in regalis. At Spes
roce plane vilitate
dem sanguine. Sup
tendis: At ego Chris
taque tyrannide cu
Hæc furorem inci
entum, & igne veb
te, ut sanctam virg
mors, in eam præ
mate: insat viti con
tegere, non pay
nans ad interitio

At generosa mater martyrem filiam hęc verbis sua profecto virtute dignis est prosecuta; Ego quidem, ô filia, te genui, & te propter acerbissimos patris dolores tuâ, teque ad hanc usque ætatem studiosè nutritum, sed nunc præclarum abs te laborem meorum mercedem percipio. Nam etsi nullus parem possit parentibus gratiam referre, tu tamen multiplicato fœnore omnia mihi reddis: cum tu me talis filia matrem esse ostendis, quæ tam magnifice pro Christo decertas. Ad quem, vade filia, vade inquam; tuo sanguine, pro eo effusa purpurea, quo tuo sponso conspicieris, quovis colore & flore colorata speciosius. Hæc cum illa à matre & sororibus audivisset, porrecta con suo ceruice, certamen absoluit, ac solutus corporis vineulis ad Christum migravit.

Impius autem Iudex non ferens ignominiam, ut ex alijs amissæ victoriæ damnum repararet, continuo secundâ decem annorum, accessit iubes, quàm blandius aggressus ad Dianæ sacrificium instabat. At illa, Quomodo, inquit, credidi me esse sororem præcedentis, cuius tam fecisti periculum, ita tuo sit animo persuasam, fore ut constantia eius etiam soror contempnatur. Hæc audiens Iudex, iubet eam veste nudatam, sicut primam, crudis bouum nervis flagellari, flagellatam in ardentem conijci fornacem: atque postremo illæsam inde exeuntem, in ligno suspensam ferreis laniari ungulis. At Spes virgo sanctissima inter supplicia, voce plane virili tyranno insultavit, dicens; Tu quidem sanguinarie, suppliciiis robur meum enervare cõstendis: At ego Christi gratia & virtute confusa, de te, tuaque tyrannide cum sorore mea triumphem agam. His ad furorem incitatus Iudex, feberem pie & ielina plenum, & igne vehementer accensum, preparari iussit: ut sanctam virginem, ad terrorem matris & filie iunioris, in eum præteritam daret. Sed lebes divina virtute instar vitri confusus, diffuso repente ferventiliquoze, non paucos viginti ea supplicia machinantes ad interuersionem delcuit. Vnde Iudex fero-

Nota mater verba angustius martyrio coronanda.

Fidelis gladio cesariæ Christi migrat.

Critamen Spei Virginit.

Vide constantiam et mirabilem.

Horrendi supplicia;

reabescens, capitis sententia virginem damnauit. Tum illa, quasi peractō certaminis exultans: matris iē precibus commendans, iuniorem sororem ad eandem martyrij gloriam constanter subeandam exortauit. Vt vero ad certaminis locum, in quo sororis reliquię etiamnum iacebant, ventum est; Spesiacentis sororis corpusculum amplexata, primo lacrimas fudit, quod charissimam sororem truncatam in suo sanguine voluntariam cerneret. Deinde eum recordatur precibus suam martyrem pro Christo derelictam, omittis lacrymis, gaudere exultare, & sanctas reliquias genibus veneranda mixis ardentissime exosculari. Postremo alacriter exiliens, teneram carnificis gladio ceruicem subiecit, eandemq. martyrij palmam lata percipit.

*Certamen
charitatis.*

Porro Iudex iniquus, dubius animi, qua arte, quibusque insidiis postremam nodum annorum superaret, eum blanditijs nequidquam adhibitis semel iterumq. à virginis constantia repulsam pateretur; præcepti fatore impulsus, teneram loris in eculeo extensam torqueri iussit tanta immunitate, ut diuisa corporis compages, virgo tenerrima spiritum tradere putaretur. Sed Christi virtute inuicta permansens, tyranni spreuit supplicia, eumq. redarguit, quod veto relicto Deo, impie Diā diuinos aeferet honores. Hinc Iudex vehementius exardescens, virginem ex eculeo in fornacem flammis accensam iniicit: mandauit; sed flammæ ilico dissasæ circumstantes apprehendebant; quin & ipsum quoq. Indicem; qui quidem quaquam graui adustionis cruciaretur dolore, non tamen virgo bene impius clamoribus ad alia tormenta expetere destitit: cuius corpusculum, licet variis ante supplicijs contritum, terebris transfigi imperauit. Postremo, virgine eadem animi constantia & hoc supplicium perferente, capitis eam damnauit; quam illa sententiam lætabunda excipiens, ad ultimi certaminis locum perrexit: matrem eam cum gaudio prosequente, iisdemque fere vocibus, quibus duas priores, ad gloriosam martyrij palmam exhortante. Tandem ubi ad destinatum locum

*En vocis
lætitia*

um ventum est, p
gradio compos exelan
re beatam quæ tribu
horare meruit; & quon
sisti, quantis orname
filiā gloriosissimā ma
hod ereguum transul
tes, tuamq. o filia, co
Perge o decus, o glori
thaiamum, quo soror
ur filiam matre verbi
tum nomen laudibus
postrema certamen per
fuerit atq. magni fi
um quo par erat hono

Post certum veto d
ad locum accedens reli
regis & ipsa beatam
deum quendam se
muni in loculo conuinc
j, & spiritus sancti, qu
uo, per omnia secula: A

VITA B. FRIAR
qua est per S. Gregoriu
ita Patrum, cap. 10. C
Non metensis Ecclesie
mam Domini s

Vt apud Insulam
ex, vi regre x san
ab infantia Deo mite
dam sibi quæritabat;
ueri abatur, ut nunquan
con vicinis aut extraneis

tum ventum est, pia illa genitrix vix mentis suæ præ
gaudio compos exclamare cepit ; O me felicem, ô
cære beatam quæ tribus filiabus SS. Trinitatem ho-
norare merui ; ô quantis me Domine beneficis affe-
cisti, quantis ornamentis decorasti, qui dulcissimas
filias gloriosissimæ martyrij coronâ redimitas ad tuum
hodie regnum transtulisti. Vtrideo angelos lætan-
tes, tuamq. ô filia, consummationem præfidentes,
perge ô decus, ô gloria mea, perge ad cælestem sponsi
nuptialium, quo sorores tuæ iam perficiuntur. Tali-
ter filiam matre verbis prosequente, & Christi inter-
num nomen laudibus celebrante, Charitas omnium
postrema certamen perfecit ; quarum corpora mater
plendide atq. magnifice composuit, & in monumen-
tam quo par erat honore intulit.

in qua arte, qui-
notum separaret,
is semel utrumq.
tate p. re putia-
o ex. in. in tor-
a co poris com-
ere putaretur. Sed
annu. spre in sup-
tel. eto Deo, im-

Post tertium vero à peracto certamine diem, Sophia à locum accedens reliquiarum imploratis earum suffragijs & ipsa beatum Deo tradidit spiritum. Quæ fidei quorundam fœminarum opera filiabus communis loculo conuicta sūt. Ad gloriam Patris, Fij, & spiritus sancti, quem decet omnis honor & adoratio, per omnia secula. Amen.

Hinc inde ve-
 luti eo in forma
 uis; sed Hamman
 lebant; quoniam
 quanquam graui
 tamen regnem
 expetere desinit:
 sapientis contra
 ostro, v. regne
 iocum persequente,
 totam morabun-
 loctum peruenit:
 uisumque fere
 otiosam martyri
 ad destinatum lo-
 cum

ITA B. FRIARDI RECLVSI; EX EA Ioan. Molæ.
ue est per S. Gregorium Turonensem Episcop. lib. de In Not.
ita Patrum, cap. 10. Claruit vt pater infra, sub Felice Martyr.
Nanneretensis Ecclesie Antistite; qui floruit circa an- Vsuardi.
num Domini 574. teste C. Baron. Tom.

In Not.
Martyr.
V'sard.

7. Annal.

Fuit apud Insulam Vindunitam, urbis Nannetice, virescens sanctitatis, Friardus nomine; qui ab infantia Deo mirè demotus, manuum labore vitam sibi quaeritabat; ita tamen inter opera rustica exsistebatur, ut nunquam ab oratione cessaret. Ea res cum vicinis aut extraneis ridiculè videretur, ipse nihilominus

1. Augusti.

*Patria e-
ius.*

*Signum
Crucis sibi
frequenter
imprimit.*

omnino in pio exercitio persistebat, & frontem, oculos atque pectus, frequenter sanctissimo crucis signo consignabat. Accidit vero de quodam, ut reliquis in segete culmos incidentibus, examen vesparum è latebris erumperet, messoresq. aculeis suis acerrimè laceraret, & in effusam fugam compelleret. Cùmq. fugiendo ad Friardum operi similiter intentum venissent, irridendo virum beatum dixere; Quare iste benedictus, iste religiosus, qui iugiter orare non desinit, & crucem auribus & oculis imprimit, contra hoc examen pergnaturus non abit? Tunc Friardus, quasi magna Domine Crucis virtuti, ista verborum petulantia, iniuria irrogaretur, illico in genua prostratus orationem fudit, facto de more Crucis signo ad examen abit, exclamans. Adiutorium nostrum in nomine Domini, qui fecit cælum & terram. Ad hanc eius orationem confestim vesper iterum sese in latebras abscondit, liberamque merendi facultatem præbuit. Denique post hæc cum in arborem quam præcellam ex necessitate ascendisset, subito, colliso sub pedibus ramo, deorsum ruit; sed inuocato Christi nomine, quod semper in ore habere consueverat, omni læsionis periculo, non sine miraculo immunis permansit.

Hæc alijsque virtutibus confirmatus, tacitus cum animo suo hoc modo philosophari cepit. Si Christi nomen inuocatio, e. u. q. postulatum auxilium, tantæ potentia est, quæ virtutis, vitæque mundi deuocatur, periculis obuiat, ætæ ætæque depellat, & omnia quæ sunt seculi huius oblectamenta pro nihilo reputet atque fastidiat, quid mirum, & mundo, nisi ut relictis omnibus eius in me totum obsequijs tradam, cuius nominis inuocatione à melius tum liberatus periculum, patris, parentibusq. relictis, eremum petij, Abbate Sabauda, Ceteri regis quondam ministro & Secundo lo. D'aceno comitibus. Sed Abbas, mox tunc eum procelsum perituperatus, ad monasterium repositum, non ita to post, occulto Dei iudicio, g. ad o. transiit inie jte.

*Petit ero-
mum.*

*Abigit o-
ratione &
Crucis vir-
tute exa-
men ve-
sparum
messibus
infestum.
Vide quã
prudenter
homo ru-
sticus scilicet
philosophatur.*

Beatus vero Friardus
nomine in uultu immo-
rante v. itantes, ac m-
mi. fama virtutum eius
si que necessitatibus à
mi. Accidit tamen qua-
quo grellas firmabat, hu-
qua rogaret, qu' breui p-
q. deos de ore post an-
trotatem distentus ex-
papi tudine permota r-
laci: lum conueniret, si
perib. ætæ ætæ incident-
nat. Rursusq. aliam
obuocet, atque culp-
de Dom. num ptece bus,
podemque anno fructu
Hæc erat s. insigni ba-
pafiu suo à Domino c-
copu in accensio quo no-
minu illico aduen. re po-
pino exiit s. in dlat. on-
o. se. et. post m altum
E. Episcopo, denovo à fel-
l. te ampl. xans la u au-
lito citroculabira be-
corque cellulo gratifi-
aur, Anglica procul-
mata; quæ glor. o a
transferendam suscepit
VIT. I. S. EVSEBII,
Ex iis quæ extrat
Guit. grauita ab A. r. a
mini 371. Dam.

Ex Val-
EVSEBII olim
Maximiani adhuc

Bca-

& frontem, ne uel
 o eius ligno con-
 vi rei quis in sege-
 sparum e latebris
 nec me deprecaret.
 Cumq. sagien-
 vo venissent, iri-
 ste benea et is,
 desin, & eueem
 a hoc examen pu-
 quisi magna Do-
 petuaria, in-
 ouelans oratõe
 examen ab t, ex-
 nomine Domini,
 ante, roat enim
 bias ab an, abe-
 e e. Denque post
 ece am ex necessi-
 b pedibus rano,
 nom ne, quod
 ratiõis per-
 maose.
 as tac tes cum a-
 uo tibi Chrii do-
 aus lum, tan-
 era quæque mundi
 conuata depel-
 conuata pro-
 n h dmi uo,
 e t m biquis
 am b s tum ane-
 e b s, ere
 r b g r o u o d a
 m t r u s. Sed Ab-
 uer saperaus, ad
 to post, occulto

Beatus vero Friardas in Christi seruitio contra da-
 monum insultus immobilis persistens, multis cepit
 arere virtutibus, ac miraculis coruscare; adeo vi p u-
 mi, fama virtutum eius exenti, ad eum confluerent:
 usque necessitatibus à viro sancto remedia postula-
 ent. Accidit autem quadam vice, vt baculum suum,
 uo gressus firmabat, humi defigeret, insulaq. sapa s
 qua rigaret; qui breui post frondes & poma protulit;
 q. duos dein de post annos in magnam arboris pro-
 pitatem distentius excreuit. Cumq. plebs miraculi
 agitudine permota tutatim ad arboris illius spe-
 aculum conueniret, ille, ne vanæ gloriæ insi-
 perbia erimen incideret, arrepta secure arborē suc-
 cidit. Rursu q. aliam floribus onustam, sed turbine
 buersam, arrepta cuspide in terram defixit; & fasis
 Domini præcibus, flores, qui aruerant, restituit:
 eodemque anno fructus recepit.

*Baculum
 suum hu-
 mi defigit,
 & rigin-
 do fructi-
 ferum red-
 dit.*

*Aliud in
 signe mi-
 raculum.*

His peratus usignibus, alijsque miraculis clarus, de
 asitu suo à Domino certior factus. Felicem * Epi-
 opum accersit, quo necessitate quadam detento, cur
 ious illico aduenire posset, obit nati vir sanctus à Do-
 mo exitus sui dilatoem, donec demum voti com-
 plet fieret. Post multum siqui lem temporis aduenen-
 Episcopo, denuo à febre corripitur, ingressumque
 d complexans sa uauit, ac inter suauissima verba
 tro citroque habita beatum Deo spiritum tradidit;
 ioxque cellula gratissimo repleta odore, tota contre-
 hura; Angelica proculdubio præsentia ac virtute ho-
 orata; quæ gloriâ am Eremitæ animam ad celos
 transferendam suscepbat.

* Claruit
 Felix
 Namne-
 tenfis Ec-
 cle Episc.
 circa an-
 num Do-
 min 574:
 ut patet
 Tomo 7.
 Annal.
 C. Baron.
 Felicissimè
 migrat.
 Annal.
 Tom 3.
 & 4.

ITA S. EVSEBII, EPISCOPI VERCELLEN-
 sis, Ex iis qua extat penes Illust. Card. C. Baron.
 Obiit grauius ab Arianis passus anno ab Incar. Do-
 min 371. Damasi Papa 5. Valentiniani
 & Valentinii Imp. 8.

EVSEBIUS olim temporibus Diocletiani & 1. Augusti,
 Maximiani adhuc Catechumenus, cum Ma

*Eusebium
baptizatur
Roma
ab Eusebio
Papa, &
inde nomē
habet.*

*Insignis
eius pudici-
tiae.*

*Consecra-
tur Sacer-
dos anno
aetatis sua
30.*

*Item
Episcopus
Vercellen-
sis.*

tre Restituta nomine, femina nobile, vidua Christiana, è Sardinia Insula Romam veniens, ab eodem Eusebio Pontifici maximo nutriendas traditus est, quem cum idem Pontifex egregie fide Christiana imbuiset, baptizavit, suoque nomine nuncupavit. Antequam vero puerum iustraret, caelesti est admonitus oraculo, quanta is virtute ac sanctitate in Ecclesia fulgeret. Repertum etiam in ipso baptismo, angelico ministerio de fonte subleatum fuisse; fonte quo: excellenti pudicitate, qua in omni vita admirabilis fuit, purissimi illi spiritus delectarentur. Non enim post acceptam baptismi gratiam virginem tantum servavit pudoris sed adeo insigni pudicitia fuit, ut nullam omnino feminam, ne quidem matrem, osculo exceperit unquam. Cum aliquando nobilis quadam matrona, eius pudicitudine capta, nocte clam cubiculum eius peteret, tota nocte errat unda, angelus eam ab aditu cubiculi repellentibus, mane crimen, quod animo conceperat, confiteri coacta fuit: atque ad genna sancti viri pronoleta veniam petiit.

Interea Eusebius cunctis fidei virtutibus mixtius adornatus, anno aetatis suae quinquagesimo fuit Marco Papa presbyterij honore decoratus; quem ille honorem tanta sanctitate administravit, ut inter Milisum solemnia in manibus eius sacra mysteria visibilis specie apparerent. Post hoc Iulianus Papa, cernens Christi Ecclesiam Arianorum perfidia vehementer impugnatam, cum vrbis Vercellis, quae tunc inter alia Italiae civitates principatum obtinebat, antistitem consecravit. Quo civitatem cum potestate ingressus Arianam iam ante de illius adventu certiores facti, cunctarum Ecclesiarum fores ita arcte obtulerant, ut nulli plane in eas introitus quoquo modo pateretur. Quorum comperta malitia, vir sanctus ante altum maioris Ecclesiae, quae Virginis Matri sacra est, fixis humi genibus preces fudit: & protinus, eo surgente, fores divinitus reteratae sunt.

Cum autem vir divinus omnes Occidentis pro-

I. A
ines, & Athanasius
deli sio studio purgar
s vir bus contra niebo
umina extinguere
bus prophecent
ne in idipsum opera
bere. Cum siquid
antia Liberj Pape Ma
antias Imperator Oc
s fidem literis configo
em Orthodoxi vel inu
athanasium damnaren
am Arianorum insidj
et. blentes damnatio
noce fidei in omni bu
ater quos & Dionysius
Id potto accidit, an
olice scilicet legat s ad
cum psemell. adde, q
um facti iam poen ten
que excogitavit, qua ei
at Eusebius Dionysio lo
de Dionysius suus ei
Eusebius, prae aetate, &
turnate, ab eodem no
as igitur cum eo perue
Dionysij ipse damnatio
ographo communitet,
si (ut decebat) sua
arta, perspicue omni
simans, si iunior Episc
quo in charta, prae ter E
gatur prelatus.
M autem quibus nihil
re: ita celebrem, toti a
sebat in Athanasium a
e castigo ex tabella sen
guar, itaq; obliterant po

ineias, & Athanasius Orientis ab Arianorum peste
 indefesso studio purgarent, Constantis Imperator to-
 vis viribus contra nitebatur, vt duo illa præclara Eccle-
 siæ lumina exstinguerentur, vel certe longissime à regni
 sinibus propellerentur. Neque fuit difficile, Arianis
 auxilio in idipsum operam conferentibus, sanctum pro-
 movere. Cum siquidem postmodum Synodus ex in-
 stantia Liberij Papæ Mediolani esset congregata. Con-
 stantius Imperator Ortheodoxis insiliis tendens, Aria-
 nis fidem literis consignate præcepit, quatenus ean-
 dem Ortheodoxi vel inuiti ratam habere cogereantur: &
 Athanasium damnarent. Ibitum Catholicorum qui-
 am Arianorum insidijs in fraudem impulsis, s. viri li-
 et absentis damnationi (dummodo in reliquis Ca-
 tholicæ fidei in omnibus consensu foret) subscribere:
 inter quos & Dionysius Mediol. Antistes.

*Constanti-
 us Imp. A-
 rianus in-
 fidiatur
 Catholicis*

Id porro accidit, an equam Eusebius vna cum Apo-
 stolicæ sedis legatis ad Concilium sese conferret; quod
 ipse intellexisset, ægro admodum animo tulit; sed
 iam facti iam poenitentem eum inuenisset, artem quo-
 ne excogitavit, qua eius subscriptio deleri posset. E-
 usebius Dionysio longe ætate maior; adeo vt i-
 se Dionysius filius eius videri posset; pater namque
 usebius, præ ætate, & sedis, cui præerat, temporis di-
 urnitate, ab eodem nominari consueuerat. Requisi-
 tit igitur cum eo peruenisset Eusebius, vt exemplo
 Dionysij ipse damnationem Athanasij suo quoq. chi-
 rographo communiret, visus est illis annuere, eam tæ-
 ge, si (vt decebat) sua subscriptio ante Dionysij, in
 charta, perspicue omnibus poneretur; indignum plane
 affirmans, si iunior Episcopus seniori, atque parenti fi-
 us in charta, præter Ecclesiæ morem, ab omnibus le-
 gretur prælatus.

*Dionysij
 Episcopi
 Mediola-
 nensis*

Illi autem quibus nihil magis inopertis erat, quam
 fama celebrem, toti occidentali orbi conspicuū Eu-
 sebiū in Athanasium ad subscribendum pellicerent, per Eusebi-
 um à sua
 uestigio ex tabella sententiæ Dionysij nomen expun-
 unt, itaq. oblitterant penitus, vt ne elementum quidē
 subscripti-

*Liberatur
 Dionysius
 per Eusebi-
 um à sua
 subscripti-*

superesset, quo vel estimari potuisset, nomen Dionysij ibi vaquam fuisse notatum. Hoc facto, mox Eusebius, omni fidei onis larua deposita, subscribere in honorem innocentem & naufragum (diuina id prohibere lege, & aduersantibus Ecclesiasticis atque etiam secularibus) nullo pacto se posse testatus est: neq. in hunc modum ab eo delusa est Ariana impietas.

*Eusebius
atrociter
torquetur
ab Ariano*

Vade graui indignatione succensus Imperator, Eusebium Arianorum voluntati permisit qui protinus eum ab alijs Episcopis auulsim flagris conderunt, raptatumq. per gradus pallatii à summo vsq. ad imum, ruiumq. ab imo vsq. ad summum crasseiter diuexârunt. Cumq. quassato capite magnam sanguinis vim profudisset, neq. tamen a fidei suæ constantia recederet, victis post tergum manibus, & fune eius collo inestricto, denovo raptâunt: ac demum multis alijs operacibus in urbe Sereopolim in vrbem Palaestina, in tribu Manasse (quæ deinde Scythopolis appellata est, quod Schythæ eam condiderunt) ablegârunt.

*Mittitur
in exilium.*

Fuit porro praesidio eidem Eusebio & alijs ibidem exulantibus Iosephus Comes: qui ex nobili Iuæo factus sub Constantino Magno Christianus, Comitatus dignitate ab eodem ornatus fuerat, quem Arianæ sepe frustra tentârunt, vt ad suas partes allicerent: cum ille pietatis obseruantissimus custos, tantum absfuit, vt illorum precibus flecteretur, vel minis: quin potius Christiana libertate parui faciens Imperatoris edicti, De tantum mandauit memor, exales Confessores Episcopos apud se suscepens, eosdem tummo charitatis studio confoveret. Ipse igitur S. Eusebium hospitatus est apud quem agentem cum alij plures Orthodoxi cum inuississent, S. Epiphanius quoq. ex Cyprio Insula ad illum venit consolabundus.

*Benignitas
Iosephi Comitis in
Catholicos
extorres.*

*Patrophilus
Episc.
Arianus
Eusebii
infestiss.
inim.*

Verum enimvero quod Arianis pollerent Imperatoris auctoritate, haud passi sunt eum apud tantum hospitem diu commorari. Patrophilus siquidem veterinosus hæreticus, Arianus quondam socius, homo sæuissimus, omniumq. iocundissimus, sub cuius Iosephus erat

parcella, ab eo diuulso, in gremio m ferebantur. Ariani, vt quem sententiam Arianorum parcellam hospicio Comitis circumuecti prout neq. videret & quanta sub eo lo, murata subinde eum exire fingi autem haud reliqui Ariana impietates suas attraheret, sine one deleret. L'queria, & alia tam in Pa'at mel mutata ex illis locis quam e stem haud fultulo dignissimū ab o' stat plane ad longa terra deinde Carnolica ad

Cæterum Constantianus ad Imperigubiam ac totius populi inuoluntate, damnatos & liberam cuique ex latano autem quod imperium administraret. Verce las rediret, ac suam recipere. Quospectat, cum Græci aculentissimus, haud exagille etonitur: quana, & excidisse putent effluere post obitum in Ecclesia pius ex nurgumennis pe letonensem

parce

parcecia, ab eo diuulsum dire custodiæ mancipauit; indigne enim ferebant, cum ipse, tum Constantius & ceteri Arianæ, ut quem è sua Ecclesia ex hoc abstraxissent, in Arianorum parcecia tanto dignaretur honore: eam hospitio Comitis, tum et à visitatione ex diuersis circumferebat prouincijs insignium fama viroũ. Quæ vero & quantæ sub eodem Arianio Antistite Patrophilo, mutata subinde custodia, passus sit, condigne explicare singularem haud possi: nihil namque intentatum reliqui Arianæ impietas, quo tantum Pontificem ad partes suas attraheret, sin minus crudeli demum interfectione deleret. Liqueat sane cum ob priora illa supplicia, & alia tam in Paestina quam in alijs plusquam semel mutatis exilijs inuictor robore perpeffa (quàm eisdem haud fuerit consummatus) Martyrij titulo dignissimè ab omni antiquitate prædici. Constat plane ad longa tempora superuixisse ac prouentura fide Catholica ad finem usque vitæ strenuè laborasse.

Cæterum Constantio Imperatore vita functo, Iulianus ad Imperij gubernacula vocatus fuit: qui ut gratiam ac totius populi beneuolentiam caperet, Imperij sui initio, damnatos exilio Orthodoxos reuocauit, & liberam cuique cuiusvis religionis potestatem fecit. Iuliano autem quoque defuncto, Iouianus ita imperium administravit, ut sopitis Arianis, Eusebius Verceilas rediret, ac summa populi exultatione cathedralis Episcopus. Quod autem ad lucubrationes eius spectat, cum Græcarum litæque ac Latinarum fuerit callentissimus, haud otiosus absque scriptione vitam exegisse creditur: quanquam de illis nulla sit memoria, & excidisse putentur. Quanta vero miraculorum effulserit post obitum gloria, adeo ut oleo lampadum, in Ecclesia ipsius ex more ardentium, daemones abnegumennis perlerentur, vide Gregorium Turonensem lib. de Glor. Confess.

cap. 3.

X 4

MAR.

Quo pacto
Eusebium
martyr
creseat.

Iuliani
vassities.

Redit Ver-
ceilas Epif.
Eusebium.

Claret mi-
raculis
post obitum.

C Baron. **MARTYRIUM S. FELICIS APVD GERUNDAM:** Ex Adone Viennens. Archiepiscopo. Coronatus est circa An: Christi Saluatoris 303. In persecutione Diocletia: & Maxim: Impp.

1. Augusti.
Patria
eius.

In Hispaniis
Christum
predicat.

Comprahenditur à
Ruffino.

Fustibus
caditur.

Dire vexatur.

Visitur
ab angelis
in carcere.
Horrendū
supplicium

Vinctus in
mare mittitur, sed

S. Felix Scillitana ciuitate oriundus, pietate, religione, & præcipuo martyrij ardore incensus, cum in Hispanijs Christianum nomen vehementi persecutione oppugnari intellexisset, ocius cōsensa mercatorum nauis, intrepide accurrit, ac diuini verbi semina vbique spargens, fidelium pectora nouo fidei calore contra vim tempestatis excitauit. Cumque aliquamdiu apud Barcionam, Empurias, & Gerundam, sparsio Evangelij fato, plurimos in fide confirmasset, fama eius longe lateque increbescente, iubente Daciano, reperto à Ruffino officiali tentus est. Ille vero cum tota audacitate ad martyrij epulas aspiraret, magnam ilico & præclaram fidei suæ confessionem edidit: tyrannumq. sua constantia permouit, ut à verbis ad supplicia descendere. Primo igitur fustibus cæsus, & in ima carceris detrusus; deinde manibus pedibusque ligatis, in loco squalido, omni cibo ac potu destitutus proiectus est. Post hæc etiam catenis grauioribus vinctus, per omnia ciuitatis compita ab indomitis mulis tractus, & pene in frustra disceptus est.

Deinde missus in carcerem, nocte ab Angelo visitatus, ac pristino decori restitutus, facto die, ad certamina remouatur. Tunc ungulis excoriatus, ab hora tertia ad Vesperam vsque inuerso capite suspensus, omnis penitus doloris expertus manet. Rursus vero in carcerem receptus, tota nocte & lumine copioso, & Angelorum concentu mirifice recreatus fuit. Quod cum nuntiatum fuisset Ruffino, iussit eum vinctis post triginta manibus in mare præcipitem dari. Ibi continuo vinctula eius dirupta sunt, & angelico comitatus obsequio, super

super vendas decembris
us iterum eum e
que ossa anati, &
staurati iussit, vsque
reddidit. Corpus eius
ipse sibi præparauerat
gusti.

VITA S. ETH
nensis Episcopi: Ex
VVintoniensis ciui
nis e corpore,
gna

SVb Eduardo sen
SVVenana, Eth
stanz pietatis eul
gan terz Felx cu
minis visionem rabi
cognoscere meru
tem ad discip inas
bonitate & ingen
tionis bre apertu
p motus, adu
h note decorari
Ehelstano ad Ep
in tiatus fuit, quod
O alconiam petij
ca r t institutum
colectum rei am
co mina demu
Poliquam autem
statem cognouit,
locum quendam, cu
fago olim exiguu
nam abitarat, acci

APUD GE
thiepiscopo. Coro
ni 303. In pers
laxum:

super vndas deambulans ad litus peruenit. Tunc Ruf. *ab Angela*
filius iterum eutem eius ungulis detrahi, ac deinde *ad liberatur.*
v. que ossa anari, & tamdiu vulnera vulneribus in. *Post varia*
staurari iussit, usque dum inuictum Christo spiritum & *horrea-*
reddidit. Corpus eius Gerundæ in monumento, quod *da tormen-*
ipse sibi præparauerat, conditum est. Nonis Au- *ta, tradit*
gusti. *Spiritum.*

pietate, religio-
incens, cum in
menti per eorum
renda mercatorum
ubi semina vbi que
hæc ore contra
ue aliquamdiu a-
tandam, ipso E-
um auct, fama eius
te Daciano, repete
o cum tota audi-
gram illico & pie-
tytatumq. iua
pplcia de cene-
ia ima carceris de-
ue ligatis, in loco
itus proiectus est.
uictas, per omnia
s tractus, & pene

VITA S. ETHELVOLDI WVINTO- C. Baron.
nienfis Episcopi: Ex ea quam VVolfstanus religiosus *Tom. 10.*

VVintonienfis eius discipulus conscripsit. Migra-

uit e corpore, anno Domini 984. re-

gnante Ethelredo

Rege.

Annal.
Chin notat.
Mari. Rom.

Sub Eduardo seniore, Anglæ Rege, in urbe 1. Augstli.
SVventana, Ethelvvoldus ingenuus & eximius Chri- *Patria &*
stianæ pietatis cultoribus natus est parentibus; cuius *Parentes*
genitrix Felx cum adhuc vterum eum portaret, in so- *eim.*
mnis visione mirabili, futuram sanctitatis eius gloriam
cognoscere meruit. Porro natus infans, ut primum æta-
tem ad disciplinam idoneam nactus est, insita naturæ
bonitate & ingenio acri, tenacique memoria, eo erudi-
tionis breui peruenit, ut Rex Ethelstanus, fama eius Rex Ethel-
permotus, adultum tunc ad se vocauerit, & sacerdotij *status eum*
honore decorari curauerit. Itaque cum Dunstano & *ad se vocat*
Ethelstano ad Elphegum antistitem in illis, sacerdotio & *sacris*
initiatus fuit, quod ut melius sanctiusque administraret, *initiari cu-*
G asconiam petijt, ibidemque sub Dunstano monasti- *rat.*
cæ vitæ institutum arripuit, in quo vigilijs, & *Fit Mona-*
colestium rerum commentatione, ad ardua virtutum *chua.*
cumina demum peruenit.

Postquam autem Eadredus rex præclaram illius san-
ctitatem cognouit, hortante cum matre sua Edigna,
locum quandam, cui Abendonia nomen est, ei tradidit,
in quo olim exiguum fuerat monasterium: sed cum o-
mini habitatorum destitutum cernebatur. Id Ethelvvol-

*Instaurat
monaste-
rium.*

*Elstanus
magna obs-
cientia
Vir.*

*En virtute
obedientia*

*Euchit
ad Episco-
patum
Wintonien-
som.*

*Canonicos
impro-
bantes ab
Ecclesia
expellit, &
monachos
introducitur.
Oblatum
Haurit Ve-
nerum epi-
scop.*

us Regis ipſus impenſa inſtauravit, & religionis cun-
ctis virtutibus munifice extornaris ſecundum reddidit.
Erat inter alios monaſterij illius religioſos Elſtanus
quidam, vitæ miræ ſimplicitatis & obedientiæ, cui ex of-
ficio monaſterij artiſicibus cibis præparare incumbere
bat. Is impigre non minus quam pie miniſterium ob-
ibat, dabatque operam, vt religio à munditijs loca om-
nia niterent. Itaque Abbas viſa de quodam virili il-
lius voluntate ad quodvis miniſterium obeundū prom-
ptiſſima, vt alijs pariter admirandam obedientiæ virtu-
tem luce meridiana clariùs demonſtraret, ait ad Elſta-
num; Miſer, hanc tu mihi obedientiam ſeſſatus
es. Sed ſi cuiſmodi miles Chriſti es, immitte manum in
bulientem aquam, & patrem vnā ex imo cacabo mi-
hi impiger extrahere. Ille incunctanter Abbatis ſui voci
obediens, nudam manum in bulientem aquam demit-
ſit, patremque ſine vilo doloris ſenſu ab imo lebetæ edu-
xit. Is poſtmodum Abbas creatus, etiam Vintoniæ
epiſcopus fieri meruit.

Porro Ethelvoldus propagandæ religioni ſedulo
intentus, non multo poſt virgente Edgato Rege, ad
Vintonienſem episcopatum à Dunſtano euectus eſt.
Cumque veteri in monaſterio, Canonici corrupti pla-
ne moribus ad ingentem Eccleſiæ ruinam viuerent, &
luxuria ſedati per omnia libidinum genera, vxoribus
per ſas peccata neſas aſſumptis, ac ſterum repudiatis, va-
garentur, Ethelvoldus anteſtes proniùs ſumma regis
voluntate eos expulit, & Abendonienſes monachos
illoꝝ in locum introduxit: quibus ſe & Abbatem
& Episcopum exhibuit. At vero Clerici illi, ſtimuli ante
inuidia & luore, vt acti vindicta loci vberes prouentus
recuperarent, venenum præſentiſſimum Episcopō ob-
tulerunt. Quo hauſto, ſtatim facies in pallorem mutata,
viſcera illius dicit cruciabantur, prout vt ab ipſa mor-
te abſorptus putaretur. At ille è menſa ad lectum ſe
recepit, tacitus apud ſe ita agere cœpit; Vbi nunc ſi-
des tua, quam alius tanta conſtantia & virtute inſig-
caſt? vbi mentis tuæ cogitationes? Si Chriſti fidem ha-
bes,

bes, qui diuinitatibus
titerum, quod b. b. b.
inquam, qui nec ſa-
crauerit. His d. d.
tua mor n. ſitacem
vultu ſurrex.

Eodem tempore cum
rum diſciplinam ad
turum in ſo a. G. a.
Ethelvoldus ſumma
e de ſexuſibiſem co-
tutibus adeo præce-
domicilia c. eueren-

Accidit quandoque
tanti an. vchemen-
tos extingueret. T
bus largitus eſt; qu
naſteriorum ornam-
etia, ac poſtremo on-
nanda pauperem in
redactis, innumera
miſericordia Dei d
benignitate, inopi-
fluebant vndique a
eundem cupiebant
deſtitutos reſolui
ceſſaria præbens,
Cumque nonnulli
ſuppelleſtes em cro-
ſecrata viſibus ad h
ille multo cordis g
ſerue non poſſe mu
vero ad magnen
ſanguine redempti
ſci.

Monachus qu
Ethelvoldus mar

Marc. 16.

Eotempore cum in Angliâ cœlestis illa monachorum disciplina adhuc exultraret, & diuinum istud institutum in seâ Glasgœnia & Aberdeenâ notum esset, Bachelvoldus summo studio ac ymaginâ plurimâ veritatis sexûs ibi semel construxit monasteria, eademq; veritatis adeo præcâr exornauit, vt vere Anglorum domicilia crederentur.

Accidit quandoque vt acerba fames vniuersam Britanniam vehementer opprimeret, diuque classes multos exingeret. Tum ille pecuniam omnem pauperibus largitus est; qua deficiente, cuncta ecclesiarum & monasteriorum ornamenta, & per multa quoque vasa sacra, ac postremo omnem ecclesiarum thesaurum in subleuanda pauperum inopia tolli iussit;isque in pecunias redactis, innumeram multitudinem sustentauit: donec misericordia Dei de cetero in terram propiciens, solita

benignitate, inopia malum temperaret. Itaque con-
fluebant undique ad virum Dei, qui famis periculum
evadere cupiebant. Ipse vero in plateis omni solatio
destitutus refocillabatur, & singulis larga manu ne-
cessaria præbens, admiranda alacritate recreabat.
Cumque nonnulli tanta largitate preciosam ecclesiæ
suppellectem erogari, eaque quæ diuinis erant con-
secrata vñibus ad humanos transferri calumniarentur,
ille multo cordis gemitu testabatur, se æquo animo
ferre non posse muta metalla durare integra, hominem
vero ad imaginem Dei factum, & precioso Christi
sanguine redemptum, mendicantē & inedia con-
fici.

Monachus quidam furti se crimine obstrinxerat.
Ethici videris mandavit, ut is, qui rē abstulisset, quā pri-
mū

religioni fedelo
gato Rege, ad
nao cunctis est.
ne corruptus p
nam viverent, &
genera, vxoribus
im repudiat, va
nus, umma reg
menis monachos
le & Abbatem
etiam, immo auct
or exprocentus
vni Episcopo ob
orem mutato,
rab. pla mor
ula ad eum se
t; Vbi nunc fi
& vixit necl
Christi, fidem habes

multam eam cum ipsius benedictione redderet, aut tali in loco eam proijceret, ubi inueniri posset. At furti reus, spreto Episcopi mandato, rem apud se detinuit, ac restituere neglexit. Tum vir sanctus, conuocatis in domum Capitularem omnibus, ait; Quandoquidem sacrilegus precoriam, quam furatus est, cum benedictione reddere recusat, restituat ergo eam cum omnipotentis Dei maledictione, sitque ligatus nostra auctoritate non tantum in animo, sed & in corpore. Et ecce illico monachi illius brachia inuicibilis nexu ita constricta sunt, ut ea nullatenus, reliquis tamen membris officium suum retinentibus, mouere posset. Tandem ceteris exeuntibus, ipse postremo Episcopum sequutus, facinus suum confessus est; quem antistes blandis verbis compellens, à vinculo soluit, solutumque sua insuper benedictione munitum, piis monitis à simili facinore deterruit.

*Cum sedes
set an. 24.
migrat è
corpore.
Renouatio
corporis
eius post
obitum.*

*Miracula
sunt ad
tumulum
eius.*

Et quidem aliis multis clarus virtutibus vir diuinus, postquam sedem episcopalem annis admodum quatuor & viginti administrasset, ipsis Calendis Augusti feliciter in Domino obdormiuit. Corpus eius subita immutatione sicut renouatum, lacteo candore perfusum, roseoque rubore venustatum; ita ut quodammodo septuaginta annorum pueri vultum præ se ferre videretur; cum alioquin in vita ex creberrimis viscerum doloribus, cruriumque tumoribus inuisum vultus pallorem contraxisset. Est autem Vintoniæ ex veteris Monasterij crypta in Chorum Ecclesiæ translatus, & per quam honorifice repositus; ubi admirandis virtutibus in hodiernum vsque diem,

Deo cooperante, fulget, &
miraculis.

MAR.

MARTYR IV
phani Pontificis, &
passi sunt: Ex eo quod
sunt. Coronati
260. V

QVo tempore Vintonienses Romam
lepe ab ipso statuerunt
Christianum latitan
quam putimi acer
tij omnium factu ta
& quoscunque in ex
obunere. Illo igitur
no gregi cum fide p
se, ut ipse eam suo
vigilantia in eam eu
tyranni minas & su
armis munit. Itaque
sane luculenter ad
eos hortatus est; me
tatem aspirantem co
deinceps fixas habere
atque fugacem, et
sperabant. Hæc alie
orante, adducti su
homines; quos co
sua gremium recipi
etamentorum parti
Diaconos septem,
confluentem ad se p
stianam pro viribus
ad omnes de Regno
futura est, discereb
multi ex Græcis par

MARTYRIVM SANCTISSIMI STEPHANI Pontificis, & eorum qui vna cum illo Romæ passi sunt: Ex eo quod est apud Simcon. Metaphra-

sten. Coronati sunt Anno à Nato Salvatore

260. Valerian. & Gallieni

Imp. 6.

QVO tempore Valerianus & Gallienus impietatis 2. Augusti. statotes Romanum administrabant Imperium, Valeriani lege ab ipsis statutum est, vt quicumque hominem & Gallieni Christianum latitantem derulisset, (latrabant autem in Christianis) quam plurimi acerbissimæ tyrannidis metu absterri- nos edi- ti) omnium facultatum ipsius repente hæres existeret: Etiam. & quoscunque in exercitu expeteret honores, protinus obtineret. Illo igitur tempore Stephanus, qui Christianus no gregi cum fide præerat, cum cerneret fieri non pos- Summus se, vt ipse cum suo clero certamen declinaret, summa Pontifex vigilantia in eam curam incubuit, vt se suosque contra hortatur tyranni minas & futura supplicia cœlestibus egregie assiduo suis armis muniret. Itaque conuocato clero, diuinis verbis ad constan- riam, & sane luculenter ad terrenarum rerum contemptum riam, & eos hortatus est; monuitque, vt tota mente ad hæred- rerum hu- tatem aspirarent cœlestem, omnesque cogitationes ibi manarum deinceps fixas haberent: vbi post hanc vitam caducam contem- ptum. atque fugacem, æternam se cum Christo regnatos sperabant. Hæc aliaque sancto Pontifice ad uos per- Ordinatio- orante, adducti sunt centum & octo viri, quosque sex uis homines; quos cœlesti lauacro rite expiatis in Eccle- nes sim. siæ gremium recepit: oblatoque Sacrificio, omnes Sacramentorum participes fecit. Deinde Presbyteros tres, Diaconos septem, ac Clericos sexdecim ordinauit, vt confluentem ad se populum exciperent, ac rem Christianam pro viribus amplificarent. Ipse vero quotidie ad omnes de Regno Dei & sempiterna illa vita, quæ futura est, disseiebat, tanta auctoritate ac gratia, vt multi ex Græcis pariterque gentilibus, diuina eius phi- loso-

Philosofos con- losophia inescati, à vano errore ad veritatis agnitionem
morit. & Christiana sacra læti transirent.

Nemesius Inter alios autem adfuit quidam Tribunus militum
Tribunus Nemesius nomine; cui unica erat filia, forma quidem
credidit. eleganti, sed oculorum acie adeo hebetata, ut nihil o-
 mudo vel in ipsa meridiana luce misera adspiceret.
 Hanc Tribunus secum adductam Pontifici obtulit, ut
 utrumque lustralibus aquis expiatum Christo consec-
 eraret. Suscepit utrumque cum gaudio vir d. u. nus, &
 brevis catechismo imbutum expiauit, in loco cui no-
 men Titulus Pastoris; ubi puella Nemesij filia, cum ani-

Lucilla Ne- ma paritate & lumen oculorum recepit: quæ deinde
mesij filia, Lucilla appellata est. Porro eodem die quo Lucilla
mente & baptismo lustrata est, mares pariter & femina sexaginta
oculis san- duo miraculo permoti, ad idem lauacrum cœleste
ta. confluerunt; qui omnes per Stephanum Christo geniti
 laud. Nemesius vero fuit ad Diaconi officium digne

Nemesius promotor: quod magno animarum fructu administra-
fit Dia- uit. Cum vero eximia illius & familiar pietas atque re-
mus. ligio minime obscura essent, fuit nomen illius ab impie-
 tatis sectatoribus à Gaiabionem & Maximum consi-
 les delatum; qui miserandum in modum nefario dæ-
 monum cultu confectantes consilium in e. e, quibus
 potissimum supplere cum excarnificarent. Cum au- tē

Ingens re- Nemeus die quodā viam Appiam inambularet prope
lus Nemesij Martis templum, cerneretq; Valerianum & Maximum
 fœdissima dæmonibus sacrificia offerre, zeo fidei in-
 flammatus, genua magno animi ardore humi fixit, &
 manibus adintra cum pietate ad cœlum sublati,
 sanctissimum Christi nomen precatus est, ut dæmon's
 insidias, quibus animas ad e. erum Dei imaginem creatas
 secum in posterum abtiperet; dissiparet, quatenus miseri ac
 infelices illi repudato simulacro suū casu ad v. nus veri
 Dei agnitionem perveniant. Hec de orante, Maximus
 à dæmone arreptus clamare coepit; Nemesius nunc fa-

Nemesius ctas Christi abus me necnd t. Nec illius oratio me cru-
capitur & ciat. Ad istos clamores, majores tempore cessante Ne-
verbera- mesium corripuit, atq; d. uerant. Cumq; verberibus &
tur. inu-

ini. ijs vehementi
 melum clamore fec
 Iaque Nemesius
 tum Claudium de
 tus nunc minis ve ad
 gnatus est. Verum Va
 perdere cerneret ira p
 dauit, cuiusque famu
 delitum quæstio
 proderet ac abiurato
 erat quæstionibus O
 à Sempronio nihil ob
 stratum virgis cruci
 tis. Iolo accipodi sa
 piens. Conterat te
 Corvus filius De vi
 huius deluxit. & O
 comp. l. t. Igitur O
 diendum tradidit. I
 Iaco Baupente conig
 quæ inquit ad marti
 quanta die, statius no
 n. h. unquam opis no
 lit. Nec mora Olymp
 lera committit: &
 massam pauperibus
 tats. I beratus, hila
 à sanctissimo Stepha
 lus, oblatoque pro
 omnes effect. partic
 Tertio autem à pe
 & Galenus hæc audi
 sum & Luciam cap
 to v. o. post terga
 erant, quorum v
 v. o. cum honore
 v. o. ad. nquirendi
 res luc. multis one

Nemesius
Lucilla &
Sempru-
nium mar-
tyrio cora-
nantur.

Рон.

*Duodecim
Clerici
martyres.*

*Tertulli-
nus eos se-
pelit adhuc
gentili.*

*B per a-
tur à Pon-
tifice Ter-
tullinus, &
fit Presby-
ter.*

*Tertulli-
nus marty-
rio corona-
tur.*

*Stephanus
cum multis
aliis com-
prehendi-
tur.
Oratio Ste-
phani.*

*Templum
Martis cor-
ruit.*

Pontificem eiusque clerum adducerent. Abeunt illi, & die nocteque indagare facta, tandem Clericos duo ac-
cim reperunt; quorum nomina sunt hæc. Eustus,
Maurus, Primitivus, Columinus, Ioannes, Eupherian-
us, Cynilus, Honoratus, Theodotus, Bassius, Ca-
stus, Donatus; qui post multos cruciatus, magno &
constanti animo superatos, capitis sententia palmam
martyrij adepti sunt; quorum corpora Tertullinus O-
lympi quondam ieruns, quam adhuc gentili, in via
Latina prope reliquias SS. Iuveni & Basilei honorifice
condidit.

Quod ut Stephanus Pontifex intellexit, Tertulli-
num ad se vocavit, ac pijs monitis ad Christi fidem con-
uertit, expiatumque sanctissimo lauacro alba adhuc
veste indutum presbyterum ordinauit. Qui paucis post
diebus à Marco Tribuno comprehensus, & Valeriano
oblatus, primum virgis immaniter caesus, inde flamma
latere eius ambiente adustus, atque in ligno extensus,
neruis diu flagellatus fuit. Cumque omnia illa & alia
supplicia inuocato Christi Iesu nomine egregie superas-
set, postremo capite truncatus & corporeis vinculis ad
caelos migravit. Cuius corpus Stephanus in crypta,
quam arenosam vocant, pridie Cal. Augusti reuerenter
sepeliuit.

Postero autem die pater omnium ipse Stephanus
cum magno clericorum numero apprehensus, maiori
fidelium cum luctu & lachrymis sequente caterua, ad
Martis templum deductus est. Quo in loco vir sanctis-
simus oculis ad cœlum sublati sitientium omnium con-
ditorum precatus est. Domine Deus qui turrim confu-
sionis apud Babylonem eueristi, destrue, quæso, &
locum hunc, in quo diaboli superstitio per idolorum
cultum exerceatur. Hæc ubi dixit, repente horribilis
cœli fragor cum fulgure maximo intonuit, & profa-
nam Martis ædem magna ex parte evertit. Quo terro-
re milites in effusam fugam conuersi, Stephano cum
omnibus Christianis iel. cis, Valeriano rem pestem na-
iârunt, Ipse vero Pontifex cum suis recta ad B. Lucilla
coece-

II. A
meterium abijt, ubi
agregacione conu-
lu. Valerianus autem
Pontificem nictu p
multa sui parte turbato
vini potius de pri
mittere. Itaque dat s
re Christi fidem confi
sed Ieronnos, mense
corpus fuit via App a
pace occubuit, admod
tas Diaconus quida
Corpus, quod de seieb
tosa morte similem m
re. Itaque huius sancti
Ca. S. premb.

*Martyrium S. Theodo-
dor in vita S. Anasti-*

*INVENTIO S. S.
martyris, Nicodemi,
Epistola Luciani Pre-
Christi 415. Im-
21. Theod-*

*Pro die Parasceves, n.
Ad Decembris, Consula-
tus Augustorum in v
c. H. et iohannis, pre-
pate non minus qua
cam quierem vltus fib
dam hanc, sic ipsam
siane, Laciane; cia*

Martyrio
coronatur
S. Stephan.
Papa.
Item Thar
simum Dia-
conum.
Successor
S Stephani
Xistus.

INVENTIO S. STEPHANI PROTO-*C Baron.*

Tom. 5.
Annal. &
in Not.
Martyr.
Roman.

Christi 415. Innocentij Papæ 14. Honor.

21. Theodos. Junior. Imperator. 8.

3. Augusti.

Ioanni

Act. 22.

7.

Ioan. 3.

* al. Abi-
bas &
Abibm.Lucian.
presbyter
tertio in
somnia mo-
nitum, ad
Ioannem
Hierosoly-
morum
Episcopum
abit.* al. Nuge-
tio.Gamaliel
Nygetio
apparet.

Ioanni antistiti, ut pandat meum, sociorumque sepul-
chrum; & honeste nos loco reponat: ut esse possi-
mus aliquando mortalibus in aduersis casibus patro-
cinio. Exterritus Lucianus tanto visu, Quis tu, inquit,
es Domine? quos sanctos memoras? Sum, retulit, Gama-
liel; cuius disciplinis Paulus Apost. quondam eruditus
est, iacetque mecum Stephanus, qui à perfidis Iudeis
lapidibus obrutus meo in monumento sepultus est.
Iacet & Nicodemus mihi sanguine undatus, qui no-
ste, Iudeorum insidias veritus, ad Iesum venit, & à
Petro & Ioanne celesti lauacro expiatus est; quem po-
tea à Iudeis principatu suo priuatum, anathematiza-
tum & ciuitate expulsam, excepi, foui, ac tantum ita
functum eodem sarcophago tumulauit. Iacet simul
Abibon * filius meus, qui mecum regenerationis lau-
acram consecutus, in virginitate purissima ante me
mortuus est. In medio autem suburbano, proximo
villæ agto, Delagabri nuncupato, nos quærens. Hæc
visio Luciano obiecta, primo quidem phantasma vi-
sæ, ideoque neglectæ. Inde iterum ac tertio obiecta pondus
habuit, promouitque virum, ut Hierosolymam ad
Ioannem Episcopum abiret, & prodigiosam reuoca-
tionem eidem exponeret. Ioannes vero is auditis la-
chrymatus præ gaudio, cum Synodo Diospolitana
interesse deberet, fodiendi curam mandauit Luciano;
qui ad locum demensuratum festinus contendens,
adhibitis fossoribus, summa contentione preciosum
thesaurum inuestigauit. Cumque diu fodiendo nihil
proficerent, Gamaliel quoque Nygetio * eisdem mo-
nastica disciplina in primis præstanti apparuit: locum-
que multo apertius designauit. Repertis itaque sacris
pignoribus, ilico Ioanni Antistiti deuote ærent: qui
protinus assumptis secum duobus aljs Episcopis co-
adueniens, cum S. Stephani thecam aperuisset; factis
repente ingenti terramotu, tanta suauitas & odoris
fragrantia inde emanauit, ut cuncti qui aderant, quasi
dam celestis vitæ primitias se delibare putarent. Mi-
rabantur celestem ambrosiam; concubebant undique
mor-

III. A
mortales; duo & septem
has oppressi san tate
Requie in Ecclesiast
tate illate sunt.

VITA S. ASPR

Primi Neapolitani E

cipuli. Ex ea qua est

politian. Eato co

mini 79. l.

Sanctus Petrus, Ch
seps. Republ. Ch
dara, sel et terque pa
nam venit, Rumpab
& Aa marum imper u
daturus, ut, qua e u
po lertatem, n ament
neer, huc imp. no se
reter: & d d o aud ens
ret de v a, que ecebat
comp. chenderat an n
dare prup confection
luram ex Gan hia vo
omni rep erat aut:
sta, nu n si qui s, que
im mortal s voluntas,
sustration. bus, ve mi
confirmauerit, ac per
vi, ciuitas creditu a
ponem, & cultum De
olam, primos hom
minocencia, & in
demon, quem cum l
nalcatur, fugimus,
creato, quorum rita

S. Antiochus Petrus, Christi Discipulorum Dux atq; Princeps, Republ. Christiana Antiochæ p. ac' ac' fundata, sel. ceterque passim propagata, Antiochia Romanam venit, Republicam, Sacerdotium perpetuum, & A. marum imperium à Christo sibi datum, ibi fundaturus, ut, quæ cunctas olim in hominum corpora, in posteritatem, in animas, imperium, & auctoritatem teneret, huic imperio se subiceret. Petri successoribus pateret, & dicto audiens foret. Cumque Neapolitanus uerret de via, quæ secebat ad portam, expectans quod se comprehenderat animo; mulierem, inquam, senescentem prope confectam, in urbem Neapolim ingressuram; ea Ganitida vocabatur; à qua requirit, si eadem omni rep. eruditur; qua religio ciuitas effecta sit; num si quæ, quæ vera, puraque religio esset, & Deum immortalis voluntas, interpretaretur, idque vel exquisitis rationibus, vel miraculis, rebusq; nouis & iustitiam confirmauerit, ac persuaserit, contraria vero refutaret, ciuitas creditura esset: & puram illam nouam religionem, & cultum Dei effectum cepturatum docet Ganitidam, primos homines marem, & foeminatum maiu innocentia, & integritate sine illo natum malo, & errore, quem cum lacte nutritis, vel potius aareque nascimur, fugimus, in hominibus sat amicus à Deo effectos creatos, quorum vita nullis finibus terminaretur, co-

. ACandida
 s de statu Vr
 bin infor-
 matur ,
 eamque o-
 -pismo or-
 , dine fidem
 ā Christia-
 c nam edo-
 x- cel.

*Hominis
creatio.*

Lapsus.

Pœna.

Liberatio.

pora nunquam interirent, nec periculis, aut sub metu subiecta essent, modo ut diuinam, & sanctam viuendi legem à Deo sibi datam obseruassent; verum cum eam fallacibus, & captiosis interrogationibus immanissimis, reterrimique omnium hostis circumser pri, & decepti neglexerunt: ipsi, filii nepotes, ac omnes posterisceceris pœna tenebantur, & in durissimam seruitutem se ipsos, & omnes suos posteros Oreo addixerunt, & ex illis hortis proutis expulsi, eieciti, & exterminati sunt: miserissimam, & acerbissimam vitam viduri, morte sibi preposita; cum vero corpora interierint: acerbissimas, & sempiternas ipsi sceleris pœnas in exigastulis perlaturi essent. Deum vero misericordia permotum ex celo descendisse, & conuulsis repagulis, & effractis valuis, suos familiares, qui in compedibus corporis, & amaræ erant, soluisse; ex insidiis, & pœnis, & à morte eripuisse, viuus vero, ut natuum matrem sanari, sordes elui possent, remisisse, atque concessisse: & viam struam, & se nobis munitam in celum monstrasse. Deinde Candida exponit Christi vitam, sermones, præcepta, res gestas, necem, reditum ad vitam, ad celum ascensum, & eque nouas & inuitatas: quæ omnia suis oculis viderat: religionem Christianam interpretatur.

Tum Candida respondit, si quem summis laudibus ornati, implorando, magnos sibi corporis dolores eriperet, aut minueret saltem, se animum inducturam, ut ei prædicanti facile crederet, illius consiliis pateret, & religionem susciperet. Petrus inuocato Christi nomine, imperat diurno, grauique morbo, quo affligebatur vetula, illico ab ea discederet, vestigium sui nuntium, imaginem nullam relinqueret; tribueret honorẽ Iesu Christo: qui omni iure cum suo patre, diuinoque spiritu à reuerentia omnium initio usque ad sempiternas seculorum ætates regnat; tum Christiani Petrum Antiochia prosequentes responderunt verbo illo vitato, ac trito in rebus diuinis, Amen; quod nequidquam aliud est, si interpretari velis, quam, Fiat. Hic dicitur, malum illud subito in nihilum occidit, interijt, ac sublatum est.

*Candida
diurno
grauique
morbo à D.
Petro libera-
ta, credit
& baptizatur.*

est, omnia mulierum
canta salutem à Petro
cameriosa facta su
ualauit, & Petro ere
baptizaretur, lota
se Christianam religio
nouquam in villis re
formam esse. Audito
his discipulos legatos
paul Petrum habere.
Candida (cameriosa
se Christianam, v
se nobis hominem am
æ premam nomine, in
for am, humanum, p
quoniam ocunque rei
quoniam in iuriam f
re, & corpus, perie
quitate laborans an
tus valitudo, vsu
ere confirmata, fore, v
tionaba ut Petrus reli
sentor, & propugnato
im mortali gramam, i
mor. perfolueret. Itaq
pergeret, properaret.
perenderet, bene sper
ret, etiam, discipulor
Iesu Christi, Hierosol
inuitia in crucem ad
ren ret, vix sermonem
m. s. aus firmo corpo
nus, Petri mandata p
nitione properans, tu
tatur am. etus elect
ad Petrum illi, ac
à Petros. etus est, q
circa quod. etant aa

et, omnia mulieris ex lectu ad laetitiam reciderunt, cum salutem à Petro acceperit, & nullo sibi dato medicamento sana facta sit; admiratur quod illico sic conualuerit, & Petro credidit: & aqua consecrata, quod baptizare dicitur, lota est. Gaudeat regnum hoc Neap. & Christianam religionem suscepisse, ac in animis suis proutquam in villius regionis Italiae Dei notionem informatam esse. Auctores, & magistros publicae religionis discipulos, legatosque Christi Bruttij Patrum, Campani Petrum habere.

Candida (cam ea sit vis, & effectus religionis, caritatisque Christianae, ut, quod sibi, id alteri velit) dixit esse nobis hominem amicissimum, & per necessarium a premun. nomine, innocentem, benignum, modestum, sobriam, humanum, piū, & religionum tolerantem, si quomodo vocunque res se haberet, religio illa dici poterat, qui neminem iniuriam facere contempsit; quod, cum res & corpus, periculosi, gravissimi que morbi longinquitate laborans amiserit, si ex morbo illo euaderet, eius valerudo, ut sua ipsius Candida, à veteri morbo erit confirmata, fore, ut susceperet sacram, de qua conacionabatur Petrus religionem: & vindex eiusdem, defensor, & propugnator esset, quoad facere posset; Deo namortali gratiam, iustis honoribus, & mente memor non persolveret. Itaque Candida admonita à Petro, ut bergeret, properaret, Aspreum conueniret, manu prehenderet, bene sperare, bonoque animo esse, iubere; Petrum, discipulum, legatum, & administratorem Iesu Christi, Hierosolymis suorum iniquitate, inuidia, & iniuria in crucem acti, velle, ut ad se Aspremus ipse veniret, vix sermonem Petri illa retulerat eam Aspremus satis firmo corpore esse cepit, & omni verbo conuatus, Petri mandata persequi cupiens, & omni testificatione properans, tunc ea vestiri oblitus est: & paulo tantum amictus electu' surrexit, atque abiit. Cum ad Petrum accessisset, ad eius pedes se abijcere volens, à Petro erectus est, quid faceret, desinitum est. In creca conflaxerant ad Petrum plures, quibus rei novitas,

Aspreum, an te Conuersionem, optima vita: sed infirmum.

Candida Aspreum ad D. Petrum adducit, à diuturna agitudine perfecte curatum.

*A D. Petro
Apostol.
Aspremus
cum mul-
tis alijs ba-
ptizatur.*

*Episcopus
Neapolita-
nus ab eo
deum consti-
tuitur.*

*Candida
Felix obi-
tus.*

*Item S.
Aspremi.*

*Miracula
post obitum
eius.*

mitas, qua omnes delectari solent, cupiditatem in eccle-
rat videndi hominis, à quo repente Aspremus esse sa-
natum, cognoscebant; & ideo, Deum aliquem è cœlo
deapsum, credentes, comites se Aspremo præbuerant.
Petrus hos omnes vna cum Aspremo à Christi insti-
tuta doctos, & ad omne Christiani officij munus in-
structos aqua salutari exarit: atque in Christiani cu-
iusdam viri domicilio non longe à Porta, quæ hodie
Nolana, vocatur, constructo a tati, ministrante Aspre-
mo, Deo quam sepiissime immolauit. Raptum ad Pe-
trum conueniebant, in eius sententiam multis parti-
bus perirebant, nomina in Christianorum numerum
dabant. Petrus relicto Aspremo Pontifice Neapol. à se
facto, breui tempore post Romam profectus est. Ara-
ia reus ad hæc tempora summa populi religione stat
in primo aditu, restituitque templi, quod ex eo voca-
tur S. Petri ad Aram, ubi in præsentia habitant, & res di-
uinas faciunt Socij S. Augustini, qui Canonici Regula-
res dicuntur.

Candida quæ à Petro didicerat tenens, in eadem sen-
tentia persistabat, cum Aspremo, cæterisque Christianis
coniunctissime, & Christiane viuendo, senio confecta
migravit in cælum prid. Non. Septemb. & in eodem
templo S. Petri humata esse dicitur.

Aspremus quotidie Neapoli cum Christianis, quos
docebat, iuebatur, defendebat, nec ruere sinebat,
res diuinas faciebat, & eundem viuendi cursum,
quem à Petro acceperat, tenuit, quoad Deo acceptus,
decrepatus tenet ab illo ad vitam sempiternam voca-
tus in cælum ascendit III. Non. Sext. anno Chr. M.
LXXIX.

Fuit Neapoli post mortem S. Aspremi vir quidam
dices, & pecunia princeps iux civitatis, sine filijs, qui
eum multis lachrymis orasset, atque ob exarasset
Aspremam, impetrassetque, ut liberos ex vxore pro-
crearet: gratias Aspremo pro tanto eius merito retu-
lit; nam tantum, Asp. eius fecit. Romæ viro cuiusdam
mul-

multum temporis gra-
med ei frustra adhibi-
at, quam tacere potui-
S. n. premi, quas No-
mentem venerunt, cu-
luit, ac sine corporis a-
tias Deo, & S. Aspre-
nus alter, Picentinus a-
n laborantes, sanati

VITA S. DOMINICI
dicatorij Primi insti-
Theodoricum de Appo-
pta. Desit ab huma-
qui fuit Honory
etatis sua
Qui

Præfidente Romæ
agno patre Domin-
tio, & Frederico hu-
benas moderante, sui
Oxonienfis diocesis
dam, Felix nomine
prolapia, qui ducta
in primis generis scem-
quorum duo primi
tate conspici, ac si
stiterunt & proxi-
tus vero, cui ex nati-
positum fuit, haud si-
quam iubet quoddam
am prodigi & splen-
pente & hæc tatis,
nu. Cum mater eius
desit vifa est cætu-
faciam ferentem, eg-

multum temporis graviter ex capite laboranti, multis medicis frustra adhibitis, nal us vnquam medicinam aliquam facere potuit; tandem res noua, & inusitata S. Aspremi, quas Neapoli fieri viderat, diuinitus in mentem venerunt, cui se commendauit, & animo valuit, ac sine corporis dolore fuit, venit Neapolim, gratias Deo, & S. Aspremo retulit. Duo Sergij, Neapolitanus alter, Picentinus alter item fecerunt: qui ex intestinis laborantes, sanati sunt.

VITA S. DOMINICI, ORDINIS PRAEDICATORIJ Primi institutoris: Ex ea quae est per F. Theodoricum de Appoldia, eiusdem Ordinis, conscripta. Desit ab humanis Anno Dominici Natalis 1221.

*qui fuit Honorij 3. Summi Pontificis, 5. agens
etatis suae annum primum supra
Quinquagesimum.*

C. Baron.
in Not.
Martyr.
Roman.

PRAESIDENTE Romae in cathedra Sancti Petri, magno patre Domino Alexandro, eius nominis tertio, & Frederico huius nominis primo imperij habenas moderante, fuit in Hispaniae oppido Callaroga, Oxoniensis diocesis, anno seculi illius 1170. vir quidam, Felix nomine, ex nobilissima Gufmannorum prosapia, qui ducta in matrimonium Iohanna, clari imprimis generis femina, tres ex ea suscepit liberos, quorum duo primi, literis imbuti, & vitae integritate conspicui, ac sacerdotio initiati, se totos Christi seruituti & proximorum saluti manciparunt. Tertius vero, cui ex nutu Domini, Dominici nomen impositum fuit, haud sine praesagio futurae sanctitatis, tanquam iubar quoddam longe praestantissimum in mundum prodijt: & splendore plane admirabili eiusdem generationis pariter & sanctitatis, caeteras mortalium mentes illustrauit. Cum mater eius sancto hoc festu grauidae esset, visio mater sibi visa est catulum vtero gestare, ardentem ore faculam ferentem, egressumque ab vtero, totum mundum

4. Augusti.
Patria &
Parentes
eius.

Visio mater sibi
visis eius
grauida.

dum flammis ab ore eius prorumpentibus illuminantem: quin etiam & matri eius spiritali, nobili cum primis matronæ, nato iam puero & sacro baptismo illustrato, uescentia in eius fronte stella apparuit: cuius immodico splendore totus orbis irradiabatur.

*Examen
apum circa
os pueri
volitat.
Simile lo-
gitur de S.
Ambrosio
Episc. Me-
diolanens.
Exercitia
pietatis
eius in te-
nera ætate.*

Porro mater puerpera cum accurate domi filium enutrit, & lætæbunda ad incrementa perduceret, iacenti aliquando in cunis apum examen adfuit, & circa os volitans, linguam eius diuinæ sapientiæ melicæ fluituram indicauit. Itaque vix dum infantie annos egressus, exemplo piorum parentum templum crebro adire, miro seruiore in precibus persistere, sæculi quoque molitiem in ea ætatis teneritudine sæpe relinquere, nudaque humo infantilia allidens membra, iam tunc de celesti disciplina sedulo meditari. Erat in Ecclesiæ assiduus, psalmos cum Clericis promebat, hymnos concinebat, sacris mysteriis deuotus assistebat, & Christi ministris ac sacerdotibus mira alacritate & gaudio seruebat, denique hæc & alia in altero ætatis septenario ita obibat, ut sub tenello vultu veneranda quædam apostolice caritatis abrita videretur.

*Mittitur
Valentiam
studiorum
ergo.*

Igitur parentes cum cernerent admirandam in sancto puero simul cum ætate gratiæ accessionem, studiorum causa Valentiam eum destinârunt, quod ea Academia præcæteris omnibus & præstanti magistorum doctrina, & discipulorum frequentia celeberrima haberetur. Itaque prudens adolefcens non segnitiam sectatus, sed rebus frivolis & ineptis, quibus ea ætas diffuere solet, contemptis, breui & ingenij facilitate, & labore indefesso, & assiduo precationis studio, liberales disciplinas affecturus est, quibus tamen non ita multum tribuit, sed mox ut ab humana philosophia, ad Christianæ præstantiam, cui tota mente inhiabat, ocyus perueniret, ad fontem Theologiæ sapientiæ se contulit: cui toto quadriennio tanta animi contentione & studio insudauit, ut pene noctes insomnes duceret, quietisque tempora vigilijs largiretur. Atque ut de fonte sapientiæ salutaris largius potaret, decem annis

*Superatis
studijs Phi-
losophicæ,
4. annis
Theologiæ
dædope-
rans.
X. annis ab-
stinet à vi-
uo.*

VI. 203

rino, in quo est lux
interdictum voluit.

Et qui a incen- o ei
non proximum, que
ter amare. Itaque qu
tem non poterat, i
charitate conferebat.
liens, omnem vere
nat fames. Dene eb
miserabiles valec ge
audiebantur: nec se
mouebarur. Inter h
etator egregius, vi pr
tandis luocentier, l
a ætiter, prece ungu
ad tantam benignita
similem prouocant.

Per id tempus Di
stes, vit & sacrum
bitate, & morum in
in id virtute munde
pos ad rectum salu
Qui ut primum de ce
ma multa cognouit.
reque atem sua in Ec
dunus librum, qu
rat, studiosos legendu
l-cta, intelligentia
e. te. da & reip'a for
pæcipuam coram p
omniumque virtutu
g. ita, pæcipuam nau
componem veni
vdo. ornati mus,
et. & orationem
abstinentiam, pæ
re. ita hæc vero illo
re. ita hæc & fortue

bus illuminat,
u, nobis cum pri-
to baptizante re-
paratur cuius im-
batur.

rate domi filium
perduceret, in-
en adfuit, & circa
ent q me exafflu-
ent. & ar nos egre-
lum cecito ad te,
et al quoque mol-
en, quare, unda-
ora, tam tunc de-
in Ecclesiis affli-
ta, nymos conu-
& Confessi-
& gaudio iuue-
ans reperiatur va-
la quam an in

mirandam in fan-
cessionem, ita do-
nt, quod ea Aca-
demi magis orum
re ebentia habe-
regem tem lecta-
us caritas diffue-
as, litate, & ab or-
dio, liberales dis-
non namu tum
cebra, ad Chri-
stabat, ocus per-
entia se conu-
ntentione & su-
emnes duceret,
tur. Aque ut e-
at, decem annis
r. 60,

vino, in quo est luxuria; castitatis amator penitus sibi
interdictam voluit.

Et qui a incendio erat in Deum amore, non potuit
non proximum, quem vult Deus in se dilige, vehemen-
ter amare. Itaque quidquid in Deum munus rei egen-
tem non poterat, id totum in proximum increabili
charitate conferbat. Cum Valente daret operam
lueris, omnem vero Hispaniam humanis oppresse-
rat fame. Descebant prae fame suique pauperes,
miserabiles valde gemitus pupillorum & viduarum
audiebantur: nec erat qui miserorum calamitatibus
mouebatur. Inter hæc Dominicus perfectionis se-
ctator egregius, ut pro sua facultate pauperum mul-
titudinibus suueneret, libros & omnes res suas distraxit
alacriter, preciumque in pauperes expendit; aliosque
ad tantam benignitatem stupentes, tanto exemplo ad
similem prouocauit.

Per id tempus Didacus Ecclesie Oronensis anti-
stes, vir & sacrarum literarum peritia, & generis no-
bilitate, & morum inprimis honesta insignis, tota
in id virtute incumberebat, ut errantes mortalium ani-
mos ad rectum salutis iter omni ratione reduceret.
Qui ut primum de celebri & odorifera Dominici fa-
ma multa cognouit, cum ad se accessitum, Canonicum
regularem sua in Ecclesia constituit. Ibi tunc vir
diuinus librum, qui Colationes Patrum inscribi-
tur, studiosè legendum suscepit, deditque operam, ut
lecta, intelligentia comprehenderet; affectu sentiret:
effectus & re ipsa formiter exequeretur. Ex illo namque
præcipuam cordis puritatem, contemplationis viam,
omniumque virtutum perfectionem, vocatione mag-
istra, præcipue haurit: atque in profundam adeo sui
cognitionem venit, ut quæquam cunctis esset virtu-
tibus ornatissimas, sunt tamen deprimenti ubique lo-
cum & occasionem captauit: prorsus ut se omnium
abiectionissimum, peccatorumque maximum existima-
ret. Ex hoc vero finis omnibus adeo charus euasit,
ut inuitum & fortiter reluctanter vices Prioris loci il-

X. annis
abstinet à
vino.

Dira fa-
mes in Hi-
spania.

Egregia
eris in pa-
peres be-
nignitas.

Didac.
Oxonien-
Episc. ad-
modum
in signis.
Facit Do-
minicum
in sua Ec-
clesia Ca-
nonicum.
Collatio-
nes Patrum
studiosis-
sime legit.

*Fuit Sup
prior licet
inuitus.*

lius administrare compulerint. Tum vero magis satagebat, tanquam lucerna super candelabrum posita, & ciuitas super montem, omnibus se exhibere integritatæ vitæ speculum: consummataque sanctitatis exemplar.

*Magnum
illius stu-
dium in-
uandi pro-
prios.*

Eo tempore feruens desiderium salutis animarum in illius pectore mirificè crescebat, prius ut haud eximaret reuerentem Christi membrum esse, si non eius exemplo totum se lucrandis animabus manciparet. Quid igitur Cor eius mira pietate referunt illud spectabat imprimis, ut afflictorum rebus, ac præcipuè eorum qui pondere peccatorum pressi sub graui sarcina gemebant, & consilio & ope subueniret. Quotiescunque enim in consideratione turpitudinis peccati mortalis versabatur, (versabatur autem quotidie) toties oboritur lachrymis peccatorum miseriam deplorabat, & votis à Domino specialibus flagitabat, ut ad eorum procurandam salutem sibi & gratiam & auctoritatem conferre dignaretur. Nec fuit pio sui frustratus desiderio.

*Conuersus
hæreticum
S. Domi-
nicum.*

Alphonſus Castellæ Rex, Didacum antistitem ad legationem apud Marchiam obeundam euocabat. Is diuinæ erga se & Dominicæ prouidentiae ignarus, eundem legationis suæ socium assumit. Vbi ventum est Tolosam, & Dominicus cognouit ciues hæreticorum Albigenſium fraudibus deprauatos, ipsumque suum hospitem eadem correptum peste animaduertit, spiritu ingemiscens, statim blandis colloquijs eius se in familiaritatem insinuauit: hominemque multarum affabilitate, tum ratione erroris conuictum, ad Catholicæ fidei veritatem reduxit. Fuit hic primus manipulus, quem diabolo creptum ad arcem Domini reportauit. Expeditis autem apud Marchiam regis negotijs, Episcopus Didacus ad Romani Pontificis curiam cum suis profectus est, ut à functione pontificali (quemadmodum operabatur) absolutus, se totum conuertendis animabus una cum Dominico impendere posset. Sed ea spe frustratus, cum Cisterciense cenobi-

*Didacus
Episcopus*

um

um quoddam in via
it & a i quocumque
pli, ut hausta eorum
morum salutem pio-

Prætergressi moni-
decim cuiusdam ordi-
A b geneses hæretico-
consilia inter se var-
stem opprimere poss-
mu tu gaudio p-um
consuimque perma-
hæreticorum impiet-
ille sine vlis ambag-
me, inquit, facere ce-
& equa. uaque ap-
abire iussis, pedes
humilitate, modest-
minum mores ad-
uocare instat. Se-
uissimè omnium S.
nibus maximarum
Cum enim non pau-
libellos con tribue-
que l be l e m a u d o
num offerret, i
bello apud Fanum
beio flammis ab-
proflit, & secunde
scriptoris sui sanct-
clarum refutatio red-
nes, & piquiden
errore rel sto, eor-
nem reuerentian-
Eodem tempore
in loco, quem fru-
uatorum nobis f-
e bus p-estue-
mutuant, salu-

vero magis fatis
abum posita &
etiam hie megre
que sanctitas

alio animarum
or as vheu textu
eile, si non eius
bus mane pater
fentum illud pe
ac pzeipue co
ub graui larena
et. Quotiescu
ne peccati mor
quodie l to
m. etiam deplo
flagitabat, vi ad
& grauiam & au
ta pofuit

am antistitem ad
ame vocabat. Is
dent a ignarus,
mir. Vb ventum
i. es heretico
tos. p umque su
ste ad maduer
co lequ is eius se
ter que multam
mauitam, ad Ca
nie pimus mani
pream Dominie
ediam reg is ne
en Pont he s eu
one pont fiali
as, se totum con
minico impendere
tericis ex nobi
um

um quoddā in via inuēret, monastico se habitu indu
it, & a inuocandem ordinis monachos secum assum
pli, vt hausta eorum de pira ardens se ad proxi
morum salutem procurandam componeret.

Prætergressi montem Pessabum, Abbaes duo
decim eiusdem ordinis à Pontifice Innocētio contra
Abgeneses hereticos missos offenderunt, quorum forte
consilia inter se varia agitant, ubi nefandam pes
stem opprimere possent. Ilycomperito Didaci auctu,
multo gaudio pum accersunt, horosicē accipiunt,
consiliumque petunt, quapotentissimum via modoque
heretorum impietati occurrem statuat. Quibus
ille sine vllis ambagibus, vt erat vtmirignarus. Quod
me, inquit, facere conatus, hoc facite. Moxque familia
& equitatu atque apparatu, quem habebat copiosum
abire iussis, pedes pie in opus Euangelij cucurrit, &
humilitate, modestia, mansuetudine, & prauos ho
minum mores ad normam sanctiōis discipulā re
uocare institit. Sequuti sunt & alij duodecim, no
uissimorum omnium S. Dominicus: qui præceteris om
nibus maximarum virtutum splendore coruscabat.
Cum enim non pauci pro Orthodoxæ fidei defenso
libellos conscriberent, & ipse Dominicus suum quo
que libellum auctoritatibus & diuinis rationibus mu
nitum offerret, idemque eum heretici cuiusdam li
bello apud Fanum Iouis igni traderetur, heretici li
bello flammis absumpto, ipsius Dominici ex igne
profligit, & secundo deinde ac tertio in ignem iniectus,
scriptoris sui sancti tati & Christianæ fidei veritati præ
clarum resultu reddebat testimonium. Stupebant om
nes, & pii quidem lætabantur, impij vero execrabili
errore relictō, corde compuncto ad veritatis agnitio
nem reuertebantur.

Eodem tempore Dominicus monasteriū quoddam
in loco, quem Pulianū vocāt, instituit: vt in eo depau
peratorū nobiliū filia, quæ pestiferū hereticorū virus
tribus prius fuerant tradita nutrienda & erudienda
attaxerant, sanctissimis Catholice fidei disciplinis
imbue

Fit mona
chus Ci
sterciensis.

Optima
ratio ha
reticos in
viam re
uocandi.

S. Domini
ci libellus
contra ha
reticos con
scriptus, ab
igne ladi
non potest.

S. Domi
nicus insti
tuit Virgi
num mo
nasterium.

imbuerentur. Interea Didaco vitæ munere sanctissimè perfusio, Dominicus eius institutum tanquam Dux & antesignanus viriliter profectus est: Albigeniumq. hæresim totis viribus oppugnandam atque extirpandam suscepit. Verba eius facularum instar ardebant: Opera adiuvando pietatis studio relucebant, & hæreticorum perfidiam rearguebant.

Accidit, ut celebris admodum disputatio cum hæreticis institueretur; ad quam cum loci Episcopus multa cum pompa iturus esset, Dominicus prudenter decernens filios superbiæ non fastu elationis & ostentatione, sed humilitatis studio expugnandos esse, detractis sibi calceis, Episcopum ut idem faceret hortatus est. Assentit antistes, cumq. de itinere incerti obuium quendam hæreticum haberent, rati Catholicum esse eius seductum commiserunt; qui eos in sylvam quandam callidè pertraxit, ubi spinarum aculeis graviter sauciati, perfidi malitiam demum senserunt. Tum Dominicus nihil eamniura motus; Confidite, inquit ad socios, charissimi, quia cæta nos de cælo manet victoria & triumphus, cum peccata nostra sanguine expiantur. Cernens autem veterator ille tantam in viro sancto patientiam, illico abiurata hæresi supplicem se Dominico sanandam tradidit; existimans fieri non posse, ut à tanta vitæ integritate, recta in Deum fides abesset. Cum autem vir diuinus salutis animarum studio vehementer incensus crebro discurret, & aqua quandam euangelizandi causâ trajiceret, nauta importune admodum à sermo Dei denarium pro nauulo exigere institit. Cumque is mercedem regni cælorum promitteret, & miser ille vili penderet atque acrius vigeret, ut vel cuculum relinqueret; vel denarium solveret, vir sanctas sublati ad cælum oculis parumper intra se orauit, moxq. in terram despiciens, denarium nute diuino illic iacentem vidit, quem protinus à naua tolli iussit: & sic demum ad læta Euangelij sata spargenda alacer abcessit.

Cum multo tempore apud Tolosanum tum verbis.

*Detrahit
sibi calceis
obuiam
procedit
hæreticis.*

*Hæreticū
sua humi-
litate &
patientia
conuertit.*

Miraculū.

quæ exemplis hæreticis
fidelibus de necessitate illi in
que peris certo loco
habuit Attilæ, cogn
hæreticorum atque
exim prolocut. C
po. n. p. u. m. m. m. m.
Etus, s. n. e. m. i. n.
ille, Rogatus, haque
mhi celere ad et e
bia ferto præf. la ocu
is atque ad extremu
mucatum eo: pu. in
sus pro recto albit
m nus pro aluce p
subire paratus erat.
pauitate subuer um
& illeres vica dege
diceret, eaque de c
Etus toto pectore he
dere propoluit; ut
inopiam subleuaret
d. meter.

Decem annis vi
prouincia locis hæ
gnauit, animarumq.
terum contumacia, in
temprium & abiectio
infarijs, nullis fargat
talum ammis, & ad
aue lipotuz. Cong
tico, scripta quæd
eidem tradidit: ut de
nocte cum reliquis f
vni Dei protulit, & a
mat illi inter se mu
bus, quidam inquu
re, nus comprobetur

munere sanctissi-
morum tantum
est: A b ge-
ndam acque ex-
latum inflat arde-
o in ucebant, &
nt.
putatio cum ha-
mi loqi Epi copus
vir nicas pruden-
tue et omis & o-
pugnandos esse,
dem faceret hor-
nere, neenti ob-
tai Catholicū
u. cos in syluam
um ac uis gra-
miserunt. Tum
Confidite, inquit
e celo manet uis-
tra sanguine ex-
tantam in viro
e: si supplicem le-
mans fieri non
am Deum: fides
an matum ita-
pateret, & aqua
eret, tanta mi-
trum pro nauo
regni caletum
t aque uenit vi-
ui uenitum sol-
leuatis parum per-
ereis, denarium
u protinus a nau-
angelij scita par-
nos tum rebus,
tem

um exemplis h̄eresim expugnāsser, scelerati dāmonū
satellites de nece illi inferendā consilia capiātunt. Ita-
que postis certo loco insidijs, aduentum eius prae-
stolabatur. At ille, cognita eorum malitia, cantans & a-
ccit gressum intulit, eorumq; furorem ultro etiam ad
eandem prouocauit. Quare stupefacti carnifices? An
non, n̄ quā uis, mortis horrore tu afficeris? Quid fa-
cturus, si nos te ad mortem abriperemus? Quibus
ille, Rogatem, inquit, ne breui compendo mortem
mihi celorem aditeris, ed paulatim singula mem-
bra ferro praecisa oculis meis contemplanda obijcere
tis, atque ad extremum euulsis luminibus, sineris ita
mutilatum corpus in suo sanguine volutari: vel pro-
fus pro vestro arbitrari uita omni praeferis. Nec
minus pro salute proximorum, extrema quaeque
subire paratus erat. Cum enim quendam haeretica
prauitate subuerum ad fidem reuocare contēderet,
& illeres uitae degendae necessitas ab illis accipere se
diceret, eaque de causa adherere deberet, vir san-
ctus toto pectore hominem miseratus, seipsum ven-
dere proposuit; ut eius in tanto periculo constituti
inopiam subleuaret: & sub peccato venundatum re-
dimeret.

Decem annis vir beatus in diuersis Narbonensis
prouinciæ locis haeticam perfidiam strenue oppu-
gnauit, animarumq; salutē totus addictus, multas in-
terim contumelias, multas angustias, magnum sui cō-
temptum & abiectiōem pertulit; nullis tamen fractus
iniurijs, nullis fatigatus laboribus, à sollicitudinis mor-
talium animis, & ad veritatis agnitionem reducendis
auelli potuit. Congressurus quandoque cum hære-
tico, scripta quaedam fidei documenta in charta
eisdem tradidit: ut de obiectis maturē deliberaret. Ea
nocte cum reliquis forte ad ignem confidens, chartulā
viri Dei protulit, & alijs disentiendam tradidit. Confe-
runt illi inter se multa, & alijs alia atq; alia asserenti-
bus, quidam inquitunt; Mitatur in ignem scedula, ut
veritas comprobetur. Mox proiecta in ignem, illa sa in
dē

*Insidias
haeticorum
& mortem
vir san-
ctus nihil
meruit.
En arden-
tissimum
patiens
pro Christo
desideriū.*

*Ingens lu-
crandarū
animarū
zelus.*

*Charta ab
eo conscri-
pta exuri
non potest.*

deprossit, In 1° & secundo & tertio pari ratione veritatem explorat unum; & chara te quidem, illis stupentibus, nihil flammarum incendium obsurgit illi veto obduratis in perfidia animis persistentes, quæ hæreticorum omnium est perrinacia, rem silentio tegere nitebantur; sed miles quidam qui nosam interfuit, insignis miraculum ad Catholicorum noticiam perduxit.

Tres Episcopatus respuit.

Corpus eius, vi Spiritus in oratione à terra elevatur.

Futura prænoscit.

Hicce alij, quam plurimis virtutum miraculis, quæ omnia referre nimis longum foret, vi Dei celeberrimus factus certatim ad honores & dignitates ab Ecclesiæ prælatis expetitum est, fuitque ei à tribus cathedralibus Ecclesijs dignitas episcopalis oblatæ; quam ille constanter semper repulit: uti beatus ab omnibus, salutantimarum, cui se totum consecraverat, incumbere posset. Cum apud Carcasonam demanlatas sibi Episcopi vices accuratius exequeretur, & de quodam ad monasterium, cui Castris nomen, diuertisset, ingressus Ecclesiam, dum pro sua consuetudine precatationis studio attentius incumberet, fuit cum ipsa mente, corporis pariter sarcina è terra elevata, & cælum inter, & terram mirabiliter suspensa. Nec prophetico caruisse spiritu putandus est, utpote qui multa, & effectum lumine illustratus, multo ante futura prædixit: & quosdam etiam cum à corporis tum ab animæ exitio semper terrore liberauit.

Cum apud Tolosam hæretici quidam à magistratu comprehensæ, & cæcæ conuicti, extremo tandem supplicio efficiendi essent, Dominicus secretorum Dei concilius, quandam in ijs conspicatus; Hunc, inquit ad auxilium offertes, reuocare. Deinde comiter eum & blandè compellans: Scio, inquit, fili, secretum quædæ, sed tamen quandoque fore te verum bonum & sanctum. Res planè stupenda. Dimissus 1°, v. g. in 1° è annis hæreticam prauitatem mordicus restatus est; sed tandem voluntaria ab uratione dereftatus errorem, cum Ecclesia sancta non mox in gratiam redijt, sed Prædicatorum insuper institutum complexus, cursam vitæ cum fide absoluit.

Erat

Erat ijs temporibus in his Montis fortis; quæ, honore denique & reuerentia, dedecit illi, summum caltrum insigne, quæ appellatur, aliæque ceteræ potuisset. Porro, si se eximus, sextam donauit: vi libros, quæ compararet. Obiit, frater Thomas, huius de Salare, qui in hac, largitus est. Tamen Dominico vitam agere institutum ex precesse, igitur in seculo, ducit Romæ generale omnium. Fuit coadjutor, si minor Dominicus, & auctoritate & gratia, si maior Innocentio, honoris fastigium obtinuit. Et primo quidem, opponere visus est, sed in somnis sibi videre, am gravem minitari, tum consilium tanto malo, oculo, uerbo virum Dei, Dominicus, totam uiam, Ram, visionis noia, illico quid sibi relictas, itaque preces hilarem commendauit. Horum, ues, communis catodam approbatam delictis secleretur; arguere, Ordinis pro generali capitulo reuocare.

pari ratione veni-
 lis, ille sumptibus.
 lu vero obdura-
 re barreno cum o-
 gere n tentant;
 it, insigne mira-
 credunt.
 nem in tenebris,
 rer, vt Dei cele-
 & d gaudes ab
 e à tibus ea he-
 sob a a quam il-
 ab omnibus, fa-
 uetat, incumben-
 man ratis sib. B.
 , & de quodam
 due uidet. in-
 fiterad ne prece-
 e cum p a men-
 atata, & eadem in-
 ee propnet co ca-
 mualia, et est lu-
 cedux: & quon-
 mæx to sem-
 idam à magistra-
 extremo can tē
 sus secretorum Dei
 os, Hanc, inquit
 e eum ter cum &
 le par e qu tē,
 onum & tacebū-
 r g r tē annis
 asit, sed tan-
 os ei oem, cum
 re ijs, sed Pre-
 xus, causam vi-

Erat ijs temporibus Simō princeps cum primis illu-
 stris Montis fortis; qui cum magna animi beneuolen-
 tia, honore deniq. & reuerentia virum Dei prosequere-
 retur, dedit illi, summa hæredum omnium voluntate, *Varia in-*
 caltrum insigne, quod Cassatuel siue Fanum Iouis *signia illi*
 appelatur, aliaque complura, vnde se suosque susten- *à Princi*
 tare potuisset. Porro Tolosanus antistes, zelator *pibus dono*
 si dei eximius, sextam decimarum omnium partem ei *data.*
 donauit: vt libros sacramque suppellectem sibi suis-
 que compararet. Obulere se etiam illi duo Tolosa-
 ni, frater Thomas homo facundus & goriosus, & Pe-
 trus de Salate, qui insignes ædes, quas Tolosa habe-
 bat, ei largitus est. Tam vero, qui communem cum B.
 Dominico vitam agebant, cœperunt ad religiosum
 institutum ex professo sectandum componere. Anno
 igitur millesimo ducentesimo decimoquinto, cum
 Romæ generale omnium patrum celebraretur Con-
 cilium, Falconi Tolosano antistiti eo contendenti, Chri-
 sti minister Dominicus se comitem adhibuit, vt eius
 & auctoritate & gratia nixus, Ordinis Prædicatorum in-
 stitutum Innocentio tertio, qui tum summum illud
 honoris fastigium obtinebat, confirmandum offer-
 ret. Et primo quidem Christi Vicarius nonnihil sese
 opponere visus est, sed proxima nocte idem Pontifex
 in somnis sibi videre visus est. Lateranensem Ecclesi-
 am graue militari ruinam. Cumq. terrore percussus,
 consiliū tanto malo oportunum inquireret, videt edi-
 uerso virum Dei Dominicum accurrentem, suisq. hu-
 meris totam illam ruinosam fabricam sustentantem.
 Eam visionis nouitatem prudens Pontifex admirans,
 illico quid sibi vellet sagaciter animaduertit; Obla-
 tas itaque preces hilariter admisit: & pium propositum
 commēdauit. Hortabatur vero, vt ad suos reuocet fra-
 tres, communicatoq. cum eis consilio, regulam quan-
 dam approbatam deligeret, quam Ordo inchoan-
 dus sectaretur; atq. ita ad ipsam rediens, confirma-
 tionem Ordinis pro voto reportaret. Absoluto igitur
 generali capitulo reuersus ad suos vit Dei; Pontificis

An. 1215.

Romam

profesce-

tur, vt or-

dinis sui

fundamen-

ta iaceat.

Visio In-

nocentij

Pontificis.

Erat

verba

*Tolosa pri-
mum mo-
nasterium
Domini
canonorum.*

*Ordine ab
Apostolica
sede confir-
mato, Mit-
tis S. Do-
minicum
fratres su-
os in di-
uersa Or-
bis loca.
Primus
idemque
postremus
Abbas a-
pud Do-
minicanos.
Romae vir
sanctus du-
os mortuos
excitat.
S. Domini-
cus Romae
monaste-
ria virgi-
num re-
format.*

verba eis enarrauit. Illi inuocato Spiritu Sancto Regulam beati Augustini, unanimiter elegerunt, adiunctis quibusdam auctorioris vitae constitutionibus. Erant tunc fratres numero plus minus sedecim, qui, gratijs (vix quum erat) superis actis, Tolosae in Ecclesia S. Romani, quam tunc eius civitatis Episcopus illis attribuerat, monasterium extraxere: eodem Pontifice & operam, & opes in ipsum enconferencie.

Paulo post Innocentio III. è vitis sublato, Honorius, Apostolica dignitatis sedem obtinuit: qui, suppelliciter hoc petente Dominico, sanctam iam ante instituti formulam, Apostolica auctoritate confirmavit, anno Salutis millesimo ducentesimo decimo sexto, & Dominicus non vno oraculo caelesti admonitus, fratres suos quanquam paucissimos in varia orbis loca dimisit: ut sacra Evangelij longe lateque dispergerent, & nouo facti nouum ordinem quam maxime multiplicarent.

Potro pater ipse sanctissimus cum ad Saracenos penetrare decreuisset, anno 1217. Mathæum Abbatem instituit qui ceteros gubernaret, cuius tamen nominis praelatus alius deinceps nullus exiit. Sed ea profectio diuinitus impedita fuit, & fratribus a' ijs alio atque alio missis, ipse Dominicus Romam venit, ubi conuentioni munere magna cum laude & opinione sacrosanctis haud vulgari aliquamdiu fungens, duos è mortis seruitute in vitam libertatem asseruit.

Per id tempus Honorius Pontifex, visa viri in cœtatis animabus industria panter & viz laetitia, ei commisit ut sacras virgines per diuersa vrbis loca disperfas, & multum à pristino rigore ac vitæ sanctitate alienas vnum in locum congregaret, easque leges præscriberet, quibus & collapsa sancti monasteria seminarum disciplina restauraretur: & Deo sacrarum virgines ipsædem legibus haud inuicem coram subderent. Præstitit virumque vir diuinus, quamquam non sine molestiis, admodum egregie. Omnes enim vrbis moniales, à disciplina claustrali inueteratæ libertatis con-

seruetudine transi-
um conuocauit, eas-
disciplinam reuocauit.
Congregatis in domo
tribus purpuratis
Stephano de foila
Valentino Episcopo,
transiit in inferret, eo-
mens, repentino cla-
tos exterruit. Illis ven-
atus esset, respondit: N-
ex quo lapsus, iam
noti nomen erat Napo-
Stephanus artonitus,
erit precibus & lacry-
bus, t sacram hostia
is oblatas. Cum au-
erit ius lacrymarum
stantibus stupentibus
tertia eleuatus est. T-
celstia ferebatur, re-
em spiritus visum
ad ministerio patrum
sancti, Cardinalium &
horum, & sublatum in ca-
letu nomine meolu-
endas, qui vita f metus
membris exangui-
sissimi patris capat in
ne atque incolamus de-
Intererat hunc spect-
trans Tyberem acri-
regnum cœteri, que le-
egge se adduci passâ fu-
m mutata est, & nihil
dicere naturam adu-
uers salutis causa assu-
ma Patru Dominico

Spiritu Sancto Re-
tulerunt, ad
ut in bus. En-
tem, qd, gra-
lo an Ecclesia
Episcopus dicit
cocin ventine
conferentia.
usato, Hono-
obtinat qd, su-
tam iam ante na-
tate cor n manu
o decimo sexto, &
admonitas, fra-
in rana orbis loca
ne dispergerent,
am maxime multi-
m ad Sataenos pe-
tatum Abbatis
ustitiam nominis
Sed ea protectio
a i s a o atque a-
rent, ubi concio-
opione bodina-
us, duos e motis
x. rita rini in cu-
e. r. glauia, ei
er. la. V. bis. r. a. di-
ae rita. an. t. r. a. r.
et, esque leges
f. d. i. m. o. n. a. t. u. n.
ut, & Deo sacra-
co. a. a. b. e. d. e. n. t.
imquam deo sine
es enim vrbis mo-
stera. e. l. u. c. t. a. n. s.
cca.

consuetudine transversum actas, vnum in monaste-
um conuocavit, easque mira lenitate ad sanctiorē
disciplinam reuocavit. Cumque omnibus in vnum
congregatis in domo (vt vocant) Capitulari, præsē-
bus tribus purpuratis patribus, Hugolino Ostien-
si, Stephano de fossa noua, & Nicolao Cardinali,
Vulturno Episcopo, verba salutis earum auribus
suauissimè inferret, ecce vir quidam magno ciuitatū
ruens, repentinio clamore haud mediocriter cun-
ctos exterruit. Illis verò sciscitantibus quid calami-
tatis esset, respondit: Nepotem Stephani Cardinalis
ex quo lapsū, vitam cum morte permutasse. Ne-
poti nomen erat Napuleon. Ea re prorsus inopinata
Stephanus attonitus, animo concidit. Dominicus
verò precibus & lacrymis multorum commotus, ili-
bi abiit sacram hostiam Deo pro incolumitate iuue-
nis oblaturus. Cum autem iam aræ affaret, immenso
effusus lacrymarum imbre, cunctis qui aderant spe-
tantibus stupentibusque, cubitu vnius altitudine
terra eleuatus est. Tanto enim spiritūs ardore ad
elestia ferebatur, vt terrenum corpus & graue eius-
dem spiritūs visursum attolleretur. Oblationis de-
inde ministerio pijsime peracto, recta ad corpus de-
inēti, Cardinalium & virginum caterua sequente,
biit, & sublati in caelum n. anibus iuuenem in Chri-
sti Iesu nomine incolumen surgere precepit. Res stu-
enda; qui vita functus erat, & conuulsatis misere
membris exangnis iacebat, protinus ad vocem san-
ctissimi patris caput membraque exexit, & sanus pla-
ne atque incolumis domum abiit.

Intererat huic spectaculo, monasterij, quod Ma-
xæ trans Tyberim dicebatur, Abbatissa cum sacro
virginum cœtu; quæ licet antea ad Patris obedientiā
egre se adduci passa fuisset, tunc tamen adeo animo
inmutata est, vt nihil tam durum, nihil molli & de-
licatæ naturæ tam aduersum esse putaret, quod non
libens salutis causā assumeret: & se totam, suæque o-
mnia Patri Dominico curanda permitteret. Itaque
feli-

*Sacrificans
cubitu al-
titudine
vis spiritus
eleuatur.*

*Nepos Ste-
phani Car-
dinalis
mortuus
excitatur.*

*Primū vir-
ginum Do-
minicana-
rum mona-
sterium Ro-
ma.*

*Crucis si-
gno damo-
nem ex ob-
fesso corpore
fugat.*

felicibus auspiciis & magno bonorum omnium gaudio atque exultatione, facer ille virginum cœtus monasterii Mariæ Trans Tyberinæ ad S. Sixtum translatus est; quo in loco ipse Dominicus cum suis ad illum vsque diem domicilium habuerat: & tunc Honorii Pontificis munificentia ad S. Sabinæ Ecclesiam prædicatorio muneri aptiorem commigrauerat. Ig-
tur anno restauratæ Salutis 1219. Abbatissa cum suis fororibus numero quatuor & quadraginta ad sanctioris vitæ initium, habitum simul cum obedientia integra à S. Dominico suscepit; eiusque in verba sanctissime iurauit. Et hoc quidem primum fuit sacrarum virginum Ordinis istius monasterium, eiusdem Patris opera & studio sane florentissimum. Virgines n. Decem dicatas assidua cœlestis disciplinæ dulcedine pascebat, easq; nō tam seueritate quam consolatione, atq; ubi op^{us} erat, miraculorū virtute in officio cōtinebat.

Octauo ab ingressu virginum in monasterium stud die, cum in frequenti populi auditorio sacrum ordiretur sermonem, ecce dæmoniaca quædam horribili voce clamare cœpit: Scelesce, Scelesce, quatuor iam tuis imposturis mihi præripuisti. Illo autem silentium dæmoni imperante, sed nihil efficiente, tandem cum cerneret importunis inimici clamoribus concionem dissipatam iri, Crucis signo sublata manu edito, In nomine, inquit, IESV Christi præcipio, ut protinus exeas, & Dei creaturam eiusdem IESV Christi sanguine redemptam deseras. Continuo mulier horribili corporis distensione compacta, magnam carbonum molem cum sanguinis copia euomit: redditaque sanitati, Christo sese dicauit. Quo miraculo reliquis sororibus pius quidam timor & reuerentia incussa est; quæ libenter deinceps sanctissimi Patris monitis sine vlla recusatione obtemperabant. Proferbat tunc lætos admodum atque vberes animarum fructus Romana vinea; quam vir sanctus incredibili charitatis ardore excolendam susceperat. Sunt quidem multa & varia in illo admiranda, quæ

nos

breuitatis causa si-
ne vnum satis exima-
tar. nosque merito ac-
te debet, quod vna cl-
us eius sibi vendicauit
tam laboriosum pol-
oximi refugeret: nihi-
erni, quod non lico o-
ula alacriter exponere
chrmis à Domino ce-
ncionibus & perfecti-
ers miraculis Domini-
nas Christi sanguine
opum tyrannide liber-
ture oppressas, in Chr-
ndicare. Et quidem h-
eo excubabat, vt nih-
ne omnia neglectis v-
es cœli patris, & agri
tu, fieri non posse vt li-
a nullo stipendio labo-
m vitam alimenta deo
Cum Romæ apud S.
o sub Euangelica de-
m missi fuere ab eo
ta: Romanus, vt si-
tis elemosinam pete-
que horam inulta lab-
onum perentibus, mu-
lis panem obrulit; ne-
uertamini. Eo accepto
laus & pulcherrimo a-
teibus vehementer i-
peratis suæ aliquid cor-
ponitate victi, quan-
tu panem illum tribui-
ebant. Interea Domi-
stam seriem in spiriti-

breuitatis causa silentio præterire cogimur. Sed
 c vnum satis eximiam viri sanctitatem testatam
 sit, nosque merito ad æmulationem virtutis inci-
 dere debet, quod vna charitas ita sanctissimam pe-
 nis eius sibi vendicauerat, vt nihil tam terribile, ni-
 tam laboriosum posset accidere, quod pro salute
 proximi refugeret; nihil tam charum aut preciosum
 terri, quod non ilico charitati postponeret: & eius
 ita alacriter exponeret. Hoc assiduis precibus &
 thrynis à Domino contendebar; hoc feruentibus
 orationibus & perfectissimis studiis agebat; hoc præ-
 cis miraculis Domino cooperante complebat; vt
 finas Christi sanguine redemptras, ab impotenti dæ-
 monum tyrannide liberaret; & miseranda peccati fer-
 rute oppressas, in Christianæ disciplinæ libertatem
 indicaret. Et quidem hanc viam in rem tota mente
 eo excubabat, vt nihil de castino sollicitus cætera
 vite omnia neglexisse videretur; certus quod is qui
 res cæli pascit, & agri lilia splendidissimo vestit or-
 tu, fieri non posse vt suis operariis, in Ecclesiæ vi-
 a nullo stipendio laborantibus, necessaria ad exigen-
 dam vitam alimenta deesse pariat.

Cum Romæ apud S. Sixtum centum fratres cum
 o sub Evangelica degerent paupertate, die quo-
 dam miseri fuere ab eo duo, Ioannes Calaber & Al-
 bertus Romanus, vt fratribus omni alimonia desti-
 titis eleemosynam peterent. Illis à mane ad tertiam
 que horam frustra laborantibus, & iam re infecta
 omniū perentibus, mulier quædam occurrens, vnū
 is panem obtulit; ne, inquit, plane inanes & vacui
 uertamini. Eo accepto pane, mox vir quidam can-
 dus & pulcherrimo aspectu ab eis stipem petiit, ac-
 tecibus vehementer instigit, vt in subsidium pau-
 pertatis suæ aliquid conferrent. Illi supplicantis im-
 portunitate victi, quanquam extrema inedia conse-
 runt panem illum tribuunt, & sic plane vacui domum
 beunt. Interea Dominicus, qui rerum ab illis ge-
 ritum seriem in spiritu probe cognouerat, iussit

*Nota cha-
 ritatē exi-
 mii viri.*

*Matth 6.
 Item perfe-
 ctam in
 Deo confi-
 dentiam.*

*Nota ins-
 tanciam in
 pauperem
 querendam
 benignita-
 tem.*

*Dominicus
fratres
pascuntur.*

fratres ad mensam adesse. Quibusdam vero negantibus quidquā omnino quod apponeretur suppetere, & alijs pusilla fide hæsitantibus, & cunctantibus, vi sanctus omnibus sedere iussis, solita pierare oculos atque manus in cælum sustulit; & ecce, illo precibus adhuc intento, adolescentes duo cū panibus candidissimis adsunt, & singulis fratribus singulos administrant, atque ad oblati fruendum benigne invitant. Omnibus igitur panes sumentibus, Dominicus ad ministros conuersus; Ite, inquit, & vinum è domicilio a Domino infusum nobis promitte. Res mira. Caudus antea vacuus optimo vino redundans, potum præbuit suauissimum; qui deinde post biduum, iussu Dominici, vna cum ciborum reliquis, pauperibus ex integro de promptus fuit. Hæc & permulta alia virtutum exempla, tum miraculorum signa, Deo cooperante, beatus Pater Romæ edidit.

*Dominicus
Lutetiam
venit.*

Porro anno restaurata salutis 1219. I uteriam ventiens, in cenobio S. Iacobi, fratres inuenit triginta; regulari disciplina & virtutum omnium odore mixtifice florentes. Quibus deinde Deo commédatis, Bononiam migrant; vbi iam tum apud S. Nicolaum magnus erat cum fr. Reginaldo fratrum numerus; apud quos ad supremum usque vite diem celestis militiæ stipendia fecit, multaque cum admiranda sanctitatis opinione vtiq; gessit; exhibebat siquidem sese vir sanctissimus cunctis, verum viuumque religionis exemplar, & virtutum omnium speculum lucidissimum, atque Bononiæ, instar oliuæ fructiferæ in domo Dei fructus protulit suauissimos; cuius excellentissimam vitæ sanctitatem nemo pro dignitate vnquam explicare poterit. Et primo quidem laudibus mansuetudinis, humilitatis, ac præcipue charitatis vir ornatus. Quid dicam? Proprij corporis domitor egregius, alijs tanta benignitate, modestia ac suauitate confulebat, vt non raro infirmioribus, Canonis præscriptum relaxaret, eisque materiam quadam indulgentia succurreret: cum tamen in

*Catalogus
virtutum
eius.*

Nocte quadam ante non vt interturbaret, & ecci lapidē, tanto impetu, eiq; indultia, vt caput. Sed vir Dei nihil curat. Jamma autem. Et hostem tantum. que affectum igno. Quodam vero tempore, pro sua suorum et. minum caco demon. a peruagantem. quere. quanta bestia ita cre. meo idulus in cubo. Hic am ex dormiton. Hic ego nece. entro. efficioque vt v. et. s. amittant, ac p. redum etiam maxi. Minus se officijs subd. baluolos sollicitate m. suo.

no capite minima quaque rigidissime puniret. Aliis
nobis ad mentam ferculis ministratis, ipse vno cō-
tutus, abstinentiæ virtute, n̄ sectabatur. Præclaro
ne exemplo, non inepto sermone vir diuinus suos
inediæ labores excitabat. Corporis enim cura, &
lectus vestitusque ratio, exigua admodum ei er. t. Le-
no neque domi, neque foris vñs est vnquam, sed tã
olpera quã aduersa valetudine humi cecidit; scã-
o, storea, aut crate straminea, ad refocillanda mem-
bra nimia lassitudine oppressa, pro deicis fruens, i-
tamen, vt assiduo ferrea catena lumbos saccin-
tus, lasciuientes corporis motus opprimeret, men-
inque sine intermissione in studio celestis discipli-
æ conseruaret. A deo namque orationi semper intē-
ti erat, vt nullis vel molestiis, vel repentino strepi-
tibus, vel irruente calamitate ab eius attentione auelli
posset.

Nocte quadam ante aram prostratum, malus dæ-
mon vt interturbaret, grandem ē testō Ecclesiæ de-
icit lapidē, tanto impetu, vt tota Ecclesia circūsona-
ret; eaq; industria, vt caputij eius extremitatē cōtinge-
ret. Sed vir Dei nihil eo casu cōmotus, nihil periculo
bifferritus, summa animi tranquillitate in precibus
persistit, & hostem tanta constantia confusum, ma-
naque affectum ignominia, recedere compulit.

Quodam vero tempore, vir sanctus, cum intenta
vigilia, pro sua suorumque salute excubaret, vidit te-
rrinum cacodæmonem per omnia monasterij lo-
tu peruagantem; quem compellans; ait; Quid hic
ruenta bestia ita circuis? Tum ille, Hic, inquit, lucro
neo sedulus incubo: Cui Dominicus; Quod, inquit,
uicrum ex dormitorio reportare potes? Respondit
læmon; Hic ego necessarium illis somnum non raro
aufero, efficioque vt vagis imaginibus delusi tempus
quietis amittant, ac postea cunctabundi surgant; in-
terdum etiam maximo meo lucro, pigritia oppressi a
diuinis se officijs subducant. Nec cesso animos ad li-
bidinosos sollicitare motus: vt ijs polluti, yberiore di-

*Summa vi
ta & eius as-
suetas*

*Dæmon o-
ius precib.
insidiatur.*

*Dæmonem
videt fra-
tribus in-
sidiantem.*

*Nota singu-
la dæmonis
responsa.*

*En quem
locum dis-
bolus sibi
vendicat,
Et quem o-
dit.*

*Paupertas
eius.*

*Primū Ca-
pitulum
vel congre-
gatio atrū
generalis.*

*Magistra-
tus abdi-
care niti-
tur Domi-
nicus.*

uinæ gratiæ influxu fraudentur. Inde vir Dei de tem-
plo interrogat, quidnam tam sancto in loco lucrare-
tur. Respondit ille; Id ago, vt sui immemores vanis
cogitationibus agitentur, solisq; labiis Deum hono-
rent; ac tandem rædio affecti procul ab amore Dei
abripiantur. De refectorio vero sciscitanti, Ecquis
ait dæmon, non plus, quis non minus? De colloqui-
o vero loco interrogatus, cachinnatus dixit: Hic locus
totus meus est. Hic risus existit; hic vani referuntur
rumores; & verba inania proferuntur. Postremo ad
locum (vt vocant) capitularem perductus, cum horro-
re quodam refugit. Iste, inquit, locus, mihi tanta
onus est. Quidquid enim alibi lucratus sum, hic iactus
ram patior. Ita miser ille, cogente illum sancto viro
malitiæ suæ detexit fraudes: vt iustus quilibet studio
se caueat, ne laqueis eius irretitus capiatur.

Fuit autem Pater beatiss. cum charitatis, tum pau-
pertatis amator præcipuus; prorsus vt oblatas et tam-
vltro possessiones non semel repudiauerit; cavitque
diligenter, ne possessionibus institutum suum ob-
scutaretur. Itaque ne pungens diuitiarum sollicitudo
& anxius rerum labentium amor, sanctitatis fructus
aut prædicationis semen opprimeret, paupertatem
euangelicam, quæ, reiecta solitudine, de crastino nō
cogitat, amplexus est: mandauitque filiis suis ample-
ctendam. Panem non semel ostiatum mendicauit: suū
que exemplo cæteros ad eandem animi humilitatem
prouocauit.

Anno Dominicæ incarnationis 1220. à confirma-
tione instituti Dominicani quarto, Bononiæ in pri-
mo generali (vt vocant) capitulo, cui B. Dominicus
præfedit, consilio S. Spiritus, perpetuo statuto cautū
est, vt ab omnibus rerum terrenarum possessionibus
nudi, perfectam Christi paupertatem sectarentur. His-
ce alijsque rebus ad ordinis sanctitatem constitutis,
Dominicus qua erat humilitate vigiliam suam a tem-
tradere: seque Magistri officio abdicare constituit.
Sed fuit communi Patrum omnium consensu, ab ea
cogita-

Inde vir Dei de-
 pto in loco huius
 in immemores
 abus Deam non
 cal ab amore
 sceleranti, Equi-
 anus: De collo-
 eras dixit. Hic lo-
 hic vani referunt
 unant. Postquam
 ductus, cum hor-
 us, locus mihi tar-
 atas sum, hic ias-
 ilum sancto vir-
 sus quilibet stu-
 capiarur.
 enaretur, cum pa-
 etus ut oblatas et
 a darent, cauto-
 etiam suum &
 etiam solent
 i, iunioris nunt-
 meret, paupertates
 de cratino n-
 alis ius ample-
 am mendicantia
 animum humilitate
 us 1220, à confirma-
 to, Bononia in pe-
 o, cu. B. Dominica
 petuo statuto cau-
 arum possessionib-
 rem sectarentur. Hi
 ritatem consuetu-
 gnam suam aler-
 addicare consue-
 um consensu, ab e-
 cogit

ogitatione protinus reuocatus; & Ordini summa
 um auctoritate prefectus. Prima ei cura semper fuit,
 ut omnib. modis animas Christi sanguine redemptas,
 anseret; peccatorum ceno foedatas diuini verbi ni-
 co perpurgaret, & impotentem dæmonis Dominatū
 frangeret. Inerat n. ei mira quadam & penè incredi-
 bilis salutis omnium æmulatio; prorsus ut corpus in
 quoduis periculum atq; in seruitutem perpetuam li-
 benter offerret, quo proximorum salutis ac libertati
 consulere. Inerat et ei constans animi æquabilitas, a-
 leo ut ne sermonem quidē vllum semel ab ore matu-
 a deliberatione prolatū, irritum fieri pateretur. Erat
 præterea externa illi vultus iucunditas, ac mira sere-
 nitas: qua facile omnium sibi, qui eum aspicerent, cō-
 ciliabat amore. Nemo illo apud socios aut proxi-
 mos aut fratres humanior & communior: nemo iu-
 undior vel vtilior. Cauebat autem vir sanctus in o-
 mnibus studiosissime, ne cui vel in re leuissima offen-
 sulum præberet. Post itineris laborem hospitium
 petens, ad fontem aliquem prius sitim leuare solebat,
 ne eius, ex itineris labore, accensæ occasione, largius
 bibendo notam incurreret. Oratio eius munda & ac-
 cepta fuit in conspectu Dei; q̄ cum sine intermissione
 Domino offerret, nihil non ab illo impetravit; pror-
 sus ut cuidā ipse falsus fuerit, nunq̄ se a Domino quic-
 quam postulasse, quod non pro voto adeptus sit.
 Neque satis illi fuit intenta supplicatione dies &
 noctes transigere, perpetuis vigiliis carnem macera-
 re, inedia affligere, sed etiam quamuis innoceat &
 virginæam, multis verberibus & castigationibus attri-
 uit. Singulis enim noctibus ter catena ferrea in dor-
 sum suum diutissime sauebat; primo quidem pro
 seipso, tum pro peccatoribus in mundo degentibus:
 tertio pro animabus pœnas in Purgatorio luenti-
 bus. Oculi eius assiduè lachrymarum imbre infusi,
 & Christi numen ad misericordiam iussectebant, &
 peccatores etiam durissimos emolliciebant. Honorum
 diuitiarumque contempnor adeo strenuus fuit, ut ob-

*Est salutis
 animarum
 scientissi-
 mus.*

*Vide quam
 diligenter
 vir sanctus
 ab omni of-
 fendiculo
 & specie
 mali ca-
 ueat.*

*Efficacissi-
 ma eius
 preces.*

*Singulis no-
 ctibus ter se
 catena ca-
 dit.*

*Recusat**Episcopatu.**Galat. 6.**Gaudet**contemptu**sui.**Hebr. 12.**Claruit**Prophetia**spiritus.**Ex quam**scribere pau-**peritatis**votum seu**uari vo-**luerit.**Quale re**stamentu**condidit.*

latum sibi Cizeranensem Episcopatum non modo recusaret, sed palam etiam testaretur, se potius ad ultimos terræ fines migraturum, quam ulli eiusmodi electioni consensurum. Mundus illi totus crucifixus erat, & ille mundo; adeo ut nulla re magis, quam sui contemptu & abiectioe gaudere videretur. Interrogatus cur in Carcaffona diœcesi libentius moraretur quam in Tolosana, respondit: Quia in Tolosana honore me passim prosequuntur; in Carcaffona vero, dum multi suis me calumnijs oppugnant, præclara ibi exercenda virtutis materiam inuenio. En verum mundi contemptorem, Christique germanum discipulum: qui proposito sibi gaudio sustinuit Crucem, confusione contempta.

Denique cum in omni sanctitate perfectus, cunctis pater fulgeret virtutibus, nequaquam eum prophetiæ dono caruisse, multa, quæ futura prædixit, testantur. Itaque diuinorum conscius arcanorum, cum obitus sui diem cælesti præsignificatû oraculo certo nosceret, ut constitutæ a se fratrum societati, Ordiniq; vniuerso quam optime prospiceret, postquam Bononiæ secundû iam Capitulum (ut vocant) generale magna celebritate absolutum esset, Hugolinum Ostiensem antistitem, qui tum apud Insubres legatione Pontificis Maximi nomineungebatur, & perquam honorificum Prædicatorû Ordini se semper præbuerat, iuussit. Apud quem cum aliquandiu versatus fuisset, & nonnulla cum eo in rem ordinis totius transgisset, postremo sub finem mensis Iulij Bononiam reuersus, lethalem in febrem incidit; Vocatis itaque ad se fratribus, tale testamentum condidisse fertur; Hæc sunt, inquit, fratres & filij charissimi, quæ vobis hæreditario iure possidenda relinquo. Caritas sit in vobis continua; humilitatem sectamini: Paupertati voluntariae studete. Et ne paupertatem euangelicam, firmissimum instituti sui fundamentum, inimica Deo carnis sapientia aliquando euerteret, quanta potuit seueritate prohibuit; omni-

poten-

potentis Dei & suam
tentans, qui præ
maxime ornari pay
stante p. ille aut s

Indies p. 170 febr
ter incrementibus, co
poris dissolutionem i
sele munens faciam
modum ac merentis
corameo. p. ac. i

Astuit et tunc glor. o
& Angelorum suau
tutu. ip. am eius, in
complatum per reue
doctores. Sacrum ver

num luctu Bononi
carceres (ut viuent p
golin: Orbentis Epi
humitatem; quod il
clarecere cepit; car
dorum. mutorum, cl
bis afflictorum perse

ta Italia crebre fecer
6. Pontificatus Greg
Dominici 13. honori
namento odorem sa
bilem etudante, in
sacrophagum. Bienn

solenni ritu honores
Nonis Augusti: pidi
ueritiam eius solen
cepit. At SS. D

Pon ob festum
quod in N
in hun

potentis Dei & suam ei maledictionem terribiliter intentans, qui predicatorum ordinem, quæta vel maxime ornat pauperum professio, terrenæ substantiæ pulvere aulus fæcit obscurare.

Indies porro febris acutioribus, ac dysenteria pariter incrementibus, cum sentiret vir sanctissimus corporis dissolutionem iam minueret; ecclesiasticis primum sese muniens sacramentis, suos dein delictatos admodum ac marentes pie consolans, ac celesti Patri commendans, placidissime deamum efflavit animam. Adfuit ei tunc gloriosiss. Dei Genitrix, cum Iesu filio, & Angelorum suauiter modulantiū frequenti exercitu, spiritum eius, in celos (quemadmodum fideles complurimi per reuelationem didicerunt) secum abducentes. Sacrum vero corpus eius fuit ingenti omnium luctu Bononiæ iuxta filios suos fratres Prædicatores (vbi viuens petierat) proprijs manibus Hugarini Ostiensis Episcopi, sedisque Apostolicæ legati humatum; quod illustribus admodum miraculis clarescere cepit; cæcorum quippe illuminatione, surdorum, mutorum, claudorum, aliorumq; variis morbis afflictorum perfecta curatione, quibus ingiter tota Italia increbrescentibus, Anno salutis 1233. indict.

6. Pontificatus Gregorij Noni, anno 6. ab obitu B. Dominici 13. honorificè ac reuerenter, ex priori monumento odorem suauissimum, suumque delectabilem cructante, in marmoreum fuit translatus sarcophagum. Biennio vero post idem Gregorius, solenni ritu honores ei, vt reliquis diuini, concessit; Nonis Augusti, pridie diei obitus eius: quibus anniuersaria eius solennitatem in Ecclesiâ agi præcepit. At SS. D. N. Paulus Quartus Rom.

Pon. ob festum Beatæ Mariæ ad Niuces, quod in Nonas Augusti incidit, in hunc eâ voluit referri diem.

*Placidissime
me mori-
tur.*

*Translatio
eius.*

*Adscribi-
tur cata-
logo SS.
Dies obitu
eius 8 Idus
Augusti.*

C Baron. MARTYRIVM S. AFRAE, ANTEA ME-
Tō 2. An retrici; Item Diana, Eunomia, & Eutropia, ancilla-
 rum eius: Ex eo quod est per illustriss. D. Marcum
 Velsorum Augustanum. Passa sunt circa annum
 Domini 303. in persecutione Dio-
 cletiani Imp.

s. Augusti.
Narcissus
Episcopus
venit Au
gustam.

Ante cibū
orat more
Christiano

Afra pecca-
tricem se
facitur.

Narciscus Episcopus, cum sciante in Christia-
 nos persecutione, cum Felice Diacono suo
 Augustam Vindelicorum venisset profugus, nesci-
 retque quo diuerteret, ad Afram meretricem forte
 ingressus est. Illa existimans viros, honestate conspic-
 uos, non nisi turpitudinis studio eo deflexisse, ilico
 cœna opiparè instructa, fūco meretricio de more or-
 nata, ad flagitiosus actus sese composuit. Porro anti-
 ftes cum ad sumendum cibum accessisset, & primum
 toto corpore, vultu, oculisque ad orationem se com-
 poneret, illa, cuius omnis orandi consuetudo non
 modo ignota, sed ne visa quidem esset, insolita viri
 pietate stupefacta, inquisiuit quis esset. Cumq; Chri-
 stianorum eum Episcopum esse cognouisset, mox salu-
 tati pudore suffusa, & timore pariter correpta, ad
 eius se pedes abiecit: ac impudicitia suae labem con-
 fessa est. Cui Narcissus verbis protin⁹ lenissimis Chri-
 sti Iesu bonitatem explicuit, hortatusq; vt impudico
 & flagitioso vitæ genere relicto, cum Christo in gra-
 tiam rediret, haud difficulter effecit, vt prioris vitæ
 pertæsa, ad matrem suam, Hilariam nomine, abiret,
 eidemque & Narcissi monita, & animi sui propo-
 situm aperiret. Porro Hilaria, audita Narcisci Episcopi
 fama, ilico cum filia in Christi amorem exarsit, & se
 suæque omnia antistiti permittens, sacro baptisma-
 te veteris vitæ delictis ritè expiatis, Christiana sacra
 suscepit; similiter & Afra cum tribus puellis, Digna,
 Eutropia & Eunomia: necnon cum generatione sua
 & omnibus amicis suis. Fecitque Narcissus domum
 Hilaria Ecclesiam: & ordinavit eis presbyterum Dio-
 nysum

nesum, Afra autem
 made in Hispaniam
 tate triennio Christi
 Christianos reddidit
 Christianæ delatari
 no martyri palmarum
 eius multis miraculis
 bre est, sub Petro A
 Gerunda per Carol
 Reges, ex sepulchro
 runt matres, mulie
 rom infesto agmine
 lit: n fugam egit, a
 rigere hæc 8 Septem
 pioverbum abierit

Saxiebat inter
 stianos persecutio
 pter actiones mere
 tellibus cōpreher
 dici, ille ve cū a Ch
 ret, atq; ad Veneris
 tuis ac promissis di
 que demonis fiau
 di fere sermonem a
 dementia a Deo ne
 nam te impulit, v
 becillitatem in Cr
 post hanc vitam ex
 na potentia pte h
 sum inquam, scilicet
 dem adhibemus,
 feede contaminat
 nullo modo pote
 hac mētis stultitia
 rui atrocitate Vene
 Eandem fateor n
 i dea est eius ben
 us ad meliorem fi

nyſium, Afræ auunculum. Poſt meſes verò nouem inde in Hiſpaniam profeſtus eſt, & Gerunda in ciuitate triennio Chriſtum annuncians, multos ibidem Chriſtianos reddidit. Proinde & demum pro fidei Chriſtianæ dilatatione, inibi cum Felice ſuo Diacono martyrij palmam eſt adeptus. Illuſtratur tumulus eius multis miraculis; quorum illud imprimis celebre eſt, ſub Petro Arragonum Rege; quando capta Gerunda per Carolum Sicilia, & Philippum Franciæ Reges, ex ſepulchro S. Narciffi, quod violare tentarunt milites, mulcarum examen egreſſum, in exercitum inſeſto agmine irruens, ingentem cladem intulit: in fugam egiſt, à cœprisque deſiſtere coegit. Contigere hæc 8. Septemb. Ann. 1286. Ex his apud eos in ptouerbum abierunt. **MVSCÆS. NARCISSE.**

Sauiebat interim Auguſtæ atrociffima in Chriſtianos perſecutio; & inter alios ipſa etiam Afræ, propter actiones meretricias notiſſima, ab impietatis ſatellitibus cōprehenſa eſt; cumq; eſſet oblata Gaio Iudici, ille vt eā à Chriſtianæ fidei profeſſione euocaret, atq; ad Veneris ſacra repetenda induceret, blanditijs ac promiſſis diu multumque certare. Mira namque dæmonis fraude inſidijsq; inſtructus huiusmodi fere ſermonem ad eam habuit, Afræ, ecque mentis dementia à Deæ noſtræ Veneris ſacris in ſpē adeo vanam te impulit, vt ab eo, qui propter ſummam imbecillitatem in Crucem actus fuit mercedem aliquā poſt hanc vitam expectes, Et vt concedam cum diuina potentia præditum eſſe, quem tu colendum Chriſtum inquam, ſuſcepisti, certè ſi Chriſtianorum dicis ſi dem adhibemus, tu quæ ab infantia libidinis labe ſcædè contaminata es, Chriſti gratiæ particeps fieri nullo modo potes. Quare te hortor moneoq; vt ab hac mētis ſtultitia reſipiſcas, & iminentiū ſuppliciorū atrocitatē Veneris ſacrificijs redimas. Ad quæ Afræ; Equidem fateor me Chriſti gratia indigniſſimā eſſe; ſed ea eſt eius benignitas & miſericordia, vt facile equius ad meliorem frugem redeunti ignoſcat, ſiſque etiam

Afræ Iudici offerunt.

Gaii Iudici ad Afræ oratio.

Afræ reſpoſum ſiduoſum plenum.

etiam beneficiis mirifice exoner, & cœlestis gloriæ participes faciat. Quare nihil moror, corpus hoc, quo diu ad omnipotentis Dei iniuriam abusus sum, supplicis subdatur, excrucieturque, modo præteritorum scelerum venia impetrata, ad requiem pertinentem sempiternam.

*Iubetur vi
na ignibus
cremari.*

Obit.

*Corpus e-
ius nihil la-
sū ab igne*

*SS. eorum
corpora
quando re-
perta.*

Gaius, hoc responso accepto indignatus: Meretricem, inquit, istam pessimam flammis viam exurite. Mox rapta à ministris, & ducta in insulam fluvij, quem Licum vocant, ibique expoliata & ad palum religata: subiectis vndiq; sarmentis brevissimo ignis supplicio ad æterna cœlestis patriæ gaudia transmissa est. Stabant iuxta fluvium Digna, Eunomia & Eutropia, eius quondam nefario in opere sociæ, & iam tum cœlesti lauacro expiatae; quæ cum in se Insulam traduci curassent, aduocata matre, quæ noctu cum sacerdotibus eò venit, corpus beatæ martyris ab ignis incendio nihil læsum inde asportantes, in monumentum secundo ab vrbe milliario intulerunt. Quod ob factum, & illa similiter iussu Iudicis, eodē supplicij genere, sexto è passione beatæ Afræ die, martyrij palmam, apud eius sepulchrum in oratione excubantes, adeptæ sunt. Cæterum Anno Dominicæ Incarnationis 1064. sacrum Afræ corpus ab Embriaco Augustano Antistite, inuentum est integrum & planè incorruptum, in lapideo sacrophago, miræ magnitudinis, & locatum in eo vbi etiamnum veneratur loco. Ipso quoque tempore, inuenta sunt SS. Dignæ, Eunomiæ & Eutropiæ corpora.

VITA S. OSVVALDI REGIS ANGLO-

*C. Baron. rum; Ex ijs quæ sunt apud Venerabil. Bedam, libr. 3.
To 8. Ann.*

Histor. Eccl. gentis Anglorum. Migravit è corpore Anno Domini 642. Theodori

Papæ I.

s. Augusti Osuualdus Anglorum Rex, cum contra infandi Britonum Ducis immensas copias, cum paruo admo-

admodum exercitu praeliaturus in locum qui lingua Angelorum Demises burna, id est, riuus Denisi dicitur, descendisset, fertur factam citato opere Crucem suis ipse manibus in foueam demisisse, atque utraque manu erectam tenuisse, donec aggesto a militibus puluere terra figeretur, Quo facto elata in altu voce cuncto exercitui proclamasse, vt omnes flexis secum genibus omnipotentem Deū deprecarentur, quō ab hoste feroce & iniqua bella moliente victoria reportarent. Fecerunt omnes vt iusserat rex; moxque arreptis armis in hostem progressi, iuxta meritum suæ fidei victoria portiti sunt. In cuius loco orationis, innumerae virtutes sanitarum noscuntur esse paratæ; ad indicium videlicet ac memoriam fidei Regis. Nā & vsque hodie multi de ipso ligno sacro sanctæ Crucis assulas excindere solent; quibus in aquas missis, potu eiusdem aquæ tam pecora quam homines languentes sanitatem consequuntur.

Porro idem Rex vt susceptis regni gubernaculis gentem sibi dicto audientem reddidit, enixe operam dedit, vt Christianæ fidei gratia, cuius in expugnandis barbaris per maxima iam caperat experimenta, regnū inobueretur; Misit itaque ad maiores natu Scottorum, (apud quos inter exilij sui incommoda baptismatis sacramenta, cum his qui secum erant militibus, consequutus erat) petens vt sibi Antistitis aliquius copia fieret, cuius doctrina ac ministerio gens, quam regebat, a profanis ritibus ad Christiana sacra traduci posset. Nec difficulter, quod petebat, impetravit. Obtinuit namque pontificē Aidanum summae mansuetudinis ac pietatis virum; qui honorificē a Rege exceptus, sedem in insula Lindisfarnensis, vbi ipse Rex degebat, constituit. Cuius admonitionibus cum in omnibus humiliter alacriterque obtemperaret Rex, tum pulcherrimo sæpè spectaculo contigit, vt euangelizante Antistite, qui Anglorum linguam perfectè non nouerat, suis ipse Rex duobus ac ministris interpretis verbi existeret celestis. Factumque

*Rex Os-
vvaldus
præclarum
de hostibus
suis Cru-
cis virtute
Victoriam
adipiscitur*

*Miracula
alia.*

*Aidanus
insignis E-
piscopus,
cuius vita
habetur
31. August.
Rex suis sa-
pè concio-
natur.*

*Monachi
olim præci-
pue vineam
Domini ex-
colebant.*

*Rex Os-
waldus in
summa po-
tentia sum-
mo humilis*

etumque est exinde, ut plures per dies illos de Scoto-
rum regione in Britanniam confluerent, atque Anglo-
rum provinciis magna deuotione verbum fidei an-
nunciarent; ita ut innumeri, eximia eorum pietate ac
præclaris regis pietissimi operibus prouocati, Christo
sua certatim nomina darent. Construebantur ergo
Ecclesiæ per loca; concurrebant ad audiendum Dei
verbum populi gaudentes; donabantur munere regio
possessiones ad instruenda monasteria; imbuebantur
præceptoribus, Scotis paruuli Anglorum, una cum maio-
ribus, studiis cælestis disciplinæ plane admirandis.
Nam monachi erant maxime, qui ad excolendam Do-
mini vineam venerant; monachus & ipse episcopus
Aidanus; cuius doctrina rex Oswaldus cum ea, cui præ-
erat gente Anglorum, institutus, non solum incogni-
ta progenitoribus suis regna cælorum sperare didicit,
sed & regna terrarum, plusquam vili maiorem eius,
ab eodem vno omnipotenti Deo consequutus est. De-
nique omnes nationes & provincias Britannia, quæ in
quatuor linguas, id est, Britonum, Pictorum, Scoto-
rum & Anglorum diuisæ sunt, in ditione accepit. Quo
regni culmine sublimatus, nihilominus, quod mirum di-
ctum est, pauperibus & peregrinis semper humilis, be-
nignus, & largus fuit.

Denique fertur quod tempore quodam, cum die
sancto Paschæ cum præfato antistite confedisset ad
prandium, positusque esset in mensa coram eo discus
argenteus, regalibus epulis refertus, iamque essent ma-
ius ad panem benedicendum missuri, intrauit subito
minister ipsius, cui suscipiendorum inopum cura erat
delegata, & indicauit Regi, quia maxima pauperum
multitudo vndecumque adueniens per plateas sederet,
elemosynæ aliquid a Rege expectans. Qui mox da-
pes sibi appositæ deferri pauperibus iussit; sed & di-
scum confringi, atque eisdem minutatim diuidi præ-
cepit. Quo viso, pontifex qui assidebat, delectatus ta-
li factio pietatis, apprehensa eius dextera, ait; Nun-
quam hæc manus inueterascet. Quod & ita iuxta vo-
tum

V.
tum benedictionis
do illo in pagina, m
corpore relecta, con
duret, quæ in regia, q
lo Beoba cognomin
gnis a cunctis honor
tura, Deorum & Be
nus hostili odio diffi
vnum in populū iun
pos Edmundi Reges ex
tantus præcellor tal
tate & religionis hæ
Regnauit autem
nouem annis, annu
impietas Regis Brit
gum Anglorum de
animo, omniumque
men & memoria ap
Christiani. um pro
quis regno eorum i
annorum curriculo,
tra paganum Regen
nam, occubuit, in le
tur Maserfelch, anno
quinto Menis Aug.
quæ deuoto mentis
tum miraculis claru
dimicans a paganis i
tates infirmorum &
liter exuberant. Vno
ubi corpus eius in te
& in aquam mittent
commodi afferrent.
buit, ut paulatim abl
suram itatate virilis
dam, in loco mortis
per, dum viueret, in
te, opemque ferre no

illos de Scoto-
rent, atq. Anglo-
verbum fidei ar-
torum pietate ac
deuocari, Chrifti-
fidei abantur ergo
archieum Dei
tar nonne regio
na. imò adantur
di, vna cum ma-
tane admirandis.
excolendam Do-
m. ipfe epifcopus
us cum ea, cui p-
uolam incogni-
uiperare adicit,
it maiorum eius,
reatus est. De-
perantia, quæ in
torum, Scoto-
ne accept. Quo
m. q. mirum di-
per amilis, be-

no dam, cum die
te contulset ad
coram eo natus
namq. eilent ma-
tatur nuntio
nopam cura erat
pauperum
pates fideret,
Qui mor da-
miferit, ita & di-
acem diu di præ-
te, delectatus ra-
te, a. ait: Nun-
d. & ita iura vo-
tum

tum benedictionis eius prouenit. Nam cum interfe- *Manus Ro-*
cto illo in pugna, manus cum brachio à cætero esset. *gia elemo-*
corpore relecta, contigit vt hætenus incorrupta per- *synia deda-*
durer, quæ in regia, quæ à Regina quondam vocabu- *ta non pu-*
lo Bebbæ cognominatur, loculo inclusa argenteo, di- *tre fecit.*
gno a cunctis honore veneratur. Huius Regis indu-
stria, Deirorum & Berniciorum prouinciar, quæ cæte-
nus hostili odio dissidebant, in vnam pacem & velut
vnum in populū sunt compaginatae. Erat autem ne-
pos Eduini Regis ex sorore Achardignumque fuit, vt
tantus præcessor talem haberet de sua consanguini-
rate & religionis hæredem, & regni.

Regnavit autem Osvaldus Rex Christianissimus
nouem annis, annumerato illo anno, quem & feralis *Reges à fide*
impietas Regis Britonum, & apostasia demens Re- *apostata*
gum Anglorum detestabilem fecerat. Siquidem vno *sempiterna*
animo, omniumque consensu firmatum est, vt no- *obliuione*
men & memoria apostatarum, de catalogo Regum *dānantur.*
Christianorum proflus aboleri deberet, neque ali-
quis regno eorum annus adnotari. Quo completo
annorum curriculo, fortiter dimicans in prælio con-
tra paganum Regem Mericorum, gentemque paga-
nam, occubuit, in loco qui lingua Anglorum voca-
tur Maserfelth, anno ætatis suæ trigefimo octauo, die
quinto Mensis Augusti. Cuius quantæ fides in Deum,
quæ deuotio mentis fuerit, etiam post mortem virtu-
tum miraculis claruit. Namq; in loco, vbi pro patria
dimicans à paganis interfectus est, vsque hodie sani-
tates infirmorum & hominum & pecorum mirabi-
liter exuberant. Vnde contigit, vt puluerem ipsum, *Locus in*
vbi corpus eius in terram corruit, multi auferentes, *quo rex*
& in aquam mittentes, suis per hoc infirmis multum *O. vvaldua*
commodi afferrent. Qui videlicet mos adeo incre- *occisus est.*
buit, vt paulatim ablata exinde terra, fossam ad men- *miraculis*
suram staturæ virilis altam reddiderit. Nec miran- *celebris.*
dum, in loco mortis illius infirmos sanari, qui sem-
per, dum viueret, infirmis & pauperibus consule-
re, opemque ferre non cessabat. Et multa quidem in
loco

loco illo, vel de pulvere loci illius facta virtutum miracula narrantur; sed nos duo tantum, quæ à maioribus accepimus, referre satis duximus.

Non multò post interfectionem eius exacto tempore, quidam equo insidens iuxta locum illum iret agebat. Cuius equus subita lassitudine oppressus concidit. Cumque diu spumando aliaque mortis indicia exhibendo huc illucque se volutarer, tandem ad locum illum, ubi Rex Olivaldus occubuit, deuenit. Nec mora; statim & dolore, & infans membrorum motibus fugatis, sanus exiliit, atque per omnia loca herbarum vitæ auidius carpere cœpit. Quare vir sagacis ingenij admiratione deixus, intellexit aliquid miræ sanctitatis loco illi inesse. Itaque posito ibi ligno, iter suum prosecutus est, & equo egregie forti ad destinationem vsque hospitium vsus est. Quo du adueniret, inuenit puellam ibi neptem patrisfamilias lōgo paralytici morbo grauata. Et cum familiares domus illius de acerba puellæ infirmitate ipso præsentē quærerentur, cœpit dicere de loco illo, ubi caballus suus præter omnē opinionē subito curatus fuerat. Quid multa? Subuectâ curru puellâ daxerunt ad locū. At illa humi posita, leui mox sopore oppressa est. Inde euigilans, sanātam se ab illa corporis dissolutione sensit, suisque ipsa pedibus sana & incolumis domū repetijt. Sunt alia plurima virtutum miracula & præclara beneficia, quæ omnipotens Deus per reliquias sanctissimi Regis huius mortalibus conferre dignatus est. Nec mirandum sanè, preces Regis illius, iam cum Domino regnantis, multum valere apud Deum; cum temporalis regni quondam gubernacula tenens, magis pro æterno regno semper laborare, ac eundem deprecari solebat. Denique ferunt, quia à tempore matutinæ laudis, sæpius ad diem vsque in orationibus perstitit, atque ob ciebrium modum orandi, semper vbicumque federet, flexis genibus supinas manus habere solitus sit. Sed & inter verba orationis vitā finiuit. Nam cum armis & hostibus circūscriptus, iam

Regis assiduam precandis studium.

V
iam iam videret se per
bus exercitus sui fudi
tu. Simus de aliorum
tatis occub ut. Ossa i
nomine, Lindille pro
pit, & manus cum b
pius Merciorum Rex
si iussit. Quæ tamen
us Olivinus, eum ex
caput quidem in Lin
n regia vero ciuitate
et condidit. Quis no
ne ita inspicat, O
diem, & a Deo qu
ille: At angustii anim
i oraculi terification
et, pretiosam esse in
enchoram eia; ne v
am morti, verum e
am Christo regnare
a se esse manent unag
amctis quæ secuta sunt

DEE
OMAE, IN ES
8. Maria ad Nive

Vo tempore a. Lil
quies quidam v
nitas possidebat, et
in in modum cupid
ex voto contingere
ommata continuaret.
aspas ad preces, N
plicationibus quoti
batibatur, vt sobo
as & familiam a lesi

iam iam videret se perimendum, preces pro anima-
bus exercitus sui fudit; atque ita demum Rex san-
ctissimus de aliorum magis quam de sua salute soli-
tutis occubuit. Ossa illius in monasterio Beadanani
nomine, Lindislae provinciae condita sunt. Porro ca-
pit, & manus cum brachijs à corpore precisas, im-
pivus Merciorum Rex, pro triumpho in furcis suspen-
si iussit. Quæ tamen post annum, successor regni e-
ius Osfridus, cum exercitu victor: manu abstulit, &
apud quidem in Lindisfarnesi Ecclesiae cimiterio,
in regia vero civitate manus cum brachijs honori-
ficè condidit. Quis non dixerit, si oculis tantum car-
eis ista inspiciat, Osfridum miserrimo sine clau-
di diem, & a Deo quodammodo visum derelictum
fuisse? At angusti animi fuerit id cogitasse, cum diui-
ni oraculi certificatione certum sit, utcumque accide-
ret, pretiosam esse in conspectu Domini mortem
infortium eius; ac visos quidem illos, oculis inspi-
cium morti, verum eosdem esse in pace, atque una
cum Christo regnare in caelis; quod nē putaret ali-
quis esse inancem imaginem in Osfrido, perspicue
inactis quæ secuta sunt miracula declararunt.

*Orat pro
caisis in
prelio.*

*Occumbis
in certa-
mine.*

*Osfridus
successor
eius, in re-
gno & pia-
tato.*

*Osfrid
dus proba-
tur hœud
male pe-
rissus.*

*C. Baron:
in Not.
Marij.
Roman.
5. Augusti.*

*Ioannes
vir patri-
cius Sobo-
lem peti.
& a Claris
hic S Pon-
tifex pra-
cipue, anno
Christi 365
etc. sub*

DEDICATIO

OMAE, IN ESQVILIIS; BASILICAE

S. Mariae ad Nives: Ex Ioanne Maldonato

Hispano.

Vo tempore a. Liberius Petri sedem tegebat, Io-
annes quidam vir patricius, ingentes Romæ
vitias possidebat, eratque procreandæ prolis mi-
ser in modum cupidus, ut tanti patrimonij succes-
sor ex voto contringeret, qui & nomen referret, &
semmaria continuaret. Itaq. versas cum sterili con-
iugias ad preces, Mariam virginem & matrem
applicationibus quotidie intensissimis rogabat ac
brestabatur, ut sobolem eis ad propagandum ge-
us & familiam a Iesu filio impetraret: aut viam o-

A a sten-

*Imp̃p Va-
lentiniano
& Valẽre,
teste C Ba-
ron Tomo
4. Annal.
Aſtat ei
coram, Vir-
go Maria*

*Item Virgo
Maria ap-
paret Libe-
rio.*

*Templum
Mariae ad
niues, unde
exordium
ſumpſerit.*

ſtenderet, qua viuentes in aliquo pio poſſent opere
congeſtas opes inſumere. Nonis igitur Auguſti, cum
Solis potiſſimum aſtus mortalibus negotium facere
ſolet, Ioanni coniugique Virgo mater noctu coram
aſtitit; eorum precibus docet victam deſendiſſe, quo-
piam præſens hæreditatem adiret. Mihi Romæ, dixit,
nulla nunc habitatio eſt, nulla baſilica; Surgite cum
primis mane, & in ea parte montis Superagii; quam
contra naturam temporis, niuibꝫ videritis opple-
tam, domum mihi conſtruite. Locus ille veſtrarum
facultatũ hæres eſto. Eadem Liberio Pontifici Virgo
Mater denunciauit: atque, vt orta luce cum Clero &
populo locum monſtratum adiret, imperauit. Libe-
rius, fugatis tenebris, viſa Ioanni nunciati: ille viciffim
eadem per noctem oblata commemorat. Conuo-
cant exemplo Clerum ac populum, montem con-
ſcendunt: & (dictu mirabile) locum baſilicæ dicandæ
comunodiſſimum, altiffima niue conſpiciunt occu-
patum: cū proxima quæq; circum aſtuarent. Ita Diua
Mariæ baſilica Ioannis opibus fabricata eſt, longeq;
dotata; quod primum fuit ei Romæ templum dica-
tum: Poſtea a Xyſto Tertio reſtitutum, varijs, nomini-
bus ſubinde eſt appellatum. Verum iam ob multipli-
citatem Eccleſiarum in vrbe ſub nomine S. Mariæ,
hæc ob miraculi nouitatem & dignitatem, S. Ma-
riæ Maioris dicitur.

MARTYRIV SANCTISSIMORVM
puerorum & fratrum, luſti & Paſtoris; Ex eo quod

*optima fide V. P. Laur. Surius ex antiquis monu-
mentiſ eruit. Paſi ſunt circa annũ Domini*

*C Baron.
Annal.
Tom. 2.*

*303. qui fuit Marcelli Papæ 7. Dio-
doriani Imper. 20.*

6 Auguſt

EO tempore, quo crudeliſſimus Datianus furoris
ſui rabie in Chriſtianos accenſus, vniuerſum per-
luſtrabat orbem, vt quoeunque inueniſſet pietatis
cultores, varijs tormentis enecaret, contigit eum ad
Complutensem, tranſeundi gratia, deuenire ciuita-
tem

tem. Cuius incolæ
rellaxiſſent, duo in
ſcholar tabulis, quibꝫ
tur, tanquam longa e
ſcapuli, ad ſpectaculo
currebant. Cumque ſe
ciperent corde, quid
roi, nunciatum eſt Ty
parentibus ortos, pre
ſe, ſi Chriſtiane run
ſe ſentirent puniendo
nationis ita commu
& flagris conſcindi ac
tur ſancti martyres, ſ
centur, ſeſe mutuo, ca
adhortabanturque, v
ad Angelorum conſe
inter eos mira verbor
citas, quibus ſe inue
cabant. Timebat luſti
pliciorum atrocitati
luſtus promiſſis vel m
mẽret totmidabat. In
quis cohortationibus
ſa puerorum conſtan
no nunciabant, qui ta
te ſapeſtactus, veritus
gnominie notam m
contemptum, quod ſu
capitis damnavit.
Cumq; accepta ſen
ſine certamen peregiſ
ſione ad alia loca ter
ſacra eorum corpora
& conſtructa baſilica,
earunt; vbi eorum pre
neſicia, cū ceteris mortali
ne eorum ſuffragia im

pio possent opte-
gerit Augusti, cur-
is negotium face-
ret noctu eorum
in descendente qua
Mili Romam, de
Mileca, Surgite cum
Superagru, quon-
vis videmus oppre-
bus ille vestitum
etro Pontifici Vinge-
la lace cum Clero &
imperavit. Libe-
neciatulle vicissin
nemorat. Conuo-
um, montem con-
in basilica dicanda
conspicunt occu-
ariarent Ica Dura
pricata est. longeq-
trax temp. um dica-
um, variis, nomin-
iam om mulepli-
nominis S. Mariae,
signatam, S. Ma-

TISSIMORVM

asteris; Ex eo quod

antiqua monu-

ammi Domini

pa-Dio-

D.

us Darianus furoris

us, vniuersum per-

inuenit: peccatis

, coarctat eum ad

a, de uitate ciuita-

tem

em. Cuius incolæ cum tremendam eius opinionem
ntellexissent, duo infantes Iustus & Pastor, relictis
tholæ tabulis, quibus tenera eorum ætas imbueba-
uit, tanquam longa exercitatione probati Christi di-
cipuli, ad spectaculum proprii martyrii alacres cu-
rrenterunt. Cumque solícite cernerent & intento per-
ciperent corde, quid dementis Dariani inquireret fu-
or, nunciatum est Tyranno, duos istos, Christianis
parentibus ortos, propterea ad id spectaculi deuenis-
se, ut si Christianorum fieret inquisitio, ipsi sponte se-
e offerrent puniendos. Quo audito, Tyrannus indi-
nationis ira commotus, vtrumque comprehendit,
& flagris conscindi acetrime iubet. Comprehensi igitur
sancti martyres, priusquam ad supplicium trahe-
entur, sese mutuo, cælitus edocti, læti confortabant;
dhortabanturque, ut spreto hoc brevis vitæ seculo,
ad Angelorum consortia alacres properarent. Erat
inter eos mira verborum concertatio, & vultus ala-
ritas, quibus se inuicem ad martyrii palmam prouo-
abant. Timebat Iustus, ne Pastor ætate iunior, sup-
pliciorum atrocitati succumberet; rursus Pastor, ne
Iustus promissis vel minis Tyranni vinceretur, vhe-
nenter formidabat. Interea vero dum alter alteri mu-
uis cohortationibus animum adderet, carnifices, vi-
a puerorum constantia & alacritate, cuncta Daria-
no nunciarunt; qui tam admiranda puerorum virtu-
e stupefactus, veritus ne ex eorum certamine aliquâ
gnominæ notam maiestati suæ inureret: quasi per-
contempnum, quod suo conspectu indigni essent, eos
capitis damnauit.

Cumq; accepta sententia procul ab urbē glorio-
sine certamen peregissent, & Darianus celeri profe-
sione ad alia loca tenderet, ilico Christiani incolæ
sacra eorum corpora honorifica sepultura exceperunt;
& constructa basilica, singulis martyrib. altare dedi-
carunt; ubi eorum precib. & meritis, præclara Dei be-
neficia, cunctis mortalib. pura fide & integra deuotio-
ne eorum suffragia implorantib. exhibentur.

*Iustus &
Pastor ad
modū pueri
ad marty-
rium cur-
runt.*

*Iustus &
Pastor cō-
prehendū-
tur.*

*Se mutuo
corroborāt.*

*Capitis
dānātur.*

*Clarent
miraculis
post obitū.*

*C Baron.
in Not.
Martyrol.
Roman.*

VITA BEATI ALBERTI DE MONTE Drepano. Carmelita: Ex ea qua est apud V. P. Laur. Surium. Migravit è corpore anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo secundo.

*7. Augusti.
Patria &
Parentes
Alberti.*

*Votum
Parentiū.*

*Visio Pa-
triū.*

*Albertus
o Bennis
Sponsus
expetitur.*

EÀ tempestate, qua Sereniss. Rex Petrus regnum Cataloniae & Siciliae obtinuit, fuit Benedictus quidam, nobili stirpe progenitus, dictus Adalbarbas; quae est praeclara apud Siculos familia. Qui ducta in uxorem Iohanna, æque clari generis foemina, in castro montis Drepani orta, postquam annos ferme sex & viginti, inculcata morum integritate, in matrimonio, sine ulla spe prolis cum ea exegisset, tandem communicato inter se consilio, Virgini matrimonio votum nuncuparunt, si ipsa pro solita humanitate & benignitate prolem eis masculam impetraret, eam se ipsius servitijs perpetuo cōsecraturus. Eo voto facto, in ieiunia preces, & elemosynas incumbit, ut dicta factis confirmet. Nec multi praeterire dies, quin Iohanna è suo marito grauida se sentit. Porro Benedictus vir eius nocte quadam secundū quietem vidit è suae coniugis utero prodeuntem ceretum mirifice radiantem; nec dissimilis visio eius coniugi oblata fuit; quae quidē in magnam eos spem adduxere, ut infans eximia vitae sanctitate aliquando fulgeret. Aduenit deinde tempus, natoq; filio fuit Alberti nomen impositum, instinctu plane diuino; cum apud Siculos hactenus vix quisquam eo nomine esset appellatus.

Postquam autē ætas disciplinis matura fuit, mox liberalium artium studijs admodus, haud vulgares fecit in ijs processus; prorsus ut & literis apprime eruditus, & optimis imbutus moribus, parentibus eximie charus & ciuibz vniuersis acceptus & amabilis esset. Iam annū attigerat octauum; & quidam praecipua nobilitatis viri eum (p verba de futuro ut vocat)

puellae eundem, quae te
pontum polcebant. Pu
bus flexus, rem ad vxor
mor. tacta religione, n
remq; disiecit, & Al
omnia ei pet ordinē e
visionem parentis:
obstricti tenebantur. I
de cepisset, responsum
na plenissimum, dicer
sed salutari parentū i
consilio & auctoritate
tenq; velle ab eorum
liberare. Tum mater,
quod nuncupauimus
es toto pectore oratu
mur. At illi Albertus
aortatis, meq; in sacr
famulum consecrabo.
um parentibus mens
os, Parentes optimi co
sum sumam, nili mihi
nisi affictu dixerunt
gar gressus tuos. Ea pa
recepta, abiit ad mon
Carmelitici instituti;
us plus minus distans
it, templum ingressus
iit ab ipso Priore, cui
temq; ut omne vitae
nceps cum fratribz
non sine multa admira
generis nobilitatem n
parentibz offensionem
it. Itaq; pius puer, infu
tum se aedes recepit. Pe
in quiete apparuit bea
plan do, sed sanē seuer

DE MONTE
apud V. P. Lun.
Domini millesimo se-

ex Petrus regnum
fuit Benedictum
dictus Adalbertus
tam. Qui du-
generis feminam,
quam cum os fer-
mi integritate, in
cum exegisset,
no, arguit ma-
o. omnia namque
culam impetraret,
tecrarios. Eo vo-
nominis me ambu-
pater preterire di-
audia se sentit. Por-
am secundum que-
todeuntem ceream
visio eius coniugi
nam eos ipem adu-
tate aliquando ful-
aco. filio fuit Al-
p. line d. mo. cum
nam eo nomine ef-
s. m. ra fuit, mox
es, haud vulgares
ntis apparet e-
ods, parentibus exi-
ceptus & amabili-
n, & quidam præci-
de iunior ut vocat
puella

uellæ cuidam, quæ regio stemmate nata videretur,
ponsum polcebant. Pater eius, illorū tandem preci-
us flexus, rem ad vxorē refert; quæ voti haud imme-
nor, tacta religione, modestis maritū verbis increpu-
remq. disiecit; & Alberto filio in cubiculū accito,
omnia ei per ordinē exposuit; & conceptionis modū
visionem parentis; & postremo votum, quo Deo
obstricti tenebantur. Ille vero cum verba matris pro-
cepisset, responsum dedit humilitatis & pruden-
tæ plenissimum; dicens, Se quidem sui iuris non esse,
sed salutari parentū iugo subiectum; ex eorum etiam
onsilio & auctoritate vitæ cursum moderari debe-
re; neq. velle ab eorum præscriptis vel latum vnguem
berrare. Tum mater, Equidem, mi fili, inquit, votū,
quod nuncupauimus, nolim esse irritum: quin poti-
s toto pectore oratum te velim, vt promissū exequa-
tur. Ait illi Albertus puer, Faciam, mea mater, quod
portaris, meq. in sacra religione perpetuum Christo
amulum consecrabo. Cumq. die quodam pius puer
um parentibus mensæ simul accumberet, ait ad il-
los; Parentes optimi equidem neq. cibum, neq. po-
am sumam, nisi mihi bene precemini. Tum illi pio
nimi affectu dixerunt; Benedicam tibi Deus, & diri-
at gressus tuos. Ea patrum suorum benedictione
percepta, abiit ad monasterium Depranense, fratrum
Carmelitici instituti; à castro montis Deprani duo-
tas plus minus distans miliaribus. Quo vt perue-
nit, templum ingressus, peracta ibidem oratione, pe-
ijt ab ipso Priore, eiusdem instituti habitum, Ord-
emq. vt omne vitæ tempus in diuinis laudibus de-
nceps cum fratribus transigeret. At Prior, acceptis
on sine multa admiratione pueri sermonibus, cum
generis nobilitatem non ignoraret, veritus ne ea res
parentib* offensionem comoueret, postulatam reie-
cit. Itaq. pius puer, insigni mœrore afflict* ad paren-
um se ades recepit. Porro nocte proxima parentibus
n quiete apparuit beatissima Virgo, vultu minimè
plan do, sed sanè severo, monēs vt pmissi memores, tibus ap-
filium parer.

Ob votum
parentum
nihil effi-
citur.

Pius puer
abit ad
monaste-
rium.

Patitur
repulsum
à Priore.

Virgo Ma-
ria paren-
tibus ap-
paret.

filium ad perpetuum numinis diuini cultum tendentem non rerinerent. Illi, hac correptione consternati, è strato confurgunt, ac confestim cum filio ad monasterium properant; Priori ac fratibus, visa auditaque exponunt, & filium votiuum vltro illis exhibent: orant obsecrantque, vt habitu eum monastico donent.

*In dicitur ha-
bitum mo-
nasticum
Albertum.*

*Demon sub
specie for-
mosissima
mulieris ei
insidiatur.*

*Crucis se-
cundo proca-
cum fugat
demonem.*

*Professionem
facit.*

*Multos co-
munes in
daos.*

Nihil à Priori & fratribus recusatum est; sed summa quadam eximia beneuolentiae significatione Albertum exceperunt: & in castra spiritalis militiae receptum, internis externisque armis & ornamentis decorarunt. At vero humani generis hostis, visa pueri ad configendum alacritate, stimulis inuidiae grauiter concitatus, ei insidias moliri capit, sumptaque elegantissimae mulieris forma, vultu pietatem mentiens, precibus inhaerentem non sine gemitu ita compellat: O Decus omnis pulchritudinis & flos aetatis, quid infano & stulto labore pondus humeris tui longe impar tollere conaris? Quid asperum hoc & acerbum vitae genus subire; & in sordibus perpetuo permanere decreuisti, quae in fine, & insignem ignominiam, & salutis ruinam, dum resiliere cogoris, tibi parient? An non facilius esse existimas, una mecum, quae tui amore tota occupata sum, sacro matrimonii foedere copulari, & procreandis instituendisq; liberis operam dare? Redi igitur ad paternos lares, & bonis mecum summa cum securitate & felicitate perfrui. Has voces fraudis & insidiarum plenas ilico sentiens Christi seruus, signo S. Crucis se communiit, & tortuosum serpentem, humanam speciem mentientem, in flammam abire praecipit; atque ita fugato daemone, multo se alacrior ad subeundos poenitentiae labores accinxit.

Igitur euoluto anno, palam se monastica professione obligauit, vitamque adeo seuerè & sanctè instituit, vt parum aut nihil è praescitis illis eremi incolis discrepare videretur. Neque tamen propria sanctimonia contentus fuit, sed & infideles Iudaeos concionum suarum radiis mirifice illustrabat, plurimosque ex illis ab impia superstitione ad sanctissima Christi sacra traducebat.

Cum

Cum ad Mellaniam
ritus plane, indigni
pensens, nullas esse, n
in admiratione digna
perpetrauit.

Anno Domini 1288
Regni Siciliae gubern
pore Robertus Rex Ne
urbem fortissima pres
ciuitatem illam, & to
ut imperio. Interim
desperationem addux
spe defensionis abieci
ceperat, & iam fugam
meditaretur. Tunc
nobilium virorum cl
cib. & lachrymis def
Christi Iesu sacrificiu
Deo patri obtulit: &
denu oratione, ecc
pes, quae per medios
cio plane diuino in ci
hausta annona fuit, &
vero momento ex oc
saris testatum relique
etas pariterque ablatas
Anno Domini 1299
dam pressa vestigiis v
comituali miserand
parentes, cum nulla e
sent, ad Albertum ven
a religione patria ad
virtute morbum prosti
ferret. Tunc vir sanctus
Crucis signo in homi
a te Christus morbos
dico. Vix ea dixerat &
bo curatus integerrim

Cum ad Messanam urbem sacerdotio iniciandus, initus plane, indignum omnino se tanto ministerio ensens, missus esset, mox eadem in vrbe, haud vulgari admiratione digna miracula per eum Dominus perpetravit.

Anno Domini 1286. aut circiter, Fridericus Dux ad Regni Siciliae gubernacula admotus fuit; quo tempore Robertus Rex Neapolitanus Messanam Siciliae urbem fortissima pressit obsidione, eo consilio, ut & civitatem illam, & totum Siciliae regnum suo subderet imperio. Interim dira fames obfessos in ultimam desperationem adduxerat, prorsus ut ipse Rex, omni spe defensionis abiecta, civitatem flammis exuri praeceperat, & iam fugam in Cataloniae & Castiliae castra meditaretur. Tunc Albertus, importunis quorundam nobilium virorum clamoribus, fatigatus, ut urbem precibus, & lachrymis defendendam susciperet, immaculatum Christi Iesu sacrificium cum ingenti lachrymarum vi Deo patri obtulit: & flexis humiliter genibus, peracta demum oratione, ecce in urbis portu tres visae trirepes, quae per medios hostium cuneos virtute & beneficio plane ditius in civitatem penetrarunt. Ex iis exhausta annona fuit, & dira civium fames sedata; ipsae vero momento ex oculis & aspectu omnium abreptae, satis testatum reliquere, angelico ministerio eo aduersitas pariterque ablatas fuisse.

Anno Domini 1295. vir Dei sacra loca Christi quodam pressa vestigiis visitabat. Erat ibi Iudaeus morbo comitiali miserandum in modum obnoxius; cuius parentes, cum nullam calamitoso filio opem ferre possent, ad Albertum venire, Eidemque, requisiri, dedere, se ad religionem patriam ad Christi sacra transiuros, si eius virtute morbum profligaret, & optatam filio sanitatem conferret. Tunc vir sanctus animarum salutis cupidus, edito Crucis signo in hominem comitalem, Expellat, inquit à te Christus morbos omnes, si vera sunt quae de illo p. dico. Vix ea dixerat & euestigio homo ab infesto morbo curatus integerrime, Christo nomen dedit: virum-

Aa 4 - que

*Messanam
urbem pre-
cibus à per-
ditione li-
berat.*

*Visitat ter-
ram sanctam*

*Miracula
quodam
viri.*

*Sanat lu-
dæum co-
mitionalem
in viroque
homine.*

*Liberat
alios &
presens f.
f. no. ubi
merfonis
periculo &
baptiz. it.*

*Fugit cele-
britatem
& licet
in tugurio.*

*Prophetia
spiritu
prædicat su-
um & so-
roris. ita o-
phiium.*

que beatum secutus est; & parentes pariter lustralibus expiari aquis, abiurata perfidia, fidem Christi amplexati sunt. Eodem anno alios idem Iudæos, insigni miraculo ad fidem pertraxit. Erant non pauci, fluuiū inter & montes excelsos loco per quā augusto iter agentes Iudæi; qui subito ab exundantibus aquis arrepti de vita periclitare cepere. Aderat spectator ex altera parte fluuij Albertus; quem Iudæi, utpote fama sanctitatis celebrē, protinus innocârūt; promittētes fore, ut, si imminens mortis periculū euaderent, sanctissima Christianæ religionis sacra susciperēt. Tum nihil cunctatus vir Dei, siccis plantis aquas inambulans ad eos festinauit, & precibus imperij aquarum fugato, cunctos ex illo periculo in terram eduxit: ac sacro Baptismate expiatis, ad Christi fideles aggregauit. Et hæc quidem ē multis pauca virtutum miracula, quibus misere errantes mortales ad læta Christi pascua traduxit. Aliæ sunt penē innumeræ illius virtutes, quibus & corporū languores, & morbos exitiales, & infesta hominibus dæmonia fugauit: multisque optata sanitatum beneficia contulit.

Cum autem his alijsq. rebus sanē admirandis magnū honoris alimentum indies ad nomē suū accederet, ut hominū celebritatem, famamq. sanctitatis euitaret, rursus Messanam contendit; ubi villi quodā in tugurio sese addidit, & ab omni hominum consortio remotus, reliquū vitæ tempus in precibus & rerum cælestium commentationibus exegit. Cernens autem instare tempus, quo ad cælestē patriam euocandus erat, conuocatis fratribus prophetiæ spiritu obitus sui diem indicauit, aitq. Eodem ipso die, quo spiritus meus ē carnis ergastulo liberabitur, soror mea pariter mecum emigrabit. Aberat illa ducentis sexaginta & amplius milliaribus, compertumque postea est, vera Albertum variinatū esse. Ad eius obitum, quem non sine magno animorum dolore & copioso lachrymarū imbrespectabant fratres, campana, quā ille fieri curarat, per seipsā, nullo mouente, inso-

insonnit: & odor su-
mans, en nimium ma-
Q. am ob rem non
tantæ rei admira-
fuit. nt.

Cumque sacrum
tum esset, ingens co-
confluxit, atque hi
lari alijs ægra mem-
vults deuot. ois ei
is miraculis, quibus
singuli part. eam a
dicare cupiebant.

mandum esset, inge-
ter & populum exor-
ne quod deuinctio-
Confessoribus debe-
Clero defuncti Mi-
contra populus tam
foris officium debere

Tandem Vindicta
cunctos in vota piec-
ecce in aere duo pueri
textis, Os iusti medi-
eile, excelsa voce den-
cont. ouenia, diuinu
puli frequentia & ex-
qui cum Archiepiscopo
ra & impensis regni,
etissimum inserendu
pietate alia quæ apu-
racula, Sacerdos qui
meritis & innocentia
atque commentitia
bus mentis populi a
ducere conabatur. E-
quo verbis ratiocinatis
tam vocale contene-

es panter lustrale-
dem Christi am-
in Iudæos, insigni
non pauci, fluvi-
sâ augusto iter a-
tribus aquis arre-
spectato ex ali-
tui, vapore fama-
atit: promittētes
sua terent, sūn-
disperēt. Tum
aquis incubu-
na, peti aquam im-
erum coxi: ac
fideles aggre-
ta virorum mu-
as ad iera Chr-
innomina illius
tes, & morbos ex-
fugare mul-
titudine.
admirandis ma-
l nome suum ac-
famam, sancti-
tendit, vbi vili
omni hominum
tempus in precib⁹
bus exegit. Cer-
e celestie parvam
us prophetæ spi-
Eodem ipso die,
moenib⁹, so-
Aberat illa du-
bas compertum
natū esse. Ad eius
morum dolore &
ut fratres, cam-
a, nullo mouente,
info-

insonuit: & odor suauissimus, ab eius corpore ma-
nans, omnium nares animoque mirifice recreauit.
Quam ob rem non modo Christiani, sed etiam Iu-
dæi, tantæ rei admiratione permoti, ad exequias con-
fluebant.

Cumque sacrum corpus in ædem maiorem dela-
tum esset, ingens confestim hominum multitudo eò
confluxit; atque hi manus, hi pedes certatim exoscu-
lari: alij ægra membra applicare corpori; multi etiam
vestes deuotionis ergo certatim diripere. Denique vi-
sis miraculis, quibus præclare admodum coruscabat,
singuli particulam aliquam è sacris reliquijs sibi ven-
dicare cupiebant. Tandem cum arcæ inclusum hu-
mandum esset, ingens huius & concertatio Clerum in-
ter & populum exorta est, quoniam Missæ officio, eo-
nè quod defunctorum proprium est, an vero quod
Confessoribus debetur, exequiæ celebrandæ essent;
Clero defuncti Missam celebrandam esse dicente:
contra populus tam eximia sanctitate viro, Confes-
soris officium deberi asseribat.

Tandem Vindericus Messanensis Archiepiscopus,
cunctos in vota precesque incumbere mandauit, &
ecce in aere duo pueri amicti stolis albis auroque in-
textis, Os iusti meditabitur sapientiam, cantandum
esse, excelsa voce denuntiabant; quo miraculo sopita
controversia, diuinum Confessoris officium mira po-
puli frequentia & exultatione celebratum est: & Rex,
qui cum Archiepiscopo exequijs intererat, illico ope-
ra & impensis regni, Sanctorum catalogo virum san-
ctissimum inserendum curauit. Eodem ipso anno,
præter alia quæ apud arcam viri sancti contigere mi-
racula, Sacerdos quidam, stimulante inuidia, palam
meritis & innocentie vitæ eius derogabat, & falsa
atque commentitia esse exclamabat: modiq; omni-
bus mentes populi à reuerentia & cultu viri sancti ab-
ducere conabatur. Et ecce eodem plane momentq;
quo verbis venenatis vitam Alberti summam in inui-
diam vocare contendebat, disrupto ventre, viscera &

*Ad eiu-
obitum
campana
uliro so-
nat.*

*Miracula
ad funus
eius.*

*En fruen-
tem sibi
demorantē.*

*Calitur si-
gnificatur
pro illo Mis-
sam de Con-
fessore cele-
brandam
esse.*

*Canoniza-
tur.*

*En vltionē
diuinam,
in vltimo*

*Sanctum
blasphemā-
rem.*

*Pœnitens
sanatur.*

*Haud im-
pune seni-
tur in sa-
cras imagi-
nes.*

*Stupendū
miraculū.
Iconoclasta
fulmine
procussus.*

intestina maligni, eius in genua prolapsa sunt. Quæplex poena, illico ad mentem rediit, agniroque scelere, deuouit se deinceps Albertum festiua celebraturum gaudio, si sanitatem obtineret. Proximo die, prima luce, sensit sacerdos blasphemus adesse Albertum, oleoq. suum perungere corpus; ex quo mox sanitate adepta surrexit incolumis; eundisq. pro concione, & infanæ mentis suæ blasphemias, & collatum ab Alberto præter meritum beneficium non sine lachrymis exposuit. Sunt & alia haud contemnenda miracula, quæ nos præpositi memores omittere cogimur. Vnum adhuc illud ad terrorem sacrilegorum nostri temporis addidisse sufficiat: quod testibus veritatis clarissimis innititur.

In Drepanensi castro quidam taxillarum lusu rem suam omnem tanto animi dolore perdiderat, vt desperatione fractus huic illucq. circumcursaret, ac tandem ad beatissimæ Virginis & S. Alberti imagines veniret. Eas vultu admodum toruo intuitus, tandem ait; Toties te, ô Alberte, inuocaui, & semper mihi durus aures occlusisti, neque vllam extremis necessitatibus meis vnquam consolationem attulisti. Et tu Maria, quæ mater gratiæ diceris, quæ hæc tanta tua est crudelitas, vt semper inuocantem te repellas. His dictis, arrepto gladio vtriusque imaginem dissecuit; è quibus mox sanguinis riuus copiose defluerunt. Ea res puero procul stanti vt innotuit, sublato in sacrilegum clamore turbas ciuit; sed homo ille nefarius vix templi limen prætergressus, fulminis ictu prostratus est: animamque infelicem ad tartara demisit.

CERTA-

CERTAMEN
postea Episcopi
salutis 362. sub
que S. Paulinus An
secta ad ipsum scrip
hic, in tribulo Ep
ordine octau
Anno

Gratia illi & gl
nunquam om
tatis agnitionem v
bus omnipotens il
tatis adduxit, ô Vi
ritalia suæ virtutis
quem postea elegit
re Celian, vt Deo
dum labore castren
tous te præliis rob
ca te fuisse conti
nilitia, & ingressu
Christi amore acc
ran diem progressi
am ante mente tel
paciunctus ornatu
in te habitus ac rei
p. facto conuersus
beni militiæ sacra
abieciisti, vt armis p
eco antiqui serpe
mus, distictis te
actum sanguino
Crucis ligno m
almo mox acut

CERTAMEN S. VICTRICII MILI- C. Baron.
ti; postea Episcopi Rothomagensis; quod subiit anno Tom. 4. &
Salutis 362. sub Iuliano Apostata Imperatore. Ex iis S. S. Annal.
quæ S. Paulinus Antistes Nolanus, in epistola vigesima Ep. in c. No-
sexta ad ipsum scripta præclare replicat. Adscribitur rat Marty-
hic, in tabulis Episcoporum Rothomagensium, rol Roman.
ordine octauus. Claruit in Episcopatu
Anno Dom. 404. sub Innoc.

Papa.

Gratia illi & gloria, qui opera manuum suarum 7. Auguſt.
 nunquam omittens, omnem hominem ad veri- 1. Timot. 2.
 tatis agnitionem vult venire. Sed quibus te irineri-
 bus omnipotens ille & misericors ad viam suæ veri-
 tatis adduxit, ô Victrici? Carnalibus munijs ad spi-
 ritâlia suæ virtutis instituens, creavit initio militem,
 quem postea elegit antistitem; & passus est te milita-
 re Cæsari, vt Deo quandoque militare disceres; vt
 dum labore castrensi corporis robur exeres, spirita-
 libus te præliis roborares. Quod diuinæ providentiæ
 circa te fuisse consilium, ingens postea exitus tuus à
 militia, & ingressus ad fidem, docuit. Cum primo
 Christi amore accensus, per insignem consilio mili-
 tari diem progressus in campum es, toto illo, quem
 iam ante mente respueras, muniminum bellicorum
 præcinctus ornari, cunctis admirantib. accuratissimos
 in te habitus ac terribiles apparatus, repente obstu-
 pefacto conuersus exercitu, ante pedes sacrilegi Tri-
 buni militiæ sacramenta, arma, inquam sanguinis
 abieciſti, vt armis pacis indutus Christū profiteris. Et
 ilico antiqui serpentis inuidia cōcitatus in fubias Tri-
 bunus, districtis te verberib. maſtauit, vastiq; fustib.
 fractum, sanguinolenta sumere arma voluit. Sed tu,
 qui Crucis ligno innitebaris, nunq. fractus succubu-
 iſti. Imo mox acuto testarū fragmine corpori substra-
 to, ge-

*Victricius
 primo mi-
 les inde an-
 tistes.*

*S. Victrici
 proſicit ar-
 ma militia
 ad pedes
 Tribuni.
 Adverſiſſi-
 me verbe-
 ratur.*

CERTA-

380 VITA S. VICTRICI EPISCOPI

to, geminata poena exulcasti, & percussorem tutum carnificem sacra victima sequendo, quanta in Christo tibi fiducia reposita erat, egregie declarasti. Sed & ineffabilis Christi bonitas, quanta tu benignitate, quanto amoris affectu tui amantes prosequeris. Carnifex mente furibunda ceruicem tuam insultans violare conabatur, & is ilico cecitate percussus, non modo ceruicem, sed nec ipsum quidem gladium inuenire poterat.

*Carnifex
eum ferire
volens, ca-
citate per-
cutitur.*

Sed ideo ille cecitate percussus est, ut multi illuminarentur: & ipse etiam, qui oculos carnis amiserat, lumina mentis acciperet. Quid interim? Ferrea, quibus constrictus tenebaris, vincula, diuina virtute disrupta sunt, & catenæ, stupefcentibus ministris, liquefcentis ceræ instar, de manibus tuis defluerunt. Quo miraculo satellites turbati, ad Comitem pauidi currerunt, & stupendam merito virtutem rerulerunt. Et quid Comes? Mox, qui persecutor Christi in primis extiterat strenuus, factus est eiusdem prædicator egregius: prorsus, ut quos sæuiens prædamnaret ut reos, laudans ilico emitteret ut sanctos. Sunt hæc, & Victrici, Victrici sanctitatis tuæ signa, quibus & inimicum conculcasti: & Christi inimicos potenti virtute, Christi tamen gratia, a perfidia & scelere ad vitam saluam traduxisti.

*Ferrea
martyris
vincula
rumpun-
tur.
Comes con-
uertitur ad
Christum,
& victos
omnes di-
mittit.*

Bernardus

*C Baron.
Tom. 2. &
3. Annal.*

MARTYRIUM SS. CYRIACI ET SIL-
sinnij diaconorum, ac sociorum. Item certamen S.
Marcelli Papæ; Ex ijs, quæ habentur penes V. P. Lau-
rentium Surium 16. Ianuarij. Passi sunt circa
annum Domini 298. & 309. sub Ma-
ximiano & Maxentio
eius filio.

8. Augusti.

Maximianus cum de partibus Aphricæ Romam
rediisset, ut summam apud Diocletianum Au-
gustum

gustum iniret gratia
runcare; qui hodie
preco erat. Itaque
ueterato quodam u
ras omnes tam Ro
ad labors affliction
alios sodiendæ aren
tabat, damnabatque
mæ pietatis vir, 10
tamque existimatio
mine, qui, visa iniqu
ls neque sumptibus
sanctis martyribus
reus vitæ degend
rem insigni virtute
Cynacum, Sinara
alys grauissima se
strarent. Eadem te
erat Marcellinus,
tatiq; eorum stud
nium ad se accersit
Ecclesiæ diaconos
us tantum, sed &
rent. Interum illis du
bentibus, accidit ut
dis onusti, impioru
rem abriperentur, a
seruire damna ren
Erat inter alios
vir, qui cum frequ
& Silinnius homin
lus onera suis iphi
hilominus sarcinas
credibili defereban
uissima, pia admod
Christo concineba
magistris admirati
mano Augusto ret

gustum iniret gratiam, statuit nomini eius thermas *Maximi*
 ædificare; qui honoris titulus magno apud gentes in *Maximiano*
 precio erat. Itaque cum undique operas cogeret, in- *Thermas*
 uenerato quodam in Christianum nomen odio, mili- *adificatis*
 tes omnes tam Romanos quam exteros Christianos *Christianos*
 ad laboris afflictionem compulit, locaque per varia, *dira*
 alios fodiendæ arenæ, alios portandis lapidibus depu- *affligit.*
 tabat, damnabatque. Quo tempore fuit quidam exi-
 miæ pietatis vir, idemque potens, & opum diuitia-
 rumque existimatione facile princeps; Thrason no- *Thrason*
 mine; qui, visa iniqua Christianorum conditione, nul- *Christia-*
 lis neque sumptibus neque laboribus pepercit, quo *num inso-*
 sanctis martyribus succurreret, eorumque afflictiones *gnus.*
 rebus vitæ degendæ necessariis subleuaret. Eam in-
 rem insigni virtute Christianos quatuor, Sisinnium,
 Cyriacum & Latgum constituit: qui
 alijs grauissima seruitute oppressis cuncta admini-
 strarent. Eadem tempestate Romanæ Ecclesiæ præ-
 erat Marcellinus, qui audito egregiæ pietatis chari-
 tatisque eorum studio, Cyriacum inprimis & Sisin-
 nium ad se accersit, eosque, inito consilio, Romanæ
 Ecclesiæ diaconos ordinauit; ut deinceps non corpo-
 ris tantum, sed & animæ cibum fidelibus ministra-
 rent. Interim illis die noctuque in opus sedulo incam-
 bentibus, accidit ut nocte quadam, alimoniis deferen-
 dis onusti, impiorum insidiis circumuenti in carce-
 rem abriperentur, atque inde mox dirissima cum alijs
 seruitute damnarentur.

Erat inter alios Saturninus quidam, deuexa ætate
 vir; qui cum frequenter oneri succumberet, Cyriacus
 & Sisinnius hominis ætatem vehementer miserati, il-
 lius onera suis ipsi humeris imponebant, suasque ni-
 hilominus sarcinas Christi adiutorio, alacritate in-
 credibili deferebant: & inter labores oneraque gra-
 uissima, pia admodum cantica, & hymnos & psalmos
 Christo concinebant. Ea res cum magnam operum
 magistris admirationem commoueret, ilico Maxi-
 miano Augusto reuerunt, Sisinnium & Cyriacum
 labo-

Marcelli-
nus papa,
Sisinnium
& Cyriacum
diaconos
ordinat.
Cyriacum
& Sisin-
nium da-
monis af-
foriantur.

Cyriaci
alacritas.

*Egregia Si-
finni con-
stantia.*

laboribus non modo non fatigari, sed voces insuper
lectitia plenas depromere, & carminibus Christi nomen celebrare. Hoc audito, Maximianus Sifinnium adduci, adductumque Deo Herculi sacrificare iussit: ni mallet continuo flammis vivus exuri. At vero Sifinnius minitanti extrema quæque Maximiano respondit; Equidem nihil atdentius in votis habeo, (si tamen me tali dignatur honore Christus) quam ut supplicii affectus, martyrii corona redimitus excedam. Hoc accepto responso, Imperator tradidit eum Laodicio præfecto; qui eum post graues carceris squalores, diebus quatuordecim passos, suo tandem iudicio per Apronianum Commentariensem præsentari iussit.

*Matth. 25.
Apronianus
ad Christi-
stium con-
uertitur.*

*En Christi-
stianus usum
antiquissi-
mum.*

*Apronia-
nus capite
plectitur.*

At vero is dum vinctum Christi martyrem ad tribunal adducit, subito cælesti quodam splendore circumdatus, huiusmodi vocem auribus percepit: *Veni-
te benedicti patris mei, percipite regnum, quod vobis
paratum est ab origine mundi.* Apronianus ea voce percussus, ad pedes Sifinnii cecidit: & summis infimisque precibus cæleste lauacrum flagitavit. Sifinnius præclara confessione eius, quam proferebat, vehementer gaudens, sine mora salutaris vnda eum lustravit, lustratumque ad Marcellinum Pontificem deduxit; qui eum ad futura certamina chrismate consignavit: & viuifici corporis ac sanguinis Domini participem fecit. Iis muniti præditiis, intrepide ad Laodicii tribunal perrexerunt. Et Apronianus fide vehementer incensus, non expectato iudicii ordine, exclamavit: Quid vos infestus dæmon exagitat tantis Dei servos afficere malis? Laodicius eo Aproniani clamore irritatus, ilico eum capitalem sententiam via Salaria secundo ab Urbe milliario subire iussit, quarto Nonas Februarias.

Inde Saturnium senem & Sifinnium diaconum carceribus mancipari iussit; qui confluentem, indies magnam ad se gentiliun^{um} turbam, salutati Christi doctrina instruebant: & sacris aquis rite expiabant. Post
dies

dies vero duos & tribunal in Tellure cunctaque tripoda, cunctis zelo fidei militibus deos gentium. Quod soluta est Quod milites exclamant: Deus est Laodicius Saturnium & Sifinnium scorpionibus atrocissimam non ferentes manifeste redarguerunt, ac tandem in carcere in eculeo pendente toto corpore fixo, cuncto ab Urbe milliario Thrason cum via Salaria, sepelitur.

Post dies vero duos aquas salutaribus piati, in circo flammæ, comperta eorum prostratos, primum mactati præcepit, quorum corpora, in mentana, quarto Kalendas beati Petri reuerentem nuntiata fuere, fuerunt Saragadum & Cæsaræam excarnificandos martyres, primo vincti. Sed cum his labascere, neque eum scemmate perire illa tua senectute quata pice veneranda Christi servus noster, tibi Christus

dies vero duos & quadraginta, vincti catenis ad tribunal in Tellude erectum, nudis pedib. euocati sunt, allataque tripoda, diis sacrificare iussi. Tunc Saturninus zelo fidei inflammatus, Conterat inquit, Dominus deos gentium. Et continuo tripoda ærea instar luri soluta est. Quo miraculo Papias & Maurus egregii milites exclamarunt; Vere Dominus Iesus Christus, Deus est. Laodicius ea militum confessione turbatus, Saturnium & Sisinnium in eculo sublatos fustib. & scorpionib. atrocissime mactari præcepit. Ea supplicia non ferentes milites, Laodicium impietatis constanter redarguerunt; qui ora eorum lapidib. contundi, ac tandem in carcerem abduci iussit; martyres vero in eculo pendentes lampadib. aduri, atq; postremo toto corpore scedæ laetratos, via Nomentana secundo ab Vrbe milliario capite truncari; quorū corpora Thrason cum Ioanne presbytero, in prædio suo, via Salaria, sepeliuit. Kal. Decemb.

Post diēs vero duodecim, fuere Papias & Maurus, iam aquis salutaribus rite à Marcellino Pontifice expiati, in circo flaminio, præfecto Laodicio oblatis; qui, comperta eorum in Christi fide constantia, humi prostratos, primum fustibus, inde plumbatis tamdiu mactari præcepit, donec Christo spiritum traderent; quorum corpora, noctu, Ioannes presbyter, via Nomentana, quarto Kalendas Februarias, ad Lymphas beati Petri reuerenter condidit. Hæc ut Maximiano nunciata fuere, furore, succensus, Cyriacum, Largum, Smaragdum & Crescentianum, Carpasio vicario suo excarnificandos tradidit. Qui adductos in Tellude martyres, primo verbis multis ad deorum sacrificia inuitauit. Sed cum inuictum fidei robur, neque verbis labasceret, neque minis cederet, Carpasius Cyriacum scommate petens, Efficiam, inquit, Cyriace, ut

*Saturnini
virtus.*

*Papias &
Maurus
credunt.*

*Sisinnius
& Saturninus
decolantur.*

*Papias &
Maurus
timuntur.*

*Pice liqua-
ta perfun-
ditur Cy-
riacus.*

afficere

*Crescentia
ni marty-
rii.*

afficere dignaris. Cumque alij pari constantia Christi numen collaudarent, Carpathus sublatum in eculeis Crescentianum, spectantibus alijs, fustibus & vinctibus laniari iussit, hamisq; ad latera eius admotis, tam diu suppliciorum atrocitate martyrem torfit, donec inter certamina spiritum redderet. Fuit ipsius corpus a Ioanne presbytero, ipsa nocte, in cœmeterio Præstida, via Salaria, octauo Cal. Decembr. sepultum.

*Rursus ter-
que in Cy-
riaci.*

Inde post dies quatuor reliqui ad certamen euocati sunt. Et primo quidem Cyriacus in crassa extensus, nervisque attractus, & fustibus cæsus est. Sed Christi martyrijs supplicijs non modo non fractus est, sed præclarum adeo inuicta animi virtute de hoste triumphum agebat, ut Maximianus, præcipiti furore agiratus, vinctos omnes vna cum Cyriaco capitis damna- ret: ne maiorem ex eorum constantia ignomi- niam acciperet. Fuere omnes numero viginti, qui ca-

*Maximia-
nus Cyria-
cum cum
multis a-
liis capitis
damnat.*

pitis truncatione martyrij palmam, via Salaria, intra thermas Salustij adepti sunt. Quorum funera Ioannes presbyter in ea pietate, eadem via condidit. Porro S. Marcellus Papa octauo à peracto certamine die, cum Lucina insigni religione matrona, eadem sanctorum corpora inde sustulit: atque septimo ab vrbe milliario, via Ostiensi, in lapideos sarcophagos honorifice transtulit 6. Idus Augusti.

** An. Do-
mini 309.*

Ceterum * eo tempore, quo Maxentius, Maximia- ni filius, Romæ tyrannidem occuparat, beata Lucina, rebus omnibus & facultatibus sanctæ amplissimis Ec- clesiæ donatis, postremo domum suam Marcello di- uino cultui sacrandam obrulit. Quod singulari deuotione sanctissimus Pontifex peregit, frequenterque eadem in domo Sacrum Missæ sacrificium obtulit, & rem Christianam egregie auxit. Sed cum in ciuitatis medullis, via Latina, ecclesia illa sita esset, non potuit ea res latere Maxentium; qui cum odio in Chri- stianos æstuarer vehementissimo, ecclesiam, mox im- pie profanaram in iumentorum conuertit stabulum: ipsi-

Uaque Pontifex
eum multis cum
vinctissimus &
torturatus, cum
num ab impijs
sument s. serue
ceto Caron. F
prospeto & bea
tana, tectio ab V
um fuit.

MARTYRIVM
Maximiani & Ver-
gentium Sauri
Passi sunt

Deio * Cesare
in Christianis e
us quidam Secun
loquentia ornatiss
exortone tam præ
ultribus eximie el
top esset Valeriano p
pæ per facile locu
Pafesto & Christian
ulsubuertendum in
ultima mentis cogit
viqua spe adducti
viam tot supplicis
conuocat potius, qu
femel data, omni
militar. Vtque acc
negotiationem pe
fuit Maxellianum, q
dia præmans esset, &
bo, ut ipsam nom

Ipsumque Pontificem Marcellum eorumdem anima-
lum seruitijs cum custodia publica deputauit. Vbi
vir sanctissimus & summis pontificij summi honori-
bus decoratus, cum semel inde à Clericis esset ereptus,
agrum ab impijs in illud retractus, post annos mul-
tos lumentis seruendo beatum Deo spiritum tradidit
decimo Calend. Februarij. Cuius Funus à Iohanne
presbytero & beata Lucina in cœmeterio Priscillæ, via
Salaria, tertio ab Vrbe miliario, cum aromatibus cu-
ratum fuit.

*S. Marcel-
lus serui-
tutis lumen-
torum de-
putatur &
moritur.*

MARTYRIVM SS. SECVNDIANI, Cæron.
Marcelliani & Veriani; Ex eo quod est per V. P. Lau-
rentium Sarium, ex antiquis monumentis.

*2. Tom.
Annal.*

*Pasit sunt Anno Domini 253. Sede
vacante.*

Decio * Cæsare, & Valeriano præfecto, atrox sane * *Eius Imp.*
in Christianis exiuit persecutio. Erat tunc toga-
tus quidam Secundianus nomine, vir cum laudibus
eloquentiæ ornatissimus, tum disciplinarum omnium
cognitione tam præclare instructus, ut viris in primis
illustribus eximie charus esset. Cum autem à consi-
lijs esset Valeriano præfecto, & inter honoratos omnes
principem facile locum obtineret, cogebatur cum ipso
Præfecto & Christianos subuertere, & alios similiter
ad subvertendum incitare. Quodam vero die inten-
tissima mentis cogitatione voluere cepit, quo præmio
vel qua spe adducti Christiani, pro Christi nomine
vitam tot supplicijs, ac morti acerbissimæ libenter
objicerent potius, quam quod, abiurata fide Christo
semel data, omnibus huius mundi bonis affluere
mallerent. Utque accuratius ea de re philosophari & ad
veri cognitionem peruenire posset, acciuit ad aedes
suas Marcellianum, quod is & minime vulgari sapien-
tia præditus esset, & animo in Christianos adeo acer-
bo, ut & ipsum nomen valde ei exosum esset. Itaque

*Secundiani
in signis
eruditio.*

Bb cum

Secundiani
 & Marcel
 liani philo
 sophiz.

*Secundarius
et Marcellianus philo-
sophia.*

cum summa venis que animi volutate philosophari
cepimur est, & varia ex Homero & Virgilio loca
ad istam sententiam secuti sumus, Quare te, inquit,
omnis istis ambagibus, re tamus ad unum eis doctri-
ne conuenientem. Secedente vero Marceliano
quamuis diceret simpliciter, et sine consuetudine
Videretur inquit, et Chastanus, quæ res ita no-
ta atque non motum pro Carle nom ne opprobrium
impellat. Atque hoc, inquit Marcellianus, ratio te
mel ex totum responsis intelligere potuit: qua ip-
& charitate infirmati, vnam hanc ab eccle potes-
quam tuam maiorem. Tam Secundarius; Alium
illi refutandam futuram & tandem post mor-
tem, utique immortalem, omni's deolo te expe-
tem, ac bonis cunctis omnibus misisset intem
Christus vero, quem illi colunt, execratur eos, &
legeant, omnibus æterna supplicia apud nos cor-
stura esse, qui simul aera tolerent. Porro Christi
verum Dei filium esse, non solum per nostrum mentem, &
memoriam canis, ex historiographis Marciano & Li-
ca; qui affirmant eum caros illos nulli, & per
mundum, mortuos exercit, ipso quoque demou-
cantur Dei consiliis esse. Non vero in Grae-
qua credendum & supponitur. Nam si sic, ne vi-
corporis ipsi homines & membra perirent, nisi à i-
passio & morte exempti essent. Nam in-
à trone cum remanuerint, imò & tran-
sit, atque generatio transiens pertransiet, quon-
tos non commiserant. Illi autem de mortuis
non iam velatura, vel via addere, quos tunc
miles sua quis compingit os vaneque sit.

Credunt in
Christum
post multas
ratiocina-
tiones.

Matheolus aduersus aduersarios Seculari in
tionibus, protinus eius in finem animabus, qui
aliis, postea que corruerit: & eadem hora Cl
fignam in finem iuxta amplexantur. Cuius
hæc & non si in tota te conferent, forte adu
riant, communis vultusque amicus; qui, au
rum dispensat, de aeterna vita bonus pariter.

supplicis, Equidem, inquit, quod arctum est, vobis cum una contentione inquitentum statuo. Ex dem hoc. Tunc cum presbyteram de titulo Pastoris, egre & ciuitatione & pietate vitam, accessit, quod exanimans ad martyrii certamen incundum rogati, alacriter adiit: primoque ad illos in grege, pacem illis de more precatus est. Tum Secundianus, ab eo se ad sancti viri pedes abiciens, cum laudibus baptismum flagitauit; quem pari pietate & arde & studi Marcellianus & Verianus, mox catechizati, sancti, salutari sacramento expiati sunt, ac deinde in eo anno Pontifice confirmationis sacramentum contra futura certamina muniti. Illi vero persequentes, CHRIS TI gratia, incredibili gaudio exultantes, suas contestum facultates in pauperes erogauerunt.

Item Verianus.

Baptizantur.

En Confirmationis Sacramentum.

Interca Valerianus praefectus, de Secundiani religiose ac pietate certior factus, literis peramanter datis, eum ad conuiua & necessaria Reipublice negotia exorauit. Quibus lectis, Secundianus conuersus ad locum, iam inquit, & huius temporis est, quod ad meum men vocatur; Ponamus metum omnem, amque spiritus communis, constanter cum vobis congregamur. Ergo usque Valerianus obsequi iussit, ut magis vobis conuincere ponuerunt nihil; Neque quoniam ita deceret, sed etiam nobis videretur facere.

Valerianus praefectus ad Secundianum.

Hic ita constitutis, primo diluculo tres sibi egregij Christiathletae ad Salustij palatium, vbi tunc Valerianus cum Decio erat, contenderunt. Secebat tum forte praefectus in Aesclepij basilica; qui Secundianum exolest quodam lumine fulgentem intus sic compellat, Vir eloquentissime & artium omnium peritissime, quid ego de te audio? Hanc mentis inops factus, Christianorum dementiam amplexatus es? Qui Secundianus praecare sane respondit; Ego hactenus profanissimis ignorantiae tenebris immersus, iam demum sapientiae lumen aspicere merui. Vestra namque sapientia stultitia est, & Christianorum stultitia

Valerianus ad Secundianum oratio.

*Ducitur
ad carce-
rem.*

*Egregia
Marcellia-
ni & Veria-
ni confessio*

æterna Dei sapientia est. His aliisque eius pijs rationi-
bus auditis, Valerianus illico martyrem ad carcerem
abduci præcepit. Quo abeunte, Marcellianus & Ve-
rianus exclamârunt; Quid est, quod hominem inno-
centem carceris damnatis? Quod si Christianæ fide
professio causa est, & nos Christiani sumus. Iguit &
illis pariter in æta vincula, & eodem ergastulo con-
clusi sunt.

** al Qua-
drati &
Quartii.*

Deinde causa eorum ad Cæsarem delata est; qui
furore incensus iussit eos Centumcellas in exilium
deportari, ac Promoti viri Consularis potestati per-
mitti; qui eos sacrificare recitantes, multiplici crucia-
tum atrocitate interimeret. Deest ergo à militibus &
Promoto traditi, fuere post breuem carceris squalorem
in foro pro tribunali statuti, vt Saturni simulacro thura
incenderent. At vero Christi martyres vna voce con-
stanter professi sunt, se deinceps nunquam demonibus
sed Christo æterni Patris filio sacrificaturos, & corpora
sua libenter ei hostiam oblaturos. Tunc confestim ex-
poliati, grauitur fustibus cæsi sunt; sed ea inter suppli-
cia, martyribus Christi potentiam laudantibus, & vo-
luntati eius magnifice nuncupantibus, idolum graui
lapsu contritum est.

*aduntur
fustibus
martyres.*

Ea re Promotus vehementer exasperatus, sublato
in eculeo martyres, vagulis radi ac flammis torcret iussit.
Ibi tum rursus Christi virtus, quæ à martyribus affi-
duo celebrabatur, apparuit. Nam & carnificum vnus
subita oppressus morte concidit, & reliqui à demoni-
bus arrepti, clamore valde miserabili martyrum san-
ctitatem fateri cogebantur. Promotus vero in furore
conuersus, capitis sententia eos damnauit, corpora quæ
62. ab vrbe milliario in fluctus maris præcipitari iussit.
Eadem vero nocte, quidam egregius Christi seruus

*Plectuntur
capite.*

Decodatus nomine, è maris litore ea abstulit, &
eo quo par erat honore sepulture
maudauit.

*MARTYRVM
Martyri Babylonis,
qui consummaturum
se de vacante, De
apud V.P.*

præ-

*Reius insignem
D. nani ope, de Pe-
ante diis acceptan-
tium propterea atroci-
ter. Et tota ciuitas,
meros Polychroni-
Elma & Chryso-
flacio, virisque nobi-
comprehendit, illic
puli. At Polychroni-
com. bus tale respon-
nostro Iesu Christo
nto & idolis manifi-
lo responso ad furo-
li castodiam tradi,
Babylonia magnificen-
perfecto, victos C-
lis, ad immolanda
Et quidem prim-
uiletem affatus est
nos, qui & principu-
les vero, intenta m-
verbum quidem, s-
spoli. Quare com-
quis, Princeps resten-
nas. Nequaquam in-
pcepto Domini no-*

M A I

MARTYRIVM SS. POLYCHRONII, C. Bavar.

Episcopi Babylonis, Parmenij Presbyteri ac sociorum, 2. Tom.

quod consummârunt Anno Dominici Natalis 254. *Annal.*

Sede vacante, Decij Imp. 2. Ex ijs quæ habentur

apud V. P. Laurentium Surium in

preambulis Sancti Lau-

rentij.

Decius insignem illam, Mercurij, hominis Christi 10 *August.*
 stiani ope, de Persis obtentam victoriam, erronea
 mente diis acceptam ferens, in Christianos eorum *Iuxta Mar-*
 contemptores atrocibus defecit. Cum igitur celebri *tyrologium*
 hæc victoria elatus, eos curiose curasset inquiri, inter *vero Rom.*
 cæteros Polychronium Antistitem, cum Parmenio, *17. Febr.*
 Elima & Chrysotelo presbyteris, Diaconis Luca &
 Mucio, virisque nobilissimis Maximo & Olympiade,
 comprehendit, ilicoque ad sacrificandum idolis im-
 pulit. At Polychronius caput & auctoritatum, pro
 omnibus tale responsum dedisse fertur; Nos Domino
 nostro Iesu Christo nos ipsos offerimus, demonibus
 vero & idolis manufactis nunquam nos submittimus.
 Eo responso ad satorem provocatus, martyres quidem
 in custodiam trudi, Saturno vero templum in vrbe
 Babylonia magnificum plane ædificari præcepit. Quo
 perfecto, victos Christi martyres denuo sibi obla-
 tos, ad immolandum Saturno compellere aggressus
 est. Et quidem primo, sic ore sacrilego Polychronium
 antistitem affatus est; Tunc es ille sacrilegus Polychro-
 nis, qui & principum iussa observare contemnitis? An-
 tistes vero, intentæ mentis cogitatione cum Deo agens,
 ne verbum quidem, semel iterumque interrogatus, re-
 spondit. Quare commotus Decius, En, inquit ad reli-
 quos, Princeps vester obmutuit. Respondit ei Parme-
 nius; Nequaquam ira est; sed prudenter admodum is
 præcepto Domini nostri Iesu Christi se gerit, ne os san-

Polychronij
constantia.

E b s. Qum,

*Matth. 7.**Parmenius
præcisâ lin-
gua loqui
tur.**Polychro-
nim inter
cruciatum
expirat.**Parmenius
ex se de-
ceditur.**C Baron.
Tom. 2.
Annal
O. m. not.
Mart.
Rom.**10. August.*

Etiam, quod à Creatore purgatum est, verbis poliusat fup-
perfluit. Neque enim decet sanctum dat eam bus, &
magistras obijcere porcis, ne pedibus eas conculcent,
& conuersi nos elidant. Tunc Decius, liane, inquit, nos
canes sumus? simulque iratas vehementer, Parmenij
linguam præcidi iussit.* At vero Parmenius præcisâ
lingua exclaimauit; Ora pro me beate Pater Polychro-
ni, video enim ostium lignaculo S. Spiritus mutatum
esse. Porro Decius a timore onco-relixus. Polychronum
dum s. rebus pueri vehementer intentum, & respon-
sum dare reculantem lapidibus contundi voluit; quâ-
sublatis in cœlem oculis, dum sacrum eius os repe-
titis lapidum istibus frangeretur, trinitum hoc re-
didit. Cuius corpus eadem nocte, duo milia
Abdon & Sennes, oculis Christiani, iuxta mœnia ur-
bis Babylonis sepeliuerunt. Decius vero Cordubam pro-
ficiscens, ceteros catenis vinctos secum abiecit.

Vi autem Cordubam ventum est, incoad. gentes
euocati martyres, constanter negarunt se idolis, &
impatis sceleratisque hominibus honores oblaturos.
Tunc Decius omnes in cenleo arbitros artus inuen-
di, ardentibus laminis ad latera eorum admotis tor-
renti, ac vnguentis acris sime lacerari præcepit. Post
modum omnes supplicio immortales, ac Parmenij
præpue elinguem, ceteris autem in lucum s. locum
monibus addere cerneret, de eccubo deponere corpus
damnatum. Quorum corpora præfati sunt pariter
suo in prædio, iuxta Cordubam condiderunt.

INSIGNE MARTIRIUM S. SIXTI
per Item Laurentij, Primarij eius Diaconi. Quo-
nuncto consummarunt animo, Anno a Christi incar-
natione, 261. Valer. & Galer. Imp. 7. Martyr
que extant apud V. P. Lauren-
tium. arrium.

Beatus Sixtus, Athenis quidem oriundus, cum
Magnam & præclaram tunc eruditionem ac pi-

X.
Sophie thesaurum
Christi
cam fruct
Domini natus
vita sancta
nonotes; ad que
nato, cunctur fu
nata di-mensis An
anno sexto. Is
epam sum
pingeret, & pab
que sane pro E
vire il us fa
tionum propon
cum Clero pen
m vir sanctissim
mo ad certame
um. horraur. At
tertio, fu red fan
cancer, relecte
cant et diacon
pietate viri; qu
re quentem, &
molliam nulla V
te.
latera beatus Lau
m conor est fact
as Diacosis reduci
& h s eum verb
de nro pater? Q
Nunquid oeg
nam iconem min
Dm. c. languin
canonum conside
te conuen stat co
cetur n. h. eum te
repto m. eip. e
que d. h. eum p. eip.

loſophiæ theſaurum in deſeſſo labore ſibi comparat. *S. Sixtus*
ſe, poſtea Chriſti de pulſus effectus, ſit conſan cum *Athenien-*
pulis, cum fructus in mine poenitendis, in vi
ſis. *ſis.*
ſea Domini nauabat operam. Meruit is deinde e
ximia vitæ ſanctitate ſummos illos ſummi Ponti
fici honores; ad quos, Stephano Papa, martyrio co. *Sixtus*
ronato, euectus fuit, anno Domini 260. vigeſima *quando*
quarta die menſis Auguſti, Valenſij & Galieni Impe- *Pontifex*
rat. anno ſexto. Is ſi nunc die in ſtu ueſtanquam Pa. *cratio.*
ſtor optimus ſumma vigilia comiſſum ſibi gre
gem regeret, & pabulo & ni verbi aſſiduo paſceret,
multaque ſane pro Eccleſiæ ſalute faceret, euz excel
lentem vitæ illius ſanctimonium in oculis & conſpe
ctu omnium proponerent, fuit tandem iuſſu Valeria
ni cum Clero pene vniuerſo in vincula coniectus;
vbi vir ſanctiſſimus ſuos luculentis ſane ſermonibus
aſſiduo ad certamen viriliter & conſtanter obun
dum hortabatur. Al quo deinde temporis ſpatio in
terecto, fuit ad ſanum Martiſ euocatus, vt idolis la
terificaret, vel certe recuans ſupplicia tubiret. Adhæ
rebant ei diaconi duo Feliciſſimus & Agapitus egre
ga pietate viri; qui dixtam admirantia conſtantia
idola reſpuentem, & à templo Martiſ ad Mamerti
ni cuſtodiam iuſſu Valeriani tendentem, ſequenhan
tur.

*Feliciſſi
mus & A-
g-pius dia
coni.*

Interea beatus Laurentius Archidiaconus, vt pri
mum certior eſt factus, Pontificem ad caſtodiam cum
aſſis Diaconis reduci, ſilico cretus neglectis accurre
re, & his eum verbis compellere: Quo progredieris
ſine filio pater? Quod in me diſpacer paternitati
tuæ? Nunquid degenerem probaſti? Expecte certe,
vtrum idoneum miniſtrum elegeris. Cui comiſſiſt.
Dominici ſanguinis diſpenſationem, cui conſu
mandorum conſortium ſacramentorum credidit,
huc ſanguis tui conſortium negas? Vide, ne peri
clinetur ſalutem tuam, dum fortuito laudatur.
Abiecto diſcipuli, ætenuum eſt magiſter. Quod
quot illuſtres præſtantiſque viri diſcipulorum centa

*Hæc Ambr.
lib. 1. offic.
cap. 41.
Egria S.
Laurentij
fortitudo.
& magna
nimitas.*

*Genes. 12.**Athor. 7.*

minibus magis, quam suis, vinctum Denique Abraham filium obtulit; Petrus Stephanum primum sit; & tu pater ostende in filio virtutem tuam, & offer quem erudisti: ut securus iudicii tui, comitatu nobili peruenias ad coronam.

*Sixtus respo-
sum ad Lau-
rentium.*

Tunc Sixtus; Non ego te fili deserto, neque derelinquo: sed maiora tibi debentur ceramina. Nos quasi senes, leuioris pugnae cursum recipimus: te quasi iuuenem manet gloriosior de tyranno triumphus; mox venies, flere desiste, post triduum me sequeris; inter sacerdotem & Leuitam medius hic numerus decet; non eratum sub magistro vincere, quasi adiutorem quaereres. Quid consortium passionis meae expetis? totam tibi hereditatem eius dimitto. Quid praesentiam meam requiris? infirmi magistrum discipuli praecedunt, fortes sequuntur; ut vincant sine magistro, qui iam non indigent magisterio. Sic & Elias Elisum reliquit, sed virtutem non abstulit. Tibi igitur commendo nostrae virtutis successionem. Accipe facultates Ecclesiae vel thesaurus, & diuide quibus tibi videatur.

*S. Lauren-
tius the-
sauros Ec-
clesiae pau-
peribus ero-
gat.
Miracula
operatur.*

Ea vero accepta potestate, beatus Laurentius per omnem circa regionem Christi pauperes studiose inquirere, thesauros sibi commissos erogare, pedes pauperum lavare, exosculari ac profusis lachrymis rigare; denique manuum suarum contactu morbos & dolores pelleret, ac caeco cuidam, cui nomen erat Crescentio, visum restituere. Haec praeclara pietatis & virtutis opera in vico, qui dicitur Canarius in aedibus Narcissi, & in vico Patricij in crypta Nepotiana exercebat; ubi homines promiscui sexus ferme septuaginta tres congregati erant; quibus Iustinus, a beato Sixto presbyter ordinatus, pabula diuini verbi sedulo ministrabat.

*Sixtus in
Telludem
ducitur.*

Et ministerio in vico Patricij sanctissime peracto, cum beatus Laurentius inde exiret, Sixtus Pontifex cum Felicissimo & Agapito in Telludem ducebatur; ut Separatim consulti auctoritate (eo enim in loco conuenire

venire solitus erat). Sed cum iniunctus C. borem ac sententiam longe superaret templum Martis ab caret vel capitis spem remum esset, Sixtus ait ad finem; 2. Christianus ot magna templi pars Laurentius, incredus, iterum exclamaret sancte, iam commissos. Tunc pla beatissimo m cum duobus diaconis erant; Laurentius leuano obtulerant; custodiendum trad. Ferunt tunc eade fuisse oculorum lumen marum vim; quem Ro detestabili inan transierat, ac celestis res perierat. Paruitis a pias, cum summo sicu tatem obtinuer dem Hippolytus, et bo um Laurentius. Inveca mandon Valeriano silar, vi des auaritia carcus dus igitur ad Vale nueras postulanti pro ducturum spor ducejs; pientissim pauperum collegio a roce palam cor

penitentie Abraham
in fili, & tu pater
quem eru vultu
truenas ad coro

neque dere in-
ma. Nos quasi
re: quafi. que-
phas, mox re-
eas; interiacet-
us deces; non erat
rorem quizeret.
es? etiam ubi
cientiam meam
ubi pcedunt,
gistro, qui iam
Euseum reiguit,
guitur commemo-
pe facultates Ec-
bus ubi vide.

Laurentius per o-
es studiose inqui-
re, pedes paup-
lachrymis rigare;
porbos & toiores
erat Crescentio,
is & virtutis ope-
adibus Narcissi,
na exerceat; ubi
uaginta tres con-
ato Sixto presby-
ledu'o ministra-

et sine peracto,
Sixtus Pontifex
dem ducebatur,
im in loco con-
uenire

mentis solitus erat) ad sacrificandum permoveretur, Sed cum inuictus Christi martyr, & constantia & verborum ac sententiarum pondere, Senatq; auctoritatem longe superaret ac vinceret, Valerianus cum ad templum Martis abduci mandauit, vt vel Djs sacrificaret vel capitis supplicio vitam finiret. Cum vero conuentum esset, Sixtus z'io honoris diuini inflammatus ait ad finem; Destruate Christus filius Dei vni. Christianis omnibus dicentibus, Amen: subito magna templi pars horrendo fragore corruit. Porro Laurentius, incredibili martyrij desiderio inflammatus, iterum exclamare coepit; Noli me derelinquere pater sancte, iam enim expendi thesauros fidei meae commissos. Tunc milites audientes thesauros, vincula beatissimo martyri incedere; & Sixtum quidem cum duobus diaconibus ante fanum Martis capite plexerunt; Laurentium vero spe thesaurorum pleni, Valeriano obtulerunt; qui cum Hippolyto eadem vicario custodiendum tradidit.

Ferunt tunc eadem in custodia Lucillum quendam fuisse oculorum lumine orbum, ob assiduam lachrymarum vim; quem beatus Leuita hortatus est, vt relicto detestabili inanum Deorum cultu ad Christi sacra transiret, ac celesti lauacro & mentis & corporis lumen reciperet. Paruit is alacriter, & spectante Hippolyto expiatus, cum summo mentis gaudio pristinam videndi facultatem obtinuit. Quo tunc petimotus miraculo idem Hippolytus, confectum nomen Christo dedit, & beatum Laurentium benigne habuit.

Interca mandatur Hippolyto, vt beatum Leuitam Valeriano sistat, vt cupitos Ecclesie thesauros, quibus auaritia cecus totus inhiabat, ei prodar. Adductus igitur ad Valerianum martyr, bidui aut tridui inducias postulauit; quibus transactis, thesauros se producturum spondebat. Acceptis itaque triiduanis inducijs; piensissimus Christi athleta ingentem vim pauperum collegit, eamque Valeriano obtulit: clatio Valeriano voce palam contestans, eos esse veros Ecclesie thesauros.

En ardens
martyris
desiderii
in Lauren-

tio.
Sixtus ca-
pite plec-
tur cum
Felicissimo
& Aga-
pito.

Lucillus
cecus à
Laurentio
curatur &
baptiza-
tur.
Hippolytus
credidit.

En veri
thesauri
Ecclesia à
B. Lauren-
tiano ob-
lati.

*Caditur
Scorpionis
bus.*

thesauros, qui nunquam minuuntur. Valerianus ea re, insigni se contumelia affectum existimans, iussit pro-
tinus martyrem suo in conspectu nudatum scorpionibus eam. Cuius vero grauiter & in Christi gratia miraculè exanimem eleuauit, propoli.que ob oculos omni tormentorum genere, n mis exierit copatus est.

*Mina in-
sentantur.*

Alia erant laminae ferreae lecti, & plumbatae, & cardui, caue aq. rante ad a pettum hoc endā toimen-
torum nstrumenta; quare ty. antus eum experiri ne-
cesse esse debet, nisi contemnit & is sacrificaret, &
thesauros proderet.

*Nota ma-
gnanimiti
S. Lauren-
tii respon-
sum.*

Quid a hoc tractus ad hoc censum Num ad Impera-
toris Maestas praesent ante exui? num tormento-
rum immanitate aures oculos passus aut metu concidi-
dit, aut aliquanta um tunc agitant aemissa voce ver-
bum atque uoluntate sua in ignem protulit? Minime ve-
ro, sed incredibiliter constantia, Droplenas, quā ante
sordidum quendam hominem astisset, vocem il am
emisi quam mundus expauit, demones exhorru-
erunt, & Aegeli in caelo demirantur; Infelix, inqui-
ens, Imperator, qui meritis machinis terrendum praes-
tas; ista mihi non arma, sed lusus; non tormenta, sed
virtutis excitamenta; non gladij, sed lusera puero-
rum terribilia sunt; ista me tu miser formidare
putas? Has epulas ego semper optavi, tantum ab-
est ut illas formidare debeam.

Cumque Tyrannus respondisset, Dic ergo, ubi tui
similes sunt, ut simul epulemini; ille contra, re-
randa diuini Spiritus vi confirmatus, non minus ge-
nerosè quam antea, Non es, inquit, dignus eorum
adipectibus praesentari.

*Secundo
caditur
Scorpionis
bus.*

Tum vero Tyrannus ingenti (ut putabat) contu-
melia affectus, totusq. furis daemonum agitur, & in
furorē conuersus, scorpionibus immanissimè Mar-
tyrem excruciat, ut hoc tormentorum genere, quam
aduersus eum conceperat, rabiem exieret. Nec sic
tamen exasperatus, quasi parum esset, totum Marty-

us

Item V:
guiz
pleuritis.

Romanos
mil's vi-
dec Ange-
lus, mar-
tyris et
nera ex-
tantem.

La-

Laurentio cœlesti lauacro expiatus clamare coepit, se Christianum esse. Ideoque Imperatoris iussu capite truncatus Christi martyr est effectus; cuius corpus per Iustinum presbyterum, noctu in crypta agri Verani sepulchrum est.

Porro Valerianus, ut Martyrem supplicij fractum aliquando superaret, nihil non moliebatur. Eadem itaque nocte adductum, ad tribunal suum, Laurentium, totus quasi furij incitatus, sic compellauit; Vel iam tandem facessat artis tuæ magicæ perfidia, & edic nobis genus tuum. Cui Martyr excelso admodum animo respondit; Quod ad genus attinet, Hispanus sum; Roma autem nutritus & eruditus, atque à cunabilis Christianus, omnem legem sanctam & diuina edoctus: Tum Imperator. Romaera, inquit, diuinam, quia nunc deos cogitas nec tormenta formidas. Rursus Martyr: In nomine Domini nostri Iesu Christi, tormenta tua non timeo. Tum vero crudelis Tyrannus, priore Martyris erore nequaquam exsatiatus, Sacrifica, inquit, dijs: sin minus, nox ista in tuis expendetur supplicijs. Cumque sanctus Martyr hoc sacrilegum facinus & facinoris auctorem libera & constanti voce detestaretur, ignis, & craticula, furæ ferreæ parantur, sanctissimumque corpus in craticula, subiecto igne, ponitur, & furcis ferreis comprimitur. Ibi tum videre licebat admirandum, sane cum primis spectaculum. Carnifices alij carbones craticulæ subijciebant, alij ligna comportabant; alij corpus furcis fortius comprimabant, alij clamores in cælum tollebant; denique cuncta inconditis vocibus perstrepebant: & ipse in primis Valerianus instabat & vigeat, ut saltem vel gemitum à Martyre extorqueret, quo se verum esse ostenderet.

At vero Martyr quanquam craticulæ dire affixus, & ardentibus prunis tostus, ad Tyrannum lætissimo vultu conuersus: An tu, inquit, miser existimas, hos mihi carbones supplicij & non potius gratissimū præstare refrigerium? Equidem nunquam iucundius cuba-

*Sanctus
Laurentius
in Hispania
natus
one.*

*Affixus in
craticula
S. Laurentius.*

si, dunquam maiori mihi. Tu vero vnam manduca; quia iam siderau. Hæc clausurum per manus nos deponendum erat. cula reiecta puit, eonditumque vna in agro Verano Christianorum frequentias celebrante. talit sacrificium, per ad vigiliis confazet per fecit.

ILLVSTRE M
na Virginis; Clau
& Maximi: Exij
Surnum. Coronat
Caj Papa 12. A
Sufam

T Emponibus *
storum, fuit R
uitate ostendit, C
tificis, vir human
prime eruditus, &
ipfi Diocetiano s
mia & corporis &
mine; arum hanc
tellerent instructa
no Galerio, pro
ducebat prudent
Claudio Gabinij
bat vigeatque

ui, nunquam maiori me affectum gaudio in vitam *Cum sum-*
mini. Tu vero vnam iam partem affasti, versa aliam & *ma con-*
manduca; quia iam video quod diu ardentissime de- *stantia &*
siderau'. Hæc clarissima voce pronuncians, inuictum *fortitudinē*
spiritum per manus Angelorum in cœlestes mansio- *tradit spi-*
nes deportandum emisit. Sacratissimum illius corpus *ritum.*
in craticula relictam Hippolytus summo mane ra-
puit, conditumque aromatibus, in Crypra viæ Tibur-
tinæ in agro Verano sepchuit: Iustino presbyt. multa *Iustinus*
Christianorum frequentia exequias & triduo sacras *presbyter*
vigilias celebrante. Quinetiam tremendum altaris ob- *celebrat*
tulit sacrificium, populumq; vniuersum, qui frequens *triduo exē-*
ad vigilias confluebat, eorundem mycriorum parti- *quis mat-*
cipem fecit. *tyris.*

ILLVSTRE MARTYRIVM S. SVSAN- *C. Baron.*
ne Virginis; Claudij, Prædigne & filiorum eius, *Annal.*
& Maximi: Ex ijs quæ sunt apud V. P. Laurentium *Tom. 2.*
Surium. Coronati sunt Anno ab orbere dempto 295.
Caij Papæ 12. Anno vero sequenti Pater Sanctæ
Susanna Sabinius, atque Caius
Papa.

Temporibus * Diocletiani & Maximiani Augu. * *An. Impē*
storum, fuit Romæ presbyter quidam, eadem ci- *rij eorum*
uitate oriundus, Gabinus, vterinus frater Caij Pon- *12.*
tificis, vir humanarum diuinarumque literarum ap- *11. Augusti*
prime eruditus, & genere ac dignitate clarus; vipote *Gabinus*
ipsi Diocletiano sanguine iunctus. Huic erat filia ex- *frater Caij*
imia & corporis & animi pulchritudine, Susanna no- *Pontificis,*
mine; artium haud vulgariū cognitione à patre ex- *pater Susannæ,*
cellenter instructa; quam Diocletianus filio adoptio- *na, uxore*
suo Galerio, * propter raram, quæ in virgine mirifice *defuncta,*
relecebat prudentiam, coniugem postulabat; missoque *ordinate*
Claudio Gabinij consobriuo, viro valde nobili, in- *factum est*
stabat vrgebatque, vt quamprimum Maximianus presbyter. *Susan-*

que Gabinus respondit, et ante omnia virginis animum exorare.

Accitamusque coram illis Susannam, Claudius lachrymans amplexu voluit, & peramanter osculari; sed a auctore protulit. Non inquit, contaminare os meum, quod habetis à viro. natusum manet. Tu Claudius. Equidem charitatis affectu, non libidinis amore, volui osculari te coram nam nuptum meam. Respondit Susanna. Non obama ego retaso oculum teum et in pedes tuos. De oram sacrificio posui. am est. Tamen me; Equidem, vchac immunditia expiunt. Qui Susanna; inquit. Deum vitem, & ab amata nupta tuo oram. quod tunc, Christiana religionis sacris nupte Claudius. Nihil, inquit, recuso tam am me. De oram. Augere per se retandetur. Tunc Catus Pontifex paffigmen sermonem Catus exipens, Oportet, inquit, mi frater, verecundum meo, ne per a istas fufum à te sanctorum sanguinem digna pietudine redimere: sed cumque tantum fides salvari numero expiare. Si feceris, quaecumque petieris, omnia tibi prestabuntur. Eadem hora Susanna fuit se us vehementer cupida, à Cui se pedes ab eorum obiectans ne Claudium exorare negaret; sed confestim orationem illi salutem conferre. Hinc ea orante, Claudius, cum veram Christum ille omnia facinora sua plerè diuinitatè Cato Pontifex esset certe finitas, & omnia credidit. Achum prostratus, & carumque etiam petu, pariter lachrymans & fletum tumens. vanam à Deo rogare. Tunc Pontifex gaudio sane magno peratus Catechumenum ficit, ac saluteri in eum iustitiam d. m. fit. Ille vero donum regitiss, magna animi alacritate coniugit exposit, quomodo Susannae nepos fuit precibus à perfino erote & idololatram cum liberaus, ad Christianam accessit. fuit, seque ad sanctissima Christi sacra breui perpendenda componeret.

His permota sermonibus Prædigna coniunx

*Susanna
recusat
os suum
idolatriæ*

*Susanna
pro Cuius
disponit
supplicat.
Conuertitur
Claudius
ad præ
ceptum
Susanna.*

*Prædigna
coniunx
Claudius.*

*Claudius
cum uxore
& filiis ba-
ptizantur,
& confir-
mantur
chrismate.*

*Claudius
visum
cibis orat
assiduus.*

*En anti-
quam val-
de consue-
tudinem
osculandi
pedes Pon-
tificis.*

eius, eadem hora ad Gabinium abiit, eandemque sibi Christi gratiam profusus lachrymis impartiri petiit. Nocte vero subsequens Claudius cum duobus filiis Alexandro & Cuthia, sacro baptismate à Gabinio presbytero iustratus est; uxor vero eius cum filiis, eadem hora per Carum Pontificem eiusdem lauacri in Christo diuites effecti sunt. Deinde omnes pariter ab eodem præfate sacro chrismate confirmati, coeque epulum, quo corpus & sanguis Christi lesu continentur, percipere. Ab eo vero die Claudius facultates suas Chrismatis pauperibus erogare, custodias officiose inferre, vincula laetorum laxare, & nocturno tempore magnocum gaudio illis ministrare.

Post mensem vero & dies sedecim, Dioscletianus, misso ad Claudiam Maximo Comite eius fratre, de nuptiis Susannæ certior fieri voluit. Ut autem Maximus ad Claudiam, quem aduersa valetudine domi teneri fama erat, venit: vidit eum duro amictu, illico precibus intentum, & macie ac squalore confectum, profusus lachrymis Christi numen implorantem. Quare admiracione confixus, causam tantæ afflictionis quesivit. Tunc Claudius fratri totam rei gestæ seriem pandens, nocte eum ad ædes Gabinij adduxit; ut plenius cognosceret quanta in Susanna prudentia, quanta castitas, quanta denique esset humilitas. Porro Maximus, visa Susanna, casto illius amore exarsit; atque honoris & officij ergo verecundæ puellicæ manus exosculabatur. Illa vero id respuebat. Interim omnibus illis Christi numen profuso gaudio celebrantibus, vocatus adfuit Caius, qui iuxta Ecclesiam à se constructam, prope Salustij palatium domicilium habebat. Is vero, quod se ad palmam martyrij vocari speraret, tantocum desiderio ingressus est, ut omnes ad filius conspectum humi caderent. Deinde data de manu benedictione, Maximus quanquam paganus, & ab ecclesiæ ceremonijs adhuc alienus, pedes tamen Pontificis ad aliorum exemplum cum reuerentia exosculatus, aduentus sui causam exposuit; nimirum missam se ab

Augu.

et, cantemque bi
impari potu
um eductus illis
amat: Gabino
scum sit eadem
ascenti in Christo
pauit ab eodem
et, et epulum,
pauit. et rece-
ates suar. Claudi-
cio semina. In quo
tempore magno

Diocletianus,
eius fratre, de
Ut autem Maxi-
claudine domi te-
tam etiam clero
alore confectam,
plorantem. Qua
et illi etiam soge-
gesta teriem pan-
unt; ut penus
crua, quanta ca-
Potro Maximus,
itque honoris
us exo'cusabatur.
ibus illis Christi-
us, vocatus ad-
ensit. etiam, pro-
bebat. Is vero,
i speraret, tanto
nes ad illius con-
a de morte bene-
us, & ab ecclesi-
amen Pontificis
ua exo' culatus,
am missam se ab
Agg.

Augusto nuncium, ut postularam per fratrem Claudi-
um Gabino filiam, tandem al quando Maximiano
adduceret coniugē. At vero Caius, Püel a, inquit, hæc
iam Christo à Deo patre omnipotente desponsata esse
nec alium coniugem admittere potest. Repondu Ma-
ximus, Quicquid à Deo datur, semper æternum est. Quin
igitur, inquit Caius, & tu sempiternam accipis vitam?
simus, luculentio sermone de Christianæ religionis
præstantia ad Maximum differens, eum permovit, ut
reliquo errore, ad Christi sacra vehementer transire cu-
peret. Nec mora; Caius, indicto illi ieiunio, Gabino
fratri cum catechesi imbuendum tradidit; à quo pro-
bè institutus, omniaq; Christi sacramenta edoctus, ab
ipso semum Ca o iustratus est: & sacro ad lectam in-
unus christmate, corporis & sanguinis Christi cum
religuis particeps effectus est.

*Caius Ma-
ximus
conversus.
En anti-
quissimum
vium con-
firmatio-
ni.*

Ab eo de omnes animis arctissime coniuncti,
eomnini domo vsi unt; in qua diu noctuq; Christi
laudes concinuerunt, & gaudio miè fuit uod unum
nimes concelebrarūt. Maximus autem singulis ho-
stibus facultates suas puerbas erogabat, & ea pe-
tati opera præstabat, quæ minime obsecuta nomen
illius apud Diocletianum deserebant. Potro Diocleti-
anus, audita rerum à Claudio & Maximo gestarum
gloria, lel o euidam potestatem dedit, ut omnes, ex-
cepto Caio Pontifice, comprehenderet, & Gabinum
quidem bresbyterum cum filia Susanna custodiaman
ciparet. Claudum vero cum vxore Præpedigna & fil-
ijs Alexandro & Cuthia, itemq; Maximum, Flammis
concrematos, ad Ostia Tyberina in aquas iactaret.
Hiigitur glorioso hoc martyrio vitæ cursum abso-
runt: Illi vero carceribus mancipati sunt. Possides
vero quinque & quinquaginta, Susanna fuit Sere-
nae Augustæ Imperatoris Diocletiani coniugi tradita,
ut eam à suscepta religione abduceret: persuaderet
que ut Maximiano se matrimonij vinculo coniun-
geret. At Serena, quæ occultè rei Christianæ operam
dabat, venientem ad se Susannam peramanter exce-

*Maxim.
sua dat
pauperibus*

*Claudij ac
uxoris &
filiorum
martyrii.
Item &
Maximi.
Susanna
conversæ.
tar Serena,
uxori Dio-
letiani,
occulta*

Cc

pi: Christiana

pluramque in confessione Christi, vehementer corroboravit. Cum de ebus pluribus eam apud se detinere vna simul cum ea ex Christi sanctorum instituto, dū ne Augue quæ erant Christianæ religionis officia frequentabat.

Cum vero innotuisset Imperatori Susannam perfrare in sententia de Christiana fide sectanda, ac cotinugere refusingo, eandem in Gabinij patris domum reduci mandavit. Ad quam Maximianus Cæsar, cui eam Diocletianus spononderat, noctu veniens vim virgini illaturus, resiliit correptus numine; eum us vulgo eam ambiri atque custodiri vidit; sed totum magitribuitur, cum Diocletiano, quod acciderat, aperitur. Quamobrem missio ad eam Macedonio, iube eam oculis subijci quæstioni, & in refragantem animadverti. Abijt ille, convenit eam, admouet in podem, iubet thura offerre Iovis quod statuerat simulacros, sed detestata illa facinus, flexis genibus Deum est deprecata, ut abominabilem impietatem eueniret. Adfuit illi protinus numen diuinum, I. quique statuam ab oculis omnium sublatam, in plateam ante palatium Salustij prostravit. Quæ cum à Macedonio renunciarentur Diocletiano, iussit eam in domum domestici eos patres gladio necari, quo percussa, spiritum Deo reddidit, seq. gloriosam martyrij coronam latere virginitati, adiecit.

Vi autem Serena Augusta comperit Susannam martyrium suum forti animo conuincit, gaudio necrodidit exultans, non in ardes Iovis aduenit, corpora sua uerit amplectens, propius curauit manibus, hore inuoluit, & aromatibus conditum opere polueto rio, in Arenario in clypta apud sanctum Alexandrum tertio Iovis Augusti sepeluit. Ve um autem suum quæ sacrum ciuo. em abfessit, apud se in theca argente resinuit, & diu æstuoq. furtiuis precibus. ibidem sedulo incubat. Ca us vero eadem in domo, ubi percussam martyrium abfessit, iugiter Deo sacrificium pro eam commemoratione obtulit. Erat enim coniuncta de

*En Com-
memora-
tio Sancto-
rum in
Missu Sa-
crifi. 10.*

Cilem ædificavit, ut in
rebus suis inuenerit
omni, apud Vicum
reperit Susannam
reperit martyrium
quoddecim men-
stratus, sedem
in octo pro al-
lucin Crues lat-
tens in desolata
tas, solus ne em-
m. R. end. Maj.

VITA S. GAV-
Galeracensis: Ex e-
sarum. Fuit hic
fuit abbu-

q. Batus Gangeric
DD. ecclesie Thieau-
amito a, est pa-
no, in infim s, C
g. adores et in uerit
dote, utate, faciatu-
ei vitz continere a
omnes eff. fit, v. bla-
eam parcesiam suam
Ecclesiam peruen fle-
tus decessans, eam n-
od. aut. Il. e leu. tico
ioides magna virtu-
ribus edere, ac li-
ritatis quamplurim-
inde citu, necet, caran-
tis itate decesset; C

vehementer cor-
pore pueri det necet
in ftr uin, d uo
gonis effica fte

teri Sufannam per
edanda, ac ce n
patri d uo m te
nus Cz ar, cui tati
ven ens r m vi gi
line; cu us vulgo
fed retum mag
ne acc oerit, apert
Macefien o, iube
in retragan em a
eam, a mmet te
mod flatus a fmu
ex s gen o Deum
imp etrat, cu o
du dum, l p que
tam, i a p uer
Que una a Ma
no, uultu em no
qto percuffo, ipm
martyrj coronam

perit Sa'annā mar
tali, gau o reco
s a uen o capiti
uit man uis i nico
tum ope e p ucto
nem a exand, un
auit tum quo
ie n thoea argente
bus bident i du
com, vō percuſſ
uer fic un pro e u
a m conuicta do
me

mus Caium ædilis Gabini patris eius. Atq. inde
factum est postea, ut statio Christianorum in decibus
illis ædibus fuerit instituta. Facta sunt hæc in sexta Re-
gione, apud Vicum Mammuræ ante forum Salustij.
Post hæc pater Sufannæ Gabinius eadem ex causa, &
Causa Papa martyrium subire; siquidem postquam
annos duodecim menses 4. & dies 5. magna cum lau-
de sanctitatis, sedem Pontificiam rexisset, & annos a-
modum octo pro salute Ecclesie, Diocletiani furorē
fugiens, in Crypta laudasset, tandem cum fratre Gab-
nio ad d u desideratam martyrij gloriam latus per-
uenit: sepultus in cæmeterio Callisti, via Appia, deci-
mo Kalend. Maij.

*Mentio est
de uico
Mammuræ
seu Ma-
murci, in
Regione
Sexta a-
pud Sextū
Rasum, ex
P. V. Hæro.*

VITA S. GAVGERICI *, EPISCOPI

Cameracensis: Ex ea quæ extat apud V. P. Lauren.

*Surium. Fuit hic quintus eius saxis Antistes. De
suis ab humanis Anno Incarnati
verbi 594.*

** Al. Gau-
derici.
C. Baron.
In Nos
Martyr.
Rom.*

Bæatus Gangericus, Inodio Galliarum oppido
Dacensis Treuirensis, patre Gaudenſio, matre
Austriada, etsi pro elati sanguinis saltu nec tam
mis, nec infimis, Christianis tamen & ingenuis atq.
orthodoxis editus est parentibus. Quæ cum proce-
dente ætate sacrarum literarum studij tractatus esset,
eâ vitæ continentia & morum integritate inter
omnes effulsit, ut Magnæ Treuirensis Antistes,
cum paræciam suam peragraret, & ad castri illius
Ecclesiam peruenisset, Gangerici moribus vehemen-
ter delectatus, cum in Clerum adoptaret: & Diaconū
ordinaret. Ille leuitico sublimis ministerio, & singu-
los dies magna virtutum incrementa castrum mo-
ribus adiecit, ac summa continentione laborauit,
ut alios quamplurimos cœno peccatorum immerso,
inde extraheret, errantesque mortales ad rectum salu-
tis iter reduceret; Cum igitur quodam tempore loca

*lozan. Molæ
in Nat.
Belgii.
11. August.
Patria &
parentes.*

*Magnæ
Treui-
res an-
tistes cum
diaconū
ordinat.*

orationis more suo adiret, quendam horrenda sanè v
triusq. hominis lepra laborantem obuium habuit
corporis externa superficie luridum, & foedis gentili
micronibus animo corruptum ac squalidum. Co
gnoscens autem vir beatus corporis deformitatem
peccatorum putredine profectam; hominem aggre
ditur, hortaturq. nihil iam mortale sonans, vt pusti
nis erroribus relictis, veram Christi fidem amplectat
tur; vt melioris vitæ studio cum Deo in gratiam re
diens, à lepræ sceleritate purgati mereatur. Ille mor
idolorum sparcitici renuncians, Christianum se fore
promisit, si optata salute potiretur. Nec mora. Gauge
ricus extemplo eum ad sacerdotem tanquam Na
man ad Iordanem adduxit, vndis salutibus expian
dum; vbi simulatq. baptizatus est, quod peccatis iam
vacuus esset, ipsa externa corporis habitudo ostendit
tanta in illò munditia apparet, vt nunquam lepra in
fectus fuisse videretur. Eum vero Christi seruus Gau
gericus è fonte suis sacris manibus suscepit, & postea
literis imputam, coronæ fratrum religionis sociavit
Deinde Episcopus factus, per singulos gradus vsquo
ad sacerdotij culmen eam euexit.

*Vedulphus
Episcopus
Cameracensis mo
runt.*

*Succedit
Gaugericus.*

*Eximia
fuit in*

Interea crescente beati viri fama, & odore sancta
exultationis longè latèq. sese diffundente; Vedul
phus Cameracensis antistes, rebus humanis exim
ptus, ad meliora commigravit. Igitur grex eius pa
store destitutus, comperta iam viri sancti fama, vno a
nimo & pari voluntate tum Clerus, tum populus à
Childeberto Francorum Rege Gaugericum sibi Epi
scopum postulant. Annuit benignè eorum postula
to Rex; missiq. ad Ægidium Rhemensem Episco
pum literis, mandauit, vt Gaugericum Episcopali ho
nore dignissimum, incunctanter in Cameracensis Ec
clesiæ sedem collocaret.

Ordinatus igitur Episcopus, dictu mirum quan
ta vitæ innocentia ac sancti monia sedem illam admi
nistraverit. Nihil ei in ea dignitate prius fuit, quam
vt miseris & egenis consuleret, & nexibus tam corpo

rum animæ con
que videra miser
reum omnes sibi à
for e carceris cu
eas eoddecim neq
hinculis det neban
cordia per
um * eius loci C
arer. At ille super
stultitia sua, bea
us vir Dei ad illo
oni non suppetere
dominum conuult
opi, in ea Ecclesi
pali conspectu in
te ferre confing
Ecclesiā, ad qu
am nexibus liberi
duatur; in quam i
Clero populoq. spe
rat, deus populi bu
as precibus ex in
Basilicæ modo sum
e, gaudio repletur
Comiti, qui cum e
dis intererat; lam
tate, potentiozem el
e osio uentem, qua
ula conspectos perde
bus monitis instruit
ipemisse.
Confirmatus por
cibus dabat oper
sacram miraculis
rum consecrad ne, i
reus, & sanctus re
lemonis & psalm
obiter iudice carcer

in horrenda saner-
to obuium nabi
& iocis generis
quasi un, Co-
no celo mitem à
dominam aggre-
onans, et pultu-
fiacem ampecta-
Deo in gratiam re-
ere ur. Ille mori
Dns suam meo
Nec mora. Gaug-
tanquam Na-
arabibus expian-
eud peccatis am-
nab iugo ostendit
nauquam leuam
Ch ille iudex Gau-
se cepit, & postea
ing o o u oc aut
gulos gaudiu rique

ra. & odore sancta-
an ente, Vedul-
us namam exem-
pur grecius pa-
act famo, vno a-
tum populus à
ugeteum lib. Epi-
ne eorum postua-
meniem Epi co-
am Epi copal ho-
Cameracensis Ec-

Et mirum quan-
dem illam admi-
pus fuit, quam
xibus tam corpo-

ris quam animæ constrictos solueret; & omni-^{pauperes}bus de-
nique viscera misericordiæ aperiret. Quodam tem-^{& pecu-}
pore cum oues sibi à Domino commissas innisere vel-^{res beni-}
lei, fore è carceris cuiusdam ostium præterire, vbi ho-^{gnitas.}
mines duodecim nequaquam innoxij ferreis constri-
cti vinculis detinebantur. Id percipiens vir pius more
suo misericordia permotus, multis precib. apud V Val-
dunium * eius loci Comitem egit, vt miseros illos sibi
donaret. At ille superbia tumidas, & mundanæ poten-^{* al. V Val-}
tiæ factu inflatus, beati viri preces contempsit. Senti-^{donum.}
tiens vir Dei ab illo se repulsum, cum humanum au-
xilium non suppeteret, totum se ad deprecandum
Dominum contulit, orans, vt è carceris squallore
crepti, in ea Ecclesia, quam ipse petebat, sub totius
populi conspectu inuenirentur. Mox diuinitus ma-^{Precibus}
næ ferreae confringuntur, compedes dissoluntur; &^{suis vir-}
in Ecclesiam, ad quam vir sanctus deducebatur, illi
iam nexibus liberi, Angelo ductore, celeriter ingre-^{Etos &}
diuntur; in quam intrante etiam beato Gaugericō,
Clero populoq. spectante, qui pau d ante victi fue-^{carcerem}
rant, flexis poplitibus, dicunt ei: Nos sumus illi, qui
tuis precibus ex interiori ergastulo, sanctæ matri
Ecclesiæ modo sumus restituti. Audiens hoc vir pi-
us, gaudio repletur, & gratias agens Deo, dicit
Comiti, qui cum cæteris huic spectaculo admiran-
das intererat; Iam vel expertus agnosce, vir gene-
roso, potentiorē esse Dei misericordiam, compe-
ditos soluentem, quam tuam seueritatem hos in vin-
cula coniectos perdere volentem. Deinde salutari-
bus monitis instructos, ad sua quemq. liberos reuer-
tipel misit.

Confirmatus porro in sede sua, sacris habendis co-
cionibus dabat operam; nec modo pluebat verbis,
sed etiam miraculis coruscabat. Cumq. pro Gallia-^{Dies roga-}
rum consuetudine, rogationes triduo cōuentu fie-^{tionum}
rent, & vir sanctus veneratione plenissima ieiunijs, c-^{antiquitas}
leemosynis & psalmodijs eas excoleret, contigit eam
obseruari.

obiter transire carcerem, in quo viri tres iussu V Va-

*Item alios
vinctos
precibus
soluit.*

Iacharij Tribuni vinculis implicati tenebantur. Soli
ta igitur humanitate, Tribuno presenti supplices ob-
tulit preces, vt miseris illos sibi ad meliorem frugem
renouandos largiretur. Negarille; Gaugericus an-
te fores carceris prosternitur orat aliquantisper, vt o-
mnipotentis Dei clementia praestet, quod Iudex su-
perbus & iracundus recusat. Surgit inde ab oratione,
& protinus vinctum nutu praepotentis Dei nexibus suis
expejantur. Adhibet tum illis venerandus praeful a-
nimarum medicinam, & sic mente atq. corpore abso-
lutos, & vt deinceps emendationi vitae studeant ad-
monitos, ad propria remittit.

*Rex Clo-
tarij per
eum curas
distribu-
it elemosy-
nas.*

Dum igitur sic crescit, & cum publice, tum priua-
tim divulgatur beati antistitis fama celebris, ad Clo-
tarij Regis aures quoq. pertingit. Is comperta u-
sanctitate, de domo aternitatis secum petradans, in-
saluberrimam incidit cogitationem; vt per manu
tantum vini, elemosynae pauperibus Christi distri-
bueretur. Mox igitur a Rege vocatus adfuit, & quae illi
in pauperum vsus contulerat, liberali manu distribu-
enda suscipit. Interim apud se perquirebat, quomodo
ea sic posset expendere; vt inde consolatio praeci-
pua ad inopes rediret; conuenienter illi sententiae
Desudat elemosyna in manu tua, donec inuenias in-
fremum, cui tradas eam. Venit autem illi in mentem, &
ad beatissimi Martini lumina properaret, ubi pro suis
& sanctorum erratis, tanti viri interuenientibus meritis
Domino deprecans, prout dignum videretur, et-
iam in vsus sanctorum pauperum daret. Cum ergo
itinere se dedisset, prope Turones caecus quidam tri-
ginta annis lumine orbatus, vt audiuit beatum Gau-
gericum transire, clamauit obsecrans, vt per eius pre-
ces, a Soe iustitiae Christo Domino illuminari mere-
retur. Itaq. vir sanctus dum in misericordiae confides
de cetera tua oculis caeca caligine diu pressis, sancto
Crucis signum impressit, & cecitatem omnem sancti
manu detexit.

*Cum il-
luminat.*

Morante viro Dei apud sanum Martini in decressi-
fua

ter totio, n-
mois constra-
g. l. b. compei-
no nere contendit,
horis remissione di-
modo sane mundi di-
securas expectaret.
um obstinatio an-
sant, nec sancto a-
beatus praefu clemen-
men' a viro prester-
negabat. Abie nreces
decere nunt diu no-
mo cemenes cap-
tum confingunt. In-
una ad esse vndos;
ibus sibi exceptos ef-
qua v r De opend
quarebat. su libera-
sponte obtemperare
tenne vel iuratus c-
Obt nure cathoe
phas minus: gita
tenu cecibus, fide
intuent. Et licet an-
ter nien um, attam
lamatare prouectu
in Domino. Sepul-
mont s vertice, ab
frusta: qui locus h
demonum cultui a-
tem dedicatus. Si
manitileum sue
orationis & sacre-
ile beati viri me-
ceuerimus: praef
ficatuna, in la-
ca. thonor & glo-

suæ territorio, negotiator quidam pueros captiuos
vinculis constrictos per eum locum venandan los du-
xit, id ubi compertus sanctus Episcopus, precibus ab eo
obtinere contendit, ut vindictos illos pro peccatorum
suo remissione dimitteret, atque in supremo illo hor-
rendo sane mundi die, eius operis mercedem æternam
securus expectaret. At mercator ille, avaritiæ manci-
pium, obstinato animo quibus potuit modis sese ex-
cusaui, nec sancto antistiti obsequi veluit. Orat ergo
beatus presulementissimum Deam, ut ipse sua im-
mensa virtute præstet, quod mercator ille lucris inhians
negabat. Abiit interea negotiator a hospitium suum; *Captiuos*
& ecce natus in somno grauissimo opprimitur. Id *liberat*
vero cernentes captiuos, nexibus dissolutis, ad Episcopi *precibus.*
pium confugiunt. Inde exprobratus mercator, videt
non a se vindictos: suspicatur eos beati antistitis pre-
cibus sibi ereptos esse: properè accedit Ecclesiam, in
qua vir Dei operi diuino incumbere: inuenit quos
quærebat, sui liberatione lætantes: & qui prius noluit
sponte obtemperare Gaugerici precibus, diuinæ po-
tentie vel intuitus cessit.

Obtinuit cathedram suam beatus antistes ad annos
plus minus triginta nouem, virtutibus insignis, mira-
culis celebris, fide integer, operibus bonis perpetuo
intentus. Et licet animum instar arcus semper habe-
ret intentum, attramen corporis viribus deficientebus,
iam ætate propectus, tertio Idus Augusti obdormiuit *Obitus*
in Domino. Sepultus est autem in Basilica, quæ est in *eius.*
montis vertice, ab ipso in honorem S. Medardi con-
structa: qui locus hanc proci abest Cameraco: olim
dæmonum cultui ab idololatriæ in animarum perni-
ciem dedicatus. Sed vir Dei Gaugericus idola exter-
minauit: lucum succidit: & locum spurcitij addidit,
in orationis & sacrificij ædem mutauit. Itaque locus
ille & beati viri memoria est venerabilis, & nuntius
celeberrimus: præstanturque illi usque ad præsens bene-
ficia diuina, in laudem Domini nostri Iesu Christi:
cui est honor & gloria in secula seculorum: Amen.

*C Baron.
in Not.
Martyrol.
Roman.*

VITA S. CLARÆ VIRGINIS, SANCTI-
tate & Miraculis Clarissima; Ex ea quæ iussu Ale-
xandri IV. Pontificis, conscripta est; qui eam inter
sanctas censuit adnumerandam, anno Domini mil-
lesimo ducentesimo quinquagesimo quinto; cum
iam ante biennium ex hac vita mi-
grasset.

*12. August.
Patria &
Parentes
eius.*

Admirabilis Virgo Clara vocabulo & virtu-
te, Affijclaro satis genere oriunda, ex proge-
nie militari, ab utroque parente originem traxit. Fa-
milia nequaquam obscura, splendidis instructa faculta-
tibus, genus omne celebre reddebat. Pater eius miles,
quanquam pro voto, pietatis operibus incumbere
non posset, minimè amen Christianæ militiæ arma
abiecerat. Mater autem, Hortulana nomine, & u-
nocturne divinis obsequiis insudabat; & quamvis
maternali subdita iugo, summa tamen mariti volunta-
te, loca quondam sacris Christi Iesu vestigiis pressa,
religiosa ergo iustravit; & Apostolorum limina, haud
vulgari pietatis studio vistravit. Cumq. iam non me-
diocriter bonis abundans fructibus, fructiferam in
horto Ecclesiæ plantulam paritura esset, & de par-
tûs periculo sollicita ante Crucem in Ecclesia oraret,
vocem sibi audire visa est: Ne paucas mulier, salva
enim lumen quoddam parturires, quod ipsum mun-
dum clarius illustrabit. Quo edocta oraculo, natam
infantulam Claram appellari voluit.

*Mater
eius Hor-
tulana
altera de
filia san-
ctitate sit
servior.*

*Magna
eius cura
& be-*

Igitur edita in lucem parvula, mox sancto cœpit
clarere lumine, atq. intra teneros annos morum splen-
dere sancta probitate. Docili corde primum ex ma-
tris ore fidei rudimenta suscepit; quæ deinde operi-
bus sancte præclaris exercuit. Pauperum enim cura tan-
ta ei inerat, ut præter alia, quæ larga manu de abun-
dantia domûs suæ pauperibus erogabat, proprio etiam

in corporeculo de
in vilcera pupillor
concedo. In amicu
porationculis de
quæ Rosaria
hæc autem sancti. ar
illeo mun. an. f
vitis vñ dñe pa
perit vñ ita: s. flu
fac moll. bas. el. c
tando exeret in flor
cura erat. Den. qu
in lites, dissimula
regitatem suam. D
nono materna de. b
vñ; talia præclara
pater occultaret, ip
tatum, sua fragran
Audens vero tun
lit novus homo, ob
thionis, novus virtut
videndi delectatio fla
rota pue. hæc fama pe
nebat; si quo modo
sævenerat, nob
pallere pper, suoq
dam, & sep. us. ita
pora moderantes,
picipi ab homine p
Nam vnica racti
nos hares puella eg
frequentabar accel
tes est a homine
T. e. cus ad mun
hæc ipem cœcep
hallatur. bus cu
zom. in m. vñ
mactis in vñ lēgen

iam corpiculo delicata subtraheret cibaria, quibus *pignus a eo*
 clam viscera pupillorum reficiebat. Sed unum vero ora *gapanus res.*
 & onis adeo in amicum erat, ut cogeret apilorum,
 suas orationuculas Domino annumeraret, cum signacu-
 la illa, quæ & osaria vocamus, ad manum non haberet.
 Vbi autem sancti amoris simul se laetant præsen-
 sit, illico mun'ano floris p'itura infatibilis contempta,
 spiritus in ratione prædica, rebus vialibus, precium im-
 ponere utilitatē siquidit. Sub vestibus namque precio-
 sis ac mollibus, cilicium solum inuitabile conditum, & dum
 mundo exterius florere videbatur, Christum interius
 induta erat. Denique suis eam obediētiā nantare co-
 lentibus, dissimulato in posterum mortali conuergo, *Induit ci-*
 virginitatem suam Domino deuout. Talia uero in *licium sub*
 domo materna delibamenta virtutis tales primitiæ sp- *uestibus*
 ritus; talia præludia sanctitatis; quæ quamuis ea dili- *pressis.*
 genter occultaret, ipsa tamen, instar optimorum aro- *Vouet vir-*
 matum, sua fragrantia in populum emanabant. *ginitatem;*

Audiens vero tunc celebre nomen Francisci, qui ve-
 lux nouus homo, obliteratam in mundo viam perfe-
 ctionis, nouis virtutibus renouabat, mox magno eius
 videndi desiderio flagrabat; nec minus ille celebri gra-
 tiosæ puellæ fama perflatus, videre hanc & alloqui cu- *Cupit vi-*
 piebat; si quo modo, qui regnum mundi depopulatu- *dere S.*
 rus aduenerat, nobilem istam prædam seculo nequam *Franciscus:*
 possit eripere, suoque Domino vindicare. Visitat ille *cuius vita*
 istam, & sepius ista illum, visitationum suarum tem- *habetur 4.*
 pora moderantes, quibus diuinum illud studium nec *Octobri.*
 percipi ab homine possit, nec rumore publico detrecta-
 ri. Nam vnica tantum familiaris socia comitante, pater-
 nos lares puella egrediens, claudet nos ad vnum Del
 frequentabat accessus; cuius sibi verba flammantia,
 cuius vitæ a hominem opera videbantur. Hortatur eam *Frequen-*
 Franciscus ad mun'ij contemptum, speciem seculi an- *ter accedit*
 dam & spem receptivam, vniu'so sermone demonstrat. *S. Fran-*
 Inuallat auribus eius dulcia connubia Christi; aperit *ciscum.*
 æternorum inuitum gaudiorum; quorum conspectu
 mundus illi videretur. Quid multis? Virgo cœlesti igne
 Cc s luc.

Eligit Fr. ciscum in patrem spiritualem.

succensa, terrenæ gloriæ vanitatis sic ex alto contempsit, ut nihil iam de mundi applausu eius affectibus inhæreret. Ex tunc Francisci consilio se totam committit, ipsum post Deum statuens suæ directionis aurigam. Penet exinde anima eius ad sacratius montem, & de bono Iesu calido excepit pectore, quod quid promittit ille sermone. Mente iam fect secularis ornatus decorem, & ne speculam illibate mentis mundanus pulvis ulterius inquinet, consilio beati patris Francisci, solenni Palmarum die compta & ornata processit ad palmam, & in turba domnarum, festivo splendore puella præradans, cum reliquis intravit ecclesiam. Nocte vero sequenti ad sancti mandatum se præparans, optatam fugam cum honesta societate aggreditur. Cumque ostio consueto exire non placuit, aliud ostium, quod lignorum & lapidum pondera obstruebant, miranda sibi fortitudine, propriis manibus referauit.

Consilio S. Francisci fugit mundum.

Igitur domo, ciuitate & consanguineis derelictis, ad sanctam Mariam de Portuensi festinauit, ubi mox relictis sordibus Babylonis, mundo libellum repudiavit: simulque cum crinibus ornatus varios dereliquit. Cum autem coram altari beatæ Mariæ, sanctæ poenitentæ suscepisset insignia, & quasi ante totam huius Virginis, humilis ancilla Christo nupsisset, statim eam ad Ecclesiam S. Pauli, Franciscus deduxit, donec aliud altissimum prouideret in eodem loco mausoleum.

Cognati eam renouare conantur.

Interea rumore ad consanguineos volante, factum & propositum virginis damnant, & conglobati in unum, ad locum currunt: tentant quod obtinere non possunt. Violentæ imperum, venena consiliorum, blanditiæ adhibent promissionum; suadentes ab huiusmodi vilitate discedere: quia nec generi congruat, nec exemplo habeat in contracta. At illa pannos apprehendens altaris, caput denudat atronsum, firmans se nullatenus à Christi seruitio viteri auellendam. Crescit animus, bello crescente suorum: resistitque

que ministrat anio
res dies cum in via
sepponerent e us
gias estantius ne
edraa spem animi
p nou reusa fion
Pau sinei cel
get de Paulo uen
giam exagitate
beati Francisci
acorum quasi
tat one uiter us fl
ne pro solitudine
fic, in cuius repa
tat studio, cui
tat pro opere rep
lo, ecclesiis amon
In huius cauea n
ficans, virginum
rum sanctum inst
nem inchoauit. H
epistolæ fl. ge. s
comus Ecclesie
tat.

Pauo enim po
mas ipsa regon
vrg nes pante &
p. s. contempr s
exemplo acta sit
flo. s. deinceps
uelionis vena. c
es intra tem n
una prouidentia
& ob que anim
tates ad portum
Lum acR. g. t
reonio acta
uolentia sua sum

que ministrat amor iniurijs lacessitus. Sic sic per plures dies cum in via Domini obicem pateretur, & sui se opposerent eius proposito sanctitatis, non collapsus est animus, non feror remissus: sed inter verba & odia ad spem animum tandem reformat, donec propinqui recula fronte quiescunt.

Paucis inter ceteris diebus, ad Ecclesiam sancti Angeli de Panso transiit; ubi cum animus inquietudine quadam exagritaretur, tandem ad Ecclesiam S. Damiani, beati Francisci consilio, commigravit. Ibi mentis ancoram quasi in certo figens, non tam pro tori vitatione viterius fluctuat, non pro solitudine dubitat: nec pro solitudine reformat. Hæc est illa ecclesia, in cuius reparatione Franciscus miro æsudauctur studio, cuiusque sacerdoti pecuniam obtulerat pro opere reparando. In huius locelli ergastulo, celestis amore sponsi, virgo se Clara concubuit. In huius caveina maceræ, columba deargentata nificans, virginum Christi collegium genuit; monasterium sanctum instituit; pauperum dominarum ordinem inchoavit. Hic per duos & quadraginta annos, disciplina flagellis corporis sui a bastium flegit, vt domus Ecclesiæ fragrantia vnguentorum repieretur.

Paulo enim post, odore sanctitatis eius per proximam sparsa regiones, dictum mirum, quanta alacritate virgines & mulieres, nobiles & illustres, amplius contemptis palatijs, ad eam confluxerint, eiusque exemplo acta sibi monasteria construxerint, vt Christo soli deinceps viverent. Neque celestis huius benedictionis vena, quæ in valle Spoletana scaturit, breves intra terminos diu conclusa permansit, sed diuina providentia longe lateque in orbem erupit, & ubique animas in vasto mundi huius oceano errantes, ad portum salutis transtulit. Nonnullæ namque Ducum ac Regum matronæ dignæ, Clare invitante patrono arctam salutis viam libenter arripuerunt, monasteria suis sumpub. exstruxerunt, & non modo civitates,

Ad S. Da-

miani Ec-

clesiam

commigrat:

ac ibidem

se includit.

Multas Vir-

gines & il-

lustres ma-

gistras, suo

exemplo,

ad suam

Christi mu-

gum inui-

tat.

Multas com-

munitur S.

Clara mo-

nasteria.

tes, sed ipsa quoque campestra & montana loca, cœciliis huiusmodi fabricis decorantur.

*Studium
humilitatis.*

Hæc sui O. diuini ap. s. p. r. marius, ac fundamentum, in fundamento sanctæ humilitatis, virtutem omnium fabricam, ab ipso principio studuit collocare. Cum enim B. Francisco obedientiam sanctæ promississet, à promisso nullatenus deuianit. Teienn o vero post conuersionem suam, nomen & officium Abbatis declinans, subesse potius voluit, quam præesse: & inter Christi ancillas seruire libentius, quam seruire. Sed cum B. Francisco cogente, regimen dominarum suscipere deberet, non timore, sed amore ceteris se præferri passa est, si tamen illa præata d. eitur, quæ nullos famularum reuoluens actus, omnibus ministrabat; infirmarum sedilia lauabat; suo illo nobili spiritu nec sordida fugiens, nec foetida perhorrescens. Pedes famularum defosus reuertentium sæpius abluie, & ablutis oscula impressit.

*Paupertatis
studium*

Paupertatis spiritus, quæ vera humilitas est, paupertas rerum omnium miserie congruebat. Et quidem cum primo conuersionis suæ tempore paternam hereditatem, quæ ad eam peruenerat, distinxisset, distinxitque pauperibus, nihil sibi de pecunia seruato, erogasset, tam stricte cum sancta paupertate foedus iniit, ut ab Innocentio, tertio eius nominis Pontifice, privilegium postulauerit pauperatis, ne deinceps unquam terrenorum puluis, ad sacrum eius institutum transiret, neue res peritura amantem ab amato secluderet, aut cursum eius cum Domino impediret. Sed accipe nunc, quanta quamque admiranda paupertatis amatrix meruerit operari.

Cum die quodam refectionis tempore, vnicui tantum in monasterio esset panis, iubet sancta panem diuidi, & unam quidem partem fratribus mitteri, alteram vero sotoribus reservari. Deinde mandat de retento dimidato, iuxta dominarum numerum, partes fieri quin quaginta, & singulis unam distribuere. Ad quod mandatum dispensatrix cum obstupesceret, diceretque opus esse

essentique Christi
coginta recipientes
legia, quod d. co
p. adia; mater ver
tam si rebus d. est na
luer frangens m
luer extitit portio
tam die, vacuum
fuit.

De admiranda es
quem loqui forsitan
bos audiret. um stup
Nam quæ contenti
eam? Procurauer
ono pote, quam v
lorum, secreto sub
quam duro elicio,
quod hinc inde cor
Nuda humus, & int
prebebant, l. gnan
cū iam puluina
u. mare tractatum,
iubente Francisco,
itantiis tantus erat
gestimali tempore si
diebus vini ritum ac
tribus cuiuslibet he
ret, quarta & sexta
bus & rebus diuinis
tamen nam d. eru
ficio, ium ab Afflig
ac corporis vigore
cum sic in carne pra
v. dies noctesque in
pauaneret. Lachry
v. d. adit ut ange
m. ipsamque mon
locum amitteret, &

ana loca, cre-

fundamentum,

tam omnium

deare Cum e-

promissit, à

veto post con-

Abbat ille deeli-

p. ariles: & inter-

am feruit: sed

m narum susci-

piens: & præter-

que n. uos fa-

strabat; infir-

mitate nec sordi-

des famularum

abitus oſcu-

taseſti, pauper-

E: quidem

accenam here-

traxiſſet, d ſua-

ſervato, ero-

nate ſordus inſe,

ont. ſec. prui-

neps inquam

tam tractat,

ciaderet, aut

e. ſate penoſe,

as amant me-

re, raius tan-

ſtapanem d. ui-

nti, alteram

dat ſe tecto-

ares fieri quin

quod manda-

ſeetretque opus

eſſe

effe antiquis Chriſti miraculis, vt modicum panis quin-
quaginta reciperet ſectiones, Clara reſpondit: Fac ſiſta
ſecura, quod dico. Tum ſiſta matris implere feſt: nat
mandata; mater vero ad Chriſtum ſuum properat, pia
cum ſiſta bus eſt nare ſuſpiria. Creſcit diu no mune,
inter ſraugentis manus parua illa materia, & cui-
libet extitit portio copioſa. Pari virtute, altero quo-
dam die, vacuum vaſculum, oleo plenum inuentum
fuit.

*Præcibus
ſui panem
mirabiliter
multipli-
cat.*

Item Olæi.

De admiranda carnis eius maceratione, ſilere magis
quam loqui ſorſitan expediret, cum talia ſecerit, in qui-
bus audientium ſtupor, cum veritate rerum contendit.
Nam quæ conuentio carnis virginæ, ad veſtem por-
cinam? Procurauerat ſibi virgo ſanctiſſima veſtem de
corio porci, quam verſa ad carnem huiſpida conſura po-
lorum, ſecreto ſub tunica deferrebat. Vtebatur nonnun-
quam duro cilicio; de pilis equorum nodose conſerto,
quod hinc inde cordulis rudibus ſtringebat ad corpus:
Nuda humus, & interdum ſarmenta vinearum lectum
præbebant, lignumque durum præſtabat ſub capite
officium pulvinaris. Poſtquam autem corpus tanta ſe-
ueritate tractatum, longa cœpit infirmitate fatigari,
inbente Frânciſco, ſacco paleis pleno eſt uſa. Porro in
ieiuniis tantus erat rigor abſtinentiæ, vt ſacro quadra-
geſimali tempore ſiccò panẽ & aqua, ſolis Dominicis
diebus vini uſum admittens, uſitaret: Interim vero
tribus cuiuslibet hebdomadæ diebus, ſecundæ videli-
cet, quarta & ſexta feria, omnis alimentum expers, præci-
bus & rebus diuinis tantum, ſpiritus paſcebat. Quod
tamen trium dierum exitiale ieiunium, cum à B. Fran-
ciſco, tum ab Aſſiſij epifcopo interdictum ei poſtea fuit:
ne corporis vigorem penitus eneruaret. Et quidem
cum ſic in carne præmorta eſſet, ſpiritu adeo vige-
bat, vt dies nocteſque in oratione peragil & inuicta ſem-
per maneret. Lachrymantem ſemel in oratione, profunda
nocte, adſtitit angelus tenebrarum in forma nigri pue-
ri, & ſanctus monuit, ne tantis lachrymis lumen ocu-
lorum amitteret, & cæcitate miſeranda aliis ludibrio
eſſet.

*Admiran-
da carnis
aſſiſtio in
tenera Vir-
gine.*

*Diabolus
eius preces
& lachry-
mas impe-
dendo con-
ſur.*

esset. Cui sanctissima virgo ilico respondit: Cæcus non erit, qui Deum videbit. Quo responso confusus ille discessit.

Libet hic orationum eius recitare magnalia. Illa tempestate, quam sub Imperatore Frederico in diversis mundi partibus sustinebat Ecclesia, Vallis Spoletana de calice iræ frequentius imbibebat. Erant in ea pro ciuitatum expugnatione acies militum & Saracenorum examina, ut apum constituta. Cumque in Assisium, peculiarem Domini ciuitatem, hostilis semel furor irrueret, & iam ipsis portis exercitus appropinquaret, Saraceni, gens pessima, qui sanguinem siciunt Christianum, & omne nefas impudentius audent, apud sanctum Damianum intra claustrum virginum confluxerant. Liquefcent dominarum corda timoribus, tremunt formidine verba, & ad matrem referunt fletus suos. Quæ impavida corde, se infirmam ad ostium, præcedente sacratissimo corpore Christi, duci iubet. Cumque se totam in oratione coram Domino prostrauisset, Christo suo cum lachrymis ait: Placet mihi Domine, inermes ancillas tuas, quas tuis amoribus innutruisti, manibus ecce tradere paganorum? Custodi Domine, precor, has famulas tuas, quas ipsa in presenti articulo custodire non possum. Mox de nouæ gratiæ propitiatoris, vox quasi puerili ad eius aures insonuit: Ego vos semper custodiam. Mi Domine, a. t. & hanc si placeat, protege ciuitatem, quæ a nos pro amore tuo sustinet. Et Dominus ad eam; Grauius sustinebit, sed meo manere defendetur. Nec mora. Statim eorum illorum repressa pauescit audacia, & per muros, quos ascenderant, celeriter exeuntes, orantis virtute deurbati sunt.

Alio quoque tempore, Vitalis de Aversa, vir gloriæ cupidus, Imperialem exercitum, cui præerat, contra Assisium admouit, verbisque minacibus se inde nullatenus recessurum iurat, donec ipsa ciuitate potiretur. Iamque arctissima pressa obsidione, in ultimum fere periculum venerat ciuitas, cum Clara Christi famula

*Magna vir-
tus oratio
nis eius.*

*Præsens
Christus in
asseruata
Eucharis-
tia.*

*Assisium
precibus
suis ab ho-
ste liberat.*

ampla fortibus
magnate, charissi-
mum est, si in
nos ueramus. Lu-
tas fiores. Ac p-
tore: de ne-
abus cum lach-
rimis. Quid si-
abus homo tot
seose terra li- be-
nus.

Nec mirum, si
necit malitiam, quæ
et obfessis corp-
modum a- m- ra-
li mita uia. Cui-
a h- nus commen-
nat omis & Cui-
m- fuisse, vna o-
legaret.

Porro qua anim-
epulas, quo pietas
is exprecat? Præ-
sian mi perturbat
te in De reu- o
moie tam non effi-
ro resti agere. De-
tentamenis viri. Le-
ta. neumbere, re-
o at on s exere tu
ostequare, verbo-
uores iugiter ac-
para mente & ca-
dea & id commo-
u. fluio proiudi-
tus p- cereatur.
mum, quanta-
abus, tantaque a

famula sorotibus ad se vocatis ait; Multa quotidie ab ista ciuitate, charissimæ filia, suscepimus bona; quare impium est, si non tempore opportuno pro viribus ei succurramus. Iubet afferri cineres, iubet capita nudare sorores. Ac primum illa suum multo conspexit cinere; de nec tororum cunctatum; totisque affectibus cum lachrymis ciuitatis postulant liberationem. Quid singula narrem? Sequenti nocte superbus homo toto ditionis exercitu discedit: nec deinde terræ illi bellum inferit, paulo post interemptus.

Nec mirum, si sanctæ virginis oratio hominum vicerit malitiam, quæ etiam demones cedere compulsi, & ex obsessis corporibus proci gauit. Præterea multa admodum admirandæ virtutis per Crucis signum, edidit miracula. Credo sane, quia de nocteque Dominicæ passionis & Crucis viute, à Domino gratiam concessam fuisse, ut morbos & infirmitates quaslibet Cruce fugaret.

Porro qua animi prudentia suas informauerit discipulas, quo pietatis amore fouerit, quæ vis orationis explicabit? Primo siquidem docebat illas exclusis animi perturbationibus summa mentis tranquillitate in Dei secretis versari; carnalium propinquorum amore iam non affici: carnisque negatæ rationis impio resistere. De nocte Dæmonum oculis infidis & tentamentis vir licet resistere. Certis huius operi manibus ita incumbere, ut illico ad consilium desiderium per orationis exercitium valerent recedere. Silentium obseruare, verborum leuitatem sedulo vitare: sicque alacres iugiter ac lætæ in suauissimo Christi iugo pura mente & casto corpore ferendo perseverare. Sed & id commodius ut fieret, summa diligentia ac studio prouidit, ut diuini verbi alimonia affluo pascerebantur. Gaudebat enim literatorum hominum, quanquam literarum rudis, doctæ scondionibus, tantaque audiditate diuini verbi præcationi

Crucis quælibet morbos sanat.

Quæ quodlibet morbum sanat.

Libenter audit sacras Dictionum Verborum con-

** Is fuit Gregorius nonnus.* ni intendebat, vt nulla remagis quam doctorum, seramonibus delectari videretur. Cum autem Papa Gregorius * fanciisset, ne quis fratrum ad sacrum virginum monasteria sine sua licentia pergeret, dolens pia mater, sorores, pabulum diuini verbi rarius habituras, nullum non mouit lapidem, vt Pontifex canonem illum à se latum solueret: quò pàne coelestis verbi assiluo saturari possent.

*In fine vite
viris infu-
mitatibus
exerceatur.* Quadraginta iam annis in stadio altissimæ paupertatis eucurricat, cum ecce iam ad brauium supernæ vocationis, præcedente languore multiplici, appropinquabat. Vigore siquidem carnis, acerbissimis penitentiarum doloribus, penitus attrito, posteriora tempora occupauit infirmitas; vt quæ sana ditata fuerat merito operum, infirma diaretur meritis passionum. Cumque ægritudine pondere prægrauata, ad finem festinare videretur, Innocentius quartus, Romanus Pontifex, qui id temporis Lugdunum moram trahebat, illico Christi ancillam & mentis venerandam, & miraculorum gloria claram, inuisere festinauit. Illa quantam ex præsentia vicarij Christi lætitiâ hauserit, quantoque sacris cumulata gradibus, postquam sacris illius manibus benedicti, & ab occultis peccatorum vinculis (manifesta enim non latet) ab omnimentis, argamento est, quod septem deinde & decem diebus, nullo prorsus corporali cibo vsa fuerit. Aderant ei quotidie fratres, cuiusque sexus, cuncti lachrymis infusi, ciebroque gemitu atque singultu piam matrem ex hac vita breui in graturam prosequentes. Cardinalium quoque atque prælatorum frequenti visitatione, vt vere sancta, honorabatur. Cæterum ad se conuersa virgo sanctissima, ac tandem tota mente Deo intenta, suam in agone animam his verbis compellabat: Vade secura, quia bonum habes itineris conductum. Vade, quoniam qui te creauit, sanctificauit, & custodiens te semper, velut mater filiam, tenens amore dilexit. Tu, inquit, Domine benedictus sis, qui me creasti. Et inter hæc aliaque pietatis verba, sancta illa anima ergastio mortalitatis soluta, ad ecclos

Felicissimus accessus eius. tus accessus. sancta illa anima ergastio mortalitatis soluta, ad ecclos

ingressu. Fenus
nam cetera
anarum, atque
sue deportat
primo hono
corpusculum
parauerat, idem
præpararet.
cœtu, celest
ad tumultum
reuerenda mirac
Dæmoniaci
claudi
bus afflicti
moxiores simus,
præteritum qu
amorum & operum

AARTYRVM
quod extat pene
animum Christi
Imperator.

Diocletiano octidie
bus, pridie
tare, Euplius Dra
gere Euangelia, &
vna cum libro
suarum exclamau
mori desin
Cassians, iussit
Quo ingressos,
Maximus, turo
tenere chart
Cassianus autem;

los migravit. Funus fuit ab ipso Pontifice, incredibili hominum caterua cum lachrymis & singula sequen- *Innocen-*
 te, curatum, atque ex monasterio ad sancti Grego- *tus Ponti-*
 rij honorifice deportatum. Qui locus Sancti Francisci *sex eius ce-*
 reliquis primo honoratus fuit: & tunc sanctissimæ *lebrat ex-*
 virginis corpusculum excepit; ut qui viam vitæ vi- *equias.*
 uenti parauerat, idem etiam morienti locum quodam præfagio præpararet. Mox ut pontifex cum sacro Car-
 dinalium cœtu, celebratis exequiis, turba, magno concursu ad tumulum virginis confluenti, locum de-
 dit, veneranda miraculorum testimonia mirifice fal- *Miracula*
 serunt. Daemoniaci quippe liberabantur; cæci illumi- *post obitū.*
 nabantur; claudi curabantur: aliisque multis variis languoribus affligati, diuina virtute sanabantur; quæ, ne proximiores simus, hic singulatim adscribere omit-
 timus: præsertim quod eximia virginis sanctitas, in morum & operum perfectione satis superque elu-
 ceat.

MARTYRIUM S. EVPLII DIACONI.

Tom. 2.

Ex eo quod extat penes, Ill. C. Baron. Passus est cir- *Annal. &*
 ca annum Christi 303. qui fuit Marcell. Papa 7. *in notat.*

Imperator. Diocletian. & Ma-

max. Rom.

xim. 20.

Diocletiano octies, & Maximiano septies Con- *12. Augusti*
 salibus, pridie Idus Augusti, in Catanensium ci-
 uitate, Euplius Diaconus ab exploratoribus inueni-
 legere Euangelia, & Christianos docere, tentus ab il-
 lis, una cum libro productus cum esset extra velum
 secretarij exclamauit; Christianus sum & pro Christi *Euplij con-*
 nomine mori desidero. Audens hæc Caluissianus *fessio.*
 Consularis, iussit Euplium Iudicis Secretarium in-
 gredi. Quo ingressu, quidam ex amicis Caluissiani, no-
 mine Maximus, furore incensus; Non, inquit, decet ta-
 les cum tenere chartas, contra Augustorum edictum.
 Caluissianus autem; Vnde, inquit, hæc tu nobis adducis?

Dd

nun-

*Euphii
codice Eu
angelij le-
git.
Matt. 5. 16.*

nunquid è domo tua? Respondit Euphii, Non habeo domum. Noui hoc Dominus meus Iesus Christus iussit & inde Caluissianus, ut ea clara voce exeret. Tunc Euphii aperto codice legit: *Beati qui persecutionem patiuntur propter iustitiam, quoniam ipsorum est regnum cælorum; & alio loco: Qui uult uenire post me tollat crucem suam, & sequatur me.* Cum hæc & alii legeret, Caluissianus Consularis, Quid, inquit, hæc sibi uoluit? Cui Euphii, Lex est Domini mei, à Iesu Christo filio Dei uia mihi tradita. Tunc Consularis, audite Christi confessione, Tradatur, inquit, tormentibus, interrogetur sub tormentis.

*Torquetur
martyr.*

Nec mora. Martyr Christi pridie idus Augustas tormentis subditur, Caluissiano vigente, ut à Christi confessione resisteret, & mature atrocitatem tormentorum negando redimeret. At Euphii libera manu Crucem frontem consignans, Quod, inquit, semel confisus sum, idem rursus confiteor, Christi animum me esse & certum puras diuinas edocui, cæteris eas prælegere. Caluissianus uero, Et quare, inquit, has lectiones ex edictis Imperatorum nobis non tradidisti? Respondit Euphii, quia a Christianis nefas est eas tradere; ac multo satius est vitam in tormentis abijcere, quam diuina eloquia uobis prodere. In his enim uita consistit æterna: quam ne periream, hanc caducam uelut sibi benter cruciatus subeo. Tunc Caluissianus martyris sermonem interruptens, Qui, inquit, secundum Principum edicta scripturas non tradidit, sed eas populo legit, torquetur.

*Iterum tor-
quetur.*

Cumque torqueretur Euphii, Gratiarum, inquit, tibi ago Christe, custodi me, qui te propter hæc patior. At Caluissianus, Desiste, inquit, ab hac mentis uanitas deos adora, & liberaberis. Et Euphii, Adoro Christum detestor daemonia; fac quod vis, Christianus sum. Hæc diu optaui, fac, inquam, quod vis: addidit a, Christianus sum. Postquam uero diu tormentis exercitus fuisset, neque tamen de inuicta animi fortitudine quidquam remitteret, iussit sunt cessare carnifices; & rursus

Cal-

Caluissianus, M'ferat
po nem, & æ'culu
m & Flum, & Sp
nam, & indue uar
Deos. Pe cent uij
m: Christianus sum
omatus, Sacra fici
ni Sacrificio modo
uaciam non habeo
m.

Tunc Caluissianus
d'ym actus torq
mentis spir tu exu
uast ubi Christe: S
tor Christe. Tand
ad orationem mo
no de triumphum
mitantia rechemen
galicus, sententiam
am, edicta Principi
emantem, nec rel
lebo. Ea sententia
no Evangelium, q
martyr eolum apper
lipas Christianus, e
m, ad locum certan
padio exaltans, Ch
d'ituo repetebat; G
eam perditus ell
mita genibus prolix
gimus Christo actus,
xus ad celos emig
puscius à Chri
matub

Caluſianus, Miſer, inquit, adora deos; Martem cole, Apollinem, & Æſculapum. Reſpondit Euplius; Patrem, & Filium, & Spiritum ſanctum adoro; ſanctam, inquam, & indiuiduam Trinitatem, præter quam non eſt Deus. Perſeant dii, qui non fecerunt cœlum & terram: Chriſtianus ſum. Caluſianus præſectus ira inflammatus, Sacrifica, inquit, ſi viſi liberari. Dixit Euplius; Sacrifico modo Chriſto Deo meipſum; quid ultra faciam non habeo. Fruſtra conaris, Chriſtianus ſum.

Tunc Caluſianus in ſatorem & rabiem conuerſus, *Tertio dire Martem acius torqueri præcepit.* Euplius vero in

tormentis ſpiritu exultans, frequenter in ore habebat; Gratias tibi Chriſte: Succutite Chriſte, te præter hæc paſtor Chriſte. Tandem vero deficientibus viribus; labia ad orationem mouebat, & ſpiritu de Præſecti ty-

ſannide triumphum agebat. Caluſianus ea Martyns *Sententia mortu in Euplium.* conſtantia vehementius exaſperatus, intra velum in-

grediens, ſententiam dictauit; In Euplium Chriſti-

nam, ediſta Principum contemnentiem, deos blaſ-

phemantem, nec reſpiſcentem, gladio animaduerti-

tubeco. Ea ſententia ex tabella ab ipſo præſecto lecta,

illico Euangelium, quocum apprehenſus fuerat, ad

martyris collum appenſum eſt; & præconclamante,

Euplius Chriſtianus, deoram, & Imperatorum inimi-

cus, ad locum certaminis ductus fuit. Euplius vero

gaudio exultans, Chriſto ſine ſine gratias agens, hoc

aſſiduo repetebat; Gratias Chriſto Deo. Cumque ad

locum perductus eſſet, fixis humi magna cum reue-

rentia genibus prolixius orauit; ac poſtremo iterum

gratias Chriſto actis, iugulum præbuit: ac capite ple-

xus ad cœlos emigrauit. Sublatum eſt poſtea cor-

pus eius ad Chriſtiani's, & conditum aro-

matibus, honorifice ſep-

ultum.

Tertio dire Martem acius torqueri præcepit.

Sententia mortu in Euplium.

Appenſo ad collum Euangelio ad mortem trahunt.

Baron. MARTYRIVM S. CASSIANI, BRIXI-
in Not. ensis Episcopi: Ex Aurelio Prudentio; qui eiusdem
Martyr. acta, praelaro conscripsit carmine. Passus videtur
Roman. temporibus Faustini Presby eri & Iouia Bri-
& 2 Tom. xienfis Diaconi Anno Domini 122.
Annal. sub Hadriano Impe-
 rator.

19. Augusti Cassianus Brixienfis antistes, cum è sede sua pul-
 sus, Romam iter institueret, Imolam veniens,
Imbuit Imo visum est ibidem sedem figere: ac teneros puerorum
la teneros animos literis ac disciplinis imbueret. Cum vero eod-
pueros lipo- dem tempore tempestas persecutionis vehementer
ris & disci- lætaret, & Christi cultores ad Iudicis tribunalia vbi-
plinæ. que abriperet, fuit & B. Cassianus in medium produ-
 ctus: quod impia sacra cum persecutoribus colere
 recusasset. A quo cum esset quaeritum, quid artis aut
 officij exerceret, responsum est, quod pueros & mori-
 bus & literis erudiret. Tunc persecutor, quem spreue-
 rat, præcipiti animi furore accensus, tradidit eum pue-
Traditur ris, quos castigando in se exasperauerat, duis excar-
pueris S. nificandum supplicijs; quamuis siquidem vilia sint
Episcopus scientiæ bona, dura tamen semper solent esse infan-
excarnifi- tiæ, quæ in primis ab omni labore & molestia abhor-
candus. ret.

Igitur Cassianus vestibus spoliatus, & manibus post
 tergum adestime reuinctis, agmini puerorum styis
 armato lanandus statuitur; vbi acrores à magistro
 poenas expectent, qui ægrius illius disciplinas antea
 pertulerant. Itaque in faciem & ad caput magistri,
 tabuæ & buxa cerata franguntur, & præcutis styliis
 confessor Christi nunc foecur, nunc excutur; & aliis
 summa vulnera, aliis altiora figentibus, dum leuiores
 manus grauiores sunt, morte data, humili confessor
 voce precabatur, vt essent viribus fortiores, & annos
 virtute transcendere; vt ætatis infirmitatem supple-
 ret

scias crudelitas
 polueret. Sed il
 hic magistri sui vu
 neas notitiae, & fer
 di. Duriore redd
 te distinctiōnem. a
 tem p us Deus Ma
 ceteris vincula dissolu
 ego s effluus, pi
 cat.

MARTYRIVM
 quo coronatus
 nian. & Gal. Imp
 P. Laurent

Hippolytus cum
 pas, eximia cum
 duante Iustino P
 am suam reuel
 quos & ancill s com
 tentia accumbere vel
 amicus, victu
 Qu à Tyranno
 ponem prohibebatur
 A Hippolytus cor
 mea t, Christianus su
 frequenter repet
 pmo os eius lapid
 bus cadi, ac hab
 tota. Memor esto d
 tua: vt v. uas. Cu
 coram me milite
 Va et anasomiso M
 viomnes eius facul
 mo eius familiam

NI, BRINI-
tio; qu' eiusdem
P. Passus videtur
& Iouita Bri-
oni 122.

um e sede sua pul-
lucolam veniens,
tenores puerorum
Cam vero co-
ons vehementer
tis te bona a vbi-
in medicum produ-
ecutoribus colere
am, quid dres aut
loque os & mori-
or, quem sperare.
traditum pue-
rar, d is exeat
dem vbi sine
e con cili- iafan-
a olecta abhor-
s, & manibus nost
puerorum. P'is
ores a magnitudo
de: pas antea
cepit magistri,
p'zaccus sy is
ecatur, & a iis
us dum leu ores
formali confessor
ores, & an nos
mutatem suppe-
ret

ret saeva crudelitas : & se velocitas amaritudine mor-
tis ab olueret. Sed illi non contenti sola feritate torto-
nis, sic magistri sui vuneribus iludebant; Tu armasti
manus nostras, & ferrum hoc, quod gerimus, tu do-
nasti. Duriores reddimus, quam sensimus, p'agas : &
in te distractionem, accepta libertate, puo mus. Tan-
dem p us Deus Martyris sui tormenta miseratus,
mortis vincula dissoluit : & per vcnas totius corporis
sanguis effusus, piam animam Creatori suo red-
dunt.

Innumeris
vulneri-
bus cor fos-
sus tandem
vita sun-
gitur.

MARTYRIUM S. HIPPOLYTI MIL- C Baron.
lis, quo coronatus est Anno Saluatoris 261. Vale- 2. Tom.
rian. & Gal. Imp. 7. Ex his quae extant apud V. Annal. &
P. Laurentium Surium in vita S. Mart.
Laurentij. Rom.

13 August.

Hippolytus cum sacratissimum S. Laurentij cor- Olim in
pus, eximia cum pietate, multisque lachrymis, Ecclesia,
adiuvante luttino Presbytero sepulturae manasset, urgente
domum suam reuersus, alata secum alaris mysteria persecutio-
seruis & ancillis communicauit; cumque strata iam ne, non
mensa accumbere vellet, subito militum insidiis el- tantum
cumuenus, vinctus catenis ad Imperatorem ductus Clericis,
est. Qu à Tyranno i. co veste, quae Christianam reli- sed & Lai-
gionem profitebatur, expoliatus, diis sacrificare iussus cis conces-
est A Hippolytus constans deorum contemptor, Ego, sum fuit
inquit, Christianus sum : nec diis sacrifico. Eo respon- Euchari-
so frequenter repetito, vehementer irritatus Tyrannus, stiam do-
p' mo os eius lapidibus contundi, deinde extensum mum de-
fustibus caedi, ac habitum militari indui mandauit, di- ferre, ut
cens; Memor esto dignitatis tuae, & fructe militia pri patet Tom.
stina : vt viuas. Cui martyr; Militia mea haec est, vt 1. Annal.
constanter me militem Christianum declarem. Tunc Ecclesiast.
Valerianus omisso Martyre, domum eius contendit, C. Baronij
vt omnes eius facultates diriperet. Inuenit vero in do Anno Chri
mo eius familiam Christianae precatiori intentam, sibi 37.

Dd 3 & in

*Concordia
martyrii.*

*Familia
Hippolyti
gladio ca-
ditur.*

*Hippolyti
martyrii.*

*Irenaeus in
signis Chri-
stianis.*

*S. Concor-
dia corpus
inuenitur
ab Irenaeo.*

& in ea Hippolyti ipsius Nutricem, Concordiam no-
mine; quam furore praecipiti plumbatis caedi voluit
donec spiritum exhalaret. Inde nihil ab infesto furor
remittebat, Hippolytum cum promissis sexus familiae
decem & nouem, extra muros portae Tyburinae educi
praecipit. Et illi quidem capitibus caesi, praeterea mar-
tyrii palmam consecuti sunt. Hippolytus vero pedibus
ad colla indomitorum equorum ligatus, perque car-
duos & tribulos raptatus, glorioso fine ad Dominum
migravit. Corpora eorum in campo iuxta Nymphae-
um relata, ad latus agri Verani, à lustino presbytero nocte
calem, ibidem sepulta sunt.

Porro corpus beatæ Concordiae Iustinus nullo mo-
do inuenire quibat; quæ res incredibilem animum eius
dolorem inarcebat, conabaturque assidua lachryma-
rum & precum vi, à Domino, & suum reliquarum the-
saurum obtinere; neque fuit optato frustratus desi-
derio. Tertio enim decimo die à beat. Hippolyti passione,
Porphyrus miles ad Irenaeum venit, capite iocundatus, vi-
auro, argento, & gemmis, quæ in vestibus beatæ Mar-
tyris recondita existimabat, potiretur. Nuntiabat is
corpus Concordiae in cloacam praecipitatum esse, mul-
tisque obtestationibus auaritiæ cupiditate occæcatus,
Irenaeum rogabat, ut corpus inquireret, & thesauros
secum participaret. Erat enim Irenaeus homo ab ecclæ
conditionis, & qui vili eiusmodi ministerio victitabat;
sed insigniter probus, & occulte Christianæ religioni
ac pietati vehementer deditus. Is igitur, spectante Por-
phyrio, noctu magno cum labore corpus Martyris de
cloaca eruit, mundum adeo & immaculatum, ut haud
mediocrem admirationem eis adferret. Cumque Por-
phyrius auri gemmarumque valde cupidus, vestes ex-
cureteret, & singula loca indagaret, nec tamén quidquam
reperiret, æger admodum animi abiit, & extraxitum de
cloaca per Irenaeum Martyris corpus nunciauit. Porro
Irenaeus, accito ad se Abundio viro cum primis Christiano,
corpus B. Martyris ad Iustinum detulit, qui suis pueris

Concordiam
militaris erui vo-
lunt, ab infido furore
militum erui famo-
rum Tyburtinæ duci
militum prædram mar-
tyris reuocet bes-
tias, perque cari-
tatem ad Dominum
iuxta Nympham
presbytero nece-

ritus nullo mo-
do em am mo eus
allineat lachryma
me quoniam he-
rethosus dicitur
Hippolytus passio-
nem persequens, ut
est, cum dicitur Ma-
rtur. Nunc ab eis
propterea esse, nullo
modo et odore aut
erit, & thesauros
a us homo ab ecclia
perit, & abbat
inuit anaret, on-
kur, spectante Por-
corpus Maritus &
acula um, v. nau-
ret. Crumque Por-
upit us, vestes ex-
tamen quædquan-
te, & extractum è
nunciau i. Porro
imprimis Christi-
ana, qui iustis me

gan lio lachrym sapad Hippolytum cæterosque ho-
nor fice sepellit.

A tera vero d e, Valerianus comprehensus Irenæum
& Abundum, viuos in cœca n demergit, 7 Cal.
Septembria Eorum corpora Iustinus presbyter in se ex-
tracta sepulture manau iuxta corpus B. Laurentij in
agro Verano, 27. die à passione sanctorum supradicto-
rum. Eodem tempo e Valerianus in amphiteatro su-
nestas martyrum cædes exhiberi iussit, multorumque
animos terrore compleuit. Quo tempore Tryphonia
Dei quondam vxor, occulta d. sp. ritui gratia impul-
sa, & lumine veritatis mirabiliter illustrata, ad Iustinum
cum Cyrilla filia abiit, ab eo que celesti auacro san-
ctissime illustrata, septimo post die inter verba orationis
beatam Deo spiritum tradidit; cuius corpus Iustinus
presbyter in c. ypta iuxta S. Hippolytum sepeliuit.

Porro milites sex & quadraginta, exemplo Trypho-
niæ & Cyrillæ permoti, ad B. Iustinum cum vxoribus
& liberos venerunt, prostratique ad eius pedes, nomina
sua Christo dedere; quos deinde Dionysius, qui Sixto
Pontifici substitutus & à Maximo Ostensi episcopo
consecratus fuerat, baptisate intravit. His auditis,
Claudius princeps, Cyrillam Dei filiam & milites
comprehendi, & vitimo affici supplicio præcepit. Et
quidem Cyrilla capite plexa glorioso certamine oc-
cubuit: corpusque à beato Iustino iuxta matrem se-
pultum fuit. Milites vero ab exercitu extra muros por-
te Salariæ in ciuitatem Figlinam ducti, eodem sine
cum aliis centum & viginti martyrij coronam adepti
sunt; inter quos fuere quatuor milites Christi, excessu
animo & magna virtute præditi, Theodosius, Lucius,
Marcus & Petrus; qui vt viderunt armatos ad se veni-
re milites, alacritate incredibili obuiam illis proccesse-

re, vt cæteris nonnihil trepidantibus pro Chri-
sto moriendi animum ad-
derent.

Irenæi &
Abundij
martyrii.
Tryphonia
festum 18.
Octobris ca-
lebratur.
Cyrilla ve-
ro 28. Octo-
bris vi pa-
tet in Not.
C. Baron.
ad notat.
Martyr.
Roman.

Cyrilla De-
cij filia
martyrio
coronatur.
Item mili-
tes sex &
quadragin-
ta cum a-
liis 120.

Tiburtij certamen habet Lector tomo I. in vita S. Sebastiani.

C. Baron. **VITA S. RADEGYNDIS FRANCO-**
 7. Tom. **rum Regina; Ex ea qua est per Fortunatum**
Annal. & **episcopum. Migravit e corpore**
in notat.
Martyr. **Anno Domini 590.**
Roman.

BEATISSIMA Radegundis, ex Turinga regio-
 ne oriunda, auctore Rege Basilio, patruo Hermine-
 fredo, patre Rege Berchario nata fuit. Quae cum in
 domo paterna teneretur adhuc aetate, prout Barbarorum
 ferunt mores, imbueretur, regione illa Francorum
 victoria vastata, fuit in captivitate abducta. Cum-
 que forma esset eximia, victores inter se Reges con-
 tendebant, cui tam pulchra tamque amabilis cederet
 praeda. Cessit tandem in sortem praecelsi Regis Clota-
 rij, ductaque in Viromandensem, Athesas in illa re-
 gia, nutriendi causa custodiibus est deputata. Ibi puella
 inter quotidiana opera animum praecclare erudit, o-
 mnique abiecta barbarie, tantum Domino est illustra-
 ta beneficiis, vitam etiam pro illius nominis gloria
 inter tormenta profundero cuperet. Interea piis operi-
 bus ac praecipue humilitatis officiis sedulo incumben-
 bat, animumque ad omnem sanctitatis rationem, do-
 mesticorum nihil verita persecutiones, miserie com-
 ponebat. Quod multis Rex ipse Clotarius virginis mo-
 ribus & animi candore delectatus, praeparat s expensis,
 coniugem eam sibi stabili matrimonij sedere iungere
 statuit. At illa gloriam mundi fugiens, nocte cum pau-
 cis e ipsa est. Deinde Rex cum eam Successionis direxis-
 set, ut Reginam eligeret, rursus fuga sibi consulit, ne
 quo modo regali pompa saeculo crederet. Sed cui divi-
 nitus etiam gloria humana destinata erat, tandem teneno-
 lrim-

Clotarius
Rex eam
conjugem
petit.
Illam fugit.
Clotarius
Rex eam
ducit uxore
rem.

Principi ita coniuncta est, ut tamen à caelesti nequaquam separaretur. Iuncta igitur Principi, prima illi cura fuit, ne animus pulvere mundanæ gloriæ aspergeretur: neue Creatoris sui oblitus paulatim per abrupta vitiorum in tartara laberetur. Itaque facultates suas omnes, & quidquid tributorum nomine accipiebat, pauperibus repartuit.

Bonignitas eius in pauperes.

Archeias domum intruxit, in qua congregatis egenis, foeminas suis ipsa manibus in thermis lauabat; morborum putredines curabat; vitiorum capita diluebant: ac postremo lotis omnibus potiones salubres ministrabat. Sic deuota foemina, nata & nupta Regina, palatij domina, pauperibus seruebat ancilla. Porro inter regales epulas occultè faba vel lenticula vicebatur, precæsq; horarias tempore soluebat suo; prorsus ut non raro, (quando prolixior mensa eam retardabat) simu'ata corporis necessitate, è conuiuio se subduceret, ut debitum Deo redderet. Nocturno item tempore, ne animus Deo intentus carnali voluprate frangeretur, bona Principis venia surgebat, & egressa cubiculo, humi se abiecit; intentaq; supplicatione, corporis sui oblita, tam diu rebus inhærebat caelestibus, donec carne planè præmortua, vix foco vel lectulo resici posset. Omnibus Quadragesimæ diebus, sub veste regia duro terebat carnem cilicio: precibus & sacræ scripturæ delicijs in Christo abundè se reficiebat. Totum illius studium erat vel in pauperibus nutriendis, vel in precibus pro sua suorumq; salute Deo offerendis. Vnde Regis ministri non reginā, sed iugalem monacham cum habere dicebant, & frequenter odio sane in quo animum illius in sanctissimam coniugem incendebant. Sed illa partim mariti offensam leniens, partim rixas à coniuge illatas modèstè tolerans, cunctas difficultates insigni constantia superabat.

Humilitas eius.

Abstinetia eius.

Pietas egregia.

Domat Cilicio carnem Regina.

Ridetur à Regis ministris.

Iam vero in redimendis captiuis quanta fuerit illius sollicitudo, quis pro dignitate explicare poterit? Si enim quis à Rege victimo adiudicatus esset supplicio,

D d 5

san-

Miserico-
dia eius
erga ca-
ptiuos.

Frater eius
innocenter
occiditur.

1. Cor. 7.

Induit se
Regina ha-
bitum mo-
nastico.

Fit mona-
cha ex Re-
gina, &
consecra-
tur dia-
cona.

Studium
charitatis
eius erga
proximos
sane admi-
randum.

sanctissima Regina mortis quasi doloribus oppressa deficiebat animo, & nunc proceres sollicitabat, ut pro reo apud Regem intercederent, nunc Regem ipsum blandimentis mulebat, ut reo veniam tribueret. Hic signatur sanctissimis occupata actibus, cum insuper miraculis clarescere inciperet, frater eius (incertum quo casu vel qua de causa) innocenter neci datur, forte ut Regina ad maiorem sanctitatem ijs stimulis proueheretur. A Rege igitur directa, Nouiomum ad beatum venit Medardum: orat, supplicat; instat & vrgit, ut ipsam mutata veste Domino consecreret. Sed Medardus memor dicentis Apostoli, si qua ligata sit coniugi, ne quariat id solui; distulit Regnam sacro contegere habitu: & à maritali complexu, Domino consecrare. Interea proceres cognito Reginae proposito, beato vromnantur, & vi ab altari auellunt, tunc Regi coniunctam sacro tegat velamine, & Regnam Principi subducere precamur. At Regina solius Christi inflammata amore, intrat in secretarium, ut vocant, & monachali induta habitu, rursus procedit ad altare, & beaustimum Medardum his verbis alloquitur: Tu si me consecrare distuleris, plusquam hominem quam Deum in re tam salutari timueris, neglecti officij poenas profecto laes, & nihilominus à mundanis vanitatibus ad Christi castra transibo. Quo ille concussus tonitruo, illico manu superposita, diaconam eam consecrauit.

Mox indumento nobili abiecto, & rebus omnibus inestimabilis precii cum gemmis ante altare Deo oblatis, horrido seculo induit, ac velamen à Medardo suscipit, vtriusque poenitentiae labores aggreditur: ad eodè ut tempore susceptae religionis, praeter legumina & olera, in cibum nihil admiserit. Sed haec exigua sunt, si cum studio charitatis, (in quo perfectio legis consistit) conferantur. Nam praeter quotipiam mensam, quae maximam pauperum multitudinem excipiebat, qualis berquinta feria & sabbato, parato balneo morbidos & calamitosos fouebat, nec quic-

nequam puri entia
suis ipsi manib
debat; & extra e
que omnis deniq
biquadam monu
ibat. Hinc est uet
ceterum non abas
has languidus & co
batur postremo cu
pae dimittebat. Ne
diormatos excipie
pys lotas manibus
ta, ut uti mcha
musa a mppa
u re, quae tota m
bus depurabat.

At vero Rex, p
consilij, statuit cau
bus (videlicet h
dignitatis splendore
loquillino Christi
que maritalis fab
que pietibus in re
cunem trinit; Ch
lady, marum vnu
ingenerat, quae
a p exas. Praeter
lux, itaque p et
Rexa inuandis ill
pions in clam
gammis licent
etis pro exibus
tem faceret, quan
quatuor vehimen
gum a flus or
et uia pedes
SM. deni huius
t. Radegunde v

bus oppressa
 pectebat, vapo
 Regem ipsum
 tribueret.
 us, cum interper
 es (incentum
 pter neci datur
 tem ijs sumus
 Nouiomam ad
 rat, insat & vi
 consecrer. Sed
 si qua legat sit
 Reg nam iero
 exu, Domino
 Reg ne propo
 tant aut iust. e
 amine, & Re
 At Regina folius
 secretarium, re
 rursus procedit
 n s verbis alio
 u. q. hominem
 rs, neglecti of
 pus à mundanis
 Quo ne cou
 , diaconam c
 rebus omnibus
 atate Deo ob
 en à Medardo
 ag. ratur ad
 atur regimen
 ed huc ex quia
 o perfectio le
 etate uotibam
 multi tudinem
 bbato, para
 fovebat, nec
 que

quicquam puri cuncta fastidians membra, cutis putre
 nes suis ipsa manibus tergebat; capita scabie exesa
 pectebat; vicia cicatricum superfuso oleo munebat;
 atque omnia denique morborum contagia, incredi
 bili quadam incontinentia, saurum medeam ne cu
 rabat. Hinc instructo opario conuulso, lingula a
 critter ministrabat; inualid s manus pariter & os terge
 bat; languidis & caecis e hos cum cecum eam porrege
 bat; ac postremo cunctos lauto mastians conuulso n
 pace dimittebat. Nec in notu a ac sedulitate repa
 deformatos exipiscibus cula flegebat; maculas pro
 prijs lotas manibus luteo tergebat, vicia pectus
 vnguentis linteis ne recedentibus amant & vestimen
 ta munda suppetabat. Nec curam erat cui, in
 bus depuraretur.

At vero Rex, prauis procerum suorum instigatus
 consilijis, statuit eam ab illa vitæ austeritate & à totius
 bus (ut dicebant) monachalibus, ad pristinum regæ
 dignitatis splendorem reuocare. Tunc illa, ne ab illo
 suauissimo Christi complexu aucleretur, rursus
 que maritalis subire cogeretur dolores, dies noctes
 que precibus iuauit, & angelis multo durioribus
 carnem triuit; Christi nomen supplex cum ingenti
 lachrymarum vi implorans, ne terreno Regi iterum
 iungeretur, quæ n Regis celestis iam admissa esset
 arripex. Præterea Pictavis sibi monasterium con
 struxit, eaque pietatis & religionis opera præstitit, ut
 Rex admirandis illius operibus tandem superatus, ac
 prioris in illam oij penitudine ductus, se indi
 gum iudicauerit, qui deinde sanctissimæ illius mu
 lieris amplexibus frateretur. Atque ut omnibus testa
 tum faceret, quantæ eam veneratione prosequeretur,
 quatenus vehementer præca illorum consilia, qui Re
 gem in studio religionis impedire conabantur, dete
 stare iussit, pedes S. Germani Parisiensis episcopi ante
 S. M. Anni limina palam se prostravit, orans ut à bea Rex Glo.
 t. Radegunde veniam illi pederet, quo orationum carini
 & me.

*Tristae
 leprosus
 humanif
 sine.*

*Pictavis
 construxit
 monasteri
 um.*

*En quanti
 Rex Glo.*

*post
multas
persecutio-
nes eam
fecerit.
Ingressur
monasteri-
um suum.*

*Subdit se
al' eius
voluntati
et regimi-
ni
Admiran-
da eius
humilitas.*

*Dixit se ipsa
affligit et
ad martiri-
um exercet.*

*Miracula
ab ea ad-
huc in vi-
vis patra-
ta.*

& meritum eius particeps fieret, regnumq. felicius ad amara saetiem administraret.

Igitur Regina cunctis, quas inimicus tendebat, liberata infidijs, monasterium suum, magna puellarum sequente caterua, ingressa est: ut praeclariora adhuc perfectionis ornamenta sibi compararet. Et quidem ut Christo sponso suo tota mentis virtute inhaereret, ex universo sacratum virginum numero, quam ceteris praestantior emegit, ac summa cum potestate omnibus praesse voluit, cui se suae omnia ita subdit, ut nihil sibi reseruaret. Ibi tum videre licebat nobilissimam reginam, viliissimam quaeq. culinae officina sedulo subire, & omnia, quae supra recondimus, charitatis munera exhibere, adeoque sui abiectione & contemptu gaudere, ut cunctae tantam illius humilitatem vehementer obstupescerent.

Nec ijs humilitatis contenta officiis, seipsam quotidie Domino immolabat: martyrijq. accensa ardore, delicatam carnem incredibili cruciatu affligebat. Diebus Quadragesimae, tres circulos ferreos collo vel brachijs cum innexisset, rotidemq. catenis corpusculum suum stricte us alligasset, tenera caro paulatim supercrelescens, durum ferrum sub cute recondidit, prorsus ut non nisi medica manu, nec sine sanguine copioso, inde euelli possent. Praeterea & lamina aurichalcea vehementer ignita, carum saepe us concremabat, ut animum ad martyrij labores vehementius accenderet, ac in rebus leuionibus periculum faceret, num gratia Christi aduata, aerius martyrij certamen, si opus esset, sustinere posset. Haec autem omnia cum elanculum perageret, & in cordis penetrati, admirandae sanctitatis moueretur opera, virtus miraculorum, quae se undique prodebat, eadem occulta esse non patiebatur. Nam & daemones ad conspectum eius sanabantur, morbi & languores fugiebant, caecitates oculorum pellebantur, mortua fuit excitata: denique homines scelerati, peccatorumq. tenebris occaecati illius intercessione & meritis, caelesti luminis quod est pra-

220.

missimum & co-
tur. Quod multis
nates, rex x iusto
& Chri. graua & n
nupte in x um em
p. r. Apostolicus
ante hunc tempo
ca. Maria honor
memoratis mirabili
tulum.

re ea quae est apud
inter infra, tempor
floruit Anno Chri
ent. Imperato

Bata Athanasia
Dona est, parentu
licam rase timent
ta possidebant. Por
u tempore Placitu
decederet, & sola
valde splendidam a
uq. ex eo iam om
cepit. Verum cur
tutionem se conse
antiam adhibentes
sa decem solos dies
transit, viro eius in
interumpentes gl
am multum tempo
dem iam secum ip
itam vitam mente
eam repente pro

stantissimum & cognitione vitæ æternæ illustrabantur. Quod multis & tot tantæq. peream coruscabant virtutes, ut & iusto sermone explicari queant. Itaq. & Christi gratia & miraculis plena; Idibus Augusti de corpore in cæum emigravit; cuius venerabile corpus, ut Apostolicus Gregorius, Antistes Turonensis, abente tunc temporis Praefatus Episcopo, in Basilica S. Marci honorifice sepulturæ mandavit; præmemoratis mirabilibus signis iam ab obitu æque gloriosum.

VITA S. ATHANASIAE ABBATISSAE; *C. Baron. in Not. Martyrol. Roman.*
ex ea quæ est apud V. P. Laurent. Sur. Claruit, ut patet infra, temporibus S. Iohannis Anachoreta: qui floruit Anno Christi 842. &c. sub Michaeli Orient. Imperatore, iuxta Tom. 9. Annal.

C. Baronii.

Beata Athanasia, patre Niceta, matre vero Irene orta est; parentibus sane genere præstantibus, & Deum valde timentibus; qui domum in Insula Ægina possidebant. Porro cum esset annorum septem, biennio tempore Psalterium edidicit; deinde eum quadam die sederet, & sola telam texeret, vidit stellam quandam valde splendidam ad suum usque pectus descendere; atq. ex eo iam omnino vitæ huius vanitatem odisse cepit. Verum cum proposuisset ad monasticam institutionem se conferre, eius parentes multam ei violentiam adhibentes, eam viro collocarunt; cum quo sexdecim solos dies habitavit, ac repente vidua remansit, viro eius in prælio contra Nautissios barbaros illuc erumpentes gladio interfecto. Sed & interea, illic erumpentes gladio interfecto. Sed & interea, tantum eum multum temporis præterijisset, & Athanasia quidem iam secum ipsa decerneret, & omnino ad monasticam vitam mentem dirigeret, Regale quoddam Edictum repente prolatum est, ut mulieres, quæ nuptæ non efficitur.

*Compelli-
tur ad se-
cundas
nuptias.*

*Persuadet
marito,
ut fiat mo-
nachus.*

*Collectis
nonnullis
mulieri-
bus, & i.
psa ton-
sur, & fit
monacha.*

*Crudis o-
leribus ple-
numque
victuat.*

non erant, seu viduæ, ijs viris, qui essent ex natione, collocarentur. Ex eo igitur factum est, ut Athanasia non antea monasterium tam egredi posset, quam eius parentes eam ad alterum virum ducendum impulerunt. Quæ res quamvis facta sit, tamen, ut conficeretur atque propriam salutem curabat, Psalmorum canere, & in ecclesiis non bus diligere vacans; omnes etiam monachos, qui undique peregre veniebant, benigne ac perbene non & vitæ, p. pills, & orationibus, non quibus abun- de iup. nans. Adco vero, & coniugis suo p. filii quinquaginta annos ætatis, ut ad laceram monachorum institutionem se conferret, perthasit. In qua cum se sancte esset versatus, & in ea excellenti sit persequendo in Domno.

Igitur beatissima femina, l. bertatis i. epus n. a. c. t. a, cū & alias mulieres valde religiofas inuenisset, illis concordiam animo adhaerens, quam primum ex huius mundi confusione se remouit. Cumque omnia, quæ possidebat, pauperibus distribuisset, una cum moribus & mundi habitum mutauit. Itaque cum quicquam vitam ducere cœpisset, cuiusdam viri sancti & virtute præditi adhortatione, qui & castotondit, post tres annos Athanasia earum mulierum principatum quoque inuicta suscepit. Neque enim vquam passæ est ab aliqua earum mulierum, quæ cum ipsa erant, ministerium sibi præberi, quemadmodum, quæ cum ea vixerant, post sanctum eius obitum, omnes illius religionis homines de ea rectiores fecerunt. Cum etiam abstinentia multum valeret, paululum panis & aquæ post nona horæ tempus gustabat, caesio & pilce omnino abstinens, quæ in solo die festo Paschæ, Deo gratias agens, gustare solita erat. Sanctæ quoque Quadragesimæ diebus post bidentium sumens cibum, crudis tantum oleis coniecta erat; in illis sanctis diebus omnino potum non gustans. Porro eius stratum ex magnis lapidibus compositum, parua quadam & aspera veste desuper tegebatur: cuius etiam lachrymarum in Psalmis canendis, tum in precibus

ad

ad Deum mittendis, castos & assidue. Clam. v. d. filis lachrymarum. Sine ex quo d. c. m. p. s. t. est etiam e. m. monibus p. z. e. l. l. e. n. e. t. neque e. u. t. u. m. t. u. d. i. u. o. p. r. o. f. e. c. t. a. m. u. d. i. e. t. d. i. a. b. o. l. e. a. t. e. n. e. q. u. a. t. u. o. r. a. n. n. i. p. a. t. e. r. e. m. p. e. r. s. u. a. s. i. t. v. t. e. n. t. & ad p. r. i. u. a. t. u. m. z. a. e. n. t. A. d. i. e. n. t. o. t. i. s. s. i. m. u. m. M. a. t. t. h. i. a. m. a. u. m. & e. o. r. u. m. q. u. i. e. l. i. p. h. r. a. s. i. d. e. m. T. u. r. e. m. (n. q. u. i. t.) & e. a. n. i. m. u. l. d. e. l. a. u. d. a. b. i. e. p. o. p. u. l. i. e. r. e. c. i. t. a. t. o. n. e. a. s. s. i. d. e. d. u. r. s. i. m. a. z. v. i. t. a. l. e. g. a. u. t. e. m. v. o. s. n. o. c. u. m. e. c. e. t. v. e. r. a. n. t. e. s. b. e. n. e. c. o. n. i. o. s. a. n. c. t. u. m. P. r. o. t. o. i. a. t. u. m. r. e. t. o. s. t. a. t. e. s. t. a. t. u. s. a. u. t. u. m. e. i. u. s. b. a. t. i. l. l. e. m. a. l. i. e. t. e. s. l. e. x. t. e. r. a. n. a. e. u. a. m. f. e. a. u. t. D. e. i. G. e. n. i. t. r. i. c. e. N. i. c. o. l. a. i. i. l. l. i. u. s. d. i. u. i. n. i. p. o. s. t. u. l. a. n. t. e. p. r. o. f. e. c. t. a. m. m. o. n. a. s. t. e. r. i. o. s. e. x. m. o. a. l. l. e. f. e. r. e. n. s. B. x. u. l. i. n. D. e. u. m. p. e. p. e. u. i. t. I. t. a. q. u. e. n. i. s. t. i. s. q. u. e. e. u. a. m. i. n. i. s. t. a. t. r. a. d. e. u. m. c. o. s. m. u. s. Q. u. e. e. u. i. t. & ad e. l. i. s. e. t. e. t.

lenter radere,
et ad hanc
pele quam e-

pendam impu-
tamen, ut con-
Palmorum can-
tatione omnes
vererentur, be-
pulis, & omni-
Adde vero, &
Etiā, ut co-
pouderet. per-
tatur, & ne ex-

epos nuda, cū
in illis, uti con-
ex huius mona-
stio omnia, que
vra cum mo-
taque cum qui-
nisi sancti &
& eastotoni-
erem pro pa-
trem vequam
que cum ipsa
nemadmodum,
ob tunc, om-
erit ores fecerūt
et, post alium
g. in bono, calco-
lo die fisco Pa-
a erat. Sancte
leum tumens
ra erat; in illa
ans Porro co-
pulum, parua
ut: et usquam
in pectus
ad

ad Deum mittendis, ita profundeabantur copiosè, ut Patitur
sanctos & assidue Christum spectantes oculos nun- multa
quam vid. fies iachrymarum expectes. aduersa.

Sane ex quo die monasticam vitam semina illa in-
gressa est, etiam cum multas arumnas pateretur, &
tororibus præfesset, nul inquam increpationem adhi-
bit, neque contumeliosum aliquid ex eius ore ho-
nestissimo profectum est, præsertim cum etiam sapius
audiret, diabolica tentatione illa omnia se facere. Iam
quatuor anni præterierant, cum ecce ijs, quæ cum illa
erant, persuasit, ut è loco, in quo manebant, exurge-
rent; & ad priuatum & omnino remotum moniè se-
cederent. Adierunt autem virum quendam Dei aman-
tissimum Matthiam nomine, Presbyterij honore deco-
ratum, & eorum, qui se in vita monastica exercebāt, o-
uili præfidelem. Tum ille ad B. Athanasium, Teum qui-
dem (inquit) & carum, quæ tecum sunt, bonum est, &
valde laudabile propositum; sed quoniam vos video i-
ta exercitatione affligas, ut infirmissimæ sis, moneo,
ne durissimæ vitæ legibus vos ipsas tradatis; perducam
autem vos in locum quendam, in quo poterit sita, ut
deceat, verantes, bene vobis ipsis consulere. Erat in lo-
co illo sanctum Protomartyris Stephani templum, in
gloria, tum vetustate clarissimum. Beatus igitur ille
Matthias, nutu eius Episcopi, qui regioni præfide-
bat, illic mulieres illas collocavit.

Etiā ma-
iora molit-
tur, sed
modum ei
ponitur à
quodam
sancto
Presbyte-
ro.

Quin etiam prope templum illud Protomartyris
Stephani alia etiam tria templa beata Anastasia dedi-
ficauit, Dei Genitricis Mariæ, Ioannis Præcursoris, &
Nicolai illius diuini præconis. Sed postea, neccsitate
postulante, profecta fuit ad urbem Regiam, vbi & in
monasterio sex morata est annos. Quod tandem mo-
leste ferens, Exul, inquit, facta sum è templo illius, quæ
Deum peperit. Itaque cum diuina visio illi oblata esset,
ausa est ijs, quæ cum illa versabantur, dicere; Tempus
iam instat, ut ad eum locum abeamus, vbi olim se-
debamus. Quæ cum dixisset, ex urbe illa Regia migra-
uit, & ad æsideratum locum cepit, qui vocatur

Cogitur
migrare
Constantinopolim.

Tim a;

*Obdormit
in Domi-
no.*

Timia; nomine ab honore deducto, quod & à quodam perspicacissimo viro ac patre, multis annis antea præiustum fuerat. Hic, quem dixi, Iohannitus scilicet ille fuit laudatus; cuius gloria per totum orbem terrarum celebratur. Quo cum beata mulier peruenisset, & paucos quodam dies illic vixisset, morbo correpta, cum dies festus adesset, Dei Genitricis Assumptio, in pace dormiuit, ac requieuit, miraculis valde corusca: Demoniacorum quippe, Hydropicorum, aliorumque calamitosorum curationibus.

*C. Baron.
8. Tom.
Annal.*

VITA S. VVERENFRIDI; QUI FUIT EX viris Apostolicis missis ex Anglia, ad conuertendos Hollandos, Frisones, Geldrenses, Saxones, &c. Ex ea quæ est apud V.P. Laurentium Surium. Claruit

Anno Salutis 697. Sergii Pape

10. &c.

*14 Aug.
* VVil-
brordus.
Patria
eius.*

TEMPore quo * VVilbrordus, spectata religione ac pietate ac sanctitate vir, ex Anglia ad Francorum n, Frisonumque gentem Christo sub iugam profectus est, VVerenfridus, qui isdem in paribus Anglorum oriundus exiit, non solum exemplis sed & vestigiis præclare eum secutus est. Patria namque & parentibus Christi amore relictis, indiuiduum se illi comitem in gloria & ignominia constanter prebuit: & animas non paucas sanctæ prædicationis officio, Christo lucificauit. Postquam enim VVilbrordus primus omnium. Ultraiceti antistes designatus fuit, VVerenfridus auctoritate eius quæ iam illius D'cecesis loca, quæ Elste vocant, & VVesteruoert, verbo & doctrina regenda suscepit, vberesque adeo animarum fructus Deo breui retulit, ut tota diocesis, quæ ad illud usque tempus nefanda demoniorum superstitione conficta erat, vesanis gentium ritibus ac detestabili inanum Deorum cultu subiato, sanctissima Christi sacra suscepit, seque totam, vni Christi famulo

*VVilbrordus pri-
mus Ultra-
iceti Episc.
In Elste
VVeren-
fridus
predicat.*

quo VVerenfrido
reus p'p'is imbuti
tas non verbo ta
ne efficit, quæ g
stac in olite virtut
at non nem, sed a
ulera meo, q
tamen a nec requ
m an natum meli
rationis immuni
VVerenfridus ex h
sine se iciter gat
eas in longan
tationem, insig
mouit miraculo
na veneratio
et com uocatio
des, ma te dunt
mutes, Par' y c
que rati; languorib

PLENNITAS

ante Dei Genitricis

anica Glanaten

Serm.

Quoniam multa sunt

etissima solennia

et, si nos tanta

agere volumus et

in odierina die, Sa

cepta sit.

Principio g' eue

etna hoc inprimis

charum si pie v

commendicus ne l

transferebat ab a

Principio igitur constat, inter alia Angelorum mi-
seria hoc iupitmis numerari, quod sine animarum *Angeli*
nostrarum (si pie vixerimus) n celum portitores. Si *sanctorum*
enim mendicus ille Lazarus, (in Euangelio, ipso Do *animas in*
mino inferente) ab angelis in sinum Abraham portatur. *calum de-*
Be *Quod ferant:*

Baron.

Bc

Quod ferunt:

Luc. 16.

Quod si ex vngue leonem (quod alunt, aestimare licet) iam tum coniecit poterimus, qua celebratae & pompa, quibus hymni & canticis, & qua caelestis illius Senatus laetitia, Mater Regis aeterni hodie excepta sit. In terrenis quippe regnis hoc videmus, quod cum nati Regis nuptiae celebrantur, aut filius regni haeres nascitur, aut etiam Rex ad Imperatoris dignitatem euehitur, & Imperatoria corona redimitur, regni Praefectus, quo quisque Regi charior, & in eius regno praestantior est, eo sumptus maiores in Principis sui gratiam facere, maioremque laetitiae significationem dare. Cum igitur hoc die Regis aeterni. Mater in caelum conscenderit, ut regiam coronam, dignitati & meritis eius debitam, perciperet, superni illi ciues, qui tanto charitatis ardore communem Dominum & Regem suum prosequuntur, qua hodie laetitia perfusa sunt, qua & sequentia ad hunc celebrandum conuenerunt, quibus hymnis & canticis Matris Domini sui laudes praedicant, cum omnes intelligerent, gloriam maiorem exhibitam, in Regis sui gloriam redundare. Quale autem hoc genus obsequii fuerit, nemo poterit mentis complecti, nisi qui charitatis magnitudinem, qua communem Dominum Sancti diligunt, poterit pro dignitate aestimare, qui satis ipsi ac Deo cognita est. Accessit & alia causa, quod cum superius ciues, felicitatis suae gloriam, & omnium gratiarum genera, quibus ad illam peruenerunt, humani tantum Christi debeant hoc esse, innocentissime illi Agno, qui occisus est ab origine mundi, cui omnes salutem suam in Apocal. magnis vocibus acceptam fecerunt, cum, inquam, autum honoris & gloriae huius fecerit humanitas & sanguinem debeant, consequens erat, ut proximo loco beata Mater Virginis se debitores profiterentur, ex cuius matris meritis visceribus, illa caro, ille sanguis, illa humanitas delibata est. Illam igitur post filium, tanquam mediatricem salutis, matrem gratiae, ministrum gloriae, cuius fecerunt, & vitae ianuam agnoscunt, diligunt, amplectuntur, & toto affectu reuerentur.

Itaque

Apoc. 13.
65.

Itaque hodie nā die non solum in gratiam filij, sed *Quo in bñlo*
 etiam ob grati animi officium ego beatissimam ma- *virginem Dei-*
 trem, omnes è solis suis surrexerunt; omnes *pari, à SS.*
 occurrerunt, omnes sacris eius precibus prouoluunt; *in Cœlore.*
 omnes eius laudes & gloriam conuertiunt; post *cepta sit.*
 lium salutis & felicitatis suæ beneficiū accepim re-
 tuerunt Vbi lud th v dua, abfcesso principis Assyrio-
 rum capite, Iadæorum posuit ab imminenti exi-
 tio liberat, seniores populi & sacerdotes magnificis
 eam titulis ornantes, Tu (vibrant) *latitia Israel, u glo. Iudithis.*
ria Hierusalem tu honorificentia populi nostri. Bene-
dicta sis tu à Domino, quia per te fructum vita
bonum uicauimus Quanto igitur iustus hæc voces &
 laudes beatissimæ Virgini cōueniunt? Quæ non prin-
 cipis Assyriorum, sed ierpentis antiqui capite contri-
 to, nos à diaboli seruitute, à morte peccati, & gehē-
 næ incendio liberatos, cælestis regni ciues effecit? Il-
 lam igitur mentis laudibus ornant; illius gloriā præ-
 dicant; illam magnificis titulis nuncupant. Tu (in-
 quiant) genitrix gratiæ, tu uentrix vitæ, mater salutis.
 Tu stellæ nūa orta ex Jacob, ex qua radius processit, *Num. 24.*
 qui uinctum mundum illuminauit. Tu uisum scan-
 dinatum templum Dei, in quo sales mundi nouem men-
 sibus habitauit. Tu arca thæ mystica testamenti, quæ *Exodi 16.*
 coeleste manna, hoc est, Anglorum & hominum pa-
 nem, continuisti. Tu aureum iud propitiatorium; per
 quod infernum cælestibus nostris diuinum nūmen pli-
 catur. Tu uen Salomon's thronus, tu aula regæ thæ-
 lamus, in quo ceterorum Rex & Dominus requieuit. *25.*
 Tu hortus conclusus, & fons signatus: qui nulli vn-
 quam, nisi coelesti Sponso, patuit. *3. Reg. 10.*
Cant. 4.

His igitur titulis, his vocibus, Sanctorum omnium
 chori, Virginis beatæ gloriā prædicabant. Quæ autē
 vis orationis explicare valeat, quæ læticia simul & ad-
 miratione beatæ illæ mentes completa fuerunt, cum in
 comparabilem Virginis puritatem, & puritatem, &
 clarissima virtutum eius odora menta perceperunt. Eo-
 rum quippe nomine hodie canit Ecclesia; *Vide spe-*
Ec 2. ciosam,

ciosam, sicut columbam, ascendentem desuper riuus
aquarum, cuius inestimabilis odor erat nimis in ve-
simentis eius, & tanquam dies verni circumdabant
eam flores rosarum, & lilia conuallium.

Sed inter has tamē Sanctorum laudes & voces,
multo dulcius Virgins auribus cunctissimi filij vox
Cantic. 2. insonabat; qui placidissimo vultu matri occurrens hu-
voc. bus eam compellabat; Surge, propterea amica mea,
columba mea, formosa mea, & veni. Iam enim hyems
transiit, imber abiit, & recessit, flores apparuerunt in
terra nostra. Veni sponja mea, veni de Libano, veni co-
ronaberis. Ad electes Saluator in extremo iudicij de-

Matth. 25. se dictum est ait; Venite benedicti Patris mei, per-
cipite regnum, quod vobis paratum est ab origine mun-
di. Esurienti enim, & dedisti mihi manducare: sitienti, &
dedisti mihi bibere: hospes eram, & collegisti me: nu-
dus, & cooperuisti me. Quanto ergo iustus hæc ea-
dem verba, ad Mariam filius incantabit? Veni, in-
quiens, benedicta Patris mei; & accipe thalamum
tibi ante mundi constitutionem preparatum; quam oc-
culientem pausti, sitientem potasti, nudam carne ve-
stisti, & hospitem ac peregrinam in terris, intra pudici-
cum pectoris tui hospitium excepisti, lactasti, & omni
pietatis obsequio fouisti.

*De Sacro-
sancto Vir-
ginis cor-
pore, quid
actum.*

Et hoc quidem splendidissimo comitatu, hæc com-
muni supernorum ciuium lætitia, hodierna die ad thro-
num sibi à Deo paratum beatissimam Virginis ani-
mam deductam fuisse, dubium non est. De sacratissi-
mo vero illius corpore quid Ecclesia ex antiqua & ve-
rissima traditione accepit, silentio transeundum non
est. Siquidem tempore gloriose illius dormitionis, se-
runt dispersos per orbem Apostolos, momento tem-
poris diuinitus Hierosolymis conuenisse, eiusque exi-
tum, Angelum coeclum & ymnis dulcisonis ho-
norat in partigatio & auctoritate ab Apostolis cele-
bratum fuisse. sacratissimum autem corpus eius mun-
da nuolum yndene, & ita reuerenter in euilum,
in ius Apostolorum hauriens in pratum Gethsema-
ne

latum est. Cum
descendit, alunt
audaci & inco-
nitione, in diuinum
adus manibus
num deucere re-
uicias ex est
nouus manibus
ex sui reatus ven-
at tueri, ac muti-
mo admonere un-
pna, cum insigni-
ne Gethsemane in-
merente corpus in-
quodum tres conan-
tmo e Ecclesia
eio die vnus Apo-
ta erat, superuenit,
tato monumento, co-
tatem cum reliqui-
tato e us auuente
tatoem quidem
p. vero nequa-
is quædam osoris
anabat, prois vi-
oc solum cogitaten-
ta sine carnem assu-
tas virgin tatem co-
t, interetatum ciu-
communen resurre-
transire.
Porto ac cui hæc
nou confirmacur
ta & auctoritas ha-
era. Nam vna eun-
tato, primus Ephes-
peta pascens fæd-
tatum, in ijs, q

tem, desuper riu-
erat nimis in re-
ens circumdabat
um
nes & voces,
et illa fil; per
at ceteros ni
peta antea mea
n. lam enim
apparent in
e Libano, non lo-
cremo iudicij de
is Patri mei, per
it ad ore ne mun-
edacare fuit, &
colligere me: nu-
argo. et in zaca-
nab: Veni, in-
accepe thalamum
eparum, quare
nucum casu re-
teris, intra pudu-
b, adisti, & omni
omnitate, hoc con-
sternas, ad thro-
am Virgini anti-
est. De sacrosan-
a ex ang. & ve-
ralescentem non
es de monis, se-
mento tem-
en se, eius, exi-
e solonis ho-
o, postis cele-
e pue usum
rent. ne quum
a. uia. Genuema-
ne

pe delatum est. Cum autem sacri portitores in montis
essent descenſu, aiunt Hebræum quendam, seruum
peccati, audaci & inconsiderato imperu, & infelici im-
pressione, in diuicium illud tabernaculum intrasse, &
ambabus manibus sarcoſe apprehensum grabatum, in
humum deicere voluisse. Sed mox auxilium & nefa-
rium facinas exestione su trepidum; nam are-
ſcentibus manibus preconcit, agnitioque segere sup-
plex sui reatus veniam postulat. Tunc Apostolus
constatere, ac mutilata brachia infelicis Hebræi se-
retro admovent; de quo, cuius pristinam incolumi-
tatem, cum insigni dono fidei lætandus accepit.
Hinc Gethsemane in prædium tendentes, summa cum
reuerentia corpus in monumento posuere; ubi dies
admodum tres continuos, cælestes hymni, Apostolis
de more Ecclesiæ iusta ei soluentibus auditi sunt. Ter-
tio vero die vnus Apostolorum, qui forte tum præens
non erat, superuenit, voluitque iuxta animi pietate, a-
perto monumento, corpori debitos deferre honores,
& parem cum reliquis cultum exhibere. Cumque po-
stulato eius annuentes reliqui loculum aperuissent,
syndonem quidem honestè compositam viderunt,
corpus vero nequaquam inuenire potuerunt; sed ineffa-
bilis quædam odoris suauitas ad omnium nares per-
manebat, prorsus ut ministerij obſcure facti miraculo
hoc solum cogitarent, quod cui placuit ex sacrosancta
Virgine carnem assumere, & post partum incorruptum
eius virginitatem conseruare, ei quoque visum fuisse,
intemeratum eius & impollutum corpus, ante
communem resurrectionis diem, ad cælos honorificè
transferre.

Porro ne cui hæc eadem frigola videantur, sane eo-
rum confirmantur testimonio, quorum & oculata fi-
des, & auctoritas hæcenus ab Ecclesia recepta perse-
uerat. Nam vna cum Apostolis Sanctissimus Timo-
theus primus Ephesiorum antistes, & Dionysius Arco-
pagita præſentes fuisse; sicut ipse præclaro confirmat
testimonio, in ijs, quæ de B. Hierotheo, (qui ipse

*Ulcio diuini
na in per-
fidum, sa-
cras Virgi-
nis reliqui-
as violare
conantem.*

*Cælestis
melodia,
ad eius mu-
nulum
triduo au-
ditur.*

*Aperto
monimen-
to, corpus
sanctissi-
mum non
inuenitur.*

Nota fidem quoque tunc aderat) scripsit ad dictum Timotheum
iam dicto sic dicens: Nam etiam apud ipsos à Deo afflatos sacro-
rum, ex rum Anistites, quando nos quoque. ut nesci, & multi
Diarysio ex sanctis nostris fratribus, ad contuendum corpus, quod
Arce-pagi. vita principium dedit, & Deum suscepit, conuenissimus,
12, (aderat autem & Domini frater, Iacobus, & Petrus
 (suprema & antiquissima Theologorum summitas) &
 viso sacro corpore, placuit omnibus precor: quisque poterat,
 hymnis celebrare infinitam bonitatem diuinarum vi-
 rum.

Hac C. Ba- Cæterum quanquam de tempore obitus eius diuer-
non Tom. se ferantur sententiæ, nec Ecclesia certum aliquid de-
1 Annal. finierit, illud tamen (sicut tam ex Græcorum tam Lati-
 norum fere omnium assensione, ita etiam ex Romanæ
Ass.rio de Ecclesiæ usu receptio) firmiter constanterque est allē-
S. V Maria rendum ac proficiendum, Ip[s]am Sanctissimam Dei
assumptio- Genitricem Mariam, ut hominem, naturalem ex tu vita
ne. sanctam; vnaque cum Sacratissimo illo corpore, quo
 impartita est Deo carnem, in cælum esse receptam.
 Quod quidem haud adeo mirum vel nouum videri
 debet, cum, si cætera in illam cohera pen. entur benefi-
 cia, hoc leuius censendum videatur, quod & aliis pluri-
 mis constat fuisse diuina liberalitate concessum. Quod
 si Christo resurgente ex mortuis, multa subinde (ut ait
Matt. 27. Euangelista) auctorum corpora surrexerunt, & in-
 troierunt in sanctam ciuitatem, & apparuerunt multis;
 (Quos, penetrans ille cælos, duxit secum in altum, ca-
 pitulam,) ut est apud Paulum (ducens captiuitatem.)
Ephes. 4. Quod, inquam, tam mirum, iam nouum, ut matris con-
 cessum sit, quod compluribus scriptis constat fuisse tri-
 butum? Sunt & aliæ innumeræ rationes, imo & sancto-
 rum oracula Prophetarum, quæ non id suadeant so-
 lum, sed & affirmare compellant; quæ cum ab aliis
 pluribus sint recensita, in illis citatus h. c. immo-
 rari, superuacuum de-
 ximus.

ITA S. ARN
 ionensis; Ex
 am. Excepit ex
 fimo octogesimo
 3. Papa:
 Impe

Ex id tempus, q
 m t's & Adele co
 quam Francorum
 apud Anglos regna
 ut nobis, Ed. b
 na. fluu. um Scalde
 an, qui non solim
 mam copia locup. es
 to & carne modis
 am more, d gao m
 e a uge. * Me asuade
 am adulus, & arms
 arus est. Eius vete
 rni den que sam li
 ao in luctu & iqua
 Mensibus vero al
 xon om s appar
 te, & multa luce sp
 itas est: Quid ita
 ex hac mortal. a
 An ignoras æ
 na sublat. im. oc fi
 for, per abiepta vi
 anthum itru. flor
 fage, quæ pontis
 am superna prædel
 itaneum. Cui in
 ayon. carabis;

VITA S. ARNVLPHI, EPISCOPI C. Baron.
Suessoniensis; Ex ea qua est per Lisiardum eius suc- Tom. II.
cessorem. Excessit ex humanis anno Domini mille- Annal.
simo octogesimo septimo. Pontificante Victore & in not.
3. Papa: & Regnante Henrico Mart.
Imperatore eius quoque Rom.
Nom. 3.

15. August.

Patria &
Parentes S.
Arnulphi.

* *Mansu-*
nende.

Mensibus vero aliquot in illo mœrore transactis, ecce in somnis apparuit matrona illi, vir sane speciosus, & multa luce splendidus, qui cum his fecit verbis affatus est: Quid ita teipsam mœrore consumis, filiumque ex hac mortali ad vitam meliorem translatum luges? An ignoras æquissimo Dei iudicio eum ex hac vita sublatum? nec si longiora vitæ spatia ei concessa fuissent, per abrupta vitiorem in sempiternæ damnationis barathrum irruisset? Desine igitur kulto te dolore affligere, quin potius exulta, quod in vero gestes puerum superna prædestinatione in conspectu Dei magnificandum. Cui in lucem edito, Christophori nomen imponi curabis? Quandoquidem reuera in hoc ille

Visto matrona eum.

Ecce 4. desti-

Visio ma-
1716 61841.

VITA

destinatus est, ut verbis & factis suo in pectore Christi ferat. Et ut certo noueris hæc ita diuinitas præfinita, abi ad Ecclesiam, & in consuetis orat omnis tuæ loco humo fossa, nunc es lapidem, & nomine & meritis filij tui literis grandiusculis insignitum. Matrona tante audis percepto oraculo, summa mariti volunrate & gaudio, illico assumpris famulis ad locum abiit, fossaq. humo, lapidem quadratum, in coq. Christophori nomen profunde exaratum iouenit. Eo recepto, admiratione pariter & gaudio affecta, anxie patris diem præstolata est; ac tempore deinde opportuno, filium diuinitus promissum epixâ, cum incredibili gaudio & patris & propinquorum, cum ad Arnulphum Aldenardensem, virum diuitis & potentia insignem, de sacro fonte pro more suscipiendum direxerunt. Is vero gaudio persusus maiori, nullo modo passus est Christophorum eum appellari, sed præ nimio propinquitatis amore, & fastu quodam Arnulphi nomen ei imposuit. Et si autem Christophori nomen non accepit, virtus tamen Christi fecundi, indies in illo minifice exercebat.

*Magnam
corporis
eius robur.*

*Nobilis
prospicit
matris
nim.*

*Arnulphus
Christo-
phorus
nunc nup-
tar à ma-
tre.*

Interca magno studio ac cura nutrici traditus, tanta cepit & animi & corporis adulescentie virtute, ut quinque robustorum excederet vires; ita ut omnes eum fortem Arnulphum nominarent. Et pater quidem ac mater eum cupiebant suauiter tradere literatum, sed propinqui omnes, ac præcipue Aldenardensis Arnulphus, ex paterno sanguine cognatus, summa vi reuocabantur, eumque summo conatu & studio bellicis aprabant rebus; ac tandem etiam secularis militiae cingulo, cum multa cognatorum exultatione donatus, ad summos honoris ac dignitatis gradus euehebant. Erat. n. Aldenardensis Arnulphi materni stemmâ ex Cemiti genere, nempe Duces Louanensis & Comitibus Namurcensis, Lotinensis, Dufacensis atq. Monacensis, apprimè nobilis. Itaq. pro voto amicum, & nobilium obærudine, ornamētis militiæ egregiè decoratus, in quem tamē mater tanta nobilitate ornatus, eximie

ippon;

spensione Arnulphum Christophorum appellari vo-

Ceterum pius pater matronæ suæ, in intersecularis *Etiam perfe-*
militiæ arma versatus est, ut cum ex ipso *egre Floruit,*
ghum virtutis ac ieiunij exemplum, & aliquando inter armis
speculo perfectum vitam videret non tam *concupiscentia militiæ,*
rentur. Erat enim civis rebus incerta supplicatone
deditus, pius in subditos, erga pauperes solatus, & ut
verbo concludam, cuius virtutibus paterlate excul-
tus. Sed cum tot & tanta virtutum gemina, vberes
fructus pro voto, terrena miseria eum retardante, pro-
ferre non possent, salutaris apud se consilio statuit, ec-
cliar militiæ it pendio deserto, curas & labores omnes
in illud commutare, vnde certa cœlestis vitz piazia
expectare posset.

Itaque duobus convocatis armigeris, iubet omnia *Abit in*
armatum genera expediri, ut cum ex mio ornatu & Franciam,
pompa, Francorum Regis aulam posset adire. Parent *Christofer-*
illi imperantis præparant equos, arma componunt, o-
mniaque strenuo milite digna comparant. Tum Ar-
nulphus matrem valedicens, (iam enim pater obierat)
amplius Franciam versus, & neglecta Regis Philippi
aula, festinus exivit Ecclesiam almi concessoris Me-
dardi. Erat tunc illo in monasterio præ ara monacho-
rum congregatio, sub Renaldo spiritalis militiæ su-
perio S.
denotione ad Christum properantem & militum erigi-
lura respuentem. charitatis officio, ut par erat, exci-
puit, amque cum vestibus cum iussis Ecclesie con-
ferentem tondent, & non uni habitu regulari, & Cuius
Christi mortificatione induunt. Indutes Christianæ
militiæ armis Arnulphus, mox legibus & præceptis Do-
minicis delictis imbutum, quoque circa in iuram-
te regulari strenue exacto, alieno yne opentus per
obedientiam depuratur. Præstitit hoc vir sanctissimus,
qui misericordiam videri barretus affluebat, tanta labe-
ritate, ut pauperes verum patrem se natum profe-
rentur.

Ecce

Porro

Porro cum eodem in monasterio, per id tempus, monachus quidam Ereboldus nomine, Christi amore inclusus degeret, ei Arnulphus pietatis ergo, & ut eius disciplinam per familiare colloquium diligentius imbueretur, sedulo ministrabat; qui tandem post multos penitentiae agones, cum mortis doloribus se urgeri sentiret, ad hoc Arnulpho, obnix ab eo parum lactis ad refocillandas corporis vires petiit. Ille vir diuini vocis exequeretur, panem vnum, ex iis qui pauperibus destinati erant, vendidit, ac precio illius lac emittit, & seruo Dei alacriter obtulit. Interim Arnulphus cernens Ereboldum ad vitae terminum appropinquare, supplicibus ab eo precibus contendit, ut post obitum, statum illi suum reuelare dignaretur. Ille vero, quod fidei calore cum potere nouerat, se facturum fideliter promisit. Cumque à presenti vita emigrasset, paucis post diebus iucunda visione Arnulpho se exhibuit. Unde sancti misericorditer Arnulphus quaesuit, num quid poenarum perpessus esset. Cui Ereboldus, Lactis illius causa, quod tu mihi ministrasti, poenarum nonnullarum; quod illud pauperum substantia comparasset. Sed tum hoc, tum alia omnia mihi clementer imputata sunt peccata, & nunc beatorum gaudiis securus fruor.

Hac visione Arnulphus vehementer ad diuinæ seruitutis cultum inflammatus, non prius à precibus, aliisque corporis afflictionibus cessauit, quam eandem secretæ conuersationis rationem à Domino obtineret, & ab omnium hominum familiarum congressu seclusus degeret. Eo autem potius desiderio, factus est Christi bonus odor in omni loco, suoque exemplo, præter alios innumeros, ipsum quoque Theobaldum, nobilem cum primis adolescentem, ad eandem laborum præmia è medio honorum cursu allexit, multorumque mentibus virtutis rem mirabiliter instillauit.

Ille vero cellæ angustiis inclusus, mente paradisi fruebatur deliciis: prorsus ut annis admodum tribus & mensibus sex, intra perpetuum sese silentium

con-

*Ereboldus
post obitum
Arnulpho
apparet.*

*Arnulphus
se includit.*

continuit, solacium obiectauerunt. Penam ob contemnendam potu quid referretur, quæ ex hordeo sem-

Interca Abbate Romano, Pontius gaudens, Pontio Philippo, non tam obtinuit, breui Arnulphi's florent. Minus tamen resana mentis essent fratres, habuerant. Item adeunt. Regia maiestate, que Pontio non A. Pontio subuerum. Saluatum. In pristinum postulat. an. ga volumate, e. c. t. vero Arnulphus, quum tenuerat, a. mate, vehementer. quæ diem postulat. p. p. am animo call. noues in cella circu. quæ animo re. uer. tes su. p. is, crebr. am. n. ubi custod. per murum ausu. es, tandem pauper. nem Laudunen. tum fugam inu. uir. tatur, ut vium far. reuocant. huc ubi audiuit.

continuerit, solaque diuinorum librorum lectione
animum oblectauerit. Dedit quoque operam, vt
scribendi peritiam obtineret: libroſque componendi
non contemnendam adeptus eſt gratiam. De cibo ve-
ro & potu quid referam? cum diuturnis ille ieiuniis
plus delectaretur, quam delicatis ſeculis: panem-
que ex hordeo ſeminito non niſi parce & raro ſume-
ret.

Interea Abbate Reinaldo vitæ munere pie defun- *Pontius*
cto, Pontius quidam pſendomonachus, à Rege Fran- *pſendomo-*
corum Philippo, nomen & ſedem Abbatis per Simo- *nachum, per*
niam obtinuit, breuique monaſterium & opibus &
uſciplinis ſtorentiſſimum, exhaustit: & omnia pene *Simoniam*
ornamenta veſana mente profudit. Quos ſcelere me- *obtrinet Ab-*
rito offendi fratres, habito inter ſe conſilio, Sueſſionen- *batiam S.*
ſem antſtitem adeunt, ſupplicant, vt cum loci prima- *Mædardi.*
rius à Regia maiestate aſum illis paſtorem petat, eſe-
ctoque Pontio non Abbate ſed tyranno, locum illum,
à Pontio ſubuerſum atque omnibus ornamentis impie
ſpoliatum, in priſtinum ſpẽndorem reſtituat. Sausfecit *Arnulphus*
corum poſtulado antſte Theobaldus, ſummaque Re- *Abbas eli-*
gis voluntate, eſecto Pontio, Arnulphum ſubſtituit. *gitur.*
At vero Arnulphus, qui iam triennij & ſex menſium ſi-
lentium tenuerat, accepta antſtitis ſiatrumque vo-
luntate, vehementer indoluit, & inducias in alterum
vique diem poſtulauit. Tum episcopus aduertens, cum
quippiam animo callide verſare, conceſſis induciis, cu-
ſtodes in cellæ circuitu diſpoſuit, ne nocturna fuga,
quam animo voluebat, elaberetur. Verùm Arnulphus
altis ſuſpiriis, crebrique gemitibus noctem ducens in-
ſomnem, ubi cuſtodes oprato correptos ſomno aduer-
ſit, per murum auſugit, totaque pene nocte errabun- *Init ſu-*
dus, tandem pauperis cuiuſdam hoſpitio, in pago iuxta *gam.*
montem Laudunenſem exceptus fuit. Interea vt pri-
mum fuga innotuit, ilico per multi in regiones able-
gantur, vt virum ſanctam paſſim requirant: domum-
que reducant.

Illic ubi audiuit reuerendus heros, vt quærentium
cui-

cuitaret manus, prima noctis hora è strato confurgens
ad pagi illius Ecclesiam abiit: ibidemque ante riantem
prostratus, profuso lachrymarum imbri diuinam opem
supplex implorauit, vt ceptum iter prospere digne-
tur dirigere. Cumque expleta oratione exaudirum se à
Deo pararet, ad remotiora deserti loca fugere decreuit.

*Lupus se illi
in fuga ad-
iungit.*

Et ecce subito lupus ingens ab improbio auocatus,
illi se itineris comitem adiungit. Ille ratus ex lupi co-
mitatu se facilius à auia loca peruenturum, illum præ-
euntem sequitur, sed duce lupo, vel potius auctore Deo
nocte ad vibem Sueslionensem itat, sedem que in cli-
uo ei propinquo, orto iam Sole vbi esset demum agno-
uit. Animi ergo anxius & mœrore confectus, ante
quam nouas lachras querere posset, fuit à nobilibus
& vrbans, Monachis pariter & Clericis à fuga retra-
ctus, & Abbatis officio ac honore vel iniurijs decoratus.

*Lupi ductu
ignarus ad
Vibem ve-
nit.*

Itaque cum digneus reluctari se non posse cerneret, cer-
titem oneri subiecit, collapsam monasterij disciplinam
& doctrinam & exemplo egregie restaurauit: & distracta
Ecclesie ornamenta assatum restituit. Inde vero annis
aliquot, clarissimis miraculorum virtutibus non modo
fratres in omni sanctitatis continuit officio, sed & ex-
eros etiam à prauitate vitæ ad meliorem admodum ad-
duxit, fugem,

*Inuitus
Abbas
officium
suscipit.*

Sed quia ratum hoc est inter mortales, nihil esse ex
omni parte beatum: Odo quidam illius subditus, sum-
mis inuidiæ stimulis in vitum Dei concitatus, indicauit
Regi Francorum Philippo, contra hostes bellum mo-
lienti, antiqua consuetudine receptum esse, vt S. Mc-
dardi Abbas regis expedienti interesset, cogeret igitur
Arnulphum, vt cum armato milite regiam in expedi-
tionem iret. Excepit Rex Odonis consilium gratula-
bundus, monuitque Arnulphum, vt illico arma expedi-
ret, sociumque se periculi præberet, vel certe Abbatis
loco & nomini cederet. His auditis, vir eximius hono-
ris culmen pro nihilo ducens, illico elegit sibi Geroldum
successorem, vitum & se. entra serpituram egregie in-
structum, & omni honestate conspicuum, seque conse-
stim

*Abdicat se
libentissi-
me Abba-
ti officio.*

cellæ includens
Porto Geraldo Abbi
doat memoratus
tam s. temeratores
an. horitate reg
ante se esse effu
arant, & imp. am
sacram. sunt. Et q
nam op. n. o. em
auit, uocandus
phips & exercit
comparauit, vt
lombus f. ui. petop
dus colloquim
Ecclesie, tam d
geren. Interca rece
quam egregio p
si sit iam auer
tam nane caduca
Anulpus ad hon
p. ane reluctans
dellionensis popal
axe, Vitis Geruati
am occupasset, &
perfas perque. n. el
ignitatem retine
cratum studiu
recessis, quod V
indem que accar
tam raris, officio
ro post alia atque
cum sanctitatis
sacramentis, tempor
Dom. n. o. is. qu. p
37. Aldenburgi in
publicæ componen
so erat euocatus, V

tim cellæ includens, pristina pœnitentiæ opera incredibili animi ardore resumpsit.

Porro Geraldo Abbate ocysus insituito, de repente aduolat memoratus ille Pontius, veltus monast. ci Ordinis reuerentior, duceus secum Reg. nam Bertradam, quæ auctoritate rega, vito Dei Arnulpho frustra obnitente, & eorum effem. rationem denuntiante, Geraldum expulit; & impium Pontium contra fas in administratione inuoluit. Et quidem B. Arnulphus, cum prater omnem op. n. oem, vitam ibidem inclusas multo suauius ueniendi que daceret, tum eiusmodi virtutum studijs & exercitijs, celebre adeo nomen longe lateque sibi comparauit, vt totius regni nobiles eius benedictionibus sui peroptarent, & omnes in dignitate possideus colloquium ardentem expeterent, vt eum de pace Ecclesiæ, tum de animarum salute ab illo consilia peterent. Interea vero, dictum mirum, quaptis miraculis & quam egregio prophetia sp. r. tu clauerit.

Postquam autem Suctionum antistes Theobaldus, vitam hanc caducam cum meliore permutauit fuit, Arnulphus ad id honoris fastigium, quamquam inuitus & p. ane reluctans, euectus, & iussu pontificali summo Suctionensis populi gaudio decoratus. Sed eum iam ante, Visio Gerualdij reg. j. dapiferi germanus frater, scæd illam occupasset, & armatorum circumdatus turba; per fas perque nefas, Regis fauore fectus, episcopalem dignitatem retinere veller, Arnulphus p. as quam discordiarum stud. osior, in quodam castello eiusdem diocesis, quod Viciacum vocant, sedem sibi constituit; ibidemque accurrentibus ad eum pronis suis populorum turbis, officio suo egregie est persunctus. Tandem vero post alia atque alia pietatis mania, Ecclesiæ magna cum sanctitatis laude præstata, viuificis perceptis sacramentis, tempore diuinitus ei reuelato, obdormiuit in Dom. no, 18. quippe Calend. Septemb. Anno Christi 1087. Aldenburi in Flanidia; quorum, pro pace Reipublicæ componenda, Deo ita disponente, iam secundum erat euoratus; Vbi & corpus eius in Ecclesia S. Petri hono.

*Ep. cele.
brior apud
nobiles omnes, cella
in iuxta
quam Ab-
batis hono-
re decora-
uit.
Succedit
Theobaldo
in Episco-
pau.*

*Obitus
eius.*

honorifico monumento conditum est: insigni hoc Epitaphio decoratum:

*Miles in hoc mundo, modo pulvis in hoc monumento;
 Militiam mundi spreuit amore Dei:
 Cuius tutela, qua vivitur absque querela,
 Primum devotus Sueffoniis monachus;
 Et mox Angusta devotior incola cella,
 Et per pauperiem, frigus & esuriem;
 Atque per insomnes in fletibus & proce noctis:
 Virtutum studium excoluit & meritis:
 Abba dein factus, & presul utrunq; conatus;
 Qua digne subijt, dignius excoluit.
 Huc veniens demum, Domino donante, supremum
 Claudens morte diem: transijt ad requiem.
 Transijt enim ei prouenit sine diei,
 Quem sequitur celebris, orbe colente, dies;
 Qua caeli Dominum de mundi valle Mariam.
 Insulit Astriculis calica turma choris.
 Praesulis Arnulphi quo festa dies celebratur:
 Praesulis Arnulphi corpus humo regitur.*

Insignia ad Fuit vero vitin vita, ita post obitum eximius clarus mi-
sepulchrū raculis. Varij siquidem morbi & languores ad sepul-
eius mira- chrum eius carati. Quare per multū assiduo eo con-
cula. fluere; puluerem eius tumulo propinquum colligere;
 ad suos morbos eum abipostare: quia inde salutare
 remedium celeriter obtinebant.

C Baron. BREVIS VITA S. ARSACII CONFES-
Annal. soris; quem Latina Martyrologia Vrsatium vocant:
Tom. 3. & ex historia Ecclesiastica Sozomen. lib. 4. cap. 15. Cla-
in Not. ruit, vt patet infra, temporibus Licinij in Orien-
Martyr. te Imp. qui floruit in Regno Anno Chri-
Roman. sti Domini 316. & Reliq.

16. August. Cluitas (Nicomedia) tam exiguo temporis mo-
 mento, terramotu concussa est, vt qui euperent
 alio

et insigni hoc Ep

hæc monumente

Der:

urela,

rom;

la,

em;

ce nocti:

va:

coactum;

s

se, supremum

requiem.

re, dies;

Mariam.

ore.

atur:

gunt.

extimis clarus mi-

angiores ad sepul-

cris illud eo con-

traquum collige-

quæ inde saluare

Mio confugere, non possent: sed prima periculi ag-
gressione, quo quisque stetit loco, in eo magna ex par-
te aut servatus est, ut periret. Est præterea multis in ore, terram-
Arsacium hanc ante vidisse calamitatem, quam acci-
derit. Qui genere Persa fuit, & ex milite, qui Impera-
toris leones nutrebat, insignis confessor, regnante
Licinio, factus, relictæque militia, in arce Nicomediz,
intra murum, monasticam exercebat discipulam, ha-
bitavit. Quo in loco divina visio ei oblata, iussit ex-
vibe egredi: quo vitaret cladem, quæ esset eam postea
occupatura. Mature igitur ad Ecclesiam profectus,
da, mandatum Clericis, ut supplices Deo preces ex-
hibeant, quo imminentem civitati cladem oratio-
nibus auerant. Vbi autem frustra eis persuadere co-
natus est, & ludibrio habitus, simul ut calamitatem
eos nec opinantes opprobrium præsignificaverat, ad
arcem reuertitur, & humilitatem profectus, Deum pre-
catus est.

Nicomedia
horribilus
Patria eius

Admone-
tur dismi-
tus, de ter-
ramotu su-
turo.

Interea temporis, vixit terramotu concussa, com-
plices obruti perierunt; qui autem supererant, in agros
& solitudinem profugerunt. Siquidem velut in civitate
opulenta & ampla, lingulis in ædibus ignis accensus
fuit, in focis, furnis, & caminis balnearum, & eorum
quæ eas exercebant, quibus signi opus sit, adeo ut
testis ædium terræ motu disturbatis, flamma eorum
materiem occuparet, lignisque ardis, ut est verisimile,
admixtis, & rebus oleo & pinguedine perfusis, quæ
facile incendi solent, affatum nutrita crederet: atque
in omnes partes serpens, ac tandem velut in vnum
confluens, efficeret, ut tota urbs in unum (pene di-
xerim) rogi videretur. Et quoniam in hac clade ad
ædes accendi non posset, qui incolumes ex terramo-
tu evaserant, ad arcem procuenerunt. Arsacius autem
in turri, quæ steterat inconcussa, pronus decumbens,
sicut se, cum orare cepisset, extenderat, mortuus re-
pertus est. Fama vero est, cum à Deo precibus conten-
disse, ut ante cladem mortem oppeteret, mortique
maluisse, quam calamitatem oculis cernere vixis-
silans,

Terribile
incendium

Obitus S.
Arsacii.

CONFES-

tionem vocant:

lib. 4. cap. 15. Cla-

visum Orien-

tis Chris-

ti.

illius, in qua primum Christo cognouerat, & Eccle-
fiast ea de cip na imbuus fuerat.

Sed quoniam ad hanc virtutem nostra delapsa est oratio, intelligendum est, eum per amorem, quo Deus illi compexus est, potuisse rationes abigere, & hominem in agendis purgare. Nam cum quidam verari

amon o p r f a u n g a d o f i n i t e r u t e r e o m t e u
 f a g a m n i f a m c o n t e r e t r a m a f t u s v l e m o
 e a p r e t A r a n s f a f u s t h u n a n t h i p o n n u n
 n a z i e r b o h o m n e n d e e c t e m e x t m p h o e m o
 r e p i n g e r e t a f i a n n m e n e n e t e x t E t a t
 e r a m b t l e a m u l a o p e r a q u e f u p r a h m a n a
 f a u t e m a t e n q u e p u t a t e f a n t e q u e h o c v i d e
 f a t E r a t f o n t e D r a c o v e a l i n e p r i n s g e n s q u o
 v i a t o e r i t b o n e r h a b e n t e s a n t f l a u t u s p e r e n i
 q u a m o m s e c u m c e n t e n t u n a n n q u o f a m t e x
 p r o p e v i a m o b l i t u r A t q u i n l o t u m a c c e l t e n s A r a
 c u s o r a t r f e p e n d a m e r n a p o t e r g e d t a i e p e
 c u s e a r i e b s a t e r a m a l l i f e e p l e n e f e c t A t q u
 i f t a c o m m e n t a n h o n h i q u i e c c a n t f a b i l l i s a u d i
 n f e j u l p u m A r a c i u m c u l i s a p e z f l e n t

*Draconem
hominibus
infectum
interfecit.*

C. Baron. VITA S. ROCHI, CONFESSORIS EX-
in Not. imy: Ex ea qua est per Franciscum Diedum
Mariyr. Venetum. Excessit e corpore Anno
Roman.

16. *Auguſt.* S^{an}ctus Rochus confeffor Chriſti glorioſus, Gallie Narbonenſi oppido Montis Peſſi amiel Magathopolis dicto oriundus, patre loanne, matre vero L. bera, illuſtribus oppidulis domum ſub ſubra cūce inſignitus, in uicem promiſſi ferat. Is duo ſcemo atatis ſuar anno parentibus orbatus, incredibili reuerſitate bellum ſuo corpori indixit: & patria, & amicis ſcelatis, cunctisque poſſeſſionibus ac ſacratibus ſane amplis ſimis pauperibus diſtribuit, ac poſtremo oppidis ſpate nix, una cum primo patre, patrio commiſſis, breui & abſc

acta indutus veste, cum pileo & perâ, peregrini in-
 stat, ex Gallia in Italiam commigravit. Itaque cum
 Romam animo proposuisset, antequam eo perveni-
 er, Aquam pendentem ingressus civitatem, Vincentio
 Nosocomij magistro se iunxit; ubi cunctos pestilenti
 contagione ad mortem infectos, sigeo Crucis (haud
 ingenti omnium admiratione) integra & perfecta
 sanitate donavit. Inde alias Italiae civitates & castel-
 a obiens, plurimos truci pestilentia correptos, si-
 mili ratione ac virtute sanavit. Quibus gestis, &
 psecræsti admonitis oraculo, corporis se crucia-
 bus & tormentis exerceendum esse, acutissima fe-
 bre corripitur, coxaque sinistra, sagitta pestifera trans-
 igitur. Quare sese in proximam cretæm recepit, ibi-
 que latrans, à cave cuiusdam nobilis, Deo disponente,
 vine Domini sui alius est: donec pristina recuperata
 valetudine, Gallias tandem longis itineribus repetere
 licuit.

*Peregrina-
tur.*

*Servit in
Nosocomio
& sanat o-
mnes peste
laborantes
signo Cru-
cis.*

*Corripitur
Febre.*

*Alius di-
vinitus mi-
nistrio ca-
nis.*

Bo delatus, & paternum castrum ingressus, cum o-
mnia tunc bellis feruerent, fuit inibi omnibus inco-
gnitus, & explorator existimatus, in vincula coniectus;
 bi annis admodum quinque, à patruo incognitus, in carce-
 ræ squalorem inuicta quadam animi patientia
 sustinuit. Quo tempore exacto, nova infirmitate cor-
 pitur: qua cum se exanimari, mortemque adesse sen-
 der, sacris Ecclesiæ munitus sacramentis, ante quam
 vita excederet, supplicibus à Domino precibus
 ostendit, ut quicunque patrocinium eius cum fide
 postularer, à pestilenti contagione immunis perma-
 neret.

*Mittitur
in carce-
rem.*

Moritur.

Bo itaque vita functo, ad laurus eius tabella his li-
 tæ inscripta reperta est; *Peste laborantes, ad Rochi-
 patrocinium confugientes, contagionem illam atrocissi-
 mam evasuros significo.* Quod & ad patruum eius,
 principem, delatum est; is, agnito luo ex fratre nepote,
 profusa ingenti lachrymarum vi, corpus eius san-
 ctissimum cum summa pompæ celebritate ad tem-
 plum deferri curavit; inde exequijs rite peractis,
 Ff eidem

*Claret mi-
raculu post
obitum.*

*Transfer-
tur Vene-
tias corpus
eius.*

eidem honorificam admodum crexit basilicam; ubi
vir sanctus per multos annos inauditis signis & virtutibus
coruscavit. Fama deinde virtutum & miraculorum eius cum in Germaniam, tum in Italiam perlata
effecit, ut undique illi & templa & sacella construerentur.

Porro sacratissimum illius corpus fuit anno 1484
à quibusdam de Verdonensi diocesi furtim sublatum
ac tandem Venetias aduectum; ubi à Senatu Veneto, à
universo populo ineffabili festivitate ac gaudio susceptum:
& templum celeberrimum ingenti impensu
ibi constructum.

*C. Baron.
Tom. 8.
Annal.
& in not.
Mart.*

Rom.

18. Julij.

16. August.

Quo die

eius festum

celebratur,

propter

translationem

illius.

Primor. lit.

eius.

Degit in

aula Regis.

*Magnis ho-
noribus po-
nitur.*

VITA S. ARNVLPHI, ALIAS ARNVLPHI,
Metensis Episcopi; Ex ea quæ est apud V. P.
Laurentium Surium. Obijt An-
no Salutis 640.

SANCTUS Arnolphus in Francia, parentibus divitiarum ac nobilitatis claritas ne multum comprimitur:
natus: à Stephano quodam seruo Dei, in ipsius natali-
tatis exordis, futuræ sanctitatis insigni meruit decora-
ri testimonio. Porro opportuno tempore, literarum
studium inueniendus traditus præceptoribus, cum ef-
fer præclaræ admodum in omni sagacis ingenij, me-
moræque capacis, internum bicui tempore profes-
sit, ut ceteros concubentis suos, multis parat' angis
sapere.

Cumque iam egregio edoctus, ad robustam perue-
nisset ætatem, in tantis rebus crete tandem, obitus
est Ganda pho obrege obrege polatj Remor: quem
illepe multa denecps et per tota probatua, Theo-
debera Regi amantetj pæpæ can. Requis vero illius
in armis & bellis rebus strenuam et sensu ena-
re quor, quando Metpea debeatum gentium pha-
lauges suo toto abegit. Vnde Christo auctore, cui
dum pene omnium manus videbatur, demum
elle-

est enim am-
stante tondem cur-
a demonstratione,
in vau leguiter
peram miseris fu-
bercitis selexen-
alum cogentibus v-
præclatum ue-
mmo si iorum gau-
meditano circa n-

et id tempus vero
it egregius;
temuati et afflu-
sa omnibus ad
more professi fi-
que desiderio, a
et siquidem interm-
niffe; cam subito
enaphum Regis de
topatu dignum pla-
ratum resistere oba-
nsum esse, comp-
monem subiecti e-
cogatur, priorem
noua & Palatj in-
re.

Porro ad hanc di-
na, sedulo cavit ne
mutaret mores. Illi
properes munificentia
na & c. n. rates sese
tam multitudine vnde
tate. In suscipiendâ
tantum exiit
hupio recepit. Iste
lietæ pedes: vestro
attentior in pace di-

ext balcan; vbi
ius signis & v
urum & miracu
in laltam per
facile confite
pus fuit anno 1.8
i furem volu
a benatu v
te ac gaudio l
um ingent impu

Heus est omnium summus; ita ut rex provincie,
quas tunc totidem curabat Regis domesticus, sub il-
lus administratione, eius solius arbitrio regerentur; exercitia
meriti haud segaiter in orationibus, in ieiuniis, in
pauperum miseris subleuandis, a iisque solim ali-
pus exercitiis sese exercebat. Porro parentibus & ami-
is ipsum cogenibus vix cedens, Illustrissima prola-
ra, praelatum ut morum duxit uxorem: ex qua
morum filiorum gaudia suscepit: ita tamen ut iugis
ius meditando circa monasteria & loca sancta versa-
retur.

IAS ARNVL
et apud V. P.
bui An-

parentes divi
multum conspicu
Dei, in p
in meo
tempore, literarum
e bus, cum el
ac singen
cui tempore profes
nulis pa

Per id tempus vero erat in Regis monasterio Roma-
ticus, vir egregius; qui cognito eius desiderio san-
ctis, familiariter affectu iungitur: atque a concilio
relictis omnibus ad * Lunense monasterium, Chri-
stianam proficisci simul statuant. Verum hac in re
vultuque desiderio, altissimi voluntas obstitit. Con-
gigit siquidem interim vibem Metensem suo orbari
Pontifice, eam subito vaanum corde & ro e, populus
Arnophum Regis domesticum & Conbhatum E-
piscopatu dignum plane acclamat. At ille p mo
multum resistere obnitique; demum cernens Deo
lic visum esse, compulsus, cum lachrymis hume-
ros oneri subiecit: ita Pontificalem ferens intrant,
et cogeretur, priorem curam & Anke olit rodiam,
hec non & Palatij Primatum seu Magistratum reci-
pere.

* Lerinum

Creatur
Metensis
Antistes.

ad robur perus
h aut
nem
Tico
re o mius
castra
pau
po
cui
demum
die.

Porto ad hanc dignitatem sublimatus vir san-
ctus, sedulo cavet ne illi honores in peius (ut assolet)
incurarent mores. Illico etiam tanta illi accessit in
pauperes munificentia, ut fama per longinquas regio-
nes & civitates sese diffundente, innumera paupe-
rum multitudo undique ad eum refocillanda sedi-
naret. In suscipiendis autem monachis & peregrini-
is tantum exiit humilis & deaotus, ut quos
hospitio recepisset, propriis manibus, eorum ab-
lueret pedes: vestitos deinde, & cibo potoque sa-
tis refectos in pace dimitteret. Abitinoniz vero eius

Benignitatem an pa-
peris. Reli-
giosos, ac
peregrinos.

rigorem condigne explicare quis possit? cum præse-
tim interdum post triduana ve. prolixiora ieiunia, pati
Rigor vita ipsius. hordeaceo & aquæ potu victitant? Quin & oculi
asperum iugiter ad nudam carnem gestans cilicium
exesa & macerata membra spiritui egregie subdila-
se, in se esse cogebat.

* *al. Clotharii.* Quo fere tempore * Clotharius, peremptis ho-
bus, cum solus totius Gallie regni monarchiam co-
secutus esset, nihil antiquius habuit, quam ut coler-
pietatem, Deique amicos, viros sanctos, & sibi ami-
citiz iungeret, atque consiliarios adhiberet. Fuit
ijs vnus facer hic Anustes, cui suum filium Dagob-
tum tradidit instituendum: quem regis totius hanc

*Clotharius Francorum Rex, quan-
ti eum se-
curit.* dem fore speraret. Tanti siquidem sanctum Præfule-
faciebat Rex, ut eo inconsulto quicquam facere nu-
auderet; itemque Regina; qui non interdum tantum
sed noctu etiam eundem sapius adire solerent; & en-
cerialibus canibus oblatrandi in eum & famam ex-
dilacerandi ac corrodendi occasio data est. At
vere admodum Deus vltus est in huiusmodi detri-
tores.

* *al. Notto.* Quidam enim scelestus homo, nomine * Noddo
ausus est irrogare cum complices suis Episcopo sa-
cto iniuriam; asserens scilicet eum non esse cultore
Dei, sed potius hominem deditum voluptati; ad cui-
lectum nocturnis honoris non solum Rex, verum
etiam Regina, tanquam consilia flagitantes interde-
properarent. Cum ergo vir ille die quadam, al-

*Diuina vl-
tio in de-
tractores
viri Sancti.* referto vino, vna cum detractore socio suo Ar-
perisset; ecce iubente Domino, omnia illorum ve-
menta vallantur vndique flamma. Quibus ilico ca-
ingenti clamore proflidentibus, & aquam circa na-
ac genitalia loca, vbi camisiz illorum acerrime creta-
bantur, iniicientibus, nec omnino flammam diuini
missam extinguere valentibus, tandem ad instar pa-
corum Auto volutabri sese pariter inuoluunt; & di-
diu vociferantes, vix ad vltimum, poenam, quam me-
to patiebantur, euaserunt; nec diu post Noddo ille

is sacro Præfule in
Regia animadu-

ter id tempus cum
desse thesauros in v-

madhuc discus argen-
tas. Hunc quidam

primo pauperibus
vult. Sed omnipote-

quo frueretur, qui in
natyris olim confu-

dem Hugone rep-
Clothario Regi ali-

et, hunc à Beato
am renundatum fu-

atus, iubet eum ve-
ad Metensem cur-

factum est, ut paup-
erian foram, quib-

immo, quia & m-

petro cuncta quæ
singulatim in ece-

ca summam perit
castretant; Lepro-

in iure bus egregie
quandoque rari-

mi secreta adire, n-
luit. Verum id rep-

placere haud potu-
qui obn tenet. Qu-

apo eodem de fide
com à Dagoberto e-

temat, l cent am
cui tandem comm-

laurum faciatum à se-
tuo secutus amore,

cum priorum astanti-

posse cum p
 oratione una p
 Qu n. & oec
 in geras et cu
 a egregie sube

as, peremptis ho
 ni monachum co
 uit, quam vi coe
 sanctos, vltis an
 as adhiberet. Fa
 um filium Dagob
 ro regi: totus h
 m sanctum Præfule
 qu equam facere no
 non pced utantur
 adire solent, v
 cum & famam e
 asio rata est. At
 in huiusmodi act

o, comine. Nond
 us suis Episcopo
 am non esse calen
 im volupati: ad cui
 som Rex, verum
 a flagitantes interdu
 e de quadam, a
 ore loc o mo str
 o, omnia illorum ve
 a. Quibus hinc cu
 & aquam circa na
 prem accit. me cre
 o dantiam diuina
 randem ad iustar po
 ter inuolunt; &
 poenam, quam me
 u post Noldo me

lis sacro Præsuli imple obiectis flagitiis deprehen
 is, Regia animaduersione, vna cum filio vita pri
 atur.

Per id tempus cum vir sanctus iam penè omnes
 celestia thesauros in vsus pauperum erogasset, super
 rat adhuc discus argenteus, habens libras septuagin
 duas. Hunc quidam Hugo primus procerum, pro
 lis primo pauperibus de necessariis, dato pretio com
 arauit. Sed omnipotens Deus haud passus est, vt lai
 us illo fraceretur, qui in honorem Beati Stephani pro
 martyris olim consecratus habebatur. Prædicto
 quidem Hugone repentina morte sublato, discus
 le Clothario Regi allatus est: qui cum vera relatione
 didisset, hunc à Beato Arnolpho ob alimoniam pau
 erum venundatum fuisse, mox tanquam czellus in
 iratus, iubet eum velociter superpositis centum au
 reis ad Metensem ciuitatem sancto Pontifici deferri.
 ta factum est, vt pauperes Christi haberent alimenta;
 tres sanctorum, quibus semel data fuerat, absque villo
 spendio, quin & multiplicato fœnore restituere
 ur.

Porro cuncta quæ operatus est vir sanctus mira
 cula, singulatim hic recensere, longum nimis cum so
 et, ea summam perstrinxisse sufficiet. Tres nam
 iacas liberauit; Leprosum mundauit: permultisque
 illis virtutibus egregie passim claruit. Vnde metuens
 se quandoque raris gloriæ laqueum incideret:
 tem secreta adire, nuncumque Ecclesie remittere
 statuit. Verum id regnante Clothario ad effectum
 perducere haud potuit; eodem Rege constantissime
 agiter obstante. Quo demùm defuncto, cum ad
 uoc pio eodem desiderio flagraret, & iterum atque
 iterum à Dagoberto eius filio, quem diligentissime
 natiuerat, licentiam huius rei postularer, instans
 diaboli tandem commotus Rex, stricto gladio vo
 luit eum sauciatum à se remouere. At pius Antistes di
 uino feruens amore, intrepidum sese neci obtulit;
 cum protinus astantium procerum vnus temeritatem

*Vas sacrum
 haud impie
 no retinet
 laicus.*

*Pietas Re
 gis Clotharij*

*Quadam
 miracula
 eius.*

*Petis missio
 nem ab Ec
 clesiâ.*

*Constan-
tia eius*

*R x & Re
gina sacrū*

*Antili
tem vna*

*r qant, &
pessularis*

annunt.

*Instituit
successo.*

rem.

** al. Gertri
co*

** al. Abbo.*

*Signo S.
Crucis ex-
tinguit in-
gens incen-
dium.*

*Abbas in ere-
mum vir
sanctus.*

** al. Vog-
sum.*

Regis redarguens, furorem eius sedauit: sicque me-
diante Dei graua, caruit effectu, secleratus affe-
ctus. Superueniens quoque Regina, vt audiret in-
iustam Regis commotionem in sanctum Præsalem
prostratu eterna cum eo pedibus ipsius; iniuncta illat-
remissionem cum lachrymis postuantes; ac faculta-
tem ad eum pergendi, quauquam inuiri, ei la-
gientes.

Itaque Beatus Arnulphus data illis benigne venia
soli eius de gerge sibi à Domino credito, ne soliti-
atena vita pabulis, illo sic remoto, destituerentur
prostrati illi de successore viro dignissimo ac sanctitate
admirando, Gegeri eo * cognomento * Abbo. Id v-
percepit vt regius Romanicus, cunctis post habitum
lico ad virum sanctum venit congratulabundus; &
viroque in id consentiente, in vasta eremo sibi locum
preparauit. Insequenti autem luce, cum quodam animo
conceperant, conficere velient, & equi præ foribus
iam strati cesserent, ecce casu inopinato Regium prom-
ptuarium voraci corripitur igne; flamma excellissima
erumpit: domos vndique vicinas minaciter lambit.
Oritur repente ciuium ciuiatus & clamor: concordi-
tur vniuersique in vanum laboratur: donec beatus Pon-
tiffex eo adueniens, protinus expleta oratione, san-
ctam manum eleuans, contra horrendos flammaram
gigobos signum Sanctæ Crucis expressit. Tunc liqui-
dem (mirabile visu) tanquam cæli us percussus, in-
tra paucos in semetipsum totus conuulsus ignis inte-
rigit: nulloque alibi nocuit.

Post quæ lacer Antistes, relictis cunctis seculi
rebus, beneque ac integre in pauperes erogatis,
ceci nouus Elias ad eremum. * Viagium cum pie-
tissimo socio Romanico properans, inter bestias &
feras syluestres expugnatus constructis amarijs, quo-
tidianis meditationibus, diuinatum laudum can-
tica admiscens, animum iugiter pascibat, confort-
tabatque.

Arcibus quoque nonnullis monachis, atque co-
pulis,

secaute: si que ne
u, se exatus a
na, vrad p
sanctum P
plus: no uide
antes, ac fac
quam inuiti, ei la

ill's benigoe veni
credulo, ne sora
to, delinuerat
ssimo as taret u
nto * Abbo. La
candis pefinaba
gratulari unius: s
ta eremo lib. ou
cum pectan
& eq: si pae fona
no Regam prom
omnia excellim
nae ter lambi
cratio: concere
moncebeaus P
era oratione, ran
en los fimmata
elst. Tunc ficut
u. percussus, in
pcurus igno me

dis cunctis secu
pauperes erogare
uam cum p
s, ater b. stas
mter j, qua
m laudam can
picebat, confor
pachis, atque o
pud

prosis, haud dedignabatur tantus Antistes suis man
ous calceamenta a ped bas eorum detrahere, caue
lete: gere; cap ta eorum & pedes crebro ab uere: le
Ros ilorum quotidie studiosissime componere; eos
illis sedulo prae parare: saepeque ipse esuriens, so
e admodum illos pascere. Lectus vero eius, spre
os mollibus & pretiosis operimentis, ciliciis orna
batur.

In his igitur aliisque bonis innumeris cum vitam
Angelicam duceret sanctus Pontifex, tandem Deo
volente athletam suum ad destinatum vocare bra
um, post breuem infirmitatem, sancta illa anima è
corpore migrans, manibus sanctorum Angelorum in
Coelum delata est: exultantibus quidem supernis vir
tatibus, multum vero plorantibus Christi pauperibus
ac religiosorum catibus.

Porro Romaricus eius sanctissimum corpus, quo
potuit honore, in castello sepulturae mandauit. Inde
anno fere euoluto successor eius Goericus arcitis duo
bus Episcopis, collectaque Ceti & populi multa
frequentia, id ad urbem Metensem transtulit, ac in
Basilica sanctorum Apostolorum cum reuerentia,
ingentique totius ciuitatis gaudio condidit. Quid
autem apud Christum in eremo sibi comparasset,
suis ciuibus per miracula ilico declarauit. Quae liqui
dem illuminatur; contra et ad sepulchrum eius sana
tur: claudo gressus optatus restituitur. Et haec quidem
pauca è plurimis: quae si omnia sty o exarare
vellemus, vatum opus & ingens
lectori exhibere
mus.

*Pia eius
exercitia
ibidem.*

*Migrat in
coeli sacer
Antistes.*

*Locus sepul
turae eius.*

*Miracula
ad sepul
chrum eius*

*C Baron.
in Not.
Martyr.
Roman.*

VITA S. HYACINTHI CONFESSORIS, Ordinis Prædicatorum siue Dominicanorum; *Ex ea quæ est per V. P. Seuerinum Cracouiensem, eiusdem Ordinis S. Theologia Magistrum. Decessit ex hac Vita Anno Domini 1257. Relatus in numerum Sanctorum à Clemente 8. Pontifice Maximo, Anno Partæ Salutis 1594. Pontificatus sui 3.*

*16. August.
Genus &
Patria eius*

QRTUS est B. Hyacinthus, ex Nobilissima familia, Odrovons, Patria Polonus, territorio Camienensi; Anno à Natiuitate Domini 1183. In qua familia, præter Generales exercituum Duces, & de Barbaris, & Christiani nominis hostibus magnificos triumphatores, plures florere Ecclesiarum Antistites, Episcopi & Archiepiscopi. Eadem etiam familiæ magnum deinde additum est ornamentum: qui ex materno eiusdem latere prodijt amplissimi huius ordinis Cardinalis Radz uilg. vita, moribus, & virtute ab illustribus antecessoribus minime degener. Habuit autem B. Hyacinthus patrem Eustachium Comitem de Conskeye Heroem præstantissimum; Patrum, Iuonem de Conskeye, Cracouiæ Episcopum; de cuius uita sanctimonia egregie animi dotibus, & cunctarum virtutum coronâ, si hoc fauus esset locus, mea quidem oratio facile principium inueniret exitum vero perdifficilem. Fuit etiam suis à parentibus Deum timentibus in uia Domini alius, educatus atque institutus. Post puerilia autem rudimenta, & audita oratoriæ artis præcepta, cum esset in prima adolescentiæ flore, gnauiter adeo Civilibus, & Canonicis studiis, his sacræ etiam Theologiæ accurate uigilantiam adiungens, in Ciuitate Bononiæ operam dedit, prorsus ut temporis progressu, in Academia Bononiensi, in Sacræ Theologiæ Professore, & uirique Iuris Doctorem promotus facit. Inde Poloniam

*Minister
profectus
eius in studii.*

nam rediēs, Iuonem
quædammodi digni
tam fax in alto poli
nificæ prælucebat,
capis illius exemp.
ter: & in semina red
figra liggeret. Quod p
etia uenit; quan loq
agnito generoso iun
stanti quam red u
in Canonicorum
præbant ad seip
per omnia se gessit
nari ac referens, qua
stenuens, ut nu las e
tandis eius uirtutibus
Interca cum em ne
brum ut in corona, i
dignissimus Hyac
ta uocant; Iuonem n
tatem secutus, cui
tum animi ardore, &
dret uerbum Domini
et uerba illa referente
u per se fieri, uo
la pauperibus, summi
tendi consilio, & nam
mici religia. Iuoni
certum fixumque
ueri tantu ne pot
lagnis reuelabat; e
uotumq. gloriam h
uens, sanctus p
us lætitia, ecclesie
deliberationem
deno; hunc temp
nam ambo stud-ori

CONFESS.

CONFESSIO

minicanorum; Ep

aconiensem, enq

rum. Decebat

atus in numerum

ifice Maximo;

4. Pon-

obilissima familia

ono Camienensi

aafama, prater

Barbaris, & Cui

umphatores, p

Episcopi & de

agnum aciuu ad

erno culetem lre

nd nalska. 7 oit

as antecessorib

Hyacinthus pa

Consepe Herem

ue Consey, Cra

et mona spore

cur coronat, sit

o facile pnnipm

Eur cravus 2

Dominalus, eda

acem rud meur

um eler in pnta

ntibus, & Canoni

accurore vigilan

az operat dedr

Academ a Bono

forem, & vnu

ext. Inec Polo

ndat.

XVI. A V G V S T I.

437

nam redies, Iuoni Episcopi Craconienfi patruo suo, qui quædammodum dignitate, ita etiam vita, in pœtuita, tanquam fax in alto posita, diu no amore accensa, alijs aurificè prælucebat, libentissimè ad hæsit; quo in dies magis illius exemplo excoctates, in Dei seruitio proficeret; & in semita rectæ & sanctæque viuendi firmitus vegetig'ia figeret. Quod profecto sicut optabat, sei citius sihi vñ venit; quandoquidem patribus ille perspicuus,ognito generefo iuuenis animo nil aliud prius affectanti, quam vt d u no cultu penitus v tam addeceret, in Canonicoꝝ numerum qui hoc magnopere optabant adsciri permisit. Quo in oraneita egregè, & per omnia se gessit moꝝum inauitate, humanitate, charitate reſertus, quam indefessa seculatitate Ecclesiæ inferuens, vt nullus ex collegis existeret, qui se admirandis eius virtutibus ac meritis passim non prædicaret.

Interea cum emineret Vñ Beatus eo in ordine, non solum vt in corona, sed tanquam in regio diademate fulgidissimus Hyacinthus, Ecce Deus illum ad maiora vocauit; Iuonem namque Episcopum Romam euntem secutus, cum Sanctum Dominum magno cum animi ardore, & intus charitatis visceribus audiret verbum Domini frugiferè in vire prædicantem, & verba illa referentem, & diuinitus explicantem: si tu perfectus fieri, vade, & vende omnia qua habes, & da pauperibus, summo flagrans desiderio, diuino patendi consilio, & iam sibi constaret sectari beati Dominici vestigia, Iuoni, quem vt Dominum reuerbatur, certum fixumque propositum aperit, illico Patruus, veid tantum nepotis amantissimus, cui non caro, non sanguis reuelabat, sed vt erat præsul religiosissimus, æternæq. gloriam huius mundi breui, & nani antepponens, sanctus Spiritus inspirabat, incredibili persusulæritia, cœlestem potius quam humanam Nepotis deliberationem amplectitur: & occasione data Honorio 3. tunc temporis Pontifici Maximo, qui cum eo dum ambo studiorum causâ Parisijs versarentur soli.

Fit Canonicus Craconienfis.

Laudabilissime conuersatur.

Romam proficiscitur cum Patruo.

Matth. 19

dam contraxerat amicitiam, communient. Honorius qui Beati Hyacinthi doctrinam, & ingenium quod esset non ignorabat, & laudatissimum quod esset eius mores à multis audierat, var e natus est, nec eum ad alium sefe lit, si Beatus Hyacinthus Digni Domini alumnus ac socius efficeretur, apud latas arcturi. & septentrionis pagas magnam Catholicæ fidei uicem ac splendorem esse alaturum. Accessito itaque Beato Dominico, eique Beati Hyacinthi firmissima deliberatione ostensa: uti filium commendat. At is ubi diuum Dominicam libenter annuere intellexit, statim summa cum deuotione, & humilitate animo tamen latissimo Dominicanæ Religionis habitum, & indumentum in Ecclesia Sanctæ Sabinae Immortali Deo ducente suscepit, ac per id temporis, dum Romæ fuit nunquam à sacro Dominici latere discedit, ita uiuens ut non sibi, sed Christo uiuere uideretur.

Sed postquam uelut alter Eliseus hausit ab Elia ardoris autem Spiritum, quippe quo Diuus Dominicus erat inflammatus eiusdem placito & benedictione, tribus cum socijs, quibus cum fuerat religione initiatus Geslao, scilicet Hermanno, & Henrico tribus quasi stellis, spe, fide, & charitate comitantibus, Alpes superat Carnithiam peruenit; ut ciuitatis Frizacensis populo, uerbi prædicatione commoto, & ad cultus diuini sinceritatem incenso prima ibidem Prædicatorum Ordinis magno cum omnium applausu fundamenta iecit, nobile monasterium erexit, atque instituit. Relicto autem in eis paribus Hermanno, quod theatonicis sermonis peritus censeretur, Cracouiam ueniens, quamuis ab omni popularis auræ honore, quæ sua erat singularis humilitas, abhorreteret, tamen quasi ouans à toto Clero, ab universo populo, nil tale cogitans honorificentissimè recipitur; augentur honores ubi eius eloquio, ac doctrina, & uitæ in primis sanctimonia sentiunt se inflammari, &

*Roma amplius
plectitur
S. Dominici
instituta.*

*Mittitur
cum 3 socijs
in Carnithiam,
& in ciuitate
Frizacæ
monasterium
erigit.*

In dies magis Christi
& insignibus ex
no tam fidei nego
tate monasterium
us Ordinis prædicatorum
maximum, & in
pugnaculum se licet
cum eiusdem sancti
proximasque prom
magis illustriorum
broderet, & à con
tione habetur. ()
gentium nota ipsi
tuos, continentia,
gratias orationes, in
sicut iterum iolen
se ebant) fiebat p
honorem Dei mon
ex tunc peraceret.
tate Pagen. per
mine Sancti Clemen
nobile monasterium
ti Martiris, & P
entis elatus ibidem
tate temporis præ
soua, Si eia, M
in tota Germani
mulla cum religio
enati que se uote
x t, arcas sibi
has facere et or
reda. Modico
S. Hyacinthus
in fiam in per
tate uolens
fuerit, & me
conatus, cu
ipia, utpote p

in ext. Honoris
p. n. q. u. n. t.
e. f. i. c. i. o.
n. e. r. e. m.
l. u. i. t. a.
a. d. i. c.
h. o. c. f. i. c. i. o.
A. c. c. e. s. s. i. o.
H. y. a. c. i. n. t. h.
i. u. a. c. o. m. m. e. n. t.
i. b. i. b. e. r. e. a. n. n. u. a.
t. i. o. n. e. , & h. u. i. a.
c. a. n. t. & e. i. u. s.
i. n. E. c. c. l. e. s. i. a. S. a. n. c. t. i.
i. c. e. p. t. , a. c. p. e. t.
a. n. t. a. f. a. c. t. o. D. o. m. i. n. i.
i. c. o. s. f. i. c. i. o. C. h. r. i. s. t. i.

h. a. u. s. t. i. a. b. E. l. i. a. a. t.
D. e. u. s. D. o. m. i. n. i. o. & b. e. n. e. d. i. c. t. i. o.
i. u. a. f. a. c. i. a. t. r. e. d. i. t. e. m. a. n. t. o. , &
f. i. d. e. , & c. h. a. r. i. t. a. t. e.
C. a. t. h. o. l. i. c. a. m. p. e. t. i. o. , v. e. r. b. i. p. r. o. p. t. i. e. i. n. f. i. n. c. e. r. e. s. t. i. t. u. t. o. r. u. m. C. o. n. s. u. e. t. u. d. i. n. e. r. e. s. t. i. t. u. t. o. n. e. i. n. s. t. i. t. u. t. i. t. u. r. , q. u. o. d. u. r. , C. r. a. c. o. u. a. m. i. s. a. u. r. a. h. o. n. o. r. e. , h. o. n. o. r. e. r. e. t. , t. a. m. e. n. p. o. p. u. l. o. , n. i. l. t. a. t. u. r. ; a. u. g. m. e. n. t. u. r. e. r. i. t. a. , & v. i. t. a. i. n. f. l. a. m. m. a. t. i. , &
i. a.

in dies magis Christianis illis operibus grandibus, & insignibus ex intimo corde commoverent. Quare non solum fuisset negotium in ea princeps Regis civitate monasterium in honorem Sancti Simae Trinitatis Ordinis predicatorum erigere; quod tanquam maximum, & mentisissimum Catholice fidei propugnaculum feliciter posset, atque instaurari. Quare cum eiusdem Sancti viri fama in vniuersum Regnum, proximasque provincias diffunderetur, & in dies magis illustriorum factorum suorum rumor increbresceret, & à cunctis populis maxima in veneratione haberetur. (Brat namque iam ubique illarum gentium notæ ipsius, pietas, charitas, mansuetudo, continentia, humilitas, patientia, ie iunia, vigiliae, orationes, incredibileque alia singulares, quæ sicut alterum solem ipsum Dei seruum splendescere faciebant) fiebat perfacile ut quodcumque opus ad honorem Dei moliretur, quam celerrimè ad felicem exitum perduceret. Facile præterea sibi fuit in ciuitate. Pragæ. per Ceslaum socium suum sub nomine Sancti Clementis, & Vratislauic. alterum nobile monasterium sub inuocatione Sancti Adelberti Martyris, & Pontificis erigere, qui etiam miraculis clarus ibidem obijt; & alia complura beccitate temporis prætercunda, quæ in Bohemia, Moscovia, Silesia, Moravia, Prussia, Russia, atque in tota Germania eiusdem Predicatorij Ordinis multa cum religione, & populorum deuotione, curæ que feruore Monasteria partim ipse contraxit, atque stabiluit, partim post eius obitum adhuc sanctæ eius memoræ vigore, à fundamentis erecta. Illud solum referre liceat, nimirum cum S. Hyacinthus à magno Cruciferorum magistro Insulam imperasset, & Ecclesiam atque conventum eiusdem ordinis in honorem Diui Nicolai adificasset, & magis iussisset factus eo religiosorum concentus, cum locus atque Insula esset minime capax, utpote peccatorum refugium, Deo volente

*Inde in
Cracoviã
venit, &
ibidem
Monasterium com-
struit.*

*Item aliud
Coenobium
Pragæ.*

*Item in
multis
aliis pro-
uinciis.*

*Maximū
miraculū.*

lente post multa tempora Maris fluctus sese ultra quinquaginta millia stadia retraxerunt, an' amq. recedere, non solum ad monasterij commoditatem, & amplitudinem, verum ut ibi postea ciuitas Genadenſis poneretur, cum portu pulcherrimo, atque tutissimo. Memoratu autem illud dignum est, & à meritis S. Hyacinti non alienum, ut quamuis Monasterium pluries ipsius ciuitatis Hæretici inuaderint: nunquam tamen dictum monasterium occupare potuerunt.

De progressu sanctissimarum suarum actionum haecenus; nunc de moribus breuiter dicendum est; de quibus vnum illud dicere sufficeret fuisse Diui Dominici alumnū, & sociū, & illi perſimilem; utriusque enim pro Catholica fide labores ingentes exantlauit: alter in Italia, in Hispania, & in Gallia: alter inter nationes sub Septentrione positas. Erat denique Sanctus Hyacinthus quemadmodum Diuinus Dominicus rutilante virginitatis flore ornatus, pretioso vti le profunda humilitatis theſauro dotatus, toto corde, tota anima erga Deum intentus, in continuis orationibus, lectionibus, confessionibus, sacrificijs, officijs alijsque per agendis operibus perpetuò occupatus, & ut contemplationibus aliquod tempus superesset non in thalamo, & cubili, sed in Ecclesia pernoctare solebat; corpusque nodosis cordis, vel ut vulgo vocatur, discipulis afflictum, & ieiunijs per singulas sextas ferias in honore Sanctæ Virginis, & sanctorum Apostolorum vigilijs in pane, & aqua maceratum, se per nuda terra, & caput super lapide, vb. somno cedere cogereur, ante altare decubabat; quo per incommode parum quiescens iterum ad nouas vigilijs, contemplationesque & orationes facilius excitaretur, memor verborum Domini ad discipulos in hortu recubentes, *non potestis vna hora vigilare mecum*, & quæ sequuntur, &c. Quantum vero, spe, fide, & charitate valuerit, quæ sunt nostre salutis propugnacula munissima, ex eius operibus cognosci potest. Nam charitatis illud fuit signum euidenssimum, cum is ex nobilissima familia oriun-

*Vita eius
austeritas.*

Matt. 26.

otundus, cunctas opulentias dispergeret, inuentus ad gloriam Dei nil amplius haberet, cunctis mihi ratione visones confugebat, ut largire Deo imploraret.

Qua vero ipse laudaret posset vna cuncta reliquias diuitias, tanquam actores à se abdicaueret, eredit humilitatis frenomaxillas corum fretus, æternam sibi. Quæ vero si le uti cunctis tentationum manibus ante actus, sed ex nihilo potest. Nam si tanta granum sinapis per commoda abiectio fillet periculis, non steriorum moles in fide, ac peritans ad seculum. per eum membra concitissimis pedibus & rotas uillas leges in peramiranda, & stupenda mobili fide prædicatorum est. Quæ quidem legitime venit. Sicque vitæ sanctus perperos labores religionem illam quo tempore ad in crastino festum pisset, in festiuitate

fortundus, cunctas opes, quibus affluere in pauperes alendos dispergeret, in Ecclesias, in Monasteria, conuentus ad gloriam Dei extruendos erogaret; cumque nil amplius haberet, quod egenis largiretur, totis commotis miratione visceribus, ad lachrymas, ad orationes confugiebat, ut miseris solamen, auxiliumque à largitore Deo imploraret.

Qua vero speculatus fuerit, ex eo perspicitur quod audacter posset una cum Christi discipulis dicere: *Ecce omnia reliquimus, & secuti sumus te*; nec solum diuitias; tanquam acutissimas spinas, sed cunctos honores à se abdicauerat, & hè rebelles essent sensus, in credibili humilitatis calcare deuicerat, & in chamo, & freno maxillas eorum constrinxerat: cunctissima spe fretus, æternum sibi solatium in cœlis iri præparatū. Qua vero fide uti scopulo firma, & robusti aduersus tentationum mare extiterit; non solum ex paulo antè dictis, sed ex innumeris Christianis operibus colligi potest. Nam si summa, & excelsa fide, vel vsq. ultra granum sinapis præditus non fuisset, non omnia commoda abiicisset, non per tot labores sese commisisset periculis, non tot tantaq. Ecclesiarum, & Monasteriorum moles in varijs provincijs, quæ magna sua fide, ac pietatis adhuc extant monumenta condita à se fuissent; per eum muti loquuti essent, cæci vidissent, membra concussi ambulassent, mortui surrexissent, siccis pedibus & rapidos fluuios transmitteret, conuulsas segetes in pulsinū restituere posuisset. Quæ admiranda, & stupenda miracula nō nisi à singulari, & immobili fide præditis posse fieri, & ab omnipotēti Deo ijs datū est. Quæ quidē miracula Sanctū Hyacinthū fecisse legitimis ventilatis probationib. certissimè cōstat. Sicque vir sanctus post immensos ad honorem Dei perpeßos labores ab Anno Domini 1216 quo tempore religionem illam est ingressus, usque ad annum 1257. quo tempore ab huius mundi carcere est egressus. Cū in crastino festiuitatis Sancti Dominici ægrotare cepisset, in festiuitate Assumptionis Beatæ Mariæ Virgini-

*Catalogus
miraculo-
rum eius
qua opera-
tus est in
vita.*

*Migrat in
caelum se
pueragena-
rium uno
maior.*

nis circa horā nonā ætatis suæ ann 71, iussu mo corporis pondere solutus, euolauit in cœlum; fratribus & vniuerso populo quasi à patre destitutus gementibus, ac lacrymantibus; in cœlum sui desiderium relinquens; quem sane extremum vitæ suæ actum, non sine magna sanctitatis significatione processisse putandam est. Nam qui & ad præ se fecit aduersus va etudinis initium in festo die Sancti Dominici, nisi quod ab eo tempore quo eidem se dicitur psum, & socium addixit, quem ad mortuum ag oratio et omnia membra concurere, & omnes ieiunius conturbare, ita ab illo tempore sanctus Hyacinthus cepit corpus suum laboribus, ieiunijs indies magis assurgere? quid aliud recessus ab humanis in die Assumptionis Beatissimæ Virginis, nisi quod assumptam Reginam in cœlum sic cum Angelis comitatus? Felix certe ægotatio, felicior è terris discessio; laudabile testamentum, quo ingentem fratribus suis reliquit thesaurum, his verbis: humilitatem seruate, charitatem mutuam habere pauperitatem voluntariam possidete; quibus dictis, cum præmi iud psalleret: *In te Domine speravi, & ad illa verba venisset, In manibus tuis Domine commendo spiritum meum*, feliciter in Deo obdormiuit, atque in e seipsum suæ quendam. auenem nobiscum ad ædum corpus suum à mortuis suscitauit. Fuere quoque nonnullis mirabiles ostendit visiones, de ineffabili gloria, qua iam in cœlis frueretur sanctus Hyacinthus.

*Mortuus
renouiscit
ad sacrum
corpus
eius.*

*C Baron.
2. Tom.
Annal.
E in Not.
Martyr.
Roman.*

ILLUSTRE MARTYRIUM S. MAMANTIS; Ex eo quod est apud Metaphrasten. Passus est Anno Salutis 275. Eutych. Pape 1. Aureliani Imp. 5.

17 August.

MAMAS magnus & insignis martyr Christi, pietate non minus quam genere clarus, è Paphlagonia oriundus, pacem habuit in neodotum, matrem.

matrem vero Rufinam, cuiusdam laici filiam, cum rebus insignes & consuetudinis amoris diuini flammam sent. Nam & libere quoque poterat talia se ad demonum cultum. Et tempore Alexandri Imperatoris fungens Deorum cultum Christianos vero attraherant, sub ieretur. peractum est. Mox cum pietate, vnumque in sanctum præmi in mictel quæ à digneate vel conuictum non homo dno & crudelis constituto. ea ceteris dolus imbeciliteris fignulo precibus & valere Dominum impetris supplis, aliquot ac religione inagratam gerebat, ceteris malis ac raris periturque profuso lacrimis quas rigaret, & ceteris penderet, videtur nouæ de infante perturbabant; nihil in lei constantia, velle cum Deo infans saluatur bus expatuit à Deo preteritis similitudine meminit. Ea igitur pater in cœlis, solus infans in

si motore
i, trahens & r
gementibus ac
um relinquens;
m, non sine ma
id: pœdant est.
vactionis ini
i, n. n. ab eo
focum, vitiis,
a membra contra
ad illo tempore
um laboribus,
ad reculas ab
ma. Virgilio, ni
am de eam Ange
felix oritur s
no egentem tra
b. s. n. n. n. n. n.
tra pœdantem vo
am p. a. m. i. l. u.
a verba veniss
endo spiritum me
m. n. e. p. a. t. u. e.
acum corpus in
pœdantem mira
gosa, qua tam

S. MAMANT
em. P. n. n. n.
i. l. u.

em. P. n. n. n.
i. l. u.

matrem vero Ruffinam; virosque cum patricia nobi
litate illustres, tum religione & Christi amore adeo
insignes & consociuos, ut nullo modo ardentem
amoris divini flammam reconditam servare pos
sent. Nam & libere religionem professibantur, &
quotquot poterant tam vero quam exemplo, ab in
felici demonum cultu ad Christi fidem traducebant.
Eo tempore Alexandria: quidam, Gangræ, legatione
pro Imperatore fangebatur, habebatque in mandatis,
ut Deorum cultum, quam maxime posset, exto leret:
Christianos vero atrocissimis suppliciis, si immolare
recusarent, subieceret. Nec segnitè ab eo mandatum
peractum est. Mox enim visa Theodori & vxoris eius
pietate, utrumque in Cappadocæ Cæsaream, ad
Faustum Præsidem misit; non quod ijs parere vellet,
sed quia à dignitate parentum, Patricijs supplicia,
vel conumeliam inferre prohibebatur. At Faustus
homo sævo & crudeli ingenio, eos confectum vincu
lis constructos carceri mancipavit. Et quidem Theo
dorus imbecillus ratis suæ bene sibi conatus, eo in er
gastulo precibus & lachrymis, matrem & piam
valde à Domino impetravit mortem, ne forte in me
dijs supplicijs, aliquis diceret faceret, tua pœra
re ac religione indignum. Porro Ruffina, quæ vie
ram gerebat, cernens, se tanti solatio destitutam,
mælis ac variis perturbantibus agitari cepit; cum
que profuso lachrymarum imbri coniugis iurati
onibus rigaret, & crudelia carnificum tormenta per
penderet, victa doloribus firmior evasit. Tum vero
novæ de infante sollicitudines accedebant ac eam
perturbabant; nullo tamen moro à Christi amore &
fidei constantia, vel latum vogue dimovebant. Ita
que cum Deo infantem suum commisit, & aquis
salutaribus expletum Christo obtulisset, instantissimis
à Deo precibus similem cum marito vitæ exitum ob
tinere meruit.

Ea igitur pariter cum marito vitæ muncie per
fecta, solus infans inter parentum reliquias vivus vol
veba.

*Patricia
Parentes
eius.*

*Capiuntur
in car
cerem mis
tuntur.*

*Theodori
felix obi
tus
Patri filii
Ruffina in
carcere
præstituta
Ruffina b
pituit
Namantē,
decedis
è vita.*

*Amnia
insignis*

*matrona,
adoptat
Mamantē
infantem
in filium.*

uebatur; cum ecce diuina quædam visio mulieri vi-
duæ, genere inprimis & opibus claræ offertur; mo-
netq. Ammiam (hoc nām q. matronæ nomen erat) v-
à præfide petat sanctorum corpora: tenerumq. pupu-
lum sibi in filium adoptet. Illa vero (quod careret li-
bris) alacriter visioni aurem præbuit: Præfidemq. ac-
cedens, corpora sanctorum simul cum infante sibi
donari cum postulasset, impetravit. Itaq. & corpori-
bus & infante è carcere ablati, illa quidem sp. endide-
& magnificè sibi in horto sepulturæ mandauit, infan-
tem autem in filium adoptatum, summa diligentia
ac studio aluit, nutritq. ac simul eum lacte, pietate
ac Christi amore eum præclare imbuit.

*Mamas
unde di-
ctus.*

Porro exacto ferè biennio, à primo adoptionis die
infans Ammiam lingua tenera mammam appellare
cepit, quod Romani matrem interpretentur. Itaque
prima infantis balbuties, proprium ei nomen tribuit,
fuitq. deinceps Mamas appellatus. Cum autem quin-
tæ ætatis annum attingisset, Ammia optimis præce-
ptoribus, studijs disciplinarum eum imbuendū tra-
didit: quatum amore adeo incensus erat, planèque in-
cruditione defixus, vt coenos suos multis (quod a-
iunt) parasitigis superaret.

Romanorum autem sceptrum tunc Aurelianus tene-
bat, qui infano demoniorum cultu ebrius, non modo
perfectæ ætatis viros & mulieres, sed & pueros ad ve-
nerationem simulacrorum cogebat. Et quidem eum
alii non pauci, Imperatoris ceciderent voluntati, tum
multo plures Mamantis exemplo (qui Omnipotentis
Dei cognitione, pro ingenij sui modulo præclare
instructus erat) simulacra irridebant, & pias quasdam
preces eum magna animi veneratione, Mamante in
verba præcunte, Christo recitabant. Interea temporis
successu, Fausto Cæsareæ præfidi vita sancto, Demo-
critus quidam, vir insigniter impius nec minus crude-
lis, subrogatus fuit: Cui Cæsaream venienti, mox de-
monum satellites de more gratulabundi occurrerunt,
atque vt eius sibi beneuolentiam arctius conciliaret,

Maman-

Mamantem accensurum
et eo, non ipse modo d
ret, sed alios intuper q
pro non s. cum pecc. alio
mas anoum quintum
mita, omnium eius facu
Lem oculus ergo,
et & virtute, an mo p
tus, eum ad terrenal
re ig. one ac stud. is inq
me perturbato, Ego
citeri demeritiam, qui
suis caliginem non ce
dulo, sordis & mortis
atis. Nam ego sancta
techan, vt potius que
am. Democritus tam
emiratus, vltic eum a
tutus Deo sacrificare
monat affectas, A. a m
ore maxima & clari
de is sublere. Cum h
recognuisset, ferre s. v
an, m. sit.
Imperator lect's, qu
to. M. Mamantem
vilem n. s. tenebre,
d. in. n. aliamq. non
scens nefario se sac
fetus muncibus & o
Imperator, pro Ch
cio christianus.
reatus, iubet corpus
uq. interim venerata
mam adolescentis em
latus se sacrificaturum
supplic. obsecrabis.
nec totae rerum Den

am v. si mulier vi-
bra efficitur; mo-
noomen era-
toremq; pup-
quon careret li-
buit: Praedemave-
cum infante fici-
Itaq; & conuol-
quidem ipse ad-
monetur: infan-
sanima diligencia
tam lacte, perate
pat.

no adoptionis die
namque appollare
exprementur itaque
ei potius tribuit,
Cum autem quin-
na optimis praece-
imponendū irat-
erat, paneque in
mutis (quod a-

e Aurelianus tene-
ebatur, non modo
a pueris ad ve-
Et quidem cum
et vultu, tum
qui Omnia poten-
modulo praeclare
et, & prae quidam
ne, Mamante in
interea temporis
sancto, Demo-
ec minus crude-
nienti, mox doc-
andi occurrunt;
pius conuenerit,
Maman-

Mamantem accusatur, quod sperio Imperatoris c-
dicto, non ipse modo d' uinos Christo honores offer-
ret, sed alios inuiper quamplurimos ad eiusdem reli-
gionis cultum peccat abere. Agebat tunc temporis Ma-
mas annum quintum decimum, eratq; defuncta Am-
mia, omnium eius facultatum heres factus.

Democritus ergo, au sita Mamantis pietate pari-
ter & virtute, an mo proclat in adolescentem effera-
tus, cum ad tribunal suum euocauit, ubi multa de eius
religione ac studiis inquisiuit. At Mamas animo mi-
nimè perturbato, Ego, inquit, satis vestram nequeo
mirari clementiam, qui canitiam aperi, tantam er-
pors caliginem non cernitis, quod, vero & vico Deo
relictis, sordis & mutis simu acris honores diuinos tri-
buitis. Nam ego sancta meo Christo tantum abest vt
tecedam, vt potius quoscunq; possum ad eum adu-
tam. Democritus tantam dicendi libertatem in puero
admiratus, iussit eum ad aram duci Serapidis, vt vel
inuitus Deo sacrificaret. Ille autem nihil à minis effe-
minatè affectus; At non lecer, inquit, tibi adolescentè,
è matre maxima & clarissima Ammia educatum, sup-
plicij subdere. Cum hæc audisset Democritus & ve-
ra cognuisset, ferreis vinctum catenis, ad Imperatorem
tran.m. fit.

Imperator lectis, quæ a leum datæ erant à Demo-
critis literis Mamantem variè est aggressus. Et nunc
quidem min stertere, nunc promissis & muneribus
delinire, nullamq; non mouere lapidem, vt prius ado-
lescens nefario se sacrificio contaminaret. A Mamas,
sprens muneribus & minis contemptis: Mihi, inquit,
o Imperator, pro Christo mori, quouis honore & lu-
cro est præstantius. His vehementer irritatus Ae-
relianus, iubet corpus adolescentis flagris confundi,
atq; interim venenatam linguam adhibebat, vt ani-
mum adolescentis emolliret. Si, dicebat, vel solis
labris te sacrificaturum dixeris, continuo ab omni
supplicio liberaberis. Et Mamas, Nec labris, inquit,
nec corde verum Deum & Regem Christum vquam

G g nega;

Mamas
accusatur.

Egragia
Mamantis
coram Iu-
dice con-
fessio.

Vinctus
catenis.

Cadit
flagru.

*Eximia
eius con-
stantia.*

negabo. Quin potius gratias tibi ago maximas, quod
propter aris adeo beneficis me afflicti Aurelianus hoc re-
sponso vehementer exacerbatus, iubet nudatum mar-
tyris corpus, ignitis torrefactis lampadibus, sed in lampadum
flamma, divina virtute in torres conuertebatur
prorsus ut, martyre illaeso permanente, ipsi pro dolor
ingemiscerent. Iussit deinde tyrannus lapidum ictibus
illum obrui: sed neque lapides, vllum ei supplicium
inferebant.

Vnde animi dubius Imperator, ac simul furor ex-
stans, iussit ingenti plumbi pondere collo eius ap-
penso, maris illum fluctibus obrui. Cumq. ad hoc sup-
plicij genus à carnificibus infuso c amore dueretur
ecce Angelus Domini protinus adfuit; ac inimicis in-
fugam actis, Mamantem ad montem quendam Ca-
sareæ deduxit: vbi diebus admodum quadraginta ie-
iunius permansit. Inde vero digressus, tanquam alce-
Moses splendore diuinæ virtutis fulgens, & doctrinæ
instructus Pauli, omnibus Christi Euangelium
predicare cepit. Et ne cui molestus inferret, post par-
ta Euangelij semina, ad montem reuertebatur, feralique
(dictu mirabile) in vnum conuocabat, è quorum mari-
mis lac mulcebat, indeque caseum conficiens, partem
sibi reservabat, partim Caseream descendens egenis
distribuere.

Quoniam autem fama eius, omnium sermone ce-
lebrabatur, Præfex Cappadocæ Alexander, multis e-
questribus, cum sibi sibi voluit; quorum adventum
martyr ut cognouit, hilari p ane vultu eis obuiam pro-
cessit, illisq. ignotus, cunctos hospitio & mensa exce-
pit. Querunt illi interim de Mamantis habitatione, &
rogant, ut eum, si posset, exhibeat. Ille vero se facturum
promittit, iubetq. ut animo securo caseo & lacte fru-
antur, doceat Mamantis in conspectum prodeat. Interim
vero dum illi mentes accendunt, & Mamantis suos ho-
spites sedulo exaspit, seras, ut consueverant, ad eam ac-
cedunt, inq. ut lacte mulgeantur, incredibili man-
suetudine se illi sistant. Suppent interim, ut par erat, mi-
lites;

*Vide eius
benignita-
tem in
hostes.*

præfex nimia formidini
re fatagunt. Mamantis
se animo, se Mamantis
irant. Illi cum hæc au-
dierunt, ei tamen si de
mantis equis alacritate
re sto patend desider
tas est, itaque iussit
tas est, quibusnam pra
can malibus imperaret
tas, o natu ac voto vi
tas. Qu inquit De
tas etiam famulatur, n
tas.

Præfex eorum ponsio
o Christi seruum im
meritis, iubet eam su
tas, angulis ferreis la-
tas, uolum martyrem n
tas, merem abduci manda
tas. Porro eum eodem
tas, a perate vni pro Cl
tas, Mamantis precationis
tas, rectes carceris lab
tas, soluit, & ad sol
tas, solas ipse in custodi
tas, tæxerant, tyrannus cen
tas, tæxerant. Interea Præ
tas, accendi iussit, inq.
tas, mentis recedere rec
tas.

Equidem genere
tas, inuicem productus
tas, quipit. Qu ntu, in
tas, humanis constanter
tas, pumeam aperui sen
tas, Tum vero tyrannus tal
tas, um a nte am mediam
tas, bant: At Martyr,

tes; ac nimia formidine oppressi, fuga se inde proripere satagunt. Mamas vero iubet eos bono & fidenti se animo, se Mamantem esse, quem tanto studio inquirunt. Illi cum haec audissent, agenti a demeratore correpti, ei tamen fidem adhibentes, protinus consentiens equis ad civitatem confugiunt; quos ille pro Christo patienti desiderio inflammatus, mox subsecutus est. Itaque ductus à militibus ad Praesidem quaeritus est, qui huiusmodi praestigiis & incantationibus se suis animalibus imperaret, utque tanquam ratione praeditis, & o natu ac voto uteretur. Respondens autem Mamas, Qui, inquit. Deo vero & aeterno deserviant, & cuncta famulantur, noruntque eius servos, ut decet, uterentur.

Praesens eo responso superatus, cum non haberet, Christum servum impugnavit, illico in furorem conversus, iubet eum suspensum atrociter eadi, caelumq. vngulis ferreis laetare: cumque ea supplicia generosum martyrem nihil facere cerneret, demum in carcerem abduci mandat.

Porro cum eodem in carcere, alij quadraginta egregia pietate viri pro Christi nomine victi deinceps, Mamas precationis studio & divina quadam virtute, vestes carceris labefactant; portas aperuit; vincula solvit; cunctosq. à vinculis liberos abire precipit, solus ipse in custodia permanens, angelica praesentia excitatus, tyranni certamen invictae virtutis robore expectavit. Interea Praeses, ab actis curis alijs, fornacem accendi iussit, in qua martyrem precipitavit: si à sententia recedere recusaret.

Et quidem generosus adolescens, ut primum ad tribunal productus, fornacem flammis accensam conspexit. Quinctus, inquit ad Praesidem, ea quae mihi minatis constanter exequeris? Ego enim iam tibi primis meam aperui sententiam: à qua non recedo. Tum vero tyrannus rabie quadam incensus, egregium athletam mediam in fornacem protinus detulit: At Martyr, Christi protectione securus, laeditur.

Christi servus,
omnia
creata famulantur.
Suspenditur
caditur
martyr.

Vinctos
Christus
nos precibus
liberavit.

Mittitur
in fornacem
sed nihil

in media versabatur flamma, tanquam in prato florido; saluatori hymnos iugiter canenti.

Porro post triduum cessante flamma, ac lignis omnibus in cineres reductis, existimans Præses Martyrem ad ossa igne depastum, reliquias hectoribus offerre iubet. Ecce carnifices, præter omnem expectationem martyrem sanum plane & incolumem, duræ quæ laudes iucunda voce depromentem repetiunt. Quis sane obstupescit miraculo, Præses anxie visa remaneant: magnisq. clamoribus vel inuiti Dei magnam divulgant.

Pisces autem attoniti & emotæ mentis homines cuncta cum magis & veneficijs ascriberet, martyrem subnuda ad noua certamina euocauit. Quis quidem ductus in theatrum, pardo & vrsu sanctissimo decorandas esse traditus. Sed visus omnis feruitus ilico oblitus, humi ad eas se pedes abiecit: pardo vero, in humeros eius citra vlam insistentem molestiam, lingua sudorem eius abstergebat, eam demulcens, gestu & ciulatu ostendebat, æque ac modum se ferre tantis martyrem molestijs affici.

His maximo animi sui dolore visis Præses vehementer indoluit, & omni spe victoriæ abiecta, quædam & satellitibus viget, vt rudente ferro in maris viscera adacto celeri morte ignominiam decederet. Paruitis, & ferrum magna vi ambabus torquebat manibus, sacra martyris viscera transiit; prout vt ipsa intestina in terram, nisi manibus eius fuisset, continuo defluxissent. Itaque saucijs grauiter Christiathleta, per medium theatrum lætè graditur; & sanguine vberum in terram manente, quo cunctate radia progreditur: actandem quadam in spelunca recumbens, beatam Deo a iuuam redit.

Homil. 26.

Miracula post obitum.

Vixit vero post obitum exanimis clarus miraculis: & quibus D. Basilus, hæc inter cætera, ad adstantem populum. Memores estote martyris, quotquot hic per somnia potius estis; Quotquot in hoc loco constituti, adiutorem ipsum ad precandum habuistis: quibus

ascensu, ex nominibus quotquot aberrantes animati restituit: quibus, ad vitam reuocatos quos protogant.

MARTYRIUM S.

as, ac sociorum: quod

magis, Anno à Chr.

Papæ 2. Zenonis Im

rum Rege Hym

extat apud

Epitimus crudelissim

Daerici agbatur anno

no, quodam Aroma

stio, re persuaderet R

gula, diu retinere pac

em perderet innoce

un multos post dies tr

re remibus expirauit

mem Catholicorum

in prouinciam Afri

ti, vt eam sceleratis su

ptam in laqueo rep

didida sedaret.

Itaque Tyrannus

cessus, feratibus edic

commouit Africam.

eposam multitudin

regnes exilio crudeli

guisamenti, quod

bus, non molati i

ganum, pro miserati

buscunq. ex nomine advocatus ipsis affuit operibus:
quotquot aberrantes, ad vitam reduxit: quoscunq.
sanitati restituit: quibuscunq. pueros iam mortu-
os, ad vitam reductos, reddidit: quotquot vitæ ter-
minos prorogavit.

MARTYRIVM SS. LIBERATI ABBA-

C. Baron.

tis, ac sociorum; quod feliciter consummarunt, Car-
thaginæ, Anno à Christi Incarnatione 484. Felicitis

Annal.

Tom. 6.

Papæ 2. Zenonis Imperatoris II. sub VVandalor-
um Rege Hunerico Ariano: Ex eo quod

extat apud Victorem Episcopum

Vitensem.

Septimus crudelissimi etque impijssimi Regis Hu- *17. August.*
nerici agebatur annus, cum hostis antiquus, Ci- *Fortasse*
rila, quodam Ariomanitarum Episcopo vius est mi- *quod hoc*
nistro, ut persuaderet Regi, non posse eum statum re- *die eorum*
gni sui diu retinere pacatum atq. longævum, nisi no- *si: facta*
men perderet innocentem. Qui tamen Dei iudicio *translatio.*
non multos post dies turpissima morte præventus, sca- *Nam passi*
ten: vermibus expiravit. Insecrati caput ore cruento, *sunt sexto*
omnem Catholicorum multitudinem, quæ per to- *Non. Julij.*
tam provinciam Africanam mirifice multiplicata e- *Ultio di-*
rat, ut eam sceleratis suis inficeret dogmaibus, & ac- *uina in*
ceptam in lauacro regenerationis innocentie vestem *Arianum*
sordida fedaret. *Cirilam.*

Itaque Tyrannus serpentina Cirilæ suggestione in-
census, feralibus edictis vno tempore totam cepit
commovere Africam. Et primo quidem sacerdotum
copiosam multitudinem in longinquitas & extremas
regiones exilio crudeli detruxit: quibus bis acutum
genus frumenti, quod iumentorum tantummodo ci- *Hunerici*
bus est, non molari industria coarctum, sed corti- *Regis Ty-*
garum, pro miseratione dari præcepit. Post vero *ranni,*

Gg 3 incre-

inextinguente impietatis infania, etiam hoc auferri crudelissimus imperator. Post modicum quoque temporis vniuersas simul Ecclesias, camentis iagentibus claudendi mandauit. Vniuersa namque monasteria, tam sanctorum virginum quam virorum, Mauris vna cum habitatoribus dono dedit. Vnus fuit omnibus ciuium vnus pro Christo moriendi integer & plenus affectus. Et quanquam aliqui votifragi, Christianæ fidei immemores, per summum scelus à constantia resiliendo, ut imperis mundi voluptatibus ad breue tempus fruerentur, multo tamen puras, viri sane nobiles & honorum omnium copia mirificè affluentes, vitam pro Christi nomine supplicijs obieiebant, & delicta etiam nobilissimæque forminae, contra verecundiam naturæ, spectante vulgo, virgis caesæ, varijque tormentis eruebant, victicia trophæa à callos portabant. Se & infantuli feralia edicta irridentes, ante munda contemnebant, quam illecebroam eius semitam introirent.

Tunc apprehensi sunt & septem fratres, quantum pertinet ad concordiam Dominicæ securitatis, Bonifacius Diaconus; Seruus & cultus Subdiaconi Liberatus Abbas; Rogatus, Septimus, & Maximus monachi; cælestibus disciplinis præclarè instructi, à territorio Capensibus ciuitatis oriundi. Quibus ad urbem Carthaginensem callidè attractis, primo honoribus ingentes & diuitiæ maximarum voluptatum, non & Regis amicitia, aliæque permulta, quæ solent insipientium animas illaqueare, fuerunt oblata. Sed hæc omnia, milites Christi, ac si contagia, respicientes vno ore clamabant; Vnus Dominus, vna fides, vnum baptisma. Facite quod vultis, inferte poenas corporibus nostris. Melius est temporalibus purgati supplicijs, quam æternis tormentis excruciat. Habere quod promittitis, cum ipsis diuitijs post paululum perituri.

Quid multa? Dum tali constantia diuinitus munitur, crudeli ferri pondere onerati tenebricosi

*Egregia
virtus
multorum
Catholi-
corum.*

*Patria
Septem
Martyrū.*

*Diuitiæ
& honores
oblatos
respuens.
à Eph. 4.*

reputati sunt carceribus. Sed populus non elatus, die ac nocte laborabat, & ita ab eis celebratur, ut eadem ipsorum meditatione perseueraret. Quædamque ut primum perire faceret, faceret accendit, ut eis, & maioribus cruciatibus perirent. Quorum multoque in periculo, gne, & gauris ac cruciatibus. Trinitatis namque de lucebat, tam, quasi quædam fuerant illa vincula, & cedebant itaque fidem ad triumphum vna voce decantantes; & rapax hominibus bonis acceptabile, ecce filio Domini Dei nostri, ne amittam, & populus publicus populi Dei, neque perirent, tribulationem Christo, quem nobis redimens, non.

Vnum tamen, vniuersum videbatur. Quod maiores multorum, & ille vocem quidem peribat. Nemo me sepe abbas, & fratribus imbecillior, & plurimam. Cum ipsis extenuatam, quædam æternis

deput

ABB. &c.

in hoc auferi et
quorū temporis
ingeniūbus clau
donatētia, tam fac
Maer s'na cum na
en bus euilatus
et & uenous affectus
he stienē si ei im
constant a resiliē
lo eue tempus fit
riāe nobis & bo
fluētes, vnam pre
ant, & el carē cr
nita verecundia
te, var i q to men
calos peribant. Sed
es, ante mand
m eus semitam in
fratres, quant
ca i. u. tatis, Bo
cas Sand aconi
ratus, & Max me
ze arē mstrēti, d
uā. Qu eus d r
at s, pome hono
n vo upatōem, nec
emula, quā solē
siuē e oblata. Sed
ac si contagia, re
us a Dominas, vna
od ratis, inferte po
temporal bus per
ment s exiue ari
sis diuini post pau
antia diuinus mu
onerati tenēre co
depi

separati sunt carceri, vbi nulla miseratione lenitatis
auferet. Sed populus illius virilis, custodibus pie
tio delinquis, die ac nocte Christi martyres frequen
tabat, & ita ab eis doctrina & virtute fidei roboraba
tur, ut eadem ipse pro Christi nomine plena de
lectatione perseferre vehementer cuperet. Quod ty
rannicas ut primum petuenit ad aures, illico ebri
eate furoris accensus, iubet eos inauditis adigi sup
plicis, & maioribus oneratos vnculis, in nau ma
rdorum grorum manipulis plenam imponi, me
dioque in pelago igne supposito concremati. Edu
cti igitur illi de custodia, multitudo populi Dei
beliatores Trinitatis quasi agnos innocuos ad vi
ctimam deducebat, & rigentium pondera catena
rum, quasi quædam monilia peruidebat; quia non
fuerant illa vincula, sed potius ornamenta. In
cedeabant itaque fiducia pleni ad supplicium, imo
ad triumphum vna voce per ambitus platearum Do
mino decantantes: *Gloriam excelsis Deo, & in ter*

*Mittuntur
in carcerē.*

*Addiuntur
supplicio ignis.*

*Martyrū
fiducia*

Luc. 2.

1. Cor. 6.

Vnum tamen, vehementi conatu, qui inter eos in
fantulus videbatur, nomine Maximum, cupiebant
auctores malorum, a sanctorum consortio separare. At
ille voce quidem pueri, senili tamen matutitare clama
bat: Nemo me separet a sancto patre meo Liberato
Abbate, & fratribus meis, qui me optimis disciplinis
imbuerunt, & plusquam amore fraterno profecuti
sunt. Cum ipsis extrema quæq. pari volupe mihi erit,
quibuscum æternis gaudijs me fruturum confido.

*Maximi
pueri con
stantia.*

Gg 4

Simul

Simul nos septem Dominus congregare voluit, simul etiam, spero, una martyrii corona donabit.

*Iterata de
igne mi-
racula.*

*Confractio
cerebro
tradunt
Spiritus.
Miracu-
lum aliud.*

*En veterē
morem cu
mulari
Christia-
norum
corpora.*

Perducti itaque cum festinatione ad nauale sup-
plicium, pro voluntate infandi Regis, vel crudelium
ministrorum, manibus pedibusque extensis, clau-
ti feruntur, potius, quam ligari. Cumque ignis
fuisse lignis injectus, extinctus est. Et dum saepius
renouatur nutrientibus pabulis, iterum atque iterum
rogus flammarum globo exstinguebatur. Et cum deinde
magis Tyrannus, furore simul esset & rubore reple-
tus, iussit eos remorum vestibibus enecari, & ita sin-
gulos in modum canum cerebris comminutis extin-
gui. Qui tali genere mortis, debitum spiritum ex-
liciter Domino reddiderunt. Sed cum in mari ve-
nerabilia corpora iacerentur, ilico (quod contra
naturam est aequoris) eadem hora illaesa corpora pe-
lagus litore reddere maturavit; nec autum fuit, ut mo-
ris est, triidua dilatione in profundo retinere, ne præ-
cepto Dominico minime paruisset. Ad quod mira-
culigenus & ipse Tyrannus, licet imperitiosus, vi-
fessetur, expiraquit. Porro Christianorum multitu-
do, quæ gaudio incredibili delibata aderat, sancto-
rum corpora, Carthaginensi Clero honorifice cum
hymnis & psalmis præeunte, sepultura mandavit, in
monasterio Biguæ, Basilicæ quæ dicitur Celebrina
congrego.

*C Baron.
Tom 2.
Annal.*

MARTYRIUM SS. PAVLI ET IVLIA-
nae; qui illud apud Urbem Ptolemaidem præclare sus-
ceperunt, Anno Dominici Natalis 275. Eutich
Papa I. Aureliani Imperat. 5. Ex eo quod est
per Simeonem Metaphra-
sten.

17. Aug.

CVM Aurelianus Imperator, feralibus per to-
tum iteratum orbem edictis, Christianos perse-
que-

queretur, & in l'auri
Christianos idolo is laci
mo. t forte Paulum ex
Iohana, sion em tua
Vade animo commo.
pzecepi; adductum.
b si ita gundiz & iuror
quid, tibi homo. infeli
in im audac ay, me
gnare audes? An gn
toposium? Cui Paul
idem, inquit, ebi et am
quam à charitate, qu
more auellere poterit.
temporis spatio supe
vaporem & mortuor
cura sunt, nulla ten
pient; ideoque sola sa
pias & gloria, quam
tar, & eina est: velt
indubis conamina
ta Qu sigitur adeo
relicto, surda & muta
tuaclete velie?
Aurelianus cum b
tate per orantem au
nem istum, & aceri
e supplicio eripat
suspensus, & cruce at
men Christi nomi
rat. Interim Iuda
offe, magno an m
nam his vocibus in
terin fratrem meum
thmas te posse en
bael. antus quanqu
doctiter tui bare. u
que, quæ erat exim

gater voluit, simul
pnabit.

one ad nauale sup-
is, vel crudelum
extensis, & qua-

Cumque ignis

Et dum sapie

um atque iterum

ur. Et cum deinde

lei & rubore reple-

neati, & ita su-

commouit s extin-

tum spiritum se-

cum in mari ve-

co (quod contra

anulza corpora ge-

auum fuit, remou-

de retinere, ne pri-

Ad quod mira-

impetrens, vt

haporum multitu-

ad erat, sancto-

ero honorifice cum

tra manauit, in-

dictat Celestius.

I ET IULIA-

idm praelare su-

aus 2-5 Eulih

Ex eo quod est

bita-

feratibus per to-

Chustianos perse-

que-

queretur, & in Mauriam in urbem Ptolemaidem, vt
Christianos idolis sacrificare cogeret, ingressus esset,

vid. t forte Paulum exim. a pietate vnum, cum sorore

Juliana, frontem suam Christi signo consignantem.

Vnde animo commotus, illic Paulam ad se adduc-

præcepit, adductumque torto admodum vultu & ver-

bis iracundia & furoris plenus compellauit. Quid, in-

quit, tibi homo infelix, o mentem veni, rei qua de-

mum audacia, tu me in urbem reg. eacite, frontem si-

gnate audes? An ignoras edictum contra Christianos

propositum? Cui Paulus animo sane confidenti, Equi-

dem, inquit, edictum tuum non ignoro; sed nemo vn-

quam à charitate, quæ est in Christo Iesu, me vllō ti-

more auellere poterit. Tua enim tormenta brevissimo

temporis spatio sunt circumscripta; At illa, quæ à Deo

viuorum & mortuorum Iudice impiis omnibus con-

scripta sunt, nulla temporis longinquitate finem acci-

piunt: ideoque sola formidanda. Eo rem modo, volu-

ptas & gloria, quam Deus noster piis omnibus largi-

tur, æterna est: vestra vero, & impura & multis ægi-

tudinibus contaminata, & momentq temporis peritu-

ra. Quis igitur adeo demens erit, vt viuo & æterno Deo

relictis, sarda & muta ista idola cum sempiterno crucia-

tu collere velit?

Aurelianus cum hæc martyrem summa cum graui-

tate per orantem audiret, Suspendite, inquit, homi-

nem istum, & acerrime torquate, donec eum Christus

in supplicio eripiat. Fuit igitur continuo à carnificibus

suspensus, & cruciatus vehementer afflictus, quos ta-

men Christi nomine constanter inuocatio facile supe-

rauit. Interim Iuliana soror, cernens fratrem tormentis

affici, magno animo ad tribunal cucurrit, & Aurelia-

nam his vocibus insectata est: Cur tyrannice crudeli-

ter in fratrem meum innocentem deliquis? An tu ex-

istimas te posse omnipotentis Dei virtutem superare?

Aurelianus quanquam ea Iulianæ constantia haud me-

diocriter turbaretur, victus tamen formidinis pulchritu-

dicæ, quæ erat eximia, omisso furore; Accede, inquit, &

En anti-
quam cor-
suetudinē
signandi se
Crucis.

Egregia
Pauli con-
stantia.

Suspendi-
tur Martyr
& dire soror
queritur.

Egregia
virius S.
Iulianæ.

Aurelia dijs sacifica, ut te mihi legitimam coniugem stabili
non Imp. matrimonio iungam, mecumque Imperij diuitijs ac
capit. pul. delicijs perfruas. Quin & fratri tuo illatam à me in-
christians iuriam amplissimo dignitatis gradu compensabo. Iu-
Juliana liana ad eas antiqui serpentis blanditias arridens, sub-
eam conia latis in cælum oculis, Crucis signo frontem consignat,
gem postu- lit, & ait; non possum non te hominem auiacem &
lat. fulem irridere, qui putas me inanibus istis tuis vo-
 lupratibus à Christi amore & gloria sempiterna auel-
 lere. Audiens hæc Imperator, bile percitus, iussit eam

Juliana isidem cum fratre cruciatibus torqueri. Itaque eum
torquetur ambo in ligno suspensi tormentis vexarentur, Paulus
cum fratre. forori præclaris monitis animum addebat consolaba-
 turque; prorsus ut Iuliana non modo tormenta non for-
 midaret, sed tyranno etiam in medijs supplicijs virili
 animo insultaret.

Mittuntur Vnde Imperator vehementius exasperatus, iussit
martyres martyres in leberem feruenti pice bullientem conijci;
in pice sed fuit eorum precibus pax in gelidam aquam protin-
feruentem. nus conuersa; adeo ut cuncti, qui spectaculo intererant,
 Dei omni potentiam cum ingenti admiratione præ-
 dicarent. Nilominus tamen Aurelianus proprio
 furore oppressus, duas sedes ferreas subiectis carboni-
 bus vehementer ignitas statui iussit, inque eas mar-
 tyres abdomine illitos imponi. Quod cum factum
 fuisset, Aurelianus quasi victoria potius, iam, inquit,
 cognoscere potestis, quisnam sit Aurelianus qui ar-
 tes istas magicas superare potens est. Cui Iuliana,
 Imo, inquit, tu potius cognosce & vide potentiam Chri-
 sti, qui ab igne nos ledi non patitur. Tunc Imperator
 furis agitur, imperum rabiei suæ in ipsos conuertit
 carnifices, quasi pecunijs à Christianis deprauati, sup-
 plicia debita non inferrent. Iussit igitur utrumque car-
 nificem, alterum Quadratum nomine, Acacium alte-
 rum, obruncari. Qui Pauli monitis roborati, & fide in-
 structi, necessitatem supplicij in martij gloriam con-
 uerterunt.

Nota Ty-
ranni fu-
rorem.

Duo carni-
fices conuer-
tuntur, &
fiunt mar-
tyres.

Hic igitur martyrio consummatis, Paulus & Iulia-
 na

na compedibus re-
 ligis sonerati, & ma-
 ab illis sunt, ubi om-
 iam ac positi desituti
 me stratum, cubare co-
 martyres Deum pre-
 muta hæc consola-
 corum const. ita etia
 quis tam ferreus qua
 appositusque dap. bus
 rilice ex h. la. aut, ut
 t. omnitatem sans lau-
 eallodes, ip. ena. des
 sumptens, quotum
 am. se. cou. a. n. a. r.
 cu. dem. te. g. on. s. h.

Tertio vero post
 martyres, in Chri-
 iussit in ligno su per
 Stabat eam sic bu-
 ut tormenta ei infer-
 manus ab eallico co-
 mum Iuliana ut cog-
 rix, dicens; Strato-
 quin tu, quod iussit
 eam Christi ætem
 præsentis istos erui-
 tonicus abiecto, qui
 peratoris eueurit
 Tyranne, eum nam
 aude? Quid nam
 runt, ut ita crudel-
 latus eo Straton
 integra ne veibur
 to. pericius, stult-
 posita illum ient-
 uentis genibus,
 adhibuit excep-

conjugem stabili
Imperij diuini sac
illam à me in
compeñdo. In
as ardens, in
noem consigna
nem negarem &
pizus id eius vo
lemp terra auel
tutus, iussit eam
neri. Itaque cum
erantur, Paulus
lebat consolaba
mentum non for
s supplicis viti

peratus, iussit
entem conijci
am aquam prot
tatu o' intererat,
im ratione præ
ae adus proprio
ubædus carboni
inque eas mar
pi cum factum
tur, lam, inquit,
ere ianus qui at
t. Cui Iuliana,
e potentiam Cui
Tunc Imperator
in ipso conuict e
sæpiatati, sup
ur verumque car
es, Acac um al
borat, & inde na
ij gloriam coa

Paulus & Iulia
na

na compedibus vincti, & ceruices maximi ponderis
lignis onerati, & manus catenis deuincti, in carcerem
abducti sunt; vbi omni humano solatio, & cibo et
iam ac potu destituti, in terram ferreis clauis densissi
me stratam, cubare coacti sunt. Cum vero media nocte
martyres Deum precarentur, ecce Angelus Domini
multa luce conspicuus adfuit; rupisque, quibus cælia
eorum constata erant, instrumentis, ac reliquis vin
culis tam ferreis quam ligneis dissipatis, eos erexit,
appositisque dapibus non modo refecit, sed adeo mi
serifice exhilarauit, ut fufis præ gaudio lachrymis Christi
bonitatem sans lauare non possent. Videbant interim
custodes, ipse enim diffusi luminis radios ex ergastulo e
sumptures, quorum claritate excitati, carcerem in: a
cun, & eque, admiratione & stupore pleni, & mentis &
eiu dem religionis socios præbuerunt.

Angelus
eos in carce
re visitat.

Custodes
carceris
conuertuntur.

Tertio vero post die, Imperator foras productos
martyres, in Christi confessione constantes, iterum
iussit in ligno suspendi, ac suspensos supplicis fangari.
Stabat è cænis sicibus vnus ad sinistram Iulianæ latius,
ut tormenta ei inferret, sed pulchritudine eius captus,
manus ab ea illico continuit. Cuius sensum atque ani
mum Iuliana vt cognouit, calce pedis sinistri eum pe
tijt, dicens; Stratonice, (hoc enim illi nomen erat)
quin tu, quod iussus es à Tyranno, exequeris? Ego
enim Christi æterni Regis & veri Dei præsidio munita,
præsentis istos cruciatus non sentio. His auditis Stra
tonicus abiecto, quem manu tenebat, mucrone, ad Im
peratoris currens tribunal, ingenti voce exclamans;
Tyranne, cur quæ hæc facinora in Christianos patiare
audes? Quidnam homines Deo seruientes commisc
runt, vt ita crudeliter & immaniter eos crucies? Aure
lianus eo Stratonici clamore adeo obstupuit, vt hora
integre ne verbum quidem effari posset. Tandem fa
rore percitus, stultitiæ atque insaniz cum incusans, ca
pit in illum sententiam tulit, quam Stratonicius, fixis
in terrens genibus, Christi pomeq; ardentex innocans,
laqueonibus excepit.

Iterum tor
quentur
martyres.

Stratoni
cus ex car
nisi e, fit
confessor
Christia
num &
martyr.

POMO

*Bestia Christi
in mar-
tyribus ve-
nerantur.*

Porro Paulus & Iuliana in tormentis inuicti, ad carcerem abducti sunt: & conuocati venefici ac præ-
giatoribus omnibus, iussit Imperator, ut viperas, aspi-
des, cerasites ac dracones afferrent: cuiusque mori-
bus, ceteri morte martyres deseri curarent. Et quidem
fera acerbissima, fecit ad martyres in carcerem im-
missa, & simul cum his conclusa, ita tantum abest, ut
eos aliqua molestia afficerent, ut potius ad pedes co-
rripui abiecta, ingenti martyres psallentes: & Deum col-
laudantes gaudio perfunderent, cum cernebant pestife-
ras bestias Christi numen reuereri.

Tribus vero diebus totidemque noctibus in carcere
cum serpentibus transactis, Imperator nosce deside-
rans, num ab ipsa consumpti essent martyres, quos-
dam ad rem inuestigandam sub noctis tempus co-
misit; qui cum eos illatos ac diripis laudibus intentos
comperissent, illico Aureliano admirandi denunti-
ant. Porro ille diluculo surgens ac pro tribunali se-
dens, iussit veneficos seras suas illuc euocare, & mar-
tyres ad tribunal duci. At sensu solitam obedientiam vo-
cata cum essent præstare reuocantibus, fuit à magis &
veneficis ergastulum resolutum; & ecce serpentes, vipe-
razque vno impetu prorumpentes, obuiis quibuslibet
infidelibus venenato motu interfectis, ad desertum con-
fugerunt. Carceris autem custodes, Paulum & Iulianam
ad Aureliani tribunal duxerunt. Tyrannus igitur
eos intuens, ac ridens, Beatum, inquit, me hodie ex sti-
mo, quod vestra consuetudine fruor, qui præclaro ma-
gno Appollinis beneficio, à moribus serpentum libera-
ti estis. At Paulus Tyranni sermonem excipiens, Quæ
hæc est tua arrogantiæ temeritas, & scelerate, ut tu
Christi virtutem Apollini adscribere audeas? Iussit
Aurelianus, iussit p. umbeis globis Pauli maxillas con-
tundi, ac & tribunali abduci: Iulianam vero eius foro-
rem coram sisti; quam hisce blanditiis animo plane
effeminato est aggressus, Quæso te, animæ meæ domi-
na Iuliana, quæ te inquam, & hortor, ne fratris tui
in Ianiam iniueris. Video te puellam & eximia corporis
pul-

*Blanditiæ
Imperato-
ris ad Iulia-
nam.*

polchritudine & m-
pera consilii meis,
rum orbem columen
circumueni Desali-
na & ecclesiæ regno p-
lianusco responso tu
na amota, tuus Pa-
monis ante subuertere.
se dijs sacrificarum
xorem elegit, & reg-
ignitur da operam,
honores consequntur
ment tus es: sed n-
dic pluri fecit. C-
nullis vel promissis
tis.

Tunc Imperator
eam virgine fuit, &
terrore tota. Nam
nam vito ad Iuliana
tradidit, & ceteris p-
vitar ad Iulianam
intuentibus in eam
ut qui sunt, & fac-
Iuliana in regni fac-
dirent: & Iuliana
rent. Quorum e-
pe mota marty-
Deum precata, cor-
conctis visum rest-
eo, ad pedes eius
it.

Inter hæc cum Pa-
perator, & cruciat-
Iulianam, qua
conspicuum illius
Christi beneficio
gomeret, plenus

pulchritudine, & multa sapientia præditam. Obtempera confisus meis, & ego te autis per totum terrarum orbem columnis honorabo. Cui Iuliana; Non circumventes De. altissimi feruam. Vñe me & Dei gloria & celesti regno priuare, quo tu indigne es? Aurelianus eo responso turbatus & memor castitatis, Iuliana amata, rursus Paulum reduci iussit: quem tali dæmonis antefuente conabatur, Eū, inquit, soror tua se d'is sacrificaturam mihi promisit; vnde eam mihi uxorem elegi, & regni totius dominam constitui. Tu igitur da operam, vt primos quoque in regno nostro honores contequaris. At hæc Paulus; Verè, inquit, mentus es: sed nihil alienum à patris tui diaboli disciplina fecisti. Quid frustra laboras? Nos enim nullis vel promissis vel suppliciis subuicere poteris.

Tunc Imperator omni mora postposita, quatuordecim *Caditur* eam virgis foueas, easque ignitas expedit, & Paulum *Paulus vir* ferro confectum velle atrociter lamari iussit; Iuliana vero ad lupanar abductam, imparis cortatoribus *gis ferreis* tradidit, vt ceteris polluta operibus, præ dolore animi, vitam abruineret. sed Iuliana fuit angelico custode, ab *lupanar* irruentibus in eam certatim libidinosis defentia; prorsus *ad* vt qui sani, & facibus libidinis vehementer incensi, *angelus* lupanar ingressi fuerant, luminibus orbatim repente *custodit.* dirent: & palpitantes magnum Deum Iulianæ clamarent. Quorum confessione ac humi supplicatione permota martyr, aquam accepit, & munda pietate Deum præcata, cæcam plebem aspersit, dictoque citius cunctis visum restituit. Illi vero tanto affectu beneficio, ad pedes eius prostrati, nomina sua Christo dedere.

Interea cum Paulus virgis illis ferreis caderetur, Imperator, vt cruciatibus illius ludibrium acciperet, iussit Iulianam, quam à multis iam viriatam putabat, in conspectum illius abduci. At Paulus, visa sorore, quam Christi beneficio per angelum intactam mansisse cognouerat, plenus gaudio exultabat. Tum vero Aurelianus

*Miraculum
in signo:
quo multi
ad Christi
conuertuntur.*

478 MARTYRIUM S. AGAPITI

*Ille in dy
ra cōf. lunt
martyr.*

*Capite ple
xi ad celos
migrant.*

lianus ignominia repletus & deieccore, foueam trium
hominum statuta parati, inque eam, exstincta pyra,
martyres precipitari iussit. Sancti vero, non expectata
carnūcū manu, solo Crucis signo muniti, in eam
inierunt. Ecce autem Angelus Domini, fumum una
cum igne foras exussit, & sanctos magna voce Chri-
stum laudantes illos seruauit. Fuit eo miraculo in-
gens multitudo populi à nefanda idolotum super-
stitione ad Christum conuersa; & Paulus cum Iulia-
na, post alias corporum adustiones, lampadesque con-
stanter superatas, capitis supplicio, ex hac vita ad bea-
torum gloriam in grauit, quorum funera septimo post
die, à Christo anis honorifice curata fuerunt.

C. Baron. MARTYRIUM S. AGAPITI MARTYRIS

*a. Tom.
Annal.*

*Ex eo quod est per Adonem Reuerendiss. Ar-
chiepiscopum Viennensem. Quo tem-
pore passus sit: patet
infra.*

18. Aug. 8.

Agellinus ter. o, sanctus Agapitus præclarum mar-
tyr. certamen sub Aureliano a Imperatore, Præsidi
Anno Im- perij eius 5 Antiocho, peregit. Cum enim martyr amore feru-
qui fuit ret, annorum non amplius quindecim, iussu Impera-
Christi Do- toris centus, & aëreis crudis diu excus est. Deinceps cum
mini 275. nihil eo supplicio moueretur, fuit Præsidi traditus; qui
Agapitus eum terribito concussum carcere, quatuor uano ieu-
15. annorū, nio vehemēter afflixit. Inde de carcere eductus, arden-
martyr. tibus prunis capiti eius impositis tortus est. Cumque in
illis tormentis gratias in super Deo ageret, flagellus ex-
sus, & nudus capite deorsum verso, acris subter fumo fa-
cto, aspersus est. Sed nec illa tormenta quicquam marty-
rem a constantia dimouebant: imo forti uirique a-
nimo Præsidi dicebat, Sapientia tua & vanitas, in fumo
laborat.

Præses, ea martyris uirtute irritatus, iterum flagellum
a qua-

quatuor sibi inuicem
liente perfundi, & ma-
non tulit homo nefari-
imp. e moliebatur; na-
pus, & a ministris in le-
cem animum gemebat.

Porro Imperator
morte, & inuicta Ag-
nibus detorandum u-
obati, pedibus se bea-
plantas multa manu-
secens ministri, edu-
tem, contra eluitatem
co umnas gladio tu-
pis noctu sublatum,
phago nouo reueren-

VITA SANCTI

Constantini magni
sebius Casarensis
Constantini

Helena pientissima
quam tot tantis
ridet, quantane co-
hendat, videtur
pue pro filio suo
te, proque uideret
reputat suis, age-
te, singulari quora-
lione, vereque reg-
gis prellam, deuot-
uidentiamis pieciat
filiu Orientem ab
te locis sacrosanct-
monumenta, quib-

te, fouam tritum
 cxit agrippa,
 o, non expectata
 muni ti, in eam
 mel, sumum vna
 agna roce Chri-
 co mactulo jo-
 do oiam super-
 aulus car Julia
 mpacique con-
 hac vita ad bea-
 era septimo por-
 erunt.

MARTI
 uerendiss. Ar-
 quorem-

ario ab vrbe re-
 pax artum mar-
 ratore, Prati-
 amore ferue-
 u fu Impera-
 est. Deinceps
 iudici radus, qui
 uat, diano te u-
 onductu arden-
 s cit. Cumque in
 erent, gelus ca-
 biberit amo fa-
 a e quam mar-
 fort. vni que a-
 ranitas, in humo
 kerum Agellia
 a qua-

à quatuor sibi inuicem succedentibus eadi, aqua bul-
 liente perfundi, & maxillas eius confingi iussit. Sed
 non tulit homo nefarius impune, quod in martyrem
 impie moliebatur; nam subito casu è tribunali prola-
 psum, & à ministris in lecto collocatus, paulo post infeli-
 cem animam gemitibus efflauit.

Porro Imperator Aurelianus, audita Præsidis sui
 morte, & inuicta Agapiti virtute, iussit martyrem leo-
 nibus deuorandum tradi. Sed leones insitæ feritatis *Leones blâ*
 obliti, pedibus se beati athletæ prostraverunt, eiusque *diuntur S.*
 plantas multâ mansuetudine lambeunt. Hoc videntes *martyri.*
 sceleris ministri, eductum è theatro sanctum marty-
 rem, contra ciuitatem Prænestinam, inter duas ibidem *Gladio ca-*
 co umnas gladio nucidârunt; cuius corpus à Christi- *sum marty-*
 nis noctu sublatum, primo ab vrbe millatio in sarco- *rium ab-*
 phago nouo reuerenter conditum est. *solut.*

VITA SANCTI HELENÆ MATRIS C. Baron.

Constantini magni Imperatoris. Ex ijs quæ Eu- *Annal.*

sebins Cæsarensis Episcopus de vita eiusdem

Constantini conscripsit, li-
 bro 3.

Tom 3
 anno Chri-
 sti 326.

Helena pientissima, Constantini genitrix, post- *18. Augus.*
 quam tot tantisque à Deo se beneficijs affectam
 vidit, quanta nec cogitatione quidem vnquam appie-
 henderat, vt debitas Deo gratiarum actiones, præci-
 pue pro filio suo tanto ac tam præaro Imperato-
 re, proque liberis eius Cæsaribus, Deo chaussimis,
 nepotibus suis, ageret, quanquam ingrauescente æta-
 te, singulari quodam consilio & prouida animi cogi-
 tatione, vereque regia, terram Christi quondam velli-
 gijs pressam, deuotionis ergo lustrare statuit. Itaque *Visitat ter-*
 ardentissimis pietatis facibus accensa, adolescentulæ in *ram sanctâ*
 star in Orientem abiit, ac debita ibidem veneratio- *Templa a-*
 ne locis sacrosanctis exhibita, maiora pietatis suæ *dificat ma-*
 monumenta, quibus posteris prodesset, ilico fabrica- *gnifica.*

re ag-

*En studiū
ornandi
templi.*

re aggreditur. Nam duo insigni opere templi Deo di-
cavit, alterum in monte, qui Christi in cœlos ascensio-
nis celebris habetur; alterum ad obscurum illud nati-
vitatē eius antrum ædificavit, quod variis cuiusque
generis insignibus egregie illustravit. Imperator autem
eundem locum paulo post ornamentis regalibus ho-
norare, & monumentis ex auro & argento, variisque
auleis, martis suæ magnificentiam adaugere. Rursus
eius mater, quo omnium nostri Servatoris in cœlo
ascensionis memoriā celebraret, excelsa quædam æd-
ificia in monte Olivæ extruere parat. Ac primum
in summo totius montis vertice sanctuarium Ecclesiæ
Dei erexit, tempusque inferius etiam exedificavit
eo ipso in antro, in quo discipuli & Apostoli à Servatore
omnium, arcana fœrent initiati mysterijs. Imperator
quoque ibidem variis monumentis & insignibus Re-
gem magnam Deum veneratus est. Istāigitur duo tem-
pla, memoria perpetua celebranda, augusta & eximia
in duobus obscuris quasi antris & pyæicis, Helena Au-
gusta, suæ piæ mentis tanquam indicia, Deo Servatori
fundavit.

*Eximia
eius in pa-
peris libe-
ralitas, be-
nignitas.*

*Item in
Deum pie-
tas.*

Potro dum regiam operam magnificentia instructa
omnem Orientem peragrat, eum universis populo
quasque civitates incolenti, simul, tum privatim sin-
gulis eorum, qui ad ipsam accedebant, munera largita
est. Infinita etiam omnibus militibus, quasi plena
manu distribuit. Quæ vero pauperibus, omni auxilio
& ope destitutis, disperserit, vix enumerari possunt:
quippe in alios grandem pecuniarum vim conferre,
aliis corporis integumenta prolixè & largiter suppe-
ditare, vinctulis eripere alios, tum laboribus in metallis
effodiendis afflictatos, tum fraude & iniuria oppressos
liberare: denique ab exilio alios in patriam revocare.
Quæ quidem, licet eiusmodi res esset insigniter no-
bilitata, alia tamen in Deum pietatis munera minime
neglexit. Nam ubique cœnebatur in ecclesiis Dei
inurare, templaque splendidis exornare monumen-
tis, inque aedes sacras vel in minimis vrbibus ex-
structas,

structas, suam benig-
Præterea illustrissim
ligna Imperatrix, ali
memoriæ merito com-
eres quæ toto vitæ te-
nimus omnes in vau
parans accumbere iussu
ius exequi; apponere
videre vinum & guttu
quam denique eatum
Quorum omnium
tum in altera, tum etia
Demum vero, elim
erem, bonisque om
tre ætatis suæ anou
laritudine, facto tel
tamque eximio Imper
huius significatione è
labium esset, quā in cœ
splendidi a modum
Constantinopo im
Naro, ibique regali sep
peratoris mater diem
mortali plane memor
a vitæ officia, sed ci
mirabile germen ab i
quem quidem cum o
nem in parentem su
iam, cum iam ante
pum reddidit, vix à pr
tunis omnino Serv
tus, ita etiam honore
mores gentes, tum ap
tati collocati effen
paretur, au
imp

peret in templis Deo di-
natos a censu-
dum ad nati-
os variis casibus
Imperator autem
regibus ino-
argento, vanisque
a laupere. Rursus
Seruatoris in celos
re a quodam ara-
parat. Ac primum
charissimi Ecle-
um eruditissimam
officia Seruatoris
Imperatoris
a regibus Re-
ta gaudet tem-
agusta de omnia
uers. Hecina Au-
le, Deo Seruatori

fructus, suam benignitatem liberaliter exhibere.
Præterea illustrissima illa & maxima admiratione
digna Imperatrix, aliud facinus, quod posterorum
memoriae merito commendari debet, obiit. Nam mu-
lieres quæ toto vitæ tempore virginitatem excolebant,
primum omnes in vnum congregari, & sedibus præ-
paratis accumbere iussit. Deinde illa ipsa ancillæ mu-
nus exequi, apponere cibaria, pocula illis porrigere;
fundere vinum & gutturnium cum malluio afferre;
aquam denique earum manibus, dum lauant, ministra-
re. Quorum omnium præmia laboribus suis digna,
cum in altera, tum etiam in hac vita abunde reportauit.

Demum vero, cum vitam suam omnis molestiæ ex-
pertem, bonisque omnibus egregie affluentem, ad 80.
fere ætatis suæ annum traduxisset, æternæ vitæ incerta
beatitudine, facto testamento, præsentis filio, tanto
tamque eximio Imperatore, cum ea pietatis & amoris
diuini significatione è vita hac caduca excessit, ut nulli
dubium esset, quoniam recta in cœlum migraret. Funus fuit
splendidis admodum exequiis, ut par erat, decoratum,
ac Constantinopolim maxima satellitum turba dedu-
ctum, ibique regali sepulchro conditum. Sic igitur Im-
peratoris mater diem suam obiit, quæ quidem est im-
mortalis plane memoria celebranda, non modo propter
pia vitæ officia, sed etiam propter eximium illud & ad-
mirabile germen ab ipsa editum, Constantinum dico,
quem quidem cum ob cæteras res omnes, tum ob pie-
tatem in parentem suam beatum iudicare par est, qui
illam, cum iam antea pietate minime esset imbuta, ita
piam reddidit, ut à primo ætatis tempore, ab ipso com-
munis omnium Seruatoris ore instituta fuisse videretur;
ita etiam honore regio exornauit, ut cum apud o-
mnes gentes, tum apud eos, qui aliquo in gradu mili-
tari collocati essent, Augusta & Imperatrix nuncu-
paretur, aureaque nomenclatura eius
imprimerebatur effi-

gic.

*Hæc Theo-
doretus hi-
stor. Ecclef.
lib. 1 c. 18.*

*Insignis
tanta Re-
gina hu-
milis.*

*Felicissi-
ma eius
obitus.*

*Constanti-
nus suam
matrem
conuertit:
et celeberrimam red-
dit.*

Hb

Quo-

Quomodo ab eadem beatissima Imperatrice inuenta sit Crux & Clavi Saluatoris nostri, Lector videre potest in S. Crucis inuentione, de qua tom. 2. Maij 3.

VITA BEATI RAYNALDI, Archiepiscopi Rauennatis; Ex Commentariis doctissimi viri a Hieronymi Rubai. Desijt ab humanis, Anno partæ Salutis 1321. ut patet infra.

a Lib. 6.
Hij.

18. Auguſt.

MORTUO Opizone Rauennate Archiepiscopo, facti viti Raucinnates, de more in Vrsiano templo habitis comitijs, duos elegerunt, Raynaldum Concorregium Mediolanensem, & Leonardum Fliscum, Ecclesiæ Brugensis, quæ est in Tornacensi diocesi, Præpositum. Verùm Benedictus undecimus, Pontifex Maximus, qui tum primùm Bonifacio successerat, Raynaldum probauit; qui rem diuinam coram Pontifice fecerat; Canonicus primùm Laudunensis, mox vniuersæ Flaminie Præles, deinde episcopus Vicentinus ad Archiepiscopatum Rauennatem euectus, tertio decimo Cal. Decembr. apud Lateranum, anno Pontificatus primo, à Benedicto Pontifice consecratur, cum omnes illum Raucinnates, ob sanctitatis famam Pontifice Archiepiscopum postulassent. Qui in die purissimam numinis diuini cultum, legibus persanctis editis, propagandum apud suum populum diligenter curauit; quapropter & sæpe Archiepiscopatus opida, Argentamque præsertim inuisit; ac promissa concilium, anno ab ortu Christi, millesimo trecentesimo septimo Raucinnæ celebravit; curauitque uti Senatui Raucinnati, Lamberto præcedente atque suadente, placeret, Raucinnæ, moneta, pecuniæque Anconæ modum eucerentur. Estque id habitum, non multo

Votis omnium eligitur, & consecratur Archiepiscopus.

Concilium provinciale Raucinna anno 1307.

multo postquam Cleme
tus fuerat, in Galliam E
stulit.

Postea cum Henric
sonum peritissimus, i
Galliam Cisalpinam
per, grauissimoque
Archiepiscopo; cuius
ratorum consilio, e
Cisalpinarum ciuitatu
nam, reuocauit. Tan
sententia, omnem sen
sertum Siciliæ Regem
quo pertauerit. Ad h
ratorum, quos Cleme
persequens, Raynald
noscedam mandau
paritum fretus.

Ceterum Raynald
ficeret, cum anno m
non habito conuen
teporum, studiose in
turi. eadem de re Co
regem Templarij O
moduct. fuerunt. E
pra.

Cum in Ordinem
horum inijs, Chr
tem Desparam, aut
tent monti fuissent,
uallent. An simulac
commentitium, di
myones, adoleſcent
te aliam quam deca
tem diuinam faceren
tionis verba omisse
onus patarent, hæc
sem, ceteris fortiter

Imperatrice inueni-
nostri, Lector vi-
one, de quatom. 2.

DI, ARCHIE-
tarij doctissimi vi-
bi humanu, An-
vi pater

Archiepiscopo, sa-
e in Vrhano. caplo
aj naldem Concor-
rdum hancum, Ec-
ce nsi dicere, Pa-
emus, Pontifex Ma-
o succederat, Ray-
am eorum Pontifex
uonensis, mox vni-
scopus Vicentinus
m eweatus, tertio-
ranum, anno Pontif-
ce consecratur, cum
archidatus famam a-
allent. Qu. in dies
p, egibus perlandu
populum diligen-
chiepiscopatus op-
tinuiss, ac prom-
uisti, millesimo re-
trant; caruitque
o praecedente atque
etaz, pecuniarum ad-
ue id habitum, non
multo

multo postquam Clemens V. qui Benedicto subroga-
tus fuerat, in Galliam Pontificatus maximi sedem tran-
stulisset.

Postea cum Henricus Cæsar Cisalpinarum dissen-
sionum peritissimus, regique propagandi cupidus, in
Galliam Cisalpinam descendisset, familiarissimo sem-
per, grauissimoque Senatore vsus est hoc Raynaldo
Archiepiscopo; cuius etiam, aliorumque præterea Se-
natorum consilio, cum esset Astæ Coloniz, omnes Ci-
salpinarum ciuitatum exules, in patriam quemque
suam, remouauit. Tamen si non ita multo post, mutata
sententia, omnem fere Italiam perturbauerit, & Ro-
bertum Siciliæ Regem, pronunciato publice edicto, re-
gno priuauerit. Ad hæc accessit causa equitum Tem-
plariorum, quos Clemens Pontifex per hos dies acriter
persequens, Raynaldo Archiepiscopo eam causam co-
gnoscendam mandauit, religionis hominis & virtutis
plurimum fretus.

*Causa Tem-
plariorum
Raynaldo
excusenda
committi-
tur.*

Cæterum Raynaldus, ut iudicium legitimo iure
faceret, cum anno millesimo trecentesimo nono, Bo-
non æ habito conuentu aliquot sibi subiectorum Epi-
scoporum, studiose in illos inquisiuit, tandem anno
hinc eadem de re Concilium Raucennæ habuit, in quo
septem Templarij Ordinis equites ad questionem in-
troduciti fuerunt. Erant autem hæc questionis ca-
pita.

Cum in Ordinem cooptabantur, in ipsis sacrorum
suorum initijs, Christum, aut Deum, aut Virgi-
nem Deiparam, aut d uos abiurassent, vel ut abiura-
rent moniti fuissent, aliosque ipsi ad abiurandum in-
citassent. An simulacrum quodpiam, idolum fictum &
commentitium, diuinæ venerationis co iussent. An
tyrones, adolescendulos præsertim, libidinose, at-
que alia quam deceat parie, osculati fuissent. An diuinam
rem diuinam facerent, sacra mysteriorum & consecra-
tionis verba omisissent. An scelestum & nefarium fac-
inus putarent, hæc committere. Quod cum affirmas-
sent, cæteris fortiter perpetuoque negatis, ab Concilio

*Capitula
stionum
Templariorum
obiecta.*

*Clementis
Pontifex
Ordinem
Templariis
rum delat.*

dimissi sunt. Et quidem Raynaldus, Concilium de tota
re conuulit, quod fieri placeret; in quo cum multæ &
varæ sententiæ dicerentur, & Clementis Pontifex cum
ita accepisset, sic de tota ratione re iudicauit, ut multi
eorum in eandem ocerentis; vniuersum Ordinem de e
uerit.

*Eximius
Relus eius
proiussit.*

Paulo post idem Raynaldus, Ioannis Pontifici
iussu & auctoritate, Frederico, Guidoni, & Sperantini
Comitis Urbani fratibus, ipsique Urbinaubus
sacerdotibus interdixit, quod eadibus in ipsius maximis
que factis, Urbina, & peragualia Romanæ Eccle
siæ tubercula oppida occupassent, cives multos expul
lissent, reliquos durissimo impio opprimerent. Ne
que vero hæc Pontificis interdicti literas Raynaldus
omni intrepide recepit, diuulgauitque, sed omne
iussu, curauitque, ad quos ipse eas misisset, ut idem effi
cerent. Tamen autem cum Bononiæ anno 1317. Con
cilium Prouinciale habuisset, Rauchnæque in eadē Vr
siana atque Crucis erexisset ac dedicasset, in qua et
maximè arcam multis ac prestantibus Sanctorum re
liquiis plenam, incluserat, ac eam certis legibus latis
prædixisset, sacerdotumque conuentum, qui cer
tis statisque diebus parentarent, & pro mortuis psal
mos & preces ex libris sacris conceptas, recitarent, iam
multis antecessoribus institutum, & hoc Raynaldi tem
po, e ob sacerdotum licentiam corruptum, restitueret,
anno 1321 non ab queingenti apud omnes sanctitatis
opinionem quindecimo Calend. Septembris tranqui
le decedens, in eandem patriam euolauit. Sepultus est
in monumento ex marmore, in eadē Vrino; quod cum
superioribus andræ Iulius Fetrus ab Ruete, Cardi
nalis, Raucunatam Archiepiscopus aperiri coram se
mandasset, corpora sancti vni integrum ac pene recens,
promissa barba, statura procera, ingenua forma, &
specie ad dignitatem appolita inuentum est. Ad eius
sanus, cum adhuc in sepulchrum illatum non esset,
multa miracula & insequentibus etiam diebus & an
nis facta sunt, & ut reliqua omittam, Iacobus Bennica
sa, lu.

*Felix Obi
tum eius.*

*Miracula
ad sepul
chrum eius*

Tempore illo, in
lacula tenebat,
in tegonibus Syrie
no delazuebat. Eran
plurimum dedurus;
retate summa ab In
Tribunos militares
regis ac strenuis
protius ut illius vir
picipuam rebus g

terison saltus Raue
re, & pen rūs detritu
li geretur, seque vo
tam, quotann s folo
pandie eius diei, d
Quod Ioanni quoque
inque dolore, cum
notectus, eiusque op
tem tempus congl
pro, cui Harbola no
acodemose supra qu
lique suis maxima vi
gata, liberatur. Part
laræ cognomento P
olutione oblangue
luocasset, repente
pauca de multis que
nt.

PRÆCLARVM

dra, Ducis Exercit

stat apud Simeon.

Anno Salutis 301

lerio Maxim

Dis

Concilium de tota
quo cum muliere de
mens Pont sex cun-
tia cavit, ut multis
Ordinem de e-

Ioannis Pontificis
sunt, & Sperant
sique Vrb natibus
gn sim smax m-
lia Romanæ Ece
ues multos expu-
oppe merent. Ne-
nietas Rayna des
tue, seu omnes
hulsi, ut em effi-
pne anno 1317. Con-
ennæque in ade Vrb
reallit, in qua ex-
bus Sanctorum re-
ceens leg basiaty
nuenim, qui cer-
p o mortis p sal-
pas, rec tureq, aac
hoc Rayna d teim-
aptam, retru ller,
a omnes sanctitatis
septembri tranqui-
solauit. Sepu rus est
e Vrbis; quod cum
b Rure, Card-
as apetri coram se
em ac pœterecens,
igenus forma, &
nem est. Ad eius
latum non ellet,
uam diebus & an-
Iacobus Bennica-
sa, la-

sa, Iuriconsultus Raucenas, cum desperata omni sa-
lute, & penitus desitatus, acerrimis podagrarum doloribus
affligeretur, seque voto nuncupato, diem Raynaldi
festum, quotannis solenniter celebraturum obligasset,
postmodum eius dici, doloribus & morbo solutus est.
Quod Ioanni quoque Grado, in graui capitis oculo-
rumque dolore, cum esset ad Raynaldi sepulchrum
profectus, eiusque opem suppliciter implorasset, per
idem tempus contigit, Ex agro item Raucennati, co-
vico, cui Herbolæ nomen est, mulier Blonda vocata,
cacodæmone supra quam dici potest agitata, à cogna-
tis suis maxima vi ad Raynaldi sepulchrum per-
tracta, liberatur. Pari felicitate sacra virgo cenobij D.
Mariæ cognomento Padrielis, membrorum omnium
resolutione oblanguens, cum viri sancti patrocini
inuocasset, repente sanitati restituitur. Atque hæc
pauca de multis quæ indices sunt, collegisse sat fue-
rit.

PRAECLARVM MARTYRIVM S. AN- C Baron.
dree, Ducis Exercitus & Sociorum: Ex eo quod 2. Tom.
extat apud Simeon. Metaphrasten. Coronati sunt Annal.
Anno Salutis 301. Marcellini Pape 5. Sub Ga-
lerio Maximiano Imper. in Oriente;
Diocletiani genero.

Tempore illo, quo Maximianus imperij guber- 19 Augst.
nacula tenebat, cum in omnibus circa locis, tum
in regionibus Syriæ acerrima in Christianos persecu-
tio deserviebat. Erat Antiochus quidam superstitioni
plurimum deditus; qui militibus copiis cum po-
testate summa ab Imperatore praefectus erat; & inter
Tribunos militares Andream habebat, virum multis Andreas
egregiis ac strenuis facinoribus admodum insignem; insignis ad
prioris ut illius virtus & admiranda fortitudo, ac modum
praecipua in rebus gerendis prudentia, omnibus ad- Tribunal.
Hh 3 miratio-

Iudic. 7.

Hostes plurimos, paucis militibus, inuocato nomine Christi, fugat.

Profligat demones.

*Accusatur Christiani-
tatem.*

mirationi esset. Ea tempestate Persæ bellum aduersus Antiochum mouebant: & repentina incurssione eximieque multitudine eum non mediocriter perturbârunt. Porro Antiochus eam plurimum Andream fortitudini ac industriæ fideret, iussit vt instructa militum manu hostiles copias reprimeret: & ad cæteras laudes suas illum quoque belli à se confecti titulum adiungeret. Tunc Andreas, qui ad illum vsque diem egregia Christianæ religionis ac pietatis semina in cordis sui penetrali recondita seruauerat, vt eâ iam tandem dispergeret, fructusque suauissimos amplissimosque reportaret, magnum illum Gedeonem æmulatus, selecta quædam militum capita, optimis naturæ adiumentis ad percipiendam Christi gratiam fidemque idonea assumpsit; quibuscum, cæteris militibus domi relictis, infecta signa, in hostem copijs innumera bilibus intrepidus intulit. Antevero quam aciem illam exiguam admodum instrueret, luculentis sane verbis de viuis veri & æterni Dei potentia præclare disseruit: & præcipua Christianæ fidei documenta eis tradidit; hortatusque omnes, vt vno Christi nomine fidenter inuocato, prælium inirent, ilico in oppositas hostium phalanges sancto mucrone irruit, & nullo suorum amisso, hostem fudit fugauitque; illustremque victoriam, cunctis obstupetibus, domum reportauit. Interea maximus Dei athleta, ad stadium progredi paratus, præstantioribus à Deo donis decoratus, maiora vbique virtutis diuinæ insignia exhibebat. Nam cum inuidum & superbum hostem doctrina sua retunderet, tum verbulo ex obsessis corporibus profligabat: tantisque miraculis coruscabat, vt milites quidam, gloriæ illius inuidia & liuore incitati, apud Antiochum eum deserere, quod Christum in Cruce suffixum, Deum palam confiteretur.

Ea re turbatus Antiochus, statim per internuncios honoratos, partim assentionibus, partim minis, partim admonitionibus, Andream animam à Christi cultu

multo auellere conatus
nomissis quidquam e
magis magisque robo
fuit, & omnibus
nam Imperatoris edic
ille autem constanter
confessus est. Itaque
nam viens, Quoniam
nam bellorum fatiga
paucis coronatus est,
lus lassitudo à nobis
illa regule potitur.
populo igne accensu
iū cunctis nudatu
fenti & alacri animo
pu, in illum tanquan
buitque. Et primo
perpellus est; sed mo
ignitum vndique co
narum actione refu
constantia & alacrit
nesarius ille lude
numero, qui reli
sua professi fueran
gnis quadrata figu
interrogauit, num
pente illi animo v
dissimam sibi esse
Christi efficiamuri
eis ligno suffixus su
um graniter, iussu
carceri mancipari
tempus dare vellet
re autem vera, vi
cul Andream admo
tuer.

Porro Imperato
ræ de Andrea, ex

euitu auellere conatus est. Cumque neque minis neque
 promissis quidquam efficeret, imo athleta animum
 magis magisque roboraret, victum ilico ad se adduci
 iussit, & omnibus audientibus eum interrogauit, *Insignis*
 num Imperatoris edicto, an suo Deo parere vellet. *Confisso*
 Ille autem constanter, aperte & distincte, Christum *eius.*
 confessus est. Itaque Præses superbissimus, ironia qua
 iam viens, Quoniam, inquit, Andreas noster multo-
 rum bellorum fatigatus laboribus, & victoriis non
 paucis coronatus est, suadet, & summo iure vltima il-
 lius lassitudo à nobis postulat, ut iam tandem optata
 diu requie potiat. His dictis, iussit areum lectum,
 copioso igne accensum componi, & Andream super
 illum cunctis nudatum vestibus prosterni. At ille præ-
 senti & alacri animo, non expectata carnificum ma-
 nu, in illum tanquam in molle stratum insilijt, decu-
 buitque. Et primo quidem grauissimos cruciatus
 perpeffus est; sed mox eximio fidei seruire succensus,
 igitur vniuersum corpus, canticis & hymnis & gra-
 tiarum actione refrigeravit: ipsumque tyrannum sua
 constantia & alacritate, ingenti dolore affecit. Tum
 nefarius ille Iudex, quosdam ex eorum militum
 numero, qui relictis simulacris vni Deo nomina
 sua professi fuerant, manibus pedibusque in li-
 gnis quadratæ figuræ suffigi iussit, fixosque ridens
 interrogauit, num ea res illis voluptati esset. Re-
 pente illi animo valde iucundo, eam rem iucun-
 dissimam sibi esse affirmarunt, addentes; Vtinam
 Christi efficiamur imitatores, qui propter nos in Cru-
 cis ligno suffixus fuit. Perculit hoc responsum Tyran-
 num grauiter, iussitque Andream è lecto sublatam
 carceri mancipari; verbo quidem, quod martyri
 tempus dare vellet, ut mature sententiam mutaret,
 te autem vera, ut interea Imperatoris sententiam,
 cui Andream admodum charum esse nouerat, explo-
 raret.

Porro Imperator Maximianus, ut per Antiochi liti-
 ras de Andrea, cæterisque militibus certior esset factus,

*In ferreum
 lectum igne
 candentem
 collocat se
 martyr.*

*Sociorum
 militum
 cruciatus.*

*Mittitur in
 de in car-
 cerem.*

hunc tam prælatum
urbem; ac animos
uit Antiochum, re
liberos dimittere;
occella; paulo au
tanquam alterius

operatoris rescripto,
uitos, in pristinam
eiufmodi salutem
um militibus in Ci
se contulit; ubi à
ce (necdum enim
nt. Inde vero ce
uei, Ciliciz præ
ocho in manebat
smittet, vel gla
præcepti Domi
auri montis angu
o oraculo locum
refinitum cognos
futurum certa
Porto Seleucus
ratas, hinc eandem
in & nefarii perfe
dentium stridore
beatissimos viros
e præter abentem
quemadmodum
amine precibus à
in venerandus fan
is mirabiliter sca
nem, diuina qua
at, dæmones ex
stis. Chrit: gra
illorum impo
uerentias eorum
Nonnus Episco
pus

pus Berceensium, Theodulus & Synchus diaconi, Ma
rinus, Nico aus, Eusebins & Lamytion Lectores, qui
è longinquo certamen spectabant, honorificè con
diderunt; In Iffaniam ob metum Seleuci confugi
entes,

VITA S. MARIANI EREMITAE: EX
D. Gregorio Turonensi, De Gloria con
fessorum, cap. 81.

C. Baron.
In Not.
Martyr.
Roman.

FVit in Termitermino Marianus Eremita, qui vi
ram ab omni peccati contagione alienam pomis
agrestibus, & melle vel oblato vel in tyliis quasuo,
sustenabat. Qu cum à plurimis p' eumque pietatis
ergo v. sitaretur, quodam tempore fuit sub arbore ma
lo exanimis inuentus; incertum quo genere lethi ex
tinctus. Tunc viri qui aduenerant, eiusq. solatjs sa
pias fructi fuerant, attulerunt eum ad vicum Emanu
ensem, ablutumq. ac dignis indutum vestibus, in Ec
clesia honorificè sepeliverunt. Festa vero obitus eius,
per singulos celebrantes annos, atq. convenientes po
puli, crebro ab infirmitatibus sanabantur,

19. August.
Pom. is &
melle us.
Fuit.

Festa dies
eius annua
miraculis
clara.

Quidam autem de vicinis annonas diu infectas a
qua, ac germine producto confatas, facto igne, su
per vimina contexta coquere paratæ, ad pocula facien
da. Accedens autem vnus vicinorum eius, ait; Quid
tu ô homo, detineris in opere? An ignoras hodie so
lennitatem esse beati Mariani? qui indignabundus,
putas tu, inquit, qui hæc loqueris, quia homo elusus
ex arbore propter compendia gulæ, angelorum sit re
latus in consortium? eumq. ut sanctum inuocandum
esse? Melius est, mihi crede, opus necessarium domi
exercere, quam talem sanctum excolere. Quod ille
audiens, relicto in opere vicino, ad tempus abiit.
Nec mora, flante vento domus illius flammis absumi
tur, ac vicinis ædibus (nequid miraculo decesser) re
lictis, huius hominis arcem, sepes, tuguriola vel por
corum

Calesto
vincta
in blaspho
mia.

H h s

eorum vel pecudum, vorax incendium corripit, ac momento in fauillam ac cinerem redigit.

Porro eodem tempore alterius hominis, qui in templo precibus vacabat, boues furto quidam abegerat, Cumq. de templo domum reuersus damnum cognosceret, miser ille magno eiulatu ad beati Mariani sepulcrum recurrit, orat obsecratq. vt abiatos boues restituat. Res mira; cum rursus vix mentis suae compos de templo domum regredi parat, aduenit hominem per aggerem publicum venientem, qui boues illos ante se cum caballo ex itinere lassio prosequens adducebat. Extraxerat enim à via, & quasi amentia percussus, in illam viam patrem, de qua egressus fuerat, mente turbata redibat. Itaque vir ille boues suos recipiens, hominem sine calumnia dimisit, quod Mariani virtute amissos recuperasset. Quo vulgato miraculo, tota Bituriga in cultum & laudes Mariani vehementius exarsit.

C. Baron.
in Not.
Martyrol.
Rom.

VITA S. LVDOVICI, EPISCOPI TOLosani, Ex Diplomate Ioannis XXII. Pontificis Maximi: & reliquis, quae extant apud V. P. Lau. Surium.

Fato concessit Anno Domini Natalis 1297.

19. Aug.
Ludouici
regis pro-
sapia, & pa-
rentes eius

Egregia
pietas &
virens Lu-
douici in
iuueneri
aetate.

Lvdoicus eximius Christi Confessor, clarissimo stemmate prognatus, patrem habuit Carolum, Siciliae Regem, matrem vero Mariam, Regis Hungariorum filiam, Genus sane illustre & quod alijs superbiam fomite administrare solet, hoc adolefcenti huic, praeter communem naturae modum, admirandae humilitatis ac sanctitatis suppeditauit materiam. Nam vt teneris virtutem vnicè adamauit, ac diuino in primis cultui miro studio vacauit, ita postquam quartumdecimum aetatis suae attigit annum, adeo strenuè viriliterq. facta mundanae gloria calcato, Christianae fidei ac religionis opera sectatus est, vt cunctis haud parum sui admirationem commoueret. Non enim

abiecto

abiecto & effeminato
rabat, sed excelsio plani-
fui serinium ingerebat
fuit Patris redimendi e-
fratribus in Cataloni-
militari custodia tene-
tis rationibus consola-
li cardine mundanae gl-
spiciebat, & cum verb-
esse calamitosus homi-
um, aur magna spe
Hinc vt animum ma-
calus omnes robore
nitate, animum acti-
buendi, praclarè est
fratres Minores, infi-
ladiuoluos exilij sui se-
ptionibus tantos in li-
garem, de rebus ma-
facultatem consecutu-
tionis studio ductus, I-
rum minorum summi-
uebat: extensisque br-
dore contemplationi
ac eiusdem Officiu-
nisi, & alijs corpe-
motus spiritui subde-
sacrofanti Christi I-
ebat.

Tandem pace in-
gem restituta, eo ten-
si pacis, celebraban-
bus Regibus, totiden-
lum accepta tonsura
erant. Inde Rom-
anus, & à Pontifice
subdiaconus ordi-
natus ad per-

abiectione & effoeminato animo umbras virtutum caprabat, sed ex cello planè atq. virili, solidas in pectoris sui scrinium ingerebat virtutes. Ea ætate adolefcens, fuit Patris redimendæ causâ obfes cum duobus è suis fratribus in Cataloniam ductus; cumq. vna cum alijs militari custodia teneretur, ipse seniores iunior minoris rationibus consolabatur, & quasi iam ex alto cæli cardine mundanæ gloriæ & fortunæ ludibrium despiciebat, & cum verbistum factis ostendebat, nihil esse calamitosius homine illo, qui in incerto diuitiarum, aut magna spe honorum felicitatem collocat. Hinc ut animum magis magisque contra aduersos casus omnes roboraret, oblata in eo exilio opportunitate, animum attium maximarum disciplinis imbuendi, prælarè est usus. Toto namque septennio, fratres Minores, insigni pietate ac eruditione viros; indiduos exilij sui socios habuit; quorum præceptionibus tantos in literis processus fecit, ut haud vulgarem, de rebus maximis ac Theologicis, dicendi facultatem consecutus sit. Solo vero pietatis & devotionis studio ductus, horas preces, iuxta ritum fratrum minorum summa cum animi attentione persolvebat: extensisque brachijs, dictu mirum, quanto ardore contemplationi Dominicæ passionis inhærebat, ac eiusdem Officium legebat; Vigilijs insuper, ieiunijs, & alijs corporis afflictionibus rebelles carnis motus spiritui subdebat: ac postremo, cælesti panis sacrosancti Christi Iesu corporis, frequenter se munebat.

Tandem pace inter patrem eius & Aragoniæ Regem restituta, eo tempore, quo nuptiæ sororis eius causâ pacis, celebrabantur, Ludouicus præsentibus duobus Regibus, totidemq. Apostolicæ sedis Legatis, pacem accepta tonsura, mundo, eiusque pompis renunciavit. Inde Romam cum patre & fratribus profectus, & à Pontifice Bonifacio honorificè exceptus, Fit Subdiaconus ordinatus est. Cumque multo tunc ardentius ad perfectionis apicem sibi annitendum

Obfes missus in Hispaniâ pro liberacione patris.

Pia eius ibidem exercitia,

Renunciatio mundo.

Fit Subdiaconus.

*Abi: N=a
polim &
fit Diaco-
nus & Sa-
cerdos.*

dum esse putaret, cernebatq. curia strepitum sibi ve-
ementer impedimento esse, quo minus rebus ex. est. bus
pro voto vacare posset, illico Neapolim contulit; vbi
factus Diaconus, & sacerdotio postmodum initiatus
est. Porro ut altioribus adhuc sacrarum literarum sci-
entijis pectus locupletaretur, quodam in loco, scilicet in
M. norum, habitationi se adiunxit; eorumque disci-
pulis sane sanctissimis, animam egregie imbuir.

Interea Tolosanus antistes, viam munere persun-
ctus, Ecclesie illius curam Bonifacio summo Pontifi-
ci reliquit, qui perspecta iam ante Ludouici pietate,
pariterq. prudentia, ac eruditione singulari, eum ad se-
dem illam administrandam euocauit. Recusauit in-
stanter Ludouicus, negauitq. se aliquod Ecclesiastici
munus officium suscepturum, nisi prius in verba, re-
galamq. D. Francisci solenni professione iurasset, se-
neque totum sanctissimo illi instituto consecrasset. Mi-
ratur Pontifex viri humilitatem; obstupescunt alij ad
tantum religionis ac pietatis amorem; ille vero totus
in Christo absorptus, abiectis vestibus cultioribus, o-
mnibusq. regie dignitatis calcatis ornamentis, Fran-
ciscane religioni nomen dedit, ac vili suscepti ordinis
indutus habitu, nodosq. præcinctus fuit, strenuum se
Christianæ milit. & athletam exhibuit. Non diu ad-
modum sub signis illis militauerat, cum Pontifex in-
uitum ac frustra reluctantem in sede Tolosana collo-
catus ac Episcopali dignitate ornatum, ad Ecclesie
munia strenuè viriliterque obeunda cogit.

Igitur auctoritate Pontificis v. & obediencie
cessit, seseq. totum ad animarum curam diligenter
comparauit. Et quidem inter omnes virtutes, humi-
litem præcipuè mordicus in sese tatus est, prius ut
oblitus se Regis filium, oblitos Episcopum, pedes
pauperum lauaret, & pupillorum aedes lustraret, i. q.
non solum larga manu subueniret, sed etiam reueren-
ter admodum cibum potumq. ministraret; manus pe-
deriq. ablueret; brachijs amoris ardentissimi stringe-
ret, oscula figeret; aut acniquè haud aliter quam ipsa-

III

*Dedit se
insistenti
D. Fran-
cisci.*

*Fuit Episco-
pus.*

*Insignis e-
ius humi-
litas
Eximia in
pauperes
charitas.*

her Christi viscera re-
humidos peccatores iu-
quantum gravissim-
in spiritu lenitatis cor-
iustitiae semitam redu-
ita conferbat, v. nulla
preem habita rat-on-
curatè discueret, eo q.
bus ornaret, qui: exier-
dencia ac pietate præf-
Inter in vero prud-
sicut cibis corporeis,
esto contumptur; sic
nisi peccatorum auster-
incubuit, v. propriam
in pietate vestium, vi-
laboribus admaet, &
tere cogeret. Cinge-
tam, & stramine stip-
quando vel paulaluc-
geret, mox ferreis car-
uos comprimebat,
spiritum cor est bus

Vigentibus Eccle-
geretur, diuersas Ital-
uni recti semine vbi-
sorum appulsi, vbi d-
fructu exacti, super-
laque Catalonia, in-
ta audidit, & diuina
v. facto ad eum coa-
adducerentur. Diuini
cum breui expleisset
heo loco, qui Brimo-
nes, ardente um febr-
1097. 14. Kal. Septem-
mogravit. Fumus fuit
Masilie, in Eccle-

p. tam sibi vehe-
menter: et in his
non contumaci-
bus motum inuictus
um litem ei-
us in oco. fiat un-
de: cumque d. cle-
ge et mouit.

z manere per un-
de summo Pontifi-
cedou ei petate,
guarum: ad se-
re. Recurrit in-
quod Ecclesiastice
p. uis uelba, re-
f. oco. uallat, se-
o. con. trahit. Mi-
st. p. f. uat alij ad-
m. de uero totus
us cultio ibus. o-
p. o. mentis, fran-
u. i. i. o. p. u. o. n. s.
f. uat, n. e. n. d. u. m. f. e.
uit. Non d. u. ad-
eum Pontifex in-
To. i. o. l. a. n. a. co. i. o.
um, ad Ecclesi-
engit.

us obedentia
curam d. i. g. n. e. t.
v. r. u. e. s. h. u. m. i.
a. c. a. e. s. t. p. r. o. u. i. s.
p. e. d. e. s.
des lustratus. q.
ed etiam reueren-
tate; manus pe-
entissimi strige-
uallit quam ipse
met

mer Christi viscera reficeret. Porro erga superbos & ramidos peccatores iustitie severitate; lapsos tamen, quamquam grauissimè, nequaquam despiciebat, sed in spiritu lenitatis corripuens, summa ope, ad rectam iustitie semitam reducere conabatur. Beneficia vero ita conferebat, ut nulla vel conditionis, vel fauoris, aut precum habitatio, sed os mores, scientiamque accuratè discerneret, eo quod solos beneficijs ac dignitati- bus ornaret; qui ceteris & morum grauitate, & prouidentia ac pietate praestabant.

Interim vero prudenter secum considerans, quod sicut cibis corporiens, non si alia sacramentis conlatur, cito contempitur; sic uitae sacramenta facile abasce- runt, nisi poenitentiae austeritate fulciatur, totis in id uiribus incubuit, ut propriam carnem & uirtutis parsimonia, & a peritate uestrium, vigilijs, ieiunijs, curis denique ac laboribus doma et, & spiritui sine uia rebellione pa- rere cogeret. Cingenat nodosa resce carnem delica- tam, & stramine aspero pro indulsio utebatur; & si quando uel paululum caro aduersus spiritum insur- geret, mox ferreis catenulis, motus omnes ratione u- cuos comprimebat. Fractaque hoste, carne inquam, spiritum cor estibus delicijs munificè recreabat.

Urgentibus Ecclesiae causis, cum alio proficisci co- geretur, diuersas Italiae & Galliae lustrans regiones, di- uini uerbi semine ubiq. sparso, tandem Lutetiam Parisi- orum appulit, ubi diebus admodum paucis non sine fructu exactis, superatis Pyrenaeis montibus, peragta- taque Catalonia, in Prouinciam reuersus est. Ibi tan- ta auiditate, diuinas illas conciones excepit populus, ut facto ad eum concursu quidam in mortis discrimi- nē adducerentur. Diuina tandem dispensante clementia, cum breui expleisset tempora multa, sanctus antistes in eo loco, qui Brimonia dicitur, annos natus triginta tres, ardentem febrium vi correptus, anno salutis 1297. 14 Kal. Septembris è corporis uinculis, in caelos migravit. Funus fuit festiuo gaudio lachrymis mixto, Massiliae, in Ecclesia fratrum Minorum honorificè cura-

*Vide qui-
bus Eccle-
siastica
contuleris
beneficia.*

*Tempus in
religioso,
valde pe-
riculosum.*

*En quanta
seueritate
delicatus
Regis filius
carnem
domuerit.*

*Venit Pa-
risios.*

*Præclara
eius con-
ciones.*

*Moriens
anno a. n.
2133.*

*Miracula
ad sepul-
chrum
eius.
Psalm. 77.*

curatum; ubi, mirificante Domino sanctum suum, car-
cis, surdis, claudis, mutis, paralyticis, hydropicis cæce-
risque morbidis, præstantur remedia, ab eo, qui facit
mirabilia solus, viuens & regnans per infinita secula
Amen.

*C. Baron.
Tom. 8.
Annal.*

VITA S. BERTVLPHI ABBATIS COE-
nobii Bobiensis in Italia: Ex ea quæ est per Ionam
Monachum, eius contemporaneum. Floruit tem-
poribus Honorii Primi Papæ: qui sedit
Anno Salutis 626. & ce-
teris.

*19. Aug.
a. Istius vi-
tam habet
Lector*

16. Aug.

*b. Illius vi-
tam habet
Lector*

10. Mart.

*Concionā-
tor præcla-
rus S. Ber-
tulphus.*

Bertulphus claris admodum ortus natalibus be-
ato a Arnulpho Metensi Episcopo sanguine
coniunctus fuit. Cuius pijsimis vestigijs insistens,
posthabito patre, neglecto natali solo, spretis secu-
li pompis, distributis in egenos omnibus suis fa-
cultatibus nudus tulit crucem suam & semetipsum
abnegans, ad Babienſe tandem Cœnobium sese con-
tulit: ibidemque sub obedientia venerandi Abbatris
b. Attalæ, Christo Redemptori iugiter militaturus
sedem fixit. Porro incrementibus cum tempore vir-
tutum incrementis, egregius iam & strenuus mona-
sticæ regulæ ac religionis edificator & cultor; cum
pijs omnibus indies charior & gravior euaderet; sa-
crum ad populum declamandi munus ei iniunctum
fuit: quatenus rudem plebeculam optimis moribus
imbueret, salutaribusque monitis ac doctrinis, con-
tra hæresim Arianam assiduo instrueret atque mun-
deret.

Exequutus id vero est venerabilis Patet continuis
13. annis tanto studio ac spiritali cum fructu, ut beato
Attalæ ex his seculi ærumnis, ad cœlestia regna euo-
cato, omnium fratrum vocibus animisque coniunctis
paterni honoris successor dignissimus declaratus sit,
atque assumptus. Omnibus autem bonis inuidus sata-
nas,

is, haud ferens tan-
hil non attenuare, m-
tranquillitatem quoda-
resque. Et quidem
cam, Cleronenſis vrb-
mum Abbatem cum
tum sibi faceret, om-
Pontifices, & alios quo-
tum muneribus atten-
Regem Longobardor-
quoque re adijt. Verum
si acceperet, nisi ut Ece-
cenobia procul ab vi-
patere dominio ille or-
intercui iungebat

Cumque hæc ag-
dam Abbati Bertulphi
per interueniunt ma-
experiendi gratia, qui
dixit. Quibus ille
meum sacerdotum ca-
examinatio ad pueru-
sane Regis, quamuis
dens Episcopus aduersu-
ilane adeo perspicuum
vros. & Ecclesiastica p-
vret ut neque hæresi
iffusi, id potuerint non
tuentibus Novatorum
nam ne tāta luce cor-
regatur, crassa obstina-
lana sunt cæcitate per-
functo Abbate missi fi-
in prædicti Episcopi,
quæquam se ait illis
est as a iquis aut ini-
Postquam igitur v-
tum, & Arianæ sec-

sanctum suum, ex
s. hydropicis eate
a, ab eo, qui facit
et infanta secula

BATIS COE
qua est per lonam
um. Floruit tem-
e: qui sedis
ca-

rtus natalibus be-
p. sepo sanguine
vestigis insistent,
sola, sicut seculu-
rambis suis fam-
m & semper ipsum
nobium sese con-
venerandi Abbatis
ugiter militaturus
cum tempore vir-
de iterum mona-
r & cultos, cum
hor euaderet, sa-
pous ei iniunctum
optimis moribus
e doctrinis, con-
tueret aique mu-

is Pater continuis
fructu, vi beato
religia regna euo-
mque coniuncta
us declaratus sit,
ponit in iudis fara-
nas,

nas, haud ferens tanti Patris profectam electionem, nihil non attentare, machinarique, quo mentis eius tranquillitatem quodam modo conturbaret, instaretque. Et quidem excitauit in eum quendam Pro- cum, Cleronensis urbis Pontificem: qui ut pienssi- mum Abbatem cum Cœnobij supplemento subie- ctum sibi faceret, omni nitu intendebat: vicinosque Pontifices, & alios quoslibet primates ad id peragen- dum muneribus attentabat. Quin & Arioualdum Regem Longobardorum tunc Arrianum super eadem quoque re adiit. Verum cum nihil aliud ab eo respon- si accepisset, nisi ut Ecclesiastico iure probaret, utrum cœnobio procul ab urbibus sita, Episcopali deberent parere domino: ille omnes interim quos poterat suo intentui iungebat.

Cumque hæc agerentur, vnus aliquis ex aula clam Abbati Bertulpho totius machinamenti seriem per interuicium manifestauit. Ille vero protinus experiendi gratia, quosdam de pueris suis ad Regem direxit. Quibus ille inter alia respondit: Non est meam sacerdotum causas discernere: quas Synodalis examinatio ad purum debet iudicare. [En situm sane Regis, quamuis Ariani responsum: quem impru- dens Episcopus aduersus monachos interpellauit. Ita plane adeo perspicuum est, semper sacra per homines sa- crotes, & Ecclesiastica per Ecclesiasticos viros tractari de- beret: ut neque hæretici ipsi Principes, tenebris errorum offusi, id potuerint non uidisse: solis temporis huius ca- cuitenitibus Novatoribus, qui rebelles facti sunt lumini, nam ne tãta luce corusca videre qua sunt omnib. nota cogatur, crassa obstinatione, obductis mentis oculis. spon- tanea sunt cecitate percussi] Porro sciscitatur illi qui à sancto Abbate missi fuerant, utrum Rex fautor esse ve- lit prædicti Episcopi, An Abbatis sui. Ad quod Rex, ne- quaquam se ait, illis fauere velle, qui famulo Dei mo- lestus aliquas aut iniurias vellent irrogare.

Postquam igitur vir sanctus Regem quamuis bar- barum, & Arianæ sectæ credulū, tam humanè decau- sa sua

Patitur
persecutio-
nem.

* al. Ario-
alum &
Ario-
vvaldum.

Explorat
mentem
Regis
Abbas.
Notare
sponsum
etiam Ario-
ani Regis.

In Noua-
tores.

*Bertul-
phus Romā
venit ad
Pontificem*

*Res eius
gesta cum
Honorio
Papa,*

*Laudes
Honorii*

*Privilegia
à sede A-
postolica
indulta
Bobienſi
Cœnobio.
Aegrotat
B. Bertul-
phus.
Is est hu-
ius histo-
ria scriptor.*

ſa ſua locutum fuiſſe cognoviſſet, poſcit vt publico ſupplemento ſultus, Romam ad Apoſtolicam ſedem proſiciſci liceat. Quo protinus imperato, proſpero itinere Romam perueniens, Honorium ſummum Pontificem adiit: ac occaſionem ei aduentûs ſui patefecit. Anſiſtes vero vt erat ſagax animo, de induſtria quaerit, quæ ſit conſuetudo ſuæ regularis diſciplina: ne ſi forte erronei monachi eſſent, faueret illis, ab Episcoporum poteſtate dimouens. Ea autem ex Abbate audita ac probe cognita, placuit Præſuli, eam in priſtino vigore conſeruari, ac ſolita libertate iugiter perfrui. Per ſingulos exinde dies Abbatem conueniens, eum blanditer commonebat confortabatq; quarentis ſuſcepti laboris haud tæderet. At Ariamam perfidiam Euangelico mucrone viriliter impugnare, omnemq; impietatem proſtigare adiuuaretur. Brat ſiquidem B. Honorius Pontifex, virens conſilio, doctrina clarus, dulcedine & humilitate polens; vnde mirabatur ſe de gentibus tam inſignem Patrem reperiſſe, cum quod aulica de Catholica fide ſtabilienda, & ſimilibus, liberè liceret promerere eloquia. Quapropter proſuſſe ferre haud ſuſtineas, cito ab eius conſortio ſeparari, per opportundè acciſit, vt vehementi admodum tunc exiſtente æſtu, B. Bertulphus longiores quam optarat in vrbe cogeretur trahere moras.

Impetravit autem tandem B. Pontifex S. Bertulpho munera optata; præſidia quippe ſedis Apoſtolicæ: quatenus nullus Episcoporum in præſato cœnobio quodlibet iure dominati conaretur. Sicq; Apoſtolica in ſuper iuniorum benedictione, ad propria cum ſuis in pace dimiſit. Cum vero peracto aliquanto itinere ſpatio ad Biſmantum Caſtrum veniſſent, tanta eum vis febrium oppreſſit, vt omnino morte præueniri crederetur. Erat autem Vigilia paſſionis Beatorum Apoſtolorum Petri & Pauli. Atta porro nocte iam irruente, accerſitum ad ſe ſidiſſimum itineris comitem lonnam, ante ſtratam ſuam per totam noctem metam excubare iubet. Paretille quidem iubens Abbatis iuſſio-

ſerem nocte con-
ſum caput atque
do eos qui circa tñtor
ebant. Cum eedẽ ca-
nimq; Princeps Petrus,
uenire ſuper ſtratam
quã, & ſolpes eum con-
nquiere, quis eſt
lit: Ego ſam Petrus, ca-
lebrauit ſolenn a Beth-
Aus timore percutiſus,
nem vel aſpectum ad-
nec, Non cernis, u-
apostolus pergit: Tunc
quum interrogatus e-
dormire, quatenus ele-
tio dignaretur.
Cum eum ſair & S. B.
ſe. Duos ſiquẽ e-
ſa, vocatos, diuina v-
pendam horrenda pec-
u, vt ne eius veſtigiũ
ample ne vocatam i-
peradmirab. Is in lan-

ITA S. PHIL
immerenſis primo,
at apud V. P. L-
Dagoberti eius non
ſſiorum eius. Qu
& reliquis reſ

ſatus Ph. libertus,
ſatrem habuit Phin-
z audibas, & m

posuit ut publico
posito, eam scidem
erato, prospero i
um summum Pon
torus turpiter eiecit
de industria quan
aris disciplina: ne
eretur, ab Epi
aurem ex Abbate
quid i, eam in pri
ne tace iugiter per
tem concutens, e
rabatq; quatenus
nam perfidiam
gnate, omnemq;
Erat siquidem B.
doctrina clarus,
de acerbare se e
perile, cum quo
& timibus, libe
re propter proliis
con ort o separati,
nti admodum tuac
res quam ornat

refex S. Bertulpho
sed, Apostolice
prazato corrob o
deq; apostolica
de opera cum suis
o quanto tineris
arbit, tanta cum
orte pneuam cre
s Beatorum Apo
noctem itruen
uersi commun lo
noctis metam ex
ns Abbatis iusto
si,

hi; verem nocte concubia tantus eum sopor oppressit,
ut sursum caput attolere non valeret: sumi i quoq; mo
do eos qui circa tentorium sarcinas vel eques exstodi
ebant. Cum ecce celsus auctor clauiger, Apostolo
rumq; Princeps Petrus, in amento coruscus lumine, ad
eum ac super stratum agni Patris astans: Surge, in
quit, & totus pes cum comitatoribus tuis abscede. Eo au
tem inquirente, quis esset, cui sibi talis arberet, respo
dit: Ego sum Petrus, cuius hoc nomen a te in coram te
celebrantur solennia. Et hoc dicens abscessit. At vti
sus timore percussus, sciscitatur a Iona, num audisset
vocem, vel aspectum aliquis vidisset. Eo respondente,
minime, Non cernis, inquit, fuluam lucem, vbi Petrus
Apostolus pergit? Tunc tandem agnoscens Iona mo
uum interrogatus eius, vix enixis precibus valuit
obtinere, quatenus eum sciem admirari, & visionis pan
dere dignaretur.

Ceterum fuit & S. Bertulphus miraculorum gloria
illustris. Duos siquidem eum teas demonum infestationi
bus vexatos, diuina virtute omnino purgauit. Alium
quendam horrenda perfusum lepra ita sanum reddi
dit, vt ne eius vestigium quidem in homine appareret;
adimplere vota famuli sui prapponente Deo: qui est
super admirabilis in sanctis suis.

AS Petrus
mirabili
ter cura
tur.
En solenni
tatem D.
Petri ab
eodem ap
probatam.

Miraculis
claret S
Bertulph.

VITA S. PHILIBERTI, ABBATIS
hemmeticensis primo, dein Herionensis; Ex ea qua
tat apud V. P. Laurent. Surium, Vixit tempori
bus Dagoberti eius nominis primi Regis Francorum,
& filiorum eius. Qui claruere anno Salutis 644.

& reliquis teste C. Baron. Tom. 8.

Annal.

Beatus Philibertus, Helisano territorio oriundus,
patrem habuit Phinbandem, virum eximij pri
denique laudibus, & multis dignitatum ac honorum
li

C. Baron.
In Not.
Martyr.
Roman.

20. Augst.
Patria &
Parentes
eius.

titulis egregiè ornatum : qui propter prudentiæ ac
peritæ opinionem laicæ functionis ministerio ab-
solutus, ad eum honoris Pontificij cunctus fu-
it. Porro Philibertus optima & liberali admodum
indole præditus, & maximam artium disciplinam
probrè instructus, Dagoberto Regi, à pio parente
commisus fuit; ut patrum gloriæ ac familiæ decus
sua virtute ac regio favore tantum tectum conferre-
ret. At vero Adolefcens insigni nobilitate conspi-
cuis, postposito omni fastu, in intimam Audo-
en optima familiaritatem sese insinavit; quod cen-
neret virum illum, aureo licet balteo cinctum, &
inter alios aulæ procures cumprimis illustrem, cla-
rissimis vitæ meritis insignem; atque ea propter
non multo post, Rothomagensis Ecclesiæ antistitem
consecratum.

Philibertus autem, cuius in pectore diuini amoris
flamma indies magis magisque crescebat, ubi annu-
ætatís expleuit vicissimum, rebus suis omnibus
pauperes erogatis, ad Rastacensem cœnobium se con-
tulit; quod præ cæteris omnibus, sub Aglio Abbate
sanctissimis monasticæ institutis florebat egregiè.
Audoëns namque hoc pium cœnobium in su-
fundo condiderat, Agliumque è Luxouienfi mona-
stio accitum, eidem præfecerat; iisque virtutum or-
namentis instructerat, ut fama sanctitatis celebre, mu-
tos præcipua nobilitate viros, ad suauem Christi iugum
amplectendum alliceret. Igitur Philibertus, relin-
quens Christianæ militiæ nomen dedit, spiritualibus
armis egregiè rectus, certamen cum hoste antiquo
animo sane confidenti, iniit; rursusque hictis igitur
(ingluuici potissimum) iacula æterit in eum vi-
brauit, Christi que militem non raro horribili spec-
tante conatus est. Nocturnis siquidem horis ten-
dent ad Ecclesiam sumpta immanis visus specie occur-
rit; alias candelabri ferro confodere nifus infremuit
interdum etiam prætemporibus transuersum se ob-
iecit; quæ tamen machinamenta, Christi virtutem
Phi

*In aula re-
gia adha-
ret Aud-
eno.*

*Abit ad
monaste-
rium Ras-
tacenfe
Aglium Ab-
bas Rasba-
censis*

*Demon
frequenter
ei insidia-
tur.*

Philibertus dissolutus, lo-
gem conuenit.
quænam vero Aglium
non ob formidinem, f
pseu u. in defuncti lo
dam vitæ cuncta ra
ne a nonnullis peruen
idem rebellis, vition
perus honoribus audi
de habitu. Nam cum
tata, violenta manu,
intrahere vellet,
al uisitat Atj,
in i gora morte
quæ exanimat, sup
lar; per taque sceler
sub i lo it pend a se
haque vir dia nas ta
slo, mox sanctore n
pro idem illam, ex al
tima virtutum me
ne. profundam ex
na ferilio animam
arodam adiecit.
g. Francorum Clo le
on in pzo Rod
qu Gemet cum ap
monasterio, virtutibus
s auctritatis suæ præ
suis commoda,
quæ non raro ibidem
solum longitudo cap
nalo eleas sibi parent
uæernas foucant.
Porro eo in loco, qu
mibus, documento
quæ omnia referre nos
Sicet ad imitatione

populi p[ro]p[ri]a an-
tis min[us] ab-
sente. cunctis sa-
liberati admodum
atum d[omi]ni p[ro]p[ri]a
egi, a p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a
ac fam[ili]a p[ro]p[ri]a
n[on] t[ame]n con[tra]
nob[is] h[ab]ere consp[eci]
m[en]tam. Au[tem]
mamit; quod cer-
p[ro]p[ri]a cinctum, &
p[ro]p[ri]a m[en]tam, &
atque ea p[ro]p[ri]a
Eccl[esi]e an[im]am

Philibertus dissoluit, soloque Crucis signo hostem in
agam conuertit.

Postquam vero Agilius vite mune per sanctas, in *Fit Abbas;*
Domino obdormiuit, fuit unanimi fratrum omnium *& per serm-*
consensu, in defuncti locum ac honorem subrogatus, *tionem pa-*
iudam v[er]is cuncta r[ati]o[n]is extirpare conatur, p[er] *itur à*
ime à nonnullis p[er]uersis multatus est. Sed fuit eo *subditis.*

undem rebellio, v[er]it[ate]d u[er]o cito repressa; & Phi-
libertus honoribus auctus, à cæteris peramanter de-
adè habitus. Nam cum quidam maligno concitati
p[er]uici, violenta manu, ex Eccl[esi]a optimum p[ar]en-
tem extrahere vellent, unus ex eis fulmine c[on]tes in-
terit; alius instar Arii, effusus in sterquilinum visce-
bus, insigni morte vitam finit. Quo sepl[er]cio
reliqui exanimati, supplices se viro sancto exhuc-
rant; p[er] taque scelerum venia, in omni officio p[er] eta-
tis, sub illo st[em]pendio fecerunt.

Vltio di-
urna in
monachos
rebelles.

Itaque vir diuinus, an[te] pace domi cum suis com-
posita, mox sanctorum altit[er]i c[on]nob[is], restat a-
pis p[ro]denti[ss]ima, ex aliorum moribus & institutis,
suauissima virtutum mella colligere. Cumque hinc
luc[em] profundam ex e[ss]e philosophiæ disciplinam
hauisset, ilico animum ad nouam monasterij fabrica[m]
extendendam adiecit. Et quædam haud diffidenter à
Reg[is] Francorum Clo[thario], eiusq[ue] coniuge Balchil-
de, locum in pago Rothomagensi obtinuit, quem an-
tiqu[us] Gemmet cum appellat; quem elegantissimo
monasterio, virtutibus florissimum, illustrauit ac me-
ritis sanctitatis suæ præclare adornauit. Præter alia lo-
cistius commoda, haud miraculo cætere videtur,
quod non raro ibidem marinas belluas, quinquaginta
pedum longitudine capere soleant; ex quibus non
modo c[ar]as sibi parent fratres, sed & earum pinguedi-
ne lucernas foueant.

Condit
Gemmet-
cum mo-
nasterium.

Porro eo in loco, quante vir sanctus claruerit vir- *Eximia*
tutibus, documento nobis sunt præclara miracula operatus
quæ omnia refert nos breuitatis stud[io] omittimus. *est mira-*
Sufficiat ad imitationem tanti viri nouisse, nunquam cula.

Deflet aliorum peccata quotidie.

Fratri muto ac desperanti, impetrat loquelam, ac poenitentiam.

Pauliaci virginum cenobium ab eo constructum.

cum corpori alimenta suppeditare voluisse, nisi prius copioso lachrymarum imbre genas rigasset, & sua aliorumque peccata, prolixis precibus & elemosynis deleuisset: ac postremo internam Christi imperator nem hausisset. Et ut intelligi posset, quanto ardentius omnium sitiebat salutem, quantaque delictorum ac studio, curandis animabus inuigilabat, vniuersum hunc refert libet, quod eundem uisum fuisse, mortis aeternae periculis circumueniunt, contulit beneficium. Monachus quidam occulto infectus facinore subito loquendi facultate priuatus animam agebat, ac desperatione fractus, spem salutis plane abiectum erat. Accurrit Philibertas, ac manu moribundi fratris apprehensa, blandis hortatur verbis, ut uel aliquod iudicium edat, se ab occulti facinoris delicto, pariterque supplicio, liberari uelle. Nec morata; blando Philiberti assensu permotus spem concepit; manumque eius ardē struens, poenitentiae signum dat. Tum uir sanctus ilico ad aedem beatae simulacri Virginis abiens, persatus ora lachrymis in precibus incumbit; nec prius à fletu gemitibusque surgit; quam fratrem illum loquelae beneficium Deo recepisse intelligit. Tunc ab oratione surgens iterum ad moribundi se lectum confert, eius confessionem excipit; qui peracta poenitentia, mox animam à graui peccatorum sarcina liberatam lato uultu tradidit.

Solebat etiam uir sanctus, fratres à monasterio ad animarum salutem curandam ablegare, quorum concionibus multi uiri nobiles permoti, propria calata uoluntate, se Christi semitro maucepabant. Construxit quoque celebre illud virginum cenobium, decimo à Gemmeco milharo, quod Pauliacum uocant, cui Austrebertani illustri familia sociaminam praefecit. Alia quoque plurima, uirtutum meritis illustria condidit monasteria in Neustria; quorum Rex annis praesentibus egregie ditaret, ipse decimas, alendis pauperibus, ac captiuis redimendis in-

de abstrahere, tantum cum onus noster, in uarias mitteret, in alio pretio, reducere uirtutum insignia, in aliorum quorundam fraudem studium beatum. Audi eorum deculerunt, ac tantum sanctus antistes, impudens innocentem in uirtutibus non modo parum. Sed etiam in uirtutibus. Sed etiam in uirtutibus. Audi eorum deculerunt, ac tantum sanctus antistes, impudens innocentem in uirtutibus non modo parum. Sed etiam in uirtutibus.

Ceteram & Propheciae mirabilibus signis, demum sententibus, laetantibus angelis, ab Ansoaldo Pontificis post vineolorum ab eodem Antistite Kalend. Septemb. et sum migravit. nam à

re la fle, nifi pri
s. giden, & ma a
bus & delecto
Chri. n. p. et o
lit, quod m. mo
aque dil genit
g abar, m. p.
at u. f. r. m. p.
contol i. l. e. m. p.
infectus facit
aniam agebat
ut s. plane abecce
mau morbund
ut verbis, vt ve
culu facinoris del
e. velle. Nec mo
morus f. p. m. p.
gens, p. m. p. m. p.
co ad eam beati
lachrymis in p. m.
gemibusque m. p.
ela bencheum
ab oratione f. p. m.
confert, eius con
tentia, mox ani
lperatam nato val
taces e monasterio
ablegare, quo um
mon, propa cal
mo mace p. m. p.
virginum cecubi
at o, quod p. m. p.
i. l. y. f. r. m. p.
plama viruum
m. Neutra: qua
e. d. t. a. r. e. t. i. p. f. d. e.
eius redimendis
ind

nde abstraherat, tanta liberalitate, vt etiam mona
hos suos cum onustis nauibus non raro in regiones *Stadium*
can marinas mitteret, qui illic captiuorum greges, & libera
perfoluto pretio, reducebant. At vero inter tot tanta
que virtutum insignia, non potuit vir sanctus caninos *litaseius*
malignorum quorundam euadere morsus; qui per *in redimē-*
umariam fraudem structa calumnia, nomen eius a *ais capti-*
ud beatum a Audocnum Rothomagensem Prælu *uus*
em detulerant, ac tantam in inuidiam adduxerunt; non faciat
rt sanctus antistes, impiorum mendacijs persuasus, *vide quid*
virum innocentem in vincula coniecerit. Quod vir *non faciat*
diu nus non modo patienter, sed alacri etiam tulit a *venenata*
animo; prorsus vt ergastuli squalorem delicias repu *lingua.*
taret. Sed eam inuidiam facile vicit eximij viri sancti *a Eius vi-*
tas, Audocnumque permouit, vt cum honorifice e *ta habetur*
tarcere educeret, & in pristinum honoris gradum re *infra.*
stitueret. Construxit quoque vir sanctus in oppido xii *24. Aug.*
Villare nuncupato, (in territorio Caltino) quod *Constru-*
dono acceperat a Varrato palatij Principe, præcia *re nse mo-*
rum virginum monasterium: vbi etiamquam eximie *nasterium*
floreret sacra religio. *virginum.*

Cæterum & Prophetico spiritu insigniter clarus, a
lissique mirabilibus signis celeberrimus vir sanctissi
mus, demum flentibus Fratribus, cunctisque popu
lis, lætantibus angelis in Cœnobio Herionensis In
stæ, ab Ansoaldo P. ctatorum Episcopo, eius in
stantia post vinculorum solutionem constructo, cui *Obitus*
& ab eodem Antistite præfectus erat, tertio decimo *eius feli-*
Kalend. Septemb. è huius mundi ludibrijs, ad Chri *cissimus.*

stum migravit: sempiternæ gloriæ pal
mam à Domino perc
pturus,

C Baron. VITA S. BERNARDI, PRIMI ABBATIS
Annal. *Clareuallensis; doctrina & miraculis gloriosi: Ex*
Tom. 12. *ea que est per Guilielmum abbatem S. Theodoric*
& in Not. *Rhemensis; Bernardum abbatem Bonauallis, & Gio-*
ad Mart. *defridum Clareuallensem monachum, viri sancti*
Roman. *quondam Notarium conscripta. Migravit è corpore*
anno à Christo Domino 1153. quem Alexander 3.

Papa, inter diuos adnumerauit,

anno 1165.

20. August.
Patria &
Parentes S.
Bernardi.

Visio ma-
tris de S.
Bernardo.

Bernardus Burgundiæ oppido oriundus, claris
 admodum secundum seculi dignitatem, patribus,
 patre Tesselmo, viro antiquæ & legitimæ mili-
 tiæ insignibus ornatissimo, matre vero Aleth, illu-
 stræ pietate femina, in lucem prodijt. Et quidem vter-
 que ea fuit religione & pietate in Deum, vt prole
 suas omnes (quas numero septem, mores sex, for-
 minam vnâ habuere.) Omnipotentis Dei serui-
 libenter consecrauerunt: & neglecta generis ac familiæ
 dignitate, totis viribus, cælestis militiæ ornamentis eo-
 ornandos curauerunt. Nam pia matrona mox vt fecit
 ediderat, suis ipsa manibus eum Deo offerebat, prop-
 rijiſq. sedulo lactabat vberibus, vt vna cum lacte ma-
 ternum maternam quoque pietatem imbiberet. Cum
 vero adoleſcere inciperet, teneram ætatem lufibus in-
 exercebat, vt ijs ipsis quam maximè ad futura Christi-
 anæ militiæ certamina, eremo eos non curæ nutriendi
 crederet. Cum autem tertium in ordine Bernardum
 videret gestaret, vidit in somnio futurorum præſagio
 candidum se catellum gestare, rufis in dorſo asper-
 sum maculis, suoque lactatu multos vndique popu-
 los exercitantiem. Qua visione territa hæc mater, virum
 quendam religionis ac sanctitatis opinione præſtan-
 tem conſuluit, qui mox prophetico ſpiritu, futuram
 præri ſanctitatem ei explicauit, monuitque vt cum

XX.
 in Ecclesia Dei accep-
 Paruit non modo ma-
 calcaribus incitata, il-
 creabili complexus e-
 ambuendum curauit;
 ellus, vt eruditio zeta-
 ſen l. quadam pruden-
 eantibus ad rationem ei-
 Cum adhuc puerul-
 tur, & muſet que lan-
 tata ad eum veniſſet,
 tus, incantatricem cla-
 & imperio quodam ſpi-
 ritus ab omni dolo-
 ice i porro ei Dominum
 melius in ſilo: & man-
 leon: ſiquidem quad-
 Æ, cum nocturni
 proteclaretur, conſig-
 Bernardum inclinatio-
 ecce illico aſſa t pue-
 il. eo nichoans myſte-
 na, que ei re-ut acen-
 mo ſuo; apparatus
 ex vtero matris virgini-
 ſa præ filiis hominū
 e uſdem gentis &
 iſigne edidit opuleſ-
 ſi editione mirum in-
 ribus impitibus, clari-
 ſolere, & cuncta pro-
 tat ſ opera strenue ſe-
 ſi ſedulo oſtendat,
 ſa matre, ſuo in-
 leganti corpore, gra-
 emagen o, accepto
 maxime ſpei ado-
 ſonuoſus coluber i

RIMI ABBAS
 vultu gloriosi: Ex
 gent S. Theodorus
 Bonanalis, & Go-
 dom, viri sancti
 Migravit e corpore
 quem Alexander
 numeravit,

otundus, ceteris
 genitatem, paren-
 te & regimine mil-
 te vero Alca, nia-
 Et quidem vter-
 Deum, ut protes-
 ti, ma es ex, for-
 bent s Dei sermone
 genitris ac familia
 de ornamentis eo-
 rona mox ut scitu
 Deo esse ebat, pro-
 vna cum lacte ma-
 vmb heret. Cum
 natam huius na-
 e ad futura Christi-
 non curz nutrens,
 or: ne Bernardum
 carorum praesagio
 huius in dor oia per-
 tos vnd que popu-
 lane mater, vnum
 opione praestan-
 ipitu, fectam
 menaquez: cum
 iz

In Ecclesia Dei acceptabile Christo manus offerret.
 Paruit non modo mater, sed viri istius monitis tanquā
 calcaribus incitata, ilico natum infantem amore in-
 credibili complexus est, ac literarum studijs, sedulo
 imbuendum curavit; in quibus breui tantos fecit pro-
 gressus, ut eruditio aetatem longe vinceret, & pueritia
 senili quādam prudentia ac morum gravitate ornata
 eundis admirationi esset.

Cum adhuc puerulus gravi capitis dolore vexaretur, & mu-
 ier quæ tam dolorem carminibus mitiga-
 tura ad eum venisset, ille acri indignatione com-
 tus, incantatricem clamoribus à se repulit, abegitque
 & impetu quodam spiritus è lecto exiens, mox di-
 uinitus ab omni dolore se liberatum cognovit. Ad-
 lecit porro ei Dominus apparere, ut olim puero Sa-
 mueli in Silo: & manifestare illi gloriam suam. So-
 leani siquidem quadam Natiuitatis Dominicæ no-
 ãe, cum nocturni diuini Officij hora à iquantiper
 protelaretur, contigit, sedentem expectantem que
 Bernardum inclinato capite paululum soporari, cum
 ecce ilico affuit puero suo puerulus Iesus: diuinæ
 in eo inchoans mysteria contemplationis. Apparuit
 namque ei velut denuo procedens sponsus de thala-
 mo suo; apparuit ei quasi iterum ante oculos natus
 ex utero matris virginis verbum infans: speciosus for-
 ma prælijs hominum. Vnde & postmodum in lau-
 e eiusdem genitricis & genis; & sanctæ eius Natiuitatis
 insigne erudit opusculum: interim in Dei & proximi
 diuinitate mirum in modum proficiens. Hunc pauper-
 bus imprimis, clandestinis elemosynis benigne con-
 sulere, & cuncta pro aetate immo supra ætatem, pie-
 tatis opera strenue sectari. Porro cum hæc exerciti-
 js sedulo insudaret, & paulo post sanctissime defun-
 cta matre, suo inciperet iure victitare, iuuenis e-
 leganti corpore, grata facie, suauissimis motibus, a-
 cringen'o, acceptabili eloquio, omnium sermone
 maximæ spei adolescens prædicabatur. Cui mox
 tortuosus coluber inuidens, laqueos tentationum

Repellit
 puerulus
 facinoram
 carmini-
 bus me-
 dentem.
 L. Reg. 3.
 Admiran-
 da visio
 eius.
 Psal. 18.
 Psal. 44.
 par-

Mulier
impudica
infidatur
eius pudē
citia

*Subscripsit
pater in
seipso in-
cunctum
fœmine
asp. ctum.*

Repelbit à
se mulierē
inhonestā.

Spargere, & infidias cal'i t'è fruerè. Et primò qui-
dem, cægo p'è larum amorè; laqueo autem vno o-
mnium a latu nam certissimo, castissimi iuuen s ani-
mum penetrare cogitans, incred b l pulchritudine
matronam, diuinis & generis claritate præstantem,
excitauit, quæ in secret ori domûs cubicu o cum ag-
gressâ, ad peccati illecebras petrahire conata est. Al-
iè lenibus eam verbis demulcens, pari astutiâ è ma-
nibus & amplex vus eius elapsus aufugit; & virginita-
tis florem, in medio ignis ilibatum conseruauit. Al-
tera autem vice, cum curiosus aspiciendo, defixos in
quandam oculos tenuisset, moxque impuri amoris
flamma corpus incendi animaduiceret, ilico r'torin-
te p'sum ferentissimus, in stagnum gelidæ aquæ collo-
tenus insiijit, ibidemque tamdiu immobilis constitit,
donec pene exanguis calore carnalis concupiscen-
tiæ penitus extinctum sentiret.

Eodem fere tempore, lasciuia quædam puella, æ-
monis inuinctu adeo eius puero est infidiata, vt no-
ste quædam per summam impudentiam in eius le-
ctum nudam se coloscere, & iniquo motu acta, quæ
quam ad sceleratam voluptatem prouocare non sit verita.
Quam adolefcentis castissimus admirandis pudicitiz
signis, quamquam impudentissimum, tanto perfa-
dit rubore, vt eo relicto, ciam deinde aufugeret: nec
deinceps eiusmodi bellum mouere præsumeret. Nec
tamen ea adolecentis castitate, pariterque constan-
tia, superatus hostis cessit; nam alia quædam haud con-
tempnenda matrona, apud quam hofpirabatur, deco-
ro adolefcentis aspectu capta, vehementer in illius a-
morem exarsit, prius vt & pudicitiz & honoris sui
ob ita noctu ad eius lectum impudenter accederet, &
castissimum iuuenis animū voluptatis illecebris ten-
taret. At Bernardus an maducto periculo, mox in-
genti voce clamare cepit, Latrones, latrones. Quo
clamore impudens mulier in fugam quidem versa est;
ita tamē, vt flamma amoris in viscibz hærete, secundo
& tertio aditum, ad pernitium concubitiū, tentaret. Sed

te. Et primum qui
autem vno o-
ssimi iuven s ari-
bi pulent tudine
ate p antantem;
ob eo cum ag-
re conata est. At
par altera è ma-
gic & virg nia
conseruauit. Al-
ceno, «chros in
imp i amoris
eret ilico vtot u
dz aque c h o-
mobis consti-
patis concepi cen-

edam poella, de-
solidata, reuo-
am in eius lo-
to motu actadu,
are non sit verita.
reanis p uideit
em, tanto per-
o aufugeret: nec
asumeret. Nec
terque constan-
que à hauit con-
p rabatur, deco-
enter in ius a-
um & honoris sui
et accederet, &
si cebris ten-
reuelo, mox na-
uones Quo
quidem versa est;
b atère, secundo
pitu, natiar. Sed
cum

cum eodem clamore semper peileretur, & domestici, ac
gen'o lumine, antepti que quæ fors efferebat armis, ac-
currerent, tandem quæ enit. Cum autem ne mulca qui-
dem latro appareret, & mane facto à Bernardo perqui-
rerent, quo mentis ferore inelatione salisse clamasset,
respondit prederent sanè, eam veraciter latronem in-
festissimam fuisse, quæ irreparabilem castitatis thesau-
rum suffurari nitebatur.

His igitur defanctus periculis, Christi gratiâ, Ber-
nardus, nerandem aliquando callidi serpens astutia
cum ueniretur, saga sibi consulere statuit. Igitur saga-
ci mente atque iudicio omnia perpendenti, & locum
tutissimum inquirenti, Cistercij monasticæ religionis
noua arsis plantatio; quæ paucos admodum, ob ni-
miam vitæ & paupertatis austeritatem, sui habebat
cultores. Quæ tamen Bernardum cum minime terre-
rent, postposita omni hæsitazione ac timore, mentem

oculosque eo direxit, ac plane castra illa ubite decre-
uit. Quod ut primum fratribus & cognatis eius, gloriæ
& honoris supramodum studiosis innotuit, totis viri-
bus animam eius, amore scientiæ implicare conati
sunt; cumque tam arctè reuincere, ut paulatim tumore
e'arionis (quemadmodum sperabant) inflatus, cogi-
tationes illas humilitatis & abiectionis plane depone-
ret. Et primo quidem seruior pietatis, amorique diuini,
eorum suggestione haud parum tateatus fuit; sed cum
pia matris monita & educto animo illis importune
occurrerent, mox pro achymatum perfusus imbre,
mentis suæ leuitatem & inconstantiam damnavit, &
acrioribus amoris diuini saculis vulneratus, fratresiple
suos ad eandem Christi feruitutem pertrahere aggressus
est. Et sane vix dici potest, quantum laboris in hoc
munere perficiendo suscepit; dum animos eorum,
gloriæ militiæque vehementer deditos, ad Christianæ
humilitatis studium allicere studet. Primum omnium
Galdricus eius auunculus, Dominus castri, quod Tuil-
lum dicitur, in territorio Hedwensi, optime monenti
Bernardo assensum præbuit, nepotisque sententiam

*Bernardū
Cistercium
cogitantē,
amici &
cognati re-
uocare cog-
natiur.*

*Galdricū
auunculū
conuersit.*

Item Bartholomaei fratrem suum.

Item Andream.

Item Guidonem fratrem primogenitum.

Vxor Guidonis Christiano confectur.

Prædicit S. Bernardus Gerardum euenturum.

cum gaudio amplexatus, Christianæ militiæ nomen dedit. Quam mox Bartholomæus, cæteris fratribus iunior, securus est. Porro Andreas Bernardo iunior, recentiori honorata militiæ gloria elatus, secularibus muneribus aures præbere recusabat, donec instante & urgente Bernardo, subito exclamauit; Video matrem meam, Mater enim visibilis specie apparens, filiorum proposito, serena facie subridens, congratuabatur. Quæ visione motus Andreas, ilico mantis dedens, abiectisque secularis militiæ armis, ad spiritalia Christi castra cum fratre aduolauit. Guido fratrum primogenitus, matrimonij vinculis arcte alligatus, eadem cum Bernardo stipendia experebat, sed coniunx inuocula vehementer obstabat, & sedula filiarum nutrix, monita Bernardi constantiter respicebat. Vnde Guido, ne cæteris fratribus in studio pietatis inferior esset, statuit, honorum ac dignitatum titulis plane repudiatis, opere rustico vitam queritare; seque suamque familiam, sanctissimum manuum suarum labore sustentare. Dum hæc toto animo secum voluit, vxor eius graui infirmitate corripitur. Nec mora; Accessit ad se Bernardo, prior ipsa religiosæ vitæ institutum postulat; seque vehementer perpetuæ castitatis cupidam ostendit. Exultat Bernardus, & teneram coniugem, in sacro Virginitatis collegio Christo consecrat: Guidonem vero una secum ad optata diu spiritalis militiæ castra abducit.

Secundus natus post Guidonem Gerardus erat; vir non modo in armis strenuus, sed propter insignem prudentiæ & benignitatis eximiam opinionem omnibus charus. Is obstinato plane animo, saluberrima fratris consilia repellere; fratrumque conuersionem summam leuitatem reputans, Bernardum insuper temeritatis arguebat. At Bernardus fidei calore præclare incensus, & fraternæ charitatis zelo mirum exasperatus in modum, Scio, inquit, scio, quia sola vexatio dabit intellectum auaritiæ. Digitumque lateri eius apponens, Veniet, inquit, dies, & cito veniet, cum lancea lateri huic infixâ, peruium faciei iter ad cor tuum consilio salu.

illis tunc, quod
nimis moratus
enim pollicetur,
rues, & vultu
valens dote app
tem putaret, v
gnabat; Monachus
liquo in carcere
beratus est. Cumque
t, multique
ebus achymique
vultu quædam optata
Bernardo fratre fuer
ce in somni sibi d
bruitant faciem
Gerardus ex ea voc
viam modo querens
git; qui illico (d
lo'entur: ita v
incedere posse. Sed
& clausio fiamit
pauperam multum
ca ad mebat. Surrex
d, quam ad dionae
iobstraneæ domus
lum tetigit, tota
apertoque ostio, pe
mentis (quod ibid
vultus in sagam co
Deo grates ante cu
parius 4 fratribus
tiam solam re
secum adductis p
quæritate incedib
tiplicare.

Et quædam tanta
pulchram faciebat,
stante in eis gra

ne milie nomen
inter fratibus iu-
gerardum os, re-
gnatus moni-
tate & vigore
comat em meat.
sio um propo-
abat. Qu. ri-
des t, ab eci quo
Con it. castra cum
aggeat, matis
dem cum Bernardo
poculz vehemen-
z. monia Bernar-
eo, ne ceter fra-
stratus, honorum
tis, opere risti co
familiam, sanct. fi-
nate. Dum hac
s. gratiam iuste
Bernardo, p. ot
at: seque vehem
n. c. Erulka Ber-
o V. gnum colle-
vero rna secum ad
balat.

Gerardus erat; vit
peris lignem pru-
norum omnibus
salutemima fra-
monia, nonem nam
um in aper temer-
calore paxelare in-
prium exasperatus
lo a vexato dabit
cor: eius apponit,
cum lancea lateri
cor tuum consilio
la. d.

salutis tuæ, quo la spernaris: & timeb's quidem, sed
in nime moriens. Sic dictum, siq' e f. cum est. Pauc Gerardus
enim post: bus, Gerardus in acie ab hostibus ca-
stus, & vulneratus ad v. ncula trahabatur. Cuique ad v. n-
valens dolore oppressus, present. m. minere mor-
gem putaret, tene in mort. periculo exanimatus cla-
mabat; Monachus sum, monachus sum Cisterciensis.
Itaque in carcere coniectus, ilico ab amore seculi li-
beratus est. Cuique host libus a. huc vinculis tenere-
re, multisque circumventus angustis. hoc solum pre-
e. bus achymique d. e nocteque a Domino flagitaret,
ut aliquando optata libertate in Christi servitute cum
Bernardo fratre frueretur, audivit. eadem nocte vo-
cem in somn's sibi d. centem; Hodie liberaberis; Age-
bis iurasc. facium. Quadagesimale ieiunium; cum
Gerardus ex ea voce dubius admodum animi, qua
v. a modoque liberaretur, forte compedes suos reti-
git; qui ilico (d. & m. m. m.) in manu eius, ex parte
soluti sunt: ita ut in n. s. am teneretur, & aliquatenus
incedere posset. Sed quid ageiet? Erat ostium pessulus
& clausro firmice oblateram: & ingens prae foribus
pauperum multitudo spem optem eadem p. p. rier-
ea ad mebat. Surrex. tamen, & non tam sp. e. e. aden-
d., quam iedio iacend., seu cu. v. s. itate tentandi, ad
subterranea domus a. cedens ostium, mox ut p. s. flu-
lam tetigit, tota inter manus eius collapsa est sera;
apertoque ostio, pederentim gradum facere cepit; ac
mendicis (qui ibidem stipem petere consueverant) di-
minutis in fugam conversis, recta ad ecclesiam debitas
Deo grates ante omnia oblaturus tetendit. Itaque Ber-
nardus 4. fratribus (quinto, omnium iunior, sen. ori pa-
tri a. d. solatum rel. cto) hoc modo ad Christi servitatem
secum adducts palam ubique predicationi insistere, &
glacitate incedibilem Christianam praeclare mul-
tiplicare.

Et quidem tanta virtute ac suavitate, verba ad po-
p. d. m. faciebat, ut quotquot ad hoc p. r. ordinar. erant, tui in con-
operante in eis gratia divina, sermonibus illius in-
ciscati;

Gerardus
castigatur
mendatio
nem.

Magnomi-
raculo. fra-
ter eius Ge-
rardum li-
beratur e
carcere.

Admiran-
da S. Ber-
nardi vir-

tu in con-
cionibus.

placati, mox ad Christi castra conuolarent. Hinc matres, publice vel priuatim illo predicante, filios ab se condebant; uxores detinebant maritos; amici amicos aueriebant; ueni neque eius virtute, eorum affectus expugnaretur.

Cum autem a ueniente die, quo solenni iuramento se perpetuæ Christi seruituti deuotique statuerant, & de domo paterna cuncti egredierentur, & Guido natu maior, fratrem iuniorem, in platea, puerum cum pueris iustitiantem cerneret, Bla, inquit, *Nauarde frater, tu solus bonorum omnium nostrorum ex asse hæres relictus es. Ad quæ puer haud pueriliter motus, Vobis ergo, inquit, coram, & mihi terra? Non ex a quo facta est hæc diuisio. Quo dicto, abeuntibus illis, tunc quidem cum patre domi remansit; sed, modico post euoluto tempore, fratres secutus, nec à patre nec ab amicis, vlla vi retineri potuit.

S. Bernardus cum sociis 30. Cistercium ingreditur.

Sanctimonialium conobium extruitur.

Mirus feruor Spiritus. Inuitus indulget cibo

Igitur anno restauratæ Salutis 1173. à constitutione domus Cisterciensis 15. seruus Dei Bernardus, annos natus tres admodum & viginti, cum sociis ferme triginta Cistercium est ingressus; qui omnes Bernardum precunte vota sua Christo sanctissime non sperarunt. Et quia non pauci ex eorum numero matrimonio j fœdere vxoribus copulati fuerant, ne earum pudicitia & voluntas, qua sanctum illud cum maritis diuotium in eant, periclitarentur, illico Bernardus conobium sanctarum seminarum edificari curauit, in quo sanctimonialiales illæ, Deo nocte dieque insigni pietatis studio seru erant. Porro Bernardus, à primo monasterij ingressu, tanto mentis seruiore celestium rerum incubebat meditationi, ut omni sensu corporeo pene extincto, solo Deo viuere uideretur; prorsus ut post annum in cœla exaltum, ignoraret, essetne domus testudine tecta: nec an inaduenteret, vnane an pluribus fenestris ecclesiæ lumen reciperet. Ex his pius lector facile colligere potest, quo animo ad cibum potumque sumendum accesserit. Profecto hoc constar, cibum illi tormentum fuisse; somnum vero mortis imaginem reputa-

reputans, quidquid tur, idipsum plane permutantemque, ut opere ueniretur, semelam vero vt animum uideret, quos non laborum est, cum menteretur exporatum habetatarum scientiam, orando accepisse, n magistros, n. h. (quoniam loco dicere solebat)

Inter ea cum scripserit institutus, ceterum longe praestaret, praeerat, domum Cistercium Bernardum, f. autem Claraualis longe a fluuio Alba, viciis Vallem abjundantibus ibidem alios amaritudinem, intererat. Ibi igitur vastæ solitudinis, cum num templum Dei tectum, fami, sitique, et j. m. u. s. expostulauitatem, cum in d. cedente temperab & vicia praebant erant. Hæc post viderant feruor; hæc de & nimia inedia fructos nobiles & principes prouocant, tamen quasi torrente diluuiens exultaret.

Et quidem illa m

reputans, quidquid dormiendo temporis absu-me-bat, id ipsum plane perditum esse dicebat. Hinc ita animum mentemque iugiter aprabat, ut quocunque in opere verteretur, semper cogitatione cum Deo esset. Iam vero ut animum suum sapientiae disciplinis excoleret, quos non labores subijt: quanta vigilia, putandum est, cum mentem à terrena cognatione segregasse, cum exploratum haberetur, omnem eum sacrarum literarum scientiam, in sylvis & in agnis meditando & orando accepisse, nulloque alio quando habuisse magistros, nisi (quemadmodum grato se inter amicos loco dicere solebat) quercus & fagos.

Interea cum scripturarum cognitione laud mediocriter instructus, ceteris etiam meditando studio & ordine longe praestaret, & Stephanus, qui ceteris Abbas praerat, domum Caracallis aedificatam cupiebat, ipsum Bernardum, facibus Abbatem constituit. Erat Claravallis autem Claravallis locus in territorio Lingonensi, non longe à fluviò Alba, antequam latronum spemina, quam veteres Vallem absynthia em vocabant; eum propter abundantis ibidem absynthii copiam, tum propter doloris amaritudinem, quae ab infestis latronibus viatori inferebatur. Ibi igitur Bernardus, in loco honoris & vastae solitudinis, cum suis, facturus de spelunca latronum templum Dei & domum orationis, praecelere consedit, fami, sitique, frigori & nuditati, vigilijs & angustijs multis expositus; qui tamen summam illam vitam austeritatem, cum in se totum in alijs, coram hominibus dulcedine temperabat. Panem eis hordeum & milium & vicia praebebant: ciborum condimenta fagi solae erant. Haec post vberes lachrymarum rivos, suavia ieiuniorum erant fercula, haec deliciae, quibus laetantem stomachum & nimia inedia fractum sedabant; quae quidem cum viros nobiles & principes ad misericordiam & ad lachrymas provocarent, tantum non movebant Bernardum, ut quasi torrente diuini voluptatis potatus, ijs ipsis in miserijs exultaret.

Et quidem illa mentis securitas, & firma in Deum

& somnibus corporali.

Quercus & fagos habet magistros.

lu quid loci fuerit.

Summam penuriam patitur cum suis in Claravalle.

fidu-

108 VITA S. BERNARDI

*Regia
eius in Dei
fiducia.*

fiducia, nunquam cum tanta rerum inopia premi est
passa, ut non semper (potissimum quando fratres de
perseuerantia inelamatum esse putarent) res vite de-
genda necessitate diuinitus suppeditata fuerint. Cum
enim extrema rerum omnium egestas eos opprimere
videbatur, tunc vel maxime orante Bernardo, diuinitas
aderat auxilium: & vnde minime sperabatur, solatium
etiam humanum abunde succurrebat.

Porro vita sanctus, cura vitam rerum Gerardo fra-
tri commissa, ipse in solitudine cor estis delicias totius
auditate habebat, quas deinde populo pro concione
tanta suauitate proponebat, ut cuncti non humana, sed
lingua plane angelica cum fari testarentur. Quid mul-
tis? tantum ascendit facultate prestitit, ut praeter alios
innumeros, ipsum etiam parentem suum, de uera aetate
& admiranda prudentia virum, & sororem nobilem, di-
uitiis & luxu affluentem, e medio honorum cursu, ad
sanctissima Christianae humilitatis officia perduxerit, &
a cunctis vitijs expiatis, omnibus virtutum ornamentis
mitissime exultos reddiderit.

*Patrem &
sororem
suam, de
mundi va-
nitate, ad
Christi ser-
uitutem
trahit.*

At vero inter duos adeo paenitentiae labores fieri
non potuit, quia tenerum eius corpusculum ieiuniis
& vigiliis exhaatum, graui tandem infirmo rati suc-
cumberet. Iggitur cum ingravescente morbo, iam non
si mors eius, vel omni morte grauior vita timeretur,
fuit ei consilio prouido Antistitis Catalaunensis, tug-
rium quoddam haud procul a monasterio exilium,
ut ibidem ab omni domus sollicitudine, ac ordinis ri-
gore feruatus, tantum meliori valetudini studeret. Sed
Bernardus iam erat spiritu iam aetate Deo copulatus,
ut eo ipso valetudinis suae tugurio, corporeae necessi-
tatis plane oblitus, crudum iugimen, per errorem
sibi oblatum, multis diebus pro butyro sumeret, o-
leumque tanquam aquam biberet, aliaque multa sine
vilo sapore in stomachum mitteret: prius quasi cor-
poris expertus, solo spiritu vitam protraheret. Nihil enim
praeter aquam sibi sapere dicebat, quod illa fauces ei &
guttur refrigeraret. Haec al aquae subtili illius cum

*En vim Spi-
ritus, Deo
intime con-
iuncti*

magno

magno & seruenti zelo
ne amoris interitis,
heredendo, del. Clab
pius in seculo sibi r d
vi plane fug eam an
cum, na ibet delecta
in hoc sa pectam habo
nam correptionem, q
m. eere, eentem, a i q
Catalaunensis Epi-co
& p eta & enud non
dus Abbat in signibu
gi zcunq; de i oca
d una graui inimica
luento seime ne per
Potro cum pioce
Bernardus, & vien s
cum in uere domo
floreit viciibus & n
mon-bur. Rec eia n
trum seu obsequia
regiones, ac ibidem
extendere. Et quidem
adichilima Petri Leo
ante omnia Abbas C
praepu s quib; huc
pis in Galia, ce du
boranti Ececlia, q
stantia succurret,
explcare potest. Ipi
tantum eicendi facu
ac sententiarum pon
suscipio dum confun
vanti ped-busque, ei
anocento sum mos
deserent. Ipsum que
stus pectus alium ncl
andi artificio perpu

magis & ferventi zelo amularentur, ac prae dulcedi-
ne amoris interioris, amara & que ac dulcia delectabilia
liter edendo, delectabilius iam vivere in eremo, quam
prius in saeculo sibi viderentur, tandem eo delapsi sunt;
ut plane fugiendum arbitrentur, quidquid carneti
eum quolibet delectatione nutrire videretur. Cumque
in hoc suspectam haberent spiritualis patris quotidia-
nam correptionem, quasi carni eorum plus quam spiri-
tui deferentem, aliquando ad VVilhelmi memorati
Catalaunensis Episcopi iudicium res delata est. Is vero
& pietate & eruditione celebris, (à quo etiam Bernar-
dus Abbas insignibus ornatus fuit) omnem hominem
quaecunque Dei dona propter oratam Deo reculantem
divinae gratiae inimicum esse, & spiritui sancto resistere,
luculentis sermonibus peroravit.

Porro cum procedente tempore in illa sua valle,
Bernardus, & vicinis circa cisitanibus, quas aliquoties
cum innumere domesticarum curarum ratio cogebat, magnis
floreret virtutibus & miraculis, cepit etiam seu com-
munibus Ecclesiarum necessitatibus seu charitate fra-
trum seu obedientia Maiorem ad remotas pertrahi. *Synodum*
regiones, ac ibidem virtutis suae radios longelateque *Stampensis*
extendere. Et quidem, ut haud pauca alia emittamus, *in Gallia.*
ad schisma Petri Leonis Pseudopapae opprimendum,
ante omnia Abbas Carthusiensis ab ipso Rege &
principibus quibusque pontificibus à Synodum, Stam-
pis in Gallia, convocatam, accersitus fuit. Qui la-
boranti Ecclesiae, quae animi prudentia, quae vigi-
lantia succurrere, nulla vis orationis pro dignitate
explicare potest. Ipse enim vnus, instar omnium,
tantum dicendi facultate potuit, tantoque verborum
ac sententiarum pondere, reiecto Leone, Innocentium *B Bernar-*
suscepiendum confirmavit, ut cuncti manibus (quod *di in Synodo*
aiunt) pedibusque, eius in sententiam descenderent, & *authoritas*
Innocentio summos honores sine ulla controuersia *ex dexteri-*
deferrent. Ipsum quoque Henricum Angliae Regem, *tas.*
à suis periculis ne Innocentium admitteret, miro di-
cendi artificio perpulit, ut posita prior sententia,
quam

quam mordicis tuebatur, Pontificem Innocentium amplecteretur, foueretque.

Et hæc quidem, abaque sane multa à sancto Bernardo edita sunt virtutis indicia. Potro, ut perustrata Francia, ac Rhemi peracto concilio, Leodum Romanorum Regis aculabundus, cum sacro Cardinalium cœu occurrat Pontifex, fuit quidem honorifice ab ipso Regis susceptus, sed (ut sunt fere hominem ingenia ad quamuis lucri occasionem cæca) ratus Rex opportuni sibi tempus recuperandi Episcoporum Inuestituram (ut vocant) obatum, (quas ab eius predecessore Imperatore Henrico per maximos labores & per eum à Romana Ecclesia sibi vendicauerat) importune nititur, villis iterum per fas perque nefas potuerit. Reserat periculum plena, maioremque Pontifici & Romano somnib. timorem incutebat, quam illud ipsam periculum quod Romæ declinauerat. Jamque nulla Imperatoris voluntati resistendi spes reliqua erat, nec consilium suppetebat, quo iniquum postulatū reijceret, cum tunc Bernardus, Christi gratia egregie confusus, inuide se Regi murum opponit, ac mira auctoritate malignam eius voluntatem compescit.

*Imperatore
Bernardus
auctoritate
sua com-
pescit.*

Itaque hisce tum multis Leodij per Bernardum sociis, Lotharius Rex Pontificem Innocentium armata militum manu in Lateranensem deduxit palatium. Verum Petrus Leonis, suorum stipatus militia; in locis munitioribus & turribus, Imperatoris laudificabat virtutem, propterea ut Innocentius, sic Petri tabiem sua presentia magis effugeret, ad horam cessent, Romaque sponte relicta, Pisas reuerfus sit, ubi convocatis totius Occidentis Episcopis, aliisque præcipua religione viris, synodum celebravit. Adfuerunt per omnia consilij & iurisdictionis sanctus Abbas, tanta auctoritate & existimatione sui, ut sacerdotum qui dubis in rebus prudentiam eius consulere cupiebant, ante limina domus excubarent, ut aliis abeuntibus, aliis vero aduentantibus, primo ad eum accessum inuenirent.

*Concilium
Pisanum
præfente
Pontifice.*

Iam

Item Innocentius
 à sancto Bernar-
 do, ut per ustra
 lio, Leo sum Ro-
 mæ sacro Card na-
 quidem honorifice
 ut fere hominum
 mones) tam uer-
 en d. Episcopum
 quas ab eius pre-
 xam os laberet &
 licauerat) impor-
 turque nefas potie-
 emque Pontifici &
 eoa, quam illud
 nauerat lamque
 ipse quærat,
 quam potuit
 Carli graui e-
 miorum opponit
 voluntatem com-
 per Bernardum so-
 necentium amara
 ex partium. Ve-
 mantia, in locis
 ut uidebat vir-
 tute uiam præ-
 uent, Romaque
 conuocat totius
 uari glorie uis,
 a consijs & uili-
 & exiit marone
 p uent am eius
 no excoarator, ut
 utibus, primo ad

Iam uero soluto Concilio, reliquum erat, ut schis-
 ma per Anselmum in Mediolanensi urbe constatum
 olleretur. Eam in rem, nemo rursus uo Bernardo
 agis idoneus inuentus est. Itaque à summo Pontifice
 erampla cum potestate Mediolanum missus, tanro
 it ciuium omnium gaudio & gratulatione exceptus,
 nobiles pariter & ignobiles, equites peditesque, se-
 rem à ciuitate milliaribus obuiam tuerent, & agmi-
 libus certo ordine distinctis summa cum reuerentia
 um, uisciperent. Nimirum adeo fama sanctitatis eius,
 nota miraculorum uirtus increbuerat, ut uel eius
 ctu se sanctificari existimarent. Veliebant quidam
 illos vestimentorum eius, ut male affectis membris
 amouerent, certa spe, illico omnem morbi calamita-
 tem uirtuti eius cessuram. Hæc uirtutum iudiciis &
 torum facilitate haud difficile schisma oppressit, re-
 usque omnibus sanctissime pacatis, ecclesiam illam
 onis omnibus florentem Pontifici restituit.

Eadem quoque tempestate Guillelmum Aquitanie
 Comitem horribiliter sanè furem, partesque Pe-
 ri Leonis armis fouentem, admiranda uirtute pro-
 trauit. Cum enim monendo & obsecrando oleum &
 peram diu perdidisset, frustra; Comitis impietatem
 xpugnare conatus fuisset, postremo uir Dei ad arma
 onfugiens efficaciora, templum sacra oblaturus my-
 stria ingreditur. Intrant pariter cum eo, quibus li-
 gebat diuinis interesse mysteriis. Comes uero fulmine
 excommunicationis ictus, præ foribus sustinebat, &
 tendens consuetas in Abbatem minas lactabat. Inter-
 a peractis consecrationibus, & pace de more data, uir
 Dei corpore Domini nostri Iesu Christi patenæ impo-
 sito, ignea facie & flammis oculis foras egreditur. Du-
 temque uerbis sane terribilibus aggreditur; Rogau-
 mus te, inquit, & spreuisti nos; Supplicauit tibi in alte-
 ro, quem iam tecum habuimus, contentum, seruatorum
 Dei ante te adunata multitudo, & contempsisti. Ecce
 ad te processit filius Virginis, qui est Caput & Domi-
 nus Ecclesiæ, quam tu persequeris. Nunquid & ipsum,

*En quanta
 reuerentia
 & gaudio
 Mediolani
 uir Sanctus
 excipitur.*

*Mediolani,
 schisma ex-
 tinguit.*

*Guillelmus
 Comitis ut
 conuertit.*

eadem qua seruos eius impietate contemnes? Lamen-
tabantur vniuersi, qui ad eam, & orationib. intenti, id
exitum præstolabantur, & omnium suspensa expecta-
tio, nescio quid diuinū cælitus fieri expectabat. Porro
Comes viso Abbate protinus dirigit, ac solo tren-
tibus metu membris prostratus, ne oculorum qui-
aciem ad Bernardum conuertere præsumpsit. Et quid
elevatus à militib. rursum in faciem ruit, & salinis po-
barbam, defluentibus, alta ab imo pectore suspiria tra-
hebat. Tum vir Dei propius accedens, & pede ad pedem
pulsans, furore, atrentisq. aurib. Dei sententiam per-
cipere summa cū auctoritate iubet. Præfens est, inquit,
Picta uentis, Episcopus, quem in urbis onustum a
ecclesia tua expulisti. Vade & reconciliare ei, & protinus
in pacis osculo iungito fœdera; & in Sedem restitu-
tuto redde pro ignominia gloriam. Subde. Innocentius
tio Papæ, & qua omnes ei obedit Ecclesia, tu quoque
pari alacritate tanto pare Pontifici. Audiens hæc Comes,
auctoritate S. Spiritus & tanti præsentia sacramen-
ti victus, ilico Episcopum amplexatus est, ac totius
cum ciuitatis exultatione, eadem qua eum abiurau-
rat manum in Sedem restituit.

Pace igitur omni Aquitanicæ Ecclesiæ reddita, Bernar-
dus gloriosis trophæis insignis, Clarauallem reuer-
sus, magno cum gaudio à fratribus exceptus est. Cur-
que iam aliquod quietis tempus se natum putaret,
cepit tota auditate diuinis incumbere meditationi-
bus, & Cantica Cantorum cum sibi tum alijs omni-
bus commentarij, cum ecce rursus literis Apostolicis
Romam euocatur, ut laboranti Ecclesiæ opem ferat.
Adhuc Petrus, honorum & opum dulcedine in-
summam Ecclesiæ potestatem, per summam scelerum
sibi arrogabat, Regemque Siciliæ Rogerum inter o-
mnes principes obedientiam Innocentio detestau-
rem, suarum partium studiosum habebat. Neque se-
gniter interim idem Scyllia Rex, Innocentij Sedem pro
infidias oppugnabat. Cum enim de secundo Bernar-

*Reuersum
ad suos,
Cantica
Canticorū
commen-
tatur.*

in Vrbem aduentu
concomitantibus
negatos sibi mitti po-
ha sors genem profand
ate, aut errorem corr
erre autem vera, ut Be
dem, Petri Pisan c'loqu
at, obiret, & reho
entiam inimpaseret. Ex
egatas, & in legum
qua d' eenti faculta e
que pars Sa' e' annu ven
am n' annu v'le o' au na
olos ac fraudem medita
ne fit. Pro duxeratis am
um Rannupnam, iustit
um inter nec one dele
Cumque egregio fati
doxæ ipem lib. promi
locati fuerant, Abbas
uelant, si inum neque
ramenaret. Sed Ke
ecerta v'ctore spe, ubi
ita, ut à Rannu p'no i
Nec tamen iustitia
am & Petrus Leo, lei
illius inuictabili valde
pararet. Eo extincto, &
pe' statonem superat
u'ct, ut alius G
eum d' sacrum la
ore ced j. Ibi tunc
sanctitatis op
eum discipulis, i
etur. Episcopi d'u
ego mox prodier
ma ipsa, summo

in Urbem aduenti certior factus esset, datis ad Innocentium pariterque Petrum Leonis literis; utriusque legatos sibi mitti postulat; per speciem ut dissensum explorabat. Porro pars originem profundius indagaret, cognitaque re, ut se lotremate, aut errorem corrigeret, aut sententiam sancirent; etiam qui exire autem vera, ut Bernardum, simplicitatis amantem plura. Et quidem, Petri Pisani eloquentia, quemadmodum speraret, & formis perat, obrueret, & verborum ac rationum pondere si spectore suspensum ei imponeret. Erat enim is Petrus, Petri Leonensis, & peccatoris legatus, ut in legum ac Canonum scientia ac praeceptis sententiam peripua dicendi facultate nulli secundus. Sed cum viraque pars Salernum venisset mox tanti sceleris machinamentum vicio divina praeuenit, Siciliaeque Regem inclinat, & proflolos ac fraudem meditantem insigni calamitate operit, & in sedem recessit. Produxeratis armatas in campum acies, ut Dux Subde et Innocentium Rannulphum, iusta aduersus eum bella molientem, inter necione deleteret.

Antequam hanc Cogitationem egregio sane exercitu, haud dubiam victoriae spem sibi promitteret, primus eorum, qui adlocati fuerant, Abbas sanctus adueniens, Regi denunciavit, si immensam curare cladem vellet, ne periret iniret. Sed Rex spreto Rannulphi paucitate, certa victoriae spe, infecta in eum signa intulit, at eo

Clarauallem reuertitur, ut à Rannulpho in fugam vertus, castris exiit, exceptus est. Cum it. Nec tamen inflata calvus plaga respuit; quam & Petrus Leo, lethifero morbo ab Angelo percussus, nadium putrefactum miserabili valde exita, vitam cum morte periclitaretur. Eo extincto, & Petro Pisano praeter omnium expectationem superato, & ad saniozem mentem re-

vertente, vir diuinus Clarauallem laetus repetiit, & ad dulcedinem carum intermissa sacrarum literarum studia, magno animi summa felicitate rediit. Ibi tunc adeo praeclare mores suorum omnibus sanctitatis operibus excoluit, ut ab eius potissimum discipulis, tota Ecclesiae fabrica sustineretur. Episcopi diuinarum regum, ex eius collegio mox prodierunt. Et quidem imprimis Roma, ipsa, summo ornatur Pontifice Eugenio, cuius

*Antipapa
Petrus Leo,
diuinitus
percussus
perit.*

*Bernardus
suis discipulis
totam
fere regie
Ecclesiam.*

cus nominis tertio. Præfeste, Stephanum totius mo-
destiæ virum meretur. Oſtia, ſpectatæ ſanctitatis Hu-
gonem accipit. In ipſa quoque curia Romana, Hen-
ricus & Bernardus, alter præſbyter; diaconus alter, &
purpuratorum patrum collegium honorifice aſſumit-
tur. Denique ut verbo concludam, ea fuit Bernardi di-
ſciplina, ut merito Eccleſia gloriari poſſet, ſe per ear-
um novis quotidie ornamentis decorari.

Cum vero aliquot iam annos, Chriſti ſervulus vir-
tutibus & miraculis clarus, in Clara valie exreſſet, ſe-
ma Hugonis Gratianopolitani & Carthufenſium fra-
trum (quorum diſcipuli naquanquam ſeveriſſima, a
hæc viſque tempora, cæteris, pro dolor, collapſis, in-
gra perſeuerat) exortus, devotionis e- go ad eos contem-
platus; quorum vitæ conſuetudine ac integritate, morum
que candore, adeo delectatus eſt, ut in eandem ſocieta-
tem toto animo & corpore migrare vehementer cu-
peret. Sed non paſſus eſt Chriſtus, ſervum ſuum à com-
muni totius Eccleſiæ utilitate, ad paucorum conſola-
tionem tranſire, eumque in abditam ſolitudinem rece-
dere, qui divini verbi ſemina cum vberimo fructu adeo
alacriter ſpergebat: ut nunquam pro iis, oblatas vlti-
facultates, ſtipendiaque admittere voluerit, Prælati
namque, tanquam alter David ad bellum proceſſurus
ſtatuebat, bellicis armis, pecuniis inquam & muneribus,
non eſſe prægrauandum eum, qui tela in hoſtes
expedite ac libere vibrare vellet. Hinc pari virtute &
conſtantia, honores maximos & dignitates ampliffi-
mas ſubire reſuſcit, ac quid impedimento eſſet, qui-
minus alacriter in ſalutem omnium rite conſtituend-
verſari poſſet. Et ſane non dubium quin maximam
cuius admirationem moueant, quas unus homo mo-
ribundus & languidus virtutes exereuit. Quis enim
enumerare valeat, miracula multiplicia & varia, quibus
tanquam Sol quidam inter omnes divini verbi
miniſtros conſeſcit? Nam frequenter una die homi-
nes viginti, variis languoribus oppreſſos, cæcos, clau-
dos, paralyticos, & demonio obſeſſos, verbo virtutis
ſanitat

S. Bernardus
in quantum
dilexerit
Carthusi-
anos.

1. Reg. 3. 17.

Miracula
in vitiis pa-
trant inſi-
nisa.

XX. A
nitati reſtituit, alio
tempore gravi peccato
diaboli ad voluntatem
libertatem aſſeruit. C
ſigna magis magiſque
diligenti quidem ac ſer-
uommentis committi
quæ plane philoſophia
am tanta miraculorum
modam cogitationem
præſentibus familiarit-
at plurimum, quidnam
per talem. Nam, inquit
hoc ſignorum gener-
trata ſunt aliquando ſi-
ſtæ ſunt & perſiſtos. E
ſus ſum, nec ſiſtæ ſonis,
appetere merita, quæ n-
tem nec ad eorum per-
as in nomine Domini o-
mur. Hæc cum crebri-
etate & eruditione viri
nam ſibi mer exitum
odi ſigna, non ad ſan-
um ſpectare ſalutem, ne-
ſi aperiatur, perfectio
em; ut in eo commend-
ur in eſſe, virtutem, Nec
nos ſunt, ſed pro eis n-
quar. Nec eo ſine Deo
nobis cæteris ſanctior-
ſis, & æmulatores faci-
ſignis ſiſtis; quandoq-
nam viſum, nouerim ex-
ſationem, ſed ad com-
um. Prælate hæc pr-
timator diſſerebat, u-
deſiam, quiſquis hæc
um, ſat ſolo mirabitur

sanitati restituit, aliosque innumeros, longissimo tempore gravi peccatorum sarcina misere gravatos, & diaboli ad voluntatem captivos, perfectam in Christi libertatem asseruit. Cum autem stupenda viri sancti signa magis magisque crebrescerent, prorsus ut vix diligenti quidem ac sedulo scriptore, cuncta literarum monumentis committi possent, cepit ipse secum profunda plane philosophia, cum animo suo volutare, quidnam tanta miraculorum virtus sibi velleret. Itaque quodam cogitationum abundantia absorptus, religiosae praeputia tibi familiaritate iunctis referebat, se mirari plurimum, quidnam Deo visum esset talia auctari per talem. Nam, inquit, in sacris litteris nihil me super hoc signorum genere legisse memini. Si quidem atrata sunt aliquando signa per sanctos homines, facta sunt & per sanctos. Ego mihi nec perfectionis confidius sum, nec fictionis. Scio enim sanctorum mihi non apperere merita, quae miraculis illustrentur, confido item nec ad eorum pertinere sortem, qui virtutes multas in nomine Domini operantur, & a Domino ignorantur. Hac cum crebrius secreteque, cum insigni literate & eruditione viris conferret, nonisimo opportunum sibi met exitum reperisse visus ait; Scio huiusmodi signa, non ad sanctitatem rariis, sed ad multorum spectare salutem; nec Deum in homine, per quem alia operetur, perfectionem considerare, sed opinionem; ut in eo commendat hominibus, quae illi credunt inesse, virtutem; Neque enim pro eis fiunt haec, per quos fiunt, sed pro eis magis fiunt, qui vident illa vel edunt. Nec eo sine Deus per eos ista operatur, ut ipsos probet ceteris sanctiores, sed ut ceteros magis amatores, & aemulatores faciat sanctitatis. Nihil ergo mihi & signis istis, quandoquidem mea illa fama magis, quam vitae, nouerim exhiberi; nec ad meam commendationem, sed ad commonitionem potius fieri aliorum. Prazelate haec prudenter, vir summae humilitatis amator differebat; cuius animum, pariterque prudentiam, quisquis haec diligenti consideratione pensauerit, sat scio mirabitur.

Kk 3

Cate.

Matth. 7.

Cæterum quia infiniti operis foret cuncta per
eum patrata referre miracula, cæteris omiſſis vnum
hoc ad inuincendam Catholicæ fidei veritatem aſtru-
endam, prænotibus adijcere haud grauabimur. Ince-
ptos, qui daemone obſeſſi à viro ſancto mundati ſunt
mulier quædam grandæua, ciuis Mediolanenſis, &
honorata quondam matrona fuit. Cuius in pectore
impurus daemone, annis pluribus ſedem fixerat, cam-
que ita ſuffocauerat, vt aurium & oculorum ac lingua
officio priuata, ſtrepens denubus, monſtrum verius
quam ſceminam referret. Sordida eius facies, vul-
tus terribilis, ſtatus ſcæridus, inhabitatoris Sata-
næ colluuiæ reſtabantur. Hanc vir Dei vt adſpe-
xit, conuerſus ad populum, cuius innumera a-
derat multitudo votis precibusque attentius in-
cumbere, mulierem vero iuxta altare conſiſtere iu-
ber. Illa vero vi diabolica recalcitrans, non ſine alio
rum iniuria ipſum Abbatem pede percuſit. Quem
diaboli auſum inſita manuctudine ſciens, ad in-
molationem hoſtiæ ſalutaris accedit. Quoties vero
eandem hoſtiam ſignat, toties ad mulierem con-
uerſus, eodem Crucis ſigno educto, ſpiritum nequan-
tis athleta impugnat. Nam & ille malignus vi-
Crucis minime ſciens, acriter ſauit, & tormentum
quo ex Crucis virtute afficiebatur, prodit inuictus. Ex-
pleta autem oratione Dominica vir ſanctus hoſtem
efficacius aggreſſurus, ſacram Chriſti corpus Patena
impoſitum, mulieris capiti ſuperponens, ait, Adeſti
inque ſpiritus, Iudex tuus, adeſt ſumma potestas
iam reſiſte, ſi potes. Hic illud corpus, quod de corpo-
re Virginis ſumptum, pro nobis cruci affixum eſt
quod in tumulo conditum, tertio die iuxta, & glo-
rioſo triumpho, videntibus diſcipulis, in caelum aſcen-
dit. In huius igitur Maieſtatis terribili potestate, tibi
ſpiritus maligne præcipio, vt ab hac ancilla eius epe-
diens, deinceps eam contingere non præſumas. Hi-
ſtiſ, venerandus Chriſti ſacerdos, cum ſacris my-
ſterijs ad altare reuerſus, fractionem hoſtiæ ſalutari-
con.

De corpo-
rali Chriſti
preſentia
in Eucha-
riſtia, ha-
bes hic ex-
plum ma-
morabile.

con.

si fuer cuncta pet
teris omnis vnum
ter ventatem alit
gratiamur. Inter
cto mundati sunt
Mediolanensis, &
Cuius in pectore
sciem dixerat, eam
petionum ac lingua
citata est.

Porro quanta virtute perfidos hæreticos oppugna-
cit, profligaueritque, & quam firma fide Christi
commissa erit, cum alia multa tum il'ud in pri-
is argumento est, quod in partibus Tolosanais, Sar-
at contigit. Cum enim ibidem, peracta concione, *Hæreses*
anes plurimi ei benedicendi de more offerrentur, & *profligat.*
le euata manu, edito Crucis signo, Domini bene-
ctionem eis impetiretur, ait; In hoc sciatis vera esse,
quæ à nobis, falsa quæ ab hæreticis suadentur, si infir-
ni vestri, gustatis panibus istis, adepti fuerint sospita-
em. Hæc clara voce dicentem, Canonensis Episcopus
magnum ille Gaufridus (qui tunc foris præsens
rat) infirma fide subsecutus, ait; Si bona fide sumpti-
er, sanabuntur. Cui pater sanctus, de Domini virtute
nil hæsitans; Non hoc ego dixerim, ait; sed vere, qui
gustauerint, sanitatem consequentur; ut proinde ve-
ros nos & veraces Dei nuncios cognoscant. Quid mul-
tis? Ingens languentium multitudo gustato pane
nox conuuluit; quæ totam per provinciam diffusa,
tam gaudio & exultatione eximias viri sancti virtutes
celebrauit.

Porro inter omnes sanctissimi viri virtutes, cha-
ritas cum in Deum tam proximum præcipua eni-
uit; quæ tanta fuit, ut aduersa omnia, quibus ad pa-
tientiam egregie exercitus fuit, immensoque la-
bores, summo illo gaudio, quod ex animatum fru-
ctu & peccatorum conversione percipiebat, facile
leniret. Erat mansuetudinis & pacis summus amula-
tor; propterea ut monitis & obsecrationibus potius, quam
K k 4 increpa-

*Pane bene-
dicto mor-
bidos curat*

*Eximia
sancti viri
in proximis
charitas.*

inreparatione, in sanandis suorū animis vteretur. Cōterum, quæ non medicamenta ad ægras conscientias integritati restituendas adhibuerit, quæ vigilantia, quod studio male affectis mentibus consuluerit, nunquid pro dignitate aliquis explicare poterit? Profecto luculentis ipse verbis, super Cantica Canticorum, quo animi angore torqueretur, explicat: si forte optatos ex labore suo fructus nō referret. Vbi inter cætera; Vinam, inquit, neminem obliturgare necesse sit: id enim melius. Sed quoniam in multis offendimus omnes, mihi tacere non licet, cui ex officio incumbit peccantes arguere: magis autem urget charitas. Quod si arguero, & scietis quod meum est, illa autem procedens inreparatio minime quod suum est faciat, neque ad quod nisi illam, sed reuertatur ad me vacua, tanquam iaculum feriens & resiliens, quid me animi tunc habere putatis fratres? Nonne angor? nōne torqueor? Et ut mihi vltimam aliquid ex verbis magistri, quia de sapientia non possum, coarctor prorsus ē duobus, & quod eligam nescio; placere ne mihi in eo quod locutus sum, quoniam quod debui feci: an penitentiam agere super verbo meo, quia quod volui non recepi. Et infra; Dicis forsitan mihi, quod bonum meum ad me reuertatur, & quia liberaui animam meam, & mundus sum à sanguine hominis, cui annunciaui & locutus sum, vauertetur à via sua mala, & viueret. Sed etsi innumera talia addas, me tamen minime ista consolabuntur, mortem filij intuentem; quasi vero meam illa reprehensione liberationem quaesierim, & non magis illius. Quæ enim mater, etiam si omnem, quam potuit curam & diligentiam ægrotanti filio se adhibuisse sciat si demum se viderit frustratam, & omnes labores suos esse penitus inefficaces, illo nihilominus moriente propterea vagam à fletibus temperabit? Et hæc quidem breuius. Et quibus tamen, facile quis pectus illius Apostolica charitate seruens cognoscere potest. Cæterum longe eminentius in suis illa libris apparet, & ceteris bonis proprijs luce meridiana clarius innotescit.

Iacob. 3.

Philip. 2.

Ezech. 18.

Qua charitate oēs prelati suorum salutem inuigilare tenentur.

Requidem diuisione
stolis, & quicunque sa
gnoscit, diuersos ab ini
le muneribus non igno
magnificos, multipli
prophetæ spiritus in
culia velut sub oculis
alios grauiori abstine
porem hominum colu
huius seculi dignitatib
culis: alios in doctrina
rimos erudisse, vt secul
sæcra, luceant quasi
alios denique alijs atq
natos, egregiam Chris
minis gloria operam e
do, omnibus maximam
pato, nihil eorum defu
celuerunt. Nos si eni
inprimis miracula, ab
rellemus, nec iusto vo
Igitur consummati
bus, & aonis circiter q
simo animarum fructu
mini Bernardus, Cla
basaliorum quoque
ta monasteriorum p
ptembris, inter suorum
walle, Domino sere
telinquerebat) amplex
dormiuit; sepultu
raculorum e
clarit

omnis veterum. C. 1.
 aegras conscientias
 qua vigiliant, quo
 nullo uent, puaquid
 si? Profecto lucu-
 corum, quo ani-
 fone optatos ex la-
 ter cetera; Vt nam
 sic id enim melius.
 omnes, mihi tace-
 peccantes argueret
 si argueret, & fecer-
 cedens inceptatio-
 uad quod mihi il-
 quam iaculum fe-
 ne habere putare
 or: Et ut mihi iur-
 ua de sapientia non
 is, & quod eligam
 uocatus sum, quo-
 potam agere super
 cepti. Et infra; Di-
 eum ad me reueren-
 , & mundus sum
 & locutus sum, ro-
 etet. Sed effinnu-
 me ista conso abuo-
 vero meam illa re-
 tim, & non magis li-
 nem, quam potuit
 se adhuc esse sciat
 omnes labores suos
 hominis moriente
 erabit? Et hae qui-
 le quis pectus illius
 oscere potest. Cae-
 libris apparet, & ex
 ius innotescit.

Et quidem diuisiones gratiarum commendat Apo-
 stolus, & quicumque sanctorum mores, vitalque co-
 gnoscit, diuersos ab initio Dei famulos diuersis clari-
 se muneribus non ignorat. Legimus enim viros in fide
 magnificos, multipl. cibus eoru scasse miraculis; alios
 prophetiae spiritu insignes, futura quati praesentia, oc-
 culia velut sub oculis posita mirabiliter cognouisse;
 alios grauiori abstinentiae deditos, parsimoniam ad sta-
 poreu hominum coluisse; alios excelsio animo spre-
 huius seculi dignitatibus auctori seculi plurimum pla-
 cuisse; alios in doctrina verbi ad salutis scientiam pi-
 rimos erudisse, vt secundum promissionem scripturae
 saerae, luceant quasi stellae in perpetuas aeternitates;
 alios denique alijs atque alijs virtutibus ac donis or-
 natos, egregiam Christi Ecclesiae, cum sempiterni no-
 minis gloria operam contulisse. Huic autem Bernar-
 do, omnibus maximarum virtutum ornamentis deco-
 rato, nihil eorum defuisse videtur, in quibus singuli ex-
 celluerunt. Nos si cunctas illius virtutes, ac stupenda
 in primis miracula, ab eo ac huc in viuis patrata referre
 vellemus, nec iusto volumine complecti possemus.

Igitur consummatis in omni sanctitate vitae suae die-
 bus, & annis circiter quatuor & sexaginta, cum ampli-
 simo animarum fructu feliciter expleus, dilectus Do-
 mini Bernardus, Claraualensis cenobij primus Ab-
 bas, aliorum quoque amplius quam centum sexaginta
 monasteriorum pater, tertio decimo Kalend. Sep-
 tembris, inter suorum filiorum (quos in ipsa Clara-
 ualle, Domino seruientes, septingentos septuaginta
 relinquebat) amplexus, & lacrymas, in Domino ob-
 dormiuit, sepultus in oratorio B. Virginis: mi-
 raculorum quoque iam vita functus
 claritudine conspicuus.

1. Cor. 12.
 Diuersa in
 sanctis gra-
 tiarum cha-
 rismata.

Daniel. 12.

Tempus vi-
 ta eius.

Obitus vi-
 ri Sancti.

C Baron.
in Not.
Martyr.
Roman.

VITA S. STEPHANI, PRIMI REGIS
Hungarorum; qui eos ad Christi religionem traduxit.
Ex ea quædam Chartuitius Episcopus, ad Colomannum
Regem, eius iussu scripsit. Migravit è corpore, anno
Domini millesimo tricesimo quarto, 18. Kalend.

Septemb. Hoc vero die translatus est
corpus eius.

20 August.

Geisa Dux
Hungaro-
rum.

E A tempestate, qua Hangarorum gens Dei Eccle-
siam popalabatur, rebusque omnibus miserati-
dam valde vastitatem inferebat, fuit in ea princeps
quidam, quæritus ab eo, qui Hungaris in Panoniam
ingressus ducem se præbuit. Is Geisa dicebatur;
homo ad Imperium natus, ac suos legum severitate
deuincens in Christianum autem nomen, quan-
quam paganismi adhuc erroribus implectus, ingenio
adeo elementis (occulta Christi gratia peccatoris eius du-
bio procul inhabitante) vix deo proposito omnibus
Christi cultoribus, non modo Ducatum suum incol-
lendi liberam potestatem faceret, sed sacerdotes et-
iam, ac homines cælestis disciplinæ studiosos, quos
Monachos vocant, in conspectum suum admissos,
propenso animo audiret, ac libenter cum illis de Chri-
sti regno sermones conferret. Quid multa? Suscepit
etiam fidei semine, vndeque sanctis cum suis
expiatus, omnes suæ ditionis homines ad Christum
perducendi cogitationes sanctæ ardentes suscepit. Cum-
que anxio ac modum animo de edomandis rebeli-
bus, & sacrilegis rabibus abolerendis, varia cum animo
suo agitatet consilia, nocte quedam secundum quie-
tem iuuenem eximia specie fulgentem conspicatus
est: qui blanda voce curas istas & sollicitudines depu-
lit; Facessat, inquit, pia ista quidem, sed superua-
canea sollicitudo. Nam tu quod meditaris, propter
manus humano sanguine pollutas, effectui mancipare
non potes. Nasceatur autem tibi filius, qui Regis titulo
& ho-

Eius visio,
de nascitu.
et sibi filio.

& honore decorandi
id efficeret, quod tu
præsentia vultu
telegatione functus
reuerent. habes
tis aliosum adhuc
Experietur. In ex
t s. lico præcipue
erponit; & hum
fuit in, cum n. cum o

commendat. Admi
ipli prædicto nanc
mentis Ecclesie aut
modi ipsi Duce, ed
tantam actum lat
procederet man
Evangelij de succent
adum, mox de infimo
a restructus bene
meo locat labor
ca ne que dubitas
turytiam eius vior
ne meant con
ty. Stephanus, Leu
manifeste apparens,
mulier, in Dom no,
ex primo huius gen
tu. Tamen nomen
que Stephanus proto
noto in sanguinem p
cilio, & an dicit ap
regem natus florens
dientur.

Hæc visione i ho
a imitatione perfusa
p. So. Strigoniensi
sacro fonte exp
ad hanc spiritale

PRIMI REGIS

genem traducit.

ad Colomannum

e corpore. anno

to. 8. Kalend.

atum est

gens De Rele-

nibus in era-

in ea princeps

in laudatam

a diebat

gum leuare

nomen, quan-

spertus, ingenio

cedit et adu-

posito omnibus

tem suam inco-

a aciores et

e suauos, quos

tuam amicos.

um lus de Cui-

nolita? Sulepro

a abus cum luis

ues ad Cui- fiam

es fcepti Cam-

pmandis rebe-

nara e m au n o

secunden qa e-

tem con patus

e tudines depu-

m, sed superua-

ditatis, propter

Quamare pare

qu: Regis tulo

& co-

& honore decorandus, diuinę providentię consilio
id efficiet, quod tu an mo concepisti. Hic tantum im-
presentiarum ubi curas, ut honorem sibi etiam apud
telegatione sanctum honorifice excipias; excipimus;
reuerenter habeas, eiusque monitis, si eorum p[ro]p[ri]o-
ris assensum adhuc beas.

Experrectus princeps ac visione suspensius, acci-
t silico precipua pietate ac religione viris, rem totam
exponit; & humi prostratus, seque precepat que
suum, cum nascensio fimo, lachrymabundus Deo
commendat. Admirante autem eo de viro a u n r as
ipsi predicto, nunciat ille, beatum Adalbertum Bo-
menis Ecclesię antistitem adesse; cuius aduentum non
modo ipsi Duci, sed omnibus nouis Christi tyronibus
tantam attulit latitiam, ut lato agmine obuiam illi
procederent, multisque honoribus acceptum, in opus
Evangelię deducerent. Is vero agum iam ante sub-
actum, mox laxissimo semine compleuit, ubereque
aico fructus breuiteruit, ut plurimam sibi de opo-
me collocatis laboribus merito gloriari posset. Inter-
ca ne quę dubietas visioni Duci oblatę relinqueret-
tur, etiam eius uxor partui iam propinqua, diuina pla-
ne meruit consolatione perfundit. Nam protomartyr
Stephanus, Leuitici habitus ornatus insignibus,
manifeste apparens, ita eam compellauit; Confide, pri-
miter, in Domino, & certa esto te filium parituram,
cui primo huius gentis & regnum & corona debet-
ur. Tu uero nomen illi meum imposito. Ego nam-
que Stephanus protomartyr, qui primus pro Christi
nominis sanguinem profudi, cum meo tuabor patie-
rentis, & attiduis apud Deum precibus efficacem, ut
regnum illius fierens, Christiana in primis te egregie
diceretur.

Hac visione i lustris matrona, gaudio pariter &
admiratione perfracta, tandem expleto tempore, in Op-
pido Strigoniensi filium enixa est; quem Adalbertus
facto fonte expiatum, & Stephanum appellatum,
ad lucram spiritalem strenue viriliterque obeundam
confirma-

Adalber-
tus tragen-
sis Episco-
pus Hunga-
rie conuer-
tus, cuius
uisionem ha-
bitur 23. A-
pril
uisionis uxo-
ris Geisa
Ducis.

Nascitur
Stephanus.

confirmavit. Igitur Stephanus, ut primum literarum studiis idoneus inuentus est, disciplinis optimis egregie imbutus, tandem patre sanctissime defuncto, & Adelberto in Prussia martyrij palma decorato, ad Regni gubernacula principum & plebis favore admotus est. Nec segniter, quanquam adolescens admodum, rem aggressus est. Sed prudenter secum statuens, regnū diu stabile firmumque sine diuini numinis cultu esse non posse, mox ad religionem longe lateque propagandam animum adiecit. Et primo quidem cum vicinis gentibus icto pacis foedere, viam Christi sacerdotibus aperuit, ut libere sacra Euangelij spargerent, & multos ad eum diem agros Christianæ facundie vomere profeinderent. Sed totius boni hostis, malignitate & inuidentia plenus, mox bella insecta excitauit, populumque gentilem à Christianis sacris suscipiendis nō modo abduxit, sed etiam ad gentem Christianam interneccione delendam immani furore concitauit. Itaque viribus non paucis vastatis, prædisque abactis, eodemque protulerunt, ut Ducis in contumeliam, verberum Vesprinum præ cæteris illi familiarem obsidione cingere non vererentur. Tunc vero Stephanus, Christi bonitate ac virtute egregie cõfusus, collatis cum hoste signis, præclaram de omnibus victoriam reportauit, ea tamen animi modestia & prudentia, ut nihil de rebus eorum in suos vsus conuenerit: sed ex Dei amantium consilio, quo soli Christo tam præclaram victoriæ laudem, sanctique Martini meritis acceptam referendam declararet, iuxta sanctissimi Præsalis fundum, qui sacerpmos dicitur, (Pannonia enim beatissimum Martinum apud senatum gloriatur) monasterium insigni opere visendum ex eorum facultatibus construxit; possessionibus redditibusque sufficientibus eidem assignatis.

Ita ergo hostibus subiugum missis, Christi miles gaudio pincti perfusus, omnem ingenij sui vim, ad Euangelicam veritatem confectandam, præclare non minus quam viriliter contulit. Intenta namque sup-

*Christia-
nismum
propagat.*

*Edomat
rebelles.*

*Monaste-
rium con-
dit Step-
hanus, in ho-
norem S.
Martini.*

plicatione die nosce quod
animo sui propositum
nem optatum perduce
hominum studia, qua
prævideret, per idoneo
me scribas, mentis sua
omnium communionem
elus ditione sedes fige
Principis beneficentia
byteri & alij ecclesiis
mi, telicis proprijs sed
pe, in summa rerum ip
runt, quam apud alios
Inter alios Añrieus Ab
concessit, extructoque
nobis, in honorem D.
nis locum illum extol
militare, omnes mi
cultum abduceret. Ven
mitæ vitæ cultores
confessionis merito, c
Benedictus; profuso
palma laureatus.

Cumque hoc mo
multiplicata esset, ille
patus distribuit; quor
Beelesiam esse voluit
Abbatem, Coloten
one creatum consti
anno, diuino instin
præsulem, (quem A
sanctorum Apostolo
vi à Principis Apoko
uerit Pannoniæ be
constitutionem imp
cem, Pontifex, regio
continebat; ve co fult
is magisque promou

primum literarum
nis opus egre-
time defuncto, &
deceat, ad Re-
is favore admotus
ecens admodum,
am statuens, regni
humilis cultu esse
ge lateque propa-
quidem cum vic-
Chr. st. sacerdoti-
parerent, & mul-
facundiz vomere
is, malignitate &
it na ex tauri, po-
ris suscipiendis nō
Christianam in-
e concauit. Ita-
disque abactis, co-
conuulsiam, vr-
liarem obsidione
Stephanus, Christi
collatis cum hoste
iam reportauit; ca-
vr nihil de rebus
ex Dei amantium
ram victorie lau-
ptam referendam
s fundum, qui fa-
catissimum Mar-
quasterium insigni-
us construxit: pro-
us eadem assigna-

is, Christi miles
genij sui rim, ad
m, preclare non
ata namque sop-
plica.

plicatione die nocteque diuinum fatigabat nomen, vt
animi sui propositum cum virtutum incremento ad fi-
nem optatum perduceret. Cum autem religiosorum
hominum studia, quam maxime sibi necessaria esse
prævideret, per idoneos nuncios, literasque amantissi-
me scripserat, mentis suæ benignitatem; bonorumque
omnium communionem illis proposuit, si vellent in
eius disione sedes figere. Haud frustra eximia tanti
Principis beneficentia diuulgata est. Mox enim pres-
byteri & alij cælestis disciplinæ amantes quampluri-
mi, relicti proprijs sedibus, sub tam religioso Prince-
pe, in summa rerum inopia viuere satius esse dēereue-
runt, quam apud alios in summa bonorum affluentia.
Inter alios Africus Abbas cum vniuerso cœtu suo eo
concessit, extructoque, ad radices Montis Ferrei, cœ-
nobio, in honorem D. Benedicti tam sanctis discipli-
nis locum illum excoluit, vt Dux eorum præcipue sa-
militatire, omnes militiæ suæ comites, ad veri Dei
cultum abduceret. Venerunt etiam duo è Polônia, ere-
miticæ vitæ cultores eximij; alter Andreas nomine,
confessionis merito, choris Angelicis associatus; alter
Benedictus; profuso pro Christo sanguine, martyrij
palma laureatus.

Cumque hoc modo Christiana res felici successu
multiplicata esset, ilico provinciam in decem Episco-
patus distribuit; quorum metropolim Strigoniensem
Ecclesiam esse voluit: & Africum insigni præsentia
Abbatem, Colocensem Episcopum, Canonica electio-
ne creatum constituit. Deinde quarto à patris obitu
anno, diuino instinctu permotus, eundem Africum
præsulem, (quem Anastasium quidam appellant) ad
sanctorum Apostolorum limina legatum destinauit,
vt à Principis Apostolorum successore, & recens con-
uerse Pannoniæ benedictionem, & Episcopatum
confirmationem impetraret. Postremo, vtriusque Du-
cem, Pontifex, regio cohonestaret diademate, legatio
continebat; vt eo fultus honorē caput salutis iter ma-
gis magisque promouere & constabilire posset. Eo-
dem

*Africus
Abbas, vni-
uersus in Pa-
noniam.*

*Decem Hæ-
garia Epi-
scopatum.*

Miesca dem tempore M^eca, Poloniae Dux, Christiana-
Dux Polo- comp^{er} exis fitem, in his Romanis legatis, eadem tem-
nia fit Chri- te quae Stephanus impetra^{re} volebat. Et quidem Pon-
stianus. t^{er} rex Miesca^{re} salute gaudis egregio, opere toronam^{us}
S. Stepha- confic^{er} curatas, quam bened^{ic} et one de more muni-
mus à non- tam, e dem de^{re} nate decreuerat. Sed visione in som-
niſce Apo- niſ de Stephani pietate & futura in caelis gloria admo-
stolus vo- n^{us} tus eadem Hungarorum Apostolum (sic enim Pon-
catur & t^{er} rex enim appellabatur) ornauit uo^u u^{it}; eundemque illi uo-
Hungaro- postu^{it} a^u non modo large admodum & benefice con-
rum prim^o ſi^u mauit, sed & suas illi uices in ordinandis Ecclesijs
Rex orli- concessit.

Omnibus ergo impetratis, Astricus antistes ad suos
** Sororem.* reuerſus est; & Stephanus ea dignitate auctus, mox uo-
Stephanus bolis propagandae causa, Henrico Imperatoris (qui ob
ducit uxore morum comitatem, Pius dictus est) Filiam * Gise-
Henrici Im- lam nomine, conſouem ſibi regni adſciuit, Fuit ea
peratoris. Regina, Regi in pietatis ac religionis studio non mul-
Sororem tum inferior. Quae res omnibus & ſingulis regni to-
Giselam. tius Ecclesijs, magno ſane ornam^{en}to fuit. Porro
In Alba Rex, Praeter alia innumera Chriſtiano populo &
Regali ma- Dei miniſtris collata regia manuſcentia digna be-
gnificam neficia, in ipſa regia ſedis ciuitate quam Abam vo-
Baſiliam cant grandem & inſignem & in primis celebrem, o-
B. Virgini perſe ſane miſerico, celatis Chori parietibus & pau-
exornat. mento marmore ſtrato, Virgini Marii condidit baſi-
Maria vir- licam.

Porro eiusdem Virginis (cuius in tutelam & ſe &
ginis, apud regnum, votis precibusque conſerebat) feſtum Aſ-
Hungaros ſumptioni eius factum, adeo celebre in uniuerso re-
guanta ve- gno reddidit, ut tacto proprio nomine, ſua lingua diſ-
neratio. Dominae appellerent.

Neque tamen praeterea adeo beneficentiam, ar-
Caenebium dentiffimamque pietatem, regi ſuſinibus conſuſit,
condit S. ſed in longinquas etiam regiones, urbesque celeberrimas diſſedit, propagauitque. Nam & Hieroſoly-
Rex, Hie- mis inſigne monachorum caenobium extruxit, &
roſolymis. praedijs, vineisque dotauit. Et Romae duodecim Ca-
Roma Ca- nonicorum Collegium.

XX.
 horum collegium
 unum honoris, conſidit
 inſtituit, & domos et
 tionis etq^{ue} Romam eo
 mo, nec Conſtantinop
 ſux Iheruſalms expoſ
 que miſſe operis Eccl
 egal ter inſtituta bono
 Inter omnia autem
 Regi diuinitus collata
 co, quam quo miſerico
 de uſero: cait. Praeter
 & quot dianis expend
 natus, ipſe nocturnis
 lium abſcondit, Chri
 ſum abſcondit, Chri
 conſolati gaudebat.
 prius inſtituit, co
 egreg^{us} eſt referam Chri
 pecunia a uariſſime in
 ſe aut; ea improba
 h^ubenies. At ille cam
 tot, ed g^o hoc ſumma
 gratus agebat, et q^{uo}d
 beneficio reſol ſlet. Ge
 ridie per ſe, plura non
 lines, ac praeter quae
 Gerardo ex monacho
 erogabat. Nec praeter
 ſuſcipiam, inſtituta cha
 etiam varias corpori
 ne, vel pomo, medi
 acit.
 Deſuncto autem bo
 Imperatore Henrico
 to, immanſio ſancto
 ribus tot uſus Germa
 in Pannonia ſignaſt

bonorum collegium; protomartyris Stephani dic-
tum honori, confidit, rebus vitæ agendæ necessarijs
instruxit, & domos etiam hospitiæque Hungaris, ora-
tionis ergo Romam confluentibus, adfiavit. Postre-
mo nec Constantinopolim quidem regiam urbem,
sua liberalitatis expertem esse voluit; sed eam quo-
que misit: operis Ecclesia, rebus omnibus necessarijs
legaliter instructa honoravit.

Inter omnia autem cælestis gratiæ munera, beato
Regi divinitus collata, nullum illustrius esse videtur
eo, quam quo misericorditer opera, die nocteque se-
dula exercebat. Præter immentem enim pecuniæ vim,
& quotidianis expensis recreandis pauperibus distri-
buitis, ipse nocturnis horis a acritate incredibili fide-
lissimi abluebat pedes, & elemosynas in sinu paupe-
rum absconditis, Christum in opem in membris suis
consolari gaudebat. Quod iam autem nocte, divino
permotus instinctu, cum videret erumenam summis
egregie refectam Christi pauperibus distribuere, illi
pecuniæ audacissime in hærtes, beati viri barbam euul-
serunt; ea improbitate illius meritis testimonium per-
hibentes. At ille eam iniuriam non modo tulit hilariter,
sed gaudio cum ingenti persusus, Virgini Mariæ
gratias agebat, quod dũlcem adeo contumeliam, pro
beneficio retulisset. Cæterum, quæquam multa quo-
ridie per se, plura tamen per Christi servos & fami-
liares, ac præcipue Guetherum divini cœmicosam, &
Gerardum ex monacho Episcopum, ac postea martyrem,
erogabat. Nec prætermittendum, quod multorum in
inopiam, insita charitate non modo sublevarit, sed
etiam varias corporis calamitates morbosque pa-
ne, vel poma, medicinarum loco se misit, profiga-
verit.

Defuncto autem beati Regis amico, Romanorum *Conradus*
Impetatore Hentico, Conradus, viâ cum Impe-
rio, inimane in sanctum Regem odium suscepit, & tur bellum
vribus torus Germaniæ, copijque contritus, in se
sta Pannoniæ signa inferre conatus est. Tum veto Rex
Stepha-

Item
Ecl. fiam
Constanti-
nopoli.

Admiran-
du eius in
pauperes
benignus.

Multos sa-
nat egros.

*Precibus à
uertit à se
immane
bellum.*

Stephanus, totius Hungariae exercitu instructo, ante-
quam signa pro patriae defensione explicaret, supplex
ad virginem Matrem abiit, votis precibusque ab ea
contendens, ut si cu pa pastoris, eam diuini iudicii me-
reretur iram, ipse lueret: omnes vero infantes ne patere-
tur affligi. Hae preces cum lachrymis non frustra mis-
se sunt. Expetita namque oratione, cum in hostes fi-
denter moueret, altera die nuncius, ad singulos quosque
exercitus Germanorum Duces, cum Imperatoris ve-
nit literis, quae pedem retro referre iubebant. Illis ergo
discedentibus, sanctus Rex diuina se adiutum miseri-
cordia sentiens, humi se abiecit, gratias agit Deo, &
sanctissimae Genitrici eius; cuius protectioni, sequen-
regnumque suum assiduis precibus commendare so-
lebat. At Imperator suorum tam repentina defectione
perterritus, seiscitatur quidnam rei ipsis accidisset, au-
diensque de nuncio, qui eos ipsius nomine redire ius-
sisset, sciensque eum à se haudquaquam missum fuis-
se, non dubitauit consilio & voluntate omnipotentis
Dei rem gestam, ob fidelissimi Regis corroborandam
spem; seque deinceps ab eius inuadendo regno, timo-
re illius iudicis aeterni, cohibuit.

*Vixit multa
afflictiones*

Porro Rex penitissimus, quanquam cunctis ador-
natus virtutibus, & sanctitatis etiam opinione celebris,
nequaquam tamen tribulationum expertus fuit. Tribus
annis admodum continuis, aduersa valetudine labo-
rauit. Inde non sine diuina ope sanitati restitutus, filijs
charissimis & omni penitus regni haerede orbatus, gra-
uiora aeterni iudicis flagella persensit. Quae licet acie
sane doloris sensum ei inurerent, mox tamen animum
ad Dei voluntatem praelare admodum composuit, &
maioribus quoque excellentioribusque pietatis operi-
bus strenue incubuit. Christum semper in ore; Chri-
stum in corde, Christum in cunctis actibus suis circū-
ferebat. Politicam regni sui gubernationem ita admi-
nistrabat, ut diurnum quidem tempus colloquijs &
consultationibus impenderet; nocturnas vero horas in
vigilijs & precibus cum profuso lachrymarum imbre
transi-

transigeret. In rebus a-
tentijs, ante omnia
oculos stauerebat, &
nem non raro totus lach-
corrupta & vera iudicia
Hae aliae sane eg-
quaquam vniuerso p-
derent, non potuere
indicare. Erant vni qu-
nobilitate conspici; qu-
niquam inter se consili-
um & pietissimum
affixum è medio to-
esperum paulatim iugi-
quos insignis, quod su-
uaturus, pedetentim
at. Sed caelestis reuera in-
nel cum tinnitu, Rege-
ceitauit. Cumque voc-
perquireret Rex, pan-
consilium scelere & am-
topius, procumbit in g-
es, scelus confitetur: p-
ex penitissimus facien-
toso animo, cunctis a-
pugentibus, ignoscit; tre-
as, omni supplicio di-
amnauit.
Dignus tandem, q-
Christi misericordia co-
tempusque iugiter
us prudenter admo-
negotijs sacram pecc-
to & exultatione sancta
patis Christi viatico rec-
eto Episcopis, cum m-
us, in solennitate Assi-
precibus à Domino

tu instructo, autē
explearet, supplex
precibusque ab ca
diuini iudicii me
fontes ac patere
his non frustra mis
e, cum in hostes si
ad singulos quosq
Imperatoris ve
subebant. Ilis ergo
se aditum miseri
tas agit Deo, &
protectioni, seque
commensare so
pent ut defectone
ipis accideret, au
nomine redire ius
quam nullum suis
tate omnipotentis
is corroborendam
tendo regno, timo

transigeret. In rebus autem discutiendis ferendisque
sententijs, ante omnia extremum iudicii diem sibi an
oculos statuebat, & æternum illum omnium iudi
em non raro totus lachrymis infusus rogabat, ut in
rupta & vera iudicia ferre posset.
Hæc aliaque sane egregia pietatis & iustitiæ opera
uanquam vniuerso populo eum mirifice charum
edderent, non potuere tamen ab inuidia quorundam
indicare. Erant viri quatuor, præcipue inter omnes
obicitate conspicui; qui inuidentia & perfidia pleni,
aiquum inter se consilium inierunt, ut Regem opti
um & pientissimum vi morbi, in quem inciderat,
æto affixum è medio tollerent. Iamque tenebris circa
esperam paulatim ingruentibus, vnus scelere & au
alios insignis, nudo sub eulamide ferro, Regem in
uaturus, pedetentim gradum in cubiculum infore
at. Sed celestis reuera impulsu gladius ei excidens, si
ul cum tinnitu, Regem futurorum haud ignatum
citauit. Cumque voce intrepida causam illius soni
perquireret Rex, parricida tremebundus agnoscit
onsilium scelere & amentia plenum; dolet, accedit
topius, procumbit in genua, Regis amplexatur pe
es, scelus confitetur, petit tanti parricidij veniam.
ex pientissimus faciem ab eo non auertit, sed pro
enso animo, cunctis ad tantam Regis elementiam
upentibus, ignoscit; tres vero alios immanes parrici
as, omni supplicio dignissimos, mortis sententia
amnanit.

Dignus tandem, qui celestis regni brauium ex
hristi misericordia consequeretur, febre correptus
it; tempusque migrationis adesse sentiens, dispo
tis prudenter admodum in vtroque statu regni
inegotijs sacram perecepit vñctionem: ac plenus gau
lo & exultatione sanctam animam, corporis & san
guinis Christi viatico recreatam, circumstantibus cum
clero Episcopis, cum ministris Principibus & Comitib
us, in solennitate Assumptionis Beatissimæ Mariæ,
ut precibus à Domino contenderat, in manus Crea
toris

*Quatuor
viri pri
maris, in
eum nocum
conspirant.*

*Felix obi
tus S. Regis.*

corris fuit tradidit. Corpus eius fuit incredibili omnium
placuit, ad regiam urbem Albam perductum; ibidem
quem ad e Virginis ab eo constructa honorifice con-
ditum. Vbi postquam annos quinque admodum &
quadraginta marmoris pontificis preffum, & in pelu-
rem redactum, haud sine miraculorum gloria quere-
ret, Pontifex Romanus, corpora eorum, qui in Panno-
nia prima Evangelij semina sparsissent, eleuari man-
davit. Sedebat tunc a Republicæ gubernacula Re-
Ladislaus; omni morum honestate conspicuus & vir-
tutibus illustris; qui ut Pontificis mandatum ad maiori-
rem Deignam, mutaremque amarum & corporum
salutem exequeretur, habitus cū Episcopus & pro-
ceribus consilio, triuagium omnibus indixit ieiunium.
Cumque totis viribus in id incumberent, & Christi
misericordiam pro regni totius salute votis precibus
que expeterent, tādē die tertio ad sacrum Regis con-
pus eleuandum processerunt. Sed nulla id arte, nullis
viribus, nullis hominum conatibus id loco moueri
potuerunt. Erat eo tempore grati inter Ladislaum &
fratrem eius Salomonem omnia similitas, & que tunc
seelere excitata seditio eorum deduxerat, ut Ladislaus
fratrem in custodiam tradere coactus fuerit. Itaque
dum in reliquis sancti Regis eleuandis frustra tu-
rent, quedam sacra virgo, quæ pietatis ergo apud Sa-
uatoris ecclesiam inclinata manebat, (Charitas ea dicitur
batur) Regi ex omnia rene actione manauit, ut, si ve-
let caput inuito conatu opus ad seclerem exitum ele-
ducere, Salomonem e custodiā liberum dimittere-
Rex Ladislaus, Virgini optime monenti, propter cele-
brem vitæ eius operationem illico paruit; & Salomonem
e carcere educto, rursusque triuagium ieiunij exacto
grande saxum sarcophago impositum tanta facilitate
sublatum est, ac si ponderis omnino nihil haberet. Il-
tum per sanctæ ædis amplitudinem, caelestis, tot tante
que conuulsi miracula, ut nemo omnino, quousque
etiam morbi genere affectus, beneficiorum eius ex-
persabiret. Cæterum venerandis reliquijs iam eleu-

*Corpus S.
Regis mo-
ueri non
potest.*

*Multa mi-
racula in
elevatione
corporis ei.*

solâ eius dextera
antiptonea ena iude
noyâ studium, na
noyâ studium omni
Mito namque
naasit expers, que
uiscens, ad alios paup
tribuendis vacua fuit.

MARTYRIUM

supi. Gualtiani. dicitur

pu. V. P. L. m. S. u.

num

Q. Vo tempore Coine

bat hâgnes, golu

ne. e omnes pene bal

afecta Romanis ama

las horrenda. que tra

diemanni transmissio

am virtute quam non

queque protelerent, ta

acuum, amor atque

ignito, loci illas neo

ro te necessitate consi

ta magis quam arte m

estis uictram euadere

etum præerat sanctus

am religionis & quie

modam Mimarealis vi

gani opere conice

uoe rerum caelestium

anda pro more scien

lactera barbari dem

and petuagantur, & C

uerpugnabilem coi

etiam letoces aduolant

perant. Item ad deduc

is, sola eius dextera cum annulo integra, & ab omni corruptione aliena inuenta est. Credo equalem dominus incorrupti. J. altitudinem, hac redemonstrare voluisse, electa. no yuxta studium omnes videtur gratias transeunt. e. Merito namque sancti Regis dextera corruptionis mansit exerts, quæ semper mihi cricordiz floribus reuifcens, ad alentos pauperes nunquam munibus distribuendis vacua fuit.

MARTYRIVM S. PRIVATI, EPI-
C. Baron. Tom. 2.
scopi Gualitani, alias Gabalitani: Ex eo quod est a-
Annal. & in Not.
pucl V. P. Laur. Surium. Passus est circa An-
Mart. Rô
num Christi 280.
21. August.

Quo tempore Cornelius Romæ, Cyprianus vero Carthagine, gressio o martyrio coronati sunt, re-
 nente omnes pene barbari, conunctis quasi animis
 a festa Romanis arma invadunt. Et quidem cum alijs
 has horrenda sine strage provincias populiarentur,
 siemanni transmissi Rheno, Gallias penetrant; non
 am virtute, quam numero prævalidi. Qui cum obura
 neque proticerent, tandem in Gualitana regionis
 excidium, animos atque arma converterunt. Quo
 ognito, loci illius incolæ in montem Gredonensem
 ro rei necessitate confugerunt; ut montis excelsi, na-
 tra magis quam arte muniti præsidio, intociandam
 offis sauitiam euaderent. Ei vero regioni siue eccle-
 æ tum præerat sanctus Privatius Episcopus; qui fer-
 enti religionis & quicquid studio fociatus, in monte
 quodam Mimarensis viculi, cryptam sibi grandi stud
 e eleganti opere confecerat, in qua vitam in confide-
 ratione rerum cælestium agebat perpetuam; nihil ad ce-
 lebranda pro more solennia egrederebat.

Interea barbari dum regnem omnem popula-
 undi permagantur, & Gredonensis montis locum ar-
 nis inexpugnabilem comperiunt, ad Episcopi recepta-
 lum feroces aduolant; eo consilio & spe, ut inclusos
 per antistitem ad deditionem compellerent. Itaque
 Li 2 virum

*Manes in-
 giter in cry-
 pta S. Pri-
 vat. Episco-
 pus.*

Comprehēditur ab hostibus.

virum sanctum ē crypta abductum, per interpretem monent & vrgent, vt plebem, Dei & loci beneficio tutam, ad spontaneam captiuitatem inuiter, perpelatque. Quibus ille constanti & virili animo tale responsum dedit, vt intelligere possent, illum quāuis potius ad discrimina suppliciaque paratum esse, quam eam in fraudem Dei populum scelerato consilio pulsatum. Qua sancti viri virtute commoti barbari, fastibus illico caesum grauitur, ad vicum vsque protraxerunt: maiorque indignatione accensi, idolis immolare compulerunt. At ille atrocissima mortis cruciatu contempto

Caditur sub pedibus, dum non vult prodere subditos.

flagra, flammās, aliaque sane atrocia poenarum excipit genera, potius quam fracti animi iudicium praebere. Itaque barbari, episcopo foedis vulneribus perexanimi relicto, ad Gredonensem locum se reuertunt, pacemque ab obsessis postularunt. Accidit hoc ingenitae omnium admiratione, & miraculo sane euidens: effugit enim quod sancti praesulis meritis Deum praestitisse non timo ambigebat. Igitur plebs egrediendi tandem libertate potita, illico ad Episcopum & confessorum gratulabunda occurrit; alij eius genibus aduoluntur; alij ad eum; Nomen tuum profusus lachrymis suam, in episcopi morte, & libertatem & vitam contemplantur. Beatus vero confessor atrocibus illis quassatus cruciamentis, inter suorum manus & lachrymas non multo post, beatum Deum tradidit Spiritum.

Decedit ad vitam.

C. Baron.
Tom. 2. An.
not.

MARTYRIVM S. SYMPHORIAN
Ex eo quod est, apud V. P. L. Surium. Cuius etiam mentionit Gregorius Turonensis, de gloria Confessorum cap. 77. Passus est circa Annum Domini 273.

22. Aug.
Patria & Genua Symphoriani.

A Vreiano principe aduersus Christianum nomen aram persecutionis procellam exitante, Augustodunum erat Symphorianus, Fauisti nobilis viri filius Christianus

Christiani familia ortus; adeo vt eximium spem faceret, ac magis euius magnum essent. Illustrabat enim illius gemmis ornata, blandiens mundi Heduarum ciuitas Aetatis titulis & facile diuersis gloriabatur. Berythyas imitum Audio propensum ad Berythyas, tatem multa populi consularis, ea in vique Christianos conuenerat. Adfuit & Symphorianus, qui carpebat populorum, per conuersionis praetextu consulari offerretur. Nomen tuum respondit; Symphorianus dicit; Christianus Nobis huius nominis videretur. Sed eius professione despectam ad respondit; Paulo ante iam adoro, qui regnum non solum nominis mihi, malleis illam. Tum iudex, ille, sed etiam rebellis conatum Princeps; ignominia & indole gotiosa imperatorum edicta relictis igitur edictis, intentia enim ad

in, per interpretem Christiana familia ortus, literis & moribus probe in-
 titutus; adeo ut eximiam bonis omnibus virtutum
 arum spem faceret, ac non sine admiratione cum su-
 ernis cunctis magnum cum consortium habere sta-
 uerent. Illustrabat enim eum celestis sapientie spiri-
 libus gemmis ornata simplicitas, & ipse prudenter
 ale blandientis mundi naufragia vitabat Per id tem-
 bati, fastibus illis Heduorum ciuitas Augustodunum, antiquæ no-
 litatis titulis & sacrilegæ religionis resecta caremo-
 is diuersis gloriabatur idolorum templis, errorique
 ueas, Berecynthiæ imprimis, Apollinis, & Dianæ *Berecyn-*
 tum studio propensiori complectebatur. Conuene- *thia est,*
 tum ad Berecynthiæ matris dæmonum profanam *quam Cy-*
 ennatem multa populi frequentia. Potro Hera- *belem vo-*
 ius consularis, ea in vrbe ad perquirendos discenti- *cant.*
 osque Christianos comprimis sagax & curiosus re-
 lebat. Adfuit & Symphorianus, & cum statum Be-
 cynthiæ, quæ carpento rehebatur, agminibus stipa-
 m populorum, per contemptum adorare noller, pub-
 lica seditionis prætextu comprehensus tenetur, & He-
 confellorem gratia seditionis prætextu comprehensus tenetur, & He-
 us aduocatur; alio consulari offertur. Is vero pro tribunali sedens, *Comprehē-*
 lingunt uocera; alio ad eum, Nomen tuum, conditionemque ed cito. *ditur Sym-*
 le respondit; Symphorianus dicor, Christianus sum. *phorianus.*
 Beatus vero confello- *dux dicit; Christianus es? Nos igitur, ut video, latui-*
 mens, inter suorum. Nobis huius nominis professio, non magni mo-
 p post, beatum Deo *menti videtur. Sed cur dæ matris effigiem, profana*
 bustione despectam adorare noluit? Symphorianus
 respondit; Paulo ante iam dixi, Christianus sum. Deū
 ium adoro, qui regnat in cælis. Simulacrum vero
 æmonis non solum non adoro, verum etiam si per-
 oitis mihi, malleis illud mea auctoritate commi-
 nuam. Tum Iudex, iste, inquit, non solum sacrilegus,
 ed etiam rebellis conatur existere. Sed forsitan decre-
 orum Principum ignatus, nimium sibi de nobili fa-
 milia & indole gloriosa applaudit. Itaque ab Officio
 Imperatorum edicta recitentur.

Christianum nomen
 am exitante, Augu-
 usti nobilis viri filius
 Christianus

*Casus mit-
titur in car-
cerem.*

*Praclarum
S. Mar-
tyris
responsum.*

*Sententia
mortis in
martyrem.*

*Mater eius
egregie illū
confirmat.*

ego hanc statutam aliā, quam diabolicā persuasione
infaustum simulacrum, & publicā perditionis damo-
nem putabo. His auditis, Iudex p̄cipri furore exa-
speratus, iussit eum flagris cāsum à liētoribus carceri
mancipari. Postea ad certum tempus rursus eum su-
tribunalī sisti iussit. Producit ergo ē tenebris filius
lucis, quem Iudex non minis, sed blanditijs ac promi-
sis a. g. edicendum ratus, Symphoriane, inquit, sacrifici-
ca dijs, ut summis palatij honoribus perfruaris. Si
recitas, hodie te, deos testor, inuitus patris omnibus
exacerbatum capitali sententiā subicere cogor. A-
hāc Martyr; Quid, inquit, refert si vitam quam Chri-
sto ex debito soluturi sumus, ex voto solvamus? Mu-
nera vestra, fucati meliis permixta dulcedine, mal-
credulis mentibus venena parituri. At nostrā opo-
& diuitiā semper in Christo sunt: quas nulla vngui-
vetustas, nulla temporis diuturnitas corrumpit. Cupi-
ditas vestra, etiam omnia habēdo nihil possidet; quan-
doquidem diabolicis obnoxia laqueis, infelicis luctu
perpetuus vitur æstibus. Nobis vero nihil in hoc mū-
do aufert humanā fragilitatis lapsura conditio. Gau-
dia vestra, instar vitri ad solis splendorem erepantis dilu-
siliunt. Solus Deus noster beatitudinem vendicat
sibi.

Hāc atque Symphoriano prosequente, Iudex fu-
rore percitus, ait; Symphorianus publici criminis reus
qui sacris aris nefarijs vocibus iniuriam irrogauit, gla-
dio v. tore feriatur. Ea prolata sententia, cum vir bea-
tus duceretur ad mortem, Christi víctima futurus, ve-
nerabilis mater eius, de muro sedula illum voce & ora-
tione ita exhortabatur, Nate, Nate Symphoriane, me-
mento Dei vini. Concipe fili, concipe animi constan-
tiam. Timere non possumus mortem, quæ c. tra du-
bium perducit ad vitam. Sursum, fili, erecto corde, a-
spice illum qui regnat in cælis. Hodie tibi, nate, vita
non tollitur, sed mutatur in melius. Si hodie perdura-
ueris, fili, ad cælestem gloriam & supernam nobilita-
tem felicissima commutatione migrabis. Ita ergo S.

M. r. y.

hanc extra muros ead-
em sententiam non ha-
bitum eius cor-
poris q. extra a gra-
tibus v. itas d. c. a-
metula & laeta am b-
ne ea tempestate
IT. A. S. SIDO-
nium Episcopi.
p. p. b. i. f. r. Franc li-
annū S.antis 48
& Z.
Parchio, Aruernorū
Sidonius p. ma-
e. c. c. o. sub. it. aru-
tus si am, anet illi-
g. r. a. n. & p. o. p. t. e. r. a. d. a-
d. a. n. o. p. a. t. a. v. a. n. e. c.
e. r. a. t. Tanta nam
e. r. a. t. v. e. p. l. e. t. a. n. a. d.
e. r. a. t. a. s. i. f. l. e. n. a. l. l. a. b. i.
n. a. l. l. e. r. m. g. a. d. e. c. e. l.
e. r. a. t. n. o. n. i. a. t. o. i. g. n. o. r. a-
t. a. t. e. c. o. a. s. & p. a. p. e.
e. r. o. g. a. b. a. t. Q. u. d. i. l.
e. r. a. n. c. o. l. u. m. o. r. a. t. u. c.
f. i. d. e. n. c. a. a. m. i. n. a. b. a. t. u.
e. r. a. t. r. e. s. t. i. t. u. e. b. a. t.
S. i. d. o. n. i. u. s. i. n. a.
l. e. v. i. d. e. n. s. v. i. r. b. o. n. i.
f. i. d. e. n. t. i. e. & c. o. g. r. a. t. i. o.
n. a. n. p. a. t. i. a. r. e. m. s. i. m. p.
u. r. q. u. i. t. a. & f. a. n. d. e. i.
f. r. e. s. c. i. d. e. n. t. e. s. o. m. n. a.
t. u. l. l. e. s. i. n. s. u. p. e. r. v. a. r. i. a.
n. e. a. t. p. r. o. s. p. e. r. a. n. t. y.

Porto Sidenius in episcopali munere constitutus,
de patiens vite bonis parum aut nihil sollicitus, as-
si sua mēte & cogitatione æterna pertractabat. Quam
animi puritatem; simplicitatemque, duo præby-
teri, nequitia & fraude insignes, facile se decipere pos-
se confidentes, omni ananiti labiata potestate, con-
tummelias insuper varias intulerunt: ac tandem eo de-
mentia proruperant, ut plane ei ecclesiæ limina per fa-
percu

Mira eius
in pauperes
liberalitas.

*Deo im-
probi sacer-
dotes eum
persequun-
tur.*

perque necesse prohibere vellent. Itaque cum minas ei sub
velperâ intēdissent statuerentque, si ad nocturnas preces
cum reliquis conveniret, ē templo cum extrabare,
iamque dato signo ad matutinas vocarentur, alter pres-
byterorum iniquo animo meditata expere cogitans,
prius necessitati naturæ satisfactorius, secessum suum
ingreditur. Et ecce ventem purgaturus, eodem quo
Aulus supplicio diminutus mulctatus, intestina effu-
dit.

*Morrenda
mors pres-
byteri.*

Hinc beatus antistes pristina restitutus potestate,
pau'o post febre correptus, cum se hand dubijs mor-
tis indicijs virgeri sentiret, in ecclesiam se suorum ma-
nibus deferri curavit; vbi inter suorum lachrymas &
ploratus, beatam Deo animam tradit, certo cum vati-
cinio, Aprunculum post se ecclesiam illam moderatu-
rum. Eo defuncto, presbyter alter nequam protinus o-
mnēs ecclesiæ facultates instar episcopi occupavit; &
animi elatione tumidus, altero à transitu viri sancti
Dominico, cunctos ecclesiæ suæ ciues ad epulum sanc-
tū magnificentem inuitavit. Cumque despectis senioribus
primus accumberet, unus famulorum, qui ei à poculis
erat, animi valde anxius, in plena convantium tur-
ba, sic Dominum suum, ei scyphum offerens, affatus
est; Equidem ut maximè vellem, tamen præ nimia
quadam animi angustia, quæ superiori nocte secun-
dum quietem vidi, silere non possum. Videbam hac
noctē Dominica, domum rego splendore insignem;
in qua Iudex cunctis potestate præstantior, ē sublimi
throno omnium causas incorrupto plane iudicio ven-
tilabat. Porro inter promiscuam populorum multitu-
dinem vidi B. Sidonium cum illo forte presbytero tibi
charissimo, qui paucos ante hos dies vitam cum mor-
te permutavit. Is cum nescio quid litigij cum Sidonio
haberet, tandem devictus, Iudicis iussu in imas carce-
ris angustias reclusus est. Eo vero ablato, visus est i-
dem Sidonius tuo nomini litem intentare, dicens te ei-
dem scelere, propter quod prior ille damnatus fuerat,
affinem esse. Verum vbi Iudex inquirere cepit, quem

*Abit d. vi-
ta S. Sido-
nii.*

potissimum ad te citat-
us silico inter reliquos
motis omnibus, so u
Iudæe tibi nuncianda
quidem Sidonius cau-
venat, & iustitiae su-
veniente Dom ne
cepit mihi Iudex, pel-
tem.

Hæc eloquentē p-
sus, elapso de manu ca-
tellite suo infernum po-
il e & iussu Iudex De
alicuius rerum inu-
don us pro contumel-
ad, finem usque per at-
coronari, & Apruncu-
Episcopum; cum à Bu-
retur, fuga elapsum: ve-
te meruit.

MARTYRIUM S.
vi, & Neonis itemque
quod V. P. Laur. Surin-
habet. Passi sunt,
pe secundum

Aud Ageam vi-
ledenti, & Chri-
perquirenti, obati su-
fraterno sanguine & e-
fremine quoque dūa
fieri vel ei crude is Pr-
Claudius, qui à Præf-
plane vili & excello,
neque intrepide ad vi-

et cum minas ei sub
ad nocturnas precer
lo cum exiit, bar
rarentur, alter pres
a expere cogitans,
aus, secessum suum
natus, eodem quo
tus, intestina effu-

restitutus potestati,
se haud dubijs mor
iam se suorum ma
pram lachrymas &
dit, certo cum rati
illam moderat
equam protinus o
copi occupavit, &
transiit vii sancti
ues ad epulum sane
despectus senioribus
um, qui ei a poculis
conviviarum tur
to offerens, affatus
is, tamen praemia
erit nocte secun
lum. Videbam hac
plendore insignem;
stantior, è sub mi
o plane iudicio rea
populorum multitu
orte presbytero tibi
res vitam cum mor
lignij cum Sidonio
sulum in imas carce
ablato, visus est
tentare, dicens te ei
e damnatus fueras,
ut recescepit, quem
potis-

potissimum ad te citandi gratia destinaret, ego pau
lus ilico inter reliquos me abdidit. Sed paulo post a
motis omnibus, solus ego inuentus hæc à terribili
Iudice tibi nuntianda in mandatis accepi. Quando
quidem Sidonius causam viget, æquum est ut citatus
venias, & iustitiae subditus sententiam audias. Hæc
venerande Domine sub grandi testificatione præ
cepit mihi Iudex, pessima mulcendo morte, si tace
rem.

Hæc eo loquente presbyter subito timore percul
sus, elapso de manu calice, reddidit spiritum; cum sa
tellite suo infernum possessurus. Tale iudicium verus
ille & iustus Iudex Deus in homines contumaces, &
alienarum rerum inuasores exercere solet. Porro Si
donius pro contumelia & iniuriis, summa patientia
ad finem usque peratis, & cælestibus in cælo præmiis
coronari, & Aprunculum, Lægonicæ Civitatis prius
Episcopum; cum à Burgundionibus ad necem quære
retur, fuga elapsus; uti prædixerat, successorem habe
re meruit.

*En etiam
alterius
presbyteri
terribilissim
mortem.*

MARTYRIVM SS. CLAVDII, ASTE- C. Baron.
ry, & Neonis itemque Donuina & Theonilla. Ex eo 2. Tomo
quod V. P. Laur. Surius, à notariis publicis conscriptum Annal.
habet. Passi sunt, anno Christi 285. Caij Pa
pa secundi. Diocletiani Impe
ratoris 2.

Audienti, & Christianos acri examine ad supplicia
perquiriti, oblatus fuere ab viris magistratu pueri tres;
fraterno sanguine & extrema pietate inter se coniuncti;
feminae quoque duæ cum infantulo, ut quod de iis
fieri vellet crudelis Praeses ilico præceperet. Primus erat
Claudius, qui à Praeside dijs sacrificare iussus, animo
plane virili & excelso, nefarium facinus detestatus est;
seque intrepide ad virgarum idus obtulit, & constan
ter

Aug.

*Claudius
Asterius &
Neon fra
tres offeru
tur ludici.*

L I s ter

Horrende
corruptio
per Ciam-
dum.

ter pertulit. Lysias vero cernens pueri constantiam & virtutem admiramdam, iussit eum in oculo suspensum flammis toreri, partesque ex eius calcaneis præcisas illi offerri. Deinde ne tantillum quidem eo supplicio morum angelis vexari, testisque aspernemis latera eius radi, & candelas ardenres applicari. Inter ea Claudius exultans, Tyranne, inquit, ego is ille & tormenta tua æternam mihi salutem conciliant. Quoniam propter Christum pauior, in magno lucro ponenda mihi sunt, quæ adeo mors ipsa Christi causa tolerata, diu utæ potanda. Tum Lysias videns, præ furore flicdenti, es in custodiam abducto, iussit adesse Astegium.

Tormenta
 Asterij.

Quem blanda voce compellans, Vcl tu, inquit, fili,
commoda fidem d. Et s. meis, & sacrificia dijs; vt au-
cia supplicia rebellibus constituta vitare queas. Ad
quæ Aterius, Vnus est, inquit, in caelo & in terra Deus;
quem ego à parentib. meis colere sum edoctus. Quos
vero tu celsos deos, & amonia tant, æternum & tibi &
tuis omniculis exanimas adferent a. Lybās, his ausitis,
iussit eum in cuculo sub anam, ipsiū fere quibus fra-
trem paulo ante, supplicis exanimificari. Carpe-
bant latera eius ferreis, vulgulis, pumaique arcentes
pedibus subternebant; virgis & nervis dorsum pariter
& ventrem horrenda saevitia dilacerabant. Quæ ani-
mo adeo excellere & alacri Aterius cœquebar, vt ipse ani-
mū sibi v. Gortin sultaret. Itaque cœ quoque in custo-

Certamen
Neonipue-
ri.

Crucifixu-
er tres pue-
rres.

linqueretur. No igitur
tyres. post varia tormen-
ta deperit.

Eodem momento
na, ab Eulalo C
Præsidis, canet s resti
fuit, donec in Chri
traderet. Eam mox T
u n. verita, condante
lio, præfeste Ilytia a
not in ta compelleret
is exerceatur, fi

conſilia inde veſt mea
p*a* iſu p*e*nſa. Et qu
b*i*s min*u*ſ p*a*ricem
corp*u*s nud*u*s cam
v*u*l*u*ſ ca l*u*d*u*ſ c*u*m dep
n*u*s, v*u*l*u*ſ maior*e* cam p*a*
n*u*ſ, ac poſ
ad quat*u*or p*a*ſ ext*u*
ſe aſi, p*u*ſ aſi que aſi
ei*u*s t*u*ſ aſi ſat*u*ſ aſi
ſi*u*ſ aſi ei*u*s m*u*ſ aſi

VITA S. AVD
thomagensis 21. Ex co
ex antiquis M. S. C
me anno Sa
Theo

Temporibus C
perici Regis Fra
regni eius, pigo Suel
latuū p etate imp
vno Aiga, oriū lunt
vno Rado dicebatur
annos propi ex
q endorē, primū Cl

[illegible]

Rodem momento. Donuina, insigni pietate matro-
 na, ab Eulatio Commentariensi comprehensa, nulli
 Praefidis, cunctis vestibus nudata, virgis tamdiu caesa
 fuit, donec in Christi confessione beatam Deo an-
 traderet. Eam mox Theonilla, supplicii atrocitatem
 nihil verita, constantiter secuta est. Cum enim ab Eula-
 lio, praesente Lyfia, ad deorum simulacra sacrificiis ho-
 noranda compelleretur, & praefide ac constanti tantu-
 mque excrepiteret, fuit protinus facies eius liuoribus
 conspurcanda, vestimentis spolata, & virga caesa, è ca-
 pillis suspensa. Et quidem cruciatus quanquam acer-
 bissimi nobis passioem frangebant foeminam; tantum
 corporis nuditas eam sane vehementer turbabat: adeo
 ut pro ea Iudicem deprecaretur. Sed immanis tyran-
 nus, ut maiore eam pudore afficeret, insit caput eius
 nouacula radi; ac postremo campestri cinctum rubo-
 ad quatuor palos extendit; toto totum eius corpus pro-
 sciuit; prunaleque ardentis ventri imponi, usque suppli-
 cis tamdiu saugari donec de morte triumphans, vi-
 ctrix ad caelos migraret.

Item Theonilla.

Horrendi
cruciatus
Theonilla.

VITA S. AVDOENI, EPISCOPI RO-
thomagensis 21. Ex ea quam V. P. Laur. Sur. fideliter
ex antiquis M. S. Codicibus eruit. Claruit maxi-
me anno Salvatoris 672. Sedente
Theodato Pontif. Max.

C. Baron.
Annal To-
mo 8. & in
Not Mart.
Roman.

Temporibus Conradus Imperatoris primus principis, filius Chilperici Regis Francorum, anno plus minus vicesimo regi cinit, pater Sacramentorum, res viri cum generis dignitate cum pietate in primis illustres, patre Authario, matre vero Aiga, ortus fuit. Primus Ado, secundus Dado, tertio Rado dicebatur, qui ut primos pubertatis atque die annos propter proximam parentum probitatem & genus splendorem, primus Cletario Regi, deinde Dagoberto, in cunctis

24. August
Patria An-
doeni.

Parentes
& fratres
eius.

cunctis inuenti sunt gratissimi. Sed illi ad exemplum parentum, ita vitam moreque componebant, ut pestifera inter mundi huius negocia, religiosis sanctorum hominum confortijs plurimum delectarentur; semperque animum à terrenis ad cælestia reuocarent. Et licet ordine diuerso, vnum tamen eundemque pietatis scopum, summa cum laude attigerunt.

Ado frater

Audoeni,

relictò mū

do condit

monasteriū

Lodariense.

** Materna.*

Nam primogenitus

Ado, cælestium rerum contem-

platione, tanquam pennis quibusdam sublaris, mox

ad castra Regis æterni, è medijs mundi honoribus se

*transiit, ac Lodariense monasterium ad * Matronæ*

fluium in proprio solo condidit; opibus & reb. necesse

riis ditauit, electamque Christianorum militum mā-

num, sub signis S. Columbani Deo perpetuo milita-

turus collegit.

Rado vero, qui extremum natiuitatis ordinem te-

nebat, summis à Rege honoribus auctus, regalium

thesaurorum procurator constitutus, ita in ipsijs seculi

dignitatibus vitam instituit, ut nemo eo religiosior,

nemo in præstandis elemosynis largior appareret.

Ordines vero militares ea prouidentia gubernabat, &

stipendia iuste, pie ac benefice adeo persoluebat, ut à

cunctis militibus mirifice diligeretur.

Porro Audoenus, cognomento Dado, cum cæteris

virtutibus, tum eloquentiæ laudibus eximie ornatus,

Regi Dagoberto à secretis erat; cuius consilio & aucto-

ritate, omnia serè regni negocia administrabantur. Et

quoniam in medijs regis honoribus constitutus,

preciosis de more vestibus extrinsecus ornaretur, sub-

tus tamen carnem cilicio indutus, strenue die nocte-

que precibus & ieiunijs inieungebat, omnemque pe-

ne operam in pauperibus & infirmis tractandis collo-

cabat. At vero ijs, quoniam excellentibus pietatis

operibus, nequaquam contentus, in Brigientis syluæ

secessibus Rasbaci fluioli officinas perlustrans, mona-

sterium in suo patrimonio, quod Hierosolymam

dici voluit, construxit; eidemque Abbatem Aglium,

patris Columbani discipulum, monasticis disciplinis

egregi

egregi

egregi

egregi

egregie exultum, pra-

cunctis seculi dignitat-

stra istius monasterij

universi reuerabantur

nam voluntatem o-

præponere. Itaque efflu-

nibus, atque animum

rerum cognitione dili-

Inter ea defuncto R-

lius eius regni suscepit

infantia hæresis totum

ses vi ipse etiam Con-

lexandrius patriarcha

reor. Adhærebant enim

Iesum Christum, neq-

ria carnem sumphise-

teri infanti dogmatis

iam Imperatoris Con-

no Pontifici scripta di-

tiliter suasionis exerce-

tos dicit, ut viros fide-

rerum cognitione app-

ad se mitrans, cum

aliqui aduersus tant-

adhibere possit. Rex

uum eoactis, quid l-

exponit, inbetque, ut

quos ad suscipiend-

& verbi sapientia ido-

beatum Audoenum,

dos eligunt. Tant-

sapientia, ut quam mi-

pene omnibus eius re-

sapientia anteferebat-

retetur, aliud impedi-

Interim vero Aud-

rum profligebant, &

atos, regni finibus e-

illi ad exemplum
onebant, ut pehi-
gulis sanctorum
lectarentur; fem-
a revocarent. Et
idemque pietatis
bt.
m rerum contem-
m sublaus, mor-
ndi honoribus se-
am ad * Matrona-
ibus & reb. nec
rum militum ma-
perpetuo milita-

itatis ordinem re-
ductus, regalium
s, ita in ipso seculi
mo eo religiosior,
argior appareret.
tia gubernabat, &
o persoluebat, ut à

ado, cum ceteris
us eximie oratus,
s consilio & aucto-
pinitrabatur. Et
ibus constitutus,
us ornaretur, sub-
strenue die nocte-
t, omnemque pe-
tractandis collo-
ellentibus pietatis
in Brigenfis sylva
percultratus, mo-
di Hierosolymam
abbatem Agilum
pauitici dilectis
egrepi

egregie excultum, præfecit. Iamque meditabatur, ut
cunctis seculi dignitatibus relictis, soli Deo intra clau-
stra istius monasterij serviret; sed Rex & optimates
universi reluctabantur, & iniquum esse clamabant, pri-
varam voluntatem communi plurimorum utilitati
præponere. Itaque cessit eorum ad tempus obsecratio-
nibus; atque animum interim divinarum humanarūq;
rerum cognitione diligentius excoluit.

Interea defuncto Rege Dagoberto, Clodoveus fi-
lius eius regni suscepit gubernacula; cuius in exordio,
insanata hæresis totum pene sceleravit Orientem, pro-
sus ut ipse etiam Constantinopolitanus antistes, & A-
lexandrinus patriarcha, peruerso dogmate corrumpere-
rentur. Asserebat enim illa pestis, Dominum nostrum
Iesum Christum, nequaquam veram ex Virgine Ma-
ria carnem sumplisse. Cumque ea de re, Paulus & cæ-
teri insauisti dogmatis assertores, cum auctoritate ex-
tiam Imperatoris Constantij tertij, B. Martino, Roma-
no Pontifici scripta dirigerent, ipse mox gustum mor-
tiferæ suasionis execratus, ad Francorum Regem lega-
tos direxit, ut viros fidei puritate illustres & diuinaram
rerum cognitione apprime instructos quamprimum
ad se mittant, quo, cum illis & totius Italiæ præsulibus,
aliqui aduersus tantæ prauitatis venena antidotum
adhibere possit. Rex cunctis regni sui sacerdotibus in-
vium coactis, quid legati tanti Pontificis afferebant,
exponit, iubetque, ut ex semetipsis viros tales eligant,
quos ad suscipiendum tantæ rei munus, puritate fidei
& verbi sapientia idoneos norint. Tum illyno animo
beatum Audoenum, cum sancto Eligio ei rei destinā-
dos eligunt. Tanta enim erat in viro Dei Audogno
sapientia, ut quamvis sacris initiatus non esset, tamen
pene omnibus eius temporis vel Franciæ sacerdotibus
sapientia anteferebatur. Verumtamen ne Romam mit-
teretur, aliud impedimento fuit.

Interim vero Audoenus una cum Eligio strenue hæ-
resim profligabant, & quoslibet in conflictu à se supe-
ratos, regni finibus consecram expellebat, Quares, i-
psum

*Hæresis Mo-
narchica-
rum.*

*Execratur
cambare-
sim, Rom.
Pont. Mar.*

*Audoeni
insignis pru-
dentia &
eruditio.*

plum tandem Regem, regnique opimates perpulit, ve-
cum sacris inilitari haud inuiti parentem. Ea ig tur di-
gnitate ornatus, maiori cum auctoritate, non modo
nouas hærefes oppugnare cepit, sed Simoniacam et-
iam labem, qua totum Francorum regnum foede cor-
ruptum erat, extinxit. Ig tur cum præcipue i l'us stu-
dio intemerata Ecclefiæ fides conseruaretur, defun-
tandem Rothomagensis vrbis antistite, B. Audoenus
summo omnium consensu, ad onus illud verius quam
honorem subeundum compellitur.

Igitur accepta, quanquam inuitus, pontificia sede,
mox eius regie penitus valere iussis, ad verbum Dei
genibus præcul positus prædicandum, voluntario se
exilio subdidit. Transmissis namque Sequana & L'ge-
ri fluminibus, cunctos ijs in regionibus habitantes, su-
mine verbi salutaris, quali sol quidam illustrauit.
Cumque in Hispanias vsque penetrasset, reperi-
populos illos, terramque, septem annorum siccitate ex-
haustos, in vltimum tere omnium periculum venisse.
Itaque ilico in precēs prostratus, ingenti lachryma-
rum imb're terram rigauit, nec prius a votis precibusq;
cessauit, quam diu desideratam Dei misericordiam,
pacemq; populo impetraret.

Cum autem, spatio per omnes circa regiones verbi
semine, cum amplissimo fructu, Rothomagum reuul-
ser, tum demum ad Pontificiæ dignitatis consecratio-
nem vere humilis accessit. Neque enim ante se conse-
crari passus est, quam quid eo in genere posset, studio-
se explorasset. Itaq; pontifical. iusu a decoratus, quæ
alijs pöpæ & factus fomenta subministrare solet, huic
maioris ab. editionis studium amulit, prorsus vt Pon-
ficio factu posthabito, populorum agminib. neglectis
principum spreta frequentia, famulantium obsequijs
postpositis, pauperum & captiuorum consortijs sem-
per delectaretur. Cæterum cum alios assiduo ad pec-
cati fugam hortaretur, tum corpus proprium rigore
pene incredibili domabat. Abstinentiam ora pallida
demonstrabant: maxillæ lachrymis humectæ, cordis
contri-

*Fit episco-
pus S. An-
doenus,*

*Prædicat
verbum Dei
in locis lon-
ginquis.*

*Septem an-
norum sic-
cilitatem
sanat suis
precibus.*

*Humiliss-
simus.*

*Vita eius
austeritas.*

missionem prode-
arcul: ventem & a-
bat. Tal a m. lei Chu-
cunieris, ro uatati
suauones tui e. l'ate
p. unis, p. cti si et ap-
ro pus v. g. i. p. & i. et an-
Cum autem probe
sanctissimis monast. e.
bona redundant, sum-
loca per omnes Franci-
dem cum alijs in locis
diocesi, mu ta eaque
nasteria & xenodochia
perib. Christi exstruxit.

Cum tempore quad-
pei iustraret, & multu
consecratus sen o equo v-
nu. iubiliterent, nec v-
is, gradum vltius fac-
æ am oen. us, Cræ. s.
camfulum v. d. it. Qu-
randem inie lex t, ear-
lig onis ac pietatis cul-
ductis oculis, con' p. res
se adentem. Accepit o-
Cræstetia nix t. e. i. e.
discehit. Sole inde a-
loco columna ab infir-
vis est, tanta omnium
gens hominum multi-
multi diuersis affecti-
euperaient. Quo eva-
S. Cræstetiam, in per-
moram condidit; vbi
sophia inignes Deo
Itaq; post amplissimam

condicionem predebant. Laetia colla ferri praebebant
circuli: veniem & brachia ferrum aequae confringe-
bat. Talis miles Christus in suo corpore si gmata cir-
cumferens, voluntatum illecebras & diabolicas per-
suasiones facie contemnebat. Laetus non mollibus
pumis, pictis & tepens, sed asperis virgulis stratum,
corpus vigiliis & ieiuniis seilum exercebat.

Cum autem probe per seipsum haberet, quanta ex
sanctissimis monasticae vitae disciplinae, in Ecclesiam
bona redundant, summo studio monasteria & sacra
loca per omnes Franciae provincias construxit, & qui-
dem cum alijs in locis, tum vero maxime in propria
diocesi, multa eaque ampla & nobilia condidit mo-
nasteria, & xenodochia quoque, aliisque pia subsidia pau-
peribus Christi exstruxit.

Cum tempore quadam diocesim suam praedicando
perlustraret, & muli currui iuncti (neque enim nimis
confessus senio equo vehi poterat) subito quasi atto-
niti subsisterent, nec vltimo modo aurigae flagellis incita-
ti, gradum vltius facere velent, v. r. Dei, sublati in
caelum oculis, Crucis vexillum multo splendore cir-
cumfusa viderunt. Quo sane miraculo varie affectas,
tandem intellexit, eum locum diuina providentia re-
ligionis ac pietatis cultui destinatum esse. Mox quere-

*Multa con-
dit mona-
stera.*

*Vidit Cruci-
cem lucu-
lentam in
aere.*

ductis oculis, conspicit hominem terram aratro pro-
fudentem. Accepit ergo eius stimulo, figuram sanctae
Crucis terrae infixit, cuius sacrorum impositis reliquijs
discessit. Sole inde ad occasum tendente, ignea co in
loco columna ab insitit, motius providentiae hominibus
visa est, tanta omnium admiratione & gaudio, ut in-
gens hominum multitudo protinus eo conflueret, &
multi diuersis affectu morbis pristinam sanitatem re-
cuperarent. Quo etiam in loco Leutfridus Ecclesiam
S. Crucis sacram, in perpetuam Audocni Pontificis me-
moriā condidit, ubi hodie non pauci monastica di-
sciplina insignes Deo famulantur.

Itaque post amplissima saluberrimae doctrinae fluenta,
varijs

Roma pro-
fici scitur.

Reuertitur.

Venit Co-
loniam, &
sanat mu-
rum.

Tempus in
Episcopatu
ab eo tran-
sactum.
Claret exi-
miu mira-
culu post
obitum.

** alias Ans-*
bertus.

varijs regionibus exhibita, post varia monasteria adifi-
ficata, post fundatam in fide Ecclesiam, Romam, sacra-
sanctorum Apostolorum viuitus limina, multis egre-
gia pietate & eruditione viris sit patus, abiit. Vbi votis
precibusque ex animi sententia rite persolutis, cum
propriam ad sedem reuersus esset, inuenit regni totius
principes sacra discordia peste correptos; quos ante
quam in pristinam animarum concordiam restituere
posset, dictum mirum, quas non molestias & afflictio-
nes deuorauerit. Adeo namque pacis & unitatis studio-
sus erat, ut eam libenter, si opus fuisset, vita ipsa pro-
fundenda redemisset. Potro vortam inter Francos &
Australios dissensionem componeret, non dubitauit
deuexa tum plane aetate vir Coloniam pergere; ubi in-
ter cetera virtutis suae miracula, virum quendam an-
nis vndecim linguae beneficio orbem, Crucis signo
capiti eius impresso, loquentem reddidit. Hinc pacis
foedere inter discordes populos instaurato, domum re-
uersus, iam Nonagenarius beatum Deo spiritum tra-
didit. Rexit vero Rothomagensis Ecclesiam summa
cum laude, & praelata sanctitatis opinione, annos tres
admodum & quadraginta, menses tres, dies decem.
Funus fuit omnium lachrymis curatum, & à Rege, Re-
ginaque, ceterisque regni optimatibus, Rothoma-
gum honorifice deductum, & in B. Petri basilica sepul-
tum; ubi Christus Dominus admirandis virtutum fi-
gnis, sancti sui gloriam celebrare non cessat. Mense
autem vitra triennium decimo, Aubertus * sanctissimi
viri successor, cum vellet sacras eius reliquias celebriori
monumenti loco honorare, reperit corpus tam
ab omni corruptione alienum, quam fue-
rat olim virginea integritate
conspicuum.

VITA

VITA ET MAR-
tini Apostoli Bartholomaei
Iosephus apud Ma-
lib. 5. cap. 10

Nucep

Bartholomaeus Iude-
um Claudii dile-
ctus cuius culmen ab ipso
quam Christus gort
stantia in vna cum
pote gentibus pced
& cruciatus a secleratis
si amonere saucti
sampo locum Math
Armeniam pofe
populos, insuper & Al
locuit, ac fide Christi a
ind am penetrans, gen
ratorum & igitur ratur
tatis illustrare, & ed al
be. tatem vnde care fr
am ingressas, inuenit
notum nancupabant
ill statos se eucaristu
hemonis, qui carnis m
tionem adhibere, eos à
sas coniectos leuius ex
genti beneficio affe
Bartholomaei aduentu
non quilo colatbat.
illo modo consilium p
regorum multitudin
lacet, neque tamen
neam inueniret, ne
proximum inde op

VITA ET MARTYRIUM SANCTIS C. Baron.

fimi Apostoli Bartholomai. Ex iis quae de eo scribunt Tom. I.

Iosephus apud Metaphrasten. Eusebius Hist. Annal.

lib. 5. cap. 10. Gregorius Turon. & in Not.

Nicephorus & alii. a Martyr. Rom.

ria monasteria ad
nam, Romam, facta
na, multis egre
abili. Vbi totis
te perfolutis, cum
inaenit regni totius
preptis; quos ante
cordiam restituere
olestias & afflicto
s & vnitatis studio
fuer, vita ipsa pro
am inter Francos &
rer, non dubitavit
am pergere; ubi in
rum quendam an
um, Crucis signo
ddidit. Hinc pacis
aurato, domum re
in Deo spiritum tra
Ecclesiam summa
patione, annos tres
tres, dies decem
atum, & a Rege, Re
atibus, Rothoma
Petri basilica sepul
trandi virtutum si
mon cessat. Mense
berni * sanctissimi
reliquias celebratio
perit corpus tam
m, quam sue
gnitae

VITA

Barholomaeus Iudaea oriundus, Tholmai filius, pri
um Christi discipulus, ad summum illud Apo
tatus culmen ab ipso Christo euectus fuit. Is post
quam Christus gloriosa Crucis trophaea in caelum
transiit, vna cum Philippo Euangelium multo tem
pore gentibus praedicavit. Quo post varias arumnas
& cruciatus a sceleratis hominibus in crucem actus, &
sic munere sanctissime perfunctus, Bartholomaeus, as
sumpto secum Matthaei Euangelij volumine malo
em Armeniam profectus, Lycaonas eius Provinciae
populos, insuper & Albanos veritatem Evangelicam
locuit, ac fide Christiana imbuit; demum citiorem
indiam penetrans, gentem illam profundissimis pec
tatorum & ignorantiae tenebris involutam, luce veri
tatis illustrare, & a diaboli servitute in veram Christi
libertatem vindicare studuit. Itaque templum quod
dam ingressus, invenit ibidem idolum, (Incolae Alta
rorthum nuncupabant) quod homines quovis morbo
afflictos se curaturum proferebant. Sed, & saltatiam
laemonis, qui caecis mortalibus persuadebat se cura
tionem adhibere, eos a se in morbos & calamitates va
rias coniectos levius exagtabat quo facto, miseri se
ingenti beneficio affectos putabant. Primo autem
Bartholomaei adventu, simulachrum, aut potius da
mon qui in eo latebat, nec responsa dare, nec afflic
tissimo modo consulere poterat. Igaur cum indies maior
egtorum multitudo in templum curationis causa con
fluere, neque tamen eorum quisquam optatum re
medium inveniret, nefarii sacerdotes pleni confusione
ad proximum inde oppidum abire coacti sunt, ut a
Deo

Astareth
idolum ad
ventu Bar
tholomaei
obmutescit.

M m Deo

liberis & ingenti denique populi multitudinem, aqua^a Rex cum
 faturi expavit. Quod Athyages Regis frater, pontifi-
 cum opera ut intellexit, missa continuo militum ma-
 nu, Apollonem ad se vincitum adducit, sed illas eo
 excomat idemum fecerit.

Rex autem Julius, cum populo sacrum corpus
 magno cum honore in monumentum intulit, ubi cum
 anulus magnique clarum miraculis diu quiesceret,
 barbari invidia & odio impulsu, clam e sepulchro
 sublatum, in plumbeos loculos immiserunt, & in fla-
 ctis marinis deiecerunt. Sed divina providentia sa-
 crum est, ut quibus convenerat, ad Siciliam insulam,
 quae Lipara dicitur, praefato sane miraculo deferre-
 tur. Quo ut de acumen, Christiani incolae gaudio in-
 credibili affectu, cum & magnifico sane ac munifico
 pens tempore luere ceperunt.

Porro anno Domini 832. ut vult Sigebertus, in
 Chron. vel ut Leo Ostiensis lib. 1. cap. 26. 840. inde Be-
 neventum magna cum celebritate trans actum est. Ca-
 pto vero Benevento, Otho 2. secundus Romanorum
 imp. anno Restauravit alutis 983. sacra illa Bartholo-
 maei Apostoli ossa Romam atportavit, ut ea in tumba
 porphyretica honorifice conlocata, per Tiberim &
 mare in terram suam deueheret, sed morte praeventus,
 sacrum illud reliquiarum thesaurum Romae relinquit,
 ubi summo cura honore, ad multorum venerationem &
 consolationem vique hunc affectu est.

*Rex cum
 uxore & fi-
 liis aliisq;
 baptizatus*

*A Regis
 fratre mar-
 tyro coro-
 natur.*

*Corpus eius
 in mare
 praefatum
 vinctum Lipa-
 ram Sicili-
 a Insulam.*

*De trans-
 latione S.
 Barth. lo-
 mei.*

*a Ordo Fri-
 gensis lib.
 6. cap. 25.*

*Corpus ei-
 us nam
 ad eruat
 Roma.*

CERTAMEN S. EUSEBII ET SO-
 ciorum eius Martyrum. Ex S. Vincentii scriptis histo-
 riis, lib. 11. cap. 119. Martyrologia continentur.

Passi sunt anno Domini 192. Eleutheri

Pape 14. m. 11.

*25. Augusti.
 Nota m.*

COMMODOVS Imperator, homo incre-
 dibili superbia & flagitiosa in deos supersti-
 tione, die quaedam natum suo, Herculi & Ioui in Imp.

Min 2. sacra

sacra facturus, Leonis se pelle indigit, eo symbolo designare volens, quod sicut Leo bestiarum omnium fortissimus, ita & ipse Rex & caput omnium populoz esset. Cumque ea specie in artem se transfudit & thyræ demonibus offerenti, peratibus vocem dedit, ut adiret, cumque iactabundus dicitur libertatis desiderium prædicaret, Eusebius, Venerabilis, Per te neque Potentius, quam videri. * Carnatio Christiani rei die nocteque operam dabant, rei indigere per moti, illico vicos omnes & vias, Christum annunciantes perlustrare, atque omni contentione miseram plebem, demonis artibus circumuentam, a nefando errore reuocare conari. Neque sane sine fructu.

* *Lanario*
iuxta Bar.
S. Eusebium
cum sociis
Christum
prædicat.

Julius Sena
tor cū omni
domo sua
credit.

Erat haud contemnenda auctoritatis Senator equidam Iulius, qui in cordis sui agro S. Spiritus gratia ante subactio semen excrevit, ac protinus accito Rufino presbytero, se a quibuslibet cum vniuersa familia expiari curauit. Inde animo Christi amore mirabiliter accenso, peratam Christum profiteri, constanti ex omnes hortari, ut ab infestis demonis seruante, ad veram Christi libertatem transirent. Quod ad aures Caesaris celebri sermone, ut perlatum est, iussit eum cæcavitum, Vitellio Iudici examinandum tradi. Vitellius homo ferox & vitis omnibus turpiter cooperatus, cum esset animo in Christianum nomen admodum iniquum, Iulium, Christum constanter confidentem fastidit, atrociter cædi mandauit, quo in supplicio beatus martyr spiritum emisit. Quo cognito, Eusebius cum socii corpus eius canibus ante amphitheatrum relictum collegit, atque in cœmeterio Calepodii, 14. Kal. Septembris sepeliuit.

Julius mar
tyrio coro
natus.

Hæc audiens Vitellius, qui magna animi ægritudine tabescens, præcepit sibi Iulij facultates lugebat, protinus Eusebium eiusque socios apprehendi iussit, haud parua spe amissi lucri per eos recuperandi. Iraque aduersus in conspectum athletis, horrendas minas & supplicia intenuit, nisi Iulij facultates proderent. At vero Eusebius, illo diu multumque inania verborum

tonitru

nitru fulminante, Quæ laboras? Nos nihil in te eadem cum Iulio, Vnde Iulius respondit, faciem in equo. ne intermissione saugæ societ fierent, Eusebius Iulio dicit, dicens, cum vobis tamquam ad animas deficiet, ad rationem. En, in tormentis gaudent. Cui tamam Dominum. Tunc tanta copiam, iter has applicat, sed etiam hyponot, perferbant. Inter, per nomine, inerat, caute, & spongiatur. Quo nec Iulio protinus ex Christianorum, quoniam. Nec mora, coactum abije, supplicium. Eusebius, eustodire increduli ad Christi martyres & blanditis munitur, sed ihsuores deus illi. Iulius impet, quam prædicationem omnium, in deprecatetque iustitiam, erat, cum Vini, vim sanguinis ingratia licio, ut qui, dolore torqueretur, Eusebius, multo ca-

nitrua fulminante, Quid, inquit, nos ministri ster-
re laboras? Nos nihil ardentius in votis habemus,
nam ut eadem cum Iulio gloria potiamur. His audi-
t, Vite I. us iracundiae stimulis instigatus, iussit eos fa-
cie ad faciem in eculeo suspendi, & nervis ac fastibus
intermissione fatigari. Haec cum à eam sicibus sa-
e ferociter fierent, Eusebius sociique an mis in omni
plecio inuictis, dixerunt; Nolite manus remittere:
ante enim vobis tempus, quam nobis patiendi pro-
prietu animus deficiet. Vite I. us ea constant a iussu,
in admiratione, En, inquit, tu de magica arte securi,
tormentis gaudent. Cui Vincennus; Nos gaudemus
exultamus in Dom. no nostro Iesu Christo.
Tyranus tanta coram virtute turbatus, flammam
in lateribus applicari iussit; quas illi non modo
acces, sed etiam hymnos & laudes Christo concin-
tes, perferebant. Inter hæc vnus carnificum, Anto-
nius nomine, intentis oculis iuuenem nimio fulgore
irresistentem, & spongia latera eorum extergentem
conspicitur. Quo ille spectaculo perterritus, ingenti
gaudio premitus exclamavit; Vnus vero Deus est
Christianorum, quem hi eadentissima ratione peradi-
ant. Nec mora, conuito gradu ad Ruffinum presby-
terum abiit, supplicem quo se illi sacro fonte expanden-
dum prelit. Expiatus, rursus summa cum festinatione, &
acritate incredili ad Vitellium reuersus est. Erant
in Christi martyres & eculeo depositi, & Vitellius
a'ris blanditiis inuictos eorum animos oppugnabat,
vel entd. is honores deferre. Cumque inuito con-
spicere illi Iudicis impietatem arguerent, Vitellius Eu-
sebius linguam præcedi iussit. Tunc vero Antoninus
hominam omnium, inquit, crudelissime, non repu-
et peccatitque sanctissimis viris supplicia inferre? Vix
a effatus erat, cum Vitellius diuinam sentiens vindi-
ctam, vim sanguinis ingentem cum vomitu eiecit, iu-
do tunc iudicio, ut qui ad os iusti puniendum exarsit,
cui dolore torqueretur in suo. Cæteram Christi mar-
tyr Eusebius, multo clarius Christi laudes extollebat.

*Eusebij co-
stantia &
virtus.*

*Eusebius
cum sociis
in eculeo
suspendun-
tur.*

*Vruntur
eorum la-
tera.*

*Antonius
carnifex
credit, &
baptizatur.*

*S. Eusebi-
us
cuius præfati-
lin-*

gna loqui
tur.

Placitum
capite S.
Antoninus

Mittuntur
in carcerē
SS. mar-
tyres, & mul-
tes conser-
vantur.

Lupulus i
dolorum
Sacerdos
per fidem
& baptis-
mum à du-
plici caci-
tate cura-
tur.

SS. Marty-
res plum-
batus occi-
duntur

* al. Petrus
seclatam.
C. Baron.
Annal.
Tom. 2.

eius reolinguam Christus us quidam, nomine Fau-
stus, quisp. d. entom erat, exceperat, abditamque in
suo ap. l. e. necepi n. honore habuit. Porro Anto-
ninus missi. V. tellij via Aurelia capite plexus, gloriosam
mer. j. i. coronam accepit est.

Post hæc Eusebius, sociique, omnib. macerati sup-
plicis, in ima carceris missi sunt, ubi signis & virtu-
bus clari. consuevit enim ad se Christianorum multitu-
dinem assidue evaderebant: & gentes etiam, da. monum
error. occidit, veritatis lumine illustrabant. Inter
quos Lupulus quidam Cap. toly sacerdos, qui annos
admodum quatuordecim p. natus, fustia ab inani-
bus simulacris remedium postulatuerat, ad eos venit,
suppliciter baptismum expetens. Neque enim, dicebat
se corporis salute ab ipso, tantum me Ch. st. gratia &
vin. salutem vestrorum participem facite. Ea c. n. scilicet
h. one gaudi. martyres, accessit protinus Rufinus pres-
bytero, cum iustitibus aquis expiandum curatum.
Qui simul cum baptismo, perfectum oculorum lu-
men recepit. Quo miraculo & ipse custos carceris per-
motus, Christo nomen dedit. Iude cum indices, magis
magisque, admirandis signis eorum virtus conuinceret,
Vitelius Regis mandato, fecit eos è carcere eductos,
ante amphitheatrum tam diu plumbatis caedi, donec
in Christi confessione spiritum exhalarent. Quorum
corpora Beatus Rufinus presbyter, Sexto ab v. de la-
pide, in Arcuario, inter viam Aureliam & Triumphale-
m, 8 Kal. Sep. sepeliuit.

MARTYRIVM S. GENESII ARELA-
tensis: Ex ea quæ est per B. Paulinum Episcopum Nola-
num. Passus est circa Annū Salutis 303. qui fuit

Marcel. Pape 7. Diocletian.

Imper. 20.

25. Aug. 8.

S. Genesius cum in primario iuventutis flore animo
sane generoso mil. uæ tyrocinium suscepisset, fuit
propter

intuitu. Hoc animo
in suscepisset, sunt
propter

Sed iam Dominus, qui per Spiritum sanctum fuerat
in martyris seruabat animam, subeundæ constantiam passi-
onis, ut fecerat, vel videbat; neque pariebatur differ-
re coronam, cum videret paratam esse victoriam. Itaque

Cruoris per
martyrium
effusio, al-
ter est ba-
ptismus.

percuſſoribus ſe ſecum obtulit, & iis, quorum in eun-
dem auda crudelitas inhrabat, oſtendit. Atque is, ubi
ſe perſpicere deprehendit, inſtinctu Domini Rhoda-
num petiit, & ſancta flumio membra committit; vt eū
illic à contagione mortali, velut alterius Iordanis ve-
dis, occultus Baptiſta purgaret: & mutuo alterinoque
myſterio, & aquis corpus, & aquas corpore confecra-
ret. Atque hæc cauſa proſectio extitit, vt natandi ad admi-
niculo perueniret, qui exemplo beatiſſimi Petri ad
Chriſtum tendens, per ſumma gurgitum ambulare po-
tuit. Transgreſſum continuo in vteriora fluminis, &
ſubeundi præmij paſſionis Chriſto ſponſore ſecurum,
in eo loco, quem effuſione ſanguinis glorioſi Domi-
nus elegerat, quique nunc oratione aſſidua & votis
nunquam intruſus frequentatur, percuſſor aſſequitur, ex-
optatoque gladij ictu teſtantinem ad Deum animum
vinctuſq; corporis, quibus tenebatur, abſoluit: & vtra-
que ſubſtantia propriæ originis elementa repetente,
terrena interim terris membra commendat, & cæle-
ſtem ſpiritum emittit ad cælum. Prouiderunt tamen
fideles temporis illius Dei ſerui, vt vtramque fluminis
ripam geminatis vrbibus ambiendam, vniuſq; martyris
tutela munitet. Nam in ipſo beatæ paſſionis loco, con-
ſecrati cruentis veſtigia relinquentes, in alterum flumi-
nis lacus, honoratas reliquias tranſtulerunt, vt vtrobiq;
præſens ſanctus Geneſius, illic ſanguine haberetur, hic
corpore.

Gladio per-
cussus ab ite
ad Domi-
num.

*Dua urbes
ad utram-
que Rho-
dani ripam
sancti reli-
quias cele-
bres.*

C Baron.
2. Tom.
Annal.

MARTTRIVM S. GENESII MIMI RO-
mani: Ex eo quod est apud R. P. Laur. Surium. Est hic
Genesius alius ab Arelatensi; quos aliqui impruden-
ter confundunt. Coronatus est circa annū Do-
minici Natalis 303. qui fuit Marcel.
Pap. 7. Diocle. Imper. 20.

25. August.

Diocletiano Imperij gubernacula tenente, cum per
annos quatuor omnes Christianorum ecclesie
clausa

rs. quorum in eun-
 edit. Atque, ubi
 a Domini Rhoda-
 ra conuincit, et ebi-
 teras Iordanis vni-
 uersum aeternoue
 nec pere consecra-
 ut, et natandi admi-
 beatissimi Petri ad
 remat bulare po-
 terora fluminis, &
 pensore sectioni,
 mis gloriæ Domi-
 ne a sua & vni-
 uersa assequitur, ex-
 ad Deum animum
 ut. absovit & vni-
 lementa repetenti-
 emendat, & conue-
 niunt derant tamen
 utamque fluminis
 ar, riuus maris
 calstronis locos con-
 , a alterum flumi-
 erunt, et vtriusque
 uiae haberetur, nie

UI MIMI RO-
 ur. Sursum. Et hic
 aliqui impruden-
 cir. a anni Do-
 Marcel.
 20.

la tenente, cum per
 stratorum ecclesie
 elia

clausæ seruarentur, fuit Romæ, mimus quidam, Ge-
 nefius nomine; qui cum rebus scenicis Christi annos
 frequenter, irideret, ut gratissimum al quando Im-
 peratori, cæterisque regni primatibus exhiberet spe-
 ctaculam, mutam interuandis Christianorum my-
 sterijs operam posuit; ac tandem accurate instructus,
 Comœdiam singulari ingenij dexteritate composuit;
 discipulis partes distribuit, atque publico in theatro sa-
 cra mytheria, magno cum Imperatoris & omnium ap-
 plausu & cachinnis, ludibundus prodere cœpit.

Cumque agroti instar lecto decumbens, ad socios
 diceret, se graui quasi pondere pressum, leuem fieri vel-
 le, responderunt socij; Itane nos fabros arbitraris, qui
 te ex graui, runcina leuiorem facere possimus? Hac
 atque his similia illis diuinitus permotus, ait; Vciani,
 Genesius diuinitus permotus, ait; Vciani, Simulatio
 ego Christianus mori cupio. Collegis vero causam
 percontantibus respondit Genesius; Vt in illa die cum
 fugitiuus, in Deo inueniat. Iis auditis, Imperator ri-
 sum tenere non potuit. Illi vero, ut constitutum erat,
 exorcistam & presbyteram nonice repræsentant; quo-
 rum ad ingressum Genesius non iam simulac, sed ex
 animo, se aquis lustralibus expiari, velie, testatus est: ut ei bona mēs
 liber, inquit, à facinorum meorum præcipitio, in Chri-
 sti gratia laetus exultem. Fit clamor populi, cursores
 a duolant; adferuntur munera ab Imperatore trans-
 missa. Cum iam autem omnia diuinorum mysterio-
 rum secreta complera essent, Genesius albis indutus
 vestibus, panemque & dulcioria, cercofque elargieba-
 tur.

Interea milites tanquam ab Imperatore missi, no-
 uum Christianum ad iudicem ducturi accurrunt. Sed
 ille, dum ad commentitiam & simulatam rapitur per-
 pessionem, ad veram sinceramque confessionem ac-
 cedit, atque adeo ad illum festinus contendit locum,
 ubi expectabat Imperator; aspersoque pulpito, quod
 statua Veneris cunctis venerabile erat, ita exorsus est;
 Audi Imperator, vosque qui adestis sapientes, hodie

M m s. dictis

Genesius
 mimus.

Baptismi
 ritus ser-
 uatur, &
 palam irri-
 dendos ex-
 hibet

Christia-
 nos.

Simulatio
 vertitur ei
 in rem se-
 viam.

Diuinitus
 ut ei bona mēs
 præsatur.

*Hortatur
Genesius
Imperatorem
et principes
eius fieri
Christianos.
Vide admi-
randam be-
nignitatem.*

dictis me solum fidei meae accommodare. Equidem
hactenus, in tolerabili errore implicatus, omnibus qui-
bus potui machinis, Christianum nomen oppugnavi,
& execratus sum. Paucis vero ab hinc diebus cum in
persecutionis eorum mysterijs multum operae posu-
issem, v. sum scit, illis in publicum proferendis populo-
risum mouere. At vero simulatque nudum me in con-
spectu vestro aqua illa perfudit, interrogatusque, re-
spondi firmiter ea me credere, quae proponebantur, vi-
di supra me manum caelitus porrectam, atque Angelos
Dei quae radantes facie mihi propius adstantes, fla-
gitaque omnia, quae à primis aetatis initijs vsque in
praesens admissem, è libro recitantes dicere: Quae
haec diluit oia, quae te agnosceis perpetuasse. Cumque vnda
baptismatisinctus essem, simul etiam liber ille per-
fusus, tunc candidior apparuit, ita ut superioris scripturae
nulla prorsus in ea vestigia cernerentur. Iam tunc igitur
Imperator, vosque alij omnes, quid mihi faciendum
sit, decernite. Ego enim dum volo vobis terrenis pla-
cere Imperatoribus, ad Regis caelestis gratiam perue-
ni; dumque hominibus risum facere studio, Angelos
latitantes discos. Nunc igitur ab hac ipsa hora, quemad-
modum vos omnes hactenus hisce mysterijs, perinde
ut ego, nullam fidem ignorantia seducti adhibuistis:
ita iam vna mecum credentes, deinceps ea irridere ne
velitis, quando ex me cognoscetis, apertum me vidisse
caelum, manumque caelitus mihi impositam, ea hora,
qua aqua perfundebar; conspexisse etiam Ange-
los; peccata omnia prorsus oblitterata; caeleste lumen; ad-
hortationesque audivisse angelicas. Quare vos oro
atque obsecro, ut impio daemonum cultu, execrabili-
que errore relicto, veram salutem amplectamini, vos-
que Christo lesa vna mecum sanandos, saluandosque
committatis.

His à Genesio dictis, Diocletianus immodico furo-
re accensus, iubet omnes eius Iudi socios, virgis aceri-
me caedi, ratus eos Christianam similiter religionem
amplexatos esse. At illi eo periculo penae exanimati,
Christi

Christi nomen b...
eius per...
Tum vero Imperator...
persecutus, iube...
nem eas, non...
Aetio vero dicit...
ca. nificandem...
tem in ecclesia...
adit, ac totam...
virtute perficit...
mactatus ma...
das ingratum.

VITA S. GRE-
gorii: Ex ca-
ludgum Mon-
exhumano m-
quam

Dicitur Gregorius...
prope Tuscum...
eatus, ex rebola & p...
eum quoniam cum...
li. Jos & Tunc...
mor amabatur de pul-
pote est, ut possit in...
te emi. Prae alio in...
hera in peccat & in...
it superstitio...
us & actio in o-
pe amicum, ut viz...
li, quod non esset aq...
tibus ad sepe agnata...
fi. molestia coti...
bat anno e, decem...
agretat, videturq.

Christi nomen blasphemantes, iniquum esse dixere,
lese eius pota subit, qui solus tantum nefas parallet.
Tum vero Imperator recedibili in Genesiam ferre
percutis, tubefastes vsq; iue in Genesium, ferq;
nime us, n. homine prohibere, bib. uui, conueni.
Altero vero sic, non fuit ano. pref. d. o, omnibus ex
carnificandis supplicijs et ad t; qui beatorum mo. ty
tem in euicet, fuy en um vnguis lacerat, et apudibus
aduti, ac tandem in Christi confessione inu. d. a. annu
virtute perferentem, cap te potum sit, Celsus. pri
uicidus, manu i. e. co. poris cigafulu in celos latio
bus migrant.

In eculeo.
suspensus
Genesius
laceratur.
& uritur.
Decollatur

C. Baron.
in Not.

Ludgerum Monasteriensem Episcopum Exceßit

Mart. Rő,

ex humanis Anno Domini 784. post-

quam sedisset Anno 32.

D iuus Gregorius, eximius Traiectensium Præsul, prope Treueros alto cladem patre sanguine procreatus, ex schola & palatio reuerſus, annum agens decimum quintum, cum in S. Bonifacium incidisset, ad Hefſos & Turingos proficilientem, relictis omnibus, mox amabilis discipulus magistro adhæſit, tantumque profecit, vt post ſe in Eccleſia Tia cœſu præfici mereretur. Prælatum ſuſcepit, poſt aurum non abiit, nec ſperauit in pecunia & theſauris. Nullum in eo locum inuenit ſuperſtitio & ciborum, nullum iactantia & detractio ſimonum. In potu tantum erat temperamentum, v. viz. vix vquam aut modico vino uteretur, quod non eſſet aqua mixtum. Tandem pijs ſuccellibus ad ſeptuaginta annorum ætatem perueniens, taſtus moleſtia corp oraſſam paralyſin medici vocantibus annis e. derentis fuit. Vbi cum ad extrema perduceretur, videretq; contriſtati circūſtantes diſcipulos

25. Aug.
Patricio.

Qualis in
Episcopa-
tis.

Prophetia
spiritu cla-
re 106.

*Claret mi-
racula post
obitum.*

*C Baron.
Tom. 8.
Annal.*

VITA S. AREDII ABBATIS; EX D.

Gregorio Turonensi lib. 10. Hist. Franc. Obiit

Anno parte Salutis. 595. Gregorij

Papæ 6.

*25. Augst.
S. Aredii
patria &
parentes.*

*Relictus Re-
gis palatio,
condetur
Clericus.*

*Columba
calo demis-
sa rursus ca-
piti insidet.*

Fuit quidam nomine Aredius, qui hoc anno terras
relinquens, vocante Domino, migravit ad cælum.
Lemouicini a vrbis sinecola fuit, non medio cribus re-
gionis sue ortus parentibus, sed valde ingenuis. Hic
Theodeberto Regi traditus, aulicis & Palatinis adiun-
gitur. Erat autem tunc temporis apud urbem Treueri-
cam vir eximia sanctitatis Nicetius Episcopus, qui
non solum in prædicatione admirabilis facundia, ve-
rum etiam in operibus bonis ac mirabilibus celebra-
rimus habebatur in plebe. Qui intuens puerum in Re-
gis palatio, nescio quid in vultu eius cernens diuinum,
præcepit ei se sequi. At ille, relicto Regis palatio, cum
est secutus. Cumque ingressi in cellulam, de ijs, quæ
ad Deum pertinent, consulerentur, expetijt a sole-
scens à beato Sacerdote se corrigi, edoceri, instrui, ac
in diuinis voluminibus ab eodem exerceri. Cumque
in huius studij fragranua cum Antistite memorato de-
geret, tonsurato iam capite, quadam die, psallentibus
Clericis in Ecclesia, descendit columba à camera, quæ
leuiter volans circa eum, resedit super caput eius.
Quam cum ille non sine pudore conaretur abigere,
hæc paululum circumuolans, iterum super caput eius
aut scapulam residebat, quæ non modo ibi, sed etiam
cum in cellulam Episcopi ingrederetur, iungitur eum
comita-

comitabatur. Quo-
ne ad mutationem huius

Exinde autem vin-
patriam, genitore ac
conuersus Pelagius
sanguinem præter
cum te unis atque o-
eam, ut omnis cura
familie, siue exerci-
neam, cuncta ad p-
aliquid accederet im-
cellare, vnum tantum
ad edificandas Eccle-
struit tempore Dei in

que eorum pignora,
instruit monachos
non modo Cassianus
tum Abbatum, qui in
obseruantiæ & celebri-
tum atque vestitum
dum hæc tanquam impedita
stebat, sed assidue in e-
is exercebat, semper
dorem incensi accepti
sanctum Aredium co-
manos fugiis cum
reddebat. Quorum
lim, nec numerum
memorare.

Quodam tempore
& ad sancti Iuliani
nectunt respere in qu-
ille aridus, & absque
Dixitque ad eum m-
mus, & qualiter huius-
mus: At tunc prostratus
iudit ad Dominum
terra, quam manu gi-

comitabatur. Quod per plurimos dies factum non sine admiratione Episcopus animaduvertebat.

Exinde autem vir Dei Spiritu sancto repletus ad patrem, genitorem ac germano defunctis, regreditur, consolaturus Pelagiam genitricem, quæ nullam consanguineum præter hanc sobolem spestabat. Vbi cum ieiunans atque orationibus vacaret, deprecatur eam, ut omnis cura domus, id est, siue correctio familiæ, siue exercitium agrorum, siue cultus vineam, cuncta adpicerent ad eam, ne sibi secleris aliquod accederet impedimentum, quo ab oratione cessaret; unum tantum sibi privilegium vendicans, ut ad edificandas Ecclesias ipse præficeret. Nec mora.

Costruxit templa Dei in honorem Sanctorum, expetiuitque eorum pignora, ac ex familia propria coniuratos instituit monachos, coenobiumque fundavit, in quo non modo Cassiani verum et am Basilij, & reliquorum Abbatum, qui monasterialem vitam instituerunt, observantur & celebrantur Regulæ, beata muliere vestitum atque vestitum singulis ministrante. Nec minus hæc tamen impedita hoc onere, in Dei laudibus persistebat, sed assidue in eis versabatur: & si quidem operis exercebat, semper orationem Domino tanquam odorem incensi acceptabilis offerebat. Atque interea ad sanctum Aredium coeperant infirmi confluere, quos, manus singulis cum vexillo crucis imponens, sanitati reddebat. Quorum si singulatim nomina scribere velim, nec numerum percurrere valeam, nec vocabula memorare.

Quodam tempore, dum cum genitore iter ageret, & ad sancti Iuliani Martyris Basilicam properaret, venerunt vespere in quendam locum. Erat autem locus ille aridus, & absque fluentis currentibus infertundus: Dixitque ad eam mater eius, Fili, aquam non habemus, & qualiter hic nocte præsentis quiescere possumus? At ille prostratus in orationem, diutissime preces fudit ad Dominum, & erigens se defixit virgam in terram, quam manu gerebat, eamque cum bis aut tertio

vexit.

*Costruit
insigne monasterium
in hereditate paterna.*

*Etiā mater eius
sancti operibus infest.*

*Aredius
infirmos sanitate restituit.*

*Impetrat
suis precibus aquam
aliisq; daret miracula.*

BATIS: EX D
i. Trans. Omit
ingoni

hic hoc anno terras
agratu eorum.
medo eorum re
te. ingens. Hic
& Palatinus adun
torem Treveri
us Episcopus, qui
sine inuitu, re
trahitibus celebra
tos puerum in Re
censens divinum,
legi palatio, eum
lulian, deus, v
at, expecta ole
docent, instruit, ac
recedit. Cumque
tre memorato re
die, pia levibus
nba camera quæ
super caput eius
pararetur abigere,
in super caput eius
pæo ibi, sed etiam
ceur, ingitur eum
comita.

venisset, ad se lenius exiit, moxque vnda aquae secuti-
ta est tam valida, ut non solum ipsius de praesenti, sed
etiam peccatoribus assa-um deinceps poenitentia monstraret.
De his vero signis, quae per civitatem sancti Iuliani
Martyris, Martini-que Confessoris in eius mani-
bus Dominus operatus est, pluraque in libris mira-
culo-um scriptis sunt. Post multas autem vires, quas
Christo cooperante complevit, advenit Turonus post
sequebatur S. Martini, ibique paululem contemora-
tus, dixit nobis, te autem onerato tempore adhuc in mū-
do remanere, aut certe velocius discessi. Et valedicens
abcessit, gratias agens Deo, quod priusquam obiret,
sepulchrum beati Anasti-asi subici-ere promerisset.
Cumque ad celum accessisset, testamento condito,
ordinatisque omnibus, ac sancto Martino, Hilario-que
Antistitibus haeredem suum constituit, & egrotare corp-
e, ac dysenteriae morbo gravari.

*Nota fidei
Scriptoris.*

*Laberat
vir sanctus
morbo dy-
senteria.*

*Occurren-
tibus sibi
multis Sa-
tis, migrat
in calum.*

*Multis mi-
raculis ex-
e-
quia eius
glorifican-*

Iam sexta erat egrotationis eius dies & mulier, quae
à spiritu immundo superius vexata, à sancto emundari
non poterat, ligata per se à tergo manibus, clamare coe-
pit ac dicere: Cur me ciues exiite populi, exite ob-
viam Martyribus, Confessoribusque, qui ad excessum
Baredii conveniunt. Ecce adest Iulianus à Brinate,
Pratuarius ex Minate, Martinus à Thronis, Martialisque
ab urbe propria. Adest Saturninus à Tolosa, Diony-
sius ab urbe Parisiaca, nonnulli & alij, quos caelum re-
tinet, quos vos ut Confessores & Dei Martyres adora-
tis. Haec cum in exordio noctis clamare coepisset, à do-
mino rescripta est. Quae nequaquam potuit reci-
neri, sed rumpens vincula, ad monasterium cum hisce
vocibus properare coepit. Moxque beatus vir spiritum
tradidit, non sine testimonio veritatis, quod sit susce-
ptus ab Angelis. Mulierem etiam in exequijs suis, cum
alia muliere nequaquam spiritu vexata, ut est sepulchro
tectus, à nequitia resisti-
do, quod ob hoc, De-
tus non potu-
te glorifican-
te glorificarentur. Post celebratum quoque funus,
mulier

mulier alia sic a pa-
cellis tumulum, & o.
beneficium.

VITA S. HVN-
Francica: Ex ea que
Strium. Clarus (yr p
piscopi Noniomens
Anno Domini
macta

G. Eni adest sancta vi-
parente ducit. Veron-
bidem vocant, Veron-
mar. yus (y noni-
dō sacro tunc in corp-
Veronaudensi Ep-
natibus, in ipis acui-
qui pat. erat genitrici
h. ius eam sibi secrete
dico, me morte subire
ita virgo acoleuit, e-
us, Gualdus quia ac-
sibi deponit, mu-
& villius. Qui in re-
tur, atramentum tu-
rens, iam secum an-
& se & dotem tuam
que sanctimonial-
nafterio.

Atq. adeo, cum iā san-
tuerit vel et, sap-
tante tentavit blan-

mulier alia rictu patulo sine vocis officio ad eius accessit tumulum, & oculis oblatum e oculonis meruit beneficium.

VITA S. HUNEGVNDIS VIRGINIS *Ioan. Mold.*

Francica: Ex ea quæ est apud venerab. P. Laurent.

Surium. Claruit (vt patet infra) tempore S. Eligij E-

piscopi Nouiomensis; Qui floruit in presulatu

Anno Domini 649. & subsequentib.

iuxta C. Baron. Annal

Tomo. 8.

GENIÆ est sancta virgo Hunegundis nobili stirpe, *25. Aug.*
parentibusque Christianis in villa, quam Lem. *S. Hunigū.*
paldem vocant, Veromandensis pagi, quem clarissimi *dñi clari*
nar. yris Quintini suffragia ornat. Atque hæc qui *natales.*
iã sacro fonte suscepta ab Eligio* Nouiomenſi ac *Patria eius*
Veromandensi Episcopo. Cum esset autem claris orra **Eius vita*
natalibus, in ipsis incunabilis cuidam deponſata fuit, *habetur.*
qui pareriat gentis et atitudine. Sed quia sponsus cæ. *1. Decemb.*
lettis eam sibi ſemine conſtituerat, occulto Dei iudi-
licio, ille morte ſubactus est. Sed & poſtquam ſan-
cta virgo adoleuit, eſſetque liberali atque elegantivul-
tu, Rudaldus quidam homo nobilis nihilominus eam
ſibi deſpondit, multis ei collatis muneribus, mancipiis
& villulis. Quia in re licet à parentibus inuita cogere
tur, attamen vultu placido & mente caſta id perſe-
rens, iam ſecum animo meditabatur quemadmodum
& ſe & dorem ſuam Chriſto ſponſo offerret, fieret-
que ſanctimonialis in beatiffimæ matris virginis mo-
naſterio.

Atq; adeo, cū iã ſanctū mentis ſue propoſitū in op^o
conferre vellet, ſapientia vſa conſilio, ſpontum, qua po-
tuit, arte tentauit blanditer emollire, ſuadet Apoſtolorū
Princi-

*Inuita na-
bitur cuidā
hemini no-
bili.*

Pia fraude Principem prius inuicere, quod ea ingenij dexteritate
suadet spō- est conuicta, ut sumptus apparandis nuptijs destinati
so, ut simul in res conferrentur ita veri necessarias.

uant Ro-
mam.

Tendant igitur uterque Romam cum omni cor-
 poris & fide integritate. Quo cum pecuissent, & lo-
 ca Urbis orbis dominiæ perlustrarent, & sponsus qui-
 dem superbo apparatu sodalibus undique septus, di-
 uersa sanctorum inuolueret pignora, illa vitans ambi-
 tiosam comitatum, sola ad Apostolorum limina ac-
 cedebat, ubique in precibus, vigiliis, ieiuniisque per-
 uerans, vix ad hospitium reueriebatur, omnia simul
 quæ habere poterat, pauperibus erogans. Quin tan-
 dem, ubi dies aduenit Apostolicæ stationis, ad pedes
 Antistitis sanctæ & Catholice matris Ecclesiæ aduo-
 luta, Christo suam offert virginatatem ab illo habite-
 nus defensam, oratque Pontificem, ut capitis vela-
 men sibi imponat; quod ille libenter fecit, postea-
 quam sancta virgo, quæ & vnde esset, prolixè & sa-
 pienter apud eum esset prosecuta. Quæ dum Eu-
 dalus sponsus eius audiuit, iamque se cerneret à vir-
 gine Christi contemptam, toto animo commotus, sta-
 tuit eam gladio confodere. Sed veritus ne homicidij
 poena plecteretur, penitentia ductus, non fuit eam au-
 sus contingere, sed missis nuntiis, separauit eam a con-
 sortio suo, solam illam relinquens, simulque res tanto

Relicta à
sponsore dis-
in Gallias
in summa
paupertate

itinere conficiendo necessarias omnino ei subtrahens.
 At illa humano destituta solatio, viriliter egit; & se-
 ipsam in Domino confortans, solam se dedit itineri in
 Gallias proficiscens, semperque Sanctorum suffragia
 implorabat.

Nota quia
non est con-
silium con-
tra Domi-
num.

Ibatego per viam perinde ac si iam in monasterio
 degeret, vel potius instar eremicolæ Christo in remota
 solitudine famulantis. Diebus scilicet festis solo pane
 & aqua parcissima contenta, reliquis diebus pane ci-
 neribus permixto, & herbarum & borumque pastu de-
 fectum fouebat corpusculum. Vbi & quodam per
 eam Dominus voluerit efficere miraculum, non est
 nostro silentio regendum. Cum Eudalus, ut diximus,
 ferret

ingenii dexterate
is suppus delivauit
as.

in cum omni col
petuen sicut, & o
tati & non es qui
vndique sicut, di
a, i la vitas amob
solgrum lora na
s, se in isque de
banus, omia simi
rogans. Qu n tan
statione, i pte
it s Ecclesie adu
tatem ab o hacte
tm, vt cepit rela
enter feci, postea
e fca, p re & la
ra. Qu dum Bu
que feceretur a vir
mo commotus, ita
veritus ne homicid
tus, non fuit tam au
reparati: eam a con
simulque restant
no ei liberahens
virtutis egit, & se
am se dedit vinctu
sanctorum suffrag
iam in monasterio
Christo in remota
habet festis solo pae
quis d ebas pane ci
porumque pauci de
bi & quodam p
raculum, non est
adaldus, vi diximus
ferre

em, sed non auderet eam interficere, consilio cuius
am comitis sui cum magna celeritate ad paternam co
ndit domum, vendit s etiam & distributis illis, quæ
essent suo pondere iter retardare, vt citius rediret ad
os. Iam enim statuerat secum, omne sanctæ virginis
matrimonium & res hereditarias distrahere, quæ vero
non possent vendi, ea prorsus destruere. Ibat ergo cum
quis velocissimis expedito itinere. Sed virginem san-
ctam, in cuius pectore morabatur Dominus sciens o-
mnia, nihil huius latuit. Quamobrem diuino permota
stimulo, & Christi spiritu regetata, vt erat pedes, alia
regens via, equos & currus eius omnes antevertit: ve-
nitque in patriam, omnia sua prius pro voto, loco
i, quem vulgo Hamelarias vocant, in honorem bea-
tissimæ genitricis Dei, seque simul, vt concupiscat,
Christo illic seruaturam obrulit.

Non diu autem post & Eudaldus secutus est, & re-
m facultatum eius omnia sibi dominum vendi-
uit, nesciens eas iam diuino cultui, & sanctissimæ
virginis patrocinio nuncupatas & addictas. Sed ecce
id comperit, tandem in se reuersus gratias Deo of-
fert, quod ipsum ab improbo conatu repressisset: ac
inde cum multa corporis & corporis humilitate co-
m beatissimæ matris Dei altari prostratus, veniam
beata virginis poposcit, orans vt quem noluisse ha-
bere sponsum, saltem dignaretur habere seruum: Et
post, inquit, in rebus externis fidum me tibi procurato-
rem exhibebo, quoniam & cum obiero, facultates meas o-
mnes, & mancipia huius testamenti mei auctoritate
tuo cedere in ius & honorem omnipotentis Dei, &
sanctissimæ matris eius. Qui & cum multo plura
nam posceret necessitas, sacratissimæ virginis suppe-
tarer, instituto etiam xenodochio, victum & vestes
prebasset; fultus multimoda Christi virtute, in huius-
modi operibus vitam exigens, tandem exutus est hu-
mili mundi contagiis: pro cuius anima virgo Huncgun-
dandis per manus sacerdotum diligenter sacrificium
laturæ Deo obtulit, corpore in monasterio suo sepu-

*Off. vt san-
cta virgo
se suæque o-
mnia mo-
nasterio
Hamelarias.*

*Item offert
se suæque
omnia Deo
eius spon-
sum.*

*En sacrifi-
cium pro
defunctis*

to. Bo aut vita sancto, ardori enā se, & seueriori vita
beata virgo tradidit. cogitationes haud secus atq; ma
la opera deplorans & castigans, crebrisq; ieiunjs & vi
gilijs macerans corpus defessum; non ignorans ad sa
lutem sati non esse corp' esse bene, sed qui perneuraue
rit vsq; in finem, illum fore saluum.

Psalm. 119.

*Cupis san-
cta virgo
dissolui, &
esse cum
Christo.*

*Transse
liciter.*

*Insigne mi-
raculum in
eius eleva-
tione.*

Atque acce in hac sancta animi meditatione, & de
uota fidei operatione totum vitæ suæ tempus duxit
non raro illud eam Psalmista dicens: *Heu mihi, quia
incolatus meus prolongatus est* Non defuit autem
etis eius deservitis superna pietas, sed longanimitas em
pergrinationem attendens, dum quodam die orate
extensis manibus, corporis imagis ardoribus & mori
stis eam affici permisit. Adiecit ei vtriusque sexū
permulta Christo seruientes, qui ex vicinis & longin
quis locis, ad tantæ matris & virginis decessum conue
nerant. Ad quos illa conuersa, sacre Vnctionis oleum
& Eucharistiam sibi perijt ministrari: ac n. n. mu
post ex illicio & cinere erigens caput, seu assimo illi
odore repente cum immenso lumine diffuso, migravit
ad Dominum, octauo Calend. Septembris, anno cuncti
ter salutis excentesimo septuagesimo. Cuius sacrum
corpus cum dñi ab terra conuictum iacuisset, quædam
sancti monachi Berta nomine, penitus, vigilijs & pre
cibus, nocturna, ex divina reuerentia locum sepultura
eius cognouerunt, anno salutis nonagesimo quadragesi
mo sexto, Ludouico regnante. Lenatum est autem
sanctissimum corpus septimo Idus Nouembris: vbi
ipso die euationis sanctissimæ virginis, cum sacrum
mus morbus totum illum pagum adeo occuparet, v
vix esset domus, in qua non iaceret agrotus, om
nes illi, cum eleuato sacro corpore,
simul dñi lectulis sani
surrexerunt.

VIT.

VITA S. LVDO

nam eximij Ex ea qu

uerant. Surtum. Mg

illius nominis

corum 43. porritus

Bonsuasio

Eat: Ludouicus,

part Ludouico Ch

que plus minus duo

tionemq; r'gia insti

Qui, defuncto pa

tar s blancha re idus

te ambuentu. r'is

teris omni-bus ex. el

peccati contagione

us sancta i mater

no rare filio dñi fer

ne hui, te extitit, am,

stas. Que matris v

enti inhztebant, vt or

us & anpe vitabun

laque & iter s &

ere are ornatus, anno

s & proceram totius

la garetam Comitiss

Bois fcedere sibi gon

zanti popolorum vr

latum Asfacidas A

dñi mulis conuicatus

con. n. h' n Franciam

num & pientissim

uerent. Sed paulo

sa, alios summa

ITA S. LVDOVICI, REGIS FRAN-

rum eximij Ex ea que integri fide extitit apud V. P.

170. Hic eius nominis fuit notus Regum vero Fran-

corum 43. ponitur. Relatus inter Sanctos, a

Bonifacio octavo, Roman.

Pontif.

C Baron.
in Nor. ad
Martyr.
Roman.

181. Eatus Ludovicus, Francorum Rex pientissimus, 23 Aug.

patre Ludonico Christianis: mo natus, anno eta Parentes

sua plus minus duo decimo, Rhemis, ab Episcopo eius.

unctione; regia insignitus corona & consecratus

t. Qui, defuncto patre sub tutela & moderatione Ludovicus

patr s Blanchæ relictus, & paedagogo literis moribus- ab omni

ae imbuendus traditus, iam placere in virtute sta peccato

teris omnibus excellere, ut vitam ab omni mortife mortali

peccati contagione purissimam exegisse dicitur. immunis

quus sanctitati mater eius Blancha congratulans, i- fuisse puta-

on raro filio dixit se ferre; Equidem malum, charis- tur

ne filii, te extinctum, quam lethali peccato obnoxii-

erente. Que matris verba adeo tenaciter p juvenis

genti inhærebant, ut omnes peccandi occasiones cane-

mus & angue vitæ abundus odisset.

Itaque & literis & moribus vitæque innocentia

facere ornatus, anno seculi illius 1234. sacra ma-

gis & procerum totius regni voluntate & gratulatione,

Magaretam Comitis Provinciæ filiam, stabili matri Ducit v-

non s fœdere sibi coniunxit: & regni gubernacula non xorem.

minori populorum utilitate, quam prudentia rexit.

Atterum Arfacidas Assassinorum sen or, diris inai-

stimulis concitatus, secundo à nuptiis celebratis

ono, misit in Franciam sceleris sui auctores, qui Regē

optimum & pientissimum quovis modo interiectione

celerent. Sed paulo post animi pœnititudine du-

ctus, alios summa festinatione destinavit, qui

N 2 Ludo-

rem infesta signa Damiatæ inuilit. Cumque sublati
 ancoris in Ægyptu conspectum naues delatæ essent,
 trineretque Rex in ipso portum magna Turcarum præ-
 dia, quæ humanis viribus haud facile expugnari pos-
 sent, iussit ut insequenti luce, præsidio relicto, in terrâ
 descenderent. Sed cum hostes ingentem telorum vim
 in eos torquerent, Ludouicus Crucis beneficio confi-
 sis (quam nudam apertamque in cymba suis per petuo *En insignè*
 gentabat, hortabaturque ut eas virtute constanter *S Crucem*
 signam inirent) cunctas suas copas, nullo prius *cursum.*
 haud sine miraculo de suis desiderato, in terram expo-
 nit; cum interim, inter Saracenos alios, tres quoque
 coceres magno illorum dampno ac luctu occumbe-
 rent. Eodem successu ac Crucis virtute, profligatis Sa-
 racenorum tritemibus, Christianorum tritemes fluuij
 strata occuparunt quarum primo conspectu, ciuitatis
 effrenatos nimio terrore completi, per aduersas portas
 effusam fugam conuersi sunt. A hunc modum Da- *Damiatæ*
 miatæ, quam alij Heliopolim vocant, diuino miracu- *capitur à*
 sine villo Christiano. um sanguine, expugnata fuit *Christianis*
 anno Salutis humanæ 1249.
 Quam sane expugnationem, ut alia multa bellorum
 opheæ, multi haud dubitarunt Clarissimæ Regis fi-
 ci, & ex merito eius in Deum pietati ascribere. Erat e- *Notama-*
 nimis Rex apud omnes propter vitæ austeritatem in- *gnam vitæ*
 becensamque sanctitatis opinione celebris. Corporis *austeritatis*
 comitor egregius, sextis quibuslibet ferijs, in ieiunijs *instante*
 lachrymis precibusque Christi pro nobis in Crucem *Rege.*
 inextinctam memoriam recolerebat. Sacro vero Quadragesi-
 ma & Aduentus tempore, omni penitus non modo
 oscium, sed & frugum eum sibi interdicto, vitam san-
 ctis me transigebat. Multo tempore intima veste ut *Vitæ cili-*
 natur cilicena, quam cum mandato Confessarij pro- *cio.*
 pter nimiam corporis exhausti imbecillitatem depo-
 nere cogeretur, libens diebus singulis, quadraginta so-
 lido Parisienses clanculum in pauperes erogabat.
 Quolibet sabbatho, aliquot pauperum suis ipse *Humilitate*
 manibus in loco lecticussimo pedes abluerebat; lotos eius.

Multos alit
pauperes

reigbat; terfos ex ocula batur. Crebro etiam 120. pauperum, suis fagitatione & pecubus, quibus beneficio quodam in aula annis, capiuos abducebat nonam peregrinant, atque eant qui basdam diebus Rex faga elabi. ed solennibus v'g'is, ducens pauperibus ieiunus ipse cibum amantissimam bos ministrabat. Præterea semper ues confecta aratant, ut capiuos Ch inopes mentis suæ conuicias habebat, quibus & de apud numerus, secum posses sibi feracis humanissime trans mittebat, & eorum v'cissim sciret as eibosque (offas præsertim quibus Nec eum felle expulso libentissime vellebat. Ex ea vero pauperum consuetudine ac familiaritate, præ capiam an mi voluptatem hauriebat; præclare illud Ch iis secum reputans Quod uni ex minimis meis fadudouicum & cap iis, mihi fecistis. Nec eis, tamen beneficiis in pauperibus, ambus de osâ, ed m comen us, nec eum ipse summam sacre paupertatis iandâ oca rei nean formam facere, & septenni'o peregrini in illar loca dissimuliter factis ca sanâ laudare. Venit igitur Percussus a S. Agidum est uat: proque factis ioli, quem f'acere. lectionem; pauperis iusta pete hâ B zantionum refecti, & ignoti. Sed ianore monasterij. Ag d'o nâle. neci cos laudat, p u. canie, peregrinorum quendam ipsius experere colloqui sinibus effere vo eba illi d'auicus de Regis aduente eloctes pro pere ac eret. Sed interea Sultia currit; passimque flexis genibus, in mutuos in uinciturus, à quibus na amp exus, uentis interim vel verbum proficente, ut o uq; mox que grandi pote, quo l'vtrique alterius cor pateret. hunc tenor, um, eam me iugalarum & ad prosequamur, nō erit abs te an ma uenire, numquam nil hominum futuri pius vel sanctis hominibus exercenda virtutis & pa uere, quia protectio uentis materem deesse. Sed licet Christus milites suos, eate in Regis consp quos a ad dua virtutum maximarum opera, gratie di ante, ut pacti s con uina præsidio & libe ac voluntatis arbitrio exercet, vobit Rex quin ad ce otio corpore, vel rebus nimium secundis effieri nota, aarcorum summam patitur. ne partam semel de hoste victoriam, virtute f'p ias suos pari f'ia multo sudore congestas, vicio suo amittant. Itaque Rex eut ssumus, ne sanctus, ut virtus eius & patientia il uictor appar: Christi tanto in disti ret, paulo post, copis grassante morbi contagio ter, maluit ma ore e absumptis, hostium armis vehementer assistant Syria hære, quam cepit, expugnarique; prorsus ut valida impressio assumam r'p'tere. nefacta, ipsum Ludouicum Regem sanctissimum, Qs vere hic non a de miraculam, & simalque duos eius fratres Aphonsum & Carolu. n.

Is S. Agi.
d'no fust
ex primis
sociis S.
Erant iis;
Vitam h.
bet Lictor
tom. 1. 13.
Aprilis.
Notet pru.
dous L. et or

S. Rex ca-
pitur à Sa-
rasenis.

Æmilie
habet octo
millia auri.
pondo

X Vide vera
 S animum
 regium erga
 n subditos

Regi parcere? gratiam cupidissimam, Regem opulentissimum pro ongo minori pretio captivitate solueretur quam non longotio obtinere potuissent?

*Rex sanctus
multos in
Syria ad
Christum
convertit.*

Rex autem annos admodum quinque, in Syria nequaquam otiosus residens, multos Saracenos ad sanctis matris Christi sacra traducere, multos captivos pretio redimere, castra & vides egregie contra perfidos communit, parentia Christianorum corpora, & non pauca a feris beluis lacerata, suis ipsi manibus, famulis etiam fœtorem horrentibus, sepultura mandare. Quotidie quoque primo diei uculo flexis genibus Davidicum recitabat Psalterium, & precibus ac lachrymis, optimam regni gubernandi rationem à Domino postulabat. Postquam vero, annis iam quinque omni sanctitatis studio in Syria transactis, matris suae Blanchæ obitum cognovit, Gallias repetiit, ubi summa omnium gratulatione exceptus, ad virtutum suarum cumulum magno laudes adiecit: Nam ut Christi pauperibus, cæcis, claudis, aliisque debilibus ac severioris disciplinae cultoribus benigne contuleret, cœnobita multa Dominicanorum ac Franciscanorum præcipue, xenodochia, aliaque ædificia plurima agris & ca. amicitiosis hominibus opportuna condidit. Hoc studium, hic labor sanctissimi Regis erat præcipuus, ut Christi se humilitati charitati que conformaret, quæ quam grata Deo esset, carissimo miraculo non erat abs re explicare. Gaudet Comes cum aliquando cum literis suum Parisios nuncium destinasset, ex eoque reuerentia sciscitaretur, num Regem Franciæ Ludovicum vidisset; & ille, contorto per contemptum collo, subfannando responderet, Vidi miserum illum papiliardum Regem, ad scapulas capiti gestantem; facies eius reterisum acta, ita contorta perman-

*Revertitur
in Gallias.*

*Multa cœ-
nobita cœno-
bia & xe-
nodochia.*

*Uiso diui-
na in eius
Irrisorem.*

*Sanctarum
reliquiarum
venit, id.*

Sacrarum reliquiarum fuit observantissimus; adeo ut immenso labore & magnis impendiis, sacrosanctam Domini leui coronam spinicam, magnam S. Cruci portionem, ferrumque lanceæ quæ Christi la-

us consorsum fuit, à
impetraverit, eaque
um rel quæ, in Regi
extrañs, reposuerit.
singularem prudentiam
totius ut omnes regi
suodatum esse soe
hociter reterentur. A
formidabar non magn
no p ceter, bis hebato
no residens, quæcis con
tafalsque cum iustitia
celenter expeditabat.

Tandem post multo-
bus se in omni virtute e
um fama, de vastatione
a, iustar Mathab æ, cu
thauz & sanctorum, se
ribus suis comitibus,
leap navigationem, no
porum vel expensis vel
ceranum, quod magna
ceterum impedimenta, exp
felici aula Carthaginis
tero abest, suam in po
morbus, qui illo anno
Christianorum exercite
proceribus, è Regis filii
am Regem sanctissim
anorum iustam, sed
pol at. Quam multis
ind cis è vita m'grauer
scu ano antistiti perien
Eius obitu animis ve
ali, consil a de fega iniro
wis Siel z Rex; cum
harbarorum feroc am
quus tam acta eos ob

is confossum fuit, à Constantinopolitano Imperato-
re impetraverit, eaque omnia cum multis alijs Sancto-
rum reliquijs, in Regio sacello, Parisijs elegantissime
structo, reposituerit. In regni vero administratione
ingularem prudentiam & auctoritatem adhibuit;
horum ut omnes regni proceres sincere & ex animo
quod rarum esse solet) illum diligenter, & haud me-
uocriter reuerentur. Atque ut causis pauperum, quas
formidabat non magnæ illis curæ esse, quam opime
prospiceret, bis hebdomada singulis, publico in lo-
co residens, querelis eorum benignas præbebat aures:
ausa que cum iustitia, tum misericordia expendens,
celeriter expediebat.

Tandem post multorum annorum curricula, qui-
bus se in omni virtute exercuit sanctus Rex, certa ad
cum fama, de vastatione & periculis terræ sanctæ alla-
ta, instar Mathathæ, cum finis suis mala gentis Chri-
stianæ & sanctorum, ferre non sustinens, alteram cum
tribus filijs comitibus, Philippo, Ioanne, & Petro, su-
cepit navigationem; nec quicquam superiorum tem-
porum vel expensis vel laboribus fractus, regnum Tu-
cranum, quod magna id in Syriam nauigantibus ob-
erret impedimenta, expugnandum, censuit. Iamque
elici ausa Carthaginis portum, qui haud procul à Tu-
cro abest, suam in potestatem redegerat, cum ecce
maioribus, qui illo anno ijs in locis mire grassabatur,
Christianorum exercitum inuadit, & cum alijs regni
proceribus, è Regis filijs Ioannem tollit; ac tandem et-
iam Regem sanctissimum, vitæ munere, magno Chri-
stianorum luctu, sed maiori Saracenorum gaudio, Tu-
cranopolat. Quam multis magnisque eximie sanctitatis
indicijs è vita migrauerit, gener eius Nauarra rex, Tu-
culano antistiti perscriptit.

Eius obitu animis vehementer consternati Christia-
ni, consilium de sege inire videbantur, nisi subito Caro-
lus Siciliæ Rex, cum instructo milite superueniens,
Saracenorum ferociam repressisset. Qui in bellis stre-
nuus tam aucta eos obsidione preffit, ut pacem ab eo

Non pete-

1. Machab.

*Alteram
expeditio-
nem susci-
pit in Syriâ.*

*Moritur
Rex san-
ctus cum
multi alijs*

Canonizatus à Bonifacio eius nomine 8. Pont. Maxim.

petere, omnes in eo regno captiuos Christianos liberos dimittere, liberam prædicandi Euangelii facultatem concedere, atque annum tributum 40. millium aureorum persolvere coacti fuerint. Obiit vero Rex pietissimus, cum in vitam post obitum multis clauis miraculis, 25. Augusti; quem Bonifacius Pontifex, eius nominis octauus, Sanctorum catalogo dignissimum censuit.

C Baron. 2. Tomo Annal.

MARTYRIVM S. ALEXANDRI, MILITIS è legione Thebæorum: Ex eo quòd extat per Adonem Archiepiscopum Viennensem. Coronatus est circa Ann. Christi 297. Sedente Marcellino Papa.

16 Augus.

A pud urbem Italiæ, quæ Bergomum dicitur, Alexander, sub Maximiano Cæsare, præclara militum stipendia faciebat. Qui cum esset è Thebæorum legione vnus, Christum anis initiatus sacris, palam Christi nomen professus est, aliosque summo conatu tantæ gratiæ participare facere laborauit. Quæ ut à quindecim annis à perceptis factis de ead Maximiani aures perueniunt, illico eum accersiri, strataque mensa, deus sacrificare iussit. Sanctus vero Alexander tantum impietatis facinus execratus, sublati ad cæsum cum infra pietate oculis, Vtinam, inquit, tantam mihi Deus gratiam conferre dignaretur, ut pulsus errorum tuorum tenebris, verissima Christi cognitione te illustrare possem. Sed tu mente in omni scelere obdurata, ad veritatis agnitionem venire recusas; Me vero Christi gratia à tenebris ad admirabile lumen vocatum, rursus pristinae impietatis, perfidiæque tenebris inuoluere cogitas. Sed parce, queso, diabolicis consiliis, parce fraudibus istis, & scelern tuorum abominationes tandem aliquando cognosce & plange. Tunc Maximianus, tanta eius fiducia commotus, iussit assistantibus, ut vel inul-

Præclara vox Alexandri.

XXVII
appellatis de contra
apposito sacrificio ob
At u'c beatus rus
armatus, calce mensam
positus euerit. Vnde in
stanti sui mil' t, vi eua
imperat' t Atm' i es str
us, non modo fuit e no
quan Max' mianoto
accitæ nec voc' pareen
Gaud. p'naq. se tep' et
aun'itixque in terran
uice mar'y: palmam p
pauis post d'ebus, in
nomin'e, in suo prædolo
fo mœnibus sepe ran.

VITA S. CAESARIS
tensis: Ex eaque est p
conscripta. Floruit a
508. Symmac
Imperator.
hæc

Beatissimus Cæsari
aptus prolap a
aus, sep em admodu
tatis opatione si reg
fla i o u s erat, vi non
ne ar ad manus hab
ret, ad donum semini
m abundi, vbi veste
ter euntibus sub ab at
indies eg eg a in q
p'is in parcu bus, fat
S. uel'io e teg o il
nam dicit p'nam adin

o applicitis è contra armatis qui terrorem inferrent, de
proposito sacrificio obstituerent.

At ille beatissimus, fide contra Regis iniquitatem *Mensami-*
armatus, calce mensam percutiens, cum omnibus ap- *dol:latra-*
positis evertit. Vnde iracundia repletus Maximianus, *rum calce*
stanci sibi maliti, viruaginato gladio sanctum fenter, *percutiens*
imperauit. At mihi stricto ensere penè stupore oppre- *euerit.*
sus, non modo ferire non valuit, sed increpante ne quic-
quam Maximiano totus intremuit. Tunc Imperator *S: ut edum*
decire nec vocare parens, a us cum plebedum tradidit. *miraculū.*
Gaud. o itaque repetas martyr, aqua faciem ac manus
luis, hisque in terram genibus extenta a facite cer-
nice martyri palmam percepit. Cuius sacrum corpus,
laues post debus, insigni castitate matrona, G. aut
homine, in suo praetorio, non longe ab urbis Bergomi-
na mœnibus sepe iuit.

VITA S. CAESARII, EPISCOPI. ARELA- *C. Baroni.*
tensis: Ex ea quae est per Cyprianum eius discipulum *Annal.*
conscripita. Floruit autem anno Domini natalis *Tom. 6.*
508. Symmachi Pape 10. Anastasii
Imperator. 18. Theodorici Ita-
liae Regis 16. &c.

Barissimus Caesarius, Arelatensis Antistes, illustri *27. Augus.*
nprimis prosapia è territorio Cabilonensi oriun- *Patria eius*
tus replem admodum annorum puer, haur vulgari vir-
tutis opatione florere coepit. Nam pauperum adeo
studiosus erat, ut non raro cum nihil quod iis largi-
re, ut ad manus haberet, proprijs se vestibus nuda-
ret, ac domum seminudus rediret. Cumque parentes *Cesarinus*
manabund, ubi vestes reliquisset, inquirerent à prae- *puer, dat*
teruentibus sibi abratas fuisse responderebat. Porro vi- *vestes suas*
ndas regem a impio eius pectore virtus efferebat ita *pauperibus*
insejs parentibus, familiaque, magna vi precum, à
Syluestro cetero eius temporis Episcopo, in fa-
ctam diuic plenam admissus est; Vbi tribus admodum
annis

Fit mona- annis in diuino seruicio præclare exactis, maiori regni
chum in Li- cælestis amore, Lucinense monasterium tyro expo-
riensi mo- nasterio.

nafterio.

Præerat tunc illi cenobio Porchatius Abbas; qui
benigne cum in d. i. e. p. in regularis iuris insti-
tutionis augmentis vehementer gaudens est. Hinc Pau-
lo post ex omni præpositus fu. Verum cum atten-
dere & studio indigentibus fratribus, quamquam in hi-
peratibus, necessaria largiretur, ceteris autem tam et
propter illi accipere, non hilare, maleuoli, quibus inu-
erat. Cuius discretio & moderatio, Abbatem ad-
cant nec inopportuni supplicare desistunt, donec Cæsa-
riam à Gelarij sanctione remoueat. Tum ille ea em-
liberatus usque adeo esse optata legendi, orandi, vi-
gilandi, aliorumque spiritualium exercitiorum assidui-
tate maceravit, ut immodica assiduitate plane fra-
tus, Arctatem se, valetudinis curandæ causâ, conferre

Immodica
abstinentia
pene se con-
ficit.

compatus sit. Erat tunc in v. b. firmus & Grego-
riæ, cum generis dignitate, tum vero pietatis operibus
admodum illustres, qui Cæsarium beneuole excep-
erant, & summa vigilantia, breui pristina valetudini restitu-
tum, Pomenio quidam, artis Rhetoricæ laudibus valde
præstanti, humanæ scientiæ disciplinis excolendum
tradiderunt, ut monasterii eius simplicitas, humanarum
artium studijs egregie excolta, & ipsi ornamento & cæ-
teris v. l. erat effect. Sed quem diuina gratia sibi per se
instituentum seruauerat, humanæ eruditionis signifi-
ta non recepit. Cum enim codicem, quem ei magister
legendum obtulerat, casu vigiliis declassatus sub capu-
la repositus, mox somno correptus, diuinitus terribilis
visio C. Cæsarium percussit: Nam & scapulam & brachium,
quo codici innitabatur, vidit diacone colligante, arro-
d. Itaque ipso visu territus, è somno exiit, seq. suam-
que demeritiam castigat, quod lumen cælestis sapien-
tiæ, stultæ huius mundi doctrinæ voluerit copulare.

Bonius E-
piscopus A-

Inde paucis admodum interiectis diebus, homines
illi, quos diximus, illustres, cum ad Bonium curatis
epi co-

scopum ad Iuxerun-
peradilem & omni la-
nam ad opauit; mox
patrem d. g. i. t. u. s.
aurem in suburban-
ilico Bonio eo Cæ-
monasterium illud re-
monasterii disciplinam
discipulus inu-
eris est; quam etiam
quæritur, quænam q-
arum ut ea in insti-
re fundus fuit. Boni-
ne eximia, petijrà C-
bus prudenter &
bi post mortem succe-
bus d. u. na prouider-
de succellere, beati-
um.
Tum Cæsar populi
tem experire, temp-
um honore tanto vi-
ear. patr. s. v. p. uene-
lira quædam ibidem
plendor latere non pa-
epitaphio ad honori-
Itaque Episcopus Cæ-
omni cura & o. i. u. u.
que Ecclesia mira stro-
tar, totum se verbo
tionibus, tanto an-
prof. & i. e. gaudio, v-
etiam homines, qua-
seruere casti gaudi-
optimo & penitissim-
committerent. Adue-
teros, aliosque diuini
curancos, summa qu-

Et, maiori reperiuntur; qui Caesarium ipso vultu sane *relatensis,*
 rium tyo experientabilem & omni laude dignissimum, suam in ta- *Caesarium*
 miam a topocaus, morque sacris opm bus n t arum, *presbyterii*
 rursus Abbas; qui partem d g utatis suæ & muneris assumpsit. Defuit *ordinat.*
 iors inst tunc, autem in suburbana e uratis insula Abbate, ab
 sis est Hinc Pauli monasterium illad rectore destitutum, ipse Abbas
 erum cum atten onastica disciplina informaret. Libens ille, magno *Fit Abbas,*
 quam uam n hie cum gaudio eam vitæ rationem ex professo am- *Caesarium.*
 s autem tunc exus est; quam etiam intra urbem quotid anis sem-
 oia, abbas ad iustu dijs, quantum quidam licebat, semper coluit.
 o, Abbatem ad reterum vt ea in insula vltra triennium Abbatis mu-
 nt, donec Ceteri functus fuit. Eonius aut stes; visa viri sanctitate
 Tam ille ea cu he ex mia, petijt à Clero ciuibasque, vt Caesarium
 gendi, otandi, vladibus prudentiæ & man uerudinis ornatissimum,
 reorum assidui bi post mortem successorem eligant. Itaque his om-
 ar one plane fia bus diuina prouidentia fideliter, constitutis, secu-
 x causis, conserre de successore, beatus Eonius migravit ad Domi-
 minus & Grego-
 p etatis operibus Tum Clerus populu que certatim Caesarium anti-
 enuole exoptu; item exoptere, tempia aomoque adornare, vt cum
 ra etudini restitu um honore tanto viro d gno exc perent. Quæ ad
 ta laudibus valde eati patris vt peruenire notitiam, festinus ad sepul-
 nis excolendum bra quædam ibidem latitans abijs. Sed quem gratia *Fit Episco-*
 itas, humanarum plen dor latere non patiebatur; viuis non mortuus, q *pis Arela-*
 otamento & ex epulchro ad honoris fastigium inuitus sublatu fuit. *tensis.*
 gratia sibi perse itaque Episcopatus sarcinam suscipere coactus, in ox
 nationis figur omni cura & sollicitudine terrestri, ad Diaconos aliof-
 quem et mag flet ac Ecclesiæ ministros, reiecta, ipse, Apostolorum in-
 alatus sub capu tar, totum se verbo Dei lectoni ac sacris addixit con-
 diuina, rusticibil ionibus, tanto animarum cum fructu, & auditorum
 m & brach omi profect ac gaudio, vt non boni tantum, sed improbi
 colligantes, arro etiam homines, quanquam verborum eius flagellis
 lit, seq; suam eacere castigati, libenter suas ei conscientias, tanquam
 cæcæ sapis apen optimo & peritissimo animarum medico, curandas
 uent copulare committerent. Aduerantes ad se Episcopos, presty
 debus, homines teros, aliosque diuini Ordinis ministros, ciues etiam &
 Eonum e uatus extrancos, summa quadam beneuolentiæ significatio-
 epi co ne ex-

Astor. 6.

*Prudentia
 & mode-
 ratio eius
 in exhor-
 tando.*

ne excipiebat & post datam acceptamque salutationē
prudenter scire de rebus communibus vel eorum pri-
uatis primū verba faciebat; inde mira dexteritate arre-
ptis armis spiritibus, de vmbribus & vanitate præsentibus
differebat & peccatores quos em, quanquam in scel-
eribus valde obduratos, ita emollicebat, vt nō raro profu-
si lacrimis animi vltimes deiecerentur, probos ve-
ro piosque homines incedere cælestis virtutis fovebat
recteabatque, vt ardentibus animis ad ardua quæque
pro Christi gloria tentanda, se promptos paratosque, o-
stenderent.

Porro pauperibus & calamitosiis hominibus quan-
ta benignitate conuenerat, explicatu est difficile. Nam
& ædes illis amplissimas, sumptuoseque regia munificen-
tia dignas assignauit. Domi retinens, frequenter acci-
to in itinere dicere solebat; vide num qui pauperes præ-
fatis sint, ne trepida & vercunda, pro nostra fortassis
quiete, paupertas expellat, in iura afflictorum. Frequen-
ter etiā illud in ore habebat, Reuera nostris cumulan-
dis profectibus pauperes in hoc seculo donati sunt; ve-
litis, Christo fideiussore, commendemus in tenuis, quæ
postea nobis restituamur in cælis.

Sed ne tanta viri in summa tranquillitate perfe-
ctio, vel nimia securitate, vt fieri solet, vel satanae mali-
gnitate solueretur, permisi Dominus, vt Licomannus (qui
beato viro à secerens erat) exercendæ nominum virtutis
ergo, ei tanquam alter Judas insidias sterneret. Is igitur
apud Alaticum Regem, Cæsarium per summum sceus
proditionis insimulare non est veritus. Ea tam fæda
sceleris nota Rex vehementer offensus, cum confecti
barbara quadam ferocitate apud Burgalenses exu-
lare coegit. Sed ne Christi gratia, quæ eius in pectore
summum sibi locum vendiderat, obscuritate aliqua
inuoluere-ur, accidit vt nocte quadam ea ciuitas vo-
racibus flammis vastaretur. Cumque tunc periculi
magnitudine percussus, pauidique, ad Cæsariū conflu-
rent, is dolore pariter & pietate commotus, furen-
tibus

*Nota quid
nobis con-
ferant pau-
peres.*

*Proditionis
accusatur
apud Regē.
Suis preci-
bus incen-
dium com-
pescit.*

bus flammis obuiam
cebus, dñm in rui-
s mtrau & ita po-
adm ratione est
pontifex, sed nitar
status comperta bou-
u au i, & ei. que h
nem vero dñm fac
nota Populus piaz
od totum nefarian
ete Antistes ben g
e sua fo citus a vir
en useu. erat ob re
sent se prius tam. fi
us, ne pello confest m
quem i lenon mo. a
ban amz tempore mo
Eo veto periculo
mum ad Ecclesiam
d con. Sed hac re
tonatus hand pati re
frane & Burgundi
rent, & A ar co Reg
nec nisi duperemp
quam Clericus ei
tatem tormidans, un
ad ne situm caltra tr
gai m i oppid. m er
ditione, iueas fac
sternat, ant sit ter
& cognatum suu
Na us nie fidei, ne
piaz confest & re
obscians Episcopus
carceres rapturi &
gen us con remnatu
quæ in flauio ageba

us flammis obuiam processit, humique prostratus
 rebus, dictu mirum, igneos globos extinxit. Ea
 miracula & stuporis pena, tanta eum apud ci-
 uis admiratione caute, ut ea idcirco non modo
 pontifex, sed noster Apostolus habetur. Hinc Rex
 furus comperta beat. viri innocens illico sententiam
 e aut, & oratione hominem habere exilio reuocant. de la-
 tem vero d.ñum factum lapidibus obrui iussit. Nec
 ora Populus præpulsore ad lapides concurrens,
 o totum nefarium de medio tollere festinabat; cum
 ecce Antistes benignissimus, magis de inimici quam

Proditor

suos sollicitus, ait, se meum in furem & populi ag-
 gressorem, erat obsecratque, ut mortis reum sibi do-
 cent. Populus tam insigni pontificis charitate permo-

sum ser-

uat à mor-

te.

is, repressio confestim furore, Licu manum tradidit;
 nem ille non modo à corporis, sed quod præclarus est
 animæ tempore interturbauit.

Et vero periculo Christi gratia repulso, illico ani-
 mum ad Ecclesiam virginum choris exornandam
 dedit. Sed hac in re rursus hostis antiquus, pro eius
 onatus haud parum retardauit. Nam cum eo tempore
 ranci & Burgundiones, urbem obsidione preme-
 rent, & Alarico Regem Clodouco Rege fortissimo
 in confectum peremptio, infesta signa audacius inferrent,
 quidam Clericus ciuis & cognatus Cæsarii captiui-
 tatem formidans, uenili temeritate permotus, noctu
 ad hostium castra transiit. Quo comperto, Gothi
 qui intra oppidem erant facto concursu, mora que se-
 ditione, Iudais facili se eis agglomerantibus, vociferan-
 tar, aut sit temeris prodenda causa conciuem
 & cognatum suum ad hostes noctu ablegasse.
 Nullus hic fidei, nullus probationi, nullus denique
 puræ conscientie relinquitur locus. Itaque nequicquam
 obtestans Episcopus, ex Ecclesiæ domo ad vincula &
 carceres rapitur: Rhodanumque in fluvium mer-
 genus condemnatur. Sed perpetuis hostium excubiis
 quæ in flauio agebantur, prohibuit, in Regis palatium
 clam

*S Cæsarius
 traditur in
 custodia.*

* *apianus.*

clam eum reducerunt. Interea Iudeis & * hæreticis de morte Episcopi inaniter exultantibus, nocte quadam unus ex illis, de vitæ suæ bonorumque salute mite sollicitus, pro muris circubias agens, ligatam saxo epistolam; in hostium castra vibravit; in qua nomen suum religionemque exprimens, hortabatur; ut eo loco noctu calas admonerent, ea conditione urbem ingressuri, ut Iudeis omnibus, vitam bonorumque omnium conservatorem concederent. Mane vero, digressis nonnihil à muro hostibus, quidam è propugnaculo visâ epistola egrediuntur; eamque secum intra urbem illatam, cunctis in foro publicitus ostendunt. Mox autem et epistola producit, convulsque proditoris pulchritudo: & sæva Iudeorum immanitas Deo & hominibus inuisa, quæ viro sancto per calumniam vinculi à iudicem, confunditur. Casarius vero tanquam alter Daniel, è lacu leonum, summa cum gloria educitur: pristinumque in gradum dignitatis restituitur. Porro restitutus, ilico abditos Ecclesiæ thesauros, ad captivorum redemptionem protulit: & cuncta quæ B. Eonius in usus Ecclesiæ longo tempore corraserat, ipse v. r. quæ manâ in captivos & pauperes liberaliter erogavit. Ijs vero distractis, vitæ Dei totus charitate servens, calices etiam & patenas, aliæque aureæ & argenteæ ecclesiæ ornamenta protulit, ac cancelorum insuper columnas excidit, ut Christi famulos gravi hæreticorum servitute oppressos in libertatem vindicaret. Onau e igitur defenditque, non deformavit ecclesiam, dum terrena Christi bona alacriter distrahit: quo animas, precioso illius sanguine redemptas, in libertatem accersat.

*Ecclesiâ-
pibus, &
saris va-
sis, aliisq;
ornamentis
captivos re-
dimis.*

* *Clodovei
filio.*

Nec dubitandum, illius potissimum virtuti, meriti-
que tribuendum esse, quod Arc'ateasis civitas hostium
prædæ non patuerit. Nam, soluta obsidione, à Visigot-
his in Ostrogothorum ditionem pervenit: hodieque
in Christi nomine clarissimo Regi * Ch. Leoberto pa-
ter. Ig'itur rebus utique composuit, Cæsarius ad fra-
tra cælestis disciplinæ domicilia & cœnobîa animum
conver-

nuerit, atque inter-
erum, quod oronem
is instauravit: evoca-
trabili forore sua Ca-
in dabus aut trior
lox vero multæ virg-
verunt, quæ dulcissi-
cularibus libenter
anus amplexatæ in-
lamque sagittis pro-
etatis ornamenta in-
nt cum ecce Satan in-
nio viro sanctissim-
ege in calumniam ite-
salam dictas, sub ca-
palatium ad Theod-
epidæ salutat. Cerve-
ndantem, sed aspectu
ne alligat, cumq;
euventer resalutat. M-
vior, de Gothis na-
dica egresso l'ontia
is Deus, qui tanta
antâ computat. int-
entus enim ille ter-
ad primū ad illa
d. que in eo Angeli
solam; protulitque
no finire aliquid
opitium ingresso.
anias librarum disci-
um trecentos; roga-
memoria suis perpet-
at vir sanctus, immen-
ne accepto, tertio
endi, & ingentem ca-
i carant. Trecento-
an pan benignitatem

conuertit, atque inter alia præcipuum illud monasterium, quod forori suæ condere coeperat, instar prius instaurauit; euocataq; è Massiliensi cænobia virginum. *Condit Cænobium Virginum.*

trabili sorore sua Cesaria, in præparata domicilia, in duabus aut tribus sodalibus eam introduxit. Iuxta vero multæ virginum cateruæ ad illam confluxerunt; quæ dulcissimis parentibus & amplissimis cultaribus libenter relictis, Christi iugum multò animi amplexatæ sunt.

Iamque fugatis procellis & tempestatibus, cuncta statibus ornata mirabiliter reflorescere incipiunt. Cum ecce Satan inuidiæ facibus inflammatus, inuadit viro sanctissimo apud Theodoricum Italia regem calumniam struit. Itaque Rauennam vsque, usam dicturus, sub custodia pertrahitur. Venit ergo palatium ad Theodoricum Regem, eumque impetripidè salutatur. Cernens enī Rex nihil non modò foridantem, sed aspectu valde venerabilem, reuerentem ei assurgit, eumque depositis capitis ornamentis ementer resalutat. Deinde placide ex eo de itinere ore, de Gotthis suis & Arelatenisbus sciscitatur. Postea egresso l'ontice, Rex ad suos ait; Non parcat illis Deus, qui tantæ sanctitatis & innocentie viri, iustrià compulerunt tam prolixum iter facere. Quantum enim ille sit, vel hoc solum argumentum est, quod primum ad illius ingressum totus cōremus, dique in eo Angelicum vultum; via virum Apollolicum; prorsusque nefas puto de tam venerabili viro sinistrè aliquid suspicari. Deinde beato viro in hospitium ingresso, misit argentam sexaginta plus minus librarum discum, solidosque cum eo admodum trecentos; rogans vt vasculum illud pro ipsius memoria suis perpetuò vñbus eferuare dignaretur. At vir sanctus, munere summum gratiarum actione accepto, tertio inde di discum iusto pretio vendidit, & ingentem captiuorum numerum eo redimi curauit. Trecentos verò solidos, dubium non est, quin pari benignitate pauperibus distribuerit; nam

*Apud Italia Regē Theodoricum ini-
quē accusatur.*

*Theodoricū
Regis erga
eum reuerē-
tia.*

*Multos ca-
ptiuos redi-
mit.*

ingens adeo pauperum multitudo ad hospitium eius indices confluebat, ut praemiserorum suas ei caligine putarent. Agnoscere autem non potuerunt, quia non erat in eis, qui eos agnoscerent. Agnoscere autem non potuerunt, quia non erat in eis, qui eos agnoscerent.

Postquam autem rem ab eo gestam compertum, perinde ut Theodoricus Rex, tanta cum laude & admiratione, cuius vii voluit. Hic profectus est, ut in eius palatio seruientes senatorum in Italiam exirent, ac proceres, certatim beato viro offerrent munera, cum ostendit deus eius manibus dispensanda; magno Dei beneficio affectos existimantes, quod talem antistitem committerent inter alia omnia, ut spicere digni fuissent. Et quia nihil fama velocius est, cum in eiusmodi sanctissimo opere frequens esset vir Dei, Romae celebris eius extitit opinio; tantumque eius visendi desiderio arserunt omnes, Pontificem tempore suo non Clerus, Senatus, proceres & populus, ut prius eum viderent, ut actumque animo complecterentur, quam oculis conspexissent.

Erat tunc Rauennae vidua quaedam, cuius filius sub anno tribus hinc erat, toto corpore morbo, iacebat exanimis. Ea cum videret, cum illum vitae suae haberet solatium, (alebatur namque, ut eam, ut te, que eius stipendijs, quae sub vrbis praefecto faciebantur, summa, illico ad virum Dei properauit, ac lachrymis infusus, & gradibus, quibus sancti Episcopi amplectitur genua, exclamatur, quod angelus, explicare vellet. Credo equidem diuina benignitate te huc adductum, quia quam lucem, is sancte pater, ut filium reddas matri. Recusat pauper vir pius, sed tamen solita protinus miseratione permotus, occulte ad mulieris accedit tugurium: ibidemque suis more suo ad Deum precibus statim versatus, fit diuinam virtutis suae vocationi adesse abscessit. Idem mox, ut terim adolescens, ex horae vnius spatio elapso, a mortis tenebris ad lucem reuocatur, moxque explicatis oculorum orbibus, natum ita compellat: Curre mater, circa Alpes, vna cum mea ad seruum Dei, cuius orationibus & tibi & vitae suae vir sanctus agere reddidit; eique gratias, ut par est, age, quod meritis sancti & moribus, magis virtutibus eius, Deus effectum largitus est. Hoc tamen iustitiae, quam cum miraculum, non modo imitare illam, sed prouinciari, quod esset, quod meum omnem, fidelium & tota relatione, peruagatum esset, quod meum.

Excitat mortuum S. Casarius. Post hac vir Divinus Romam veniens, tantumque Senatorum omnium gaudio, illa responsio.

Venit Romam B. Symmachi Pontificis, ac Senatorum omnium gaudio, illa responsio.

Venit Romam B. Symmachi Pontificis, ac Senatorum omnium gaudio, illa responsio.

ad Symm.
chum Papā.

Mignū stu-
dium ergā
captiuos re-
dimendos.

1
,
s
t
-

Proverb. 5
- 17.

Eucherius
Lugdunensis
Episcopus:
eius Vita
habetur 16.
Novembris.

omnibus fuisse contractam. B. Caesarius dicit Eucherius; Descende, & conſigna eam. Illo quaſi tremidante & excuſante ſeſe, Caſarius inſtat & urget. Tãde Eucherius descendens, conſignat, atq; Ecce quod iuſſiſti, feci. Dicit ei Caſarius, extenſa manu apprehende manum illius, & erige eam. Ille reſpondit: Quicquid aliud iuſſeris, non recuſabit Eucherius tuus: iſtud ut faciam, adduci non potero. Tuum hoc, cui præſtitit Deus gratiam & animas & corpora languentium curandi. Caſarius ait; Tu in terrore quod dico facito. Illo planè renitente, & multo cum modeſtia & lachrymis ſeſe excuſante, Caſarius dicit; Tunè obedientiæ cauſa in ignem ingreſſus es, qui nec miſericordia adduci potes, ut facias aliquid aliud? Mitte in nomine Domini manum tuam, & erige eam. Tum ille obediens, porrecta manu ſceminam ſubleuat, & integræ mox ſanitatis reſtitutam, ad hoſpitiolum dimittit.

Aliud miraculum.

Multa quidem alia admiranda virtutis edidit miracula, quæ nos brevitatis gratia omittere cogimur. Vnum hoc quod ſibi frequens admodum ore erat, quodque clariffimis ſanè exemplis exprimebat, ad imitationem addiſſe ſufficiat: ut inimicos (nempe) vera & ſyncera dilectione proſequeremur. Biennio antequàm è vita excedere mercedem, coronamque iuſtitia in cælis repositam cæleſti viſione cognoscere meruit; quæ eius animus tanto Chriſtum videndi deſiderio inflammatus eſt, ut rerum terrenarum planè peractum ad corporis diſſolutionem vehementer aspiraret.

Obitus eius feliciffimus.

ſicque tandem lætus, è corporis ergaſtulo in cælum immigrauit.

TA S. NARNI, PRIMI BER-
ensis Episcopi; Ex ea quæ est P. R. D. Antonium
enalem, Canonicum Bergomensem. futo
concessit Anno Christi Domini 75. cum
sedisset Annis circiter
triginta.

*C. Baron. In
Not. Marty.
Roma.*

Barnabæ Apostolo Christianæ religionis origi-
nem quæ Mediolanenses, quæ Bergomates & Bri-
gi se debere profitentur, & fecerunt dominum
prius, sui filii initium ad eum referunt auctore.
cum Barnabas Antiochenes & Cyprios partim
dem conuertisse, partim credentes firmasset,
dem in Italiam venit; & cum fidei fundamenta
olani iecisset, Bergomum se recepit: cuius mo-
& exhortationibus plurimi Bergomates se ad
n contulerunt. Barnabam anno a Christi Natali
XLV. Bergomi constituisse quidam auctores sunt.
quis epistolam, quam S. Paulus ad Galat. scri-
paulo accuratius perspexerit, fieri non posse com-
et, ut in Italiam Barnabas id temporis accesserit.
im cum Paulo Apostolatus societate iunctus, mul-
tius regiones transmarinas predicando & docē-
eragravit, gentibusque illis Evangelium disse-
lavit; demum cum a Christi morte anni ferme
ab Apostoli conversione XLV. intercessissent,
osolymam a Paulo, qui iterum eo proficisce-
r, adductus est; ad eam diem Barnabam in Ita-
venisse, nusquam, quod cognoverimus, me-
re proditum est: quin cum à Paulo digressus est,
rum statim eum petisse in actis Apostolorum
itur; itaque relinquitur, ut non prius, quam an-
Christi natali die XLVII. ex illis oris solui-
in Italiam traiecisse concludatur.

27. Augusti

*Barnabas
Mediolanen-
sum, Bergo-
malem &
Brixianorū
Apostolus.*

*Barnabæ
quandò in
Italiam ve-
nerit.*

erat Narnus Bergomas, gravitate, officio, & mo-
ta spectatissimus; ab eius nominis vico, qui pro
Serium amnem situs vetustate extinctus est, &

*S. Narni
Patria.*

*Constituitur
à S. Barnaba
Bergomati
Episcopus.*

*Onus Episco-
pale diutis-
simè recusat
S. Narnus.*

ortum & nomen habuisse fertur. Is cum esset per Summam hanc di-
acri ingenio, studio flagranti, & doctrina singulari uisionem Barnabas
S. Barnabæ prædicatione commotus, peruestigat in Ecclesiæ procura-
dæ pietatis Christianæ veritati se dedit; cum quibus administrationib;
multa à S. Barnaba percepisset, multa, quantum tem-
pus patiebatur, quæsuisset, tantum profecit, ut non-
solum reliquis omnibus Bergomatibus in rerum-
diuinarum scientia cum Barnabas anteferreret, sed et-
iam pastorem procuratorem Bergomatis gregem se amaret, trina illi
quem nuper fidei Christianæ rudimentis inlustratum, quæque sibi charum
erat, commitendum censeret. Narnus iam legem vocatus regendam a
roris legi spiritus aduersantem reprimere, & animam tanquam eum errantem
à terra longissimè elatus cælum spectare assueneret, geitas sibi imitan-
diuinæq; cum diuinis sic conferre cæperat, ut signis additam rerum
rum & veritatis cõuenientiâ optime teneret, in hisq; perfectæ De-
relictis ad hanc se applicaret: tunc veritate literæ resedienter ceterarum si-
cta, spiritus nouitati inferuieret. Hæc etsi ita essent, his obedientia, obtem-
men ipse non satis se mentem purgasse sibi persuade-
bat, & non modò in arcanos & inestimabiles Dæi sacrosancti genus a-
thesauros non penetrasse sibi videbatur: sed diuinitatis, & proprietate quo-
res primorib; tantum labris attigisset; idcircoq; latius vero propria volu-
egere arbitrabatur. His reb; adductus, hoc onus diuinitatis quem: diuinitatis
tissimè recusauit. Ad hanc sententiam cum reliquis contrariis &
causis hæc quoq; ratio eum deduxit, quòd sine multo-
tractatione omnium rerum diuinarum atq; humanarum, quo vehemen-
rum, sine summa prudentia & pietate Antistite perhorresceret, an-
non satis rectè in hac negotij ratione versari possideret: cum tandem
existimabat; longe nem perspiciebat, quæ molestissima esset, instanti
deploranda, quæ tempestates subeunda, quæ tyrannice Suscepit munere
rum dominatione. perferenda essent; ijs enim reli-
gionis dignitatem posteriorem suis cupiditatibus uram, cogitationem
domesticis commodis semper fore diuinam, multitudinè à super-
Quodq; eorum ratio, quæ Ecclesiam a ministran-
nona veritate solum, sed et à summa intereitur, omni-
suspiciones vitandas intelligebat: præsertim cum
obire facibus sapè falsa crimina conspicerentur, & con-
& pia consilia in contrariam partem repererentur. Tunc angelij præceptis
tantisq; difficultatibus nequaquam se parem esse Christianam religionem
gitabat.

San

S. Barnabas
difficultatū
obiectiones
egregiè di-
luit.

Simile.

Narnius tandem S. Barnabæ assentitur.

Narnus quā-
tus in Epi-
scopatu.

doctores inhumana crudelitate raperentur. Vehementer amor multitudinis erga suos gubernatores commouetur fama & opinione charitatis & morum sanctitatis: præsertim, si iustitia & prudentia ceteros anteire existimantur. ijs virtutibus Narnus illustris, reliquarumq; rerum contemptu insignis, apud pios homines solus sapere & intelligere, & de sempiterna gloria optimè sentire & loqui, vniq; Bergomatum saluti studere videbatur. quare sic plurimorum animos ad se conuertit, vt eorum iudicijs & omni amoris significatione floreret.

Apertissima sunt arma Præsidum Ecclesiasticorum, artes, exercitationesque Euangelici sermonis. Hic enim testis est summæ Dei in nos charitatis, lucis veritatis, vita disciplinæ, magister vitæ, nuncius futuræ felicitatis. Huius diuinis sententijs Narnus instructus, diuinæ beneficentiæ magnitudinem illustrare; Bergomates ad veram pietatem erudire; elatos reprimere; torpentes excitare; ad spem cælestis gloriæ cohortari; a vitæ prauitate detertere: disparibus tandem hominum morbis dissimili medicamentorum genere consulere.

Hoc paterno Narni studio crescebat in dies singulos, mirum in modum fidelium numerus; quique Barnabæ ductu in Ecclesiam asciti erant, magnopere gaudebant. verùm quò maiorem auctoritatem Narnus sibi comparabat, eò magis apud eos, qui à fide abhorrebant, quique multitudinis studium contraconcitare nitebantur, offendeat. quorum insidijs cum apertis, tum clandestinis, Narnus non solum animosè & constanter, sed consideratè & prudenter occurrebat. itaque & si interdum cœtus publicos celebrabat, sæpius tamen nocturnos conuentus, seductosque ab inimicorum conscientia agebat, locaque abdita & remota sequebatur. eam ob causam, quædam loca humi depressa existere, quò frequentes conuenerent, secretiusq; de rebus ad fidem pertinentibus agerent, tum primum quoque sacellum in

Ab infidelibus persecutionem patitur.

Sacellum construit.

montis

aperitur. Veneruntis vertice, in quo vrbs sita est, non longè ab eo loco, vbi S. Alexandri aedes CCXXXIII. annorū interuallo post constructa est, Narnus aedificandū curauit. id erat ab idololatrarum perturbationibus remotius. posteri S. Petri nomine Deo consecrāunt. ibi Bergomates à Deo precibus opem exposcebāt; ibi Narnus missæ sacrum faciebat; ibi crebra inter se colloquia fideles habebant: ibi Narnus concionando ad sempiternam patriam iter monstrabat.

Hoc ardore charitatis Narnus sic Bergomatum animos ad pietatis studia incendit, vt eius disciplina ad multas ætates permanserit: & ijs temporibus, quæ subsecuta sunt, plurimi diuinarum virtutum præsidio muniti fortiter & constanter mortem opterere, quàm fidem deferere maluerint. quare turbulentis illis persecutionum tempestatibus, alij horribilem in modum per urbem raptati, alij situ, ligue, & intolerabilis pædoris fœditate confecti, alij virgibus cæsi, aut fustibus contusi aut discerpti, alij aliorum suppliciorum inauditas crudelitate perpersi, æternæ gloriæ mercedem tulerunt. Narnus cum multos annos Bergomatem Ecclesiam sanctissimè reuissset, quāquā ætate iā ingrauescebat: tamē in precibus, ieiunijs, vigilijs, alijsq; pietatis officijs Deo seruiebat, speciemq; veri Pastoris, quam S. Paulus epistolis ad Timotheum & Titū scriptis amplexus est. vitæ sanctitate & doctrina exprimebat. Tantum vero abfuit, vt vlli se oneri subduceret, vt ad reliquos labores, peregrinationes quoque adderet. quamuis enim corporis vires affectæ essent: tantus tamen pietatis amor insitus erat, vt viros, locaq; iōg hqua, quæ sanctitate & religione nobilitata erant, inuiferet. non multo post Christi mortem Iacobus Maior A- postolus Herodis insu interfectus est. cuius corpus eius ipsius Iacobi discipuli surriperunt, & in nauem imposuerunt. indè cum semari commissent, in Hispaniam delati sunt. ibi corpus exposuerunt, & in Compostellæ collocarunt, magnificentissimum sta-

*Inibi fideles
vacant diui-
nis.*

*Quanta passi
tēpore per-
secutionis.*

*Martyrium
S. Iacobi
Maioris A-
postoli.*

*Cuius corpus
in Hispaniā
translatum.*

Cumulatus omni gratiarum genere, recenti exemplo, tibi documento esse debet, ut Bergomatis gregis custodiam suscipias. quò maior erit ouium numerus, quò magis retia pìe multitudìne piscium scindètur, eò vberiolem mercedem à Deo consequere. & fidei tempora hoc postulant, & Ecclesiæ maximè interest, hanc urbem talem pìfidem habere; qui, quod tu Brixie optimè prastitisti, & spicas à lolio purgare, vulpes à vineis, & lupos ab ouibus arcere possit; quare si pio huic meo studio obsecutum esse te sensero, & quissimò animo hanc decedam.

Hac audita oratione stupor Viatorem defixit. Brixienlès. n. deferere, quorum ingentem numerum summo labore & periculo à falsæ religionis cæcitate, abstractum vnicè diligebat, ei magnū ac difficile erat; tūc omnia onera sepe suscipere, Petri aut Pauli alicui⁹ esse putabat; qui omnia omnibus fiebant, ut omnes Deo adiungerent. adiuuabat hoc consiliū, quod Narnus quoq; ita Episcopatū gesserat, ut cuiq; succedenti nō facilis lauer futurus esset. rursus negare ei quem *Viator An-* summo vere vereretur, præsertim Dei verbis petenti, *tistes Brix-* & falsæ ouium in periculo versantiū quarenti, durū *ensis, ad in-* admodum videbatur. Hæc res cum Viatorē incertū, *stantiam S.* sollicitūq; haberet, tandem & auctoritate viri, & in- *Narni, susci-* ueterata pietatis & sapientiæ fama cōmotus se factu- *pit & curam* rit, quod Narnus rogasset, pollicetur; Narnumq; co- *Epi copatus* hortatur, ut hono sit animo: quippè qui tanquam ex *Bergomēsis.* lōga & turbulenta nauigatione in portū esset vēturus, laboriq; & periculi præmia percepturus. Interim geminis ingēs omniū circumstantiū exortus est; cū *Circanovissi-* Narnus ex æmū sē ūm redditurus, lacrymas mittite, *ma suos ad-* inquit, atq; hæc suprema mentibus vestris mādare: ut *hortatur S.* Viatori obtemperetis vos hortor, quē vos nullo modò *Narnus.* deserturi certo sitis; & omnes velut vnum corpus in eō consentiat: ille capitis vos mēbrorū vscē præfietis. quòd si in vñ cōsulatis, fides quotidie magis coalescit, nec aduers⁹ cōsentientes vili impi⁹ aut idololatriæ satis erit validus; dissensiones autē aduersantibus, & insidiantibus maximè opportuna sunt. Has

*Moritur Sa-
cer Anti-
stes.*

*Locus sepul-
tue eius,
miraculis
celebris.*

velut parentis voces cum audirent, manare omnibus
more ore lachrymæ. Paulò post Narnus ad cælum ere-
ctis oculis, cogitationeq; ad Deum intenta spiritum
reddidit, anno à Christo nato LXXV. si superiorum
scriptorum auctoritate standum sit, cum XXX. annos
Ecclesiæ Bergomati præfuisse dicemus. si subductam
temporum rationem sequi malimus, eum hoc tem-
poris spacium non explese credemus. hunc cum fi-
deles diu multumq; luxissent, in sacello, quod extru-
xerat, sepelierunt. cum aliorum miraculorum ma-
gnitudine, tum curationum gloria Deus eius sancti-
tatem testatissimam esse voluit in sepulcro, ubi erat
conditus aqua iugis manabat: quæ neque solito ma-
gis augetur, aut superflua deretur, neque hausa mi-
nueretur; hanc si qui grauioribus morbis affecti ebi-
bissent, statim recreabantur. Huius rei Cremonensis
mulier insigne documentum proximè dedit; quæ
oculis capta, cum ad S. Narni sepulchrum adducta
esset, aqua hausta, lotisq; oculis, aspectum, quem a-
mi erat, recepit.

VITA S. GEBEHARDI, EPISCOPI

*Ioan. Molā.
In Add.
Marty. V-
suardi.*

*Constantiensis; & Monasterij, quod Petri Domus,
seu Petershusen appellatur fundatoris; ex ea
que est penes I. D. Henricum Canisium.*

*Obijt anno Domini 996. Imperante
Ottone, eius nominis Tertio.*

17 Augusti.

*Patria &
Parentes e-
ius.*

Beatus Gebehardus nobilissima Alamannorū stir-
pe, patre videlicet Vzone vel Huozone nomine,
Rherianorum Comite extitit oriundus. Quem ma-
ter dum gestaret in vtero, morte debitum exigente,
languore correpta est. In extremis verò posita suis in-
dicauit hominibus, viuum scilicet in vtero gestare se
infantem, rogatque vt anima exhalata ventrem sibi
incidant, infantulum tollant, calido aruinæ globo
inuoluant, Deiq; prouidentia cautissimè custodiant.

Quæ

Quæ omnia vt ipsi
aut em adueniente
terno vtero foueri
lus, indeque cognit
dendum fore. Tulo
commendauerunt
Tunc puer cepit bo
ma ap' is per multig
ue, fas sacra scriptu
dulci onas congere
populorum dulcifi

Cam autem pue
lem vitam atq; se
bernia; & præ, pu
Conradi Constant
liarissimus pedisse
probatu e diceret
erendum for
Cum sancto sanctus en
& cum peruerso per
bat confortia, dice
les terra, vt sedean

maulata hic maulst
Vnde & Senni
prænuunciare fidel
mini, & pate. fam
set. Deniq; cum Co
deret, & caula extit
gressus, vt Domini
fi, n' solet, venit &
ra digressus. Inge
pus, & videns Geb
subridendo, vt fer
Gebeharde, quam
cum, sed non ita er
ri debetur. Illo ver
oniam rectorem
Hanc autem Prop

anare omnib;
ad et um ere-
enta spmum
si superiorum
m XXX annos
li fuductam
eum non tem-
pore hanc tam fi-
o, quod extru-
ctorum ma-
nus eius sancti-
ficato, ubi erat
re solito ma-
re huius mi-
tis officio ubi
et Clemen-
te deditur
ram adducta
tum, quem a-

PISCOPI

Petri Domus,
bris; ex ea
nigium.
rante
o.

manno: ū str-
ose nomine,
s. Quam ma-
um exigente,
positus in-
ero gest. re se
venirem sibi
tunc globo
e custodiant.
Quæ

Quæ omnia vt ipsa rogauerat completa sunt. Hora autem adueniente, qua infans nasci debuisset, si materno vtero foueri licuisset, vocem emitit infentulus; indeque cognitum est reuoluendum, luci que reddendum fore. Tulerunt ergo infantulum & nutrici commendauerunt; adultumq; literis tradiderunt. Tunc puer cœpit bonæ indolis esse, & ceu prudentissima apis per multigenos flores mella, ita ille per diuersas sacræ scripturæ paginas, in alucrio cordis dulcisonas congeriebat sententias, quibus postmodum populorum dulcificaret fauces.

*Mirabilis
ortus eius.*

Cum autem puerilia transcēdisset iura, & iuuenilem vitam attigisset, Dei cœpit frequentare contubernia; & præcipue beati ac Deo digni Sacerdotis Conradi Constantiensis Episcopi; cuius etiam familiarissimus pedisequus extitit; vt videlicet in eius probitate disceret, quicquid adhuc in eius moribus emendandum foret. Sciebat enim scriptum esse; *Cum sancto sanctus eris, & cum viro innocente innocēseris, & cum peruerso peruersus eris;* idē & prauorum fugiebat consortia, dicen cum Propheta: *Oculi mei ad fideles terræ, vt sedeam cum eis: & ambulanti in via immaculata huic ministrabam.*

*Primordia
eius.*

*Psal. 17. &
100.*

Vnde & Spiritus sanctus dignatus est suis de eo prænuntiare fidelibus quod iugum portaturus Domini, & pater familias in domo Domini futurus esset. Deniq; cum Conradus die quodam cum suis reinderet, & causa existente, domum ad horam fuisset egressus, vir Domini Gebhardus, iocandi gratia, vt fieri solet, venit & sedit in loco, de quo Episcopus fuerat digressus. Ingressus autem inopinatē Episcopus, & videns Gebhardum suum occupantem locū, subridendo, vt fertur, ad eum locutus est. Eia, inquit, Gebharde, quam cito meum anticipare voluisti locum; sed non ira eris; non enim tibi post me, sed alteri debetur. Illo verō assumpto, te Dominus suarum ouium rectorem prædestinauit atque Pastorem. Hanc autem Prophetiam veracem esse, rei exitus ap-
probauit.

*Prædicitur
futurus E-
piscopus.*

probauit. Nā beatissimo Conrado ad Dominū trāssa-
 *Alij, Gami- to: Bamenoldus ei in Episcopatum successit; qui pl^r
 nolphus. minus quatuor præsuit annis; quo defuncto, Clerus,
 Omnium vo- Senatus, populūque Constantiensis Gebhardum
 tus eligitur sibi Pastorem vnanimiter delegerunt; ipsam verò
 in Episcopū electionem summo Pastori acceptabilem, atque suis
 Constantien- ouibus Pastorem hunc etiam ab ipso Domino
 sem. prædestinatum fuisse, euidenti signo monstratum
 est.

Erat namque in eadem Ecclesia imago sanctæ
 Dei genitricis Mariæ lignæ insculpta tabulæ; quæ
 beato viro in somnis visa est virgam præbuisse Pa-
 storalem, eique præcepisse, vt Dominicum gre-
 gem pasceret, eique pascua vitæ monstraret æternæ.
 Otto etiam eundem hominis secundus Imperator,
 audiens obitum Constantiensis Episcopi, consen-
 sumque populi in electione venerandi viri Gebe-
 hardi, gratulabundus ei baculum cum Pontificali
 annulo direxit, præcipiens vt cum ouium subie-
 ctione Gebhardo omnes obedirent, eumque sibi
 datum à Domino Pontificem gauderent; Erat enim
 idem vir Domino Imperatori familiarissimus, eo
 quod Compater eius esset, ideoque gaudebat quod
 occasionem inuenisset ad hoc eum promouendi,
 quod iam dudum concupierat, & ad quod eum di-
 gnissimum omni vitæ sanctimonia decernebat.
 Canonica electione peracta, vnctusque vnguento
 sanctificationis, quod de capite descendit in barbam
 Aaron, cœpit vir Domini, boni Pastoris imitari ex-
 emplum, mercenarij deuitare perfidiam; talentum
 sibi creditum cum lucro reportare, omni mentis
 annisu satagere, omni virtuti operam dare, sicut de-
 cebat Domini dispensatorem: bonus, pius, pudicus,
 sobrius, castus, & vt breuiter dicam, omni bonitate
 Laudabilif- conspicuus vniuerso morum decore ornatus. Ibat
 sine præest. enim de virtute in virtutem vt videret Domini decorem
 in Sion. Omni custodia seruabat cor suum, illud atten-
 dens quod Dominus in Euangelio ait: Beati mundo
 corde

arde quoniam ipsi De-
 ist, vt omnes solus
 propter Deum, vt h
 Christi.

Sed quia de nobis
 gentibus, qui sibi
 copiosam prædiorum
 auaritia, quæ dicitur
 vendebant vana
 de sibi relicta suorum
 gentes prædiorum
 amore succensus, su-
 tribus sibi dicitur
 v. extorset ab eis
 rent; nec quicquam
 sori, permittit nabe-
 dunt zelo, animo
 tēf ares periculum
 quid sibi inuiste vi-
 autem nacheredita-
 bel ardis, antimo-
 Sa. prior in Eang-
 habes, & da pauperi
 Et, nisi quis renūtiare
 us, sile. ap. pulch; S.
 G. egiat. P. ne in
 stantiam C. in re
 carnationis 93. Ep.
 di. odens si carnis
 uat. tērent offitio;
 tu neque suis ex factis
 reuena ergo subflan-
 ti. Chri. inauerit
 est. Dispersit dedū pas-
 um, & laurizare fil-
 o. gregaret, sed the-
 ne. AE. Ergo, nec
 nec iuratur.

Domini nōlla-
 tēcessit p
 functo, Clerus,
 Gebhardum
 ; ipsam verō
 tem, que suis
 i. so. Domino
 nō monstratum

Sed quia de nobilissimis & ditissimis fuerat pa-
 rentibus, qui sibi fratribusque suis multitudinem
 opiosam prædiorum reliquerant, (sicut est humana
 auaritia, quæ diuitiis non impletur, fratres eius sibi
 vendicabant vniuersa, nec fratri quicquam dederant
 de sibi relicta substantia. Vir autem Dei non cupi-
 ditate prædiorum, sed Dei, cui ea tradere cupiebat,
 amore succensus, suam partem possessionum a fra-
 tribus sibi dari postulabat. Illis autem negantibus,
 vi extorsit ab eis, vt omnia æqua lance diuide-
 rent; nec quicquam eorum, quod suæ contigerat
 sortis, permisit habere. Hæc verò non malitia sed
 diuino zelo, animo inardescente peragebat; nè for-
 tē fratres periculum suæ incurrerent animæ, si ali-
 quid sibi iniuste vsurpatum possiderent. Peracta
 autem hæc hereditaria diuisione, vir Domini Ge-
 behardus, animo reuoluens illam sententiam, qua
 Saluator in Euangelio ait: *Vade, vende omnia que
 habes, & da pauperibus, & habebis thesaurum in celo:*
 Et, *nisi quis renūtauerit omni, quæ possidet, nō potest me-
 us esse discipulus;* Suis ex prædictis Monasterium sancti
 Gregorij Papæ in ripa Rheni fluminis iuxta Con-
 stantiam Ciuitatem coëst uxoris Anno Domini aq In-
 carnationis 983. Episcopatus sui 4. deputatis illic
 duodenis fratribus, qui die nocteq; diuini ibidem
 iussisterent officijs; quibus sufficienter victum vesti-
 tumque suis ex facultatibus ministrari constituit. De
 terrena ergò substantia sibi nihil reſeruauit, sed cun-
 cta Christi pauperibus fideliter erogauit, sicut scriptū
 est: *Dispersit dedit pauperibus, iustitia eius manet in æter-
 num;* thesaurizare sibi noluit in te ra, vbi nesciret, cui
 congregaret, sed thesaurizabat sibi thesauros in celo,
 vbi nec *A Erugo, nec tinea demolitur, vbi fures non effodi-
 unt, nec furantur.*

*Fratres suos
 Germanos
 cogit bona
 parentum æ-
 qualiter di-
 uidere.*

*Excit. a Mo-
 nasterium S.
 Gregorij Pa-
 pe, propè
 Constantiā,
 Psal. III.*

Cum

Cum autem, Deo prosperante, iecisset fundamenta Ecclesiae, toto nisu cœpto operi cœpit quotidie insistere; & Deo incrementum dante, ventum est ad hoc, ut parietibus in altum excrefcentibus, necessario etiā lignorum instrumenta subtrigerentur, per quae onera portantes ascenderent & descenderent super quae etiam opera facientes constare possent. Ecce quadam die subito ex improviso accidit, quod omnes assistentes valde contristauit. Nam cum omnes certatim operi instarent, contigit ut fractis sustentaculis, in quibus stabat operari, caderent in terrā, ita ut opifex, qui praeerat operi, toto conquassato corpore, quasi exanimis inueniretur. Cumque ex eo quod acciderat, magna afficeretur tristitia, vir Domini Gebehardus confusus in eo qui dixit: *Quicumque petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis*; iussit eum leuari, & in oratorium sancti Michaelis, quod ibi erat, deportari, & electis omnibus, ipse clausit ostium, se sequē in orationem dedit. Quo orante elisus sanus surrexit, eumque ad opus redire iussit, atque ait: Verē nullus deinceps ex hoc cadendo suae periculum patietur animae; iussitque omnes parietes certo tramite sursum sine vestibulis sicut hactenus cernuntur cōstrui, ita ut laquearia eiusdem templi in modum crucis suspensa esse videantur. Quae laquearia deauratis baculis in modum stellati coeli vndique decorauit; muros verò per circuitum varia pictura perornauit, non tali, qualem Propheta Ezechiel perfolso pariete conspexit, sed tali, quae opera Saluatoris, quae vel in veteri vel in nouo Testamento operatus est; ad ædificationem inuentium repraesentaret.

Situs autem eiusdem templi ad Occidentalem plagam versus, est secundum formam basilicae Principis Apostolorum Romae; propter quod eundem locum *Petri domum* appellauit. Per circuitum verò congrua Monachis construxit habitacula; perfectisque omnibus, decimo anno, Ecclesiam in honore sancti Gregorij Papae dedicauit, eamque multiplicibus & magni-

*Architectum
improviso
casu ex alto
prolapsum,
& quasi
extinctum,
subito curat.*

*Monasteriū
idem nuncu-
pat Petri do-
mum: &
quare.*

gnificis sanctorum
as etiam brachium
roae terrio imper
ndonatum, sum
inque summo stud
ra quaeque ad diuin
ex diuersis locis co
am Romam propere
nibus, sanctorum ex
is percipiet; quod
Inter cetera, vero,
nctorum dedit reliq
i Papae ei condona
atum & sibi famili
teni De tanto mun
s gaudio, festinis
od etiam contigisse
fectus fuisse. No
nto pignore priuato
ritatem egressi, vi
untur. Quod ille f
que Placentiae ad Pa
nem in immensum
tera in porte flumi
ill. un adesse conspi
fles, iam iamque in
re, quod tunc solu
tionum confugit,
pplicem dedit, quen
tribulatione dilata
et aures eius in pre
dixit: Ecce adsum
rentis Dei miserie
tantis ipsius esset q
ad locum destin
necessitatis articulo su
omissit, & per me
commodum patet

HARDI.

gnificis sanctorum reliquijs cumulavit; inter
 gas etiam brachium sancti Philippi Apostoli ab
 tone tertio imperatore sibi cum alijs plurimis
 adonatum; summo studio ibidem collocavit.
 inque summo studio sanctorum reliquias & cæ-
 tera quæque ad diuinum cultum pertinentia vnde
 ex diuersis locis congregaret, eiusdem rei gratia
 Romam properauit, ut & de Apostolorum li-
 nis perciperet; quod & magnifice impetrauit.
 Inter cæteras verò, quas Papa Ioannes beato viro
 sanctorum dedit reliquias, Caput quoque sanctissi-
 mæ Papæ ei condonauit Gregorij; sed hoc paucis
 tantum & sibi familiarissimis cognoscentibus; vir-
 tem Dei tanto munere accepto, maximo delibu-
 sio etiam contigisset, nisi diuina ministratio
 profectus fuisset. Romani enim cognoscentes se
 tanto pignore priuatos, se quasi orbatos gementes,
 uitatem egressi, virum Dei vnanimiter prose-
 cuntur. Quod ille sentiens fugam inuit, fugien-
 que Placentiæ ad Padum fluium vsque peruenit;
 nem in immensum excreuisse inuenit, nauemque
 era in parte fluminis consistere doluit; cumque
 illum adesse conspiceret, qui nauim aduehere po-
 sset; iam iamque insequentes se aduenire formi-
 daret, quod tunc solum subsidij nouerat, ad arnia o-
 rionum confugit, seseque in ripa fluminis Deo
 plicem dedit; quem mox se inuocantem Christus
 tribulatione dilatauit: quia oculi Domini super iu-
 s, & aures eius in preces eorum, & adhuc eo claman-
 dixit: Ecce adsum; illo namque orante & omni-
 tentis Dei misericordiam implorante, ut si vo-
 ntatis ipsius esset quatenus istæ sanctorum exu-
 iæ ad locum destinatum peruenirent, sibi in hoc
 cessitatis articulo subueniret, Mirum dictu Padua
 submisit, & per medium suimet sanctissimo viro
 commodum patefecit, & sicut de Israelitico po-
 pulo

*Ibidem præ-
 ter alia, re-
 cond. bra-
 chium S.
 Philippi
 Apostoli.
 Romam præ-
 ficitur præ
 Reliquijs et
 privilegio.*

*Donatur à
 Papa Ioan-
 ne, capite S.
 Gregorij Pa-
 pe, præter
 cætera.*

pp. pulo

ies perturbaret, & esset sicut scriptum est: Nihil de-
Et timentibus eum; sciebat enim scriptum: Propter ino-
riā deliquerunt multi, & ideo providebat illis interius
 exteriūq; quæque erant necessaria; nē inopia vrgen-
 te cum periculo animæ subsidium quærerent huius
 vitæ, & in se pro hoc non beneficium, sed à districto
 iudice Deo gehennæ tulisset supplicium.

*Attendant
 hæc præsi-
 dentes.*

Cum autem quodam die in sæpè dicto deambu-
 ret loco, obuium habuit quendam claudum eius-
 lem loci incolam, qui curuatis ad terram genibus
 & scabellulis, quæ manibus gestabat, caput à terra
 sustentabat, in modumq; quadrupedis omni cor-
 pore curuus deambulabat. Is autem peritissimus erat
 in omni sculptura lignorum, sicuti etiam in eiusdē
 basilicæ valuis melius addisci poterit. Hunc ergo cum
 venerabilis vidisset Pontifex, ait ad eum; homo cur-
 uanibus, genibusque tellurem premis, nec rectis
 traderis plantis? scitis ait, scitis dudum Domine,
 quod Dei debilitatus iudicio, erectus quoquā gres-
 sum mouere nequeo. Accipe, baculum, quod in manu
 sustentabat, claudus porrigens, sume, inquit, & in hoc te
 sustentata, rectoque cursu deinceps ambula: ille autem
 sumens baculum, super eo se erexit, nonisque gau-
 lendo, Dominumque laudando, gressibus currere
 cepit; & vinum ineffabilem & principibus Apostolo-
 rum, Petro videlicet atque Paulo, comparandum;
 quorum vnus claudus ad Speciosam portam templi
 accedentem & mendicantem crexit; alter verò dormi-
 tantem Eurychum & de tertio cænaculo in inferio-
 ra cadentem viuum reddidit atque saluum: Cæterū
 cum bonorum remunerator operum, famulum su-
 um de turbulento huius mundi salo ad portum per-
 petuæ quietis educere decreuisset, molestia corporali
 cum pulsauit; cumq; languor corporis ingrauesceret,
 & se de hoc seculo citius migraturum præsensis-
 set, rogauit, se in templo, quod ipse fabricârat, se-
 beliri; nam tunc temporis in Constantiensi thora-
 batur ciuitate; in qua etiam hæc eadem cum infir-
 mitas occupauerat. Languore autem ad vitalia veni-

*Claudū mi-
 rabiliter
 sanauit.*

*Migratio
caelum Sacri
Antistes.*

ente, Anno Christi Domini 996. Episcopatus vero sui 16. Imperante Ottone eius Nominis tertio, sexto Calendas Septembris, viam vniuersae carnis ingressus est; Angelicisq; vt verè credendum est, manibus euectus, talentum sibi creditum Domino duplicatum representauit, & ab ipso auctore audire promeruit; *Eugè serue bone & fidelis, quia in modico fidelis fuisti: super multa te constituam; intra in gaudium Domini tui.* Cum ergò lotus ac sacerdotalibus, vt moris est, vestibus indutus & fereiro impositus ad Ecclesiam fuisset deportatus, dissensio exorta est, vtrum in ipsa Ecclesia, sponsa videlicet sua, an vt ipse rogauerat, in ea, quae ab ipso constructa fuerat, debuisset tumulari. Illis verò ita inter se altercantibus, alijs euidem eius petitionem implere cupientibus, alijs verò tanti pastoris exuuiis carere dolentibus, tandem maior minorem vicit partem, quae se sui patris reliquis exorbitare nolle clamabat & decreuerunt eum in eodem loco sepeliri.

Accedentes autem hi, qui ad portandum feretrum deputati fuerant, loculum leuare atque ad praeparatum sepulchrum deferre conabantur; cumque ibi, clia tenderent ad feretrum, coeperunt toto corpore tremere, ac immenso pauore concutiti, ita, vt etiam penè humano amisso sensu, amentes efficerentur, tantoque pondere ipsum depressum est feretrum vt humanis viribus moueri nequiuisset; tunc omnes qui aderant, hoc miraculo perterriti, coeperunt dicere illum sepulchri locum à Deo sibi praedestinatum non fuisse; tandemque diuino correcti iudicio, decreuerunt, eum, vbi ipse rogauerat, sepeliendum fore. Portitores autem iterum accedentes, cum omni velocitate loculum leuauerunt, atque omnis illi pristina grauitudo ita ex toto immutata est, vt pene nil ponderis se portare praesensissent.

Cum autem ianuam eiusdem egrederentur Ecclesiae, aliud non minus miraculum diuina monstrare dignata est misericordia. Nam columba quaedam

*Sepultura
eius miracu-
lin illustrata.*

am cunctis cernens, nullo abigente co-
celle, donec tran-
na. et Gregori ingre-
trauerant, columbo,
repullus deinceps
ors fragrantia eos
monatos credente;
ad tanti esset odo-
riam fragrantia tan-
nans, quoniam es-
stentiana parie ei-
sistent: eius autem
eiusa, complerunt ch-

thia pars terre
Et in memorate vt
betus ho tot nostrae
talia h. a. e. vbi. cu
denique Deo Sedem
am terrene Deus i
Redde vicem iuste, q
Porro vti in vni
Deus mirificauit, sub
mina ad, demonia
linous affictos, pri-

MARTYRIVM
our, & sociorum co-
bens V. P. Laurenc
rama Saracenor
Hispanijs An
ter Tom.

Qvod Magister
cat, quod mi-
nentes recur-
Iacob in regno cae-

Episcopatus vero
minis terminis, ex
se carnis ingre
lum est, man
Dominio dupli
ore addere p
me
moci a fidelis
regiam Domi
tus, ut monis
tus ad Edelem
et, utam in apli
ter rogauerat
ter, decessit cu
tercantibus, a
tentibus, ali
do, cunctibus, tam
m, quae se lu par
bat & decreta
portandum fere
re atque ad pra
bantur. cumque
erunt toto ci
concordia, ut ci
ne ad emiseren
fiam est feretrum
fiet: tunc omne
operunt dice
bi praedestinam
correci radico
eras, sepeliend
cedentes, cum o
ne, atque omnia
immurata est, v
tiant.

Debita pars terrae fallentia tempora sperne:
Et memorare viae quam testatur clavis illic.

*Epitaphium
eius.*

gentis honor nostrae iacet hic, gentis dolor
trafuit huic urbi, cuncto sed profuit orbi. (atque.
ancque Deo Sedem Templi fundiuit & aedem.
arti terrenae Deus ignoscens miserere:
cedde vicem iuste, quia te dilexerat iste.

Porro uti in viuis, sic & ab obitu Sanctum suum
Deus mirificauit, subsequenibus signis; cecos illu
minando, daemoniacos liberando, aliisque regitu
inibus afflictos, pristinae sospitati restituendo.

MARTYRIVM SS. GEORGII DIA- Ioannes Mo
oni, & sociorum cordubensium; Ex eo quod extat Louis Not.
enès V. P. Laurent. Surium. papi sunt sub Abd- M. tyr.
rama Saracenorum Rege: qui regnavit in T. iuardi.
Hispanijs Anno Dom. 725 etc. r. p. 6.
tet Tom. 9. Annal. C. Baronj.

Quod Magister noster & Dominus, praedice
rat, quod multi ab Oriente & Occidente ve
nientes recumbereat cum Abraham, Isaac,
& Jacob in regno caelorum, id certis contumur in
dicijis,

*Aug. 27.
S. Georgius
Bethemita
qua tempora*

*in Hispaniam
venit.*

*Epistola e-
iusdem ad
fratres suos
in Palestina.*

*Per Aphricā
venit in Hi-
spaniam.*

*Excipitur hu-
manissime in
cenabio Ta-
bennensi.*

*Coniungitur
futuris Mar-
tyribus.*

dicij, in Monacho & Leuita Georgio omnino per-
fectum; cui tellus Bethleemica ortum, Hispaniæ
autem rura incolatum contulerunt, non multo post
quàm Rex Abdirama cum suis Saracenis in Hispa-
nijs confedisset. Hic vir quis & quantus fuerit,
tùm quo nam sui certaminis habuerit socios &
collegas, ipse posteris vtrunque suo scripto testa-
tum reliquit; cuius iste est tenor; In nomine Patris,
& Filij, & Spiritus sancti. Gloriosis patribus ac fra-
tribus congregationis sancti Sabæ, quingentorum
numero virorum, Georgius peccator, nec non Mo-
nachus & Diaconus perpetuam in Domino IESU
Christo salutem. Cognoscite, ô venerabiles, introi-
tum meum in Hispaniam non fuisse alium, nisi gra-
tia stipendij vestri, qui sub regula & regimine sancti
patris nostri Dauid Hierosolymæ degitis. A quo ad
Aphricam missus, deinceps ad Hispaniam commi-
gravi. Sed hanc ipsam regionem nimis afflictam re-
periens, cœpi cogitationibus varijs æstuarè, si aut
proprium solum reuiscerem, aut regnum Christiano-
rum, id est, Franciam appeterem. Et tum clarissimos
quosdam amicos super hac re consulerem, nonnulli
peragrarè me eam iubebant, plerique qd cœnobium
reuerit inuitabant. Hinc velut ebrius, diuerso præpe-
ditus tractu, cui me primum cogitationi submitte-
reim, nesciebam. Sed tandem deliberans, quòd ad
patriam potius redire deberem, perrexi de Corduba
ad Tabennense cœnobium; quatenus fratrum &
sanctarum fororum ibidem degentium benedictio
iter meum potuisset comitari.

Atque hic quidem Abbas loci illius vocabulò
Martinus eiusque soror Deo dicata Elisabeth, dixe-
runt mihi: Veni frater, & accipe etiam benedictio-
nem itineri tuo ancillæ Dei Nataliæ. *Quam* mox ut
me inuitta est: Promissus, inquit, noster comes & col-
lega hic monachus est. Ego autem agnita eius causâ,
& ratione penitus, comperta, ilicò pedibus eius ad-
uolutus, pro me Dominum eam orare rogavi, si for-
tè Spi-

& Spiritus sancti refre-
nebatur, peruenit
nobis, parer, ut cum
dem nocte ibi mansi-
notus ipsa venerabil
loramentu preciosiss
facto, descendimus a
nm Aurelium. *Quo*
nihilominus pedibus
ple pro me, quatenus
tum ipsis dignus acco-
notu n suscepit, exar-
testis amoris, ita ut
obmiseret. Atque
Aurelij congregati,
quadrate vota lauda-
beatum Felitem can-
etiam omnia sua ve-
pauperibus erogauit
tas Deo teruleunt
sine, qui Dominum
bicum martyri dig-
Præterea omnes
perant, quomodo a-
nam. Vnde Domi-
pergerent vtotes b-
lari vulnibus ad E-
retur occasio. Et ho-
Dominici, qui aut
rate, fugit in diam
quæ pro fide Chris-
ti; ne quanco ad-
merent. Nam reu-
accidit, ut quidan-
set, eamq; causam
occasione, nos ea
sibi veller talis for-
derant: Fidelium,

to omnino per-
tum, Hupine
non multo post
cents in Hilda-
quatus fuerat,
brent socios &
uo scripto testa-
mentum Patris,
pauibus ac fra-
quingentorum
or, nec non Mo-
Domino IESV
eribiles, intro-
alam, nisi ga-
regimae sancti
egit. A quo ad
giam commi-
mis afflictam re-
s affluere, si aut
am Ch. thano-
tum carissimos
rem, non illi
e ad corrobora-
i, serio prae-
am aut sua inter-
et, quod ad
ren de Cotona
entiarum &
etiam benedictio
ilus vocabulo
Elisabeth, dixe-
nam benedictio-
a. Qui mox
et comes & col-
guta eius caui-
f edibus eius ad-
are rogauit, si Spi-

te Spiritus sancti respectu illustratus, ad illa, quae pol-
cebatur, peruenire meruissem. Et illa; Vnde hoc
obis, pater, vt cum peccatoribus pergās? Cumq; ea-
tem nocte ibi mansissem, apparuit mihi in visione
ostis ipsa venerabilis mulier, nescio quod genus o-
ramenti preciosissimi accommodans. Manē autē
acto, descendimus ambo in ciuitatem ad virum su-
m Aurelium. Quem cum vidissem, prostravi me
hilominus pedibus eius, petens ab eo, vt oraret etiā
pse pro me, quatenus ad promissum Dei donum vna
um ipsis dignus accedere possem. Qui vt rogandi
otum suscepit, exarsit in me, fateor, vastus ignis ca-
ecti amoris, ita vt iam deliberatum reuertendi iter
obliuiscerer. Atque ex tunc omnes pariter in domo
Aurelij congregati, reddebamus Domino, cum iu-
runditate vota laudationis. Reperi etiam apud illos
beatum Felicem cum sua coniuge Liliofa; qui & ipsi
etiam omnia sua vendiderunt, & per loca sancta seu
pauperibus erogauerunt. Qui iam & exultantes gra-
tias Deo retulerunt dicentes: Scimus, frater charis-
sime, quia Dominus misit te ad nos, vt palmam no-
biscum martyrij dignus exciperes. Hucusq; epistola.

*B. Aurelius
& alij ani-
mant eū ad
Martyrium.*

Præterea omnes in cōmune de hinc cogitare cœ-
perunt, quomodo ad desideratam peruenirent corō-
nam. Vnde Domino dispensante, visum est illis, vt
pergerent vxores beatorum Aurelij & Felicis reue-
laris vultribus ad Ecclesiam, si fortē eos alligandi da-
retur occasio. Et hoc non quasi immemores præcepti
Dominici, qui ait: *Si vos persecuti fuerint in vna ciui-
tate, fugite in aliam*; sed vt exemplum fierent illis,
qui pro fide Christi diuersis erant vinculis mārpati;
nē quando ad Martyrij palmam properare ti-
merent. Nam reuertentibus de Ecclesia mulieribus,
accidit, vt quidam exactor malignus eis obuius ef-
set; cumq; causam cultūs agnosceret, ilico sumpta
occasione, viros earum quasi nescius interrogat, quid
sibi vellet talis scēmīnarum progressus. Qui respon-
derunt: Fidelium, vt scitur, mos est, Ecclesias visita-

*Diligenter
omnes se pa-
rant ad Mar-
tyrij coronā.*

Matth. 10.

*Nota: Mos
fidelium est
Ecclesias vi-
sitare, & a-
tria venera-
bilium Mar-
tyrum.
Sistuntur
Martyres
impio Iudici*

*Coniunguntur
in carcerem,*

*Paritè tenta-
tur eorum
constantia,*

*Mahumetes
Antichristi
minister.*

re, & atria venerabilium Martyrum pie deuotionis humilitate requirere Ergo & nos, quia eiusdem religionis sumus profitemur nos ac mulieres nostras eodem accensos zelo, ipsius fidei sanctum gestare vexillum. Circumstāt statim milites missi à Iudice domum Aurelij, in qua omnes Sancti erant collecti, omnes ad Iudicem immaniter pertrahunt. Tunc omnes quasi ex vno ore respondent: Nulla, ô Iudex, temporalis affluentia lucris comparatur eternis. Itaque omnem omnino cultum, qui à Christi pietate dissentit, reprobum iudicamus. Quæ & alia multa diffuso ore Sanctis antè iudicē asserentibus, sectam quæ ipsius fortiter expugnantib⁹, in furorē concitatus Iudex, rapido cursu, carceri eos mīcipiādos insinuat, intolerabili iubens eos vinculorum onere grauari.

Dilatam vsq; in quintū diē mortē seram putabāt, Christū, cui fideliter seruiērāt cernere ocyus anhelantes. Vnde & nē viderentur spe sua frustrati, ostensum est vni eorum, quam haberent sortem in celis repositam. Reuelata sunt etiam eorum nonnullis, vt erant in carcere positi, & alia mira, quæ ego propter compendium melius censui non scribenda. Ducuntur autem tandem ex præcepto Iudicis in palatium, in conspectu sistuntur Consulū. Qui cum eis primò minas inculcissent & terrores, deinde verò opes atque fasces polliciti essent dignitatum, inconcusse eos in sua confessione durantes, lictoribus assignant perimendos, vno excepto sancto Georgio, quem decernunt solummodò abire pro eo, quod ipsi Optimates priores palatij nihil conuictorum eum audissent proferentem aduersus suum varem. Tum verò egregius testis, Num, ait, ô Principes, de professione mea, quam coram vobis nondum promuli, dubitatis? Aut putatis me de Magistro vestro, discipuloque satanæ quicquam boni cogitare? ego enim credo Antichristi fuisse ministrum & vitiorum omnium labyrinthum. Interemerunt igitur gladio primū beatum Felicem, deinde san-

ctum

um Georgium, post extremum egressum. Quorum coram timore & amentum. Beatos vero Georgium separatim apud namellenis, in Oratio eam prædixerat. Passi sunt anno Christi millesimo quinto.

VITA S. ANTONII
Episcopi; Præ-
exequia est à Po-
in se Episcopo C-
e corpore anno
p. 7. The

D Iuinus Aug-
Ecclesie or-
na ciuitate
habuit omni morum
one conspicuos, quo-
th anarum di. cup-
dus, & ius S. par-
m. i. c. m. prius in si-
Cath. gine, remon-
que in de in tempo-
ho. v. exiguam opo-
la. m. prome-
s. sanctus est, vt. i.
co. anm. haud in-
uens, aliquādo ap-
s. h. uis seductus f-
et. i. ter impio-
er. nam mordicus
dum, prouiden-

thum Georgium, post venerabilem Lilioſam, atque
extremum egregios agonistas Aurelium & Nara-
ham. Quorum corpora Chriſtiani noctu furantes,
cum timore & reuerentia in Eccleſiis ſepelie-
runt. Beatos verò Georgium & Aurelium condide-
runt ſeparatim apud carnobium, quod dicitur * Pen-
namellenſis, in Oratorio Domini noſtri Saluatoris:
cui enim prædixerat idem Martyr Chriſti Aurelius.
Paſſi ſunt anno Chriſti plus minus ſeptingentefimo.
ſigefimo quinto.

*Transi felici-
ter S. Geor-
gius & ſocij
circa
Anno 725.*

**VITA S. AVGVSTINI, HIPPO-
nenſis Episcopi; Præſtantissimi Eccleſiæ Doctōris:
ex ea quæ eſt à Poſſidio primum eius diſcipulo,
inde Episcopo Calamienſi edita. Migravit
è corpore anno Chriſti 430. Celeſtini Pa-
pæ 7. Theodoſij Imperat. 23.**

*C. Baron.
Ann. d. To.
5. In No.
Martyr. Ro-
m. 1.*

28. Aug.

Diuinus Auguſtinus, præclarum, Catholicæ
Eccleſiæ ornamento, ex provincia Aphrica-
na ciuitate Thagaſtenſi oriundus, parentes
habuit omni morum honeſtate, & Catholica religi-
one conſpicuos; quorum cura, diligentia, & impen-
ſis, humanarum diſciplinæ cognitione apertè eru-
ditus, & ſuis & patriæ ornamento fuit. Nam & Græ-
caticam prius in ſua ciuitate, & Rhetoricam poſtea
Carthagine, ſumma cum laude profeſſus fuit, Conſe-
quenti dein tempore, Romæ ſimiliter & Mediolani,
haud exigua optimi bonarum artium profeſſoris
laudem promeruit; atque ita munere ſuæ profeſſio-
nis ſanctus eſt, vt ab omnibus palmam eruditorum
omnium haud immerito reportaret. Sed cum ado-
leſcens, aliquando apud Carthaginem Manichæorum
ſeductus fuiſſet, eorumque erroribus mile-
tabiliter implicatus, ſanam Eccleſiæ Catholicæ do-
ctrinam mordicus reſpueret, accidit diuina, haud
dubium, prouidentia, vt * Ambroſius Mediolanentiſ
anti-

Patria eius.

*Auguſtinus
primum Ma-
ni. hæus.*

*ſine vita
habetur 7.
Decembris.*

*Conuertitur
concionibus
S. Ambrosij:
& baptiza-
tur ab eodē.*

antistes vir multis magnisque, & sanctitatis & erudi-
tionis ornamentis decoratus, Monachorum hære-
sim impugnaret, & iacentes legis questiones, mul-
tis dicendi luminib; illustraret; erroremque pesti-
ferum egregie profligaret. Cuius sermonibus per-
quàm luculentis, semel iterumque auditis Augusti-
nus animo deinde suspenso atque affixo interfuit,
vt ingenij sui, quo multum valebat, acumine, sancti
antisti is argumenta refelleret: Sed qui ingenij & eru-
ditionis suæ magnitudine nixas, victoriam sibi for-
san de Ambrosio promittebat, fuit ipsius Ambrosij,
vel potius Christi gratiā ita expugnatus, vt agni-
ta paulatim nefaria hæresi, ac tandem planè ex ani-
mo pulsa, supplex ipse à beato antistite regeneratio-
nis lauacrum postulare: & diuina Ecclesiæ sacramen-
ta, mitta Catholicorum omnium gratulatione acci-
peret.

*Pater &
Mater eius.
Proficiscitur
in patriam,
Vbi ieiunijs,
orationibus
ac pijs vacat
operibus.*

Itaque accepta baptismi gratia, annis quidem ma-
ior triginta, sola matre Monica nomine, supersti-
te, (pater namque Parritus, vita functus erat) quæ
eius profectui incredibili gaudio gratulabatur cum
alijs quibusdam ciuib; & amicis suis, ad Aphricam,
propriamque domum Christo deinceps militatu-
rus remeant. Ibi mox omnibus seculi huius curis
valere iussis, ieiunijs, orationibus bonisque operi-
bus, & lucrandis etiam animabus iugiter vacabat; tā-
to cum fructu ac fidelium gratulatione, vt Hipponē-
sis Ecclesiæ ciues, à beato Valerio, qui Episcopatum
eius administrabat ac flagitante Ecclesiastica neces-
sitate, eos de prouidendo & ordinando ciuitatis pres-
bytero allocutus & exhortatus fuerat, Augustinum
sacerdotij dignitate initiari vno consensu & deside-
rio postularent; quò maiori cum libertate & aucto-
ritate, diuini verbi pabulum omnibus administrare
posset.

*Construit
monasteriū.*

Igitur presbyterij honore decoratus, mona-
sterium intra Ecclesiam instituit; ibidemque ad ex-
cellissimum Apostolorum canonem cum Christi
seruis

ruis vitam instruit; ut
copietate interd
am innocentiam &
et. Porro Valerius
is eiusmodi virum a
e prater spem: & e
o omni eruditione,
enacissimum natū
onsuetudinem Ecclē
publicum diuini verbi
nam alijs Ep. com
onditionis a solo E
tate præfecit.

Erant tunc in v
fifera Monachorum
quodam Fortunato
orantem taciturni
fuit, sed & Donatistæ
niant obuerantque
in eorum presbyteri
dam. erroris. eorum
ex urbe profliget.
Fortunatus, qui vi
di gine erroris su
uationis congreg
sed pedem confere
tunc do profligatus, f
erante & audiente p
nus quam deinde co
Itaque heretici
na Donatistas & E
frade. & praua dog
deceat, refutantiq
rie Valerius anath
factū vnam in loc
Timebat enim, ne
t? ab alia aliqua Ec

uit vitam instituit, & sibi suisque rei cuiuslibet proprietate interdicta, primam illam Apostolorum innocentiam & paupertatem egregie sectatus est. Porro Valerius antistes, qui multis sæpè precibus eiusmodi virum à Domino flagitauerat, cernens præter spem & expectationem virum non modo omni eruditione, sed sanctitatis etiam laudibus enatissimum nactum esse, ilicò contrà vsum & consuetudinem Ecclesiæ Africane, Augustinum publicum diuini verbi ministrum instituit; & quantum alijs Episcopis indigne ferentibus, primarijs concionibus à solo Episcopo fieri solitis, cum auctoritate præfecit.

Erant tunc in vrbe Hipponensi, plurimi perniciosa Manichæorum infecti hæresi, & auctore quodam Fortunato presbytero, dogmatum suorum gravitatem tuebantur. Quæ re non modò Catholicis, sed & Donatistæ permoti, Augustinum adeunt; præter obiterantque, vt hominem illum Manichæorum presbyterum, scientiæ opinione tumidum, erroris cœuineat, & doctrinam nefariam ex vrbe, profliger. Non recusauit Augustinus; sed Fortunatus, qui virum sanctum quondam Carthagine erroris sui socium habuerat, primò disputationis congressum vehementer formidauit; sed pedem conferre coactus, ab Augustino non modo prostratus, sed tanto insuper pudore, spectante & audiente populo, affectus fuit, vt egressus nunquam deinde eò remeare ausus fuerit.

Itaque hæresi illa ex vrbe profligata, mox aciem in Donatistas & Pelagianos cœuertit, eorumque fraudes & praua dogmata, & scriptis & sermonibus detexit, refutauitque. Quo tam insigni doctrinæ genere Valerius antistes vehementer grauisus, statuit sanctū virum in locum suum depolcere Episcopum. Timebat enim, ne paulò post, tam excellens viri virtus ab alia aliqua Ecclesia ad Episcopale munus expectaretur.

in quo secundum Regulam Apostolicam cum suis viuit.

Disputat cū Fortunato Manichæo Augustinus.

Item oppugnat Donatistas & Pelagianos.

*Cogitur esse
Episcopus
Valerio vi-
uente.*

retur. Itaque datis ad Archipræsulem Carthaginen-
sem literis, & corporis sui imbecillitatem & ex-
stas ætate vires allegans, obsecrabat, vt Augustinum
sue cathedræ, non quidem successorem, sed confor-
tem habere mereretur. Fuit eius postulato protinus
satisfactum; & Augustinus contra morem Ecclesiæ,
viuente suo Episcopo, maioris loci ordinationem
suscepit. Quod postea tamen, in seipso fieri minimè
debuisset, cum verbo tum scripto docuit; nec quod si-
bi factum esse doluit, alijs fieri voluit.

Igitur Episcopali munere suscepto, multo feruen-
tius & summa cum auctoritate, in opus Euangelij
incubuit; neque vna tantum in regione, sed vbicun-
que rogatus venisset, verbum salutis æternæ populo
prædicabat; & poscentibus præclaram sanè de fide
& spe, quæ in Deum est, rationem reddebat. Vnus
ille inter omnes, hæreticorum perfidiam strenuè op-
pugnabat, sectasq; Africanas extirpabat, & Catho-
licam Ecclesiam, quæ multo tempore oppressa iace-
bat, egregiè erexit. Publicè, priuatim, diebus ac nocti-
bus, in refellendis extirpandisque erroribus desuda-
bat, & hæreticorum Episcopos in scelere obstinatos,
ad certamen fidei yltro prouocabat. Illi verò fidei
fluxu sinceritati distili, certamen detestabant, & furore
ac amentia pleni, Augustinum seductorem, anima-
rumque deceptorem & priuatim & publicè concla-
mabant, eumque velut lupum occidendum, in de-
fensionem gregis, scilicet sui, dicebant; omniaque
peccata, ijs a Deo dimittenda asseriebant, qui tam
præclarum facinus Deo gratissimum perpetrarent.

*Circuncellio-
num immu-
nitas.*

Habebant iidem Donatistæ, per omnes penè Ec-
clesias suas, inauditum quoddam genus hominum
peruersum ac violentum, velut sub professione con-
tinentium ambulantes, qui Circuncelliones diceban-
tur; homines audacia & temeritate præcipientes; qui in-
genti numero per agros villasque bacchantes, di-
uersis armati telis, Christi sacerdotibus clades valdè
miserabiles inferebant; alios obtruncabant; alijs ve-
rò cal-

em Carthaginensium civitatem & exhaurebat, ut Augustinum dicit, sed confortato protinus morem Ecclesie, et ordinationem pio fieri munitis: nec quod sinitur.

to, multo feruentius, multo opus Evangelij, sed ubique, aeterna populo iam tunc de fide reddebat. Vnus diem strenue operatur, & Catholicorum opuscula facit, diem ac noctem defatigatus, oblatos, Ibi vero inde stabant, & furore, animam, pulchre conclusionem, in de- bant, omniaque, qui tam perpetrant. omnes pene Ecclesie hominum confessione con- ueriones cecidit, res, qui in- achantes, di- bus ciades vale- tabant, ante ve- ro cu-

o calcem cum aceto, acerbissimum tormenti genus, in oculos ingerebant; modisque omnibus per vim erque fraudes Catholicae veritatis defensores opprimere nitebantur. Sed Augustinus cum suis in monasterio delitescens, illorum fraudibus & impijs operatibus, excellenti & diuino plane doctrinae genere reclarè obuiam ibat: multoque e suo grege & exultationis & sanctitatis opinione celebres laboranti Ecclesiae Episcopos suppedibat.

Multos sup-
pediat Ec-
clesiae Epif-
scopos e suo
grege Augu-
stinus.

Ea res cum Donatillarum inuidiam acriter con- titaret, tum illi Circuncelliones, ut tam insignem thletam, & Catholicorum antesignanum e medio pollept, vias omnes armati obsederunt, dum fortè ad visitandas confirmandasque in sana doctrina Ecclesias varia loca peragrabat. Sed vir sanctus, qui in adiutorio altissimi securus habitabat, Deo protecto- re, ita eorum insidias vitabat, ut cum illi viam ali- quam, illi necessariò peruiam occupassent, ipse in- tabili Dei prouidentia, ignarus periculi, aliam plerū- que capesseret, & inuitis hostibus amplissimos Evan- gelij fructus domum reportaret. Tot enim & tanta, eruditionis & ingenij sui edidit monumenta & tam multa, variae ac multiplicis doctrinae aduersus diuer- sos haereticos in Ecclesia reliquit scripta, ut vix cun- cta à studiosissimo quolibet volui & cognosci que- ant.

Cæterum ita die nocteque sanctis studiis affixus erat, ut nequaquam tamen vel minimum fraternae charitatis officium negligeret. Si interpellatus à Christianis, vel cuiuscunque sectae hominibus esset, causas eorum piè ac diligenter audiebat; ac singulo- rum querelis non raro toto die ieiunus ita aures præ- bebatur, ut partes hostili odio dissidentes, summa ani- morum concordia veniret.

Audit cau-
sas omnium
accuratè &
piè.

Vestis ei aliaque & corporis & cubiculi ornamen- ta, nec nixida nimium, nec abiecta plurimum e- rant; quia his plerunque vel iactare se insolenter ho- mines solent, vel abijcere; ex utroque non quæ lesi Christi,

Eius victus
& vestitus.

Christi, sed quæ sua sunt, iidem quærentes. At iste beatus Philosophiam palliorem detestans, veste honesta, & nequaquam à vulgari consuetudine temporis illius abhorrente utebatur. Mensa frugalis & parca oleribus & leguminibus instructa, tum demum carnes suppeditabat, cum vel infirmitas suorum, vel aduentitium dignitas eas postulare videretur. Semper autem vino, quamvis modicè & temperanter utebatur; timebatque vir sanctus (quemadmodum in *Lib. 10. c. 31.* suis Confessionum libris testatur) non immunditiam obsonij, sed immunditiam cupiditatis, cochlearibus tantum argenteis, cæteris valibus, quibus mensæ inferebantur cibi, vel testeis, vel ligneis, vel marmoreis, hospitalitatis amantissimus, utebatur. Enimvero ideo potissimum conuiuiis delectabatur, ut cum ijs de rebus salutaribus verba faceret, difficilioreque sacræ scripturæ quæstiones proponeret, enodaretque. Et ne quis à salutari colloquio, pestilenti consuetudine, ut fieri solet, abruptus, sermonem ad vitia moresque aliorum referendos conuerteret, huiusmodi symbolo mentem suam consignatam habebat.

Leges mensæ ipsius.

*Quisquis amat dictis absentum rodere vitam,
Hanc mensam vetitam nouerit esse sibi.*

Hinc cõuiuas suos interdum monebat, ut à noxijs & superfluis fabulis abstinere, & animum mentemque inter corporales epulas diuini verbi pabulo pascere. Si autem intemperantis linguæ vitio, scripturæ illius obliti, in detractionis scopulos vel leuiter impingerent, mox vir diuinus haud parum commotus, aut versus illos delendos esse, aut se de media refectioe surrecturum, pronuntiabat. Pauperum *Eius in pauperes libera-* verò prima illi semper cura erat, eisque abundè vel *litas.* ex fidelium oblationibus, vel ex redditibus Ecclesiæ, unde & sibi suisque erogabat, succurrebat. Cæteri n

ipse

pse rebus tantum diuinis die nōleque intentus, uram rerum temporalium ad prudentiores Clericos reijciebat. Cumque animarum saluti sedulō inuigilans, se pecunia, quam pauperibus erogabat, exhaustum cernebat, confidenter non suam, sed pauperum necessitatem populo explicabat: & vasa Domīnica frangi, conflareque, vt vel captiuos redimeret, vel inopes recrearet, nūebat. Rogatus aliquandō et pro quibusdam energumenis oraret: vberimis lachrymis Deum precatus, demones ab obsecris proligauit.

Cum autem aliorū saluti, corporumque necessitatibus tanta cura ac studio inuigilaret, tum nequaquā sui oblitus, vias omnes aditusque ad peccatū diligenter sepiebat. Fœminarum intra domū eius nulla, ne germana quidem soror, conuersata est. Et si fortassis de rebus necessarijs cum aliquibus fœminis sermō illi conferendus esset, nunquam sine Clericis testibus ad eas intrare vel colloquia miscere voluit. Tria vērō potissimū, quæ in institutis Ambrosij cōpererat, à cratis Christo hominibus seruanda aserebat. Ne cuiquam vxorem vnquam poscerent; Ne militare volentes ad hoc commendarent; nē, postremò, in patria sua ad conuiuium vocati accederent.

Antè proximum infirmitatis obiitū sui diē, dictatos editosque à se recensuit libros, correxitque. Inde diuina voluntate, ingens hostiū Vandalorū, Alano- rum, Gotthorū, aliarumque diuersarum gentiū manus diuersis armata telis, ex transmarini Hispanie partibus, nauibus Aphricæ influxit, irruique: & vniuersa loca, incendijs, cædibus, alijsque innumerabilibus infandis malis depopulara est. Hæc autē ferocissima hostium grassatio, amarissimā illi, lugubremque, admodum peperit vitā; prorsus vt lucis huius pertes, ad æternā patriā ardētius aspiraret, & corporis dissolutionē & precib⁹ & lachrymis à Domino expeteret. Tertio vero ab obsidione ciuitatis mēse, vir sanctissimus febribus correptus, vltima paulatim agritudine exerce-

Fœminarum colloquia vt vitauit.

Scribit libros Retractionum.

Barbarorum irruptiones in Aphricā.

exerceri cœpit. Quia inualente Psalmos Davidicos, quos Pœnitentiales vocant multis cum lachrymis sæpius recitabat; dicere siquid cōsueverat, post perceptum baptismum etiam laudatos Christianos & sacerdotes absq; digna & competenti pœnitētia exire de corpore non debere. Et nē quo impedimento, meas illius Deo perfectē intenta, ad inanes cogitationes abduceretur, antē dies fermē decem, quā corporeis ergastulo migraret, omnem sibi humani sermonis vsum ac hominum conuentum interdictum voluit: ijs exceptis horis, quibus medici ad inspicendum intrarent, vel domestici refectionem ei inferrent. Itaque ad extremum vsque spiritum orationi deditus, sana mente, vultu hilari & iucundo, cunctis in circuitu fratribus astantibus, eiusque excessum precibus pariter ac lachrymis prosequentibus, ē corpore excessit, annos natus sex admodum & septuaginta: ē quibus ferē quadraginta cum summa totius Ecclesie vtilitate in Clericatu exegit; pro cuius commendanda corporis depositione cum Sacrificium Deo oblatum esset, terræ mandatum est. Testamentum autem nullum fecit: quia vndē faceret, pauper Christi non habebat.

*Migrat ad
Dominū
Sacrificium
pro eo offer-
tur.*

MARTYRIVM S. IVLIANI, COMITIS beati Ferreoli Tribuni: Ex eo quod Gregor.

*C. Baron.
Tom. 2. An-
nal.*

*Turonens. integro libro conscripsit. Passus
est circa annū Domini 303. qui fuit Mar-
cel. Papa 7. Diocletiani*

*28 Augu.
Patria S. Iu-
liani.*

Imper. 20.

Iulianus martyrii gloria inclytus; Viennensi vrbē oriundus, Aruernis, glorioso certamine præclarum de hoste triumphum egit. Nam cum beatissimo Ferreolo adhæreret, tam ardenti martyrii desiderio flagrabat, vt diutius & propinquis illico relictis, Aruernas contenderit, quō ibidem caput cum hoste

certamen iniret
secutio nequaquam
audias parentum
is, eo concessit, nē qu
iij palma retardaret
ad Briatensem vi
ma colebatur, adu
equadam agitato
menter sicne cerne
culte dmerit: ac le
ns periculum euita
ta religione ac virtut
tate. Itaque ē late
ratione persecutores
de seculo commora
Christum sūo.

At illi, educto vib
ture crudeliter eun
tatum in fonte rē
errimo: sūerum, q
pus oppressi, eam af
tem assequantur. Pe
s gloriōsus martyr d
fertur; aras vniatē
risto conditore sū
opus mancipauerat
araculo iate in reg
uenili robore prædi
is Ferreolus in myr
sine, tam illius mem
mali receptaculo co
s, in beati Iuliani h
uicata est Basilica: i
rum, cæcorum, & a
sapius petu

Imos Davidice
cum lachrym
reuerat, post
Christianos
penitentia ex
impediment
inanes cogita
decem, quame
nem sibi num
uentum inter
sui medici ad
refectionem
que spiritum ora
bat & iucundo
bus, cuiusque
mis prosequenti
ex admodum &
ata cum summa
exegit: pro cu
tione cum Sacri
datum est. Te
ta unde faceret

ste certamen iniret. Quanquam enim Viennæ,
secutus nequaquam deesset, sanctus tamen martyr,
inditias parentum, suorumque lachrymas veri,
ed concessit, nè quo insidiarum metu ab ea mar
ij palma retardaretur. Igitur instante persecutio
ad Briuatensem vicum in quo fanatici erroris
niæ colebantur, aduenit. Cumque aduersarios ra
quadam agitato Christianorum sanguinem ve
menter sitire ceineret, ad viduæ cuiusdam ædes
ultè diuertit; facileque eorum furorem ac immi
ns periculum euitare potuisset, ni Christi athleta
religione ac virtute indignum iudicasset, diutius
itare. Itaque è latebris vitæ prodicens, tali fertur
atione persecutores allocutus; equidem diutius in
seculo commorari nolo, quia tota auditate
Christum sitio.

*Ardor Mar
tyrij.*

*Sitit tota a
uiditate
Christum.*

At illi, educto vibranti dextera gladio, defecto
ture crudeliter eum obrunctârunt; caput verò am
tatum in fonte ibidem splendido, aquisq; dulcib
errimo abluerunt; quibus cæci, alijsque infirmis
us oppressi cum asperguntur, diuina virtute sani
em assequuntur. Porro in tres (vt ita dicam) par
gloriosus martyr diuisus est. Nam caput Viennæ
fertur; artus Briuate reconduntur; felix anima a
risto conditore suscipitur. Senes quoq; qui sacrû
erpus mancipauerant sepulture, diuino prorsus
raculo ita reintegrati sunt, vt de iuua ætate viri,
uenili robore præditi haberentur. Caput quoque
us Ferreolus martyr accepit: completoque certa
ne, tam illius membra, quam istius caput, in vni
nuli receptaculo collocantur. Postea verò à fide
s, in beati Iuliani honorem, Briuate, insignis fa
ficata est Basilica: in qua paralyticorum, claudu
rum, cæcorum, & aliorum quoque morborum
sæpius petita remedia conqui
runtur.

*Caput ei am
putatur.*

*Preciosa
miracula,*

*Ecclesia S.
Iuliani Bri
uate: in i
miracula.*

C. Baron. In VITA S. MEDERICI, ABBATIS

Not. Mart.

Galli; Ex ea qua est per Vincentium. Lib. 25.

Roman.

Speculi cap. 92. Excessu vita circa

Annum Salutis 550.

29. August.

*Patria eius
& genus.*

*Fili monach
& rigidam
ducit vitam.*

*Fili Abbas
& laudabi-
liter praef.*

*Claret mira-
culis.*

A N N O Domini nongentesimo octogesimo quarto, qui fuit primus annus Ottonis tertij, levatum est Parisijs corpus sancti Mederici Abbatis, in eo die depositionis eius, scilicet quarto Calendas Septembris. Hic Eduæ civitatis pagus ortus, nobilis genere, cum tredecim annos impleisset, inuitis parentibus ad monasterium eiusdem civitatis abiit; & ilud ingressus tantæ abstinentiæ fuit, ut in hebdomada non nisi bis edulij quicquam caperet; quod non nisi pane hordeaceo, vel quod villius reperire poterat, & aquæ modico fiebat. Corpus cilicio asperimo, occultè tegebat, & desuper in vestibus alijs fratribus similis erat. Tandem autem idem mortuo Abbati successit; ubi non honorem, sedonus se accepisse considerans, omnibus sibi commissis verus Pater apparere studuit. Ipsius tempore, cum quidam monachus eiusdem loci, libidinis actu graviter vreretur postquam hoc Patri pio indicasset, tunicam qua induebatur, ei ad induendum direxit. Quia cum indatus ille esset, ilicò dæmon, incensor ipsius mali, fugiendo delituit, magnis vocibus proclamans: Sancte Medericè; cur incendis me precibus tuis? Vasculum quod diu possederam, abstulisti, & me inextinguibili incendio mancipasti. Tum vero sanctus divina voce eum increpavit, & ille abiit. Monachus vero ille postmodum in tanta sanctitate permansit, ut plurimæ per eum virtutes efficerentur.

Alius quoque prædicti Patris discipulus, ita erat diabolica illusione subactus, ut quodcumque operi diuino insistere deberet, statim ut synaxeos oratio consueta finienda erat, ab ecclesia exiret. Quia

causa frequenter
mendatus. Tan
cepit, & benedicens
eo mox inimicum
illis regionibus ad
operarent, desertum
statu diu desiderat
id est oram iuvend
poraret. Sed tran
per vastum eren
amur, atque etiam
a possent, huiusmodi
m es pergens, san
mon nuntiationis ei
anum perdidit,
a sanctitate flectit
Tandem autem
necesse vocat; in
Dominus m. r
veniens, in e
Apost. h. fuerit
nem multis De
is discipulis, o
plens omnia
orationis ad Deu
lendas Septem
nus qui
qu

ABBATIS causa frequenter admonitus, non tamen est
mendatus. Tunc igitur sanctus Abbas panem
cepit, & benedicens, eulogias fratri tribuit, & sic
eo mox inimicum exclusit. Cum autem de di-
versis regionibus audita eius fama, ad eum multi
operarentur, desertum locum tandem expetiit, &
post statu diu desiderato sese conclusit; ita ut quic-
quid ciborum sumendum esset, propriis manibus
pararet. Sed fratres de abscessu eius tristes ef-
fecti, per vastum eremum longè lateque eum per-
runt, atque etiam inuentum cum reducere
non possent, Episcopum super hoc adeunt. Qui
in eis pergens, sanctum in eremo reperit, &
communicationis eum vinculo alligens ad mo-
nasterium perduxit, ubi multo post tempore ma-
gis sanctitate floruit, & multas infirmitates cu-
rit. Tandem autem orationis causa Parisios
perficisci voluit; in quo etiam itinere multa per
eum Dominus miracula fecit. Denique Pari-
si veniens, in ecclesia, quæ sub nomine sancti
Pauli Apostoli fuerat consecrata, duobus annis &
quatuor mensibus Deo militavit, ac sic de manu
vitiis discipulis, obitus sui diem prædixit, &
complens omnibus, valedicens eis inter verba
orationis ad Deum migravit quarto Ca-
lendas Septembris, anno pius mi-
nus quingentesimo quin-
quagesimo.

*Fugiens re-
gimen Fra-
trum, vix
eodem com-
pulsus, rearsit.*

*Parisii ob-
dormit in
Dom. in cir-
ca An. 550.*

*c. Baron. Tō.
1. Annal. &
in Notat.
Martyrol.
Roman.*

DECOLLATIO S. IOANNIS BAPTISTAE. quam contigisse dubium non est imminente festiuitate Paschali. Transferitur autem eius sollemnitas (sicut & dies natalis Iacobi Apostoli) tum quia Paschali tempore festa martyrum aptiuitum erat, tum quod venerandum Sancti Præcursoris caput, hoc die, secundò inuentum, postea translatum fuit.

29. August.

Luce 1.

*S. Ioannis
Parentes.*

*Carere liberis, patribus
veteris testamenti
maximo fuit
probrio.*

Quamquam & vita & res gestæ Sanctissimæ Præcursoris, omnibus ex Euangelica veritate notissima sint, tamen quia earum narratio magnam habet cum voluptate coniunctam utilitatem, non grauabimur in ijs commorandis, aliquot & temporis & laboris collocare. Igitur temporibus Herodis, qui fuit Rex Iudeæ, diuinus Lucas sacerdotem fuisse refert nomine Zachariam, ex vicinia cognatus & vicinus Abiæ: quæ in sorte Sacerdotum octaua erat. Ei sacrosancto matrimonij vinculo vxor è filia Aaron Elisabeth copulata erat; qui cum aliquot virtutibus, tum Dei ipsius testimonio, insigni iustitiæ laude ornati, vitam diuinis oculis gratissimam ducebant. Quamquam autem tot tantisque prae-
diti essent virtutibus, vno tamen sterilitatis probro laborabant; quod in magno debet esse solatio, quicunque bonæ vitæ liberos concipiat, aduersis casibus in hoc mundo agitantur.

Porro Zachariæ, dum sacerdotali munere ex ordine fungeretur, subitò Angelus Domini cœlesti splendore coruscans à dextris altaris apparuit, & eum quid tanto spectaculo vehementer perterritum bono animo esse iussit. Nam & preces illius à Deo exauditas & sterilitatis probum natiuitate admirandi filii tollendum esse dixit. Neque enim putandum est

Zachariæ

chariam in illa
am à Deo postulat
salute preces vo
resequitur, Deus
nunciaret, &
monstraret. Nam
tatem iustificati
am coram Domi
vtero matris sanct
ardum.

Hac verò aliæque

præconia, tant

mon. mouebant, vt ag

mod. et. Vnde An

corripens, ea pro

priauit, & ad n

um reddidit.

Enilabeth infan

conatus & vic

pari consensu

amor solato ling

sed factum que

eximia filii sancti

adulteris

stud

leuissimam, vel leuissimam,

Verum enim uer

sacerdos, cum nati

tempam n. ferri s

rerum om

semper

Dei para

Quæ

admonstraret, p

no parere cogere

implam irru pte

itate trucidant:

Zachariam in illa publica muneris sui functione. *Angelus Zachariae*
 ium à Deo postulasse, sed pro com muni totius po-
 charia appa-
 li salute preces votaue fecisse. Quæ dum sedu-
 ret in templo.
 exequitur, Deus ei filium largitur, qui & salu-
 m nunciaret, & cunctis veras iustitiæ semitas
 monstraret. Nam Angelus præclaram eius san-
 titatem mirifico sanè extulit præconio, dum ait;
 lum coram Domino & magnum futurum, &
 vtero matris sanctificandum, & sancto spiritu re-
 endum.

Hæc verò aliaque admirandæ virtutis ac sancti-
 tis præconia, tantam Zachariæ admirationem
 mouebant, vt ægrè admodum iis fidem accom-
 odaret. Vndè Angelus fidei eius imbecillita-
 Zacharie
 m corripuens, ea propter vocis eum beneficio ili-
 modica fides
 priauit, & ad natiuitatis vsque diem silentio
 silentio casti-
 onoxium reddidit. Expleto autem partus tempo-
 gatur.
 , Elisabeth infan-tem enixa est; cui ex mente diui-
 , cognatis & vicinis stupentibus, Ioannis no-
 en, pari consensu parentum, inditum fuit. In-
 mox soluto linguæ vinculo, Zacharias non modò
 qui, sed futura quoque Vates prædicere, & multa
 eximia filij sanctitate atque virtute toncinere.
 annes verò adultis nonnihil viribus, protinus in
 Adit eremū
 5. Ioannes.
 istam eremi solitudinem concessit, ne vitam pu-
 simam, vel leuissima aliqua peccati contagione
 acularet.

Verùm enim uerò Zacharias deuecta planè ata-
 sacerdos, cum natum Saluatorem maternis vlnis
 templum inferri soepius videret, minimeq; igno-
 ret eum rerum omnium conditorem esse, Sancta
 hctorum ei semper aperta esse voluit; libereque
 concessit, vt Deipara virgo sanctiora templi adita
 grederetur. Quæ res cum Iudæis inuidiæ fomi-
 in administraret, pariterque metum, nè Regi ali-
 ando parère cogerentur, incuteret, vna nocte in
 Cedes Za-
 charia.
 mplum irrupentes, Zachariam templum inter
 altare trucidant: eiusque corpus effossa humo,
 nefarii

nefarij parricidæ abscondunt. Hæc quidam de obitu pigniter imoio, & n
Zachariæ monumentis consignata posteris relique- pro, admodum ven
run.

Cæterum sanctissimum Sacerdotem ab impio Regi, conspectu su
Herode neci traditum fuisse alij confirmant: quod indicarem, & in
filium suum Ioannem, qui ab Herode cum alijs in sequebatur, nec no
fantibus ad mortem inquirebatur, pro 'ere noluit. os forma prestat
set. Postquam enim sauo & crudeli edicto Herodes Sed quo non n
pueros omnes in Bethleem & in montanis, neci de impudentia & seie
stinasset, Ioannemque pari crudelitate interfici. Q. hinc ipm Her
mand flet, Zacharias de salute filij sollicitus. confus. mtr im præcipite
gem suam Elisabeth cum filio, alterum cum dimittas hæc incensas, &
dio annum nato, ad quandam speluncam confestim rat filia Areæ Regi
transmisit. Cumque impij Herodis satellites in san- montibus se impie
tem minimè igneirent, totam mentis suæ rabiem, ppi fratris eius vxor
in Zachariam conuertunt: cumque in templo rebus totam, nini, que lo
diuinis operam nauantem, ante altare incensi ferro complexus est, ut ip
interimunt.

*Hæc apud
Baronium
Annal. Tō. 1.*

Genes. 21.

*S. Ioannes
quando pro
dixit in
publicum.*

His ita constitutis, pia sanctissimi pueri genitrix, necem a se d. mittere
Elisabeth, quadagesimo deinde die eadem in ipse. Verim Ioannes,
lunca diem obiit; Ioannes verò Angeli curæ custo- us necem a se d.
dige; relictus, & solitarijs in locis libetè versari solit. ergistulum habuit.
tus, Angelo duce vsus, in remotiores sylvarum recessus non destitit. Con
cessus recessit. Quod sanè de Ioanne nequaquam m. h. sacculu, He. eden
rum videri debet, præsertim si mente recolamus, & mous se Gan. æ
Ismaeli à matre proiecto Angelum adlittisse. Itaq. eac. e omni deno
que Ioannes, annis plus minus triginta, in eremo, na. i. q. e. parum ho
in omni sanctitate & admiranda vitæ austeritate habere, ut suos a
exactis, ut primum, tempus à Deo constitutum, quam maxin è in
adruit, quo Iudæica perfidiæ scelus arguere, & p. t. e. e. d. r. e. t. a. in me
nientia viam prædicare debebat, ex latebris in tui. io, & Regi &
publicum prodijt, tanta cum auctoritate ac sancti- (s. d. i. s. p. r. e. f. e. d. o.
tatis opinione, ut cuncti eum Christum esse exi- ter grantium,
stimaient. Ipse verò summæ humilitatis matot intentione sua fr
non modò Christum se esse negabat, sed nè d. i. s. i. m. p. u. d. i. c. i. c. o. r. p. o. r. i. s. f.
gnum quidem, qui Christi calementi corrigiam meretricio c. p. i. u. s.
solueret, publica voce confitebatur. Neque per- luptarem ha. si;
fidis tantum Iudæis, sed ipsi etiam Herodi, d. i. n. i. d. i. a. m. t. o. t. u. s.
insigniter.

quidam de obo
poteris tunc

dorem ab imp
animent: q
tode cum alio

pro're noli

editio Hero

ontus, nec

ad l. te int

tonus. co

erum cum d

uncam confidit

s satellites infan

hento lae raver

ie in tempore

tate incul. fer

ti pueri genera

de eadem in d

egenore aut

et verit. a

er. spuat. u

e nequaquid

ne te rectam

ed. missi. a

guta, i. recte

re. u. de. i.

Oo. crantia

arguer. & p

ce latebris

et e ac fua

orum etie co

mlatus in

pat, sed an

mentu corrig

it. Neq. ape

etiam Hero

ingua

signiter imoio, & multis sceleribus nefariè inquitato, admodum venerandus erat Baptista; prorsus non solum pudorem, sed metum etiam scelerato Regi, conspectu suo inferret. Timebat enim & incutirentem, & iustitiam Ioannis, eiusque sermone

Marc. 6.

conformia præstabat ope a. Sed quò non mortalium corda rapit, quò non impudentiæ & sceleris abducit intemperans libido, quæ hunc ipsum Herodem in sempiternæ miseriæ præparatim præcipitem egit. Is enim facibus libidinis suæ incensus, despecta legitima coniuge, quæ erat filia Areæ Regis Arabum, impuris Herodiadis moribus se implicavit. Eam enim, cum esset Philippæ fratris eius vxor, per summum scelus duxit uxorem, nihilque Ioannis monita veritus, tam arde complexus est, ut ipsum retro potius erga stulo (probrum) manciparet, quàm impudentissimam meretricem à se dimitteret.

Libido certissima animæ ruina.

Verum Ioannes, qui perpetuum & fatale aduersus peccatam bellum susceperat, constanti animo ergastulum subiit, Regisq; nefarium facinus arguere non destitit. Contigit autem dum ille in vinculis tenetur, Herodem in die natali suo, proceribus & tribus ac Galilææ primaribus cœnam instruere, eaque omni denciæ genere peracta, tripudia, aliasque parum honestas animi oblectationes adhibere, ut suos ab omni cura ad hilaritatem quam maximè inuitaret; cum Regis filia à matre eò directâ in medium prodiens, tripudio, delicatissimo, & Regi & conuiuiis omnibus, spectaculum (impudicis profecto oculis indignissimum) exhiberet gratissimum, iucundissimumque. Nec fuit intentione sua frustrata. Nam Rex cinctus impudici corporis saltatricis, & specie lucco ornata meretricio captus, tanquam ex eo spectaculo voluptatem hausit; ut protinus iurando, vel dimidiam totius regni sui partem ei offerret.

Ioannes mittitur in carcerem.

Filia Herodiadis tripudiat.

Peteret tantum quidquid animo luberet, (ô regiam munificentiam) se posulatis satisfacturum plenissimè.

*Herodiadis
filia, Fœtus
Viperæ.*

Malach. 3.

*Decollatur
S. Ioannes
Baptista.*

*Virtus sem-
per inuicta.*

Matth. 14.

*Caput S. Io-
hannis defo-
ditur.*

Hiscæ Regis promissis vtrò exhibitis, laudis & gloriæ cupiditate mota, rem regno toto petit longè maiorem. Nec mirum sanè. Fœtus enim viperæ, consulta matre, caput illius petijt; quo maior, veri Dei testimonio, inter natos mulierum non surrexit. Illius, inquam, caput, qui non homo, sed Angelus, vtpotè angelica puritate præditus appellari meruit.

Igitur Herodes audita saltatricis petitione, confestim misso in carcerem lictore, caput illud sanctissimum sanguine plenum inferri iussit. Tetræ profectò, & horrendum inuitatis omnibus spectaculum; sed soli puellæ matri longè iucundissimum; quæ præciso capiti petulanter etiam insultauit, atque acutè discriminati, sanctissimam illam linguam perforauit. Existimabat enim eo iam extincto, liberè se per omnia libidinum genera posse vagari; nequè quenquam futurum qui ea libertate nefarium illius scelus argueret. Sed probata virtus, quæ vinci non potest, post mortem eius qui eam possidet, longè efficacius præclariusque dominatur.

Nam Herodes Rex, qui tanta audacia ac facilitate Sanctissimum Præcursores capite spoliauerat, quantis, post mortem eius, cœpit terroribus agitari? Cum enim multa paulò post de Christi virtutibus & miraculis audisset, timore perculsus, Ioannem à mortuis excitatum palàm pronunciabat. Cæterùm mater debacchantis iuuentulæ verita, ne si caput corpori rursus coniungi, & cum eo sepulturæ mandari pateretur, Ioannes protinùs resurgeret, maioriq; virtute nefanda scelera oppugnaret, terræ illud quam profundissimè defodi, tutoque apud se in regis loco remotis arbitris abscondi curauit. Et hic quidem gloriosus Sanctissimi Præcursoris & Martyris exitus fuit; qui postquam annos tri-

ginta

nota duos & mor-
gisset : tali fine ad-
eunt.

Interea Herodes
cruciatu, tanquam
tandem acriorem
Nam repudiata vx-
tam contumeliam
ad patrem suum ab-
incitauit. Ille verò
flam matus, bellam
usque in regionem
ea omnia longe late
concussis, alijs in se-
numera animum ne-
tandem saltatricis
quod supplicium ac-
guissimum esse ab-
Furibunda, & a-
quidem Herodis ha-
erat coniuncta, vita
saltatricem acerbo
aria quoque decellu-
cio resecuata : meta
stecis, intolerabilis
cem ha. flura. Filia
memoria commemo-
ci quoquam, brum
endus. Qui cum gla-
uisset, pedes eum tra-
nent tunc Dei numi-
tenus, & inferiorit
molusque se moue-
das, cepit verò secre-
de. nde etiam conu-
non ferro, sed gla-
apta saluatiorem les-
ominus prabito,

beret, ore regia
stacturum pie...

hibitis, laudis &
o toto petit lon
Foetus enim v
petijt; quo ma
natos mulieram
pur; qui non ho
puritate prædi

s petitione, con
capit illud fan
tatisit. Terrum
manus spectacu
undisimum; que
ultavit, arque a
linguam pectora

extincto, libere
se, vegari; ne
nefarium illius
qua vinci non

possidet, longe
Nam Herodes

te Sancti-im-m
antis, post mor

te. Cum enim
tus & miracu

arnem a mor
Ceterum ma

ne si caput cor
sepulture ma

ingeret, maio
naret, terra
atoque apud i
di curavit. Et

Præcurionis &
am annos tri
ginta

ginta duos & menses admodum sex in terris exe
gisset: tali fine ad cœlestia habitacula migrare de
buit.

Interea Herodes, conscientie angore fraudisque *Uitio divina*
cruciatus, tanquam domesticis furijs assidue vexatus, *in Herodem.*
tandem acriorem Dei vindictam licet serò pertensit.
Nam repudiata vxor, Aræ Arabum Regis filia, tã
tam contumeliam & ignominie notam non ferens,
ad patrem suum abiit: eumque ad ultionem sceleris
incitavit. Ille verò satis per se vindictæ cupiditate in
flammat; bellum aduersus Herodem mouit, illa
tisque in regionem eius armis, subiectis flammis lo
ta omnia longè lateque populatus est; & alijs ferro
concisis, alijs in seruitutem abductis, exulceratum
iniuria animum non nihil sanauit. Quis verò exirus
tandem saltatricis foeminae scelestissimæ fuerit, &
quod supplicium acceperit feralis impietas, relatu di
gnissimum esse arbitror.

Furibunda, & adultera, inextinguaque ad eam illa, quæ *Niceph. hist.*
quidem Herodis habebatur, reuera autem Philippi *lib. l. c. 20.*
erat coniunx, vita longius acta, cum prius filiam & *De morte fi-*
saltatricem acerbo fato sublatam vidisset, deinde *lie Herodi-*
ipsa quoque decessit; futuri sæculi iudicio & suppli
cio reseruata: meras ibi quàm citissimè diuinæ iræ
sæces, intolerabilisque indignationis Domini cali
cem haustrura. Filia autem eius (digne est enim qui
memoriæ commendetur) talis fuit obitus. Eundem
ei quoque, brumali tempore erat: & fluuius trajeci
endus. Qui cum glacie constrictus coagmentatusque
esset, pedes eum transibat: glacie autem rupta, (idque
non sine Dei numine) demergitur illa statim capite
tenus, & inferioribus corporis partibus lasciuens,
molliusque se mouens saltat; non in terra, sed in vi
dis, caput verò scelestum, frigore & glacie concretum,
deinde etiam conuulneratum, & a reliquo corpore
non ferro, sed glaciei crustis resectum, in glacie
ipsa saltationem lethalem exhibet, eoque spectaculo
omnibus præbito, in memoriam ea quæ fecerat,

Qq s spectan-

*Horrendus
interitus fi
lie Herodi
adis.*

ſpectantibus reuocat.

*De inuen-
tione Capitis
S. Præcurſo-
ris,*

Porro quem ad nolum ſacroſanctum illud, & omni ueneratione dignum caput Ioannis, è latebris terræ in lucem prodieri, non erit abs re deinceps explicare. Duo religioſæ vitæ cultores, magno ſacra loca viſendi deſiderio inflammati, Hieroſolymam uenerunt. Alteri uero eorum, fortè in ſomnis, Sanctus Præcurſor apparuit, eumque monuit, vt reconditum in regia Herodis domo caput eius tolleretur, ſecumque aſportaret. Sed ea viſio alteri narrata, non modo ſidem non feci, ſed etiam tanquam quoddam ſomnii delirium miſum conuoluit. Sequenti ergo nocte, S. Bap. iſta rursus utrumque ſingularim accedens, mandat eandem, vrgerque vt alacriter iter conſiciant, & è terris theſaurum eruere diutius non negligant. Tunc illi omni incredulitate depoſita & ſocordia, locum in maxima ſeſtinatione aduunt, & ſecum caput effoſiunt; effoſumque ſacculo è pilis coſectato inmiſſum, in reditu ſigulo cuidam paupertatis malum exarabando ſagienti deferendum tradunt. Is theſauri, quem ſerebat, ignarus, ab ipſo Præcurſore in ſomnis admonitus eſt: vt relictis monachis, cum tradito ſibi ſacculo fugam arriperet. Creditum eſt, Præcurſori in Monacherum ſocordiam, ſigiditatemque deſectati ſigulo hanc præbuiſſe occaſionem vt per eam ad melioris vitæ frugem ueniret. Nam cum ille uoci Præcurſoris obediens, cum tali theſauro domum ueniſſet, coeſit paulatim fugato paupertatis malo opibus floſcere, actandem tantis undique bonis aſſidere; vt haud oſcure S. Baptiſtæ uirtutem gratiamque ſibi adeſſe cognoſceret. Itaque nè ingrati animi ſcelus aliquando laberetur, ſummo in honore uenerandum illud caput habuit, ſummaque contentione operam dedit, vt cunctis ſimiliter uirtutibus florens, ueteris vitæ delictis poenitentia nitroſe purgatis, Deo gratiſſimum die nocteque famularum exhiberet. Cum autem tempus adeſſe cerneſet, quo ex hac uita ad meliorem a Deo uocabatur,

precio-

precioſum illam theſaurum effoſſere ſecta
& eum prosequen-
tur, vt propin-
quas aliquidam ſe-
ſequeret. Curui-
ſianis mandata, ut
fide & pietate, ed-
de morti uicinus, r-
ti quidem & mon-
minato, cunctos
poſtulare eos con-
cum tam ante non
theſauro ſenſiſſet
ſine ſuarque fidei ei-
mas reliquias exi-
Sed dictum ſe eum
nateo capite a
cunctis ſe uitas ac-
tois delinuit; et
transferre ueheme-
prohibitus, quod
toti ſua tractate
n aſſecutioni, Th-
a impetum rel-
pat ex uito Ceſſat
ptimo ab Vrbe lap-
uampta exerce-
mam traſſe
ſtri ad
ſum

*Dilectiſſe fi-
guis aſſer-
uatis ſacculi
capiti.*

preciosum illum thesaurum hydrie impositum, & arca affibere facta inclusum, sorori pari veneratione & cultu prosequendum tradidit; eidemque mandavit, vt appropinquante mortis hora eandem reliquias alij cuidam spectate probitatis ac fidei viro resignaret. Curavit illa summo studio ac pietate, fratri mandata, tradiditque eas cuidam non modò fide & pietate, sed castimonia ornatissimo; qui deinde morti vicinus, eandem cuidam Eustachio sacerdoti quidem & monacho, sed haeretica prauitate contaminato, custodiendas commisit. Is verò non multò post hære eos conuictus, exilio damnatus fuit. Quicum iam ante non semel admirandas ex sacro illo thesauro sensisset virtutes, easque (pro scelus) impietati suaeque fidei ascriberet, summo studio sanctissimas reliquias exilij sui solatium habere nitebatur. Sed dictum factum exilio inuitatur, relictò in monasterio capite abscissa. Intercà pretiosus ille thesaurus cum ètis ignorus, ad tempora vsque Valentis Imperatoris delinuit; qui cum eum Constantinopolim transferre vehementer cuperet, diuinitus ab eo facto prohibitus, quod homini Ariana haeresi contaminato sancta tractare minis liceret, hoc ipsam plenam in successori, Theodoro Augusto, religionissime adimplendum reliquit; qui venerabile Baptista caput ex vico Coslai Constantinopolim deportans, seorsum ab Vrbe lapide, in basilica, quam magno

sumptu erexerat, recondidit: quod postea Ro-

manam transfretum, in Ecclesia S. Alue-

stri ad Campam Martium,

summa populi deuotio-

ne asseruatur.

* *

*Sanctum ce-
put tractatur
cuiusdam ha-
eretico.*

*Hic videat
& conueniat
prudens Le-
ctor Baron.
cum in Not.
quam Annal.
Tom. 1 è
quibus hæc
assumpti-
mus.*

*Caput S. Io-
annis Bapti-
ste, Romæ
asseruatur.*

*C. Baron.
Tom. 2. An-
nal.*

**MARTYRIUM S. SABINAE, ILLV-
strissima Matrona: Ex eo quod est per Adonem
Archiepiscopum Viennensem. Passa est
Anno Christi 122. Alexandri Pap.
2. Ariani Imp. 3.**

29. August.

*S. Sabina cō-
ueritur à S.
Serapia, vir-
gine Antio-
chena.*

Illustrissima foemina Sabina, vxor praeclarissimi quondam Valentini, & filia Herodis Metallarii, egregium pro Christo certamen sub praefecto Elpidio, Adriano imperante, confecit. Ea cum Serapiae virgini intima esset familiaritate coniuncta, fuit pijs eiusdem Virginis monitis atque exemplis ab errore ad Christi cognitionem adducta: tantaque eidem deinceps cōstātia in omni opere sactitatis adhæsit, vt nec ad martyrij palmā properatē deferere voluerit. Nā cū Serapia virgo à Beryllo praefecto ad martyrij gloriā vocaretur, Sabina in dissolubili amicitiae vinculo ei connexa ad locū certaminis cū ea cōcessit; Beryllumq; praefectum nequiquā eam terrere conantē spreuit, ac responsis sanè prudentissimis adeo retudit, vt quanquā vindicta vehementer cupidus, manus tamen in illam mittere non praesumeret.

Porro beata Serapia gloriosissimo coronata martyrio, illustrissima Sabina venerandas reliquias, suū in monumentum insigni cum celebritate intulit. Deinde paucis admodum post diebus comprehensa, Elpidio Iudici oblata fuit. Qua visa, Elpidius ingenti quasi admiratione defixus. Tunē es, inquit, Sabina, vxor quondam Valentini illustrissimae memoriae, & Herodis filia? Cui sancta matrona: Ego sum, & gratias ago Domino meo Iesu Christo, qui me peccatricem famulam suam opera, & studio sanctissimae Serapiae à tenebris ad lucem, è sordibus ad puritatem, è demum seruitute, ad veram libertatē traducere dignatus est.

Commotus eo matronae responso Praefectus, visaque ipsius in Christi confessione constantia, capitis eam sententia damnauit, & omnibus eius facultati-

*Sistitur corā
Elpidio praefecto.*

*Confessio
Virginis Sa-
binæ.*

cultatibus ad Fiscum
martyrem gladio
Kal. Septembr. Cuius
eodem in monum
honoriſſe collocau
ream Vndiciant, in
est. Verus extat Ro
negatus est mentio
Syrmacho, & apud
lit. in. cap. 2. quam q
pa, eius nominis ſec
constat ex lib. de Ro

**VITA S. FIACCHI
& Eremitæ: Ex eo
Surius Clarus
tione Episcopi
anno Domini
Tom.**

Beatus Fiacchus, pater
parentibus, v
relicta domo
Meldis, ad Farone
ne celebrem conce
re gauſus, ei locum
monij, nomine Bre
illico extirpatis v
Matiae sacrum con
bus hospitium, vbi
corporis domitor,
Fama agitur sancti
opinionem longè la
gentium turba in
re, quibus vis sancti
exhibebat officia,
ctu pristinam reddi-

cultatibus ad Fiscum redactis, dictum factum beatā
martyrem gladio feriri præcepit. Passa est autem 4. *Percutitur*
Kal. Septembr. Cuius corpus a Christianis sublatum, *gladio.*
eodem in monumento, vbi ipsa fidei suæ magistram
honorificè collocauerat, ad arcum Faustini, iuxta a-
ream Vindiciani, in oppido Vindinensi conditum
est. Vetus extat Romæ titulus S. Sabinæ in Auenti-
no; cuius est mentio in Concil. primo Romano sub
Symmacho, & apud Gregor. in regist. lib. 9. cap. 22. &
lib. 11. cap. 2. quam quidem Ecclesiam Eugenius Pa-
pa, eius nominis secundus, exornauit auxitque; vt
constat ex lib. de Rom. a Pontif. in Eugenio.

*Hæc Baron.
in Notat. ad
Martyr. Ro.*

VITA S. FIACRII, CONFESSORIS

¶ Eremita: Ex ea quæ est apud V. P. Laurent.

*Surium. Claruit, vt patet infra, sub Fa-
rone Episcopo Meldensi. Qui floruit*

anno Domini 620 & c. iuxta

Tom. 8. An. C. Baronij.

*C. Baron. in
Not. Mar-
tyr. Romani.*

BEatus Fiacrius ex Hyberniā nobilibus ortus
parentibus, vitæ solitariæ allectus dulcedine,
relictâ domo & amplissima spreta hereditate,
Meldis, ad Faronem antistitem sanctitatis opinio-
ne celebrem concessit. Cuius desiderio Pontifex mi-
rè gauisus, ei locum quendam in nemore sui patri-
monij, nomine Brodolum, assignauit. Vbi Fiacrius
illico extirpatis vepribus, monasterium Virgini
Mariæ sacrum construxit, & publicum aduentanti-
bus hospitium; vbi peregrinos & pauperes, rigidus sui
corporis domitor, incredibili charitate excipiebat.
Fama igitur sanctitatis & admirandæ benignitatis
opinionē longè lateque crescente, mox ingens lan-
guentium turba indies magis magisque eo conflu-
re; quibus vir sanctus non modò consueta charitatis
exhibebat officia, sed precibus & manus suæ conta-
ctu pristinam reddebat sanitatem.

*10. August.
Patria Fia-
crij.*

*Monasteriū
construit &
hospitale.*

*Claret mira-
culis.*

Post

Post hæc, cum ex nimia liberalitate annona deficeret, nec haberet quo deinceps aduenientium inopiâ subleuaret, supplex ad antistitem abiit, petens ut tantum ei nemotis euellere liceret, quantum nutri disoleribus sibi suisque satis esset. Cui Pontif. x. benignè innuit, tantumque concessit, quantum vno die fodiendo manu propria, fossa posset circumdare. Quo audito, ad solitudinem reuersus, facta oratione, baculum quoniam tenuerat per terram trahere cepi, quo, (dictum mirabile) eramus hinc inde funditus ornari, terraque dehiscens, ad baculi tractum fossam præbuit.

*Cum summo
omnium stu-
pore terram
baculo aperit
ad modum
fuisse.*

*Mulier occu-
sat eum ma-
leficii apud
Epi, copiam.*

*Ingens mi-
raculum.*

Interea mulier quædam adueniens, viso terræ dehiscens miraculo, stuporis plena illico ad Episcopum festina currens, et remicolam, magum, maleficum, & incantorem appellauit. Deinde eadem rursus metus temeritate ad eremum festinans, multis conuijs in vicinis sanctum inuestigata est; præcipue ei auctoritate Episcopi, ab incæpto opere ut cessaret: de nec mox effugatus antistes debitas de tantò maleficio (ut illi dicebat) cænas expeteret. His auditis, Fiacrius manum ab opere reuocauit, & terroris ac trititæ plenius super petram resedit: ibi tunc mirabilibus succedunt mirabiliora. Petra namque durissima, nutu Dei, ut fissioni sancti esset habilior, sub ipso concavum ei-
de præstitit locum. Quæ petra, eodem in monasterio ad hæc usque tempora asseruata, non raro tactu suo debiles sanari restituit.

Igitur Pötifex inuidæ mulieris provocatus verbis, aduenit; vidensque utraque miracula, intellexit Eremitam summum Dei amicum esse: unde sanè de amore & honore pariter eum profectus est. Porro Fiacrius mulieris istius malicia admonitus, voluit deinceps omnibus feminis monasterij adiū interdictū esse, & supplicibus à Deo precibus contendit, ut quæcunque pedè per vim inferre conaretur, ultione protinus diuina repulsam pateretur. Quare cognita, mulier quædam & generis & diuitiarum gloria præstans, ancillam suis ipsa manibus in Fiacrii monasterium impel-

impellere voluit, ut-
culo disiceret. Sed
impollat, illa. quæ
bata lumine vni-
Luini co mulier, a
trifene con-
retinamque de n-
etipant. Beatus in-
Svate ibos dicitur,
monu. Cuius ad un-
sa t. m. r. a. c. a. n. a.

MARTTIRIVM

A. m. d. c. ex eo q

Str. Ch. m. r. a.

Coronati

M.

Cum ferunt D
dos Det. ac
& opere te
a Draco vrbis pref
exactione gebr
Serris dicitur,
(quem idmod in
ut h. t. a. u. e. c. e. p. r. o. m.
si, si t. a. n. a. c. h. a. n. a.
n. a. d. h. e. m. q. a. d.
n. t. u. r. p. u. r. m. o. d. o.
D. e. n. d. e. a. d. t. e. r. r. i. m.
i. n. a. c. c. o. t. h. a. n. a.
h. a. c. e. n. t. e. n. e. x. u.
n. i. d. e. r. e. n. t. T. u. n. c. r. e. c.
p. u. r. e. a. m. i. n. b. l. a. t. u. s. f. u.
p. u. r. e. q. u. a. b. m. a. l. e. f. i. c. i.
p. u. r. e. a. t. u. s. r. e. s. p. o. n. d. i. t.

te nona defici-
ent in inopia
retens uti na-
uri die aie
x non gre n-
die ostendit
Q uand o ad
dum cu m
pato, virtu
ment, et que
rebat.

re nona de-
cora d coru
maeum,
deri e omē
is et uis
e en. do-
flet. Nec
pro m eficio
nd res. Fictus
nter. iaz
nti e baslic-
ntu Dei,
fo coacū ei-
n monasterio
rapacti suo
reant verbis,
e edei Ere-
ae amore
Pore Fictus
vol. ees
tu dū,
is, a que n-
ne arati
g, in dier
ne prestans,
monasteri in
impel-

impellere voluit, ut quid futurum esset, alieno peri-
culo disceret. Sed ecce ancilla, dominae suae scelere
impulsa, illas quidem permāsit, ipsa vero altero or-
bata lumine vindictae subiavit. Sed & alia quaedā de
Latiniaco mulier, alterum pedem in Monasterium in-
ferre et n. talis, horribili tumore eum correptū
retraxit; qui deinde tumor, tibiam, genū & crur oc-
cupavit. Beatus itaque Flavius eodem in loco, signis
& virtutibus clarus, vnae cursum feliciter consum-
mat. Cuius ad tumulum, gloriosa continuē coru-
pta it miracula.

Cessigatur
cumitis
mulier, te-
merē mona-
sterium in-
gredi volēs.
Item alia.
Obitus eius.
Claret mira-
culis post o-
bitum.

MARTYRIVM SS. FELICIS ET

Adacti: ex eo quod extat apud V P Laur.

Sar. Cur omnia suffragatur martyrologia.

Coronati sunt Anno Salutis 302.

Marcel. Papæ. 6.

C. Baron.
Tom. 2. An-
nal.

Cum feruor Diocletiani & a Maximiani in sā- o Augu.
dos Dei acerrime sciret, duo fratres nomine a Anno eorū
& opere Felices, Romanae Ecclesiae presbyteri Imperij 19.
à Draco Urbis praefecto vel dijs sacrificare, vel suppli- Duo Felices
cia excipere cogebantur. Interea Felix senior, ad sinū fratres.
Serapis dacebatur, ut imminens supplicij, sacrificio
(quemadmodum Dracus sperabat redimeret. Sed is
ut statua grae propinquior est factus, mox sacri oris
sui statu simulacrū subuertit. Inde vero ductus in a-
liā aediculam, quae statua Mercurij honoratior habebatur, pari modo atque virtute statuam prostravit.
Deinde ad tertiam deductus aediculam, cum Dianae simulacro thura incendere cogeretur, simili modo inhabitantem ex, ulit demonem, & simulacrum homini deiecit. Tunc reductus ad praefectum, protinus in eculeum sublatus fuit, dhibitisque ex ciatibus, quae sitis, quib' maleficijs deos superaret. Qui in tormētis Torquetur.
inuietus respondit; Non ego hoc diaboli maleficijs; sed

S. Felix tres
comminuit.
statuas.

sed omnipotentis Dei beneficijs egi. Tunc furore repletus praefectus inuisit eum iuxta murum urbis, via Ostiensis, duci ad locum qui secundo ab vrbe erat miliario, vti ibidem apud arborem praecelsam vel sacrificium compleret, vel eodem in loco capitalem sententiam subiret. Igitur Felix, cum ad praefatam arborem nefandis sacrificijs inquinandus à carnificibus deductus esset, statim impietatem execratus, in arborem sufflauit, & ait; Praecipio tibi in nomine Domini mei Iesu Christi, vt radicibus corruens & templum cum ara, eiusque simulacrum ita comminuas, vt amplius per te anima nullatenus in tantum scelus impellantur. Ad hoc serui Dei verbum, horrendo fragore arbor corruit, & fanum cum simula cro penitus comminuit. Quo cognito, Dracus, furore & amentia plenus, sententiam sine mora executioni mandari, & truncum corpus lupis ac canibus deuorandum relinqui praecipit.

Interea sanctus Christi athleta, multis trophæis indyctus, cum Ostiensis via ad locum certaminis duceretur, quidam fidei Christianae ardore mirifice incensus, hominibus quidem ignotus, sed Deo praecclare cognitus, voce magna clamare coepit; Et ego ex eadem lege sum, & ipsum, quæ hic sanctus praedicat presbyter, cõfiteor Dominum Iesum Christum, parique sententiae subiacebo. Elegi enim cum eo, breuissimi temporis potius sustinere tormentum, & in aeternum deinde cum Christo Iesu in caelesti gloria exultare, quam vestris nefandissimis cum principibus, impuris ad tempus affluere delicijs, & aeternis deinde subdi cruciatibus. Hæc maxima voce & admiranda constantia ac alacritate vociferantem lictores corripuerunt, vincuntque vnà cum Felice ad locum supplicij perducunt. Ibi tunc Felix, fufis praegaudio lachrymis, socium suauissimè amplexatur; figit oscula; gratulatur vtrique. Deinde peracta pariter oratione, lecti capitalem subeunt sententiam. Christiani, qui spectaculo intererant, ignorantes nomen huius, eum Ad-

auctum

Subuertit simulacrum.

Ardor fidei in S. Adam. Ho.

atum appellarunt.
coronam. Corp
a. e. a Christiani-
vbi nescindz ar-
nem apererat
de inhumata corp
impis eorum co
an facit. Nam
cepti a D. abolo, y
gratant. Fuit de
ingent. c. sen to
qua Chist. beati
ubetant.

T A S. B O N C

affery Loc. densis;

ex equam illu. j. j.

Ep. scopus Boro.

V. P. Laur. Surum

pore Anno Dom

tatem pro

P. a. u. s. Boro

B. e. n. i. p. a. d. d. e.

in. n. f. a. p. e. m.

en esse legent. o. d.

h. t. s. m. a. n. d. i. h. a.

anum, quod el

n mundo mori

ophiam, alius f.

oc. re. potera. t. a.

ti. enem. varia. v.

te. a. ne. cognouerat.

ti. meraria. homin.

mo. r. a. illud. Apod.

rem. Ch. r. i. s. t. i. f. e. r. u. s.

an. monasteri. j. a.

plationis studio p

Tancitarore re-
urum visis, via
ab urbe erat mi-
gellam vel facti-
o capitalem sen-
prafatam arbo-
as a catenificibus
vecratus, in arbo-
homine Domi-
traens & templi
minuas, vt am-
nium icelus im-
a, horrendo fra-
molatio penitus
ore & amentia
ioani mandari,
deuorandum re-

VITA S. BONONII, ABBATIS MO-
nasterij Locelensis; quod est in agro Vercellensi;
Ex eaquam Illustriff. & Reuerendiff Cardinalis
& Episcopus Bononiensis; Gabriel Palaotus, ad
V. P. Laur. Surium transmifit. Migravit è cor-
pore Anno Domini 1016. eiusq. sancti-
tatem probauit Ioannes Pa-

pa vigefimus.

BEatus Bononius, Bononia oriundus, vir haud
vulgari prudentiæ laude conspicuus, cum
vitam sapientis, assiduam mortis meditatio-
nem esse legendo didicisset, ilicò à primis annis,
reudiatis mundi huius delicijs, in S. Stephani mo-
nasterium, quod est Bononiæ, se abdidit; vt in-
terim mundo mortuus, saluberrimam mortis phi-
losophiam, altius suo pectori imprimeret. Nec
reuocare poterant à salutari instituto prudentem a-
dolescentem varia vulgi de eo iudicia; vtpotè qui
iam antè cognouerat, primam monachi virtutem
esse temeraria hominum iudicia contemnere, iugiq;
memoria illud Apostoli reperere; *Si adhuc hominibus
placere, Christi seruus non essem.* In illo autem S. Ste-
phani monasterio, cum haud exiguos in diuinæ con-
templationis studio per aliquot annos fecisset pro-

R r

cessus,

*Felix & A-
dactus gla-
dio ferim-
tur.*

*C. Baron. in
Not. Mar-
tyrolog. Rō.*

30. August.

Patria eius.

*Sedit in
monasteriū
S. Stephani.*

*Prima virtus
monachi ho-
minum ina-
nia iudicia
contemnere:
Gal. 1.*

Adit Aegyptij solitudinem.

Templa per Aegyptum & monasteria restaurat.

Aegyptijs Christum annunciat.

Precibus suis ad precum praesidia sanctus se conuertit Bononius, tempestas repente discussa & serenitas reddita est:

cessus, perfectioris vitae desiderio inflammatus, patria, amicis, domo, vrbisq; frequentia desertis, Babylonis Aegypti solitudinem adiit: vt antiquam illam patrum in eremo degentium virtutem quam acerrimè æmularetur. Accidit autem, vt Aegyptij proceres, fama eius, (quæ cum admiratione regiones illas peruagabatur) & virtutum fragrantia capti ac deliniti, singulari amore ac beneuolentia eum cōplecterentur; adèd quidem, vt potestatem ei facerent, cuncta religionis ac pietatis domicilia, quæ barbarica feritate conuulsata iacebant, restaurandi. Quod cum frequenter vigerent, pius pater vehementer gauisus, & Deo, qui feroces barbarorum mentes mitigasset, gratiam, vt par erat, referens, arrepta auidè rei bene gerendæ occasione, operi sedulo institit; primum diruta multis in locis templa restaurans, & post iactum hoc virtutum suarum quasi spiritale fundamentum, monasteria deindè plurima reparans; per quæ coetus monachorum distribuit; Abbatibus constituit; eosque ex præscripto D. Benedicti, vitam religiosè traducere edocuit.

Ipse autem sedulus diuini verbi sator Aegyptum peragrabat, & indies nouos credentium manipulos in horrea Domini latus inferebat; & nunc quidem doctrina, nunc miraculis infrugiferos agros subigebat, optimisque frugibus breui mirifice florentes reddebat. Siccum fortè in nauì, Aegyptij mercatoribus quibuscum Alexandriam vnà nauigabat, Christum annunciarèt, & subita tempestas exorta, in certum omnes vitæ discrimen conijceret, illique attoniti, & omni alia salutis spe destituti, Deum, quem ipsis annunciarat, se credere professi, ad eius opem confugerent, obtestantes vt pro salute omnium, Deum suum deprecaretur, nuncupato insuper voto, Christiana sacra se suscepturos, si præsens eius numen experti, salui euaderent. postquam ad precum praesidia sanctus se conuertit Bononius, tempestas repente discussa & serenitas reddita est:

& Alexandriam
mauerunt. N
ctus quasi fauic
tissimi gratiam,
Hæc aliæque eius
Bonomum velle cel
stant; quorum diu
fueret ac transieru
glonis ad amice
Anglij, i. tunc is
nam operum ex
ret, cum aliis ita
neque, neque por
turpem aquaue
as abiecte appetere
te hos & infame
abigendo, appet
ens; & hoc quia
res liceret, illu
re non comminatio
lor & ceruicula sub
ca. Non ite pe
cris eum deprec
ta ipas, perque te
d iures licet abor
tao client. Et qu
al s. de nocte
re a. stitute per
ditus, pro molli
anteam. bus a
idem commutat
dotes quiescere sol
quis orationibus
as il. ad sibi v. sup
tes testum meum
Cum graues per n
Aegyptum concute

est: & Alexandriam incolumes ad portum omnes *statem: unde*
applicuerunt. Nec mora; quos ad ipsius preces ex *vestros Ba-*
mortis quasi faucibus Deus eripuerat, in eis, per *ptimum su-*
baptismi gratiam, ipse nouam vitam restaura- *scipiunt.*
uit.

Hæc aliaque eiusdem generis admiranda opera,
Bononium valde celebrem per Alexandriam reddi-
derunt; quorum ciuium nè fauor eum nimium ex-
tolleret ac transuersum ageret, clam inde egressus,
Babylonis ad amicam solitudinem iterum secessit;
vbi vigilijs, ieiunijs, orationibus, pijsque alijs bo-
norum operum exercitijs, cum ipse sedulo operam
daret, tum alijs vitæ viam præibat, præmonstra-
batque; neque parentibus blanditus, & eorum,
per turpem adulationem, amicitiam ac fauorem *Et præclaræ*
nimis abiectè appetens; neque tamen eos quamuis *Bononij di-*
superbos & insolentes, per nimiam austeritatem *serietionem.*
negligendo, aspernandosque ac fastidiendos sibi
ducens; & hoc quidem, vt *omnibus omnia factus, o-*
1. Cor. 9.
mines lucrifaceret; illud autem, diuini illius non im-
memor comminationis: *Va vobis qui consitis pul-*
illos & *cervicalia sub omni cubito, ad decipiendas ani-*
mas. Non ille præsperis nimium efferebatur: non
aduersa eum deicere poterant. Pauperum ei cura
præcipua, peneque assidua; quos & per se fouebat,
& diuites sollicitabat, vt ad opem illis ferendam be-
neuoli essent. Et quidem cum pro aliorum cura se-
dulo die nocteque excubaret, ipse in suscepta semel
vitæ austeritate perseverans, quasi proprii corporis *Vitæ auste-*
oblitus, pro molli lecto duram humum, pro delica- *ritas.*
tis linteaminibus, asperum cilicium, pro cervicali
lapidem commutabat; & sic demum post ingentes
labores quiescere solebat, si quies dicenda est, quæ
iugibus orationibus fatigabatur; ita quidem, vt Da-
uidis illud sibi usurpare potuerit: *Lanabo per singulas* *Psal. 6.*
noctes lectum meum, lacrymis meis stratum meum rigabo.
Cum graues per illa tempora procellæ, vniuersam
Ægyptum concuterent, & Romani parum felici

*Bononii be-
nignitas in
captiuos.*

*Vixit in
monte Sinai
sanctissime.*

marie infesta signa in Aegyptum inferrent, cōmis-
soq; praelio ingens vtrinq; strages fieret, Aegyptij
tādem superiores, prater aliam Christianorum tur-
bam ip'sum etiam Vercellensem antistitem Petru
in captiuitatem abduxerunt. Is verò in illam abre-
ptus miseriam, diligenter inquirere cōcepit, num qui
Christianis initiati sacris, in ea regione degerēt. Tā-
dem post varia suspiria, post multas preces & la-
chrymas Deo suppliciter fufas, eximia illi Bononii
innouit sanctitas. Qui accersitus confestim adfuit,
& carceris custodibus muneribus desiniris, egre-
giam inprimis operam in fouendis ac consolandis
vinctis collocauit. Postremò verò concepta fiducia,
regiam familiam, ipsamque Regis coniugem adiit,
suasque in partes omnes pertraxit; vt pro captiuis
suis fratribus apud Regem intercedere vellent. Ad-
fuit cōceptis Bononii omnipotens Deus. Nam Regem
quodam die hortos odoriferissimis balsamis consi-
stos animi causā inambulātem, accedit Regina;
quam mox procures subsequunt orant obsecrant que
Regem, vinctos Christianos Bononio viro optimo
& regijs negotijs enixè fauenti donet. Annuic nutu
planè diuino Rex; cunctosque vinculis & ergastulo
solutos summa Bononii voluntati permittit. Is fa-
trum suorum libertate vehementer gauisus, confe-
stim naui impositos Hierosolymam transmittit;
indè eos in montem Sinai perducit; quibus locis
summa animi veneratione lustratis, Costantinopo-
lim contendit; vbi ab Imperatore in diarium meum,
custodiæ mancipati sunt. Sed protinus, vt eorum in-
nocentia omnibus perspicua facta est, non modò
honorificè, sed muneribus insuper ac vestibus ex
fisco donati, dimissi sunt. Igitur consensa nauis,
vt singulos proprijs sedibus restituit Bononius, ita
mox ad montem Sinai reuersus, totum se illic diui-
nae legi mancipauit; tantis maximarum omnium
virtutum signis, vt gratissimo sanctitatis suae odo-
re, Hierosolymam & vicina omnia loca repleret.

Inter-

Interè defuncto
a diceret Vercelle
tam, quā iam ante Bo
de captiuitate in se
nam tantum acc
tera eius curam f
Aegyptum clausu
dum quam m. vrm
nitas tam aliquan
ere vinctas tandem
diti; inmeritoq; de
tates cum alios, co
tam de epiabunt.
ta l. h. n. n. feren
tam u. gentem ex
mam humilitatem
v. Vbi vete. ad
tres sanctissimis
culis celeb. is, cu
monasterium, sed
et Vbi oss. v. na d
q. i. c. Ecclesiae ex
tum reddi.
Inter alia, quae p
hoc ad confirmand
breuicorū peric
Quadam immuni
tādem illi necen
condit. Ingens & se
capitulum. Vera
cedibus animi do
na oris confessio
nitiunt. Exposit
quecum lachrym
tis se medicum
tem iusto animi d
omnis poenitent
maos poenitentiae

In Etruria
monasterium
restaurat.

*Felix obitus
eius.*

Præclarum
miraculum.

R/r 3 scien-

scientiæ angore, & admissi fugitiij cruciatu liberari
posset. Itaque ex eo quo fratrem peremerat mucro-
ne, circulum brachio dextero circumdedit; totumque
se lamentis & varijs corporis afflictionibus dedit.
Sed cum domesticæ furæ, quæ eum die nocteque
persequerantur, vix villas ab æternæ damnationis
metu inducias concederent, tandem ille Sanctorum
statuit implorare patrocinia; ut quod suis lacrymis
meritisque non poterat, illorum aliquando preci-
bus à Deo obtinere mereretur. Itaque post alia atque
alia Sanctorum limina piè obita, ipso natali S. Bo-
nonij ad eius etiam sepulchrum venit supplex;
Deumque, flens atque eiulans precabatur, ut tanti sui
famuli intercessione sibi propitius esse dignaretur.
Dumque orationi feruenter insistit, & S. Bononium
interuentorem sollicitat, ecce in magna virorum at-
que mulierum circumstante turba, circulus qui cute
atque carne iam penè contextus erat, per Christi
clementiam dissiliit: omnesque ille conscientia fur-
is fuscæ fugatæque, summam conscientia tranquill-
tatem & incredibile animi gaudium reddiderunt.
Tunc in lætitia salutaris Christi mirabiliter exul-
tans, ferreum illum nexum ad sancti altare su-
spendit, & voce maxima, quanto à
S. Bononio affectus esset bene-
ficio, contestatus
est.

VITA

VITA S. AID-
disfarnensis: Ex ea
lib. 3. capite 3. O
Gentis Anglorum
Domini 634
Hen

SANCERVS A
tio ibidem,
pietate imbui
qui omnibus admi-
nibus, haud ex-
fructus. Nam vt ei
stianæ vitæ præsta-
clararet, pedes loc-
nam misericord-
plena manu, que
accipiebat, in paup-
ad misericordiae ac-
cunque vero loco
socij adhærent,
tioni dedit: erant
in itinere comme-
nè intermissione
la redimendis ve-
studium; quos de-
buebat, ac in disci-
gradum prouehere
soluerentur corp-
que animæ liber-
quod cum Osvy
postulasset antist-
rioris animi viri;
cum populus aggre-
& is oleum & op-
deret, redijt in

VITA S. AIDANI, EPISCOPI LIN- *C Baron. 8.*
disfarnensis: Ex ea quæ est per Venerabilem Bedam Tom. Annal.
lib. 3. capite 3. & sequent. Historia Ecclesiast.
Gentis Anglorum. Claruit maximè Anno
Domini 634. sub Honorio Papa &
Heraclio Imp. &c.

SANCTVS Aidanus ex Insula Hu ex monaste- 31. August.
 rio ibidem, ad prouinciam Anglorum fide &
 pierate imbuendam destinatus est Episcopus;
 qui omnibus admirandæ sanctitatis ornatus insi-
 gnibus, haud exiguos in vineâ Domini faciebat
 fructus. Nam vt exemplo magis quàm verbo, Chri-
 stianæ vitæ præstantiâ cum fidelib⁹ tū infidelib⁹ de-
 clararet, pedes loca cuncta peragrās, antè omnia stre-
 nuam misericordiæ operibus nauabat operam, ac
 plena manu, quicquid à Regibus aliisque dynastis
 accipiebat, in pauperes erogabat; aliosque similiter
 ad misericordiæ æmulationem prouocabat. Vbi-
 cunque verò locorum deget at, tam ille quàm qui ei
 socij adhærebant, assidud cælestium rerum medita-
 tioni dediti erant, suauissimèque ex sacris scripturis
 in itinere commentabantur; quo mentes eorum si-
 nè intermissione pabulo diuini verbi pascerentur.
 In redimendis verò captiuis præcipuum eius eluxit
 studium; quos deinde disciplinis sanctioribus im-
 buebat, ac in discipulos suscipiens, ad sacerdotalem
 gradum prouehebatur: ratus parum esse si vinculis
 soluerentur corporeis, nisi etiam veram integram- *Studium ei⁹*
 que animæ libertatem consequerentur. Fertur autè *in captiuos.*
 quòd cum Osvaldus Rex de prouincia Scotorum
 postulasset antistitem, missus ei fuerit primò auste-
 rioris animi vir; cuius doctrinam paulò seueriorem
 cum populus ægrè ad aures animosque admitteret,
 & is oleum & operam docendo monendoque per-
 deret, redijt in patriam; gentem duræ ac Barbaræ

Benignitas
Aidani in
pauperes.

1. Cor. 1.

*Discretio o-
mnium vir-
tutum ma-
ter.*

*Vide egre-
giam Aida-
ni in paupe-
rem libera-
tatem.*

mentis, cælestis doctrinæ minimè capacem, esse as-
serens. Quo audio, Aidanus in concilio vbi hac
tractabantur surgens ait; F quidem frater existimo te
minus illius Apostoli observantem fuisse; vbi docet,
indoctis auditoribus primò lac doctrinæ mollioris
porrigendum esse, donec paulatim enutriti verbo
Dei, ad solidiora diuini verbi p bula, sumenda ido-
nei inueniantur. Hanc Aidani dicto mox . h omni-
bus acclamatum, & communi consilio decretum est,
vt ipse antistes ad gentem illam Christianæ disci-
plinæ rudimentis imbuendam mitteretur.

Huius igitur reuerendis imi Antistitis disciplina
Rex Osvaldus, cum ea, cui præerat, Anglorum gen-
te, præclarè institutus, admirandos sanè breui in fide
ac pietate fecit processus; vnde & multis maioribus
honorum & regni titulis, etiam in hac vita à Deo
decorari meruit. Quo ad cælestia regna deinde
translato, Osuinus frater eius, haud minore pieta-
te vir; regni suscepit gubernacula. Qui die quodam,
vt animum suum amoris & beneuolentiæ plenum
Aidano declararet, equum optimum & regalibus
stratum phaleris donauit; vt eo deinceps vectus va-
rios itinerum labores faciliùs superaret. Accidit au-
tem, vt paruo interiecto tempore Aidanus antistes
pauperem quendam infimis precibus stipem postu-
lantem obuiam haberet; cui cum nihil, quod tribue-
ret, ad manus haberet, ilicò defiliens, equum cum
regiis ornamentis prompta manu ac hilari vultu
tradidit. Erat enim antistes mirificus pauperum cul-
tor, & beneficus admodum miserorum pater. Hoc
verò vt fama ad regias aures est perlatum, visus Rex
aliqua animi affici ægritudine; accitoque ad pran-
dium Episcopo, ait; Ecquid est hoc Domine antistes,
quod equum regium, quem te proprium habere
conueniebat, pauperi largitus es? Nunquid non
habemus equos viiores plurimos, aliâque quibus
pauperibus consuli benignè poterat, quòd donum
regiū speciali amore tibi traditum, alteri dares? Cui
statim

capacem esse as-
poncilio ubi ha-
at rex si note
fuerit ubi docet
eterna mollioris
in eorum verbo
a, famenda idolo-
mox homini-
no decretum est,
Christiana disci-
eretur.

Antistes disciplina
Anglorum gen-
tiam rem in hie
ulus mariorib s
hac vita a Deo
a regna d. inde
t. nino e pietat-
n die quodam,
Antistes plenum
in & regibus
ceps vetus va-
et. Accidit au-
Aidanus antistes
stipem postu-
quod tribue-
is, equam cum
achari vultu
pauperum cul-
m parer. Hoc
atum, vias Rex
etque ad pran-
mine antistes,
prum habere
Nanquid non
etque quibus
quod donum
iteri dare: Cui
statum

statim Antistes, quid, inquit, loquitur Rex? Num ti-
bi charior est iste filius equi, quam filius Dei?

Quibus dictis, Episcopus quidem suo resedit lo-
co; Rex verò, quod è recenti venatu venisset, ad fo-
cum concessit; moxque altius verba antistitis menti
insurgens, festinus accedens ad pedes se Episcopi abiecit,
suppliciter postulans, ut sibi placatus esset; quia nun-
quam, inquit, deinceps prescribam, quantum de no-
stra pecunia filijs Dei tribuas. Episcopus, visa tanta
Regis humilitate, pio quodam horrore per fasus eum
levauit, verbisque suauissimis ab omni tristitia ad hi-
laritatem reuocauit. Inde paulo post Rege omni hi-
laritate per fuso, sanctus Antistes profusis lachrymis
ex imo pectore gemitus trahere coepit. Quem cum
presbyter eius, patria lingua Regi & domesticis eius
ignota, causam tantarum lachrymarum gemituumque
interrogaret, respondit antistes, scio, inquit,
hanc gentem pio & sancto hoc rege indignā, ideo-
que breui ex hac misera vita, ad regna coelestia trans-
ferendum. Nec multò post, dira Antistitis præsagia,
tristi Regis funere implera sunt. Sed & ipse Aidanus
antistes, non plūs quam duodecim post occisionem
Regis, quem amabat, dies, id est pridie Kalend. Se-
ptembris, de seculo ablarus, perpetua laborū suorum
a Domino præsemia recepit. Qui cuius fuerit meriti,
miraculorum signis internus arbiter edocuit.

Presbyter quidam Vtta nomine, admirandæ gra-
uitatis & prudentiæ vir; ideoque apud principes om-
nes cum primis honoratus, cum Cantuam adductu-
rus inde Regi Osivino coniugem, filiam Eduini
Regis Eanstedam) mitteretur, accessit ad Episcopum,
preces eius & benedictionem, ut prospero itinere le-
gationem obiret, petiturus. Cui Antistes benedicti-
onem impartiens, vasculum olei consecrati tradidit
dicens; Scio quanta vos in mari tempestas quassabit,
quantisque fluctibus nauim inuoluetis; sed tu memento
hoc oleum sauientibus obijcere vndis: quo ilicò
ledatis ventis, optata redibit tranquillitas, vosque

Rr 5

cupi-

*Nota quan-
tus honos
Episcopo à
rege defe-
ratur.*

*Præclara
Aidani pro-
phetia &
miracula.*

*Obserua hic
vim rerum
benedicta-
rum.*

*Virtus ora-
tionis S. Ai-
dani.*

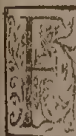
*S. Cuthberti
vitam habet
lector 20.
Mart. Tom.
1.*

cupito itinere domum remittet. Quæ cuncta vt prædixerat antistes, ex ordine completa sunt. Et quid in prius cum furentibus vndis pelagi naui fluctuaret, frustra que vim tempestatis euigilante magistro, cum ipso iam penè interitu luctarentur; presbyter memor olei sibi traditi, assumpta ampulla, ex eo in pottum misit, & statim, vt prædictum erat, immanis pelagi furor quieuit.

Fertur etiam, huius Antistitis virtute atque oratione, regiam urbem, quæ ex Bebbæ Reginæ quoddam vocabulo cognominatur, neque oblidione, neque armis hostilibus capi potuisse. Nam cum Meretorum exercitus, Penda Duce, urbem longa oblidione pressam, opportunum nactus ventum illato igne comburere niteretur, Aidanus qui tunc haud procul ab urbe in Insula Farnæ morabatur, ventis furentibus, globum ignis ac fumum supra muros vrbis exhalare conspiciens, eleuatis ad cœlum oculis manibusque, cum lachrymis dixit, Vide Domine, quanta mala facit Penda. Quo dicto, statim mutari ab vrbe ventum, in eos qui accenderant, flammarum incendia retorserunt, ita vt aliqui læsi, omnes territi, ab vrbis,

quam diuinitus iuari cognouerant, oppugnatione cessarent. Obijt autem vir sanctissimus, septimo decimo Episcopatus sui anno, in Insula Lindisfarnensi, in fratrum cœmeterio sepultus: cuius animam S. Cuthbertus ab Angelis in cœlum deferri vidit.

* *

VIT in

Bonifacius

natus, &

illu. In

fulcepit

cuntur fuisse nomin

Honoratus, Fortu

lanuar. us. V. h. alter

pj parentes præ la

cogitatione perfe

tento studio argu

sto lachrymas funde

fidelis: contragone

etorum sacrificijs p

verbo & doct. na, d

assiduis precibus a D

vr um oēs doctes in

anno q; puertiles p

tune inde crescente

dei in pectoribus co

bus, domo ac fami

dum Satana regna

les miserè errantes,

derent. Et quidem

culturam antè omni

mentinam, à se

repugarent, pari vi

rum Herculis Sace

lenti maxime ritu

luc. deata ratione in

peba ad martyrum

VITA XII. FRATR. AFRORVM. 65
SEPTEMBER.

MARTYRIVM DVODECIM FRA-
trum Afrorum: Ex eo quod *Alfanus, Episcopus*
Salernitanus, hexametro versu conscri-
psit. Quo tempore passi sunt,
patet infra

C. Baron. in
Not. Marty-
rol. Roman.
al. A. phan.

VIT in Aphrica a Valeriani teporib⁹
Bonifacius quidam, vir illustri genere
natus; qui ducta in uxorem Tecla, & q;
illustri genere famina duodecim ex ea
suscepit liberos: quorum hæc di-
cuntur fuisse nomina. Donatus, Felix, Arontius,
Honoratus, Fortunatus, Sabinianus, Septiminius,
Ianuarius, Felix alter, Vitalis, Satyr⁹, & Reposit⁹. Hos
pij parentes præclara facie sobolem, literis & Christi
cognitione perfectissima imbuendos suscipere,
tanto studio atque diligentia, vt non rarò pias Chri-
sto lachrymas funderent, quò eorū filij vitā ab omni
sceleris contagione, ac præcipuè ab infandis simula-
croꝝ sacrificijs puram perpetuò ducerent. Hæc cū
verbo & doctrina, die nocteque apud eos agerent, &
affiduīs precibus à Diuino numine flagitarent, illi ad
vnum oēs dociles imprimis se parentibus præbère;
vnumq; pueriles prudentia & virtute longè supera-
runt. Inde crescente paulatim ætate, adeo feruor fi-
dei in pectoribus eorū exarsit, vt spretis possessioni-
bus, domo ac familia contēpta, totos se ad debellan-
dum Satanæ regnum conferrent, multosque morta-
les miserè errantes, ad Christi ouile traducere gau-
derent. Et quidem vt suis à ciuib⁹ exitialem deorū
q̃lulturam antè omnia pellerent, patriamque Adu-
mentinam, à foedis Iouis & Herculis Sacrificijs
repurgarent, pari virtute & constantia omnes Florē-
tium Herculis Sacerdotē (eo die quo cum ciuib⁹ so-
lenni maxime ritu thura offerebat) aggressi sunt: &
luculenta ratione impium facinus confutarunt. Stu-
pebaꝝ ad martyrum constaniam & grauitatē admi-
randam,

1. Septemb.
2. Anno eius
Imperij 6.
qui fuit Chri-
sti Domini
260. Sixti
Pape 1. cep-
ta est eius
persecutio in
Africa: Teste
Tom. 2. An-
nal.
Patria &
Parentes:
Nominaq;
duodecim
martyrum
fratrum.
In fide à pa-
rentibus in-
stituuntur.
Profectus
egregius.

Multos con-
uertunt ad
Christum.

randam, quæ ex vultu oculisque mirificè relucebat, plebs vniuersa; arrectisque auribus orationis facundiam excipiebat: ac tandem, nequicquam obrestante Florentio, se Christi sacra percipere velle conclamabat. Differebant enim martyres primum de cruciatibus & horrendis tormentis apud inferos deorum cultoribus & impijs omnibus constitutis: indè verbis suauissimis, præmia & ecclesijs regni gaudia in omni æternitate Christi fidelibus & pijs omnibus reposita ob oculos ponebant: tanta virtute ac gratia, ut cuncti certatim sua capita lustralibus aquis subderent, animasque cum summo gaudio expiandas committerent.

S. Cyprianus
Carthaginē-
sis Episcopus,
Donatum
creat presby-
terum, &
Felicem hy-
podiaconum.

Interea Cyprianus Carthaginensis Antistes, ut primum de tam insigni & admiranda planè fratrum virtute certior est factus, accitos ilicò ad se ad virtutis constantiam & martyrij gloriam eos animauit accenditque: & Donatum quidem natu maximum, sacerdotio, Felicem verò in ordine secundum, Hypodiaconatu initiauit. Inde pleni gaudio & exultatione ad animarum curationem se conferre, cunctosque morbos & aggritudines, inuocato Christi nomine, ab irremediabile pellere. Erat eo tempore in vrbe nobilis admodum matrona, Restituta nomine; quæ præter viduitatis malum incredibili animi dolore, propter filium vnicum sæuo daemonio obsessum, affligebatur. Nam puer immanes daemonis patiebatur cruciatus, tetrosque admodum edebat clamores: qui matri dolores quouis mortis aculeo acerbiores adferebant. Cum verò sacer ille fratrum cœtus in vrbe degeret, demon ab ore pueri clamare cœpit, se nullatenus recessurum, nisi Donatus & Felix, ceterique fratres aduenirent, & fidei suæ, quam profitebantur, rationem redderent.

Eo clamore excita mater, ilicò missis legatis fratrum præsentiam suppliciter postulauit: qui quanquam itineri iam iam accincti, insita tamen pietate commoti, ad domum matronæ conuenerunt. Quæ mox victa

ita simplicij sui at-
que postulat: & mi-
seris facere
eundem quatuor, & in-
non subueniunt. An-
ter S. Apollo, quos
malatus, hanc vehi-
tas tuus i. locum
tur? Ad hæc Deodatu-
restia medicum ma-
pandem vos hodie de-
atrozandos; & summo
te salutatos.

Talia pondentem
sunt, & quæ tam q-
re cauta mund, hu-
Christum lucris, tan-
pores ne tantilli qu-
pionum saluam,
tum effundere sang-
eque præter ope-
monte relicto, am-
te. sumus. Q. gressi
terrimo de non om-
Constituto consecrate
in regem i. unitate se-
qua dolore compos,
modo operata salus
talis, & tota denique
popule timuit: plun-
ta. de Donatus Chri-
niquam diu precatur
tui mox relicto habi-
legam capessuit, &
bonitate prædicante
Nec mor. Mater
tribund. familia C-
itate. non minor

uicta supplicij filij atrocitate, ad eorum se pedes hu-
mi prostrauit: & miserando valde eiularu, vt extremis
filij miserijs succurrerent, obrestata est. Cui sancti
quid, inquit, o mulier, dii tui huic puero tibi que
non subueniunt? An non æquum esse putas, vt Iuppi-
ter & Apollo, quos tantis honoribus ac muneribus
cumulatis, hanc vobis vicissim præsint gratiam, vt
filius tuus illorum beneficio hospitatem consequa-
tur? Ad hæc Deodatus Tribunus, O inquit, vtinam
vestra medicamina huic misero prodelle queant;
pondeo vos hodiè donis & muneribus amplissimis
ornandos; & summo apud Carthaginenses in hono-
re futuros.

Talia spondentem martyres modesto risu sic affa-
ciunt; Ecquæ sunt quæ tu promittis Christi seruis,
qui cuncta mundi huius bona stercora arbitrantur, vt
Christum lucrifaciant? Nos neque opes, neque ho-
nores, ne tantilli quidem facimus, sed tota auditate
animarum salutem, pro qua Christus noster Iesus
suum effundere sanguinem non dubitauit, sitimus:
proq; ea præter opes & facultates amplissimas quas
pontè reliquimus, hæc etiam corpora expendere pa-
tati sumus. Quare si huius infelicis pueri mater, à te-
terrimo dæmonum cultu recedere, & filium pariter
Christo consecrare velit, cedit ilico dæmon, & pu-
ter integra sanitate subsistet. Mater ad hæc, vix mentis
præ dolore compos, protinus exclamans, ait; Si hoc
modo optata salus filio redire potest, tum & ego & *Donatus fi-*
lijs, & tota denique familia libentes Christi *limum Religi-*
am plectimur: ipsumque verum Deum confitemur. *tate, illu-*
Tunc Donatus Christi numen ardentissimis precib; *stis matro-*
aliquamdiu precatus, dæmonem egredi compulit; *ne, à demo-*
qui mox relicto habitaculo, horrendo cum rugitu *ne liberat,*
fugam capessiuit, & puerum Christi potentiam ac *illa cum*
bonitatem prædicantem sanum & incolumem reliquit. *tota familia*
Nec mora; Mater incredibili perfusa gaudio, cum *credit.*
lætabunda familia Christi sanctissima sacra suscepit:
& fratres non minori affecti lætitia, suam ad Urbem
cep̃to

*Restituta
Valeriani
cognata.*

*Præclara
Restituta cō-
fessio.*

*Victor Tri-
bunus à Va-
leriano mit-
titur ad ca-
piendos fra-
tres.*

cepto itinere perrexerunt. Interea fama rei gestæ magna eum celebritate Romā peruenit; ipsumq; in primis Valerianū perpulit, vt antè omnia in martyres acri supplicio vindicaret. Itaq; Roma Carthaginē sūma cum festinatione contendit, & ilicō Restitutæ, quæ cū suis Deo vacabat, domū ingressus, minacibus admodum verbis eam adoritur, iurans & obtestās per capita deorum suorum, quòd eam, ni communio sanguinis obstaret, gladio conficeret. At verò restituta, admiranda animi tranquillitatē minus excipiens, placido sermone tale fertur responsū de disces Equidē, vt nosti, hastenū quod ad deorum cultum quā maxime faceret neglecti nihil opes ingentes obtuli, die nocteq; precibus ac lachrymis pro filij salute numina eorum fatigauis; simplex ad eorū limina iacui; sacrificia infinita obtuli: sed prò pudor, eorum nemo miseræ opem postulanti conferre potuit. Nec mirū sanè; Dij enim, qui a me hastenus tāo in honore sūt habiti, flagitijs innamēris cooperti facere, eaq; propter infernalibus nunc ignibus additi, æternū cruciantur. Solus Christus Iesus æterni Dei filius, qui sanguine suo nostra expiauit scelera, veram mihi meoque filio salutem contulit, dæmonem fugauit; & viam denique, per salutem lacrum, ad cæleste regnum aperuit.

His auditis, Imperator quæsiuit, quorum opera vel studio, ad eam cælestis regni cognitionē venisset. Cui matrona, Studio, inquit, fratrum duodecim; quorum excellens & eruditio & virtus, haud dubito quin tibi quoque eadem faciliè persuadere poterit. Tunc Valerianus, misso confestim Victore militum tribuno Adrumentum, iussu Christi consiliores vinculos adduci. Abijt confestim Victor furoris & minarum plenus; quem fratres orationi pariter inrenti venientem placidè exceperunt. Indè mox Donatus sermonē de dijs instituens, prudenter per ambages, ad vnus & summi Dei potentiam deflexit. Præbebat attētas aures Victor, scilicet eximia viri facundia delinens; ac tandem,

ordem mirabili Ca-
sique repudian-
gerandam esse dicit
um milites, ac pari-
at solabili amoris
Interea Imperato-
rum cetera fratres
atro carcere con-
solatos minis re-
gnus clamitans, us-
Caecem subato p-
modam & Sereno
um Deumque sur-
aperta contemnis
operare potes. Expe-
demonibus cede-
nū potentiam frā-
solida hæc nostra
amæ verò victi-
e omni æternitate
tris, noster triumph-
auto ore spernet
Inferni ad hæc V-
contumeliam
o martyres vestri
ene fatigati, adeo
atatis, vix spiritū d-
goram ob oculis
in spacio inuē-
am sua constantia
etiam abducti carce-
ere recreari. Nam
cebat mirabili h-
aculis & catenis ce-
ere Illi gaudio &
umque Carthagi-
ataverunt Popu-
o fratres omni-
bus

fama rei gestæ
entis phœni, in-
mata in marty-
oma Carthagine
lucis testatur,
agueli, vinctura-
tians & obiectis
martyrum commu-
no. At vero reitum-
ma & exarces,
de pte Equitū,
causa sua ma-
nentes, alii de
o pte fœderata-
dum ac iocū;
o, eo, ut ne no-
cent. Nec mirū
la honore sūt
fœdte, eaq; pro-
pitiā, æternū
æterni Dei filius,
ita, veram mili-
tiam fœgavit; &
n, ad cœlicæ re-

tandem mirabili Christi gratia adiutus, deos omnes
deasque repudiāns, ab vno Christo veram salutem
esperandam esse didicit. Sequuti sunt protinūs Ducem
suum milites; ac pariter oēs lustralibus aquis expiati,
indissolubili amoris vinculo Christo adheserūt.

Interea Imperator, moræ impatiēs, missa alia mi-
litum caterua fratres recepit, ac illicō catenis vinctos
retro carcere condēnauit. Altera verō die tribuna-
li oblatos minis terribilibus aggressus est; indignum
facinus clamitans, deos omnes deasque, vni homini
in Crucem sublato postponere. Ad quæ Donatus pio
admodum & sereno vultu respondit; Tu, qui hominē
illum Deumque simul in Crucem actum, tāta animi
superbia contemnis, experire num eius potentiam
uperare potes. Experire, inquam, vtrum plebs Chri-
sti dæmonibus cedeat; an verō nos Christi virtute, dæ-
monū potentiam frāgere poterimus. Mihi crede, po-
tes olida hæc nostra corpora interneccione delere, a-
nimæ verō victrices de tua dæmonumq; tyrannide,
in omni æternitate triumphum agent. Nostra enim
virtus, noster triumphus, Crux Christi est; quam tu
polluto ore spernere non horruisti.

Infremit ad hæc Valerianus, eoque (vt ille puta-
bat) contumeliam, fustibus vindicare præcepit. Fœdte fustib; mar-
tyricō martyres vestibus nudatī, ac multiplici confa-
tione fatigati; adeō vt fractis ossibus, ac visceribus
nudatis, vix spiritū ducerēt. Sed quibus dælia Chri-
sti præmia ob oculos perpetuū versabantur, in om-
ni supplicio inuicti persistabant: ipsūque tyran-
num sua constantia vehementius tenebant. Inde in

terrum abducti carcerē, cœlesti protinūs cōsolatione
ducere recreati. Nam nocte concubia Angelus Domi-
ni adfuit mirabili splendore coruscans; qui, solutis
vinculis & catenis confractis, iussit martyres illæsos
abire. Illi gaudio & exultatione pleni egressi sunt:
totamque Carthaginem in maximam admirationē
pertraxerunt. Populus enim cum cerneret duodecim
illos fratres omnibus vinculis solutos mediā inam-
bulare

*Victor cum
suis à Do-
nato conuer-
tetur & ba-
ptizatur.*

*Præclare re-
spondet Do-
natus Vale-
riano.*

*Ceduntur
fustib; mar-
tyres.*

*Mittuntur
in carcerem,
sed liberan-
tur ab Ange-
lo.*

terum martyres aggressus, blanditijs à Christo a-
hellere conatus est; spondens promittensq; eos primis
honoribus extollendos, & muneribus diuitijsque af-
ficiendos, si Ioui sacrificare velient. Negârunt mar-
tyres ac impiam tyranni vocem execrantes, se occidi

posse, vinci vero non posse, constanter responde-
runt. Hoc tam constanti responso commotus Ty-
rannus, omiſſa deinceps verborum concertatione,
sanctos martyres vâ secum in Italiam perduxit:
ibidemque post varios cruciatus, diuētis diebus in-
dictos Christi athletas martyrio coronauit

*In Italia
tandem S. S.
martyres
certamen ab-
soluunt.*

VITA S. LVPI, EPISCOPI SENONENSIS: *Ex ea qua est apud V. P. Laur. Surium.*
*Numeratur hic inter Senonenses antistites in
ordine viceſimus. Claruit præcipuè
Año salutis 615. Sub Clotario
Francorum Rege.*

*C. Baron. Tō.
Ann. S. & in
Not. Martyr:
Rom.*

Beatissimus Lupus, inclytis parentibus, qua-
liam ex parte regio stemmate illustratis, pure
Betrone, matre veto Austregilde natus est.
Territorium Aurelianense ad Lagerim flumen si-
um, tali progenie nobilitatū fuit. Cum autē pij pa-
rentes diuino quodam præſagio, futuram prolis lux-
anctitatem cognouissent; mox, vt literarum studijs
doneus inuentus est, prædagogo commissus tantos
n disciplinis breui fecit processus, vt haud medio-
rē ex eo cognati omnes, ac Parentes præcipuè hau-
derent voluptatem. Erant matri eius fratres duos; Au-
trenus & Aunarius, venerandi antistites; ille Aure-
lianensis, hic Antisiodorensis; qui visa morum graui-
tate in Lupo, & animi religione fanè admiranda,
eum in Clerum adoptarunt. Itaq; sacris omnibus i-
nitiatuſ, tanta indies magis magisq; gratia viſus est
polleſe, vt Senonenses, defuncto Arthemio, eum
ſibi antistitem à Rege postularent. Annuit beni-
gnè

*1. Septem.
Patria &
parētes eius*

*Duo eius di-
uinculi E-
piscopi.*

*Initiatur sa-
cris S. Lu-
pus.*

gnè Rex; vtpotè fama sanctitatis eius, quæ longè lateque increbuerat, probè instructus, eum; non illo modò, sed longè quoque maiore honore dignum effe.

Fit Episco-
pus.

Itaque Pontificali insula decoratus, gregem
sibi commissum summo studio ac vigilantia regere,
tuerique; admirandis quoque virtutum signis
clarefcere; die quidem semina diuini verbi spargendo,
nocte verò precibus & lachrymis in conspectu
Dei fufis, daemónis insidias auertendo

a. Habetur
istius Ania-
ni vita 17.
Novembris.

Cum autem quadam nocte ad limina basilicæ Beati a. Aniani peruigil in precibus staret, & fa-
res custodum diligentia firmiter obseratæ eum
ingressu arcerent, & ipse posttratus in limine
Domini aures precibus pulsaret, ecce derepente
amotis cælitus repegulis, pauescunt ualut, tem-
plique adita sanctum virum roseo vultu nitentes
accipiunt. Inter omnia verò virtutum eius stu-
dia, charitas, ac præcipuè præclara in obtestatore
eius eluxit benignitas; quæ tanta fuit, vt eos non
tantum benevolentia, sed donis etiam muneribus
quæ prosequeretur; vt se vel inprimis pacis maxi-
mè studiosum offenderet. Cæterum vno contem-
ptu teste contentus, nihil maleolorum hominum
linguis mouebatur.

Divinitus ei
patescunt
fores Eccle-
siae.

Egregia eius
benignitas
in inuidos

Per id tempus Theodoricus Rex cum Brünichild
aia, Burgundiæ regnum administrabat, ex eius au-
venit ad sanctum Episcopum Fulcarius vir illustri-
& Aurelianorum Comes; ea de causa beato viro pre-
ciatque edidit, quod pater eius Berio ipsum è sacro
fonte baptizari indicavitque illi, quòd in regia ho-
nestos parum rumores de illo audisset, tanquam
qui ancillam Dei Versiam, antecessoris eius Arthe-
mij filiam, immoderatiùs amare videretur. Cui vi-
sanctus adversum illa obtestationum tela, Evan-
gelici sermonis scutum opposuit, commemorans il-

Matth. 5.

us eius, que lon-
gatus, cum, non
iore honore de-
coratus, gregem
vix gl'iam regis
victorum signi-
ficat. Verbi spe-
chymis in con-
tibus aucten lo-
mina balneae Ba-
bus faret, & fo-
ob erat eum
us in limite ju-
ecce deperit
unt valde, tam
ulta muerit
ur am eius
a in obsecratore
fuit, vt eo-
nam muner
teris pacis no-
u nro con-
ploram hominu

um Saluatoris sententiam: *Beati eritis, cū maledi-
erint vobis homines, & dixerint omne malum aduersum*
os, mentientes. Gaudete & exultate, quoniam merces
vestra copiosa est in celis.

*Contemnit
hominū ob-
truncationes,*

Mortuo autem Theodorico principe, Rex
Clotarius in Burgundiam veniens, hostili manu
matium Blid bodem ducem milit in Senones.
lo ergo telatrociter in oppidum vibrante, san-
tus Episcopus in protomartyres a de ad orationum
assidia confugiens, dato Ecclesie a. signo, a. Fuit illud
obellem turam pariter conuocauit. Et ecce pr. egrande
stiles, audio signo, tanto sunt ter ore concept, vintimabu-
in sola fuga omne n. solus them co locandum lum, quod
tarent. Ita vir sanctissimus, dum instar Moy- Campanam
ad celum tollit manus, hostes profigit. Post vocant.
tam, verò Clotarius Burgundiae regnum obti- Oratione
nit, Farulphum virum diuitijs & potentia cele- hostes in fu-
em, ob regia negotia curanda eò ablega- gam vertit.
t. Is vehementer inlignatus, quod parum Exodi 17.
morificè ab autiline exceptu fuisset, quodque
uneribus et obuiam non venisset, Regi dam-
multa de sancto viro falsè retulit, & manda-
s Medegisilæ viri nequissimi eius muli arti-
fio confitis persuasit, vt ille astut Lupum exi-
o damnare. Nihil ea turbatus iustitia san-
is, vt yllam Andefigiam ad illam An-
an mandato D. ci. Batem Landegium, pa-
ni, Chentianis inprimis intenti, profectus
Ibi verò constitutus, ad solatium sui exi-
gentem illam Christianis sacris imbuendam
cepit. Adfuit cœptis virtus diuina: Nam
m verbis duræ cervicis populum agrè mollire
osset, miraculis rem agressus est; cæcumque in-
imis, spectante Duce, Christi gratia & virtu-
illustravit. Eo miraculo, expugnata protinus Du-
perfidia fuit; ipseque aquis salutaribus expiatus,

*Mittitur in
exilium:*

*Cæcum illu-
minat, &
multos con-
uertit.*

cæteram plebem suo exemplo ad parem gratiam
tè percipiendam inuitavit.

Interea ciues Senonenses, ablatum sibi imp
crudelitate pastorem dolentes, Medegisilum in B
silica S. Remigij acerba morte interimunt; & fun
mis in finisq; precibus, ab ipso Rege per VVin
bandum Abbatem, pastorem sibi restitui postular
Restituitur
Ecclesie sue
S. Lupus.

Rex eius pedibus se prosternit.

Magna Re-
gis h. mi-
litas.

Captivi mul-
ti virtute S.
L. pi libe-
rantur.

*Precibus in-
cendium re-
stinguit.*

summo procerum gaudio praesentatur. Rex verò v-
nientem Episcopum contemplatus, pietate flexa,
ad pedes eius humi prosternitur, veniamque ab il-
lo deprecatur. Cernens verò antisilitem in acie & ique-
loie confidum, conscientia totius, magno cum g-
mitu cios se mittit: ream facit; & sancti viri d-
latoribus dira imprecans, iubet eum honorificè tr-
ctari: & como barbaque tonsis, regio conuiuii, vi-
am eius Clero exipit. Ibi cum Rex ex persecuto-
facis beati viri misisset, suis manibus ei cibos po-
rigit; & rufas in media conuiuium turba humi
prostratus, sui facinoris veniam petit. Tandem ma-
gno omnium gaudio & exultatione conuiuium cele-
brato, donis manibusq; affectus, Senones vna cur-
a Vrbemundo concessit. Porro cum Lutetia iter ha-
berent, ingens eorum turba vinculis carceribusque
inciata eorum virtute mortem euasit; festiuoq; con-
gaudio obitum procedens, diuinum beneficium
laudum in illorum meritis acceptum, publica con-
fessione rendit. Inde ad castrum Miledunum pro-
gressus, horreum immani flamma correptum vidit
populoque frustra incendium sopire conante, ipse
mox in oratione prostratus, nō prius è terga pulueri
faciem leua ait, quam ille immis fugatis, horreum
nulla ex parte laesum à ciuibz inuentum fuit. U-
clarus miraculū à Senonicō populo cum hymnis &
canticis exceptus summo cum honore fuit in sedem
restitutus.

Cæterum quanta virtute ac claritate dignitatem
in administraverit, cum alia multa, tum præcla-
rum illud, quod in *Obordone prædio contigit mi-
culam abundè edatur. Cum enim diuinis myste-
is intenus, effusi pro nobis Christi sanguinis con-
erationem perageret, sacerdotibus Leuiticæ præ-
antib⁹, gemma radio micante pulcherrima cælitus
calicem delapsa est; quæ diu apud Senones con-
ruata iubente Rege, inter reliqua Sanctorum pi-
nora reposita est.

*Bardone.

*Gemma ca-
litis labitur
in eius cali-
cem.*

No te qui tam inter sacras vigilias, vir sanctus
solita quadum tui se vehemencius, urgeri sensit.
Amirans verò suis causam, fuculumque ardorem fri-
dum adferri iussit. Qui alio, gulæ civilitatem
erius adhuc demoniis sua fraude, cæci animi duci-
t. Tum verò insidiarum huius antiqui probè intelli-
gens, (qui per gulam in corporis eius domicilium
litam quæreb^t) signatum suum vitulinarum, ad va-
tius istri tunc applicari iussit. Res mira demon
at illas, tota no te miserandos edens elatus,
audes suas in istis præfere ac orto deam Sole
adehucus abscessit. Vir sanctus ut erat vigiliarum
atentissimas, ita singulis fere noctibus, vno con-
entus comire, vicina sanctorum loca venerabundus
bibat. Cum autem quadam nocte hoc pietatis stu-
rum perageret, duos inter se clericos de concubitu
ce nique vnius corrumpentes audivit. Quo facinore
quæquam haud mediocriter turbat⁹, prudenter tamè
continuit; statuens, sanctis potius precibus, quàm
tacundo iurgio miserandum eorum casum subleua-
e. Festinus igitur ad Ecclesiam abiit; suisque pro eis
neuter precibus, suis ipse manibus insonuit; omniq^{ue}
illo sænæ libidinis ardore extincto, cum alijs ad Ec-
clesiam properarunt: debitumque officium ritè per-
oluerunt. Inde prudens antistes, accito utroque, in
spiritu lenitatis correptionem instituit; eaque cum
prudencia teterrimum facinus ob oculos eis propo-
suit, ut ultro prostrati veniam peterent, & melioris

*En ut gulam
refrenarit,
& demonē
compresserit.*

*Precibus ar-
do em libi-
dinis extin-
git.*

*Miraculis
claret.*

vita⁹ propositum integrè conciperent. Et vt multarum animarum cæcitate laborantibus lumen restituit, in miseris quoslibet, corporeo visu, aliouè sensu privatos, nequaquam diuini beneficii expertes reliquit, sed quiquis tempore, ac quouis loco, languidos curauit, ægros intusit, pauperibus larga manu subueniit, ac omnibus denique omnia factus, singulis debitam consolationem exhibuit.

Obitus eius.

Tandem vero ætate deuexa, plenus bonorum operum, in prædio Briennonensi spiritum suum Creatori tradidit; ea cum odoris fragrantia, vt nihil aromaticis ad corpus condiendum seruandumque opus esset. Funus fuit multorum lachrymis ad pedes S. Columbæ in basilica sepulturæ mandatum. Vbi multis clarum miraculis aliquamdiu cum quieuisset, Episcopus quidam, improbus ille, inuidiæ stimulis concitatus, quasi ea miraculorum gloria

Pena Episcopi petulantius eius sepulchrum conculcantis.

S. Lupi meritis precibusque minimè tribuenda foret, sepulchrum eius proteruè conculcauit; sed mox contractis neruis, eaduco morbo, sceleris sui poenam persequitur. Qui deinde, admissi sceleris poenitudinè ductus, supplicem à sancto remedium postulauit: percipitque.

C. Baron.

Tom. 6. Annal. & in Not. Martyr. Rom.

VITA S. AEGIDII ABBATIS; EX ea qua est per Fulbertum Episcopum Carnotensem. Claruit Anno Dominici Natalis 514. sub Symmacho Papa; &c.

1. Septem.

Patria & parentes eius.

Studium eius & egregia

S. Anstus Aegidius Athenis oriundus, præclarissimè admodum & regia stirpe illustribus natus parentibus, patre videlicet Theodoro, matre verè Pelagiæ, egregiam parentum pietatem, suis ipse virtutibus sempiternam reddidit. Vt primum tenera illius ætas disciplinis idonea exstitit, fuit à parentibus, quibus erat vnicus vniceque charus, hæc exhibitus, quibus ita deditus fuit, vt cætera præ illarum amore contemnere videretur. Veruntamen ita mentem liberalibus artibus imbuebat, vt maiore tamen ardore

rent. Eorum multitudine charitatis officiis deseruiret : nullamque de o-
lumen restant, nam omnibus benemerendi occasionem negligeret. Hinc nera etate.
auoque sensu pri- cum die quodam ad ecclesiam pergens. egrum quen-
exertes reliquit dam humi stratum miserandis vocibus alimoniam
to, languidos cum à prætereuntibus petentem audiret, sanctus puer, mi-
ga maana subueniens, confestim propria se tunica exu-
is, singulis debitans, eam egeno tribuit : Nam aliud quod daret, ad ma-
nus non habebat. Ea verò indutus æger, ilico se à
gravi corporis afflictatione liberatum sensit; lætus-
que exiliens, magis de salute quàm de veste gaudius
est. A figidius verò domum reuersus, & à parenti-
bus ubi vellem reliquisset interrogatus, respondit,
quendam haud satis tibi notum eam abstulisse.

Non multum verò post parentibus eius vitæ
munere sanctè per sanctis, patrimonium sanè lau-
rum atque opulentum in pauperes erogauit; sua-
rumque possessionum lachrimans Christum fecit
heredem : vt à Christo vicissim uberiores diuinæ
gratie, cui totus inharebat, opes acciperet. Nec est
sua spe frustratus iuuenis. Nam præter admirabilem
conscientiæ tranquillitatem, & gaudium illud spiritus
sancti quod omnem sensum & intellectum superat,
multis magnisque miraculorum gratijs à Deo mirifice
ditatus fuit; adeò vt ex summa nominis celebritate
animæ suæ periculum vehementer timeret. Itaque
cum in patria maximarum laudum præconia se
diutius declinare posse diffideret, solitudinem vltè
mare petere decreuit. Cumque clam omnibus solus
maris litus inambularet, & fufis precibus opem
transmittendi à Deo postularet, vidit procul quan-
dam nauim horrenda quassatam tempestate cer-
tum iam ad exitium deferri. Tum ille hu-
mi confestim stratus, supplices pro vectorum
salute cum lachrymis Deo obtulit preces qua-
rum virtute, lacera nauis, sedata tempestate,
ad portum appulit. Videntes autem nauitæ vi-
rum sanctum adhuc orationi & lachrymis inten-
tum quis & ciuas esset, interrogauerunt. Quibus ille,

*Patrimonium
suum paupe-
ribus distri-
buit.*

*Pro terrenis
accipit cae-
lestia.*

*Nauem pe-
riclitantem
suis precibus
liberat.*

se Christianum esse, Romamque, si facultas daretur, pergere respondit. Illi, visa viri sanctitate, eius more pedibus prouoluti, & nauim, & com meatum, aliaque

*Petit Romam
S. Aegidius.*

vita degenda necessaria obtulerunt; si placeret ea facultate uti. Eo beneficio vir sanctus gauisus, nauim conscendit, panisq; velis, post dies quatuor totidemque noctes cuidam insulae applicuerunt. Ibi verò nautae cum humana vestigia litoris faburrarum impressa cernerent, ijs prudenter insistentes, Aegidius comite, ad tugurium quoddam inter veprium densitates situm peruenerunt. Vbi Aegidius hominem lectioni librorum intentum conspiciens, cum gaudio irruunt, hominemque ardentissime amplexans, de instituti ratione & tempore ibidem exacto studiosè inquit. Respondit ille, se duodennem ibidem poenitentiam egisse, crudisque herbarum radicibus & aqua sustentatum, cunctas corporis molestias & daemonum insidias, facillè caelestium rerum delictis superasse. His auditis, Aegidius similis vitae cupidine mirabiliter exarsit: nec persuaderi a nautis potuit, quin saltè triduum cum viro Dei ibidem exigeret.

*Triduo apud
quendam
eremicolam
manet.*

Inde verò ab inuicem non sine acri dolore diuulsi, sublati ancoris, prospero cursu Marsiliae urbi illabuntur. Praerat tunc Arelateni Ecclesiae magna cum opinione sanctitatis Caesarius; cuius virtutum praconio prouocatus Aegidius, Arelatem contendit; ut tanti praesulis colloquio instrueretur. Eum autem Arelatis vidua quaedam cum primis locuples hospitio officiosimè excepit; & omni qua potuit humanitate tractauit. Interea dum coena praepararetur, vir sanctus audiens in secretiori domus parte quandam luctuosa suspiria & gemitus ducere, matronam interrogat, quid sibi suspiria illa vellent. Cui illa, Est, inquit, filia mea Theodora, quae triennio & amplius cum febribus miserabiliter constitata, nullum suae morboe remediū inuenire potest. Equidem opes plurimas pro salute eius in medicos erogando distaxi; sed nullo hactenus tantae operae

*Caesarium A-
relatensem
Episcopum
inuit; Cuius
vita habetur
27. Augusti.*

I. SED
precipue si quid me
ulari potest, mihi
ne abis. At illi
nilis, solito precu
reditur. Istius aut
ta, ad Calarii Prae
illo Archidiacono
ta, venientem sum
anno multis obsec
Sed vir Domini
amore clam inde se
ripam Gaudentis A
posito aptum quae
mum inuenit eten
mignem. Is in eu
quo laborum asperi
alendis. Cuius vita
Aegidius amil tu
sequenter a ma
turbis quorum
h quae e a ma
bas tectis, tag, ne p
cuius rarius celebres
spargerent, venia
ritatem is miracal
lato Veredemo, i
percreta ut.
Percreta autem
ni nomen, haud l
decatu, frateris art
num, iustis frequen
tro, pellucido quod
onem constituit,
in lumen a tranquil
lanchissimas Deo p
tae es, potum aqua
natelet, quam gr
eo esset, actua quae

precio,

facultas foretur
mentate, eius mox
mmeatam, aliaque
ut, si placeret ea
us gaudius, naum
tes quatuor totum
ppauerunt. Ibi
toris laborum
sistentes, AEgidius
inter vepri. In
AEgidius nomi
m conspiciens,
e acensum am
pore iudem ex
le, se diodeanem
que hero cum ra
s corporis mole
elestium teride
similis vine cu
gden a nans po
rio de exgeret
ti do ore mulli
rillae vrbu mla
te, et magaa cu
s virtutum pui
m co ten hant
r. Eam autem
locu les nospia
a potat nuna
ena pra, an
ori domas por
emtas ducere,
era ha vell.
at, quae trien
abiliter confi
nem e potit
eris in medicos
s tanta opere
precis,

preciosu si quid medicaminis nesci, quod huic opi-
tulari potest, multis magnisque ditatus muneribus
hinc abibis. At ille nihil terrenae medicinae se scire
fessus, solito precum antidoto, optatae cam sospitati
restituit. Istius autem miraculi fama brevi divulga-
ta, ad Caesarij Praefulis aures peruenit. Mox igitur
misso Archidiacono suo Aurelio, AEgidium accer-
sit, venientem summa cum reuerentia suscipit, ac bi-
ennio multis obsecrationibus apud se detinet.

Sed vir Domini transacto biennio, solitariae vitae
amore clam inde secessit, transitoque Rhodano, secus
ripam Guardanis fluij aliquod latibulum, suo pro-
posito aptum quærens, haud sine numine Verede-
mii inuenit eremicolam, sanctitate & miraculis
insignem. Is in cuiusdam rupis concauo morabatur:
quo saxorum asperis anfractibus satis difficilis erat
ascensus. Cuius vitae institutum sanè sanctissimum
AEgidius æmulatus, eidem aliquamdiu adhaesit:
seque inter alia mirabilium effectorem exhibuit. Nā
morbidos, quorum ingens numerus ad eos conflue-
bat, quosque sanabat & terræ sterilitatem, orationi-
bus fretus, fugile perhibetur. Quæ aliaque plurima
citum rursus celebrem de eo rumorem longè lateque
spargerent, veritus nè aliquando conscientia puri-
tatem ijs miraculorum signis surpiter foedaret, re-
lictō Veredemio, fuga salutari interiorem cretum
penetravit.

Peruenit autem ad locum quandem, cui Septima-
nia nomen, haud longè à Rhodani fluij in mare
decursu, fructus arboribusque oblitum, solisque sera-
rum lustris frequentatum. Ibi reperto quodam an-
tro, pellucido quodam fonticulo gratissimo, mansi-
onem constituit, & tanquam regio apparatu diues
in summa tranquillitate, pro salute totius populi
sanctissimās Deo preces obtulit. Cibum ei herbarum
radices, potum aqua suppeditabant; sed ut clarius in-
notesceret, quàm grata acceptaque Deo eius vitae ra-
tio esset, cerua quaedam certis horis suorum ei vbe-

*Sanat preci-
bus puellam
triennio se-
bricitantem.*

*Biennio ma-
net apud Ce-
sarium.
Clam petit
cretum.
Veredemius
eremita.*

*Petit interi-
orem cretum.*

*Moratur in
antro iuxta
fonticulum,*

Cerua ei sua

præbet vberum potestatem faciebat, lactisque alimoniam abunde præbebat.

Triennio ibidem cælestibus fructus erat delicijs, cum a Clodovei Francorum Regis familia sylvas illas saldouens Frætusque venando peragrans, ceruam illam corpore speciosam cieg; præstantem conspicit. Nec mora; præda tam speciosa inescati, solutis canibus eam insequuntur. Illa verò vitæ suæ dissila, ad alumni sui confugit auxilium; querulisque mugitibus à sancto viro præsidium flagitat. At ille ceruæ suæ præter solitum admirans mugitus, foras egressus, canum audit latratus, & venatorum clamores. Tum protinus, cognita re, flexis genibus pro nutrice suæ salute Deum precatur. Deinde iurgens, innuit ceruæ, ut mugitibus parceret. Illa

Cervam suam voce repressâ, pedibus illius accubuit. Canes verò in precibus cōfusa lapidis unus iactum, cum vulnere substitit; et canes denique superueniens, venatorum conatus irritos reddidit. Manè autem facto, omnis familia Regis ceruam venantem in sylvam properat; sed eodem ordine ac modo, oleum & operam perdidit.

Ea res ut Regi relata est admiratione, ut par erat, defixus, accito Nemusensi Episcopo, proxima luce cum multitudine venatorum & canum, sylvam eam ingressus est. Cumque speluncæ appropinquant, canes cum vulnere retrocederent, unus venatorum, ut latentem in spelunca ceruam expelleret, eò sagittam direxit; quæ oranti pro nutrice viro Dei, graue vulnus inflixit. Interea vero milites acrius insistentes, & ferro semitas aperientes, tandem ad speluncam perueniunt. Sed ubi senem canicie & ætate venerabilem, & horrida tectum veste, recentique ex vulnere cruore aspersum, & ceruam illius pedibus accumbentem conspiciunt, religione tacti, pedem referunt; solique Rex cum anastite, cæteris retrò stare iussis, antrum subintrant. Ibi tum data acceptaque mutua salutatione, ut nomen patriamque viri, & instituti rationem moris cognorunt, pedibus eius prouoluunt, ræ molestia veniam postulantes, medicos & impensas sanando

Vulneratur
vir S. sagitta.

nando vulnere sp
manuetudine vi
Deum precatus, n
inquam. med. can
opes & munera ei
acerfatus, monu
ret, vel monaster
celstibus ornand
latus & alacer Re
stolorum purior
tyr alteram, in q
gulis pemectere
monasterio & ex
quod ut sanctas
gressus Regi occu
dem re uictorem
Itaque vir Domin
gens, aut. aut. Mo
catuad Sacerdoti
nus cum omni as
r misit. et ex
tuer firmata pe
a deo. et ex
la. et ex
tanta prudentia,
ut rex sancti viro
gat. et ex
dius cognita Reg
mundi cōtemper
tuit. Nam Rex d
entia ligatus, ad
ex reueret, et
Argonum rogat
tunc. et ex
gratificatione
Domini. et Ag
lege Deum prec
Canone, angelus

nando vulnere sponderunt. At ille, qua erat animi mansuetudine vir flexis genibus pro illorum erratis Deum precatus, negavit ullum sibi, suoque corpori unquam medicamentum adhibendum. Obtulit deinde opes & munera ei Rex amplissima; quæ vir sanctus auersatus, monuit Regem, ut ea potius egenis cōferret, vel monasterium conderet: in quo seruos Dei celestibus ornandos disciplinis congregaret. Paruit letus & alacer Rex; duasque ecclesias, alteram Apostolorum principi sacram, construxit; Priuato martyri alteram; in qua vir diuinus crebris intentus vigilijs, pernoctare solitus fuit. Concessit verò ijdem monasterijs Rex spaciū terræ quinque miliariorū; quod vir sanctus tanto intervallo a spelunca sua digressus, Regi occurrisse dicatur; eumq; multum quidem reluctantem. Abbatem inibi constituit.

Itaq; vir Domini, Abbatis munere sanctissimè fungens, instanti Monachorum suorum supplicique precatu, ad Sacerdoti honorem euectus fuit; quod ille onus cum minus suscipere, tum maiore sanctitate adimplendum existimauit. Itaq; cum illud Pauli *Virtus in infirmitate perficitur*, animo reputaret, petijt à Domino ne vaquam ab infirmi vulnere dolore in hac vita sanaretur. Ceterum commissum sibi gregē tanta prudentia, tantoque moderamine gubernabat ut rex fama virtutū eius maximè permotus missis legatis, eius cōspectu colloquioq; frui voluerit. Aegidius cognita Regis voluntate eū adiit; & sermonem de mundi cōtemptu familiariter, haud sine fructu instituit. Nam Rex cum occulti sceleris cuiusdam conscientia ligatus, ad illum usque diem Dei iudicium non eximeretur, tunc subito horrore percussus, supplex Aegidium rogauit, ut iratum suis sceleribus diuinū numen, precibus pacatum reddere dignaretur. Ea Regis supplicatione motus Aegidius, proxima deinde Dominica Agni oblaturus sacrificium, intentius pro Rege Deum precatus est; & ecce sub ipso (ut vocant) Canone, angelus Domini in altari sedens depositus, quæ

Rex duas ecclesias & m. m. steriū construit, eoque; Aegidius Abbatem esse.

Fit Sacerdos.

2. Cor. 12.

Acerfitus Regem adit.

Regi peccatorum remissionem in Deo impetrasse miraculo confirmatur.

que Regem voti sui commorem fecit. Eam sedulam sanctus Abbas Regi legendam tradidit, eundemque seueris monitis ab omni peccato absterrui; & licet demum donis muneribusque ad pauperum consolationem affectus, monasterium reperiit. Antè verò quàm tecta monasterij subiret, fertur defunctum principis filium, in Nemausensi vrbe ad vitam reuocasse. Monasterium deinde ingressus, propheterico spiritu nunciauit fratribus euerzionem monasterij ab hostibus breui affirmaram. Itaque vt & suo desiderio faceret satis, & monasterij bona iuri subderet Apostolico, Romam profectus est; ubi cuncta à Christi vicario ex animi sententia obtinuit; & duobus insuper ostijs cypressinis, ad ornamentum sui monasterij donatus est. Ea verò ostia vir diuinus in Tyberim demitti præcepit; omnibus interim stultitiæ & insanie virum sanctum arguentibus; At ille peractis itineris sui negotiis, vt primum monasterium est ingressus, nunciatum est, duo miræ sculpturæ in portu fluminis adesse ostia. Eo nuncio gaudius, immensas Deo gratias egit, qui ea per tot vndarum vertigines, per tot scopulorum collisiones, per tot etiam portuum applicationes, sibi illæsa dirigere dignatus esset. Tunc ea deferri ad monasterium, & in templi liminibus ad decus pariter, & Romani pacti monumentum posteris constitui iussit. Confirmatis igitur in Dei militia fratribus, monasterijque rebus conuenienter dispositis, vir sanctus, vt potè miles emeritus, de transitu sui die diuinitus certior factus, è presenti ergastulo ad cœlos migravit; cuius animam, multi qui aderant, cum hymnis angelicis & odore suauissimo, ad beatas illas mansiones delatam testantur.

Profriscitum Romanus. Aegidius.

Aliud miraculum.

Felix obitus eius.

VITA

VITA S. I.
Lugdunensis Ep.
Laur. Surin.
m. 381. G.
Gr.

BEatus Iustus compertum perentibus mea & generosis crediderunt; vt potius semitam virtutis haurirent, hanc expugnabilem expugnabilem in victoriam habuerunt. certaminis sanguine palmas. Viennensis Dracunculæ, populum tegit, g. nerna quælibet. Domini amitteret. Sed cum by præfectum. lendum frenum. vrbem quidam ludibrium se proprium fer, & pro. avocare inde p. emeretur in scelere. v. l. r. non. ubi. i. m. libi. scitatum. & d. i. m. en. is. populi. f. i. r. o. Sed cum sed. Domini. gues. m. n. celitate. comp. mario. sacramenta.

VITA S. IUSTI DECIMI TERTII C Baron.

Lugdunensis Episcopi; Ex ea qua est apud V.P.

Tom 4 An-

Laur. Surium Claruit autem anno Domi-

na. & in

ni 381. &c. sub Damaso Papa &

Notat. ad

Gratiano Imperatore.

Martyr.

Rom.

BEatus Iustus Antistes Lugdunensis quamquam 2. Septem.
 compertum non sit, quo sanguine, quibusue
 parentibus in lucem prodierit, præclaris tamen
 & generosis planè natalibus eum ortum fuisse
 crediderim; utpote qui tam excelso animo arduam
 virtutis semitam à teneris est aggressus, ut marty-
 ribus haud inferior meritis haberi possit. Nam ut in-
 expugnabilem eius in operibus fidem prætereamus, *S. Iustus à*
 præcipuus in victu rigor & parsimonia, diuturna in *scriptoribus,*
 solitudine habitatio, cæteraque inuidæ virtutis & pa- *martyribus*
 tientia certamina tanta fuere, ut martyrij sine *æquatur.*
 sanguine palma, iure ei tribuatur. Itaque primum
 Viennensis Diaconus, postea Lugdunensis Ecclesiæ
 antistes, populum sibi creditum tanta virtute & in- *Primus Vi-*
 tegritate gubernavit, ut magnificos & præstantes *ennensis Di-*
 quolibet Domini Sacerdotes omni virtutum gratia *aconus postea*
 anteiret. Sed cum ita intentus functioni suæ, & ple- *Lugdunensis*
 bis profectui, illi Ecclesiæ præsideret, ad eum expel- *Episcopus.*
 lendum frementi: diaboli exaruit invidia. Nā cū in ea
 urbe quidam subito mentis furore correptus, in pu-
 blicum se proripiens, obuios ignarosque confodis-
 ser, ac pro atrocitate rei excitato tumultu, hinc atque
 inde premeretur ab insecta multitudine, eodem, quo
 in scelere usus fuerat, telo se defendens, in Ecclesiā,
 nonnihil iam sibi restitutus, confugit; obsecratique
 sacrum ædium valuis, diu reuerentia loci, insani-
 entis populi furorem à se amouit

Sed cum seditio increfcens, iam etiam templo
 Domini ignes minaretur, beatus Iustus Episcopus,
 necessitate compulsus, accepta à quodam viro pri-
 mario sacramentali fide; quod nihil homini illi pe-
 riculi

ficuli intentarent, sed tantisper duntaxat in custodia
 asservaret, donec populo esset factum satis, reum ex-
 tra Ecclesiae claustra dimisit. Eū verò turba, quæ in
 tumultu nihil alicuius pensi habet, pedibus colliga-
 tum trahens, ultimo mortis supplicio affectit. Tū il-
 le vir Dei, sanctitate memorabilis, admissum facinus
 adscribit sibi: alienum crimen sibi imputat. Pecca-
 nit incondita plebs; & quidē S. tunc instinctu pecca-
 ui iustus autem quid fecit. Confidebat ille in Domi-
 no & dicebatur amicus eius, *Transmigravit montem*
sicut p. sfer Nam iustus ille, qui fuerat magnus Sacer-
 dos, factus est maior voluntario exilio; officio scilicet
 sacerdoti, i. e. statuens abdicare, & loca peregrina
 animo lacerandi expetere. Reversus igitur ex qua-
 dam Italiae Synodo, non longum n. venit, ne toti⁹
 plebis amore obstruatur, i. e. beatam nō haberet discedē-
 di facultatem; sed apud Torrentem residens, si qui ami-
 citi ad valedicendū ipsi eo excurrere vellent, susti-
 nuit. Multis verò rati i. e. factu & l. chymis oppletis
 eo accurrentibus, veritus nē multitudinem, oppressus
 retineretur, clam solus, & prater omnem expectatio-
 nem recessit; nec quisquam ei se adiunxit comitem,
 prater unum Viatorem, egregiæ indolis puerum;
 qui tum in Ecclesiæ Iustoris munere fungebatur. Is
 solus, inquam, beatissimi tenens latere cupientis vesti-
 gijs inhaesit; & iam Arelatæ & Massiliæ agenti, nau-
 que cōsēdere volens, nō sine admiratione se ei obtu-
 lit. Illo ergo in peregrinationis solatium recepto,
 eremum sitiens, in Aegyptum nauigavit, soli ac vni
 illi adharens, qui est spes omnium suum terræ, & in
 mari longē. Et cum a facie fl. xoris satanici, instar Eliæ
 Iezabelis minas fugientis, se subducere veller, in de-
 ferta secessit, Agyptijs illi alimoniam suppeditan-
 tibus imò vt plerūq. dicam, coruis illi, vt Enaefcas
 ministrantibus. Quoties enim per manus peccatorū
 sanctis victus affertur, toties suos Dominus coruorū
 opera pascis quorum sanē atrum colorem, iniqui nō
 immerito à suis vitijs induunt.

Post-

*Alienum pec-
 catum sibi
 imputat.*

*psal. 10
 Hic ille Iu-
 stus est, qui
 pro omni
 Gallicanis
 Episcopis in-
 terfuit lega-
 tus concilii
 Aquileiensis.
 Vir sanctus
 clam deservit
 Episcopatu,
 & fugit in
 Aegyptum.*

Psalm. 64.

3. Reg. 19.

3. Reg. 17.

Postquam autē E-
 ius, eo p. uenit, i.
 diu se. laui. v. i. u.
 summe humilitati
 Cleri i. duntaxat,
 feriores ex bonis
 tuisset, et d. anou-
 rum sanctorum cor-
 hac modum eo a-
 reur. que ad eius
 tibus. & euid. rei
 fcorum luttum in
 tum est ar. illos, om-
 nantes. e. u. p. a. e. i.
 quo i. p. on. i. n. a. se. l. e.
 pe. iorem. o. g. a. i. l. a.
 exhibi. tione. compe-
 Horum itaq. ex
 ar. que. d. i. e. s. p. r. e. c. i. b. u. s.
 spectu Domini p. e. c. c. i. t.
 de. p. r. e. c. i. t. o. r. n. a. m.
 p. r. e. d. i. c. a. t. a. n. a. m. i. t.
 censendus est. ad. e. u.
 r. a. c. l. a. c. h. r. y. m. i. s. o. p. e.
 que. p. r. o. i. l. l. i. s. p. e. t. e. r.
 tem. t. e. m. p. o. r. e. ,. o. u. o.
 b. a. u. r. ,. A. n. t. i. o. c. h. y. s.
 c. i. t. a. t. u. s. o. f. f. i. c. i. o. s. d.
 p. r. o. f. i. c. i. t. e. i. d. e. h. e. o. c.
 p. i. a. s. ,. & qui non i.
 l. u. s. t. o. s. i. c. e. r. e. n. t. e. r. e.
 t. e. r. i. a. s. a. c. m. a. r. i. a. r. e. a.
 t. u. m. e. i. u. s. a. d. e. o. p. r. a.
 d. i. c. a. n. s. ,. q. u. e. i. o. c. a. a. d.
 n. i. l. i. m. u. s. A. n. t. i. o. c. h. y. s.
 m. o. v. e. r. o. i. m. m. u. p. i.
 i. n. d. i. c. a. u. r. . P. o. r. t. o. e. i.
 p. r. o. x. i. m. u. m. e. g. i. s. s. e. t.

Innotescit
monachus.

Precibus suis
pascit reli-
quas oves.

Antiochus
Iusti succes-
sor.

Prophetia
S. Iusti.

adeffet finis, regna celorum scandenti, & in extremis
Si Iustob- agenti flens & animo consternatus dixit Viator; Cui
tus. Itemque me Domine relinquis? Beatus Iustus respondit; Nō
Viatoris ex turberis fili, tanquam solatio destitutus, non ita diu
ministri. post tu me sequeris. Quam eius prædictionem, à di-
 uina reuelatione manantem, veram fuisse sanctissi-
 mi iuuenis obitus declarauit.

Hoc autem silentio premere nolim, Lugdunensiu
 ciuiam eiga sanctissimi antistitem suum, studium
 & amorem tantum fuisse, vt nō dubitauerint in AE-
 gyptum proficisci, & penē inaccessas præ ardoribus
 ieritari solitudines, vt sacrum eius corpus inde in
 patriam asportarent. Nouerant illam eius fugæ
 culpam fuisse, nec quod ipsos deseruisset, ei impu-
 tate voluerunt. Neque enim discesserat ab eis aliquo
 illorum contemptu, sed compunctione animi, ob-
 eam, quam supra diximus, culpam suscepta. Et certē
 ostenderant Lugdunenses se tam præclaro non in-
 dignos antistite, cum gratie eius magnitudinem of-
 fici gloria aequiparauit: cum egregij sacerdotis &
 sancti senis ossa reuerenda, fidelissima plebs à lon-
 ginquis regionibus cum multa alacritate & religio-
 ne redux, & cum lachrymis præ gaudio fuis ea
 exceperunt, dederuntque operam, vt qui spiritu
 cum ipsis erat, esset & corpore, in hono-
 rem Domini nostri Iesu Christi:

cui est potestas & gloria, cum
 patre & S. Spiritu; in se-
 cula seculorū:

*Transferitur
 eius corpus
 ex Aegypto
 Lugdunum.*

ITA ET MA
 Abbatis Eriuger
 quam est: ma
 Pa. i sunt. car
 regnante
 mini

IECESE
 et tam en. q
 co. lo. o. iane o
 ad. e. res. v. m. i. qu
 am homin. m. u. re
 latus. p. o. y. & e. m. i.
 re. te. res. co. m. i. m. a
 em. i. m. p. e. r. o. i. t. e. m. i.
 f. i. o. e. n. t. e. s. s. e. f. e. a. n. t. e. s.
 A. V. I. D. E. N. T. I. A.
 p. r. a. d. i. c. t. u. m. e. s. t. a. l. i. q. u. o.
 d. o. e. s. t. e. t. h. o. m. i. n. u. m.
 f. i. s. o. s. t. e. n. d. i. t. u. r. e. i.
 r. e. v. i. d. i. t. u. r. a. b. i. n. e. r. i. n.
 . o. i. q. u. a. n. a. v. e. m.
 o. r. e. m. p. r. a. t. e. r. a. b. i.
 e. i. n. s. i. n. f. i. e. l. a. v. i.
 e. i. m. o. d. i. a. f. a. m. a.
 p. o. u. o. c. i. t. u. s. a. d. c. u.
 p. a. r. a. n. t. : a. d. c. u. m. q.
 b. e. n. e. v. i. n. l. i. c. e. t. e. s. t.
 a. l. i. s. r. e. g. u. l. a. r. i. s. d. i. c. t.
 i. s. . r. i. n. d. e. m. i. n. s. a.
 f. i. n. i. s. e. s. t. . T. u. m.
 p. o. p. o. s. u. e. r. a. t. . n. e.
 p. r. o. p. t. e. s. . p. e. r. i. m. p. r. u. d.
 e. s. e. f. e. c. t. a. r. e. u. ; a.
 e. i. n. t. e. n. s. p. e. r. i. u. c. a.
 e. i. n. c. o. g. n. i. t. i. o. n. e. m.

VITA

ni, & in extemis
dicit Vitor Cui
respondit, Na
tus, non ita diu
pensionem, a di
m fuisse sanctis

im, Lugdunensi
m fuit modum
trauerunt in AE
as pre ardonibus
s c rpus tade in
am eius fuga
m et, ei impu
erat ab eis aliquo
dione animi, obe
ditepti. Et cere
rearo non in
signitudi tem ef
egit receditis &
ma pte a lon
er tate & religio
gudio suis ca
m, & quoniam
es hono
Cant:
um
le-

ITA ET MARTYRIUM S. AIGULPHI, Abbatis Lirienensis, & Sociorum eius: Ex ea, quam optima fide refert V. P. Laur. Surius.

Passi sunt. circa annum Domini 660.

regnante Clodoveo eius nominis .i. Francorum

Rege.

C. Baron.
Ann. Tom. 8.
Anno 664.
& in Notat.
Martyr. Rō.

3. Septem.

BLENCENSE castrum ad montis cuiusdam latius situm est; quem Liger fluvius præterfluit; eo loco sane pite fuis imprimis, & magnam li adferens vini atque framenti, cæterarumque rem homini nutriendo necessarium fertilitatem. Iuius pagi & castri incolæ fuisse beati Aigulphi parentes, certissima relatione didicimus; non quidem superbo stemmate valde insignes, nec opibus fluentes, sed tanto prole beatos. Poterat enim & Aigulphi dici: Infirma mundi & contemptibilia, ea quæ non sunt, elegit Deus. Ut verò pueri eandem exerceat, quanta animi puritate nocte dieque diuinis officiis interfuerit, quæ cura & studio prapereis viribus adiuverit, exornari foret difficile.

Postquam autem adolescentiæ annos attigit, talio rerum præterlabentium affectus, multo vehementius in studia æternitatis exarsit: Itaque celestiadmodum fama Marimoli Abbatis Floriacen-
prouocatus, ad eum profectus, animi sui æstum ei paruit: arduamque virtutis semitam gratulante obate, viriliter est ingressus. Itaque à beato Mumulo, regularis disciplinæ genere aliquandiu protus, tandem in sanctæ societatis contubernium limissus est. Tum ille, qui summa quæque animo lo proposuerat, nè laruam potius virtutum vel mbras, per imprudentiam, quàm veras solidasque trute sectaretur; antè omnia indefesso studio è cris litteris perspicuam dilucidamque omnis boni mali cognitionem (quam discretionem vocant)

T t sibi

S. Aigulphi
humilis ad-
modum pro-
sapia.

1. Cor. 1.

Fit Monach⁹
Floriacensis
S. Aigul-
phus.

sibi comparauit. Quam in re vsque adeo profecit, non solum eius prouinciae hominibus, sed etiam exteris doctrina eius haud vulgari admirationi esset.

Voluit autem Deus, quam ei gratus, Aigulphus esset, euidenter demonstrare. Iam pridem vir sanctissimus & toto orbe celeberrimus Benedictus, in Cassinensi cenobio vita functus, & sepultus erat: & ut ipse praedixerat, diu postea à Longobardis illud cenobium in solitudinem reductum est. Volens autem diuina prouidentia sacras beatissimi viri reliquias, quo par erat, honore affici, & Gallias earum aduentu consolari, per visum praecipit beato Munimolo Abbati, ut Aigulphum, Cassinum militum sanctissimi Benedicti ossa inde deportatum.

S. Aigulphus
S. Benedicti
ossa quidem
adduxit in
Gallias; remansisse vero in cassinensi cenobio, reductas in puluerem carnes, ibidemque pro corpore integro, pie ac sancte a fidelibus venerunt: et approbat C. Baron Tom. 8.
cit ita Abbas; & Aigulphus diuina ope fretus admirabiliter Cassinum peruenit; quod querebat, nullum negotio reperit: & Patrem Munimolum latissimus adducit. Extat hac, de re libellus confectus. Hinc verò, licet nihil tale curaret, magnam apud Regem & aulicos sanctitatis opinio beati Aigulphi comparata fuit. Cumque ea fama in circuitu, & per id tempus monachi Lirinenenses flore destituti, à Rege Abbatem postularent, Rex libito cum suis consilio, beatum Aigulphum praeter ceteris omnibus maxime idoneum ei functioni iudicauit.

Itaque vir beatus à Rege accitus, Abbatem munus suscipere cogitur. Is verò, quamquam silentio quiesce propter sacrarum literarum amorem vehementer delectaretur, a quo tamen animo illud gloriosum munus non est passus: ea spe ut morum suauitate locum illum florantissimum redderet. Et quidem

Annal. anno
Christi 664.
Fuit Abbas
Lirienensis
S. Aigulphus.
fuit primum magna cum charitatis ac laetitiae significatione a fratribus exceptus; quibus ipse tanta dilectione salutaria animarum fercula administrabat, ut cuncti se talem pastorem nactos esse mirifice gratularentur. Aderat omnibus ipsius coenatio; Deus eiusque verbis tantam vim & efficaciam praestabat, non modo praesentes eum cupide audirent, sed illi

etiam

am, qui à monasterio recēsserant, magno cum
siderio fedirent. Præterea multi quotidie ad tam
simij pastoris ouile & sacram disciplinam conflue-
bant, planè vt nihil obstaret, quò minus quolibet
eri illius instituti cupidos admitteret.

Sed his mirè torquebatur tortuosus ille serpens, &
uidia tabescebat, cum se ab ijs, quos dudum sibi ob-
sequentes habuerat, excludi cernebat. Itaque
suas veterator artes conuersus, singulorum pectus
sedulò explorat: num per aliquos, inter summe
ciscos discordiæ incendium excitare posset.

Indem reperit duos gregios suæ nequitiæ admi-
tros, Arcadium & Columbum; quorū opera par-
inter scattes pestifera discordiæ semine, totus in-
incutit, vt Aigulphū monasterio exturbaret quò,
tore subdito, liberius in omnes lupus saeuire posset.

Indem vero duo illi demonis satellites, cum iussu
num ro confiderent, & sui pectoris rabiem diu-
celare non possent, iussu flammæ diu prelle
itò erumpunt: & agere a eade beati viri, eorumq;
illi adhærebant, manus abstineat. Et quidem ce-
lis sagitta d. celestium S. Ioannis periculum decli-
nabit, solus Aigulphus pro sua singulari mansue-
dine verbis blandissimis rabiem eorum lenire stu-
it: ac tandem post multa, Si, inquit, me propter

ec fiunt; ideo vobis longe verbis: *Tollite me, & mitti-
te in mare.* Satiū enim mihi est à vobis corpore se-
rari, quàm vestra dissensione apud vos discutiari:
Hac ille oratione visus est quidē ad tempus il-
lum turbulentos animi motus compressisse, & so-
sse furorem; adeo vt omnem melioris vitæ fru-
m promittere viderentur. Sed latebat in pectorum
orūni latebris serpens antiquus; nec poterat vllis
viri monitis vel adhortamentis indè extrahi.
amq; per multorum ora impium facinus volita-
& ad regias vsq; aures perueniret, veriti cōspira-
onis auctores, nè Regis seueritas in ipsos anim-

*Insigniter
preest.*

*Arcadius &
Columbus
plendomo-
nachi perse-
quuntur S.
Aigulphum.*

Ion. I.

aduerneret, statuunt inter se vt alter ipforum ne-
p̃ Arcadius, relicto monasterio, ad Clerum ciui-
tis populumque se adiungeret: alter verò, nem-
Columb⁹, in ipso monasterio, eorū qui à sancto vi-
desiuerāt animos, in suscepta perfidia confirmat.

Interea Aigulpho, die nocteque precibus & cl-
etrinis insistente, Arcadius tandem ad monas-
terium redit: fictis verbis & simulata humilitate, lo-
sibi restitui postulans. Cuius pestilentem animi
vir Dei sentiens, præcisè non modò negauit, sed f-
tribus annitentibus, cœnobio expulit. Qua ille igit-
minia prouocatus, summa cum festinatione ad Ne-
cerie ciuitatis principem Mummulum nomi-
abij: eumque hortatur, vt festinus ad monasteriu
multas illic reperturus pecunias, se conferat. Pr-
ceps euoditatis flamma incensus, incunctatè r cap-
siter, venitque ad virum Dei; qui eum quòd f-
cum illo de rebus animæ salutaribus colloqui ce-
sueuisset, lauto satis excepit conuiuio: tam essi ex A-
doeno E. it. opo, iam antè insidias cognouisset. M-
mulo igitur cœm conspirationis socijs pranden-

*S. Aigulphus
captus ver-
beratur.*

*En viri san-
cti & ei ad-
herentiam
constantiam.*

subitò instar Iudæ turbis stipatus aduolat Arcadi-
ma inq; de eo vire mœi ns, ligati eum, ac suffra-
cedi iubet. Vincas ille grauiterg; tactus, exultat
Domino, horaturq; suos qui artitū ei adhærebant
vt præsentēs tribulationes summam & maximam
Dei donum animis reputarent. Et quidem cum
rijs iniurijs ad solis vsq; occasum affecti essent, ta-
dem è monasterij claustris quasi ad mortem abie-
untur: ybi sanè myristicis se mutuo verbis ad nec-
subeundam confirmabant. Ruebant in mutuos ar-
plexus; gratulantes sibi inuicem, quòd non tantū
cōtumelias sed & mortem pro Christi nomine
ri mererentur. Cumque suauissimis sermonibus
sacra ferè scriptura de promptis, & noctis tenebras
arumnas suas solarentur, accidit vt præ mœrore, q-
est humane naturæ imbecillitas, & vincti &

sto d-

des arctiori summo corriperebuntur. Vnus verò è
 stodibus misericordia peimotus, rectum carceris
 erit, cosque ad fugam capeffendam hortatur. At
 ctus Aigulphus, gratijs quidem humanitati il-
 as actis consilio parère reculans, ait; *Sive viuimus,*
omino viuimus; siue morimur, Domino morimur; cuius
 oudenitiæ cum semel nos permiserimus: eius vo-
 tati haud quaquam reluctabimur. Fiat de nobis,
 od vult ille.

Rom. 14.

His dictis, Arcadius totius mali huius caput adue-
 ty blandis verbis sanctorum dolores lenire volens,
 t vnus ex illis, Trucharius nomine, iusto dolore
 immotus, quod suggererebat animus, in faciem ei
 sicit; Doleo, inquit, te imitatione suam esse Sa-
 nae, qui cum in exitium omnes impellat, etiam
 nsolator vult videri. Doleo te fratrem esse Iudæ
 oditoris, qui instar illius pro scito osculo, sermo-
 s profets blanditijs quidem mellitos, sed succis
 nenatis refertos. Sed perfricta frons, cum animi
 udeli arte coniuncta, obiurgatione non retundi-
 t: immò importunè perstat in sententia, se conso-
 torem simulans. Vtque magis etiam fidem face-
 se non fecisse, quæ fecerat, ad horam tertiam san-
 tis viris cibos & pocula offert, & tanquam illorum
 flores miserans, hortatur vt se reficiant. At illi *En veros*
 spondent; sibi fas non esse statutam refectio- *monachos,*
 ram præuenire, quæ hoc tempore, in horam vsq;
 nam producenda erat. Itaque amotis escis, ad ca-
 nonicam horam dilata refectio est. Quæ cum adue-
 sset, fulis primum pro Arcadio precibus, obla-
 m cibum cum gratiarū actione pariter perceperūt.
 Porro Mummolus, simulans se illis, quæ siebant,
 tensum, à monasterio iam recesserat; sed tertia die
 diens, præda inescatus, coepit a singulis instantissi-
 nè pecunias extorquere. Negāt illi quidquā sibi pe-
 uniarum esse: vtpotè qui ex vitæ instituto, quod
 rofessi fuerant, nihil omnino proprij, nè ipsam qui-
 em propriam voluntatem, possiderent. Itaque

*Mummolus
princeps di-
ripit res mo-
nasterij.*

Mummolus sua spe frustratus, nè inanis omnino domum rediret, publica monasterij bona diripit, cunctaque quæ impia & scelerata cupiditas suadebat, secum auhit. Eo verò cum præda recedente beatus Aigulphus & cæteri, pro voluntate Arcadij. & Columbi ergastulo conclusi, decem admodum diebus squalore vexabantur. Quibus exactis, Arcadius & Columbus omnes nauis impositos vnà secum, (incertum quò) per marinos fluctus abripere constitunt. Vbi autem longius euecti fuere, subito ventus contrarij in nauis exitium conspirare visus fuit; sed nè sancti cum impijs poenas luèrent, nauis ita in medijs tempestatibus conseruata fuit, vt tamen diebus quadraginta, toto illo freto oberraret, nec villo modo litus attingeret.

*Sanctorum
linguæ præ-
ciduntur.*

Videns verò Columbus mare sibi negare exitum, simulque metuens, si terram apprehendant, & sanctorum innocentiam, & suam crudelitatem patefactam iri, illorum linguas præcidi iubet: nè quo modo impium facinus sancti proderent. Sed illi præcisis linguis, non minùs quam integris, Domino psallunt. At miser Columbus nihil tantò motus miraculo, præcipit linguas eorum radicibus excindi: sed nihil efficit, nihil proficis sæua crudelitas.

*Sine linguis
loquuntur.*

Eduunt verba sancti, sinè linguis perfectissimè. Audiens id Columbus, addit scelus sceleris, viam omniæ modumque inquireas, vt sanctos tanti facinoris prodendi facultate priuaret. Igitur nihil à diuinis laudibus cessantibus oculos erui iubet. Orbati luminibus corporis, interioris hominis oculos habentes cantabant: *Ad te Domine leuauimus oculos nostros, qui habitas in celis.* Atqui nec sic quidem immanitas Columbi & Arcadij repressa, suis eos vestibus nudari iubet, & alijs sordidis vilissimisque indui, nè externus religiosæ vitæ habitus, internam sanctorum proderet innocentiam.

Psalm. 122.

Cum sic autem varijs atrocibusque affectibus supplicijs per multos dies in mari iactati essent, tandem

ad insulam Caprariam in insulam à Caprarijs appellatam.

porum numerus fuit excepti, & a diuinitate creati. In ipso cum missæ facit, & orationem Columbi, & cum id id loquutus est, & a diuinitate creati.

Agaphus cuiusdam Den agebant: fuere mos hares, increduli.

Expleta vero tolerantiæ negotio, & a diuinitate creati.

bus vero cum tolerantiæ negotio, & a diuinitate creati.

bus vero cum tolerantiæ negotio, & a diuinitate creati.

bus vero cum tolerantiæ negotio, & a diuinitate creati.

bus vero cum tolerantiæ negotio, & a diuinitate creati.

bus vero cum tolerantiæ negotio, & a diuinitate creati.

bus vero cum tolerantiæ negotio, & a diuinitate creati.

bus vero cum tolerantiæ negotio, & a diuinitate creati.

bus vero cum tolerantiæ negotio, & a diuinitate creati.

bus vero cum tolerantiæ negotio, & a diuinitate creati.

bus vero cum tolerantiæ negotio, & a diuinitate creati.

bus vero cum tolerantiæ negotio, & a diuinitate creati.

insulam Caprariam, diē illo, quī totum per or-
em institutā à Christo Eucharistia memoria cele-
bratur, appellant. Ibi cum ingens degeret Mona-
chorum numerus, fuere incredibili humanitate ab-
lis excepti, & à diuturnis maris molestiis nutriti
creati. In ipso autem sacratissimo p̄s̄chatis die
missæ sacrificiō, flagitiosissimus monachorum
Columbus, Diaconi sanctus est immis-
sus: & cum ad id loci ventum esset, quo corporis se
sanguinis CURISTI sacramenta percipim se
quicem osculabantur, ille impurus non dabat ut exciperent,
im crudeliter a se multū oscula præbere. At bea-
tis Deo agebant: suosq; hostes haud aliter quam in-
mos fratres, incredibili charitate complectebantur.
Expleta, verò solennitate, Columbus Ephesum
culi negocijs operam daturus, proficiscitur. Abul-
hus verò cum solijs illō in monasterio retin-
tus operiri iussi, exercitijs maximarum virtutum
edulō incumbēbant. Et quidem Aigulphus, blēme
mulo, diuini verbi pabula monachis sup̄editare
egressus, tanta oris laetitia de rebus celestibus dis-
crebat, ut cuncti ab illius ore pendentes, ut ad mo-
nentum quidem indē auelli possent. Deus nan-
que, qui homini elingui sermonem conserebat, tan-
tam gratiam pariter addebat, ut humane mentis in-
eligen- tiam ferē superaret. Reuersus autem Epheso
Columbus, sanctos viros monasterio ablatum vir-
tutis nauim imponit; & à portu deinde sublatam nauim
in nauim; ab Africa illis obuiam factam, statim ponit
satellitib; iubet: cum mandato, ut eos ad in-
Amaritinam venientes, interfectione delere non
differrent: Igitur ut ad insulam, quæ Corsicam
inter & Sardiniam sita est) peruenit, carnifices
prompta manu ad eadem se parant, sancti orant,
paulisper ut precari ipsis liceat; post preces, quib; fu-
siducia & alacritate inter verba orationis & Domini
Socijs.

Appellant
Caprariam
insulam.

Olim moris
era in eccle-
siis, ut fideles
se invicem
sacramenta
ante quam
sacram com-
manionem
perciperent.

Aigulphus
linguis præ-
clare de re-
bus diuinis
disserit.

*d. Amari-
tinam.

Capite caci-
ditur Aigul-
phus cum
Socijs.

laudes capite cæsi, spiritū reddūt, tercio Nonas Septē.

Apparet sanē, malignissimum dæmonem id molitum esse; vt martyrum certamen perperuis tenebris inuolueretur: nē haberent homines ē propin-

Briconius e- quo exempla, quibus ad patientiā capeſſendas coro-
nadit eadem nas animarentur. Sed cū truces illi carnifices in

sanctorum nece occuparentur, vnus ex sanctis illis, Briconius nomine, scapham naēt⁹, indē se subduxit. Fas est credere fraterna eum nequaquā gloria priuatum, quem non timor à martyrio retraxit: sed Deus ob tantam vtilitatem seruauit. Itaq; is ad monasterium rediens, iam beato Aigulpho substitutum

Rigomirus reperit virum venerandæ vitæ Rigomirum; cui nuncius iam atrocis cædis, itemq; fratribus magnum attulit luctum & mœrorem. Simul autē eū rei certio-

Abbas S. Aigulphi Successor. tiorem faciunt Abbatiſſam Angariſmam, à viro sancto ab ineunte ætate tam in scripturis diuinis, quam disciplina monastica probē institutam. Itaq;

Sanctorum communi consilio & ope naues parant, & per fideles
corpora re- ministros præclaras martyrum exuias, hominum
ducuntur ad quidem custodia d.ſtitutas, sed diuinitus conserua-
monasteriū tas, ad monasterium reuocant. Et quidem Abbatiſſa,
Lirinenſe. caput cum brachio dextero, totum corpus S. Aigulphi obnixē petenti, concessa fuēre: reliquum verò cum aliorum fratrum reliquijs, monachi suam intrā monasterium condiderunt.

Ad reliquias Potrō sanctæ Abbatiſſæ deuotio, suo nequaquā
S. Aigulphi. caruit fructu. Nam eius in monasterio soror quodam
Cæca monia- omni ydendi facultate priuata, cum plena fide ad
lis lumen. sacras reliquias totā nocte in precib⁹ excubasset, manē redditam sibi lucem sensie, iucundoque animo orbem solis radijs illustratum vidit. Nec modò deuotis sibi & diuinā per ipsum beneficia poscentibus, patrocinatus est sanctus, sed & ipsi suo persecutori opem tulit. Columbus enim auctor cædis eius, cum ea nocte, quæ diem martyrij eius sequitur, in lectulo se quietis causā reposuisset, mox ei astitit vir D. i.

Viso terribilis Columbo offertur. seuera cum obiurgatione, cur tantis immeritum se malis

malis affecisset, & ique is dictis, guttore & dorſo eius ille tremebundus auitam & solitam et si sceleris obnoxium precibus flexus vt: lalterum abolere nec apud Clododorus, p. ab. am. dum. ff. re. q. Regis enasiam & c. et i. lat. que in eum ta. ad. em. te. f. c. t. s.

MARTIRI

gimis S. Scraph

Laurent. Sum

ſu 122. Ale

Cum terribi
monu
Cl. iſto ca
aus Antiochena,
mo illuſtriſſima
lactorum cultu ad
xii, morabatur E
tum deſtinauit ma
rectam ad iuce
aſſet ſabina. P
admodum natu
S. Scraph. m. P
trāſ. o. em. tui
indicta exerce
induo martyri d
grata ab officarij

malis affecisset, & innoxium sanguinem fudisset: atque ijs dictis, guttam fusi sanguinis tulit, & eaque in pectore & dorso eius circulum pinxit. Tunc miser ille tremebundus ad pedes eius corruens, rogauit iniunctam & solitam eius mansuetudinem, ne ipsum tanti sceleris obnoxium, diuino iudicio referuaret. Eius precibus flexus vir beatus, alterum expugit circulum, alterum abolere noluit: dicens id fieri non posse, donec apud Clodoneum regem & Ebroinum monachum domus, publicumque Francorum iudicium ei reuocandum afferretur, quod etiam factum est. Nam post uero Regis quasitus & comprehensus, in vincula coniectus, & brachia est, lataque in eum sententia diris poenis affectus, & juu. tandem interfectus est.

MARTYRIUM PRAECLARAE VIRGINIS S. Seraphiae. Ex eo quod est apud V. P. *C. Baron.*
Laurent. Surius. Coronata est anno Christi *Tom. 2. Ann.*
 fti 122. Alexandri Papae & Hadriani
 vero Imperat. 3.

Cum terribilis persecutionis dies Christianis innotuisset, & multi per orbem terrarum pro Christo caderentur, sancta Virgo Seraphia, cuius Antiochena, apud oppidum Vindinense in domo illustrissimae Sabinae, quae etiam ab impio simulacrorum cultu ad sanctissimam Christi sagra pertrahitur, morabatur. Eo Beryllus praeses promptam militum destinavit manum, qui eam ad ipsius tribunal victam adducerent. Sed cum ei se comitem adiunxisset Sabina, Praeses eam reueritus (erat enim claris admodum natalibus orta) dimisit, vna cum illa etiam S. Seraphiam. Post triduum vero Praeses, extracto transporem tribunali supra arcum Albini ubi solebat iudicia exerceri, praecipit adduci Seraphiam, toto illo triduo martyrij desiderio vehementer ardentem. Ea igitur ab officiarijs ex aedibus raptam, sequitur rursus Sabina.

3. Septemb.

Licet Passa
sit 29. Iulij.Seraphia Sabina
conueruit.Trahitur ad
tribunal Berylli Prae-
dis.

Sabina. Sed cum cerneret se illam eripere non posse, iusto animi dolore commota, exclamans ait ad Præsides; Canis rabide Asiaticæ, noli tuam in perniciosam sanctam Dei Virginem & domitiam tuam iniurijs afficere. Propè est eam Christus Deus noster, qui te & Imperatores tuos poenis afficiet sempiternis, propter maleficia quæ in seruos Dei viui, crudeli & impia mente expromis. His dictis, abiit lachrymans in domum suam.

*Constantia
S. Seraphia.*

Tum verò Præsides ad Seraphiam cõuersus, Sacrifica, inquit, dijs immortalibus, per totum orbem à cunctis honoratis. Cui Seraphia respondit; Ego Christiana sum, & omnipotentem Deum, cæli terræque conditorem timeo & veneror: vestri verò dij, quos inq̃ adorate præcipis, dæmones, sunt. Tunc Præsides, Accede igitur, inquit, & Christo tuo sacrifica. Ego verò, ait Seraphia, quotidie illi offero sacrificium. Et ubi, inquit Præsides, est templum Christi tui? ubi sacrificiũ quod illi offeris? Dixit Seraphia; Hoc est illud sacrificiũ, vt me ipsam mundam illi exhibeam studio castitatis, & alios quam plurimos, eius gratia adiuta, à morte ad vitam, à tenebris ad lucem, à cultu dæmonis ad eius seruitutẽ, in qua vera salus & vita consistit, adducam. Præsides ait; Hoc inè est ergo templũ & sacrificiũ Christi tui? Hoc ipsum, inquit Sabina; quo nullum præstabilius est, quàm verum Deum nosse, illique tota mente atque virtute, piè viuendo, seruire. Ergo, inquit Præsides, Tu ipsa es templum Dei tui? Respondit Sabina; Si eius freta auxilio mundam me conseruauero, illius utique templum ego sum, cum dicat scriptura: *Vos estis templum Dei viui, & Spiritus Dei habitat in vobis.* Præsides ait; Si ergo violata fueris, desines esse templum Dei tui? S. Seraphia respondit; *Si quis templum Dei violauerit, disperdet illũ Deus.*

2. Cor. 3.

Ibidem.

Traditur

duobus iuue-

At Præsides id haud intelligens, iussit eam duobus lasciuis Aegyptijs iuuenibus tradi, vt ea tota nocte abuterentur. Accipiunt ergo illam impuri iuuenes, abductam-

abductamque in
casu oluptates
ingressu ad preces
si, impetravit op
vt sub prima noct
dere tentauit, te
excratus totum o
tu & horrore per
autem virgo sanc
um, gaudio incre
extersa ad eam
agitationibus Dom
Ma ierocro
qui vni iuuenib
vix per in Chri
re, ardentem
solus, neque lo
lecti u protinus
tan tu, in l. & ex
e: licti & a dõce
cã ter, Quod est
ræphætae
nouit, pro per
diabolus, in dõ
ta, dõs, inueni
Tum Præsides, Die
ualit, respondit
cas, exiret, ar
maleficia vestra
Dominus Christi
ses ait, Si ego
t. perat, innocen
dat vire, ex quib
trapid tenore
no, addit, quib
talis, ne tuam tu
i meos, re, imp
integritas, quam

perenon posse,
as ad Præli-
in perniciem
nam iuuenis
hoies, qui te &
ternis propter
ade: & impia
hæcymans in

erius, Sacrifica,
ororem a cun-
; Ego Christi-
cali terraque
vero d, quos
Tunc Præses,
sacrifica. Ego
te sacrificam.
mi iuuenibus
Hoc est illud
hæc in iudicio
grata diuina,
a cæli d-
us & vna con-
t ergo tempu
ing at Sacra;
erum Deam
pie vacando,
tempum Dei
auxilio man-
temnam ego
pam Dei vici,
ergo vici-
Seraphia
disperdes illa
eam duobus
ca tota nocte
puri iuuenes,
abductam-

abductamque in cubiculum valde obscurum, ad for-
das voluptates allicere cogitabant. Illa verò primo
ingressu ad preces conuersa, Christi I E S V sponsi
sui implorauit opem, ea vitare atque animi fiducia
vt sub prima noctis hora, qua impudici ad eam acce-
dere tentabant, terribilis tremor us & sonus subito
excitatus totum oppidum cõcurreret: & iuuenes me-
tu & horrore penè exanimis, humi deiceret. Cernēs
autem virgo sanctissima diuinum sibi adessē auxili-
um, gaudio incredibili reclusa, totam illam noctem,
extensis ad cælum manibus, in laudibus & gratiarum
actionibus Domino exigit.

Mane vero facto, multi adfunt à Præside satellites
qui visis iuuenibus humi miserabiliter stratis, &
virgine in Christi laudibus mirabiliter exultante,
renunciant Præliis, iuuenes membris omnibus dis-
solutis, neque loquendi neque exurgendi vires ha-
bere. Fit protinus magnus hominū concursus; para-
tur tribunal: & virgo eximia pulchritudine prædita,
ad Præside adducitur. Tunc præses per ludibrium ait ad
eādem, Quid est Seraphia? Satinē factū est desiderio,
an adhuc seuius libidine? Cui Seraphia, Tu quidem,
inquit, pro peruersitate mentis tuæ, quam occupat
diabolus, irridens hæc locueris; ego verò eos, quos
tu dicis iuuenes, nec cœli, nec apud me fuisse scio.
Tum Præses, Dig, ait, quibus maleficijs iuuenes ener-
uasti? Respondit Seraphia: Nobis Christianis magi-
cas exercere artes fas non est. Quos autem vos per
maleficia vestra interficitis, eos nosse & omnium
Dominus Christus Iesus inuocatus vitæ restituit. Præ-
ses ait; Si ergo Christus tuus maleficas omnes artes
superat, inuoca illum, vt his iuuenibus pristinas red-
dat vires: ex quibus tum discere poterimus, quid to-
ta apud te nocte egerint. Ego verò certissimè sic sen-
tio, idcirco quibusdam malis artibus te illos dementa-
stæ, ne tuam turpitudinem proderet. Fac igitur, vt
iuuenes resumptis viribus loquantur, vt tui coporis
integritas, quam prædicas, nobis innotescat.

*Lasclui in-
uenes diui-
mitus puni-
untur.*

Tum

*Sanat iuue-
nes pessime
multitatos.*

*Lampades
ei admo-
extinguan-
tur.*

*Conditur su-
stibus.*

*Capite ple-
ctitur.*

Tum Seraphia, adductis ad tribunal iuuenib⁹, pro-
lixas Domino preces fudit; iisque expletis, fide plena
accessit: & iuuenes omnibus membris destitutos ac
plumē āguidos, in nomine Christi Iesu surgere præ-
cepit. Exilierunt illi dicto citius, & populo non im-
merito admirante. Præses pariter stupore confixus
iubet edicere iuuenes, quo pacto foemina & mentis
& membrorum eos officio priuasset. Respondent illi
iuuenem quendam præstanti corporis forma, & mi-
rabili splendore aduenisse; qui se medium puellam
inter & eos interposuit; cuius splendor tremorem &
caliginem & dejectionem illis intrulisset, atque ex eo
tempore in præsens usque se mentis compotes non
fuisse. Unde inquit, necessario concludimus eā aut
meritam esse; aut certè eius Deum reuerà magnum
esse. His auditis. Præses, Dic, inquit; Seraphia quibus
artibus isthuc effeceris, & quamprimum te misam
faciam. Respondit virgo; Ego malas artes odii in mō
Christi omnes expresso Christi nomine incā: ati-
ones omnes profligabunt, nec quicquā eis officient.

Tunc Præses ardentes ei lampades admoueri præ-
cepit; quæ proxinus extinctæ sunt: & quæ eas applica-
bāt, resupini in terram cecidē. Sācta verò Seraphia,
sublati ad cælum oculis gratias Deo agens, Præsidi
sua virtute & conslātia pudore afficiebat. Is verò de-
de corp⁹ impatiens sustibus eam cædi iussit. Quod cū
fieret, ingens terremotus vindictam de Præsidis sce-
lere expetere videbatur; namq; fragmentum quoddā
ē fuisse, quo virgo cædebatur, in præsidis oculum insi-
liens, triduo post ei lumen ademuit. Tum ille furore
correptus, capitis eam damnauit; quā illa sententiam
cum gaudio excipiens niueam virginēamque ceruicē
iuxta aream Vindiciani trans arcum Faustini, lictori
feriendam præbuit; quarto Kal. Augusti: cuius sacra-
tissimas reliquias illustrissima Sabina colligens, suo
in monumento reposuit, quod ipsa sibi magno stu-
dio parauerat.

VITA

VITA S. RE-
iectensis (qui Epi-
tus est.) Ex ea q

Noigerus A-

mus consue-

638. C

Q Voteno-
las Deni-
manti b-

Australis præ-

ni. Similitus, y-

mines mems &

pedi. res. Vir en-

rara in rale gao-

non ahoius etas

ci vir. 4. o. r. i. i. u.

& Adoēn⁹ vi. i. f.

beatus rem. A. m.

lin. hand contem-

bant. S. Amadeo.

G. ar. Aquam.

præter calto &

prægrat. desentq;

bis que sunt me-

semper vitis co-

Archiepiscop. is

pitius Archidia-

successor. In quo

Remacius in har-

M. trima matre-

tate, tum morib-

Igitur pient-

virate & pietate

Salpicio literis n-

VITA S. REMACLI, EPISCOPI TRA-
iectensis (qui Episcopatus postea Leodium transla-
tus est.) Ex ea quam (claruitis Anno Domini 850)

C Baron.

To. An. 3.

Notgerus Antistes Leodiensis vir Doctissi-
mus conscripsit. Claruit Anno Domini
658. & Reliquis sub diuersis

Francorum Re-
gibus.

Quo tempore Clotarius Rex Franciæ regnum
sub Dominicæ fidei iugo florentissimum ad-
ministrabat, & inclytum filium Dagebertum
Australianis præfecerat, is erat regni illius Christiani-
ssimi status, ut innumeros penetrivusque sexus ho-
mines meritis & vitæ sanctitate ornatissimos sup-
peditaret. Vix enim, vel hoc ipso tempore, vlla au-
rara intra regni istius limites Ecclesia inuenitur, que
non alicuius eius tempestatis sancti illustretur patro-
cinijs. Atque ut innumeros prætermittamus, Eligius
& Audoen^{us} viri sancti, regis ministerijs fangebantur;
beatus item Arnulphus & Romaricus, Regi à consi-
liis haud contemnendam toti regno operam præsta-
bant: S. Amandus & beatissimus Remaclus, sanctique,
Goar, Aquitaniam ortu suo illustrabant. Habet ea
præter castra & loca munita, vrbes quatuordecim
prægrandes, easque populosas & celeberrimas: è qui-
bus duæ sunt metropoles; vna Burdegalensis magnis
semper viris conspicua; altera Bituricensis, cuius tum
Archiepiscopus sanctus fuit Austregisilus; & B. Sul-
picius Archidiaconus: B. Austregisili in episcopatu
successor. In quorum parçcia per id tempus beatus
Remaclus in hanc lucem est editus, patre Alburio,
Matrima matre: stirpe cum opibus & generis nobili-
tate, tum moribus & pietate sanè illustri.

Enstatum
Gallicane
Ecclesiæ flo-
rentissimū.

S. Remacli
patria & pa-
rentes.

Igitur pientissimi parentes, ut filium suum pari
virtute ac pietate ornatissimum haberent, cum B. Instituitur à
Sulpitio literis moribusque imbuendum tradiderūt. S. Sulpitio.

Apud

*Commenda-
tur S. Eligio.* Apud quem primis pueritiæ annis præclare exactis, inde fuit Beato Eligio, viro inter eius ætatis homines meritorum gratia facile primo, commendatus. Is verò generosæ indolis adolescentem in Solennia-
*Præficitur
monasterio* ceissi monasterio, quod suo in fundo construebat sacris monasticæ disciplinæ institutionibus exacte imbuisset, præclare & prudenterque secum statuens, magna ingenia ad res maximas nata, nunquam in dignitatibus feliciter versari posse, nisi primo profundam numinis diuini cognitionem, ac salutarem timorem hauferint. Cæterum Remaclius in illa palestra tam sedulo strenueque die ac nocte sese exercuit, ut stemmatis sui nobilissimi & opum maximarum oblitus, totum suum amorem Christo consecraret: nihilque ardentius in votis haberet, quam totum vitæ decursu in ea spiritali lucta exagere. Interim B. Eligius mandato Regis ad regni quædam negocia prudentia sua administranda euocatus, non dubitauit curam totius monasterij Remaclo committere: eumque sibi substituere.

Remaclius ea citra tantquam stimulis quibusdā ad omnem perfectionem multo ardentius sectandā incitatus, tanta contentione ad apicem virtutum omnium annisus est, ut fama sanctitatis eius longè lateque sparsa, ad ipsos etiam aula: proceres perueniret. Quid mirum? Clamant certatim omnes, tantum virū, tam illustribus meritorum insignibus decoratum, Regis præsentia haud deesse debere: ut eius prudentia difficillima quæque regni negocia disponantur. Euocatur ergo & honorifice, ut par erat, in regiam deducitur: magno deinceps omnibus solatio futurus. Per id tempus defuncto Ioanne Tungrensium vel Traiectensium antistite, inclutus Rex Dagobertus beatum Amandū in ea cathedra collocare nitebatur. Et quia cum iniuriā eum expulerat, ab illo ob quædam facinorā reprehensus, ut arctius eam sibi deuinciret, obtulit ei filium suum Sigebertum è sacro fonte suscipiendum: quem etiam vir sanctus disciplinis erudit.

*Cogitur in
Regis aula
versari.*

dijt. Inde inuitum & planè reluctantem, Traiectensiu *S. Amandus*
 sedi praefecit; quam ille quidem toto admodum triē. *fit Episcopus*
 nio multis magnisque laboribus, sed nullo penè tūc Traiectensis.
 opere fructu, regendam suscepit; prorsus ut incolarū
 scelere offensus, exgusto pedam puluere, inde recessē-
 rit. Incompertum verò est, quanto tempore plebs
 Traiectensis deinde pastore caruerit.

Verum enim verò cum a Sigiberto pater Austrā- aclaruit au-
 sianis Regem dedisset, & in Mediomatricum vixit no 647 &c.
 sedem constituisset, Traiectenses ex communi Sacer- teste C. Baro.
 dotum electione, magnatū multa frequentia, & om- Tom. 8. An-
 nium Ordinum postulatione, eiusmodi preces offe- nal. De eius-
 runt, neminem ipsis nisi beatum Remaculum Episcop- dem Regis
 pum praefici debere. Commemorantur deinde pluri- virtutibus
 ma de insigni eius & prudentia & sanctitate, maximā laudatis, vi-
 verò charitatem, & promptū de omnibus beneme- de anno
 rendi studium, laudibus in caelum extulerunt. Illis- Christi 658.
 orum sermonibus permotus & ex, accessit ad se beati
 Remaculum, eumque modis omnibus reluctantem,
 ea sede dignissimum pronunciat. Tum Remaculus, Sedem Tra-
 veritis ne cunctis resisteret voluntati, inuitas quidē iactansom
 septimus & vicesimus Turgrensi vel Traiectensi Ec- inuitus obti-
 clesiae antistes datur: ut verbi diuini semina, quae ha- net S. Re-
 ctenus apud se celauerat, pluribus impertiret. Quia ve- malus.
 rò religione, qua integritate, illud munus executus
 fit, non opus est nostrae explicare.

Multum ille cenobiorū, & fundator & rector,
 discipulos habuit admiranda sanctitatis opinione Praeclariāli
 celebres. In quibus beatus Theodardus, illius etiam quot Sancti
 in dignitate successor; martyris gloria decoratus eius discipu-
 è vita abiit. Itemque S. Lambertus, qui itidem sua li.
 tempestate egregium se martyrem exhibuit. Bea-
 tus quoque Adelinus, in Aquitania natus, & peregrina-
 tionis eius (ut fertur) comes: post obitum etiam nū
 miraculis clarus. Quin & S. Trudo cui? vitē instituit,
 & futurae sanctitatis excellentiam, ordinemq; disci-
 plinae diuinitus multo ante cognoscere meruit; quae in
 ipsius Trudonis vita latius ibidem explicantur. Inte-
 rim

*Sigebertus
Rex multa
condidit mo-
nasteria.*

*Rogatus
ut monaste-
ria construeret
in Arduenna.*

*Malmunda-
rium cur sic
dictum, eius-
que origo.*

rim Beatus Remaclus cum die ac nocte in commissio-
sibi græge pascendo se lulus incuberet, cœpit maiori
pariter ardere desidio liberius Deo vacandi: ut pos-
sit quam suavis sit Dominus, vberius gustare. Porro
per id tempus Sigebertus inter alia à se condita mo-
nasteria, in loco quem Calæcongildunum vocant, ad
Sesimæ fluvium, procerbum consilio, cenobium
Agostioni Petro & Paulo sacrum, construxit: idque
sua. Idem aluate ditatum, & optimis spiritalis militiæ
habitoribus instructum beato Remado regendum
transiit. Nec recusavit vir beatus, & maxime deside-
rio affectus, ut se totum ibidem vni soli que Deo of-
ferret. Itaque rupem orationis studio aptissimam,
seculi mentis excindi & aptari curavit: in qua tã egre-
giam celestibus discipulis navavit operam, ut eadẽ
posset & demonibus terribilis, & hominibus super-
norum virtute beneficiorum maxime salutaris esset.

At eius tandem loci pertectus, (nimirum quod po-
tentiores quidam magnas ei molestias inferrent) pe-
tentiis obtinuitque à Rege, ut liceret in Arduenna, quæ
tota cenobiorum expens erat, ecclesie quoque domi-
cilium construere.

Itaque regi à auctoritate & necessarijs munitis co-
mitibus, Arduennam sylvam, paludibus & montibus
impeditam petijt: atque in vareninnam fluvium adie-
cens, inuenit illic certa indicia, loca illa quodam ido-
latriæ fuisse m. ipata. Erant enim ibi lapides Di-
anæ uominibus, & effigies insculptæ: fontes etiam ho-
minum quidam sibus apti, sed demonum infesta-
tione obnoxij. Quæ ut adhibita adiuratione per
Christi nomen & d. Crucis signum rirè expiavit, lo-
cum Malmundarium appellari voluit; quasi à malo
mundatum. Extruxit autem ibi oratorium: cellulis &
domicilijs in usus seruorum Dei distinctum. Et quia
is locus in Agrippinensi diœcesi situs erat, cenobiũ
suscepit construendum, quod suæ diœcesis limitibus
continetur. Procegens ergo inde quasi ad duo mil-
liaria Occidentem versus, Callam finulum, qui pa-
rochijs

Stabulense
monasteriū
conditur, &
eius nominis
etymologia:

*Virtus Cruci
cis contra
insidias dæ-
monum.*

S. Remacluſ
monaſticam
ſectaturus
vitā, Theo-
dardum ſibi
petit ſubſti-
tui.

Y Y

monio

monio illicitis cogitationib. estuantes, ab opere male retrahebat: docens eas ad petram Christum allidere. Nouerat quo quisque laboraret morbo: & ex vite meritis singulos existimans, pro ratione defectuum congrua adhibebat medicamina.

*Proficiscitur
Romam.*

Interea vero ut vidit utrumq; monasterium Stabulense & Malmundariense, optimis sanctissimisque disciplinis egregie constitutum, Romam, S. Petri, aliorumque sanctorum suffragia imploraturus, profectus est. Vbi tamdiu in vota precesq; incubuit, donec diuina & angelica consolatione fretus, quandam reliquiarum eiusdem beatissimi Apostoli partem meruit obtinere; quæ quidem apud nos auro gemmisq; ornate præcipuo cum honore asseruantur.

*Felix obitus
eius.*

Tandem vero post diuturnam Christo exhibitam seruitutem, leui correptus morbo, cum se sacrosancti Corporis & sanguinis Domini viatico confirmasset, inter suorum lachrymas & singulus, animam Creatori reddidit. Corpus fuit, summo quo par erat honore, in beati Martini oratorio sepultum. Successit autem ei Dominus Papolenus; itq; illi Sigolinus; & deinde Sigolino Goduinus; qui sancti viri corpus in Ecclesiam S. Petri transtulit: vbi per eius merita Dominus multa miraculorum signa effecit.

*Primi Ab-
bates Stabu-
lenses &
Malmunda-
rienses.
Clarus mira-
culis post o-
bitum.*

*C. Baron.
Tom. 2. An-
nal.*

MARTIRIVM S. MARCELLI; QVO
apud Cabilonem pro Christo coronatus est, anno
Salutis 179. Soteris Papæ 5. Marci Aurelij Im-
perat. 17. Ex eo quod extat apud.
V. P. L. Sur.

*4. Septem.
* Marco
Aurelio.
Lugduni 50.
martyres.*

CVM sub * Antonio Imperatore per omnes
provincias & ciuitates saeva persecutionis
flamma in Christianos sæuieret, Lugduni quin-
quaginta viri, sacre religionis cultu desiti, diuersis
suppliciorum generibus cruciandi, in ergastulis deti-
nebantur. E quibus duo primarij, beatissimi Mar-
cellus & Valerianus, patefacto diuinitus carcere

es, ab opere meo
Christum aliter
orro: & ex
atione defectum

monasterium Se
mis sanctissim
n, Romam, S. Pe
pa imploraturus
celes; incubat
io refectus, cur
mi Apostolus pa
mi apud nos a
no, efferentia
re suo eximio
cum se sacro
vianco. Ohim
agnus, animam
vino quo par erat
sepulchrum. Sacer
vian. Significat
mi sui corpore
et eius membra
gnat effectum.

CELLI; QV
onatus est, an
arsi Aurelij Im
rat apud.

atore per omne
ua persecutione
Lugduni qui
deus, dicitur
in ergastio de
beant. Mar
dianus carceris

habet doctrina Euangelica, ad aliam ciuitatem *Math. 10.*
am aufugerunt. Quid quidem diuina prouidentia *Marcellus*
actum nemo ambigit vt ad illa properarent loca, vbi & *Valeria-*
entiles, & doctrina eorum & martyrio, ab impio *nus* è carcere
olorum cultu ad Christum a idacendi erant. Por- *clam fugiunt.*

o cam sic persecutionis turbinem declinarent, non
sente, sed flumine, non fide sed itinere separati
unt. Valerianus enim Augustodanum petiit. Mar-
llus Sequanæ territorium: vt vtriusque ripe acco-
s ad verum Dei cultum diuinis sermonibus con-
tererent: vt non solum proprii sanguinis effusione,
d etiam multorum ad Christianam religionem
adactione, de diabolo triumpharent.

amque Marcellus latendi studio viam occulti
metis conficeret, Dominus noster Iesus Christus
infellicem suam diutius latere passus non est. Qui-
um enim Latio ab improbo eum hospitio ac-
pit: is statim Marus equestrem, Mercurij etiam
Mineræ simulacra, ex quodam metallo fabrefa-
a, in ipso vestibulo collocata, peculiari cultu pro-
quebatur. Cuius profane superstitionis errorem
um sanctus Dei non sine multo animi dolore vidit
t, admonet hospitem, vt ab hac miserabili super-
tione discedat; asserens saxa carentia sensu, non
ille cuiquam opiculari: & illos aut brutis pecudibus
omparandos, aut non multum à faxis distare, qui
eos crederent, quos humana manus ad demonum
militudinem effinxisset. Ea obiurgatio tantam a-
ad Latio vim habuisse fertur, vt breui tempo-
tota eius domus, contempto errore, ad fidem
Christi conuersa sit. Cum autem non irrito labore
iquamdiu illic Marcellus hæssset, audit feruere lo-
s omnibus persecutionis procellam. Itaque relicta
be Cabilonensi, Argentomagensis aggeris vicum
erit; vbi in Priscum præsidem solenni epularum
pparatu profana sacrificia numinibus suis immo-
ntem incurrit: & ab illo hospitalitatis studio ad
onuuium inuitatur.

Marcellus
hospitem suum
ad Christum
conuertit.

*Obiurgat
Priscum
Præsidem
conuiuas eius
ob idolola-
triam.*

*Inuita S.
Marcelli
constantia.*

*Nota in-
fens imma-
nis supplicij
genus.*

Sed sanctus Dei martyr ab illis epulis abhorrens, conuiuas obiurgandos potius censuit, quam vitandos. Ea verò reprehensione vt Christianum se esse declarauit, omnium ea sententia fuit, nouis eū supplicij exerciciandum; ad arboris nempe ramos natura diffusos toto corpore duris restibus alligandum; atq; ita vi adductis ramis & postea laxatis, membris omnibus discerpendum. Sed sancto martyre fidei constantia in confessionis suæ proposito fortissimè perdurante, cruento persecutori nequissimæ crudelitatis consilio illud atrocius visum est, vt sub populi conspectu, diuersis poenarum generibus conficeretur. Iubet itaq; eum ad Saturni statuam duci, quæ Araris ripæ iam inebar; & ad Solis simulacrum, quod ab alia fluminis parte colebatur: quibus si nolit sacrificij offerre, gladio caput eius amputari. At fides martyris cælesti virtute confirmata, frangi non potuit; sic verò quoties esset interrogatus respondit; Quisquis Deum viuum toris animi viuis, & perfecta cordis fide complexus est, insensibilis idolis nunquam sacrificabilis; quæ cum sint ex ære & saxis confectæ, nefas est animam cælestis datam, vitæ suæ auctore neglecto, ea colere; quod quidem diabolus in humani generis certissimam perniciem hortatur. Sed verò nunquam eò adductum iri, vt tam profanis sacrificijs contaminetur: vtpote qui Christo quotidie hostiam sinceram offerat; potius verò præcedentium sociorum exempla secuturum: Cum quibus se speret æternæ beatitudini; premia adepturum.

Cernens igitur Præses eum nec minas, nec supplicia reformidantem, furentis iracundiæ stimulis incitatus, inaudito crudelitatis genere defodi eum cingulorenis & rectum stare iubet: vt sepultura vno esset ad poenam, quæ vita sanctis impenditur ad requiem. Atq; in hunc modum inuictus Dei martyr, secundo à Cabilone milliario, viuens in Christo sepelitur; & in tertium diem in Dei amore & laudibus perseverans, impollutum Domino reddit spiritum:

sancti corporis
relinquens.

TTA SAN
Coniugata. Ex ea q
Vertmenfer
pore cla

O attempore
victoris incly
grat malarum
bernabat, fâit inter
ercitium propter C
dentem dirigebant,
minesque graulim
eb ea quam admini
tus fuit. Porro cun
aræ constantie &
acceptus, fuit eiu
Comit, laudibus hu
lmo, commissus; v
eum fouere, & me
uocaret. Erat autem
forma & commodi
manitate agrotant
& congrua dolorib
plius præfecti sola
lue potiretur, sibi
neret.

Interea Imperator
reuerfus, hauc
tem relictis, ciuitate
grati adijt: eumq;
animo sui gaudi
colloquio fruen
multa humanitatis
ratione relata, ait se

epus abhorrens, ut, quam vitam christianum se esse, nouis eū sumptuosos non vobis aut gaudium a iactans, membra martyre fidei corio fortissime perissimè eudetratate sub po vili consommi etur. ludaci, quæ Atantiam, quod opus fuit laetitia. At fides in tang; non potuit relinodi. Quisquis & perfecta cordis, quis nunguam fuit, & recta, neque auctio in dialonlus in hunc hortatur. Se in profana fuit Christo quod dicitur, & edem fuit, quibus se sperantam.

minas, nec sapientia dicitur fuit, & edem fuit, quibus se sperantam.

um: sancti corporis exuias, nobis ad patrociniū celerelinquens.

VITA SANCTISSIMAE IDAE Ioan. Molan.
Coniugata. Ex ea quæ est per Vffingum monachum In Addit.
V Vertinensem S Ludgeri. Quo tempore M wtyr. V-
claruerit patet infra. suardi.

EO a tempore quo Carolus Imperator multis victorijs inclutus, Saxonum & Francorum septrâ multarumq; gentium frena sece iciter gubernabat, fuit inter alios Orientis proceres, qui exercitium propter Galliarum seditionem in Occidentem dirigebant, quidam Præfectus Egbertus nomine; qui grauisima in itinere correptus infirmitate ab ea quam administrabat præfectura, secedere coactus fuit. Porro cum esset prædicto Agasto, ob inuictæ constantiæ & prudentiæ opinionem, eximie acceptus, fuit eiusdem cura & studio insigni cuidam Comiti, laudibus humanitatis præ cæteris ornatissimo, commissus; ut quibuscunque posset beneficijs eum foueret, & medicorum opera ad sanitatem reuocaret. Erat autem Comiti siliâ vnica, egregia sanè forma & commodis morib; virgo; quæ ab insita humanitate ægrotanti die nocteque sedulo seruiebat, & congrua doloribus adhibebat medicamina; tanto ipsius præfecti solatio ac gaudio, ut eam si oporata salute potiretur, sibi conjugem expetere apud se decerneret.

4. Septem.
a Circa annum Christi
So 4. iuxta
C Baron.
Annal. Tō. 9.
Egbertus
Præfectus
Caroli Magni grauis-
simè infirmatur.

Humanissimè à S Ida tractatur.

Interea Imperator, rebus in tutum compositis, victor reuersus, haud immemor amici apud Comitem relictæ ciuitatem, in qua decumbebant, visitandi gratiâ adiit: eumq; viribus nonnihil restitutum, magno animi sui gaudio reperit. Dumq; mutuo aliquod colloquio fruerentur, illustris vir Egbertus, post multa humanitatis officia ab Ida sibi exhibita Imperatori relata, ait se præfatæ virginis nuptias vehementer.

Carolus
Imp. eum
visitat.

V v 3 men-

*Egbertus pe-
sit. S. Idam
sibi uxorem.*

menter expetere: quapropter se Augustum obnix
orare, vt eius consilio, imò Dei auxilio, tam insigni
& chara consorte potiri mereretur. Princeps ea po-
stulatione gauisus, ilicò parentum virginis tentata
voluntate, haud grauata eorum adeptus est fauo-
rem; quem vt magis etiam magisque incenderet,
Præfectum amicum, quanquàm potentia & diuitijs
inclytum, multis insuper possessionib⁹ locupletauit,
ornauitq; muneribus: quatenus viciniore potentia
foceris acceptior factus, nō minori apud illos, quam
in genitrali solo præcelleret dignitate. Insuper etiam
cunctis Saxonibus, qui Rhenum inter & VVifurgim
maxima flumina inhabitant, ducem præfecit. Post
hæc sponsam suam Christianissimam ipse admo-
dum religiosus, cum Dei timore suscepit, secumque
deindè in patriam auxit.

Visto S. Idæ.

Porro dum itinere insistentes perpetuas Deo laudes
iubilant, se seq; mutuo dulcissimis colloquijs ad cæ-
stum Dei amorem & pietatem inflammant, vene-
runt ad locum quendam iuxta Lupia flumen, qui
Saxonica lingua Hirusfelt nūcupatur; amoenis con-
stitum ne moribus, ibique inuenta non magna plani-
tie, fixis tentorijs, noctem illam exegerunt. Interea,
omnibus alto sopore depressis, venerabilis matrona
angelica visione monita est, fore vt ibidem orato-
rium suis sumptibus construeret: in quo Domino li-
berius deseruieret, postque vitæ huius cursum consu-
matum, eodem in loco sepulturam vñā cum marito
haberet. Hæc vt ab angelo accepta, manè facto, ma-
rito exponit, sciscitaturque gratulabunda, quomodo
ea animo illius cederent. Accommodat ille verbis
fidem, hortaturq; coniugem, vt pijs operib⁹ in sistere,
& cæleste numen propitium illis reddere pergat. Nec
multo post eodem in loco Basilica polit⁹ opere
construitur: Virginique Matri & S. Germano Epi-
scopo consecratur.

*Obijt Egber-
tus.*

Non paucis verò post hæc annis, Egbertus Deo
hominibusq; charus, ex hac vita in cælum migrauit.

Quo defuncto. beat
Caritum translu
rata virtutibus, eius
quus amore incredi
in eius membris fot
bus opes mox in ca
paures admirand.
sibi maritorem s
mum diem; quem d
al. mentorum aliar
tenu implebat: eaq
sulariter distribuere
orationi diu noctuq
captiuis cura, vt m
tenta, nullo terrene
geretur. Hinc extra
ma. quam pedem ex
super dijs deseruier
sacrosanctum laum
inter agendū, cauti
sacra. em; siemissim
us. vt ad plenam
ting. et charitatem
Ille ad dei. lerabi
natum valetudine
slumam. itaq; acci
ex. cautis sibi fidu
etiam expostulat.
minis confictu v
tent, profusis lach
t. m. est; de cælis au
flumatum est. Sicq
amatori. S. Jo. Chri
cum laudibus in ar
mas, illatum: & in
mancipauit, hono
tas & in cælesti re
miraculis coruscet.

Quo

Quo defuncto, beata Ida totum suum amorem in Christum transfudit; deditque operam ut cunctis orata virtutibus, eius oculis quam maximè placeret, cuius amore incredibili ardebat. Itaque ut Christum in eius membris foueret, congestas ex annuis redditibus opes mox in cælestes apothecas transfudit: & pauperes admirandis beneficiis affecit. Construxerat sibi marmoreum sarcophagum longè ante supremum diem; quem duabus quotidie vicibus, diuersis alimentorum aliarumque rerum impensis summoenè implebat: eaque deinde pauperibus & afflictis liberaliter distribuebat. Excubiarum mirè patiens orationi diu noctuque insistebat: eratque ei summa in primis cura, ut mens cælestibus rebus assiduò intentata, nullo terrenæ conuersationis puluere conspergeretur. Hinc extrà cellæ, quam incolebat, ianuam, nunquam pedem extulisse fertur: nisi dum in opum stipendijs deseruiret. Talibus virtutum insignibus sacrosanctum suum adornauit clamen. Nec non inter agendū, cautissimè studuit popularem vitare fauorem; firmissimam in cælis spæi anchoram figens, ut ad plenam perfectionis (quæ Deus est) pertingeret charitatem.

His ad desiderabilem finem perductis molesta vitalium valetudine acriter pulsata, horam præsensit ultimam. Itaque accito presbytero suo Bergero iustis ex causis sibi fidissimo, pluribusque seruis Dei, preces eorum expostulat, utque in ipso ultimo diri certaminis conflictu victoriam sibi à Domino impetrent, profusis lachrymis precatur. Factum est, oratum est; de cælis auditum est; quod iam olim prædestinatum est. Sicque illa carnali fasce leuata, spiritum amatori suo Christo transmisit. Corpus eius fuit pijs cum laudibus in arcam saxeam, quam supra retulimus, illatum: & in ipsa porticu, qua se diuino cultui mancipauit, honorificè tumulatum; ubi eius sanctitatis & in cælesti regno gloria, maximis virtutum miraculis coruscat.

*Benignitas
eius in pauperes.*

*Eccè quàm
fuerit solitaria.*

*Obdormit
feliciter.*

*Sepulchrum
eius miraculis glori-
sum.*

*Bergerus
presbyter
qualis fuit*

Porro Bergerus (neque enim eximia illius viri sanctitas silentio præteriri debet) ex illorum erat contubernio, quos beata Ida primum de Gallijs secū aduexerat, vir religiosæ conuersationis & probatæ castitatis. Inter cætera namque grauitatis eius insignia, fertur nunquam suis in testis muliebrem personam commorari, aut domesticis vsibus inseruire passus fuisse. Cui etiam ob tantam cordis innocentiam à Deo collatum est, vt extremam vitæ horam præsciret. Nam eo ipso quo obiturus erat die Missarum ex more sacramenta cōsummauit; ac mox Dominico consignatus viatico, in ipsis vestibus sacerdotalibus antè sanctum altare animam reddidit Creatori; cuius corpus ob egregium iustitiæ meritum, propè Idæ tumbam dignè humatum est.

*Quanta sã-
tatis hæc
matrona ex-
titerit, effo-
sio istius
pueri prote-
statur.*

Post hæc autem cū ipse locus ab alijs hæreditaria successione possideretur, & ob præsentium incuriam vilitatibus obsolescere cœpisset continuo benignus Dominus sanctæ famulæ suæ merita ad castigationem improborum terribili patefecit euentu. Nam præclari Comitissæ Ludolphi amabilis soboles, dum adhuc in albis ab hac luce raperetur, ad eandem Ecclesiam deferunt. Et quia sanctæ Dei optinio necdum in aperto emicuit, penès eam pusionem sepelierunt; qui die sequenti de tumulo extractus antè ianuam vestibuli inuenitur, in quo erat inclusus. Stupefacti, quibus res erat commissæ, corpusculum denuò pristino loco abdidērunt; quod nihilominus inuisibili iterū violentia diuinitus proiectum reppererunt. Obstinati ergo animis incautum laborem præstigijs imputantes, tertia vice vaga ossa recondunt. Sed in vanum vires expendērunt, quia quod hesterno labore fuerat oppilatum, tunc in extremo atrij angulo viderunt quiescens. Quo demum pudore mulctati, ibidem terræ commiserunt. Hoc prorsus formidabili portento clauit, quanta prouisione beata Ida in cælis vratur, cuius sepulchrum

DEVs

De vs nullo carnal-
atus est maculari. Q-
tionis 980. cum hui-
ossa de tumulo in E-
moro marmoris op-
tia de monumento
omnes iucunditate
trent, ob innocencia
lam cælitus esse des-

VITA S. CA

sue Minoris Neop

Dauidæ Romæ D

obijt Anno Maur

(uxia C Ba

It Don

Candida Mi-
bianorum e-
sactissima

Vita S. Alpremi, &
vtrique prid. Non.

unur, sed hæc, quan-

Candidam Minor

Neapoli in amplifi

ta, à pueritia præi-

nâ cum esset virgo

stare, quæ intum po-

angoribus abduce-

dum transferebat

à negotijs vacuū

semper aliquid spa-

tibus, prope dicam

ab aliqua pia, Chri-

cus, nullam temp-

endi prætermittit

DEVS nullo carnalis corruptelę fœnore in terris ze-
 ratus est maculari. Quin & anno Dominicę Incarna-
 tionis 980. cum huius benedictę Dei matronę sacra
 ossa de tumulo in Ecclesiã essent transferenda, a-
 mato marmoris operculo, suauissima mox fragran-
 tia de monumento eructans, tam odifera adstantes
 omnes iucunditate respersit, vt liquido vniuersi sen-
 tirent, ob innotificanda sãctissimę huius merita, il-
 lam cœlitis esse destinatam.

*Item præ-
 clarum hoc
 miraculum.*

VITA S. CANDIDÆ IUNIORIS, C. Baron. In
 sue Minoris Neopolitanę : Ex ea quę est A. D. Not Marty-
 Dauidę Romę Neopolitano conscripta. Diem vol. Romani.
 obiit Anno Mauritiij Imperator. ferẽ 4. qui fuit
 (iuxta C. Baron. Annal. Tom. 7.) Chri-
 sti Domini 589. Pelagij Papę
 secundi 12.

Candida Minor non ea, quam Petrus Chri- 4. Septem.
 stianorum dux, signifer, & princeps religione
 sãctissima obstrinxit, tamen (quod supra in * 3. Augusti.
 vita S. Aspremi, & Candidę eius æqualis diximus)
 vtrique prid. Non. Septemb. sacra solemnia confici-
 untur, sed hæc, quam nobis, vt discrimen tolleremus;
 Candidam Minorem siue Iuniozem vocare placuit,
 Neapoli in amplissima ciuitate, amplissimo loco na-
 ta, à pueritia præferebat, quę mulier esset futura;
 nã cum esset virgo in parẽtum Christianorũ pote-
 state, quantum poterat, se ab omni cura, molestijs, &
 angoribus abducebat; ad precandum, & contemplan-
 dum transferẽbat animum; omne tempus, quod sibi
 à negotijs vacuũ erat, in ijs rebus cõsumere solebat;
 semper aliquid spatiũ surripiebatur ad hoc, vel paren-
 tibus, propẽ dicam, inuitis; nulla hora erat ei vacua
 ab aliqua pia, Christianaq; exercitatione, nullus lo-
 cus, nullum tempus de rebus Dei & agendi, & cogi-
 tandi prætermittebatur. Grandis, & nubilus à paren-
 tibus

Patria eius.

*Primordiis
 eius.*

libus in matrimonium collocata est; quod fecit, ut illorum, credam, quos nunquam contriuerat, voluntati pareret; nec dum sanctarum mulierum societates Neapoli erant conflatae; mulieres enim nuptae possunt & sanctissime vivere, & officio & pietate Deo satisfacere. Sed priusquam fieret hoc, petijt à suis parentibus, ut tribuerent, & concederent sibi hoc, non ditissimo, vel nobilissimo, sed quàm optimo ciuitatis se ipsam collocare vellent; id quod ex sententia, Dei benignitate, successit ei: ac plusquam volebat, & petere audebat, obtinuit. haec sunt munera, quae liberalissimus, munificentissimusque Deus diligentibus se largiri consuevit. Nupsit enim cum locupletissimo, optimo nobilissimi generis iuvene, non omnino tali vxore indigno; lectissima vxor optimum habet virum; iuit in locupletem; refertamque domum vbi sanctissime vivere fortius perseverauit, large pauperibus donans, plusculum etiam, quàm concedebant fortunae largiebatur: cum nupte liberius data sit viuendi potestas.

*Nubit viro
piissimo, nobilissimo, di-
tissimo.*

*Pauperibus
benefica.*

In loquendo seueritatem adhibebat; nunquam cum aliqua familiariter cauillari, vel iocari visa est; seuerè sepe dicebat omnia. Mulieres pretiosa veste indutas, faciem illitas, vnguento perfricatas, faciem, atque vultum fingentes, & simulantes, penitus, & acerbè oderat: multoque peius, quam Orzi socios. Parentes, & maritus indulgentia nimia in Candidam fuerunt, ut beneuolentiam nulla animi offensuuncula facta ad fenestram erga ipsam conseruauerint, ut nihil ijs Candida esset carius, nec vnquam fuerit. Candida pietate colebat propinquitatem, caritatem in oēs retinuit, nunquam cum illis vel cum famulis, ancillis, aut cum domesticis in gratiam redijt; nam simuleates nunquam, aut querelae habitae sunt; nunquam irascentem, aut stomachum Candidam vidit aliquis; neminè ne minima quidem re Candida offendit, quod quidem senserit: licet aliquid ex eo ipso audierit, quod nollet. Omnes Candida amabat; omnes obseruabat: omnibus obsequi

*Moribus
ornatu gra-
ui.*

*Omnimodis
pacifica.*

qui studebat. Ipsa
haec caritas, quae
haec coniunctio, haec
le: se vnquam dirigit

Procreant filios
agra, infirmos; vnde
seruicij, ut velle
sape agebat. Deus
eius, & eius parentum
animi eius constantia
hamarum tota
tunc deinde
numquam deest
b. & c. & c.
nes morte non occu-
quomodo epe
de sententia ergo
fata, quae hominibus
ta, sed omnia ipsa
Dei ancillulam ex
liberari & à vita, r
sua redimeret. Di-
minum querelis
nus precibus, addi-
hanc vitam eius
rò leuiter agitata
nisi perit dante
celam. Prudie
DLXXXIX.
tificis Roman. P
Eius corp' in te
in Nido vico sep-
per repertum, at
politano, sacerdoti
tuo. Causa temp
Carrafa, Ferdin
meus, de cuius ve
paucis dicere. Quae

quod fieri, re
e non acciderat,
tam in uerum
mulieres enim
de offitio & pie-
tate nos, pete-
re concedere sibi
nam optimo
quod ex sen-
tiae pliquan-
t. hrec sunt mu-
licentissimique
t. Naphi eam n-
fimi generis uir-
tutisima uxor
eterna retentam-
oris perueniam-
am eam, quam
in nupte abeunt

qui studebat. Ipsa autem erat apud omnes in gratia.
Hæc caritas, quæ inter Candidam, & domesticos erat;
hæc coniunctio, hæc inuicibilissima vi. æ societas, nul-
la re vnquam dirimi potuit.

Procreauit filium vnigenitum; qui vnâ cū suo patre
ægra, infirmaq; valetudine totos dies, & noctes fuit,
& vterq; satis vehementer diu agitando, animam
sæpè agebat. Deus fortas è Candidæ periculum faci-
ebat; & eius patientiam tentabat, sed nihil diuinam
animi eius constantiam eripere potuit, nam rerum
humanarum tolerantia, fortunæ contemptione, vir-
tutibus denique omnibus septe illos cum suspirio
nunquam asperxit: pro viriisque salute orando dice-
bat, se certo scire, Deum neutriquam cupere, homi-
nes mortem occumbere; illos potius in vita manere,
quò viuendo se pœniteat, quò Deum offenderint:
de sententia ergo decedere velut ipse est, qui mutat
fata, quæ hominibus dicuntur impendere; nihil n. fa-
to, sed omnia ipsius Dei voluntate sunt; quare seipsā
Dei ancillulam exoptare, ex corporis incommodis
liberari. & à vita recedere, vt suorum vitam morte
sua redimeret. Deus aures suas omnium piorum ho-
minum querelis semper patentes, dedit Candidæ:
ius precibus, audiendo, cessi; annorum numerum ad
hanc vitam eius marito, & filio prorogauit; ipsa ve-
rò leuiter agrotans, propè annos L. nata, ab omni a-
lii vita libera, ex hac vita. migravit in
cælum. Pridie Non. Septemb. anno fere Christi
D LXXXIX. anno I V. regni Mauricij Græc. Pō-
tificis Roman. Pelagij I I. XII.

Eius corp⁹ in tumulto è marmore in æde S. Andreæ
in Nido vico sepultum, & in tenebris abditum, nu-
per repperit, atque effossum est, a Paulo Tasso Nea-
politano, sacerdote, pio, & integerrimo, templi ædi-
ficio. Cuius templi præses est hoc tempore Franciscus
Carrafa, Ferdinandi Nuc. Domini Fr. ortu ciuis
meus; de cuius veris laudibus, melius est silere, quàm
paucâ dicere. Quodam tempore sanctæ Candidæ cor-
pus

*Patientissi-
ma in aduer-
sis.*

*Impetrat
merito & fi-
lio vite pro-
rogationem
& ipsa feli-
citer obiit.*

*Inuentio
corporis eius.*

Miraculain- pus multo sudore, quod manna vocant, manabat;
signa ad tu- hunc humorem Christiani colligentes, si piè, & fidè-
mulum eius. ter illo vngebantur, quacunque incommoda erant
 valetudine, salutem accipiebant. Et quidem Philip-
 pus quidam Bracatus, paralyti laborans, & alter
 gravissimè ægrotans, hoc diuino medicamento sani
 facti sunt; mutus ad S. Candidæ tumultum ductus, lo-
 cutus est. Multa præterea res nouæ, & inusitatæ ibi
 factæ leguntur. Ceterum elogium hoc, versibus poe-
 tæ boni, quos illa ferebat ætas, grandioribusque lit-
 teris eius monumento incisum habetur,

Mors quæ perpetuo cunctos absorbet hiat:

Parcere dum nescit, sæpius indè sapit.

Felix qui affectus potuit demittere tuos:

Mortalem moriens non timet ille viam.

CANDIDA præsentì tegitur matrona sepulcro:

Moribus ingenio, & grauitate nitens.

Cui dulcis remanens coniunx, natusq; superstes:

Ex fructu, mater noscitur in sobole.

*Epitaphium
eius.*

Hoc precibus semper, lacrymosa hoc voce petebat:

Cuius nunc meritum, vota secuta probant.

Quamuis cuncta domus nunquàm te flere quiescat:

Felicem, fateor, sic meruisse mori.

Hic requiescit in pace Candida GF, quæ vi-
 xit Pl. M. L. D. P. Die IV. Septembr. Imp. Dnæ.

Mauritio PP. Aug. anno IV. Pæ. ciuf-
 dcm anni Ind. IV.

* *

MARTT-

MARTT RIVM

piscopi vrbis Ami

R. P. Laur. Surin

chillei, 12. M.

luti 100

Na

Na

Na

Na

Na

Na

Na

Na

Na

Na

Na

Na

Na

Na

Na

Na

Na

Na

Na

Na

Na

Na

Na

Na

Na

Na

Na

Na

Na

Na

Na

Na

Na

Na

Na

Na

Na

Na

Na

MARTYRIVM S. VICTORINI, E. C. Baron.

piscopi vrbs Amiterhina: Ex eo quod est apud Tom. 2. Annal.

R. P. Laur. Surium, in Actis SS. Nerei & A-

chillei, 12. Maij. Passus est anno Sa-

lutis 100. Clementis Papæ 8.

Nervæ Traiani.

Imp. I.

5. Septem.

CVM Aurelianus Memmij Rufi Consularis filius, Flaviæ Domitillæ, Virginis illustrissimæ ac Christianissimæ sponfus, Christiani nominis inimicus. Nereum atque Achilleum, Domitillæ cubicularios eunuchos, tum quod eam virginitatem suam Christo consecrare persuasissent: & ob id illæ iâ ab eadem contemneretur; cum quod Christiana cûprimis religione spectati, dijs libamina offerre recusarent, varijs crudelitatum exagitationibus Traiani Imperatori demum assensu, capitis obruncatione peremisset; inter alios insuper, aliquanto post tempore, ex præmemorata sacratæ virginis domesticis specialibus, & Victorinum moribus sanè ac generis nobilitate præclarum comprehendit; vt cum si simulacra nefandis sacrificijs honorare abnueret, crudeli internecone deleteret. Cum verò inuictus Christi athleta, in fide solidatus, viriliter pro veritate certaret, ac eius minas cõtemnens nulla ratione ad idolis immolandum induci posset, tanquam vilissimū mācipium in vnum prædiorū eius, sexagesimo ab vrbe milliario, via Salaria relegatur; vt ibidem tota die terram foderet, & quidem ad vesperam post immensum diei pondus toleratum & æstus, vna Cantabrica herba diram famem solaretur.

At Deus omnipotens, qui dat iumentis escā ipsorū & pullis coruorum inuocantibus eum; qui aperit manum suam & implet omne animal benedictione; post transactam aliquantulo temporis curriculo salamitosam vitam, inuocantem se in veritate non

S. Victorin⁹
vnus fuit ex
p̄cipuis
domesticis.
S. Domitilla.

En duram
seruitutem.

Psal. 144.
146.

MARTY.

dereliquit, verum fecit illum gratiosum in loco peregrino, ac miraculorum gratia illustravit. Et primo quidem eiusdem loci vice dominum trienio ex paralyti decumbentem sola oratione sanavit; aliisque admirandis eximiae sanctitatis signis coruscavit. Unde & breuè summam inuenit gratiam coram incolarum oculis; quorū in inculta, occae atq; corda, vir sanctus Evangelica iugiter erudiebat, expoli-
claret miraculis.
Incumbit sedulo infirmum conuertenti.
 barque doctrina; tanta virtute ac dexteritate, vt copiosam populi multitudinem ab execrando demoniorum cultu ad Christi castra gratulabundam tradidit. Cuius vnanimi paulò post electione ac

consecratione, sacroregiorum collatione, ornatè primum sacro Presbiterio, Amiterminarū vrbis Cathedram Pontificiam inuitus plenè ascendere cogitur. Quanta verò animi sollicitudine ac pietatis significatione nouellam plantationem ipsi à Domino concreditam, diligens pastor, sub suauū mandatorum Dei, ac S. Matris Ecclesiae praeceptorum iugo conseruari, condigne nullatenus explicari queat.

Ceterum cū assidua Diuini verbi disseminatione, credèrium indies numerus egregie augeteretur, fama-
Martyrii palmam adipiscitur.
 que excellentium virtutum eius longè lateq; sese diffundens, ad aures tandem tyranni peruenisset exagitante eum omnis boni inuido satana, ac animum ei⁹ acri ira inflammante, confestim eò quosdam è suis destinauit, qui multiplici poenarum genere Christi sectatores exterminarent. Et quidem sacrū Antitric apud eum locum, qui Curtilias appellatur, in agro Reatino vbi putentes & sulphureæ emanant aquæ, in ipsas aquas capite deorsum verso, trium horarum spatio deprimunt, iterumque sustollunt. Quod cum triduo vir sanctus pro Christi nomine perculisset, ad regna celorum solutis mortalitatis vinculis emigravit.

En pietatem Porro tametsi Aurelianus stricte vetuisset, nè quis sacrum corpus eius terra conderet, vt fieret escavolatilibus caeli, vel bestiis terræ, pio attramen zelo accessi-
Ami-

Amiternenses, postea caprum in suum re-
 he honorifice multu-
 da. unt, Nois Septe

VITA S. BERNARDI
 qua est per Fol-
 ex vita S. Audou-
 grauit ex humi-
 cente,

Q Vo tempore
 semina vber-
 vii erudio-
 nis, & Berninus con-
 ospectantis ecce-
 dum venē ē: vt par-
 reru nque omnium
 ceri eos multa cum
 a Martenſis Antitric
 gnat. quens, quæ a
 subditæ ci populis
 rent. Cū vero omne
 uangelium in a. b. r. e.
 num Christi. me f.
 dam, vnum non m.
 gnitate clarum, ab
 in sacra & hietet tr.
 ouis, sanctior. bus q.
 fluit. Is vero paul-
 ls, rerumque muni-
 culatates & villam
 scupit. his oblatas v.
 Audomani. il. co. e.
 uage natus colend-
 Et no. mo quidem e.
 sam in Siliu rem

Amiternēses, poſtridiē venientes, illud in dēvelocitē
aptum in ſuum territorium gembundi trāſſulere:
honorificē multis cum lachrymis ſepulturę man-
dātum, Nonis Septembris.

VITA S. BERTINI ABBATIS. *Ex C. Baron.
Tom. 8.
Annal. & in
Notat. Mar-
tyr. Rom.*
*ea quę eſt per Folchardum Abbatem quibuſdam
ex vita S. Audomari: ritē ſuperadditis Mi-
gravit ex humanis. anno Domini ſex-
centefimo nonageſimo
octavo.*

O Vo tempore Beatus Audomarus diuini verbi *Mummolin.
Bertrammi.
& Bertinus*
ſemina vberriſſimo cum fructu ſpargebat, tres *veniant ad
S. Audoma-
rum.*
viri eruditione preclari, Nūmolinus, Bertin-
us, & Bertinus cōcepto paterno ſolo, & cūctis vitę
objectamentis excelſo admoſum animo ſpretis, ad
eum venē: e: vt pariter verbō vitę ſuierētur, & nudi
rerumque omnium egeni Chriſtum ſequeretur. Ac-
cepit eos multa cum animi exultatione Audomarus
a Morinēſis Antifſtes. Domino profuſis lachrymis
gratias agens, quod tales ipſi miſiſſet adiutores, qui
ſubditis ei populis aternę vitę nebula adminiſtra-
rent. Cū vero omni ſtudio atque diligentia in op^o E-
uangelij incumberet, inter alios, cū vitę innocēti-
tium Chriſtianę ſcunditię laude, Adtoaldam quen-
dam, virum non minus potentem quam generis di-
gnitate clarum, ab infelici demonum cultu ad Chri-
ſti ſacra feliciter traduxit. atque ſacris expiatum a-
quis, ſanctioribus quibuſdam diſciplinis egregiē in-
ſtruxit. Is verō paulatim cupiditate aternę vitę in-
ſus, rerumque mundanarum pertaſus, oēs ſuas fa-
cultates & villam Sithiu Chriſto & S. Audomaro trā-
ſcripſit. ijs oblatiſ vlrō, acceptiſque poſſeſſionibus,
Audomarus ilico cuncta ad Domini vineam multo
diligentiūſ colendam conſeruandamque applicuit.
Et primō quidem extirpatis ſpinis ac veſtribus, egre-
gium in Sithiu templum magnis extruxit ſumptibus: *Extruxit S.
cui*

5. Septemb.

Mummolin.

Bertrammi.

& Bertinus

veniant ad

S. Audoma-

rum.

a eius vitā

habet iector

infra 9. Se-

ptembris.

Nunc eſt op-

pidum S.

Audomari.

Extruxit S.

cui

Bertinus cū cui protin⁹ tres illi sancti diuine religionis cultores; socijs cenobii Mummolinus, Bertrammus & Bertinus, cenobium binum, quod pari magnificentia, quod vetus templum dicitur, aditus remanxerunt.

piū dicitur. Sed cū animaduertent locum illū monasticę quieti minis accomodum, explorare statuunt, habentne vicina loci monasticę disciplinę suum operantorem. Et illic stagnū quod stante Euro ab aestu marino parum differt. Eo se conferentes tres illi Christi milites, nauim sine remige intrant; vt eo solo ventorum situ tendant, quō spiritui sancto visū sit. Et quę cum nauis neque remigio; neque vlla remigis arte instructa; neque ventorum acta flatibus in gurgine hareret, & illi fiducia pleni locum sibi celiū monstrandum expectarent, psalmisq; decantandis intenti ad eum versum peruenissent; *Hęc requies mea in seculum seculi; hic habitabo; quoniam elegi eam;* nauicula, dictū mirum, mira celeritate ad litus appellitur. Tū verō sancti ab inhospita excepti tellure, gratijs antē omnia Deo prolixē admodum persolutis; mirō seruiore ad construendū illic monasterium sese componunt: Congratulatur pijs eorum conatibus studiisque antistes Audomar⁹; vrget opus; instat per se perq; artifices; vt primā monasterij fundamenta ad Agmonem fluuii iaciantur. Necdūm operi suprema erat imposita manus; & iam monasterio fructa apparatu, fortissima castra religiosorum virorum implet multitudo. Itaque Sacerdos Domini Audomar⁹, tam feliciter successū sibi suisq; congratulans, Mummolinū illi cenobio præficit. Qui cum aliquādiu magna cum laudē ac maiore cum fructū cōcredita sibi gubernacula administrasset; tandem post decessum Aicharij in Nouiomenfis Ecclesię cathedra illi successit; quo in pontificatu sex & viginti admodū annis strenuē se gerens in vltimā ætate angelicis est feliciter sociatus ciuib⁹.

*S. Bertinus
fit Abbas
Sithienfis;*

Porrō in Episcopū electō Mummolino, S. Audomar⁹ Sithienfis monasterij curam beato demādaui Bertino;

*Construunt
monasteriū
in loco am-
nitatis illis
exhibito,
nūc celebra-
rium*
** Agmonem.*

Bertino: qui illo m
omnibus exhibu
credibili eum amore
at sacrum monach
u iungo, eo mod
e, vt non inuito sed
ent, et alique correpi
rodecentes, ipsi p
ens autem benigni
eritor Deus, indef
oli tentationes pug
ga gregem ipsi co
mirandis cum signis
us nos pauca duras
Iam eundem Con
it V. Valbertus nos
gentude modū aqu
fornio fere Be. uni
ta apud eum onis
ae alens confess
ant. compater, vt
more: quā inter se
neant. Quā de can
ad eam ventu abat
sulare sermones co
pensatione, de mu
eo de in Ecclesiā
precio⁹ abiectis se
taq; considerat Bert
dis, sed medio in m
plus humum, om
questatis, & se non
vate diuerimen veni
Bertinus, prophetico
lo⁹. prædixerat su
berto nuncius velox
Tunc Bertinus rep
proferri iubet vniu

ignoris cultores
aus, conobium
plam dicat, ad-
it u monasterio
e, ut non inuito
ent, quique correptiones, ab insigni mansuetudine
odeuntes, ipsi pariter mansuetè perferrent. Cer-
ens autem benignissimus bonorum operum com-
ensator Deus, indefessam militis sui aduersus dia-
oli tentationes pugnam & certamen, tum etiam
ga gregem ipsi commissum curam egregiam, ad-
urandis eum signis & virtutibus illustrauit, è qui-
us nòs pauca duntaxat annotabimus.
Fuit quidam Comes spectata probitate ac pietate
ir VValtbertus nomine, qui, ducta in uxorem Ro-
entrude nobili æquè scēmina, vitæ suæ cursum ex
orsilio ferè Bertini moderabatur. Delicta namque
ia apud eum oris confessione expiabat; eratq; vtri-
que à sacris confessionibus beatus pater; immò et-
am compater, ut vocant ex laudabili Christianorum
more: quo inter se fraterni amoris fœdera quædam
neunt. Qua de causa vir pius VValtbertus crebrò
d eum uenitabat, & salubres admodum de æterna
lute sermones conferebat, eiusque deinde potitus
enedictione, domum cum gaudio replebat. Quodā
erò die in Ecclesia S. Audomari, reliquijs inclita,
precib⁹ absolutis festinus domum contendit; negle-
taq; consueta Bertini benedictione, equum conscen-
dit, sed medio in itinere ex equo in petrosam colla-
sus humum, omnibus penè membris grauitè
quassatus, & scēmore penitus confRACTO, in vltimum
vitæ discrimen venit. Eundem illum casum beatus
Bertinus, prophetico planè spiritu, Dodoni discipu-
lo suo prædixerat futurū. Interim mittitur à VValt-
berto nuncius velox beati viri opem imploraturus.
Tunc Bertinus repositum in sacratio VValtberto
proferri iubet vinum; sed Dodo, cui hoc muneris

Egregiè p-
sūt gregem
sibi creditū.

Præclaro
miraculo sa-
nat Comitē
VValtbertū.

committebatur, negabat in eo vasculo quidquam vel certè parum admodum vini esse. Cui rursus vi beatus charitate feruens & fide perfectus, Abi, inquit, fili mi, ad vasculum illud. Credo enim clementissimum Deum, cui nihil impossibile est, qui prope est omnibus inuocantibus eum, nostro tam malè affecto amico salutarem inde potum præbiturum. Patet Dodo; ingressusque sacarium, inuenit vas optimo vino plenum: cuius etiam odore admirabili totam domum completam sensit. Eo deinde ad VValbertum delato, eiusque faucibus penè moribundis ingesto, optata protinus sanitas rediit. Permoit hoc tam insigne miraculū Comitem VValbertum, ut bonam possessionum suarum partem Deo & beato Bertino largiretur.

*Obdormit
feliciter S.
Bertinus.*

Clarus miraculis post obitum.

C. Baron.

Tom 2 An-

nal. & in

Not. Martyr.

Romani.

Tandem verò, post vitæ curriculum in omni san-
ctitate feliciter exactum, plenus operibus bonis &
Spiritu sancto, Nonis Septembris ex hoc mundo
migravit: corpore in monasterio Siches quod ipse in
honorem beatissimæ matris Dei & Principis Apo-
stol. Petri construxerat, ad sepulturam relicto. Ad
eius tumulum, multa Dominus orantibus beneficia
largiri dignatus est.

MARTYRIUM SS. EVDOKII; ROMULI, Zenonis & Macarij: Ex eo quod est apud Metaphrasten. Passi verò sunt diuersis temporibus ut patet infra.

TRaianus Imperator cum execranda simulacrorū superstitione vehementer confidaretur, ante omnes per fas per nefas milites suos Christianis initiatos sacris, demonibus sacrificare cogebat. Erant illi (præcipuum sanè torius exercitu, qui in Oriente erat, robur) numero vndecim modam millia; qui ijs ipsis diebus inelytam de hoste vi totam Imperatori retulerant. Tyrannus nulla vel victoriæ, vel cōmuni boni habita ratione, fortes aded & multis trophæis illustres viros, exilio Melitenæ in Armenia damnavit; iurans & obtestans per deos

5. Septem.

Vndecim

millia Chri-

stianorum in

exercitu

Trasani.

calculo quidam
Te. Cui rati-
perfectus, Abi-
do enim clem-
sente est, qui pro-
suo tam ma-
occurram Pe-
inuenit vas opo-
re admirabi-
Eo deinde
bus pene mor-
antes redij. Pe-
Comitem V. Val-
marum partem
lum in omni fan-
operibus bonis &
s. ex hoc mun-
in ha quod ipse
& Principis Apo-
ta n relicio. A-
stantibus benefi-
O XII. R O-
eo quod est a-
sunt diuersis
infra.
exerand' simi
erent contri-
ei s. multes
abus sacrifici-
sacerdotis e ere-
mo vnde cum
s. in elytam de be-
Ty. ann' na-
ta ratione, fore
res exilio Me-
s & ostentat
de

bs deasq; suas, immanibus cunctos supplicijs mul-
ndos, ni ad cultum dæmoniorum supplices redi-
at. At illi, quanquam animis & viribus coniuncti,
perij sinibus vastitatem horrendam inferre po-
ssent, Christianæ tamen disciplinæ ac præcipue
insuetudinis memores ab omni iniuria manus
atinuere, parati pro Christi nomine necem po-
s gloriosum excipere, quam hostibus suis cla-
m omnino aliquam inferre.

Romulus aurem aule Imperatoriæ tunc Præposi-
tam insigni iniuria contumeliæq; Christianis il-
la vehementer commotus, intrepide ipsum Impe-
orem scelerosis redarguit, tyrannidisq; & vt protis
iniquo exilio mulctatos cum honore in pristini
militariæ & dignitatis gradum reuocet, ad horra-
Ille autem Romuli dicendi libertate admodum,
asperatus, post maledicta sacrilogo ore in eum cõ-
sta, mortē illi minari, ni confectum supplici cor-
re & mente tantæ audaciæ veniam petat. At Ro-
ulus, despectis Tyranni maledictis, ac morte con-
npta, mox protinus deos implens, Christum miri-
o præconio extulit eumq; solum & verum Deum
nissus est. Tuta vero magis irritatus Imperator,
risti confessorem extendi & virgis cædi iussit. Is
rò magno & multo animo plagas accipiens,
raiano insultabit: maximo se beneficio amici
clamans, quod ruber ille sanguis, qui ex corpore
ndiq; d. fluebat, contractus ex nidore simulacrorū
rdes allueret. Non tulit hæc Traianus, sed maiori
percitus, celerem ei mortem, capitis abscissione,
r carnificem intulit. Arque ille quidem lætabun-
us martyrij stadium ingressus, glorioso triumpho
almani accepit.

Inde post multum temporis Diocetianus, occupa-
per tyrannidem Imperio, crebris edictis statuit
iunes vel siue impietatis facere participes, vel hor-
endis supplicis in Christi fide constantes interne-
one delere. Christiani itaque tam sæua & imma-

Damnat eos
exilio.

C Baroni-
existimat
hos illos ipsos
esse 1000.
præstantissi-
mos marty-
res, qui in
sylvis mon-
tis Ararat,
in Armenia,
sunt crucifixi
Tom. 2. An-
nal. anno
Domini 108.

Romuli,
Præfetti pa-
latij, egregia
virtus.

Capite ple-
ctitur, anno
Christi 108.
Traiani
Imp. 9. teste
C. Baron.
Tom. 2. An-
nal.

Magna Dio-
cletiani im-
manitas,

2. Anno for-
3an Domini
502. Maxi-
miani &
Dioeletiani
Imp. 19. quo
(iuxta Baro.
Tom. 2. An-
nal.) seua in
Militiæ
Christianos,
generatim
vignit perse-
cutio.
Eudoxius
insignis Chri-
sti us pri-
mo Primice-
rius, inde
Comes.
Excepit ho-
stres suos tan-
to conuincio.

Basilissa v-
xor eius.

ni prorsus illius ira exterriti, in solitudines & se-
rum habitacula fugiebant: satius esse statuentes cu-
feris bestiis in speluncis, quam cum hominibus, qu-
uis bellua crudelioribus, in ædibus splendidis ac-
ctis magnificis degere. Eo a verò tempore, Eudo-
xius aut Marianus, (vtrumque enim ei nomen e-
proprium) vir non minore pietate quam gene-
dignitate clarus, Christianæ religionis, apud Me-
tenæ Præsidentem accusatus est; qui Præses lucri, qui
ex præda adeò opulenta haud dubiè sberabat, au-
dus, misso confestim milite, eum adduci præcepit.
Fuerat autem Eudoxius antea Primicerius, & ab
dignitate, propter Christianæ religionis professi-
nem, ad inferiorem Comitum dignitatem trans-
tus. Ceterum cum egregius Christi athleta de a-
uentu militum certior factus fuisset, ilicò muta-
veste, venientem ignotus excepit hostem; quæren-
que ab eis quæ causa adventus esset, respondent il-
se a Præside missos Eudoxium velle. Quibus il-
opamine sperare iussis, conuiuium protinus laeti-
instrui iussit. Deinde illis epulantibus, & vino hi-
ricer indulgentibus, ac tandem promissum exigen-
bus, ut eum ostenderet quem quærebant, ille con-
nuò mira hilaritate perfusus, En, inquit, Eudoxius.
Ego tam quem curatis. Bono animo estote: ego non
vni vobis cum Præsidi sistam. Hac voce illi sane ar-
mis prostrati, cum admiratione responderunt; Ne-
quam eo nos sceleris adiutores, ut eum, à quo rap-
inigni excendi sumus: et inuicem prodamus. Absit
noctam immane scelus, ut pro hospitalitate tam
malè gratiam referamus.

Illis hæc dicentibus, Eudoxius martyrij gloriæ au-
dus, uxorem suam Basilissam, aut si maius Mandatum
(vtrumque enim nomine appellabatur) ad se vocauit
eique cura vniuersæ familiæ commendata, dixit se a-
desideratam diu martyrij gloriam pergere: quæ-
orare atque obsecrare, ut decessum suum non l-
chrymis, sed omni potius læticia prosequeretur.

V. SE
te supremis mandatis
rem contendit; qu-
nem vultu patien-
genus, ut loui magis
sacrificium offeren-
sondit, ut intelligere
a potius supplicia
scas patrandam par-
larem Præses co-
en, tortuo tandem
m ait militem. Q-
grætat protinus te-
do Joca e, Eudoxius
in faciem protegit
ros, videntem f ceter
mon. Mille admodum
mare exemplum e-
Præsidis ante pedes
alopplio inferendo
peru deulit: qui i n
dacta ani nadacti p
tiam ad Senatum
Præses inuicem Ch-
tum genera ante oc-
us verberari crudeli
ipi. & membratim
Kaziolita tormento
martyris ferreis glo-
dimoti: sed nequ
martyris virtus dei
zi. etiam sublatis,
docans, ut quicunq
quocumque, bene-
te. Hæc illo pro-
ma coniunx dulci-
cum ille intuitus
ore tibi suprema d
hæc tormenta

XXI &c.

is supremis mandatis vxori traditis rectà ad Præs-
idem contendit; qui egregia animi alacritate ve-
fidentem vultu pariter hilari excepit, inuoluitque tyr futurus.
otinus, vt Ioui magno deo ex Imperatorum edi-
o sacrificium offerat. Ad quæ Eudoxius ita re-
ondit, vt intelligere posset Præs, illum ad quæ-
is potius supplicia sustinenda, quàm ad tantum
elus parandum paratum esse.

Interim Præs cogitabundus aliquamdiu sub-
ens, toruo tandem & feroci intuitu ad eum consisten-
em ait militem. Quid tu? ex vobis iussi regia sequi
etrectat, protinus se insignib? exuat dignitatis. Hæc
lo dicente, Eudoxius iussu ornamentis se spolians,
a in faciem proiecit Præsidis, suoque exemplo cæ-
ros, vt idem facerent, Christianos hortatus est. Nec
nora. Mille admodum centum & quatuor, pari ala-
ritate exemplum eius sequuti, militaria insignia
Præsidis antè pedes proiecerunt. Præs multitudi-
supplicio inferendo deteritus, rem ad Diocletia-
um detulit; qui in auctores tanta audacia acri vin-
licia animaduerti præcepit: reliquorum verò sen-
entiam ad Senatum reiecit. Hac excepta potestate,
Præs inuictum Christi athletam, varia supplicio-
rum genera antè oculos posita contemnentem, lo-
is verberari crudeliter iussit: indè in carcerem ab-
ripi, & membratim torqueri. Adhibita igitur noua Verberatur
& insolita tormentorum machinatio; ceruix quippè loris & dirè
martyris ferreis globis confusa articuliq; se suo loco torquetur S.
dimoti: sed nequaquam propterea erecta inuicti martyr.
martyris virtus deiecta. Stabat ille, oculis perpetuò
ad cælum sublatis, sanctissimum Christi numen in-
uocans, vt quicumque eius post mortem imploraret
patrocinium, beneficia diuina abundè consequere-
tur. Hæc illo profusus lachrymis orante, charissi-
ma coniunx dulcissimis stipata prolibus aduenit;
quam ille intuitus, Nosti, inquit, chara coniunx, Venit ad eum
quæ tibi suprema discedens mandata dederim. Nil coniunx sti-
te hæc tormenta nostra conturbent: sed potius pata proli-
gaudio bus.

gaudio afficiat. Age & fossam in loco Amimna humeo corpori ad sepulturam prepara. Vix hæc effectus, conspicatus est Zenonem, intima sibi familiaritate coniunctum, ingenti lachrymarum imbre motem illius deplorantem. Cui ille, Tu quidē inquit chare Zeno nostram desles separationem, sed Deus fat scio, nequaquam nos separari permittet: quod idem amor eademque fides præclare coniunxit. Hæc zeno inflammatus, in medium prosiliit, seque curis stupentibus, eiusdem gloriæ pro Christi nominis consortem fieri velle protestatus est. Hæc voce libenter clamantem lictores iussu Tyranni comprehendunt & dictum factum capitis supplicio afficiunt. Euprotinus Eudoxius, amici gloriæ congratulans, et sequutus: eandemque coronam eodem certamine adeptus.

*Egregia vir-
tis Zenonis.*

*Zeno decol-
latur.*

*Item Eudo-
xius.*

*Eius vxor
excipit san-
guinem è
collo proflue-
tem, & corpore
honorifice
sepelit.*

Porrò coniunx eius quæ spectaculo intererat, vt vidit maritum martyrio coronatum, animo virilis accurrit, eiusque sanguinem è collo profluentem lausvelleri excepit: ac truncum cum capite corpus colligans honorifice sepeliuit. Vnde mox à Traiano accersita, pari constantia ac virtute adfuit; & deos debens, ad gloriosam mortē inferendam diu multaque eum prouocauit. Sed recusauit Tyrannus virilis animi feminæ eam conferre gloriam, qua suo nominis ignominiam inuri cernebat.

Vix septem à glorioso martyris certamine dies transierant, cum in somnis coniugi apparens iubet, vt Macarium familiarem suum & amicum ad prætorium mittat. Ea verò vt Macario visionem retulit, ita ille promptu animo ad martyrij gloriam contendit seque in prætorio intrepidè sistens, Præsidi Christianam religionem professus est. Præsides autem audiens eum Eudoxij discipulum, omni spe victoriæ abiecta, certamen nullum tentare præsumpsit; sed capitis eum sententia damnauit: quam ille lætè bundus excepit. Ex horum militum numero, qui

*Macarij con-
fessio &
martyrium.*

VI. S.
Relicte in Arme
corpora delara Co
poribus Iustiniani
idem Imp. lethali
perpetus dignam
us Lib. I. de adif. I
VITA S. ELE

Ex ea que est pe
Dialog cap
claruit:

pr
E Leutherius
sta Marc, q
sitam est, du

poteno conuertat
sona i eius mortu
Vir aurem ta
zom, vt d biam
Lernia sa ma
potentem Deum
nos ego auquod n
tas m m simplici

Qdam die du
hospitium deesse
monasterium; in
oculus singulis n
itaq; puerum san
neando seni de
procul & precibus
tit. Mane facto, v
actum, nihil ea no
cum canixe rog
nasterium afflato
ad monasterium
ab omni iofestati
sanex de f. late pu
bos d: ceti Diabo
Meli

loco Animæ huius
para. Vix hæc est
ima tibi famula
num imbre me
e, T. quidē in
tionem, sed De
permittere: qu
are coniunxit H
oliti, seque car
pro Christi nomi
est. Hæc voce loc
at comprehendit
o officiant. E
congratulus, c
eodem certamin

Meitenæ in Armenia coronati sunt, quatuor sacra
corpora delata Constantinopolim, reperta sunt tē-
poribus Iustiniani Imperatoris; quorum beneficio
idem Imp. lethali morbo curatus est. Rem gestam
perpetuis dignam monumentis conscripsit Proco-
pius Lib. 1. de ædific. Iustiniani Imperatoris.

C. Baron.

in Not. Mar-

VITA S. ELEVTHERII, ABBATIS:

tyrolo. Ro-

Ex ea quæ est per Gregorium Papam, Lib. 3.

man. & An-

Dialog. cap. 3. cuius & temporibus

nal. Tom. 8.

claruit: Anno Domini 604 &

precedentibus.

6. Septem.

Eleutherius pater monasterij beati Euangelii
stæ Marci, quod in Spolitanæ urbis Pomœrijs
situm est, diu mecum hac in urbe in meo mo-
nasterio conuersatus est, ibiq; defunctus est Quem di-
scipuli eius mortuum explorando suscitasse refere-
bant. Vir autem tantæ simplicitatis erat & compun-
ctionis, vt dubium non esset, quod illæ lacrymæ ex
humili ea simpliciq; mente prodientes, apud Omni-
potentem Deum multa obtinere potuissent. Hu-
ius ergo aliquod narrabo miraculum, quod inquisi-
tus mihi simpliciter & ipse fatebatur.

Eleutherius
mortuum
excitauit.

Quidam die dum iter carperet, facto vespere cum
hospitium deesset, ad quoddam virginum deuenit
monasterium; in quo paruulus quidam dæmonio
obsessus, singulis noctibus miserè torquebatur. Eū
itaq; puerum sanctimoniales scēminæ ea nocte ve-
nerando seni detulerunt; cuius ianocentia dubio
procul & precibus, illā nocte sauius dæmon repressus
est. Mane facto, vt sanctę virgines à pio senē intel-
lexerunt, nihil ea nocte puerum ab hoste mali passum,
cum obnixè rogārūt, vt puerum inde secum ad mo-
nasterium assumeret. Cōsensit senex, eūque suum
ad monasterium perduxit; vbi cum multo tempore
ab omni infestatione dæmonis liber degisset, pius
senex de salute pueri immoderatus exultare & fratri-
bus dicere; Diabolus cum illis fororibus iocabatur:

Puer quidā
grauiter à
dæmonio ve-
xatur.

at verò ubi ad seruos Dei ventum est, ad hunc puerum accedere non præsumpsit. Vix hæc effatus erat, cum ecce missus puer à dæmone correptus terræ alliditur. Quo viso, senex se totum lamentis dedit fratribusque cum consolari volentibus dixit, neminem ante panem gustaturum, quam puer ille à dæmonio liberatus integra salute frueretur. Tunc se in oratione cum omnibus strauit, nec prius à precibus cessatum est, quam dæmon fugatus puerum sanum planè & incolumem dereliqueret.

Huius viri oratio quantæ virtutis esset, in memet ipso expertus sum. Nam cum die quodam animi deliquium præ nimia stomachi infirmitate paterer, & frequentiori refectione indigerem, Paschalis superuenit dies. Cumque sacratissimo Sabbatho, in quo & paruuli quilibet ieiunio vacant, ego ieiunare non possem, cœpi plus mœrore quam infirmitate deficere. Itaque immodica affectus tristitia, ad ieiunium Dei, eumque, ut suis precibus ieiunandi mihi virtutem à Domino impetraret, rogaui. Fecit ille quod rogaue-ram, & post paululum expleta oratione, ad vocem benedictionis illius, tantam stomachi sensi virtutem, ut cibi omnis & ægritudinis oblitus, ieiunium ad alterum usque diem transferre potuissem.

Porrò S. Gregorius præclarum hoc acceptum à Deo per huius sancti preces beneficium, non tantum scriptione sed & pictura exprimi voluit: quemadmodum Hadrianus Papa, ad Carolum Magnum scribens, testatur his verbis. S. Gregorius Papa in monasterio suo pulchrum fecit oratorium; & ipsum diuersis historijs pingi fecit: itaque sacras ibidem erexit imagines; ut cum ipse cum beato Eleutherio pro ægritudine stomachi ingressus, in oratione pariter exauditi sunt. Et ille vir S. Eleutherius, quem dicunt & mortuum suscitasse, ante ipsas sacras imagines se prosterpens, diuinam exorare clementiam, cum S. Gregorio non dubitauit; sed fidem ferentes perfectam pariter exau-

*Fratrium
precibus li-
beratur.*

*Nota de ie-
iunio Sabba-
thi sancti.*

*Precum S.
viri mira
virtus.*

auditi sunt: & videri. Hæc Hadrianus.

VITA S. HUMBERTI, in Harmonia quorundam P. Laur. Suri. Notationis Dominicae.

tum Septemb.

sis Ecclesiæ.

Quo ren-

S. Humbertus pater Eurardus cui de Maceris dedit indicia: adeo studio laborantem, ut literis imbuendæ cognitione rerum diuine se reclusit: donec ceteris, dignus habitus sanctorum quoque sanctorum. Multi interim eius vitiorum tempestates confugebant. Euclypta accepta ab Episcopo, ubi à parentibus reliqua die nocteque per solam adductus liber quendam suæ ditionis sanctum Amato venerabili, per luminaria pergentem spiritu excepit: sequenti adiunxit.

Illis ergo par-

auditi sunt : & vsque hastenus apud nos veneran-
 ur. Hæc Hadrianus,

ITA S. HVMBERTI CONFES *Iohan. Molã.*
bris, in Hannonia quiescentis: Ex ea quæ est apud in Indiculo
. P. Laur. Suriũ. Natalis eius incidit in Annũcia- SS. Belgij.
tionis Dominica diem. Eleuatio verò in sex-
tum Septembris: quo die Cameracen-
sis Ecclesia eius festum celebrat.

Quo tempore claruerit pa-
 tet infra.

S Humbertus claris Francorum proceribus, 6. Septem.
 patre Eurardo, matre Popita natus, villam *Patria &*
 cui de Macerij nomẽ est, ortu suo illustrauit. *pareres eius.*
 Nam ab ipsis puerilibus annis, egregia futuræ sãctita-
 tis dedit indicia; adeò vt parentes, mundanarum reũ
 fastidio laborantem, Lauduni, viris peritissimis sa-
 cris literis imbuendum traderent. Vbi mirificè in co-
 gnitione rerum diuinarum proficiens, in monasterio
 sese reclusit: donec cunctis virtutibus egregiè orna- *Recludit se*
 tus, dignus habitus est, qui sacerdotio initiatus, ad a- *in monaste-*
 liorum quoque salutem procurandam mitteretur. *rio, & initi-*
 Multi interim eius prouocati exemplo, ab aduersa *atur sacer-*
 vitiorum tempestate, ad tutissimas salutis semitas *datio.*
 confugiebant. Euoluto deindè aliquanto tempore,
 accepta ab Episcopo benedictione, ad possessiones si-
 bi à parentibus relictas perrexit: vt eas Christi famu-
 lis die nocteque pro salute omnium excubantibus,
 sola adductus liberalitate, traderet. Cum autem *Cũ S. Aman-*
 quendam suæ ditionis locum peruenisset, obuiã ha- *do & Nica-*
 buit sanctum Amandum antistitem, cum Nicasio vi- *sio Romã it.*
 ro venerabili, peregrinationis ergò ad Apostolorum
 limina pergentem. Eos Humbertus peramanter ho-
 spitio excepit: seque illis peregrinationis comitem
 adiunxit.

Illis ergò pariter iter agentibus, dum quadam *Hæc pere-*
 X x s die

*grinatio S.
Amandi,
Rom. in ver-
sus, cōtingit,
(teste C. Ba-
ron. Tom. 8.
Annal. Anno
Christi 650.
Martini Pa-
pe 2.*

*Imperat Vr-
so, vt sarci-
nas suas Ro-
mam vsque
ferat.*

die fatigati ex itinere residerent, ecce subito ex syl-
ua, quæ fortè contigua erat, miræ magnitudinis ve-
sus profliens, equum eorum, quo ad vehendas sarcin-
as utebantur, momento prostravit, eumque suffo-
cās, sūma aviditate corrodebat. Interim sancti diuinis
fortè rebus intenti, familiare damnum ignorabāt. Cū
verò tempus ad captum iter prosequendum virgeret, &
Amandus, famulum ad equum educendum, quem gra-
mina pascere existimabat, misisset, & is nimio pauore
corruptus moram traheret, accurrens mox Humbertus
inuenit equum cuius erat, visumque sanguine
cruentatum iuxta conspexit. Quem magna apprehendens
securitate, Quia tu, inquit, iumentum
ad solatiū nobis à Deo concessum inuadere non dubi-
tasti, oportet vt nobis deinceps hoc obsequium
suppleas: nostrasque sarcinulas toto peregrinationis
itinere seras. Res miræ: Fera bestia ouis instar man-
sueti subsistens, onus patienter suscipit: seseque toto
illo itinere sanctorum mandatis per omnia obedi-
entem præbet. Illis cenantibus, illa summa mansue-
tudine subsistebat, suæque portionis stipedia de ma-
nu porrigentis humiliter sumebat. Dehinc ad sarcinas
rediens, eas, sanctis quiescentibus, officiosè serua-
bat. Verum illis per vrbes iter agentibus, ingens om-
nes admiratio tenebat, cū cernerent ferum ani-
mal tanta promptitudine humanis visibus famulari.
Sed ne fortè sancti iactantia vitio rēarentur, ipsis
Romæ appropinquantibus, ejusdem sedis Pontifi-
cem admonuit per Angelum Dominus, vt homines
ab oculis suis meritis sublimis aduēcentes præ-
missio in occursum nuncio, blandis verbis induceret,
vt feram agrestem, quæ ad obsequium comitabatur,
in sylvas dimitterent: ne tumultuosa plebis in se ad-
miracionem excitarent. Quæ Pontificis iussione au-
dita, sancti monitis obediētes, feram in latebras di-
miserunt.

*In presenti-
bus locis po-* Visitatis igitur locis sacris, Amandus cū Nicasio
Helmonense territorium, Humbertus verò Marico-
las pe-

las perit. Verum e-
Humbertus erant
arripuit, bi cum in
stret, Angelus Dei
Dominice Crucis
Camque visendi bu-
Gallas cogitaret.
Angelo demonitus
Humbertus expellat
Necnon. B. 1. 15.
Iam Ha. m. 11. 11.
Don. ca. Cr. 15.
re pio ex ca timore
tabandus aspiet,
excepit.
Post hæc vir sancti
tris, ad al. rum fr.
curandam promou
iuno quidē ma.
noli. dominat. am
nam in ea regione
haud adeo proci.
i. n. g. pietate & e
Accidit vero res, q
men illius famam
uit. Q. odam die
nauabz. operam. v
atque quò expedie
te, vt h. procal ab
vique manibz. la
calestibus reb. as
res ceruum. inte
veat. res tubis po
more vigerent, ta
logum haberet, sa
suo ipso pallio an
pradam ante ocal
suerunt. mo. neq.

las periiuit. Verum elapso aliquanto tempore, beatus *stea fuerunt*
Humbertus eandē peregrinationem secundo solus *extructa*
arripuit, ubi cum in B. Petri oratorio precibus infi- *monasteria.*
steret, Angelus Dei, cunctis cernentibus, ei astitit, &
Dominicæ Crucis signum in vertice illius expressit.
Cumque visendi beatum Amandum cupidus rursus
Gallias cogitaret, ferunt eandem Amandum ab
Angelo admonitum, ut in fronte properantis ad eū
Humberti expressam Crucis formam contēplaretur.
Nec moras Bemus Dei accedens procedens in occur-
sum Humberti, vixit super caput illius radiantem
Dominicæ Crucis speciem fulgore incredibilis adeo
ut pio ex ea timore correptus, ad eius se genua vene-
rabundas abijceret, eamque mira festiuitate hospitio
exciperet.

Post hæc vir sanctus magnis virtutum meritis illu-
stris, ad aliorum similiter salutem omni studio pro-
curandam promouendamque adiecit animum. Et
primo quidē monasteriū super alueum Helpræ Mi-
ricolis nominatum construxit, in quo rem Christia-
nam in ea regione egregie multiplicauit. Aliud item
haud inde procul cōdidit cōnobiū, quod triginta
insigni pietate & eruditione clericos Ecclesiæ alebat.
Accidit verò res, quæ stuporis & miraculi plena, no-
men illius famamque sanctitatis mirifice illustra-
uit. Quodam die vir sanctus colendo agro strenuū
nauabat operam, ut fratrum habitacula construeret,
atque quò expeditius operi incumberet, pallium for-
tē, ut sit, procul abiecerat. Illo interim ad sudorem
vique manibus laborāte, & tota mēte ac cogitatione
cælestibus rebus intendente, venatoris cuiusdam ca-
nes ceruum inter sylvas insequabantur. Cumque
venatores tubis perstreptibus feram cursu & cla-
more vrgerent, iamque victa penē nullum planē re-
fugium haberet, saltum in agrū viri Dei dedit, seseque
sub ipso pallio anhela composuit. Quid vana. Canes
prædam antē oculos positam ne attingere quidē ausi
fuere, immo ne quicquam agitantibus venatoribus,

*Iterum Ro-
man profici-
scitur S.
Humbertus.*

*Construit
monasteria.*

*Canes non
audem iuma-
timia*

*dere ceruā,
sub pallio
viri Dei la-
titantem.*

timidi potius retrocedebant. Quo viso, venatores te-
la deponere, beati viri meritum agnoscere sanctita-
tem predicare; denique eorum vnus cum primis lo-
cuples ac potens, patrimonium suum B. Humberto
ad vsus fratrum offere. Sanctus verò oblata cuncta
repudiare; sed nimia importunitate victus, vnicam
tantum ex omnibus amplissimisq; viri bonis villā
admittere: quæ Liniatas dicta, sibi peditaria in vsus fra-
trum cessit.

*S. Aldegundis eum in-
uisti; eius vi-
tam habet
lector 30.
Iamuarij.*

Interea longè lateque fama viri sancti prouulgata,
beata Aldegundis, mira eius visendi cupiditate incē-
sa, ad monasterium venit. Cumque spiritalis inter
delicias & pia sanctaque colloquia, circumiacentia
monasterij arua haurirent, contigit beatam virginē
actu & labore iri necis fatigatam intolerabili siti cruci-
ari: propterea vt paulatim violenta siti euicta, ani-
mo se deficere clamaret. Eius molestia motus vir sā-
ctus, cū aliud nullum superesset refugium, ad preces
conuersa, aquam à Domino in arenti loco petere nō
dubitauit. Integre plus minus horæ spatio orationi
insisterat; cum ecce sensim ab arenti & arenoso solo
sentiens aquæ vena prosiliens, largum sanè fontem
protulit. Pater in Hodiernum vsque diem, nec deficit
fons ille suauis ad gustum, vtilis ad vsum.

*Sitienti Al-
degundi fon-
tem precibus
excitat.*

Adueniente obitus sui tempore, misit ipse sanctus
ad beatam Aldegundem, vt lintea in vsus exequiarū
virginis texta manibus mittere sibi dignaretur. Sed
antequam missus ab eo nuncius medium iter exple-
uisset, virgo longè dissita, diuinitus (vt creditur)
de transitu sancti viri præmonita, vestes funebres,
quibus defuncti corpus inuolueretur, misit. Ijs vixdū
allatis, beatus ille è corporis ergastulo in celos mi-
grauit: cuius funus non minus luctuosè quam hono-
rificè à discipulis in oratorio, quod ipse cōstruxerat,
curatum fuit.

*Miracula in
translatione
corporis eius.*

Centesimo quinquagesimo tertio ab obitu eius
anno, Abbas Rodin⁹, angelico admonit⁹ oraculo, sa-
crum eius corpus de tumulo leuauit. Quo aperto, tā-
ta odo-

ta odoris suauitas
dubie diuinum in qua
quod magis super
pione ita alienum
tus ex eo nigras
pessum, omni ca
inuolat iserat, nū
herba; quæ sepulc
nulla pro tempore
sua reperta, ac si
aquis viderent.

MARTYRIV
eo quod est ap
anno Ch

T Empore qu
ret extoller
posi ciuitat
superfione et n
o. a. or. d. s. Ch
tuerept, ad vera
mina. in fonte sa
lat is op. a. n. e
ulas out. u. q. e
vt radis quiam p
bas eiam ite. q. a
do. u. x. t. a. o. r. e. n
tissimum, greg
d. a. n. u. s. a. d. m. i. c. d.
d. e. m. i. l. l. a. s. t. a. n. s.
a. d. d. e. b. e. t. a. n. m. a. n.
f. a. l. s. u. g. a. n. t. i. o. e. g.
a. b. d. i. e. t. , c. e. m. e. r.
p. o. n. u. h. u. m. d. e.
u. o. p. e. r. e. t. e. m. i. l. l. a.
e. n. g. l. e. n. a. g. 10.

o venatores te-
lere sancta-
cum primis lo-
B Humberto
obscura canēta
etis, vnicam
viri bonis villā
aria in vltis fra-

eti promulgata,
apudate mē-
f-ales inter
etumacenta
bearam virginē
derabili sit cru-
cificata, an-
ta motus vir sā-
gium, ad preces
i loco petere nō
fatio orationi
& arenoso solo
m fanē fontem
hem, nec denicit
sum.

hūi ipse sanctus
vltis exequari.
signatur. Sed
um iter exple-
s / v: creditur
estes funebres,
misit. Is vixit ā
in calos mī-
e am hono-
cōstruxerat,

ab obitu eius
et' oreulo, a-
Quo aperto, tā-
ta odo-

ta odoris suauitas omnium repleuit nates, vt haud
dubiē diuinum quid ibi abditum crederent; & ecce
quodd magis stupendū, sacrū corpus ab omni corru-
ptione ita alienum inuentū est, ac si eodem die spiri-
tus ex eo migrasset. Dixisses hominem in lectulo cō-
positum, somnū carpere; nā & ipsa linteamina, quib.
inuolutus erat, nihil in se corruptionis habebāt. Sed &
herbas, quae sepulturae eius die appositae fue ant, quas
nullas pro temporis antiquitate putares, adeo virides
sunt repertae, ac si terrae radicibus inhæcētes, irriguis
aquis virescerent.

MARTYRIUM S. SOZONTIS: FX *C. Baron.*
eo quod est apud Metaphrasin Coronatus est *Tom. 2. An-*
anno Christi 305. Marcelli Papa 2. *nal.*

Tempore quo * Maximianus impietate auge-
ret extolleretque, & in ipsa praecipue Pōpeo
poli ciuitate infana nimis simulacri cuiusdam
superstitione consistaretur, Tarasius quidam, Lya-
conia oriūsus, Christi gratia a nefando demonū cul-
tu ereptus, ad vera Dei castra trāsiuit: & pro Tarasij no-
mine in fonte sacro, Sozōtis sibi nomen assumpsit.
Erat is optimaē indolis adolescens, & pacendis peco-
ribus ouibusque praecipue operam dabat: ita tamen
vt rudis ouium pastor pabulū diuini vrbis homini-
bus etiam frequenter administraret. Cū autē aliquā-
dō iuxta fontē amēnissimo in circuitu pratum gra-
tissimum, gregem pasceret, eum valde opportunus
& suauis admodum inuasit somnus: qui ratione qua-
dam illustratus, magnum ei ad omnem pietatem
addebat animum. Cum verō insolito quodam per-
fusus gaudio egregius ille pastor inde Iōpeior olim
abisset, cernereque in ea ciuitate rebus Christia-
norum humi deiectis, summeque neglectis, solam
impietatem florere, cultumque demonum in pretio
esse, ille magno pietatis zelo concitatus ad sanum
venit

7. Septem.

*Galerius

Maximian.

Imperator

in Oriente,

Sozon antea

Tarasius ai-

dit.

Sozon p. stor

ouium.

riso eius.

Nota egre-

*gium Sozon-
is zelum.*

venit, dexteramque aureæ statuæ confregit: eaque di-
neadita, pauperum multitudinem aliquamdiu susti-
nuit. Non poterat ea res diu latere ædituos; qui cōfe-
ssim plurimos, ad quos fortè suspicio pertingebat, in
vincula conieci, & quæstionibus acerbè exerceri cura-
runt: sacrilegum illum maleficorum omnium sce-
leratissimum clamantes, qui Dei manum sumipere
veritus non fuisset.

Intercè miferi illi cum sine causa pessimè haberè-
tur, nec quisquam esset, qui innoxius opè ferret, So-
zoni generosi animi iuuenis, intrepide ædituos acce-
ssit, seq; vni esse dixit qui statuæ manum surripuisset,
eamq; te egenis distribuisset; quare se rogare & pete-
re, vt innoxia capita missa ficiant, & furorem in se
vnum conuertant. Eam animi magnitudinem ad-
mirari demonum cultores, hominem protinus ad
Maximianum adducunt; qui pro tribunali maximo
quo potuit factus sedens, generosum iuuenem de no-
mine, religione & patria interrogauit. Ad quæ cum
prudenter non minus quam magno animo respondi-
set Sozon, tandem ait Præses; Et qua audacia tu Dei
dexteram furari præsumis?

*Prudentissi-
mum pasto-
ris responsū.*

Ea Præsidis verba excipiens Sozon, prudenter sanè
constanterque respondit. Quod nec audaciæ, neque
peccato hoc meum factum adscribi debeat, testis
mihi imprimis est tuus ipse Deus; qui neq; ea iniuria
morus fuit, neque asperè quicquam dixit. Verumta-
men si vox aliqua ei foret, credo equidem quod ve-
strâ ille dementiâ potius argueret, quod relicto om-
nium opifice, inane simulacrum tanta superstitione
colitis. His ægè in aures admissis, Præses, Si vis, in-
quit, dilecti tui veniam consequi, confestim Deo,
cui te sacrilegij reum fecisti, sacrificia; & nostram in-
super gratiam cum amplissimo munere consequeris.
Cui Sozon, Ne ego, inquit, quouis simulacro stoli-
diot forem, si eum statuere colere, qui nullo sensu
præditus, neque illatam iniuriam vlscisci, neque in
periculis constitutus aliorum opè implorare, neque
qualia

qualia patitur, pro-
Maximianus his
præcepit martyrem
ipia vlcere ossa carni-
bus indui, usque cu-
mculare. Sed inuicem
has laudes reputaba-
tione letus circumfusi
mi saltu victoriam n-
ui abiecitque, sancti-
ciens, Tibi, inquit,
dente dea & per illa-
protinus liberaberis
diorio me petens, à
loqueris. Ego aute-
recte cecini, meaque
dux inuicem vero can-
uiam, eius sanitate o-
dea fuerit omnino,
am: ipse inanima-
His magis in eun-
plicari iubet, tanta c-
compege, pia man-
rent. Deinde copios-
quas hâms. Abiit
eius memoria exta-
dis martyri. applica-
torius tanquâ in-
tradidit. Porro cum
iam iam reliquias
tuas mixtis fulgetri-
tes in eff. sam. faga-
tyris ubi terror ubi
cuius martyris colle-
eribus no. tis tene-
tar. caestis quiden-
te. rebis. racta i-
facilitatem prae-
fuit

Reddit Deus
spiritum.

comi-

*Miraculum
tempore se-
pulturæ eius.*

comitata sepulchrum adfuit; nec prius densas nocti
tenebras dominari permisit, quàm sepulturæ officio
honorificè peracto, suam quilibet domum reuersus
esset.

C. Baron.

3. & 4.

*Tom. An-
nal.*

VITA S. EVORTII, EPISCOPI AV-
RELIANENSIS; Ex ea quæ est apud V. P. Laur. Surium
Claruit sub Constantino magno Imperat. Anno
Christi Redemptoris 337. & preced. Sed & inter
fuit Concilio Valentino 4. celebrato in Gallijs,
anno Domini 374. Damasi Pape 8. Va-
lentiniani Imp. 11. Reperitur sedif-
se vltra 33. annos.

*7. Septem.
Desianus
Episcop. is
Aurelianen-
sis.*

S Desianus Aurelianensi antistite vitæ muner-
sanctè perfundo, cū de nouo eligēdo Episcopo
in cōcilij itū esset, tūc inter oēs & proceres &
plebē orta est dissensio, vt à lōga cōcertatione ad ar-
ma cūreretur, & teter admodū luctus & horror, fuso
sanguine, vrbe vniuersam inuaderent. Cumq; eg-
des & seditiones Constantinum Imperat. latere non
possent, ille sudis volens cōsulere populis, Prophe-
rium quendam Præfectum eō misit, qui compresso
protinus tumultu, prudenti concilio, ad pertractan-
dum Dei negocium, Galliarum Episcopos aduo-
cauit. It accersiti vt primum ingressi vrbe, comper-
ta populi discordia, ad funestum exitum cuncta tē-
dere viderunt, communi omnium sententia tridua-
num vniuersæ plebi indixere ieiunium: vt Deus mē-
tem suam in Episcopi electione certis quibusdam si-
gnis declarare dignaretur.

*Triduanum
ieiunium in-
dicitur ob E-
piscopi ele-
ctionem.*

Cumq; triduo illo omnes in Ecclesia conuenirēt,
& ieiunijs precibusque diuinam mentem consulerēt,
accidit fortē, vt Euortius capriuorum perquirendorū
causa ab vrbe Roma altero ieiunii die Aureliā veni-
ret. Fugebatur tūc in Ecclesia Subdiaconi officio. Por-
rō vrbe ingressus, peracta primum de more in tem-

*Euortius
Subdiaconus*

VII. S
precatione, cum
mili foribus exp
de. cipere dignaret
ut. as salutat eum
quidē veniat, & qu
as se Romanæ Eccl
grare, vt fratres s
bellum in captiui
arius, qua erat hum
dispenū inuitar; benig
onf. et. dñe lauat; a
ca. late reficit. Alter
par erat, actis, cept
de dmo egressus ou
verf. hanc est, peum
bere quod ei indic
speget ostiario iur
is causam & l. e. n
vt tertium iudiciu
m tantam om. bus
q. iudi. ostiario l. u
m. an pergens, cu
rent, oblat. Ex. l. e
& om. nes pariter h
ry nis dñi nam. n
el. v. rous eius epis
lus ergo hoc mox
slenia procal pre
pl. amba per fenest
la. totam adem sem
agatur: de tandem
th. is placide capiti
na. 10° tam angit. S
que quinnā. le. fir
as m. illa testimoniu
al. as Schominu
is ostiari. n. effe, a
nani ergo & Episc

rius deſias noſti-
ſepalturæ officio
donum reuerſus

ISCOPI AV

P. Laur. Surium

Imperat Anno

red. Sed & inter-

bratorem Gallijs,

Papa S. Va-

ur, diſſ-

ſine vita munere

engado Epifcopo

res & proceres &

ſeruatione ad ar-

ſus & horroſi ſuo

ſus. Cumq; egreſ-

ſeruat. latere non

ſus, Pro ſu-

ſus, cui eo non ſo-

ſus, ad petradan-

ſus, ſus ad o-

ſus, ſus, comper-

ſus, ſus, ſus, ſus

ſus, ſus, ſus, ſus

ſus, ſus, ſus, ſus

ſus, ſus, ſus, ſus

ſus, ſus, ſus, ſus

ſus, ſus, ſus, ſus

ſus, ſus, ſus, ſus

ſus, ſus, ſus, ſus

ſus, ſus, ſus, ſus

ſus, ſus, ſus, ſus

ſus, ſus, ſus, ſus

ſus, ſus, ſus, ſus

ſus, ſus, ſus, ſus

ſus, ſus, ſus, ſus

ſus, ſus, ſus, ſus

ſus, ſus, ſus, ſus

ſus, ſus, ſus, ſus

ſus, ſus, ſus, ſus

o precatione, cū hinc inde circūſpiciens præ-
mpli foribus expectaret aliquem, qui eum hoſpi-
o excipere dignaretur, acceſſit demū Eccleſiæ o-
arius ſalutat eum humaniter; percunctatur quis
vnde veniat; & quo iter intendat. Reſpōdit Euor-
tis ſe Romanæ Eccleſiæ Clericum eas prouincias
tagrare, vt fratres ſuos Eumorphium & Caſſium;
hoſtium in captiuitatem abductos requirat. O-
arius, qua erat humanitate, peramanter eum ad-
ſpitiū inuitat; benignè accipit; pedes pro religioſa
nſuetudine lauat; abluit: ſimulq; tenui victu pro-
cultate reſicit. Altera luce Euortius oſtiario gratijs
par erat; actis, cæptum iter proſequi inſtituit. Cū
e domo egreſſus ouās pergeret, oſtiarius diuinitus,
verſimile eſt, permotus eum reuocat: aſſerens ſe
bere quod ei indicatum veller. Redit illè, & atten-
prebet oſtiario aures; qui cōcitata in vrbe ſediti-
is cauſam & ſeriem explicans; tandē ait; Obſcero
vt tertium indicti ieiunij diem prætoleris, quo
m tantam oninibus deindē certō explicare poſſis.
quieuit oſtiario Euortius; & ſimul cum eo ad Ec-
cliam pergens, cuncti bundus finem præſtolabatur.
ant, obſeratis Eccleſiæ foribus, congregati Epifco-
& omnes pariter humi proſtrati, multis cum la-
rymis diui numinis mentem explorabant, quem
iller vrbs eius epifcopū conſtituit.

illis ergo hoc modo orantibus, & Euortio ad fores
eccleſiæ procul precibus ſimiliter incumbente, eccē
olumba per fenestram diuinitus in eccleſiam dila-
ta, totam ædem ſemel iterumq; alarū ſtreptu per-
gatur: ac tandem, cunctis admiratione & ſtupore
fixis placidè capiti ipſi^o Euortij illabitur. Ille verò
tanib⁹ eam abigit: Stupet interim populus, perqui-
tque quiſq; i. le ſit, cuius innocentia Colūba celi-
is miſſa teſtimoniū perhibuiſſe videatur. Ibi tum
uſus & hominum & ſermonum extitit cōcertatio;
lijs oſtinarium eſſe, alijs alium eſſe contendentibus.
terum ergo & Epifcopi & ordines ad preces redeunt;

Roma Awe-
liam venit.

Excipit ho-
ſpitio Euor-
tium oſtia-
rius.

Permotus
Deus Oſtia-
rium ad re-
uocandum
ſuum hoſpi-
tem.

Columba in
capite S. E-
uortij reſi-
det, ſed ab eā
repellitur.

*Rursus eius
capiti insidet
columba.*

*Tertio in e-
ius capite
quiescit co-
lumba.*

*Ordinatur
Diaconus,
Sacerdos &
Episcopus.*

*Claret mul-
tis miracu-
lis.*

*Precibus ex-
tinguit vrbis
incendium.*

rogantque Dominum, vt iubeat denuò redire co-
dam. Non spernit Deus illorum preces; eolumba
dijt; per omnem ferè ecclesiam circumuolat;
tandem in capite B. Euortij quiescit. Ille rei noui-
tate perterritus, rursus eam repellit; eaq; repulsa, ex-
templo. Exoritur populi strepitus, iubet Episcopi hi-
minem tanto miraculo celebrem ad se accedere; ri-
gant ab eò, quibus ex locis eo venerit, aut quò pro-
fiscisci velit. Responder ille eadem quæ iam antè retu-
lerat ostiario. Illi se exauditos à Domino senti-
entes, præcipiunt Euortio, vt cum ipsis ad orationes
se submittat. Paret ille: & ecce tertio colūba in su-
plicantis Euortij insidet caput. Tum vno ore ab om-
nib; acclamatum est, eū solum dignū esse sacerdoti-
quæ cæleste numē stupendis adeo signis eligere vi-
sum est. Nec mora: Episcopi silentiū indicentes, vni-
cuiusq; gradus & ordinis inquirunt; omnibusq; in E-
uortium sua suffragia conferentib; pro illius ciuita-
tis more, ab Episcopis solenni pompa ad S. Marci de-
ducitur basilicā; primòq; Levita, indè Sacerdos, po-
stremò Episcopus consecratur. Præsidente quidem
eodem tempore Sedi Apostolicæ S. Syluestro,

Porrò quæ diuinū numen eò dignitatis prouexe-
rat, mox alijs atque alijs virtutibus miraculisq; or-
nare non destitit. Curabat ille solo verbo morbos;
dæmones ab obsecris fugabat corporibus; denique
quauis calamitate pressos diuini beneficijs afficie-
bat. Et quidem, vt reliqua silentio prætereamus, vni-
hoc non minus admirandum, quàm toti ciuitati sa-
lutare referamus. Vrbs penè vniuersa casu, incertum
quo, flammis correpta, ciuib; extremum excidium
vastitatemque rerum omnium minitabatur. Ac-
currunt illi pauidi ad Præsidentem, orant vt vrbi cum
ignibus colluctanti succurrat. Abit ille ad Ecclesiam;
fundit preces; restinguit incendium; populumque de
accepta salute exultantem hortatur, vt collati diui-
ni beneficij memores aliquam pecuniæ summā
conferant, qua templi angustia ampliori structura
dila-

denuò redire colli-
preces, columba re-
circumvolat :
cit. Ille rei noui-
teaq; repulsa, co-
labat : Episcopi ho-
ad se accedere; ro-
git, aut quo pro-
pau ante reti-
Domino sen ien-
pitis ad orationem
rio colubam sup-
vno ore ab omni-
u esse iacendo
legis eligere vi-
na iacentes, votu
omnibusq; in E-
pro illius cuncta
pa ad S. Marci de-
inde Sacerdos, no-
vidente quidem
sy. uelstro.

guitatis prouere
miraculi, que or-
o verbo morbos
poribus, denique
beneficijs affue-
ranteamas, vnde
in tota ciuitate fa-
cia casu, incertum
temum excidium
mirabatur. Ac-
tant vtroi cum
e ad Ecclesiam;
populumque de-
vt co. laci diu-
ecunite summa
phoni iuratura
qua-

dilatari possint. Nihil illi recusant: alacres quidquid
foret necessarium spondent. Vbi autem adfuit dies o-
peri inchoando indictus, Episcopus, pro quarundam
prouinciarum consuetudine, arrepto sarculo fodere
cepit. Cumq; ad tres ferè pedes terram egressisset, ce-
ce cernit ollam bitumine ex arte oblitam. Mira-
tur; reserat, videt acruum nummorum pulcherri-
ma Neronis effigie insignitorum Nec mora; Gratijs
Deo antè omnia actis, mittit eodem eum thesauro
Archidiaconum Romæ, qui Constantino imperato-
ri, & gesta Aureliæ, & inuenti thesauro seriè exponat.

At verò Imperator, audita Archi- in reoni legatio-
ne, non modò thesaurum illum edificandæ Ecclesiæ
benigne concessit, sed duplo insuper maiorem addi-
dit pecuniã; censumq; vrhis illius incolis triennio re-
misit, vt egregia magnificentia templi conderetur,
quod donis quoq; auri & argenti preclare ornauit.
Legatione igitur feliciter peracta, Archidiacon⁹ in-
genti cum lætitia domũ rediit; quo tempore f. nctus
antistes lætissimum pariter nunciũ de inuentis fra-
trib⁹ meruit accipere; quod qua ratione contigerit,
non erit alienum explicare. Anni iam quadraginta
à primo captiuitatis tempore elapsi erant, cum Sues-
sionensis Episcopus ad tumulos martyrum Crispini
& Crispiniani orandi causã profectus est; cumque
in preces prostratus longa ab imo pectore traheret
suspiria, audiuit duos ibidem consistentes religioso
indatos habita martyrum implorare patrociniũ,
vt tandem aliquando fratris conspectu frui possent.
Quorum precibus lachrymisq; excitatus antistes, per-
cuctari cœpit, qui essent, quauè oriundi patria; & que
denique tantarum lachrymarum causa. Respondent
illi, se ciues Romanos esse; tres fuisse fratres; duos in
pradam celsisse hostibus: tertium in vrbe mansisse;
cuius videndi miro tenerentur desiderio. Hæc autem
omnia adeò lachrymabundi Episcopo referebant, vt
ipse quoq; vim lachrymarum profunderet, ac si ea-
dem captiuitate premeretur. Interea cuncta ex fide

*Inuentis
multam pe-
cuniam con-
struendæ
Ecclesiæ af-
seruatam.*

*Imperator
Constantinus
mittit pecu-
niam, qua
Ecclesiæ con-
struatur An-
relia.*

*Orare ad tu-
mulos mar-
tyrum, quã-
sit pium.*

usque Clerū procereſce; conuocat & huiusmodi ferē
 oratione diſſidētes animos in cōcordiam vocat. *Oratio S. E-*
 ſilij & vnanimis fratres, voſque excellentiſſimi *uortij ad*
 ilij; Cum animo acquiſſimo ē vita diſcedam, vna *Clerum &*
 tamen cura vehementiū me ſollicitat, quā vos oro, *proceres &*
 atq; obteſtor, vt pro veſtra prudentia ienne digne *diſcordiam*
 mini. Propoſui vobis Anianū in antiſtite eligendū, *fopiat.*
 non humano affectus (teſtor numē diuinū) ſed ſolo
 Dei adductus timore. Vos ſi meis parere monitis
 ad æquum puratis, hoc vnū igitur precibus a vobis
 obtinere contendo, vt ſaltem Dei mentem, quā falli
 fallereq; non poteſtis, vna mecum exoloretis. Tres vt
 andio, ad hunc dignitatis gradū pertinaci contentio-
 ne aſpirant. Sed cum tres, vt noſtis, vna hac dignita-
 te potiri non queant, reliquum eſt, vt vnum eī men-
 te diuina hoc munere digniſſimum eligatis. Quod
 vt fiat, tres chartulas ſingulorum nomine inſcribas
 in altare mittamūs, peractiſq; cras legitimo tempore
 ſacrificiis, innocentem puerum adducamus, qui v-
 num e tribus in medium producat; & ſi nē id qui-
 dem ſufficere videtur, Pſalteria & Eaangelia pari-
 ter proponantur; vt per ſortem electus ſcripturis cō-
 firmetur. Placuit cunctis ſermo prudentia ac pacis
 plenus. Peraguntur vigilia; vota preceq; tota nocte
 Deo nuncupantur; Miſſa celebratur; innocens ad-
 ducitur puer: per quem Dei mens atq; voluntas de-
 monſtretur. Is ad extrēdas chartulas dexteram
 extenſus, vnāq; digitis comprehendens, tanquā
 prophetans exclamat; Anianus, Anianus, Anianus;
 ſolus dignus eſt huius vr̄is Epiſcopatu. Aperitur. *Pſalm 64.*
 dei a d. P. Ierum, Gaumq; offert ſe veſtus ille; *Bea-*
 tus quem elegiſti & aſſumpſiſti Domine; *inhabitabit in ta-*
 berniculo tuo. Denique in Eaangelij hic textus oc-
 currit; *Tu es Petrus & ſuper hanc petram ædificabo Ec-*
cleſiam meam.

Hiſque tam euidentiffimis admoniti documentis, *Anianus E-*
 cūcti Anianum designant Epiſcopū, eumq; ample- *uorio diu-*
 ctur, quem diuino teſtimonio cōprobatum cerne- *ritus ſubſti-*
 bant. *tuitur.*

bant. Cæterum Euortius plenus gaudio & exultatione domum se recepit; ubi febribus correptus, die illo, qui diuinitus ei indicatus fuerat, corpus terræ, animā cælo reddidit. Corp⁹ eius fuit multis ciuium lachrymis à Tetradio præfecto in agro ipsius ad Orientem sito sepultum; & exigua cellula desuper extructa honoratum; non paupertate sed necessitate; quod gentiles populabundi Gallias vastarent, nec cuiquam tutò vno in loco diu morandi facultatem concederent. In eo autem sepulturæ eius loco, diuersa sunt, eaque creberrima miracula; Diuina assiduò operante virtute.

*Felix obitus
S. Euortij.*

*Miracula
sunt ad tu-
mulum eius.*

VITA STEPHANI PRIMO CHARTHUSIANI, inde Episcopi Diensis; Ex ea quæ est apud V. P. Laur. Surium. Obijt, vt patet infra,

Anno Dominici Natalis 1213. ætatis

sua 58. Episcopatus verò 6.

*7. Septem.
Patria &
Parentes
Stephani.*

*Sextis ferijs
infans absti-
net ab vbe-
ribus.*

Stephanus Lugduno præclara & celebri cum primis Galliæ vrbe, oriundus, parentes habuit de Castellione dominos; & sanguinis & religionis nobilitate sanè eximios. Porro optimæ indolis puer, ab ipsis incunabilis egregia futuræ sanctitatis dabat indicia; prorsus vt & parentes & cognati admiratione interdum defixi gesta moresque infantis contemplarentur; & signis minimè dubijs diuinam in eo gratiam copiose infusam faterentur. Nūquam enim (vt cætera taceam) textis ferijs, vcl vbera nutricis vel quidquam alimonie admittere voluit, sed eum diem infans planè ieiunus transmebat. Inde verò ab vberibus abstractus, in ipsa pueritia literis disciplinisque imbuendus pælagogo est traditus: cui dictum mirum, quàm se modestum, quàm docilem quàm denique amabilem prabuerit. Omnis lasciuie puerilis ignarus, annos moribus transcendebat: suumq; doctorem ipse & maturitate morum, & vnctione Spiritus sancti, quæ ex vultu oculisque manifestè relucebat, puer docebat.

Hicce

Hicce moribus puer
m illa, manifestus app
gratia in eius animo
dole cens cum rota m
nec, ante omnia acer
& religionis hoste inf
sus vt omni elu carn
sim illam cuius in ip
præclare non minus
perdueret. Nec segn
serico dicit operibus,
continuo virtutibus.
lis ad apicem perfecti
ta in fauentem ad
templationis delecta
cogitatione locum
ci virtute Golia
vt eo laudat penam
bit. sine ulla offensa
a vbi sexum sup
crisum p. operans
huc certamini apt
cytam, inter cæter
sonos, eosdem eius
has aucti victoris,
ma præmia report
cuius hortatu beati
bos, Cantica Canti
obitum in ea Card
calis Alter vero
Anthelmus, qu
Be. uentis factus
& defunctis præci
gitur præcipue ex
dilectum sibi de
batur. Itaque mag
ceterosq; fratres
sunt. nti vt in al

Hisce moribus pueritia ad adolescentiam trans-
missa, manifestius apparere coepit, quam firmas Dei
gratia in eius animo radices geret. Nam nobilis a-
dolescens cum tota mente fontem veræ sapientiæ si-
uret, antè omnia acerrimum, cum ventre, sapientiæ
& religionis hoste infestissimo, suscepit bellū: pror-
sus vt omni esu carnum penitus sibi interdicto tur-
rim illam cuius in ipsis cunis fundamenta iecerat, *Abstinet à*
præclare non minus quam constanter, ad summum *carnibus.*
perduceret. Nec segnius interim, quantum licebat mi-
sericordiæ operibus, officiisque incumbebat: virtutes
continuo virtutibus: diiciens, totisque animi medul-
lis ad apicem perfectionis aspirans. Itaque adolescen-
tia in iuuentutem abeunte, coepit vehementi con-
templationis desiderio & amore flagrare, ac tacita
cogitatione locum exquirere, in quo Davidis instar *1. Reg. 17.*
cum tartareo Golia singulare posset inire certamen:
vt eo deuicto penitusque prostrato, liberè quo tende-
bat, sine vlla offensione perueniret. Agebat tunc
annum sextum supra vigesimum cum ad palestræ
campum propter operans, audiuit Portarum Carthusiam,
huic certamini aptissimam, multisque trophæis in-
clytam, inter ceteros, duos habuisse athletas fortis-
simos, eosdem eius loci Priores, qui de Golia illustri-
bus aucti victorijs, sempiternæ fœlicitatis amplissim-
a præmia reportaflent. Ex ijs alter fuit Bernardus *Bernardus*
cuius hortatu beatus Bernardus, Clareuallensis Ab-
bas, Cantica Cantorum exposuit: qui post suum *Anthe-*
obitum in ea Carthusia sepultus, multis claruit mira-
culis *mus viri*. Alter verò non imparis meriti, sanctus fuit *san. Et. Car-*
thusi. *mi.*
* Anthelmus; qui ex Carthusiæ Portarum priore,
Bellicensis factus antistes, vitæ sanctitatem & viuens * *Eius v'te*
& defunctus præclaris adornauit miraculis. Horum extat *26.*
igitur præcipue exemplis animatus Stephanus, haud *Iunij.*
difficilem sibi de antiquo hoste victoriam pollice-
batur. Itaque magna animi fiducia loci Præfectum,
ceterosque fratres ibidem degentes adit; orat maiore
instantia vt in album sacrorum istorum militum
conscribi

conscribi posset. Ostendit se ad quævis subeunda paratum certamina. Nullis terretur difficultatibus. Offert se prompto hilarique animo omnium seruum. Illi visâ iuuenis alacritate propensis animis assentiuntur, ac peramanter acceptum hortantur, ut expectitis rebus omnibus ad certum se terminum denuo sistat: quo & externis internisque sacræ militiæ armis ritè instrui, & cum hoste in certamen descendere posset.

*Induitur
Stephanus
monastico
Carthusiano-
rum habitu.*

Nec mora; euoluto præfixo temporis spatio, adest pugil fortissimus, cominus cū hoste terribimo præliaturus. Igitur monastico indutus habitu, cum ingenti feruore id vitæ genus auspicatur; ita ut breui regularibus eius instituti disciplinis & exercitijs imbutus, præclarum de seipso cunctis viuendi præberet specimen. Nam tametsi cōplures illic inuenit miræ sanctitatis & pœnitentiæ viros, attamen breui per multa sanctitatis opera seipsum exhibuit religionis exemplum; adeo ut præter communem monasticæ disciplinæ austeritatem, antiquam illam Sanctorum in eremo patrum sanctitatem præclare æmulari videretur. Nam ut de cibi potusque parcitate (quæ in studio perfectionis sudantibus, plurimum sane confert adiumenti) aliquid dicamus, cum cæteri singulis hebdomadibus, ex Canonis sui præscripto, Carthusiani, tribus diebus solo panis & aqua victitent, ille pro maiori tēporis parte vix quidquam præter panem & aquam ad mensam suam admitteret. Cæterum mentem quibus putandum est eum pauisse delicijs? Nam ut panis ab vna parte, & codex ab altera, utrique hominī alimoniam præbebant, ita sanè, latrantis stomachi murmur sæpè non attentebat: cum spiritus eius diuino amore ebrius suauissimè epularetur.

*Magna eius
erga Eucha-
ristiam de-
uotio.*

Porrò cum diuinis assisteret mysterijs, & cæleste illud epulum à Christo nobis in vltima illa cœna relictum cōtemplaretur, mox lacrymarum imber ex oculis fluebat dulcissimus; adeo ut præ ima cordis

culis compunctione
athlus videre tu
cum, non tamen in
Ma hoc & omni ad
phano, quod ita suan
promerique, ut v
animi motus ex
mentis desperet. S
m, cum entolam, on
dam, omi, contem
pationem, dant
monatio, & con
rationem, de qua
tonas, non ut
que teneat. In
pret & tenore gal
tres cteuit opation
loner, num reddid
racam, eius pos
t, an & fortitudin
per exteriora, b
sua, tanta suauitate
sua morem pro
sine quod mortu
g, p, hœrenti, et
los constat ma, d
dam coram Cæsar
et, iusto Angel
c, non exultat et
d, & tunc studijs,
et in.

Cum verò mul
tal, de transgressi
stior, an, pre e
ms est, qui alio
ero prudentia, q
mala n, tibi man
f, & foret, debita

cordis compunctione & attentione, cum ipso Christo
 crucis affixus videretur. Sed nimirum hæc, quamquam
 eximia, non tamen inter solidas virtutes numeranda.
 Mar⁹ hoc & omni admiratione dignū in nostro Ste-
 phano, quod ita suam ipse voluntatem domauerit,
 protinueritque, ut vix unquam vel minimus rebel-
 lis animi motus exstingere potuerit, qui eum de sta-
 tamenti deijceret. Sed debet porro omnium, nimirum ini-
 micum exitiosum, omni conatu vitæ orationi, me-
 ditationi, contemplationi, sacrorum psalmorum
 persecutioni diu nocteque vacare; labori quoque
 manuario & corporalibus exercitijs debitis horis
 incumbere: denique nullum omnino prætermittere
 tempus, quo non ut bonus agricola in Dominico a-
 gio laboraret. Inde verò indies agebatur eius a-
 mor & feruor erga Deum; & sanctitatis eius inter fra-
 tres creuit opinio: nomenque eius & intus & foris ce-
 leberimum reddidit. Et ut de interiori eius homine
 taceamus: cuius pulchritudinem, puritatem, constan-
 tiam & fortitudinem, satis inducunt more:) sem-
 per exterior: eum hominem tanta componebat mode-
 stia, tanta suauitate, ut cunctos inspectantiū animos
 in sui amorem protinus accenderet. Nec mirum
 sanè quod mortales eius conspectu dilectæ allo-
 quio libenter fruerentur, cuius mirare ipsos ange-
 los constat mirificè delectatos fuisse. Cum die quo-
 dam coram Crucifixi imagine cōtemplationi inha-
 reret, subito Angelus Domini in humanā effigie ei
 apparuisse visus est: nimirum pijs eius operib⁹ & sanctis
 delectatus studijs, quibus die nocteque sedulus incū-
 bebatur.

Cum verò multis annis hoc pacto vitā in solitu-
 tudine transigisset, defuncto tandē Carthusiæ illius
 pastore, vnus præ cæteris omnibus maximè idoneus
 visus est, qui aliorum regimini præficeretur. Qua
 verò prudentia, qua discretiōe, qua strenuitate, cō-
 missum sibi munus administrauerit, profecto haud
 facile foret, debita oratione explicare. Neque enim

Y y s

subditum

*Variapia
 eius exerci-
 tia.*

*Angelica in-
 ter orandum
 feritur præ-
 sentia.*

*Præf. itur
 Carthusiæ
 Portuam.*

*Auctor suis
monitis ad
viam salutis
reducit.*

*Eligitur in
Episcopum
Diensem.*

*Intelligit
Carthusiam
primariam.*

*En quā in
uita p. p. s. s.
r. d. n. e. p. m.
suscipiat.*

subditum sibi gregem tantum ad æternæ vitæ pascua deducere conabatur, sed exteros etiam odore virtutū suarum suauissimo, ad suauē Christi iugū amplexandum alliciebat: prorsus vt multi aduentantes, quorū erat ad illam domum frequens concursus è mundi vanitate in sacras familias commigrarent.

Interea accidit, vt Diensis Ecclesia, suo destituta pastore, de nouo eligendo anxie laboraret. Quid multis? Alijs hunc, alijs illum, eo munere dignū asserentibus, prudentiores quidam magnum illum Carthusianū Stephanū ea functione vnū omnīū dignissimum clamant. Concurrunt protinus omnīū vota: & quā probè nouerant vitum sanctum à solitudinis dulcedine difficulter auellendum, missis clam ad Pontificem Romanum nuncijs, cōfirmationem impetrant. Ea obtenta, Stephanū adeunt: petunt vt dignitatis istius sarcinam humeris suis suscipiat: & subditis sibi populis diuini verbi pabula cum auctoritate ministret. At ille perlectis Pontificis literis, stupore quodam percussus, post plura demum respondit, se monachum esse, & alterius voluntati subiectum: nempe Prioris Carthusiæ: cui ad mortem vsq; obediendi necessitas incumbat. Hoc illi responso accepto, cum nihil obsecrando proficerent, alijs à Pōtifice literis impetratis, quibus Carthusiæ Priori mandabatur, vt eum obedire compelleret, Stephanum è laurebris, in quas se abdiderat, eiusdem iussu euocatū, & electioni consentire coactum, multo cum gaudio & honore Viennam deducunt. ybi à tribus Archiepiscopis solenni ritu est consecratus, anno restauratæ salutis 1208. Redditus deindè Diensi Ecclesiæ, multaque cum celebritate & exultatione in cathedra collocatus, moralica instituta non solum non omisit, sed eadem maiori vitæ austeritate & virtutum splendore illustrauit.

Cum autem iam concionādo, hortādo, visitando propheta- cec- isset exercere munus suum, & comperisset gen- tem miseram & execrabili consuetudine cecā, diem Domi-

Domini-

Dominicum la-
denique spectaculis
is verbis, ac er-
lenormitatem e-
& ceca, non modò
misi sermones, sed
ti hominibus, san-
temptum dandè pr-
centia commemoras
nre p. s. s. d. n. i.
e. b. b. r. e. s. m. e. s.
& m. a. m. e. s. c. o. m. p. a.
m. a. a. e. s. d. u. s. u. s. u. s.
re. f. e. r. e. o. A. c. s. u. l. l. i. e.
o. e. n. t. e. r. e. s. s. e. n. d. e. s. s. y.
e. u. a. d. e. m. u. s. f. a. n. t. i.
l. u. n. a. u. p. a. r. e. b. a. v. i.
l. a. m. s. e. i. s. v. i. d. e. n. d. o.
m. o. n. s. c. u. m. i. n. o. n.
p. o. t. e. r. a. m. i. s. a. e. i.
f. a. c. i. l. i. t. a. t. a. m. o. n. e. s.
r. m. o. s. c. o. m. u. t. o. s. i.
c. u. l. o. s. & o. r. a. t. i. o. n. e. s.
e. i. s. t. a. m. e. a. r. e.
C. e. p. i. t. e. p. o. t. e. r. e. a.
t. e. c. o. n. g. e. r. e. & i. e.
Q. u. i. v. e. r. d. o. r.
& p. o. t. e. r. e. c. o. n. s. e. f. e.
m. i. s. s. i. s. f. a. c. i. s. s. i. t. d. e.
p. r. o. a. n. s. s. e. n. o. o. b. i.
i. g. n. u. s. c. o. m. m. i. s. s. i.
l. e. m. e. x. t. r. u. m. t. e. n. e. t.
e. i. c. o. m. m. i. b. u. s. d. e. s. i.
e. a. c. i. m. i. n. a. n. u. l. l. i.
i. s. b. i. c. o. g. n. o. u. i. t. v.
p. e. l. l. e. t. e. u. m. a. r. g.
i. h. u. s. t. e. n. a. c. i. u. s. o. r.
e. i. f. a. r. b. u. n. d. u. s. r. e. p.

Dominicum luxu, tabernis, choreis, & perniciosis *se dici, ut*
denique spectaculis consecrare, statuit blâdis & mel- *abstulerit.*
litis verbis, aq̃ eritissim isque rationibus peccati il-
lius enormitatem eis offendere. Sed gens belluina
& ceca, non modò non ad aures salubri imes ei⁹ ad-
misit sermones, sed etiam, vt firin deploratæ salu-
tis hominibus, sannis ludibrijsque eos excipien, cõ-
temptim deinde proiecit. Quorum scelere & impu-
dentia commotus sanè vir Dei, opportunè & impor-
tunè insiliendum sibi putauit, vt si verbis tã impio-
ac barbaros mores expugnare non posset, virtutibus
& miraculis corrigeret. Nec mora; Cum surdas illo-
rum aures diu frustra pulsaret, ad extremum virum
referens Ape stolicum, & sui Apostolatûs signa eui-
denter ostendens, præcepit demonibus, qui ad ea,
quæ diximus, fascino eos incitabant, & quorum vo-
lun atq̃ parebant, vt sine vlla cuiusquam læsione pa-
lam se eis visendos exhiberent. Mox parent illi dæ-
mones, quem homines peruerces audire nolabant.
Hocrendum sarè & terribile tum videre licebat spe-
taculû; dæmones procera & immani statura, niger-
rimos, cornutos; fœtorem & flammæ per nares, o-
culos, & ora spirantes, ad viri imperiû apparere cun-
ctis; tum sumque recedere: nec quenquã lædere posse.
Cepit ergo occurrere gens aperire oculos; virâ & mo-
re corrigeret: & se totâ viro Dei, sanandâ cõmittere.

Quâm verò erga peccatores humanus, benignus
& misericors fuerit, vno exemplo, cæcis præter-
missis, satis sit declarasse. Quidam ex subditis eius æ-
groans, sæuo obsecus demonio, vultu, voce, alijsque
signis, omni salutis spe abiecta, haud dubiè ad exitia-
lem exitum tendere videbatur. Iacebat miser humi
ab omnibus desinitus; quia ad detestanda & confite-
nda crimina nullis omnino monitis induci poterat.
Id vbi cognouit vir Dei, è faucibus tartari, si qua
posset, eum arripere statuit. Sed diabolo pectus
illius tenaciùs occupante, salutaria sancti viri moni-
ta furibundus repellebat. Vidēs igitur alijs vrendum
armis,

*Cogit dæmo-
nes se visibi-
les exhibere
populo, quem
deceperant.*

*Hominem
desperantem
reuocat ad
salutem.*

armis, ad solitas preces cum lachrymis se conuertit. Et ecce aeger homo demone purgatus, confestim ad se redit, & peccata Stephano rite confessus, magna cum salutis aeternae spe, omnibus munitus sacramentis à vita excedit. Alium quendam aegrotum, diuturno morbo oppressum, manus suae contactu statim integrè restituit sanitati.

Tempestas sedat. Ortam quandoque immanem grandinis tempestatem, quae regioni exitiù minitari videbatur, Crucis signo contra eam edito, repressit. Quedam mulier ob suam, ut videbatur, maleficiam a Diabolo praefocata, subito expirauit. Eius rei rumor ad virginem Dei peruenit: ille miseratus casum tam acerbum infaustae mulieris, venit ad locum ubi iacebat exanimis; magnam fundit lachrymarum vitæ; orat pro ea Dominum; implet orationem eius misericordiam. Postea illa velut à grati somno euigilans, surgit, narrat Christi erga se misericordiam ob merita viri Dei, sibi; restituta, exiliens & exultans laudat Deum.

Benignitas eius in pauperes. Nec minor eius fuit erga viuos, quam defunctos misericordia. Praeter victum enim moderatum, quo se suamque familiam sustentabat, omnia in pauperes erogabat. Imminente autem vitae huius termino, cum Ecclesiae suae filii, ut testamentum conderet, eum vigeret, ille veræ pauperis amator, nihil se habere, nihil possidere, sed cum ista sponsa suae esse respondit. Ceterum benedictionem & consiliū petentibus non negabat. In ipsa mulier quaedam longa tabe exhausta, & omni medicorum arte destituta, pro recuperanda salute eius benedictionem supplex expetiit. Tandem admittitur ab eo benedictur: & sana recedit. Postmodum cum suis multis sermonibus ad concordiam & mutuam charitatem hortatus esset, & inter discordes hostilique odio dissidentes pacem conciliasset, inter verba orationis migravit ad Dominum; Septemb. die 7. anno Restauratae Salutis 1213. aetatis suae 58. Episcopatus sui 19. Corpus eius fuit, multorum lachrymis

Felix eius obitus.

Claret mira-

& omnium luctu in Ecclesia Virgini matri sacra

(vi)

VIII. S. (vi) viuens mandira
lorum signis ualida

DE SOLENNI

Beatissime Virgini

Commendatione.

mascei, ubi a d.

Sermone 2. E

S. Ancta atque

Virgo ac Dei

tiquiore, ac p

varij; Prophetar

Spiritu sancto, a

tepre ex Dauidic

Isaiah ex Dauidic

mi Euangelista M

strant. Verum

Muta eis ex Dauid

In hac autem per

etiam uerue fil

ae pteum est, n

ptat. Et in ho

ram genus recu

erat, ne tribus, i

Ac proinde lesep

hebat, iustitiam q

trionuit diuinam

haudquaquam p

set, nisi ex eo d

fatus habuit Ea q

ortum traxerit.

Quoniam illud qu

erat, ut si quis p

frater uxorem s

ac tratu uenit ex

(vti viuens mandarat) sepultum: vbi multis miracu-
lorum signis illustre, feliciter requiescit.

culis post o-
bitum.

DE SOLENNITATE NATIVITATIS
Beatissimæ Virginis Deiparæ: deq. eius laudibus &
Commendatione. Ex sermone beati Ioannis Da-
masцени, lib. 4. de Orthodoxa fide, cap. 15. Et
Sermone 2. B. Petri Damiani de Nati-
uitate eiusdem.

Sancta atque omni laude sublimior semperque S. Septem.
Virgo ac Dei Genitrix Maria, òni quidē quo an-
tiquiore, ac præsciēte Dei cōsilio prædestinata,
uarijsq. Prophetarum imaginibus, ac sermonibus per *Isaie 11,*
Spiri ū sanctū, adumbrata, certo tandē atq. præfinito *Psal. 88.*
tempore ex Dauidica radice orta est. Enimvero quod *Psal. 131.*
Ioseph ex Dauidica tribu originem duxerit, sanctissi-
mi Euangelista Matthæus & Lucas liquidō demon- *Matth. 1.*
strarunt. Verum hoc inter eos determinis est, quod *Luc 3.*
Matthæus ex Dauidē per Salomonē Iosē. Lu deduci:
Lucas autem per Nathan. At verō sanctæ Virginis
ortum uterque silentio præterit. Quod circa sei cope-
ræ præcium est, nec apud Hebræos, nec apud Scri-
pturæ sacram, hoc in more positum fuisse, vt mulie-
rum genus recenseret. Verum hoc demū lege cautū
erat, nē tribus illa, vxores ex altera tribu accerseret. *seri non so-
let.*
Ac proindē Ioseph, qui ex tribu Dauidica ortum tra-
hebat, iustitiamque colebat, (hanc enim laudem ei
tribuit diuinum Euangelium) sanctam Virginem *Num 36.*
haudquaquā præter legis præscriptum despondif-
set, nisi ex eodem sceptro genus duxisset. Ob idque *Matth. 1.*
satis habuit Euangelista demonstrasse, vndē Ioseph
ortum traxerit.

Quin illud quoque sciendū est, quōd I lege sanctū
erat, vt si quispiam sinē liberis ē vita decessisset, ipsius
frater vxorem mortui in matrimonium acciperet,
ac fratri semē excitaret. Ita, quōd in lucem edebatur,
natura.

Deut 25.

natura quidem secundi erat, hoc est, eius qui genueratur, si autem Legem spectes, eius qui mortē obierat. Igitur ex stirpe Nathā, filij David, Leui genuit Melchī & Pantherem. Panther autem genuit Barpantherē, (nā ita vocabatur.) Barpanther rursus genuit Ioachim, Ioachim denique genuit sanctā Dei Genitricem. Rursus ex stirpe Salomonis filij David, Mathan ex vxore sua genuit Iacob. Mortuo autem Mathan, Melchī ex tribu Nathan, filius Leui, ac frater Pantheris, vxor em ipsius Mathan, quæ etiam Iacobi mater erat, matrimonio sibi copulauit, atque ex ea genuit Heli. Ita uterini fratres erāt Iacob & Heli; ille nimirum ex tribu Salomonis, hic ex tribu Nathan oriundus. Porro Heli, qui ex tribu Nathan erat, nullis liberis susceptis è vita migravit; eique de causa Iacob ipsius frater, qui ex Tribu Salomonis fluxerat, ipsius vxorem accerit, fratriq; suo semen excitauit, ac Iosephum progeniuit. Ioseph itaque natura quidem filius Iacob erat, Salomone oriundus. Legis autem ratione, patrem habebat Heli, ex Nathan oriundum. Quæ cum ita sint, Ioachim electissimam illam ac summis laudibus dignam mulierem Annam matrimonio sibi copulauit. Verum quemadmodum prisca illa Anna cum sterilitatis morbo laboraret, per orationem ac promissionem Samuelem procreauit: eodem modo hæc etiam per obsecrationem & promissionem, Dei genitricem a Deo accepit, vt nē hic quoque cuiquam ex illustribus matronis cederet.

1. Reg. 1.

*S. Maria omnium creaturarum Dominā.
Psal. 91.*

Itaque gratia (nam hoc sonat Annæ vocabulū) Dominam parit (id enim Mariæ nomine significatur.) Verē etenim rerum omnium cōditarum domina facta est, cum Creatoris mater exiret. Ad templū autem adducta, ac deindē in domo Dei plantata, atque per Spiritum sanctum saginata, instar oliuæ fructifera virtutum omnium domicilium efficitur; vt quæ videlicet ab omni huiusce vitæ & carnis concupiscentia mentem abstraxisset; atque ita virginem vnā cum corpore animam conseruasset: vt eam de-

bat,

bat, quæ Deum sinu
cum sit, in sanctis re-

Merito igitur fac
singulare mortalib
eius humane salutis
rens Deus ineffabili
quam homo fieret
machinatione præu
manæ consilium,
sua viscibus habu
meret, modum & o
trae suæ ratione con
meret, certum temp
ergo impossibile e
fieret, nisi Dei filiu
am necessitatem fu
ro fieret, nascere u
ri domum, in qua
dignaretur hospit
lomonem dicitur
du columnas septem
domus sustalta co
Dei genitrix, si
est, sapient
formid
atq

*S. Hadriani Ma
Tom. 1. quo di*

bat, quæ Deum sinu suo exceptura erat. Sanctus enim cum sit, in sanctis requiescit.

Merito igitur sacra eius natiuitas præcipuum & singulare mortalibus præbet gaudium: quæ totius extitit humanæ salutis exordium. Sic enim omnipotens Deus ineffabili prouidentia suæ intuitu, antequam homo fieret hominem periturum diabolica machinatione præuidit: sic etiam redemptionis humanæ consilium, antè secula in immensa pietatis suæ visceribus habuit. Et non solum qualiter redimeret, modum & ordinem in profundissima sapientia suæ ratione constituit, verum etiam quando redimeretur, certum temporis articulum præfinit. Sicut *Quam necessaria fuerit natiuitas Deiparæ virginis.* ergo impossibile erat, ut humani generis redemptio fieret, nisi Dei filius de virgine nasceretur: ita etiam necessarium fuerat, ut virgo, ex qua verbum caro fieret, nasceretur. Oportebat quippè prius ædificari domum, in quam descendens celestis Rex habere dignaretur hospitium; illam videlicet, de qua per Salomonem dicitur; *Sapientia ædificauit sibi domum: excidit columnas septem.* Et quidem septem virginis hæc domus suffulta columnis extitit: quia intemerata

Dei genitrix, septem Spiritus sancti donis, id est, sapientiæ & intellectus, consilij & fortitudinis, scientiæ & pietatis, atque timoris Dei dotata fuit.

Esaiæ 11.

* *

*S. Hadriani Martyrium habet Lector 4. Martij.
Tom. 1. quo die & Martyrologium Romanum.*

VITA

C. Bayon:

Tom. 9. An-
nal:

VITA S. CORBINIANI, PRIM

Episcopi Frisingensis: Ex ea qua est per Aribonem, quantum Frisingensem Episcopum.

Claruit temporibus Gregorij Secundi, Papa: anno Domini

716. Et seq.

8. Septem.

Patrio &

Parentes e-
ius.Vnde doctus
sit Corbinia-
nus.Habitat soli-
tarius in ta-
guriolo.Abit Romā
ad summum
Pontificem.

Corbinianus ex regione Melitonēsi, in vico cui nomen Castrus, oriundus, patrē habuit Vvaldekisum, matrem Corbinianā. Prodiit verō in lucem infans, genitore ex humanis sublato; vnde cū genitrix in eo fonte patris ei nomen imposuisset, paulō pōst immodicō filij amore capta, mutato nomine, Corbinianum cū appellari voluit. Qui optime indolis puer cum ipso hēte pietatem imbibens, cōdemu Christi gratia adductus est, vt paulō adulator, spreta mundi vanitate, iuxta beati Germani Ecclesiā, turguriolum, verius tamen ergastulum dixerim; con-
strueret; in quo sagacissimē sacrae scripturae indagator, vigiliis & orationibus strenuē incumbēbāt, & alios quotidie eo conuēntes caelestibus pariter disciplinis instruebat, tanto cum fructu, vt prāter gratissimā animarū lucra, ex oblatis sibi pecunijs muneribusque pauperibus quoque admodū benignē cōsuleret. Quae res cum maximā ei nominis celebratē breui adferret, tantus ad eum & nobilium & ignobilium vtriusq; sexus factus est concursus, qui aeternae vitāe monita ex illius ore percipere gaudebant, vt eorum frequentia fatigatus loci mutationē cogitaret.

Annum tunc quartum decimū in eo claustro exegerat, cū maiore pietatis ac praeceptū solitudinis desiderio incensus, reuulsis claustrī sui repagulis, ad sacra Apostolorum limina contendit: vt sibi suisque à summo Pōtifice laetitandi in quodā angulo facultatem, etiamque vitāe institutum imperaret. Verū Pontifex, audita viri sapientia, & admirāda oris facundia, protinus vel inuita, per singulos grad⁹ ad

Ponti-

pontificalem usque
allio, praedicatione
mercendi potestate
de accepto honore
bellis sua instar vi
adit monita, & p
virtutis conuert
nam multis in m
eius potissimu
nt.

Interea contig
legis in Gallia, (q
rum Dei ad se ac
proficiscente, quid
nij reus, vltimo
um traheretur.
cordia motus, ex
simis precibus v
te praeceis negant
inuolatē consecr
am admonere su
talneraque, inte
paret. Quas sine
curari scelerum
caritatis caput illi
ant, & optime d
destinatione coep
habuit, quam
rel corpus: saltem
pino) iam desin
sancti postulato
centem Pontifex
igitur factum po
mureis mandauit
confestim tradi
te videretur, nisi
construata esset
sic strangulatum

cum ecce soluto fune Adalbertus non modò in columis, sed nè læsus quidem, inuentus est. Per inuicti rei miraculum nuncios, vt hominem ad regiam deducerent, & Principi ipsi contemplandum exhiberent. Contemplatur eum princeps, contemplantur & optimates; & ingens denique concurrentium multitudo. Stupent omnes miraculi magnitudinem: sed stupent multò magis Corbiniani sanctitatem.

*Iterum se
abdit in tu-
guriū suū.*

Creuit deinde per singula momenta celebritas viri; creuit honor: prorsus vt ille honoris ambitionem expauescens, rursus se in ergastulo suæ præforib. Ecclesiæ B. Germani abderet. Sed quò ille studiosus honorem & famæ celebritatem fugiebat, tantò acius honor fugientem sequebatur. Quid tunc faceret vir sanctus? Septem annis continuus, nec sine amplissimo animarum fructu ibidem seclusus fuerat, cum rursus tutissimum

*Iterum va-
dit Romam.*

solus refugium in fuga constituit, Romamque reuertitur: et in vt bona Põtificis voluntate, aliquo in monasterio alterius se voluntati priuatus subderet. Atque vt Gallorum (quibus erat notissimus) conatus, eum à fuga reuocare volentium eluderet, secretiore via in Alemaniam peruenit: deinde in Germaniam; sicque in Noricum delatus, ibidem aliquandiu rudi & recens ad Christum conuerso populo, salutarem Euangelij in partiuir doctrinam.

*In Norico
predicat
verbum Dei.*

*Theodo Ba-
varia in-
signis Dux.*

Erat eo tempore Bavariz Dux insigni pietate & magna potentia vir Theodo; cum aliis rebus tum præcipuè filiorum nobiliumque virorum virtute, quos habebat ornatissimos, admodum felix. Is venientem eas in partes virum Dei omnibus modis apud se retinere conabatur; sed honores remis, quod aiunt, velisque fugientem ne precibus, multò minus munerebus permoueri poterat, vt institutum Romam versus iter omittetet. Itaque donis muneribusque ornatum à se

dimisit

non modo in-
uentus est. Per-
ut hominem ad
pli contemplat-
eum princeps.
K ingens denique
erat omnes mira-
at multo magis

omenea celebra-
alle honoris am-
in ergastulo su-
bderet. Sed quā-
ma celebratam
gentem lequeba-
us: Septem annis
nimarum fructu-
arum tutissimum
ut, Romamque re-
te, aliquo in mo-
priuatus subde-
ious erat necessi-
ocare volentium
maniam perueni-
Noricum dela-
recens ad Chri-
um Euangelij im-

ex insigni pietate
cum aliis rebus,
umque virorum
mos, admodum
rum Dei omni-
batur, sed hono-
re fugientem nec
ibus permouere
ersus iter omitti-
ue ornatum a se
dimisit

dimisit; qui deinde in partes filij eius nomine Grimoaldi veniens, fuit ab eo perquam honorifice acceptus, & importunis precibus oppugnatus, ut ibidem sedem figere, & populo diuini verbi pabula administrare dignaretur. Sed cum frustra viri sancti aures iis precibus pulsaret, fecit quidem ei copiam abeundi, sed ita tamen ut clam habitatoribus Alpium tam Venusticæ vallis, quā aliis circumquaque mandaret, ut redeuntem ex Italia interciperent, & ad Principem Baioariorum perducerent.

igitur cœptum iter prosequens vir Dei, cum Breones peruenisset, coactus fuit quadam in sylua, vespertino tempore, ut credo, ciuitate exclusus pernoctare. Ibi verò dum custodes equorum, profundo oppressi somno, equos pabulatū incautiùs vagari permittunt, vsus è latebris prorumpens, caballum viri Dei discepsit, eiusque carnibus exhaustam longa inedia ventrem ad saturationem implet. Manens factus, Ansericus viri sancti minister, vsus equo humi strato insidentem, nec semiesam prædam quanquam satur deferere volentem inuenit. Quo sanè nuncio tristi admodum ad Corbinianum delato, mandat is Anserico, ut vsus flagello acriter cedat, & sagmariam sellam ei imponat: sicque cum cæteris caballis onustum deducat. Horruit primò ad mandatum minister, sed hortante & metum demente viro sancto, paruit is; & feram bestiam sarcinis onustam Romam vsque perduxit: vbi a Corbiniano in viam suam dimissa, consuevas latebras petiuit.

Itaque prospero itinere Romam delatus vir Dei, cœpit Pontifici fufis lachrymis cunctas animi sui aperire angustias: quomodo non immeritò exblatada & fucata honorum specie, animæ suæ ruinam & sempiternum interitum pertimesceret. Perere igitur atque orare, ut vel cœnobium aliquod ingredi, vel syluam aliquam inhabitare permit-

Grimoal-
dus filius
Theodonis

Vrsus cogit
ferre sarcini-
as Romam
vsq.

Simile legi-
tur in vita
S. Humbert-
ti: supra.

Petit à sum-
mo Pontifice
ab Episco-
pato abso-
lutione, sed
non impetrat

teret. His auditis, Pontifex convocata Synodus viri sancti postulara exponit. Sed omnes una voce reclamant, multis Scripturarum testimoniis confirmantes, indignum esse talem tantumque pastorem oues sibi creditas deferere velle. Quorum verbis se victum considerans, animum intermissa honoris munia obcunda tristis resumit: seque in viam tradens, cum ad castrum Magiense venisset, fuit à custodibus Grimoaldi interceptus, ibidemque volens nolens, tamdiu detentus, donec Bavariz Dux abeundi potestatem ei faceret. Quæ vir Dei impedimenta viæ suæ diligenter pertractans, consideravit diuinæ virtutis gratiâ vacua non fuisse. Cum enim ad B. Valentini confessoris sepulcrum orationis ergo se contulisset, cerneretque terram vniuersam frugibus & syluis non minus ad Dei cultum quam ornamentum præclare distinctam, cogitavit eo in loco se cretum sibi domicilium condere: si tolerabili aliquo precio eum sibi comparare posset. Hæc cogitantem Grimoaldus Dux missis nunciis summa cum veneratione ad se deduci præcepit. Tum vir Dei parere coactus, ad principem moestus perrexit. Sed ut palatio eius appropinquauit, dixi cuidam, qui principi à cubiculis erat, se nequaquam faciem illius videre velle, nisi lasciuam coniugem, quam sibi post obitum fratris sui Theodoaldi, viduam copulauerat, à se expelleret. Percaluit ea viri Dei sententia utrumque grauiter; & cum Grimoaldo salutarem timorem, tum Pili-drud (hoc namque illustri foemina nomen erat) acrem sanè inuidiæ flammam subministravit: profusus ut certa de nece viro sancto inferenda consilia captraret. At ille sanctæ Herodias nihil vel minas vel insidias veritus, persistit in sententia, diebusque quadraginta continuis, quibus illorum conspectum auersatus est, eos ad diuorrium tam execrabilis coniugij monere iugiter non destitit.

*Orat vir
sanctus ad
S. Valentini
sepulchrum:*

*Grimoal-
dus duxit
uxorem de-
functi fra-
tris sui.*

*Hortatur e-
os constanter
ad separati-
onem Cor-
binianus:*

destitit. Tandem veniens perduxit utrumque, commendando Dei iudicio, ut armis, ut humi periret eius brachiis, per arum suam agnoscerent, satisfactionem pramanter amplexum viam salutis attingeret vehementer detestatus (ut par erat) à suis ablegasset, reuertamine, in se suosque nam miser expertus. Porro cum antea magis egregia virtutum Dei, ut in Magi, cum construeret, & interni Dei cognitio, Camina nomen tem & finalem, ipse inueas cum parte Al- tus possessoribus; defixæ Virgini Mariæ consecrauit, exstru- do Valentini & Zo- rumque locum bonibus, cum Dei pauperibus reddidit, inde ibidem car- manus, & rem Cl- grato ipse G- modo tanquam ar- mitis istar colere Quadam die ci- re cibum sumptu- mote consignasse pacem per inueni-

puocata Synodo, defecit. Tandem verò ad promissionem separati- *Ecce insigne*
 onis perduxit vtrumque; positoque ob oculos *exemplum*
 tremendo Dei iudicio, eò pœnitudinis ac doloris *pœnitentie.*
 permouit, vt humi prostrati ambo, extentis ad pe-
 des eius brachiis, profuso lachrymarum imbre
 reatum suum agnoscerent: vtroque pœnam, vt
 vocant, satisfactionis postularent. Quos vir Dei
 peramanter amplexans, blandis piisque monitis
 in viam salutis æternæ deduxit, & ab omni deli-
 cto vehementer deterruit. Verùm cum non lon-
 gius (vt par erat) à se feminam illam Grimoal-
 dus ablegasset, reuersus ad vomitum, viscente
 numine, in se suosque (vt infra patet) Dei vindi-
 ctam miser expertus est.

Porro cum antea loci amœnitate, tunc multò
 magis egregia vtriusque pietate permotus fuit
 vir Dei, vt in Magienſi confinio cæleſte domici-
 lium construeret, & vniuersam gentem illustriore
 æterni Dei cognitione instrueret. Itaque in loco, *Ecclesie S.*
 cui Camina nomen, inter duos riuulos Timo- *Maria Fri-*
 nem & Finalem, ipse Grimoaldus, agros, prata, & *ſinga quid*
 vineas cum parte Alpium emit viro Dei, à loci il- *dederit Dux*
 lius possessoribus; quæ Corbinianus Deo, & Ec- *Grimoal-*
 clesiæ Virgini Matri in Castro Frisingensi sacræ *duſ.*
 consecrauit, exstructoque habitaculo, basilicam
 sub Valentini & Zenonis patrocinii ædificauit:
 totumque locum illum, pomiferis conſitum ar-
 boribus, cum Dei cultoribus, tum ipsis in primis *S. Corbinia-*
 pauperibus reddidit sanè vtilissimum. Tenuit *nus Episco-*
 deindè ibidem cathedram pontificalem Corbi- *pus Frising-*
 nianus, & rem Christianam multiplicauit egre- *gensis, Pri-*
 giè; tanto ipsius Grimoaldi gaudio, vt cum non *mus.*
 modo tanquam amicum amaret, sed etiam pa-
 rentis instar coleret & obediret.

Quadam die cum vir sanctus vnà cum Princi-
 pe cibum sumpturus appositas dapes Cruce de
 more consignasset, Grimoaldus dilecto sibi cani
 panem per incuriam proiecit. Quod vt conspe-
 xit,

xit Corbinianus, indignat'one commotus, tripo-
di calcem impexit, mensamque argenteis vascu-
la refertam evertit; simul ex searuo profiliens do-
mo exiit: dicens cum eo se ulterius panem sume-
re non velle, qui cani eam proficere veritus non
esset. Ea res mulieris sopor'um iam antè furor
novis invidia facibus succendit, inflammatisquè
adèd, vt principem inertia & stoliditatis argueret
non dubiraret, si hominem illum non vni morti
supplicio obnoxium, continuò, non plecteret. At
princeps prudenti secum animo expendens non
parui momenti rem esse, virum sanctum & sum-
mum Dei amicum offensum habere, ilicò cum
primatibus palatio egressus viri Dei se vestigi-
um prostravit, satisfactionem spondens, si osculum
pacis à beato antistite impetraret. Recepit e-
um tandem antistes, reditque pariter ad men-
sam subuersam; nihil non faciens, vt peccati hor-
rorem principibus antè omnia salutarem incu-
teret.

Porro erat in vicino monte oratorium beati
Stephani; in quo vir Dei Diuinas laudes persol-
uere consueuerat. Cum autem ministri de aqua-
rum penuria propter altitudinem montis (quòd
eò eandem quotidie ferendo lassarentur) murmu-
rare cepissent, vir sanctus quodam die diluculo
confurgens, solus montis latera circumiens, in
plaga meridiana ad orationem humi se prostra-
uit. Qua completa, baculum quo sustentabatur
in terram defixit. Cumque paululùm perfodisset,
tanta mox ex eodem foramine aquarum emana-
uit abundantia, vt ad totius oratorij ministerium
sufficeret: insuper & vsque ad montis imam cre-
pidinem deflueret. Qui fons vsque in præsens
perdurans, intuentium oculis veritati testimo-
nium perhibet.

Cum die quodam vespertina hora ad ecclesiā
beatæ Virginis properaret, ecce mulier quædam
rustica,

*En quanti
olim etiam
viri princi-
pes, sacerdo-
tum & morū
amicitiam
fecerint.*

*Precib. lim-
pidissimum
fontem ex-
citat.*

rustica, maleficio sus-
perterit, carnis de-
filiis munere, onustis
inquirere, quina-
re mulier gloriabu-
principis sobolem d-
tenture circumuent-
bus ad salutem per-
consecratam antistiti
auditis, vir Dei vel
as ex equo desiliens
bus graueret cæce-
tais pauperibus dis-
liqui serpentis spari-
apis se obtulit con-
cessa vxor conspici
liet in cæsa, via lib-
do temperare pote-
terra, in præsens q-
tamen, quicquid se-
cruis modo reco-
interimere, sed at-
noceant, manu
die S. Ginnaldo
paruo spiritu fig-
alidis, vehementer
ut lapidem, vt vir
lezauelis pessima-
tas, & oreui diu-
ea. Nec irritum f-
Nam primò fil-
ne mulier nefand-
mans; eoque mo-
no as interfectus
piscopo machina-
mus secessit, lanc-
& ipsa Pildrud

omnotus, triplo
gegens vasculu
proficiens do
us pauem sume
cece veritus non
em ante forem
inimamit qu
bl dratis arguer
non vni mortu
on plecteror At
expendens non
sanctum & sum
bere, ille cum
De, se vestigi
dens, si osculum
ret. Recepit e
pariter ad men
s, vt peccati hor
sancitatem inco
ratorum beati
as laudes persol
uisti de aqua
monis, quod
reuer murmu
am die diluculo
circumiens, in
uam se prostra
lostantabatur
um perfollet,
uarum emana
ty ministerium
antis nam cre
e in præsens
ritati testimo
ora ad ecclesiā
bulier quādam
rustica,

rustica, maleficij suspicionē laborans, ei obuiam
perrexit, carnibus delicatis, grato vt sperabat an
tistiti munere, onusta. Quā visā, vir Dei ex baiu
tistiti inquirere, quinam esset illius aduentus. Ad
hāc mulier gloriabunda respondit, se quādam
principis sobolem dæmonum illusionibus in iu
uentute circumuentam, suo carmine suisque ar
tibus ad salutem perduxisse, indeque xenia illa
consecutam antistiti suo impartire velle. Quibus
auditis, vir Dei vehementer expauit, ac protin
us ex equo desiliens, magam illam propriis ma
nibus grauitur cæcidit, & xenia ad portam ciui
tatis pauperibus distribui curauit. Socia verò an
tistiti serpentis sparsis erinibus, cruenta facie prin
cipis se obtulit conspectui. Quam ita fientem in
cesta vxor confuscians, diabolico furore mirabi
liter incensa, vix sibi à manibus episcopo inferen
dis temperare poterat: sed principis vindictam
verita, in præsens quidem sibi temperauit; Nino
tamen, qui ei à secretis erat, occultè præcepit, vt
quouis modo recedentem ab ea villa antistitem
interimeret. Sed antistes cum infidiæ mulieris ei
innotuissent, maturè percussoris manus declina
uit: & Grimoaldo imminet ei interitum pro
phetico spiritu significauit. At princeps, cognitis
infidiis, vehementer indoluit, nullumq; non mo
uit lapidem, vt vir Dei ad regiam rediret. At ille,
Iezabelis pessimæ mulieris infidias, & declinan
das, & breui diuina vindicta terminandas, respon
dit. Nec irritum fuit vaticinium.

Nam primò filius eius, quem nefando carmi
ne mulier nefanda incatauerat, rebus excessit hu
manis; eoque mortuo, Grimoaldus ab infidiato
ribus interfectus est. Ninus verò, qui necem e
piscopo machinatus erat, cum ventrem purgatu
rus secessit, lancea percussus interiit. Postremò
& ipsa Pilidrud Carolum Martellum in Gal

*En quàm
execratur
artem ma
gicam.*

*Necem sibi
structam e
uadit.*

*Grimoal
dus miserè
interficitur.*

*Hucbertus
Grimoaldi
successor,
Corbinianū
reueretur.*

*Vt ad obitū
se preparā-
rit vir san-
ctus.*

*Elenatio cor-
poris eius
post 30. dies
incorruptē
inuenti.*

*Quadā ob-
lasciū ser-
monem di-
uinitus ca-
stigator.*

lias sequens, ab ipso repudiata, propriisque exutis substantiis, in extrema rerum omnium inopia & ignominia vitam finivit, natiq̃e illius ad vnum omnes regno priuati, multo cum dedecore vitam terminum clausurunt. Ceterū sanctus antistes in Dei laudibus strenuē persistens, ab Hucberto qui deinde ad regni istius gubernacula successit summo cum honore reuocatus fuit.

Porro vt instantē vitæ termino sibi migrandi cognouit, balneo se abluit; capillos torondit, caput barbamq̃e rasit: ac vestibus denique sacris indutus, oblato sacrificio, viaticum propriis manibus recepit. Quo ritū confirmatus, & domum regressus, omnis planē doloris expertus, postquā se semel iterumq̃e Crucis signo munisset, beatum Deo spiritum tradidit. Et quidem tunc fuit eius corpus in Ecclesia Dei genitricis à ministris sepultum. Sed mox pluuia atque procella continuis triginta diebus totidemq̃ noctibus est subsecuta, donec beati viri corpus indē Magias quē admodum in vltima voluntate cauerat, transferretur. Itaque tricesimo obitus sui die de humo eleuatus, integra aded & vniuersa forma inuentus est, vt cuncti eum spirituum ducere existimarent.

Cū verò corpus eius plastro impositum summo cum honore & festino cantu Magias veheretur, accidit vt duæ puellæ in via fortē consistentes sermones inter se varios conferrent. Viso autem antistitis funere, earum altera nefando sermone, ab insita linguæ petulantia, non est veritatem socium habuisse. Protulit illa verba improvidē quidem, magis vt sociam deludere, quā antistitem eius criminis ex animo accusare vellet; & ecce statim diuina vindictā, suum ipsa semur dexterum incuruatum ac planē rigidum sensit: prorsus vt reliquū vitæ tempore claudicantem gressum binis firmare baculis cogeretur.

Eadem

Eadem etiam in t
ludis de nanibus vir
guis ac aliis insuper
lustratus, tandem h
ni ab eo constructa
que tempus quicquid
in sede pontificali
congregata, ac rudi
revelatione, ex Ma
latum, eximius in t
clesia Virgine Ma
reconditum fuit
sempiternam, on
lationem: quibus
runtur.

rothei, Perri ac S
rum: Ex libro 3.
sariensis. Cor
mini 302.

Eodem qu
sionis Domi
set, omnibus in
fuit, vt deiectis s
absumerentur. e
maibus ornate
uati, si modo in
libertate penit
stam contra co
tempore pōst, a
ecclesiarum pr
mum consecra
adhuc bis mac
cogerentur.

topriusque exuta
p. m. inopia se
e. ill. us ad vnum
p. de decore vita
p. sanctus aut ille
s. ab Hugberto
macula succellit
it.

ibi migrandi
los totondit, cas
s denique fieri s
m propriis ma
atus, & domum
pers. postquam
murasset, bea
quidem tunc fu
triciis a ministris
proce. na conti
odibus est sub
de Magnus quē
metas. tra. ster
le. de. le. moe
formo. moentus
te exhibuerunt.
pro. se. uis. i. m.
Magas. n. h. e. re
tate. consilient
trent. Vnde au
ra. nefando ser
non. et. uenita
na. tix. ep. sco
verba. imp. pro
ludere. quam
oculare. vellet
um. ipia. temut
gendum. sensu
claudicantem
tetur.

Eadem

Eadem etiam in translatione binis vicibus ca
lidus de naribus viri sancti guttatim fluxit san
guis: ac aliis insuper in itinere miraculis à Deo il
lustratus, tandem honorificè in Ecclesia Valenti
ni ab eo constructa conditus est. Vbi ad illud vs
que tempus quieuit, quo ab Aribone tertio eius,
in sede pontificali, successore, generali Synodo
congregata, ac triduano ieiunio peracto, non sine
reuelatione, ex Magensi ciuitate Frisingam trās
larum, eximius in itinere miraculis clarum in Ec
clesia Virginis Mariæ, vbi primò sepultus fuerat,
reconditum fuit; ad gloriam nominis Christi
sempiternam, omniumque credentium conso
lationem: quibus illic sanitates iugiter con
feruntur.

*Caldus san
guis fuit de
naribus dno
defuncti.*

*Locus sepul
tura eius
miraculis
clarus.*

INSIGNE MARTYRIVM SS. DO
rorhei, Petri ac Sociorum, Nobilium ac Aulico
rum: Ex libro 8. Historie Ecclesiastice Eusebij Cæ
sariensis. Coronati sunt anno Christi Do
mini 302. Dioclet. & Maximiani.

*C. Baro. Tō.
2. Annal.*

Imp. 19. Marcelli
Papa 6.

EODEM quidem tempore, cum salutaris pas
sionis Dominicæ festum iam pro foribus ef
fuit, ut deiectis solentibus ecclesiis, scripturæ igne
absumerentur, & qui honores adepti fuissent, o
mnibus ornamentis turpiter spoliarentur; & pri
uati, si modò in professione Christiana persistēt,
libertate penitus priuarentur. Ac primum edi
ctum contra eos editum, tale fuit. Non longo
tempore post, aliis literis mandatum est, ut omnes
ecclesiarum præfides, ubicunque gentium, pri
mum conicerentur in vincula: deinde omnibus
adhibitis machinis, idolis victimas immolare
cogerentur.

*9. Septēbr.
Impium de
cretū Imp.
cōtra Chri
stianos.*

*Item aliud
contra Epi
scopos.*

Zz 5

Simul-

*Ecce pium
Zelū Chri-
stiani caris-
sima, nomine
Iohannis.*

Simulatque edictum contra Ecclesias Christi editum, in Nicomedia propositum erat, vir quidam non obscurus & ignobilis, sed, ut hominum fert opinio, longè illustrissimus, incredibili amore erga Deum & ardenti fide incitatus, ocyùs prodit in medium, & illud in aperto & publico affixum, tanquam profanum & maxime impium, manu auellens dilacerat; idque, cum duo ex Imperatoribus in ciuitate adessent: quorum alter aetate præ cæteris prouectus, primum Imperij gradum, alter quartum ab eo obtinuit. Atque iste primus martyr, qui tum occubuerunt; ad hunc modum eximie nobilitatus, taliaque cruciametra perpressus; qualia erat verisimile eū, qui fuisset in eiusmodi faciliore deprehensus, subiturum, tum constanti & virili animo, tum pacato & tranquillo, ad extremum vique spiritum constitit.

*Eximia vir-
tus S. Doro-
thei: ac So-
ciorum.*

Ex omnibus porro, qui vnquam vel apud Græcos, vel apud Barbaros propter animi magnitudinem illustres, & hominum sermone celebrati sunt, nullus cum diuinis & eximjis nostri temporis martyribus Dorotheo & suis sodalibus, Imperatorum ministris, comparari potest. Qui quidem cum summum honorem apud dominos adepti fuissent, & amore essent apud illos liberis proprijs & ingenuis non inferiores, probra & afflictationes pro pietate corporibus impositas, noua & multiplicia mortis genera contra ipsos excogitata, splendidiore reuerà existimârunt diuitias, quàm gloriam, quàm delicias, quibus hominum vita solet diffluere. Mortem igitur vnus ex illorum numero, qualis fuerit, commemorare placet, eamque lectoribus spectandam relinquere: ut indè, quæ reliquis etiam eius sodalibus contigerint, animaduerti possit.

Quidam illorum in ciuitate suprâ commemorata coram Imperatoribus, quos diximus, in mediū adducitur, Qui cum iussus idolis immolare, omnino

omnino recusaret, metolli, ac flagellis ari, quoad supplicio quod erat imperatorum pressus, constans & inliquo ollibus eius in sale permistum, in crenuata, & propè cque ut istos dolores conculcarat, indum eratuhunt, & quam carnes ad coecendio non raptim ni dolore liberare fuerunt, Neque quæ etiam post tot tantum respirandi locum nisi prius ipsorum Sed ille proposito tor in tormentis giorum famulorurione sua (Petrudignum. Ceterum quæ non pauci ex mis cruciatuum p vitæque spoliati, athletæ, prem his marty ston

omniñò recusaret, mandarunt nudum in subli. *Horrendi*
 me tolli, ac flagellis eoque toto corpore dilani- *cruciatu*
 ari, quoad supplicio cuius, etiam animo inuito, *Petri mar-*
 quod erat imperatum, præstaret. Sed ubi ista per- *tyris.*
 pessus, constans & immutabilis persisteret, de re-
 liquo ossibus eius iam carne denudatis, acetum
 sale permixtum, in corporis membra cruciatu at-
 tenuata, & propè contabefacta, infuderunt. At-
 que ut istos dolores protrineret, & veluti pedibus
 conculcarat, indè craticula & ignis in medi-
 um trahuntur, & reliquæ eius corporis, tan-
 quam carnes ad comedendum paratæ, ignis in-
 cendio non raptum (ut breui è vita decedens, om-
 ni dolore liberaretur) sed paulatim absumptæ
 fuerunt. Neque qui eum imposuerant in rogam,
 etiam post tot tamque graui cruciamenta ei vi-
 lum respirandi locum dare in animo annueret.
 Sed ille proposito suo mordicus adhærescens, vi-
 ctor in tormentis animam efflauit. Tale vnus re-
 giorum famulorum martyrium extitit: appella- *Expirat in*
 tione sua (Petrus enim nominatus fuit) reuerà *cruciatibus*
 dignum. Ceterum Dorotheus, Gorgonius, alij. *Petrus.*
 quæ non pauci ex Imperatoris familia, atrocissi-
 mis cruciatuum pariter generibus excarnificati,
 vitæque spoliati, diuinæ victoriæ, inuicti Christi
 athletæ, præmia reportarunt. Porro plura de
 his martyribus lector inueniet in hi-
 storia Indes & Domnæ 27.

Decembr.

VITA

C. Baron.
Tom. 8. An-
nal. & in
Not. Mar-
tyr. Roma-
ni.

VITA S. AVDOMARI, EPISCOPI
Morinensis: Ex ea quæ est apud V. P. Laur. Sur.
Claruit in Episcopatu (vt patet infra) sub Da-
goberto Francorum Rege, eius nominis pri-
mo; qui regnavit Anno Do-
mini 644. &c.

9. Septem.

Patria &
parentes S.
Audomari.

BEatus Audomarus antistes, nobilibus & se-
cundum seculi dignitatem inclytis, atque in
fide catholica eruditus, ortus parentibus, haud i-
ta procul à Constantia, eo loco, qui Aurea Vallis
nuncupatur, vitæ initium auspicatus est. Pater e-
ius Friulphus, inter suos clarus, mater Domita, æ-
quæ nobilis femina, cum in se cuncta pietatis or-
namenta à teneris egregie tutati fuissent, tum e-
adem omni studio atque diligentia Audomaro
puero vnà cum lacte instillare non destiterunt.
Erat enim vnicus illis filius tenerè admodum, vt
fieri solet, dilectus. Igitur cum optimæ indolis
puer, & naturæ adiumentis, & parentum discipli-
nis, adulta iam ætate raram quandam & pietatis
& eruditionis in se speciem exprimeret, defuncta
tandem Domita matre, ipse soli Christo deinceps
seruiturus, haud difficulter parentem ad idem
suaue iugum propriis humeris imponendum per-
mouit.

Matth. 19.

S. Audoma-
rus vnà cū
parente mo-
nasterium in-
greditur.

S. Eustachij
vita habe-
tur 29.
Mart.

Ambo igitur, & Friulphus parens, & Audoma-
rus adolescens, calore diuini amoris mirabiliter
incensi, illud Saluatoris: *Vade & vende omnia quæ
habes, & da pauperibus: & veni, sequere me*, alacri
sanè mente adimplentes, ad Christi militum il-
lic celeberrimum sese contulere monasterium,
quod Luxouium vocant; à B. Columbano in Bur-
gundionum regione quondam constructum. Præ-
erat tunc illi cœnobio beatus Eustachius egregia
sanctitate vir; qui vtrumque peramanter ample-
xans, optimis sanctissimisque monasticæ discipli-
næ institutis informauit: prorsus vt nihil iis in
sancta

sancta illa congrega-
nihil in Dei obsequio
Præcipuus tamen
dor in Audomaro
longè lateque diffu-
corum Regis notiti-
do tam præclarum
passus: sed ad Taru-
tio Nouiomeni a-
instanter postulauit
dumque euocauit
parere voluntari;
cibus & lachrymis
puli peccatorum ser-
uitutem sua ipsi
gratia mundarent
in obseruatione
consequenterur.
sem alias Moz'ni-
tate prouectus, di-
pectora deuicere
guotes sanare, e-
duarum ac inop-
sibi commissam
ac postremo inui-
botes deuorare:
tiz tenebris occu-
mine collustrat
Quamquam
plebs Taruacien-
sij sociis Fuscian-
pisset, mox tan-
num cultum relin-
denuò exerebat
nuò euertere, &
ad vrbe funditè
tia Christi dogma-
tate. Nec detur

sancta illa congregatione ornatus, nihil castius, nihil in Dei obsequio feruentius esset.

Præcipuus tamen maximarum virtutum splendor in Audomaro relucebat; adeo ut fama eius longè lateque diffusa ad Dagoberti quoque Francorum Regis notitiam perueniret; qui nullo modo tam præclarum lumen in angulo latere est passus: sed ad Taruanensis urbis populum, Aichario Nouiomeni antistite hoc ipsum obnixè & instanter postulante, instituendum gubernandumque euocauit. Non potuit ille Regis non parere voluntati; qui hoc vnum die nocteq; precibus & lachrymis apud Dominum agebat, ut populi peccatorum sordibus scelerati, & in dæmonis seruitutem sua ipsorum voluntate redacti, Christi gratia mundarentur, veramque libertatem, quæ in obseruatione Christianæ disciplinæ sita est, consequerentur. Itaque Audomarus ad Taruanensem alias Mozinensem cathedram cum auctoritate prouectus, diuini verbi semina in credentium pectora deiicere, animarum & corporum languores sanare, captiuos & victos redimere, viduarum ac inopum maximè curam gerere, plebè sibi commissam ad æternæ vitæ pascua inuitare; ac postremo inuicta animi virtute immensos labores deuorare: quò gentem horrendis ignorantie tenebris occæcatam, Euangelicæ veritatis lumine collustraret.

Quancumque enim longè autè eius aduentum Taruanenses plebs Taruanensis à beatissimi martyris Dionysij sociis Fusciano & Victorico verbum Dei accepisset, mox tamen à martyrio eorum ad dæmonum cultum relapsa fuerat: & idola sacrilega gens à Fusciano denuò crexerat. Ea verò diuinus Audomarus denud euerrere, & igni obicere, sacrilegoque cultu ab vrbe funditus exturbato, populum ad salutaria Christi dogmata opportunè importunè inuitare. Nec defuit prædicationi eius diuina virtus;

Euocatur à
Dagoberto
Francorum
Rege.

Audoma-
rus fit Epi-
scopus.

populi Euangelium pri-
mo accipere
à Fusciano
& Victorico.

quæ

quæ & miraculorum gratia, & occulta quadam Numinis vigentis perfidiam expugnabat. Puer quidam contra viri sancti iussum nauculæ lustrabundus se crediderat. Et ecce ludentem illum in ripa fluminis, vehemens ab improviso ventus per vastum pelagus, tumescentibus haud semel in apertam nauculæ perniciem vadis, ad Saxonum usque regionem abripuit. Ibi verò consistēs, non minori se periculo, ob infesta latrocinii loca, expositum cernebat, quàm in vasto gurgite perperussus fuerat. Itaque miser mortis vndique anxietate circumuentus, B. Audomari consiliis meritis, denuò se vndis sæuientibus permittere potius, quàm præda raptorum fieri decreuit. Et ecce, benignissima Christi misericordia & Beati Audomari meritis adiutus; naucula, remis, velisque planè destituta, prospero cursu pelagus emetitur: donec ad eum rediret portum, vndè eum valida venti vis extruserat; vbi Elina fluuiolus in mare euoluitur. Est & aliud miraculum quo Dominus, quantis esset ornatus meritis antistes, testatum facere voluit. Cùm aliquandò propinqua vrbi diocesis suæ loca peragraret, circa horam diei sextam, sub patulæ arboris tegmine dedit se sopori, haud procul a villa, quæ Lormacus dicitur. Indè post breuem quietem surgens, iubet ex ligno, Crucis fieri effigiem, eamque sub eadem arbore desigi. Proxima nocte eodem in loco tam ingens lucis refulsit splendor, v; populus admiratione defixus, locum illum venerabundus accederet, & vota precesque cum lachrymis Deo nūcuparet. Ibi rûe multò clariùs, & Crucis virtus & Audomari sanctitas cunctis innotuit; cùm ægni debile s; oprata protinus salute potirēt. Idem ille locus, etiam nūm religioni consecratus, eadem virtute præditus esse perhibetur.

Hæc aliaque, quæ literis mandata nō sunt, virtutis indicia exhibente Audomaro, venēre ad

rum

Ingens miraculum.

Item aliud in loco ubi effigie Crucis iusserat vir sanctum fieri.

eum viti tres ex C
molinus, Bertramini
minis quam pietate
gelice prædicat omi
um socios sate vial
Adrealus quidem
mandanz nobilitat
num cultu ad Christi
as facultates, diuin
& villam Sirchiu san
qui protinus ad rem
multiplicandam, s
Virgini Mariæ sacr
Fo ad culmen b
reliquis aliisq; pie
tis præclarè instr
dentilque in op
moi illa circa reg
missa, fides inter
Porè sanctus deu
lorum orbarus est
clarius illam sem
ret, ad quam bre
dus erat. Felix p
tio, quæ ment
maiores, quo C
olita relectantur.
Postquam ve
cathedra 30. an
præfule, colum
ribus, acri cepre
tari Sub morte
bilis progreditu
cum lachrymis
sanguinis Christi
uinum præber
domi excipitur
tis vinculis, ad

eum viri gres ex Cot. stantiensi territorio, Mum-
molinus, Bertramus & Bertinus, eruditione non
minùs quàm pietate ornati; qui cum se & Evan-
gelicæ prædicationis & aliorum laborum omni-
um socios sanè præberent fidelissimos, accidit, vt
Adroaldus quidam rebus locuples, stemmateque
mundanæ nobilitatis clarus, ab infelici dæmo-
num cultu ad Christi sacra transfret: omnesque su-
as facultates, diuini amoris studio inflammatus,
& villam Sithiu sancto Audomaro transcriberet;
qui protinùs ad rem Christianam magis magisq;
multiplicandam, magnificum in ea templum
Virgini Matri sacrum exstruxit.

Et ad culmen breui perducto, & Sanctorum
reliquiis alijsq; pietatis adminiculis & ornamen-
tis præclare instructo, multò adhuc alacriùs ar-
dentiusque in opus incubuit Euangelij: donec o-
mnis illa circà regione sub legis Evangelicæ iugo
missa, fides intemerata sceptrum sibi vendicaret.
Porro sanctus deuera tum ætate vir, vtroq; ocu-
lorum orbatus est lumine; credo vt pia mente
clarius illam sempiternæ lucis arcem perlustra-
ret, ad quam breui angelico ministerio asumen-
dus erat. Felix profecto ea corporeæ lucis amif-
sio, quæ menti cælestis luminis adfert copiam
maiores, quo Christus Iesus conspicitur, & cæli
ostia referantur.

Postquam verò Morinensis siue Taruancensis
cathedrago. annorum spatio, tanto esset perita
præfuls, columna illa Dei corporeis destituta vi-
ribus, acri cepit febri pulsari, concuti, atq; diseru-
tiari. Sub mortem autem ad limina Ecclesiæ de-
bilis progreditur; ibidem post vota precesq; Deo
cum lachrymis oblatas, sacrosancto corporis &
sanguinis Christi sacramento, abituræ animæ di-
uinum præbet viaticum. Post quæ rursus lecto
domi excipitur, ac paulò post ruptis mortalita-
tis vinculis, ad eternitatis gloriam in cælos ab an-
gelis

*Mummoli
nus, Bertrā;
nus & S.
Bertinus S.
Audomari
discipuli.*

*S. Bertini vi-
ta habetur
s. Septemb.*

*Adroaldū
virum nobi-
lem conuer-
tit S. Ando-
marus.*

*S. Audoma-
rus fit cæcus;*

*Vt ad mor-
tem se præ-
parauit.*

*Pellicissimus
debitus eius.*

*Sepelitur in
monasterio
Sithienfi à
S. B. Martino:
& coruscant
miraculis.*

*Cauendum
nobis est, ne
unquam fa-
ctum hoc imi-
temur. Is
enim qui in-
ramentum
postulauit,
gracius do-
liquit, quā
is qui periuri-
um fecit:
Nā & alte-
rius & suā
animā occi-
dit. Habes
evidens exē-*

gelis transfertur. In eius verò egressu, tanta illi-
extitit odoris fragrantia, ut omnia aromata, om-
nes balsami & thuris odores vinceret.

Non latebant hæc beatum Bertinum; sed de
iis diuinitus edoctus, absque mora in ædes, ubi
funus iacebat, discipulorum caterua stipatus, ve-
nit; corpusque illud nulla unquam libidine pol-
lurum, secum quo par erat honore ad monasteri-
um perpetuæ Virginis absportauit: atque in mo-
numento condidit. Vbi sacræ eius exuvie, multis
& præclaris coruscant miraculis.

Haud multò post à die obitus eius duo inter se
casu conueniunt; quorum alter vasro & versuto in-
genio, alterum antiqui sæculi virum argenti sol-
lidum mutuo rogauit: spondens ad certum diem
bona fide se restitutum. Elapso die, commonefa-
cit hominem debiti. Negat ille debitum, & sto-
machans grauiter cum viro bono de iniuria ex-
postulat. Respondet alter: Eamus ad venerandum
patris Audomari sepulcrum, & si quidem iuramē-
to confirmare non dubitaueris, quod nequiter
singis, eris à solidi persolutione immunis. Eunt
pariter ad sacrum corpus, sed antè quàm eò ven-
tum esset, creditor subsistens, Quid, inquit, quie-
scentis patris turbabimus loculum? Deus iustus
iudex ubique est, nec virtus Audomari intra se-
pulcrum inclusa est. Hoc ergo in loco sancti pa-
tris numen testificare, & mihi erit satisfactum. Il-
le miser semper æstuantis auaritiæ cæcatus libi-
dine, verso ad sacrum templum vultu, & sublati-
ad cælum manibus, dum vult commotis labris
periurio se obstringere, confestim corruit, & ad
extrema perducitur. Oculi crepantes suis mouen-
tur locis; nervi membrorum omnium soluantur:
spiritus per immanes extortus cruciatus, tertio
die è corpore excedit. Quidam ob perpetrata fa-
cinora, ferrea victus catena, manicisque conftri-
ctus ferreis, cum ad supplicium iuxta beati Audomari

uari fores traheret, cum tacitus implorauit
singem promissit, si
ia teret. Res sanè ac-
tul: ad pedes deflu-
at sancti viri turbul-
so lachrymarum im-
magnitudine retroc-
de multis libamus
in vita & post mortem
velimus, infinitan-
mus.

*soluitur. In vitiis &
domarus.*

PASSIO SS. I.

mesiani, Datui, Fec-

B. Cypriani anti-

osdem dat a,

ti Papa i.

qua eos

nat

Gloria quidem
res, ut ad con-
iam venire ipse de-
confessionem non
termini exerce-
presente me vob
gessu venire no-
uita venio, exp
quo in istis virtu-
erulo: a particip
non passione corp
go possim tacere

sum. a. Hac

et, non tamen

ratu esset.

ressu, tanta illie
a aromata, om
eret:
ritum; sed de
ra in ades, vbi
tua stratus, ve
am libidine pol
te ad monasteri
t: atque in mos
exuuiar, multis
ius duo inter fe
to & versuto in
um argenti so
ad certum diem
ie. commune fa
ebitum, & sto
o de iniuria ex
venerandum
uidem iuramē
quod nequiter
munis. Eunt
e quam ed ven
id, inquit, quie
u: Deas iustus
omari inter a se
loco sancti pa
laris factum. Il
ce coecatus ubi
lu, & sublati
mmotis laoris
corruit, & ad
es, ius mouen
um soluantur
eratus, tertio
perpetrata fa
ctique constri
ta beati Audomari

mati fores traheretur, miser sancti viri patrocini-
um tacitus implorauit, omnemque melioris vitæ S. Augusti-
fugam promisit, si præsens mortis periculum e-
uaderet. Res sanè admiratione digna. Mox vin-
culis ad pedes defluentibus, liber ipse celeri cursu Ioh. Bap-
ti ad sancti viri turaulum se recepit, ibidemque su-
so lachrymarum imbre, suos tortores miraculi-
tione.
magnitudine retrocedere compulit. Pauca hæc Vinc-
de multis libamus obiter; nè, si cuncta, quibus & implorato S.
in vita & post mortem claruit miraculis ref-
re Audomari
velimus, infinitam propè congeriem adfere-
patrocinio.
mus.
diuinitus

*solvitur. In viuis & post mortem celeberrimus miraculis. S. Au-
domarus.*

PASSIO SS. EPISCOPORVM NE-
C. Baro. Tō,
mesiani, Datiui, Felicis ac sociorum: Ex Epistola
2. Anal.

B. Cypriani antistitis Carthaginensis, ad e-
It. In Not.
osdem data, anno a Salutis 260. Six-
Martyrol.
ti Papæ i. Valer. & Gal. Imp. 6.
Romani.
qua eos ad metalla dam-
natos studuit con-
solari.
Alius fuit
Nemesia-

Gloria quidem vestra posebat beatissimi fra-
tres, vt ad conspectum atque complexum ve-
strum venire ipse deberem, nisi me quoque ob
confessionem nominis relegatum, præfinito loci
termini ceciderent. Sed quomodo possum, re-
pauer subiit
præsento me vobis, & ad vos etiam si corpore & martyrii:
gressu venire non datur, dilectione tamen & de quo Au-
ipinto venio, exprimens literis animum meum, gust. Serm.
quo in istis virtutibus & laudibus vestris lætus de Diuers.
exulto: a. participem me computans vobis, et si 59. cap. 3.
non passione corporis, consortio charitatis. Ane-
ro. Septem.
go possum tacere, & vocem meam silentio præ-
S. Cyprian.

A 22

Christum. a. Hac idcirco Cyprianus, quod et si ipse quoque relegatus
fuisset, non tamen sicut illi fustibus verberatus, & metalli pœna
probatum esset.

mere, cum de charissimis meis tam multa & gloriosa cognoscam, quibus vos diuina dignatio honorauit? ut ex vobis pars iam martyrij sui consummatione præcesserit, meritum suorum coronam de Domino receptura? pars adhuc in carcerum claustris suæ in metallis & vinculis demoreretur? exhibens per ipsas suppliciorum moras, corroborandis fratribus & armandis maiora documenta? ad meritum titulos ampliores tormentorum tarditate proficiens? habitura tot mercedes in cælestibus præmiis, quot nunc dies numerantur in pœnis? Quæ quidem vobis, fortissimi ac beatissimi fratres, pro merito religionis ac fidei vestræ accidisse non miror, ut vos sic Dominus ad gloriarum sublime fastigium clarificationis suæ honore prouexerit, qui semper in Ecclesia eius custodito fidei tenore vigistis, conseruantēs firmiter Dominica mandata, in simplicitate innocentiam, in charitate concordiam, modestiam in humilitatē, diligentiam in administratione, vigilantiam in adiuuandis laborantibus, misericordiam in fouendis pauperibus, in defendenda veritate constantiam, in discipline seueritate censuram.

Ac nē aliquid ad exemplum bonorum factorum deesset in vobis, etiam nunc in confessione vocis & passione corporis, fratrum mentes ad diuinā martyria prouocatis; duces vos exhibendo virtutis: ut dū grex pastores suos sequitur, & quod fieri à præpositis cernit imitatur, parib; obsequiorum meritis à Domino coronetur. Quod autem fustibus cæli prius grauior & afflictus, per eiusmodi pœnas iniūctis confessionis vestræ religiosa primordia, exercenda nobis ista res non est. Neque enim ad fustes Christianum corpus expauit, cuius est spes omnis in ligno. Quid verò mirum si vala aurea & argentea in metallum, id est, auri & argenti domicilium dati estis; nisi quod nūc met-

taliorum

*Nota qui
mores pro-
uehant ad
martyrij
gloriam.*

*Sancti mar-
tyres susci-
piunt.*

*Danati ad
metalla.*

allorum natura
argenteum dare
erunt? Imposuerunt
vestris, & membra
bus vinculis ligauerunt
& spiritus: aut at
ne maculetur. Dica
tuam religiosa virtute
sunt ista, non vincula
ad infamiam copulata
O pedes felicitati
minore resoluuntur. C
nere salutari ad para
seculo ad præsens lig
minum liberi. O po
sariis interim eundem
suum glorioso itine
vel inuida crudelitate
is, & vinculis teneant
celorum: regna ven
fecto & calcitris cor
Christi foætur. H
stera: sed poena non
lent sine balneis m
sed spiritaliter in
ter se dividatur. Pan
pane viuit homo, i
ibus deest: sed qu
bundanter & cultu
lus horrefcit: sed e
leaque illud ca
Domini nomen in
tas, detestabilis &
re pensabitur? Sec
clati & æterni ho
secundum beati
in Dominus corp
marum corpori

FELIC. &c.
 in multa & glo-
 ria dignatio ho-
 norum sui con-
 tributa adhuc in car-
 t vinculis demo-
 niorum moras,
 iudis maiora do-
 ampliores tor-
 abitura tormen-
 te nunc des nu-
 meris, fortissimi
 religionis ac fi-
 dei vos sic Domi-
 num clarificati-
 semper in Ecce-
 lesiis, consen-
 tita, in simplici
 cordium, iustor-
 um in admini-
 strandis laboranti-
 pauperibus, in
 disciplina
 honorum facto-
 rum in confessione
 mentes ad di-
 vos exhibendo
 sequitur, & quod
 pario, ossequi-
 ur. Quod autem
 per eiusmo-
 vestra religiosa
 res non est. Ne
 corpus expauit,
 verò mirum si
 id est, auri &
 quod nunc me-
 tallorum

metallorum natura conuersa est, locaque, quæ aurū
 & argentum dare antè consueuerāt, accipere cœ-
 perunt? Imposuerunt quoque compedes pedibus
 vestris, & membra felicia ac Dei templa infami-
 bus vinculis ligauerunt; quasi cum corpore lige-
 tur & spiritus: aut aurum vestrum ferri contagio-
 ne maculetur. Dicatis Deo hominibus, & fidem
 suam religiosa virtute testantibus, ornamenta
 sunt ista, non vincula: nec Christianorum pedes
 ad infamiam copulant, sed clarificant ad coronā,
 O pedes feliciter vincti, qui non à fabro, sed à Do-
 mino resoluuntur O pedes feliciter vincti, qui iti-
 nere salutari ad paradysum diriguntur. O pedes in
 seculo ad præsens ligati, vt sint semper apud Do-
 minum liberi. O pedes compedibus & transuer-
 sariis interim cunctabundis, sed celeriter ad Chri-
 stum glorioso itinere cursuri. Quantum vult hic
 vel inuida crudelitas, vel maligna, nexibus vos su-
 is, & vinculis teneat: citò à terris & pœnis istis ad
 ecelorum regna venietis. Non fouetur in metallis
 lecto & culcitrīs corpus, sed refrigerio & solatio
 Christi fouetur. Humi iacent fessa laboribus vi-
 scera: sed pœna non est, cum Christo iacere. Squal-
 lent sine balneis membra, situ & sorde deformia:
 sed spiritualiter intus abluitur, quod foris carnali-
 ter sordidatur. Panis illic exiguus: at non in solo
 pane viuit homo, sed in sermone Dei. Vestis algē-
 tibus deest: sed qui Christum induit, & vestitus a-
 bundanter & cultus est. Semitonsi capitis capil-
 lus horrescit: sed cum sit caput vini Christus, qua-
 secunq; illud caput deceat necesse est, quod ob
 Domini nomen insignae est. Omnis ista deformatas,
 detestabilis & tetra gentilibus, quali splendo-
 re pensabitur? Secularis hæc & brevis pœna, quàm
 clari & æterni honoris mercede mutabitur, cum
 secundum beati Apostoli vocem transformauc-
 rit Dominus corpus humilitatis nostræ, confor-
 matum corpori claritatis suæ?

Vincti com-
 pedibus.

Deuter. 25.

2. Corin. 12.

Philip. 3.

AAA 2

Sed

Nota de
Missa sacri-
ficij.

Psal. 50.

Rom. 12.

Merita ope-
rum.

Psal. 115.

Sed nec in illo, fratres dilectissimi, aliqua po-
test aut religionis, aut fidei iactura sentiri, quod
illic nunc sacerdotibus Dei facultas nō datur of-
ferendi & celebrandi sacrificia diuina: Celebratis,
imō offertis sacrificium Deo & pretiosum pari-
ter & gloriosum, & plurimum vobis ad retributi-
onem præmiōrum in ætērnū profuturum; cūm
scriptura diuina loquatur & dicat sacrificium Deo
spiritus contribulatus, cor contritum & humiliatum
Deus non despicit. Hoc vos sacrificium Deo of-
feretis; hoc sacrificium sinē intermissione die
ac nocte celebratis; hostiæ facti Deo, & vosmet-
ipsos sanctas & immaculatas victimas exhiben-
tes: sicut Apostolus adhortatur & dicit: Oro
ergo vos fratres, per misericordiam Dei, ut constitua-
tis corpora vestra hostiam viuam, sanctam, placen-
tem Deo: nec configuremini seculo huic, sed transfer-
ramini renouationi sensus, ad probandum quæ sit
voluntas Dei bona, & placens, & perfecta. Hoc
est enim, quod præcipuē Deo placeat; hoc est,
in quo maioribus meritis ad promerendam vo-
luntatem Dei, opera nostra proueniant, hoc est,
quod solum Domino de beneficiis eius grandibus
& salutaribus, fidei ac deuotionis nostræ ob-
sequia retribuant: prædicante in Psalmis &
conestante Spiritu sancto. Quid retribuam, in-
quit, Domino pro omnibus, quæ retribuit mihi: Ca-
licem salutaris accipiam, & nomen Domini anno-
cabo. Preciosa in conspectu Domini mors sancto-
rum eius. Quis non libenter & promptē cali-
cem salutis accipiat; quis non appetat, gaudi-
bundus & satur, in quo aliquid & ipse Domino
suo retribuat? quis non preciosam in conspectu
Domini mortem fortiter & constantē excipiat,
placens ei oculis, qui nos in congressione
nominis sui desuper spectans, volentes compro-
bat, adiuvat dimicantes, vincentes coronat; re-
tribu-

tributione bonitatis
perans in nobis, qui
rans quod ipse perse-
vincimus & quod ad
suuictio aduersario
cet Dominus in Eua-
lio nos traherent
qui inquamini: De
qualitatem animi. Ne
h. ipse in patris cele-
stis; Pontem c
ext. pre. Ego enim in
zo. peruenit. s. s. i. e.
dem & credentium
granissima perfido-
pem suam daturum
ratus eundem tim-
gantibus cominū

Quæ vos omnia
tes Christi, insinu-
tes factis, quod veni-
mi in regno exlor-
ceore, Qui fecerit,
in regno caritum. L
cura multiplex pla-
scum pariter, & pa-
bis vinculo fortitu-
luis nec carcere, n-
mero nec virgines
um fructum centu-
them coronam glo-
ris quoque virtus
tationis laude tra-
tam gregem & se-
nunc vobis; dile-
ctis vigor; qui
exultantia? qui
quemque vestru

mi, aliqua po-
re fecit, quod
casus datus of-
f. Celebrat, s.
retioium pari-
ad retribuiri
f. etiam; cum
sacramentum Deo
et hominibus
sacramentum Deo et
termissione die
Deo, & voimet-
amas eam ben-
& dicit: Oro
Dei, et constitu-
antiam, p. m. a-
fic, sed transfor-
mationem eius sit
per. Hoc
accet, hoc est,
merendam vo-
miant, hoc est,
his eius gaudi-
bus vobis ob-
in Psalmis &
verbis, in an-
t. in m. Ca-
Deum. mo-
et m. in o-
prompre cali-
perat, gaudi-
ipse Domino
in conspectu
nter excipia;
congregatione
ntes compro-
coronat, re-
tribu-

tributione bonitatis ac pietatis paternæ, remu-
nerans in nobis, quiddid ipse præstitit. & hono-
rans quod ipse perfecit? Iplius enim esse, quodd
vincimus & quodd ad maximi certaminis palmam
subacto aduersario peruenimus, declarat & do-
cet Dominus in Euang. ho suo dicens; Cum au-
tem vos tradiderint, nolite cogitare quomodo, aut
quid loquamini: Dabitur enim vobis in illa hora
quid loquamini. Non enim vos estis qui loquamini:
sed spiritus patris vestri, qui loquitur in vobis. Et i-
terum; Ponite in cordibus vestris non premeditari
excusare. Ego enim dabo vobis os & sapientiam, cui
non poterunt resistere aduersarii vestri. In quo qui-
dem & credentium magna fiducia est, & culpa
grauissima perfidorum, non credere ei, qui se o-
pem suam daturum confidentibus pollicetur: nec
rursus eundem timere, qui æternam pœnam ne-
gantibus comminatur.

Quæ vos omnia, fortissimi ac fidelissimi mili-
tes Christi, insinuâstis fratribus nostris; in plen-
tes factis, quod verbis antè docuistis; futuri maxi-
mi in regno cælorum, pollicente Domino & di-
cente; Qui fecerit, & docuerit, maximus vocabitur
in regno cælorum. Denique exemplum vestrum se-
cuta multiplex plebis portio, confessa est vobi-
scum pariter, & pariter coronata est; connexa vo-
bis vinculo fortissimæ charitatis, & a præpositis
suis nec carcere, nec metallo separata. Cuius nu-
mero nec virgines desunt; quibus ad sexagenari-
um fructum centenus accessit; quasque ad cæle-
stem coronam gloria ge. uinata prouexit. In pue-
ris quoque virtus maior ætate, annos suos con-
fessionis laude transceadit; ut martyrij vestri bea-
tum gregem & sexus & ætas omnis ornaret. Qui
nunc vobis; dilectissimi fratres; conscientia vi-
ctricis vigor? quæ sublimitas animi? quæ in sensu
exultantia? qui triumphus in pectore? vnum-
quemque vestrum stare ad promissum Dei præ-

Matth. 10.

Luc. 21.

Matth. 5.

Multi mar-
tyres promi-
sci sexus
& ætatis.

miu? de iudicij die esse securum? ambulare in metallo, captiuo quidem corpore, sed corde regnante? scire Christum secum esse presentem gaudentem tolerantia seruatorum suorum, per vestigia & vias suas ad regna æterna gradientium. Expectatis quotidie læti profectiois vestrae salutarem diem, & iam iamque de seculo recessur ad martyrum munera & domicilia diuina propere; post hæc mundi tenebras visuri candidissimam lucem, & accepturi maiorem passionibus omnibus & afflictationibus claritatem; Apostolo testante & dicente; *Non sunt condigna passionibus huius temporis, ad superuenturam claritatem qua reuelabitur in nobis.* Placè quia nunc vobis in precibus efficacior sermo est, & ad impetrandum quod in pressuris petitur, facilius oratio est, Petite impensius & rogare, vt confessionem omnium nostrum dignario diuina consummet; & de istis tenebris & laqueis mundi nos quoque vobiscum integros & gloriosos Deus liberet, vt qui hic charitatis & pacis vinculo copulati, contra hæreticorum iniurias & pressuras gentilium simul stemus, pariter in regnis celestibus gaudeamus. Hactenus ex Epistola Cypriani.

Rom. 8.

Pari Martirij gloria coronantur.

Cæterum omnes sanctissimi illi ac præclarissimi Christi confessores, in loco in quem deportati fuere, dicto Metallum Siguenſe, aliter Sigense, apud Sigam ciuitatem Mauritanie Tinginatæ, ex aduerso Malachæ in Hispania sitæ, consummantæ agonem suum, de longo exantlato martyrio, pariter martyribus coronam retulerunt, quos omnes anniuersaria commemoratione Dei ecclesia antiquitus venerata est quarto Idus Septembris.

MARTY-

MARTYRIV M

gnum suorum, &

Nymphodora:

phraſi. Coron

Domini

M

Tres virgines fo

I dora & Meito

tis & animi & corp

ac liberaliter a tene

latim ætare decor &

& amoris esset, ita

nimi consentit, re

sacra aliquam soliti

Species sanè eximi

deret. Itaq; patri

quendam ad tun

thermis venerunt

tes, breui tunc ex

bi quilibet & infes

precibus cederet.

niſpiritus longè

maxima hominu

earumque virtut

pradicarent, Fre

administratio co

conciatus missi

duci præcepit.

Nec mora; S

Iudicis oblata, n

ſtia hand parua

ſus vt aliquand

tem ſilencio ac

effari erubeſce

blanditia & on

greſſus, in fix

MARTIRIVM SANCTARVM VIR-
ginum sororum; Menodora, Metrodora, & C. *3. d. 1. 1. 1.*
Nymphodora: Ex eo quod est per Meta-
phrast. Coronatæ sunt circà Annum
Domini 311. sub Galerio
Maximiano

Imp.

TRes virgines sorores, Menodora, Nympho-
dora & Metrodora, è Bithynia oriunda, mul-
tis & animi & corporis dotibus egregiè ornata,
ac liberaliter à teneris educatæ, cum adultæ pau-
latim ætate decor & forma cunctis & admirationi
& amoris esset, statuerunt pari voluntate & vna-
nimi consensu, relicta hominum frequentia, in
sacrâ aliquam solitudinem secedere: nè corporea
species sanè eximia aliis laqueos ad ruinam ten-
deret. Itaq; patria Christi amore libenter relicta,
quendam ad rûmulum hæud procul à Pythiis
thermis venerunt; ubi sese suaq; Deo consecran-
tes, breui tantis eas è virtutibus claræ, ut mor-
bi quilibet & infesta hominibus dæmonia earum
precibus cederet, ut sanctitatem earum nequissi-
mi spiritus longè lateque divulgarent. Hinc cum
maxima hominum multitudo ad eas conflueret,
earumque virtutes fama omni superiores esse
prædicarent, Fronto quidam, cui regionis illius
administratio commissa erat, à maligno dæmone
concitatus, missis ilicò ministris suis, virgines ad-
duci præcepit.

Nec mora; Sorores liberali specie, conspectui
Iudicis oblatæ, morum gravitate & vultus mode-
stia hand parva eî admiratione affecerunt: pro-
pterea ut aliquamdiu morum & verborum liberalita-
tem silentio admiratus, duriusculè quidquam
effari erubesceret. Tandem verò mira oris
blanditia & omni sermonum suavitare eas ag-
gressus, in fraudem hoc modo inducere cona-

10 Septēb.
Patria SS.
Virginum.

Eximia ex-
rum pul-
chritudo.

Fugunt ho-
minum co-
suetudine:
& clarent
miraculis.

Sistuntur
Iudici Fro-
toni.

*Blanditur
eius Iudex.*

tus est. O chara puella diuino munere ornatissima, profectò & corporis vestri decor, & morum liberalitas & rara prudentia paterno quodam amore me stimulant, vt tot tantaque gratiarum munera à diis immortalibus vobis donata, hodie maioribus bonis & diuitiis quàm maximè cumulara velim. Accedite igitur, & diis antè omnia sacrificium offerre, vt Imperatoris beneuolentiam assequamini: & maximis donis ac muneribus aucta, immortalis gloria celebremini. Sin minus necesse est, vt immane & crudele supplicium pulcherrimam istam & delicatam vestram speciem consumat. Ad hæc Menodora, At nobis, inquit, nequæ tu promittis tanquam magna admirationem commouent: nec quæ tu rursus minaris, vllū terrore incutiunt. Nam sui quidem diuitiis, & deliciis, & gloria, aliisque fatilibus & pecuinis voluptatibus, quid quaeso aliud est, quàm maiora diuturnioraque apud inferos sibi conciliare supplicia? Porro præsens corporis afflictio, quam tu addo vehementer horres, breui admodum tempore definitur: & certas æternasque gloriæ coronas nobis conciliat. Casti gaudeatque, o Iudex, hunc tibi pulchrum corporis florem, & consume flagellis. Nullum enim ornamentum, nulla monilia vel gemmæ, ita nostra exornabunt corpora vt tuæ plagæ, tua flagella, quæ nos iam dudum propter Christum sumus.

*Menodora
caditur.*

His auditis, Iudex vehementer excauit: insensitque virginem vestibus spoliata à quatuor licitoribus acerrimè flagellari. Deæ admodum horæ in supplicio illo expente fuere; sed virginis animus inuictus permanens, nè gemitum quidem in atroci adeo supplicio edidit: prorsus vt Iudex irā pariter & admiratione correptus, tormenta multiplicare, ossa conterere, roscas martyris genas carnibus nudare iuberet. Illa verò valido & firmo Christi desiderio omni ex parte alligata,

*Fœlix virgini
decessus.*

spiritus cruciatibus
pius inelamato, tra
didit.

Quarto dein die,
Menodora & Nym
mi ex parte cor
tum Menodora
randum sane specta
aderant vim lacry
bant. retroque do
darissimæ etiam. ir
bantur, hæc lo
tæ superare contem
turbat. one mu
miserabile & de
cerum fororis cor
ardentibus animi
bant. Ea animo
dici admiratione
cō perisiam eius
cognitionem add
ire indulgens Men
padi: bus adun, fe
ossa confrangi, a
donec in Christi
martyr spiritum
lotereā Iudex
ens, nihil nou
à Christi confes
latabundus ex
promissis, & a
virginem aggress
fraus & nequ
scenalarum or
tas & pulchritu
tate me, men
mæ amantissim
peratozorum edic

munere ornati-
fecor, & morum
aterno quodam
taque gratiarum
is donata, hodie
maximè cum
ante omnia sa-
beneuolentiam
e muneribus au-
pi, Sin mines ne-
placitū pulcher-
speciem con-
bis, inquit, nec
a a lationem
natis, vltū ter-
diutius & deli-
pecunias volu-
uam maiora di-
prehare suppli-
to, quam tu a-
n. ad mtem po-
gl. a totenas
Iudex hanc ti-
contine de gel-
lano. ma vel
corpore v. tuæ
adum propter

creandū in-
a quatuor li-
edū ad m. ho-
virginis ani-
nam quidem in
is vi Iudex ira
denūtra mul-
tate regnas
no. Valio &
ante al. vera,
I. pietis

spretis cruciatibus, vno Christi nomine sæ-
pius in clamato, tandem beatam Deo animam
tradidit.

Quarto dein die, Iudex accitis sororibus aliis
Metrodora & Nymphodora, liuidem illud & o-
mni ex parte confectum ac vitiis deforma-
tum Menodore corpuscu um, carum oculis mite-
randum sanè spectaculum properant. Curcti qui
aderant vim lachrymarum vel tantū prorinde-
bant: retrōque illo & miserabili vultu spectaculo,
durissimæ etiam mentes ad misericordiam flecte-
bantur; solæ sorores, quanquam natura vim gra-
tiae superare contenderet, amaram ab omni per-
turbatione inuictam adferebant; sicq; oculis
miserabile & deformē, immō ipsū dēum & de-
corum sororis corpusculum contemplantur: &
ardentibus animis ad similem gloriam aspira-
bant. Ea animorum fortitudo licet ingentem lu-
dici admirationē commoueret, nullo tamē mo-
do perfidiam eius expugnare, vel ad diuinæ gratiæ
cognitionem adducere potuit. Igitur in potenti-
ræ indulgens Metrodoram a sorore auellam latr-
padibus aduri, ferreis premi vetricibus, corpus &
ossa confrangi, aliisque fatigari supplicis iussit:
donec in Christi confessione præclara virgo &
martyr spiritum exhalaret.

Interea Iudex iniquus dedecoris sui impati-
ens, nihil non moliri, vt saltem Nymphodoram
à Christi confessione auelleret, eaque victoria
lætabundus exultaret. Blanditiis igitur & multis
promissis, & amplissimis denique muneribus
virginem aggressus, huiusmodi tunc orationem,
fraudis & nequitie plenam, iussit: O adole-
scentularum omnium pulcherrima, cuius & x-
tas & pulchritudo vel ipsos deos amore incendit,
tunc me, me inquam, tui tanquam filie charissi-
mæ amantissimum, ad crudele, tantum tamen, Im-
peratorum edictum in te exercendum cogis: Hi

Aaa 5

mibi,

Menodora
corpus hor-
redus suppli-
cys deser-
matu pro-
ponit Iudex
alys sorori-
bus ad ter-
rorem.

Martyrium
Metrodora

Blanditiæ
Iudicis ad
Nympho-
doram.

mihî, curè pari cum fororibus dementia, in apertam pestem & mortem nihî tibi profuturam ruses? Quin potius per tuam istam perlicitudinem per gloriam & diuitias tibi constitutas, per antiquum & illustre genus quo orta es, per omnia denique deorum numina oro atque obtestor, ut ab hac insania ad mentem redeas, & gloria deliciis atque diuitiis securè fruaris. Hæc & alia cum Iudex sicta quadam simulataque mansuetudinis specie dixisset, Nymphodora virgo, ludicis oratione spreta, ab iniuncta animi fortitudine & constantia tale ferè responsum dedit; Inspiciens tu, putas me à fororum meorum generosa animi virtute & fidei veritate, quam Christus Iesus nostris inspirauit mentibus, degeneratorem? En tibi carnes paratæ pati propter Christum multò magis, quàm tu nos venire.

Hoc sanè virginis dicto percussus scelestus, inops planè consilij, cogitationes in omnem partem versabat; ac tandem impio victus furore, virginem in sublime tolli, ferreis vngulis discerpi, vectibus ossa confringi, catenæque quæ mens furibunda suppeditabat, supplicia inferri curauit: donec iniuncta per omnia virgo, pari cum sororibus, victoria coronata ad Christum migravit.

Cæterùm feruens ludicis irâ nè tunc quidem conquiescit, sed quas viuas superare non poterat, factam mortuas penitus delere cogitabat. Accensa igitur fornace, sacras virginum reliquias conueniens, & in cineres ac fauillas redigi præcepit. Sed ecce cùm Iudex virginibus fortè insultans milito circa fornacem obambulet animo, ingens repente tonitruum fulgurumque vis ingrem fornacis præueniens, ipsum ludicem, & quæ ei seruiebat, multitudinem corripuit, ac temporis momento in fauillam & fuliginem redegit. Vehemens autem pluuia protinus consecuta, & erumpentes fornacis flammæ extinxit, & Christi

fidelibus

*Constantis
Nymphodora
responsum.*

*Horrendi
cruciatibus
Nymphodora
exinde
maris ignis
summatio.*

fidelibus ad virginum
fificæque tumulanda
plum autem in hod
est in earum sepulch
delibus præstantur
que ita sanctissimæ
martyrij triumpho
res in celis, forore
nominis tamæque gl
dus reputat, quoniam
vngua reginæ & ill
& matronæ ex tuo
gémis, ex potentia

VITA S. SAL
bigensis: Ex Grego
rum lib. 7. cap
gmeo 88

Alius honestis
sus parentibus
rerum scienciam
mum ad iudiciali
que tempore i
præfuit: ita tame
amor illas man
assiduo depascen
d seipsum in
quadam pietate
ne gloria & h
constrigit; in q
sanctitate exact
ris fatigium
Sed cum ad
multo acutus
sui stimularer,

fidelibus ad virginum reliquias tollendas, hono-
 rificeque tumulandas, tempus præstitit. Tem-
 plum autem in hodiernum vsque diem positum
 est in earum sepulchro: innumeris quæ ibidem fi-
 delibus præstantur virtutibus celeberrimum. At-
 que ita sanctissimæ virgines & glorioso admodum
 martyrij triumpho inclytæ, sorores in vita, soror-
 es in cœlis, sorores in terra, multo illustriorem
 nominis famæq; gloriam in extrema illa, ut mun-
 dus reputat, ignominia consecutæ sunt: quàm oēs
 vnquâ reginæ & illustres nobilissimæq; virgines
 & matronæ ex suo corporis ornatu, ex diuinitis &
 gémis, ex potentia & honore consequi potuerūt.

VITA S. SALVII, EPISCOPI AL-

bigensis: Ex Gregorio Turonensi Histor. Franco-

rum lib. 7. cap. 1. Obijt anno à partu vir-

gineo 386. Temporibus Gunthe-
 ranni Francorum

Regis.

C. Baron. In
 Not. Mart.
 Romani.

Saluius honestis & claris, ut verisimile est, or-
 tus parentibus. post diuinarum humanarumq;
 rerum scientiam multis sudoribus adeptam, ani-
 mum ad iudicialis fori negotia applicuit: multo-
 que tempore iudicando cum aliis iudicibus
 præfuit: ita tamen, ut internus quidam religionis
 amor illas mundi curas & functiones iudiciales
 assiduò depasceret, & pijs stimulis ad monasticam
 disciplinam incitaret. Itaque stimulante perpetua
 quadam pietate animum, tandem ruptis munda-
 næ gloriæ & honoris vinculis, ad monasterium
 confugit; in quo post multum tempus in omni
 sanctitate exactum, defuncto Abbate, illud hono-
 ris fastigium subire coactus est.

Sed cum ardentissima celestis desiderij flamma
 multò acrius animum eius ad solitudinis seces-
 sū stimularet, se illo honoris & dignitatis officio
 spontè

Saluius præ-
 est causis iu-
 dicialibus.

Abijt in mo-
 nasterium.

Fuit Abbas.

Degit in-
 clusus &
 claret mi-
 raculis.

spontè

spontè abdicauit: & in angustam cellulam abdidit; vt mente libera amplissima celsa sparia facilis peragraret: vbi in maiori virtutum omnium exercitatione degens, etiam infirmis sanitatem conferebat.

Abiit è vita. Quodam verò tempore nimia exhaustus febre anhelus iacebat in lecto, & ecce fuso cœlitus in cellulam immenso splendore, extensis ad cælum manibus cum gratiarum actione spiritum exhalauit. Mixto igitur vlulatu monachi cū ipsius genitrice corpus defuncti extrahunt; aqua abluunt: & reliqua fineri necessaria, de more peragunt.

Reuiscit. Manè autem factis, officio funeris preparato, corpus in feretro moueri cœpit, ac tandem resum pro spiritu, quasi de grani somno excitatus homo, apertis oculis manibusque in altum sublatis, ait: O Domine misericors, quid me in hunc mundana habitationis locum redire voluisti, cū meliormihi esset in cælo tua misericordia, quàm istius mundi vita nequissima? Seupentibus autem cunctis & attonita mente multa percunctantibus, prorsus ne verbum quidem vllum respondit: sed deferetro surgens, tridensque cibo omni ac potu in lectu & lachrymis perueuerat. Tertia autem die conuocatis monachis & matre ait: Verè cuncta quæ in mundo cernitis, vanitas sunt, fumus denique & umbra. Felix ille, qui ea hic meditatur & agit: vnde Dei gloriam in cælo cernere mereatur. His dictis, conticuit: & cunctabundus alta ab imo suspiria traxit.

Mirabilis eius visio: de caelesti Beatitate. Porro fratribus importunè, vt exponeret vbi fuisset, urgentibus, tandem respondit. Cū me autè hos dies exanimem vidisset, apprehensus à duobus Angelis, in celorum excelsa sublatus sum; ita vt non solum hoc squalidum sæculum, verum etiam nubes, lunam, solem & sidera sub pedibus habere putarem. Deinde per portam luce ista clauorem introductus sum in illud habitaculum in quo

no omne pauimentum
credibilem ex se lac
tudo promiscui tex
lacruarum cateruæ p
Car q. nobis v. a. r. te
ced. bant Angelis
locum, quem iam de
mur; ei que superpe
dior, in qua non sol
pocerat, sed aperth
lace splendoris effa
nube, quasi vox aqu
peccatorem salutab
actum. et, colq. m
nerunt. Ille martyre
summo excolimus
Stans igitur in lo
me odor nimis su
refectus, nullum a
dere. Et aduina
hic in sæculum, qu
is nostris. Et ego p
lagabri lenten
Domino imperato
heros, reserend
geil s fueram,
queute tunc. b
Dei precibus lach
in stentur. reue
dior nle mauiat
diem cibum omni
à me. Sed & lig
ribus, tementat
in Domine nostri
que esto mihi pr
iuxta pollicitati
cui: & cibo cu
queuit.

no omne pavimentum auro & argento stratum
incredibilem ex se lucem fundebat: quam ita mul-
tudo promiscui sexus obtexerat, ut longitudo
& latitudo cateruæ proflus perueri non posset.
Cumq; nobis vix inter comprimentes ab his qui
præcedebant Angelis pararetur, peruenimus ad
locum, quem iam de longinquo contemplaba-
mur; ei que superpendebat nubes omni luce luci-
dior, in qua non sol, non luna, non astrum cerni
poterat, sed super his omnibus quiddam naturali
lucē splendidius effulgebat. Et vox procedebat de
nube, quasi vox aquarum multarum, ibi etiā me
peccatorem salutabant viri in veste sacerdotali,
ac seculari, eosq; mihi, qui præcedebant, enarra-
uerunt esse martyres, ac confessores, quos hic
summo excolimus famulatu.

Scans igitur in loco, in quo iussus sum, operuit
me odor nimis suauitatis, ita ut ab hac suauitate
refectus, nullum adhuc cibum potumque desi-
derem. Et audiaui vocem dicentem: Reuertatur
hic in seculum, quoniam necessarius est Ecclesi-
is nostris. Et ego prostratus cum fletu admodum
lugubri sententiam illam deprecari cœpi. Sed
Dominò imperante, & ab angelis ductoribus re-
lictus, descendens cum flatu per portam, qua in-
gressus fueram; huc regressus sum. Hæc eo lo-
quente, stupentibus cunctis, cepit iterum sanctus
Dei profusus lachrymis dicere: Vix mihi, qui tale
mysterium reuelare non dubitavi. Ecce enim o-
dor ille suauitatis; cuius vigore in hunc usque
diem cibum omnem potumque fastidio, recessit
à me. Sed & lingua mea grauib; operibus vulne-
ribus, temeritatem meam castigare videtur. Sed
tu Domine nosti cordis mei simplicitatem, ideo-
que esto mihi propitius, & non me derelinquas
iuxta pollicitationem tuam. His dictis conti-
nuit: & cibo cum gemitu & lachrymis sumpto
quieuit.

*En cultus
Sanctorū
angelico te-
stimonio cō-
probatus.*

*Recedit a
co celestis o-
dor, quod se-
creta cale-
stia reuelā-
rit.*

Verco

En tibi ve- Vereor ne hæc narratio plus admirationis a
ritatem hi- pueris plerisque quam fidei habitura sit; sed testor o-
storia. mnipotentem Deum, quia ab ipsius ore, omnia
quæ retuli, audire cognoui. Post multum verò
Fit Episco- tempus ipse vir beatus cellula sua extractus, ad
pis beatus Episcopale munus vocatus est. In quo, ut opinor
Salvius. decimum annum cum ageret, inualecente apud
Albigensem urbem inguinario morbo, & maxi-
mam parte de populo illo defuncta, paucis ad-
modum superstitibus vir beatus tanquam bonus
pastor ouibus perpetuo adhærens, sine intermis-
sione eos hortabatur, ut orationi vigiliisque in-
stanter insisterent, & iter sibi ad æternitatis glo-
riam bonis sanctisque operibus munirent.

Felix eius o- Cum autem, ut credo, iam reuelante Domino,
bitus, tempus suæ vocationis agnosceret, ipse sibi sar-
cophagum composuit; corpus abluit; vestem in-
duit: & sic intentum semper celo beatum spiri-
tum exhalauit. Fuit autem magnæ sanctitatis, &
ab omnibus auaritiæ sordibus alienissimus.
Quidquid enim auri vel argenti oblatum acci-
piebat, id protinus pauperibus erogabat. Cum
Mummolus vir patritius multos ab urbe ca-
ptiuos duxisset, ille profecutus omnes redemit:
Tanta enim gratia & auctoritate apud quos-
libet valebat, ut mira facilitate quid-
quid vellent impe-
traret.

VITA

VITA S. THEODARDI
Theodardus & Mar-
tini Gemblacensi
monasterio pater
anno Domini 654
Sigeberti

Quo tempore Clot-
arici perierat hinc
genat, Theodardus
natus, magnum glo-
riæ Gallicanæ au-
ritia, ad blandienti-
& amplissimis opib;
cepit, prudenter sa-
philosophorum ite-
habitacula declina-
tatis mentis ineb-
mundanæ volupta-
ac religionis euasit
sanctitate vitæ, qu-
erat, Abbas hono-
beretur.

Eam functione
sanctitatis admin-
stratum sermone
in Ecclesia admin-
tur. Id cum Rem-
minime lateret,
sus, vehementer d-
vix portum aspi-
beret precibus po-
in episcopatum: Tu-
his monasterij t-
Itaq; Theodardus
regium Regis C-

VITA S. THEODARDI, EPISCOPI *C. Baro. Tō. s. Annal.*
raicēnsis & Martyris: Ex ea qua est per Sig-
ertum Gemblacensem in Chron: qui secūdam
usulentiori stylo expolisse testatur. Passus est
anno Domini 658. Temporibus Childerici,
Sigeberti Francorum Regis filij,
placē impj.

Quo tēpore Clotarius eius nominis secundus, 10. Septēb.
 Chulperici filius, Franciæ gubernacula re-
 genat, Theodardus claro cum priuvis stemmate
 natus, magnum gloriæ & sanctitatis pondus Ec-
 clesiæ Gallicanæ attulisse fertur. Vt plurimū a pue-
 ritia, ad blandientis mundi voluptates & natura,
 & amplissimis opibus, magnāq. potentia impelli
 coepit, prudēter sanē egreg. a iuvene adolescēs ad
 philosophorum istoria, quos monachos vocat,
 habitacula declinauit. Ibi cū aqua sapientiæ sa- *S. Theodar-*
 lutaris mens ē inebriaret, breuis, reiectis ex animo *dus sit mo-*
 mundanæ voluptatis cogitationibus, cō pietatis *nachus.*
 ac religionis euasit, vt inter alios plurimos eximia *Fit Abbās.*
 sanctitate viros, quorum tunc Gallia fracissima
 erat, Abbatis honore & munere dignissimus ha-
 beretur.

Eam functionem vt præclara cum opinione
 sanctitatis administrabat, itā fama virtutum eius
 omnium sermone celebrata, maiorem aliquam
 in Ecclesia administrationem ei postulare videba-
 tur. Id cū Remaclum Tungrensem antistitem,
 minimē lateret, & is honorum laborumq. perpe-
 sus, vehementi desiderio ad iutissimum solitariæ
 vitæ portum aspiraret, importunis à Rege Sig-
 eberto precibus petiit, obtinuitq. vt subrogato
 in episcopatum Theodardo, sibi ad Stabulen-
 sis monasterij tranquillitatem migrare liceret.
 Itaq. Theodardus & Ecclesiæ totius consensu, &
 vniuersi Regis Clerique applausu, ad cathedram *S. Remacius*
abdicato E-
piscopatu,
cōfert se ad
Stabulense
monasteriū.
Theodar-
dus creatur
Episcopus.
 perdy

perducitur; atque à Cuniberto Colonienſi Epifcopo, antiftes viceſimus octauus à Materno eiusdem ſedis primo, honorificè conſecratur.

Et quidē eo munere decoratus, non minùs feliciter quàm fructuosè commiſſa ſibi Eccleſiæ iſtius gubernacula tractauit, tantiq̃ue virtutum omnium ornamenti decorauit, vt ea etiam quæ temporis longinquitate & hominum malicia occultata, & per ſummā iniquitatē Eccleſiæ ſuæ retracta fuerant, ipſe in integrum reſtituerit: alioſq; omnes ſedis iſtus antiftes & virtutis & conſtantia laude antecederet. Verùm Sigeberto Rege egregio pietatis ac religionis protectore ex humanis ſublato, impietas, reuulſis æquitatis & iuſtitiæ repagulis, palam dominari cœpit. Theodardus autem, qui iuſtitiæ optimi paſtoris concreditum ſibi gregem intimè diligebat, paratus animā ſuā pro oib; ponere, ſtatuit Regem adire Childericū, & palam de illatis Eccleſiæ ſuæ iniuriis cū aduerſariis expoſtulare. Optimam enim prouentuum Eccleſiæ partem, Chriſti inquam patrimonium, pauperibus & calamitoſis ad ſolacium relictum, nefarij quidam raptores inuadere & per ſas perque nefas ſibi aſcribere non dubitabant. Eam itaque iniuſſerunt vt argueret, debitoq̃ue ſupplicio apud Regē vindicaret Theodardus, auſa adire decreuerat. Id cū aduerſarios minimè latēret, & illi cauſæ ſuæ æquitati diſſiſi pœnam pertimeſcerent, poſitis opportuno loco inſidiis, virum ſanctum è medio tollere ſtatuunt. Sed vir diuinus, qui cœleſti oraculo de paſſione ſua edoctus erat, nobileorum inſidias & præſens mortis periculum veritus, intrepidè ſe in viam dedit. Quoſq; ſibi inimicorum cuncum in pago, quem Aſſiſiam vulgò dicunt, hūari ſanè mente ac vultu excepit. At illi furore & auaritia pleni, luporum reſtar agnum circumdant: & pacem eis præcipientem contumelijs afficiunt, ac humi proſternunt.

Inde

Mortuo Sigeberto impietas re-gnat.

Poſſeſſiones S. I. inſurgens Eccleſia, ab improbis occupata.

de ſtrictis gladijs ſancant, corpusque ſanciant.

Ad erat è famulatio, carteris in fugam anime, & morore plane conſilij, varias mododo diſſecta metaque. Hac medita-turrexit, & ad proxima pergere ſtatuit. Cuius mentis eſſet, conſilijus cuſtodia occupatulo deſcendentem. ſupplex, vt ſua aliquora fruſtrationem concederet. Illa, audita deſcens obſtupuit, & ignoraret id in magis etiam periculumque Dominæ ancillæ voti compos cum ſu-duet, inuenit duo lu-gris, ad pedes alteri-præclarum ſanè m-maiori miraculo co-pe. ſi ſui partem, p-derat, cum ei pre-annam ex æquo p-ione ab ex mul-ſin fraudis excla-gate Dominam p-culatu exclamans-uerſam viſtam ad-rocabat. Ibi cū tam ſubitè cæcitat-a cauſam expon-ſulem ſibi reconcil-

753

§ Theodardus ab impijs crudeli-

Bb b

veniam

veniam postulet. Cogit Dominam angustia, v
verbis ancillæ credula, consulat suæ miseriæ. Du
ce ancilla venit ad locum vbi corpus exanime mi
serabiliter dissectum iacebat. Domina profusus la
chrymis reatum suum fatetur; orat, vt rediuuio lu
mine, colligata suis filis sancti martyris membra
videre mereatur. Nec frustra tanti martyris patro
cinium postulat. Nam inter preces & lachry
mas deterfa caligine, optata mulieri lux redijt: &
debita martyr reuerentia, fama per totam vicin
volitante, mirificè accreuit. Quaquaversum occur
los flecteres, concurrentium turbas cerneret. Ma
terfamilias, quæ causa & testis erat tanti miraculi
totam se rejiciebat in gratiam sancti martyris, ver
bo & exemplo inuitans omnes ad obsequium cele
brandi funeris.

*Locus pri
mum sepulch
re viri san
cti.*

*Innumera
miracula
ad tumultum
eius.*

Nec mora; Leuato corporis loculo, nunc isti
nunc illi gaudent succedere vicissim oneri corpo
ris ferendi. Gestatur honorificè pretiosis tectum
velaminibus corpus, & ad locum, qui Nec dici
tur, magno omnium gaudio ad sepulturam defer
tur. Interim cocunt vndique infirmorum agmi
na, per merita noui martyris sperantium confes
sionem, qui à Deo morborum medicamina. Et quidem quo
ibi pietatis opera, quot sanitarum beneficia, pro
uenerint Theodardi patrocínio, testantur multi
paralyticorum & claudorum subleuata, & plurima
rerum monumenta: quæ ad sempiternam posse
rerum memoriam ibidem ab incolis affixa pen
dent.

Intrerea fama longè lateque euagando protinus
totam regionem, quam aluit Rhenus, peruasit
pernotatq; Vangionum (quam urbem nunc VVor
matiam vocant) antistitem, vt sacrum martyris
corpus ex eo loco ad maiorem Ecclesiam transpor
taret. Sed cum concurrentibus vndiq; populis ac
opus se accingerent, cælum subito inhorruit; pre
sens fulgurum coruscatio oculos omnium per
strinxit;

inixit; tonitrua foli
ne omnium exterruit
datio omnes in fu
ret.

Ac Lambertus, qui
tera Traiectensis Ec
et. d. agit, vt antistiti
culis clarum Traiect
uas totius rei pond.

notinus ad locum, v
tinabatur, conten
us patri debebat, lac
deentus sui causam

radicunt Lambertus
lardum, quem Deus

no ex patrum mi
proficere cerneret, p
tia eos aggressus est
specterum congrega
latum animis iapi
pam dia obdinet reli
tam hymnis & lau
gam dedecens: ibi
ptem tumultauit.

VITA S. NICOLAI.

Ordo u fratrum S.

qua est apud V. P.

no Dominus.

genio Papa.

Pontifex.

In castro sancti

uiracis, que est i

quædam matre

pote, sterilitatis op

unxit; tonitrua solito graviora aures animos-
que omnium exterrunt: ac continua nimborum in-
undatio omnes in fugam versos ab incepto de-
rret.

At Lambertus, qui viuento Theodardo erat spes *S. Lamber-*
tera Traiectensis Ecclesiæ, cum Clero & populo *tu profici-*
r'd agit, vt antistitis sui corpus, tot tantisq; mi- *scitur, vt*
culis clarum Traiectum recipiant. Clerus & po- *recipiat cor-*
pulus totius rei pondus Lamberto imponunt; qui *pus S. Theo-*
rotinus ad locum, vbi corpus defuncti patris pe- *dardi.*
grinabatur, contendit. Vbi persolotis, quas fi-
lius patri debebat, lachrymis, pandit incolis terræ
dentis sui causam. At illi vno omnes ore con-
radicunt Lamberto: clamant suū iure esse Theo-
lardum, quem Deus tot illustratum miraculis vl-
tō eis patrōrum miserit. Cumque hac via nihil se *Tandem ob-*
proficere cerneret, pauco post temporis intervallo *rinet, & Le-*
alia eos aggressus est. Auri & argenti aliarumque *giam, hodie*
specierum congregat ingentem vim, iisque inco- *Leodium*
larum animis sapius delinitis, tandem concupi- *transfert,*
tum diu obtinet reliquiarum thesaurum; cumque
cum hymnis & laudibus ad villam publicam Le-
giam deducens: ibidem quo par erat, honore mar-
tyrem tumulauit.

VITA S. NICOLAI TOLLENTINI; C. Baron in
Ordinis fratrum Eremitarum S. Augustini: Ex ea, Notation.
quæ est apud V. P. Laur. Sur. Excessit e corpore an- *Martyrol.*
no Domini 1306. Relatus est inter sanctos ab Eu- *Roman.*
genio Papa. eius nominis quarto, anno
Pontificatus XVI. Domini
autem 1446.

IN castro sancti Angeli territorij Firmanae Ci- 10 Septemb.
uitatis, quæ est in Marchia Anconitana, honesta pairi &
quædam matrona Amata nomine, multo tem *Parentes*
pore, sterilitatis opprobrio obnoxia cū marito suo eim.
vixerat;

vixerat; nullis interim non precibus ac lachrymis à Domino postulans, ut prolem largiri dignaretur, quam perperuo ipsius obsequio consecrari posset. Hæc illa assiduo precante, nocte quadam Angelus Domini utrique parenti assistisse dicitur; et quæ mandasse, ut ad S. Nicolaum Barrensem properarent: cognituri illic, quis ex eis propediem nasciturus esset. Ea visione mirifice exhilarati, nihilo de Angelica promissione hæsitantes, sanctum arripiunt iter: ac peregrinorum instar ad B. Nicolaum Barrensem perueniunt Ecclesiam. Vbi cum ante altare preces ac munera obtulissent, ex longo festi itinere dulci sopore corripuntur. Et ecce mox in habitu Pontificis visus adesse Nicolaus; cuius precibus meritisque innixi in spem concipiendæ prolis veniebant. Is verò ducurnum eorum morem consolans, nascituri pueri prædicat sanctitatem: hortaturque ut disciplinis & exemplis pia eius studia promoveant.

Nicolaus nascitur.

Itaque parentes pleni gaudio & exultatione domum redeunt, moxque Amata gravida facta, tandem parit filium; qui Nicolaus appellatus, & literarum studiis adhibitus, vultu & moribus & rarâ quadam animi prædientia, magnum futuræ sanctitatis de se specimen præbebat. In Ecclesia adeo pius & deuotum in Deum erigebat animum, ut corporis etiam oculis Christum conspexisse credatur. Hinc cum tot tantisque claris virtutibus cunctis mirifice charus esset, in Ecclesia Saluatoris, haud ignobili særè, canonico ut vocant beneficio honoratus, ad dignitates & opes paulatim peruenit; sed qui incremendi desiderio noctes atque dies de solis cœlestis præcipiis cogitabat, aliud vitæ institutum iam animo complectebatur.

Fit Canonici.

Accidit interim, ut quidam Prior Ordinis Eremitarum S. Augustini, vir vitæ meritis & doctrina eximus, in platea concionem ad populum dum mundi vanitate ac contemptu haberet; quæ animi

um iuuenis adeo ne
mox à concione eund
his infimisque precib
em admitteri postulare
ita parentum volun
se verò in religiosæ
dua quæq; sanctitat
ga atterere inedia; p
cœlestium comm
ternitatis studia assi
anter agere, quæ ac
assequi poterant.
Cum autem hisce
tarè exornaret, face
Valimauensem quæ
ibi præcipua quadam
poti denique Ecclesi
consulere studuit. Cl
timè sequentis, hel
tes de more inchoat
tum, quendam in
mantem: Nicolaus fr
pueriente, & ocy
respondit spiritus, E
ensis, quem viuens
torque in hac flam
is misericorditer
perueram, tuis fa
uerari potero, si
fare velis. Cui N
reus, cuius sangui
ei summum sacrifici
patentem Dominu
non licet, deputatu
care non possum
unde Pater, & vid
amque miseræ m
tum negare, r
mum

bus a lachrymis largiri dignaretur. Consecutus modo quocumque affutisse dicitur in Barrensem pietatis propediem exhaustum, nuncians, sanctum noster ad B. Nicolaum. Vbi cum essent, exlongo fecit. Et ecce mox Nicolaus; cuius em concipiente eorum more prædicit sanctitatem exemplis pia eius exultatione doctissima facta, tantum appellatus, & liber moribus & ratione futuræ sanctitatis Ecclesiæ adeo piissimum, ut corporis existeret credatur utibus cunctis Saluatoris, haud in beneficio honorum peruenit; sed quæ dies de solitudine vitæ inquit.

Cum autem hisce sanctitatis operibus vitæ prælarè exornaret, sacerdotio initiatus, ad Eremum Vallimauensem, quæ iuxta Pisas est, transmittitur: ubi præcipua quadam deuotione sibi, suisque, ac toti denique Ecclesiæ quotidiano Missæ sacrificio consulere studuit. Cum verò nocte Dominicæ proximæ de more inchoaturus esset, in somno audiuit spiritum, quendam miserando valdè eiulatu exclamantem: Nicolaë frater, respice in me. Illo autem respiciente, & orans, quisnam esset, percunctante, despondit spiritus; Ego sum anima peregrini Auxiniensis, quem viuentem nouisti seruum tuum: cruciorque in hac flamma. Purgatorijs namque penis misericorditer à Deo deputata, qui æternas merueram, tuis sanè precibus ac Missæ sacrificio liberari potero, si tu hoc charitatis officium præstare velis. Cui Nicolaus; Adiuvet te Saluator meus, cuius sanguine redemptus es. Ego enim qui ad summum sacrificium solenniter faciendum hoc præfertim Dominico die, cuius officium mutare non licet, deputatus sum, Missam pro defunctis celebrare non possum. Tum ille; Veni, inquit, venerande Pater, & vide, num te deceat precibus tantæ tamque miseræ multitudinis, à qua missus sum, assensum negare, meque miserum tam inhumaniter

Amplectitur Augustinorum institutum.

Pia eum exercitia.

Visum visum.

Alia visio.

repellere. Dedit ergo cum ad alteram eremi partem, parvamque illam apud Pisas planitiem ei ostendit. Ecce videt promiscui sexus, diuersæ ætatis & ordinis, innumeram multitudinem, lachrymabili admodum voce eius preces & suffragia, ac Missarum præcipuè oblationes postulantes.

Euigilans autem vir sanctus, totas præcommiseratione lachrymis infusus, omnium Saluatorem pro eis precatus est. Inde mane facto Priorem loci illius adiens, visionem pro parte exposuit, petiitque ut bona ipsius venia tota illa hebdomada prædefunctis Missas celebrare liceret. Annuit eius petitioni Prior, & alio in eius locum substituto, ipsi animarum istarum patrocinium ex fide suscepit bonamque illarum partem è flammis purgatorij liberauit. Transacta enim hebdomada, superadditi spiritus peregrini pro impetrata misericordia gratias acturus rediit, magnamque illius multitudinis partem è pœnis acerbissimis ereptam dixit.

*Effectus
nam Missæ
Sacrificij.*

At verò tam præclaræ sanctitatis initijs hostili antiquus inuidens, ut olim primum hominem per Euam, ita sanctum virum per eius consobrinum euertere conatus est. Erat is consobrinus, monasterij cuiusdam, quod Sancta Maria Iacobi appellatur, propè Firmanam urbem Præfectus; dolensque Nicolai vicem, quòd tanta inedia ac vitæ austeritate exhaustus esset, cum ad monasterij iustitiam bonis secum securè fruendis inuitabat. Sed vir sanctus fraudulentis dæmonis insidias pertimescens in eius monasterij Ecclesia ad deprecandum Dominum totum se contulit. Et ecce inter orationis verba vidit viginti iuuenes in duos distributos choros; qui albis indutis vestibus, ac rutilanti splendore, ter vna voce clamabant: Tollentini Tollentini, Tollentini, erit finis tuus. In ea vocatione, qua vocatus es, permanas: in ea namque erit salus tua. Ea visione vir diuinus admonitus, repudiatus illico consobrinum properauit. Vnde præclaræ sanctitatis documentum ante, quod

*Celitus admonetur
per
magis in
transiit.*

statis illico consobrinum properauit. Vnde præclaræ sanctitatis documentum ante, quod contentione resumpta nunquam ermes, ne sanus, huc æger, ce vitæ regiem, secundum ioseph beatissimæ pane & aqua victum. Atque nec dicere: quano tribus cuiuslibet hebdomade? S. Nicolai & 6 feria materna videri. Nec vero iurari. Verberibus & cruciatibus inieciunt. Conflis, ferrea carnem detenuabam; adeo videri inermis iniectione incur deprehenderet. Eius reus orationis inuide impedire, ac hostili antiquæ verberis fustibus multos etiam dies et ipse non ratum erat. Iste solis precibus egerit. Nam ubi reuerentis operibus ut properant quædam inueniuntur. E contra totum a. fratres præcipue saluti sunt. Quodnam, ut hominem habebat.

Ictur præclaræ sanctitatis documentum ante, quod

AI.

teram eremi-
pianitiam et
duerit ara-
ndem, casti-
s & fustigia,
estulentera.

tes prae com-
m Saluatore
cto Priore loci
expositi, per
hodon ad prae
Annuit ei, et
fuit, ipse
ex fide tu cepit
nec purgatoris
madam, fuprad-
trata miferer-
que illius, ul-
limis ereptum

eris initiis huius
um hominem per
us contuberni-
re in is, mona-
ara iacobi appe-
fectus, dolent
edia ac vitae au-
monasterii quia
abat, sed ut lan-
as pertimescens,
recandum Do-
neater orationis
deus distributos
us, ac rutilante
ant: Tollentini
us. In ea voca-
in ea namque et
dmon, tus, repu-
diat.

iatis illico consobrii blandimentis, Tollenti-
um properauit: vitaeque a periculis, inedia,
uditatem, ceterisque corporis afflictionibus tanta
contentione resumpsit, ut triginta & amplius an-
is nunquam carnes, oves, pascua, imò nec poma si-
ne sanus, siue aeger comedere. Qui & praeter eum
e rigorem, secunda, quarta, & sexta feria, & in
honorem beatissimae virginis etiam sabbato, solo
pane & aqua victitabat. Sed quid de eius ieiuniis
attinet dicere? quando etiā septimo aetatis suae an-
no tribus cuiusque hebdomadae diebus noluit cibum
sumere? S. Nicolaum pontificem imitatus, qui 4.
& 6. feria materna vbera recusabat.

Nec verò ieiunio duntaxat & inedia, sed etiam
verberibus & cruciamentis corpus suum redigebat
in sensuram. Corporis enim deliciis valere ius-
sis, ferrea carnem domabat carenula, & vigiliis at-
tenuabat; adeo ut à primis tenebris precibus sine
intermissione incumbens, Sol maritimus saepe
deprehenderet. Eius verò orationis studio tanta-
reus daemon inuidens, insecto incursum saepe eum
impedire, ac horribilibus interdum formis, du-
zisque verberibus fatigare conabatur: ita ut per
multos etiam dies vulnerum vestigia toto eius
corpore non raro cernerentur. Neque epatandum,
quod a solis precibus. Deo placere vir sanctus fla-
duerit. Nam ubi res postulabat, proximo contibet
charitatis operibus gratificaturus aderat. Aegro-
tis perpetuam quasi operam nauabat: eorumque
resolendis corporibus, animisque, omni cura ac
diligentia totum se se impendebat. In peregrinos
ac fratres praecipue hospitio excipiendo, mira
fuit illius benignitas. Non enim suum illis obse-
quium, ut hominibus, sed tanquam Angelis exhi-
bebat.

Fertur praeterea quoddam admirandae illius
sanctitatis documentum cunctis exhibitum fuisse,
multo ante, quam ex hac vita migraret. Nam eo

Bbb 4

in loco

Notandum
eius absti-
nentiā.

Precum eius
assiduitas.

Impedire
eum conatur
Satan.

Officia cha-
ritatis erga
proximos.

*Sydu appa-
ret ad monu-
menti eius
locum.*

*Quadam
eius mira-
cula.*

*Audit multo
tempore An-
gelorum me-
lodias.*

*Ut ad obi-
tum se præ-
pararit.*

*Moriturus
revertitur
Christi
filius.*

in loco, qui postea ipsius monumento cumprimis honoratus fuit, radiantissimum quoddam sydu apparebat, quotiescunque ibi precibus vel rei diuinæ operam daret. Lixit autem in eo, non modò egregius sanctitatis splendor, sed & illustris admodum miraculorum gloria. Inter alia sanè, scemina quædam sanguinis profluvio annis quinque miserè laborans, Crucis signo ab eo curata fuit: & parvulus quidam in ignem lapsus & luminibus ab adustione orbatus, pristinae sanitati per eum restitutus fuit. Alios præterea non paucos vtriusq; sexus homines: edito Crucis signo à diversis curavit morbis: ac languentes etiam animas, & peccatorum contagione fædatas, suavissimis pietatis suæ formæ ad integritatem revocavit.

Sex ante obitum suum mensibus, qualibet nocte vir diivinus dulcissimas Angelorum voces & celestem quandam harmoniam audire meruit ad eò delectabilem, ut assiduè corporis sui dissolutionem profusus à Domino lachrymis peteret; quam illi Dominus tanto illius gaudio & animi exultatione concessit: ut nihil dubitarent fratres, quin recta è corpore in cælum migraret. Nam cum imminenti mortis hora ab omnibus & singulis dilectis sibi fratribus tanquam multorum criminum reus veniam postulasset, & diivnorum iudiciorum abyssum vehementer formidaret, omnium peccatorum absolutionem, & Ecclesiastica sacramenta sibi ministrari à Monasterij Præfecto humiliter petijt; quibus eximia deuotione perceptis, cum plenius spe, Domini misericordiam sine intermissione imploraret, ecce subito vultu hilari & iucundo insolitam quandam præ se ferre visus est letitiam. Quæ animaduersa, fratres rogarunt quæ res tantopere illius animum vultumque exhilararet. Quibus ille attonitus sanè, iunctis sursum manibus, & oculis stupenda quadam pietate sublati, Ecce, inquit, ecce Christi Iesu Domini nostri præsentiam; qui

qui me indignum regni sui gaudia Domine, in manu meum; simulque soluta vinculis ad cælum illius die, annis innumera miracula tem coruscant: o blis, facit mirabilia.

*Martyrium S. Præ-
fecti, 25. Decembris,
Martyrii.*

*VITA S. THOMÆ
drina: ex ea qua
flet. Est autem
huius mentis
potest.*

Quoties per-
xan-lina.
rebat, erat ibi, de-
onunda; scem na
prudentia opinio
iacto manu mon
chata. At verò c
emolis) omni
ligni oppugnet
hanc cœgia p
tatur: ten aito.

Erat iuuenis
na timidus; qu
acriter incitatus
sere deprecabat:

qui me indignum famulum suum ad sempiterna regni sui gaudia inuitat. His dictis, exclamans ait: Domine, in manus tuas commendo spiritum meum; simulque sancta illa anima corporeis soluta vinculis ad coelos migravit. Cæterum ab obi- *Claret mira-*
 tu illius die, annis admodum viginti continuis, *culis post*
 innumera miraculorum genera ad eius monumē- *obitum.*
 tum coruscarunt: operante eo, qui in sanctis mira- *Psal. 67. 135.*
 bilis, facit mirabilia magna solus.

Martyrium SS. Proti & Hyacinthi, habet Lector
25. Decembris, in vita S. Eugenia Virginis &
Martyris.

VITA S. THEODORAE ALEXAN- *C. Baron in*
drina: ex ea quæ est per Simeonem Metaphra- *Not Martyr.*
sten. Est autem hæc diuersa ab illa cuius *Romani.*
fit mentio 28. Aprilis. Quo tem-
pore claruerit patet
infra.

Quo tempore a Zeno Romanum administra- *11. Septemb.*
 bat imperium, & Gregorius Præfetti in Ale- *a Imperare*
 xandrina & Egypti ciuitate magistratū ge- *capit anno*
 rebat, erat ibidem Theodora eadem patria & loco Domini *474. teste*
 oriunda; scemina vt moribus castissimis & insigni *1. teste*
 prudentiæ opinione ornatissima; ita viro suo, cui *C. Baron.*
 sacro matrimonij foedere coniuncta erat, eximie *Tom. 6.*
 chara. At verò cum (vt quotidianis docemur ex- *Annal.*
 emplis) omnis inculpatæ vitæ ratio, infinitis ma- *Castitas ex-*
 ligni oppugnetur insidijs, tum quoque grauis in *imia S.*
 hanc egregia pietate ac prudentia matronam exci- *Theodora.*
 tatur tenatio.

Erat iuuenis quidam, opum & diuitiarum glo- *Insidiatur*
 ria tumidus; qui stimulis parum honesti amoris eius pudici- *acriter incitatus, florentem Theodora speciem mi-*
 acriter incitatus, florentem Theodora speciem mi- *tia iuuenis*
 serè deperibat: nihilque non per se, per amicos, & quidam.

per extraneos moliebatur, ut illicito & flagitioso castissimæ matronæ concubitu frueretur. Illa vero toto corpore ac mente nefandum adeo scelus ut perhorrebat: ita iuuenem eiusque sceleris adiutores modis omnibus, proposito extremi iudicii die & gehennæ timore, ab eo facinore deterere conabatur. Quæ etiam, licet besco dicebat, vel ipsam solent tamen flagitij testem habere. Quod quidem verbum vna ex lenis, cum alijs artibus, cum magica hæc in rem probe instructa excipiens, Sed hoc, inquit, si post Solis occasum, quo nec mortalium quæquam, nec Sol iniqui rei testis sit. Adhibuit deinde cum ista amoris famenta, ac sensim inter verba pudicissimæ matronæ animum illud in inflammas sepepuli: quæ ut caeca mente in medias amoris flammæ sese præcipitem daret.

*Detestabili
molier eam
pedit in iu-
nam.*

*Redit ad se
& valde
dolet.*

Sed vix perperare facinore, cum absterfa caligine, splendore veritatis ad mentem rediret, ac trimo doloris sensu compuncta cruciari animo, & amara admodum duci poenitentia; scditatis ignorantiam, ad quam ex castitatis honore transisset, calidè lachrymarum fonte deplorare: hæc & similia effari. O me miseram, o me infelicem. Quis mihi tribuat, ut vel in inferno abscondas me Dormine, donec pertranseat furor tuus! O peccati terror, o deformitas, quæ ante tam speciosa, tam blanda apparebat! Quid faciam, quo me vertam? O brevis voluptas, quam acerbos tu mihi dolores vno momento peperisti!

Et talibus quidem lamentis peccati scortorem & determinatam Theodora abstergebat. Coniux autem cause tantum lachrymarum & meroris ingnatus, eam modicis amantibus à tristitia & fletu, ad gaudium & hilaritatem reuocare conabatur. Sed internus ille consentiæ vermis, nullo blandientis mundi gaudie foras elici, nulla hilaritate deleri poterat. Nam licet illa epulas inter & falsa mundi gaudia latitiam vultu simularet, peccati tamen

tamen prurigo, perfiduo depalcebat: item suo de leni meam facies assiduo fuit sustinebat.

Igitur doloris flamma, vin induta, tem quarete & ha dicina acrimonia cultu ac despirat: decem & odo m. dem am ocyus con cious interitum p perere. At vero, qu ho ægebant, int negate, nisi prius cunctantia & pat eam tam aspero ec ciz in precibus ed dem plane nocte testimonium acco ra & agrestia ferat ipsam ante mon ne à feris discer eo facto futuram eam receperunt: ma quarete murt hara prodeci bus, extirpi d opetam. Cultu lacri animo in quodam diu terminet. P no indulgerent præcipiam no ex gebat.

Anterea mar gem vehement

tamen prurigo, pessimi instar ulceris, interiora as-
siduò depascebat, stimulatque; vt convenien-
tem suo dolori medicinam maturè exquireret. Nec
iam facies assiduo fletu scedata, mariti aspectu diu-
tius sustinebat.

Igitur doloris sui impatiens virilis animi fœ- *Virili sum.*
mina, viri induta habitu clam fuga saluari salu- *pto habitu,*
tem querere & hærentem visceribus pesti- *uorum pe-*
dicinæ acrimonia expellere statuit. Erat coenobiū *ut monaste-*
cultu ac disciplinæ cōseruantia sanè celeberrimū, *riam.*
decem & octo militibus Alexandria distans. Eo
demam ocyus contendens, summis infimisq; pre-
cibus introitum precari, eandemque disciplinam
petere. At verò, qui in sacro illo sapientiæ domici-
lio degebant, introitum & communionem vitæ
negate, nisi prius noctis vnius sub dio excubiis &
constantiz & patientiz documentum daret. Nihil
eam tam aspera conditio deterruit; sed plena fidi-
ciæ in precibus ac lachrymis pernoctauit: ac ea-
dem planè nocte præclarum diuinæ misericordiæ *Conseruatur*
testimonium accepit. Nam cum loca illa deser- *diuinitus, ne*
ta & agrestia ferarum incursu valde infesta essent, *à feris lada-*
ipsam ante monasterij vestibulum conseruauit, *tur.*
ne à feris discerneretur; quamobrem monachi,
eo facto futuram illius sanctitatem conicientes,
eam receperunt: ita tamen, vt Præfectus vici- *Admittitur*
ma quasque munia ei precunda mandaret. Verfa- *in societate*
bant quod idcirco horticultura, & plantandis oleri- *monachis; il-*
bus, exurpandisque zizanij indefessam nauabat
operam. Calinæ insuper ministerio deputata, a-
lacri animo in cunctis erat sedula: neque tamen
quidquam diuinorem in Ecclesia operum præ-
termittebat. Porro cum alij noctis tempore timo-
no indulgerent, illa, delicti sui assiduò memòr, *Magnæ eius*
præcipuam noctis partem in precibus & lacrymis *penitentiæ.*
ex gebat.

Interea maritus animi propter amissam coniu-
gem vehementer faucius, assiduis votis precibiq;

a Deo

*Maret mari-
tus uxoris
amissionem.*

*Maritus ei
obuiam ve-
niens, eam
non agno-
scit.*

*Vide Theo-
dora absti-
nentiā.*

à Deo petijt, vt sibi manifestum faceret, an Theo-
dora impuro amore accensa alium virum seque-
reretur. Hæc multis lachrymis die nocteque à Do-
mino postulanti adfuit Angelus, qui suspicionis
depellens molestiam, iussit vt primo mane ad Pe-
tri Apostoli basilicam obuium sibi attenderet vul-
tum: futurum enim, vt coniugem ibi contempla-
retur. Eodem illo tempore Theodora, Præfecti
mandato oleum emptura, cum camelis Alexan-
driam abierat. Ad basilicam autem Apostoli ve-
niens, maritum obuium habuit: quem probè co-
gnitum verbo salutauit. Ille verò exesa longis
fletibus & inedia faciem haud agnoscens, vicissim
peramanter ei salutem impartijt: ac multa animi
affectus ægritudine, quod coniugem, vt sperabat,
non inuenisset, domum redijt. Ibi verò rursus que-
rulis vocibus ac lachrymis solitudinem suam de-
plorare, seque diuina promissione frustratum esse
lamentari. Tunc verò altera vice apparens Ange-
lus eum increpuit, monuitque vt lamentandi si-
nem faceret; nam, inquit, & coniugem vidisti, &
accepta ab ea datæque salutatione scire debes, eam
monastico indutā habitu ab omni libidinis cogi-
tatione puram & sanctam in Dei seruitio vitam a-
gere. Ille his auditis, quanquam absterfa ab ani-
mi omni suspitione praua, luctum tamen depo-
nere nequijt. Illa verò Christi amore magis ac-
censa, nullum puniendi corporis, cuius fragilitas
in fraudem impulsa fuerat, vel tempus negligebat,
vel locum; adeò vt & hebdomadatum inedia
carnem maceraret, & mentem assiduis vigilijs ac
precibus ab omni cogitatione rerum terrenarum
ad cœlestia reduceret. Interim vt misericors Deus
longa eius certamina & assiduas lachrymas luctumque
solaretur, præclaro quodam miraculo eam
illustrare, omnemque peccati rubiginem absterfam
esse declarare dignatus est.

Erat haud procul à monasterio lacus, quem
CROCO-

procodilus hominibus
proclius vt nemo illa
lo iter habere posset
cum multis indicijs
nem notasset, non du-
vt ex eo aquam frater
ret. Illa freta in De-
criter arripuit: & in
terea loci accolæ & vi-
nis Præfecto, ad lacu-
lute constitui erant
uocare & manifestus
funda aure clamore
nit; & ecce bellua fa-
aquam hausisset, illi
ilia, belluam incre-
ba sanctæ disruptio-
nis, simul cum vitæ

Que res cum o-
anc fama peruaga-
ad cœ um vique a-
chos inuidentiæ si-
lam omnium præ-
ri morte absumere
rio consilio, sancti-
lis ad quoddam m-
specie quidem, v-
ter expediret re au-
in finitus ferarum
da bestiis fieret. S-
aduersarius in ca-
protegebat. Nam
obedientiæ labo-
moxque erranti-
camque sine vlla
quod missa fuera-
fectum vna cum
diuturna fame f-

rocodilus hominibus valde infestum reddebat;
 rorsus vt nemo illac sine certissimo vitæ pericu-
 o iter habere posset. Porro monasterij Præfectus
 multis indicijs eximiam Theodoræ sanctita-
 tem notasset, non dubitauit eam ad lacum mittere,
 vt ex eo aquam fratrum vsibus necessariam hauri-
 ret. Illa freta in Deum fide, obedientiæ opus ala-
 criter arripuit: & intrepidè ad lacum perrexit. In-
 terea loci accolæ & milites, qui à Gregorio ciuita-
 tis Præfecto, ad lacu custodiam pro hominum sa-
 lute constituti erant, magnis clamoribus eam re-
 uocare & manifestum exitium denunciare. At illa
 surda aure clamores pertransiens, ad lacum perue-
 nit; & ecce bellua sanctam suo dorso excipiens, cū
 aquam hausisset, illam in terram exposuit. Tunc
 illa, belluam increpuit; quæ (dictu mirum) ad ver-
 ba sanctæ disrepto ventre, effusisq; humi intesti-
 nis, simul cum vitæ nocendi finem fecit.

*Insignis obe-
 dientiæ insi-
 gne miracu-
 lum.*

Quæ res cū omnem illam regionem celebri
 ane fama peruagaretur, ac Theodoræ sanctitatem
 ad cælum vsque attolleret, tum quosdam mona-
 chos inuidentiæ stimulis incitauit, vt sanctam il-
 lam omnium præconio mirificè celebratam, cele-
 ri morte absumerent. Itaque habito inter se nefa-
 rio consilio, sanctam euocant; traditisque episto-
 lis ad quoddam monasterium eam noctu ablegat;
 specie quidem, vt res quasdam necessarias celeri-
 ter expediret: re autem vera, vt in ipso itinere, quod
 infinitis ferarum incurfibus erat expositum, præ-
 da bestiis fieret. Sed frustra has insidias moliebatur
 aduersarius in eam, quam omnipotentis dextera
 protegebat. Nam & simplici animo, & ad quosuis
 obedientiæ labores promptissimo, viam iniit;
 moxque erranti fera quædam se comitem præbuit,
 eamque sine vllò errore ad monasterij fores, ad
 quod missa fuerat, deduxit. Cumque illa ad Præ-
 fectum vna cum literis festina pergeret, fera bestia
 diuturna fame stimulata ianitorem inuasit. Ille
 autem,

Miraculum.

ALEXAN.

eretur, an Theo-
 virum seque-
 nocteque a Do-
 qui suspitionis
 no mane ad De-
 atrendere: vul-
 ibi contem- a-
 ora, Præfetti
 melis Alexan-
 Apostoli ve-
 nem prode co-
 exiam longi-
 tens, viculum
 e muta animi
 m, vt sperabat,
 etò rursus que-
 nem suam de-
 fructuacum esse
 pprensens Ange-
 mentandi fi-
 gem v. d. lli, &
 te debes, eam
 ibidinis cogi-
 vitam a-
 b. lterfa ab ani-
 ramen depo-
 nore magis ac-
 tius fragu-
 mous negligē-
 adarum inedia
 dets vigilijs ac
 m retienarum
 ftericos Deas
 lachrymas lu-
 miraculo eam
 nem absterfam
 lacus, quem
 croco-

*Inferius au-
tem coudor in
Theodora.*

autem, sublato mox clamore periculum denun-
tians, sanctam reuocat; quæ protinus conuersa ho-
minem iam penè strangulatum ab interitu liberat;
ac feram verbo interimit. Hæc illa quò maiori
studio oculere nitebatur, eò fama rem gestam
magis magisque prædicabat; adeò vt Præfectus,
cognitis dæmonis insidijs per inuidos in eam stru-
ctis, scire vellet, quinam sanctam intempesta no-
cte per ignotas viarum ambages, & infinitis mor-
tis periculis expositas, eò destinassent. Cui inia,
vt fratres tanquam nulli crimini affines excusaret,
respondit, eo ipso tempore tam internos quam ex-
ternos oculos somno fuisse gravatos, vt planè co-
rum nomina edicere non posset. Ea mulieris sim-
plicitas multò tunc acrius dæmonem perculit, ex-
citauitque, vt missis insidijs, aperta vi eam oppu-
gnaret.

Audi antiquas dæmonis insidias, & belli in i-
psam excitati principium. Monasterio extrema
frumenti inopia laborante, Theodora Præfecti
mandato, Alexandriam tendebat. Cumque in vi-
uere ad monasterium, cui Nonum nomen est, di-
uertere cogeretur, ecce tibi noctis medio adole-
scentula, quæ consanguinitatis ratione cum mo-
nachis istis ibidem versabatur, clam Theodoram
adiens, quam virum esse opinabatur, omni pudore
postposito, ad stimulum libidinis incitat. At il-
la recenti adhuc dolore ex pristino delicto asper-
sa, puellam impudicam abominans, verbis & gestibus,
ad castitatem inuitare; denique nihil non age-
re, vt miseram ab ea libidinis peste ad sanitatem
reuocaret. At illa, latenti igne vehementer inflam-
mata, omissa Theodora, alteri eandem eadem no-
cte se contaminandam exhibuit. Quid igitur in-
tumefcente virginis vtero, cum amici & cognati,
pudoris & indignationis pleni, auctorem sceleris
præcisè inquirerent, illa, instigante dæmone,
Theodoram arguere non est verita. Quid multis?

Natus

Natus tandem infan-
tis Deo sequebatur, de-
us obrudunt. Ibi tu
nachi admissum flagi-
tium, nullus voluit
q. e. sola teste confes-
sionebat elemosinam
nutritiens lacte, annu-
ptæ fortibus interm-
mediaz, & quod gra-
pau ac lud bno ex-
bre, potum aqua, v-
præbebant. Vagu-
gentia ptolxi exerci-
exalta ardoribus fe-
sciebant. Neque
tes & miseriz eius
tum vnguem a m-
poterant. Et quic-
calumnijs imperer-
meus humani g-
quadam, assumpt-
egregia salendi
mas enim & vero
luminare, exu. ta-
culorum, ac ma-
lebat, Age, inqua-
dum tot annorum
que & alacri anis-
tem illa re vera su-
uentiam deprec-
re, vt eam reliqu-

Natus tandem infans, ad monasterium, in quo sancta Deo serviebat, defertur: & Theodora nutrienda obtruditur. Ibi tunc & Praefectus & careri monachi admissum flagitium & voce & manibus innoxia punientes, tandem una cum infante, quem illa tanquam suum amplexabatur, expellunt: & maiori insuper supplicio dignam exclamant.

Illa verò tanquam pater infantem benigne suscipit nutriendum, talis probri eligens ignominiam, ut suum antea commissum velut turpe flagitium, rursus voluntario tegeret sedecore. Itaque sola resse conscientia gaudens, ut improba sustinebat calumniam; alienum infantulum ovino nutriendum lacte, annis continuis odum dum septem: praefortibus interim monasterii frigori, nuditati, inedia, & quod grauissimum est, omnium contemptui ac ludibrio exposita. Cibatum ei agrestes herbae, potum aqua, vel ut verius dicam, lachrymae potus, & reprobabant. Vagantes praedicta corporis negligentia prolixi exercebant; capilli & cutis solis exusta ardoribus feram potius quam hominem referebant. Neque tamen tot tantaeque calamitates & miseriae eius constantiam frangere, vel latum vnguem à monasterii vestibulo dimovere poterant. Et quidem cum homines assiduis eam calumniis impeterent, tum multò infestius inimicus humani generis bellum movebat. Die quadam, assumpta mariti specie ad eam venit egregia fallendi arte instructus. Post lachrymas enim & verba dulcissima, quibus eam suum luminare, exultationem, voluptatim, lucem oculorum, ac malorum omnium solaciū appellabat, Age, inquit, Domina mea, siste mihi latus tot annorum tua causa susceptum, praetoptoque & alacri animo domum reuertere. Cum autem illa re vera suum esse maritum putaret, coepit veniam deprecari: orare denique & obsecrare, ut eam reliquum vitae tempus in contritione

Theodora patitur sibi crimen imputari, quod non admisit.

Eius esca & reprobantur, lachrymae potus, & negligentia prolixi exercebant; capilli & cutis solis exusta ardoribus feram potius quam hominem referebant.

Hocis infestus die apparuit in specie mariti.

& pec-

ALEXAN.

culum denun-
conuersa ho-
meriu licet
na quò ma cu
na rem geit m
ut praefectus,
os in eam tra-
tempeita ne-
antat smor-
Carina,
lites excusatet,
anos quam ex-
e, ut plane co-
matus sum-
mpercutit, ex-
antiam oppri-
s, & ce. In i-
fano extrema
dora Praefecti
nece tam mi-
rom. & si
no adole-
tiohe cum mo-
Theodoram
r, omni p. do-
suerat. At
o denno aipor-
verbis & gulli-
nana n. ge-
te ac suum rem
mentem inflam-
dam eadem no-
id igitur In-
ci & cognati,
torem sceleris
ore demone,
Quid nulus?
Natus

& peccatorum poenitudine exigere concederet. Illo autem instante, & summis infimisque precibus blandiente, ait Theodora; Quomodo tantæ potero esse impudentiæ, ut iterum communi tecum fruar thoro, quem ego adulterio contaminaui, ac nefariè pollui? Hæc dicens, vim protinus lachrymarum fudit, & delicti sui recordatione saucia; sublati ad cælum manibus veniam à Deo postulare, pectus tundere, crines vellere, aliæque egregiæ sanè poenitentiae indicia dare. Quo facto, hostis in fugam versus; neque enim vim orationis ferre poterat) insidias detexit. Paucis verò post diebus ingens bestiarum caterua (prestigia demonis erant) eam circumsternere visa est: quam illa orationis virtute in fugam compulsi.

Alie demonis praestigia.

Ceditur à demonibus.

Rursus paulò post princeps quidam copioso instructus exercitu apparuit, qui diuinos sibi honores à sancta illa muliere deposebat. Illa autem negante, & Deum solum adorandum esse contestante, fuit adeò graviter caesa, ut pastores, qui è longinquo factum contemplabantur, eam mortuam esse in Monasterio annuntiarent. Reuersi autem cum eam resumptis viribus incolumem ac precibus intentam conspicerent, admiratione & gaudio repleti, monachis rem indicarunt. Et quidem tantis fuerat afflicta verberibus sancta, ut vibices sanè deformes (ea præclari certaminis erant insignia) in corpore permanent.

Recipitur in monasteriū.

Hæc aliæque eximia patientiæ documenta tandem monasterij Praefectum permouerunt, ut sanctam illam, & tot tantisque trophæis inclytam, denuò reciperet; non tamen ita, ut pristinam ei libertatem inter monachorum cœtum restitueret, sed omni functione priuatam angusta eam cellula concluderet. Accidit autem biennio post, ut extrema quædam siccitas non modo terram, sed omnes quoque monasterij cisternas exhaustisset. Quæ sanè miseria Praefectum sanctissimæ mulieris virtutes denuò,

ueniò, ut prius, experiret. Illa in cisternam descendit, & vna hauriret: & potum praberet.

ate postposita, situlam, & abundè omnibus agenti stupore defixis. Paucis post hæc diuinitus supremum

ollens puerum se vbi optimis sanctissimis datis & inculcatis, quo tempore visione de eximia

ita, ac toto denique sancta illa vita nuniuersa monachorum amniatoribus iniquis

alam: habitaque brinquit, videte nouum

terminam omnium periorum; inuictum

tionis speculum: & dignissimam. quibusdam partibus

alatus exoritur. S. perfusi; fama pro

gens hominum maritus diuinitus coniugem; ruit in

hunc; nec auelli se p. thys archissime cor mas omnes. Cum verò tandè

hymni statim sum honore in monum interim maritus? Theodoræ cellan

uenud, vt prius, experiri coegit. Iussit itaque, vt
missa in cisternam quæ ne guttam quidem aquæ ha-
bebat vna hauriret: & fratribus nimia siti confe-
ris potum præberet. Ecce verò, illa omni curiosi-
tate postposita, situlam aqua plenam protinus edu-
cit, & abundè omnibus potum Præfecto cæterisque
agenti stupore defixis præbet.

Paucis post hæc diebus, cum leui correpta mor-
te diuinitus supremum adesse diem intelligeret, *Felicissimè*
collens puerum se vna cum eo in cellula includit. *obdormit in*
Domingo.

ubi optimis sanctissimisque vitæ documentis illi
rolixè datis & inculcatis, beatum Deo spiritum
tradidit; quo tempore monasterij Præfectus cœle-
sti visione de eximia illius sanctitate & innocen-
tia, ac toto denique vitæ cursu instructus fuit. Igi-
tur sancta illa vitæ munere functa, Præfectus cum
vniuersa monachorum turba, adductis etiam ca-
lumniatoribus iniquis, defunctæ ingreditur cel-
lulam: habitaque breui de more exhortatione, En,
inquit, videte nouum & inauditum spectaculum;
sceminam omnium dæmonum tentationibus su-
periores; inuictum patientiæ exemplum; perfe-
ctionis speculum: & Angelorum omnium confor-
tem, dignissimam. His dictis, simulque corporis *Innotescit*
quibusdam partibus detectis, lugubris omnium e-
iulatus exoritur. Stupent cuncti metu & tremore *omnibus*
perfusi; Fama protinus longè lateque vagatur: *quod fuerit*
Fit ingens hominum concursus. Accurrit & ipse *mulier.*
maritus diuinitus excitatus; Agnoscit tandem *Maritus eius*
coniugem; ruit in amplexus; curat lachrymis fu-
nus; nec auelli se patitur; figit oscula; stringit bra-
chij; arctissimè corpusculum: prouocat ad lachry-
mas omnes.

Cum verò tandem vix luctus defisset, psalmi &
hymni statim sunt consecuti: & funus summo cū
honore in monumentum fuit depositum. Quid *Sit mona-*
stium maritus? Rebus omnibus valere iussis, *chm.*
Theodoræ cellam protinus occupat; se sequē

totum Christo consecrans, strenuè, viriliterque coniugis æmulatur virtutem: ac tandem plenum bonorum operum, eundem beatæ vitæ finem consequitur. Ruer verò nutriticis suæ doctrinæ & instructionis præclare memor, eò virtutis ac perfectionis peruenit, vt eidem monasterio, & sanctitate & numero præclarorum virorum celeberrime præfici mereretur.

¶ Baron. in a Not. ad Martyr. Rom. & Io. Mol. in Natalib. SS. Belgij. **VITA S. GVIDONIS, CONFESSORIS, Anderlaci iuxta Bruxellas quiescentis: Ex qua optima fide extat apud V. P. Laur. Suriin.**
a Migravit ex humanis, anno Domini millesimo centesimo duodecimo.

12. Septemb.
 Humili loco
 natus S.
 Guido.

Pietas eius
 adhuc pueri.

Servit in Ecclesia Laken-
 si, idque accensuræ sanæ.

Vir venerabilis Guido, in pago quodam Brabantensi, tugurio rusticano & paupere domo natus & educatus, familiam suam eximio pietatis splendore egregiè illustravit. Ab ipsius primæ ætatis initijs precandi studio mirabiliter deditus, certas horas parentem suffragabatur orationibus, quibus vel Ecclesiam oraturus adibat, vel infirmis ex facultatibus suis licet exiguis aliquid impartiebat. Neque enim hilaritatem aliquam animo concipere, vel liberè in opere versari poterat, nisi prius & attentas Deo preces obtulisset, & aliquod pauperibus charitatis officium pro sua tenuitate præstisset. Stupebat genitor, & vicini pariter admirantes, diuinum aliquid in eo venerabatur. Peruenit tandem ad villulam Lakenensem; vbi cum in Ecclesia Virgini Matri sacra preces de more peregrinaret, presbyter loci illius, captiue eximia eius pietate & venusti vultus gravitate, et ad se inuocauit: persuasitque, vt operam suam, relictis mandis vanitatis Ecclesiæ isti deinceps conferret. Non recusauit optatam diu conditionem

Guido

Guido; sed mox pater-
 solutus, ad Ecclesi-
 rum se totum con-
 niterent; vasa lu-
 teriores & externos
 q; nihil non esset,
 inum oculis miti-
 Caterum cum tan-
 lam istud lapide im-
 gentius & suam ipsi-
 um solendore c-
 corpus assiduis don-
 his cogitationibus
 commentation-
 ita erigebat. Peccat-
 hac via transi-
 um imbre diluere
 us videri posset. I-
 quam inanem dimi-
 mendicabat, vt hab-
 gne facere posset.
 Mercator quidam
 cum diuertens e-
 ceptus esset, cerne-
 s liberalitatem,
 stium, p-a quadam
 num de vestimen-
 de, vt elemosy-
 et, hortari, vt in
 amoris spatio in-
 moleis annis mori-
 hoc fraudulento
 ptatis prætextu p-
 æ ingenti omnia
 catorem exhibet.
 tus famuli sui an-
 unati. Nam cum
 multa mercibus

Guido; sed mox paterne domus & rerum omnium oblitus, ad Ecclesiæ istius, ac præcipuè animæ suæ cultum se totum contulit; deditq; operam, ut cuncta niterent; vasa luculenta & cætera ornamenta, sacerdotes & externos ad pietatem excitarent: deniq; nihil non esset, quod & Deo placeret, & hominum oculis mirificè arrideret.

Cæterum cum tanto studio ac diligentia templum istud lapideum exornaret, tum multò diligentius & suam ipsius & aliorum animas virtutum omnium splendore cultissimas reddere conabatur.

Corpus assiduus domabat ieiunijs; mentem à noxijs cogitationibus sacris vigilijs & rerum diuinarum commentatione abstraherebat, atque ad cœlestia erigebat. Peccata quotidiana, sine quibus fragilis hæc vita transigi non potest, tanto lacrymarum imbri diluere solebat, ut immanium scelerum reus videri posset. Perentem eleemosynam potius quam inanem dimitteret, ad alienas fores stipem emendicabat, ut haberet unde inopi ac pauperi benignè facere posset.

Mercator quidam Bruxellensis cum ex itinere ad eum diuertens officiosè admodum ut semper exceptus esset, cerneretque eximiam viri in pauperes liberalitatem, & benignè omnibus faciendi studium, pia quadam commiseratione motus, primum de vestimentorum eius vilitate conqueri: inde, ut eleemosynis præstandis maior facultas esset, hortari, ut mercaturam exerceat, breuèque temporis spatio immensas opes colligat; unde multis annis mulorum inopiæ consulere possit. Hoc fraudulento dæmonis consilio sub magno pietatis prætextu persuasus Guido, repente, non sine ingenti omnium admiratione, nouum se mercatorem exhibet. Sed benignus Deus non est passus famuli sui animam turpis lucri cupiditate inquinari. Nam cum die quodam carina pretiosis onusta mercibus ad litus quoddam appellitur,

Ccc 2 & præ-

78ª VITA S. GUIDONIS CONFES.

*Divina ca-
stigatione
reuocatur
in viam.*

& præsens subiò periculum naui exitium minatur
Guido arrepto conto naucm subrigere & exitium
depellere conari. Et ecce lignum manibus viri te-
nacissimè adherens & vires infringere & maius
periculum denunciare visum est. Guido interim
animi deliquio prostratus, nè lignum deserere
nec alius quisquẽ in è manibus, eius extorquere po-
tuit. Ad se igitur reuersus, reum se intelligens
quòd in nobili mercatura animum applicuisset, ad
Ecclesiam redijt: nec vllam aut oculis à lachrymis
aut ori a precibus requiem dedit, donec lignum
illud, quod manibus inhærebat, in terram deci-
disse videret. Ita ergo, quandoquidem mercatu-
ra raro aut nunquam sine culpa exercetur, Guido
singulari Domini beneficio inde auocatus fuit
antequam longius in ea progressus, dulci cupidi-
tate lucri animum penitus inescasset. Reuersus
igitur ad superioris vitæ tranquillitatem, perin-
de ac si teterijmi sceleris reus esset, maioribu-
ieiunijs, precibus ac lachrymis operam dedit
ac totis viribus amissos prioris vitæ labores reuo-
cauit.

*Romam
proficiscitur:
inde Hiero-
solymam.*

Haud multò post, tactus desiderio Romæ ac
sanctorum locorum, iter ad limina Apostolorum
suscepit: inde Hierosolymam petens, toto septen-
nio sanctorum Ecclesijs per orbem inuisit. Cum
que Deo duce Roma reuertisset, virum venerabi-
lem VVonedulphum, in pago Brabantenfii Deca-
num, cum alijs itineris eius comitibus Hierosoly-
mam tendentem, obuiam habuit. Is verò, viso a-
gnito tandem Guidone, prostrato in terram cor-
pore eum obnixè precari, vt se & linguæ & itineris
ignarum, Hierosolymam versus comitem præbe-
ret. Non recusauit vir sanctus: adiciens se & ipsam
animam, si res postularet, libenter pro eis exposi-
turum. Eius itaque sancti viri VVonedulphus na-
ctus consortium, magno cum gaudio loca sancta
lustraui: sed in reditu leui correptus febri ad su-
perior

XII. ST

peros migravit. R
ato ad se Guidoni
ca. Quem quidem V
in oculis Dominus
et arare dignatus est
Guidone & multis
duo cæci curati fu
Ceterum Guido
pergeret, ingentes m
media perpeffus, ta
confectus Anderlaac
dam exceptus hospiti
dolpho exposuit. Q
sent, ipse confest m
illas ades venit, & c
cum domum suam
sanctitatis indicia
bita, tandem bea o
dult. Proxima vo
corporis eius dislo
spectantibus, lume
stat super seruum T
mnum auribus el
postea ad petcipien
nam: quia fidem se
domo erant, Dei fa
commigrasse cern
loci illius Canonici
multa deinde diui
tascaunt.
At verò tempo
omnium pedibus
& cultus in obliui
sum euntia ac rec
in tumulo accuba
exijs a da mone c
motus vllæ Dor
et beati viri sepu

peros migravit. Porro in extremo vitæ termino, *SVVone-*
 accito ad se Guidoni suprema ad suos mandata de- *dulphi deca-*
 lit. Quem quidem *VVonedulphum* quanto hono- *mi obitus.*
 re in cœlis Dominus extulisset, hominibus, mox
 declarare dignatus est: cum ad eius tumultum, bea *Clarum post*
 to Guidone & multis alijs cernentibus, tres claudi *mortem mi-*
 & duo cæci curati sunt. *raculus.*

Caterum Guido cum cœpto itinere in patriam
 pergeret, ingentes molestias à fame, siti, frigore & *Venit An-*
 media perpeffus, tandem sanguinis fluxu penè *derlacum S.*
 confectus *Anderlacum* venit; vbi pauperis cuius- *Guido.*
 dam exceptus hospitio, cuncta ex fide de *VVone-*
dulpho exposuit. Quæ cum *Vicedecano* innotuis-
 sent, ipse confectum cum quibusdam è Clero ad
 illas ædes venit, & Guidonem virum Dei vrâ te-
 cum domum suam abduxit: vbi post varia exitiæ
 sanitatis indicia, in infirmitate corporis exhi-
 bita, tandem beato sine vitæ huius terminum con- *abit in ca-*
 elusit. Proximæ verò diei Dominicæ nocte, ante *los vir san-*
 corporis eius dissolutionem, cunctis qui aderant *ctus.*
 spectantibus, lumen cœlitus fufum columbæ in-
 star super seruum Dei descendit: simulque vox o-
 mnium auribus clarè insonuit; Veniat dilectus
 noster ad percipiendam æternæ iucunditatis coro-
 nam: quia fidem seruauit. Mox aduolantes, qui in
 domo erant, Dei famulum in cœlestes mansiones
 commigrasse cernunt. Eius sacrum corpus fuit à
 loci illius Canonicis honorificè tumalatum: vbi
 multa deinde diuina operante gratia, miracula co-
 ruscant.

At verò temporis processu tumulus viri sancti
 omnium pedibus culcari: adeoque eius memoria
 & cultus in obliuionem venire, vt, pecora ad pa-
 stum euntia ac redeuntia sepulchrum foedarent, &
 in tumulo accubarent. Accidit autem, vt quædam
 ex ijs à dæmone correpta expirarent. Quare per-
 motus villæ Dominus duobus rusticis præcepit,
 vt beati viri sepulchrum sepe communirent. At
 illi

784 VITA S. GVIDONIS CONFES.

*Nota vltio-
nem in peru-
lantes rusti-
cos.*

illi dæmonis instinctu in risum cōcitati, Age, in-
quunt, senem istum iam pridem defunctum, n-
fortē nobis effi-
giat, intra sepem concludamus.
Vix verba ediderant, cū protinus corporis que-
dam affectu languore, Domini magis imperio co-
cti, quam voluntate spontanea impulsī, ad opus a-
cedunt. Sed viribus paulatim cadentibus, re pen-
infecta, domum venerunt. Et ecce nocte concu-
bia alter magnis cum cruciatibus animam expira-
uit: alter amentia & furore plenus, suam ipsius fra-
ciem pugnis & vnguibus fœdē dilacerans, post tri-
die è vita excessit. Ea res vt cunctis ingentem san-
torem incussit, ita non paucis cū propē timo-
procul degentibus præsentem in rebus deplorati-
salutem peperit. Nam mox plurimi varijs deten-
languoribus, ad despectum multo tempore vi-
sancti sepulchrum confluentes, post vota preces-
optatam sanitatem consecuti sunt.

*Multa mira-
cula sunt ad
tumulum
vini.*

Hinc verò pro loco & tempore sacra supra tu-
mulum ædificula constructa, maior indies hono-
viro sancto accreuit; donec insigni opere basi-
lica à fundamentis exstructa, ossa beati viri in
eius medio honorificè fuere collocata; vbi signi-
& virtutes multò deinde illustriores diuinitus edi-
tæ sunt.

*C. Baron. In
Not. Martyr.
Romani.*

MARTYRIVM S. AVTONOMI: E-
ex eo quod est apud Metaphrasten. Passus est
circa annum Domini 302. vt patet in-
fra, temporibus Diocletia-
ni Imp.

*12. Septemb.
S. Autono-
mus Episco-
pus Italiae.*

Diuinus Autonomus, strenuus veritati
athleta ac Episcopali dignitate in Italia cla-
rus, vt cognouit Diocletiani tempore acro-
& vehemens bellum aduersus Christi Ecclesiam c-

uisse, relicta Italia
& confinio, vt labat
diuini verbi præ
impietatis im-
anis adduceret. Et
ore, à quodam Cor-
te omnia fidei lum-
ore ibidem moratur
illi suppeditauit
ata oratoria ad M-
Cornelium primò D-
horus loca presbyte-
rò de aduentu a Di-
exit Autonomus, v-
titaret, Mant. nium
sane dignos oper-
re ius ad Socros,
ne multiplicatam,
hæc illorentem Vnd
zelum Antistitem
muelæ eum Christi
vero Asianorum ob-
turca populis Chris-
reniens, qui locus
tus segete onustus,
ignorantia tenebris
in lucem affereret.
Cum hæc autem
confessorem felici-
essent, accidit, vt
petatis implici,
tis celebrari solito
& ad insaniam yf-
Christi cultores a-
caient, tum zelo
mutuis adhortan-
mulachra inuade-
redgerent. Ha-

tuitati, Age, inepuisse, relicta Italia, venit in Bithyniam ea men- *Predicat in*
 in defunctum, ne & consilio, ut labantem fidei ac pietatis structu- *Bithynia.*
 em concidamur, am diuini verbi prædicatione felicitet: & alios ite-
 nus corporis quædams impietatis immerfos tenebris ad lucem ve-
 agis imperio co- tatis adduceret. Et quidem in loco, cui nomen
 pulsi, ad opus ac- oreæ, à quodam Cornelio hospicio exceptus, eum
 adentibus, repen- te omnia fidei lumine illustrauit: multoq; tem-
 ecce nocte concu- ore ibidem moratus, salutaris doctrinæ semina
 saniam: expira- eræ illi suppeditaui: tanto cum fructu, ut ædifi-
 uæ, suam ipsius fa- ata oratoria æde Michaeli principi sacra, ipsum
 accers, poltri- Cornelium primò Diaconum, inde ad alia perre- *Quendam*
 s. ingeniem fan- turus loca presbyterum ordinauerit. Postquam *Cornelium*
 is cum propè tur- erò de aduentu & Diocletiani Nicomediam intel- *primo Dia-*
 rebas deplorati- exit Autonomus, ut furentis belluæ insaniam e- *conum, de-*
 imi varijs detenti- taret, Mancinium & Claudiopolum enauigauit: inde presby- *terum. po-*
 ulto tempore vir- teruersus ad Soreos, inuenit Ecclesiam illam egre- *stremo Epi-*
 post vota preces- gè multiplicatam, & studijs fidei ac pietatis miri- *scopū erat.*
 dz. ficè florentem. Vnde ingenti affectus gaudio, Cor- *a accidit*
 te sacra supra tu- nelium Antistitem constituit: eiusque curæ acque *iuxta C. Ba-*
 hor indies hono- tutelæ eum Christi gregem penitus commisit. Ipse *ron. Tom. 2.*
 digni opere basi- verò Asianorum obiens regionem, omnibus illis *Annal anno*
 oia reati viri in- circa populis Christum prædicaui, donec Limnas *Domini, 92*
 locata; ubi signa- veniens, qui locus propè Soreos est, magna pieta-
 res diuinitus edi- tis segete onustus, eam quoque gentem, profundis
 in lucem assereret.

ONOMI: EX

sten. Passus est

ut pater m-

lestra-

renuus veritatis

rate in Italia cla-

ani tempore ace-

rasti Ecclesiam e-

120

Cùm hæc autem Dei benignitate per Christi
 confessorem feliciter ad optatum finem perducta
 essent, accidit, ut quidam in dicto loco errore im-
 pietatis impliciti, in quodam dæmonis festo, ab
 eis celebrari solito, simulacris offerrent libamina,
 & ad insaniam vsque debaccharentur. Quæ cùm *Christiani*
 Christi cultores ad iustam indignationem prouo- *euertunt*
 carent, tum zelo pietatis adeò inflammantur, ut *simulacra*
 mutuis adhortamentis exaciati, arreptis armis, si *dæmonum.*
 mulachra inuaderent, & in puluerem cineresque
 redigerent. Hæc ut impiorum insaniam acriter

S. Autonomum occiditur.

*Honorificè
sepelitur.*

*En mirabile
reliquiarum
virtutem.*

stimulabant, ita animis vindictæ cupidis nullam quietis partem concessere, nisi Autonomum præclarum dæmoniorum hostem interneccione delectarent, atque in vno illius capite simulachrorum euerfionem ad satietatem vleiscerentur. Itaque quodam, cum Dei seruus in oratorio Soreano diuina celebraret mysteria, gens impia & crudelis, armatis ferro dextris repente aduolat: & fugis fugatisq; qui aderant populis, nefarie obtruncant antistitem, & gloriosum veritatis præconem atque Pontificem foedis concisum vulneribus in aede sacra relinquunt. Porro Maria quædam, quæ Diaconatus dignitate ornata erat, assumptis secum aliquot eximia pietate viris, sanctissimas eius reliquias, quo par erat honore, terræ mandauit: quas deinde Deus mirabiliter post annos plurimos gloriosas reddere dignatus est.

Quo tempore Constantinus Romani Imperator sceptrâ tenebat, Seuerianus Alexandria Præfectus per ea loca vbi martyris reliquiae reconditæ iacebant, iter facturâ, occultam reliquiarum vim mirabiliter sensit. Cum enim muli eousque venissent, subito quasi religione admoniti gressum fixerunt: neque vllis verberibus vel latum vnguem à loco dimoueri potuerunt. Ea res cum haud immerito Seuerianum stupore afficeret, & cogitandum ibidem spectatorem detineret, quidam qui fortè in comitatu erat, insigni religione ac prudentia vir, monuit vt eodem in loco templum se diuino martyri excitaturum voueret: futurum tunc dubio procul, vt fixa animalia pristinam gratiendi virtutem recipere. Annuit is prompto alacrique animo; cum ecce vix voto emisso, muli maximo impetu iter prosecuti sunt: & Seuerianum permouerunt, vt iuxta votum, protinus oratorium in B. martyris memoriam illic exstruerarit.

Multò verò deinde post tempore Sacerdos quidam

eam in eadem aede
cium, defluente ex
sensu incommodum
melliam factum,
druit: & alio
plum exstruxit; igitur
reliquias ibi recondit
deinde post annos
tut s militaris adm
Imperatori quibus
vertebatur. Is cum
tu s super martyris
alacris animantia
eadem nocte in for
quo leporem occi
deinceps ibidem d
fioni patens, illa
cunctabundus de
noctaque multa c
autem paucis pos
tem manifestius
nam sic edocet, &
sent eius reliquias
dio pariter & tim
buit, i is erat Ana
cellerat) eique se
re expoluit. Ana
pietate, quam ho
diose captabat)
num extat, cons
tæto martyris t
bus illustrarunt.
Nm vt reliquias
uicti Christi ath
nis à glorioso co
do incorruptum
aspexi; coma ca
ster integer; &

cupidis nulli
tonomum pre
merione dei
mulachorum
tatur. Inque
torio Sereno
ria & crades
at: & f. gus
e obtuncant
præconem atque
er. eas in adela
dam, quæ Diacon
npris secum ali
ssimas eius reli
mandavit: quas
os plurimos g.

Romani Imperi
ndria Præfatus
reconditæ iace
iarum vim mi
i conique veni
nti greilam fixe
latum vngem a
um hanc imme
t, & cogitaban
et, quidam qui
e. g. one ac pro
loco templam
ueret: facrum
ia primam gra
tis prope a
to em illo, mul
nt: & Severia
am, protinus o
am illic exstui

Sacerdos qui
dam

dam in eadem æde incruentum oblaturus sacri-
cium, defluente ex tabularis aqua, haud paruum
sensit incommodum; ratusque hoc ipsum ad con-
tumeliam factum, peracto sacrificio, ædiculam
diruit: & alio in loco politiori opere tem-
plum exstruxit; ignorans interim sancti martyris
reliquias, ibi reconditas iacere. Sexaginta autem
deinde post annos, Ioannes quidam laudibus vir-
tutis militaris admodum clarus, eadem circa loca,
Imperatori quibusdam in rebus operam nauans,
versabatur. Is cum die quodam venationi inten-
tus super martyris tumulum arcu leporem fixisset,
aliaque animantia venatus domum redisset, fuit
eadem nocte in somnis admonitus, vt eo in loco,
quo leporem occiderat, tabernaculum figeret: &
deinceps ibidem domicilium teneret. Ioannes vi-
sioni parens, illic eò habitationem transtulit, &
cunctabundus de ordine & veritate visionis diu
noctæque multa cum mente sua pertractabat. Ecce S. Martyr
autem paucis post annis martyr secundum quie-
tem manifestius ei apparens, & euidentius quis-
nam sit edocet, & quomodo ibidem reconditæ ef-
sent eius reliquię indicat. Tunc verò miles gau-
dio pariter & timore perfusus, ad Imperatorem a-
biit, (is erat Anastasius, qui defuncto Zenoni tuc-
cesserat) ei que seriem ac veritatem visionis sine-
rè exposuit. Anastasius verò sine mora, non tam
pietate, quam hominum beneuolentia, (quam stu-
diosè captabat) impulsus, basilicam, quæ etiam
num extat, construi fecit: quam protinus transla-
tæ eò martyris reliquię nonis signis atque virtuti-
bus illustrarunt.

Vide Missam
concruentum sa-
crificium.

Tumulus
martyris
miraculis
illustris.

Nm vt reliqua silentio præteream, ego ipse in S. Martyris
uicti Christi athleta corpus sanè venerandum, an-
corpus post
nis à glorioso certamine iam ducentis, non mo-
do incorruptum, sed planè viuendum in sepulchro incorruptum
asperi; coma capitis densa & illæsa; formæ chara-
cter integer; & ne pilis quidem labri superioris ipse author
amissis,

788 VITA SS. SYRI ET IUVENTII.

huius histo-
ria.

amissis, ad aspectum gratus; pellis firma & inten-
sa; orbes oculorum aperti: denique nulla non cor-
poris pars adeò firmiter & præclare vnita, vt totus
homo, nihil à dormiente vel planè viuo differre
videretur.

C. Baron. **VITA SS. SYRI ET IUVENTII, SEV**
Tom. 1. An- Iuuentij, Ticinensium Episcoporum: *Ex ea qua*
nal. & Not. *est apud V. P. Laurent. Surium. patet infra eos*
Martyr. *claruisse tempore Neroniana persecutio-*
Romani. *nis: qua maximè ferbuit anno Chri-*
sti 69. Neronis Imperato-
ris 13.

12. Septemb.
Quomodo &
à quibus Pa-
pia ad fidem
suis conuersa.

Quo tempore, & qua via, modoque Ticinen-
sium vrbs, quæ proprio nomine Papiæ vo-
catur, è densis errorum tenebris ad clarif-
simum veritatis ac fidei lumen emerferit, vtile nō
minus quàm iucundum est explicare. Nam à pri-
mo crescentis Ecclesiæ statu, ipsis Christi Aposto-
lis fidei semina longè lateq; spargentibus, hæc et-
iam ciuitas digna inuenta est, quæ primitias Euan-
gelij perciperet, vnaque ante alias plurimas coele-
stis regni hereditatem capesseret. Cum enim Apo-
stolorum princeps fundata Antiochena Ecclesia,
in qua primum nouellæ gentis Christianum no-
men exortum est, ædificaturus Romanam, Ro-
mam venisset, ibidemque renouatis miraculis lu-
daicam egregiè perfidiam expugnaret, & saluta-
riem Christi Saluatoris doctrinam luculento ore
expromeret, Marcus adiutor & interpret eius fide-
lis eam scripto excipiens, accuratè Euangelium
concinnavit: firmatumq; Apostoli auctoritate Ec-
clesiæ tradidit. Cæterum Petro prima Romanæ Ec-
clesiæ fundamenta iaciente, & digno sanè operæ
fructu in opus sedulò incumbente, Marcus, assump-
to secum quod Romæ consecerat Euangelio, ad
Aegy-

XII. S.

Aegyptum perrexi-
tina Magistrum ope-
dia, & sanctissima c-
Hermagoram, à se
dine vicis suæ, Italia
quit insignem. H-
venerabiles viri Sy-
deinde Papiam vi-
bant.

Cum enim Herm-
bem rem Christian-
mirificè multiplic-
tum & doctrinæ ei-
bus ad eum conflu-
saluti commodius
suum Episcopali
mora vna cum lu-
piam destinauit: v-
tur ministerio, ac-
tiaz copularet. Ita-
iter capessentes, a-
gressum, matron-
bata filio, luctu ac-
ta, pedibus sancti-
que obsecrans, vt
faceret, mov &
sincero animo a-
crymisque comm-
toto corde crede-
Illa autem in co-
mum eius prot-
oratione ad Do-
fundum restitu-
uocatus, magna
ficare cepit: pr-
tem non modò
ganorum multi-
Hinc verò d-

VENTIL.

firma & intene-
re nulla non cor-
rupta, ut totus
ne viuo diffente

NTII, SEV
m: Ex ea qua
patet infra eos
dei secutus-
to Chri-
sto-

loque Ticinen-
mine Papa a vo-
nebris ad clatifi-
ceretur, ut le nō
re. Nam a pri-
Christi Apolo-
nebus, hæc et
mitas Euan-
plurimas cœle-
um enim Apo-
thema Ecclesia,
Christianum no-
manam, Ro-
s miraculis lu-
aret, & saluta-
luculento ore
pres eius fide-
e Evangelium
au thoritate Ec-
Romane Ec-
no sane operæ
Marcus, assum-
Evangelio, ad
Ægy-

Ægyptum perrexit, atque Alexandrinam ex do-
ctrina Magistrum operarius veritatis, mira concor-
dia, & sanctissima conversatione fundauit. Porro *Syrus & Iu-*
Hermagoram, à se educatum atque enutritum or- *uentium Her-*
dine vicis suæ, Italiæ, prudentia & sanctitate reli- *magore au-*
quit insignem. Huius audicores atque ministri *ditores, qui*
venerabiles viri Syrus fuere atque iuuentius: qui *fuit S. Marci*
deinde Papiam urbem Euangelij face illustra- *discipulum,*
bant. *& tertius*

Cùm enim Hermagoras apud Aquileiensem vr- *Ticinenfis*
bem rem Christianam diuini verbi prædicatione *sedis Anti-*
mirificè multiplicaret, & multi populi fama virtu- *stes teste*
tum & doctrinæ eius excitati, ex longinquis patri- *C. Baron. in*
bus ad eum confluerent, vir diuinus, ut omnium *Not. ad Mar-*
saluti commodius consuleret, Syrum alumnum *tyr. Roman.*
suum Episcopali munere decorauit; eumque sine
mora vnà cum Iuuentio prædicationis socio Pa- *ss. Syrus &*
piam destinauit: ut ea in vrbe honoris sui fungere- *Iuuentium*
tur ministerio, ac animos paganorum Christi gra- *Papiam*
tiæ copularet. Itaque Patris aucti benedictionibus *Euangeliz-*
iter capeffentes, ad primum Veronensis oppidi in- *atum ab*
gressum, matrona quædam nobilissima vnico or- *Hermagora*
bata filio, luctu ac lachrymis mirabiliter deforma- *missi.*
ta, pedibus sanctissimi Syri se prostermit, orans at-
que obsecrans, ut sobolem sibi viuam restituat. Si
faceret, mox & illa & tota familia Christi sacra
syncero animo amplexarentur. Cuius precibus la-
crymisque commotus vir diuinus respondit; Si ex
toto corde crederet, credenti omnia possibilia esse.
Illa autem in constantia permanente, vir Dei do-
mum eius protinus perrexit: fusaque super funus
oratione ad Dominum, vitæ & salutis pristinæ de-
functum restituit. Itaque adolescens in vitam re-
uocatus, magna voce Deum Christianorum glori-
ficare cœpit: prorsus ut ad tanti miraculi nouita-
tem non modò mater & familia, sed & ingens pa-
ganorum multitudo Christo nomen daret.

Hinc vtrò digressus vir Domini, ante quàm
Papiam

Marci 19.

*S. Syrus
mortuum
excitat apud
Veronenses:
vnde & mul-
ti ad Christi
fidem con-
uertuntur.*

*Quinque ad
ingressum e-
ius curantur.*

*Vaticinium
hoc refert
Luitprandum
Ticinensis
Lib. 3. ca. 2.*

*Persecutio
Neroniana
Anolino
Præfide.*

*Geruasius &
Protasius in
vincula con-
iecti.*

*Martyrium
Nazarij &
Celsi.*

*Ecce quo in
pretio apud
veteres fue-
runt Sancto-
rum reliquie.*

Papiam veniret, fama iam præcurrente, immen-
sum populi agmen festiuo cum gaudio ei obuiam
processit. Cumque certatim gratulabundi se eius
vestigijs prosternerent, viri quinque diuturno lan-
guore vexati, ad eius tactum confestim sanitatem
consecuti sunt. Cum verò vrbis portas ingrede-
retur, prophetico spiritu futuræ prosperitatis eius
annuncians, deprompsit prælagium; Delectare
gaudijs vrbs gloriosa Papia: quia veniet tibi ab æ-
ternis montibus exultatio, nec vocaberis minima,
sed copiosa in finitimis ciuitatib⁹, & vñ tibi Aqi-
leia, cum in impiorum incideris manus, destruc-
tis, nec yltra reædificata confurges. Populi autem
multitudo vna voce Christum extollebat, ac con-
culcatis idolis capita sua lustralibus aquis expian-
da proferebat.

Eodem verò tempore orta in Mediolanensium
vrbe persecutione in Christianos, Protasius & Ger-
uasius à Comite Anolino homine idolorum cul-
tui summè dedito in vincula coniecti sunt: & Na-
zarius vna cum afflecla suo paruulo Celso, capite
obtruncati. Quo cognito, beatissimus Syrus ve-
nerandum virum Iuuentium eò confestim desti-
nauit, vt & sacra martyrum corpora debito cum
honore sepulturæ mandaret: & idem beneficium
Protasio, & Geruasio, peracto certamine, reue-
renter impenderet. Et quidem Iuuentius lætus ac
festinus huius præcipue legationis iter arripiens,
noctu non sine periculo & timore ad urbem per-
uenit; vbi legationis suæ mandata exponens,
à fidelibus intellexit corpora sanctorum marty-
rum iam ante honorificè cum epitaphio certami-
nis condita esse. Quo audito, Iuuentius, Obse-
cro, inquit, vos, vt dum hi qui supersunt beatissi-
mi Protasius & Geruasius certamen compleue-
runt, aliquid pro amoris dulcedine, eorumque re-
uerentia, de vestibus vel corporibus eorum no-
stris desiderijs referatis. His auditis, qui ade-
rant

ant responderunt, cum Nazarij cruo-
re profluentem lint
vit Dei Iuuentius c
tandem Christi anc
martyris gratissimi
At verò cum ihered
nensis vrbis reuerfus
ipso vrbis ingressu
cruore præclarè illi
reptas demonio,
lans ad ingressum
te quem vñ gestaba
audito, Christi m
pueri applicuit: ac
expulit. Neque id
cruoris quieuit; s
calorum, sordida
infirmittates fugau
qui deinde Christi
cabant, ac perfid
bant.

Post aliquod de
sanctorum Protasi
finita essent cerear
rio Christi fideli
rum, munus long
gnis & virtutibus
nera conferrebat
lium magnitudin
haud procul ab
struxerit: quo tar
motia immortal
fectis autem nou
cum quotidianæ
vna dierum Pon
ret, equumque
potrigeret, ecce

VENTIL.

erente, immen-
audio ei opiam
culandis fecit
ue dururno lan-
festum sanitatem
portas ingrede-
rosperitatis eius
um; Delectare
veniet tibi ab
caberis minima,
& vā tibi Aqui-
manus, destrue-
s. Populi autem
collebat, ac con-
us aquis expian-

Mediolanensium
Protasius & Ger-
asius: idolorum cul-
tū erant: & Na-
lo Celfo, capite
simus Syrus ve-
onfestum desti-
pra debito cum
tem beneficium
tamine, reue-
mentius læus ac
is iter arripens,
ad urbem per-
data exponens.
thorum marty-
raphio certami-
nentius, Obse-
perant beatifi-
men complec-
eorumque re-
bus eorum no-
ditis, qui ade-
rant

ant responderunt, quandam Dei famulam sa-
rum Nazarij cruorem ab abscissis ceruicibus lar-
è profluentem linteo excepisse. Quo responso
vir Dei Iuuentius commonitus, in ipso itinere
andem Christi ancillam conuenit: cruoremque
martyris gratissimi muneris thesaurum obtinuit.
At verò cum incredibili gaudio ad moenia Tici-
aensis vrbs reuersus, mox portitor tanti doni in
ipso vrbs ingressu virtutem martyris eodem illo
cruore præclare illustrauit. Erat puer à sæuo ar-
reptus dæmonio, quod luctuosa sanè voce ciui-
lans ad ingressum Iuuentij clamabat, se eo crui-
re quem ille gestabat vehementer cruciari. Quò *Dæmoniacus*
audito, Christi miles martyris sanguinem ori curatur vir-
pueri applicuit: ac protinus dæmonum ab eo *rate cruoris*
expulit. Neque ibi in vno illo miraculo virtus *S. N. Ger-
asii*
cruoris quieuit; sed pari facilitate cæcitatem o- *Item muli*
culorum, surditates aurium, aliasque corporis agri.
infirmities fugauit, ac mutorum ora resoluit;
qui deinde Christianæ fidei præstantiam prædi-
cabant; ac perfidorum duritiem palam argue-
bant.

Post aliquod dehinc temporis interuallum, cum *Martyrium*
sanctorum Protasij & Geruasij apud Mediolanum *Geruasij &*
finita essent certamina, beatissimus Syrus à Lybe- *Protasij.*
rio Christi fideli particulam sanctarum exuuiarum,
munus longè gratissimum recepit; quod si-
gnis & virtutibus coruscans, varia sanitatum ge- *Reliquiarū*
nera conferebat varijs; adeò vt rerum mirabi- *eorum parti-*
lium magnitudine permotum antistes, templum *cula miracu-*
haud procul ab vrbs moenijs extra ciuitatem ex- *la eximia*
struxerit: quo tam eximia sanctorum virtus & me- *operatur.*
moria immortalis apud posteros permaneret. Per-
fectis autem noui templi dedicationis insignibus, *Construit*
cum quotidianæ ibidem laudes Deo resonarent, & *basilicam*
vna dierum Pontifex Missarum solennia celebra- *in eorum*
ret, epulumque cœleste cunctis de more fidelibus *memoriam*
porrigeret, ecce inter alios perfidus quidam Iu- *S. Syrus.*
dæus,

*Diuinitus
castigatur
Iudæus, ma-
la intentione
corpus Do-
mini susci-
piens.*

*En infigne
miraculum
de SS. Eu-
charistia.*

*Iudæus cre-
dit in Chri-
stū, & multi
cum eo.*

*Spiritus pro-
pheticus ri-
det cogita-
tiones homi-
nis impij
S. SYRUS.*

dæus, satanico furore plenus, corpus Dominicum suscipere ac nequitia suæ perfidiaque socijs ad ludibrium exponere cogitabat. Et quidem inter fidelium turbas ad manus viri Dei perueniens, ausu nefario immundo ore illud exceperit; sed cum reijciendi animo os aperiret, digna ultione percussus, sine affatu verborum cunctis audientibus & videntibus clamare cœpit. Et quidem cum labia iungere & verba edere conaretur, lingua rigida officium loquendi negabat: & quasi ignito perfossus iaculo immensis doloribus torquebatur. Resonabat omnis Ecclesia ineptæ vocis clamoribus, & tam egregij virtute miraculi, Christi fidelium lætabatur conuentus. Iudæus autem nimio dolore superatus, voces emittere absque sermonibus non cessabat; habens in gutture suæ malitiæ cruciatum. Cæterum fidelibus subtilius aspectantibus mirabili ratione corpus Dominicum in ore videbatur Iudæi dependere, vt nec linguæ subter compagi insideret, nec desuper immundo adhæreret palato. Interim postulantibus pro eius miseria fidelibus, vir Dei Beatus Syrus manum tetendit, & sanctæ Eucharistiæ mysterium à sacrilego ore abstraxit. Iudæus autem eius adgolutus pedibus, Christo nomen ex animo dedit: eoque baptizato, multi eius exemplo, abiurata perfidia, sacro fonte renati, Christi fidelibus ac spiritali cœtui vniti sunt.

Igitur dum multis vbique vir diuinus & signis & virtutibus claresceret, quidam sub speciosa magnæ pietatis figura superbo spiritu adueniens, nescio quid fraudis & nequitia moliebatur. Quem vir sanctus intuens, Silex te magis oportet, inquit, quàm loqui: nam occulta pestilentis animi tui cogitationes nequaquam latent. Et ecce mox obmutescens, omni linguæ officio se miser priuatum sensit: & stens ciulansque iniquæ cogitationis pandebat arcanum; eius miser-

miserus Syrus, le-
nortatusque, vt
deinceps ac sancte
dam verò tempore
laïque & circum c
Euangelij semine
pariter ac mutus o
sua in omnes bene
auribus Crucis sig
tatem restituit: e
paganorum multu
amplexanda perdu
su indies credenti
ceret, discipulum
ium Diaconos or
& Fortunatum, v
turum splendore i
totamque illam E
coris, Christi fide
staur.

Interea cum al
in Christianos de
quiritatis, audita
g. statum, pleni a
iunt: vt vna inter
si dei fundamenta
titudine deterenti,
vind. Etiam omne
rō Syrus, nihil. n
nientes vultu pla
Christiana: facie
omnes ad vnum
prouolui ad sai
doctrinae eius for
tius, quàm in Ch
rent, itaque nou
Syrus, vt alijs qu
ret, ad Britannia

es Dominicum
que locis ad lu-
dem inter fide-
raenens, auit
t; sed cum rei-
tione percussus,
ieneris & vi-
cum labia iun-
gua rigida offi-
gnavo periosus
pater. Reiona-
moribus, & tam
selum lataba-
do dolore supe-
ribus non celsi-
ta cruciatum.
tant bus mira-
ore videbatur
obter compagi

meret pa-
m. leria fide-
m tetendit, &
c. ego ore ab-
utus pedibus,
que baptizo,
dia, sacro fon-
ali corui vniti

diuinus & fi-
dam sub spe-
bo spiritu ad-
equit molie-
Sileret ma-
nam occulte
nequaquam la-
m. ingua of-
dens ciuitas
accanum: eius
miser-

miserus Syrus, loquendi restituit beneficium;
hortatusque, vt sacri muneris ministerium pie
deinceps ac sancte obiret, in pace dimisit. Quo-
dam verò tempore vrbe egressus, dum vicos vil-
lasque & circum circa ciuitates, sparso vbique
Euangelij semine, peragraret, puer illi furdus
pariter ac mutus offertur; cui vir sanctus, pro
sua in omnes beneuolentia, formato in ore &
auribus Crucis signo, pristinam sensuum facul-
tatem restituit: eodemque miraculo maximam
paganorum multitudinem ad Christiana sacra
amplexanda perduxit. Cumque iam lato succes-
su indies credentium numerus mixtice excres-
ceret, discipulum suum iuuentium & Pompe-
& Fortunatum, viros & generis dignitate & vir-
tutum splendore illustres, presbyteros constituit:
totamque illam Ecclesiam, fugatis errorum te-
nebris, Christiana fide ac pietate egregie illu-
strauit.

*Surdum &
mutum puer
Crucis signo
curatur.*

*Ordinat Dia-
conos &
presbyteros.*

Interea cum alijs in locis gravissima persecutio
in Christianos defœuaret, quidam operarij ini-
quitatis, audita fama rerum mirabilium à Syro
gestarum, pleni amentia & furoris Papiam vene-
runt: vt vna internecione, constituta Christiana
fidei fundamenta subuerterent. Sed fidelium mul-
titudine deterriti, beati viri caput petere, in eoque
vindictam omnem exercere decreuerunt. At ve-
rò Syrus, nihil impiorum terrore commotus, ve-
nientes vultu placido excepit; eorumque rabiem
Christianæ facundia præstantia ita emolliuit, vt
omnes ad vnum, detestata prioris vitæ insania,
prouoluti ad sancti vestigia, vberiores salutaris
doctrinæ eius fontes exposerent: nihilque arden-
tius, quàm in Christi familiam adscribi, desidera-
rent. Itaque nouo fructu Ticinensi Ecclesia aucta,
Syrus, vt alijs quoque læta Euangelij fata imparti-
ret, ad Brixianæ ciuitatis plebem erudiendâ abiit;

*Sena perse-
cutio in Chri-
stianos.*

*Impios per-
cussores vir
sanctus con-
uertit ad
Christum.*

ubi

*Prædicat po-
pulo Brixia-
no: & mul-
tos conuertit
miraculo li-
berationis
obfessi pueri.*

*Prædicat Iu-
uentio, quod
tertium post
eum sit futu-
rum Episc. &
diem obit.*

*Item
Pompeium e-
ius successor.*

*Fugit ne fiat
Episcopus
S. Iuuentium.*

*Viduæ
ac pupillorū
defensor S.
Iuuentium.*

ybi puerum tetro vexatum dæmone orationis vir-
tute sanauit: & hæc exiguum populi multitudi-
nem ad Christi fidem eo miraculo attraxit. Egres-
sus verò è ciuitate Brixiana, obuium sibi à natiui-
tate cæcum in Laudensium oppido illuminauit:
baptizatumq; cum omni domo ad cætum fidelium
adiunxit. Inde Papiam regressus, accito ad se Iu-
uentio multa insignis prudentiæ dedit documen-
tâ: ac prophetico spiritu, eum tertium in ea fun-
ctionis cathedra futurum antistitem prædicens,
migravit ad Dominum; cuius sacras reliquias in
Protasij & Geruasij basilica, quam ipse construxe-
rat, debito honore & summa diligentia Clerus Ti-
cinensis condidit.

Cuius post decessum Pompeius, quem ipse gra-
du Diaconatus sublimauerat, eius sedis est infulas
assecutus; quo similiter paucis post annis vitæ mu-
nere sanctissimè perfuncto, Iuuentius ad suscipien-
dam curam Pontificij omnium votis expetitus fuit.
Et quidem is quanquam fuga illum honoris gra-
dum declinare studeret, denunciata tamen sibi à
Patre pontificalis dignitatis insignia subterfuge-
re non potuit; Itaque cùm aliquandiu apud Lau-
densium urbem delituisse, tandem diligentissimè
à populo Ticinensi inquisitus, ac repertus, Pa-
piam reducitur, & mira omnium gratulatione tri-
stis in cathedra collocatur. Igitur vel inuitus ad
hoc honoris culmen euectus, sedulus ante omnia
Patris ac nutritoris sui æmulator pauperum, vi-
duarum ac pupillorū suscepit patrocinium: tan-
tâ pietate ac fide, vt signis etiam atque miracu-
lis oppressores iniquos repelleret. Vidua siquidem
quædam à creditore suo oppressa, atque à crudeli
nummulario ad duplum compulsâ, ad virum Dei
confugiens misericordiam pestulabat. Cognito
vir Dei hoc negotio, protinus Diaconum suum
cum eadem vidua ad creditorem direxit; per eum
denunciâns, vt sceleratas yfuras viduæ remitte-
ret,

et, ac recepto conto-
rum pecuniâ cupidi-
miseret. Sin regulari
m. Icum vsuris pro
Dei iudicio a miterere
porabat, animum
culis constridit
qui possit, suo ipse l
ta exegibat, summa
claret, viduæ no
quod igitur Ecce t
ne. ter obfessi in pecu-
is quo nihil sceler
ter e cum vidua D
alici voce exponen
ulla ne ad aures om
er in acriter precium
nos sibi traditos e
gens nummularius
in expirauit.
Alto quoque tem-
pore, diuini l'icini
as seuentibus, pe-
mitte. Cum vero n
pecuniæ amissionem
et virum Dei Iuue-
tis cum lachrym
a Dei, Eamus inq
que fidei pecuniâ
et locum vt ventu
qua in nomine D
cous super te amb
niet hic mortis ci
Continuò autem v
per aquas natate
iri Dei vestigia in
ecuniâ apprehen
ator Henrici;

ne orationis vi-
pali multitudine
attraxit. Egre-
um tibi a natu-
do humenavit
carum fidelium
accito ad se lu-
dedit documen-
tum in ea fun-
tem predicans
eras reliquias in
ipse construxe-
catia Clerus Ti-

et, ac recepto contentus commodato, impiam il-
lam pecuniæ cupiditatem auaritiæque ex animo
reijceret. Sin recusaret, futurum prænu-
ciabat, ut cum usuris proprias etiam possessiones iusto
Dei iudicio amitteret. Et quia vir sanctus haud i-
gnorabat, animum impiæ cupiditatis ac auaritiæ
vinculis constrictum, vix ullis per artem operibus
solui posse, suo ipse Diacono pecuniæ, quam à vi-
dua exigebat, summam tradidit, ut eandem, si po-
tularet, viduæ nomine nummulario promeret.
Quid igitur? Ecce tibi. pestis terrena cupiditate re-
uaciter obsessi, imbecce iusticiam diuinam auari-
fecus, quo nihil scelestius seuerè peruenit. Acce-
lente cum vidua Diacono & Antistitis iussa sup-
plici voce exponente, usurarius auaritia tabescens
uffa ne ad aures quidem admittere, sed præcisè ac
perinaciter pretium expetere. Tunc Diaconus au-
reos sibi traditos expromere: quos ad di-
ciens nummularius, vix ijs in arcam repositis, mi-
ser expirauit.

Alio quoque tempore quidam de exactoribus fi-
sci, fluium Ticini transmissurus, arreptus ab vn-
dis sæuientibus, penè submersus pecuniæ talentū
amisit. Cum verò mortis supplicium propter eam
pecuniæ amissionem pertimesceret, curis anxius
ad virum Dei Iuuentius festinum euenit: eique
multis cum lachrymis cladem suam exposuit. Cui
vir Dei, Eamus inquit, ad aquas, que concreuiam
tuæ fidei pecuniam absorbit. Abeunt illi: & mox
ad locum vt ventum est, Iuuentius ait; Tibi dico
aqua in nomine Domini nostri Iesu Christi, qui pe-
dibus super te ambulauit, redde pecuniam, pro qua
miser hic mortis timore circumuentus affligitur.
Continuò autem vasculum, in quo recondita erat,
super aquas natare visum, vndarum impulsibus ad
viri Dei vestigia in loco quo stabat applicuit. Quā
pecuniam apprehendens tribulato restituit; dignus
imitator Helisæi; qui ex Iordanis gurgite coram

D d d

oculis

Vltio diuinā
in usurariū.

Ad imperiū
S. Iuuentij
aqua euomit
amissas pe-
cunias.
Ioan. 6.

4. Reg. 6.

oculis filiorum Prophetarum ferramentum, quod in eum dilapsum ceciderat, super aquas natum fecit: missi quoque in aquas manubrio, qui amiserat momentum restituit.

Beatissimus vero Iuuentius spiritualibus inflammatus desiderijs, Mediolanum perrexit, ut paganorum contumaciam, pijs Christi cultoribus in tantam, virtute diuina competere, & instar optimi pastoris oves à luporum rabie ac furore defenderet. Et quidem aduentantem illum impij vani affecere iniurijs, atque extremum supplicium, non Christianis sacris desisteret, minitabundi proponebant. At illo oculis insita pietate ad cælum iugiter latens pro eorum salute Dominum deprecante, subito coactæ nubēs magno cum cœli fragore, gentem vim grandinis effudere; quæ capita, brachia & ossa inimicorum veritatis, eodem in locum præ stupore consistentium, fugaque frustra euadentium, ita grauius contudit, ut agnito propriæ prauitatis reatu, viri sancti parrocinium implorarent, libenterque se Christo nomina datur exclamarent. Inde fugato precibus viri sancti percelloso & noxio turbine, multi saluari doctrinâ ritè instructi & sacro fonte iustrati, Mediolanenses conuerſi.

Mediolanenses conuerſi. urbem, deletis pro maxima parte erroribus, Christiana pietate ornatissimam reddiderunt. Itaque Clero & Sacerdotibus ibi constitutis, Iuuentius Papiam remeauit: ubi in primo urbis ingressu: per paralyticam lecto affixam, Crucis signo dextera formatam mirabiliter sanauit.

Inter hosce tam prosperos rei Christianæ successus, a Vespasiano Cæsare graue aduersus Christianam religionem mouit bellum. Porphyrius quidam urbis Romæ Præfectus missus ab eo in mandatis habebat, ut ciuitates ac vicos omnes peragrando rem Christianam quam maximè oppugneret. Igitur urbem Papiam ingressus, cum fidelium numerum infinitè multiplicatum cerneret, de-

ante omnia Iuuentius
ne deletio, furoris
dinem conuertere
illica S. Nazarij à
tabat solemnia; ci
nde cum armata m
dem ac Dei populu
trabat. Sed ecce, a
mulum sacrificio
onio cum omnibu
gnis ora, guttur, &
celesie seipſos corp
fedi, aera luctuol
mplebant. Compl
in. steno, egressus
am salutem ad Dom
erramotus exoritur
ul. it; & ignis cœli
eorum si. n. amor
nomen prædicati
dar: zari pro fidei co
uros ostenderent. I
modico perfusus
agastio, ad vitam
Porro Iuuentius
na vique clarus, po
les cathedram illa
nar. is Syrus ei cur
loratio apparuisse
lar, tertio de n. di
migravit; cuius
natus cum lachry
nybasilla rec
virtut.

it ante omnia Iuuentium adoriri; eoꝛum interne-
 ione deleta, furoris sui arma in reliquam multi-
 tudinem conuertere. Eadem illa hora Iuuentius in
 basilica S. Nazarii à se constructa Missarum cele-
 rabat solemniam; cum Porphyrius effero in eam
 orde cum armata militum manu ingrediens, Pre-
 latus ac Dei populum vno impetu trucidare co-
 nitabatur. Sed ecce, antequam impetum in Christi
 amulum sacrificio intentum faceret, arreptus de-
 monio cum omnibus secum ingressis, alterutrum
 ugnis ora, guttur, & faciem cadentes, extra atrium
 celestis seipsos coeperunt expellere; Inde amentes
 effecti, aera luctuosis vocibus & nimio clamore
 implebant. Completo autem Mystice oblationis
 ministerio, egressus foras vir Dei cum omni plebe,
 humi prostratus prolixas admodum preces pro eo-
 rum salute ad Dominum fudit. Ecce verò subito
 terræ motus exortus, ingenti omnes pauore con-
 fusus; & ignis cœlitus missus eos circumdans, cor-
 dæ eorū simul amore diuino incendit: ita ut Chri-
 sti nomen prædicatione celebrarent, & eadem die
 baptizati pro fidei constantia mortem subire se pa-
 ratos ostenderent Porphyrius autem sequenti die
 immo modico perfusus gaudio, ex mortalitatis huius
 ergastulo, ad vitam migravit immortalem.

Porro Iuuentius virtutum & miraculorum glo-
 ria ubique clarus, post 39. annorum decursum, qui-
 bus cathedram illam sanctissimè administravit, cū
 beatus Syrus ei cum Nazario & Celso, Geruasio &
 Prorsio apparuissent, & vitæ exitum annuncia-
 sent, tertio deinceps die è corporis habitaculo in cœ-
 lum migravit; cuius exuias deuota Ticinensis plebs
 multis cum lachrymis ac debito honore in Naza-
 rij basilica recondidit: vbi & nunc vsque
 virtutibus florent atque mi-
 raculis.

En Missæ officium in primitiua Ecclesia.

Vexatur à demonio Porphyrius, volens cum satellitibus virum Dei inuadere.

Rediit ad mentem cum suis Porphyrius, & confitetur se sum Christum & feliciter moritur.

S. Iuuentij obitu.

Tumulus eius miraculis illustris.

De S. Philippo Patre S. Eugenia Virginis, hactenus
Lector infra VIII Kalend. Ianuarij. in vita E
genia. Vbi observandum ex Notis Baronij
Tomo 2. Annal. hunc Philippum requirere quā su
se Alexandrinum Episcopum, ut scribit Bede
Vsuarius, & Ado; requirere rursus Imperatorem
ut Cedricum in Maximino; Sed praefectum A
gustalem Aegypti: Passimque anno Imper
Severi 10. qui fuit Christi Domini 204. Zeph
rini Papa 2.

Al. Mauri-
lium.
C. Baron.
Tom. 4.
a. Annal.
& in b. Not.
Martyr.
Rom.

VITA S. MAVRILII EPISCOPI
Andegavensis: Ex ea quae est per Fortunatum I
tatorum Episcopum. a. Claruit temporibus The
dosij Imperatoris, & Honorij eius filij: anno Sal
utis 324 & seqq. b. Alius fuit eiusdem nominis
Episcopus Rhotomagensis, qui vixit
circa annum Domini.

1070.

13. Septemb.
A quo do-
ctus.

Ordinatur
Lector.

Illustis
S. Maurilij
familia.

Post alios or-
dines deniq;
sacerdotio
initatur.

MAurilius Mediolani splendidis admo-
di ortus parentibus, ab ipsis penè incunabulis à beato Martino sacris fuit imbutus
teris. Sed beato Martino Arianorum perfidia
ciuitate illa expulso, Maurilius ibidem est demor-
tus, donec à Sancto Ambrosio, ciuitatis istius Ep-
iscopo, Lectoris officium accepit. Interea à parti-
bus eius, qui totius penè Hispaniae gubernacula tracta-
bat, defuncto, ipse amore celestium totus incen-
sus, relicta matre, Meritum, qui tunc Turonica
admonstrabat metropolitim, expetijt; eidemque de
iunioribus occupatus officijs constanter adhaesit: donec
facile omnibus initiatus, ad ardua magis eniten-
dam sibi exstimaret. Adeptus itaque sacerdotij
honorem, cum monasticæ vitæ disciplinam vni-
adamaret, beato Martino in Domino valere iussit
Andeg.

degenorum aggre-
L. gerim fl. uiam
um. u. uis dedica-
no eius incred bi er
men humanavirtute
at De m. num conu
gnis e. orio dem
idquid den que
imporis in fauillam
inata ita re omni
fundat it Ecclesia
operatis ita o ceter
s, multus cur s vi
ti. Nam & homini
anus Crucis f. gao
acac catenis vinct
græ sanitati pari ra
loque a v. pera pae
que ipia cum mori
nam reuocauit; &
manet pte bas in
ne effecit, quæ in
noium praeceant.
Non longe a vico
alatu (quaquam di
nus) a monibus ex
um mira populi sap
videns Maurilius
igno Sanctæ Cruci
de, immenso facto
deade simulacris o
tem in loco monast
una demonis ser
Christianam vindic
Proxime exinde
ueritas mercedum co
Ga. or. na. praediam
cat, vnus coram

degaunorum aggressus est urbem: ubi sanum su-
per Ligerim fluvium quadam in villa diversis ido-
rum culturis dedicatum inuenit. Quod cum a-
mo eius incredibilem inureret dolorem, neque
men humanavirtute subvertere posset, tota men-
te ad Deum conuersus precibus incubuit: do-
minus è caelo demissus & sanum & simulachra,
quidquid denique immunditiae erat, momento
temporis in fauillam & cinerem conuerteret. Eli
in nata itaque omni spaciante, honorabilem Chri-
stianam fundavit Ecclesiam, eamque populi frequen-
tia perat studio celebrem reddidit: ac bis annis

*Fanum de-
monum pre-
cibus suis
mirabiliter
subuertit.*

*Condit ibide
Ecclesiam.*

Fortunatum The-
torem, cuius
fuit, anno Salu-
stii, omnis
qui vixit
vixit.

*Claret mira-
culis.*

plendidis admo-
dis pene incunabu-
ris suis, timoribus
etiam perfidia
idem est: demor-
tantis istius Ep-
scopi. Interea à pa-
ternaculo tracta-
tum torus incen-
ditur: Tutorica
eiusdemque
adhaesit: donec
magis eniten-
taque sacerdoti
disciplinam vnde
vixit valere iussit.

Non longè à vico Calonnae, qui viri sancti in-
colatu (quanquam diuersis idolorum titulis deco-
atus) daemonibus exosus erat, simulacrum quod-
am mira populi superstitione colebatur. Eo con-
cendens Maurilius animi dolore sancius, idolum
igno Sanctae Crucis opposito euerit, daemones-
que, immanis furore relicto, in fugam compulsi.
Deinde simulacris omnibus igne concrematis, eo-
dem in loco monasterium condidit: & multos diu-
terna daemonis seruitute oppressos in libertatem in vico Ca-
lonnae, fuga-
Christianam vindicauit.

*Condit mo-
nasterium
in vico Ca-
lonnae, fuga-
in inde de-
monibus.*

Proximis exinde diebus, cum negotiatores inter
diuersas mercium copias, Italos viri usque sexus per
Calonnae praedium in Hispaniam venales duce-
rent, vnus eorum, magno proficiens impetu ad
Eccle-

*Confugit ad
virum Dei
captiuum
quidam.*

*Precibus
vinet captiuo
missionem.*

*Suscitat
spirituum.*

*S. Martini
praesulis tes-
timonium
de S. Mauri-
lio.*

*Inuitum ra-
pitur ad An-
degauensem
Episcopatum
et a B. Mar-
tino antistes
consecratur.*

Ecclesiam confugit; moxque prouolutus cum lachrymis pedibus confessoris, orabat redemptionem; eius fletibus commotus sacerdos, sine mora pro captiuo, ipsius Domino supplicatur egreditur. Sed Dominus, spreto Maurilij precibus, suis innuit ut ipsum ab asylo vi auellerent. Ministris impetrent parentibus & vim facientibus, captiuus immensis clamoribus operam sacerdotis implorare. Sacerdos vero flexis solo paululum genibus, pias precibus captiuo ad Deum fudit lachrymas; ad cuius precem protinus tanta vis febrium dominum ipsius arripuit, ut ante spiritum exhalaret, quam a ministris ullum remedium adferri posset. Cuius morte solitanea reliqui tanta sunt oppressi formidine, relicto captiuo sibi vitam deprecarentur; veriti in terra viuos omnes absorberet. Vir vero beatus terrae prostratus, immensis singultibus Christum pro defuncti salute precabatur, nec ante è solo surrexit quam & defuncto vitam, & captiuo acquireret libertatem.

His alijsque, quae studio breuitatis omittimus, vir diuinus in vico Calonnæ clarus miraculis, a Andegauensibus pastore orbatis antistes expetitur. Fiebat hoc ex mente & consilio sanctissimi Praesulis Martini; qui Andegauum venerat, & tumultuantem in electione noui antistitis plebem pariter ac nobilitatem sedauerat; cum clarissimae sanctitatis testimonia Maurilio perhibere. Nec ipse solum, sed & Spiritus sanctus in speculorum super eius caput in Ecclesia apparet, neminem ea facili muneris functione digniorem esse testatus est. Itaque Maurilius, & miraculis & precibus victus à Beato Martino consecratus suscepit Praesulatum; Apostolica redimitus simplicitate, ac cordis puritate perlucidus, assidue precibus, vigilijs, & ieiunijs intentus, ut commissum sibi gregem Domino & integrum & ab omni peccati contagione purum restitueret. Rut-

laba

et in eo tanta Domini
cum, quam dudum
cula fierent.

Quodam die viro
sancitum solennitate
sente pueri mar-
em suis precibus ap-
ans, ut ante obitu-
monum insultus
e diutius paululu-
corante, per eum
eniratis mysterio,
sumentum Sacram-
propter dolore fauci-
quod occiditum chi-
sollet. Cumque
gentiam deploraret
re conferentiae tran-
nem ceperat, vultu
bas penitentie la-
tam patriam, assump-
tenquarum, quibus
anatur, conscendi-
quodam littoris, tra-
processisset in alti-
doque quaresecum
plac in aequore sub-
more laucatus,
tur; N. si has iteru-
verhemque, quam e-
misso vero mari
sehortulanum, ca-
uitutem tradidit,
garet.

Interea plebs A-
dam commissio v-
sionibus admoner-
tem suum require-

I EPISC.

habat in eo tanta Domini gratia, vt non minora *Quanta ope-*
 er cum, quàm dudum per Apostolos, signa & mi- *rarum fuit*
 cula fierent. *miracula.*

Quodam die viro sancto in basilica beati Petri
 nctam solennitatem celebrante, aduenit cum
 oriente puero matrona; cui quondam sterili cū-
 em suis precibus apud Dominum obtinuerat; po-
 ulans, vt ante obitum eum consignare, & contra
 monum insultus munire dignaretur. Sed præ-
 ale diutius paululum in sacrosancta oblatione re-
 norante, per è vita excessit. Expleto autem so-
 ennitatis mysterio, vt cognouit antistes, eam nul-
 munitum Sacramentis migrasse, incredibili ea-
 ropter dolore saucius, torum se lachrymis dedit,
 quod oculum chrismatis dono consignare di-
 tulisset. Cumque diu multumque eam negli-
 gentiam deploraret, neque tamen vllam turba-
 conscientie tranquillitatem inueniret, confi-
 lum coepit, vt istud negligentie piaculum durio-
 ribus poenitentiae laboribus expiaret. Igitur relicta *clam se sub-*
 clam patria, assumptis secum clauibus sanctarum *ducti ab Epi-*
 reliquiarum, quibus Ecclesia Andegauensis deco- *scopatu.*
 rabatur, conscendit nauim, prius tamen in lapide
 quodam litteris, transitus sui die inciso. Cumque
 processisset in altū, clauis contemplando miran-
 doque quare secum eas sempisset, de manibus ela-
 pte in æquore submerguntur. Tam vero nouo
 dolore sauciatus, cum lachrymis exclamasse fer-
 tur; Nisi has iterum videre meruero clauis, patriā
 yrbemque, quam effugio, nunquam repetā. Trans *Fit Principis*
 misso verò mari, mox mutato habitu, professus cuiusdam
 se hortulanum, cuidam regionis principi se in ser- *hortulanus*
 uitutem tradidit, vt corpus assiduo labore casti- *tantus vir.*
 garet.

Interea plebs Andegauensis, cœlitus sibi quon-
 dam commissio viduata pastore, crebris coepit vi-
 sionibus admoneri, & portentis terreri, vt antesti-
 gem suam requirerent: ni mallent imminens vrbis

*Septem an-
ni. tota fere
Europæ per-
quiritur.*

*Vide rem
stupendam.*

excidium præstolari. Itaque nimio pauore perculsi, habito semel iterumque consilio, quatuor eligunt insigni virtute ac fide viros, qui sumptibus ex voto collatis & rebus necessarijs ad itineris labores optimè instructi, antistitem indagarent, nec nisi eo inuento, ad propria redirent. Igitur legatione inita, vires oppidaque & vicos omnes præterlegunt; omnique fere perlustrata Europa, septimo tandem anno irrito conatu in partes Galliarum uertentes, diuino ductu ad portum Oceani maris qui in Britannia manet minori, perueniunt, ubi in litore residentes, scriptum, quod supra diximus, in libris inuenerunt: Hæc transit Maurilius Andegavorum Episcopus. De tam euidenti alacres facti indicio, conscensa navi trans pontum abiire fecerunt. Cumque in medio tranquilli æquoris undas læarent, ecce repente emersit e gurgite piscis immensis protulit in nautas. Quo exarata, reliquarum clauis de manibus vii sancti in mare de lapras, in p seorsum locore repererunt. Quibus tandem agnitis, ingenti stupore defixi metuunt ne cum ipsis Maurilius naufragium passus marinis bellis effa cesserit. Demum igitur de nauis ancoris, consilium ineunt, an eo testimonio contenti domum redire, an verò cœptum iter profectui debeant. Verum enim verò nocte sequenti omnes pariter cœlesti visione admoniti sunt; & omisso inani timore, confidenter pergerent, & cœptis felicibus antistitem in patriam reducerent. Ea visione cuncti mirificè roborati, iter peragunt Angeloque ductore, ad ædes principis, cui vii sanctus deiecerat, perueniunt. Ingressi autem ilico Maurilius, ut cum oleribus, quibus princeps vii consueuerat, præstò esset, inclamari audiunt. Illi verò eo nomine protinus excitati, oculorum aciem in omnes partes dirigunt; nec moram cum oleribus Maurilius accurrentem conspiciunt. Ibi tum gaudio pariter & admiratione confixi;

dei, confestim pedibus
teu rogant, ut pro
ueniat. Ipse vero stup
negate non posset,
sclerens se & voto & i
inquam in patriam re
clauis videre mere
perromentes, cuncta
que pertulerant, exor
huc peruolat, ipsam
tur cuncti, & quem
erunt ut beatissimum
tant.

Ceterum Maurilius
miraculis victus, statim
sed ita tamen, ut tot
nibus mentem Domini
us opem in omnibus
ne de concubia, lon
ai sopore oppressus i
teantem: Surge Mauri
num exequere vocum
missas tibi Dominus
didit puerum quem
Quid multis? Mane
aque populis, mag
ducitur, & traduct
propria excipitur. T
ad urbem, nuntium
mini promissione se
lum. Quo rastro d
plandibus Christum
mis oratione, veri
oratione, & puer
spiritus gratia con
kenatum; qui di
& à Beato Maurili
promeruit florere

in nio pauore percul-
 sio, quatuor die-
 bus, cuius imptibus
 clam aditineris a-
 rem indagarent, nes-
 ced tent. Igitur lega-
 & viros omnesque
 lictos Europa, equi-
 tra in partes transire
 nem Oceani maris
 ori, peruenerunt; ubi
 n. quod ora dixi-
 l. tunc: Maurilius
 D. tam euidenti aua-
 nati trans pontum
 edho tranquilli aequo-
 nis egurgite
 n. Quid te
 manibus vin sancti in-
 uenerunt. Quous-
 de dixi meo uni-
 G. in passus mari-
 nus regit de nauis
 me te timore con-
 o. cecum me: prole-
 vero nocte sequenti
 eat non tunc; vo-
 nen et pergerent, &
 portam reducerent.
 orati, iter peragant,
 es principis, cui vi-
 ar. Ingre si autem,
 er pus, quibus prin-
 cipes, inelamari au-
 prius excitati, o-
 res dirigant, nec mo-
 accurrentem conspi-
 & admiratione con-
 fixi,

fixi, confestim pedibus illius prostrati magno cum Tandem in-
 fleru rogant, vt propriæ Ecclesiæ ac conrati sub- uenitur vir
 ueniat. Ipse vero stupore similiter defixus, cum beatum.
 se negare non posset, cum lachrymis repugnare,
 asserens se & voto & iuramento constrictum, ne
 vnquam in patriam rediret, nisi submersas in ma-
 ri clauas videre mereretur. Tum illi statim eas
 depromentes, cuncta quæ in mari viderant, quæ
 que pertulerant, ex ordine referunt. Statim fama
 hæc peruolat, ipsumque sollicitat regem. Miran-
 tur cuncti, & quem vt hortulanum habuerant,
 nunc vt beatissimum Præsulem venerantes ado-
 rant.

Nota hic di-
 uinam pro-
 uidentiam.

Cæterum Maurilius tot fatigatus precibus, &
 miraculis victus, statuit quidem patriam repetere,
 sed ita tamen, vt tota illa nocte vigilijs & oratio-
 nibus mentem Domini attentius consulere, & e-
 ius opem in omnibus implorare vellet. Ecce autem
 nocte concubia, longo fessis peruigilio, cum le-
 ui sopore oppressus iaceret, vidit Angelum sibi di-
 centem: Surge Maurili, & populorum te requiren-
 tium exequere votum. Nam & tuis precibus com-
 missas tibi Dominus seruauit oues & insuper red-
 didit puerum quem diutius plorans quasiuisti.
 Quid multis? Mane reddito, concurrentibus vn-
 dique populis, magno cum honore ad nauem de-
 ducitur, & traductus non minori gloria à patria
 propria excipitur. Taliterque propriam regressus
 ad urbem, nimirum expectantibus turbis, de Do-
 mini promissione securus, venit ad pueri tumu-
 lum. Quo rastris discooperto, inuocat diutissime
 planctibus Christum. Tandem expleta cum lachry-
 mis oratione, vtrique consurgunt, Maurilius de-
 spiratus gratia consecratum, ex euentu vocauit
 Renatum; qui diuinis cultibus ilico mancipatus,
 & à Beato Maurilio diligenter eruditus, tantis
 promeruit florere virtutibus, vt post Maurilium
 pontifi-

Honorificè
 excipitur à
 fidelium
 multitudine
 Andegauensi.

Ecce re pro-
 missio stupen-
 dam de pue-
 ro tot annis
 mortuo.

Idem resuscitatus successeit Maurilio in Episcopatu.

pontificialem Andegauensis Ecclesiæ cathedram posthumus fortiretur vt hæres. Quod si quis fortassis æstimauerit fabulosum, Andegauam recurat ad urbem. ibi enim inueniet preciosissimum Christi confessorum Maurilium immensis virtutibus florentem & nec minus Renatum Antistitem successorem ipsius miraculis coruscantem. Sunt enim & alia plurima virtutum eius miracula huic nequaquam inferiora, quæ propositi nostri memoris silentio præterimus.

Summa quedam vite S. Maurilij.

Vt autem breui compendio quotidianam illius vitæ conuersationem ob oculos ponamus, sanè ab exordio Episcopatus sui ad usque terminum vitæ, vili tegumento & cibatu pertenui contentus, mentem diuinis assiduo rebus intentam habuit. Diebus verò Quadragesimæ, vespertinus die tertia cibus, panis, inquam, aridus, cum sale & aqua tepida, fractas inedia corporis vires non nihil restau-rabat; eodemque tempore pedem foras proferebat nunquam: ne mens Deo penitus intenta vanis rerum imaginibus delusa vagaretur. Et quidem cum tanta seueritate corpus tractaret, & triduo pleturum; ieiunio conficeret, tamen viribus robustus, & facies rubicunda succique plena occultam Dei gratiam facillè declarabat. Nam cum deuexa planè ætate totum vitæ curriculum infinitis subdidisset laboribus, non caput, non dentes, non visum, non stomachum, non cætera membra dolebat: sed sui semper & vbique similis, in diuina benignitate lætus exultabat.

Summa eius incolumitas in summa abstinentia.

Ante mortem curat sibi parari sepulcrum.

Feliciſſimus transitus eius.

Talibus ergo ab ipsa pueritiæ suæ ætate florens virtutibus, cum transitus sui diem appropinquare cerneret, haud procul ab Andegaua vrbe ad Septentrionalem eiusdem vrbis partem, duplicem sepulturæ suæ cryptam ædificari præcepit. Qua completa, septimo infirmitatis suæ die, ætatis suæ anno nonagesimo, Episcopatus verò tricesimo, pius pastor & doctus, qualem de sacri fontis baptis-

XIII. S
mate sumpsit, talem
tenti Deo animam re-
ra sacrum corpus mul-
mulum portaretur, g-
ad loculum lumen il-
lius quidam, reg n-
sis incommodo diste-
ferret, pristinam illi-
rum quanti qual. iq-
riti, quotidianæ vir-
Dominus exornare &
rius cessantur.

VITA S. AM
Abbat Monasterij
V. P. Laurent.
Dagoberti R

A Matus præci-
ciuitatis Gra-
dam Roman-
trem habuit Theod-
f is laudibus cum v-
natissimum. Qui
rio oblatum deu-
se cenobium ded-
burus literis de op-
deatque secum
inde viro nihil m-
ad animæ tranqu-
annis admodum
tuis se se studijs
sticis: adeoque m-
more incaluit, y-
cogitaret. Itaque
haud procul ad ex-

Ecclesiaz cathedram
s. Quod si quis for-
et, Adequam recu-
tue: preuolissimum
m immensis virtuti-
reatum Ant. autem
coruscantem. Sunt
eius miracula huc
positi nostri memo-

quodidiam illius
os ponamus, sane ab
que terminum vitz,
nui contentus, men-
ntiam habuit. Die-
peritus dietertia ci-
am saie & aqua repi-
es nonnihil reslau-
em foras proferebat
tus ante ita vauis re-
tur. Et quidem cum
et, & indaano ple-
en viribus robustus,
plena occultam Dei
m cum deuera planè
infinitis suadisset
ates, non visum, non
bra dolebat: sed sui
una benignitate le-

ae suae etate florens
diem appropinqua-
ndegaua vrbē ad Se-
partem, dupi. cem
cari præcepit. Qua
s suae die, etatis suae
tus vero tricesimo,
e facti fontis bapti-
smare

smate sumpsit, talem Idibus Septembris Omnipoten-
tenti Deo animam reddidit. Cum autem die alie-
ra sacrum corpus multis psallentium choris ad tu-
mulum portaretur, gemini ex vtero matris cæci
ad loculum lumen illicò recipere meruerunt; &
alius quidam, triginta plus minus annis paraly-
sis incommodo distensus, osculato beati funeris
seretro, pristinam illicò sanitatem recepit. Cate-
rùm quanti qualique apud Dominum fuerit me-
riti, quotidianæ virtutes & miracula, quibus eum
Dominus exornare dignatur, luce meridiana cla-
rius testantur.

VITA S. AMATI, PRESBYTERI ET ^{C Baron.}
Abbatii Monasterij Romarici: Ex ea quæ est apud ^{In Not. Mar-}
V. P. Laurent. Surium. Floruit temporibus ^{tyr. Rom.}
Dagoberti Regis Franc. anno Do-
mini 630. &c.

A Matus præclaræ indolis puer, in suburbio 13. Septemb.
ciuitatis Gratianopolitanæ, claris admo- Patria &
dum Romanæ stirpis ortus natalibus, pa- parentes
trem habuit Theodorum nomine; virum cum a- S. Amati.
lijs laudibus tum virtute inprimis & religione or-
natissimum. Qui cum iam ante filium monaste-
rio oblaturum deuouisset, Amatam ad Agaunen-
se cœnobium deduxit, vt diuinis humanisque im-
butus litteris de optimo vitæ genere maturè, pru-
denterque secum dispiceret. Sed cum puero, de-
inde viro nihil monastico statu salutaris, nihil
ad animæ tranquillitatem iucundius videretur, <sup>Triginta an-
nus est mo-
nachus.</sup>
annis admodum triginta eodem in loco perpe-
tuis se se studijs & disciplinis exercuit mona-
sticis: adeoque magis magisque indies diuino a-
more incaluit, vt intimam assiduo solitudinem ^{Clam petie}
cogitaret. Itaque clam monasterio egressus, ^{desertum}
haud procul ad excelsi cuiusdam montis rupem se ^{locum.}
contu-

contulit. Interim ab Abbate & fratribus magno studio quæstus, tandem triduo exacto ieiunio, ægrè inuenitur. Repertum orant fratres, vt ad monasterium redeat, suæque præsentia Abbati cæterisque eius causa anxijis mororem adimat. Respondet ille; Sinite, quæso, fratres, finite me in hoc angusto loco mea lugere peccata, & Redemptori meo sedulo inservire. Cum ergo eum à sententia nullo modo deducere possent, quærunt quam sibi velit alimoniam deferri. Quibus inquit; hordeaceus panis & aqua post triduum mihi præbeantur: lautiores verò cibos asserre nolite, ne breui hosti ludibrio pateam. Abeant fratres, indicant Abbati repertum Amatum: exponant novum & horridum vitæ institutum. Mox ab Abbate designatur frater Berinus, qui officiosè illi ministraret. Is accepto pane, viceoque aqua pleno, pergit ad virum Dei, ei que traditis vitæ necessarijs reedit.

Vexatur à diabolo.

Interea viro Dei orationibus intento tentator in corui specie adfuit: ablatoque pane, aquam effudit. Ea maligni fraude animaduersa Amatus, Gratias, inquit, tibi ago Domine Iesu Christe, qui me productioni vis exerceri ieiunio. Erit mihi hoc magno emolumento, quandoquidem nihil in hoc mundo geritur absque tua providentia. Non diu post Abbas misso ad illum artifice, cellulam vel specum ei ædificari voluit. Cumque imprudenter artifex ligna multò breuiora, quam structura poscebat, secuisset, accedens ad virum Dei acceptum per imprudentiam damnum ei exposuit. Cui vir Dei, Vade, inquit, fili, vade & rursus metire; noli autem existimare quidquam damni acceptum esse: Tantum esto in fide firmus. Eo abeunte, rursusque dimetiente, inænit; (visu mirabile) tantum ad ligna ultra mensuram accessisse, quantum prius deerat. Aliud quoque miraculum per eum Dominus patrauit,

Miraculum.

Cum

Cum iam annum v
terio ex vallium a
trum miseratus penur
sicq. e. vi secum parit
Deum precarentur, vi
tare dignaretur. Pr
bus surgunt; & vir D
bar, petram percutien
horantem evexit. Po
guum terra spatium
virgulis, æg. am ter
cem effecit, q. i. de
excultus hordeum su
lulam moia vertauit
tissimum, v. oxium
nis præcipuos, long
nis laudibus perpetu
cam calceis nunqua
lud, in quo molend
bat, minoris ijsq. æ
erat, vt eo dolore & c
infectiones repelle
Cum aliquando i
ret, vidit ab exce sap
ente, i. pentinam su
Pato equidem id fat
Sed vir Dei protinu
Crucis signo, In no
Iesu Christi præcip
lam non longè a te
moxque figens gra
nino inhxlit; peno
sus domicilium la
cum satellitibus ac
cellulam eversurum
les inconcussio &
bat; Dominum mihi a
bomo.

Cum iam annum vnum aqua illi Berini ministerio ex vallium amnibus allata fuisset, ille fratrium miseratus penuriam, cunctos ad locauit; iussitque vt secum pariter humi cum fide prostrati Deum precarentur, vt fontem hic è saxo si prodigare dignaretur. Prostrati orant, fuitque precibus surgunt; & vir De. bacule, quem manu gestabat, petram percutiens, mox aquam perpetuo illic fluitantem elicit. Postea verò eadem in rupe exiguum terræ spatium vir sanctus inueniens, excisus virgultis, agellum terræ parui vnius modij capacitatem effecit, quod indeinde opera & labore eius sedulo excultus hordeum suppeditebat. Porro infra cellulam mola versatili strenue se se exercebat; eo potissimum, vt otium somnumque hostes solitudinis præcipuos, longè fugaret, animumque in diuinis laudibus perpetuò vigilem haberet. Et quidem cum calceis nunquam vteretur, tum spatium illud, in quo molendi causa pedes extendere solebat, minutis iisque præacutis lapillis constratum erat, vt eo dolore & carnis tentationes & dæmonis infestationes sepepelleret.

Cum aliquando in agello suo fodiendo sudaret, vidit ab excelsa montis rupe, immani saxo ruente, & pentinum suæ cellæ imminere excidium. Puto equidem id satanæ astu & machinis accidisse. Sed vir Dei protinus accurrens, expresso contra Crucis signo, In nomine, inquit, Domini nostri Iesu Christi præcipio tibi, ne ulterius descendas. Iam non longè à tecto mansiunculæ aberat saxum; moxque figens gradum, monti ad miraculum omnino inhæsit; pendetque etiamnum, nihil prorsus domicilium lædens. Et crebrò alias diabolus cum satellitibus accedens, minabatur se sanditus cellulam euersurum; cui fortissimus Christi miles inconcusso & intrepido animo responderebat; *Dominus mihi adiutor, non timebo quid faciat mihi homo.* Psal. 117.

Loci

Ex petra elicit fontem aquarum.

Luctatur cum somno.

Mirabilis signi Crucis fidei virtus.

Cum

Loci illius Episcopus, qui intima ei familiaritate deuinctus erat, cum crebrius virum Dei pro Christi amore paupertatem sectantem inuideret, statuit quandam pecuniæ summam pro eius consolatione illi largiri. Cui Amatus, Quæ tu mihi offers, inquit, optime antistes, ea illis tribuenda sunt, quos maior premit inopia. Ego verò, spretis huius mundi impedimentis, sicut nudus è terra egressus sum, ita nudus in puluerem reuertar. Episcopus nihilo minus instat importunè, vt munus oblatum non respuat; sed cum cerneret inexorabilem, pecuniam clam altariolo, in quò sacrificare consueuerat, imposuit. Cum autem nocte

*Ecce quantū
abominatur
Vir sanctus
pecuniam.*

*Vestis eiu.
Cibum in
Quadragesima.*

exacta, ad sacra peragenda mysteria vir Dei hora legitima accederet, repositos nummos tanquam hostis tartarei insidias execrans, in profundam vimagna abiecit vallem, ita dicens; Dominus pars hæreditatis meæ; ego his non indigeo. Vestis ei erat ex veruecum pellibus. Porro in Quadragesimali ieiunio pro quotidiana refectione post vesperinas laudes quinque nucleis cum exiguo aque poculo, vilis quidem, sed grata Deo illius mensa instruebatur. Interdum verò triduana, & sæpè etiam prolixiora sibi ipsi ieiunia indicens, membris quidem fessus, sed sancti Spiritus gratia plenus, Christo perpetuum exhibebat famulatum. Balnearum fomentis bis tantum toto illic anno utebatur; ante Saluatoris natalem, & eius sacram resurrectionem. Atque hæc illi corporis cura.

*Abbas Eustachius eum
secum ducit
Luxouium.*

*Eustachij
viam quare
29. Martij.*

Per id tempus in Vosagi partibus vir prudentia & religione celeberrimus Eustachius Abbas, Italiam lustraturus, ad Aganensem venit cononibium; vbi cognita egregia Amati virtute, cum inde secum Luxouium perduxit: vt suo exemplo in amplissimo illo monasterio omnes ad ardens virtutis & religionis studium incitaret. Contigit autem, vt ea tempestate missus à fratribus, quasdā

dam Austrasianorum, quæ plurimum excedit, vir nobilis in Palatio, oratus, Romanicus tu diuino sanctus diuine exceptus fuit. C pariter accumberent, te, auidè ab eo aliqui Cui Amatus, vt erat dicendi facultate prædiscum argenteum? buit, & deinde habi velis, nolis, eius nuuandi causa eum pos ex se edentibus æqu qui eum nunc seruas igitur. Scriptum na vestrum & uginant, & bus erit. Et ipse Dor qui habetis consolatione mato, Romanicus a us, aliquot diebus iatius cum eo de ve lium demutando vi matus. Cum sis, i sublimis, & opibus ingenio præditus. te, qua via modoc tanti quondam iu uernam possideret, viam ingredi, seruam se custodisse dicere perfectum esse, vade, & pauperibus, & habeb quere me.

His auditis, Romanicus inflammatus, spre

ma et familiaria
 virum Dei pro
 sectantem inuideret.
 nam pro eius con-
 matus, Quæ tu mihi
 es, ea illis inuenda
 pia. Ego vero, ipse
 sicut nudus est ter-
 ra puluerem reuertar.
 importune, ut mu-
 dum cerneret in ex-
 aratio, in quo sacri-
 Cam autem nocte
 ysterna v. De: hora
 tummes tanquam
 in profundam vi-
 ens. Dominus pars
 indigeo. Vestis ei
 pro in Quadragesi-
 matione post ve-
 nis cum exigua a-
 de gratia Dominus
 vero tri-duana, &
 re ieiunia indicens,
 Spiritus gratia
 exornabat famula-
 tantum toto illic
 nara em, & eius
 hac in corporis

dam Austrasianorum vrbes, concionandi gratia
 qua plurimum excelebat, peragraret. Fuit tum
 vir nobilis in Palatio, & in populo cum primis ho-
 noratus, Romaricus nomine; cuius ad ædes nu-
 tu diuino sanctus diuertens, reuerenter & honori-
 ficè exceptus fuit. Cumque strata mensa, epulis
 pariter accumberent, Romaricus, qua erat pieta-
 te, auidè ab eo aliquod salutis verbum expetiit.
 Cui Amatus, vt erat, haud vulgari prudentia &
 dicendi facultate præditus, Cernis, inquit, hunc
 discum argenteum? Quam multos is antehac ha-
 buit, & deinde habiturus est seruos. Et tu ipse,
 velis, nolis, eius nunc seruus es; siquidem ser-
 uandi causa eum possides. Et ille quidem nunc
 ex se edentibus æqualem naraat operam: sed à te,
 qui cum nunc seruas, de illo quandoque ratio ex-
 igitur. Scriptum namque est; *Aurum & argentum* *Iacob. 5.*
vestrum aruginauit, & erugo eorum in testimonium vo-
bi erit *Domini ait; Vae vobis diuitibus,* *Luce 6.*
qui habetis consolationem vestram. Hæc dicente A-
 mato, Romaricus afflatus diuini spiritus permo-
 tus, aliquot diebus Virum sanctum detinuit, Vt
 parius cum eo de vera salute differeret, & confi-
 lium de mutando vitæ genere captaret. Cui A-
 matus, Cum sis, inquit, & generis nobilitate
 sublimis, & opibus pollens, & magno insuper
 ingenio præditus, equidem demiror te ignora-
 re, qua via modoque ambulandum sit. Scisci-
 tanti quondam iuueni, quid faciendo vitam æ-
 ternam possideret, respondit Dominus; *Si vis ad* *Matth. 19.*
vitam ingredi, serua mandata; quæ cum ille à teneris
 se custodisse diceret, subiunxit Dominus; *Si vis*
perfectus esse, vade, & vende omnia quæ habes, & da
pauperibus, & habebis thesaurum in celo; & veni, se-
quere me.

His auditis, Romaricus amore & desiderio Dei *Romaricus*
 inflammatus, spreteris diuitijs, & generis dignitate *vir illustis*
 coram.

in disciplina contempta monasticis se disciplinis subdidit: *actio-*
monastica se rum se Amato regendum formandumq; tradidit.
totum Ama- Postea verò Amatus instinctu diuino vna cum Ro-
to subdit. marico virginum condidit monasterium: in quo

Construunt
virginū Mo-
nasterium.

Amatus in
Ecceano saxo
moratur.

tam copiosum Deo famulantium collegit nume-
 rum, vt virgines in septem turmas distribatæ, no-
 ctu diuque per vices sine intermissione psallerent;
 ita vt semper virgines duodecim in vnaqua; tur-
 ma essent. Ipse verò solitudinis amantissimus in
 obliqua montis parte concauum pro domicilio
 habebat saxum, corporis longitudini accommo-
 datum; in quod è pendente superius rupe minister
 ligato ad funem tintinnabulo exiguum panis par-
 ticulam & aque haustum certis temporibus demit-
 tebat. Dominicis verò diebus inde progrediens,
 fratribus pariter & sororibus diuini verbi pabula
 promebat: & errantes consilio in viam dirigebat,
 lapsosque consolatione erigebat.

Vide mollem
eius culcitram.

Dehinc anno ante obitum suum integro iussit
 sibi pro lectulo culcitram è cilicio densis opertam
 cineribus sterni; vt in ijs penitentia doloribus vl-
 timum vitæ actum pergeret. Iacebat incommo-
 da corporis affectus valetudine, perpetuoque cru-
 ciatu dolore, die ac nocte peccatorum suorum,
 quasi grauissimorum criminum reus, à Domino
 veniam postulabat. Iamq; e anno in eo cilicio &
 cinere exacto, cute & carne præ nimio membrorum

Enrigidam
penitentia.

Epitaphium
S. Viri ab
ipso compo-
situm.

cruciatu exesis, nuda patebant ossa; cum interim
 ille de futura Domini misericordia securus, in il-
 lis doloribus mirifice exultabat. Cumque iam vi-
 tæ terminus adesset, professione Catholice fidei
 ex Epistola Leonis Papæ, quam ad sanctam Fra-
 uianum scripsit, recitata, iussit sibi fodi sepul-
 chrum in ipso aditu basilicæ Matris Dei, huiusmo-
 di cum Epitaphio ab ipso edito; *Quicumque hunc lo-*
cum orationis ergo introieris, pro anima Amati pe-
nitentis hic sepulti, Domini misericordiam depre-
cari digneris; vt si quid mea paruitas de peccatis
meis

repide penitendo obtine-
ramus charitas, secundum
20.

Hic ita constitutus, inter
 omnes postulando,
 erat a sepultura die fra-
 & contritumini, inquit,
 in, & comiter a Domini
 est dies omnibus ben-
 & dispacuit; & Rex p-
 aureos illis. Iono mis-
 & ornamentum
 am corpus eius inter-
 am receptam fuit, ei-
 na gaudio quotannis e-
 am, populorum concut-
 & cretur.

ITA S. AMAT
Episcopi viginti se-
V. P. Lami. Surium
no Saluti 630. qu-
Clodonei verò,
Fr. an. orn-

*B*atus Amatus p-
 na religione, v-
 tum conspicuus p-
 acarunt, & in tene-
 & erunt. In quibus
 os facile excelluit, & q-
 & una pietatem con-
 modare, die ac nocte
 peccato immuni sedu-
 in Clerum ascen-
 & quicum illi sim-
 & legem excelli, sacra-

in libidinibus
transiit, tradidit
se in manus Ro-
mæ, pater in quo
tam college bene-
ficias, quam no-
tione placuit
in unaquaque
sua amantissimum
pro domino
gratum accommo-
dare, ut tunc mi-
seretur, quam panis par-
te sponsum demit-
tere, nec progrediens,
dum veri pabula
in viam dirigat,
patet.

scum integro iussit
e. o. gentis operam
centa colonibus vi-
la, coar. incommo-
e. per etuque cru-
ccatosum laor m,
an reas, a Domino
ano in eo cunctis &
nimo memoratum
et effa. cum interm
ordia securus, in il-
at. Cumque tam vi-
one Catholice, huius
am ad sanctum Fi-
sunt tot fœd. tepal-
facti. De his, in mo-
do. Quamque hanc lo-
ro animi Amati pa-
m. encoriam depre-
paratus de peccatis
meis

eis tepidè penitendo obtinere non potuit, obtineat vestra
ntorum charitas, sedulò Domini misericordiam depre-
ndo.

His ita constitutis, inter mortuis vocibus veniam *Excedit è*
o omnibus postulando, animum expiravit. Tertio *vivis.*
eindè à sepulturæ die fratribus per visum apparens,
se contristemini, inquit, ceteri me à peccatis absolu-
im, & comiter à Domino acceptum: qui non mul-
tis post dies omnibus bonis abundare vos faciet. His
sctis, disparuit; & Rex paucis post diebus ducentos
re aureos illis dono misit; locumque illum sua mu-
lificentia ornatisimum reddidit. Post anni verò *Eius solen-*
culum corpus eius intra beatissimæ Virginis basi- *nitas quoti-*
tam receptum fuit, eiusque natalis dies solenni *nis celebra-*
ein gaudio quotannis celebratur, frequenti ad no-
tum populorum concursu, ut tanti patris patrocinio
aucteretur.

Apparet fra-
tribus.

Eius solen-
nitas quoti-
nis celebra-
ta.

ITA S. AMATĪ, SENONENSIS

Episcopi vigesimi secundi. Ex ea quæ est apud
V. P. Laur. Surium Migravit è corpore an-
no Salutis 690. qui fuit Sergij Papæ 3.
Clodovei verò, tertij eius nominis
Francorum Regis 2.

C. Baron.
Tom. S. An-
nal. & in
Notat Mar-
tyr. Rom.

Beatissimus Amatus parentibus non modò Christianis. 13. Septem-
na religione, verum etià vitæ probitate mul-
tum conspicuis progenitus est: qui eum piè
educarunt, & in tenerâ ætate literis erudiendum
tradiderunt. In quibus ille perdiscendis coætaneos
suos facilè excelluit; & quod præstantius multo est cū
doctrina pietatem coniūgens, Christi mandatis, sese
accommodare, die ac nocte illi servire, & ab omni vitio
& peccato immūne sedulò se servare. Ita verò consti-
tutus, in Clerum ascitus est: in quo ita se comparavit,
ut vix quisquam illi similis inueniretur, qui conser-
varet legem excelsi, tam consummatè.

Magnus pro-
fectus eius
in litteris &
pietate.

Fuit Clericus.

Æ c c

Porrò

Porro incrementibus cum ætate virtutum incrementis, singulis Ecclesiæ gradibus susceptis, cum effectus nescius, quanto quis est honore præstantior, tanto erga Deum ferventior esse debere : & sibi ipsi magnâ adhibebat cautionem, & alijs fiebat imitatione admirabilis. Contigit verò interea Senecium Senonensium Antistitem humanis rebus excedere. Merens itaque grex pastore, orbatu, annuientibus episcopis sanctum Amatium tanquàm unum omnium dignissimum eligunt; & licet inuitum admodum, Cathedram Pontificalem constituunt. Ea autem Apostolica auctus dignitate populū sibi creditū sanæ doctrinæ pabulis reficiebat; benedictione cōfirmabat; perugili cura custodiebat in omnibus seipsum exemplum operum honorum præbens. Adeo verò dum monibus erat terribilis & infessus, ut ad eum tantum accedere formidarent.

Subrogatur
Senecio in E
piscopatu Se
nonensi.

Qualem se in
eodē gesse-
rit.

Childerico
Francorum
Regi necato
succedit ger-
manus eius
Theodoricus
dictus Iu-
nior.

Hac tempestate Childericus Fracorum Rex trien-
nis in Regno, cum ob nimiam fauittiam in Franco-
nobiles exhibitam, eorundem in se animos cōcita-
set, à quodam Bobilone, quē seruili supplicio ad si-
pitem tentum verberari fecisset, occisus est. In locum
verò eius subrogatur germanus eius Theodoricus
antea cum Childericus eligeretur repudiatus. Qui
audito Ebroinus, qui illi prius studiuisset (vt quidam
Childericō p̄ferre annitebatur) & eius causa in Mo-
nasterium Luxouienſe detrusus eſſet, vel timore mi-
lorum spontè adiiſſet, ex monacho mutatus in mi-
tem, aduerſus eos quos paſſus eſſet aduerſarios gladi-
um ſtrinxit: ſumoque magiſtratu Maioris Domi-
eidem Regi Theodoricō (vt & antea eius patri Clo-
tario) inharens, nobiles complures obtruncauit ; &
poſtmodū opera eius Synodo verè tyrannica à Regi-
coacta multi Episcoporum ex eius ſententia Episcop-
atu priuauerunt: aliqui etiam eorum inauditi, irreu-
cabili exilio damnantur.

Peruertitur
ab E roino
Apostata.

Exercet ty-
rannidem
in suos.

S. Amatus
mittitur in
exilium.

Inter quos fuit sanct⁹ hic Amatus; qui mox ubi (quod
mis præter ius fasq;) abire in exiliū iussus est, oues sū

Domino commendans, ad locum destinatum liberrimè proficiscitur, iussq; tyranni Peronam patrum Veromanorum perductus, sub egregio abbate Ultano in custodia permanet. Is Ultanu frater fuit Furci & Foillani * Episcoporum: qui ex Hibernia regio stemmate orti, in Franciam peregrini venerant.

Sub illo venerabili Abbate beatus Amatus huiusmodi temporis spatio permansit, patientissimè terens diuturnum exilium; verbis gratiæ & alimentis subsidijs a beato Ultano confirmatus. Illud Apostolicum commemorans; Non sunt condigne passionis huius temporis ad futuram gloriam quæ venerabitur in vobis. Itemque illud Jacobi Apostoli; Omne gaudium iniquitate fratres mei, cum in tentationes varias inciditis.

Per id tempus, illustri stemmate ortus Maurōius, Adalbaldi & S. Ricardis primogenitus, in aula Regis insignis habebatur. Is a beato Amando Episcopo Clericorum Abbas institutus & ordinatus Diaconus, in fundo suo Broilo nuncupato, monasteriū in S. Petri honorem construxit. Porro Ultano Abbate interea ex hac luce substracto, Rex Maurōiam ad se vocat, iuberq; vt Amatū Antititem e loco exili sine mora secum abducatur, & in suo monasterio custodiendum seruet; fuerit illic Maurōius vt erat iussus.

Cum autem in itinere Cameracum venissent, S. Amatus solus orandi gratia Deo ante Virginiæ Basilicā ingreditur, menteque celsa tractans forte cuculum suum à collo deponit, & vtriusque manicam; adque solis radium nescius suspendit, tam in signi miraculo Domino eius sanctitatem demonstrante. Venit haud multo post ad templum etiam Maurōius; vidensque admirabile signum obstupescit: atque ad beati Antistitis vestigia collapsus, humiliter petit veniam, quod ralem ac tantum virum ausus esset custodiendum suscipere. At ille comiter ei respondens, ad quæcunque Regis mandata siuè ad carceres siuè

* *Abbatum.**Huius S.**Furci vita*
*habetur 16.**Tanuar.**Roman. 8.**Iacob. 2.**Maurōii*
*Abbatis pietas.**Construit*
monasteriū
*in Broilo.**Mutat locum*
*exilij S. Amatus.**En in signe*
miraculum.

ad mortem paratum se esse declarat. Quæ verò de
ceps illis fuerit animorum coniunctio atque co
munis lætitia, referri vix possit.

Vndè cum indies in beato Amato totius pe
ccationis gratia abundantior reluceret, visum est u
dem Mauronto, Broilensi Monasterio eum pre
cere: & se & prædium suum per illum Dominò
ferre. Coactus itaque sanctus Amatus, atque inu
planè præfecturam istius cœnobij tandem susce
pit, totis protinus viribus illic Domino sancti
religiosè inferuire; subditis maximarum virtut
exempla de se præbere; tam verborum doct
æ institutione, quam vitæ simplicis eximia p
tate.

Habebat autem iuxta templum cellulam,
rationis causa illic extructam; vbi cœlestibus in
ans, tanquam in quadam æternæ quietis spe
diuinorum contemplationi vacabat; & quia diu
bus diuinis. actuosæ laboribus insudârat, proximis suis pro
bus ministrans, iam contemplationi sic inha
bat, vt vni viuens Deo, mundo mortuus videre
Tandem vt iam emeritus miles labore omni
solueretur, à Domino vocatus, in pace quieuit.

Felicitè o-
bit.
Catena fer-
rea ad cor-
pus eius, po-
stèa miracu-
lis celebris.
cerat autem adhuc viuens ferream catenam sanè
manem: eaque corpus suum constrinxerat. Hoc
repentè ab eius exanimi corpore soluta, multi
attulit remedia sanitatis; præstantè Do-
mino nostro IESU Christo: cui est
honor & gloria, in secula
seculorum.

TA S. IOANNIS CHRYSOSTO- *C. Baron.*
Archiepiscopi Constantinopolitani. Ex ijs
extant apud Metaphrasten, & C. Baron. Mi
uit è corpore sacratissimus Antistes, Comanis, in
ilio anno Christi Domini 407. Innocetij Papæ 6.
Arcadij & Honorij Impp. 13. A Etatis sue
52. mense. 8. cum sedisset inclusis annis
exilij, Annos 9. menses. 7.
dies 8.

Ioannes, qui ob admirabile & dulcissimum elo-
 quentiæ flumen, Chrysostomi cognomen ade-
 ptus est, nobilissima Ciuitate Antiochia, qua
 Coele Syria sita est, oriundus, patrem habuit mili-
 tis gloriæ laude in primis celebrem, nomine Secū-
 tum, matrem uero Anthusam, & generis nobilitate
 splendore uitæ paucis secundam. Ij uero cum ante
 profundis ignorantia tenebris inuoluti nefario ge-
 nium errore miserè confisterentur, fuere meritis
 aud dubie filij diuino lumine illustrati, & ad san-
 ctissima Christi sacra fœuiter adiuncti. Porro Io-
 annes ut primum ex ephebis excessit, morum graui-
 tate & senili quadam prudentia ætatem transcendit:
 amq; maximarū artium disciplinis tam excellēter or-
 auit, ut cætera præ incredibili discendi cupiditate o-
 nia contemneret. Fuit autē in primis ab omni fa-
 ta uehementer alienus: prorsus ut abiecti & pusilli
 admodum animi esse diceret, gratuita fortunæ vel
 naturæ bona ad superbiam vanamque gloriā tradu-
 cere. Ut primū pater uitæ munere perfunctus ad ce-
 los migrauit, Ioannes annos natus decē & octo reli-
 cto Libanio Sophista, à quo Grammatices & Rhetor-
 ices præceptis imbutus fuerat, Athenas concessit; ubi
 cum præstātissimis Rhetoribus & Philosophis assi-
 ductus mentē yberiori rerum omnium cognitione locu-
 pletauit: aded ut nō modò amplissimos sibi honores
 apud doctos probosque cōpararet, sed etiā magnam
 inuidiā

14. Septem.
 Patria &
 Parentes
 eius.

Ardor discē-
 di in Ioanne.

Vera eius
 magnanimi-
 tas.

*Abhorret à
fastu.*

*Patitur An-
themii obre-
torem.*

*Anthemium
demon in-
uadi*

*Curatur à
Chrysostomo
in viroque
homine An-
themius.*

inuidiæ flammam apud emulos præcipuis eloquii
laudibus excitaret. Et quanquam ab humanis laudibus
abhorreret plurimum, abiecta; quædam corporis
specie infimum studiosè locum sectaretur, tamè sic
nō poterat, ut inuidorū tela, quæ in eum à varijs pa-
sim ei aculabantur, euitaret. Cū die quodam præ-
fectus Prætorius Atheniensium candidatos dicendi fi-
cultate præcipuos conuocasset, Ioannemque iā tu-
forensib⁹ cū negotijs operā nauasse credendum et
magna cum laude præceteris differentem audiuis-
set, adeo in nominis illius amore concitatus est, ut inu-
tum & reluctantem magnis honorū præmijs decora-
ret. Ea res cū Anthemium eloquentiæ studijs in-
mis deditu & laudis audissimū vehementer cruci-
ret, enixe contendit ut parā Ioanni gloriā eriperet.
Erat aut religionē gentilis; & quia non ignorabat
Chrysostomū præcipuū Christi cultorē esse, hanc
li apud præfectum calūniā intruxit, ut diceret homi-
nē à cultu deorum alienū, & magicis Christianorum
artibus imbutum, non modò honore sed etiam Ac-
demiciæ & ciuitatis iure spoliandum esse. Cumq; vrg-
ret & instaret, atq; inconditis clamoribus virum sa-
ctū obtrunere niteretur, & interim Christi numē in-
ledicis appereret, Ioanne placidè respōdēte, & Chr-
sti potentiam tacitè interdum inuocante, subitò
maligno spiritui arreptus Anthemius, terreque ali-
sus, impietatis suæ poenam tulit, & altantibus ip-
sæ præfecto ingentem admirationē, timoremq; incu-
sit. Subiit illi stupore oppressi, & mutantes pietatis
quibusdam radijs Ioannis faciē contemplante
latentē diuinæ virtutis vim signis minimè dubijs e-
noscēbant; deinde supplicibus ab eo precibus contor-
debant, ut miser opem ferret. Ille, quæ erit in omni
benignitate, hominis calamitatem miseratus, præ-
ad Deum pro eo fudit, & non modò à maligno de-
mone, sed etiam à pestifero gentiliū errore libera-
uit, & ad Christum adiunxit.

Hæc aliq; præclara fidei pietatisque opera ut co-
nou

ouit Athenarum antistes, statuit eum sibi successorē,
 quouis modo ordinare; indignum nimirū ratus tan-
 tam virtutem, tamque eximiam dicendi faculta-
 tem in rebus forensibus consumi. At Ioannes maio-
 ra secum animo volutans, solitudinis secessum me-
 ditabatur; vt rebus terrenis exutus, libera mente
 psūm cœlum penetraret. Hęc cogitantem, & institu-
 ti sui socium Basilium Antiochia oriundum nascū,
 mater multis lachrymis & precibus impediuit & ar-
 dens pietatis studiū maiore pietate restituit. Inter
 hæc Zeno Tyri Archiepiscopus Antiochiam veniēs,
 eum lectorem ordinauit; & piis monitis ad omnem
 sanctitatis rationē vehementius accedit. Non mul-
 to post matre ex hac vita ad meliorem transēta, Io-
 annes ea iam cura exoneratus, seuerioris discipline
 institutum, Basilium sequutus, protinus arripuit: se-
 que suæque omnia vni Deo in solitudine cōsecrauit.
 Ibi vero quæ eius notissimum fuere lucubrationes?
 Certe posita sunt, secundum illud propheticum, de-
 serta in stagna aquarum, cum fluentia domus ex ei⁹
 pectore pro oportunitate manarunt. In hac grata
 quiete & silentio, duos libros de Compunctione cordis
 elaborauit libros; & tres de Prouidentia Dei; magna
 admiratione habitos; sed & aduersus vituperatores
 vitæ monasticæ nobile opus elucubrauit, tribus libris
 distinctū; magno perē admirari aliquos adeo infeli-
 ces reperiri, qui tam sublimi philosophiæ impuden-
 ter detraherent. Præterea de Sacerdotio de vīginita-
 te; & quæ præclara ingenij & eruditionis suæ moni-
 menta edidit; quibus magnū Ecclesiæ vniuersæ splē-
 dorem attulit. Etenim ad Theodorū collegam, de-
 fertorem ignauum, vt ad eremum vadē excesserat, eū
 reuocaret, insignem edidit commentarium; quem
 quidam peccati telo grauitèr saucium medica manu
 curauit, sed mox is in deteriora prolapsus, eō impie-
 tatis prorupit, vt spreto viri sancti sano consilio, a-
 pertum hærescos patrociniū susceperet.

Porro quāquā die nocteq; vir sanctus omni eru-

*Cogitans su-
 litudinem &
 matre impe-
 ditur.*

*Zeno eum
 lectorem or-
 dinat.*

*Ab in soli-
 tudinem,
 matre de-
 functa.*

Psalm. 106.

*Scripta eius
 in solitudine.*

*2. l. de Com-
 punctione.*

*3. de Proui-
 dentia Dei.*

*3. aduersus
 vituperat.*

De monast.

*De Sacerdo-
 tio.*

*De Virgini-
 tate.*

Item alia.

*Theodorus
 eius collega;*

*apostata, fit
 hæreticus.*

ditionis genere Ecclesiam exornaret, hominesque
 lesi doctrina à virtutis amore traduceret
 multò tamen clarius admirandis pietatis operibus
 & se & alios illustrabat. Nam præter assiduum or
 tionis studium, quo laboranti Ecclesiæ subueniebat
 summam in primis ægrotorum curam gerebat; quæ
 pro insita benignitate quotidie visitabat, & cū ver
 tum factis à miseris subleuabat; ipse verò tanto
 gore vitam instituēbat, tantaque inedia & perpetua
 vigilijs adeò se macerabat, ut volens nolens, ob co
 tractas ex duro viuendi genere ægritudines, patriam
 repetere & afflictæ vehementer valetudini consule
 re cogere.

*Benignitas
 eius in æ
 grotos.*

*Valetudinis
 ergò patriam
 repetere co
 gitur.*

*Insignia
 quedam eius
 miracula.*

Inter hæc cum fama virtutum eius magis magis
 incretceret, & in ore omnium cum admiratione
 versaretur, vir quidam Antiochenus illustri gene
 intolerabili hemiplegia dolore torquebatur; adeo
 ut oculorum alter, vi morbi è sede sua emotus, mis
 rando valde spectaculo in maxillam propenderet.
 Is cum incassum in medicos omnes facultates con
 sumpsisset, tandem desperatione fractus ad Ioannem
 confugit. Ille verò hortatur hominem, ut nefari
 inanium deorum cultu relicto, sordibusque animi
 per pœnitentiam elatus ad Christum accederet; certam
 ab eo & corporis & animæ salutem consequuturus.
 Ea Ioannis admonitione Antiochenus fide adeò in
 caluit, ut humi ad pedes viri sancti sese abiceret, ac re
 ptamque vestis illius oram laboranti capiti oculoque
 admouit: & dicto citius integram sanitatē obtinuit.
 Post hunc Archelaus quidam ex proceribus, lepro
 maculis turpiter ac miserè deformatus, parè ad e
 um fide accessit; quem Ioannes postquam diuinor
 um eloquiorum lympha perfudisset, iussit eum ele
 mentari quoque aqua ablui; quo facto, protinus mū
 dus ac purus euasit. Eucleum quoque, qui inuidia dia
 boli altero oculo orbatus miseriam suam assiduò de
 plorabat, precibus suis restituit, & à demonū cultu
 liberatum, ad Christi castra sub signo monastice
 adiun

adiunxit. Præterea mul
 tis profuanto laborantibus
 has est, a fœda peccatorum
 tantam Dei omnipotentis
 tribus monitis integritas
 eius miracula prosequitur
 ac pietate Deo continu
 here licet, quod feras
 cecit. Erat leo immen
 si, utque vastitatem
 crudelem sine mortem
 armis, nullaque virtute
 tandem ad vitium De
 cor, genunt, ut si qua
 te reprimere. Ille de
 te inquit eis exproba
 grotorum confessione
 viæque melioris si
 placarent. Hæc vbi
 a nro. locis maxime
 x., in sequenti luce, i
 rimis inuenta fuit.
 His signis & virtutibus
 dam quatuor in eie
 m. nis celebrare va
 o. anibus iactans, in
 cegatus concessit; v
 mibus ad corporis
 lo pane victitavit.
 acris inuitis & in
 tamen celestis p
 acerbitates adeo di
 expis grauissimam
 cianatur, non prius
 nus, corporis facina
 rem cognoscere. I
 vel potius diuino
 salutem curandam

adiunxit. Præterea mulierem septem annos sanguinis profluvio laborantem sanavit: & quod admirabilius est, à feæda peccatorum cõtatione, qua maculata iustam Dei omnipotentis iram sustinebat, salutaribus monitis integrè liberavit. Et nè infinita eius miracula prosequamur, quanta vitæ integritate ac pietate Deo coniunctus fuerit, vel ex eo cognoscere licet, quòd feras etiam bestias virtuti sue subiecerit. Erat leo immanissimus, qui non modò agris villisque vastitatem, sed multis etiam hominibus crudelem sanè mortem inferebat. Eum cum nullis armis, nullaque virtute homines superare possent, tandem ad virum Dei agris domibusque desertis cõfugerunt, ut si qua posset immanè belluam virtute reprimeret. Ille divinatorum præceptorum contemptum eis exprobrans, hortatus est omnes, ut flagitiorum confessione atq; detestatione expiarentur, vitæque melioris studio infensum Christi numen placarent. Hæc ubi dixit, tradidit eis crucem ligneam in locis maximè infestis designandam; qua designata, insequenti luce, immanis belua antè eam exanimis inuenta fuit.

*Eccè vim
Crucis admirandam.*

His signis & virtutibus clarus, cum annos admodum quatuor in eremo exegisset, nè aliquam ex nominis celebritate vanam gloriam contraheret, omnibus infestis, in horridam speluncam soli Dei cognitus concessit; ubi annos duos rebus planè omnibus ad corporis usum necessariis destitutus, solo pane victitavit. Et quamquam omnibus esset aeris iniuriis & infinitis incommodis expositus, tamen cælestis philosophiæ dulcedine omnes vitæ acerbitates adeò dulces reddebat, ut quasi corporis expers grauissimam vim morbi, qua constabatatur, non prius sentiret, quàm viribus destitutus, corporis sarcinam spiritum in terram deprimentem cognosceret. Hac ergò necessitate compulsus, vel potius diuino spiritu, ex eo loco ad multorum salutem curandam deductus, venit Antiochiam.

Ex solitudine venit Antiochiam.

Eccè s.

vbi

*tiochiam, & ubi Diaconatus munere insignitus, annos quinq; ad-
consecratur mirandum de se sanctitatis specimen præbuit. Inte-
Diaconus; rea Melerio Antiochie antistiti vita sanctissime per-
indè presby- functo succedit Flavianus; qui cum de more noctis
ter.*

*In ordinati-
one presby-
terij colu-
celitus eius
capiti insidet.*

*Mulier in
publica con-
cione eum
redarguit,
quod alieni-
mis præfer-
ret.*

*Nomē Chry-
sostomi na-
dè.*

intempeste silentio diuinis esset meditationibus intentus, Angelus Domini cælesti splendore coruscans ei affuit, monuitq; ut sine mora Ioannem, diuinis virtutibus mirifice ornatum, sacerdotem Dei altissimi consecraret. Eodem verò hora eadem planè visio Ioanni oblata est: idemque Domini angelus, ut Flavianum ad Ecclesiam tendentem sine mora se queretur, hortatus est. Hic visione simulque cohortatione angeli excitatus Ioannes, quamquam non sine timore, paruit: nè diuinæ voluntati adèd mox illa resistere videretur. Cumque hora ordinationis adesset, & res diuina maxima cum ceremoniâ fieret, repente niuet candoris columba cælitus delapsa capiti eius insidere visa est. Fuit magnus ad nouum spectaculum populi concursus: cunctique admiratione oppressi, eximiam Ioannis sanctitatem prædicant.

Cum itaque oraria Spiritus sancti mirifice dotatus esset, statim à suscepto presbyterij honore, quotidie, vigente Flauiano, conciones ad populum habuit; quæ cum si blutiores essent quàm ut vulgi captus eas illequeat, muliercula quædam, ardenti pietatis studio commota, non dubitauit in media populi frequentia eum redarguere, quòd genus orationis proculsi in fugiendum proferret. Tum ille euestigio nuerilis animi, cui? est alia perere, instituto mutato, si tioneat faciliorem in his auribus accommodauit. Quæ ex parte illud est consecutus, ut cuncti suauitate sermonum eius capti, publicis frequentibusque acclamationibus eos aueam cum appellarent. Quod perinde ac inditum diuinus nomen veluti egregius titulus, in eius scriptis hætenus perleuerat.

Post hæc Flavianus, ut cum post se Ecclesiæ Antioche-

tiochenæ Antistitem habere voluit. Sed vir nimium distractus à doctrina acerrimus, oratione subterfugit: seque in corporumque salutem. Erat Antiochie Enchiræus filius ardente fœderis, men venerat, quante magnis impendisset, (quatuor nomen tuos paulo ante huius finem & auxilium in seculumque vixit. Antiochiam tamen raret peccare cum locustate que omni potentia concinnare velis, filius calo eripi poterit: hi priores quatuor, caluclia, his auditis, cauitate emendationem aqua benedicta trina & incolamem matri

Eodem tempe-
stionis dogmatibus
ris maioris opprimebat
testium terminum
nunc vero ab herese
bat. Cumque ad or
emendationem Ioannis
occurrentem ad
catalanensis, si op
rem: totius reli
n. Chisti verba iur
electa esse, Eran
res, Ecclesiæ intro
neque aquam neq;

Antiochenæ Antistitem haberet, rerum ei curam *trā Fugit hono-*
dere voluit. Sed vir sanctus, nè eiusmodi rebus plus *res, et libe-*
nimium distractus à docendi studio & pauperum *rum vult*
situatione arceretur, omnibus modis honores illos
subterfugit: seseq; incredibili ardore ad animarum *saluti.*
corporumque salutem procurandam comparauit.
Erat Antiochiæ Euclia quædam illustris matrona,
cuius filius ardente febre confectus in vltimum virg
diserimen venerat, quæ cum iam antè à medicorum
arte magnis impendijs frustra medicamen expe-
tisset, (quatuor namque filios eadem vi morbi ex-
tinctos paulò antè lamentabatur) ad Ioannem, con-
siliū & auxilium imploratura, confugit: orans ob-
secransque vt quintum ab ipsa morte similiter penè
absumptum liberare veller. Cui Ioannes, Si, inquit,
peccatorum sceditatem, qua polluta es, deferere, te-
que Omnipotenti Deo per veram contritionem
conciliare velis, filius ab hoc præsentis mortis peri-
culo eripi poterit; sin autem, continuò eadem, quæ
priores quatuor, calamitas & cum & te conficiet:
Euclia, his auditis, cum lachrymis & cerebro singul- *En aque be-*
tu vitæ emendationem promittere. Ioannes verò *nedictæ*
aqua benedicta trina vice puerum aspergens: sanum *virtutem.*
& incolumem matri restituit.

Eadem tempestate Præfes ciuitatis, prauis Mar-
cionis dogmatibus infectus, Orthodoxos in aume-
ris malis opprimebat. Porro eius coniunx diris in-
testinorum torminibus laborans, nunc à medicis,
nunc verò ab hæreseos ministris sanitatem quære-
bat. Cumque ab omni spe salutis exclusa, in medijs
cruciatibus Ioannis recordaretur, curauit se in lecto
decumbentem ad templi fores deferri, firmiter se-
cū statuens, si optatam à Ioanne salutem cōseque-
rur; protinus relicta nefaria Marcionis religione, *En vt olim*
in Christi verba iurare. Cumque ad templi fores *heretici ab*
delata esse, Flavianus & Ioannes foras prodeun- *ingressu Ec-*
tes, Ecclesiæ introitum & ei & baiulis negarunt; *clesiæ arce-*
neque æquum neq; honestum esse asserentes, vt eis *bantur.*
tem-

templum pateret, quorum anima dogmatibus pietatis pertinaciter oclusa erat. Illi autem, misericordiam deprecantes promiserunt fore, si afflictæ matronæ sanitatem conferrent, vt Marcionis dogma ex animo protinus reijcerent, & sanam Orthodoxorum fidem amplecterentur. His flexus Ioannes, aquam ab Antistite benedictam adferri iussit, eaque

Aqua benedicta sanat infirmam Præsidis coniugem.

Præsidis coniugem aspergens, in nomine Christi Iesu sanam eam surgere & incolumen abire iussit. Mira res; mulier dicto citius è lecto exiliens, domum abiit; & impia Marcionistarum superstitione relicta vnâ cum marito totaque familia, pura ac sincera fide Christo nomen dedit. Ea res cum hæreticorum animos magno dolore afficeret, tum præcipuè in odium Ioannis accendit; adeò vt clam palam contumelijs eum appeterent, & magicis imbutam artibus, res admirandas gerere calumniarentur. Sed ea calumniandi temeritas nequaquam eis impune stetit; nam paucis post diebus cum ad consuetam impietatis suæ conuenticula in domum vnâ confluxissent, magnus terremotus subitò domus fundamenta euerit: & incredibilem eorum multitudinem miserando valde interitu deleuit; alijs interim, qui prauitate opinionum imbuti non erant magno miraculo ad vnum omnibus conseruatis.

Vltio diuina in schismaticos, viri Janæi calumniatores.

His ita gestis, pij non modò in fide stabiliti, sed alij etiam innumerabiles, prauis ad illam vsque diem opinionibus infecti, ad lucem veritatis adducti sunt: prorsus vt certatim simulacrorum templa demolirentur, domosque oratorias Deo excitarent consecrarentq;. Porro in monte Ammano, vbi homines quadam immanitate bestiarum efferati degebant, doctrinæ & virtutis suæ efficacia adeò dara eorum pectora emolliuit, vt ab impio simulacrorum cultu ad suauissimum Christi iugum transirent, seseq; libenter monasticæ disciplinæ regulis, subicerent, vt puriorem Deo seruitutem exhiberent.

Multos ad Christi fidem conuertit.

tent. In monte verò Golor, celeberrimo, & multis homines, infinitos catos & demonum sententi virtute doctrinæ dicitur, vt postea ipse incoluerant, propter vires essent. Potest et Seleuciam habitare factis merito gloriantu calu & nefaria simi nunc diuinas ædes & sic ornatos habet.

Post hæc Neftarius vita sanctus est, & tatis consensu, & maiuntate substitutus. A vii doctrina virtutis vt Ioannem Constantianerque negare lueris Comiti Antiochum pia fraude impostum ceteri calu de veritate, vt Antiochus paucis post diebus Ioannis Constantinopolis res quamquam animi tamen cum fructus, faciebat, & verberos ptum animi dolorem tulit sunt valde, quæ eximus athleta prodisset. Nam vt patus est, licet animum nostrarum tanto ardore sacrum quasi continuo sacconcionibus claudere.

tent. In monte verò Casio dæmonum sacrificijs, prò dolor, celeberrimo, & idola subuertit & fana destruxit; & homines, infinitis erroribus miserrimè implicatos & dæmonum seruitute oppressos, tam excellenti virtute doctrinaque in Christi libertatè vindicauit, vt postea ipsi dæmonibus, qui locum illum incoluerant, propter vitæ sanctitatem valdè terribiles essent. Potest etiam vniuersa illa, quæ circa Seleuciam habitatur regio, præclaris viri sanctissimi factis meritò gloriari; vtpotè quæ à dæmonum cultu & nefaria simulacrorum religione purgata, nunc diuinæ aedæ & viros omnibus virtutib' mirificè ornatos habet.

Post hæc Nectarius Præsul Constantinopolitani vita functus est; & Ioannes summo totius ciuitatis consensu, & magna Imperatoris Archadij voluntate substitutus. At Antiocheni nullo modo tanti viri doctrina virtuteque spoliari volebant; prorsus vt Ioannem Constantinopolim destinare præcisè constanterque negarent. At verò Imperator arcanis literis Comiti Antiocheno in mandatis dedit, vt Ioannem pia fraude à ciuitate educeret, equoque impositum celeri cursu abduceret. Fecit hoc tanta dexteritate, vt Antiocheni nihil minus suspicientes, Constantinopoli paucis post diebus Ioannem pontificij honoris vinctis Constantinopoli constrictum cernerent. Ea res quamquam animos eorum cruciaret plurimum, tamen cum fructus, quos vir sanctus in ea Ecclesia faciebat, yberimos contemplantur, faciliè conceptum animi dolorem lenierunt, & sibi Ioanniq; gratulati sunt valdè, quod ex eorum palæstra tantus tamen eximius athleta ad Ecclesiæ totius stabilimentum prodijisset. Nam vt primum pontificali insula sublimatus est, licet antè strenuè admodum contra animarum nostrarum hostes rem gessisset, tum verò tanto ardore sacrum illud bellum profecutus est, vt quasi continuò sacris, quas ad populum habebat, concionibus classicum caneret, vt saeuientis inimici

Petitur Episcopus à populo Constantinopolitano.

Pia fraude paucis post diebus Constantinopoli Episcopus creatur.

infi-

Multas gentes ad Christum traduxit: & hereticos conuertit.

insidias prudenter vigilanterque præcauerent. Neque modo Constantinopolim cælestis eius tuba peruasit, sed vniuersas ferè orbis regiones, quas præcipua diabolici tyrannide oppressas sciebat. Cum intellexisset Phœniciam simulacris adhuc deditam assumpta manu regia protinus eò contendit, & fanis illis execrandis humi stratis, gloriosa Christi trophæa erexit: virosque pietate præstantes immisit, qui dæmonis impetus repellerent, populumque Christianis sacris initiatum in omni religionis officio continerent. Indè verò ad Celtas Arianismi laqueis implicatos liberandos perrexit; quos breui ab errore ad primam fidei puritatem reduxit. Scythas item Christianæ veritatis cognitione illustrauit; & quosdam etiam vicos Orientis Marcionis hæresi infectos repurgauit: sic demum vniuersalem Ecclesiam synceris fidei & pietatis operibus efflorentem reddidit.

Benignitas eius in pauperes.

Porro in pauperum inopia subleuanda mirè beneficus fuit. Quicquid enim ex Episcopatus sui munere accipiebat, id totum noceomij & pauperibus distribuebat; cum ipse interim tenuissimo victu vitam non tam sustentaret, quàm affligeret. Adeò namque in sacrarum literarum meditatione absorptus erat, vt corporei alimenti penè oblitus, die nocteque spiritalibus delicijs, & diuinarum rerum commentatione animum pasceret. Cum diuinas Pauli Epistolas ad Ecclesiæ totius vtilitatem interpretari decreuisset, dubia & suspensa cogitatione repente correptus hæere cœpit, an earum interpretatio Deo grata esset. Cumque altissimo noctis silentio timide rem aggredereur, ecce ipse gentium Doctor, post sedem ad caput Pontificis, ore auri eius admoto adfuit; scribentique commentaria earum sanè luculenta & planè diuina dictare visus est.

S. Paulus ei in Epistolas commentanti adfuit.

Isdem temporibus cum multi in Ecclesia ingenti auaritiæ morbo laborarent, & sanctissima quæque vitæ officia pecuniæ cupiditate peruerterent,

Ioan-

Ioannes sine intermissione
rore et urebatur, sed ea
imprimis ipsius impetu
sinum in eum corat
dam Patricius, vir op
thecarios Imperitri cu
te exerecet, namque
taret, is Ioannis consili
marimonam iniquita
prudenter sacculos non
sect. Quæ ut reserua
quod animo am ane
pit alius ois eius int
it. At verò quanta an
vir sanctus iustitiae & a
pent, quantæq; virtute
operibus descendente,
Alexa dicit Paulu
era gerebat; omnia
pecuniæ cupiditate m
quous tunc em modo
ca. in vidua quæ redam
sei, quod diuina adun
tes ab ea carcos (mo
git. Vidua magno ne
letas veniet omnibus
quingentos anteos mi
tem post annos due s
nistrations lux ration
oblata temporis opp
Imperatorem acceti
que exactione graui
sit protinus Impera to
causam; sed ille mu
dicem sed potius adu
buit. Tam illa ad E
gens precibus ac lac
m muerit cordia cap

Лис. 12.

Alexandrie Paulatius Dux exercitus magistra-
tum gerebat; omniaque ferè Reipublicæ munia
pecuniæ cupiditate metiebatur: & opes ingentes
quouis tandem modo corrådere studebat. Ad hunc
cũ vidua quedam, nomine C. Litrope, delata es-
set, quòd diuitijs abundaret, ille protinus quingen-
tis ab ea aureos (incertum quo commentu) exe-
git. Vidua magno metu affecta, nẽ in grauiorẽ mi-
serias veniret omnibus fere bonis suis oppignoratis,
quingentos anreos iniquo Iudici tradidit. Cum au-
tem post annos duos, munus suo defunctus, admi-
nistrationis suæ rationem reddere cogereur, vidua
oblata temporis opportunitate viens eus fligio ad
Imperatorem accessit, deque illata iniuria, iniusta-
que exactione grauiter conquesta est. Commi-
sit protinus Impeator cuidam suo præfecto viduæ
causam; sed ille muneribus peruersus non se vin-
dicem, sed potius aduersarium afflictæ mulieri præ-
buit. Tũ illa ad Eudoxiam Imperatricem con-
fugiens precibus ac lachrymis flagitauit, vt aliqua
sui misericordia caperetur: & viduam bonis suis
per

per summam iniustitiam exutam in integrum restitueret. Eudoxia hac occasione nouas corradendi diuitias audissimè arrepta, Paulacium accessit, eumque asperis verbis in crepitum centum librarum auri damnat; è quibus sex tantum & triginta numismata viduæ tradit, reliquas verò suis opib⁹ accumulat. Quia iniustitia multò grauius afflicta Callitrope, omni iam spe destituta, communi illo viduarum patrono, tanquam vltimo refugio, vt constituit. Nec mori; Luctu & lachrymis miserabiliter deformata ad Episcopum abiit; eiq; cum crebro singultu calamitatem suam exponit orat obsecratque, vt afflicte viduæ & cum extrema rerum omnium inopia certanti opem ferat. Ille nihil cunctatus, neque Eudoxiæ fur rem quicquam veritus, Ducem quondam exercitus adiit, eumq; verbis grauissimis de illata viduæ iniuria corripuit, & aurum ab eo requisit. At ille centum auri libris ab Eudoxia se multatum, ac planè ab ea causa absolutum esse respondit. Cui antistes, Pro delictis, inquit, publicis facta est illa exactio. Tu verò non aliter effugies, nisi mulieri 500 aureos numeraueris. Hæc dicens hominem secū abduci, & in templo custodiri iussit. Quæ res simulac ad aures Eudoxiæ peruenit, illa animò vehementer commota, cum verbis minacibus apud virum sapientum nihil proficeret, duos ex templo Centuriones misit, qui hominem vi è templo abriperent. Et illi quidè armis animisq; præferoces abierunt; sed cum templi foribus appropinquarent, & iam iamque irumpere vellent, vident (dictu mirabile) angelum Dei specie terribilem, stricta rhomphæa ab ingressu eos arcentem. Quo viso exanimati metu in fugam conuersi sunt: & Eudoxiæ admirandum spectaculum recenti adhuc stupore oppressi narrarunt. Tum illa omnem animi ferociam posuit, & virum Dei effæminatis blanditijs a tanta iniustitia & æquitate eneruare conata est. At vir sanctus, vt minis ita & blanditijs omnibus superior, eandemq; semper &

*Notarem
admirabilem.*

bique animi constanti
trabat: Paulaciumq;
bonum, ablatam viduæ
se compulset.

His ita peractis, cum in
es vigilantia, Ecclesiæ
magis magisq; illustra
fidelium vita reth
nec iam prosperis re
quorundam aui
nstrumenta excitauit, v
et. Hanc in rem Theo
sim & Antiochum, &
diaconos, ac præcipue
as inuicta suæ armis
ado virum sanctum
tent. Et tunc quidem, mi
gressi, nihil non fecer
perducent: sed om
simulacrum suum prote
m i.

Inter hæc Theogastus
Archadio Imperatori co
dam. Ariano Gato com
ab eodem de columna
per totam accusatur. &
ne cum vxore & liberis
in reueta functus, ce
malis innumerabilib
a cum nullum proflas
deret, continuo in pa
poratura redijt. Quam
nus excipiens, cum
dam in ablatam bon
per, in aliam insuper
entim Imperatrix anim
tus forte viduæ vinea
sua bonum vnum aut

bique animi constantiam fortitudinemque contruabat: Paulaciumque, siculneo Eudoxiæ auxilio abnixum, ablatam viduæ pecuniam integram restituere compulit.

His ita peractis, cum indefessa sanctissimi pontificis vigilantia, Ecclesia diuinæ fidei splendoribus magis magisque illustraretur, & pietatis illuminatione fidelium vita resfulgeret, salutis humanæ infelicis tam prosperis rerum successibus irritatus, reuelles quorundam animos. aptissima malitiæ suæ instrumenta excitauit, ut virum Dei è medio tolleretur: Hanc in rem Theophilum, Sæuerianum, Aca-

Multi presbyteri, diaconi & nobiles feminae ei insidiatur: quod eorum luxum & pompam coarctaret:

Inter hæc Theognostus, spectata fide ac pietate vir; Archadio Imperatori cum primis charus, cum cuidam Ariano Gaio nomine, admodum esset iniuius, ab eodem de calumnia in Imperatricem, apud Imperatorem accusatur, & iniusta bonorum publicatione cum vxore & liberis exilio damnatur; qui in ipso itinere vita functus, coniugem extremo dolore & malis innumerabilibus circumuentam reliquit. Illa cum nullum prorsus in calamitatibus refugium haberet, continuo in patriam, opem viri sancti imploratura rediit. Quam pro insita humanitate vir diuinus excipiens, cum tota mente in eo esset, ut viduam in ablatam bonorum possessionem restitueret; in aliam insuper calamitatem incidit. Cum enim Imperatrix animi causâ ex vrbe egressa in huius fortè viduæ vinea obambulet, accidit ut manu sua botrum vnum aut alterum exectum comederet.

nus virtute tua destituta exaruit. Quò sanè miraculo *diuinam in*
perculsa Imperatrix, celeri gradu domum se inde *templi mu-*
proripuit; sacrilegus vero potius iudine datus ad san- *ctorem.*
tum accessit, & profusus lachrymis sceleris sui veniam
postulans, confessim manus sanitatem recuperauit.

Hæc quanquam alijs salutarem metum incute-
rent, non potuere tamen animum Imperatricis, pe-
cuniarum cupiditate victum & inuidiæ stimulis acriter
nequitatum, ad saniora perducere. Non multò post
Epiphanius Cypri Episcopus Constantiæopolim
venit, quem Theophilus, vt erat callido & vafro in-
genio, ad suas partes facile allexit, persuasitq; vt se-
se a Ioannis familia, itate alienam ostenderet. Ac-
cessit deindè Imperatrix, quæ quasi furis quibuscum *Brenis omni-
malitia su-*
agitata omnes adhibuit machinas, vt Epiphaniū *per malitiā
mulieris.*
in idem odium Ioanni, secum pertraheret; constan-
ter impudenterque asserens, eum hæresi infectum
esse, & Orthodoxæ fidei suæ sionem impie moli-
ri. Cui Epiphanius, s. h. v. h. inquit, contamina-
tus est, dicit & causam suam dicat; ut dignis peniten-
tiæ op. e. n.º concipiam; amine. Et g. i. m. expiet. Sin
autem tu, o Imperatrix, odio per am nullo concita
hæc dicis, p. se. do. m. i. n. e. t. b. i. a. t. e. n. i. t. u. r. Epiphanius.
Tunc illa ab animi sa. f. i. t. o. r. e. v. i. t. a. m. e. x. c. e. t. a. t. a. m.
hanc vocem proripuit. Nisi tu o Epiphani, manam *En quid non
adiutricem porrexeris, vt Ioannes exilio nud. tetur, facit ani-*
ego clausa idolorum templa apertim, omnibuscq; ea mus inuidia
adoranda proponam. Quo audito, Epiphanius *oppressus.*
impiam scemine vocem excretus abiit. Ioannes
verò in medijs insiliantium periculis relictus, tan-
dem in grauissimam ipsius etiam imperatoris inui-
diam impiorum calumnijs incidit. Quam ille cum
aliquandiu pari animi fortitudine, vt cetera mala,
sustineret, aduersarij nouis criminibus quotidie
confictis assiduò laborabant, vt Imperator pontifi-
cia dignitate eum exueret, & in ignotas terras procul
amandaret. Quam hæc geruntur, impium concu-
labulum extra vibem in p. s. s. i. p. i. a. t. o. quodam,
Fif 2 nomi

*En verum
impiorum Con-
ciliabulum.*

*Mittitur in
exilium vir
sanctiss. ab
impio conciliabulo.*

*Vlto diuina
in urbem
Constanti-
nopolim &
Imperatore
qui Ioannem
in iussu dam-
nauerat.*

nomine Quercus, conuenit, vt quantocius Ioannem è sede exturbaret. Itaque post nefaria consilia impie agitata, fraudibus & mendacijs instructi aduersarij Ioannem aduocant, vt accusationibus responderet. At vir Dei optimo conscientiae testimonio fretus, venire renuit; scriptoque nunciauit, se non conciliabuli alicuius, sed Oecumenici tantum synodi sententiam ratam habiturum. Hæc vt accepit didicitque concilium, in eos, qui missi fuerant irruentes, alios grauitè ceciderunt; alios in vincula & ferreos compedes cõiecerunt; quos illi bacchantes sanctissimo antistiti parauerant. Deindè absentem condemnant, ac pontificia dignitate exutum exilio dignissimum iudicant; suadentque Imperatori, vt sententiam à sacerdotibus in Ioannem latam sinè mora executioni mandet. Itaque Imperator credens, missa manu militari, sanctum relegari iubet; populo eam rem agrè ferente, & vi atque armis iniuriam à suo Pontifice propulsare enixe cupiente. Sed vir sanctissimus, publicæ salutis quàm sua studiosior, exilium haud inuitus subiit; & vesperè ingruentibus tenebris, relicta ciuitate, ad Euxin Propontidem appulit.

His Theophilus, alijq; demonis satellites elati, reliqua impietatis suæ arma expedire aggressi sunt; sed Deus vindex iniquitatis, impios eorum conatus egregiè repressit, & famulum suum improborum calumnijs diutius inuolui passus non est. Nam dum ulterius in Ioannem, pietatemque grassari constituunt, ecce horribili terra motu concussa ciuitas Imperatoris ipsius adibus subuersionem minari videbatur; adeò vt populus, periculi magnitudine percussus magno clamore cum Imperatore de illata viro sancto iniuria expostularer, & præcisè in pristinam dignitatem eum restitutum veller. Sed & Imperator ob facinus imprudenter admissum ingemiscens, seque suosque summæ iniustitiæ codem nans,

nillo coactum. Bello
nem reuocatis, & amplius
auitum & reluctantem
Non multum interce
io pro viribus officio l
aris lates ab Ecclesia re
tamque multo quam an
iudiam inclinat. I. q. T
gentem licet ad. oc. t.
anem q. ois modo è
The. p. is cum recent
vibem regi. m. sub
posens. de. l. as. san. t. am
en. ei de sede depolu
adem abique Synodo re
qu n. ad. lo. te. negotio
actionitate pontificis
Imperatore expul
eodem restitutam
illa machinantes, tan
atam ad illud v. l. que
mum eo impulerant,
manu Pontificis perc
tebat crimina di. m. l. l.
calumnijs magis mag
his, diama ei myster
et. as. in medio diuin
dus, qui Christi à m
genti sentia celebratur
eam sacras, quæ Con
pato le. ransferre cog
tate eumenorum num
tionis confusus, sel
ad sacramentum illuc
erit, repente multum
l. n. præterocibus an
non iam Deo sacrand
t. : & quod grauius

nisso confestim Brisone Eudoxiæ ministro, Ioan-
nem reuocauit, & amplificatis honorib⁹, quanquam
auitum & reluctantem in sedem collocauit.

*Reuocatur
Ioannes ab
exilio*

Non multum intercessit temporis, cum vir Dei
pro viribus officio fungens, dum omnes impie-
tis labes ab Ecclesia remouere nititur, in nouam,
amque multò quam antè grauiorem Eudoxia in-
uidiam incidit. Itaq; Theophilum Alexandriae de-
gentem literis aduocat, vt rursus opem ferat, quo Io-
nnem quouis modo è sede dignitateque deiciat.
Theophilus cum recenti adhuc criminis nota infar-
is urbem regiam subire vereretur, Ariano canone
absens aduersus sanctum pugnaui, scribens, ei qui
semel de sede depositus est, minimè licitum esse ean-
dem absque Synodo repetere. Sed has calumnias
cum nullo ferè negotio submouisset antistes, dicens
se auctoritate pontificia nequaquam depositum, sed
si ab Imperatore expulsum, & denuò vel inuitum
ab eodem restitutum esse, accusatores alia atque
alia machinantes, tandem post menses decem in-
iunctum ad illud vsque tempus Imperatoris ani-
mum eò impulerunt, vt recusaret sacra mysteria de
manu Pontificis percipere, nisi prius obiecta, vt di-
cebat crimina diluisset. Inde assiduis improborum
calumnijs magis magisque inflammatus Archad-
ius, diuina ei mysteria interdixit; prout vt vir
sanctus in medio diuinorum apparatu (erat enim
dies, qui Christi à mortuis excitati memoria, in-
genti læticia celebratur) è summo tēplo ad aedes quas-
dam sacras, quæ Constantianæ dicebantur, cum po-
pulo se transferre cogeretur. Ibi verò cum magnus
catechumenorum numerus ad lauacrum regenera-
tionis confluxisset, seseque viri pariter ac scēminæ
ad sacramentum illud percipiendum ritè adornas-

*Vide hic
quàm graues
Vir sanctus
sit passus per-
secutiones.*

sent, repente multitudo militum, duce Lucio gen-
tili, præferocibus animis irruit, & turbam illam
iam Deo sacrandam in effusam fugam conuer-

tit: & quod grauius est, sacrum laticem purpureo
quo-

quorundam sanguine miscet. Indè verò mentis quodam furore christi, sacrosancta corporis & sanguinis christi mysteria nefariè conculcant, cæteraque religionis ornamenta diripiunt, atrociterque in omnem sexum defæuiunt; adeò ut sacerdotibus in carcerem abductis, & alijs pietatis cultoribus hinc inde dispersis, perpetua mortis imago ob oculos versaretur. Sed his omnibus inuictus athleta christi non celsi inulsi, quin potiùs commissum sibi gregem à lupis dispersum in campos syluasque congregauit; vbi diuini verbi pabulo pascere eum non destitit. Erant fideles ad tria millia cælesti lumine recens illustrati; qui cùm candido amictu in parenti campo (in templis enim non licebat) versarentur; & Imperator eum fortè fidelium exercitum conspicatus esset, ingenti admiratione captus, quid nouum hoc spectaculum sibi vellet rogauit. Cui aduersarij subdoli corruptores; Est, inquit, impia Valentinianorum multitudo, quæ insidias molitur. Quod simulatq; dixissent, armis animisq; expediti impetum in eos fecerunt, & alios quidem ferro trucidarunt; alios impositis plagis in fugam compulerunt; alios verò, quorum ingens erat numerus, in carceres & vincula cõiecerunt: prorsus ut carceres, ecclesiarum instar, diuinas laudes & cantica & hymnos resonarent; ecclesiæ verò carceribus deteriores poenas & flagella & tormenta, miserandum sanè spectaculum, exhiberent.

*Iterum exulare iubetur
vir sanctissimus.*

Duo inter hæc menses abiêre, cùm Imperator vi aduersariorum persuasus Ioannem in exilium abire iuber. Tum verò sacer antistes multò ardentius pietatis operib; incumbere; suorum animos diuinis sermonibus confirmare, Ecclesiæ fundamenta stabilire, omniaque diligenter peragere, ut eo absente Christiana religio pietasque contra impiorum vim atque arma inuicta perstaret. Posthæc Ecclesiæ benè precatus, clam ad maris litus paucis comitatus abiit, nè sui lachrymis luctuque omnia compleret. abeun-

deuanteque vi reuer-
tes. Cui admiratio-
nem de illa viro
ban. Nam simulac P
ctas repen'e flamma
curas icipitur popul
gens ad templi fide
o subloano ad regia n
plura. Et domuscula
ti: ai: sacre: quod m
ba: ad e'a: per nane ite
mis lycophantiarum in
re. semper enim i
le. mea: laude: et, ita
sermone commentu
a. sic enim ant
la: et pectatam esse
m: et asil' pat: in g
le: i: certiores pectat
fr: inq: e Pont: et m
e: ab illam: na: Bana
le: de verò in quoddam
canos nomine, ad il
tha: ein: sum; quod si
bat: nefarius, vnam l
nendam: sed Deus, q
a: peris: præcipuam: co
delphum: Anabii: Ep
rum: omib; ad nodum
fla: diuerit: ac iagite
sacrum: hospitio: ex
fate: qua: iactatus fue
i: dem: idipsum: haud
ac: largitate. Erat: au
i: famis, & populi
tione: constitati, m
i: nplorabant. Cum
a: iaculis: lachrya: in

CHRYSOST

In exco-
municato
pauca
dicitur
venerat
que
fuerat
eruditus
caloribus
luna
oculos
ver
athleta
Chri
niam
placide
cor
o m
eum
causa
amici
inpa
ven
fide
m
a
capit
Cui
En
que
m
no
plagi
in
com
num
v
ca
N
de
n
Imperatori
no
ad
d
stabi
te
v
v
be
comitatus
comitatus

beuntemque vi retinerent. Accidit verò tunc
es sanè admiratione digna, & quæ minimè vul-
garem de filata viro sancto iniuria vindictam te-
labatur. Nam simulac Pontifex ciuitate excessit, ter-
ribilis repente flamma ex medio throno, in quo vir
Luninus scripturas populo interpretari solet, exsur-
gens ad templi vsque fastigium pe uasit, indeq; ven-
to subfolano ad regiam delata, ipsam horrendè po-
pulata est; domuncula interim, in qua asservaban-
tur vasa sacra, quod miraculi magnitudinem auge-
bat, lesa permanente. Hæc omnia cum apertè ni-
mis sycophantarum impietatem arguerent, nè ea
per sempiternam ignominiam vel mortis di-
scrimen inciderent, statim diuulgato quorundam
sermone commentiti sunt, flammam illam à Iohan-
nibus (sic enim antistitis discipulos & fautores appel-
labant) excitaram esse. Hinc Præfectus ciuitatis, qui
ru moris illi⁹ pars magna erat, homo gentilis, Chri-
sti sacerdotes pastore que varijs tormentis subiecit,
ipsumque Pontificem vinculis astrictum, militibus
quibuscum in Bithyniam deportandum tradidit:
Indè verò in quoddam Armeniæ oppidulum, Cu-
eusos nomine; ab Isauris obsidione nocte & inter-
diu cinctum; quod si quandoque caperetur, spera-
bat nefarius, virum sanctum cum reliquis interi-
mendum; sed Deus, qui suorum sanctorum in rebus
asperis præcipuam curam gerit, diuinitus a Phila-
delphium Anabisi Episcopum, ac quendam Diosco-
rum opib⁹ admodum pollentem (apud quem & po-
stè diuertit ac iugiter mansit) admonuit, vt virum
sanctum hospitio exciperent & à malo, um tempe-
state, qua iactatus fuerat, recrearent. Præstare verò
idem idipsum haud impigrè summa liberalitate
ac largitate. Erat autem locus ille demonum cultu
infamis; & populi miseranda simulacrorum super-
stitione consistari, frustra à falsis numinibus opem
implorabant. Cum verò fama Ioannis virtutibus &
miraculis in clyta in omnium ore versaretur addu-

Not. hic
signe mira-
culum, & si-
mul obserua-
hereticorum
impietatem
haud abjimi-
lem nostris
temporibus.

a. Aldel-
phium.

Sanat Paralyticum, & idololatrias conuertuntur. xerunt ei hominem quendam paralyticum, vt cum integro membrorum officio restitueret. Nec abnuuit vir sanctus; sed mox accepta conuersione & fide miser, dicto citius eum curauit; eoque facto omnium animos ita repente conuertit, vt abiurato simulacrorum cultu, certatim nomina sua Christo dare gauderent.

Arsacius occupat eius sedem.

Post eum Atticus homo impius & crudelis.

Honorius fratrem Archadiū monuit, vt Ioannem in dignitatem restitueret.

En impius fraudes Eudoxie.

Inter hæc Byzantina sedes ab Arsacio emotæ mentis homine, & loculo magis quàm throno digno occupatur. Quem cum mensibus admodum quatuordecim ægrè sedes illa sustinisset, mors nequam immatura abstulit; cui succedens Atticus clauum ecclesiæ illius ita moderatus est, vt plurimi, qui fugâ carceres & vincula euadere poterant, crudelitatis eius pertæsi, Romam irent, vt Innocentio perturbatum Ecclesiæ statum & miserandam rerum faciem exponerent. Innocentius verò ea re grauiter, vt par erat, commotus, Honorium admonuit, vt Imperatorem fratrem de tantâ impietate corripere; hortareturque vt Ioannem in ablatam dignitatem restitueret. Præstitit hoc ipsum egregiè Honorius, fratremque acriter redarguit, & comparatas ab iniquis in Ioannem insidias machinationesque pulchrè exposuit: perpulitque, vt virum sanctum ab exilio rursus reuocare proponeret.

Non latuerunt hæc Eudoxiam; quæ modis omnibus (erat enim in huiusmodi vafro admodum ingenio) persuasit Imperatori, vt prius eorum, qui Romæ erant, aduentum expectaret, quàm Ioannem temeritate quadam in ablatam sedem restitueret. Interea clam vias portusque omnes, per quæ transitus illis necessario futurus erat, obsidet, Romaque venientes detinet atque in custodiam conijcit: ac postremo pessimè multatos literis spoliat.

Toto iam anno in Cucuso oppidulo vir sanctus cum admiranda virtutis opinione versatus fuerat, plurimosque ab erroribus ad veritatis cognitionem adduxerat, & incredibilem ærumnarum cumulum magno

genio animo de re
facibus in
Arabibus
oriam furores
etiam exuerunt
tem verius desina
a pæ Pontici
Abacut, vt fractam
eret, & tandem aliqu
atum expletet.

At verò præstati
ab Apollonio Per
leu su miter
etibus incur
nom pro ex
cedem adesse
illius eam
tam obtulerunt
dericeps nullo
at nec inter
pergit, vt eum
pere persuerent
nita crudelitate
menta nouis
Comanz autem
uerant; in quo
C. lii martyr
gens dixit, Bono
testi nobiscum
aras vt sanctus
ore cap. Iet, con
degnitati cog
am deferebat
admira da cum
Cata peregit
las Deo preces
silas recubuit
manus Creatoris

u paralytici, v. cum
refluerent. Nec annuit
oratione & sine mi-
roque facto omnium
v. aditatos inuacro-
sua Christo dare gau-

Anacio emorae men-
tam throno digno oc-
admodum quatuor
miser, mors nequ-
tens Anicio cla-
tas est, ut plurimi cui
te poterant, crudeliter
v. vario cuncto pertur-
derandam rerum fa-
tero ea regreuerit ut
um admonuit, ut in-
imptetate conciperet;
aniam dignum
egregie Honoras,
& compatas ab in-
himat, onctiq; pulchre
m sanctum ad exilio

que modis omni-
at admodum age-
re eorum, qui Ro-
m, eam Ioannem te-
idem reitueret. In-
bes per que erant
Romque veni-
com, ut ac postre-

capitulo vir sanctus
eone venatus fuerat,
tatas cogitationem
minarum cumulum
magis

magno animo deuorauerat, cū aduersarij nouis in-
uidia facibus inflammati aduolant: indeque abre-
ptum Arabissum transmittit. Neq; tamen cōcitatus
illorum furor vel tū quieuit, sed variis insidijs, ut vi-
ta etiam exuerent, laborabant. Quam ob rem Pityū-
tem versus, definitum ei exilij locum, penitus deser-
tum, ripæ Pontici maris imminente, eum quidem
abducit, ut fractam longis miseris ætatē citō abū-
peret, & tandem aliquandō morte sua odium inimi-
corum expleret.

At verò priusquàm vir sanctus eò perueniret,
fuit ab Apostolis Petro & Ioanne in medio certami-
num decursu mirificè confirmatus; qui nocte quadam
precibus incumbenti apparuerunt, & iamiam sempi-
ternam pro exantlatis laboribus præparatam à Deo
mercedem adesse prædixerunt. Cumque verbis sua-
uissimis eum consolati essent, postremò cibum quē-
dam obtulerunt, ut eo collapsas vires roboraret, alio
deinceps nullo opus fore afferentes. Quo sumpto, re-
liqui iter inter innumeras militum iniurias ieiunus
ita peregit, ut cuncti eum nullius consolatione in-
digere perspicerent. At verò militum sæuitia nihil
de infra crudelitate remittebat: sed per singula ferè
momenta nouis virum sanctum malis onerabat.
Comanæ autem appropinquant, in templo quodā
manserunt; in quo ecce noctu Basiliscus præclarus
Christi martyr, Camanensis olim Episcopus ei ap-
parens dixit; Bono animo esto Ioannes: Cras enim
cælesti nobiscum mensa perfrueris. Hac visione mo-
nitus vir sanctus sequenti die, cum iam febribus la-
borare cœpisset, confestim vestem splendidam tēpori
& dignitati congruentem induit; omnibusque, quæ
secum deferrebat in alios distribuit, diuina mysteria
admiranda cum pietate ac religione in martyris ba-
silica peregit iisdemque mysterijs munitus, post de-
bitas Deo preces cum magna gratiarum actione per-
solutas recubuit, ac sic demum beatam animam in
manus Creatoris efflauit, decimo quarto Mensis

FFF 5 Septemb.

Cicero Ara-
bissum ver-
sus: et abri-
piunt.

In dē Pityū-
tem versus,
sed eò non
peruenit.

Petrus &
Ioannes A-
postoli ei ap-
parent.

Basiliscus
martyr ei
apparet, qui
coronatus
fuit anno
Christi 304.
sub Galerio
Maximiano
Imp. iuxta
C. Baronij.
Tom. 2.
Annal.

Obitus eius
admirabilis
& felicissi-
mus.

Septemb. Sacrum corpus fuit multorum lachrymis
curatum, & glorioſo Chriſti martyri Baſiliſco adiū-
ctum.

Cap. 128.

Cap. 128. Porro quod narratur in prato spiritali de im-
mensa gloria beatissimi Præsulis huius, ex visione
Præclara e-
ius scripta. quadam, ut fide carens & mendacii respersum, rei-
ciendum est. Vniuersam scripturam diuinam eum
scripsi ille uisasse, auctores sunt Cassiodorus, So-
phronius & Suidas. Indignum uero planè est eius no-
mine circumferri 54. homilias, opus imperfectum
f. 11. u. 1. Multum appellatur hæc eibus scatenus. Tract.
Mattheum, tum quoque compotum, de eo quod nemo ledatur
eius nomine, ut a se se, & eius uisita uideretur lucubratio. Re-
indignum. fert de eo S. Nilus epistola ad Anastasium, quod o-

En mirabile rebar uel scire, an uideret domum Domini reserā
eius uisibile. An celorum erat Memoria autem eius ritu solenni
ia Ecclesia anniuersaria die celebrari incepit Calend.
Octob. Anno salutis 428. sub Celestino Papa. Imp.
Theodosio & Valentiniano.

Translatio
reliquiarū
eius Comanis
Constantino-
poli solennissima pompa translata, atque à Pro-
co Anusire, in SS. Apostolorum Basilica honorifi-
ce illi nè recondatur, exto Calend. Februarij : quo
die celeberris eius memoria, festivo gaudio à qui-
busdam Ecclesijs recolitur. Constantinopoli

六

DE SOLENNITATE EXALTATIO-
nis S. Crucis; quando Heraclius Imp. Cosihoa
Persarum rege deuictō, eam de Perside Hiero-
solum reportauit. Anno Domini 628.
temp. Honorij. Pontificis Maximi,
eius nominis Primi.

C. Baron.
in Not. Mar-
tyrol. Ro-
man. & To-
mo S. An-
nūl.

Cosihoas Persarum Rex, extremis Phocæ tem-
poribus A Egypto & Aphica bello deuictis,
ac Hierosolyma, multis Christi morum ad-
modum multis celis, occupata, Christi Domini
crucem, quam Helena in monte Caluarie collocauerat,
in Persidem abstulit. Itaque Heraclius, qui Phocæ
successerat, multis bellis incommotis & calamitati-
bus effectus, pacem petebat, quam a Cosihoa victorijs
insolentē nē inquis qui sem conuentionibus impetra-
re poterat. Quare in summo discrimine se assidujs
ieiunijs & orationibus exercens, opem a Deo vehe-
menter implorabat; cuius monitu, exercitu compa-
rato, signa cum hoste contulit, ac tres duces Cosihoe
cum tribus exercitibus prospero Marte superauit.
Quibus cladibus fractus Cosihoas, in fuga, qua traij-
cere Tigrim parabat. Mardesim filium socium regni
designat. Sed eam contumeliā cum Syroes Cosihoe
maroratu filius ferret atrociores, patri simul & fratris
necem machinatur; quam paulo post utrique ex fu-
ga retratto attulit: atque ita regnum ab Heraclio
impetravit, quibusdam acceptis conditionibus, qua-
rum ea prima fuit, ut Crucem Christi Domini re-
stitueret.

14. Septē.
Cosihoas rex
Crucem Do-
mini in Per-
sidem trans-
fert.

Heraclius
Imp. victor
crucem a
Persis reci-
pit.

Ergo Crux decē & quatuor post annis quā in Per-
sarum potestate venerat, recepta est; quam rediens
Hierosolymā. Heraclius Solenni celebritate suis hu-
meris in eum montē retulit, quo eam Saluator tule-
rit. Quod factum illustri, miraculo commendatum
est. Nam Heraclius, ut erat auro & gemmis ornatus,
insistere coactus est in porta, quæ ad Caluarie mon-
tem

Nota in signe
miraculum.

tem dūcebat; quōd enim magis progredi conabatur, eō magis retineri videbatur; cumque eam ob rem & ipse Heraclius & reliqui omnes stupore defixi hærent, Zacharias Hierosolymorum Antistes, Vide, inguit, ō Imperator, nē isto triumphali ornatu in Cruce ferenda, parum Iesu Christi paupertatē & humilitatem imitere. Tum Heraclius abiectō amplissimo vestitu, detractisque calceis, ac plebeio indutus amictu, reliquum viæ facilē confecit: & in eodem Caluarie loco Crucem statuit, vnde fuerat à Persis asportata. Itaque decretum est, vt quorannis Exaltationis sanctæ Crucis memoria celebraretur, quōd ibidem fuerat reposita ab Heraclio, ybi Saluatori primum fuerat constituta. Agūt & Græci hac die solennitatē Exaltationis S. Crucis, non tamen quando per Heraclium Imp. deuictō Cosrohe restituta est: sed cū Constantino Imperante, gloria exaltatæ Crucis, maiori fulgore in orbe effulsit. Exstat tractatus egregius Epiphaniij Episcopi de signo Crucis quod apparuit Constantino Magno Imperat. Græci itaque longē antē Heraclij tempora, hac ipsa die eiusmodi celebritatem agebant. Latini etiam antē Heraclij tempora hanc diem exaltationi Sanctæ Crucis dicaram coluisse videntur; nam in Sacramento Sancti Gregorij de eadem hac die agitur. Putatur itaque eandem solennitatem multō prius celebrari solitam, tanta deinde parta victoria auctam, redditamque ex eius rei memoria illustriorem.

* *

VITA

VITA S. MAT

mon, Treurenf. ac

praclaro M. S. Codice.

duo solo lectore, duo suffraganei

his ciuitatib. Episcopos

postoli videlicet de

Domini 130. &

temporib.

In

Cum Petrus Ap-
ma fide Christi
ret cerneret que

lio specialiter Apo-

agari non posse, dil-

nes & Italiae & Gallie

lam vomere diuinae

etiamque satis Euang-

quos ad Metropolim

viaticum Trinitatis ad

Valerium atque Ma-

pontificatus, Valeriu-

autem subdiaconatus

ma egressi, cum omni

verbi in salutis predi-

lo Maternus vt qui d-

bie humanis rebus e-

perculsi, beati corpo-

ris & tristitiae ad Apo-

infortunij nunciatio-

At verō Apostolo

cōsuetudine ad opus

pontificali baculo su-

lino, monet vt cū c-

restantes vt conerte-

opus Euangelista fa-

ciomatique, qua-

VITA S. MATERNI COLONIEN-
sum, Treuirens. ac Tungrens. Apostoli; Ex quodam
præclaro M. S. Codice. Observandum autem à stu-
dioso lectore, duos fuisse eiusdem nominis, Colonien-
sis civitatis Episcopos; a Maiorem hunc Petri A-
postoli videlicet discipulum, qui obiit anno
Domini 130. & b Minorem: qui claruit
temporibus Constantini
Imperatoris.

C. Baron.
ina No Mar-
tyr. Rom &
Annal.
b. Tō. 3. anno
Christi 313.

CVM Petrus Apostolorum Princeps solidissi-
 ma fidei Christianæ fundamenta Romæ iace-
 ret cerneretque omnem occidentalem plagam,
 suo specialiter Apostolatu destinatum, à se vno per-
 agrari non posse, diligenter vineæ cultores in om-
 nes & Italiæ & Galliæ fines destinavit, qui terram il-
 lam vomere diuinæ prædicationis subigerent, suba-
 ctamque satis Euangelij fructiferam redderent. Inter
 quos ad Metropolim Treuironum trinos destinavit
 vnicæ Trinitatis ad stipulatores, Eucharium videlicet,
 Valerium atque Maternum. Et Eucharium quidem
 pontificatus, Valerium verò diaconatus: Maternum
 autem subdiaconatus dotavit honore. Qui vrbe Ro-
 ma egressi, cum omnibus circæciuitatibus transendo
 verbum salutis prædicarent, tandem in Elegia castel-
 lo Maternus (vt quidam referunt) valida correptus fe-
 bre humanis rebus excessit. Reliqui dolore in sperato
 percussi, beati corpore sepulture tradito, pleni dolo-
 ris & tristitiæ ad Apostolum regressi sunt: tanti casû
 infortunij nuntiantes.

Treuirus
mittuntur
ab Apostolo-
rū Principe,
Eucharis,
Valerius &
Maternus.

Maternus
obit.

At verò Apostolus benignè eos consolans, iubet
 cōfidenter ad opus Euangelij redire; traditoque eis
 pontificali baculo suo signorum patratore efficacis-
 simo, monet vt eū defuncto imponant corpori; con-
 testantes vt concitè surgat, iterque ceptum peragens
 opus Euangelistæ faciat. Hac illi contolatione erecti,
 confirmatiq; quadragesimo demum defunctionis
 die

Reuocatur die ad corpus redeunt. Quo terra egesto, cuius vmbra
vitam bacu- omne genus morborum depulerat, eius baculus defun-
lo S. Petri: ctum ad vitam quoque reuocauit Maternum cuius
Apostoli: mortis occasio, multorum fuit ad vitam resurrectionis.

*Ecclesia con-
struitur ad
sempiternam
tantum mira-
culi memo-
riam.*

Euch.rij &
Valerij obi-
\$45.

Maternus in
Episcopatu
e succedit.

Prædicat co-
loniensibus
& Tungren-
sibus.

Confluxit
per p' a ido-

die ad corpus redeunt. Quo terra egesto, cuius umbram
omne genus morborum depulerat, eius baculus defun-
ctum ad vitam quoque reuocauit Maternum cuius
mortis occasio, multorum fuit ad vitam resurrectionis.
Incolæ enim loci illius, viso tam stupendo miraculo,
comminuti protinus simulacris; Christo sua de-
dere nomini: eodemque in loco Christiani Ecclesiæ
paulo post consecraverunt; quæ resurrectionis nomini
ac gloriæ consecratam posteris tanti miraculi testem
esse voluerunt. Illi verò postquam gentem illam
Christianæ disciplinæ præceptionibus ritè imbuise-
runt, per Gallias miraculis ubique clari iter habentes,
ad antiquissimam Treuironum Metropolim perue-
nerunt; quâ ingressi & doctrina & miraculorū gloria
illustrarunt, vt omnes in circuitu gentes breui re-
pulsis errorum tenebris Euangelicam lucem recep-
runt: & seorsumque omnia Christi ministris libenter
submiserunt. Cum igitur beatus Eucharis annis vi-
ginti & tribus, & Valerius decē & quinque vicissim in
vibe Treuirenſi pontificatum tenuissent, tandem &
vitæ & pontificatus munere sanctissimè perfundi-
curam omnem & administrationem Materno trā-
miserunt.

Qui tertius in ea sede pontifex constitutus, virtute ac duci in ipsis haud quaquàm inferior, ut Christi imperium latius propagaret, & finitimas quoq; gentes a miseranda demonum servitute eriperet, hos duas sibi contiguas adiit ciuitates: Agrippinam cognomento Colonia, & Tuncensem ciuitatē. Hæc Tüngerorū metropolis Francorū, quæ iuxta præfatum Rhenum Seruatij coram Hūis corruit, florentissima erat vrbium, & diris adhuc idolorum superstitionibus deducta. Contra hanc pugnaturus Maternus Crucis vexillo armatus, omnium se odijs & gladijs constanter exposuit, quò gentem illam in Christi libertatē assere-ret. Tandem post multas, quas ab idolorū potēstibus perperis persecutiones, pōdere veritatis prodigiorumque ac celestium splendore signorū omnes

ad Christum conuertit: destructisque idolorum tem-
 pliis, Ecclesiam Virgini Mariae erexit. Sed & alius
 plurimas insigni opere condidit basilicas, inter quas
 Maritæ Hoyensis facillè primas tenet. His ita conu-
 ctis, beatus Maternus ab vniuerso Tungrensium po-
 pulo primus eligitur antistes, & Pontifici in sede he-
 norifice collocatur. Igitur Tungrensibus & Treu-
 pensibus ad idem cõuersis, cum his tribus ciuitatibus,
 Treuensi, Tungrensi & Colonienſi, pontifex præ-
 eſſet, fertur vno eodẽq; Nationis Domini die Ange-
 lo ductore diuinum celebrasse officium.

*Maternus
 primus Tū-
 grenſium E-
 piscopus.*

Quadam autem nocte dum ex pia consuetudine
 sanctorum loca psallens inui erer, & ingressus Eccle-
 siam, vigiliarum prolixitate lassatus in somnũ labe-
 retur, vidit Eucharium & Valerium socios sibi as-
 sistere, & mirabili gemmarum splendore coruscantes,
 splendidissimis in capite coronis ornatos, tertiam ma-
 nu tenere dicentes; Maternæ, Ecce cerne incorruptile
 premij tui coronam, quam die tertio in Christi gũ-
 dio percipies feliciter. His dictis, disparere. Ille
 verò à somno excitatus, huius corporis sensit adesse
 molestum; ita vt debilitatis plene viribus, minant i
 sui ope ad cellulam deduci deberet. Sequenti vero
 die conuocata fratrum cetera, præclarũ ad eos ter-
 monem instituit, & in multam usque noctẽ protra-
 xit, reliquum vero, quod supererat noctis, placando
 cum eis peregit. Inde corpus Domini viatico
 munus, eleuatus in calum inuolatus, piram exalta-
 uit. Obijt autem haud procul ab Vrbe Agrip, mo-
 octauo decimo Kal. Octo. anno Domini cẽ.esimo tri-
 gesimo. Cuius obitu Treuenses cõperto, mex profe-
 cti pastorem suum repererũt. Ad eam & Tangleſes,
 qui sibi Colonienſibus eum resẽtare volebũt. Camq;
 pertinaci altercatione diu ab vtrĩq; certaretur, qui-
 dam grauitate & cannie venerabilis cũctos monuit,
 vt à lite desistentes sano parerent consilio, & cor-
 pus Pontificis nauimponere, cuiusque auctore flu-
 ctio impellẽtes demum quo Deus vellet abire sine-
 rent.

*Eucharis
 & Valerius
 ei apparent.*

*Feliciter
 obijt.*

S. Corpus e-
ius Treuiros
translatum.

rent. Mira res; Nautis sacro onusta pignore, velo acre
mige destituta, aquarum fluctuumque impetu diri-
gitur: ac paruae horae spatio miliario ab vrbe conse-
cto littori applicatur; qui deinde locus ex tristitia
Colonienfium Rouverkercken vocitatus est. Tunc
Treurenfes corpus sui pontificis à Deo sibi destinatum
cum gratiarum actione Treuerim reuexerunt: & in
Ecclesia non longè à reliquis Sanctorum Eucharis-
& Valerij honorificè condiderunt.

a. Idem Not.
martyrolo-
gij Romani.

VITA ET MARTYRIUM S. COR-
nelij Papae: Ex C. a Baron. Annal. Tom. 2. Coronatus
est anno Christi Saluatoris 255. Galli & Volu-
siani Imp. 2. cum sedisset
biennium.

14. Septè:

Patria &
Parens eius.

Cornelius vt
ad Episcopu-
tum perue-
nit.

El. et in mem-
Cornelij an-
no Imperij

Decij 2. mē-
se Aprili, fa-

ctum esse do-
cet Baron.

Annal. To-
mo 2 anno
Christi 254.

Cornelius ciuis Romanus ex patre Castino, nō
ad Episcopatum subitò peruenit, sed per om-
nia Ecclesiastica officia promotus, & in di-
uinis administrationibus Dominum sæpè prome-
ritus, ad sacerdotij sublime fastigium cunctis reli-
gionis gradibus ascendit. Tum deinde Episcopatum
solum nec postulauit, nec voluit; nec vt ceteri, quos
arrogantia & superbiae suae tumor inflat, inuasit; sed
quiētus & modestus & quales esse consueuerunt, qui
ad hunc locum diuinitus eliguntur; pro pudore virgi-
nalis cōsocietate suae, & pro humilitate ingenij sibi &
custoditae verecundiae; non vt quidam vim fecit, vt
Episcopus fieret, sed ipse vim passus est vt Episcopatu
coactus exciperet. Factus est igitur Cornelius Episco-
pus de Dei & Christi eius iudicio; de Clericorū penē
omnium testimonio; de plebis, quae tunc adfuit sus-
fragio; & de sacerdotum antiquorum & bonorum vi-
rorum collegio; cum nemo antè se factus esset; cum
Fabiani locus, id est, cum locus Petri & gradus Cathe-
drae sacerdotalis vacaret.

Tum

Tum deinde post Epi-
scopatum, sed de Dei
receptum, quanta
virtus? Quantum ro-
deri: sedisse intrepide
thetra, eo tempore,
ardoribus Dei, fanda,
cum multo patienti-
ari aduersus se amulū
Romae amulū face-
ritus & fidei testimo-
inter gloriosos conse-
qui, qui tantum tempo-
carifices, & Tyrann-
Cornelium aduersus ec-
minas, & cruciatus, & te-
am, vel gladio inuade-
igne torrerent; vel quo-
am vlcera eius & men-
tella: Dominus protegen-
tem fieri voluit, factum
Cornelias, quantum ad
morem, paulus est quie-
ant animus, & bello pos-
tratto suo vicit.
Hac eadem tempesta-
an. s. Romani venerat,
atecerat, Romae simili-
homo rerum nouarū
hexplebili rapacitate su-
ore superbi tumoris in-
mae cognitus; quasi h-
mum sacerdotum vi-
ter vt prodit; ad hoc
telis vt diligit; fex &
scendia; turbo &
stragis; hostis qui
us, paus inuisus

*Quanta lau-
de Ecclesiæ
præfuerit.*

Hac eadem tempestate Nouatus Episcopus Afri-
canus Romam venerat, (vt quemadmodum in Afri-
ca fecerat) Romæ similiter discordias conflaret. Erat
is homo rerum houarum semper cupidus; avaritiæ
nexplibili rapacitate furibundus; arrogantia & stu-
pore superbi tumoris inflatus; semper istis Episcopis
malè cognitus; quasi hæreticus semper & perfidus;
omnium sacerdotum voce damnatus: curiosus sem-
per vt prodatur; ad hoc adulator vt fallatur; nunquam
fidelis vt diligatur; fax & ignis ad conflandaseditio-
nis incendia; turbo & tempestas ad fidei faciendam
 naufragia; hostis quictis, tranquillitatis aduer-
sarius; pacis inimicus. Spoliatus ab illo pupilli;

Time

G. 99 99

frau=

fraudatæ viduæ: pecuniæ quoque Ecclesiæ denegata. Pater etiam eius in vico fame mortuus, & ab eo in morte postmodum nec sepultus. Vterus uxoris calce percussus, & abortione properante in parvulum diu partus expressus.

Hanc conscientiam criminum cum iam pridem timeret, sequè de presbyterio non excitari tantum sed & communicatione prohiberi pro certo teneret, per se iudicium sacerdotum voluntaria discessionis præcessit: quasi euasisse sit poenam præuenisse sententiam. Igitur euadendæ & lucrandæ damnationis voto ab Ecclesia discedens, Romæ Nouatianum presbyterum Romanum ob Cornelij electionem inuidiæ stimulis agitaturn & animo aduersatum, inueniens, vnà cum illo aduersus Cornelium agere, atque alios quoque quoscunque posset ab eius communicatione retrahere; multa de illo inhonesta & maligna fasa iactare; cum confessoribus quoque cacerere adhuc detentis in illum obloqui; libelli labi quippè maculatum esse: cum Episcopis qui idola sacrificauerant communicationem sacrilegam misuisse; sicque falso quodam pietatis intuitu probos etiam illi in fensos reddere conari. Machinabantur hæc primùm secreto Nouatianus atque Nouatus ambo Nouantes, & ad res optimas quasque statuta innouandas ac inuertendas egregiè comparati.

Cæterum Cornelius in curam & salutem gregis sibi commissi sedulè intentus, confessores, qui hæreticorum perfidia & loquacitate captiosa circumventi ab Ecclesia descuerant, iusto dolore prostratos, in Ecclesiam recepit. Erant hi nobiles tot Cyprianolim præconijs commendati, qui seducti aliquamdiu Nouatiano fauentes, parram tot laboribus gloriam denigrarant. Interea hæreticis & scismaticis sedem Apostolicam acriter impugnantibus, & varijs insidijs yndique appetentibus, & Cornelio

maio

iori virtute ac con
gens sanè persecutio R
sed enim edictis In
tormentis varijs ai
neque in cryptis no
anis licebat. Itaque
aspero fortune si cu
uantatem fluenter, sa
eius imperii, proq
tam precabantur, c
Cornelio Romano Po
am post glorio am ru
Catholica comun
den, eui mittitur
pprius a de prostrat
prosecutus est.

Cum verò intellige
alean ad eum fieri co
teranis Cyprianus
die Romani per daci
e. d. l. to obtemperatu
m, & in Te'ate, P
altus, & ad eo me
et. Icos conuictes, no
or emper, nos las m
pauat. .. eras accep
predit; Ego de a
ty: non contra Re
benter imperator, m
rectu & facin eius
latu sac. ficam off
er plecti. Itaque n
etati repugnante, la
suppliciu locum dæ

Tunc Cerealis, cuius
a erat, virum sanc

Lapsos pe
nitentes Cor
nelius susci
pit.

quoque Ecclesiam denegat
fame mortuus, & ab
epulatus. Vterus vxoris
properante in parit.

nam cum iam piden
o non excitari tantum
hiberi pro certo tenere
voluntaria discessio
nam prauentisse senten
tiam damnationis vo
luntate Nouatianum pre
sentem electionem inuol
untate aduersum inuol
untate Cornelium agere, at
que postea ab eius com

ita de illo inhonesta
infessoribus quoque car
obloqui; libellum lab
Episcopis qui idola
tionem sacrilegam mi
pietatis inuoluntate
enari. Machinabantur
atque Nouatianum
ptinas quaque statuta
egregie comparari.

nam & salutem gregis
infessoribus, qui nate
are capriosa circumue
llo dolore prostratos, in
hi nobiles tot Cyprian
ri, qui seducti aliquam
arant tot laboribus glo
hareticis & scismatibus
et impugnantibus, &
creantibus, & Cornelio

maiori virtute ac constantia defendente, vehem
ens sane persecutio Romae in Christianos exar
uit; sed enim edictis Imperatoris Christiani ubi
que tormentis varijs afficiebantur. Vnde publi
e neque in cryptis notioribus Missas agere Chri
stianis licebat. Itaque Augustus, cum regnum
prospero fortunae flauo ferretur, & res omnes ad
voluntatem fluere, sanctos ac pios viros, qui pro
ace eius Imperij, proque vitae incolumitate enixe
Deum precabantur, crudeliter exegit; neque ipsi
Cornelio Romano Pontifici hac in re pepercit.

Nam post gloriosam tum suam, tum totius Cleri si
Catholica communicatione coniuncti confes
sionem, exul mittitur ad Centumcellas; ubi eum
Cyprianus a de prostrata perfidia triumphante li
eris persecutus est.

Cum verò intelligeret Imperator frequentem
pidem ad eum fieri concursum, quodque multi &
inter alios Cyprianus ad eum scriberent, iussit eum
ad se Romam perducere. Fuit illico Imperatoris
mandato obtemperatum; exhibitusque est ei no
tu, & in Tellure, Praefectoque Vibis praesente,
auditus, & ab eo interrogatus; Sic desinisti, vt
nec deos consideres, nec precepta Principum, nec
maiorum, nec nostras minas timeas, vt contra Reip
ublicam literas accipias & dirigas? Cornelius
respondit; Ego de a Corona Domini literas ac
cepi: non contra Reipublicam. Iratus vehem
enter Imperator, iussit eum a suo amone con
pectu: & faciem eius os plumbeum caedi. Et siquidem
Marti sacrificium offere recusat, sed morte car
pite plecti. Itaque sanctissimo viro sortuer im
pietati repugnante, lata est sententia, vt ad vlti
mi supplicij locum duceretur.

Tunc Cerealis, cuius custodia Pontifex commif
sus erat, virum sanctum simplex rogare, vt in
domum

Missas cele
brare quam
sit antiquum.

Mittitur in
exilium Cor
nelius P. pa
Epist. 57.

Romam re
ducitur, &
Imperatoris
sistitur.

a. Per Coro
nam intelli
git populi
mutu linē,
vel coronam
martyrij.

* al. quinque. domum suam, vxorem * quindecim annis lecto-
fixam, omniumque membrorum officio miserè
stitutam visitare dignaretur: Erat illi nomen Sallu-
stia. Ingressus Cornelius domum Cerealis cum du-
bus presbyteris & vno clerico lectore, fudit hanc

Oratio Cor- Deum orationem. Domine Deus creator omni-
nelij pro sa- um visibilium & inuisibilium, qui dignatus es
lute Sallu- nos peccatores venire, vt nos saluos faceres, tu eri-
stie, vxoris alliam hanc famulam tuam, & dona ei miserie-
Cerealis. diam tuam; sicut cæco nato donasti lumen, ad
Ioan. 9. gnoscendam gloriam tuam. Et tenens manum Sal-
lustiae, erexit eam; dicens: In nomine Iesu Ch-
risti Nazareni surge; & sta supra pedes tuos. Quo-
protinus surrexit, clamans & dicens: Verè Chris-

Cerealis cum est Deus, & Dei filius. Et dixit tunc Cornelio: In
tota domo Christum te adiuro, baptiza me. Et currens
& militibus tulit vas aqua plenum. Viso tanto miraculo, mi-
credit. res quoque qui erant cum Cereali; omnes se ad Cor-
nelij pedes abiecerunt magno cum timore, eandem

Sacro pacto baptismatis gratiam postulantes. Cornelius autem
S. Commu- videns Dei manum in his omnibus; cunctos aqua
nionem acci- lutari iussit: Oblatoque pro eis sacrificio laudis
pinnt. sacrosancti corporis & sanguinis Domini participare
fecit.

His ad aures Imperatoris ilicò perlatis, is furens
& amentia plenus, omnes foras muros portæ Appia
ad templum Martis, vt sacrificarent, duci præcepit.
At illi in percepta Christi gratia constantes, in idem
lum exspuerunt. Quò factò, protinus ad supplicium
protracti, & capite cæsi sunt; numero omni-
viginti & vnus, vnà cum beatissimo Pontifice, & Cor-
nelio cum coniuge Sallustia, octauo decimo Kalen-
das Octob. Eadem nocte beata Lucina cum Clericis suis

Sepeliuntur. que familia rapuit martyrum corpora, sepeliuitque
** al. Cullisti.* in agro suo in Crypta iuxta cœmeterium * Calixtus
Adnumerat S. Hieronymus eundem Cornelium
inter Ecclesiasticos scriptores. Rexit verò Eccle-
siam annis duobus; & successit Lucius. S. Leo p

papa, extruxit Basilicam, iuxta Cameterium
ex libro de Roman

ITA ET MART
iani, Episcopi Cartha
Ecclesiast. Ca. Bar
phais inelyus, am
Dionysij Pap
Galla

Cyprianus, qui &
tate Africa prin-
cipis (quantum
diuinis claros, in
aggitos, & senatorij
coris literarum studij
aribus ac studiis eg-
et oris disciplinis eg-
tutia superfluitate
umatione vinceret,
hagine doceret.

am amplexus esset reli-
pensus, & loco Cyp-
quasi quod elegans
aptam, ad aules sal-
tere esset admodum
umque eloquenti-
am line ciuitatis Sen-
tate meruit dignitate
Verum enuimvero i-
ratias animo voluebat
am senescens, quando
nde difficultatē a-
bat. Sed postquam C-
eam appellans, vnde &

quiddecim annis letis
torum officio muler
it. Erant nomen S
num Cerealis cum
po lector. fudit har
ne Deus creator om
um, qui dignatus e
nos alios faceres, tue
am, & dona ei mueri
to donasti lumen ad
m. Et ceteris manum S
In nomine Iesu Ch
fueri pedes tuos. Q
edicens Vere Chris
dit tunc Cornelio: I
z. me. Et currens
toto tanto miraculo, om
Cereali, omnes se ad
no cum amore, eandem
s. Cornelius autem
in nobis, cunctos aqua
eius sacris laudibus
gans Domini partici

is illico petlaris, is fuit
foras muros portae A
er. nearent, duci puer
gratia constantes, in
facto, protinus ad sup
at. fuit numero omni
ssimo Pontifice, & C
o, octavo decimo Kaler
Lucina cum Clericis fuit
um corpora, sepelitur
re cernitur. * Calis
us eundem Cornelio
es. Rexit vero Eccl
cessit Lactius. S. Leo p

us papa, exstruxit Basilicam S. Cornelij Papae no
aine, iuxta Cæmeterium Callisti, via Appia; vt
aret ex libro de Roman. Pontifical, in Leone pri
no.

VITA ET MARTYRIUM BEATI CY- a. Idem In
riani, Episcopi Carthaginensis: Ex Tom. 2. An- Nol. Marty-
al. Ecclesiast. C. a Baron. Passus est multis tro- rol. Rom.
phis inclitus, anno incarnati verbi 261.
Dionysij Papæ I. Valerian. &
Gallia Imp. 7.

Cyprianus, qui & Thascius, Carthagine ciui- 14. Septem.
tate Africæ primaria oriundus, parentes ha- Cyprianus Pa-
buit (quanquam eorum nusquā mentionem tria & genus
ciat) diuitijs claros, potentia conspicuos, genere clarum.
ognitos, & senatorij ordinis nobilitate illustres. A
generis literarum studijs adhibitis, pectus suum bo-
nis artibus ac studijs egregiè locupletauit: adeo vt
hæreticis disciplinis egregiè excultus, cum adhuc
Gentilitia superstitione teneretur, magna apud eos
existimatione viueret, & florentissime Oratoriam
Carthagine doceret. Verum cum iam Christia-
nam amplexus esset religionem, ab illis derisus ac
vilipensus, & loco Cypriani, Coprianus vocitatus
est; quasi quod elegans ingenium, & melioribus re-
bus aptum, ad aniles fabulas contulisset. Cum autem
genere esset admodum illustris, & potentia clarus
summisque eloquentiæ laudibus ornatus, prima-
riam suæ ciuitatis Senatoriam adhuc Gentilis, obti-
nere meruit dignitatem.

Verum enim uero in eorum statu constitutus,
varias animo voluebat cogitationes. Erat enim
iam senescens, quando Christo nomen daturus erat.
Porindè difficultatè afflueta relinquendi mente volu-
tabat. Sed postquam Cæcilij præsyteri (alij Cæcilia-
um appellant, yndè & Cyprianus Cæcilij prænomē
Ggg 3 forti-

Cyprianus à
Gentilibus
appellatus
Coprianus. i.
stercorarius:
& quare.

Cyprianus
Senator Car-
thagin.

*Cyprianus
Ceciliū
Catechistam
habuit.*

*Omnibus
venuniat.*

forti us est) rhetoris Asi nobilissimi ope, ad fidei Christianam perductus est, & sacri baptismi vno resperius, in spem contra spem ad Ecclesiam tandem se contulit; longo tempore acquisitas diuitias in pauperes erogare; seculo omnino nuncium remittere; charissimam coniugem & dulcissimos liberos Cæcilio presbytero commendatos, Christi iam amore, libentissimo animo relinquere: sicque de munus eminentioris vitæ iter seriò arripere.

*Fit Episcopo
anno Christi
250.*

Cæterum adhuc Neophytus per omnia Ecclesiastica munia ad presbyterium promotus defuncto Donato Carthaginensi Episcopo, summo tum Cleri, tum populi totius consensu, vno tantum ac versante Felicitissimo presbytero, eiusdem Sedis Episcopus eligitur. Nec mirum videri debet, vno per eodemque tempore, quo Cæcilio eguit Catechista, ad Episcopalis Sedis fastigium prouectum esse. Nam dubio procul adhuc Gentilis Christianæ religionis libros triuit affiduè, & Tertulliani lector studiosissimus, tantam Christianæ Theologiæ doctrinam & Ecclesiasticæ disciplinæ iam vsum acquisierat, vt diuinarum scripturarum scientia imbuta memoria, & intellectus exfatiatus, sui exuberantia, mox in torrentes ad alios irrigandos foras eruperint.

*Cyprianus
factus Christianus eloquentiam
pristinam
missam fecit.*

*a. Lactantius
l. 5 l. 1. de eloq. Cypri.
b. Gregorius*

Verum ea dignitate ornatus, non tantum earum quæ mala sibi vitia sunt, & Catholicæ Ecclesiæ aduersantia, procul abiicit: sed & exultam illam suam totoque orbe spectatam dicendi facundiam, tot sudoribus partam, ac iugi exercitatione prouectam eloquentiam, Christianæ simplicitati posthabuit, ac vt minus vtilem & necessariam missam fecit. Ac licet ipse eiusmodi in dicendo atque scribendo inierit rationem, vt non excresecerem modò facundiam circumcideret, ac rescaberet, sed solotenus demeteret; tamen tam a Latini quam b. Græci eiusdem facultatis omnium discretissimi, eam sunt vehementer, tantum altiterentes spicæ: resiliens illa florentissima eamque gloriæ spirans. Quam quidem ex aliquo veluti per transiens in alicubi Cyprianum quibus qualis quantacumque habet facile mentis. Augustinus testatur. Principio, adhuc per totis vtriusque in diuinitas traditam, corruptam restituitur, corruptam elapsis mer quodam veluti terræ cretetur, eoque sen plures licet fortissimi Cyprianus protulit nam promeruit. Sed si ferat, turbationis Leonem eum populi ut; quorum ille facia dente, sed propem declinans cessit: ne quam sentio, quæ eam tamen secessu Christo specimen ed abiens corpore, quæ monitis defuit, quæ præcepta fratribus bunde illius epistolæ digne reseruat. Et quæ gregi prouideret, tunc gerentur, Tertullio Rogatiano seniore

issimi, eam sunt vehementer admirati. Quod si Nazianz. ^{et}
post messem, tanti æstimatæ sunt pauca humi in-^{ra in laud.}
hærentes spicæ residuæ, quanti facienda erat pri-^{Cyp.}
ma illa florentissima eloquentiæ seges, quam hu-
manæ gloriæ spirans aura incundissimè agitabat?
Quam quidem ex aliquibus eiusdem Cypriani locis
licet veluti per transennam adspicere; reliquisse e-
nim alicubi Cyprianum quædam impressa vestigia,
quibus qualis quantaque eius in dicendo vis esset,
quemlibet facile mente conspiciere potuisse, a ^{a. de Doctri-}
S. Augustinus testatur. ^{na Christiana}
^{lib. 4. c. 14.}

Principio, adhuc pace Ecclesiæ perdurante, in
eam totis viribus incubuit curam, vt disciplinam
diuinitus traditam, sed longa pace (vt ipse testa-
tur) corruptam restitueret; sed cum non multis in e-
piscopatu elapsis mensibus, horribili persecutione,
quodam veluti terræmotu, Ecclesia vniuersa con-
cutteretur, eoque sæuiret impetu tyrannis, vt com-
plures licet fortissimi sese subducerent, sanctissimus
Cyprianus pro talibus meritis, Proscriptionis glo-
riam promeruit. Sed cum hæc plebi ethnica non suf-
ficerent,urbationis impetu, clamore violento, ad Leonem
eum populus repetitis suffragijs postulauit.
uit; quorum ille furorem diuino Spiritu nedum
suadente, sed propemodum impellente, prudenter
declinans cessit: nè per inuerecundam eius præsen-
tiam seditio, quæ cœperat, plus prouocaretur. Antè
suum tamen secessum, aliquod confessionis pro
Christo specimen edidit. In ipso autem secessu, etsi
absens corpore, spiritu tamen, nec actu, nec
monitis defuit, quò minus secundum Domini
præcepta fratribus consuleret. Testantur hoc a-
bunde illius epistolæ summa vigilantia & sollicitu-
dine refertæ. Et quidem cum alia multa absens suo
gregi prouideret, tum constitutis, qui sua vice fun-
gerentur, Tertullo presbytero postea Episcopo, &
Rogatiano seniore postmodum martyre, Britio
denique

*Persecutio
in Christia-
nos reuer-
sio.*

*Cyprianus
ad Leonem
petitus.*

*Fuga eius
prudens &
vtilis.*

*Sollicitudo
S. Cypriani
pro Ecclesia
sua in exilio.*

Scripta quædam eius in exilio.

Lapsi sacrificati & Libellatici: quomodo sint recipiendi ad communionem & reconciliandi.

Epist. 10. 11. 12.

Alie B. Cypriano accrescunt tribulationes.

deniq; & Numidico presbyteris, ipse libros de Spectaculis, de Disciplina & Bono pudicitia, & de laudibus Martyrij elucubrauit.

Atqui absentis Cypriani animum angebat harum parum lapsorum (quos sacrificatos & Libellatici vocat) impudentia; qui, quum initio Decianæ persecutionis sacrilegis contactibus manus suas atque ora maculassent, vel nefandis libellis conscientiam polluisent, exambibant (inquit) ad Martyres passim; Confessores quoque importuna deprecatione corrumpebant, ut sine discrimine vel examine singulorum darentur Libellorum milia. Immo verò presbyterorum quorundam temeritas, qui suæ prece, siue precio conducti, pacem temerè Lapsis dabant, citrà Episcopi conscientiam. Quæ de re suam ipse in Epistolis ita definit sententiam, ut antè exactam poenitentiam, antè exomologesin factam, antè manum ab Episcopo & Clero impositam, ad communionem non admittantur Lapsi, neque nomen eorum in Ecclesia recitetur. Ita tamen ut ijs, qui infirmitate deprehensi essent & poenitentes communicationem desiderarent, subueniretur. Hæc autem pie non minùs quàm prudenter à Clero Carthaginensi fieri volebat; nè ex facili indulgentia vigor Ecclesiasticæ disciplinæ enervaretur, fibulaque diuinæ censuræ solveretur: si gregatim passimque nulla habita distinctione proprii cuiusque delicti, nec irrogata legibus Ecclesiasticis statuta poena, præmarè nimis in Ecclesiam admitterentur.

Accessit absentis Cypriani animo tabescenti dolor maior; accessit alia persecutio, & alia tentatio; quòd infesta tempestas, quæ plebè maxima ex parte prostrauerat etià Cleri portionē sua strage perstringeret; quod nempe non modò ex Clero quā pluri mi Christi fidem defererent tormentorum metu, sed etiam semel confessi Christi Confessores, gloriam suam vita improba commacularent. Quod

qui-

qui tam etiam Presbyteri
interrogare præsumerent,
quædā ministrarent. Et
temerè nimis pacem
dabant. Alij quidam, &
aatas, omnem omnino
Quum verò ad horum
priatus & certi aliquid
pocem Ecclesiæ datam
conuenientibus, ex utro
constata est vna factio.

Haud parum interit
etiam adhuc delinquentes
quidem & Herculano
dis scripsit, ut Felicissimus
rent; idque in hæc verba
si, non communicaturo
rassent, id est, qui nobis
prior dixit, ut absisterent
insuper scripsit Cyprianus
rent à lupis illis. Quia
ab eorum contagione
etiam velut cancrum &
uatus est itaque ad hoc
sa, ut ipse postmodum
Dominum compluribus
præmitteret, qui alioquin
tante fide excidissent
sinitus insigni apostoli
scripra, doceret eam
etiam, sed ex Domini
etiam gentem Clerum
qua sollicitudine pau
Et quia hoc fixum
sinitus fidei confessi
cum, dedit in mand
tere defuncti essent
sentur. Admonet &

eris. ipse libros de Se
o pudicitia, & de iau

animum angebat hau
ificatos & Libellatic
i initio Decretum per
ibus manus suas acqui
s libellis conferentiam
quit ad Martyres pal
por: una deprecatione
one vel examine lin
milia. Immo vero

temeritas, qui suæ pre
em temere Lapsi da
ntiam. Quod de suam
ntentiam, vt ante exa
mologesi factam, ante
o impolitam, ad com
Lapsi, neque nomen
ita tamen vt is, qui
it & poenitentes com
tueniretur. Hæc au
rudenter a Clero Car
facili indulgentia vi
neruaretur, fibu aque
gregatim passimque
per cuiusque delicti,
is statuta poena, præ
mitterentur.

animo tabescenti do
uio, & aha tentio;
iebæ maxima ex parte
dè sua strage peritini
o ex Clero quā pluri
tmentorum meti, sed
Confessores, Quo
maculant. Quod
qui

quidam etiam Presbyteri plura sibi auctoritatis
arrogare præsumerent, atq; ad eod schismatis fomēta
quidā ministrarent. Erāt enim quinq; numero qui
temerē nimis pacem & Communionē Lapsis cōce
debant. Alij quidam, & inter hos Nouatus & Fortu
natus, omnem omninō pacis spē illis præcludebāt.
Quum verō ad horum scripta rescribere differret Cy
prianus & certi aliquid præterea de Lapsis noller antē
pacem Ecclesiæ datam statuere; criminibus in vnum
conuenientibus, ex vtraque sibi mutuo repugnante,
constata est vna factio.

Haud parum interim cōmendāda venit Cypriani
etiam adhuc delitescētis vigilantia; Caldonio si
quidem & Herculano Episcopis, alijsque presbyte
ris scripsit, vt Felicissimū & complices excomunica
rent; idque in hæc verba. *Quum Felicissimus comminatus*
fit, non communicaturos in mōte secum, qui nobis obtempe
rasent, id est, qui nobis cōmunicarent; accipiat sententiā quā
prior dixit; vt Absistentum se à nobis sciat. Ad plebem verō
insuper scripsit Cyprianus, vt diligenter sibi caue
rent à lupis illis Ouile Dominicum infestantibus; vt
ab eorum contagione discederent, & sermones eo
rum velut cancrum & pestem fugiendo vitarent. Ser
uatus est itaq; ad hoc à Domino Cyprianus in seces
su, vt ipse postmodum martyrio destinatus, prius ad
Dominum complures sua exhortatione martyres
præmitteret, qui alioqui incētiu tubæ cælestis desti
tuti, è fide excidissent. Cū autem in eo secessu con
stitutus insigni apologetica ad Romanum clerum
scripta, doceret eam fugam nequaquam ex formi
dine, sed ex Domini præcepto ortam esse, tum Car
thaginensem Clerum præclare docuit monuitque,
quā sollicitudine pauperes atque victos tractarent.
Et quia hoc fixum ei in corde erat, vt in carcere cō
stitutis fidei confessoribus omne exhiberetur offi
cium, dedit in mandatis, vt corpora eorū, qui in car
cere defuncti essent, perinde ac martyrum cura
rentur. Admonet & illud magnopere, vt dies eorum,

*Eccetibi hæ
retici anti
qua excom
municationis
forma, E
pist. 38°*

39.

*Absens Cy
prianus dili
genter curat
Ecclesiā
Carthaginē
sem.*

Matth. 10.

*Martyrum
festiuitas.*

quibus ex hac vita migrarent, diligenter adnotarent ut instar Sanctorum martyrum certis diebus, maiorum, eorum celebritas die anniuersaria ageretur oblatione sacrificij.

In eodẽ quoq; secessu cum positus ad confessores, adhortationem, & exortos obiurgationẽ scriberet, hortareturque omnes ut sentientem persecutionem lachrymis, ieiunijs, orationibus reuocare niterentur, tum solutam quorundam flacciditatem ac declinationem à recto disciplinæ tramite Christianorum vitam & mores corruptos seueriore disciplina astringere conatus esset; simul convenientem quorundam fragilitati adhibens medicinam; nihil non molies, ut gregem sibi creditum per aduersa & prospera, per dura & lenia, ad regnum celestis patriæ perduceret. Hinc cū Pö. onius cū de virginibus Deo dicatis quid agendũ esset consuleret, quæ violata pudicitia integritas se adhuc virgines pericueare iactabant, ipse nomine omnium Episcoporum respondit; detestans quidem vehementer infamẽ eiusmodi consuetudinem; demum relaxare magna ex causa votum simplex cõsultius existimans, quam hisce turpitudinibus Ecclesiam infamari.

*Cyprianus
diuinitus
admiratus
præfatus pater.*

*Grandiu la-
tuerit S. Cy-
prianus in
exilio.*

*En commem-
orationes
Sanctorum
in Sacrificio
Missæ.*

Interea cū vir sanctissimus modis omnibus pro salute suorum laboraret, quid demum diuinitus sibi fuerit reuelatum, necessitate exposcente, ne ipsorum animi tot tantisque malis consternati descenderent propalauit; Pacẽ quippè breui Ecclesiæ restituendã. Elapso igitur primo persecutionis anno & secundo iã inchoato, cū morte Decij planè reddita esset Ecclesiæ pax, Cyprianus Carthagini restitutus, quod antè literis pollicitus fuerat, commemorationes sanctorum martyrum oblatione sacrificij incruenti vnã cū suis solenniter celebrauit, aliosque sacræ disciplinæ ritus, qui persecutionis furore intermissi videbantur, restituit. Reddita autem pax: accidit dira admodum Barbarorum incurso in Numidiam, à quibus cõplures Christiani captiui abducti sunt; quo tẽpore Numidiæ Episcopi datis

datis ab Cyprianum li-
dis captiui recun-
dita ex more Christiani-
fidelium liberali colla-
torem Numidiæ Episc-
tanquam in via tabu-
ma. in duetione fra-
celiæ facies.

Erupti postmodum
vastitas nimia; in au-
quemque sede abrupto
per ordinem domos
re omnes; fugere, vi-
impie; quasi cum illa
ipsam aliquis posset
quantitate non tam cor-
miseri cordiam in se
fo tis mutue flagi-
reflexit oculos; sed
Nemo similis euertat
fieri alteri, quod
egere Christi & Dei
haus tanto plus piet-
præcellerat, scelas
tio in loco vno ple-
indocens diuina le-
merendum Deum p-
rade subingit, non
debito charitatis ob-
et in posse fieri, qu-
reco fecerit; qui m-
elementum instat ex-
xer: qui pro perse-
monet & hortatur
tuno pro quali tate
sterna. Multi qui a-
pius exhibere non
ban, compenante

adligenter adnotant;
in certis deabus, more
die annuclaria agere

mosius ad confessorum
oratione scriberet,
sententia pericutionem
re voce nite, entury
releuare declinan-
te Christi morum vi-
tore disciplina astrin-
gentem quorundam
magna non molis,
re si prospera, per
it s nante produceret.
ut us Deo deatis quid
solata pudicitia inae-
tare iactabant, in se no-
mord, detestans qui-
modi consuetudinem;
cuius votum simplex
re turpitudinis Ec-

modi omnibus pro fa-
dem in diuinitas sibi
pro teate ne ipsorum
teanti deficerent pro-
phetia restituta. Episco-
pro & secundo sancto ho-
mone esset Ecclesie par,
quod ante heretis
mores sanctorum mar-
tens una eius solen-
tia ditione natus, qui
uidebantur, restituit.
in modum Barbarorum
omnes Christiani
ne Numidiae Episcopi
gatis

datis ad Cyprianum litteris rogant, vt pro redime-
dis captiuis pecuniā colligere dignaretur. Qui, colle-
cta ex more Christianis indicta, pecuniæ summā ex
fidelium liberali collatione coactam mittens, ad e-
osdem Numidiae Episcopos scripsit epistolam in qua,
tanquam in viuā tabula expressa, relucet pulcherri-
ma, in dilectione fratrum, illorum temporum Ec-
clesiæ facies.

Erupit postmodum lucis dira, & detestabilis morbi
vastitas nimia; innumeros per diem populos à sua *Horrenda*
quemque sede abrupto impetu rapiens, continuatas *pestis totam*
per ordinem domos vulgi frementis inuasit. Horre- *pene vastat*
re omnes: fugere; vitare contagium; exponere suos *African.*
impiè; quasi cum illa peste morituri etiam mortem
ipsam aliquis posset excludere. Iacebant interim tota
ciuitate non iam corpora, sed cadauera plurimorum, & *En eximiam*
misericordiam in se transeuntium contemplatione *miseriam.*
sortis mutue flagitabant. Nemo ad ea misericordiæ
reflexit oculos; sed lucro omnes crudeli inhiabant.
Nemo similis euentus recordatione trepidauit; nemo
fecit alteri, quod sibi fieri voluit. Quid inter hæc
egerit Christi & Dei Pontifex, qui pontifices mundi
huius tanto plus pietate, quanto religionis veritate *Egregia Cy-*
præcesserat, scelus est præterire. Aggregatam pri- *priani pietas*
mò in loco vno plebè, de misericordiæ bono instru- *& charitas*
it: docens diuinæ lectiōis exemplis, quantum ad pro- *tempore pe-*
merendum Deum prosunt officia pietatis. Tunc de- *stin.*
indè subiungit, non esse mirabile, si nostros tantum
debito charitatis obsequio foueremus; eum perfe-
ctum posse fieri, qui plus aliquid publicano vel eth-
nico fecerit; qui malum bono vincens, & diuinæ
elementiæ instar exercens, inimicos quoque dile- *Matth. 5.*
xerit; qui pro persequentium salute, sicuti Dominus
monet & hortatur orat. Distributa sunt ergo con-
tinuò pro qualitate hominum atque ordinum mini-
steria. Multi qui angustia paupertatis, beneficia sù-
ptus exhibere non poterant, plus sumptibus exhibe-
bant, compensantes proprio labore mercedè diuitijs
omnibus

omnibus chariorem. Et quis non sub tanto doctore properaret inueniri in parte aliqua talis militiae, per quam placeret & Deo Patri, & ludici Christo, & tam bono interim Sacerdoti.

Pestis, fames, ac bella: Dei flagella. Grassabantur interim vnà cum peste fames pariter atque bella; nam Persarum motus recrudescabant, iamque Armeniam occupabant, totumque Romanum Imperium acerbissimis cladibus afflictabatur; idque ijs potissimum temporibus, quibus eius Imperatores publicis edictis deorum cultum magis magisque instaurare (qui iam propemodum frequentia Christianorum praeterlapsus erat) & restituere conabantur, imperatque omnibus sacrificijs, & vel ijs, vel eorum sanguine, qui non facerent, deos placare studebant. Iusultabant enim vbique Christianis Gentiles, ipsosque, quod deos contemnerent, malorum omnium esse causam, solito more iactabant, ac prociacius exprobrabant.

Cum verò hæc in Christianos per Demetrianum in Africa his diebus Proconsulem, atque alios ethnicos in dies magis magisque ipsorum omnium ore diffamarentur, S. Cyprianus haud diutius ferenda Demetrianum censuit; quare eo argumento ad eundem apologeti-
pro Christiana pietate inuenitur. cam & inuestiuam pariter scripsit orationem; in cuius exordio vir licet studio modestissimus, & natura placidissimus, tamen diuine religionis ardore succensus, sacerdotali vigore pollens, candē calumniā celsior animo cum pluribus diluit, tum etiam in ipsum, ac reliquos impios, cladum omnium culpam iurare iicit.

Nonne calūnie in Cyprianū à schismaticis.

Cæterum anno sedis illius sexto rursus à schismaticis nouis est calumnijs impetitus; quas vnus ex illis Florentius Pupianus scriptis ad eum literis confarcinquit: magnoque fastu; perinde ac si iudex illius esset, vt se illis purgaret, admonuit. At quem Cyprianus rescribens (vt par erat) ironia semper elusit, & sui erroris, quo se emendaret, prudenter eum admonuit.

Eodem

Eodem tempore, rum occasione in controuersia: Num quam ad Catholicam denud baptizandi. E antè eos Cataphryga Catholica diuulsi fletu id prouocauit ad am in Africa potissimum tem sanctissimum Christianis denud histrant negaret vltum apud primum; quod vnum collocatum. His accedunt scripturae diuinae Testamento petite, se sunt conspirare; quo sacraiora; eo penitus improbari vindicandus est; à N ostime ait, eum non plos, qui in persecuti baptismum. Quæ quæ horreant, tum S. Anore rebaptizationis Cath igne. Ecclesiæ rat, primis antiqua haberetur hæreticos hæc Ecclesiæ forma ratis conuulserit, cæcilij sententiam in profus vt Cyprianus veri similibus Veniuntamen eum rexisse, seq. in vnè neque vnquam a municatione prius Cæterum vt long

on sub tanto doctore
qua talis militia, per
iudici Chualo, & tam

in peste fames pari-
oras recrudescere,
rotumque Romanū
us ali datur; idque
us eius a Imperato-
r magis magisque
um frequentia Chri-
stianitate conban-
tritus, & vel us, vel
ent, deus placare stu-
e Christianis Genti-
terent, malorum o-
e tactabant, ac proca-

os per Demetrianum
um, &que alios ethni-
cos omniū ore
aud datus ferenda
eundem apologeti-
cā orationem; in cu-
ritissimas, & natura
e gignis ardore succē-
de calumniā resio-
um etiam in ipsum,
nūi culpam latere-

ro rursus a schisma-
a; quas vnus ex illis
eam heres contar-
de ac si iudei illius
ant. At quem Cypria-
a semper exultat, & sui
tudeat: eum admo-

Eodem tempore, Nouatianorum & Cataphryga-Controuersia
rum occasione magna inter Episcopos agitata est olim in Ec-
controuersia: Num qui ab hæreticis baptizati erant, *clesia, nū ab*
cūm ad Catholicam se conferrent Ecclesiam, essent *hæreticis*
denuō baptizandi. Et quidem quod Nouatiani, & baptizati re-
antē eos Cataphrygæ soliti essent, quos ab Ecclesia baptizandis
Catholica diuulsissent, vt immūdos denuō baptizare essent.

id prouocauit ad amulationem quosdam Episcopos,
in Africa potissimum cōsistentes, eorumque Prima-
tem sanctissimum Cyprianum; qui baptizatos ab he-
reticis denuō lustrandos asseruit, lustrauitque; quod
negaret vllum apud hostes Ecclesiæ reperiri posse ba-
ptismā; quod vnum tantum esset & in vna Ecclesia
collocatum. His accedebat, quod omnes propemo-
dum scripturæ diuinæ tum ex veteri, tum ex nouo
Testamento petita, in hoc ipsum vna sententia vi-
sæ sunt conspirare; dum quæ ab impijs facta essent, *Niceph. lib.*
quod sacratoria, eo execrabiliora Deus habuerit, ac *6. cap. 2.*
penitus improbarit. Veruntamen in eo Cyprianus
vindicanus est, à Nicephori calumnia, qua menda-

cissimè ait, eum non aliter recipere consueuisse la- *August. de*
pso, qui in persecutione negassent, quam per sanctū baptis- *baptis. con-*
mum. Quæ quidem cūm a Cypriano plane ab- *tra Donati-*
horreant, tum S. Augustinus Cyprianum ab illo er- *stas lib. 2.*
rore rebaptizationis excusat, quod Agrippinus, qui *cap 9.*
Carthaginēsi Ecclesiæ antē eum antistes præfue-
rat, primus antiquam Ecclesiæ consuetudinē qua rat-
haberetur hæreticorum baptismus secundum Catho-
licæ Ecclesiæ formam collatus, prætextu quodā pie-
tatis conuulserit, cæterosq; Africæ Episcopos per Cō-
cilij sententiam in eundem errorem protraxerit:
prorsus vt Cyprianus receptæ consuetudini, rationi- *Vide Hie-*
bus veri similibus confirmatæ, refragari non posset. *ron. contrā*
Veruntamen eum talem sententiam post modū cor- *Luciferia-*
rexisse, seq; in vnitare Romanæ Ecclesiæ continuisse, *nos.*
neque vnquam à Stephano Papa Apostolica com-
municatione priuatum, dubium non est.

Cæterum vt longissimis, quæ supersunt, ambagib⁹
omissis,

*Alta legi-
tima Passio-
nis S. Cypri-
ani, ex Tom.
2. Annal.
C. Baron.*

*Præclara
Cypriani cō-
fessio.*

*Cyprianus
alios prode-
re recusat.*

*Mittitur in
exilium.*

*Viso Cypri-
ani.*

omissis, ad tanti tamque præclari martyris agonē ve-
niamus, Imp. Valeriano quartum & Gallieno tertium
Consulibus, tertio Kalendarum Septembrium, Car-
thagine Paternus Proconsul dixit Cypriano; Sacra-
tissimi Imperatores datis ad me litteris mandant, ve-
cunctos ad deorum venerationem compellā. Tuer-
gō quid respondes? Cui antistes; Christianus ego sū,
& antistes. Nullos novi deos præter vñ celi terræq;
conditorem; cui deseruimus; quemque die ac nocte,
non solū pro nobis ac nostris hominibus, sed & pro
ipforum incolumitate Imperatorum deprecamur.
Tum Proconsul, in hac ergō voluntate, inquit, perse-
ueras? Respondit Cyprianus; Bona voluntas, quæ
Deum nouit, immutari non potest. Et proconsul po-
teris ergō tu ad urbem Curibitanam exul proficisci.
Et quia inuisitissimi Imperatores non solū de Epi-
scopo, sed & de presbyteris omnibus mandatū mihi
scripsere, equidē ex te scire volo, qui sint presbyteri,
qui in hac ciuitate consistunt. Respondit Cyprianus;
Cum legibus vestris benē atque vtiliter censueritis,
delatores nos non esse, nequaquam à me deregi &
deferri possunt. Tunc Proconsul, Cautū est, inquit,
insuper præcepto Imperatorum, nē aliquibus in locis
conciliabula fiant. Si quis itaque præceptum hoc tā
salubre non obseruauerit, capite plectetur. Respon-
dit Cyprianus; Quin tu quod tibi præceptum est e-
sequere.

Tunc Proconsul ilico virum sanctum exilio dāna-
uit, Curubimq; proficisci iussit; vbi primò ipso die,
admirabili visitatione Deus de martyrij gloria eum
securū reddere dignatus est. Nam nōdum somni qui-
ēte sepulto apparuit iuuenis vlrā modum enormis;
qui cum me, inquit, quasi ad prætorium duceret,
videbar mihi tribunali sedentis tum Proconsulis
ad moueri. Is vt in me respexit, annotare statim cœ-
pit in tabula sententiam, quam non sciebam: nihil
enim de me solita interrogatiōne quæsierat. Sed e-
nim iuuenis, qui à tergo eius stabat admodū curiosus
legit,

agit, quidquid fuerat
propter non po
quid in litteris ta
expania & complanata
hæc animaduertit omis
gradinlar liquidu
tentiam passionis futu
m. io, et dilatio mih
donec res meæ legiti
Et cum preces freque
la cœgerat nescio quid
tas ferre iurare, iudicis
commotam. Sed & il
passionis indicio gest
rat, clandestino ident
nem que in crast. nū
dicem dignis signi
d. o dilationis accept
rem, metatamen in
mebam, vt reliquæ fe
toto præore pulsaren
Q idh ece relation
troactoe ieiū: Ante
cinq; post nodū liri
imminatum, ante de
iatum. Sequetur nāq;
visione acc. vñdas
bim exal petac an; m
lo anno totis vñdas
bris inobuis, scriptis
ceres abieptos, cer
Extant il e iesta tū
in is Ch. lūm ne
eo glorioſior reddi
scent afflictata mo
ris. Leg. et eas atten
mos cygneos vñ a
dā reddamū agātis

legit, quidquid fuerat annotatum. Et quia id verbis proferre non poterat, nutu declarante monstravit quid in litteris tabulae illius haberetur. Manu enim expansa & complanata ad spathe modum, actum solite animadversionis imitatus, quod volebat intelligi, ad instar liquidi sermonis expressit. Intellexi sententiam passionis futuram; rogare cœpi & intercedere, ut dilatio mihi vel vnius diei prorogaretur, donec res meas legitima ordinatione disernerem. Et cum preces frequenter iterassem, rursus in tabula cœperat nescio quid annotare; Sensi tamen de vultus serenitate, iudicis mentem quasi iusta petitione commotam. Sed & ille iuuenis, qui iamdudum de passionis indicio gestu potius quàm sermone prodiderat, clandestino identidem nutu, concessam dilationem quæ in crastinum petebatur, consortis post iudicem digitis significare properavit. Ego, etsi de iudicio dilationis acceptæ læto admodum corde exultarem, metu tamen interpretationis incertæ sic tremebam, ut reliquæ formidinis cor exultans adhuc toto pauore pulsarent.

Quid hac reuelatione manifestius? quid hac dignatione foelicius? Antè illi prædicta sunt omnia, quæ-
cunq; postmodum subsequuta sũt, nihil de Dei verbis imminutum, nihil de tam sancta promissione mutilatum. Sequenti namque anno, dies enim pro anno in visione accipiendus est) ipse eisdem die, qui Carubim exul peruenit, martyrium subiit. Porro toto illo anno totis viribus in fovendis Ecclesiæ suæ membris incubuit, scriptisq; litteris, suos ad metalla & carceres abreptos, consolari confortareque conatus est. *Est Epistol.*
Extant illę lectu sanè dignissimæ; siquidem mirifice
in ijs Christiani nominis excellentia relacet; quæ
eo gloriosior redditur atque præclarior, quo magis fuerit afflictata molestiis, ac rebus fatigata contrariis. Legat eas attendarq; quilibet; vtpote novissimos cygneos viri sanctissimi cœtus, qui mirificum quædam reddunt flagrantis spiritus cū suavitatem concentum.

Cum

Cum enim nihil penes eum antiquius esset, quā De-
verbum assidue prædicare, & quotidianis Euangeli-
orum tractatibus fidei & scientiæ incrementa fide-
libus præstare, tum seculo illo intumescente & dire-
quālibet Christianis minitāte, ille seruus Dei (prou-
dabatur Occasio) exhortationibus Dominicis instrue-
bat, & ad calcandas passionis huius temporis, contē-
platione superuenturæ claritatis animabat. Videlicet
tanta illi fuit sacri cupido sermonis, vt optaret sic
sibi passionis vota contingere, vt dum de Deo lo-
queretur, in ipso sermonis opere necaretur. Et hi erant
quotidiani actus destinati ad placentem Deo hostiā
faciendoris.

Inter hæc Aspasio Paterno Procōsulū successit Valerius Maximus Proconsul; qui S. Cyprianū ab exilio revocatum suo iussit conspectui præsentari. Cumque electus à Deo martyr ab exilio de ciuitate. Curibitana Carthaginē regressus esset, morabatur in hor-

a. Frumēta-
rij, erant
milites ali-
cuius mili-
tie ordinis,
qui ad exse-
quenda mā-
data Princ-
pum in di-
uersa loca
mittebātur.

Cyprianus
latitat ali-
quandiu, vt
Carthagine
martyrium
subeat.

tis suis (quos inter initia fidei suæ venditos & Dei indulgentia restitutos possidebat) ibidem indies gloriosi certaminis fidem expectans. Sed contingit, vt Proconsul misiss eò a Frumentarijs, illum Vticam, vbi is agebat, perducere præciperet: vt vbi capitis supplicium subiret. At verò Cyprianus, nè Vticam perduceretur, ad modicum temporis spatium secessit, vt Carthagine; quod id sciret suæ Ecclesiæ expedire; gloriosum agonem absolueret. Cupiebat enim, quos assidue tractando sanctis imbuere disciplinis; quosque amantissimos filios iugiter verbi lacte potauerat; eisdem totius Christianæ doctrinæ compendium, absolutissimam virtutum omnium formam, sincerissimamque perfectionem fanguine consignatâ, atque hisce martyrij illustribus notis suum erga illos immensum amo rem testatum relinquere.

Et accidit res ex animi sententia. Et si enim nō intrā Carthaginis nōciā certamen subiit, tamen cum sese tota vrbs ad locum martyrii constitutum effunderet, perindē fuit ac si in meditullio eiusdem amplissimæ

nis passus effert. Erat
 nis, quod sexto a Car-
 nam locum Galerius Ma-
 randa valetudinis gra-
 Cyprinum in hortis
 se perducit iussit Pro-
 nare, & in domum
 terebatur, cum sub-
 parus timor increbre-
 Thaleum; quem, præ-
 mone noticiam, et
 melarumque operis
 terebatur vindique
 lum, fidelibus pio de-
 gentilibus & dolenda
 & in domo Principis
 continuit custodia del-
 uauissimis non modo
 pariter cum eo frueren-
 tis, nè per noctem
 fore, ante fores Prin-
 cipis Cyprinus, quæ-
 uis pudor, nulla
 nim, vicina licet cor-
 paribus vigilanter pa-
 Denique villam
 pro illis ille diuinus
 terebatur, nunqu-
 as est domum Prin-
 cipis Cyprinus, agni-
 ni in parte vallatus.
 is multitudine latera
 quamdam mortem
 terebatur. a Prætor
 cedente Proconsul
 am post iter lon-
 terebatur, fertile for-
 terebatur passionis

antiquitas esset, qui de
quodam eius Eua-
nt. & incrementa sua
o inuicem & diu
e, de seruis Dei pro
pas Dominici inter
us temporis, conre
m amabat. Videl cet
monis, ut optaret sic
e, ut iam de Deo lo
ere necaretur. Echi et
pacem Deo hostia

Proconsul successit Va-
us Cyprianus ab exilio
m praeferant. Cum que
de ciuitate. Caribra-
et, morabatur in hor-
lar venditos & Dei in-
idem indies glorio-
sed contigit, ut Pro-
sum Vicam, ubi is
vbi capitis suppliciu n
Vicam perduceretur,
m secessit, ut Cartha-
e excedere gloriosum
at enim, quos alie due
ic phus, quosque a-
rei lacte potauerat, e-
ana compendium, ab-
um formam, sinceris-
gane consignata, atque
s suam erga uos im-
clenquere.

Et enim non intra
tuo, tamen cum iefe
ot. nam effunderet,
eudem amplissima
vrbis

urbis passus esset. Erat locus ille, Sexti, nomina-
tus, quod sexto à Carthagine lapide distaret. Ad
eum locum Galerius Maximus Proconsul instau-
randæ valetudinis gratia commigrauerat, illucq;
Cyprianum in hortis hæcenus commorantem
ad se perducere iussit. Processit ergo animo sublimi
martyr, & in domum .a. Principis à Prætorio re-
uertebatur, cum subito per Carthaginem totam
sparsus rumor increbuit, productum esse iam
Thascium; quem, præter celebrem & gloriosa o-
pinione notitiam, etiam de commemoratione
præclarissimi operis nemo non nouerat. Con-
eurrebant undiqueuersus omnes ad spectacu-
lum, fidelibus pro deuotione fidei gloriosum,
gentilibus & dolendum. Receptum eum tamen
& in domo Principis constitutum, vna nocte
continuit custodia delicata. ita ut amici & chari
suauissimis non modò sermonibus, sed & epulis
pariter cum eo fruerentur. Interim plebs tota so-
licita nè per noctem aliquid sine conscientia sui
fieret, ante fores Principis excubabat. Id ut com-
perit Cyprianus, ne quid dispendij pateretur vir
gineus pudor, puellas custodiri mandauit. Neque
enim, vicina licet corporis morte mori in animo
pastoris vigilantia pastoralis poterat.

Dénique ut illuxit dies alius, ille signatus, ille
promissus, ille diuinus, quem si tyrannus ipse dis-
ferre voluisset, nunquam prorsus valuisset, egres-
sus est domum Principis inuictus Christi athle-
ta Cyprianus, agminibus multitudinis mixtæ ex
omni parte vallatus. Tanta enim vtriusque se-
xus multitudo latera eius stipabat, quasi ad ex-
pugnandam mortem, manu facta, venisset. V-
bi autem ad Prætorium ventum est, nondum
procedente Proconsule, secretior locus datus est;
vbi cum post iter longum nimio sudore madida-
tus sederet, sedile fortuitò erat relictum linteo, ut
& sub ictu passionis, Episcopatus honore frue-
retur:

Locus sexti.

*a. Is Prin-
ceps erat sta-
tor officij.*

*Per officium
verò intelli-
gitur hic
magistratus
appartitura,
ipsaq; pala-
tina mili-
tia.*

*Cyprianus
proximè mo-
riturus curã
agit de vir-
ginitibus.*

extelleratis, quondam
 ut; quasi vellet ille
 eiora mutare; qui vide
 biliaris ambiebat, quia
 in martiris sudores iam
 ille respondit; Medel
 e hodie forsitan non
 Proconsuli nunciatur
 ut, Interrogatus, Ta
 pondit. Ego sum. Tum
 pam te sacrilege ment
 prius respondit. Ego
 ut te sacratissimi Imp
 pondit Cyprianus; No
 prum est, in te tam iu

us, habito concilio
 verbis huiusmodi; Di
 claratos nefarie r
 gregati; & inimicu
 is legibus constitu
 Principes Valerianus
 Valerianos nobilissim
 marum suarum reuoca
 cum sis nequissimorum
 fer deprehensus, eris
 celere tecum aggrega
 ur disciplina. Et nis di
 ecitavit; Thascium Cy
 ceteri placet. Cyprianus
 eo gratias. Addunt h
 alis huius corporis di
 rba scarrum incredibili
 sa exclamabat: Et nos
 o deinde clamore hinc
 id certaminis locū pro
 gram Sexti peruenit
 est,

est, illic se lacerno bitro exspolians, fixis in ter
 ram genibus, admiranda cum pietate preces Do
 mino fudit; Deinde dalmatica diaconibus tradi
 ta, venientem spiculatorem * viginti aureis dona
 ti præcepit. Fratres verò infusi lachrymis, orarijs
 & linteaminibus sanctum cruorem excipere præ
 parabant. Tanti enim sacras martyrum reliquias
 faciebant fideles ut sudoris, si possent, guttas hau
 drent, & stillas sanguinis etiam perlecentore vi
 dente & invidente, atque exserto gladio minitan
 te, qualibet arte susciperent, atque recondere.
 Mira res; eodem planè tempore duplici victoria
 vincitur crudelis impietas; sanguine martyris; &
 fide credentium.

Interea martyr manu sua oculos sibi texit; cum
 que lacinias manuales ligare sibi non potuisset,
 Iulianus presbyter & Iulianus subdiaconus ei hoc
 officij præstiterunt; atque ita demum Centurio
 nis manu capite truncatus, victrix anima ad Do
 minum migravit. Sacrum eius funus fuit a Chri
 stianis magna sanè pompa & magno triumpho,
 clero diversarum classium atque scholarum cum
 ceteris & facibus præcedente, curatum; & in via
 Mappaliensi sepultura honorificè mandatū. Im
 pecterriti enim Christiani, nequequam planè
 consueti officij in antistitis sui funere autè per
 secutoris oculos magna constantia agētes præter
 mittere voluerunt; quod cuperent omnes (ut eadē
 Acta testantur) vnā cum suo ipsorum Episcopo
 decollari. Fuit huius præclari martyris Græcis
 quidem celeberrima solennitas; in qua S. Grego
 rius Nazianzenus p. æclaram habuit orationem.
 Sed tam ipse quā Metaphrastes, ac ceteri Græ
 corum, errore lapsi sunt, dum eundem esse existi
 mârunt cum Cypriano mago; qui passus est (circa
 annum Domini 311) cum Iustina virgine, nomine
 nimirum & martyrij titulo decepti: dum reuera
 multis differentis confiter inter se esse distinctos.

Hhh 3 MARTT-

* al. viginti
 quinque.

En studium
 antiquorū
 fidelium, in
 colligendis
 martyrum
 reliquijs.

Decollatur
 S. Cypria
 nus.

Vide hic an
 tiquum ritū
 sepeliendi
 Christianos.

Christiano
 rum magna
 multitudo.

Hæc C. Bar.
 in Notat. ad
 Martyr. Rō
 man. cui
 ad stipulan
 tur Lippo
 man. Pamel
 & veteres
 latini oēs.

MARTYRIUM S. NICETAE GOTTHORUM

C. Rayn. Ex eo quod est per Metaphrasten. Coronatus est
 Annal. temporibus Gratiani Imp. sub Athanarico
 Tom. 4. Gotthorum Rege, circa annum

Domini 376.

15. Septēb. Nicetas cuius hodie victicia celebramus ce-
 ramina, Gotthica prosapia apud fluvium
 Patria vius strum (quem Danubium appellant) oriundus, pri-
 mos apud gentem barbaram tam propter gener-
 claritatem, quam propter alias animi & corporis
 dotes sanè eximias, nactus honores, studio virtu-
 tis; Gotthotum intemperantiam feritatemque
 Theophilus Gotthorum præclare vitauit. Hic à primis annis Theophi-
 Gotthorum Antistes: e-
 ius director. Gotthorum antistitis disciplinis imbutus, hau-
 contemnendum admirandæ virtutis specimen
 præbebat; quod postmodum ita in gente illi
 eluxit, ut magna pars demonis seruitute op-
 pressa, per eum in Christi libertatem vindicata
 fuerit.

Cum enim in gente Gotthorum bella erup-
 Bellum inte sent intestina; mutuisque se cædibus, factionum
 strum Got- capita * Phritigernes & Athanarichus scædarent
 thorum. Athanarichus suscepta maximis copiis expediti-
 * al. Frudi- one aduersarium profligauit: & lætabundus tro-
 gernes. phæa ubique erexit. Phritigernes autem rebus
 suis planè diffusus ad Romanum confugit impo-
 rium. opem à Valente Christi inimico implorauit.
 * Danubio. rus. Valens verò afflictum exulem benignè sus-
 ceptum omni ope munire instituit: Thraciam
 que exercitum ei assignauit; quorum transmissi
 * Ilro fluuio infesta signa intrepidus in hostem
 duxit, itaque ferentes diuinam Christi crucem
 præcedentem omnes suas copias, impressione
 En Crucis acta, Athanarici copias in effusam fugam compu-
 usum anti- lerunt: & ingenti multitudine ferro concisa, Atha-
 qui à mili- naricum egrè fuga elapsum omnibus viribus ex-
 tib. in bello uerunt. Hæc tam præclara victoria, quam Cruce
 exhibitum. uerunt. Hæc tam præclara victoria, quam Cruce

benefici

Ex eo nemo non
 S. Lorum Religion
 coactio iant,
 Interca Theophilo
 perfuncto, * Viphil
 ani contentione tene
 nimis religionem co
 que ut res Christi
 multiplicata, indies
 Athanarichus autem
 accepta clade respira
 locum reuertisset, illic
 gallotibus vindictam
 tum N cetas omnium
 nis d gnatum pie
 ble. priuati Chri
 desque qua poterat,
 stantia, ad religionis
 mabat. Cum autem
 animi magnitudo cu
 ni esset, tum ipsos D
 præcipue incredibil
 accenditque, ut tam
 tem interuisione de
 cetis flocci faciens
 pium Euangelij opus
 Fremebant interit
 tandem furentis ani
 tem inuadunt eo tem
 nant, vrgent, ut fidei
 nec factis preteram d
 torem impietatem q
 or. Minitantes aute
 bat, asserens cruciat
 mane infesta, Chri
 honor esse. Tum ill
 & omnibus penè cor
 am ardente conit

beneficio nemo non acceptam referebat, multis Gothorum Religionem Christianam amplectandi occasio fuit.

Interea Theophilo vitæ munere cum sanctitate perfuncto, & Vrsphilus præclari viri successor omnino contentione teneram adhuc in Gothorum animis religionem confirmare non desinit, efficitque ut res Christiana apud barbaros minime multiplicata, indies magis magisque effloresceret. Athanarichus autem cum procedere tempore ab accepta clade respirasset, tandemque in pristinum locum reuertisset, illico præcipiti furore a Christi cultoribus vindictam expetere aggressus est. Erat tunc Nicetas omnium Christianorum cum generis dignitate tum pietate facile princeps; qui publice, priuatim Christi nomen annunciabat; omnesque, qua poterat, Christianæ eloquentiæ præstantia, ad religionis pietatisque amorem inflam-mabat. Cum autem præclara terui Dei virtus & animi magnitudo cunctis Christianis admiratio-ni esset, tum ipsos Dei hostes, ac Athanarichum præcipue incredibili indignatione commouit; accenditque, ut tam egregiam & excelsam virtu-tem interfectione delere aggrediretur. Quæ Ni-cetas flocci faciens, admiranda alacritate cœ-pit Evangelij opus prosequeretur.

Freuebant interim aduersarii; minabantur; ac tandem furentis animi ira victi repente marty-rem inuadunt eo tempore quo prædicabat; tra-hunt, urgent, ut fidem abiuret. At ille nec verbis, nec factis pietatem deferens, illorum insuper fu-rorem impietatemque constanti gravitate argue-bat. Minitantes autem horrida supplicia deride-Eius con-stantia. mine inflicta, Christianis summæ delectationi & honori esse. Tum illi impetu facto eum conterunt, & omnibus penè corporis partibus fractis, in ro-gum ardentem coniciunt. At verò martyr in mediis

*Theophili
successor in
Episcopatu.
& Vrsphilus.*

*Egregia Ni-
ceta virtus,
in conuer-
tendis ad
Christum
ethnica.*

*Nicetas vir-
tutis crucia-
tur & ve-
xatur, ut fi-
dem dese-
rat.
Eius con-
stantia.
In ignem
missus ab-
soluit mar-
tyrium.*

flammis præ gaudio exultans, nunc Christi bonitatem gloriamque hyonis & psalmus celebrabat nunc circumfulam multitudinem ad religionem Christianæ amorem & virtutis constantiam hortabatur; donec extremum spiritum in ea confessione exhalaret.

Corpus eius Aderat insigni pietate vir Marianus, Cilix genere; Mopsuestia civitate oriundus; qui intermissa noctis silentio sacrum martyris corpus ex ignis reliquis eripuit, ac thesaurum inclusum in patetian domum suam transtulit. Vbi cum miraculorum gloria indies coruscaret, Mopsuestiani communi deuotione excitati, honorificum tantum martyri templum extruxerunt; in quod ab Auxentio urbis illius Episcopo debita cum veneratione translatum est: ibidemque multis & magnis clarum miraculis quiescit.

** al. Gime-
sensis.
C. Bar. in
Notat. ad
Martyr.
Rom.* VITA S. AICHARDI, * al. AICHARDI
Abbatis * Gemmeticensis; propè Valencenas in
Præpositura Hasspensi Harmonia quiescentia: Ex
ea quæ est per Fulbertum. Claruit circa annum
Domini sexcentesium octogesimum.

*re. Septeb.
Patria &
Parentes e-
ius.* Inter nobilissimas Aquitanicæ urbes haud potest
extremas obtineri Pictavis; cum aliis dotibus, tur-
Sæctorum petrocianis in primis inclita. Huius
intra mœnia miles quidam Ansehanus nomine,
claris natalibus oritur, & diuitiarum opumque
gloria præstans, ducta in matrimonium Ermenæ
æque nobili & generosi sanguinis femina, inter
conuices vitæ nulli inuidiæ affinem (quod ra-
rum esse constat) ducebat. Accidit autem, ut vi-
xerit insigni pietate ac præcipua in pauperes benig-
nitate matrona filium pareret; cui Aichardi no-
men fuit impositum. Qui sacro lustratus fonte, &
intra patrios enutritus lares, mox ut primos intel-
ligentiæ annos attigit, tam multiplici cœpit vir-
tutum

*Aichardi
virtus inte-
nera adhuc
arata.*

tutum omni emicari
dubiam in eo summe
berent. Interea cum
de celeberrimis, mili-
tate veller, mater è co-
in magno partus disci-
torum a se destinatu-
torum pertinaci cont-
que modis omnibus
gonis honores prou-
mendandam licem m-
Me sanè, nisi mors, a-
poterit.

Erat eo tempore in
dentia opinione in pr-
& magnates filios su-
endos transmittēban-
plina moribus & eru-
debant: quorum deus
ingenti omnium adm-
figurat fama exortatus
animi puer, sicd eum
quam inuictis in eius
quædam cum omnes
emicaret, tum ille ce-
tunc ætate (Decenn-
tæni erat: Erat locus
celeberrimus Anson
monachorum turba
admodum Deo m-
properans, coma capi-
Christi iugum consti-
nimo amplexatus ef-
quam eximio animi d-
teneat, quod cernere
nisi subditam, tam-
lus virtutes & auri-

tutum omnium emicare splendore, ut pariter haud dubiam in eo summæ virtutis spem repositam haberent. Interea cum pater, militaris gloriæ laude celeberrimus, militariis enim negotiis assuescere vellet, mater è contra reluctari, filium quæ in magno partus discrimine, diuinis cultibus per votum a se destinatum esse dixit. Cumque pater votum pertinaci contentione improbare, velleretque modis omnibus filium ad summos militaris gloriæ honores prouectum, ecce Aichardus ad dirimendam litem medius interuenit, dixitque: Me sanè, nisi mors, à Christi militia auellere non poterit.

Erat eo tempore in finitima regione vir prudentiæ opinione in primis celebris: cui principes & magnates filios suos disciplinis optimis imbuendos transmittiebant. Multi enim ex eius disciplina moribus & eruditione præstantissimi prodibant: quorum deinde virtutes in Ecclesia cum ingenti omnium admiratione relucebant. Huius igitur fama excitatus optimæ indolis & generosi animi puer, illico cum adiit, & parentibus nequam inuicis in eius seculi disciplinam tradidit; & quidem cum omnes morum & eruditionis specie emicarent, tum ille cæteris longè superior, tenera adhuc ætate (Decennis quippe) cunctis admirationi erat: Erat locus celestis disciplinæ opinione celeberrimus Ansonis nomine; in quo ingens monachorum turba sub regularis vitæ disciplina piè admodum Deo militabat. Ed iam duodennis properans, coma capitis de more deposita, suæ Christi iugum constanti non minus quam ardenti animo amplexatus est. Et quidem parentes quam eximio animi dolore propter filium cruciarentur, quod cernerent tenerâ ætatè tantis laboribus subditam, tamen postquam admirandas illius virtutes & auribus & oculis haurirent, pri-

Tradit se in disciplinam euidam sancto viro.

Mirus profectus eius.

Cōfert se ad monasteriū Ansonis.

*Claret mul-
tis miracu-
lis.*

ori tristitia & luctu in gaudium conuerso, & fili-
& filio gratulabantur; quod propter eum huius-
dubiam à Deo benedictionem sperarent. Na-
caci, claudi, aliiq; varia clade depressi, Ang-
licis monitis ad eum ire iubebantur; optata
mox salutem percepturi. Celebrabatur mi-
nisterium omnium gaudii & exultatione Aichardi nomen
per vicos & plateas cantica illius in laudem reso-
nabant; cumq; homines iussu viri Dei silere cog-
rentur, daemones ex obsessis fugati corporibus
virtutes eius sanctitatemq; prædicabant.

Psal. 83.

Iamq; viginti annorum cursum à primis
adolescentiæ annis in stadio virtutis illius exple-
rat, cum die quodam à fratribus ad opus obed-
ientiæ missus, longius à monasterio digredire-
psalmodiæ cursum ex more solus decantans; & eo-
ce repente vox cæli us ad aures eius demissa in-
sonuit: *Ibunt Sancti de virtute in virtutem.* Ea vo-
ut summo illi gaudio fuit, ita acriores multò stu-
mulos addidit ad summum virtutis culmen vir-
liter conscendendum. Itaque arctioribus indie-
ieiuniis & vigiliis carnem domare; præsentis vi-
tæ curas penitus negligere; assidua mente & co-
gitatione cælestibus inhærere; charitatis opere
indefessè scētari: denique nihil non moliri, ut non
modò suam, sed & aliorum salutem in tuto col-
locaret.

*Audit cali-
tatis vocem.*

*Tendit ad
perfectiora.*

Hinc pia illi in primis sollicitudo, quomodo
parentem, diuitijs inclitum & delicijs assuetum
ad strictioris vitæ viam alliceret; suaderetq; vo-
lupes & possessiones amplissimas, ad vnius De-
cultum transferret. Nec mora; Fufis pijs ad Deum
precibus, fiducia rei benè gerendæ plenos patrem
aggreditur, & multis verbis grauissimaq; orati-
one pro voto commonet, ut ex hæreditarijs bonis
Ecclesiam Deo construat. Annuit benignè pater,
eique non modò ingentem auri & argenti vim,
sed & vicum Quintianum cum possessionibus
amplis-

*Pater ei vi-
cum Quint-
ianum of-
ferit, ut in eo
monasteriū
construat.*

amplissimis tribuit
construeret. Hac pace
gaudio accepta, * A-
ichardum, (eius co-
er, ut nouum cond-
cultatem impetraret.
pites, sed & primus on-
at, perfectumq; orat-
dedicauit: & domus ac-
latis monastica vitæ
ordinatis omnibus,
tun raseret, Aich-
gentia illico Christia-
greg os sub signis co-
gratia disciplinam in-
magnam sui ad mira-
Ea tempestate C-
Philoctetes, vir ma-
natissimus, impij
matraude in max-
lis Episcopo d. uine
iniqui v. n. calumnij
fla. o concluderet h-
sine non ore per eum
illic dimissus, & n-
restruitus, in Dom-
ni odium in totum
tore ad tempus ce-
cui præerat loco.
vate laboribus tan-
enarus hæc in fo-
possessiones mona-
stibus cessaret. Inte-
mo destitutus pasi-
ret, vel certe ad
declinaret, auo-
chardum, cum con-
lis Aadoem loci

Hhh "s Et qui-

Substitui-
tur B. Ai-
gineus Ab-
bas Cimesi-
ensis.

Et quidem, dictu mirum, quàm excellens eius in omni genere virtus monasterij istius gubernacula tractaverit. Insultabat quidem ei per se, perque suos satellites invidus dæmon; sed inania tentationis suæ spicula semper confusus reportabat.

900. *Monachi in Cœnobio Giresiensi.*

Apparet S. Aichardo Angelus Domini.

Residebat quadam die vir Dei in cellula solitarius; cum animum ipsius vehementer cœpit agitare, quod viribus exhaustis veterana ætas ad regendam tantam Christi familiam (erat enim numerus Deo militantiũ nongentorum monachorum) iam sibi sufficere non videbatur. Petiit itaque à Domino profusis lachrymis, ut quavis consilij sui provida dispensatione tanti oneris sarcinam alleviaret; & ecce Sole occidente, cum fratres membra quieti tradidissent, apparens Angelus Domini habitu coruscans & virgam manu gestans, post longam altercationem cum dæmone habitam, hisce cum verbis affatur; Maior pars horum iam (ut à Domino petisti) ad expeditionem adscripta est; & hi in primis ex nomine quos hac virga designari mox considerabis; tu diligenter adverte, & hos nominatim inbe mox esse paratos. Quid mulus? Vir sanctus noctem illam totam insomnem ducens, prima luce fratres in auditorium collegit; intellectaque singulorum eadẽ nocte habitam visionem, earundẽ mysteria illis exposuit; ac deum cum & cuncta ex ordine quæ ipse videbat & audierat eis manifestasset, cunctos ad instantem ultimi certaminis horam iubet esse paratos. Nec mora; corpora nuda cerratim virgis cedere; pugnis conscia pectora tundere; pura amarissimis admixta lachrymis confessione, aliisque piis pœnitentiæ operibus, contractas animiordes expurgare; atque omnis corporei alimentati expertes superuenturum diem expectare.

Iam quarti diei aurora illuxerat; cum vniuersi celestis alimonie percepturi viaticum conueniunt,

In quomodo sese præparent ad mortem fratres.

niunt, & se suasque animas Deo commendant. Eadem die amoris dulcedinem, singulorum faciem intueri ceperunt. Laceraverat, & ecce pars vniuersa soluta suam Deo animam in iuxta parationem rediit, & corpore migravit. Sed post nonis & corporis beatitudinis gloriam, subiacente paratione reddit. Post nonis, qui se relictos & consolationem suam ipse in lectulum ciliis que ita eleuatis in reddidit, 17 Kalend. ILLUSTRE M.

ua, & Gemini.

brutum Ton.

Ann.

Consulibus Diocletiano sepelies, in vi-
stano exarsit perse-
calenta morte ubi quæ-
proferte aueretur. Hæ-
gni pietate mar. on-
plus minus 75. cum
Abilis, tum eo non
annos admodum 36
fustima illius hero-
tatis ardore æmulari
Hæc igitur, addi-
cto morulum, qui
rari cepit, ut vna se-
lactis & vanis id ch-

, quàm excellent eius
monasterij illius guber-
nabat quidem ei per se,
illus dæmon; sed inanis
imper confusus repor-

vit Dei in cellula soli-
tissime elemeenter corpit a-
lis veterana etas ad re-
miam erat enim mu-
gentorum monacho-
vivebat. Perit itaq;
nis, ut quavis consilij
anti oneris sarcinam
cidente, cum fratres
, apparens Angelus
& virgam mana ge-
tionem eam dæmone
erat. Maior pars ho-
ad expeditionem
ex nomine quos hac
trabis; tu diligenter
vibe mor esse paratos.
item illam totam in-
fratres in auditorium
orum eadē nocte ha-
steria illis exposuit:
ordine quæ ipse vide-
ret, cunctos ad in-
oram iubet esse pra-
certatim virgæ ex-
tundere; pura ama-
nessione, aliisque
contrarias animi sor-
tis corporis alimentis
in expectare.

uxerat: cum uniuers-
uri matrem conue-
niunt,

niunt, & se suasque animas mutua charitate inui-
cem commendant. Ecce verò cum alienata præ-
nimia amoris dulcedine mente precibus incum-
bunt, singulorum facies eximia claritatis specie
radiare cœperunt. Iamque hora diei tertia incla-
ruerat, & ecce pars vna tanquam somno quietis
resoluta suas Deo animas tradidit; altera verò ho-
ra sexta pari ratione mortalitatis vinculis soluta
de corpore migravit: & rursus tertia, tribus dein-
de post horis è corporeis ergastulis ad eandem
beatitudinis gloriam tetendit. Vespere autem fa-
cto, subsequenter pars quarta, facta oratione, spi-
ritum reddidit. Post quorum sepulturam, & ad e-
os, qui se relictos dolebant, exhortationem &
consolationem sanè suavisissimam, vir diuinus &
ipse in lectulum cilicio constrictum se collegit: at-
que ita eleuatis in cœlum oculis spiritum Deo
reddidit, 17 Kalend. Octobris.

ILLUSTRE MARTYRIUM SS. LV-
cia, & Geminiani: Ex eo quod est apud Mom-
britium Tom. 2. Passi sunt circa

Ann. Domini 303:

CONSULIBUS Diocletiano octies & Maximini-
no septies, in vrbe Roma, tam sæua in Chri-
stianos exarsit persecutio, ut vix quispiam, tri-
culenta morte vbi que præposita, Christi nomen
proferre auderet. Erat eadem illa tempestate in si-
gni pietate matrona, Lucia nomine, annorum
plus minus 75. cum aliis virtutibus cunctis spe-
ctabilis, tum eo nomine in primis illustis, quod
annos admodum 36. in viduitate constituta, illu-
strissimæ illius heroinæ Iudith virtutes miro pic-
tatis ardore æmularetur.

Hæc igitur, audito crudeli Imperatorum edi-
cto mox filium, qui Euprepius appellabatur, hor-
tari cœpit, ut vnâ secum, spretis dæmonum timu-
lacris & vanis idolis, Christum Iesum confiteretur,
& glo-

En admira-
bilem feli-
cissimamq;
fratrum
mortem.

Obitus san-
cti viri.

C. Baron.
Tō. 2. Ann.
& in Not.
Martyr.
Roman.

16. Septēb.

Lucia Vi-
dua concō-
nion.

Iudith. s.

Hortatur fi-
liū Euprepi-
um, ad Chri-
stum confi-
tendum.

*Accusat ille
matrem.*

& gloriosum, si opus esset, pro illius nomine ce-
ramen subiret. At ille, à materna pietate planè de-
gener concito cursu ad Imperatores abiit, ma-
tremq; (prò scelus) religionis Christianæ accu-
savit. Diocletianus verò subitò mentis furor
correptus, confestim misso ad ædes eius Iebal
assessore suo, iussit eam adduci. Porro Iebal do-
mum ingressus, Iouis quoddà simulacrum ibi sta-
tuit, ut ei thura offerret. At Christi ancilla eo Ie-
balis scelere offensa, simulacrum execrans, illic
domo egressa est; Christi sanctissimum numen
obtestans, se pollera limina domus nunquam
deinceps prætergressuram: sed mortem pro illius
gloria, qui eam sacrosancto sanguine redemerat,
fortiter & constanter optaturam.

*Sistitur Di-
ocletiano.*

Igitur Iebale ductore ad Diocletianum perue-
nit; qui regali in solio residens, auroque & pur-
pura fulgens, venientem his verbis affatus est.
Audio te sacrilegam reum illum crucifixum con-
fiteri, deosque nostros irridere. Nunc igitur si pa-
rata es vivere, parati sunt & dii ut thura eis offe-
ras, ut possint tibi esse propitij: & viuas. Respondit
Lucia; Nec sibi sunt propitij, nec cultoribus suis.
Nam mihi propitiabitur Christus Iesus, pro cu-
ius amore parata sum ignem, vincula, & quas
volueris pœnas sufferre. Audiens Diocletianus
constantiam fidei eius, iussit eam in terram ab-
duci carcerem: ubi consolatione cœlesti recreari
meruit.

*Constantia
& fortis e-
ius animus.*

*Caditur su-
stibus.*

Paucis deinde post diebus ad Diocletianum
reducta, cum pari constantia Christianam religi-
onem prædicaret, gloriosa forma humi prostra-
ta sustibus diutissime cæsa est. Cumque hinc inde
erudeles & impij tortores ei insultarent, & illa to-
ta mente precibus intenta omnipotentem In-
uocaret, ecce subitò ingens terræ motus exoritur,
ac terribili fragore templum Iouis subuertit:
prostrus ut lapidibus in minutissima fragmenta
commi-

communitis, cunctis
terram tremarent. Dioc-
letianus candescens, Ie-
balis inquit eam, pice &
tuo em, sanctam Christi-
ana & sancta matrona
ista consistens Christo-
Nemo non in cinerem
stedebar; sed ut Impera-
mem intellexit, vix
posuisset eam ferro &
teas ad Iudicium ducere.
Et in vix præ-
ne; cuius domus ha-
ornatu celebris habebat.
petrantiret, secutus
Ilius super Geminian-
disse. Ea re ho no re
immuratus est, ut sui
cuius ad locum in quo
mine decertabat tota
que eius pedibus pro-
enymis baptisimi la-
ad tantam rei nouitatem
præcipuum violorum
necesse in Lucie pe-
precibus Christianam
periculo postulante
Geminiano mor ac-
exquisitissimis sup-
licerentur.
Porro eadem in
nomine insigni pie-
nocte Angelus Domini
apparet, & Iesus
fontem salutis requi-
summa cum festina
phs salutaribus nō

ominutis, cuncti extremum exitum vehemē-
ter formidarent. Diocletianus autem maiore fu-
rore incandescens, lebetem æreum adduci præce-
pit, inque eum, pice & plumbo horribiliter bulli-
entem, sanctam Christi martyrem demergi: ubi
casta & sancta matrona toto admodum triduo il-
lesa consistens Christo psallebat.

*In lebetē cū
denti triduo
illa sa con-
sistit.*

Nemo non in cineres & favillas eam redactam
credebat; sed ut Imperator eam saluam & incolu-
mem intellexit, vix mentis suæ præfurore com-
posiuit eam ferro & plumbo oneratam per pla-
teas ad ludibrium duci.

*Ducitur
platearum
ferro on-
rata.*

Erat in vrbe vir præpotens Geminianus nomi-
ne; cuius domus simulacrorum multitudine &
ornatu celebris habebatur. Cuius ædes Lucia cū
pertransiret, fertur niuei candoris columba cœ-
litus super Geminiani caput delapsa terribi refe-
disse. Ea re homo idololatra ita repente animo
immutatus est, ut sui suorumque oblitus, concito
cursu ad locum in quo sancta Dei pro Christi no-
mine decertabat torquebaturque properaret, sese-
que eius pedibus prosterneret, & multis cum la-
chrymis baptismi lauacrum flagitaret. Stupebant
ad tantam rei huiusmodi omnes, quod cernerent
præcipuum idolorum cultorem diuitiis & gloria
inclitum Luciae pedibus prostratum, & infimis
precibus Christiana sacra cum præsentis capitis
periculo postulantem. Et quidem Lucia una cum
Geminiano mox ad carcerem abrepti fuere, ut
exquisitissimis suppliciis ad aliorum terrorem af-
ficerentur.

*Geminia-
nus fit Chri-
stianus ex i-
dololatra.*

*Lucia &
Geminia-
nus carceri
mancipan-
tur.*

Porro eadem in Vrbe erat quidam Protasius
nomine, insigni pietate & prudentia sacerdos; cui
nocte Angelus Domini apparens, sedulo manda-
uit, ut iret scilicet ad carcerem, & Geminianum
fontem salutis requirentem lustraret. Abiit ille
summa cum festinatione, & Geminianum lym-
phis salutaribus non modò abluit, sed cunctis, qui

*Protasius sa-
cerdos cum
baptizat.*

co ergastulo pro Christi nomine clauſa tenebatur, animum addidit, confirmauitque, aded alacriter certamen vt ex peterent.

Lucia & Geminianus exhibetur Diocletiano.

Torquetur dñe martyres.

Tertium post diē Imperator, quod de Geminiano audisset, iussit eū vnā cū Lucia adesse & Christianæ professionis palinodiā canere. At ille Christi gratia præclarè roboratus, minantem æquè ac supplicante spreuit Tyrannū; nihilq; sibi debile & debilius esse, quā cū Christimartyre vltimū subire supplicii; constāter respōdit Tū verò Imperator omnib. tormentorū machinis admotis grauissimè eos afflixit, torturq; ad satietatē; ac postremò peruersissimo cuidam tradidit iudici: vt is, quod decerat pœnarum, furibunda mente suppleret.

Qui primò fustib. ceruices eorū contundi iussit, Sed cū homo nefarius in suo scelere exultaret, & Christi athletis impiè insultaret, mox tremotus domum iudiciariā à fundamētis subuertit, ipsūq; iudicē miserabiliter oppressit. Neq; tamē eo miraculo Imperatoris furor quieuit: sed protinus homo crudelis ab ost. his sanctos martyres exhibuit; qui cū variis suppliciis & diabolicis artib. sanctos à Christi confessione abducere niteretur, & illi interim stupendis virtutib. & miraculis clari dæmonis insidias fraudesq; eluderent, alij quinque & septuaginta, sanctorum martyrum virtutibus permoti, sua Christo nomina dedēre: qui protinus ad martyrij gloriam peruenerunt.

Alius saurus Index miserè perit.

S. Lucia, cū socio decolatur.

Ceterū impiissimus Iudex, fuso martyrum sanguine, cum gloriabundus inequitaret, equus eius a dæmone mœnatus de pōte in flumen cum præcipitum dedit: vbi anima ad inferos delata est, & corpus nullo vnquam loco reperiunt, Lucia verò & Geminianus, a Megahio viro consulari arctati, post tot glorioſa certamina, martyrij denum palam capitis abscissione promeruerunt xvi. Kalend. Octob. Quorum corpora, eximia pietate ac religione natione Maxima clam subducta honorificè tumulauit.

GLORI-

GLORIOSVM CE-
lyum, Abundj, Abun-

nia eius filij, Ecce ipsi su-

extant Rome Ann-

R.P. Fulvium Caraul-

in Iesu Presbyteru-

num D-

T. Imporibus Dioc-

Torra est sedutio Po-

uenerunt ad Diocletia-

Etia salutē vestra m-

seducit populū, & di-

quere Deorū nostrorū

sentire, & lesū imita-

insultat, & vana nan-

cunt: & plurimos in-

iubeat Clemētia vestra

& vbi eunq; inueni fac-

stros, & thura eis & lib-

fecerint, honorem pal-

lūū restituantur: qui ve-

omnipotentib. iubea-

cut in sacris legib. præ-

beāt. Edicto igitur præ-

est post biduū: sterit

oecletianum Imp. & d-

quia sunt viri in hac

qui huius sceleris sunt

recedere à templis, &

mirati: sed iubeat eo-

ducantur, vt consenti-

sacificent.

Tū mandauit Imp.

se perducit, qui veloci-

untē Imp. eratq; num-

inter quos erat B. A.

GLORIOSVM CERTAMEN SS. MARTYRUM, Abundij, Abundantij, Marciani, & Ioannis eius filij; Ex ipsis fidelissimis eorum Actis: quae & extant Roma Ann Domini 1584. edita, per R.P. Fulvium Cardulum, Narniensem; Societatis Iesu Presbyterum. Passi sunt circa Annum Domini 303.

C. Baro. Td.
2. Annal. &
in Not.
Mart. Rom.

Temporibus Diocletiani & Maximiani Imp. 16. Septeb. Torra est seditio Pontificum in vrbe Roma; & venerunt ad Diocletianū & Maximianū, dicētes: Cōtrā salutē vestrā multi Iesum Christū colētes, seducūt populū, & dicunt nos debere tēpla relinquere Deorū nostrorū, & nefariā sectā eorū consentire, & Iesū imitari, & ingrediētes diis nostris insultāt, & vana numina Deorū nostrorū esse dicunt: & plurimos in eorū errore pertrahunt. Sed iubeat Clemētia vestra, vt inquirātur, in tota vrbe, & vbicunq; inuēti fuerint, ducantur ad Deos nostros, & thura eis & libamina offerāt. Qui aut hoc fecerint, honorem palatij vestri habeāt, & in locū suū restituātur: qui verō noluerint sacrificare Diis omnipotentib. iubeat pietas vestra eos puniri, sicut in sacris legib. praecipitur, vt aliis exēplū praebeāt. Edicto igitur proposito in vrbe Roma, factū est post biduū: stetit quidā legis cōsultor antē Diocletianum Imp. & dixit: Pierati vestrae suggero, quia sunt viri in hac vrbe constituti, & absconditi, qui huius sectae sunt auctores, & populū seducūt recedere à templis, & eorum vanam doctrinam imitari: sed iubeat eos clementia vestra teneri, & ducantur, vt consentiant religioni vestrae, & Diis sacrificent.

Accusantur
Christiani
apud Imp.

Tū mandauit Imp. sub omni celeritate illos ad se perducī; qui velocius abierūt, & perdixerūt eos duntaxat antē Imp. eratq; numerus eorum viginti quinque; Imp. sistunt inter quos erat B. Abundius presbyter & Abundantius

dantius

dantius Diaconus: **Qui** eis inuistrahāt, & doctrinā Christi docebant. **Qui** cum venissent ante Imperatorem, prorupit Imp. dicens; *Vnde estis? an eius religionis?* Respondet Abundius presbyter, & dixit; Omnes isti, quos conspicias, Christiani sunt & nomina dederūt in celo. Diocletianus Imp. dixit; vt video tu seducis eos, vt nō sacrificēt Diis omnipotentibus. Tūc illi oēs quasi ex vno ore dixerunt; Nunquam bene sēt dāmonibus tuis quos colis; absit, vt eis ceruices nostras inclinemus, aut eis sacrificemus; sed nosmetipsos offerimus sacrificiū piz deuotionis Domino nostro Iesu Christo, hostiā viuā in odorē suauitatis. vt animas nostras à tenebris eruat, & ad verā lucē perducatur. **Dixit** autē tui cū suis cultorib. in æternū perit. **Dicit** Diocletianus ad B. Abū. liū: **Qui** vocaris. Respondit Abundius presbyter & dixit; Primo nomine spirituali Christianus sum, & presbyter dicor; secundo verō corporali Abundius nūcupor peccator, & seruus seruorum Domini nostri Iesu Christi. Nūc autē certissimē scias, quod neq; me, neq; aliquē existis, quos vides, a Christi fide deuolare potens: qui semel cōscripti sunt in libro vitæ, & nunquā obediēt tibi, vel simulacris tuis. **Tunc** S. Abundātius diaconus dixit ad Diocletianū: Putas, quod nos adoremus idola lura, & muta, & sine anima ad iniuriā summi Dei, qui curā ea creauit ex nihilo? nos .n. scimus ista cerea esse, & lapidea & ab hominib. fabricata. Vos ergo in tāto errore deuoluti estis vt derelinquatis Deū, qui curā ea creauit, & idola manu facta adoretis, & conatis; & lapidi dicatis, Deus meus es tu & igno dicatis, Adiuue me! hæc .n. omnipotēs Deus a vobis hominib. cōdidit. nō vt pro Diis accēretur. **Domitius .n.** nollet Iesus Christus de celo deteētes, docuit nos, vt relictō errore simulacra, aut adoremus eū, qui condidit nos. Omnia .n. idola manu facta nihil sunt; nā cōtundūt oēs, qui adorā ea, licet

Examinā-
tur & insi-
gnem fidei
rationem
reddunt.

Tunc iratus Diocle-
 tius Abundum et Ab-
 epti in custodia Ma-
 rtes fideles in Chris-
 tianis Romæ via Sa-
 lomonici Martyres ve-
 luto ad perfectam

Psal. 113.

Permanentes
constantes;

Quidam
incarceran-
tur. & plu-
rimi decol-
lantur.

Tunc iratus Diocletianus iussit amoveri sanctos Abundium & Abundantium, & in carcerem trahi in custodia Mamertini: ceteros vero viginti tres fideles in Christi iussit duci foras muros civitatis Romæ via Salaria veteri & ibidem capite truncari. Martyres vero incliti Christi, ducti cum gaudio ad perfectam, & sine dubitatione viam.

Iii

prosper

prospicientes in cælum dixerunt; Deus omnium
& Domine vni genite, Iesu Christi, fili Dei viui,
qui cælum extendisti, & terram insuper arida
fabricasti, quem nos ignorabamus; seruientes
sim in errore & fædâ dehibitione, & per tuas
eras paginas veritatem didicimus; tu naturæ
conditor es; tu Dominus cœli ac terræ, qui cre-
asti omnem orbem, & omnia, quæ in eo sunt; quæ
nunc, cognouimus ante Luciferum genitum
quem omnis abyssus tremuit & metuit, & omni-
mons, & collis contremisit, audiens terribile
& gloriosum nomen tuum; tu Domine Iesu
Christe, spes eorum qui ad te confugiunt, libe-
rator eorum, qui in te sperant; respice de cœlo
miserere nobis, & suscipe animas nostras, non
putans nobis delicta iuuentutis, & ignorantes
nostræ, quæ ignorantes, & existentes in aliti-
dine tenebrarum harum egimus, sed secundum
magnam misericordiam tuam memorasti nobis
Deus. Orantes verò, & signaculum Christi
fronte sibi facientes, tendentes simul capita su-
promptè cum lætitia magna, finem huius sæculi
susceperunt; & sic per proprium sanguinem, gra-
tia Dei sibi ipsis memoriam eternam instruxerunt.
sepeliuntur. Nonis Augusti. Quorum corpora tum collegit
Ioannes presbyter, & Theodora matrona, & sepeli-
erunt ea in crypta in cliuo Cucumeris.

Tunc Theodora venit ad carcerem ad B. Abundium presbyterum, & Abundantium diaconum
& narrauit eis, quomodo constanter suscepisset
sancti martyrium, & quomodo venisset Ioannes
presbyter una cum ea, & collegisset corpora san-
ctorum, & cum aromatibus & linteaminibus se-
pelisset eos in cliuo Cucumeris, in crypta, & pos-
sepulturam eis exhibitam, cum gloria illic cele-
braisset diuina mysteria in pace.

Cum verò audisset Diocletianus Imp. quia cum
magno gaudio acceperunt palmam martyrii
sancti

sancti martyres. am-
plius de
in xxii. iussit Dio-
de custodia Abundum
statari in Tellude, in
tem presentati essen-
as eos Diocletianus
natis circa salutem ve-
facias vt derelinque-
doretis Deos immo-
tis. Iam deponite p-
tes magicas vnde qu-
ti: nolite confidere i-
tis simul cum illis
Responderunt sancti
Scilicet & insensate,
tas, quos cum Ch-
non enim perierint
gloriantur. Tu au-
aspectibus presenta-
ante Legisconsultore
tis tormenta prop-
sultor dixit presen-
tincti non fuerint,
omnis ciuitas Roma
tet. Tunc Diocle-
eculeo, & diu torq-
rentur, dicebant:
Christe, rex Ange-
reta ac perpetua fi-
nimus esse socij sei-
Diocletianus; Iter-
deris? Per virtutem
do extinguam pere-
ros capite cædi; &
Flaminiam cecimo-
tuacareque.

ixerant; Deus omnium
 tu Chriſti, fili Domini
 terram inſuper arida
 orabamus ſervientes
 oratione, & per uſa
 didicimus; tu natus
 celſe ac terre, qui ex
 ra, quæ tu ſonſ; que
 luciferum genuit
 ur & morit, & om
 uſit, auſiens terrab
 um; tu Domine le
 ad te conſugiunt, libe
 erant; reſpice de celo
 animas noſtras, non re
 uentis, & ignorant
 & exiſtentes in alia
 gur uſ, ſed ſecundum
 am memor eſto noſtri
 & ſignificum Chriſti
 dentes ſine capite ſa
 gna, tuen heu ſcru
 aprium ſanguinem, qu
 eternam uitæ ætern
 corpora tum college
 oſtendamur, & ſepo
 o Cæcæmeris.
 ad c. rcerem ad B. Abū
 bandantium diaconum
 d conſt. nter ſuſcepſent
 omado ueniſſet; Ioannes
 collegiſſet corpora San
 ctus & linteamibus ſe
 meris. in cypra, & poſ
 cum gloria illic cele
 pace.
 cleſianus Imp. qui cum
 unt palmam martyrij
 ſancti

ſancti martyres, amplius contriſtatus eſt, quia
 multo eos amplius non cruciauit. Poſt dies ve
 ro xxix. iuſſit Diocletianus produci ſanctos
 de cuſtodia Abundum & Abundantium; & præ
 ſentari in Tellude, in ſoro antè templum: qui
 dum præſentari eſſent, uincti catenis, hiſ ver
 bis eos Diocletianus Imp. aſſatus eſt; Qui tra
 ſtaſtis circa ſalutem veſtram? Ego vobis dedi in
 ducias vt derelinquentes vanas ſuperſtitiones,
 adoretis Deos immortales, vt non malè peca
 tis. Iam deponite pertinaciam veſtram & ar
 tes magicas vnde quid in vanum perire feſtina
 tis? nolite conſidere in arte magica; ne vos pere
 atis ſimul cum illis, cum quibus tenſi eſtis.
 Reſponderunt ſancti martyres, & dixerunt;
 Stulte & inſenſate, quare perditos eos pu
 tas, quos cum Chriſto credimus regnatu
 ros? non enim perierint, ſed magis cum Chriſto
 gloriantur. Tu autem non es dignus eorum
 aſpectibus præſentari. Tunc perducti ſunt
 ante Legiſconſultorem, qui eos accuſauit, vt
 eis tormenta properaret; quibus Legiſcon
 ſultor dixit præſente Diocleſiano: ſi iſti ex
 tincti non fuerint, non erit clarus timor, &
 omnis ciuitas Romana ad horum ſectam cur
 ret. Tunc Diocletianus iuſſit eos leuari in
 eculeo, & diu torqueri, qui cum diu torque
 rentur, dicebant; Gloria tibi Domine Ieſu
 Chriſte, rex Angelorum; qui es cunctorum
 vera ac perpetua ſalus populorum, quia me
 ruimus eſſe ſocij ſeruorum tuorum. Dicit eis
 Diocletianus; Iterum Chriſtum nominare au
 deris? Per virtutem magnam Dei Herculis, mo
 dō extinguiam pertinaciam veſtram, & faciam
 vos capite cædi; & iuſſit eos ſtatim duci in viam
 Flaminiam decimo ab vrbe miliario, vt ibi capite
 truncatentur.

*Abundius
 & Abun
 dantius è
 carcere præ
 ſentatur
 Imp.*

Torquetur.

*Capitis dec
 nantur.*

lii 2

Dum

Dum autem ducerentur Sancti Dei Abundius & Abundantius vinceti carenis venerunt iuxta civitatem Lubram. Tunc obuius occurrit ei Marcianus, elatissimus vir, & perstrepens & lugens dicebat; Heu me quia amisi filium meum. Dicit ei B. Abundius presbyter; equis tulit tibi filium? Respondit Marcianus & dixit; mortuus est. Sancti Martyres dixerunt ad eum; Si credideris in Christum, modò saluabitur anima tua, & filium tuum habebis incolumem. Dicit eis Marcianus; Quicquid mihi iusseritis faciam, tantum ut resuscitetis filium meum. Responderunt Sancti martyres & dixerunt ei; Cito affer eum ad nos & videbis opera Domini nostri Iesu Christi. Qui quidem Marcianus cum abiisset, ut filium suum afferret, ministri diaboli noluerunt sustinere, usque dum rediisset de civitate Lubra. Cū verò peruenissent ad locum prædictum; ecce Marcianus venit cursu rapido, & mortuum filium suum in vlnis deferens humiliter est Sanctorum pedibus deuolutus, dicens; Per Christum vos coniuo, pro quo hæc patimini, ut me simul vobiscum faciatis venire ad coronam martyrij post resurrectionem filij. Tunc multitudo populi, qui ad spectaculū conuenerāt illecti curiositate mirabantur, si potuisset ab ei mortuus resuscitari. Sancti verò firmam habentes in Christo fiduciam, eadem hora se prostrauerunt in terram & cum lacrymis orauerunt ad Dominum, dicentes: Domine Iesu Christe, qui Lazarum quatríduanum de monumento foetentem resuscitare dignatus es, & filium vnicum viduæ; Te inueniem moruocamus, petimus, & deprecamur, ut renocare digneris spiritum in hoc corpus extinctum, quantenus cognoscant omnes, quia tu es Christus filius Dei viui, qui pro salute humani generis descendisti de cælo, & venisti in terram; mundum confractum solidare, qui cum Deo patre & sancto spiritu viuis & regnas Deus in sæcula sæculorum,

Amen.

Ioann. 17.
Luca 7.

in itinere
cū ad supplicium du-
cerentur lu-
uenem mor-
inuum susci-
tant, patrē
conuertunt,
E. vna cū
filio bapti-
zanti

XVI. SE
men. Et cum ab ora
lius conuersus ad cad
ea, surge in nomi
& statim aperti sunt
Tunc Marcianus
ga, dicens; et Christi
oris me baptizare,
coronam Martyrij; qu
baptizauit eum in no
tas sancti, cum filio ei
Eadem autem hor
comprehenderunt M
eum eis pariter deco
posuerunt genua sup
ad Deum, dice
mus Domine Iesu Ch
confirmasti magnu
nomen deitatis tuæ
feste; qui tenebro
qui gloriosam intel
feci. nec confessioni
scipi in tuam gloria
ritate tua, Domine
gloria & potestas, &
spiritu sancto, & co
culorum, Amen. H
carnificibus; pro qu
iussa vobis; & sic vi
adem verò nocte v
pueris suis, & posui
tauit eos in prædiu
marigefimo octau
teaminibus honor
Cæterum sacra
bundantij corpora
præfatus B. Theodo
uenta, & Roman
M. I. collocata s

Amen. Et cum ab oratione surrexissent, S. Abundius conuersus ad cadauer, dixit; Tibi dico, terra arida, surge in nomine Domini nostri Iesu Christi; & statim aperti sunt oculi defuncti, & resurrexit. Tunc Marcianus obtulit eis vireum cum aqua, dicens; Per Christum vos coniuro, vt non tardetis me baptizare, vt vobiscum perueniam ad coronam Martyrij; quem accipiens B. presbyter, baptizauit eum in nomine Patris & Filij, & Spiritus sancti, cum filio eius, qui faceret resuscitatus.

Eadem autem hora ipsi spiculatorum surgentes comprehenderunt Marcianum, & filium eius, vt cum eis pariter decollarentur. At sancti Martyres posuerunt genua sua in terram, & orauerunt ad Deum, dicentes; Gratias tibi agimus Domine Iesu Christe, Deus Sanctorum, qui confirmasti magnum & terribile, ac gloriosum nomen deitatis tuæ in eis qui adorant te manifestè; qui tenebrosum inimicum disperdidisti; qui gloriosum intellectum in nobis seruis, in perfectiōne confessionis tuæ, instituisti; iube nos suscipi in tuam gloriam: quia agonizamus pro veritate tua, Domine Iesu Christe; cui est honor, & gloria & potestas, & imperium cum Deo Patre, & Spiritu sancto, & nunc & semper & in sæcula sæculorum, Amen. Hæc & plura orantes, dixerunt carnificibus; pro quibus directi estis, complete iussa vobis; & sic vitam finierunt per gladium. Eadem verò nocte venit Theodora matrona cum pueris suis, & posuit eos in vehiculo suo, & deportauit eos in prædium suum, miliario ab vrbe Roma vigesimo octauo, & ibi eos aromatibus, & lin-teaminibus honorauit, & sepeluit.

Cæterum sacra SS. martyrum Abundij & Abundantij corpora, tempore Othonis III. Imp. in SS. Martyræ B. Theodoræ, vbi nunc est Arimianus inuentum, & Romam delata, anno Christi circiter dij & Abundantij.

M. I. collocata sunt in templo, quod in insula Lycænia

Lycaonia ab eodem Imperatore, S. Adelbertino
munce edificatum, postea S. Bartholomaei est ap-
pellatum. Inde verò postea in verustam SS
Cosmae & Damiani basilicam sunt transportata
temporibus Innocentij II. ut putatur. Quo in
templo iacuerunt vsque ad tempora Gregori
XII. Cuius Pontificatus Anno duodecimo, qui
fuit Christi Saluatoris 1583. religiosissima & ma-
gnificentissima pompa 17. Kalendas Octobri
indè in Basilicam Farnesianam Patrum Societa-
tis Iesu sunt translata. Sanctorum verò Marcia-
ni & Ioannis asseruantur, & religiosè coluntur in
ciuitate Castellana, apud Veientes; ibique condi-
ta sunt in Cathedrali Ecclesia: sub Primario Al-
tari.

Item SS.
Marciani
& Ioannis.

VITA S. EDITHAE VIRGINIS;

Regis Anglorum Edgari filia: Ex ea quae habetur
fide optima apud V. P. Laurent. Sur. Obijt
anno Domini nongentesimo octo-
gesimo quarto.

C. Bar. Tō.
10. Annal.
& in Nota.
ad Martyr.
Rom.

16. Septrē.
Patria &
Parentes e-
ius.

Mater eius
fuit Monialis.

Item Edi-
thae filia.

Edgarus Anglorum Rex cum Vulfirudem re-
gij ducis filiam perpetuam regni consortem
sibi eligere decreuisset, intercepit ex ea filiam haud
contempnenda specie virginem: cui Edithae no-
men in sacro fonte inpoluit. Porro Vulfirudis à
patre absoluta, cum deinceps continentiae studi-
um sectari, quam carnis illecebris feruire mallet,
in sacrarum virginum collegium apud Wilt-
honiā concessit; ubi manibus Ethelwoldi antisti-
tis Christo consecrata, tantis breui virtutibus,
cunctis praeluxit, ut communi omnium consensu
sacrae illi societati praefici mereretur. Porro Edi-
tha sub matris cura relictam, eiusdemque piis stu-
diis & exercitiis ad aemulationem prouocata, eo-
dem in monasterio monasticæ vitæ disciplinam
professa est. Ea verò mater non auro, nō moni-
bus,

at, non multuario o-
rum splendore intrin-
sicæ veris omnibus vi-
ritæ exemplum esse.
Vigiliarum & inedia-
rum maza ope destitu-
tis, terrenisque proci-
bus regis leprolos pra-
toribus deformior, tan-
tæ animi propinquo:
tum illa & rerum desol-
tatur. Cilicium asperri-
m macerabat, i niti-
tibus. Cumque die
lus ornatori eam ha-
tam. Non his, filia mo-
nialium; nec ex
stipendius coplestis,
bitatatis, ita respond-
quam deterior mens,
gmine deger, quam
Demionum meum:
mentem attendit. Se-
grauis auctoritatem;
retineret putam men-
phæce Dec. nunquā
ita contristare est a-
Quindecim anno-
gares tribus monia-
culi, Berkingensi
pauit; sed illa, a-
rens, consauer ea
que pia matris humi-
tate. De funeto auct-
te filio Eduardo:
bi dextero oculu
visionem propheti-
tas ait. Visio har

us, non multinario ornatu, sed literarum ac virtutum splendore infrexit: atque ita instituit, ut illa cæteris omnibus vinum quoddam perfectissimæ vitæ exemplum esset.

Vigiliarum & inedia patientissima, morbidis humana ope destitutis sese impendebat alacriter; terrenosque prorsus deuitans honores, liberis regis leprosos præferebat; & quanto quisque morbis deformior, tanta ei maior ad seruendum erat animi propensio: addeò ut omnium ore vniuersum illa & verum desolatorum solamen prædicaretur. Cilicium asperrimum, quo die nocteq; carnem macerabat, nitidis extrinsecus occultabat vestibus. Cumque die quodam beatus Ethelwoldus ornatiorem habitu ingredi vidisset, ait ad eam: Non his, filia mea, indumentis, itur ad Christum thalamum; nec externo cultu corporis delectabitur: ita respondit: Crede mihi, pater, nequaquam deterior mens, Deo aspirante, sub hoc tegmine deget, quam sub pelle caprina. Habeo Dominum meum: qui non tam vestem quam mentem attendit. Sensit ergo vir Dei in virgine gratiæ auctoritatem; plurimumque gaudius, quòd cerneret puram mentem & in purpura & in sacco placere Deo, nunquam deinde summum ludicem in ea contristare est ausus.

Quindecim annos natam pater eius Rex Edgarus tribus monialium monasteriis, Vintoniensi, Berkingensi, & tertio cuidam Abbatissam præfecit; sed illa, ab omni fastu & gloria abhorrens, constanter eas dignitates repulit: maluitque pateri humilis subesse, quam aliis imperare. Defuncto autem patre Edgardo, & succedente ei filio Eduardo adhuc infantulo, in somnis fibi dexterum oculum amisisse est visa; quam illa visionem prophetico spiritu sororibus interpretans ait: Visio hæc fratris mei Eduardi portendit.

Eximia eius charitas in pauperes, & alia virtutes.

En quo pacto studeat celare occultum cilicij vsum.

Recusat dignitates.

Prophetia eius, de fratre suo Eduardo: cuius vita habetur 18.

casum. Nec diu post idem Eduardus, fratrem suum Ethelredum inuisurus, ab impiis in via truncatus est. Cumque procetes, regno legitimo haerede destituto; virginem sanctam è monasterio extrahere, & in paterno solio (recepta plerisque nationibus consuetudine, vbi feminae dominatur) collocare vellent, & tandem etiam vim intrentarent, illa adedò non assensit, vt quidvis potius perferre, quam à suauissimo Christi amplexu auulsa, mundanae gloriae seruire vellet.

Respuit regnum.

Crebrò se munit signo S. Crucis.

S. Dunstanus praedicat S. Edithae obitum: cuius Dunstanus vitam repperiet lector 19. Maij.

Anno à Christi incarnatione plus minus 984, aetatis vero sua 23. moritur B. Editha.

Apparet matri suae Virgo Sancta.

Erant virgini in more positum, vt vbicunque ageretur & quocunque pedem ferret, crebrò se Crucis signo muniret. Cum autem ecclesiam in insigni opere beato Dionysio sacram condidisset, & sanctum Dunstanum ad eius dedicationem inuitasset, & is sacram virginem crebrius dextero pollice frontem signare cerneret, apprehensa manu eius dextera, ait; Nunquam putrescat hic digitus. Iam ad Missarum solennia concedens, totus caput lachrymis resoluì; rogantique Diacono cur lar go adedò lachrymarum imbre faciem rigaret, suspirans & ab imo pectore vocem trahens, Hæc, inquit, Deo dilecta anima, hæc sydereæ geminae ac patriam sanctorum ab illuie terrena rapietur. Tertio & quadragesimo abhinc die occidet nobis hæc stella luculenta. Neque fecellit prædictio. Nam eodem illo die virgo sancta anno aetatis suae vigesimo tertio, Christi verò nongentesimo octogesimo plus minus quarto, migravit ad Christum; seque peluitque eam Dunstanus in Dionysij basilica, quam illa exstruxerat, & in atrio monasterij præclaro xenodochio ad sustentationem tredecim pauperum egregie decorauerat.

Porrò cū 30. ab obitu suo die virgo sancta Martiri suae Vulfrudi apparuisset, seque gloriae sempiternae participem iam factam ei declarasset, tertio decimo post anno similiter Dunstano Archiepiscopo apparuit, monuitque vt corpusculum è terra

terra eleuaret. Et ne existimes hoc tibi præter officia membrum abusa sum. præter officia membrum, reliquum corpus incorruptum inuentum, ob venerandum videbis; vt appareat seruata: & pueri candulo admonitis, tam concitus abiit, & tertio mulo leuauit: cuius non inuenit.

Canutus Rex in sanctam crebris cackibus, qui virgo neminem prædicabant: negabat. Editham, Edgari Regis libram ac tyler. Contradixit autem quæque redargueretur. Et ecce corpus coramethosum est. Tum ille præter exanimis corremittentis veniam uem, miraculorum illustrem, multo. MARTIRIUM Edithae: Ex eo quod est sub Dio-

Philophon viri Chelcedonia in um Theodoros a tona, cum alius

Edwardus, fratrem suum
s, ab impiis in via crece-
tes, regno legitimo huius
in sanctam monasterium
solio (recepta plerique
vbi femina dominare
et tandem etiam vim in-
sensit, ut quidam por-
tissimo Christi amplexi
erere vellet.

scitum, ut ubicunque
in fenter, crebris se Cru-
citem ecclesiam insigni-
tam condidisset, & san-
ctam dedicationem iurata
rebus dextero pollice
apprehensa manu eius
teat hic dignus locu
edens, totus cepit in-
terque Dracone cur la-
re faciem rigaret, su-
pericem trahens, & in-
hanc sycerea gemina ad-
leue terrena rapietur.
hinc die occidit nobis
se felix praedictio. Nam
auno aetatis suae vige-
br gentesimo octavo li-
graur ad Chionon se-
sin Duce, & iusticia,
aatro monasterii pre-
entrationem undecim
erat.

o die virgo sancta Ma-
te, teque hanc semper
m ei declarasset, ter-
ter Dunitano Archie-
que vt corpusculum e-
terra

terra eleuaret. Et nē, inquit, phantasmate te delu-
di existimes, hoc tibi veritatis esto signum; quod
præter officia membrorum, quibus in puellari
leuitate abusa sum, puta oculorum, manuum, pe-
dum, reliquum corpus meum vt illibatum, ita
& incorruptum inuenies. Pollicem quoque dex-
terum, ob venerandam Crucis figuram, illatum
videbis; vt appareat clementia Domini in parte
seruata; & paterua castigatio, in parte absumpta.
Hanc præter visionem Dunstanus alia insuper se-
dulò admonitus, tandem in Vvithoniar ecclesiā
concius abiit, & tercio Nonas Novemb. corpus
è tumulo leuauit: cunctaque, vt prædictum erat,
ordine inuenit.

Canutus Rex in sacra Pentecoste apud Vvitho-
niam crebris cachinnis eorum opinionem irride-
bat, qui virginem diuinis honoribus afficiendam
prædicabant: negabatque se vnquam crediturum
Editham, Edgari Regis filiam, sanctam esse: cuius
pater libidini ac tyrannidi semper addictus fuis-
set. Contradixit autem illi Ednotus Archiepiscopus;
eumque redarguens, statim virginis tumulum a-
peruit. Et ecce corpus cingulo terribili tergens, in
contumeliosum Regem impetum facere visum
est. Tum ille præ metu consternatus animo, homi-
cem exanimis corruit; tandemque respirans, suæ
temeritatis veniam poposcit: sanctamque virgi-
nem, miraculorum signis postmodum admodum
illustrem, multo deinceps in honore habuit.

MARTYRIUM SANCTAE VIRGINIS
Euphemie: Ex eo quod est per Metaphrasien. Pas-
sa est sub Diocletiano Imperatore; vt
pater infra.

Philophron vir honoribus & diuitiis in vrbe
Chalcedonia inclutus, ducta in matrimoni-
um Theodoxia insigni pudicitia ac pietate ma-
trona, eum alius à Deo bonis, tum filia incredi-
bil

Item S.
Dunstanus:
inberq; cor-
pus suum
leuari.

Infidelitas
Canuti Re-
gis castiga-
tur.

Nota mira-
culum.

S. Editha
clara mira-
culis pest
obitum.

C. Baron. in
Not. mar-
tyr. Rom.

16. Septēb.
Patria &
parentes.

*Egregia S.
Euphemia
pietas.*

*Sana in
Christianos
persecutio.
excitatur.*

*Euphemia
cum alijs
comprehendi-
tur.*

*Constantia
Martyrū.*

*Dirè cruci-
antur.*

bili pulchritudine & prudentia, virgine ditati mo-
ruit. Quam salutaribus lymphis expiata, Euphe-
miam appellârunt; dederuntque operam, vt â te-
neris, disciplinis optimis & literis imbuta, san-
ctioris vitæ instituta tenacius sectaretur. Illa verò
nequaquam à parentum pietate degenerans,
Christianæ religionis dogmata callebat egregiè;
totamque pene regionem pietatis & prudentiæ
suz famâ complebat; adè vt persecutionis tem-
pore, & diebus quibus Gentilium scelerata su-
perstitio dæmonum festa celebrabat, Christiani
Euphemiz aorè omnia instructionem expeteret;
& precibus ac vigiliis cum ea pariter incumbere
gauderent. Diocletianus ea tempestate Romani
Imperij sceptrâ administrabat: Priscus autem A-
siæ Proconsul suam sanè & formidabilem ad-
uersus Christianos persecutionem commoue-
bat. Erat ei affector, Appellianus nomine, egre-
gius impietatis socius; qui sanctam virginem
cùm abis ad quadraginta nouem virisque sexus
Christianis, diuinis studiis intentam, compre-
hendit, ac Prisco Proconsuli, gratum in primis
munus, obtulit.

Et quidem Tyrannus inanem prudentiæ & vir-
tutis caprans apud Diocletianum opinionem, in-
signem sibi de Martyrum constantia victoriam
spondebat; sed non tentans, vt deo Marti, ho-
norato apud eos compitis simulacro, thura of-
ficerent. At martyres, Tyranni blandicias minas-
que despicientes, vtrò eum ad inferenda suppli-
cia prouocabant; & graui se damno affectos asse-
rentes, si non exquisitissima quæque tormenta
proferret.

Ea Martyrum constantia & animorum magni-
tudo Tyrannum tanto furore succendit, vt diebus
admodum nouendecim continuis, eorum virtu-
tem vario tormentorum genere expugnandam
susciperet, impostitisque plagis & tectis liuoribus
membra

ita singulorum facti
anno, adesset dies,
que prioribus istis e-
m, Iudici oblatis, iusti-
tiam suppliciorum
et. Illi vero animis in-
te dignum dedere, di-
alsa opinione ducen-
tines. Christi Iesu san-
ditus vel minis frangit
est, vt amissa mentis tu-
agnoscas, vel nos per
in Deo reddas.

Hoc responso man-
eius, iussit sanctos
fos in carcerem abiri
fraudentem orati-
de virgine sponde-
gratia mirifice confi-
insigni vitæ prud-
ita confudit, refuta-
uerso, inauditis sup-
dam clamaret. Nec
machinis dicto citi-
tem illam dari iussi-
toribus, Crucis sign-
stanter processit;
veris, grauem qui-
sed mens in Christi
dolores spreuit: co-
um, momento ter-
dissipauit. Igitur
mox non modò illa
pnata apparuit.

Hæc Priscum se-
modo ad saniorē n-
potius iracundā it
tyrem suam exacta

ia virgine diriti mei
phus expiari, Euphe-
que operam, ut a re-
litis imbris, sani-
lectaretur. Ma vero
pietate degeneras,
ara allebat egregie
viciat & prudentia
ut persecutionis tem-
nulum scelerata su-
lebrabar, Christiani
acti onem expeperet
ta pariter incumbere

tempestate Romani
at: Priscus autem A-
& formidabilem ad-
nationem commoue-
ianus nomine, egre-
sanctam virginem
dem viriisque sexus
intentam, compem-
is: gratum inprimis

tem prudentie & vir-
an am opinionem, in-
confutata victoriam
ns, ut deo Marti, ho-
um sacro, thura of-
hai blanditas nuna-
ad inferenda suppli-
damno affecto, alle-
ia quoque tormenta

& animorum magni-
te succendit ut diebus
trinus, eorum virtu-
tenere expugnandum
gis & tetris liuoribus
membra

ora singulorum fædè discerperet. Cum autem
iam 20. adesset dies, omnes vnà cum Euphemia,
quæ prioribus istis certaminibus non interfue-
rat, iudici oblati, iussi sunt diis immolare, vel ex-
tremam suppliciorum omnium atrocitatem sub-
ire. Illi verò animis interriti responsum sua virtu-
te dignum dedere, dicentes: Quousque, ô Iudex
falsa opinione duceris, existimans Christianorum
vires, Christi Iesu sanguine fundatas, tuis vel blâ-
ditiis vel minis frangendas? Quamobrem satius
est, ut amissa mentis tuæ stultitia, vel verum Deum
agnoscas, vel nos per quæuis suppliciorum gene-
ra Deo reddas.

Hoc responso martyrum maiori ira Iudex per-
citus, iussit sanctos loris & flagellis fœdè concu-
sos in carcerem abripi: solaque Euphemia relicta,
fraudentam orationem prosequens, certam sibi
de virgine spondebat victoriam. Sed illa Christi
gratia mirificè confirmata calidas Prisci insidias
insigni vitauit prudentia; ipsumque Tyrannum
ira confudit, refutauitque, ut pudore in iram con-
uerſo, inauditis suppliciis virginem excarnifican-
dam clamaret. Nec mora. Quibusdam rotarum
machinis dicto citius constructis, in eas præcipi-
tem illam dari iussit. At virgo nihil illis mora ter-
roribus, Crucis signo munita aduersus rotas con-
stanter processit; quibus à minoribus fortissimè
versis, grauem quidem sensum doloris percepit;
sed mens in Christi vulneribus profundè defixa
dolores spreuit: celesteque ea implorante auxili-
um, momento temporis diuina virtus machinas
dissipauit. Igitur gloriosa certatrix a rotis soluta,
mox non modò illæsa, sed nouo insuper decore
ornata apparuit.

Hæc Priscum sceleratum sanè hominem non
modò ad saniorè non trahere mentem, sed aciori
potius iracundiâ inflammari: prius ut se mar-
tyrem viuam exstutum iuraret, Illa autè nequa-
quam

*Insultans
Iudici.*

*Mittuntur
in carcerem,
cæcis vultu-
bus loris.*

*Horrendè
supplicium
rotarum in
Virginem.*

*Soluitur di-
uinitus à
rota.*

*Ignis terre-
stris trāstro-
rius, infer-
nalis verò
perpetuus.*

*Victor &
Sosthenes li-
tiores con-
uertuntur &
carceri mā-
cipantur.*

*Præcipita-
tur in ignē
S. Euphe-
mia: sed ab
eo non ladi-
tur.*

*Martyrium
Victoris &
Sosthenis.*

*Virgo san-
cta omnibus
supplicijs su-
perior.*

*En inaudi-
um suppli-
cium.*

quam pusilli & abiecti animi. Ad tempus qui-
dem, inquit, est hō Tyrannē ignis, quem mihi nū-
minaris; ideoque nequaquam eum extimesco, sed
potius illum sanē terribilem tota mente formi-
do, qui omnibus impiis à Christo est constitutu-
in aeternum. Interea fornax pice sulphure, stuppa
& sarmentis horribiliter accensa martyrem ex-
pectabat; cū ecce Victor & Sosthenes, qui sup-
plicijs inferendis præerant, ilicō pedem terra-
hunc, aiuntq; Prisco, sese à virginē corporis con-
tactu proh beri, formidabili quorundam aspectu
qui pro virginis defensione parati stabant. His
auditis, Priscus illos quidem ut ad Christum iam
conuersos in carcerem abripi; Caesarem verò &
Varium in eorum ministerium substitutos iube-
virginem in voraces flammās præcipitem dare.
Gloriosa autem virgo in medijs flammis illæsa
consistens, ministris verò interim eodem suppli-
cio mirabiliter absumptis, tandem roseo decore
nitens egressa, ab impio ludice in custodiam tra-
dita est. Die verò sequenti Victor & Sosthenes ex
ergastulo producti, cū dijs sacrificare abnaerent,
feris bestiis obiecti sunt; à quibus quidem suffo-
cati, sed integri ad magnum sanē miraculum re-
lictī, à Christiana plebe cum hymnis & psalmis
sepulturæ mandati sunt.

Postera autem lucerursū virgo sancta ad no-
ua supplicia producta, pari constantia ea quoque
superavit; prorsus ut defessis hētorum manibus,
non virgo supplicijs, sed supplicia virgini deesset.
Itaque cum stolidus Iudex omnes suos conatus
irritos cerneret, iubet in medio stadio ingentem
effodi cisternam, inque eam, carniuotis, quæ ma-
re alijs animantibus plenam, conici virginem; e-
xistimans illam protinus à bestiis deuorandam.
At verò beata martyr, viso tyranni consilio, mox
ut preces Deo obtulit, seseque toto corpore confi-
gnauit, in aquam forti & generoso animo insiluit,
& impi-

impium Tyrannum
bellia incredibili ma-
pientes, eam dorsus su-
quis detrimenti accip-

His visis, Priscus
dens, habito consilio
no, qui virtutem diui-
rebat adscribere,
sam, eamque acutis fo-
superficie tenuis terra-
tyt imprudens in for-

moderabiliter interire

eam illa solum magis

posse, quorum iam p-

ideoque huc ei ale-

sed quid agis? celebra-

potentis oculos per-

posse confid. Nihil

ignara prorsus insu-

ellet, mira facilitat-

no petrantur; im-

pari audacia transi-

dilapsi repente inte-

maduerat, planē

blanditijs potius &

perandam, lenitate

ita eam affatus est:

nus, hō Euphemia,

& tu Christianorum

merē cor tantisque

Nunc igitur, qui

tot indicis patet,

dū cū sempiterna

thesperimus à te e-

nā, atq; obsecram-

cās cōstitutus tibi

arum gloria securē

paemia Tyrannum

imi, Ad tempus qui-
eignis, quem m. h. n. n.
am eximisco, sea
em tota mente foras
Con. ito est constitutus
pice sulphure, ita appa-
accensa martyrem ex-
& Sosthenes, qui sup-
p. ilico pedem terra
virginei corporis con-
li quorundam aspectu
re parati stabant. His
em v. d. Christum iam
rpi; Caesarem verò &
rium subintravit iuber
mas præcipitem dare
medus flammis illa
interim eodem suppli-
tandem roseo decore
dece in custodiam tra-
Victor & Sosthenes ex
sacriticare abnuarent,
quibus quidem suffo-
um sanè miraculum re-
eum hymnis & psalmis
um virgo sancta ad no-
i constantia ea quoque
tis l. etorum manibus,
pplicia virgini deesset.
r omnes suos conatus
edio studio rogentem
n, canuiciorum, quæ ma-
m, conuicti virginem; e-
bestus deuorandam.
tyranni consilio, mox
ac toro corpore consi-
periculo animo insiluit,
& impi-

& impium Tyrannum præclare confudit. Nam Bestia eam
bestiæ incredibili mansuetudine martyrem exci- à periculo
pientes, eam dorsis suis sustinebant, ne quid ab a- defendente
quis detrimenti acciperet.

His visis, Priscus magis magisque incande-
scens, habito consilio cum suo assessore Appellia-
no, qui virtutem diuinam magicis artibus nō ve-
rebat adscribere, profundam iussit parari fos-
sam, eamque acutis ferreisque obeliscis oppleram
superficie tenus terra contegi, vt procedens mar-
tyr imprudens in foueam incideret, & sic demum
miserabiliter interiret. Existimabat enim stolidus
eam illa solum magica (vt putabat) arte vincere
posse, quorum iam prius acceperat cognitionem;
ideoque hæc ei alto silentio pericula creabat.
Sed quid agis scelerata fraus? nunquid & Omni-
potentis oculos per omnia intentos fallere te
posse confidis? Nihil agis. Ecce enim cum virgo
ignara prorsus insidiarum per locum transitura
esset, mira facilitate angelico comitata ministe-
rio pertransiit; impij verò & scelerati satellites,
pari audacia transitum tentantes, in profundum
dilapsi repente interierunt. Priscus verò, ea re ani-
maduersa, planè obstupuit; ratusque virginem
blanditijs potius & promissis quàm tormētis su-
perandam, lenitate animi miro artificio simulata;
ita eam affatus est; Fuimus nos quidē in te hæte-
nus, o Euphemia, quàm decuit, perulatiores; sed
& tu Christianorum præstigijs decepta, nimis te-
merè tot tantisque mortis te periculis exposuisti.
Nunc igitur, quia deorum erga te beneficentia
tot indicis patet, (qui nisi te tutati essent, iam du-
dū cū sempiterna nominis ignominia sædē peri-
isses) petimus à te eorū, quæ parū piè gessimus, ve-
niā, atque obsecramus, vt magnò deo Marti sacri-
ficias cōstitutis tibi à dijs honorib. cū omni diuiti-
arum gloria securè deinceps frui velis. Adhæc Eu-
phemia Tyrannum generosè & viriliter intuens, O

*Alijs suppli-
cis frustra
tentatur S.
Virgo.*

*Vide mira-
bile Dei in-
dicium.*

*Iudex san-
ctam Virgi-
nem fraude
nititur e-
uertere.*

Vasfer,

*Egrege ab
ea contem-
nitur.*

Vasfer, inquit, & omni dolo & amaritudine plene quousque scelerata inire consilia, & aduersus Christi seruos laqueos tendere perges? Egone diis sacrificem, in summi illius Dei contumelia, qui in toties tam praeclara decorauit victoria, vestram quae arrogantiam dedecore affecit?

*Caditur
virgis san-
cta martyr
atrocissime.*

*Iubetur fer-
ris ferreis se-
cari, sed non
leditur.*

Priscus aegre admodum hanc orationem excipiens exclamauit; Magam istam flagris concidite. Nec mora; carnifices virgis lorisque armati horrendis martyrem flagris affecere; sed illa Tyranni rabiem irridens, nullum doloris indicium edebat. Tum vero stendens gemenisque Priscus: ferras, ferreasque sartagines expediri, martyrem secari, secta sartaginibus eliquari iussit. Sed quid, o Tyranne, aduersus Deum bella moliris? Serrarum acies confestim obtusa; teneram virginem non tam laedere quam leniter fricare videbatur. Ignis vero sponte extinctus, palam Tyranni furorem arguebat. Quid igitur Priscus? O densas errorum tenebras, quae ne illis quidem tam praeclaris miraculis illustrabantur. Itaque impia Tyranni mens vindictae cupida, ut omni se consilio, quo martyrem superaret, destitutam vidit, aliquam adhuc in feris spem repositam habens, praecipit eam leonibus vrsisque obici, & vltimum cum iis certamen experiri. Illa autem vitae huius pertaesa, totoque desiderio ad patriam aspirans, oculis manibusque infusa pietate ad coelum sublatis, ita orauit; Domine Deus, qui in me inuictam tuam ostendisti potentiam, qui quae daemonum imbecillitate confusa, me omnibus tormentis & plagis fortiolem reddidisti; fac nunc, quaeso, animam meam in pace requiescere: qui es benedictus in saecula.

*Oratio eius,
pro dissolu-
tione corpo-
ris.*

Haece precante; quatuor leones & vrsae tres in stadium immisi sunt; qui feritatis obliti diuissimi & reuerenter ad eam accedentes, plantas eius pedum humane deosculabantur, donec martyr

sanctissima

sanctissima solui se astant, ab una vrsarum. Hae dum fierent, inuitarent, sed omnibus castis; ita ut omnibentes ea opportunum preciosum corpus deplorum manibus hoi mandarent.

MARTYRVM

*scopi Traiectensis: E
Simeonum, Episcopi
est anno Domini
etavo, Ep*

B Lambertus, in
iectione oriun
mine, matrem Heri
litate conspicuos. P
que natura & grati
mae etatis iuvis lu
beato Landoaldo.
sanctitate cumpri
tus, misticos in
Tandem diuinis
sticis etiam discip
patrem rediit: a q
dibile cum paren
multiplici sua eru
dium atulit.

Pet id tempus
obtinere d. g. uca
rita doctrina & vir
um ore praedicat
na concessit; vt in
dis expolitus, coel
neus redderetur.

o & amaritudine plenè
niliã, & aduersus Chr.
perges? Egone diis si
ei contumeliã, qui in
auit victoria, veltam
e affecit?

hanc orationem exiit
istam flagit concidi
virgis lorique amati
saffectere; sed illa Ty
llum doloris indicium
s gemenique Priscus,
es expediti, martyrem
iquari iussit Sed quid,
bella moliris? Serra
sa, teneram virginem
iter fricare videbatur,
palam Tyranni furo
Priscus: O denique erro
quidem tam præclaris
taque impia Tyranni
omni se consilio, quo
eutam vidit, aliquam
tam habens, præcepit
ei, & vltimum cum iis
em vitæ huius petzela,
m aspirans, oculis ma
celum sublaris, ita o
me inuictam tuam o
le dæmonum imbecil
ous tormentis & pla
ac nunc, quib, ani
escere: qui es benedi

uor leones & viri non
ui feritatis oblici diui
cedentes, plantæ eius
antue, donec marty
sanctissima

sanctissima solui se à vinculis carnis precibus in
stans, ab vna visarum leui morsu petita expirauit.
Hæc dum fierent; ingens terræ motus non modò
ciuitatem, sed omnium corda magno pauore cõ
eussit; ita vt omnibus hinc inde fuga dilapsis pa
rentes ea opportunitate martyricum illud ex
preciosum corpus è stadio abriperent, suisque ip
sorum manibus honorificè admodum sepulture
mandarent.

MARTYRIVM S. LAMBERTI, EPI
scopi Traiectensis: Ex ea qua est per Reuerendiss.
Stebhanum, Episcopum Leodiensem. Coronatus
est anno Domini sexcentesimo nonagesimo o
ctauo, Episcopatus sui 40.

B Lambertus, insigni prosapia in oppido Tra
iectensi oriundus, patrè habuit Aprum no
mine, matrem Herisplindem: ambos multa nobi
litate conspicuos. Porro puerulus multis magnif
icæ naturæ & gratiæ dotibus ornatus, ab ipsis pri
mæ ætatis inuitis literis adhibitus; & paulò post
beato Landoaldo, viro, & sapientia & doctrina &
sanctitate cum primis claro, in disciplinã tradi
tus, mirificos in omni scientia fecit processus.
Tandem diuinis pariter & humanis ac mona
sticis etiam disciplinis præclarè instructus, ad
patrem rediit; à quo peramanter exceptus, incre
dibile cum parentibus tum cognatis omnibus
multiplici sua eruditione & rara prudentia gau
dium attulit.

Per id tempus apud Traiectenses pontificiam
obtinebat dignitatem sanctus Theodardus; cuius
vita doctrina & virtutibus admiranda cum omni
um ore prædicaretur, Lambertus eius in discipli
nã concessit; vt instar lapidis preciosi, multis mo
dis expolitus, cœlestib, ornamentis capièdis ido
neus redderetur. Et quidem egregia nobilitate

Reddit Chri
sto purissi
mā animā.

Sepelitur à
proprijs pa
rentibus.

C. Baro. Tõ
s. Annal.

17. Septemb.
Patria &
parentes e
ius.

Huius Lan
doaldi vitã
habet lecto
19. Martij.
En vt olim
magnatũ
fily mona
sticis disci
plinis imbui
ebantur.

S. Theodard.
do se in disci
plinã tradidit
cuius vita
habetur su
pra 10. Se
ptembris

eximius

eximius iuuenis, & corporis forma elegantissimus, tot tantisque apud B. Antistitem mox clarescere virtutibus, ut is optimam, futurum eum quandoque gratissimum sibi successorem, spem conciperet; quinimo, nisi Canonum auctoritas obstinisset, eum iam ex nomine designare optabat. Postquam verò ab impiis trucidatus beatitudinis palmam obtinuit Theodardus, Traiectensis Ecclesie fideles mox vno ore Lambertum ea sede dignissimum conclamant. Contra vir pius summa contentione se ea functione prorsus indignum clamitans, tumultuantis populi voces compescere & tantum pondus honoris reiicere nitebatur; sed quæ una vox omnium sanctimonie laudibus cumularum, & parsimonie ornamentis illustrem, constanter asserebat, alium sibi antistitem præficiendum negabat. Itaque volens nolensque pontificali insula decoratus Lambertus, Traiectensis Ecclesie gubernacula suscepit; seseque non modo normam & exemplum viuendi cunctis exhibuit, sed & omnibus suauem ac mirè iucundum; quò factum, ut subditorum animos ad quæuis pietatis opera subeunda promptos paratosque semper haberet.

*Succedit
Theodardo
in dignitate
pontificia
inuitus &
coactus.*

*Childericus
Francorum
Rex mirè
eum colit.*

*Et interfecto
de sede sua
pellitur vir
sanctus.*

Cum autem fama sanctitatis eius longè lateque sese diffunderet, tum ad notitiam quoque Childerici Francorum Regis peruenit: qui eum præcipuo amore & honore prosequutus, ilicò inter primos amicos habuit. Sed ea animorum concordia & summa, quæ indè oriebat, regni tranquillitas, fuit paulò post satanæ inuidia disrupta, & in regni totius atque Ecclesie perniciem miserè conuersa. Nam Childerico rege, inuidia satellitum diaboli trucidato, eiusque Germano Thodorico, prius repudiato, in locum ipsius subrogato, mox inuidie pondus & hostile odium op. à Ebroidi Apostatæ, in Maiorem Dominus restituti, cū in alios insignes antistites quos ante

nè passus erat aduer-
tum Lambertum concu-
torum rabie indies
necere & dignitate præ-
mutare deberet. Et
tatem conuicia iacta-
um cumulus eum con-
um patientia ad Sta-
tecontulit; ubi cum S.
stis paradisi curiam
tenue exerceat. Non
eius exemplum con-
amonasterio constru-
Quadam nocte visu
ere, ut attentiori ani-
are posset. Cum autem
er, alter è manibus la-
tratum quierem iuter-
gur cenobij pater,
Quisquis, inquit, ille
are illuc modò accie-
de mox se ad Crucem
na admisit, obediens
bertus, patienter vi-
pcepto alacriter pe-
a prompto animo pi-
tus erat, cilecio im-
terstuit: nec prius
deseruit, quam vi-
piecto, ab Abbate la-
rus imprudenter
ne. Cum enim, officio
solutio iactes ad
accertum frigoris in-
candus presentibus
paret, Abbas a fratre
qui sub Crucem se re-
gumicis, suamque

is forma elegantissi-
Antistitem mor clar-
beimam, futurum eam
ibi successorem, spei
Canonum auctoritas
omine designare opta-
tus trucidatus beatus
codardus. Traiecten-
do ore Lambertum ex-
arant. Contra vir pius
undatione prorsus indi-
tuantis populi voces
ndus honoris relicere
omnium sanctimonie
arismone ornamentis
bat, alium sibi antisti-
Itaq; volens nolens
ratus Lambertus, Tra-
ala sucepit; seseque
pram viuendi cun-
suaum ac misè iu-
bitorum animos ad
unda promptos para-

is eius longè lateque
ortum quoque Chil-
truentis qui eum præci-
equutus, illic inter
ea animorum con-
orebatur, regni tran-
zæ inuidia deserta,
clis perniciem mi-
terico regi, inuidia fa-
clique Germano
ato, in locum ipsius
pondus & hostile ocu-
z, in Maiorem Do-
gones antistites quos
aure

utè passus erat aduersarios, tum in Christi ser-
um Lambertum concitatum est; prorsus ut ini-
icorum rabie indies magis magisque grassante
onore & dignitate priuatus, patriam cum exi-
o mutare deberet. Et quidè cum multa in ab-
ntem conuicia iactrentur, & ingens iniuria
cumulus eum comitaretur, ipse incredibili
nimi patientia ad Strabulense monasterium se-
contulit; vbi cum Senatoribus cœli intrâ ter-
stris paradisi curiam monasticam disciplinam
tenuè exercuit. Non erit abs re insigne pacien-
æ eius exemplum commemorare, quod eodem
monasterio constitutus exhibuit.

Quadam nocte visum ei fuit clam à lecto sur-
ere, vt attentiori animo diuturnis precibus va-
are posset. Cùm autem alterum è calceis accipe-
ret, alter è manibus lapsus pauimentum feriens
ratrum quietem inturbauit. Expergestus i-
gitur cœnobij pater, & huius arcani ignarus,
Quisquis, inquit, ille est, cuius culpanda temeri-
ate isthuc modò accidit; pro nostra consuetudi-
ne mox se ad Crucem conferat, & quod negligèn-
tia admisit, obedientia expiet. Mox beatus Lam-
bertus, patientiæ virtute ornatissimus, Abbatis
præcepto alacriter parens, ad Crucem tranquillo
& prompto animo properauit; soloque, quo in-
luctus erat, cilicio immanem vim frigoris pacien-
ter sustinuit: nec prius obedientiæ statione athle-
ta deseruit, quàm vigiliarum officio à fratribus
expleto, ab Abbate lachrymis & luctu propter fa-
cinus imprudenter admissum oppleto reuocare-
tur. Cùm enim, officio matutinarum, vt vocant,
absolutò fratres ad ignem de mote properarent,
vt acerrimi frigoris iniuriam à se propullarent, &
cunctis præsentibus solus Lambertus non com-
pareret, Abbas à fratribus admonitus, illum esse
qui sub Crucem se recipere iussus sit; grauiter in-
gemiscens, suamque temeritatem vehementer

*Confert se
ad stabulè
monasteriū.*

*Vide humi-
litem tati
in cō m-
signem pa-
tium.*

*Abbas cum
fratrib. pe-
tunt veni-
am à viro
sancto.*
accusans, ilicò cum accessit mandauit: seque-
nà cum fratribus eius pedibus prosternens, sup-
plex ab eo illius facti veniam postulauit. Cui v-
sanctus ita respondit, vt cuncti facillè perspice-
rent, non mediocribus virtutum ornamentis eum
esse instructum.

In huiusmodi virtutum insignibus cum totè
ferè septennio exul vitam egisset; & infelix inter-
rim Pharamandus, filius iniquitatis, Traicte-
sem Ecclesiam tyrannide oppressisset, tandem
Deo hominibusque ipiuis & contrariis, tota in-
la prouincia exclusus est: & verus omnium pastor
Lambertus à .s. Pipino Principe in propriam
sedem restitutus. Quanta verò, illo redeunte, apud
omnes extiterit exultatio, nemo pro dignitate
explicare queat. Pristino igitur honore affec-
tum, & multis magnisque vitæ meritis egregiè
auctum, miraculorum insuper gloria cælestis pa-
ter illustrauit. Cæterùm cum iam antè in mona-
sterio cunctis virtutibus animam propriam præ-
clare exornasset, tum omne studium ad gregi-
custodiam egregiè conuertit: deditque operam, vt
cunctos æternæ hereditatis consores efficere-
Peragrabat oppida villasque diocesis suæ; eosque
præcipuo honore prosequeretur, nullo personarum
habito respectu, quos morum elegantia &
vitæ meritis præstare sciebat.

*Prædicat in
Texandria
ethnismo
laborante.*

Itaque incredibili esurie siti que iustitiæ sempe
ardens, in Texandriam est profectus, vt eam gen-
tilissimi erroribus adhuc dedita, & idolorum spur-
citiis turpiter contaminata, Euangelicis doctri-
nis expurgaret, gentemque miseram, & dæmo-
nis seruitute oppressam, in Christi libertatem vin-
dicaret. Sed gens nefaria, furore & crudelitate fer-
uens, veritatis præconem primùm aspernati, tum
etiam contumeliis atque ludibriis appetere; ac
postremò satanico spiritu bacchans ignominio-
sa morte afficere voluit. At rē contrā Christi

confessor

confessor Lambertus
tam blands verbis co-
tam modis omnibus lo-
tata sandi copia fidei
moere aggregaretur, n-
et præstantia quoru-
et, vt execrabili idol-
laruitana sacra conu-
edis expiatis, duces in-
tum sana subuertenda
regius doctor fidei fu-
at, Ecclesiæ condidit
tamque regionem illa-
Cumque omnium
torum fidei; verita-
te contemderet, tum
Pipino pepercit; qui cæ-
multa bona corrup-
more. Alpaidei pellic-
profecto res; Princeps
tus iulstis, seipsum
libidinis telo prof-
fere Episcopis distinu-
iustitiæ & pietatis
mne Principem argu-
ta & in hoc libenter
Episcopum, rectius
magna mulier mo-
more auelli, Dodo-
no familiarem, gen-
toratur assidue, ver-
tammat, vt Episcop-
cat, in natalium do-
Nec mora; Dodo for-
perens, amicis suis
dat, vt Episcopi fam-
Boerem; quò sic den-
tangatus, Alpaidem

dicti mandauit: sequen-
dus prosternens, sup-
pam postulat. Cui
cuncti facili perspicu-
entum ornamentis eum

ro ingenuis eum tot
egisset, & infelix inte-
inquiraris, Traiectus
e oppressisset, tandem
us & contrarius, tora-
& verus omnium passus

Principe in propriam
verò illo redeunte, a
atio, nemo pro digu-
mo igitur honore as-
uevire meritis egregi-
uper gloria cœlestis pa-
tum iam ante in mona-
nimam propriam præ-
ne studium ad gregi-
tutē deditque operam,
tis confortes efficere-
que diuinitis suæ; eosque
hebat, nullo personarū
os morum elegantia
bat.

le sitique iustitiæ semper
t profectus, ut eam gen-
edidit, & idolorum pur-
tā, Evangelicis doctri-
nisserrimam, & dæmo-
Christi libertatem vin-
urorē & crudelitatem fer-
primum aspernari, tum
ludibris appetere, ac
a bacchanis ignominio-
At rē contra Christi
confessor

confessor Lambertus tumultuantis populi insa-
niam blandis verbis comprimere, eorumque furo-
em modis omnibus lenire instituit. Cumque ob-
tenta sancti copia fidei Christianæ principia ex-
ponere aggrediretur, mox eximia cœlestis facun-
diz præstantia quorundam animos ita commo-
uit, ut execrabili idolorum cultu detestato, ad
Christiana sacra conuolarent, seque salutaribus
sacris expiatis, duces sancti strenuos ad dæmonio
um sana subuertenda præberent. Hisce initiis e-
gregius doctor fidei fundamenta ibidem colloca-
uit; Ecclesias condidit; presbyteros ordinavit; to-
amque regionem illam Christo consecrauit.

Cumque omnium mores ad exactam iustitiæ
normam fideique veritatem summo studio reuoca-
re contenderet, tum ne ipsi quidem Principi Pi-
pino pepercit; qui cætera egregius, vno malo tam
multa bona corrumpebat, contempta legitima
uxore, Alpaidi pellicinimum adductus. Misera
profectò res; Princeps, multis magnisque victo-
riis illustris, seipsum vincere non poterat, mol-
li libidinis telo prostratus. Id verò cæteris
ferè Episcopis dissimulantibus, Lambertus ze-
lo iustitiæ & pietatis armatus opportunè impor-
tunè Principem arguebat; qui si, ut in cæteris,
ita & in hoc libenter recta monentem audisset
Episcopum, rectius sibi consulisset. At illa
maligna mulier molestè ferens Pipinum à sui
amore auelli, Dodonem fratrem suum, Pipi-
no familiarem, genere & opibus præstantem,
hortatur assidue, verbisque venenatis acriter in-
flamat, ut Episcopi conatus, suorum, ut dice-
bat, in natalium dedecus vergentes impediret.
Nec mora; Dodo sororis vitium haud segniter
expetens, amicis suis Gailo & Rioldo hoc negotij
dat, ut Episcopi familiarum, quouis inuriæ genere
diuexent; quò sic demum sacer antistes calumniis
fatigatus, Alpaidem impuro Principis amore se-

Multos ibi-
dem post
varias mo-
lestias con-
uertit.

Non respiciō
personas po-
tentium.

Arguit Pi-
pinum Lā-
bertus, ut
pellicem de-
serat, quam
Plectrudile-
gitime ux-
ori suæ super-
duxerat.

Insidiatur
ei pellex Al-
pais per Do-
donem frā-
trem.

Prouerb. 28.

curè persequi permittat. Sed vir iustus, vt leo confidens, iustitiæ patrociniū nulla ratione deseruit. Cū verò Gallus ac Rioldus famulos beati viri multis modis affligere & diuexare pergerent, quidam pontificis clientes & cognati qui generis nobilitate & diuitiarum gloria multum præstabant, animi dolore & zelo permoti, maleficos illos oppressores, ignorante Episcopo, persequendos statuunt, ac tandem bello petunt, armisque strenui vno impetu interimunt.

*Impiissimi
viri sancti
amuli Gal-
lus & Rioldus
trucidantur.*

Per id tempus Pipinus Princeps in Iopiliam villam concessit, eodemq; virum sanctum ad consilium pro regni negotiis aduocauit. Ibi cum Pipinus & peller, animos iratos vultu sereno regentes, alios pariter suo exemplo ad iræ dissimulationem, fictamque lætitiā prouocabant. Cūque in varias sese formas cuncti transmutarent, peller summo studio in id inuimbebat, vt offensum Episcopi animum sibi conciliaret & à Principis reprehensione planè abduceret.

*En quantū
habeatur à
tantō Prin-
cipe.*

Apparatur conuiuium; inuitatur Episcopus: lætantur aulici omnes. Princeps oblatum sibi à pincerna poculum innuit Episcopo offerendum, benedictionis loco habiturus, si à consecrata manu ipse poculum acciperet quod maximum Imperatorem olim à beatissimo præfule Martino expectasse nouerat. Et Episcopus quidem illud Pipino tradidit; cuius principis reliqui proceres secuti exemplum optabant à sanctæ Episcopi manū sibi poculum porrigi. Cunctis igitur certatim expectantibus, & confusè sese ingerentibus, vt alij alios anteueriant; ipsa quòque peller clam sua inferta manu, poculum ex sancti viri dextra accipere tentabat. Sed ille foemina insidias deuitans, & ad Principem conuersus, de mulieris conqueritur temeritate, quod calliditate quadam, notam ipsi iniurere inuisa Deo communionis conetur. Surgensque à mensa ab aula vult recedere; & omnis illa

*S. Martini
vitam repe-
riet lectior
II. Notemb.*

*Vide quā
abominatur
vir sanctus
pellicis com-
munionem.*

illa conuiuij iueud
men mulieris quiescit
recedere Episcopo
gente, nē insultat
males magorū imi
que, o Princeps test
se nunquam adultera
te Apollolo, ne c
Te verò illi communio
pellicere molestē fer
impotentis Dei iram
ego peller, si diuini
cum Principe familiā
Dodoni significat, &
itatur, vt ocyus eum
Ita ergo & cognat
timzā vlturus Do
insidias sua radice
minibus quod noasam a
dum pete, ubi tam fo
deri nocte, hosti b
appropinquare
effliges in pra
Episcopi lotis, vt n.lla
postulat. Interea Dodo
raped res sancti in D
quater flores ctinge
Boatū o. o. m strepitu
ē. o. o. manu gladi
huit s. de fenluras str
sim m. tata sentētia
atq; inuolu. ur-e
no. m. m. m. m. m. D
m. m. m. m. m. m. m. m.
p. m. m. m. m. m. m. m.
m. m. m. m. m. m. m. m.
m. m. m. m. m. m. m. m.
m. m. m. m. m. m. m. m.
m. m. m. m. m. m. m. m.

di virtutis viles con-
nula ratione deservit.
his famulas beati vi-
di duxare pergeret
& et grati quod gene-
li gloria multum pro-
lo permoti, male re-
Episcopo persequen-
tio petunt, aut ius-
pant.

Princeps in Iopolia
ram suum ad con-
ducavit. Ibi cum Pi-
ros vultu sereno tege-
plo ad iram dissimulat.
prouocabant. Cum
sancti transmutarent
umbebat, vt ostendit
conclatret, & a Prin-
dauceret.

Episcopus: la-
es oblatum sibi a pi-
scopo offerendum, be-
si a consecrata man-
od maximum Impera-
casale Martino expe-
quidem illud Pipino
qui proceres secut. e-
a Episcopi manu bi-
gretur certatim ex-
ingerentibus, itaq; a-
que pellex clam sua in-
becti viri acceperat
iustitias deicans, &
mulieris conque-
quacum, notam ipsi
tionis conetur Sur-
cedere; & omnis
illa

illa conuiuij iucunditas perturbatur. Nec sic ta-
men mulieris quiescit versutia; sed vesperi è volen-
ti recedere Episcopo mandat princeps, illa sug-
gerente, nè insalutata sua coniuge recedat. At
intistes magna vim constantia, Ego v. d. in-
quit, v. d. Princeps testor Iesum, spem vitæ meæ
ne nunquam adulteræ communicatum. prohibe-
nte Apostolo, ne commisceamur fornicariis
Te verò illi communicare valde doleo; te nolle
respicere molestè fero; & timeo sanè iustam o-
mnipotentis Dei iram tibi impendere. Cernens
ergò pellex, si diutius viuat Lambertus, de sua
cum Principe familiaritate actum esse, omnia
Dodoni significat, & oleum camino addens ob-
testatur, vt ocyus eum è medio tollat.

Ita ergo & cognatorum eadem & sororis di-
scrimina viturus Dodo, quotidianas viro sancto
insidias struit: adiuncte que sibi eam ad rem ho-
minibus quibusdam audacibus & flagitiosis, Leo-
dium petit; ubi cum fortè morabatur Antistes. Ea-
dem illa nocte, hostibus propius ad aedes viri san-
cti: appropinquantibus, ferrus Crucis Dominica
effigies supra episcopi domum rutilasse, tanti
speculatoris, vt nulla oculorum acies eam intueri
posset. Interea Dodo cum sociis ferocissimis arma
expedire; sanctum Dei sacerdotem hinc inde per-
quirere, fores effringere; in aedes atrociter irruere.
Eo armorum strepitu excitatus Episcopus, surgit
è lecto, manu gladium corripit, seseque contra
hostes defensurus strenuè comparat. Sed conse-
stim mutata sententiâ abiicit gladium, martyriq;
ardore incensus, precatur Dominum dicens, Eripe
me de inimicis meis Deus meus, & ab insurgentibus
in me libera me: quoniam neque iniquitas mea, neque
peccatum meum Domine, propter quod insurrexerunt
aduersus me fortes & iniqui. Ecce Synagoga potentium
quesierunt animam meam: quam oro, vt in manu sacer-
pitas, qui es miserator & misericors Dominus.

1. Cor. 5.

En in signe
miraculum.

Irruentibus
hostibus, ar-
dore incensus, pre-
catum Dominum
dicens, Eripe
me de inimicis
meis Deus meus,
& ab insurgentibus
in me libera me:
quoniam neque in-
iquitas mea, neque
peccatum meum Do-
mine, propter quod
insurrexerunt ad-
uersus me fortes &
iniqui. Ecce Synago-
ga potentium
quesierunt animam
meam: quam oro, vt
in manu sacer-

Isal. 58. ss.

*Spontaneū
fuit viri
sancti mar-
tyrium.*

*Duo eius
nepotes tru-
cidantur.*

*Et alij mul-
ti.*

*S. Lamber-
tus interfici-
tur.
Traiectum.
transuehiur
ibidemq; tu-
mulatur.*

*Sacri eius
corpus nulla
pellex potest
contingere.*

Hæc cum lachrymis illo orante, impij laurones, procaciter insultantes, in domum irrumpere nitentur. Sed duo beati viri nepotes Petrus & Andoletus, fortiter sese illis opponunt. At verò vir sanctus, nè desiderata diu mariti gloria fraudaretur, ait ad illos; Si me filij hæc lenis verè amastis, obtemperate nunc consilio meo, & peccata vestra pura & integra oris confessione expiate, vosque, qui carnis eius participes fuistis, ad hanc ultionis sententiam libentiùs animis præparate. Satiùs est enim, temporarias hic luere poenas, quàm igne sempiterno apud inferos puniri. Cùm sic omnes confirmasset & pontificali auctoritate corroborasset, iussit nepotes foras ad hostes progredi, ut possint se Domino hostias immolare. Parenc illi Pontifici, exeunt ad hostes intrepidi, ceduntur ab impijs: Christo in cælis eorum animæ coronantur.

Deiinde pater egregius & antistes constantissimus in pavementum pronus prostratus brachijs instar Crucifixi expansis, attentissima mente Dominum precabatur, cùm ecce impij carnifices intro irruentes obuios quosque ad vnum omnes trucidant. Vnus autem ex illis, immanissimi furoris æstro percitus, in rectum ascendit; cernensque virum sanctum in oratione prostratum, mortifero eum telo desuper percussit. Pauci autem ex Episcopi socijs fuga elapsi, corpus sacrum Traiectum hanc transuectum in Apostolorum Principis Ecclesia honorificè tumularunt. Et quidem ut corpus in portu expositum fuit, fama mox per populos volitante, ingens omnium factus est concursus. Cumque cæratim sancti membra exoculari cuperent, fertur miri quiddam accidisse, quod cum antistitis gloriam valde illustabat, tum Alpaidis impuritatem apertè arguebat. Nam cæteris sine ulla repulsa ad osculandum admissis, si qua pellex accederet, mox quasi turbine quodam exagitata

glata retrocedere cōp-
quam iniusta Deo & la-
ter detestabilis. Tan-
Traiectensibus eam n-
signum tanto viro m-
auderent: sed in pater-
conderent.

Mox verò diuinitus
apud Deum sanctus m-
is. Apparuit enim no-
& blandè eum compe-
mus. Roma redimus;
plices eius. Sanguis
cum pro Christo effu-
perit. His dictis, euan-
terrima lue correptus
cic viscera; corpusque
ruptum, propter ni-
in Mosam proiectum
in virum sanctum vi-
suo congressus, illum
emptus, debitas tan-
que intra anni spatium
qui cædis illius part-
perfuere, illi ad eò au-
desituri sunt, ut illo
morte absumpti fuer-
stes martyrio coron-
sanguinis illius effu-
sepius visa sunt lum-
vi tota domus tante
oculi in eum possem-
dè multa miracula
tione accenderunt;
dumque fabrefacti
telo percussus ocer-
martyris discipulus
vi tertio decimo op-

gitata retrocedere cōpellebatur. Apparebat inde
quàm inuisa Deo & sancto martyri esset illa pel-
lex detestabilis. Tanta autem formido iniecta est
Traiectensibus eam repulsam cernentibus, ut
hignum tanto viro monumentum parare non
auderent: sed in paterno sepulcro religiosè cum
ponderent.

Mox verò diuinitus declarari coepit, quanta
apud Deum sanctus martyr gratia flagraret in ce-
lis. Apparuit enim nocte Amalgisilo thesaurario,
& blandè eum compellans, Romam, inquit, iui-
nus; Roma redimus; visitaturi Dodonem & com-
plices eius. Sanguis enim innocentum, qui me-
cum pro Christo effusus est, à Deo vindictam ex-
perit. His dictis, euauit; & Dodo paulò post ter-
rissima lue correptus, mirè fortentia per os reie-
cit viscera; corpusque eius, vermibus & tabe cor-
ruptum, propter nimiam sceleris intolerantiam
in Mosam proiectum est. Qui autem mortiferum
in virum sanctum vibrauerat telum, cum fratre
suo congressus, illum occidit; pariterq; ab eo per-
emptus, debitas tanti sceleris pœnas luit. Deni-
que intrà anni spatium vix quisquam ex iis euasit,
qui cædis illius participes fuerant; si qui verò su-
perfuêre, illi ad eò aut sensibus, aut censu & rebus
destituti sunt, ut illos felices ducerent, qui celeri
morte absumpti fuerant. Leodij, vbi sanctus anti-
stes martyrio coronatus est, in cubiculo illo, quod
sanguinis illius effusione venerandum habetur,
sæpius visa sunt luminaria diuinitus accensa; ita
ut tota domus tanto compleretur splendore, ut vix
oculi in eum possent intendere. Secura sunt dein-
dè multa miracula, quæ populū pietate ac deno-
tione accenderunt, ut ei basilicam extruerent: le-
ctumque sabrefactum eo in loco reponerent, vbi
telo percussus occubuerat. Porro S. Hubertus,
martyris discipulus & successor, anno Episcopatus
ui terdecimo aperiens sancti patris sarcopha-
gum,

*En ut san-
guis innocẽs
effusus, à
Deo vindi-
ctam expe-
tat.*

*Idem testa-
tur Sigebertus in Chro-
nica.*

*Vtelo dini-
na in occiso-
res sancti
viri.*

Miracula.

*Extruitur
ei basilica.*

*Corpus eius
post annos
135 incorru-
ptum trans-
fertur Leo-
dium à S.
Huberto e-
ius succe-
sore.*

*Alia mira-
cula innum-
mera ad tu-
mulum e-
ius.*

*C. Baro. To.
Annal. 12.
& in Not.
ad Martyr.
Roman.*

*17. Septeb.
Patria &
Parentes e-
ius.*

*Visiones e-
ius de tem-
poralibus.*

gum, corpus integrum & incorruptum suavis-
simisq; odoribus refertum inuenit; vestes muta-
uit; & priores sigillo munitas pro fidelium deu-
tione diligenter asseruari curauit. Corpus verò
sacrum vnà cum sede cathedrali Leodium tran-
stulit; quam translationem Deus præclaris mira-
culorum signis approbavit. Niuelle enim populo
cum sacro pignore quiescente, cæcus lumen rece-
pit, & paralyticus apud Harualt pristinam mem-
brorum sanitatem recuperavit: quibus in locis
mox basilicæ in Martyris honorem conditæ sunt.
Ab eo verò tempore tot Leodij edita sunt mira-
cula, vt numerari non possint.

VITA S. HILDEGARDIS VIRGI-
NIS, Abbatisa Cænobiij in monte S. Roberti propè
Bingium, miraculis & prophetiis illustrissima. Ex
ea que est per Theodoricum Abbatem Benedi-
ctinum, Claruit Anno à Partu virgineo 1148.

*sub Eugenio 3. Papa &
subseq.*

DEo dilecta virgo Hildegardis, patre quidem
Hildeberto, matre verò Mechtilde, parenti-
bus sanè tam generis claritudine, diuitiarumque
affluentiâ, quam sanctitatis opinione celeberr-
mis, in cœteris Galliarum partibus orta est. Qui
tamen essent terrenarum rerum curis impliciti,
creatoris attamen donis haud ingrati, filiam v-
nicam longè charissimam diuino famulatum: à-
cipiunt; æm enim iocundis ætatis eius præma-
tura sinceritas & columbina simplicitas, ab omni
carnalium habitudine multum distans & à
mundanis volucribus plurimum abstinere vi-
debantur.

Et quædam inter vniuersam poterat tentare lo-
queretur, tam verbis quam scriptis, significabat his
qui circa se erant, secretarum suarum spirituum, quas
patet communis ceteris adhibere, speciem ne
proptus

proptus insolita intus
nis conspelienda Chri-
Disibodi (cuius & vita
disciplina pie Deoque
viris Meginhardi Com-
tissimis quæcum illam
vix veste diligenter in
terium monastica prae-
relaminis benedictor
redidit acceptabilem
causa multum cresce-
terem annuente & co-
as matre ipsius sp. rit

Verum quoniam v-
ticus in infirmitate
ipsa ferè infania cre-
tam cruciatus, a da-
permittente illi; in
veterum; & cum tota
illius esset quædam p-
men tunc vehementer
eiusque muliebri
tur, vel dubitaret diu-
voluntatis peragere
se capiens argumen-
hominis viribus de-
spiritum scientiæ ac
consolatione visioni-
descente, mirum in
stabat.

Cum siquidem
rum septemque et
maxima consuetu-
ecce loventis, tot
atque peritus
non tamen
quemadmodum
quam radios suos

incorruptum suavitatis
inuenit vestes nuptias
propter hunc deuotum
arauit. Cuius veri
edrahi Leonem uero
Deus præclaris signa
Nouelleg enim populo
pote, cæcus tamen re
rua. et pristinam a
tauit: quibus in
pore condita
odij carita sunt mi
nt.

ARDIS VIRGI
pote s. k. b. si prop
hety illa gressu
Am Abbat. m. Bened
artu uirginem 118.
papa &

ardis, parte quida
Mechuile, parenti
dine. diuinitatem que
s opinione concepit
tribus erata est. Qui
eram consummatione
d. i. gressu. n. u. a. r.
p. o. t. a. m. a. m. a.
s. r. a. t. u. s. e. i. u. s. p. r. a. m. a.
u. p. h. i. c. a. t. u. s. p. o. m. n. i.
u. m. d. i. s. s. e. n. s. i. e. & a.
m. u. m. a. b. h. o. n. e. r. e. v. i.

nostrum uirginem
papa &

porus insolita intuebatur. Porro iam ferè osten
dis conspelienda Christo, recluditur in Môte s.
Disibodi (cuius & vitam postea conscripsit) sub
disciplina piæ Deoque deuota scæmina lura, lo
oris Meginhardi Comitis Sparheimensis poten
tissimi; quæ cum illam sub humilitatis & innocen
tiæ veste diligenter in requisitis instituisset, voto
lemum monasticæ professionis emisso, ac sacri
claminis benedictione accepta, Christi sponsam
addidit acceptabilem. Ab eo sanè tempore uirgo
casta multum crescebat & erat de uirtute in uir
tutem annitente & congratulante prouectibus e
us matre ipsius spirituali.

Verum quoniam uasa figuli probat fornax. &
virtus in infirmitate perficitur, haud desinens
ipsa ferè infantia crebri & penè continui languo
rum cruciatus, à dæmonibus sæpenuerò deo
permittente illati; ita ut pedum incessu penarum
uteretur; & tum tota carnis materia fluiret, uita
illius esset quædam pretiosæ mortis imago; att
amen tunc uehementiori afflictabatur dolore, quo
tiescunque muliebri timore correpta cunctare
tur, uel dubitaret diuinæ reuelationis supernæque
voluntatis peragere negotia: hoc erigendum in
se capiens argumentum. Ast quantum exterioris
hominis uiribus decrat; tantum interiori per
spiritum scientiæ ac fortitudinis; diuinarumque
consolatione uisionum accedebat: & corpore ra
bescente, mirum in modum feruor spiritus in
fluabat.

Cum siquidem quadraginta duorum anno
rum septemque mensium esset, ecce quodam die
maximæ coruscationis ignis lumen aperto
cælo ueniens, totum cælum, totumque cor
atque pectus eius transfudit; eaque uelut flamma
non tamen ardens sed calens ita inflammauit,
quemadmodum sol rem aliquam calefacit, super
quam radios suos spargit. & repente intellectum

Kkk 5 expoli.

Eius vitam
reperiret le
ctus. Iulij.

Profitetur
suo habitu
monastico.

Erregi pro
ficet.

T. d. f. 27.
2. d. f. 12.
C. d. f. 12.
f. d. f. 12.
f. d. f. 12.

Mirabili
modo diu
nitus illu
stratur.

expositionis librorum, videlicet Psalterij, Evangelij, & aliorum Catholicorum, tam veteris quam novi testamenti voluminum, diuino illo igne illustrata sapiebat; quamquam interpretationem verborum textus eorum, diuisionemque syllabarum atque cognitionem casuum temporum-ue ignoraret.

*Calidus mo-
netur reue-
lationes su-
as manife-
stare.*

*Inobediens
diuino mā-
dato, flagel-
latur à Deo.*

*Fit sana dū
paret.*

*Exhibentur
scripta eius
Antistiti
Moguntino.*

Vt autem ad multorum prouentum vita eius ad doctrina pateretur, commonetur calidus voco ad eam facta, vt de cætero quæ videret & audiret sedulo scriptis mandaret. At illa per fœmineam verecundiam, ob vulgi vaniloquia, & temeraria hominum iudicia trepidans ostensa secreta reuelare, stimulo acriori, longa quippè ægritudine coarctata compellitur diutius non hæsitare. Itaque diuturna infirmitate tabefacta, primò cuidam monacho quem sibi magistrum proposuerat, & per eum Abbati suo cum metu & humilitate causam huius flagelli aperuit. Abbas verò rei nouitatem mente pertractans, quanquam Deo nihil non possibile esse cognosceret, conuocatis de Conuentu solertioribus, experiendum iudicauit quod audiebat; itaque de visionibus ac reuelationibus eius quædam sciscitatus, ea quæ Deus daret, monuit liberè manifestare. Mox autem vt illa scribendi opus quod non didicerat attentauit, protinus (ô rem mirabilem) solitam sibi virium redditam fortitudinem sentiens, de lecto infirmitatis sana exiit; quo sanè insigni miraculo obstupefactus Abbas, rem ad publicam noticiam duxit esse proferendam. Adiens itaque paulò post Hentricum Archipræsulem Moguntinum, eundem & Ecclesiæ Præpositis quæ de sancta Hildegarde cognouerat exposuit: scripta quoque quæ beata virgo nuper ediderat ostendit.

Quo quidem tempore sanctæ Romanæ sedis Antistes Eugenius, B Bernardi quondam discipulus,

plus, celebrato Rhe-
na haresim Gillebert
Adelberonem Treu-
synodum deuocatus,
bus, Episcopis & Ab-
visum itaque fuit Por-
& maioribus cleri, ad
ueniendum: quatenus
neretur, quid de com-
forandum foret. At P-
ditu tantæ nouitatis
nihil esse impossibile,
gestiens, venerabilem
to Adelbertum prim-
doneas dirigit ad co-
go tot annis degeba-
curiositatis acuminem
sciscitauerat. Quibus
illa simpliciter quæ-
mum reuerſi magnam
audierant retulere.

His summus Por-
fentari sanctæ Hild-
præmemorato Ca-
ea propriis manibus
funktus, Archiepiſ-
bulque qui de clerico
sponsa virorum, quæ-
rat pronuntians, or-
deum conditoris ex-
Adertat & ibidem b-
uallus; quo median-
datur Romanæ sedis
cernâ silentio regi-
quam tempore ipsi
let sua auctoritate
benignè quàm &
ueris salutaritatem

elicet Histerij, Euan-
gelicorum, tam vetus
volumen, quino illo v-
tquam interpretatio-
nem, diuisionemque syl-
labarum casuum temporum-

profectum vita eius ac
monetur calidus voti
quæ videret & audiret
At illa per se in eam
tiloquia, & temerari-
us ostensa secreta reue-
lante quippe ægritudine co-
non hæsitare. Itaque
facta, primò euidam
trum proposuerat, & me-
meru & humilitate
Abbas verò reuol-
quaquam Deo ni-
secreta, convocatis de
perendum iudicatis
tionibus ac reuelati-
onis, ea quæ Deus da-
re. Mox autem vt illa
iudicet attentauit,
) solitam sibi vitam
gens, delecto infirmi-
tutis miraculo ob-
publicam notitiam
dus itaque paulò
em Moguntinam, e-
quæ de sancta Hil-
de scripta quoque quæ
ostendit.

anctæ Romanæ sedis
ardi quendam disci-
pulus,

ulus, celebrato Rhemis vniuersali Concilio con-
tra hæresim Gilleberti Pictorum Episcopi, per
Adelberonem Treuironum Archiepiscopum ad
synodum deuocatus, Treuiris cum 18. Cardina-
libus, Episcopis & Abbatibus multis morabatur.
Visum itaque fuit Pontifici Moguntinæ ciuitatis
& maioribus cleri, ad Apostolici cognitionem es-
se veniendum: quatenus ipsius autoritate discer-
neretur, quid de compertis recipiendum aut re-
futandum foret. At Papa summæ discretionis, au-
ditu tantæ nouitatis attonitus, cum Deo sciret
nihil esse impossibile, rem diligentius inuestigare
gestiens, venerabilem Viridunum Præsulem & cum
eo Adelbertum primicerium, aliasque personas in-
doneas dirigit ad cœnobium; sub quo eadem vir-
go tot annis degebat inclusa, vt sine strepitu vel
curiositatis acumine, quid rerum esset, ab ipsa sci-
scitarentur. Quibus humiliter inquirentibus, cū
illa simpliciter quæ de se erant manifestasset, de-
mum reuersi magna omnium expectatione, quæ
audierant retulere.

His summus Pontifex recognitis iubet repræ-
sentari sanctæ Hildegardis scripta, quæ sibi de
præmemorato Cœnobio perlata susceperat; &
ea propriis manibus tenens, viceque recitatoris
sanctus, Archiepiscopo & Cardinalibus, omni-
busque qui de clero aderant publicè legit: ac re-
sponsa virorum, quos ad præfata indaganda mise-
rat pronuntians, omnium mentes & voces in lau-
dem conditoris & congratulationem excitauit.
Aderat & ibidem beatus Bernardus Abbas Claræ-
uallis; quo mediante, cæterisq; annitentibus moue-
batur Romanæ sedis Præsul, ne tam insignem lu-
centi silentio regi patereetur: verum tantam gratiã
quam tempore ipsius Dominus manifestare vel-
let sua autoritate confirmaret. Ad quæ ille tam
benignè quàm & sagaciter assensum præbens,
litteris saluatoriis beatam virginem visitauit;
in qui-

* Adelbertus.
De Rhemensi
hoc, & Tre-
uerensi Cœ-
nilio vide C.
Baronij. An-
nal. T. 6. 12.

Legati sum-
mi Pontifi-
cis inquirunt
de sancta
virginis ne-
gotij veri-
tate.

Comprobā-
tur scripta
S. Hildegar-
dis à sum-
mo Pontifice.

B. Bernardi
vitam repe-
riet lector
20. Augusti.

in quibus concessa Apostolica licentia proferenda quæcunque per Spiritum Sanctum cognouisset, eam ad scribendum paterno affectu animauit; Papa ad cõtinuãda reuelationum ex suo nomine literarum apicibus.

Atq; his quidem & tantis viris auctoribus beata Hildegardis cū fiducia humillima, verbis talibus, quæ non ab homine neque per hominem acceperat, opus piissimum ad communem vtilitatem continuauit, ac sanctæ conuersationis odorem rã suauem, tamque longè lateque fragrantem aperuit & perfudit ut ad eam confluere breui haud paucæ nobilium filiæ, sub habitu religionis regularibus disciplinis instituendæ; quas quidem omnes, cum procedente tempore vnum reclusionis habitaculum, numero crescente, difficulter admodum caperet, iamque de transferendis & ampliandis earum mansionibus mente secum tractaret, demonstratur illi per Spiritum locus, vbi Naha fluuius Rheno confluit; Collis quippè à priscais temporibus S. Roberto Confessori ex nomine attributus: quod illum olim patrimonij iure possederit, ibiq; cum beata genitrice sua Bertha & S. Vuiberto Confessore tumulatus sit.

Itaque dum virgo Dei locum transmigrationis, quem non corporeis oculis, verum interna visione cognouerat, Abbati suo & fratribus manifestaret, illis verò hæsitantibus ac moras trahentibus, eò quod discessum eius molestè ferrent, decidit illa (ut pridem) in lectum diurnæ infirmitatis; adeò vt Abbas (cum & experimento didicisset haud passionis humanæ sed diuinæ correctionis esse quoddam circà illam gerebatur) & ceteri ad consentiendum diuino se putu virgeri conspicerent. Itaque vltèrius celesti edicto haud contrahendum censens, ingressus iterum ad iacentem & afflictam, iubet vt in nomine Domini surgat, abicere

*Informatur
dum executio diuine
voluntatis
differtur.*

abiecit ad mansionem illam, & ecce illa dicto tempore de genti admiratione fudit.

Quoniam verò locum Moguntinæ Ecclesiæ & fundus cum oratorum Comitibus Bertharum interuentum fidelitatem sibi & Socijs obtinuit, Sicq; decem & octo virginitatis locum desiderabat doloris regionem ad quam afferebat. Fuere contiguas villas haud exigua mulierum pudio & diuinis laudibus.

At illa paratum quæ cuncta d. spe alacritate magnitudine affectu fouerent imbuere. ne videretur in fidelium, quæ fidebant, locum habitatio partim factio dictis obtinuit; non iam redditum optaret, Moguntinam specialem defendit. Post hæc ad alacris rediens, h. te S. Disibodi in quædam de naturis sacrumque cre-

cent a profundi-
tatem cognouit
animauit
ur. honorant; da-
bif gratulatoris

cautionibus be-
ma, verbis cali-
et hominem ac-
munem virtutē
onis odorem tā
agratem ape-
ceat breui haud
religionis regu-
lus quidem om-
num reclusionis
e, difficulter ad-
ferendis & am-
ente fecum tra-
tom locus, vbi
Colis quippe à
onfessori ex no-
pattimoniū ru-
nitricē sua Ber-
gularis sit.
transmigratio-
um interua vi-
fratribus mani-
moras trahen-
tē ferrent, de-
pruā infirmi-
erimento didi-
diuina corre-
batur & careri
vrgen. conspi-
co haud con-
an ad iacētē
omni surgat,
aditara

abitura ad mansionem sibi cælitus prædestina-
tā; & ecce illa dicto citius surgens, veluti nihil tam *Iterum con-*
prolixo tempore debilitatis passa, stupore & in- *ualefcit.*
genti admiratione cunctos qui aderant per-
fudit.

Quoniam verò locus præmemoratus partim
Moguntinæ Ecclesiæ canonicos pertinebat,
& fundus cum oratorio S. Roberti possessio e-
rat Comitis Bernhardi de Hildensheim, facta per
interuentum fidelium legationē, virgo sancta li-
centiam sibi & Sororibus suis illic inhabitandi
obtinuit. Sicq; demum voti compos ess. Et cum
decem & octo virginibus Deo sacratis pristina
habitationis loco decedens, quantum his quos
deserebat doloris & luctus derelinq̃uebat, tantum
regioni ad quam accedebat gaudij & exultationis
afferebat. Fuere namque de Bingenſi oppido &
contiguis villis multi honoratorum & de plebe
haud exigua multitudo, qui eam cum grandi tri-
pudio & diuinis laudibus exceperunt.

At illa paratum sibi locum ingreſſa, diuinam *Optimè præ-*
quæ cuncta dispensat sapientiam deuota cordis *est suis.*
alacritate magnificare; pusillum suum gregē ma-
terno affectu fouere; & regularibus institutis pru-
denter imbuere. Ne verò alieni iuris possessio-
nem videretur inuasisse vel occupare, de donariis
fidelium, quæ fama nominis eius adducti defere-
bant, locum habitationis suæ, partim dato præ-
tio partim facto concambio à proprietariis præ-
dictis obtinuit; quem quoniam liberum omni-
nò iam redditum, immunem perpetuò, manere
optaret, Moguntinæ sedis Archiepiscopum in
specialem defensorem ac protectorem sibi ascii-
uit. Post hæc ad intermissa pro tempore scripta
alactis rediens, librum visionum suarum in Mon-
te S. Disibodi inchoatum hic consummauit: &
quædam de natura hominis & elementorum, di-
uersarumque creaturarum, aliaque multa secreta
prophe-

*Commigrat
ad Montem
S. Roberti
cum sibi cō-
misso grege.*

*Optimè præ-
est suis.*

*Monasteriū
omniū libe-
rum reddit.*

*Præclare
quædam eius
scripta.*

prophético spiritu manifestauit. Videre etiam est quam præclare epistolis de diuersis provinciis ad se directis responderit; si quis tenorem verborum eius ex reuelatione diuina prolatorum altius cōsiderare voluerit. Sunt autem in vnum volumen compilatæ; & suæ & illæ quæ ad se fuerant destinatæ. Quis verò non miretur quòd cantum dulcissimæ melodix mirabili protulit symphonia; & literas non prius visas cum lingua edidit antea inaudita? Præter hæc Euangelia quædam exposuit: aliasque typicas expositiones composuit.

Magnum etiam est illud & admiratione dignum, quod ea quæ in spiritu audiuit vel vidit, eodem sensu eisdemque verbis circumspecta & pura mente, manu propria scripsit & ore edidit: vno solo fideli viro symmysta contenta; qui ad normam Grammaticæ artis (quam ipsa ignorabat) casus, tempora & genera quidem disponere, verum ad sensum vel intellectum eorum nihil omnino addere præsumebat vel demere. Inter hæc autem haud desit tortuosus coluber excitatis impiorum quorundam animis sanctam virginem subinde hisce & similibus subannare & diuexare disteris; Quid est, quod huic stultæ & indoctæ feminae tot mysteria reuelantur? Permisit quòque Deus eam quandoque non modò à communi plebe, verum etiam à propinquis suis, quin & ab aliquantis qui secum erant, cum eis necessaria desissent, haud parum affligi. At post pressuram multiplicis doloris, rediit gratia diuinæ consolationis. Ex contemptoribus siquidem complures effecti munifici, ad eam certatim confluentes, egregiis donis & beneficiis illam affecerunt. Inter quos Philosophus quidam generis ac diuitiarum claritudine admodum conspiciuus, cum prius visiones eius tanquam antles fabulas spreuisset, ac malitiosis verbis sanctam proscidisset, tandem diuina miseratione illuminatus credidit; & ex

Saulo

Diuinitus multa edocetur.

En rem mirabilem.

Exercetur rebus aduersis.

Recipit consolationem.

En miramur conuersionem cuiusdam philosophi.

Saulo factus Paulus deprecatus, locum quaererebus necessarium cum communem Pauli qui & post obitum nificet apud eas sepul-

Porro murmurat fatanz quandoque ellarum suarum, ex pcurarum prudentia uerfa & prospera v nimi vigorem & co quam arcum, meum habens, neque aut d d seuera se suosq mira orationis su vndè non modò è partita Gallia arg eam veriusque sexu bus per Dei gratia impendebat exhor marum proponeb sanctarum scripran spiritu cogitatione gnoscerebat, quolid quasi ad consultan dum accedentes reo no incepto desister venientes de persi nitionis ad Christi bat quoque in spi sationem, nec no consummationem rum & meritoru rum eorum. Vnde pulsa Coloniam, Babenbergam, al Clero & populo,

Videre etiam est
 illis prouinciis ad
 morem verborum
 torum altius co-
 nium volumen
 se fuerant desti-
 od cantum dul-
 ly symphonia; &
 a edidit antea in-
 zadam exposuit:
 mposuit.
 admiratione di-
 diuit vel vidit, e-
 cunctis & pu-
 ore edidit: vno
 ora; qui ad not-
 ipsa ignorabat)
 disponere, ve-
 rum nihil omi-
 tere. Inter hæc
 per excitationem
 etiam virginem
 nare & diuexare
 ultæ & indoctæ
 Permisit quoq;
 dō à communi
 suis, quin & ab
 is necessaria de-
 pressuram mul-
 næ consolatione
 compleres ef-
 fluentes, e-
 fecerunt. Inter
 ac diuinarum
 cum prius vi-
 spreuisset, ac
 disset, tandem
 recidit; & ex
 Saulo

Saulo factus Paulus ad eam veniens, veniamque
 deprecatus, locum illum ædificiis, allodiis, aliis-
 que rebus necessariis in tantum locupletauit, vt
 eum communem Patrem omnes nominarent:
 qui & post obitum (vti viuens petierat) hono-
 rificè apud eas sepultus est.

Porro murmuraciones, quæ per deceptionem S. Hildegar-
 saranz quandoque oriebantur in cordibus pu- dis pruden-
 ellarum suarum, exhortationibus sanctarum scri- tia.
 pturarum prudenter admodum sedabat. Inter ad-
 uersa & prospera vnum eundemque seruabat a-
 nimi vigorem & constantiam; intentam tan-
 quam arcum mentem ad omnem disciplinam
 habens; sicque autoritate modò mansueta, mo-
 dō seuera se suosque egregiè regebat, aliisque
 mira orationis suauitate monita salutis dabat.
 vnde non modò è tota vicinia sed & ex omni tri-
 partita Gallia atque Germania concurrebant ad Vndiq; ad
 eam vtriusque sexus populorum examina; qui se consuen-
 bus per Dei gratiam vtriusque vitæ accommoda- tibus dat
 impendebat exhortamina; ad salutem enim ani- monita sa-
 marum proponebat eis & soluebat quæstiones luti.
 sanctarum scripturarum. Et quoniam prophético
 spiritu cogitationes & intentiones hominum co- Claret pro-
 gnoscerebat, quosdam vasa & duplici mente ad se phetia spi-
 quasi ad consultandum, reuera autem ad carpen- ritu.
 dum accedentes redarguebat: ac emendatos à pra-
 uo incepto desistere cogebat; sed & Iudæos ad se
 venientes de perfidia conuictos, verbis piæ admo-
 nitionis ad Christi fidem exhortabatur. Præuide-
 bat quonque in spiritu vitam hominum & conuer-
 sationem, nec non & vitæ præsentis quorundam
 consummationem: ac secundum qualitatem mo-
 rum & meritorum, gloriam & pœnas anima-
 rum eorum. Vnde spiritu diuino quandoque im-
 pulsa, Coloniam, Treuerim, Metim, Herbipolim,
 Babenbergam, aliaque diuersa ad loca profecta,
 Clero & populo, quæ ad vtilitatē animarū perti-
 nebant,

Diuersa lo-
 ca adit præ-
 dicans ver-
 bum Dei.

2. *Corint. 9.* nebant, iuxta ea quæ ei Deus reuelauerat, annun-
clauit; omnibus siquidem omnia facta, omnes
Christo lucrificare satagebat.

*Miracula
insignia edi-
dit.*

Cæterum quidquid de ea dici potest, totum est
iucundum & amabilestorum decorum, vile &
honorabile; quia non solum omnium san-
ctitate, & mysteriorum Dei interna contempla-
tione spectabile, verum etiam miraculorum infi-
nitum operante est & fuit admodum illustris.
Nullus siquidem firè quacunque detectus infir-
mitate ad eam accessit, qui non protinus diuina
cooperante virtute sanitatem sic adeptus. Specia-
lis verò in demonibus ex obsessorum corporibus
eiiciendis ei affuit gratia. Dum virgo sancta

Philip. 1.

plena dierum & bonorum operum, vitæ præsentis
tædio affecta dissoluta & esse cum Christo quoti-
die cupiebat. Cuius desiderium Deus exaudiens,
finem suum, sicut ipsa præoptauerat ei reuelauit:
quem & sororibus aliquandiu prædixit. Itaq; va-
lido correpra languore & ætatis suæ auitio, ad
sponsam cœlestem (cum ei animam suam, gregè-
que sibi commissum eximia animi pietate com-
mendasset) felici transitu demigravit. Spirituales
autem eius filia, quarum omne gaudium & sola-
tium ipsa erat, funeri dilectæ matris amarissimè
flentes assistebant.

*Obit feli-
cissime.*

At Christus Dominus; cuius apud se meriti ef-
fæt sponsa sua, in exitu eius euidenter declarauit.
Nam supra habitaculum in quo illa primo cre-
pusculo noctis Dominicæ diei sanctam animam
Deo reddidit, duo lucidissimi & diuersi coloris
arcus in firmamento apparuerunt; qui ad magni-
tudinem ingentis platæ se dilatauerunt, in qua-
tuor partes terræ sese extendentes; quorum alter
ab aquilone ad austrum, alter ab oriente ad occi-
dentem procedebant. In summitate verò ubi hi duo
arcus iungebantur, clara lux ad quantitatem
lunaris circuli emergebat; quæ latè se proten-
dens

*En præclarum
miraculum
tempore e-
migrationis
sue.*

tens, tenebras noctis
conatur. In hac luce
etiam parua, sed cre-
tam innumerabiles
bas singulis lingua
portat cum circulis
concedebantur. Et
ac flectit, latitudine
gebant; & ad ten-
virgo sancta ob era-
tem clarissimam. C
nitatem hecigno o
nitare dictam ad i
dei rete alia, antequ
tum sanctitatis en
mines qui sanctum
præsumpserunt, a
Exequiis præuen
se ventu erat, edete
dolentibus; & me
quarentibus, mult

MARTIRIVM

viri: Ex eo quod

namus: Hec

Mare

Cvaper v
si aurum
liberum
tempore illius Pr
Imperatorum præ
Christianos comp
detestabili: consi
tradcentes verò
Dei seruos crud

dens, tenebras noctis ab habitaculo depellere videbatur. In hac luce Crux rutilans visa est; primum parua, sed crescendo postea immensa; circa quam innumerabiles varij coloris circuli; in quibus singulis singulae rutilantes Cruciculae oriebantur cum circulis suis: priore tamen minores conspicebantur. Et cum hæ in firmamento se dilatassent, latitudine sua ad orientem magis pertingebant: & ad terram, versus domum in qua virgo sancta obierat, declinare visæ totum montem clarificabant. Credendum sanè Diuinam bonitatem hoc signo ostendere voluisse, quanta claritate dilectam suam in celestibus illustrauerit. Nec desuere alia, antequam sepelliretur, miracula meritum sanctitatis eius testantia. Duo siquidem homines qui sanctum corpus eius spe bona tangere præsumperunt, à graui infirmitate conualuerunt: Exequijs igitur veneratione celebratis, honorificè sepulta est: odore miræ suauitatis de tumulo re-
dolente: ubi & meritis eius, omnibus pio corde querentibus, multa præstantur beneficia.

Item allud.

Item sepulchrum eius miraculis celebre.

MARTYRIUM S. FERREOLI TRI-C. Baron.

buni: Ex eo quod est apud V. P. Laur. Sur. Coro- Tom. 2. An-
natus est circa annū Salutis 307. qui fuit nal. & in
Marcel. Pap. 7. Dioclet. Not. Martyr.

Imp. 27.

Rom.

Cum per vniuersas prouincias genus Christi- 18 Septemb.
fianorum à ministris Satanae sacrilegis xi- Crispinus
tibus seruire cogereetur, Crispinus quidam præses com-
temporis illius Præses, in Viennensē ciuitate iuxta pellis ad sa-
Imperatorum præceptum cœpit ad sacrificandum crificandum
Christianos compellere; sedensq; pro tribunali, cū Christianos.
detestabili consilio honoraret obtemperantes, cō-
tradicientes verò acriter puniret, atque in cunctos
Dei seruos crudeliter sauiret, inter alios etiam

LII

beatif.

Inter alios. beatissimum Martyrem Ferreolum, habitu solo nō officio militantem, quod esset proditus Christianus, sacrificare compulit, dicens; Parere te ante omnes necesse est, Ferreole, iniustissimorum Principum legibus; quibus & pro militiæ stipendijs fides debes, & pro Maiestate reuerentiam, & pro honoris augmento irreprehensibilem deuotionem. Oportet igitur te obtemperare consilio, ne dissimulantem poena castiget. Sacer fides ergo dijs. Quid moraris? Respondit Ferreolus; Christianus sum: dijs sacrificare non debeo. Imperatoribus, quamdiu salua religio licuit, militari. Opera inea cum tibi parui iussus, legibus diaboli sacrilegis nunquam seruiui. Aduersus noxios, non aduersus Christianos militare constitui. Stipendia, quæ commemoras, non requiro. Pascat sacrilegum militem, sacrilegus Imperator. Temporalis vitæ lucra non ambio; mihi sufficit, si salua religione, liceat vivere Christianum. Quod si id non liceat, paratus sum mori.

Blanditur ei Præses. Præses ad hæc cunctabundus, Et vnde, inquit, tibi Ferreole ista hec tanta moriendi fiducia? Et respondit post iniuriam legem, post contumeliam principum, vitæ desperatio te inuasit. Sed patitur hoc planè abolitum esse humanitas nostra, quod in deos & principes contumaciter protulisti, modò dictorum tuorum te poeniteat, & legibus satisfacias: repudiando sectam Christianorum, & numinibus sacrificando. Ferreolus respondit; Humanitatem tuam & indulgentiam, quam promittis, tibi vel Imperatoribus tuis deinceps militaturus expectet: quorum legibus iniuriam non facit, qui legem Dei eis anteponit. Ille porius reus est, qui diuinitati detrahit, qui insensibilia & caduca veneratur. Ego Creatorem, non creaturam, adoro. Deus verò, qui vniuersorum Dominus est & æternus Imperator, dedit seruis suis, per Iesum Christum filium suum fiduciam moriendi, Per quem etiam

donat

donat nobis resurgens incrementa, præstat incrementa, præstat incrementa credam. Præses ait; Ve videris dignum esse tamen, qui contra hanc legem sacrificaueris, sed cum minis haud dubie verberari. Cum ex more toritur, sit eum oneratum fide. Rebellem hunc tamen, dens carcer includat, ut luce contemptum non liceat, sedem terna: iacentem et catenarum colligat, quæstioni præparata sunt supplicia, statim ministris oneratum ferro, ut quæ custodibus, eum lent inuam. Ille verò biduo (vi tr.) sepius fere te vin. uis, liberato accedens gressu liberum sentit egrediens periecuti gionem egressum, lem, accipit deliberans, cui potestatum est Rhodum transmittere. Præses ingreditur bas natandi concito hunc concito gra-

donat nobis resurgendi spem, vt ad amplioris vitæ incrementa, præsentis vitæ detrimenta, nobis profutura credamus.

Præses ait; Vt video, iacturam vitæ iam fecisti. *Venitur ad minas.*

At dignum est tamen, vt etiam tormenta contemnat, qui consilij humanitate non flectitur; quæ tu, nisi sacrificaueris, quàm sint acerba, cognosces.

Sed cum minis haud quaquam cerneret permoueri *Ceditur*

beatissimum Ferreolum, sisti cum præcepit, & a *Martyr.*

ctius verberari: Cumque nec sic, succedentibus si-

bi ex more tortoribus, cum flecti posse videret, ius-

sit eum oneratum ferro includi in carcere, dicens;

Rebellem hunc squalidus & omnem poenam excedens

carcer includat; reum se sentiat Maiestatis: ca-

reat luce contemptor deorum. Compedito stare

non liceat; sedentem quoque ferri deprimant pondera:

iacentem etiam ipsa, quæ stringit, vastior

catenarum colligatio consumat; donec seueriori

quæstioni præparatus, omnia quæ in criminosos

conscripta sunt supplicia percurrat. Quibus dictis,

statim ministri Præsidis beatissimum Ferreolum

oneratam ferro, in carcerem coniecerunt, adhibitis-

que custodibus, cum seruare coeperunt denuò præ-

sentandum:

Illie verò biduo exacto, die tertia diluculo altius

(vt fit) deprexisis sopore custodibus, resolutis spon-

tè vinculis, liberam se Dei seruus agnouit. Et len-

to accedens gressu ad ostium carceris, patere sibi

liberam sentit egressum. Ac secundum Euangelii

fugiens persecutionem, ad extraneam properat re-

gionem. Egressus autem foras porram Lugdunen-

sem, ancipiti defixus consilio, substitit; ac secum

deliberans, cui potissimum viæ insisteret, tandem

visum est Rhodanum quanquam difficili natatu

transmittere. Præmissa itaque oratione, amnem

fidus ingreditur; quem deductis blandè vortici-

bas natandi conatu paucis traiecit impulsibus De-

hinc concito gradu ingressus aggerem publicum,

Mittitur in carcerem.

Spontè eius vincula sol-

Fugit & carcerem.

Matth. 10.

Iterum com- vsque ad larem fluvium percurrit. Vbi à perse-
prehenditur cutoribus comprehensus, vincis post tergum ma-
& occiditur nibus ad vicum, cui Briuatæ nomen, ductus est;
& persecuto- ibidemque subito instructu crudelitatis perei ssus
ribus: & cla- occubuit. Quem fidelis Religiosorum civium de-
ret miracu- votio ad præsidium civitatis non longè à Rhoda-
lis. no cum summa veneratione tumulavit. Cuius be-
neficia per civitates sicut expetuntur votis, ita be-
neficijs frequentibus approbantur.

Goerici. VITA S. GOERICI EPISCOPI ME-
C. Baron. An- tensis; Ex ea quæ est apud Vener. Patr. Lau-
nal. Tom. 8. rent. Sur. Claruit Anno Domi-
nici Natalis, 631.

Et.

19 Septemb.
S. Gaericus
qualis in se-
culo.

Job 1.

*Diupruiatus
lumine ocu-
lorum, tandē
mittitur à
Deo
ad S. Arnul-
phum Me-
tensem:*

Sanctus Goericus primò quidem miles egre-
gius de Aquitania, corpore, non voto, seculi
actibus seruiens, cum apud Deum & homines
in magna honestate floreret, licet quæ pacis sunt,
sestaretur, quandoque tamen paganorum in-
festatio perurgebat, primus aciei militari se oppo-
nens, barbaricam rabiem, Dei fretus auxilio, po-
tentissimè deuincebat, & spolia amplissima repor-
tabat. Qui dum quodam tempore subitò oculorum
& visus amissione percelleretur, virtute tamen pa-
tientiaè vndique munitus, Deo gratias agens, dice-
bat; *Sicut Domino placuit, ita factum est.* Eo tempore
regnabat in Gallia Theodebertus, in Metensi vr-
be præsidebat Pontifex B. Ardulphus. Tunc verò
sancto viro Goerico in silentio noctis quiescenti
Angelus Domini adfuit, dicens; Serue Dei excelsi.
venit tempus quo mœror tuus in gaudium tran-
sferatur, & quo lux amissa tibi restituatur. Ergo Me-
tensem ciuitatem aggredere, & limina beati Ste-
phani deuotè ingredi, Deoque preces ibi funde,
& recipies ilicò visum, & totius corporis sospita-
tem.

rit. Vnde per-
spicit tergum ma-
men, ductus est:
ei tunc pectus illas
foras euntes de-
longe a rhoda-
lauri. Cuius be-
tat votis, inace-
t.

SCOPI ME.

Patr. Lau.

Domi-

idem miles egre-
non voto, seculi
eum & homines
quæ pacis sunt,
a paganorum in-
militari se oppo-
tus auxilio, po-
pliusima repor-
tubito oculorum
ritate tamen pa-
tinas agens, dice-
est. Eo tempore
s, in Metensi vr-
hus. Tunc verò
oetis quiescenti
erue Dei excelsi.
gaudium trans-
tuatur. Ergo Me-
lmina beati Ste-
preces ibi funde,
corporis sospita-
tem.

XIX. SEPTEMBRIS.

921

tem. Arnulphus autem, tibi charus amicus & pro- qui ei visum
pinquus, ibi Pontifex residet; cui Spiritus sanctus restituit.
te illico affluunt præmonstrabit, & quicquid tibi
Deus in persequutus est, manifestabit.

Expergefactus ergo vir sanctus, milites conuo-
cavit, & de Aquitania ad præfatam urbem iter ar-
ripuit. Cui appropinquanti Sanctus Arnulphus
adsuit, & facta oratione, dataque benedictione,
eum in domum induxit: ac deinde obtentu sancti
Stephi, visum & totius corporis sanitatem recepit.
Post quæ Sanctus Arnulphus spiritali mentis in-
tuitu videns Goericum successorem sibi fore di-
gnissimum, consentiente tandem clero & populo
eum Episcopum constituit, & ipse diu desideratam
eremum petijt. Tunc verò Goericus, qui alio no-

Constituitur
S. Arnulphi
successor, cu-
ius vita ex-
tat 16. Aug.

mine dicitur Abbo, pastoralis cura adstrictus, vo-
cibus & moribus cæteros strenuè cœpit informa-
re. De quo quidem, quoniam & ante Episcopa-
tum corpus districtissimis ieiunijs attriuerat, quæ
dura ieiunia deinde cumularit, quot etiam dies
incubatus vsq; in diem alterum pertransierit, quan-
tum biduanas & triduanas alacri vultu & mente
abstinentias celebrauerit, non est facillè enarrare.
Quin potius illud de eo mirum referemus.

Defuncto Sancto Arnulpho in eremo, cum bea- Transfert
tus Goericus, assumptis Tullensi & Viridunensi solenniter
Episcopis, sanctum corpus eius ad sedem, cui præ- corpus eius-
fuerat, transferret, Sole ad occasum vergente, dem Sancti.
forte vultum iniqui & incestu hominis offenderant;
quam intrare volentes, sacram Reliquiarum
portatores diuinitas retenti, repente subsistunt;
sanctus enim Arnulphus, dum adhuc viueret,
præfatum iniquum sapè ut resipisceret, commo-
nuit, nec tamen quicquam efficere potuit Vbi quia
nox imminabat, & nulla alia villa tantæ multitu-
dinis apta præstio erat, orante sancto Goerico, ecce
adsuit quidam diues, qui ei dixit; Est mihi præsi-
dium in hac patria, vobis quidem non satis conti-

*Nota in signe
miraculum.*

guum; sed noui ad cuncta necessaria præsentem Deum nostrum. Quod sanctus audiens, corpus sanctum illuc uerri, omnesque sequi imperat. Cerneret tantam in cundo velocitatem, ut quod vnius diei integri spatio vix peragi credere posses, diatribus vel tribus horis imoleum mirareris. Sed & cum ad villam peruenissent, & ceruissæ parum se habere homo, ministris conferentibus, comperisset, itidem fide repletus, sancti Goerici meritis & precibus hoc committit. Qui nota præsidia petens, Deum suorum necessitatibus subuenire supplex postulat. Nec mora; Tanta populi multitudo ex paruo liquore, quod vix credibile est, abundantissimè est satiata. Quieuit autem in pace vir Domini decimo tertio Calendas Octobris, ac tumulatus est in Ecclesia Metensi.

*Tandem
obdormit in
Domino.*

*Dorou-
nensis.*

C. Baron.

Annal. To. 8.

¶ in Not.

Mariyr.

Rom.

VITA B. THEODORI, ARCHIEPI-
scopi Cantuariensis; Ex V. Beda Libr. 4. *Histor.*
*Angl. cap. 1. Excessit ex humanis Anno patriæ
Salutis 690. cum sedisset Annis 22.*

Ætatis verò suæ Anno

88.

19. Septemb.

ANno Eclipsis Solis, & mox sequentis pestilentie, quo & Colman Episcopus vnanime Catholicorum intentione superatus, ad suos reuersus est, Deus dedit sextus Ecclesiæ Dorouernensis Episcopus obiit, pridie Iduum Iuliarum. Sed & Erconbert Rex Cantuariorum, eodem mense ac die defunctus est, & Ecgberto filio sedem regni reliquit, quam ille susceptam per nouem annos tenuit. Tunc verò cessante non paucò tempore Episcopatu, missus est Romam ab ipso simul & a Rege Nordan Humbrorum Osuui, Vuighart presbyter, vir in Ecclesiasticis disciplinis doctissimus, de genere Anglorum, petentibus pro Ecclesia An-

Idem Beda

lib. 3. cap. 27.

¶ possi-

sum capit.

precedenti.

gorum Episcopum
hæc co. Papæ donauit
his non paratis. Quo
Apollonia tempore
quum itineris. Si ca
co patescit. non m
ne, quicquam o vene
nientie delecti. Sa
h. bito de his consil
clis Anglorum A
anem in nonestit
a Neapoli. Campa
ne Aphet, iacris lu
stera. iof simul &
tus, Græcia patier

Hanc ego ad se
tu accepto, in Brit
se tan e gradu res
alym. eas magi
& eruditio concen
ouendam de uen
ne Andream, Pon
qui cum. ore, e
Velum pon. b. co
pus fieri pisset,
suscipiendum. l. p
ducias, si fore a
ex tempore possen
ma monachus A
rus, natus in Tha
una literatura. G
moribus, & arate
ætatis sexaginta
tistici, ut Episcop
conditionibus i
ret in Britannia
rum diuersis ex
huius itineris p

glorum

P. S. METEN.

cellaria præsentem
audens, corpus
equi imperat. Ce-
ratem, ut quod
gi credere posses,
miraberis. Sed
& ceratilia parum
tenens, compe-
rit Goete meritis
nota prædica-
sionis, te hunc
propter multum
est, abundan-
tem in pace vir Do-
ctus, accumulatus.

ARCHIEPI.

la Lib. 4. Hystor.
et Anno partis
Anno 22.
anno

ox sequentis pesti-
episcopus unanimi-
pe superatus, ad-
itus Ecclesie Do-
mid e Idum iura-
uariorum, eodem
geter o filio sedem
am per nouem an-
non pauco tempo-
ab ipso simul & a
at, Vugbart pres-
itatis doctissimus,
s pro Ecclesia An-
glorum

glorum Episcopum ordinari, missis pariter Apo-
stolico Papæ donatis, & aureis atque argenteis va-
sis non paucis. Quibus Romam peruenit, cui sedē *Vigbarius*
Apostolicæ temporē illo Vitalianus præerat, post *pues puer ex*
quam itineris sui causam præfatus Papæ Apostolicæ *An-tia pro*
co patefecit, non multo post & ipse. & omnes pe- *Episcopo do-*
nē, qui cum eo venerant, socij, præsentia si per *rouerensi*
ueniente deleti sunt. Itaque Apostolicus Papa, habendo,
habito de his consiliis, quæ fuit sedulus, quem Ec- *Romam cū*
clesijs Anglorum Archiepiscopum mitteret. Erat socijs missus,
autem in monasterio Nividianō, quod est nō longē *ibidem pestu-*
à Neapoli Campaniæ, Abbas Adrianus, vir natio- *murum.*
ne Apher, sacris literis diligenter imbutus, mona-
sterialib⁹ simul & Ecclesiasticis disciplinis institu-
tus, Græcæ pariter & Latine linguæ peritissimus.

Hunc ergo ad se accitum Papa iussit, Episcopatu
accepto, in Britanniam venire. Sed ille indignū
se tanto gradu respondens, ostendere potest se d. xit
alium, cuius magis ad suscipiendum Episcopatum
& eruditio conueniret, & ætas. Cumq; monachum
quendam de vicino Virginum monasterio, nomi-
ne Andreā, Pontifici offerret, hic ab omnibus,
qui eum uideret, dignas Episcopatu iudicatus est.
Verū pondus corporeæ infirmitatis, ne Episco-
pus fieri posset, obstitit. Et rursum Adrianus ad
suscipiendum Episcopatum actus est. Qui petijt in
ducias, si forte alium, qui ordinaretur Episcopus,
ex tempore posset inuenire. Erat ipso tempore Ro-
mæ monachus Adriano notus, nomine Theodo-
rus, natus in Tharso Ciliciæ, vir & seculari & di-
uina literatura, Græcè & Latine instructus, probus
moribus, & ætate venerandus, id est, annos habens
sexaginta sex. Hunc offerens Adrianus Pon-
tifici, ut Episcopus ordinaretur, obtinuit, his tamē
conditionibus interpositis, ut ipse eum perduce-
ret in Britanniam, eo quod iam his partes Galli-
arum diuersis ex causis adijisset, & ob id maiorem
huius itineris peragendi notitiam haberet, & ut ei

Theodorus
monachus
quidam infi-
gus o mit-
tiu cum
Adriano
abbate eque
præclaro.

doctrinæ cooperator existens, diligenter attendere, ne quid ille contrarium veritati fidei, Græcorum more, in Ecclesiam, cui præfesset, fortè introduceret. Qui Subdiaconus ordinatus, quatuor expectauit menses, donec illi coma cresceret, quò tóderi posset. Habuerat enim tonsuram more Orientalium S. Pauli Apostoli.

Tēpus ordinationis eius in Archiepiscopum Ecclesie Anglicane. Veniunt in Galliam.

Rex Anglia mittit en obuiam in Gallia vsq.

Ab Anglia latissime excipiuntur.

Ceterum ordinatus est à Vitaliano Papa anno Dominicæ incarnationis sexcentesimo sexagesimo octauo, sub die septimo Calendarum Aprilium Dominica. Et ita vnà cum Adriano, sexto Calendas Iunias in Britanniam missus est. Qui cum pariter per mare ad Massiliam, ac deinde per terram Arelatensem peruenissent, & tradidissent Ioanni Archiepiscopo ciuitatis illius scripta commendatiua Vitaliani Pontificis, reuerenti sunt ab eo, quousque Ebrounus. Maior domus Regiæ, copiam pergendi quoquò vellent, eis tribuit. Qua accepta, Theodorus profectus est ad Agilbertum Parisiorum Episcopum, & ab eo benè susceptus, & multò tempore habitus est: Adrianus verò perrexit primùm ad Emme Senonum, & postea ad Pharaonem Meldorum Episcopos, & benè cum eis diutius fuit. Coegerat enim eos imminens hyems, vt vbicumque potuissent, quieti manerent. Quòd cum nuntij certi narrassent Regi Ecgberto, misit illò continuo Redfridum Præfectum suum. Qui assumens Theodorum cum Ebrouni licentia, perduxit eum ad portum, cui nomen est Quentauiic; vbi fatigatus infirmitate, aliquantisper moratus est. Et cum conualescere cœpisset, nauigauit in Britanniam. Peruenit autem Theoderus ad Ecclesiam suam anno, postquam consecratus est, sexto Calend. Iuniarum. Moxque peragrata insula tota, quaqua uersam Anglorum gentes morabantur, (nam & libentissime ab omnibus suscipiebatur, atque audiebatur) rectam viuendi ordinem, ritum celebrandi Paschæ Canonicum, per omnia comitan-

tante & cooperante. Itaque primis erat Anglorum Ecclesiæ in huius sacris, simul & diu erambo erant in ram caterua, sicut in rigendis cordibus traxerant, Astronomi & discipulorum in a suis auditoribus vique rodere superfluitatem Græcamque qua nati sunt, nōrū clesia, quos eatenus ab hoc tempore perducere cœperunt vniuersa, ordinabatur ea, quæ minus per se corrigebat. Scotia erat Episcopis licet cum omnes congregauerat Scotos viros circiter triu conuersationis eius nus erat Dominus septuagesimus, Britanniam veniens Nordan Humbert & mortuus est aetate clauo; qui inter Romanæ & Apostolicæ salute saluaretur loca sancta vitant. Porro celsissimum Martiarum reliquit, Cuius Concilium Episcopica Patrum ita

tante & cooperante Adriano, disseminabat.

Itaque primus erat Archiepiscopus, cui omnis Anglorū Ecclesia manus dare consentiret. Et quia literis sacris, simul & secularibus, ut diximus, abundanter ambo erant instructi, congregata discipulorum caterua, scientiæ salutaris quotidie flumina irrigandis cordibus emanabant; ita ut etiam Metrice artis, Astronomicæ & Arithmeticæ Ecclesiasticæ disciplinam inter sacrorum apicum volemi-

Latine Græ-

na suis auditoribus contraderent. Indicio est, quod cæq; doctissimi, & hodie supersunt de eorum discipulis, qui Latinam, Græcamque linguam æquè ut propriam, in mente etiam quæ nati sunt, norunt. Sed & sonos cantandi in Ecclesia, quos eatenus in Cantia tantum nouerant, luntur à discipulis no-

discere coeperunt. Itaque Theodorus perlustrans uellus Angliæ,

ordinabat locis opportunis Episcopos, & ea, quæ minus perfecta reperit, his quoque iuuantibus corripbat. Atque interea Colmanus, qui de

Scotia erat Episcopus, relinquens Britanniam, tulit secum omnes, quos in Lindisfarorum insula congregauerat Scotos, sed & de gente Anglorum

viros circiter triginta, qui utriusque monachicæ conuersationis erant studiis imbuti. Iam verò annus erat Dominicæ incarnationis sexcentessimus septuagesimus, qui est annus secundus, ex quo in

Britanniam venit Theodorus; cum ecce Osui Rex Nordan-Humbrore pressus est infirmitate; quæ

& mortuus est anno ætatis suæ quinquagesimo octauo; qui intantum eo tempore tenebatur amore Romanæ & Apostolicæ institutionis, ut si ab infirmitate saluaretur, etiam Romam venire, ibique ad

loca sancta vitam finire disponderet.

Porrò defunctus die decimoquinto Calendarum Martiarum, Ecgridum filium regni hæredem reliquit. Cuius anno regni tertio Theodorus cogit Concilium Episcoporum unà cum eis, qui Canonica Patrum statuta diligerent, & nossent, magis

B. Theodor⁹

grauiter suo

muni in-

cumbit.

*Celebrat B.
Theodorus
insigne Con-
cilio.*

*Capitulum
dem Concilij.*

*Celebratum
Concilium
Anno 673.*

*Iterum cele-
brat aliud
Concilium.*

stris Ecclesiæ pluribus. Quibus pariter congregatis, diligenter ea quæ unitati pacis Ecclesiasticæ congruerent, eo, quo Pontificem dicebat, animo coram observanda docere, ex libro Canonum propositis capitulis decem; quæ & vniuscuiusque tandem manus propriæ subscriptione sunt confirmata, ex quibus præcipua sunt ista. Primum, vt sanctum diem Paschæ in commune omnes seruent Dominica post quartadecimam lunam primi mensis. Secundum, vt nullus Episcoporum parochiam alterius inuadat, sed contentus sit gubernatione creditæ sibi plebis. Quintum, vt nullus clericorum relinquens proprium Episcopum passim quolibet discurrat, neque alicubi veniens absque commendaticijs literis sui Præsulis suscipiatur. Quod si semel susceptus est, & noluerit inuitatus redire, & susceptor, & is qui susceptus est, excommunicationi subiacebit. Octauum, vt nullus Episcoporum se præferat alteri per ambitionem, sed omnes agnoscant tempus & ordinem consecrationis suæ. Decimum pro coniugijs, vt nullas coniugem propriam, nisi, vt sanctum Euangelium docet, fornicationis causa, relinquat, Quod si quisquam propriam expulerit coniugem, si Christianus esse rectè voluerit, nulli alteri copuletur, sed ita permaneat, aut propriæ reconcilietur coniugi. Facta autem est hæc Synodus anno ab incarnatione Domini sexcentesimo septuagesimo tertio.

Quin etiam non multò post audiens fidem Ecclesiæ Constantinopoli per hæresim Eutychetis multum esse turbatam, & Ecclesias Anglorum, quibus præerat, ab huiusmodi labe immunes perdurare desiderans, rursus collecto venerabilium sacerdotum, doctorumque plurimorum cœtu, cuius essent fidei singuli, sedulus inquirebat. Sed omnium vnanimem in fide Catholica reperit consensum.

senfum. Quem
instruere
commendare curauit
no, confecto graui
dam Regem Merc
oculus est Eburn
circa decem, & o
cia mutum amab
debatut Oithr de
Vnde cum mater
longioris inter Re
tur exorta, Thend
stes, diuino fretu
ne, corpus tantu
cendum, adeo v
populis, nullius
Regis fratre, sed
niæ Regi vltori d
to exinde tempo
regna durarunt.
beata memoriaz
tionis Dominica
nex & plenus di
octo. Quem
turum, ipse iam
ctus suis præ
Episcopos
pultus

pariter congregatis Ecclesiasticis ad eam, animo Canonum promissumque tenentibus confirmata. Primum, ut hanc omnes serueturam lunam, Julius Episcopus, sed contra populum. Quia, propter propriam, neque aliter, sicut sui, fere, suscepit, & acceptor, & licet, subiacet, populum se praemones agnoscant suae. Decem, augem, promissum docet, foras, si cuiquam, si Christianus, copuletur, sed conchietur condus anno ab Incho septuagesimo

audiens fidem Ecclesiam Eurycheticas Anglorum, de immunes perit venerabilium timoram coru, inquebat. Sed, blaca reperit consensum.

senfium. Quem etiam idcirco synodalibus literis ad instructionem, memoriamque sequentium commendare curauit. Sed & anno Egfridi no- *Componit* no, conferto graui praelio inter ipsum & Edilred- *pacem inter* dum Regem Merciorum iuxta fluvium Trenta, 2. *Reges* occisus est Elbuini frater Regis E. gfridi, iuuenis Anglorum circiter decem, & octo annorum, utriusque provinciae multum amabilis. Nam sororem eius, quae dicebatur Osthridi, Rex Edilred habuit uxorem. Unde cum materies belli acrioris, & inimicitiae longioris inter Reges populosque feroces videretur exorta, Theodorus tamen Deo dilectus Antistes, diuino fretus auxilio, salutifera exhortatione, coeptum tanti periculi funditus extinxit incendium, adeo ut pacatis alterutrum Regibus ac populis, nullius anima hominis pro interfecto Regis fratre, sed debita solummodo multa pecuniae Regi ultori daretur. Cuius foedera pacis multo exinde tempore inter eosdem Reges eorumque regna durarunt. Desinctus est vero Theodorus *Transit felicitate Anno* beatæ memoriæ Archiepiscopus anno incarnationis Dominicæ sexcentesimo nonagesimo, sex- *690.* nex & plenus dierum, id est, annorum octoginta & octo. Quem se numerum annorum fuisse habiturum, ipse iam dudum somnij reuelatione edoctus suis prædicere solebat. Mansit autem in Episcopatu annis viginti duobus, sepultus in Ecclesia S. Petri decimonono Septembris.

C. Baron. To. CERTAMEN GLORIOSVM SS. IAN-
 2. Annal. & nuarij, Episcopi Beneuentani, & sociorum eius:
 in Not. ad Ex eo quod est à Ioanne, Diacono Sancti Ianuarij
 marty. conscriptum. Passi sunt anno Domini 305.
 Rom. Marcelli Papæ 2. Constantij & Ga-
 lerij Maximiani Impera-
 torum 2.

19. Septemb.
 apud L. Su-
 rium 23.
 Septembris.

Diocletianus
 ex humili ge-
 nere, quip-
 pe scribæ fi-
 lio, fit Im-
 perator.

Persecutio
 Diocletiani
 & Maxi-
 miani in
 Christianos.

Numeriano Augusto ab Apro socero suo
 clandestinis inlidijis perempto, & similiter
 Apro à militibus necem sui Imperatoris
 ægrè ferentibus trucidato, Diocletianus cuiusdam
 ex Dalmatia scribæ filius, tumultuosa vocifera-
 tione Cæsar acclamatus est. Hic ut erat mirè versifi-
 pellis, Maximianum continuò Herculeum, mori-
 bus & feritate haud sibi dissimilem, consortem si-
 bi asciscens iniquo prælatu Reipublicæ summam
 inuaserunt. Sed quia Carinum Numeriani Germa-
 num, magno Galliarum exercitu instructum, me-
 tuendum ducebant, idcirco suis in primordijs len-
 tam in Christianos persecutionem commouerunt;
 non ignorantes plurimos illi adhærere amicos,
 quos huius tituli decorabat professio. Vbi autem
 Cæsar ille penes Murgum prælio detictus occu-
 buit, confestim laxatis tyrannidis suæ habenis, per
 vniuersum orbem complices suos direxerunt, qui
 Christianos omnes aut obscœnis manciparent cæ-
 remonijs, aut exquisitissimis pœnis excarnificatos
 morti addicerent; cruentissimi itaque satellites,
 omni sollicitudine, iniquissima suorum iussa do-
 minorum adimplevere, ac diram de sanctis carni-
 ficinam exercuere.

Multo dein post tempore, cum prænominati
 Imperatores vna simul imperium deposuissent; ij
 quidem qui hactenus Cæsarum titulo cum illis
 Rempublicam administrarant, Constantius nempe
 Chlorus & Galerius Maximianus, Augusti fuere
 appel-

appellati; ac ille Maxi-
 te, hic verò Diocleti-
 rum enim vero quæ-
 rator, qui se cunctis
 mem) facilem, han-
 bar, Occidentalis est
 exetremis tamen ma-
 nis scilicet, alij. que
 lerij Maximiani ten-
 Eius siquidem arbor
 cuncta agere, & in e-
 bisumè i exarent, ei
 vnus (qui Campani-
 mine, cum per tot
 oppido Misenum
 cutionem. Erat ea
 conus Sotius; vir
 nocte dieque, quo
 periculo, incredul
 ad imminentes in-
 Cuius industria &
 longè lateque flag-
 opinio virtutis ei
 tanæ sedis antistes
 sedu. us ad illum
 que insatigabilem
 adingeret. Mira
 penda vtriusque
 neris fatigatione
 tentione retraher-
 rent affectionem
 mini antistes ex
 coetu fidelium, sa-
 lo personantem;
 tantæ alacritatis
 clericalen verti-
 dere flammam;
 lexit protinus

appellatis: ac ille Maximiano Herculeo in Occidente, hic vero Diocletiano in Oriente successere. Verum enim vero quantumlibet Constantius Imperator, qui se cunctis (Christianis autem potissimum) facilem, humanum, amabilemque praebebat, Occidentalis orbis regimen administraret, in extremis tamen mundi partibus agens, in Britannia scilicet, alijsque oris occiduis, res Italiae ex Galerij Maximiani sententia regi potius videbantur. Eius siquidem arbitrio Praesides atque Proconsules cuncta agere, & in eo quoque, ut Christianos acerbissimè vexarent, eidem morem gerere. Ex quibus vnus (qui Campaniae praesidebat, Dracontius nomine) cum per totam illam Prouinciam, tum in oppido Misernatium potissimam excitauit persecutionem. Erat ea tempestate istius Ecclesiae Diaconus Sosius; vir omni virtute ornatissimus; qui nocte dieque, quanquam cum praesenti capitis sui periculo, incredulos ad fidem inuitabat, & fideles ad imminentes instanter corroborabat agones. Cuius industria & eximius virtutum splendor cum longè lateque flagerent, in tantum apud omnes opinio virtutis eius creuit, ut Ianuarius Beneuentanæ sedis antistes, licet dignitate longè superior, sedulus ad illum visitandi gratia properaret: se sequè infatigabilem sanctorum laborum comitem adiungeret. Mira sanctorum dilectio: mira & stupenda vtriusque constantia. Nam cum nulla itineris fatigatione frangerentur, nulla terroris intentione retraherentur, quin vicariam exhiberent affectionem, accidit nutu diuino, ut idem Domini antistes ex more veniens, reperiret illum in cœtu fidelium, sacrosancta Euangelia sonoro tubilo personantem; moxque pater optimus feruorem tantæ alacritatis diu multumque admirans, subito clericalem verticem eius vidit perspicuam effundere flammam; cuius oblatione percussus, intellexit protinus quid conuersionis radiaret illa, quidve

Sosius Misernatæ ciuitatis Diaconus.

Ianuarius Beneuentanus Episcopus, Sosio familiaris.

Praesagium martyrij in Sosio.

S. ET SOCIOR
V. M. S. S. I. A.
Sociorum em
o Sancti Ianuarij
p. Domini 355.
p. Ga-
pera-

Pro socero suo
mpto, & similiter
ini Imperatoris
trianus cuiusdam
aliquos vociferat
erat tunc versifi-
cerculeum, mori-
m, consorem si-
publicæ summam
umerani Germa-
nistructum, me-
primordij len-
commouerunt
charere amicos,
sio. Vbi autem
o deuctus occu-
sua habens, per
s duxerunt, qui
manciparent car-
is excarnificatos
itaque satellites,
sorum in illa do-
de sanctis carni-

m prænominati
deposuissent; ij
tutuo cum illis
stantius nempe
, Augusti fere
appel-

*Predicit
martyrium
Sofij S. Ian-
uarii.*

quidve portenderet inflammatio cælitus in verticem demissa. Dehinc properanter accedens, & constricto super eum incumbens amplexu, flammigerum illud caput spiritualibus delinuit osculis; & coram affantibus martyrij tandem diademate coronandum iterum iterumque professus est.

*Accusatur à
perfidis apud
Iudicem So-
fium, & capi-
tur.*

Cum igitur Sofius admirandis pietatis & doctrinæ operibus illustis, vitæ virtutisque proposito strenuè insistere, & bon^o odor alijs ad vitam, alijs secundum Apostolicam institutionem esset ad mortem, factum est, ut ab his, qui bono perierunt odore, sæpissimè ad Dracontium Campaniæ Iudicem accusaretur. Quorum frequenti suggestione paganitatis minister in furias actus, lictoribus suis transmissis vindictam eum ad se perducere præcepit. Et quidem fortis athleta Dei tentus à militibus, & coram solio Iudicis præsentatus, stetit interritus. At sceleratus arbiter diu multumq; admirans elegantem ei⁹ corporis formam; Aptè, inquit ad illum, fama corporis cum fama nominis tui congruit. Sed quia quadam superstitione pollutus asseueraris, necesse est, ut accedens libamen offeras, & frustreris accusationem, quæ toties de te nostras perculit aures. Ad hæc sanctus responsum reddidit paucis; Absit hoc Iudex, absit à me, ut debeam aliquo modo illam maculare religionem, cui ab ipsis incunabulis oblatas, toto corde totaque intentione seruiui.

*Constantia
eius.*

Hic Iudex auditis secum infremuit, & furibundus ad lictores conuersus ait; Vestras expromite vires, & loquacitatem huius audacis, validis comprimate flagris, quatenus respiciens animaduerrat ante cuius tribunal assistit. Dixit; & dictum cœminis ministri exequentes, totum corpus sancti foedissimè laniarunt. Cernens verò dæmonum arbiter, robustissimum Christi militem palæstra illa patienter flagella tolerasse, stomachando intulit

*Flagellatur
dire S. So-
fium, & car-*

Hic

Hic quis se vultum le-
lat, claustris est tere-
gore fameque defici-
riatur, iuuenta tabel-
norum citenter tr-
orimo queque ia i-
Recluso vero fortis
custodia, Proculus d-
tius illustissimi ciu-
n's accensi, ethnici
increpabant, dicen-
quare benignum &
flus, & tenebris ad-
rum principis teneb-
eolucernam ardent-
eotegi, carceris
Hæc & his simila
perarunt, omniq;
crearunt.

Lictores autem.
ad iniquum Iudicem
Dracontium verò lu-
perductos, tui co-
Miseri, quæ vos fa-
leno fauentes hos
cipum decreta per-
super huius Sofij
ueat indignatio?
tale edidit respon-
insaniam stolidi
qui vos vestrosque
litate despicit; pa-
iram indignationem
turus est ponere
cebras vos tanta
eius adstruamini
Tailbos exen-
& sine mora tute

calitus in ver-
ter accedens, &
amp. ex. n. Nam-
us deumit o-
vri ranoem dia-
trumque profici-

pietatis & do-
nanque propo-
ratus ad vitam,
detractionem elicit
qui bono perie-
tum Campanæ
frequenti fugge-
tas actus, licet r-
m ad se perducit
era Dei tentus à
re: entatus, ste-
ret diu multumq;
formam, Aptè,
um fama nomi-
ra superditione
re accedens lina-
onem, quæ ro-
Ad hæc sanctas
hoc ludex, absit
in maculare rei-
o. atus, toto cor-
ruit, & furibun-
estras expromite
tis, validis com-
is animaduer. at
x; & dictum co-
am corpus sancti
o damonum ar-
tem pa. atra illa
echando intulit
Hic

Hic quia se vultum longanimitatis induisse simu-
lat, claustris est terribilissimis deputandus; ut ibi fri-
gore fameque deficiens, & florida ipse, qua glo-
riatur, iuuenta tabescat. Erat tunc B. Athleta an-
norum circiter triginta, cum ad carceris squalores,
optimo quoque id indignè ferente, abducebatur.
Recluso verò fortissimo martyre in ardua arcta-
custodia, Proculus diaconus, & Eutyces atq; Acu-
tius illustrissimi ciues Putcolani, feruore deuotio-
nis accensi, ethnicos clamorosis obiurgationibus
increpabant, dicentes; Miseri, demer- es; insani,
quare benignum & innocentem verberibus affixi-
stis, & tenebris addix-istis? Nonquid quia vestra-
rum principis tenebrarum noluit esse famulus, id-
eò lucernam ardentem, quæ non potest sub modio
eontegi, carceris obscuritate voluistis extingu-
i? Hæc & his similia vociferantes, ad ergastula pro-
perarunt, omniq; solamine sanctum Leuitam re-
crearunt.

Lictores autem, verbis illorum auditis; statim
ad iniquum ludicem pererantes eos detulerunt.
Dracontius verò ludex illic eos citatis ad se effecit
perductos, tali coram astantes furore est affectus;
Miseri, quæ vos fatalis cœgit impulsio, ut huic in-
fano fauentes homini nostra nostrorumque prin-
cipum decietia paripendatis? An nescitis, quanta
super huius Sosij complices Imperatorum defer-
ueat indignatio? Ad hæc sancti magna constantia
tale edidit responsum; O vrinam, ludex, cœlitus
insaniam stolidi huius fuisset incurrete digni,
qui vos vestrosque tyrannos fide contemnit; humi-
litate despicit; patientia vincit; viceramus & nos
iram indignationis non vestræ, sed Dei; qui ven-
turus est ponere orbem terræ desertum: cuius ille-
cebras vos tanta auditate sectamini, ut meritis filij
eius adstruamini.

Talibus exemplò dictis Censot exarsit in iras,
& sine mora furens, vapulare sanctos penè ad inter-
necio.

ceri maneb-
paratur.

AEtas
S. Sosij.
Proculi, Eu-
tycis & A-
cutij zelum.

Egregium
eorum ad
Iudicem re-
sponsum.

Dire vapu-
lant S. Mar-

*tyres, & in-
carcerantur.*

*Timotheum
substituitur
Draconia.*

*Comprehen-
ditur Ianua-
rius à Timo-
theo Præside
Campanie.*

*Missus in ar-
dentem for-
nacem nihil
leditur.
Dirè cru-
ciatur.*

*Festus Dia-
conus & De-
siderius le-
ctor vincun-
tur, & car-
ceri manci-
pantur.*

necionem præcepit. Cæsis ergo martyribus, & cum Sancto Sosio in vno conclavi reclusis, Imperator Timotheum quendam paganismi superstitione insignem Campaniæ Præsidem substituit: ita dumtaxat, vt insatiabili feritate fideles persequeretur. Qui adueniens, mox vbi reperit Sosium cum socijs apud Puteolanam urbem ergastulis pro Christi nomine conclusos macerari, statim & B.

Ianuarium, cuius fama sanctitatis apud omnes in admiratione erat, comprehendi iussit. Et quidem Præsul eximius tyranno oblati, cum nullis blanditijs, nullis minis vel terroribus, ab orthodoxæ intentionis culmine deiici posset, tyranno in furorem ac rabiem verso, in ardentem mox fornacem toto triduo vehementer accensum proiectus est. Sed ô immensam Christi bonitatem, ô admirandam confessionis vim. Sanctus antistes in medijs flammis incolumis persistens, constanter Euangelicæ veritati testimonium perhibebat; tandem egrediens, nec vestimenti nec papilli quidem detrimentum passus, ingenti aduersarios admiratione defixit. Sed nequissimus Consul, tanti miraculi magnitudine nequaquam commotus, iussit protinus maiori iracundia accensus martyris corpus vsque eo distrahi, quoad solutis neruorum, artuumque compagibus, aliquid de animi constantia & magnitudine remittere videretur. Dum hæc fiunt, duo ex agmine Clericorum, Festus scilicet Diaconus, & Desiderius Lector, sancto Spiritu admirabiliter inflammati, Nolam properarunt; magnisque clamoribus Consulem tyrannidis arguunt, quod talem tantumque pontificem affligeret, qui omnium necessitatibus subleuandis die nocteque insudaret. Mox & illi comprehensi, ac vinculis constructi, vnâ cum Episcopo ante rhedam Præsidis Puteolos sunt protracti; eundemque in carcerem apud Sosium & reliquos confessores crudeliter compacti.

His

His ita peractis, a-

fecti martyres in am-
ducti sunt. Ade-
& levis & caratis mul-
to cradelli sane suam re-
sur. montium in palæ-
st. malq; cum eximia
betur carens soluta.
vires dimittat, mox
feritate in summam
redes sanctorum pro
acantium vt magnos
excitant; ita Præside
his misere obfessum
ut vertigine, vt san-
guis demens subijce
reditionem veritus,
ait: cum ecce subito
lestem vindictam a
titularis, Iannatij vi-
gum, tandem eo or-
miraculo hominū n-
fadem suscepunt. V-
tationi factus benefice
ita adus actus in ra-
pam decreta, lege pr-
que ita beatus Iannu-
Puteolanam gladio
neis laudem marty-
Horum corpora
audito, certum sibi P-
optandi, sepelienda
politani diuino ad-
neuentum, inde ad
postremo Neapoli
translatam, & in o-
conclauum, multis
primis memorand

o marceus, &
i reclusis, Impe-
randi spe-
dem suscitauit
tate nōdet perse-
bi sepeit soli m-
tm ergo d. m. m.
tari, item d. d.
us apud omnes in-
uisit. Ex eodem
cum multis blan-
is, ab orthodoxe
te, tyranno in su-
tem, mox forma-
tentum protectus
mitatem, o admi-
s antistes in me-
s, constanti E. a-
hibebat; tandem
pulli quidem de-
ros admirat. o-
m, tantum mira-
mocus, la sa pro-
marceus corpus
s netionem, at-
te animi constan-
eretur. Dum hac
m, Feitus scilicet
sancto Spiritu ad-
properant, ma-
raro dis arguit,
m affligeret, qui
is die nocte que
s, ac vinculis con-
thedam Pessidis
mque in carcerem
tiores crudeliter

His

His ita peractis, altera luce, precepto Tyranni
sancti martyres in amphitheatrum à bestiis laniandi
producti sunt. Aderat cum innumerabili vtriusque
& sexus & ætatis multitudine Præses, vt eo spectacu-
lo crudeli sanè suam rabiem satiarer. Sed sanctis in-
star montium in palæstra consistentibus, & oculos
palmasq; cum eximia pietate ad cælum leuantibus,
bestiæ catenis solutæ, & furibundo impetu in mar-
tyres dimissæ, mox (dictu visuque mirabile) omni
feritate in summam mansuetudinem conuersa, ad
pedes sanctorum procubuere. Hoc tam ingens mi-
raculum vt magnos animorum motus in populo
excitauit, ita Præsidentem densissimis errorum tene-
bris misere obsessum, lymphatica intrinsecus rota-
uit vertigine, vt sanctissimos martyres acerbis
pœnis demens subiceret. Sed populi tumultuantis
seditionem veritus, capitis in eos sententiam dicta-
uit: cum ecce subito oculorum lumine priuatus cæ-
lestem vindictam agnouit. Itaque acri dolore sti-
mulatus, Ianuarij volens nolens implorans suffra-
gium, tandem eo orante lumen recepit; quo sanè
miraculo hominū millia admodum quinque Christi
fidem susceperunt. Verum ingratus Iudex, nihil pla-
tior factus beneficio, sed conuersione tantæ mul-
titudinis actus in rabiem, veritus maximè Princi-
pum decreta, lege protinus agere lictorem iubet. At-
que ita beatus Ianuarius cum socijs ad sulphurariam
Puteolanam gladio percussus, ad Episcopalis mu-
neris laudem martyrij coronam adlunxit.

Horum corpora finitimæ vrbes, pro suo quæque
studio, certum sibi Patronum ex ijs apud Deum ad-
optandi, sepelienda curarunt. Ianuarij corpus Nea-
politani diuino admonitu extulere; quod primò Be-
neuentum, inde ad monasterium Montis Virginis,
postremò Neapolim, Alexandro Sexto Pontifice
translatum, & in cathedrali Ecclesia perhonorifice
conditum, multis miraculis claruit. Sed illud cum-
primis memorandum, quòd erumpentes olim è

M m m

monte

*Damnantur
ad bestias.*

*Fere bestie
eos veneran-
tur.*

*Præses cæci-
tate punitur.*

*Sanatur ora-
tione Ianua-
rij, & multi
credunt.*

*Decollantur
ss. Marty-
res.*

*Defertur
corpus S. Iu-
nuarij Nea-
polim: &
admirandis
signis floret.*

monte Vesuuio cinerum & flammarum globos, nec vicinis modò, sed longinquis etiam regionibus vastitatis metum afferentes, exstinxit. Cuius rei pariter

In duo inf- ac beati Martyris, memoriam Græci quoque quot
gnia mira- annis semel atque iterum celebrant. Porro insigni
cula. ac perenne miraculum sanguinis eiusdem S. Ianuarii, qui cum ampulla vitrea concretus continetur, & in conspectu capitis Martyris positus colliquescit & fluere perindè ac si recens esset effusus, ad hæc usque tempora conspicitur, non eiusmodi esse ut vnus vel alterius hominis testimonio comprobetur, sed ita manifestum, ut ipse Martyris sanguis assidua miraculorum operatione, vocibus quibusdam, velut Abel sanguis clamans, per vniuersum Orbem Christianum inronet.

* al. Eustachij.

C. Baron.

Tō. 2. Annal.

anno 103. &

120. & in

Notat. ad

Martyr. Rō.

MARTIRIVM SS. * EVSTACHII

Theopistis vxoris eius, & duorum filiorum Agapæ & Theopisti: Ex eo quod est per Metaphrasin

Coronati sunt anno Christi Domini 120.

Hadriani Imperator. 1.

20. Septē.

Apud Suriā

2. Nouemb.

* a Græcis

Placidus

dicitur.

b Iosephus

de bello Iud.

l. 3. c. 4. & 13.

lib. 4. c. 2. &

lib. 5. cap. 3.

c. idē auctor

l. 3. c. 11. & 16.

Virtutes An-

stachij

EO tempore, quo Traianus Romani Imperator sceptrum tenebat, expeditionemque in Decebalum Dacorum Regem parasset, Eustachius, qui tunc Placidus dicebatur, primo militiæ ordini, propter egregiam militaris virtutis opinionem qua ipsi Traiano imprimis charus erat, Dux ab eo fuit praefectus. Et quidem tam praclarani strenuamque suo Imperatori in rebus bellicis (b vt & antè in bello iudaico sub Vespasiano ac Tito, agens tum Magistrum equitum, cum & ipse Traianus ductor esset Decimæ legionis) nauabat operam, vt hostes vel sola aduentus illius mentione in fugam conuerterentur. Erat eximio corporis animique robore vir; & quamquam profundis errorum tenebris adhuc inuolutus, & infama idolorum cultura infamis, adeo tamen spectata

virtute,

ferre, vt nihil eius tam candore splendoris videretur suauiter, vt dum inclutus erat, a suis ipse eustratus iaceret.

miranda quadam praedictum huius animo bar, & pauperes, nem, sed ad oculum manu sustentabat. Interque hastam praclarum piæ peres & calamitosos loci: Theopiste, no semina; è qua duc dacebat, vt non quam e. animæ pro eo apparet.

Potò quoties à quæ dabatur, frequen venationem er quando egresso ad ha. id pro ul pauci ns ad perseq. endū retuum conspexit: stemendum suscep bus, in fauces prærens iam iam se contra naturam in venatoris conatus percilio tutans, placidum se refecit. usque inhians, viat quo difficilem mo supra Cerui caput, quæ prima illi ac um is co. f. estacul

marum globos, nec
am regionibus va-
ri. Caus rei pariter
et quoque quae
ant. Porro insignis
et eisdem S. Ianua-
etus continetur, &
hic colligere
et effusus, ad hanc
non eundem effu-
sionem compo-
se Martyris sangui-
ne, vocibus quibus-
us, per vniuersum

virtute, vt nihil eius moribus honestius, nihil
animi candore splendidius, nihil denique eius in-
genio videretur suauius. Neque enim sustine-
bat, vt dum inclita victoria externos hostes vin-
ceret, à suis ipse cupiditatibus vitijsque turpiter
prostratus iaceret. Ea propter & vitam ad-
miranda quadam prudentia moderabatur, & sub-
ditorum sibi animos beneficijs arctissime deuincie-
bat, & pauperes, inopesque non ad ostentatio-
nem, sed ad occultam virtutis elegantiam larga
manu sustentabat. Vibrabat quidem illa strenue
viriliterque hastam militarem in hostes, sed mul-
to praelarius piam & munificam dexteram in pau-
peres & calamitosos exercebat. Erat autem ei vita *Vxor Eusta-*
focia Theopites nomine, pari virtute ac nobilitate *chij Teopi-*
focina; è qua duos susceperat liberos, quos ita es- *stet, Traia-*
ducabat, vt non magis ex corporeis lineamentis, na olim di-
quàm ex animæ præstantia nobilitateque similitu- *sta.*
do appareret.

ET STACHII,
rum filiorum Aga-
si per Metaphrast.

Domini 120.

127. 1.

Romani Imperii
nemque in Deceba-
riet, Eustachius, qui
suet ordinis, ppter
tionem qua ipsi Tra-
co fuit præfectus
namque suo impe-
nte in bello iudai-
is tum Magistrum
ctor esset Decima
te, vel sola aduen-
nerentur. Erat
e vi, & quamquam
ic inuolatus, & in-
deo tamen spectata
virtus;

Porro quoties à militari pugna otium aut re-
quies dabatur, frequens belli meditatio ad assiduam
penè venationem eum prouocabat. Igitur cum ali-
quando egresso ad venandum, armentum ceruorum
haud procul pasci renunciaffet explorator, ipse cæte-
ris ad persequendū gregem dispositis ingēris formæ
ceruum conspexit: quem vnum sibi pugnaci dextera
sternendum suscepit. Itaque ad motis equo calsari-
bus, in fauces prærupti cuiusdam montis eum perse-
quens iam iam se victorem putabat; cum repente
contra naturam in verticem petrae insiliens ceruus,
venatoris conatus omnes eludit, seseque montis su-
percilio tutans, placidè à cursu, spectante Eustachio,
ibidem se reficit. Cumque Dux prædæ mente ocu-
lisque inhians, viam omnem modumque inquireret,
quo difficilem montis ascensum superaret, ecce tibi *Crux illi*
suprà Cerui caput, Crucis Christi radianus effigies; *præ caput*
quæ prima illi æternæ salutis initia tulit. Nam *Cervi appa-*
rum is co spectaculo ætronitus consisteret, subito vox ret.

ex illa effigie eius auribus insonuit: Placide, Placide quid me persequeris?

Placidus hac tam noua forma & voce obstupescit, partim numinis metu, partim reuerentia, ex equo humilidelapsus est. Postquam verò resumptis viribus, à stupore sese collegit, Domine, inquit, quid es? Cui Dominus; Ego Christus Iesus, qui humanæ salutis causâ è cælo in hunc mundum veni; humanam carnem ex Virgine sumpi; famem sitimque annis triginta admodum tribus pertuli; denique ignominiosæ mortis supplicia in Crucis ligno sustinui, ut hominem suo scelere æternis ignibus addictum redimerem, & ad sempiternæ felicitatis gaudia transferrem. Tu itaque proficiscere in civitatem, & sacerdotem Christianorum accede; cumque ab eo cum uxore & liberis viuifico baptismo purificatus fueris, protinus huc reuertere. Tibi enim rursus apparebo, & ostendam futura, & reddam manifestata salutis mysteria. His auditis Eustachius, instar Pauli, animo repente mutatus, fœdæ sceleris tamque idolorum superstitionem vehementer execratus.

Astor. 9.

Visto uxoris eius.

Itaque pudore pariter & dolore affectus, quod dæmonum cultui tamdiu seruissset, domum abiit, singulatimque omnia, quæque viderat, quæque audierat, uxori narrauit. Illa verò eadem nocte secundum quietem haud dissimili visione monita ut Christum indueret, admiratione & gaudio affecta; Mi Domine, inquit ad maritum, quæscite, nè tam fausto magnarum rerum nuncio ingrati, socordes & desides simus ad Christiana sacra percipienda; quin potius sine mora ad Christianorum sacerdotem contendamus: qui nos salutari lauacro expiatis, ab infelici dæmonum seruitute, ad veram Christi libertatem transferat. Nec mora; Nocte cubia Placidus & Traiana cum duobus filiis & paucis famulis fidelissimis, ad insigni pietate & prudentia sacerdotem Ioannem profecti, ab eo catechesi instructi & ritè lustrati sunt. Et Placido quidem Eustachij nomen, Traianæ verò Theopistis imposi-

am fuit. Filiorum alius factus est. Corporis dæmonis a facis resecti multum domum reuersi sunt.

Interea Eustachius cum tam gustu suauissimo memorem visionis in modum, profusisq; lachrymum obsecrauit, ut dæmon salutis iter citatè destrueret. Et ecce modicum voci eius ad Eustachium, & vere beatus, sacro heres celestis reprobatione magnos dam. Nam salutis habebat donum invidens ut rursum te prostes gradu alienando dæmoniam, ut nullis dæmonum impugnationibus antipacenter deceret, cum Iob trophæa eruditus & gloria & gestus elatus sanctissimæ generis nobilitates nes felicitas exprinationi fuisti. Nunalandus, & opprobmitate afficiendus, que fidei cum pietationis calicem ad mea sanæ gratia mite mimeris? ac omartyrii corona n. His ordine expallata est; & ipse domum redijt; se-

ut: Placide, Placide,

a & voce obfist.

tum reuerentia, &

um: eto reſcriptu

Domine, inquit, qu

leus, qui hanc

randū venit humi

famen ſitumque

us peruiſi, deni

cia in Crucis igni

re æternis ignib

pternæ ſc. ſc. ſc.

proſecrere in crui

otum accede; cum

vniſco baptiſma

pertere. Tu enim

ura, & reddam ma

tris Eutachius, in

us, ſc. ſc. ſc.

re vehementer eſt

ter & dolore ſſe

tandiu ſeruiſſet

nia, quæque vide

it. Ila vero eadem

diſſimili viſione

um: actione & gau

dum martium, quælo

um nuncio ingratu

ſtrana ſacra perci

ad Chriſtianorum

os ſalutari lauacro

uiture, ad veram

moras; Nocte cun

nobis huiſj & pati

perare & pruden

ti, ab eo catecheſi

acido quidem Eu

theopitit impoſi

tum

tum fuit. Filiorum alter Agapius, alter Theophiſtus dictus eſt. Corporis deinde & ſanguinis Domini viuificis reſecti myſterijs, incredibili cum gaudio domum reuerſi ſunt.

Interea Eutachius cum indies Domini miſericordiam guſtu ſuauiſſimo magis magiſque perciperet, memor viſionis in monte, rurfus eā ſolitudinem petijt, profuſiſq; lachrymis caput humi defixus Dominum obſecrauit, vt clariore adhuc cognitione ad reſctum ſalutis iter citrà offenſionem perficiendū eum inſtrueret. Et ecce mox Dominus ſolita benignitate huiusmodi voce eū admonuit; Beat⁹ quidem es, ō Eutachi, & verè beatus, qui percepto regenerationis lauacro heres cęleſtis regni effect⁹ es. Sed ſcito tibi fidei probationē magno & inuiſto planè animo ſubeundam. Nam ſalutis humanæ aduerſarius diabol⁹, hoc tibi donum inuidens, nullum nō mouebit lapidem, vt rurfum te proſternat, & à Chriſtianæ dignitatis gradu aliquandò deiſciat. Sed tu vide etiam atq; etiam, vt nullis dæmonum inſultibus frangaris; nullis impugnationibus animum demittas, ſed ſtrenuè ac patienter decertes, vt tandem poſt pugnam inclyta cum Iob trophæa erigas. In hodiernum vſq; diem diuitijs & gloria & rebus fortiter & præclare bello geſtis elatus fuiſti; ſpecie liberorum; bonorum copia; generis nobilitate; alijsq; rebus, quibus apud homines ſælicitas exprimitur, honorat⁹ cunctis adminiſtrationi fuiſti. Nunc autem breuī his omnibus ſpoliandus, & opprobrijs hominum extremaque calamitate afficiendus, vide nē animo concidas, domumque fidei cum pietate deſeras. Si enim acerbum tribulationis calicem admiferis, teq; inuiſtum athletam mea ſanè gratia munitum præbueris, ego te priſtinis vitæ munerib⁹ ac ornamentis decorabo: ac poſtremo martyrij corona redimitum æternū illuſtrabo.

His ordine expoſitis, numinis viſio ab oculis eius allata eſt; & ipſe nunc gaudio, nunc triſtitia plenus domum redijt; ſeſeque vna cum pia coniuge ad ſu-

M m 3

turas

Mutatur no-
mina eorū in
baptiſmate.

Predicit ei
Chriſtus re-
tationes.

Itemq; pro-
ſperitatem,
demon &
martyrij
palmam.

Sed a peſtis
eius domum
inuadit.

*Eustachius
cum vxore
& liberis,
voluntariū
exilium, pa-
trie præfert
& quare.*

*Nauclerus ei
adimit vxo-
rem.*

*Agit Deo
gratias in
summa cala-
mitate Eu-
stachius.*

turas tempestates assiduis precibus & lachrymis mu-
niunt. Nō multi præterierant dies, cum repente sæua
contagio domum eius inuadit; quæ primò quidem
seruos & ancillas, inde equos & mulos, & cuncta de-
niq; animantia miscet depascens, totam domum va-
cuā reddidit. Igitur reb⁹ omnib⁹ breui exuti, q paulò
antè splendidi & amicis honorati erāt, subito despe-
cti, vniuersæ ciuitati miserabili spectaculo fuere. Ita-
que omnium opprobria ludibriq; quauis afflictio-
ne & calamitate grauiora iudicantes, voluntario exi-
lio miseriam suam mitiorem non nihil reddere de-
creuerunt. Statuerant pariter A Egyptum petere, ibi-
demq; in extrema potius paupertate viuere, quam tā
multos calamitatis testes in patria habere. Sed ecce
cum iam prospero satis ventorum flatu mare trans-
misissent, repente noua quædam calamitas, prio-
ribus miserijs longè grauior, in eos irruit.

Erat nauclerus barbaris admodum & impudicis
morbis, libidinis cestro vehementer percitus. Is
conspecta Theopistis forma sanè eximia, protinùs
impuro illius amore exarsit, adeoque scelerata cupi-
ditatis flamma incensus est, vt manu in eam iniecta,
negaret se aliam pro naulo mercedem accepturum.

Cumque Eustachius sese opponeret, & duplicatam
mercedem promitteret, Barbarus, vxore per vim
abducta, toruo aspectu eadem spirare, strictoque
ense necem intentans, Hic tibi, inquit ad Eusta-
chium, vel inuito silentium imponet. Eo metu
repressus Eustachius, acceptis lictis agrè filijs, ce-
ptum iter in A Egyptum luctu lachrymisque miserè
oppletus profectus est. Hic igitur vir diuinus tan-
quam sui dimidia parte cæsus, solis comitatus filijs,
qui parensem ei in memoriam reuocabant, ibat
mœrens quidē, sed Deo tamen gratias agens, fi-
de nequaquam infirmus, quod coniugem à Barbari
ludibrio seruaret immunem. Cumque hoc modo
grauissimis animi doloribus saucius ad fluuium ve-
nisset, qui propter vehementes fluctuum impe-

us non facillè transi-
impositum magno
depolito cum alteru
tibi Leo è latebris pro
pido cursu volantib
spectaculo concidens
sed mox diuinæ adn
ad hæc tulit patet;
conuertit. Sed quic
bitas, ô acerbitatis
uij ripæ appropinqu
rapiens, cum catulis
do hæc tulit patet;
crudele spectaculum
tinus animam efflu
cum morte acerbitat
Dominus, qui fluctu
tentatione prouen
sustentasset.

Verum enimuer
tia tot tantisque
chium nequaquam
etiam beneficijs &
& Leo, fortè in pa
restituit, & lupa, i
rore percussa, in
ruit. Itaque & pa
benigne aluerut,
nullum similiter
glexerunt. Illi
paulatim adolese
vxore & filijs priu
victum parabat,
iam mendum dolo

Erat vicus no
turnæ peregrin
aditæ sustenta

& lachrymis
cum repente
ua primò quide
tos, & cuncta de
oram domum va
eui exiit, q paulò
trā, subito despe
spectaculo fuere. Ita
te quauis afflictio
es, voluntario exi
nil reddere de
ptum perire, ibi
te uiuere, quam tā
hore. Sed ecce
statu mare trans
calamitas, prio
s irritat.

dum & impudicis
ter percitus. Is
eximio, prouinis
ue scelera cupi
tu in eam inieci
dem accepturum.
ter, & duplicatam
xore per vim
ritare, stricteque
inquit ad Eusta
onet. Eo neru
et agere filijs, ce
rryri i que misere
or uir diuinus tan
comitatus filijs,
reuerberant, ibat
gratias agens, fi
in gema Barbari
umque hoc modo
us ad statum ve
dactum impe
lis

nis non facile transmitti poterat, vnum humeris
impositum magno conatu traiecit. Eo verò humi *Leo eius f-*
deposito cum alterum accepturus reuerteretur, ecce *liū abducit.*
tibi Leo è latebris prosiliens medium corripit, & ra
pido cursu volantibus per colla iubis abducit. Eq
spectaculo concidens, incredibili dolore fauciabatur;
sed mox diuinæ admonitionis memor animo ste
tit, cursumque ad alterum vnicam posteritatis spem
conuertit. Sed quid accidit? O calamitatum acer
bitas, ô acerbitatis dolor immensus. Nondum flu
uij ripæ appropinquauerat, & ecce lupa, alterum ore
rapiens, eum catulis suis prædam asportat. Quomò
dò hæc tulit pater; quibus oculis tam miserum &
crudele spectaculum sustinuit? Quomodo non pro
tinus animam efflauit? Nec dubium, quin vitam
cum morte acerbissima confestim permutasset, nisi
Dominus, qui suos in afflictione consolari & cum
temptatione prouentum facere nouit, manu sua eum
sustentasset. *1. Cor. 10.*

Verum enimverò diuinæ prouidentiae beneuolen
tia tot tantisque calamitatibus inuolutum Eusta
chium nequaquam deseruit; sed paulò post maiorib⁹
etiam beneficijs & gaudijs mirificè cumulauit. Nam
& Leo, forte in pastores incurrens, puerum illæsum
restituit, & lupa, in aratores incidens, repentino ter
rore perculsa, infantem morsu in offensum defe
ruit. Itaque & pastores & aratores acceptos infantes
benignè aluerut, & bestiarum humanitate edocti, *Seruantur*
nullum similiter humanitatis officium in illos ne
glexerunt. Illi autem cognationis mutæ ignari, *ill. est pueri*
paulatim adolesebant; pater verò opibus spoliatus, *& educar-*
uxore & filijs priuatus, in terra ignota manibus sibi
victum parabat, assiduisque lachrymis & gemitibus
immensum doloris pondus viriliter sustinebat. *tur à rusti-*
cis.

Erat vicus nomine Badisus; in quo terminū diu
turnæ peregrinationis constituens, alienam terram *Exercet a-*
ad vitæ sustentationem colebat, tenuemq; admodū *griculturna*
Eustachius.

Genes. 12.

*Eius vxor
seruatur in-
tacta.*

*Et diuinam
dispositionē.*

*Eustachius
ab Impera-
tore Traia-
no requiri
iubetur.*

*Agnoscit
querentes se
vir sanctus,
sed necdum
agnoscitur a
suis.*

*Diuinitus
lapsa vox eū
consolatur.*

uictum duro sanè labore annis 13. sibi compara-
bat. Prope cum verò pagum, filij eius illorum homi-
num, quos diximus, beneficio educabantur. Porro
vxorem eius Theopistē, tanquam alteram Saram,
nulla affectam contumelia, Dominus à nefario cō-
cubitu intactā conseruauit marito; & defuncto Bar-
baro, magna illi in ea regione manēdi potestas erat:
Hæc autem omnia cum laterent Eustachium: ex his
nullam capere potuit consolationem.

Interea dum hæc fiebant, gens illa barbara, apud
quam degebat Theopistes, fractis quæ cum Roma-
nis inierat foederibus, incursionem in agros Ro-
manorū faciebat: & maxima præda abducta, rebuf-
que ex animi sententia gestis, salua in suam regionē
rediit. Ea res cum Imperatorem vehementer ange-
ret, animumque ad vindictā cupiditatem stimula-
ret, ilicò Eustachium requirendum statuit. Aded
namque illius & prudentiæ & viribus confidebat, vt
eo Duce victoriam in manibus se habere crederet.
Itaque multis magnisq; præmijs à Traiano Impera-
tore ijs, qui eum inuenirent, propositis, duo quidam
viri Acacius & Antiochus, quondam Eustachi in re
militari ministri, magno confecto itinere, tandem
ad hunc vicum non sinè Deinamine perueniunt.

Et quidem à sancto viro agniti, vultum eius diutur-
nis lachrymis exesum, & corpus squalore ac macie
confectum, nequaquam cognouerunt. Studiosè
autem cum ab alijs, tum ab ipso etiam Eustachio,
de viro quodam, coniuge, & duobus liberis stipato,
inquisiuerunt. Ea res non poterat non omnes viri
sancti renouare dolores; ille tamen, quāquam ma-
gnos animi motus sentiret, ægreque se à lachrymis
temperaret, semper tamen ad opem diuinam tacita
cogitatione fugiebat; precabaturq; Dominum assi-
duò, vt animi saltem firmitatem inuictamque in
tantis miserijs constantiam largiretur. Factum est
autem, vt ab eo, die quodam orationi attentius in-
cumbente, vox cælitus audiretur; Esto bono animo;
nam

nam & pristinam glo-
charissima, quæ tan-
ter pie.

Hæc postquam au-
gudio repletus, quò
beret, tandem in qu-
multaur: renuiq; ap-
cepit. Cumq; eos mi-
aret, & illi nūc qua-
do eiusque coniuge
vir diuinus obortur-
aboleretur secedere
na indicia eum pro-
oculis graues illius
gnō; animi mag-
dem submurmura-
illi qui querebatur
plaga concaua ad
inflicto: eius pl-
fæ per. onæ. Gen-
fent intuiti, immē-
ex. here, & bacchi-
Placidū esse melan-
bā? Nunc quidē e-
rigabant; nunc per-
res, atque crebro e-
laciniam significab-
tes. Num, inquam
inuenimus? Ille au-
rupta nimio euila-
o amici, periclitē-
& miserijs relictus
videtis, exerceo v-
omniū ludus & l-
que pagi incolæ
dam exercitus, co-
prima nobilitate
tur. Sed malices ab

nam & pristinam gloriam, & coniugem, & pignora
charissima, quæ tantis lachrymis amissa luges, breui
recipies.

Hæc postquam audiuit Eustachius, mixto timori
gaudio repletus, quod suspectas maligni insidias ha-
beret, tandem inquirentes se milites ad hospitium
inuitauit: tenuiq; apparatu pro seruitutis ratione ex-
cepit. Cumq; eos ministrando ab itineris labore recre-
aret, & illi nunc quærendo, nunc narrando, de Placi-
do eiusque coniuge & liberis diligenter indagarent,
vir diuinus obortum sæpius lachrymarum imbrem
abstersurus secedere cogeatur, ne quo modo exter-
na indicia eum proderent. Inter eam cū illi defixis in eum
oculis graues illius mores, vultus modestiam, insi-
gnēq; animi magnitudinē curiosius atrederent tan-
dem submurmurare cœpēre, eum haud absimile esse
illi qui quærebatur. Quid multis? Erat eius collo-

*Excipit que-
rentes se ho-
spitio.*

plaga concaua admodum & profunda, hostili ferro
inflicta; eius plage cicatricem (certū agnitionis que-
sitæ personæ signum) propius accedentes cum ef-
fent intuiti, immēso persusi gaudio, protinus è mēsa
exilire, & bacchico quasi furore moti, eum ipsum
Placidū esse inelamarunt. Quid autem dein nō facie-
bāt? Nunc quidē collo eius cūcūfusi, illud lachrymis
rigabant; nunc pedes prehēlantes, nunc manus tēgē-
tes, atque crebrō deosculantes, incredibilem animi
latitiam significabant. Indē de vxore filijsq; quære-
tes, Num, inquiunt, falsi sumus? num quē d. fideram?
inuenimus? Ille autē lachrymis oculos infusus inter-
rupta nimio ciulatu voce, Filij quidē, inquit, & vxor,
ō amici, perierūt: ego verō solus immensis doloribus
& miserijs relictus duram hanc & infelicem, quam
videris, exerceo vitam. Hæc eo dicente communis
omniū luctus & lachrymę consecutæ sunt; certatim-
que pagi incolæ eō confluerunt, vt Ducem quon-
dam exercitus, compluribus victorijs inclytum, &
prima nobilitate conspicuum, oculis contemplaren-
tur. Sed milites abducto seorsum Eustachio, ei men-

*Agnosceitur
tandē ab eis.*

Redit Eustachius ad Imperatorem.

Excipitur summo cum gaudio.

Conscribit militem Eustachius, & duo eius filij incogniti militant.

Debellat hostes.

Duo fratres, Eustachij filij, tandem se mutuo agnoscunt.

tem Imperatoris aperuerunt, statimque oblato habitu rusticano, splendidis cum vestibus induerunt. Deinde eo accepto reuersi sunt. Et quidem Eustachius, quod hæc non sine numine diuino euenisse cognosceret, cuncta admisit: ac protinus iter cum illis ingressus, trigesimo demum die in regiam peruenit. Ibi quanta humanitate, quanto gaudio ac exultatione ab Imperatore exceptus sit, nemo pro dignitate explicare queat. Post hæc Imperator, zona militaris gloriæ rursus ei tradita, belli negotia cum eo cōmunicauit: & quid ab eo fieri vellet prolixè exposuit. Ille autem maioribus copiis opus esse decernens, vndique militem cōscripsit. Accidit tum, vt vicius ille, qui filios eius nutrierat, duos milites suppeditar: qui admirabili Dei prouidentia Eustachij filij fuere. Superabant illi robore corporis alios oēs qui cum ipsis erant; erantque ea propter duci inprimis chari: prorsus vt eos & mensa sua alteret, & primo honore dignos iudicaret. Ignorans interim filios esse, intrepide eos in expeditionem duxit; validoque commisso prælio, barbarorum, ingenti eorum edita strage, spiritus compressit; nec ea contentus insigni victoria Hydaspem fluium traiecit, ac reliquos rebelles subegit; sicque vna expeditione bellum profligauit, Romanumque imperium, vt antè, pacatum reddidit.

His præclare & magna cum laude gestis, in reditu castra metatur in quodam vico ad hoc valde appositio; horis amoenissimis admodum cōspicuo; quorum vnus quidem custodiā vxor Eustachij habebat mercede sibi commissam. Ibi tū duo illius filij mutue cognationis prorsus adhuc ignari, cum vt fieri solet, ab armis feriantes, varios quos in vita pertulerant, casus sibi inuicem narrarent, stupore & gaudio repleti in fraternam agnitionem mirabiliter venere. Haud procul ab ea narratione aberat Theopistes (nam tentoria propè hortum illum fixerant) quæ quam eos à feris raptos fuisse ignoraret, tamen ex multis

multis minime dubitarem. Interim venisse se prater communem animique mollitionibus dedens animo se veram eorum tota nocte lachrymâ Ducem exercitus ad eam multis annis adducere vellet. Ea namque oculisq; dulci naratione in certam firmitudinem Precibus eius annuamulier Ducis humilior curiosius est intuenti figura & corporis peti vehementer, pudore simul & cōm suam inter a esse cernebat; neminem esse proficere modo in eam affert temporis interuallum magis amoris dem victa amoris rerum ingemiscens, timulo, & vultu perpeffus labores Eustachius qui ex antiqua pietatis praecepto ex glorioso ingluuiam iniquitate dem ego sum m prætextu nauis asperam & iniquam, me autem in inhonesti amoris diuina iustitia p

que oblato habi-
s induerunt. De
dem Eustachius,
leuensis cognor-
iter cum illis in-
am peruenit. Ibi
ac exultatione
to digantare ex-
na militans glo-
rum eo cō nuni-
expoluit. Ille
cecerans, vindi-
vicius ille, qui
pedatet: qui
ri nū facere. Su-
es, qui cum ipsis
primis chari:
& primo honore
n filios esse, in-
validoque com-
e eorum edita
contentas infic-
ecit, ac reliquos
one bellum pro-
t ante, pacatum
gestis, in reditu
hoc va. ac appoli-
epreus; quorum
in habebat mer-
is filij matre co-
vifleri solet, ab
peruenerat, ca-
& gaudio reple-
er venere. Haud
theopistes (nam
ant quæ quan-
aret, tamen ex
multis

multis minimè dubijs signis didicit, se corū esse ma-
trem. Interim verita nē eis suspecta foret, prudenter
sepræter communem faminarum consuetudinem
animique mollitiem continuit, totamq; se lamenta-
tionibus dedens animo agitabat, quonam potissimū
modo se veram eorum matrem esse aperiret. Igicur
tota nocte lachrymis & precibus transacta, mane
Ducem exercitus adiit, supplexque ab eo petijt, vt
eam multis annis exulem vnā secum in patriam re-
ducere vclit. Ea namque facultate obtenta, & animū
oculosq; dulci natorum aspectu pacere, & paulatim
in certam firmissimamque notitiā venire cogitabat.
Precibus eius annuit benignè Dux. Admirans autem
mulier Ducis humanitatem, facilitatemque, eum
curiosius est intuire; & ecce ex moribus vultusque
figura & corporis lineamentis agnoscit maritū. Stu-
pet vehementer, menteque attonita aperto hās ore,
pudore simul & cupiditate distracta, (multum e-
nim suam inter abiectiōem & viri gloriam inter-
esse cernebat) nesciebat quonam modo se eius vxor-
em esse profiteretur. Præterea cum ignoraret quo-
modo in eam affectus esset maritus, eō quodd tanto
temporis intervallo corporibus disjuncti fuerāt, mul-
to magis amoris eius impetus retardabatur. Tan-
dem victa amoris vehemenria, ex imo miserabili-
rer ingemiscens, & vberes lachrymarum profundens
riuulos, o virorum clarissimè, inquit, qui multos
perpeffus labores & dolores ex Placido dictus es Eu-
stachius; qui ex apparentis tibi Crucis figura, Christi-
anæ pietatis primordia hausisti; qui futura edoctus
ex glorioso inglorius euasisti; qui olim vxore per sū-
mam iniquitatem in nauī priuatus fuisti; quæ qui-
dem ego sum misera & infelix, quam barbarus ille
prætextu nauī per vim abstulit, quandō te quidem
asperam & iniquam sortem acerbè desflentem repu-
lit, me autem in nauī detentam per marinos fluctus
inhonesti amoris cupiditate inflammatus auxit; sed
diuina iustitia mox eum persecuta, intactam me &
inuo-

*Item mater
eos agnoscit.*

*Theopistes
marito lo-
quitur, nec
eū agnoscit*

*Agnoscit tā-
dem maritū.*

inuolatā tibi coniugē seruauit. Testor Deū nostrāq; fidem, o marite, impollutum & inuiolatum nostrū tibi hucusque manet cubile. Si ergo ipse es cuius hæc sunt signa, quibus agnoscaris, tu quoque tuam agnosce coniugem; nisi me sic affectam asperneris, & indignam tuo splendore ducas; Stemus hic pariter & communes magnæ Christi prouidentiae agamus gratias, quæ res nostras prudenter deduxit.

*Eustachius
agnoscit con-
iugem.*

*En ut benignus
Deus omnia
suauiter
disponat.*

*Eustachius
agnoscit fili-
os suos.*

Hæc profusis lachrymis dicente Theopiste, Dux exercitus non iudicans hæc sufficere ad fidem faciendam rei periculosa, alia omnia diligenter scrutatus est. Postquam autem sublata omni dubitatione vxorem agnouit, vix mentis compos, in amplexus eius & oscula ruit. Ortus est vtrinque clamor, magno cum fluxu lachrymarū. Tandē Theopiste prior ad maritū, Et, vbi, inquit, charissime, sunt dulces nati? Ille verò animi dolore totus repente commotus, magno eiulatu respondit; o mulierum fidelissima Theopiste, à bestiis filij nostri deuorati sunt: quod ego spectaculum crudele nimis hisce vidi oculis. Illa autem nihil ex eo commota, Sed quid, inquit, est, quod omnipotens & misericors Deus non possit facere, qui nos præter omnem spem sic fecit conuenire? Deinde singulatim ea omnia, quæ filios inter se narrātes audierat, referens, maritum ingenti admiratione affectit; profus ut stupore propemodū oppressus, arcanā Dei sapiētiā sinē fine suspiceret. Deinde accersitis eis ad se, eosque defixo obtutu contemplans. Et quoniam, inquit, vos estis, quæ patria oriundi, quo sanguine creti? Illi autem se claris quidem parentibus natos esse dicebant, sed quorum splendor & gloria aduersis fortunæ flatibus in summam abiectionem & infelicitatem deuoluta esset. Cumque eos singulatim cuncta quæ euenerant aperire iuberet, & illi exules vnā cum parentibus fuisse dicerent, matrisque infortunium non sinē lachrymis narrarent, ac postremo ad tremendam illam ferarum historiam veniret, patet eorum narrationē interrumpens protinus insiluit, eoique

eosque peramanter
o filij charissimi,
rationū tenebris
Hæc & his similia
terente parente, &
plectebantur; duple
aduersus hostes vict
vtra dicam, reuoc

Post hæc autem
& aliorum spoliator
giam victor præse
vrbem ingrederet
Adrianus, vir gen
& mente barbarus
quidem venientē
sic admodum el
causa lætandum
ingenti Ciuitatis
tem amens ad id
sacrificaturus ab
honoris causa stip
eum delituit, au
fessus idola surda
colere voluit.

Ea propter
quidem zona mi
auit; deinde car
nali eum fultu iu
traducere summa
nis blanditiæ mu
ra cruciatulque
athletas in stadiu
erant illi longa
Christi confessor
discerperent. Sed
tentia protinus
rum vicit egregi
mirabile, testes

eosque peramanter amplexans, ô dulces nati, inquit, ô filij charissimi, ô filij optatissimi; qui profundis tē-
tationū tenebris circūdari, nouam didicistis orbitatē.
Hæc & his similia commixtis læticia lachrymis pro-
ferente parente, & parentes filios, & filij parentes am-
plectebantur; duplexq; festū egit populus, & de parta
aduersus hostes victoria, & de Ducis familiæ ad vitā,
vt ita dicā, reuocatione.

Post hæc autem Eustachius, iussis sequi captiuis,
& aliorum spoliū multitudinē, ad urbem re- *Adrianus*
giam victor profectus est Romam. Antē verò quā *imperat, re-*
urbem ingrederetur, Traianus ē viuis excesserat, & *deunte Eu-*
Adrianus, vir gentili superstitione nefariē pollutus *stachio.*
& mente barbarus, in Imperium successerat. Et ille
quidem venientē Ducem donis muneribq; muni-
ficē admodum est profectus; & vxoris ac filiorum
causa lætandum sibi ducens, festos dies & spectacula
ingenti Ciuitatis totius gaudio celebrauit. Cum au-
tem amens ad idolorum tēpla dijs pro parta victoria
sacrificaturus abiret, Eustachius, qui eius latus vbiq;
honoris causa stipabat, impietatem execratus, mox
eum destituit, auctoremque victoriæ Christum pro-
fessus idola furda & inanima neque agnoscere neque
colere voluit.

Ea propter Imperator ira repletus, primū *Imperator*
quidem zona militari ac Ducis munere eum spoli- *Eustachium*
auit; deindē cum vxore & liberis tyrannico tribu- *omni suo ho-*
nali eum sisti iubens, à Christo ad cultum idolorum *nore propter*
traducere summa ope aggressus est. Cumque alter- *Christum*
nis blanditiæ minæque nihil prodesse, ad verbe- *exiit.*
ra cruciatusque Tyrannus descendit. Deducit ergo
athletas in stadium sæuis obijciendos leonibus. Ad- *Obijcitur Le-*
erant illi longa exhausti inedia, vt crudelius in *onibus Eu-*
Christi confectores irruerent, eosque ad ossa vsque *stachius cum*
discerperent. Sed ferarum immanitatem Christi po- *vxore & li-*
tentia protinus compescuit; viri usque ac fides sancto- *beris, sed ni-*
rum vicit egrēgiē. Nam bestię (dictū sanē visuque *hil lætatur.*
mirabile) testes pietatis ac religionis Christianæ fa-
ci,

*Immanetor-
mentum.*

*Smas illas
Deo tradunt
animas.*

*Populus lau-
dat Christū.*

*S. Martyres
honorificēse-
petiuntur.*

*C Baron.
Tom. 1. Au-
nal. & in
not. ad mart.
Rom.
21. Septem.*

*Alphens
Matthaei pa-
rent.*

ſti, ſanctis ſua inclinarunt capita, eorumque cor-
pora cum magna cū reuerentia linxiſſent, quiete re-
dierūt. Eo tam præcla o miraculo Tyrannus nequa-
quam motus, ad cæterā immanitatē bouē æneū ad-
didit: in quē vehementiſſimē accenſum martyres vi-
uos conijci iuſſit. Crudele ſanē & horrendum ſpecta-
culum; ſed quod athletas hos nōn modō non exter-
ruit, ſed ſummo gaudio & exultatione cumulauit.
Bos verō Chriſti virtute mox refrigeratus, non ad
ſupplicium, ſed ad ſolatium potiūs eos recepit: ita vt
placide ſinē vlllo doloris ſenſu ſuas Chriſto animas
traderent. Apparuit hoc in eorum corporibus qua-
triduo poſt ab ipſo Tyranno requiſita, nō modō in-
tegra, ſed & candidiora quam prius fuerant inuenta
ſunt. Quo miraculo plebs vniuerſa commota; Magnū
Deum Chriſtianorum exclamauit. Hæc verō & his
ſimilia populo clamante & Deum laudante, Tyran-
nus pudore ſimul & timore affectus reſceſſit; Chriſtia-
na verō plebs martyrum corpora ſuſtulit, & cum
pſalmis & hymnis honorificē in loco ſacro condidit.
Deindē nefaria ſimulacrorū ſuperſtitione paulatim
magis magiſque quieſcente, Chriſti fideles in ſignem
ſanctis martyribus erexere baſilicam: in qua multis
magnitque beneficijs Sanctorum gloria per Chriſti
potentiam & gratiam cunctis innotefcit.

VITA B. MATTHAEI APOSTOLI
& Euangeliftæ: Ex ea que eſt per Metaphraſt.
& Ioachimū Perionium.

Matthæus Alphæi filius, cui & Leui nomen
fuit, olim publicanus & pecuniarū exactor,
cū omnes quaſſus faciendi vias & artes
calleret egregiē, inter publicanos principem locum
tenere meruerat. Cum verō Chriſtus Dominus ali-
quando eius telonium præterire, & intimas cordis
hominis partes occultarum rerum cognitor inſpi-
ceret,

ceret, ſtudiumque vi-
eius ardorem cognol-
retur, hortatus eſt:
introduxitque domi-
bus multis publican-
de vita Phariſæi mal-
parauit. Quod cum
niandi cauſa obſeru-
vt præbrū obducere
que veſceretur. At
eſuſit, vt dicitur, vt d-
pus eſit, ſed agris. A-
thæus in Chriſti diſci-
ad Chriſti crucem
nens, cuiusque veſtig-
miraculorum ipſi
rorum diſpenſatio
verſatus. Socius lab-
Cum verō ten-
omnes, atque ex h-
gentium ſalutem
vult, diuiſis inter-
tus prouincijs, Aſi-
Itaque cum ſe totius
religionis ac pietat-
tis conſignauit, vt
euiſſent, ea ipſe ſe-
ter totā Chriſti di-
adiſ; qui nondum
ipſique ſalutē nu-
peragauit; vbi cu-
quis prædica cong-
aruminis ac perici-
ſtitioſe impietati
lorū Tribuni cruci-
minus tamen Sa-
ce libera prædica-
ant, ad diuinam

L. ET EVAN.

eorumque cor-
rent, quæ re-
granus nequa-
boue æneū ad-
m martyres vi-
rendum specta-
do non exter-
one cumulat,
teratus, non ad-
os receperunt
Christo animas
torporibus qua-
ta, nō modo in-
uerant inuenta
m mota, Magnū
tæc vero & his
udante, Tyrannus
cessit, Christus
stuit, & cum
sacro condidit.
tione paulatim
deles insignem
in qua multis
bria per Christi
scit.

POSTOLI
Metaphast.
m.

& Leui nomen
traiū exalor,
di vias & artes
incipem locum
Dormus ali-
numas cordis
cegor in spi-
ceret,

ceret, studiumque virtutis atque latentem in animo
eius ardorem cognosceret, eum Christus, vt se secta-
retur, hortatus est; quod ille non grauare illico fecit,
introduxitque domum suam Christum; vbi ei, adli-
bitis multis publicanis, alijsque hominibus, quorum
de vita Pharisei male existimarent, conuiuium ap-
parauit. Quod cum Pharisei, quæ Christi facta calum-
niandi causa obseruabant, animaduertissent, illud ei
vt probū obijcere, quod cū Publicanis peccatoribus-
que vesceretur. At ille eam illorum calumniā ita vel
eludit, vel diluit, vt diceret, non valentibus medico o-
pus esse, sed agris. Atque hoc quidem modo se Mat-
thæus in Christi disciplinā tradidit, suasque cupiditates
ad Christi crucem adeo perfecte illisit, vt soli Deo vi-
uens, eiusque vestigia sequens, omnium signorum ac
miraculorum ipsius spectator adesset; quippe qui per
totum dispensationis diuinæ tempus vna cum Iesu
versatus, socius laborum ac periculorum fuit.

Cum verò tempus aduenisset, quo Christus suos
omnes, atque ex his maxime duodecim, ad omniū
gentium salutem constituendam, orbem peragrarē
vult, diuisis inter se ex præscripto afflatuque spiri-
tus prouincijs, Aethiopia Matthæo obtigisse dicitur.
Itaque cum se totum colligisset, Euangelium suum &
religionis ac pietatis doctrinam literarū monumen-
tis consignauit, vt videlicet, quæ alij ore ac lingua do-
cuissent, ea ipse scriptis mādaret. Cum igitur luculē-
ter totā Christi dispensationem explicasset, Parthos
adiit; qui nondum Persarum imperio iuncti erant;
ipsisque salute nunciata, Palestinæ regionis fines
peragrauit; vbi cum ingenti multitudine varijs lin-
guis prædita congressus est; cum fame, siti, & crebris
ærumnis ac periculis luctatus; quorum alia super-
stitiosæ impietatis Præsides, alia acerbissimi popu-
lorū Tribuni crudelissimè afferebant. At ille nihilo-
minus tamen Saluatorem Christum & mente & vo-
ce libera prædicabat, & eos qui errore decepti fue-
rat, ad diuinam cognitionem perducebat. Impia
igitur

Matthæi 9.

Matthæus in
Aethiopia
profecturus,
conscribit Eu-
angelium.

Adit Par-
thos: eorūque
ingentem
multitudinē
ad Christi fi-
dē conuertit.

Item AE-
thiopes.

Magi duo in
AEthiopia
Zaroes &
Arphaxat
ab eo repel-
luntur.

Eunuchus,
recipit Mat-
thæum in do-
minum suum
in AEthio-
pia.
Act. 8.

En Magorū
prestigias.

igitur gētiū superstitione de medio sublata, omnes homines vero & soli Deo adiunxit; neque suæ prædicationis doctrinam illis tantum finibus contineri voluit, sed ad AEthiopiam, quam sortitus fuerat, peruenit: ac primum in urbe maxima & nobilissima commoratus, duos ibidem magos Zaroes & Arphaxat, falsis quibusdam inanibusque operibus Regem & populum seducentes, inuenit. Persuaserunt enim AEgippo Regi populoque se deos esse, Matthæus autem primo suo aduentu eorum præstigias fraudesque aperuit, eosque repulit. Nam & eis, quos illi excecasse videbantur, aspectum; & surdis auditum restituebat. Angues, quos in homines ita concitabant ut grauissima vulnera infligere viderentur, expellebat, vulnerataque curabat.

Erat tū eadem in urbe Eunuchus reginæ, qui à Philippo baptizatus fuisse in Actis Apostolicis dicitur. Is cū Matthæum hæc omnia fecisse animaduertisset, prouoluit se ad eius pedes, Deumque collaudans, recepit eū domū suam; quod mox amici illius ac necessarii cōfluere ceperunt, auditoque Vitæ verbo crediderūt, & aqua salutari expiati sūt. Plures inde partim miraculis, partim singulari illius eloquētia, religionem disciplinamque nostram comprobarunt.

Hæc aliaque Matthæo, præclare operante, fideique Christianæ gymnasium constituente, venit qui huncaret magos duos cum singulis draconibus aduētare; quorum flammæ odoreque terribili homines necaretur. Matthæus statim signo Crucis intentato, egredi coepit: quem cū Eunuchus prohiberet, admoneretque; ut sibi potius cōsuleret, atque è specula tuto feras conspicatetur, Tu verò, inquit, qui times, in specula consiste: Ego, qui nihil timeo, in publicum prodeō. Vix dicendi finem fecerat, cum apertis foribus dracones atque magos, qui eos sequebantur, conspicit. Feras autem ut primum Matthæum animaduertērūt, ad pedes illius cubantes somno se ac quiescere dederunt. Tū Apostolus ridiculum magis, Vbi est, inquit,

inquit, ars vestra? En si Christum Dominum in me concitauistis, set. Cumque illi arconrentur, diuque Matthæus inuocato taur; coque sua hreperere iussit. Cum pre parent, seque sine populi tonitruo illico cunctos qui csta idolorum superstidaboli sese eripere cionem conuersi, negligenter.

Interca cum luc hominis & Christi populumque ab oratamultus quidam t est. Estebatur enim & malorum eiulatu genti cum multitudine ueneram. Qui cam conati essent, sua cossilium raptus est te: Eque tem in quo uis statatur. Quod cam adiens ei iussit, ut a mortuis excitaretur.

Accersit Matthæum dactum Euphrosinam excitaret. Si e hominum causam facile defunctum ac lus fidei Reginæ at tendit, suaque ad hoc enim Regis fil

o sublata, omnes
neque suae pa-
nitibus contin-
entus fuerat, per-
e nobis. Alma cō-
es & Arphoxar,
idus Regem &
uiterant enim
e. Mathaeus au-
t: quas fa. def-
tes, quos in ex-
e aud tum reli-
e concitabant vt
at, expellebat,

us regina, qui à
e. Pontis dicitur.
an; maduerit, et
e. laudans, re-
e. ius ac neces-
e. te verbo credi-
e. tes inde partim
e. quētia, religio-
e. roberunt.

perante, fideique
e. te, venit qui
e. draconibus ad-
e. mo homines ne-
e. cis tentato, e-
e. mberet; admo-
e. pēcu. a tuto feras
e. mes, in i. ecula
e. eam prode-
e. s. foribus dra-
e. tur, conspicit.
e. an; maduerit;
e. ac quēti dede-
e. magis, Vbi est,
inquit,

inquit, ars vestra? Excitate eos, si potestis. Equidem si Christum Dominum non rogasset, furor, quem in me concitauistis; in vos omnis retortus recidis-
set. Cumque illi arte sua dracones expergescere conarentur, diuque id tentantes nihil proficerent, Mathaeus inuocato Christi nomine dracones exci-
tauit; eosque sua lustra sine cuiusdam detrimento repetere iussit. Cum his Apostoli mandatis prom-
ptē parerent, seque ex omnium conspectu, magno sanē populi totius gaudio prōriperent, Mathaeus illic cunctōs qui circumstabant hortari, vt reli-
cta idolorum superstitione, & seruitute draconis diaboli sese eriperent, & ad veram vnius Dei reli-
gionem cōuersi, oblatam salutem nequaquam negligerent.

Interea cum luculento sermone lapsus primī hominis & Christi in terram aduentum explicaret, populumque ab ore suo suspensum teneret, repente tumultus quidam tristitiae luctūsque plenus exortus est. Efferebatur enim cum magno omnium gemitu & multorum eiulatu Regis filius; ad cuius funus ingenti cum multitudine duo quoque magi illi con-
uenerant. Qui cum illum ab inferis excitare frustra conati essent, suasere Regi, vt filium, qui ad deorum consilium raptus esset, in deorum numero repone-
ret: Eique templum aedificandum curaret: in quo illius statua omnibus adoranda poneretur. Quod cum Eunuchus intellexisset, Reginam adiens ei iuasit, vt Mathaeum accerferet, qui filium à mortuis excitaret.

Accersitur Mathaeus, eumque cum honore intro-
ductum Euphinisia regina supplex rogare, vt filium suum excitaret. Si enim credere, illum à Deo salutis hominū causā missum, inuocato Christi nomine facile defunctum ad vitam reuocare posse. Aposto-
lus fidem Reginae admiratus, manus in cælum te-
tendit, fusaque ad Deum oratione, Euphronomen (hoc enim Regis filio nomē erat) cum summa patris

Matthaeus
Draconibus
imperat.

En impium
magorum cō-
siliū.

Excitat

Nān

volu-

*filiū Regis
vita sanctū.*

voluptate & admiratione excitauit. Itaque confestim coronas & purpuram ei deferri iussit, praconesque misit, qui ex toto Imperio suos accerserent, ut Deum in humana figura latentem cernerent. Fit

*En ingentem
Regis popu-
lū; feruorē.*

concurfus hominum innumerabilium; qui cum cereos & lampades deferrent, thuraque incendere velent, adhibito vario sacrificiorū genere, tū Matthaeus, nē id facerent prohibuit; se enim non Deum, sed Domini sui Iesu Christi seruum esse; à quo missus esset, ut ipsi, relicta simulacrorum superstitione & errore, ad veri Dei cultum religionemque reuocarentur. Itaque aurum & argentum coronasque aureas ē conspectu ipsius tollerent, templumque Deo vero aedificarent: in quod ad Dei verbum audicadum conuenirent.

*AEthiopes à
Matthaeo cō-
uersi, templū
aedificauit.*

Hæc illius verba ut Dei oraculum accipientes, tantum architectorum operariorumque numerum adhibuisse dicuntur, ut intra dies triginta opus perfectum absolutumque sit. Templo autem nomen Resurrectionis imposuit; propterea quod filij Regis excitatio ei aedificando occasionem attulisset. Virginis & tres admodum annos illic præfuisse, atque presbyteros & diaconos instituisse, ciuitatibusque Episcopos præposuisse, & complura templa fundasse dicitur. AEgyptum quoque Regem & Euphrasiam cum Euphronomo filio & Iphigenia salutari aqua expiatis, Christianis disciplinis sanctissime instituit.

Hirtarchus.

Et quidem AEgypto vitæ munere præclarè ac sanctè perfundo, Hirtarchus regnum adeptus est. Is cum Iphigeniam AEgypti filiam in matrimonium accipere cuperet, Apostolum adiit: dimidium ei regnum pollicitans, si hoc virginis in animum inducere vallet. Erat illa iam antè non modò Christo consecrata, sed & ducentis amplius virginibus præpositasque ad extremum vitæ spiritum Deo castitatem suam deuouerat. Itaque Apostolus Hirtarcho virginem Christi in coniugem postulanti nec planè

En votum

con-

cessit, nec denegavit consuetudinem. Bartholomæo conueniente, plebs virginis omnes uocaret; tum illarum laudibus emaret, ipse doceret. Omnes enim hortatus est, quæ iam ante audierant. Apostolus hinc culem an Coniugia damnamus, & officium, si integre seruamus, qui regis gratia seculi adiuuamus exeat, quoniam autem hæc dicens, regis sponsam uocare poterit: Hirtarchus, tum in uoluerat, tum in se dicitur. Ipse uero monem prosequens non minus quam uxor, qui in orbe te haud diuturnum in tein qui cælis præcipit, & impium; eum ximo eo, qui ipse ita eos acerrimis de deficerent, meliendus esse, tenti: præteritum sue ignibus, siue dam tempus dures in se, estos. Hæc autem pro se, sequente, Iphigenia

Itaque confecti iussit, præsuros acerbiter emernerent. Et pilum, quia cum eo; incendere velere, tunc Mariam non Deum, sed esse; a quomodo superstitio et hemq; reuocant orationeque aureas dumque Deo vero bam audiendum.

accipientes, tanque nameram ad- gna opus pere- gna autem nomen quod filii Regis at uellet. Vigin- fante, atque pres- cianbulique E- e templa fundasse m & Euphrosiniam et rali tam aqua sanctum me insti-

unere praelare ac um adeprus est. Is in matrimonium dimidum ei re- in acutum indu- os modo Christo us, regibus pra- tum Deo caluta- postea Hirtarcho uti. nec plane con-

concessit, nec denegauit, sed tantum eum admonuit, ut consuetudinem Aegypti seruans, qui omni sab- batho eò conueniret, ubi verbum Dei prædicaret, ipse virgines omnes quæ cum Iphigenia essent con- uocaret; tum illum auditurum, quod coniugium laudibus ornaret, ipsumq; Deo gratum acceptumq; esse doceret. Omnes autem cum conuenissent, Mat- thæus hortatus est, ut attentas præberent aures, & quæ iam antè audissent memoria tenerent. Ibi tum Apostolus luculento sermone exorsus, inter cætera ait; Coniugia dum inirentur, præclaris honestisque actionibus & officiis ornari, si iuste, si sanctè, si legi- timè, si integrè ferent. Veruntamen quòd si seruus quispiam, qui regis sponsam vsurpare audeat, tam graue scelus admittere dicatur, ut quamprimum vi- uis exuratur, quomodo rex terrenus (ad Hirtarchum autem hæc dicens orationem conuertebat) æterni regis sponsam sibi vsuipare, & in matrimonio di- cere poterit? Hirtarchus qui Apostoli verba hucusque laudauerat, tum iracundiæ facibus concitatus disces- sisse dicitur. Ipse verò multò alacrior cœptum ser- monem prosequens, cum cæteros ad audiendum non minus quàm antea paratos vidisset, Regem di- xit, qui in orbe terrarum dominatu alios teneret, haud diuturnum imperium tenere posse; Regis au- tem qui cælis præset, æternum esse dominatum & imperium; eundemque ut lætitia gaudioque ma- ximo eos qui ipsi fidem seruant perfundit & afficit, ita eos acerrimis suppliciis subdere, qui ab illius fi- de deficerent. Quòd si Regis ira & furor perti- mescendus esset, quid de Deo existimare debe- rent? præsertim cum hominis ira siue tormentis, siue ignibus, siue ferro & sanguine fatietur, ad quod- dam tempus duret: diuina autem ultio sempiterni ignis in scelestos supplicium statuerit.

Hæc aliaque luculentis sanè verbis Apostolo pro- sequente, Iphigenia tum spectante populo se ad pe-

N n 2

des A-

virginitatis
quàm anti-
quam.

Coniugia
quando lau-
dabilia.

Discrimen
inter Regem
terrestrem
& celestem.

Deus super
omnia ti-
mendus.

*En humili-
tatem Iphi-
geniæ Regis
filie.*

*En antiquâ
veli Sancti-
monialium
vsum.*

*Securi per-
cussus migrat
ad Christum
S. Apostolus
Matthæus.*

*In pedag.
l. 2. c. 1.*

*Iphigenia
sua omnia
cōfert ædifi-
cando tem-
plum hono-
rem Aposto-
li.*

des Apostoli misit, oravitque eum, eius nomi-
ni cuius apostolus esset, ut sibi sacrisque virginibus o-
mnibus, quæ Domini ipsius sermone con-
cerata essent manus imponeret, quò facilius minas regis pos-
sent contemnere. Ille eius precibus adductus, Chris-
ti præsidio ac spe fretus, contempro regis odio
velum omnium capiribus apposuisse dicitur; Deum
que orasse ut illas famulas suas, quas ex omni ni-
mero bonus pastor ad seruandam ornandamque per-
petuæ virginittis castimoniam elegisset, ipse custo-
diret atque tueretur; & ad omnia virtutum muner-
& officia duce sapientia ita excitaret atque præpara-
ret, ut victis carnis illicebis, coniugij quæ non legi-
timis repudiatis, vinculo, quod res nulla solueret,
posset, cum Christo colligarentur. Hæc atque ali-
eiusdem generis cum Apostolus virginibus illis be-
nè precatus esset, sacro Missæ peractò, ad aram, in
qua CHRIS TI corpus confecerat, reuersus est; ibi
cum passis manibus precaretur, eum licetor ab Hir-
tacho rege missus securi percussit. Quod ut populus
accepit, ad regem magno furore contendit, ut subi-
tis ignibus eam absumeret. Obuiam sunt populo fu-
renti sacerdotes omnes ac clerici; qui hortari sunt ne
id facerent, quod voluntatem diuinam offenderet.
Eorum sermone populi furor compressus est: & A-
postoli martyrium lætis animis celebratum. Porro
tantæ abstinentiæ beatissimum hunc Apostolum
fuisse Clemens Alexandrinus testatur, ut à carnibus
iugiter abstinens solis seminibus, baccis, atque ole-
ribus victitaret.

Cæterum Iphigenia Christi virgo, quicquid aur-
& argenti & gemmarum habuit, id cum ad sacerdo-
tes attulisset, ea omnia se ita conferre dixit, ut cum
dignum CHRIS TI Apostolo templum edificaf-
sent, quod reliquum esset, egentibus erogarent. In-
terea Hirtachus impuro amoris tota mente incum-
bens, omnium nobilium uxores ad eam proficisci iussit, ut
eâ suæ precibus suæ cohortationibus ad consensum
car-

carialis copulæ infl-
modo deducti possi-
monum præsidio rap-
tu. Itaque alia via
sit ut locum in quo
gibus die noctequi
subiecti ignes nocere
domum tantum app-
cum Matthæo vius
no animo esse libere
a quo paratus erat, re-
finem dicendi fecer-
impete flammam a-
tr. Abiit, ut consum-
nec agere porgerit
toda mon inualit.
palerum magno in-
tactis, patera fecit
quin & ipsum Reg-
quem mortuum cu-
sistent, ipse vi mor-
Quod ut relictum pos-
ce, ut voluptatem;
no mine, qui tororis
regalem potestatem
quinque & viginti a-
tes & sexaginta Im-
susceptis liberis, vn-
regni hæredem insti-
thiopæ constituit
Matthæi n

um, eius nomen
sue virginibus
no re con cerat
us inas regis pe
is adamas, Chē
empro regis odio
ille dicitur, Deam
quis ex omni nu
ocandama; per
eignit, piecasto
veratam muner
et atque preparat
agui q e non legi
res nulla solvere
Huc atque alia
virginibus u is be
cto, ad aam, in
nt, reuerfus est: ibi
eam hitor ab Hir
Quod ut populus
co tend, vi subi
m fia u populo fu
qui homan sent nē
nam offenderet
pnyctus est: & A
ce ebratam. Porro
hunc Apollolam
tatur, vi a carnibus
baccis, atque ole
ego, quidquid auri
um ad sacerdo
ferre dixit, ut cum
templum adificai
bus ece garent. In
tota mente incam
promissi i Abi, ut
bus ad consensum
car.

carnalis copulæ inflecterent. Quo cum illa nullo modo deduci posset, magos conuocat; qui eam demonum præsidio raperent. Sed nihil ars eorum potuit. Itaque alia viā rem aggreditur. Incendere constituit locum in quo Iphigenia vna cum cæteris virginibus die nocteque Deo seruiebat. Neque verò subiecti ignes nocere potuerunt, flammaque circum domum tantum apparuit. Quin etiam Angelus vnā cum Matthæo visus esse dicitur; qui Iphigeniam bono animo esse iuberet, nec ignem timere; qui in eū, à quo paratus erat, redundaturus esset. Vix angelus finem dicendi fecerat, cum ventus subito ortus, suo impetu flammam à domo virginis ad regis palatium transtulit; ut consumptis omnibus, ipse cum filio vnico agrè porgeriteuadere: quem & protinus caecodæmon inuasit. Cuius impulsu ad Apostoli sepulcrum magno impetu delatus, manibus à tergo vinctis, paterna scelera palam cogeatur confiteri; quin & ipsum Regem Elephantia totum insecit; quem morbum cum medici adhibiti curare non possent, ipse vi morbi coactus in cladium incubuit. Quod ut rescituit populus, magnam ex morte illius cepit voluptatem; fratremque Iphigeniæ, Beorum nomine, qui sororis opera à Matthæo expiatus erat, regalem potestatem administrare voluit. Is cum quinque & viginti annos natus regnare cepisset, ad tres & sexaginta Imperium propagauit: Duobusque susceptis liberis, vnum exercitui præfecit, alterum regni hæredem instituit. Ita pace in Ecclesia AE-thiopæ constituta, Respublica Christiana illic

Matthæi meritis ac precibus amplificata est.

*En impios
Hirtarchi
Regis cond-
tus in Iphi-
Geniam.*

*Redduntur
diuinitus
irriti.*

*Ultio diuina
in Hirtarchā
Regem &
miserabilis
eius interi-
tus.*

*Succedit ei
Beorus. fra-
ter Iphige-
niæ: & piē
37. annis
regnat.*

C. Baron.
Tō 2. Annal.
E. in Notat.
Martyr. Rō.

MARTYRIUM SS. MAVRICII, ET
sociorum eius militum Thebeorum: Ex eo quod
Eucherius Lugdunensis Episcopus conscripsit.
Passi sunt anno Christi 297. Marcellini
Papae. Dioclet. & Maxim. Imp. 14.

22. Septē.

*Bagaudarū
tumultus in
Gallia.*

*Thebea le-
gio à Zamb-
da, Episcopo
Hierosoly-
mitan Chri-
stiana fide
induta.*

*Eandem Ro-
mae confir-
mant.
Ostodorus
oppidum est
in Sabaudia.*

*Thebea le-
gio impium
iuramentum
derestatur.*

Diocletianus Romanæ Reipublicæ Princeps,
cum ad Imperium totius orbis electus, om-
nes prouincias turbari quorundam præ-
sumptione perspiceret, ad consortium Imperij, vel
laboris, olim sibi commilitonem Herculeum Ma-
ximianum, Cæsarem fecit: eumque contra Aman-
dum & Aelianum, qui tumultum in Gallia conci-
tauerant, & factioni suæ Bagaudarum nomen impo-
suerant, destinauit. Cui ad supplementum exerci-
tus, legionem Thebæam ex orientalibus militibus
ire præcepit. Quæ legio sex milia, sexcentos sexaginta
sex viros validos animis, & instructos armis, anti-
quorum Romanorum habebat exemplo. Hi igitur
milites Christianæ religionis ritum, orientali tradi-
tione, à Hierosolymitanæ Urbis Episcopo, suscep-
rant, fidemque sacram virtuti & armis, omnibus præ-
ponebant. Ad urbem quippè Romam itinere attingen-
tes, mox apud beatum Marcellinum Urbis Pon-
tificem eandem Christianitatis fidem quam accepe-
rant, confirmauerunt, ut ante gladio interirent, quàm
sacram fidem leuiter violarent.

Electus igitur Maximianus Cæsar cum hoc mi-
litiæ robore præclarè instructus in Gallias tenderet,
iamque superatis Alpibus, Ostodorum venisset, mox
idolis suis sacrificaturus exercitum cōuenire iussit: ut
datis vtrinque dexteris per aras dæmonibus, consecra-
tas iurarent, cōmuni Marte contra Bagaudarum tur-
bas se pugnuros, & non nisi victores è prælio dis-
cessuros: Christianos verò omnes, tãquam summos
& capitales deorum inimicos, ferro flammaque perse-
cuturos. Quod ut primùm ad Thebææ legionis
peruenit nouitiam, illa à nefando sacrilegoque iura-
mento

mento tota abhorren-
ti necessitatem deci-
oppido, ad locum, cu-
lam spacio inde du-
cum sacri milites
borem tanti itineris
Maximianus Cæsar
pretergressam esse
rore exandescens,
nem ad sacramen-
rent.

Erat eadem in-
& signa fieri Exuperi-
militis suis præ-
tatis, quam terror
rent. Viri militi-
virtute nobiles, fide
ratorem fortitudi-
bant. Igitur ut
lèverit, milites om-
nibere, ut legio se-
num pareret: exen-
mentius inflam-
renunciare legionem
ratam esse: ad con-
quam: Nos enim
Deum, non impia-
nos Christum De-
dedimus, fidem a-
laram seruamus.

Cum hoc respo-
peatori, obstina-
eo Imperatoris p-
dito, Maximian-
Ergone, inquit
cepta & factorum
Quid? Itane
ingitur, &

mento tota abhorrens, vt tanti celeris committendi necessitatem declinaret, præterito Octodorensi oppido, ad locum, cui Agauno nomen est, octo millium spatio indè dissitum properant. Quo in loco cum sacri milites Thebæ legionis festa post laborem tanti itineris curaturi corpora residerent, Maximianus Cæsar legionem requirens. eamque prætergressam esse intelligens, subito iracundiæ furore excandescens, misit eò satellites, qui legionem ad sacramentorum suorum sacrilegia reuocarent.

*Agaunum
locus Sabaudie est.*

Erat eadem in legione Primicerius Mauricius; & signifer Exuperius; & Candidus Senator: qui ita militibus suis præerant, vt amore potius diuinitatis, quam terrore militari, obedienda præcipere-
rent. Viri militaris gloriæ laudæ nulli secundi, virtute nobiles, fide in Deum nobiliores, ergà Imperatorem fortitudine, ergà Deum deuotione certabant. Ig itur vt e satellitibus à Cæsare missis intellexere, milites omnes libasse sacrificia, Cæsaremque iubere, vt legio festinanter reuertens, commilitonum pareret exemplo, illi protinùs zelo fidei vehementius inflammati, Atqui, inquit, vos Cæsari renunciate legionis virtutem ad bellorum vsum paratam esse: ad committenda verò sacrilegia nequaquam: Nos enim vnum verum, æternumque Deum, non impia dæmonum simulacra, colimus; nos Christum Dei filium adoramus: eique, quam dedimus, fidem ad extremum vitæ spiritum inuiolatam seruamus.

*Mauricius,
Primicerius;
Exuperius,
signifer; Cā-
didus Sena-
tor legionis
Thebæane.*

*Nolunt dæ-
monibus sa-
crificare.*

Cum hoc responsio reuersi satellites, nunciant Imperatori, obstinatos legionis animos nullo modo in eo Imperatoris præceptis parere decreuisse. Quo audito, Maximianus iracundiæ facibus totus succensus; Ergone, inquit, milites mei Imperatoria præcepta & sacrorum meorum ordinem spernunt? Quid? Itanè cælestis iniuria meo despectui iungitur, & mecum pariter Religio Romana

Crudele Maximiani mandatum.

Decimus quisque à Thebæa legione trucidatur, iuxta vetus supplicium, in delinquentem exercitum exerceri solitum.

Oratio præclara S. Mauritiij ad suos.

Matth. 26.

contemnitur? Sentiat contumax miles, me non solum mihi, sed etiam dijs meis dare posse vindictam. Iam igitur fidissimorum meorum turba festinet: decimum quemque morti funesta fors præbeat. Descant æquali nece, quos ordo præmiserit moriendi, qualiter Maximianus vel sibi, vel dijs suis, hac severitate dederit ultionem. Post hanc vocem, datum ilicò apparitoribus mandatum, ut ad legionem properent, & decimum quemque ferro trucident. Neque sane perterritis animis Thebæa legio venientes exceptit carnifices, sed cuncti martyrij desiderio incredibiliter accensi, inter se certare, quis primus gloriose mortis fructum percipiat. Perfecto autem scelere, ut Octodorum legio redeat, iubetur. Tunc Mauricius Primicerius, paululum à satellitibus regijs segregatus, ad legionem talem habuisse orationem fertur.

Quòd amore religionis nullam vobis Cæsaris præceptum attulerit formidinem, commilitiones optimi, est sanè quod vestræ virtuti gratuler plurimum. Gaudentibus quodammodò animis ad necem gloriosam commilitiones vestros tradi vidiſtis. Quàm timui, nè quisquam, quod armatis est facile, defensionis specie beatissimis funeribus manus obuiâ afferre teteret. Sed Christus Iesus, qui exemptum vagina Apostoli gladium propriæ vocis iussioni recondidit, vestras planè mentes manusque prohibuit, ne quisquam diuino operi mortalibus dexteris obſisteret. Hactenus exempla sacris inserta codicibus legebamus: iam nunc per nosmetipsos, quos sequi debeamus, adspeximus. Ecce vallatus sum commilitonum meorum corporibus, quos de latere meo funestus satellites abstraxit. Adpersus sum cruore sanctorum & sacri sanguinis reliquias vestibus meis porto; num igitur eorum sequi necem dubiro, quorum admiror exemplum? & vacat cogitare, quid Imperator iubeat, qui forte mihi mortalitatis æqualis est? Si habere aliquid virium Imperatoria præcepta

cepta ponissent, circum corpora Regis Chalcedonæorum lacu clauderent. Sacramenta olim de templo lucis istius & eam defenderemus. virilitatem & spoliis nec tamen villus militabat. Quia Christus Iesus, multum militum, preciosissimam passionem, inuoluta permixta, stantes eos, quos putauit. Illa vera gloria huius breuitatem, una voce respondemus. Militum defensionem Reipublice nec unquam aut defensionem suam; subire flagitium: Tunc, autem institutum, cuius & aras iugum, nunc præcepisse te, fructuos, aut de denotras longius latere cognosce. Habere corpora: uictorem animas non tenebunt. Dixerat hæc viri acclamatione diuina ex ordine Cæsaris decimum renouat, sui seruices suas perles, donec numerum Octodorum rediret, tam prædictor con-

iles, me non solum
prosequebantur.
turna iestinet de
is prebeat. Di
erit moriendi,
is suis, hac seque
vocem, datum
legionem pro
ducent Neq; sa
ventes exce
sidero incredi
tus primus glo
Perfecto autem
t, iubetur. Tunc
a satellitibus re
habuisse oratio

m vobis Cæsaris
commilitones
gratuler pluri
an. mis ad ne
tros tradi vidi
ad armatus est fa
neribus manus
is, qui exemptū
rocis nullo re
quique prohibuit,
bus deventis ob
is in terra codici
incipios, quos
ce vallatus sum
us, quos de late
biteri sum cruo
quas velibus
in necem iuro;
at cogite, quid
ora. natus e qua
peratoria præ
cepta

cepta potuissent, circa beatissimorum trium puerorū
corpora Regis Chaldæorum valuisset incēdium, nec *Dan. 3.*
ora leonum lacu clausus euadere Propheta potuisset. *Dan. 7.*
Sacramenta olim dedisse nos memini, quod con
temptu lucis istius & desperatione vitæ Rempubli
cam defenderemus. Iam tunc promissi mei corporis
vilitatem & sponendi hanc Imperatoribus fidem:
nec tamen ullus mihi tunc regna cælestia promitte
bat. Quid Christo spondente faciendū est, si hoc po
tuimus militiæ deuotione promittere? Quinimō for
tissimi cōmilites, olim deuotas animas subdamus
preciosissimæ passioni. Sit nobis virilis animus: fides
inviolata permaneat. Iā cerno antē tribunal Christi
stantes eos, quos neci paulō antē satelles regius de
putauit. Illa vera gloria est, quæ eternitatem beatam
vitæ huius breuitate mercatur. Aequali omnes ani
mo, vna voce responsum satellitibus demus, & id
nunciemus: Milites quidem, Cæsar, tui sumus, & ad
defensionem Reipublicæ Romanæ arma suscepimus,
nec vnquam aut desertores bellorum, aut proditores
militiæ fuimus; aut ignauæ formidinis meruimus
subire flagitium; Tuis etiam obtemperaremus præ
ceptis, nisi instituti legibus Christianis, dæmonum
cultus & aras sanguine pollutas vitaremus. Compe
rimus præcepisse te, vt aut sacrilegijs pollueres Chri
stianos, aut de denis interfectis nos terreres. Non in
quiras longius latitantes: nos omnes Christianos
esse cognosce. Habebis potestati tuæ subdita omniū
corpora: auctorem verō suum respicientes Christum
animas non tenebis.

Dixerat hæc vir sanctus cū protinus legio fausta
acclamatione dicta confirmat. Satellites verō cuncta
ex ordine Cæsari nunciantes, mox redeunt, vt iterū
decimum renouata crudelitate consumant. Nec recu
sat seruices suas percussoribus subdere gloriosus mi
les: donec numerus martyrum completus, reliqui
Octodorum redire iubentur. Tunc verō Exuperius
campiductor correptis legionis suæ signis, hac cir
cūstan

N n n s

En quid pro
mereatur
martyrium.

Magis obedi
re oportet
Deo quam
hominibus.
En inuictum
eorum animi
robur.

Rursus deci
mus quisque
cæditur.

*S. Exuperij
signifer e-
gregia ad
milites ora-
tio.*

*Desperatio
fortissima in
periculis.*

*Ex exortatione
martyrum
constantiam.*

*Cæsar totam
legionem
deleteri iubet.*

constantes oratione confirmat: Tenere quidem me, commilitones optimi, secularium bellorum signa perspicitis: sed non ad hæc arma prouoco; nō ad hæc bella animos vestros virtute, inque compello. Neque enim per hos gladios ad regna cœlestia properare potestis. Robore nobis animorum est opus, nihil his armis. Proiciant dexterę nostrę arma ista cum signis militaribus: quō mox, præstante Christo, alia vobis signa in regno cœlesti Exuperi⁹ mōstret. Vadat quin- imō functus satellites. & hæc truculenta Regi nūciet; Milites sumus, Imperator, tui: sed tamen serui, quod liberē fateamur, Dei. Tibi militiam debemus, illi innocentiam. A te stipendium laboris accepimus: ab illo vitę exordium sumpsimus. Sequi Imperatorem in hoc nequaquam possumus, vt auctore nostrū negemus Deum: auctorem, velis nolis, tuum. Non nos aduersū te, Imperator, armaui ipsa, quę fortissima est in periculis, desperatio: Tenemus ecce arma, & nō relistimus: quia olida hæc corpora morti libenter subdimus, vt animas ad æterna gaudia præmittam⁹. Si quid in nos vitra statueris, ignem, tormenta, fer- rum? subijci parati sumus: Christiani sumus, persequi Christianos non possumus. Inexpugnabiles istius leg- ionis animos, Cæsar, agnosce. Tela proijcimus: ex- armatas quide in dexteras satellites tuos, sed armatum fide Catholica pectus inueniet. Occide, prosterne: se- candas gladijs ceruices præbemus intrepidi. Hęc no- bis iucundiora sunt, dum modō te cū sacrilegis tuis contempto, ad regna iam cœlestia properamus.

Cum hisce mandatis reuēans ad Maximianum sat. lies nundat obstinatos in Christi fide virorum animos nullo vel terrore vel mortis supplicio infle- cti posse. Tunc verō Cæsar totus in furem ac rabie verius, quasi nihil fuisset iterato scelere perpetrati, iubet properē ire exercitū, legionemque vniuersam crudeli ferro funditus delere. Nec mora; Circum- fusa beatam legionem carnificum turba ferrum stringit; Deoque suas animas fideli mortis profes- sione

sione commendante obtruncat. Liebat corporibus terran- riuiolos fluere; crudi- culum sed Deo prece- rum animas in calu- inter omnes percul- namque facultatem in- nus illius militem in- retur.

Diuisa igitur or- palandumque victi- teranus quidā, vtri- ne Victor, ad cona- necessitate deducti- reneratione ab om- quanam esset cau- interceptori gaud- tes epulati. Dict. n- nae studio legis, cer- orum vniuersa con- ra militum ordo- Victor: aliter haberi- detestatus conuul- mat. Heu me, hanc aetatem ven- rui. Quam bene in- ratiōnem vire- noluit indigias- viandi necessitas- tatorū virorum v- pus hoc neci, dum- carem,

Talia dicentem- que, vtrum Che- iubet. At ille pau- percantantibus- uendi vltus, ad h-

ere quidem me,
 bellorum signa
 puoco; nō ad huc
 ompello. Neque
 deitā proterare
 rōus, nūquid
 ista cum signis
 mdo, alia vobis
 ber. Nadat quin-
 to Regi nūq;
 men terat, quā d
 eamus, nūquid
 eon, nū: ab
 u Imperatorem
 de re cōstru
 am. Non nos
 ur fortissima
 ecce arma, & o
 morti loenter
 prauitiam?
 armenta, fer-
 iamus, periequi
 gones istius le-
 gionis: ex-
 us, sed armatum
 ade, prosterne: se-
 ntepidi Hec no-
 ū sacrilegis tuis
 teramus.
 Mas intantum
 si, ade viro-
 supplicio mte-
 tarorem ac robie
 ere perpetrati,
 inque vniuersum
 mora. Circum-
 m tanta ferrum
 eli mortis protei-
 fione

sione commendantem immanissima tyrannide *Ceduntur ad*
 obtruncat. Licbat tum illic opertam iustorum *unum omnes*
 corporibus terram cernere, sanguinisque preciosi *reliqui mar-*
 riuiolos fluere; crudele quidem hominibus specta- *tyres.*
 culum sed Deo preciosum: qui purpuratas marty-
 rum animas in *cælum* recepit. Peracta verò caede,
 inter omnes percussores præda diuiditur. Dederat *Diuiditur*
 namque facultatem Maximianus, vt quisquis legio- *præda à sua-*
 nis illius militem ingulasset, interempti spolijs ute- *rijs.*
 retur.

Diuisa igitur omni præda, cum ad vescendum e-
 pulandumque vici rix turba confedisset, ecce tibi ve-
 teranus quidā, vltimæ ætatis senio fatigatus, nomi- *S. Victor mē-*
 ne Victor, ad contaminatum cædibus locum itineris *les.*
 necessitate deductus est. Qui cum ad epulas pro ætatis
 veneratione ab omnibus rogaretur, requirere coepit,
 quenam esset causā lætitiæ, quod inter tot corpora
 interēptorū gaudentes exultantesque possent mili-
 tes epulari. Dictum est à quodā, quod legio Christia-
 næ studio legis, ceremonias Romanas cultumq; de-
 orum pariter contemnens data esset neci, vt discipli-
 næ militaris ordo seuerius deinceps teneretur. Tum
 Victor alè trahens gemitum, grauiterque suspirans,
 detestatus conuiuas, detestatusque conuiuium, exclama-
 mat; Heu me, qui per tot annorum militiam ad *Victoris Ve-*
 hanc ætatem veni, & in hac legione militare nō me- *teranti mili-*
 rui. Quam bene inter tales, gloriosæ mortis honore *tie finis*
 natos, finem vitæ inuenire potuissem! Saltem, si cō- *Vox.*
 militare indignus eram, vel me antè has duas horas
 viandi necessitas detulisset, vt senilis pectoris cruor,
 tatorū virorum victimis misceretur. Obtulerā cor-
 pus hoc neci, dum modò tantæ laudis consortio non
 carerem,

Talia dicentem prophanorū statim turba vallauit,
 quæ, vtrum Christianus esset, respondere minaciter
 iubet. At ille paululū oculos ad cælum erigens, tali
 percunctantibus sermone respondit; Longus me vi-
 uendi vsus, ad hanc quam videtis perduxit ætatem,
 Quæcun-

Quam vanus mundus Quaecunque in hoc mundo aguntur, aut studium re-
perit, aut rerū volubilitas agit, aut varius semper ca-
sus infestat. Quod ego fideli mente perpendens, vri-
nam me huc ad tempus paulò antè trucidatæ legi-
onis itineris necessitas detulisset, conuiuijs & epulis
vestris horum funerum consortium prætulissem.
Trucidatur S. Victor. Sed iam nunc præstabit Christus vt Christianum me;
vel ob professionem meam, transire vltierius per bea-
ta funera non sinatis. Hæc cum loquētem subita per-
cussoris obtruncat infania. Ita vir sanctus consortiū
sanctotum celeri confessione promeruit, cæterisque
martyribus eo in loco, sicut morte, ita est honore cō-
iunctus.

**al. Hieme-* VITA S. * EMMERAMMI, RATIS-
rammi. *bonensis Episcopi & Martyri: Ex ea quæ extat
per Cyrinum aquæ Ratissponensem Antistitē.*

*C. Baron. in
Notat. ad
martyr.*

*Passus est Anno Domini septingentesi-
mo quinquagesimo secundo.*

*Rom. Item
Annal. Tom.
8. anno
Christi 702.
22. Septem.
Patria eius.
Fit Episco-
pus.*

Emmerrammus in partibus Aquitaniæ antiqua
vibe Pictauio oriundus, ab ipsis penè incuna-
bulis multis magnisque pietatis ornamentis
egregiè decoratus, postquam animum artium maxi-
marum disciplinis ferè omnibus imbuisset, ad sum-
mum Episcopatus honorem peruenire meruit. Erat
vixit alijs corporis animiq; dotibus ornatissim⁹,
tum præcipuis naturæ adiumentis ad informandos
disciplinis & virtutibus animos præclarè instructus.

Egregiè do- Neque sanè, quod a Deo acceperat, talentum humi-
tes animi in defodit, sed prudenter non minus quam sagaciter
Emmeramo. expendi; deditque operam, vt quo: idie ipsum mul-
tiplicato fœnore cum magno cordis gaudio recipe-
ret. Erat ei tantū tamq; ardens Dominicas oues pas-
cendi desiderium, vt per vrbes Gallorum & pagos, vi-
cos quoque, & fidelium domos huc illuc prædicando
discurreret, virtutūque non minus exemplis, quam
doctrinis cunctos ad pietatis studium & cælestis pa-
triae

trix amorem inuit
nuitantias; adeo vt
les, locupletes & in
documenta purgati
aerem ad aeris mos
tis oculos deligere
que laboribus parce
alijs alimenta, ple
canctos quòd velle

Cumq; vit et ad
uentat eum fami
Pannoniæ populu
lieni idolis nefan
mus Dei valde con
monis securitate o
festim relicta dom
vibulque parentib
Pictauis substitui
laborum comitib
eius gentis lingua
ficere non posset,
per interpretem V
terum, multa illi
profectu verbi fer

Hac igitur solici
gens, tandem ad
metropolim per
gentis a Theodo
lū arcano detec
Auarorum gente
pro Christo mor
vitam in pace fir
de hoc cū Auaris
pit sanctum viru
gentem adhuc ne
ne il. astraret. E
cecegi, sed quib
infect; quas vir

triae amorem inuitaret. Nec deerat morum & ingenij suauitas; adeo vt regni Gallorum nobiles, ignobiles, locupletes & inopes, ad eum confluerent: eiusque documenta purgatis auribus auidissime haurirēt. Cū autem ad animos omnium intrinsecus ornandos mentis oculos defigeret, tum nullis neque sumptibus neque laboribus parcebat; prorsus vt alijs indumenta, alijs alimenta, plerisque etiam ornamenta largiens cunctos quod vellet pertraheret.

Cumq; vir prudentissimus tot bonis floreret, peruenit ad eum fama in quibusdam Europæ partibus, Pannoniæ populum à Christi cognitione penitus alienū idolis nefanda superstitione seruire. Ea re seruus Dei valde contristatus, vt miseram gentem demonis seruitute oppressam in libertatē assereret, cōfestim relicta domo & immensis facultatibus, nobilibusque parentibus & cognatis, alium sibi Episcopū Pictauis substituit, adiunctisque sibi aliquot tantorum laborum comitibus in Germaniam abiit. Cum autē eius gentis linguæ prorsus ignarus verba ad populū facere non posset, calore fidei mirabiliter incensus, per interpretem Vitalem, insigni religione presbyterum, multa illic præclara sanè, cum Auditorum profectu verbi semina iactauit.

Hac igitur solitudine per Germaniæ fines iter agens, tandem ad urbem Ratisponensem Baiuariae metropolim peruenit. Eius urbis gubernacula Dux gentis a Theodo possidebat; cui vir beatus cū animi sui arcano detecto diceret, se constituisse ad robustā Auarorum gentem in Pannoniā proficisci, vt ibi vel pro Christo mortem oppeteret, vel eo protegente vitam in pace finiret. Dux Theodo, quod minus rectè sibi cū Auaris siue Hunnis conueniret, rogare coepit sanctum virum, vt apud se remaneret, suamque gentem adhuc neophytā clariore veri Dei cognitione illustraret. Erat regio illa multis ornamentis egregia, sed quibusdam adhuc idololatriæ reliquijs infecta; quas vir sanctus illo triennio, quod ibidem

Magnus in eo animarum zelus.

Proficiscitur in Germaniam.

Venit Ratisbonam.

a. Fuit is eius nominis 5. Bauariæ Dux.

A Duce Bauariæ Theodone detinetur haud cōtemnendo cōfructu.

prædi-

prædicando expendit, penitus extirpauit, inque omnes regionis latebras doctrinæ suæ lucē iniecit. Pauperum ei cura erat incredibilis; ad eū vt quidquid fidelium oblatione consequeretur, protinus in eos erogaret.

Cum autem terminū vitæ præsentis sibi instare sciret, cæpit subditis sibi fideles rogare vt orationis ergo Romam sibi petere liceret, vt pastoralis cura defunctus, liberius in sui ipsius cognitione & rerum cælestium consideratione versari posset. Per id tempus

Ota vel Vta
Theodonis
filia stupra-
tur.

filia illius Theodonis Ota vel Vta nomine, impu-
rissimi amoris facibus inflammata, ac tãdẽ libidine
victa, S. ginaldo cuiusdam Iudicis filio prolem con-
ceperat. Cumque in scelere deprehenſi ſupplicium
pertimeſcerent, ambo S. Emmerãmi pedibus aduo-
luti, multis cũ lachrymis eius opem implorarunt. Il-
le quanquã eorum vicem miſeraretur, attamen acri-
ter reprehendens eos, monuit vt animæ porius dam-
nationem quã corporis ſupplicia extimeſceret; ſed
nequaquã tamẽ ſolita humanitatis pietatiſq; ſub-
ſidia ſubtrahens, indicta eis ſatiſfactione, attende
quæſo, quid apud fraternã charitate verẽ incenſus
fecerit. Cum nouiſſet nullatenus veniam eos apud
Ducem impetrare poſſe, ſecretò mandat, vt in ipſum
crimen illud conferant, quò ſic facilius pœnas eua-
dant.

Prædicit cæ-
dem suam
cuidã Pres-
bytero.

Interim futurorū haud ignarus, impetrata à Prin-
cipe ad Urbem proficiscendi facultate iter instituit.
Antè verò professionem quidā VVolfleto eximia
pietate presbytero, ad se accersito, eadem suam præ-
dixit, nè quis fortè verè eum istius criminis reū exi-
stimaret. Cum autem trium dierum iter emēsus ef-
fet, apud fontem quendam perspicuas emanantem a-
quas, concupiti certaminis cāpum sibi delegit. Neq;
enim inde recedere voluit, stimulans se quidpiam ex-
pectare: vt ibidem optatam martyrij coronam per-
ciperet. Inter ea Ora in stupro apertè deprehensa pa-
tris iram vehementer accenderat: prolixis vt agnō-

sibi à manibus temperans Dux, propriam sobolē suo
 ense iugulare veller. Sed ab ea crudelitate prohibi-
 tus, omnibus rebus & facultatibus priuatam per- *Lambertus*
 tuo in Italia damnauit exilios, in quo in gloria extre- *frater Ot-*
 mum vitæ spiritum conclusit. Erat autē ei germanus *persequitur*
Lambertus nomine; qui sororis suæ ignominia ve- *Emmeram-*
 hementer offensus; & in rabiem ac furorem conuer- *mus.*
 tus, Episcopum, quod eum tanti sceleris auctorē audi-
 erat, requisit; cognitoque eius discessu, mox adiun-
 ctis sibi comitibus eum persequens est; ac tandē in pa-
 go Heiffendorffo, in quo vir tantus animam suam
 Deo per martyrium offerre decreuerat, comprehen-
 dit. Stans verò miles Christi in certaminis campo,
 corde intrepidus, diei illius (ut auctor loquitur) hym- *Nota tertia*
 nificabat Terriam. Domum igitur scribunda mente *pretes*
 ingressus. Lambertus, mox adductum ad se Episcopū
 ex oblatæ rei occasione, seculari fastu elatus, ita com-
 pellat: Salue Antistes, affinis noster. Quo respon- *Lambertus*
 dente, Deo teste, se ex carnali commercio nullum *insultat S.*
 prius nosse affinem & ad iunimum Pontificem pro- *Episcopo.*
 uocante, princeps post contumelias conuicia quæ se le-
 lerato ore in eum coniecta tandē arreptū, cui in ū-
 bebat, baculum in tanti Pontificis adēgit pectus;
 suisque deindē præcepit, ut in hospitij horreum eum
 abducerent, & chlamyde ac stola spoliatum, honore,
 quo dignus esset, afficerent. Nec moras Milites ut su-
 rentis domini animū mitigarent, funibus eū ad sca-
 lam crudeliter alligarunt; & sic denarum omnibus
 iniurijs afficiendum ac membratim laniandū statue-
 runt. Et primo quidem digitis eius, quos eū in prin-
 cipis filiam impudenter coniecisse calumniabantur,
 articulatim præcisis, oculis eum, Lamberti virgente
 imperio, naribus deinde ac auribus spoliarunt. In ijs
 verò cruciamentis constitut⁹, non modo gemitum
 non edebat, sed pari alacritate & vultu hilari hym-
 nos & psalmos prosequabatur. Necdū verò tot pænis
 exfariati carnifices, pedes utrosque cum palmis, qua-
 rum iam digitos absciderant, detruncarunt; ipsaque
 etiam

Crudeliter
trahatur S.
Emmeram-
mus.

*Magna eius
patientia.*

etiā verenda impudenter abstraxerunt. Interim tamē pergebat sanctus Martyr, licet exili iā voce, in hymnis, psalmisque Dauidicis. Quod cernentes carnifices, linguae ministerium illi inuidentes, eam ferro in os injecto praeciderunt, atque ita corporis trūco relicto abierunt.

*In vltima
spiritu postu-
lat aquā ad
refrigerium.*

Ibi tum Martyr sanguine suo inuolutus, victor triumphalis exultans, carnificibus abeuntibus, & Clericis ē suis latibulis, aliisque vicinis accurrentibus, pro sui refrigerio aquam postulabat. Cui Vitalis presbyter eius respondit; Ecquid parer omnibus membris corporis destitutus, refocillationem quarris, cum satius, meo quidem iudicio, mortem tibi optares? Cernens autem Christi martyr iectis presbyteri animum affectum qui in decebat, collecto spiritu, abscissa lingua, ut potius, explicans, ait ad eū; Non tibi venit in mentem eius cuius te sapius admonui, neminem ad mortem festinare debere, sed potius longiora penitentia optare, ut contractas animi fordes lachrymis in hac vita ablucere possis? An verò pigritiae molestum videtur, cruentum refrigerare, pectus? Ecce nunc temporaria vitae tuae hanc ego propono poenam, ut quoties potum ori tuo applicueris, mētis inops sis, nec tamen cuiquam noceas, sed inobedientiae de te exemplum prebeas, & quidem viri sancti dicta, effectus deinceps secutus est.

*Inobediētie
pena.*

Porro viri, qui erant cum eo, gloria martyrii triumphantē, ex certaminis cāpo, ex area quippē sublatum plaustrō imponentes, ad pagum publicum, quē Aschaim vocant, auexere; optabant siquidem eum in Ecclesiam Principi Apostolorum ibidem sacram inferre: nē in eorum vilibus aedificijs spiritū efflaret. Verū antequā eō peruenirēt, anima iā cālo digna in cāpo ē corpore excessit, tanto cum splendore, ut instar fulminis oculos omnium perstringens, aperte suā puritatē indicaret; qui cāpus postmodū insigni basilica in beati martyris honorem, innumerisque miraculis illustri decoratus est: similiter & locus passionis eius.

*Migrat ad
Christum
vir sanctus.*

Vitalis

Vitalis presbyter superstes, quamdiu exemplum a praebentis temporibus alio potius genus ore te a spiritus immunitate cum immensis rens, nefanda & ueniam autem nocebat praedixerat, in eo co- Et quidem Lant- tatis administrat, di- ls namque in ex hoc que posticitas om- cepit duobus, qui- rendos fuerant co- bus, menteque des- niseim attulere, Q- la, quorquor in no- eodem loco dissipat- manserit.

Ceterum factum ratum Aschaim po- fia septa perquam- ibi uero etiam req- ta diebus horrend- Ca. n enim karisp- go, aquarum inu- b- tiam fidel bus- cū martyris corpu- vrbem importate- tes, communicare- pas ab eo loco, in- censuq. flam pad- miraculo inter te- gnam iter neq- detent curant. ca. adijt terentur

Vitalis presbyter autem, in eadem ciuitate diu superstes, quamdiu ieiunabat, præclara de se virtutis exempla præbebat. Cum autem peracto ieiunio, *En admirandis dum Dei iudicium.* certis temporibus alimentum sumeret, cuiuscunq; potionis genus ore percepisset, mox destitutus mente, à spiritu immundo arripiebatur; commutata facie cum immensis stridoribus huc illucque discurrens, nefanda & rursus proferebat verba; nec tamen alicui nocebat: ita ut cuncta, quæ vir sanctus prædixerat, in eo complerentur.

Et quidem Lambertus Princeps, eiusq; crudelitatis administri, diuinam ultionem haud euasere. *En horrenda celestem vindictam in vi sancta exterminatores, & infidem consentientes.* Is namque in exilio vitam miserrimè finiuit, eiusq; posteritas omnis periit; carnifices verò, excrepitos duobus, qui ad viro sancto cruciatus inferendos fuerant coacti, immundis arrepti spiritibus, menteque destituti, suis ipsi corporibus perniciem attulere. Quin & certaminis eius loci incolæ, quotquot in necem eius consenserunt, adeo ex eodem loco dissipati fuere, ut nemo eorum illic remanserit.

Cæterum sacrum eius corpus ad pagum memo- *Sepultura eum.* ratum Aschaim perductum, fuit intra eius Ecclesiæ septa perquam honorificè tumulatum. Sed ne ibi perpetuum requiesceret, continuè quadraginta diebus horrendæ sanè tempestates prohibere. Cum enim Katisponensis ciuitas, imò tota illa regio, aquarum inundatione periclitaretur, & quibusdam fidelibus diuinitus reuelatum esset, ut tantum martiris corpus pro ipsorum adiutorio in eam urbem importaretur, mox Princeps & Sacerdotes, communicato inter se consilio, martyris corpus ab eo loco, in quo humatum fuerat auferri, accensitque lampadibus & ceteris, non sine maximo miraculo inter tot ventorum flatus per tam longinquum iter nequaquam extinctis, Katisponam deferri curarunt. Quò ut allatum fuit, mox optata *Innumeris claret mira-* cœli redijt serenitas: tantaque ad eius sepulchrum

cultis post
obitum.miracula coruscarunt, quanta scribendo vix com-
prehendi queant.Tornodoren-
sis.

Ioan. Mola-

num in Addit.

Martyr.

Vsuardi.

VITA S. IOANNIS, ABBATIS REO-

maensis; Ex ea quæ extat penes V. P. Lau Sur. Cla-

ruit temporibus S. Gregorij Lingoniensis Episcopi,

qui floruit in Episcopatu (iuxta 6. & 7. Annalium

Tom. C. Baronij) ab Anno Christi 509. &

deinceps. Agit de eo Gregor. Turon.

de Glor. Confess. cap:

87.

22. Septemb.

Patria &

Parentes

eius.

Primordia

eius.

Fugiens ce-

lebrinatem

nominis, la-

ter apud Li-

vinenses.

Vir per omnia prædicandus Ioannes, nulli-
que suo tempore secundus, ortus in terri-
torio urbis Lingonicæ, nobili genere, pa-
tre Hilario, matre verò Queta, puer literis imbu-
endus magistris traditus fuit. Deinde cum fuisset
annorum viginti, inuitis parentibus, seculo valedi-
xit, ac in remoto loco villæ, proprijs manibus
cellam & oratorium construxit; vbi adiunctis se-
cum duobus pueris, soli Deo vacabat. Quin ad per-
fectiora tendens in deserto, quod sub axe Lingoni-
co iacet, cum dictis pueris se contulit; & primò ibi
in paruo tugurio habitavit. Crescente autem nu-
mero discipulorum ad eum confluentium, timuit
ne velut plebi dominando, periculum potius elati-
onis incurreret, quàm vitæ meritum acquireret.

Quocirca cum duobus præ nominatis socijs nocte
fugiens, perlustravit Galliæ monasteria, tandem
quæ perueniēs in insulam marinam, Lirinum mo-
nasterium expetijt, ibique receptus districte
vixit, ac sanctissime inter cœnobitas illos conuer-
satus est. Verum cum anno & mensibus sex ibi de-
lituisset, per vniuersam patriam quæsitus; tandem
à quodam, qui de Galliæ partibus aduenerat, licet
propter habitus vilitatem vix agnitus, tamen in-
uentus est.

Cogni-

Cognito eo mo-
ma celebrem reddi-
gnorantæ, quod
sent. Interim reuer-
abile gaudium de-
uit. Quod cum a
nensis episcopus
pilas; vnam pi-
Lanensis, qua vi-
teram verò Abbate
suos; terrendo eu-
ludicis Christi re-
solationem ac fr-
igitur vir Dei, no-
sais filijs multu-
reformauit mon-
in deserto illo Ti-
miam pariebant
modo quærentib-
loco antiquus
us, quem vulgari-
noma lapidum o-
que basiliscus in-
que sanctus Dei
dens, talis fodi-
oit iam aperiens
euit. Ex quo p-
hæricus. Per id
vitiandi tentato-
tres ei esset signi-
ne nem matris
figac transiens a-
oboribus eius se-
rogans per min-
Eidem sancto
monum collata
sim Nicalij obli-
tum in monast

Cognito eo monachi Lirinenſis, quem iam fa-
ma celebrem reddiderat, veniam petierunt ſuæ i-
gnorantiæ, quod ei inter iuniores locum dediſ-
ſent. Interim reuerſus agnitor ille in patriam, inef-
fabile gaudium de inuentione B. Ioannis reporta-
uit. Quod cum a Gregorius piæ memoriæ Lingoni-
enſis Episcopus intellexiſſet, duas conſcripſit e-
piſtolas; vnā per duos fratres Domino Abbati
Lirinenſi, qua vitum Dei rogabat ſibi reſtitui: al-
teram verò Abbati Ioanni, qua eum reuocauit ad
ſuos; terrendo eum, quod eſſet ante tribunal iuſti
Iudicis Chriſti redditurus rationem ob ſui loci de-
ſolationem ac fratrum diſperſionem. Regreſſus
igitur vir Dei, non tam illi patriæ, quàm inprimis
ſuis filijs multum attulit gaudijs, breuique ſpatio
reformauit monaſterij diſciplinam. At verò cum
in deſerto illo Tornodorenſi præſeſſet, fratres nim-
iam patiebantur aquæ penuriam. Cui incom-
modo quærentibus remedium nuntiatur, eodem
loco antiquitus fuiſſe puteum multæ profundita-
tis, quem vulgaris incuria, & temporum vetuſtas
nimia lapidum obſtruxerat congerie. Serpens quo-
que baſiliſcus in eodem putei loco morabatur. Ita-
que ſanctus Dei plenus fide; prior ad locum acce-
dens, raſtro fodere cœpit, ac alijs iuuantibus putei
oſtium aperiens, ſerpentem etiam oratione inter-
emit. Ex quo puteo copia aquæ in præſens uſque
hauritur. Per idem tempus mater ſua magno eam
videndi tenetur deſiderio. Quod cum per fra-
tres ei eſſet ſignificatum, primò reuult, ſed poſtea
ne fidem matris videretur contemnere, eam admiſ-
ſit, ac tranſiens ante eam cum reuerentia parumper
obtulit ei ſeipſam exhibuit, moxque diſceſſit,
rogans per miniſtros, vt hoc ei ſufficeret.

Eidem ſancto Dei mirabilis eſcugandorum dæ-
monum collata eſt poteſtas. Vnde & filium clarif-
ſimi Nicaji obſeſſum curauit; qui uſque ad obi-
tum in monaſterio poſtea laudabiliter vixit &

*Agnosciunt,**Eius vita**habetur**4. Ianuarij.**A Gregorio**Lingoniensi**Antistite re-**uocatum, re-**dit ad ſuos.**Serpentem**baſiliſcum**oratione in-**terimit.**Curat plures**demonia-*

perseueravit. Quodam tempore etiam literas suas ad Secundinum Patricium misit, quibus cuiusdam pauperuli causam egit; cum ille, sprete eius commendatione literas in terram proiecit, & pedibus conculcavit. Sed non defuit Dei vindicta; nam toto corpore tanto tremore ac pauore subito concutitur, vt intelligeret obtanti viri contemptum se ista mala perperi. Mox igitur per inter-nuntios humiliter veniam deprecatur, & tandem im-perata sibi per Sanctum complens, sanatur. Plurimos quoque infirmos, misis eulogijs, mortis faucibus eri-puit. Sed & quodam famis tempore, dum egentium ca-terua ad sanctum conflueret, & ipse omnibus misericor-diter subueniret, minister eius superueniens, ei indica-uit tantum non superesse frumenti, quantum omnibus sufficeret. Mox pius pater vas iussit pro pauperibus im-pleri, capiens plus minus modios quinq; quinos, cæ-tera, quæ restabant, in vsum fratrum reservari. Cum ergo turba egenorum per aliquot tempus ex eo vase ale-retur, euehit, vt quidam iuxta morem mendicaret. Io-annes autem consuetam mensuram dari iubet egenti. Minister verò respondit, nihil in vase existere, sed totum pauperibus erogatum. Quo audito, Sanctus oculos in cælum attollit, & genu flexo orauit Dominum; ac dein-de iubet ministro, vt fideliter alimenta deferat indigen-ti. Pergens ergo minister, vas, quod prius vacuum reli-querat, repletum reperit, & pauperi consuetam mensu-ram dedit. Obijt vir sanctus plenus dierum, nimirum an-no ætatis suæ centesimo vigesimo; Cuius oculi non cali-gauerunt, nec dentes damna pertulerunt, nec memoria eius lapsa est. Sepultus quotidie vivit miraculis.

*Item alios
morbidos.*

*Augetur di-
uinitu fru-
mentum in
vsum paupe-
rum*

*Obdormit
vir sanctus
in Domino,
miraculis
post obitum
æque clarus.*

*C. Baron in
Not. Martyr.
Rom. & To.
1. Annal.*

*23. Septemb.
Patria eius.
S. Paul. Te-
clæ ad Christi
fidem con-
uersam ad
virginitatem
seruandam
hortatur.*

VITA S. TECLÆ VIRGINIS ET MAR-tyris; Partim ex ijs quæ habentur in Adonis Viennensis Episcopi Martyrologio; partim apud C. Baronium.

R. Tecla, ciuitate Leonio oriunda, Beati Pauli præ-icatione ad Christum conuersa est; vnde & ho-noris eius, tanquam nobilissimò titulo, Pauli prænomen nuncupatur. Cum autem sacro baptis-mate illustrata, haud vulgaria de se præberet pietatis exempla, idem Apostolus non dubitauit eam, quanquam iam tha-lamo opè ignoratam sermone suo in-erpetuæ virginita-tis amorem incendera. Et quidem B. Virgo, vt culte dein carceris, quo S. Paulus Leonij detinebatur inclusus, sibi conciliaret, genis ac muliebri mundo distractis, pecuniã inde acceptam illi donauit; quo ad B. Apostoli colloquiũ

X XII
sibi pararet aditum. P-
genere ad dignitate ill-
tanz bonis ornatissim-
que mandus admirati-
vt celestium rerum p-
actius eam indignati-
lis. Quam cum ioh ad
eius didicisset, eamq-
conuenientem audiret,
rim tamen spe aliqu-
tendæ captus, eam na-
mine, Caesaris propin-
do iustionibus & bla-
sed ipsa insuper The-
admirabile Christi lu-
e orta est; sed in cer-
ppolo, tam de bestia
pam reportauit. Et
e per. ona, humana
dama virtute iugite-
Porro inde ad Cr-
luce iterum feris tra-
leones, neq. vñ, nec
pit: diuinus liqui-
bantur. Post quæ, i-
ad. anxi & collectien-
tur, signo Crucis ma-
tum colluena vici-
nece eo miraculo Ty-
delitas parauit; duo
candente thymularis
iussit. Qui sumibus
inacta relicta, dile-
lis itaq; omnibus
flamarum incend-
ritores. vt eam in ro-
plane virili & excel-
ram ascendit facto-
glosos secura consti-
ruens, & ignem ex-
Ceteri histot tan-
stupfactus acerbis
pet. det sedulo requi-
esse ancilla. Terri-
eduxit sententiã; The-

sibi pararet aditum. Habebat illa sponsum vrbs primariū, *En ferus-*
 genere ac dignitate illustrissimum, corporis quoque & for- *rem B.*
 tunæ bonis ornatissimum; quem tamen, vt cetera omnia *Virginis.*
 quæ mundus admiratur & optat, Virgo sancta facile spreuit,
 vt celestium rerum potens fieret. Vnde ille, ingenti ad-
 uersus eam indignatione commotus, virginem ludici derul-
 lit; Quam cum sibi adduci iussisset, & propositum castitatis
 eius didicisset, eamq; Christianam esse, Christumq; liberè
 confitentem audiret, continuo ad bestias damnauit. *Damna-*
 tur primò *ad bestias*
 Interim tamen spe aliqua tam speciosæ virginis à Christo auct-
 tendæ captus, eam nobili cuidam fœminæ, Tryphana no-
 mine, Cæsaris propinquæ commendauit; quæ cum non mo-
 do suasionibus & blanditijs nihil apud Theclam efficeret,
 sed ipsa insuper Theclæ monitis & precibus à tenebris ad
 admirabile Christi lumen conuerteretur, sequenti die feris *Conuertit*
 obiecta est; sed in certaminis arenam descendens, repente *Tryphana*
 populo, tam de bestiis quàm de impietate prostrata trium- *ad Christi*
 phum reportauit. Et quidè toto certaminis tempore astitit *fidem.*
 ei persona, humana imagine vultum Pauli præ se ferens, eā *Obiecta*
 diuina virtute iugiter corroborans atq; defensans. *feris nihil*
leditur.

Porro inde ad Tryphanæ domum reducta, altera deinde
 luce iterum feris tradita fuit; sed nudatam virginem neque
 leones, neq; vrsi, neq; vlla deniq; ferarum lacerare præsum-
 pserunt: diuinitus siquidem mansuetæ redditæ, illi blandie-
 bantur. Post quæ, in fossam aqua plenam, vbi serpentes
 adunati & collecti erant, à furentibus populis cum viret-
 ur, signo Crucis munita insiluit: omnemque illam serpē-
 tum colluuiem virtute diuina à suo corpore fugauit. Sed
 nec eo miraculo Tyranni crudelitas victa, atrociore adhuc
 bestias parauit; duobus siquidem tauris ferocissimis ferro
 candente stimularis, vt eam discerperent, sanctam alligari
 iussit. Qui funibus disruptis huc illuc vagabundi, martyre
 intacta relicta, discurrerunt *Quartò.*
Alligatur
duobus
tauris.

Lis itaq; omnibus inuicto robore superatis, demum eam

flammarum incendio condemnauit. Accurrunt ilico appa- *Damna-*
 ritores, vt eam in rogam præcipitem darent. At illa animo *tur tandè*
 plane virili & excelso listores quiescere iubens, spontè py- *ad ignem*
 ram ascendit. factoque Crucis signo, inter medios ignium *et serua-*
 globos secura constitit. Ecce vero subito imber de cœlo ir- *tur illa*
 ruens, & ignem extinxit, & virginem illæsam restituit. *in medijs*
 Caterū his tot tantisq; victorijs inclinatâ martyre Proconsul *flammi.*
 stupefactus accerkit; quæ aut vnde esset, q̃ bestias & ignē su-
 perasset sedulo requirit. Respondet virgo, se viui & æterni Dei
 esse ancillâ. Territus aut Proconsul, q̃ tantæ virtutis esset,
 edixit sententiâ; Theclâ, inq̃t, pietatis ac Dei culticæ relaxo.

*Sententia
Iudicis Te-
clae absolui-
tur.*

*Felicitet
obis in Se-
leucia.*

*In sermone
de timore.*

*In præcept.
ad virgines.*

*Specus, item
Sepulchrum
eius miracu-
lis illustre.*

Dimissa verò in domum Tryphænæ est reuersa; vbi paucis admodum diebus clariore Christi Iesu cognitione Tryphænâ eiusq; familiam instruxit, ac inde Seleuciam abiit: vbi exemplo & conuersatione vitæ (quæ cunctis adornata virtutibus omnium in oculis mirificè lucebat) & cœlesti etiam doctrina plurimos erudiens, prima omnium faminarum (vnde & protomartyr à multis cognominatur) post multa certamina duplicis coronæ, virginitatis & martyrii, in pace requieuit; de qua hæc apud S. Zenonem Episcopum Veronensem testata reperiuntur: [Adversus Theclam accusator accerrimus lingue erexit gladium: cum suis sibi ministris publicæ leges inferuunt. Stimuli acutius feruas in ferocitatem, & tamen mitior hominibus inuenitur. Ne quid secunda tam diu humanitatis deesse videatur, immittuntur etiam marina monstra. Lacinjs omnibus expoliatur puella: vestitur incendio. Inuertitur instrumen. a mortis, spectatore metuen- te, secuta calcat genera vniuersa totius orbi. Incolumis quasi orbe subacta, de illo ferali caueæ loco, iam non miserabilis, sed mirabilis funereo habitu excedit; victi seculi triumphum reportans: quam tot supplicij omnes ædiderant perituram.] Item hæc apud Gregorium Nazianzenum, hisce versibus.

*Quis Theclam necis eripuit, flammaque periclo?
Quis validos vngues vinxit, rabiemque ferarum?
Virginitas. Ores omni mirabilis ævo.
Virginitas fuluos porcum sopire leones;
Denique nec impuro generosos virgins artus
Ausit sunt premere: & rigido discernere morsu.*

Cæterum visitur quædam specus propè Tripolim Palesstinæ, in qua quandoque Beatam Teclam delituisse fertur; quam peregrinantes Hierosolymam adire solent: referuntur eam assiduis miraculis illustrari. Eaque non tantum fidelibus, sed munificentia martyris etiam infidelibus (penes quos locus ille religiosissimus habetur) impetrari. Eius quoque tumulus, Seleuciæ, miraculorum si-

gnis

hinc coruscans, toti concursu visitari so-

MARTYRIVM
pi Chanodienfis. alio
in Pamonia: Es
Laurentium

Gerardus in
Gestis Vened
storis erat
nasticæ religionis
solumam petere
culosque viuis
Christus quondam
uit, quæque suo
Cumque in Pam
Christianissimas
nisset, atque ad R
urus accessisset, R
nificè delectatus,
inuitum retinuit
buit. Cernens ve
dij populi tumul
nes orationi & co
euitaret, eremun
cant, petijt: ibid
septennio vacan
habitauit.

Interea Rex Ste
tate, & Barbare
tranquillitatem
um Dei Gerard
calique insula de
eccondum destit

hniſ coruſcans, totius orientis celebri populorum
concurſu viſitari ſolet.

MARTYRIVM S. GERARDI EPISCO-
pi Charodiſiſ, aliàs Cœnodiſiſ, aliàs Hungaria.
in Pannonia: Ex eo quod extat apud V. P.
Laurentium Surium. Coronatus eſt
anno Domini

1047.

C. Baron.

Tom. II. An-
nal & in

Not. ad Mar-
tyr. Rom.

Gerardus inſigni pietate & martyrio illu- 24. Septemb.
ſtris Venedijs oriundus, vt primum robu- Patria eum.
ſtioris ætatis gradum attingit, iam ante mo-
naſtica religionis habitu puer decoratus, Hiero-
ſolymam petere ſtatuebat, vt ibidem animum o- Cogitat Hie-
culoſque viuificis illis locorum myſterijs, quæ roſolymam.
Chriſtus quondam noſtræ ſalutis cauſa inambula-
uit, quæque ſuo ſanguine illuſtrauit, paſceret.
Cumque in Pannoniæ partes, cuius tunc habenas Detinetur in
Chriſtianiſſimus Rex Stephanus moderabatur, ve- Pannonia à
niſſet, atque ad Regem itineris ſui cauſam expoſi- Rege Ste-
turus acceſſiſſet, Rex eius moribus & doctrina mi- phano; cuius
rificè delectatus, clam dimiſſis ſocijs, cum apud ſe vitam habes
inuitum retinuit, eiſque ſeruando cuſtodes adhi- 20. Auguſt.
buit. Cernens verò ſeruus Chriſti ſe ſolum in me- Abdit ſe in
dijs populi tumultibus relictum, vt ſtrepitus om- eremo, Beel
nes orationi & cœleſtium rerum ſtudio inimicos
euitaret, eremum eius regionis, quam Beel vo- nuncupata.
cant, petijt: ibidemque precibus & ieiunijs toto
ſeptennio vacans, ſoli Mauro Monacho cognitus
habitaui.

Interea Rex Stephanus, proſtigata gentis impie-
tate, & *Barbarorum moribus edomitis, vt pacis *Hungarorū
tranquillitatem in ſuo Regno adeptus eſt, mox ſer- Educitur ex
uum Dei Gerardum ab eremo reuocauit, pontifi- eremo &
calique inſula decoratum, ad Euangelij munus ex- creatur Epi-
ercendum deſtinauit. Ea functione quanquam il- ſcopum.
libenter

Ooo 4

*Sedes Moris-
sena: tem-
plum sancti
Georgij.*

*Summo flu-
dio pietatis
Virginem
Mariam co-
lit sanctum
Gerardum.*

*Hungari
quomodo
reuerenter
matrem Dei
coluerint.*

*Fecit hoc, ne
vinum ace-
sces.*

libenter suscepta, tanta apud omnes loci illius incolae gratia & auctoritate valuit, ut cuncti eum & ut patrem colerent, & vnice amarent. Itaque crescente indies fidelium numero, summo studio ac vigilantia per singulas vrbes Ecclesias exstruxit; easq; mirifice adornauit. Est ad littus Morisij fluminis templum, eius studio fundatum, insigni sane opere conspicuum; egregio Christi martyri Georgio sacrum; Sedem Morissenam appellant; in quo Virgini Matri aram erexit; ante quam argentum collocauit thuribulum; eiusq; ministerio duos prouectæ ætatis homines adhibuit, qui iugiter illic cubarent, atq; operam darent, ne vlla vnquam hora thymiana ibi deesset. Singulis quoq; sabbatis cum nouem lectionibus (ut in die Assumptionis eiusdē Sanctissimæ Matris) magnisq; laudum præconijs deuotionis suæ officium illic explebat. Cæteris autem diebus matutinis & vespertinis precibus absolutis, bis cum processione eò venire solebat; quæ consuetudo hodieq; perseverat. Porro laudibus & venerationi eiusdem sacratissimæ Virginis tantæ humilitatis obsequio se subdere nouerat; ut si quis reus, clam à sancti viri familiaribus edoctus, veniam ab ipso per nomen matris Christi peteret, mox audito nomine Matris misericordiæ, pater sanctus lacrymis perfunderetur, & perinde ac si ipse reus esset, à reo veniam peteret, filiumq; suum fore affirmaret, si eam sincerè Dei genitricem crederet. Ipso auctore, ab Hungarica gente non pronuntiatur nomen ipsum Matris Dei, sed Dominā eam vocant. Si verò nomen illius pronunciatum fuerit, statim flexis genibus & demissis in terram capitibus se inclinant. Atque adeò Pannonia à sancto Rege suo Stephano, familia B. Mariæ appellata est.

Erga ministeria Ecclesiastica, magna beato viro cura & sollicitudo inerat. A Estiuo tempore in domo Dei vascula glacie plena ponebantur; in quibus laguncula & vinum, quod posset optimum inue-

inueniri, ad Dominum afferrentur. Nocturne reponerat lectulus; illic pergebat, faciens sui castigatione trans, seruorum suorum ac sibi leuabat. Cum secundum erat, non in quo sedens libroribus culicinis & quenter utebatur. vsuuenire solet, sui, aut qualibet rus, iussu protinus cælum duris vin illi ministri; sed mentiam & saauit pater transiturus ad stipitem alligatus eius nudo dextro sanguine exprimit homo Dei, oblitulo exiliens, ad modo stipitem, do pedes osculabamiam & misericordere. ut. Si cui virum Dei, pro te dicere, non illum, quem Sa dio discipulorum

Esti autem et tatem summa pereremum non rectionaturus pereiorib; locis collmultasq; afflictio

inueniri, ad Dominici sanguinis consecrationem
 afferuarentur. Nocturno tempore leprosum in suo
 reponebat lectulo; & arrepta securi, ad siluam so- *En quo passo*
 lus pergebat, fasciculosque lignorum pro corpo- *corpus in jer-*
 ris sui castigatione propriis humeris inde repor- *uisitatem re-*
 tans, seruatorum suorum labores saepe anteuertebat *digat.*
 ac subleuabat. Cum illi de loco in locum pronici-
 scendum erat, non iumento, sed vehiculo utebatur:
 in quo sedens libros à se compositos relegabat. Ve-
 stibus cilicinis & ex arietum pilis confectis fre-
 quenter utebatur. Ut autem sanctis hominibus
 vsuuenire solet, aliquando negligentia aurigæ
 sui, aut qualibet iniuria læsus leui ira commo-
 tus, iussit protinus hominem reum, flagellis
 caesum duris vinculis alligari. Parebant verò
 illi ministri, sed non ignorantes animi eius cle-
 mentiam & suauitatem, iuxta viam, qua sanctus
 pater transiturus erat, hominem culpæ obnoxium
 ad stipitem alligabant, & plagarum vestigia in
 eius nudo dorso gallinæ aut alterius animantis
 sanguine exprimebant. Cumque eo peruenisset
 homo Dei, oblitus seueritatis suæ, illic è vehi- *Magna fuit*
 culo exiliens, ad vincum illum properabat, & misericordiæ *S. Gerardus.*
 modo stipitem, brachia, manus ac vincula, mo-
 dò pedes osculabatur, munera pollicebatur, si ve-
 niam & misericordiam ab homine consequi me-
 xeretur. Si cui tum id videre contingeret, illum
 virum Dei, pro tanta humilitate, & simplicitate *Matth. 18.*
 dicere, non dubitaret, conuersum in puerum
 illum, quem Saluator imitandum statuit in mè-
 dio discipulorum suorum.

Et si autem episcopalem functionem & digni- *Libenter*
 tatem summa prudentia administraret, atramen *versatur in*
 cremum non reliquit: sed apud vrbes, ad quas con- *eremo.*
 cionaturus pergebat, cellulas tibi in siluarum secre-
 torib' locis costruxit; in quib. ligatus pernoctasse,
 multasq; afflictiones, soli Deo cognitæ, pertulisse
 memo-

*Debitum
seruitutis
officium,
suauiter per-
soluendum.*

*Moritur Rex
Stephanus.*

*Quidam per
tyrannidem
occupat re-
gnum.*

memoratur. Cum aliquando pro cuiusdam defensione ad B. Stephanum Regem properaret, in eius regionis parte quadam, pecoribus pascendis opportuna, & apta, vir Dei hospitio vsus fuit. In ea autem domo sub noctis medium ancilla quædam versatili mola triticum terebat; laboris molestiam cantilena temperans. Ea autem cantilena expergefactus vir sanctus, vt ex ministro id quod res erat intellexit, mox pijs insusus lachrymis, ô felicem, inquit, feminam, quæ sub alterius potestate constituta, debitum seruitutis officium tam suauiter absque vilo murmure persoluit; iussitq; ei non minimum pecuniæ pondus deferri.

Postquam autem beatus Rex Stephanus totam Pannoniam ad veram Christi lucem adduxit, ipso die Assumptionis Virginis Mariæ, ipse quoque ad æternam requiem assumptus est. Successit autem ei Petrus Rex; cui cum omnes Pannoniæ principes fidem suam & amorem pariter obligassent, vnus ex eis, illo exturbato, regiam sibi auctoritatem per vim vsurpauit. Qui deinde tyrannidem occupans, ipsis sanctis Quadragesimæ diebus, honestissimos sui consilij viros, sudibus ac palis perinde vt immunda pecora interficere non dubitauit. Deinde ad Morstnam sedem, Pontificis locum, Paschalia sacramenta celebraturus, & regium diadema ab Antistite Gerardo, vt sperabat, percepturus aduenit. At illo renuente, reliqui Pontifices regali diademate tyrannum adornant: ornatumque magno Cleri & populi comitatu in sancti Gregorij basilicam deducunt. Ibi tunc zelo iustitiæ Sanctus Pater repletur, candida indutus stola ambonem ascendit, Regemque his verbis per interpretem alloquitur.

Cum tu Rex Quadragesimam, peccatoribus quidem pro venia, iustis autem pro præmio constitutam, cædibus pollueris, mihi que nomen patris eripueris, per te dulcissimis filijs orbat, nullam hodie veniam

veniam mereris. Et petere paratus sum, nuntiabo. Anno te excitabitur in te, quæ per vim acquisitum inde lustro euolutum in genensila seditionem Regalem viri Iam S. Gratiæ virginibus in cœna prædixit. Itaque alio die, cunctos præsepe, latulque ad Danubium interta cum circumfissimittit. Ille veniens sigaum opponet. At impij hocolis currum subitam magno impetustat protomartyrmarry, postis imagna; Domine tetum: quia nesciunt lancea percussus die, magna Christus verò beati viret, nulla sordet, tholicis viris inest. Multis deinde viri procurator peregrini atque stituat. Quo imrum illuc inuentum Ita que cum hyn dem illud transrentia sepeliunt; collatæ suæ: m

niſdam deſen-
beraret, in eus
paſcendis op-
us fuit. In ea
nulla quædam
bris moleſtiam
tuna expege-
quod reſerat
mis, oſelicem,
potestate con-
tam ſuaſiter
ſit; ei non mi-
erhanus totam
in adduxit, ipſo
ipſe quoque ad
ſuccellit autem
onæ principes
gaſſent, vñs ex
ſtoratorem per
em occupans,
honestiſſimos
perinde vt im-
gaurit. Deinde
eam, Paſchalia
m diadema ab
recepturus ad-
boniſſices regali
natumque ma-
ſancti Gregori
ſa ambonem a-
nterpretem al-
catoribus qui-
emo conticu-
men patris cri-
aulam hodie
veniam

veniam mereris. Et quia pro Chriſto mortem op-
petere paratus ſum, tibi quæ euentura ſunt, pro-
nunciabo. Anno tertio regni tui gladius vltionis impio Regi
excitabitur in te; qui tibi regnum impreba fraude diuinam
per vim acquiſitum pariter cum vita auferet. Vno vltionem.
inde luſtro euolutus, & altero in hoſto, immanis
in gente illa ſeditio exenata eſt; in qua cum ad Al-
bam Regalem vir Dei proficiſceretur, apud Ecce-
ſiam S. Sabinæ virginis & martyris hoſpitio uſus,
fratribus in cœna inſtantem certaminis ſui diem
prædixit. Itaque altera lace peracto Miſſæ ſacrifi-
cio, cunctos præſentes panis cœleſtis fecit partici-
pes, lætusque ad martyrium perrexit. Vbi autem
ad Danubium intendit, turba populi furore reple-
ta eum circumſiſit, lapidumque imbres certatim
immittit. Ille verò contra benedictionem & Cru-
cis ſignum opponens, tunc quidem illa ſus perma-
net. At impij homines tandem reſortis equeſtum
collis currum ſubuerunt, patremque hami deie-
ctum magno impetu lapidare conantur. Tum in-
ſtar protomartyris Stephani primus Pannoniæ
martyr, poſitis in terra genibus, clamauit voce
magna; Domine Ieſu Chriſte, ne ſtatuas illis hoc pecca-
tum: quia neſciunt quid faciunt. Hoc cum dixiſſet,
lancea percuſſus ſuaſiter exiit. Eodem autem
die, magna Chriſtianorum ſtrages edita eſt. Cor-
pus verò beati viri cum in loco martyrij iuiſſet,
nulla ſorde commaculatum, ſequenti die à Ca-
tholicis viris in Eccleſia Dei genitricis conditum
eſt. Multis deinde elapſis diebus, fideliſſimus ſancti
viri procurator Regem Andream adi. orans, vt
peregrini atque hoſpitis patris corpus celeriter re-
ſtituat. Quo impetrato, adeò nixidum ac luculen-
tum illud inuenit, ac ſi eo die martyrium obſiſſet.
Itaque cum hymnis & canticis ad Moriſſenam ſe-
dem illud tranſtulit, ibidemque multa cum reue-
rentia ſepeliuit; vbi multæ gratiæ Catholicis viris
collatæ ſunt: non tamen adhuc euidenter; vſque
ad

Predicit
ſuum mar-
tyrium: &
piè ſe ad id
preparat.

Iaſtantur in
eum lapides.

Act. 7.

Moritur lan-
cea conſoſ-
ſum.

Corpus eius
ad ſedem
Moriſſenam
tranſfertur.

Is S. Ladif-
laus fuit 7.
Hungariae
Rex.
Elevatur
Anno 1079.
iuxta C. Ba-
ron. Annal.
Tom. 11.
Tumulus
eius miracu-
li gloriosum.
C. Baron.
Tom. 3. An-
nal. & in
Notat. ad
Martyr.
Rom.

ad tempora Lad. sui regis, & Laurentij Antistitis
eius Cathedra a beato viro quinti. Tum siquidem
a S. Romanae Ecclesiae Synodo iniunctum est, ut
corpora eorum qui Pannoniam fidei praedicatione
irrigassent, summo honore afficerentur. Veni-
ente etiam sedis Apostolicae Legato, & Nobilium
coacto conventu, sacrum huius beati Martyris
corpus elevatum est, atque Regis & Principum
humis transiitum honorificeque depositum eo
loco, ubi pro meritis tanti patris superna gratia ef-
ficiendis & declarandis miraculis largius coruscat.

**MARTYRIUM SS. CYPRIANI, DIA-
coni Antiocheni, prius Magi; ac Iustinae virginis:**
Ex eo quod extat apud Metaphrasten. Passi sunt
circa Annum Domini 302. in persecutione Diocle-
tiani; qua hoc anno Nicomedia maxime
ferbuit: ut patet Tom. 2. Annal.

C. Baronij.

26. Septem.
Iustine pa-
tria & Pa-
rentes.

Conversio
eius ad Chri-
stum.

Iustina Aedesio & Cleodonia parentibus Antio-
chia oriunda, primo quidem cum ceteris ido-
lorum cultoribus densis errorum tenebris in-
voluta, cum aliquando Parailum diaconum An-
tiochenum de lapsu primi hominis deque Christi
in terram adventu, & redemptionis nostrae myste-
rijs disserentem audisset, statim damnata idolorum
impietate, ad Christianae religionis praestantiam
animum adiecit. Hinc percepta tenui quadam ve-
ritatis luce, attentas quotidie aures diacono prae-
bebat, summaque dulcedine divinatorum mysterio-
rum cognitione animum pascebat. Iamque arde-
bat desiderio incredibili matrem eorum partici-
pem facere, sine quibus ad veram salutem nemi-
nem peruenire posse intelligebat. Igitur die quo-
dam, ignes sancti Spiritus vehementius incensa,
matrem adiens, Et cur, inquit, o mater, Deos homi-

NUM

nem monibus fisco-
tion. colines: Cui
tu queras Galila-
habitores vecare
terra. flores: Siem
raetis, d. iustici
que in: mo prot
Cuius. petentiam
augm. f. e. suz ex
lio, ne hucus con-
dimaret. At verò
pliciorum atrocit-
nam matris aurb
veritatis eius expi-
prabere attentione

Pe ficea verò v
rat marito aperu-
tatem in: omnis
Tandem d. u. mul-
somnia oppenatu-
pat. cetera vifu
compellat: Veni
inquam a regnu
ne, omnis ad n
vna cum vore d
pem, ut ab eo sal-
castra iungeretur
tistes, sed min. sic
magnum apud g
ventione g. u. s.
Christians facri-
natos. am. s. i. d.
insultu praec.

Et quidem pa-
lex à perem a sa-
bitar. d. c. n. d. o.
rationis la. acn
fidei clarebat y

num manibus fictos formatosque tanta supersti-
tione colimus? Cur artificis opera adoramus? An
tu ignoras Gahlaeos (sic enim Christi affeclas illic *Conatur ma-*
habitantes vocare solent) dijs nostris multò esse *trem Chri-*
terribiliores? Si enim eorum quisquam idolis appa- *stianam fa-*
ruerit, d j nostri eorum conspectum sustinere ne- *cere.*
queant: imò protinus in fugam verli, vel inviti
Christi potentiam consentiant. Mater verò his
auditis filiae suae exitium cimens, Vide, inquit, ô fi-
lia, ne hic tuus contemptus deorum ad patris aures
dimanet. At verò filia nihil patris iram, nihil sup-
pliciorum atrocitatem verba, salutarem doctri-
nam matris auribus infillare pergebat; donec vi-
veritatis eius expugnata impietas, tacitam visa est
præbere assensionem.

Postea verò una nocte, eadem quæ à filia audie-
rat marito aperuit; qui animo fluctuans, filiae pie-
tatem in somnis cum admiratione pertractabat.
Tandem diù multumq; cogitationibus decertans, *Christum in*
somnia opprimitur; & ecce Christus angelica sti- *somnia appa-*
patus caterua visus adesse, cumque hisce vocibus rei patri
compellare; Venite ad me, qui fluctuatis: Venite, *eius.*
inquam, & regnum caelorum percipite. Hac visio-
ne, omnis ab animo dubitatio ablata est; statimque
vnà cum vxore & filia Opratum requisivit Episco-
pum, ut ab eo salutaris lavacro expiatis, ad Christi
castra iungeretur. Nec repulit sanè Aedesium an-
tistes, sed ministris tanti viri, qui idolorum sacerdos *Aedesium pa-*
magnum apud gentem illam non men obtinebat, cō- *ter Iustine*
uersione gaudens, eam vnà cum coniuge & filia *cum vxore*
Christianis sacris intrauit. Cuiusque signum *& filia ab*
nitos armis salutaribus contra hostiles demonis *Oprato Epi-*
insultus præclare infiruxit. *scopo bapti-*

Et quidem patre A Edesio anno vno & mensibus *tantum.*
sex à petreia salute, vitæ munere cum laude san- *Mortuus pē-*
ctitatis defuncto, virgo Iustina (quæ antè regec- *A Edesio.*
rationis lacrum luita dicebatur) admirandis
fidei clarebat virtutibus: quas hostis malignus
varijs

*Aglaidas
studiosus
infidatur
pudicitie
S. Iustine.*

*Egregie ab
ea repellitur.*

*En vim amo-
ri carnalis,
diaboli opera
excitati.*

*Cyprianus
magus Anti-
ochie, spon-
det se Virgi-*

varijs modis sibi expugnandas suscipiebat. Erat in-
cluitate literarum candidatus quidam, Aglaidas
nomine, honesto admodum loco, patricio genere
natus, & opibus præstans; qui visa Iustina pulchri-
tudine, tanto illius amore incensus est, vt nihil nõ
moliretur, quod cupitis eius amplexibus frui pos-
set. Cumque constantem virginis animum neque
promissis, neque effeminatis blanditijs expugna-
re posset, demum haud exigua collecta iuuenum
manu, ipsam in via aggressus per vim abducere co-
nabatur; quod vel sic tandem hærentem visceribus
pestem extingueret. Sed neque id quidem infelici
ex animi successit sententia. Statim namque vt
hoc audax & nefarium facinus in ædibus matris
innotuit, exierunt simul cum armis plurimi, ijsque
fortissimi. Quorum solo conspectu, iuuenis asse-
ctæ in effasam sagam versi, mater Aglaidas, nul-
lius rei alterius curam gerens, inter medios enses
virginem amplectebatur: paratus omnia pati po-
tius, quam ab ea discedere. Ast illa impuram ho-
minis mentem execrata, Crucis signum tanquam
arma opponens, collectis viribus repente se se eius
manibus excussit, proculque eum à se reijciens, pluri-
mis affectum contumelijs, vultum pugnis ac sputis
egregie fœdauit. Et hæc quidem quanquam graua
essent & atrocia facis a domnem amoris vim reprim-
endam, ille tamen, quod ad extremam amoris
processerat amentiam, hoc vnum ramen vel morte
gravius putabat, Iustinam non assequi.

Igitur cum ad impuras cupiditates reprimendas
planè inexercitatus esset, totum se se desiderijs per-
misit, omnique forti & generosa cogitatione reie-
cta, solum quod dolor & amor suadebant, exequi
statuit.

Erant ipsdem temporibus Antiochiæ Cyprianus
quidam arte magica instructissimus: qui magnum
nomen sapientiæ & eruditionis in magicis rebus
obtinebat. Eum infelix iuuenis adiit, & ingentibus
onerat

oneratum promissis
rissimi amoris fa-
uit. Is verò supercil-
tus, spondit se ma-
virginemque ea am-
vt vltro etiam ampli-
Cyprianus euocato
quem promptè & a-
ferre nouerat, expo-
sine cura esse: n be-
co plenum; mand-
mum; & n si omni-
cetero desciend-
nunciat. Facit cu-
prianus; aspergit e-
na; Virgo tentato-
miratur insolitan-
ces conuenitur; l-
rem magicæ frau-
magis inde ac ma-
ris flamma. Nequ-
nerosa Virgo; qui-
spiritalibus armis
edomat, hostem
assectum cum ma-
le autem ad Cy-
fateri erubesceret
bat, sed à Cypria
quoddam signum
villo modo vires
demnato, mox
ritior accerlitur
pulsatus armis cu-
redijt. Post hæc
minitans supplic-
laus, haud dubie
riam.

Is igitur nou-

oneratum promissis ad Virginis animum impu-
 risimi amoris facibus inflammandum preuoca-
 uit. Is verò supercilio eruditionis & sapientiæ elat-
 us, spondit se mox quicquid vellet effecturum,
 virginemque ea amoris vehementia incensurum,
 ut vtrò etiam amplexus concupisceret. Nec mora; *Consulit dæ-*
 Cyprianus euocato ex malignis spiritibus vno, *monem Cy-*
 quem promptè & alacriter ad hæc flagitia opem *prianus.*
 ferre nouerat; exponit quod fieri velit. Ille eum
 sine cura esse iubet; tradit vasculum pestifero suc-
 coplenum; mandat ut eo virginis aspergat do-
 mum; & nisi omnia ex sententia succedent, se de
 cætero despicendum, & pro nullo habendum pro-
 nunciat. Facit cuncta ex mandato magistri Cy-
 prianus; aspergit domum; adhibet nefanda carmi-
 na; Virgo tentatoris sentit insultum. Stupet illas *vehementer*
 miratur solitam libidinis vehementia, ad pre- *tentatur san-*
 ces conuertitur; lachrymatur; Christum adiuto- *ta Iustina*
 rem magicæ fraudis nescia inuecat. Sed crescit *carnalibus*
 magis inde ac magis in virginali pectore amo- *desiderijs.*
 ris flamma. Neque tamen despondet animum ge-
 nerosa Virgo; quin potius fide, precibus, alijsque
 spiritualibus armis vndiq; testâ, carnem instantius *Et fortiter*
 edomat, hostemque infringit: ac tandem pudore *superat.*
 affectum cum magno metu in fugam conuertit. Il-
 le autem ad Cyprianum reuersus, cum se victum
 fateri erubesceret, varijs anfractibus se circumage-
 bat; sed à Cypriano cum vrgeretur, Vidi, inquit,
 quoddam signum quod vehementer horui, neq;
 villo modo vires illius sustinui. Illo ergo sic con- *Crucis signū*
 demnato, mox alius priore ad agendum longè pe- *demonibus*
 rior accersitur dæmon; qui tamen similibus pro- *intolerandū.*
 pulsatus armis cum dedecore, ad eum qui miserat,
 rediit. Post hæc princeps dæmonum, acre suis
 minitans supplicium, accessit: Cyprianumque so-
 latus, haud dubiam ei de Virgine spondit victo-
 riam.

Is igitur noua fraude & calliditate instructus, *Dæmon sub*
 sumpto

*specie mulie-
ris vaginem
Iustinam
conatur
eue, lege.*

*Crucis signo
fugatur da-
mon à S.
Iustina.*

*Cyprianus
conuersitur
ad Christum.
a Claruit is
Antiochenus
Antistes an-
no Christi
293. &c. ut
paret 2. To-
mo Annal.
C. Baron.*

*Magnus ze-
lus Cypriani
magi.*

sumpto muliebri habitu, magno sub prætextu pie-
tatis virginem adiit: simulans se eodem virginita-
tis desiderio inflammata[m] scire cupere, qua ratione
hostiles insidias eunare posset. Cumque virgo san-
cta multa eximia pietatis documenta proferret, de-
mon humana specie reclusus, inter verba ad matri-
monij dignitatem tanquam tutiorem salutis viam
sermone[m] conuertit, ac valido argumento, carna-
lem copulam Deo magis quam virginis votum
gratum esse contendit. Quo audito, Iustina dæmo-
nis insidias pertimescens iurgit, ac Crucis tropheo
de more se consignans, mox demonem, quem verè
puellam exsternabat, euasisse conspicit.

Post quæ, dæmonum ille princeps ad Cypria-
num redire compellus & fateri coactus est, sola Cru-
cis virtute in fugam se conuersum esse. Quo cogni-
to, Cyprianus prudenter secum hoc modo philo-
sophari: Si tantæ virtutis est Crucifixus, ut solo
Crucis signo inimici eius in fugam vertantur, quã-
ta demum amentia est, eo relicto, illius sequi ini-
micos, qui nulla virtute præditi tam facillè terren-
tur? Hæc secum sagaci mente pertractans, assumptis
sceleratæ aq[ua]s libris, a Anthimum, qui tunc
temporis Antiochenam cathedram tenebat, sup-
plex adiit: eamque per Christi merita & vulnera cū
lachrymis orauit, ut impieratis quibus constrictus
tenebatur vincula dissolueret, lustralibusque ex-
piatam aquis in Christi Ecclesiam poenitentem
reciperet; ac protinus magiæ libros igni consu-
mendos illi tradidit. Anthimus, visa viri hu-
militate animæque dolore, gementem supplican-
temque recepit. Receptus intra Ecclesiæ fores
Cyprianus, totam noctem in confessione, ge-
mitibus & lachrymis exegit: nihil non faciens
ut scelerum suorum veniam & Christi gratiam
perfectè mereretur. Cumque Asterius diaco-
nus, cæteris catechumenis iam eiectis, cum pa-
xiter exire iuberet, ille & Christi & suæ salutis
amore

amore incensus, peg-
bus Christianæ religio-
nis Christi Jesu seruis
& charitate gaudens
retheli instraxit: diu-
octauo die præcon-
tem subdiaconum,
necuit.

Iustinam verò vi-
generosum diac[on]u[m]
ginamque certum ma-
ritis disciplinæ domi-
re misit. Orthodoxi
de diuini verbi tuba
cabat: ad e[um] ut breui-
lux veritatis ubique
incedibili furore
mendam stimula: ce-
manis leges præfer-
Cyprianum Christi
miseret. Damna-
quidem ab opere E-
eius ad Euto[miu]m
qui Cyprianum vi-
consecit: & tri-
mandauit. Ibi i-
causa defertor deor-
nunc tanta cupidi-
tioque quampluri-
ad Christiana sacra-
ti, ut facile deorum
posuisset, intelligi-
m[us] impotenti ita do-
luculentis Cypria-
posset, iussit eum
to os, oculoque
rum virtus Christi
supplicis, quin mi-

amore incensus, negavit se foràs iturum, nisi omnibus Christianæ religionis initiatus mysterijs, verus Christi Iesu servus diceretur. Quæ viri alacritate Anthimus & charitate gaudius Anthimus, protinus cum catechesi instruxit; diuinoque expiatum baptismo, priant Diaconum. octauo die præconem verbi instituit: vicesimo autem subdiaconum, tricesimo verò diaconum ordinavit.

Iustinam verò virginem animo sanè per omnia Item Iustina generosam diaconissarum in numerum retulit: virginam diaconumque cœtui matrem dedit, & cuncta alia cælestissimam.

istis disciplinæ domicilia spiritalibus armis præclārè munijt. Orthodoxæ verò fidei aduersariōs quotidie diuini verbi tuba ad certamen & salutem prouocabat: aded vt breui extirpatis gentilium erroribus, lux veritatis vbique spenderet. Hæc cūm dæmonem incredibili furore ad vindictam de Cypriano sumendam stimulant, Diocletianum (qui tunc Romanis leges præscribat) excitauit, vt Antiochenum Cyprianum Christianorum Diaconum exilio damnaret. Damnatus vnà cum Iustina cūm nec sic quidem ab opere Euangelij cessaret, fuit nomen eius ad Eutolmium Comitem Orientis delatum; qui Cyprianum virginemque Iustinam in vincula coniecit: & tribunali suo Damasci præsentari mandauit. Ibi interrogatus Cyprianus, quæ de causa defertor deorum & magicæ artis contemptor nunc tanta cupiditate Crucifixum prædicaret, aliosque quamplurimos à cultu deorum abductos ad Christiana sacra traduceret, ita respondit Comiti, vt facile deorum vanitatem, si furorem non nihil posuisset, intelligere potuisset. Sed Comes, cuius animus impotenti iræ dominatu oppressus tenebatur, cūm luculentis Cypriani rationibus respondere non posset, iussit eum suspensum discerpi: Iustina verò os, oculosque verberari. Sed non potuit eorum virtus Christi sanguine fundata vllis terri supplicijs, quin multò constantius & Christum con-

*Anthimus
ordinat Cy-
prianū Dia-
conum.*

*Sic sentit Ba-
ronius in No-
t. h. hac die.*

*Cyprianus
& Iustina
ab Eutolmia
in carcerem
mittuntur.*

*Sancti mar-
tyres atrociter crucian-
tur.*

fiterentur, & Comitibus impietatem execrarentur.

Hinc Tyrannus, abiecta victoriæ spe, Cyprianum quidem in carcerem, Iustinam verò in Terenting, quod dicitur, monasterium includi iussit. Indè opportuno tempore ad secundam producti examinationem, cum blanditias æquè ac minas generosa animi virtute contemnerent, in sartaginem pice & bitumine horribiliter accensam missi sunt. Sed nihil sanctis flammarum incendium, nihil fœtor fumusque picis nocuere: prorsus ut eos spectaculo stupefactus, Comes, præstigijs dæmonum eos defendi clamaret. Aderat Achanasius quidam homo gloriæ præter modum cupidus; qui Eutolmij amentiam

*Mittuntur
in Sartagine.*

*Temeritatis
& blasphemie
penas
lulit Athana-
sius quidam.*

*a. Reperitur
Diocletianus
cum Maxi-
miano fuisse
Nicomedie
anno Christi
302 (Tom.
2 Annal. C.
Baronij; ibi-
dem: quæ tum
seuissimam
de Christi-
anis carnis-
cinam exer-
cuisse.
Iustina, in
Cyprianus
decollatur.*

ut magis foueret, & gratiam aliquam apud eum iniret, exclamans ait; Ego mox Christi vestri arguam imbecillitatem. Hæc dicens, inuocato Ioue & Aesculapio, furibunda mente eandem in sartaginem insilijt: existimans separari ratione cum sanctis vim ignis repressurum. Sed momento à voracibus assumptus flammis, dignas suæ stultitiæ poenas tulit.

Videns ergo Iudex Rex adeo nouas & stupendas, & ignem tanquam ratione præditum, amicum ab inimico discernentem, vix mentis suæ compos, omnisque consilij inops, sanctos martyres Nicomediam ad Imperatorem a Diocletianum, qui tunc rerum potiebatur, transmisit; qui lætis Eutolmij literis, cum martyres per omnia suppliciorum genera inuictos intelligeret, capitis in eos sententiam tulit. Fuere ilico generosi athletæ Christi ad certamen propter fluuium Gallum, ingenti multitudine ad spectaculum concurrente, deducti. Et quidem eò ut peruentum est, Cyprianus de fœminea imbecillitate sollicitus, Iustinam luculenta oratione confirmatam ad certamen præmisit. Quia glorioso sine coronata, Cyprianus incredibili gaudio eam sequutus, eandem martyrij palmam adeptus est. Iacentibus autem humi sanctorum corporibus, cum die nocteq; impij excubarent custo-

des,

des, nmo eorum re-
cure afficere aude-
mantes iam lata fu-
ter habens, cui non
ad supplicium abdu-
misse sancti illum
atque d. esset, mo-
pico præerat, ex
martyribus morien-
tempore, sacra con-
quorum tam ludio-
nas regiones iter fe-
cta, & honorifice a-
manis idam verum
cutiones celitus

MARTYRIV

Damiani; ac fr

ij, & Euprophij

Laurent. S

Passi su

Temporibus
uitate A. E.
trona, ge-
num enixa est.
de pietate imbui-
diti, mirabilem a-
lum enim non
virtuti, agniti-
tum illorum sag-
cis redibat, de m-
bant de noue nun-
tem t. enet. o. a. m.
Eo rem pote er-
minique longo

m excrearentur.
spe, Cyprianum
o in Terentius,
uitit. Inde op-
pacti ex amia-
nas generosa a-
torem pice de
fuit. Sed nihil
de orfama.
eraculo iustitiae
eos defendi da-
m homo gloriæ
almi amentiam
m apat eum mi-
thi veim arguam
eo loue & Aelcu-
fartagiem infu-
um sanctis vii i-
ore crous affum-
re nastulit.
nas & stupendas,
um, amicum ab
fua compos, o-
artyres Nicome-
erum, qui tunc
lectis Eutolmij
fupphorum ge-
o eos sententiam
e Chridi ad cer-
genti multitudine
deducti. Et qui-
mas de fœm. nea
ueuienta oratio-
nir. Qua glo-
cedibilis argu-
pny panam
he autem eorum
excrearent cultu-
des,

des, nmo eorum reliquias tollere & honore sepul- Item Theo-
turæ afficere audebat. Acciderat namque cum in *estus pro-*
umartes iam lata fuisset sententia, ut quidam illac *pter verba*
ter habens, cui nomen Theoctistus, vidensq; sanctos *paucissima.*
ad supplicium abduci, solum modò diceret; Quam
iniuste sancti illi morti adiudicati fuere. Hæc si mul-
atque dixisset, mox eum assessor Felicius, qui sup-
plicio præerat, ex equo deiecit, paremque Christi
martyribus mortem ei attulit. Porro multo post
tempore, sacræ eorum reliquæ fuere Romanorum
quorundam studio & vigilantia, qui in transmarina-
nas regiones iter fortè habebant, Romam transue-
stæ, & honorificè admodum tumulata: vbi non Ro-
manis solum verum omni ex parte eò confluentibus,
curationes cælitus iugiter conferuntur.

*Sacræ eorum
reliquiæ Ro-
mam trans-
feruntur: &
ibidem Mi-
raculis cornu-
scant.*

MARTYRIUM SS. COSMÆ ET
Damiani; ac fratrum eorundem Antimi, Leon-
tij, & Eupropij: Ex eo quod est apud V. P.

Laurent. Surium. fide dignissimum.

*Pasii sunt circa Annum Do-
mini 285.*

*C. Baron; in
Not. ad Mar-
tyr. Rom. as
Tom. 2.
Annal.*

Temporibus Diocletiani & Maximiani in ci-
uitate Aegææ, Theodotâ, insigni pietate ma-
trona, geminos fratres Cosmam & Damia-
num enixa est. Qui ab ipsa genitrice vna cum la-
te pietate imbuti, ac tandem artium disciplinis eru-
diti, mirabilem à Deo gratiam consecuti sunt. Nul-
lum enim non morborum genus eorum cedebat
virtuti; ægritudines & infirmitates omnes ad ta-
ctum illorum fugabantur; optata oculorum lux cac-
cis redibat; dæmones eorum aduentum formida-
bant; denique nihil non erat quod eorum sancti ta-
tem venerabatur.

Eo tempore erat matrona quædam, Palladia vo-
min; quæ longo tempore omnium membrorum oili-
ralytica &

*27 Septem.
Patria &
Parens SS.
Cosme &
Damiani.
Insignibus
clarent mi-
raculis.*

*Palladia pa-
ralytica &*

SS. Cosma & Damiano sanatur.

S. Damianus coactus suscipit paruum munusculum.

Id egrè fert Cosmas.

Christus apparet Cosmæ.

Comprehenduntur SS. Martyres à Lysia Præside in Christianos crudeliss. Teste C. Baron Tō. 2. Annal. a. 285. Christi Dioclet. & Maximian. 2.

cio destituta, quidquid facultatum pecuniarumvè habebat, in medicos frustra expenderat. Ea cognita SS. Cosmæ & Damiani virtute confestim eorum opem cum lachrymis implorare: complexaque pedes illorum per Christi nomen salutem postulare. Illi verò, explorata mulieris fide, prompto animo optatam ei salutem contulere. Palladia autem sciens eos ab omni cupiditate muneris esse alienissimos, oblataque constanter repulsuros clam sanctum adiit Damianum, eumque sacramentis terribilibus per Iesu Christi nomen adiuravit, ut munusculum acciperet, neque villo modo salutare Iesu nomen, spreto munusculo, contemneret. Suscepit ea necessitate constrictus pia matronæ munus Damianus; quo cognito, Cosmas animo sanè commotus, & immodica tristitia deiectus, seuerè admodum præcepit, nè Damiani fratris corpus commutari secum post mortem sepulcro frueretur. Itaque pia inter eos disceptatione de gratuita seruitute Domini orta, nocte vna Dominus Cosmæ apparens, Quare, inquit, tanta seueritate fratrem corripis propter munus illud, quod non mercedis gratiâ, sed per nomen meum adiutus suscepisti?

Multis igitur virtutibus & signis clari sancti fratres die quadam camelum arte diabolica debilitatum inuenerunt; quem protinus sanitati restitutum illatum abire permiserunt. Hæc aliaque sanè eximia Christianæ fidei documenta cum miro omnium praconio, nec sinè animarum fructu, celebrarentur, tandem quoque ad aures Lysiae Præsidis Algæ peruenierunt; qui sinè mora suo eos tribunali lictorum manibus sibi iussit. Oblatos Præses interrogat, quæ provinciæ oriundi, quæque eorum nomina, & cuius fortunæ essent. Cui martyres responderunt; Arabiæ provinciae ciues sumus; nomina nostra, Cosmas & Damianus. Fortuna autem quid sit ignorantes, ex magno genere Christiani sumus. Habemus autem & alios fratres, quorum nomina, si requiris, sunt

sunt hæc: Antimus, audis, Præses, Ite, magnis d. is sacrificiis.

Nec mora; Sancti martyrii auidi, abedemque tormenta erent, minantem conuocatus Lysias, vincentibus subiecit, tyres Christo piallenebant. Quin & quæ crudeliora tibi to: ut Christi potenter glosas. Præses inquit, vos catenis beo. Vincit igitur dio repleti, piallentiaorū Domine delecti. Propter nomen tuum vincti martis, non byem es.

Hec liq. illis pmo que multum tes dede. c. Sed p ad litus deducti s nudo sibi oblati, P vestris & tormento ergo & me malef quæ vos. Hæc a spiritus protinus a torquebantque; a Deprecor vos Chri orationibus ab his tibus ergo sanctis sis, impius tyrann martyres in carcer nali suo offerri.

Oblati tertio,

sunt hæc: Antimus, Leontius, & Euprepus. His auditis, Præses, Ite, inquit, & eos pariter adducite: vt magnis dijs sacrificetis.

Nec mora; Sancti martyres, futuri certaminis & Adducunt
martyrij auidi, abeuntes fratres adduxerunt: Præsi- etiam suos
demque tormenta & diros cruciatus, nisi sacrificia- ipsi fratres
rent, minantem contempserunt. Qua iniuria pro- ad Præsidem.
uocatus Lysias, vinctos manibus pedibusque, que-
stionibus subiecit, torisitque vehementer; sed mar- Torquentur
tyres Christo psallentes, in supplicijs inuicti perma- SS. martyres
nebant. Quin & præsi insultantes dicebant; Si
quæ crudeliora tibi suppetunt tormenta, ea profer-
to; vt Christi potentiam in nostra infirmitate co-
gnoscas. Præses ea contumelia læcessitus, Ego,
inquit, vos catenis vinctos in mare præcipitari iu-
beo. Vincti igitur catenis martyres in effabili gau- Psalm. 118.
dio repleti, psallentes pergebant; In vijs testimonioru
tuorum Domine delectati sumus, sicut in omnibus diuitijs.
Propter nomen tuum Domine, si ambulemus in medio
vmbre mortis, non timebimus mala, quoniam tu no- Psalm. 22.
biscum es.

Hæc aliaq; illis psallentibus venerunt ad locum; Præcipitan-
mo, que ministri crudelitatis eos in mare præcipi- tur in mare,
tes dedere. Sed proritus angeli ministerio soluti, sed statim
ad littus deducti sunt. Ea re intellecta, Præses de- diuinitus li-
nuo sibi oblatjs, Per deos magnos, inquit, maleficijs berantur.
vestris & tormenta vincitis, & mare sopitis. Docete
ergo & me maleficia ista, vt & ego deinceps se-
quar vos. Hæc aliaque vbi dixit, duo nequissimi
spiritus protinus adfuerunt, qui faciem eius cædebant,
torquebantque; adeo vt dolore victus exclamaret; Præses à dæ-
Deprecor vos Christi milites, vt vestris apud Deum monibus.
orationibus ab hisce me dæmonibus liberetis. Oran- ceditur.
tibus ergo sanctis martyribus, & dæmonibus repul-
sis, impius tyrannus ad ingenium redijt; iussitque
martyres in carcerem receptos sequenti luce tribu-
nali suo offerri.

Oblati tertio, & minis blanditijsque verborum
Ppp 3 diu

*Illæsi egre-
diuntur.*

*Cosmas &
Damianus
crucifiguntur*

*Plectuntur
capite mar-
tyres.*

*Tamulus eo-
rū miraculis
clarus.
Vide Procop.
lib. 1, c. 2*

diu multumque frustra oppugnati, tandem incendi damnati sunt. Fuit ilico ingens pyra allatis vndique sarmentis exstructa: in quam coniecti martyres tanquam in paradiso deambulantes, flammis interim longè lateque erumpentibus, & alios abfumentibus, alios verò ambustos fugantibus, tandem illæsi egressi sunt. Hæc quanquam Præses vehementer miraretur, non tamē diuinæ virtuti, sed magicæ arti terra impietatis caligine occæcatus adscribebat. Vnde martyres denuo eculei tormentis torqueri præcepit; sed ijs ab Angelo repressis, sanctisque illæsis conseruatis, mandauit Cosmam & Damianum in crucem sublatos lapidum imbre necari: Antimum verò, Leontium, & Eupropium, vinctos in carcerem duci. Et his quidem in ergastulum abductis, Cosmas & Damianus Cruci affixi sunt: sed missi in eos lapides nullam non modò vim intulere, quin potius conuersi, grauitè eos, qui illos mittebant, vulnerabant. Videns autem insanus Iudex ministros suos vulueratos, furore succensus, quatuor militum ordines misit, qui Cosmam & Damianum, alijs fratribus propter crucem positis, sagittis confingerent. Sed neque sagittæ quidquam eis nocuere, verum ingens vitorum ac mulierum multitudo, ad spectaculum concurrentium, iisdem illis sagittis retroactis confixa miserabiliter occubuit.

Cernens igitur Præses omnem suam malitiam sanctorum virtute prostratam, animo in diuersa distractus, gladio in eos animaduerti præcepit. Illi verò vno ore parique alacritate Deum laudantes nixi genibus palmique ad cælum sublati, ceruices præbuere: atque ita glorioso martyrio coronati ad regna cælorum commigrarunt: quorum corpora Christiani rapientes eodem in loco honorificè sepelierunt; vbi in præsentem diē innumera beneficia largiuntur. Horum quoque meritis Iustiniæ Imperator ab ægritudine grauissima liberatus, percelebrem in honorem eorundem erexit basilicam; addiditque

didique & aliud in
templum. Rom
tur cultus, vt multi
no coronatos esse c

VITA S. * E
Oppidi nomine A
ge Delphina vixi
mansit; professus
vocant de tex
ea que est
Exce

E Leazarus
uincia ori
gaum à S
tem; matrem; ve
que tur. ob sang
grat. ni acce. tra
parentibus, Bon
matrona & mun
infantem, fertur
uotione & grati
Accipe cum ubi
nis gratiam ei la
voluntati fore r
candidatus, illu
enim est, cum in
mori, quam in
Maiestatem
crificium in oc
pietatem infan
instillauit, vt ne
bili erga paupe
cum baiularum
solij porta se
nullo pacto p

diditque & aliud in Pamphilia iisdem martyribus 5. de AEdi-
templum. Romæ verò adeò celebris ijs exhibe- ficatione In-
tur cultus, vt multi ea propter illos Romæ marty- sm. Imper.
rio coronatos esse crediderint.

VITA S. *ELEAZARI, COMITIS *al. Eleaza-
Oppidi nomine Ariani, qui cum sancta Coniu rij.
ge Delphina vixit continentissimè; Virgoq; per- C. Baron. iu
mansit; professus illud vitæ institutum, quod Notat. ad
vocat de tertia Regula S. Francisci. Ex martyr. Rō.
ea quæ est penes V. P. Laurent. Sur.
Excessit ex humanis anno Do-
mini 1323.

Eleazarus Comes Ariani, è Narbonensi pro- 27. Septē.
uincia oriundus, patrem habuit Hermon- Patria ex
gaum à Sabrano, virum insignem & poten parēs eius.
tem; matrem verò Laudunam Albanam vel Albæ:
quæ cum ob sanguinis claritatem, tum ob vitæ inte-
gritatem accepta ab Eleazaro & Cæcilia mariti sui
parentibus, Bona Comitissa vocabatur. Itaque pia
matrona & mundo planè mortua pulchrum enixa
infantem, fertur eum eadem hora cum seruenti de-
uotione & gratiarum actione Deo obtulisse dicens; Mater eum
Accipe eum tibi seruum Domine, tuæq; benedictio- recens natū
nis gratiam ei largire. Quòd si eum nostri diuinæ tuæ Deo offert.
voluntati fore rebellem, vbi sacro baptismo erit
candidatus, illum sinè mora è medio tollas. Satiū
enim est, eum innocentem tecum viuere, & mundo
mori, quàm in hac mortali vita tuam offendere
Maiestatem. Vt autem Deus ostenderet se hoc sa-
crificium in odorem accepisse suauitatis, tantam
pietatem infantis illius animo in ipsis incunabulis
instillauit, vt necdum triennij ætate completa, mira-
bili ergà pauperes commiseratione afficeretur. Nam
cum baiularum brachijs portaretur, in castri Au-
solsij porta sæpè pauperes humanissimè intuens,
nullo pacto progredi volebat, immò verò etiam
pauperes.

finè intermissione acerbè plorabat, donec præstita eleemosyna eos refectos videret.

Postquam autem ætatis quintum excessit annum, quidquid ex ludis puerilibus, vel aliundè acquirere potuit, in pauperes erogabat: infantesque & pueros, quibuscum sua interdum captabat solatia, præcipuè verò inopes, ad prandium suum inuitabat. Degebat sub cura & moderatione Domini * Guilhelmi de Sabrano patrui sui, Abbatis Massiliensis. Ibi & ætate & sapientia mirificè adeò proficiebat, ut in tenera illa ætate cuidam religioso diceret, se magno teneri desiderio ad infidelium regionem proficiscendi, ut illic in confessione Christi per martyrium è vita excederet.

Actum est autem diuinâ prouidentia, ut decennis, mandato Sereniss. principis Caroli secundi Hierusalem & Siciliæ Regis, virginem Dalphinam annorum duodecim in vrbe Massiliensi sponfam acciperet: & post 3. annos in Castro Poderij Michaelis, feriis S. Agathæ coniugium illud ritu solenni celebraretur. Ea solennitate peracta, quarto demum die virgo Dalphina cum multa celebritate sponsum suum in castrum Ausoisij adducta est. Ibi tum virgo, diuino amore egregiè accensa, si pectoris sui arcana aperuit, seseque ad extremum vitæ spiritum virginitatis votum cōseruare decreuisse, si per sponsum liceret, dixit. Eleazarus quanquā diuini consilij adhuc ignarus, tamen, ut erat comis & placidus, libenter ista audientem sponfam virginem sustinuit: totaque illa nocte ab omni cupiditate animum egregiè repressit.

Attigerat iam annum ætatis suæ quintum decimum, cum in loco, quem de Salto vocant, ipsis feriis Assumptionis Deiparæ cælesti pane refectus, admirabilem intrā præcordia sensit diuini amoris flammam: adeò ut tanquā febri correptus à suis in cubiculum duceretur, labantem præ nimio calore animum collecturus, Ibi constitutus, tota mente

* al. Vilhelmi

Educatur
sub patruo
Abbate Mas-
siliensi, ani-
mo Martyr.

Despondetur
ei quadam
nobilis puel-
la.

Pudicitia
sponse eius.

Insolita cæ-
lestis gratie
visitatione
afficitur.

solitudinem cogitabat. Deinceps vi-
roce admonitus, ne
nibus valere iussit,
in egritatem tuenda
denter sonè, votum
tatem protinus con-
misericordia confix-
xit. Vnum aut hoc fi-
est, quod comuni
non dico motus illi
mulum sentiret, pro-
quior erat, tanto m-
in more positum p-
cumbere faciem la-
tentius implorare:
nimium pascere me-
grate; sponfam ea-
cum sua urate acti-
totus in diuinâ be-
ret.

At verò ubi ad
nec animus eius in
quillitate potiri, p-
familix caram, q-
titulis ornatum cu-
in castrum Pocij &
pnis, ex paterna
tinuit. Vbi tane ne-
modo familiaris su-
sais præscriptis: Pri-
integrum Missæ o-
uerent cæle & pui-
tio, ut qualibet he-
confessionem elu-
sele rescerent. Qu-
na a primo diuini
& diuinarum reru-

solitudinem cogitabat, vt mundo planè mortuus soli Deo deinceps viuere posset. Sed interna quadam voce admonitus, nè statum defereret, illis cogitationibus valere iussis, totum sese ad mentis corporisque integritatem tuendam collegit. Neque tamen, prudenter sanè, votum nuncupare, vel voluntatis libertatem protinùs constringere voluit: sed sola Christi misericordia confixus cōstanter in proposito perrexit. Vnum aut hoc summa in eo admiratione dignū est, quòd comuni cum sponsa thoro vtens, nullos non dico motus illicitos, sed nec carnis omnino stimulum sentiret; prorsus vt quò castè virgini propinquior erat, tanto minus pudicitie metueret. Erat ei in more positum prolixis antè somnum precibus incumbere; faciem lachrymis rigare; diuinam opè attentius implorare; cœlestium rerum meditatione animū pascere; mente & cogitatione cœli spatia peragrarè; sponsam eodem amore accendere: idque ea cum suauitate ac fructu, vt oppressis sæpè sensibus, totus in diuinæ benignitatis consideratione exularet.

Carnis tentationes in corpore eius prorsus extinctæ.

At verò vbi ad annum ætatis peruenit vigesimū, nec animus eius in castro Ausonij optata posset tranquillitate potiri, propter importunam aui eiusque familiæ curam, qua eum splendidis huius mundi titulis ornatum cupiebant, multa precum instantia in castrum Podij Michaelis, quod erat virginis Dalphinæ, ex paterna hereditate, migrandi copiam obtinuit. Vbi sanè nouus pater familias, nouo quodam modo familiæ suæ præsidens, hæc insignes leges suis præscripsit; Primo, vt diebus singulis pia mente integrum Missæ officium audirent. Secundo, vt viuere castè & purè; qui nollent, domo cederēt. Tercio, vt qualibet hebdomada animorum sordibus per confessionem elutis, singulis mensibus cœlesti pane sese reficerent. Quarto, vt nobiles virgines & matronæ à primo diluculo ad vsque prandium precibus & diuinarum rerum commentationi incumbere,

Migrat ad aliud castrū.

Præclare factæ leges, familiæ eius ab eo præceptæ.

*Pœna in
blasphemos
& periueros.*

à prandio operibus manualibus sedulo vacarent. Quinto, ut nemo, non dico diuinam maiestatem, sacrosanctam virginem, vel aliquem Sanctorum blasphemare; falsò, vitiosè aut leuiter iurare: sed nè inhonestum quidem verbum proferre præsumeret. Cuius quidem constitutionis violatores hac ratione puniri voluit, ut vel toto prandio, solo pane & aqua contenti, coram alijs humi accumberent: vel tota die cubiculo inclusi reatum suum dignè expiarent. Sexto, ut nulli fas sit ludere tesseris, aut alio vti lusu illicito, turpi ac inhonesto. Si quis contrà fecisset, grauis illum pœna manebat. Septimo, ut omnes è sua familia, còmunì paci & charitati assiduò studeant: sedulosos pro ratione culpa puniens. Octauo, ut quotidie à prandio vel alia hora vespertina (nisi necessitas aliud requirat) fiat ab vno illorù ipso præsentem, aliqua collatio de verbo Domini, pro ani maiù salute. Quis vero hanc Comitum aulam, monasteriù dicere dubitaret; in qua tam excellens in omni genere virtus vigeat, cælestisque disciplina adedò clarè relucebat?

*Quinta vita
puritas in
eius aula.*

*Vita eius
custeritas.*

Ipse Comes reliquos omnes exèplo anteibat, pietateque sua & morù suauitate omnium animos ad emulationem virtutis prouocabat. Preces horarias pro Romanæ Ecclesiæ ritu & consuetudine tam piè & attèntè persoluebat quotidie, ut audientes nò mediocriter ad pietatem incitarentur. Ieiuniorum vigiliarumque mirè patiens, aspero insuper cilicio sub vestibus pretiosis carnem edomabat. Sæpè catenulis ferreis rebelles animi motus infringebat, & ad quèlibet versum Psalmi quinquagesimi, trienos ictus dorso fortiter infligebat. Octauo verò quolibet die Quadragesimæ & Aduentus, & permultis Sanctorum festis præsertim Virginum, cælesti epulo se muniebat.

*Eximius eius
in miseris
benignitas
& humanitas.*

Ceterù inter alias virtutes, præcipua ergà pauperes & leprosos beniuolentia, & benignè faciendi studium summa liberalitate coniunctum, in hoc viro relucebat. Quotidiè siquidem habebat duodecim pau-

peres

peres, & leprosos, quorumque oris pueris sicut cibò potuque præstabat. Die quodam, cum se milite cum tonsoribus ducentis domum lepra repleta. Videbatque absumpta proferrent. Quos s. h. n. nissimè impatita, minis timorem curantibus perauitatem donari, totam plebem sentiant. Eleazarum intuentibus dubitant. Ille verò recederet, igneus capite, cunctis cernens, usque ad suam, quæ peruenisset.

Porro cum magnas peres commulerat, horreum suum ex totis redundare in septem, Concollatant, manebat. Sed hæc quæcum solis eius vno certo consistat, & vicesimo, patet factus Aufusii, cum vltimo titulo, rarus ergo tum præsbitor am sibi a vno videri toto macta & còtino, vero, quanqu

peres, & leprosos, quorū pedes ipse lauabat quotidie, eorumque oris peramanter oscula figebat; ac postremo cibo potuque refectionis largas eleemosynas præstabat. Die quodam venatū in suo comitatu abiturus, omnes antecedere iussit, ipse vero, vno apud se milite cum tonsore retento, ad quoddam leprosorū diuertit domicilium; vbi sex horrida percussos lepra reperit. Videbantur eorum labia exesa planè atque absumpta: prorsus vt sine horrore adspici nō possent. Quos sactus iuuenis vt vidit, salutatione humanissime impartita, salutaribus monitis ad diuini numinis timorem cultumque assiduū hortatus est. Inde singulis peramanter osculatis, ecce repentē sanitate donati, totam domum odore suauissimo repletam sentiunt. Mirantur illi, stupē: fixisque oculis Eleazarum intuentes, angelumne an hominem esse dubitant. Ille verò cum præstita insuper eleemosyna recederet, igneus quidam & luculentus radius ab eius capite, cunctis cernentibus, emerisit: perdurans quousque ad suam, quæ procul satis aberat, familiam peruenisset.

*Sex Leprosi
eius osculo
sanantur.*

Porro cū magna & penè incredibili esset erga pauperes commiseratione, bis extremæ famis tempore horreū suū iis exinanitū; quod bis similiter diuinitus redundare inuentum est. Apud Arelatam puellā septennem, Constantiam nomine, cum ipsa morte colluctantē, manus sue impositione matri viuā exhibuit. Sed hæc quanquam eximia, parua tamē sunt, si cum solidis eius virtutibus, è quib⁹ sanctitatis opinio certò constat, cōferantur. Anno ætatis suæ tertio & vicesimo, patre ipsius ex humanis sublato, Baro factus Ausoisijs, Comitatus pariter Ariani oppidi ad eum iusto titulo est deuolutus. Cū igitur eius Comitatus ergo tum primum Italiam peteret, sensit mox subditorum sibi animos vehementer rebelles, ad eū vt oppidani toto triennio multas illi iniurias, plurima dāna & cōtumelias minimè ferēdas inferrēt. Ille verò, quanquā multis modis ab eis laceffit⁹ & diuentia,

*Diuinitus ei
frumentum
restituuntur.*

*Sanat mori-
bundam.*

*Fit Comes
Ariani oppi-
di & Baro
Ausoisijs.*

*Summa eius
intolerandis
iniurijs pa-
tientia,
xatus,*

vacarent. Quin-
estatem, facor-
morum d'alph-
et led ne inho-
pra sumeret. Cu-
pres h'c ratione
spane & aqua
trient vel ora
digne exierent.
aur anoy. lusa
contra feculet.
mo, vt omnes e
pri assiduo stude-
patiens Octauo,
respetta. n' mli
b' illorū ipso præ-
m' pro animarū
clam, monasteriū
ens in omni gene-
puna adeo clare
blo anteibat, pie-
animos ad amu-
teces horarias pro
tudine tam pie &
elentes nō medio-
seuuntorum vigi-
per cuncto sub ve-
sape catenulis fer-
rois, & ad quē h'c
os itus dorio for-
ber die Quadrage-
ctorum tēris præ-
muntabat.
pua ergi paup'e-
igne faciendi stu-
tum, in hoc viro
barduodecim pau-
peres

xatus, tantū abest, vt vnquam vindictæ cupiditate exarsit, vt etiam Tarentinū principem, vltionem expetentem, prohibuerit, nē vel leui iustitia in eorum scelus animaduerneret. Ita enim animo constitutus erat, vt eos potissimum charos haberet, qui varijs cū aduersitatibus ad pietatem & virtutis studium exercebant. Qua sanē patientia id obtinuit; vt postea ab omnibus illis honoraretur vt Dominus, & amaretur vt pater,

Industria eius in ere alieno dissoluendo. Porro Comitatum & Barionatum suum magno ere alieno obstrictum & pressum eximia dexteritate alienauit; constituens homines, qui certos quosdam proventus ad se reciperent, atque inde paulatim ōne eas alienum dissoluerent. Cū à Roberto Rege, cui imprimis charus erat, fratre S. Ludouici Episcopi Neapoli equestri esset ornatus dignitate, alijs circa mundana occupatis, ipse tota mente cælestibus inhærens, non multo post virginittis votum cum Dalphina sua sponsa emisit, perpetuoque seruauit: amplexâtes tertium ordinem suæ regulam S. Francisci. Præstitero hoc in castro Ausoissi in Narbonensi Gallia seu Prouincia; in qua biennio deinde exâcto, ille Neapolim redijt; ybi à Roberto Rege, Caroli eiusdem Regis primogeniti & Calabriae Ducis præceptor cōstitutus,

Factus eques auratus, emitit votū Virginittis cum sua sponsa.

Datur Carolo Ducis Calabriae filio pedagogus. adolescentem illum præclaris moribus & pietate imbuit. Erat per id tempus penès illum Ducem regni totius administratio: Pater eius Roberto Rege in Prouincia agente. In cuius aula cū Eleazarus puerum causas negligi intelligeret, à Duce eorum se patronum institui postulauit. Quod susceptum pietatis munus tam egregie est executus, vt cum aliquando lotis iam manibus ad mēsam accedenti pauper domū intrās importunē se ingessisset, sciscitās de ipsius supplicii libello quid actū esset, ille statim benignē respondens, sustine, inquit, parumper, & ego, penusquam cibum sumam, rem tuam expediā, surgensque à mensa, rectā ad curiam abiit, reuertensque pauperi per omnia satisfecit.

Agit promptissimē aduocatū Pauperum.

Tandem

Tandem autē Re-
nitas facturus, Comi-
stinauit, vt inde spon-
te dignam adduceret
veritatur, ecce Parisijs
ecclesiasticis munitu-
tatis ergastulo ad in-
migrant; anno Salu-
simo tertio, atque
Franciscano apud M-
pultum, eodem ann-
ciscanorum (vt ip-
vbi malis magnitudo
sanctitatis sit, omni-

MARTIRI-
cis Boemia: Ex eo
Dubravium Olo-
hiffior. Boemica. P-
temporibus C-

S. Sanctus VVe-
gionis non n-
tissimo, Vra-
Drahomiram Luc-
alienam. Siquiden-
tores seueriori im-
in Prophetas, gra-
nam. Qua de caus-
per speciem saluta-
filiotum alteram
Erat is VVenella-
lo sacerdoti suo, si-
endum trad. dit;
imbutus, postmo-
bytem disciplin-

Tandem autē Rex Robertus, filio suo Carolo nuptias factururus, Comitem Eleazarum in Gallias destinavit, ut inde sponsam regio splendore & maiestate dignam adduceret. Quo in negotio vir sanctus dum versatur, ecce Parisijs graui correptus morbo, tandem ecclesiasticis munitus sacramentis, ex huius mortalitatis ergastulo ad immortalitatis gloriam feliciter migravit, anno Salutis Millefimo trecentesimo vigesimo tertio, ætatis suæ 28. Cuius corpus, in habitu Franciscano apud Minoritas Parisienses primò sepultum, eodem anno Apram, æquē in eadem Franciscanorum (vbi ipse viuens iusserat) translatum est; vbi multis magnifq; coruscās mīraeulis, indices quātæ sanctitatis sit, omnibus clarius innotescit.

Moritur Parisijs vir sanctus.

Inde transfertur Apt. Claret miraculis post obitum.

MARTYRIUM S. VENCESLAI DV-
cis Boemiæ: Ex eo quod est per Reuer. D. Ioannem Dubrauium Olomucensem Episcopum lib 4. & 5. hist. Boemica. Passus est Anno Christi Domini 938. temporibus Otthonis, Imperatoris Germanorum Primi.

al. Venceslai. C. Baron. Tom. 10. Anal. & in No. Martyr. Roman.

Sanctus Venceslaus Boemiæ Dux, patre religionis non minus quàm fidei ornamenti cultissimo, Vratislao progenitus, matrem habuit Drahomiram Lucensem, à Christiana religione lōgè alienam. Siquidem in omnes pietatis & iustitiæ cultores seuerior immaniorq; quàm Iezabel quondā in Prophas, graui damno rem afficiebat Christianam. Qua de causa Ludmilla Vratislai Ducis mater, per speciem salutandi Drahomiram, Pragam adiens, filiorum alterum ab ea nutriendum sibi impetrauit. Erat is Venceslaus egregia indole puer, quem Paulo sacerdote suo, sanctitatis opinione celebri, instituendum tradidit; à quo primis rudimentis præclare imbutus, postmodum Budecum, ad Nycenum præbyterum disciplinis & litteris sublimioribus eruditus

28. Septem. Patria eius & parentes.

3. Reg. 18.

Nutritur Venceslaus à Ludmilla ania.

Tandem

endus est transmissus.

Drahomira Interea patre Vratislao vita functo, Drahomira, *maris eius* filius adhuc aetate imbecillioribus, regimen inuadit, *in Christiana* ac statim odium in Christianos male diu dissimulan- *nos persecu-* tum detegit: edicto quoque proposito Christianis omni- *tio.* bus religionis exercitia clā, palam interdicat. Secus facientibus carcer, exilia, mors denunciata. Hec cum piū autē animum vehementer fauciarent; vt tam

VVencslaus
creatur Dux
Boemiae.

VVencslai
egregia pie-
tas.

impia tūque inmania neptis facinora deleret, nepotem VVencslauum magno omnium consensu ad gubernacula Boemorum promouit: fratri iuniori Boleslao, ad tollendam fraternam discordiam, parte hęreditatis assignata. Igitur VVencslao principis thronum Praga occupante, mater filium iuniorē moribus suis congruentem secuta est. Is Boleslauum cum suo territorio vltra Albim possidebat: vt potentia & dignitate clarus, ita moribus & vitę genere prorsus oīscursus. At verò VVencslaus ab omni ambitione inuictus, cunctis pietatis officiis insignis, psalmos laudetque Deo quotidie concinnebat: ian- guentes inuisebat; laceros nudosque vestiebat: pauperibus alimenta suppeditabat.

Drahomira
conspiratio
in Ludmillā
socrū suam.

Ludmillā
præuidens
martyrij sui
diem, cuncta
sua pauperi-
bꝫ distribuit.
In templo
neatur.

Interea Drahomira dirumpi prę inuidia, secūq; nefarię aduersus socrum meditari, quod illa maiore apud VVencslauum gratia, quam ipsa mater pol- leret: religionemque Christianam nimis promoueret. Nec longius nefarię meditata perficere distulit, quā inuenit audaces perficiendę cędis facinosos. Illante exitij die, quem Ludmillā futurum diuinitus præuiderat, vocat ad se clientulos omnes, & sua cuiq; persoluta mercede, quidquid præterea in penu, in cella, in horreis, in loculis redundabat, id manu sua in sinus vsusque pauperum transfudit. Post hæc remotis arbitris ac sola Paulo sacerdote adhibito, ante aram, facta exomologesi, pronoluitur; cum ecce eadem hora submissi a nura, Thomas & Gumo, non tam genere quā scelere nobiles, in sacrarium irrupunt; ac velo, quo sancta vidua caput velatum ha- buit

habuit, elisis faucibus

Nō desuere, qui VV-
ter percutiatur ad
sanis eos verbis con-
dicat Dominus, Mea
re? Quædamocū ann-
scilicet sceleris min-
notabiliter ex. inc. e-
Nā cum alter corum
pedatus esset, nō ali-
cantur ab illis, vel
te tūmpa mēti id
vt huius pietas hoc e-
quoque præter ipsa
habuit, quali patre
niasque exequi, no-
mas, sed magis per-
Ante alios Rad-
bogii filius, a nura
rot VVencslaus e-
fac armatos ceteros
me repudiare. Igitur
aciem contra Rad-
sibi dū candum
quā ipsi Rad-
potestate. Si autem
quit, et a non por-
multo infonitum
certamine decerni
imperare debet.
riam Radslaus ter-
initurque, & ac
ricula super ceteros
ense succinctus era-
diret. At Radslaus
ga in super machie-
raterim aue velut
Novum enim esse

habuit, elisis faucibus prostratam suffocant.

Nō defuere, qui VVenceslāu ex cede auiaē vehemēter perturbatū ad vltionē inflāmarēt. At ille grauissimis eos verbis corripēs, nescitis, inquit, quid ore suo dicat Dominus, *Mea est vltio, & ego retribuā eis in tēpo- re?* Quēadmodū anno nundū euoluto euenit; vtroque scilicet sceleris ministro non solum miserē, sed etiā notabiliter extincto; nota sua ad posteros trāsmissa. Nā cum alter eorum barba ruila insignis, alter male pedatur esset, nō aliter nati natoīū, & qui hodie nascuntur ab illis, vel ruffescūt, vel à pedibus laborāt. Cēteū impiæ matri idēd impunitas diuturnior cōcessa, vt filij pietas hoc clarior euaderet. Tamen si alios quoque præter ipsam matrē molestos sibi infestosq; habuit, quasi parū idoneus ad exequēda Principis munia; quæ exequi, non per sacra (dicebant) & cæremonias, sed magis per arma & acies oporteret.

Ante alios Radislaus Gurimentis princeps, Mustobogij filius, vana spe inflatus, quasi solo armorū terrore VVenceslaus expugnari posset, agros eius incurfare; armatos ostendere viros; pacis legatos superbissimē repudiare. Igitur coactus VVenceslaus militē atq; aciem contra Radislaum instruit; vidēsque omnino sibi dimicandum esse, classicum cani verat prius, quā ipse Radislaum conueniat. Data alloquendi potestate. Si aliter inquit, nisi prēlio res pacificari nequit, cur non potius sinē magna aliorum clade, sine multo infantium sanguine, ipsi inter nos singulari certamine decernimus; victoriæ permitturi, vter vtri imperare debeat. Perinde quasi iam manibus victoriam Radislaus teneret, conditione proposita latari, instareque, & ad pugnam ineundam festinare. Lorica super cilicinā vestem indutus, paruoque ense succinctus erat VVenceslaus, cū in arenā prodiret. At Radislaus cataphractus, hastatusque cum lōga insuper machera contrā sese inferebat; vtrinque interim acie velut ad Nouæ rei spectaculum erecta. Nouum enim esse videbatur, vt ipse VVenceslaus, pro

*Nulla in
VVenceslao
vltiscendī
libido.
Dent. 32.*

*Diuina vltio
in scarios
Ludmillā.*

*Radislaus
quidam ad-
uersus sancti
virum insur-
sit.*

*VVenceslaus
Radislaū ad
singulare
certamen
prouocat.*

Assumit arma S. Crucis contra hostē suū. VVenceslaus, & diuinitus liberatur. pro imbelli habitus, componere se cum bellatore auderet: Vbi sub ictum ventum est, alter signo Crucis frontem pingit: alter hastam vibrare festinat; idemq; subito Angelos videt, atque hanc vocem velut ab homine promptam ponē se audit: Ne feris; Ac nemine conspecto, qui illam prompserit, vim numinis fauore propitio VVenceslaum prosequentis veritus, humi procumbit; veniam audaciæ exposcit: seque potestati victoris permittit. Alleuat prostratum VVenceslaus, dataque venia, & dignitate ei restituta, monet vt contumaciam in obsequiū debituū vertat, nē post grauius ab irato numine plectatur.

Isse Ottho Imperator Germanorū primus, regnauit anno 936. & seq. Hæc in Germaniā celeritate nunciata, aulam Cæsaris, apud alios admiratione, apud quosdam irratione affecerunt. Ottho tunc regnabat; qui Germanorum primus coronam Cæsareā legitimē sibi traditam in Germaniam intulit, vir illo honore, ob celeberrimam pietatem, & raram in bellis felicitatem non indignus: nec alienus à VVenceslao, propter eximias ipsius virtutes; & qui vnā cū alijs Germaniæ Principibus maiestatem Cæsaream officiosē comiterque obseruabat. Is Ottho deliberandi causa, diem ad conueniendum Principibus VVormaciam edixerat; quod ubi VVenceslaus quoque euocat⁹ sinē vlla dilatione venisset, dicitur postmodū, dum solenne sacrificium cunctantius sacerdos facit, ipse similiter cunctantius curiam introiisse, eamque moram quasi ex abitione natam Principes adeo ægrē tulisse, vt conspirarent, ne quis ipsorum veniēti assurgere, nec supra se locū confidendi dare vellet. Persuasum denique Cæsari fuisse, vt sine vilo honore Boemum velut arrogantē transmitteret. At Cæsar ex conspectu duorum Angelorū qui VVenceslaum in curiam deducebant, subitoque ibidem disparuerant, obstupefactus, throno exilit; aduersum vadit, ipsumque VVenceslaum tantū non adorat, ac manu mox sua ad subellia perductum, assidere sibi proximū iubet. Cæteris vehementer factum

Prodigium à Cæsare visum Angelos quippe VVenceslas comites.

XXVIII. SE
factum admirantibus
vissimūque miratur
quam Angelos; tam
spectaculum exhibet
Mogontius Pontifex
dixit inquit; cæteri
sum fuisse: confiteu
que nuper inuulgat
interuentu numinis
erit VVenceslaus,
præsens paria num
dicauerint; quare i
am deprecantur,

Nec his contenti
hospici habuit hos
petendi potestatem
Cæsar, gloriosa eun
is brachium diui
Pio Corbeiam in Sa
religione in Boëmi
que Burgundia Re
cz nationis fuerit.
Ad quæ postulata
quit, primo quoq;
tempore, quas ha
dona Cæsare dign
mis deus, quo te
ramus; deinde trib
quondam Cæsari
postremo & insign
eam aquilam in
illud alterū detrib
sed idem caput suū
gem iniungi, auct
tehnuit: quanq
Regibus & Princip
terur.

Allatio ex Saxo

factum admirantibus, Cæsar facti causam aperit, vicissimque miratur quod nemo præter se quicquam Angelos, tam clarum manifestumque sui spectaculum exhibentes, oculis suis aspexerit. Hic Moguntinus Pontifex, se quidem nihil planè vidisse inquit; cæterum horrore quodam se persuasum fuisse confitetur; ac tunc demùm famæ quoque nuper inuulgatæ, quemadmodum videlicet interuentu numinis ab hostis impetu seruatus fuerit VVenceslaus, fidem se habere; quando in præsens paria numina eundem à calumnia vindicauerint; quare inde simul vniuersi erati veniam deprecantur.

Nec his contentus Cæsar, hunc tam liberalem hospiti habuit honorem, ut quiduis ei à Cæsare perendi potestatem faceret. Existimabat autem Cæsar, gloriosa eum & ambitiosa petiturum. At *Sacras reli-* is brachium diui Viti ex Gallia sub Ludouico *quias en* Pio Corbeiam in Saxoniam translati, magnaque *quanti sece-* religione in Boëmia culti; dein Sigismundi *quo-rit S. VVen-* cæ nationis fuerit; reliquias sibi dari postulauit. *ceslaus.* Ad quæ postulata Cæsar subridens; Feres tu; inquit, primo quoque à reditu nostro in Saxoniam tempore, quas habere cupis; reliquias; interim dona Cæsare digna à nobis accipe; Regium inprimis decus, quo te ex dignitate tua meritò decoramus; deinde tributo absoluius, quod Carolus quondam Cæsaribus soluendum instituerat. Iussit postremò & insignia sua VVenceslaum ferre; fuscæ aquilam in clypeo candido. Facile hoc & illud alteri de tributo amplexus est VVenceslaus; sed idem caput suum diademate tingi, seque Regem inungi, aut Rex a suis appellari nullo pacto sustinuit: quanquam à Cæsare atque ab aliis Regibus & Principibus Rex in epistolis salutaretur.

*Abnuitt rē
giam digni-
tate S. VVen-
ceslam.*

Allatis ex Saxonia sanctorum corporum Pra-

*Construit
templa.*

*Corpus Lud
mille post
trienniu in-
corruptum.*

*En religio-
sum Vven-
ceslai ani-
mum.*

*Drahomira
filio suo Vve-
ceslao necē
machina-
tur.*

*Inuitatā
ad natali-
stia à fratre
suor*

gam reliquit; Vvenceslaus omnia alia ædificia missa faciens, applicare architectum manus ad ædem D. Vito designandam construendamq; imperat. Simulque auiæ Ludmillæ corpus in D. Gregorij transferri curat; quod triennio à percepta martyrij corona prorsus tæbe incorruptum integrumque apparuit. Interea Drahomira mater magis ac magis furens, impia cum filio Boleslao sæuè admodum & indomito in Vvenceslaum agitabat consilia; maximè quòd audiret quotidie tantè esse Vvenceslaum in sacerdotes obsequi, vt suis ipse manibus vinum inter sacra libaque & churæ illis subministraret; vt eidem illos domi quemque suæ inuideret, necessariisque rebus antè tempus succurreret; vt denique noctu plerumque vel in ipsa hyeme nudis ad templum incederet pedibus, in quibus Perugilia celebrabant Sacerdotes. Paulisper tamen inter hæc suam rabiem Drahomira remississe videbatur, postquam certior facta erat, Vvenceslaum ratiō vitæ aulicæ & curarum publicarum; circumspicere locum sepositum; in quem cum sodalibus D. Benedicti ipse quoque sodalis futurus diuenteret. Nam & Romæ ad Pontificem, suos iam eum legatos misisse audierat. Sed dum Romanus Pontifex Legatos diutius propter domesticas seditiones retinet, dumque interim Vvenceslaus nihil quidquam de sua consuetudine intermittit; mulier more impatiens, conceptum iam pridem de tollendo Vvenceslao parricidium exequi properat.

Natalis tunc dies infantuli recens ex Boleslao editi se obrulerat. Ad hunc concelebrandum inuitatus à matre pariter & fratre Vvenceslaus, Boleslauriam, à peccatis prius per confessionem ritè expiatus & sacrosancto pane communitus, petit. Prodit composita adulatione obuiam fratri Boleslaus. Mater dein conuiuio adhibita, quò magis ad omne facinus exercita erat, tantò blandius hospitem

hospitem filium hunc
dem conuiuium
relligeret quòd ten-
tem produceretur
nocturno tempore
nec preces. Qua-
tre ad scelus vigili-
haud difficulter in-
gam excipientem
omnib; tam in vit-
rumq; curam inde
nocte Rex Dania-
mia semoribus) per-
testatus est, vt m-
fratre obruncat-
ret. Id quomodo
cerdotes, tempus
dicatum declarau-
miracula dara opo-
ra & illustria, par-
bus diebus penè
Boleslaus, par-
audacter etiam il-
rio gessit, idque ne-
ce, omnibus qui
militariare conui-
tibus quicunq; si-
rent, carcerem, ex-
iecit mater, ne ca-
vi in campis iacer-
tibusque; Correp-
um Podiuinus qu-
dio pendens, nul-
pi, conficiue por-
Drahomira sepeli-
nionque pœna ap-
lissima atque im-
tat, eò loco quòd a-

omnia alia ædifici-
te etiam manus a-
struendamq; im-
corpus in D. Geo-
biennio a percepto
corruptum inte-
d. mira mater ma-
filio Boleslao se-
venceslao agita-
ret quotidie ran-
obs: quij, vt suis
a huiusque & chru-
illos domi quem-
rebus autem tem-
et i plurimque vel-
um incederet pedi-
brabant Sacerdo-
suum rabiem Dra-
it quam geritior fa-
vitz antice & cus-
tere locum seposi-
D. Benedicti ipse
eret. Nam & Romæ
gatos misisse audi-
ex Legatos diuini
retinet, dumque
d quam de sua con-
more impatiens;
llendo Vvenceslao
ecens ex Boleslao
pe celebrandum in-
e Vvenceslaus, Bo-
confessionem ritè
ommutus, petiit
obuiam fratri Bo-
hura, quod magis
e, cautè blandius
hospitem

hospitem filium habuit, traxitque in seram no-
stem conuiuium. At Vvenceslaus quanquam in-
telligeret quò tenderent blanditiæ, & quam ob-
rem produceretur conuiuium, non tamen omisit
nocturno tempore solitas in templo Dei persol-
uere preces. Qua in re occupatū Boleslaus à ma-
tre ad scelus vigilantior excitatus inuadit; atq;
haud difficulter inermem fratrem, patienterq; pla-
gam excipientem interficit; nescius Deum bonis
omnib; tam in vita quàm morte semper adesse, suo-
rumq; curam indefessam gerere. Eadem quippè
nocte Rex Daniæ (vide quanto interuallo à Boë-
mia semotus) per quietè se admonitum oraculo
testatus est, vt martyris Vvenceslai in Boëmia à
fratre obruncti memoriæ sibi colendā suscipe-
ret. Id quomodo ab ipso factum, cæremoniæ, sa-
cerdotes, templum in Dania diuo Vvenceslao de-
dicatum declarant. Vt interim alia penè infinita
miracula data opera transeamus, partim quia no-
ta & illustria, partim quia decantata à nostrati-
bus diebus penè omnibus habentur.

Boleslaus, patto audacia & scelere principatu,
audacter etiam illum & non sine scelere ab ini-
tio gessit, idque non obscure. Siquidem clara vo-
ce, omnibus qui aliqua cum diuo Vvenceslao fa-
miliaritate coniuncti erant, ac præcipuè Sacerdo-
tibus, quicumq; sua spontè è Boëmia non excede-
rent, carcerem, exilium; eadem denunciavit. Ad-
iecit mater, ne cæsi terræ mandarètur, sed abiecti,
vt in campis iacerent, esca dilanianda canib; ali-
tibusque. Corruptus inter præcipuos ad supplici-
um Podiuius quoque, toto biennio in furca sub
dio pendens, nulla tæbe violari, nedum corrup-
pi, conficiue potuit; donec post hausta terræ hiatu
Drahomirā sepeliretur. Nā quò manifestior gra-
uiorq; pœna apparet, quæ meritò de crude-
lissima atque impiissima muliere exigenda fue-
rat, eò loci, quò adhuc insepulta iacebant ossa o-

Vvences-
laus à fra-
tre in tem-
plo trucidatus

Visio Regis
Dania.

Floruit infi-
nitis mira-
culis, post ob-
itum S. Vvenceslao

Boleslai im-
pietas in sa-
cerdotes &
Christianos.

En vnde
innotescit
Podiuius
cuiusdam
sacerdotis
sanctitas.

Drahomira cisorum sacerdotum, terra sua sponte dehiscens, terre hiatu viam *Drahomiram* vna cum curru & qui simul absorpta,

vehabantur, absorbuit; solo auriga incolumis; qui ad aram iuxta sitam (nunc haud exstat) equo desiliens accurrit; cum fortè signum ad corporis Domini adorationem dari, execrante illum *Drahomira*, omnibus maledictis, audisset. Quare ló-

Vvenceslaij cum eum etiamnum, vt execratum, funestum que necis conscij declinant viatores, qui arcem *Pragensem* ab occidentali plaga petunt. *Paviti* & illi divinitus, qui *Boleslaum* assecati, gladios etiã suos adversus diuum *Vvenceslaum* struxerunt. Pars enim eorũ mente alienata, in rabiẽ que versa, præcipites ex alto deorsum se dabant; quidam in eos gladios, quos nudauerant, incubuere. Ad hæc, templi paries, quem propè occisus fuit diuus *Vvenceslaus*, velat ex his ipse quoque conficius, aut potius, vt testis foret sceleris sempiterni, nulla ullius opera abstergi eluique potuit à cruore, quo resperus ex corpore diui *Vvenceslai* fuerat. Quod quidem triennio post, *Pragam* translatum; præterquam quod à corruptione incolame repertum est, insuper etiã ab omnibus vulncribus erat percutatum.

Insigne misericordium.

Translatio reliquiarũ eius.

VITA & PASSIO S. CHARITONIS

C. Baro. Tõ.
2. Annal.
anno 275.
C. 279.

præclari Confessoris : Ex eã que est per *Metaphrasten*. Claruit anno Domini Natalis 275. &

sequentibus sub *Aureliano*, ac post eum *Tacito*, *Probo* ac cæter. Imperat.

28. Septeb.
Patria eius.

IN ciuitate *Iconiensi* Prouincię *Lycaonię*, *Chariton* summus Christi cultor, oriundus, egregium & planè admirandum edidit suę pietatis documentum. Cum enim *Aurelianus*, qui tunc temporis sceptrum *Romani* administrabat Imperij, Christianum nomen inaudita crudelitã opprimere,

meret, seu quicquid
monia complere,
hæsus, & ab impio
terrogatus, tale f
quidem. ð *Præse*
persequeris, & alie
ros in figam verer
struendos in carcer
coniciis; sed pñ
& *Christo* Iesu Sa
lestis & inuidis d
hoc corpus olida
uis supplicia in
religione, de non
non nouit me h
Sed hæc parui fu
Teclæ esse discip
deris martyrij sp
splender: & *Paul*
plam quoque ac
da iustitiam, ador
odem cum *Apol*
a deitate Dei?
tio, in periculum

Hæc ad iram
sanctum veste m
reclum, nec uis
dai fatigatum se
Sacrificale, b
vis tuo corpori
Non, inquit, eis
vel milles vira
nomine abiecer
multiplicata su
sanctissimi mar
cæ humeris to
eandẽ fuit quaz
diuis alterius n

onte dehiscent,
 tru & qui simul
 ga incolunt, qui
 exstat equo des-
 um ad corporis
 ante illum Dra-
 det. Quare lo-
 m, iustitiae que
 gentem occi-
 dunt, qui
 timos aduersus
 Pars enim co-
 be vetula, precipi-
 idam in eos gla-
 Achac, templi
 uis Vreecleus,
 , au, potius, vt
 ulla vilis opera
 quo respicit, ex
 Quod quidem
 , praecequam
 percuti, est, in-
 bus erat percu-

CHARITONIS
 est per Met-
 Natalis 27. &
 post eum Ta-
 im.

Lycæonie, Cha-
 rionis, egre-
 giae pietatis do-
 s qui tunc tem-
 perabat Imperij,
 delicate oppri-
 meret;

meret, sanisque propositis edictis terrore loca o-
 mnia compleret, inter alios Chariton compre-
 hesus, & ab impio Praefate de fide ac religione in-
 terrogatus, tale ferè dedisse responsum fertur. Tu
 quidem, ô Praefes ferro flammaque Chastros
 persequeris, & alios quidem inani timore prestra-
 tos in fagam vertis, alios fidei armis præclare in-
 structos in carcerem abripis, & immensi cruciatu
 conficis: sed prius quàm ego spreto summo Deo
 & Christo Iesu Salvatore meo, (prò scelus) sce-
 lestis & inuidis dæmonibus supplex fio, ecce tibi
 hoc corpus olidum vtiq; & periturum, ad quæ-
 vis supplicia intrepidus trade. Nam de patria, de
 religione, de nomine, quod quæris, nemo est qui
 non nouit me hac in ciuitate primas obtinere.
 Sed hæc parui faciens, in eo potius glorior, me
 Teclæ esse discipulum; quæ iustarum lucidissimi si-
 deris martyrij splendoribus hac in ciuitate re-
 splendet: & Pauli magni præconis veritatis; qui i-
 psam quoque ad certamina pro Christo subeun-
 da instruxit, adornauitque. Et idem ego quoque e-
 odem cum Apostolo hodie dico: *Quis me separabit*
à charitate Dei? Tribulatio, an angustia, an persecu-
tio, an periculum, an gladius?

*Præclara S.
 Charitonis
 confessio.*

*Gloriatur se
 S. Teclæ di-
 scipulum
 Chariton.*

Rom. 8.

His ad iram motus Praefes, confestim iubet
 sanctum veste nudatum, quatuorque in partes ex-
 tensum, neruis crudeliter verberari. Eo aliquan-
 diu fatigatum supplicio rursus interrogat Iudex;
 Sacrificasne, ô Chariton, diis immortalibus, an
 vis tuo corpori plures inferri plagas? Cui martyr,
 Non, inquit, eis sacrifico. Quinimò si fieri posset,
 vel milies vitam hanc in suppliciis pro Christi
 nomine abiicere paratus sum. His auditis, verbera
 multiplicata sunt, tanta crudelitate, vt viscera
 sanctissimi martyris horrendo hiatu pateant. In-
 dè humeris tortorum in carcerem abreptus, se-
 cundæ fuit quæstioni reseruatus. Et quidem blan-
 ditius alterius minisq; quin & atrocioribus quæ-
 stionibus

*Caditur S.
 Martyr.*

*Egregia
 martyris
 constan-
 tia.*

1008 VITA S. CHARITONIS

pius cruciatibus ad labefactandam eius constantiam adhibitis, cum oleum pariter & operam se perdere intelligeret Iudex, iussit denuò ferro vincum in custodiam tradi.

*Mortuo Aureliano Imperatore, Christiani libertate potuntur. * Is fuit Tacitus.*

Interea impio Imperatore Aureliano è vita sublato, meritisque pœnis, vt omnium erat opinio, propter nimiam in Christianos sœuitiam, à iusto Iudice Deo affecto, * alius, qui ei in Imperio successit, fama clementiæ regni sui fundamēta stabilire volens, edicta crudelitatis sustulit, & Christianos oēs è vinculis incolumes abire iussit. Tunc verò Chariton, multis magnisque martyrij certaminib; inclutus, vt percepta in suo corpore Christi stigmata ad extremum vitæ spiritum cōseruaret, ad sanctam ciuitatē abire constituit. Iter igitur magno cum gaudio ingressus, mox in latrones humani sanguinis non minus quàm pecuniæ audidos incidit: qui eum ferro crudelissimè vinctum ad speluncam suā veluti prædam quandam opimā abduxerunt. Ibi eo ferreis vndique nexibus confictō relictō, illi rursus ad alias atque alias populabundi se prædas contulerunt. Christi verò martyr, totus ad preces & gratiarum conuersus actiones, incredibili exultabat gaudio, quòd iis molesti is propter Christum afficeretur. Cum quæ lætābundus multa secum de infinita Christi bonitate volueret, ecce viperā è latibulis in vas quoddam vino plenum proserpens, sesequē ad satietatem ingurgitans, pro beneficio, vt ingratorum est consuetudo, maleficiū reddens, potum pestifero veneno infecit, protinusquē recessit. Rediunt interea ad speluncam latrones, vt furore ebrij, ita extrema prænè siti confecti. Nec mora; Audi ad merum cerratim conuolant; hauriunt: mortemquē ad vnum omnes pariter oppetunt.

Latrones veneno diuinitus extinguntur.

Ibi tunc solus planè Chariton relictus, quod reliquum erat, precibus & lachrymis se Christo commendare vinctus pergit. Nec deseruit precantem Christum

XXVIII, SE

Christus sed mox dicitur possessorem, & per sui homines ex præcongefferant, ex asse Chariton admirabilis stupescit, antè orationem pauperibus & pueris distribuit: reliquias applicat. Ipse Ecclesiam conuersus, res ad eum administrari pariter & gentem salutarem doctrinam est igitur studio illi quotidie millicibus imbuebat disciplinam committebat.

Itaque Laurall' celesti disciplina orationis solitudinis cupidus, chuntinas partes vniuit. Ibi herbis solus primis Deo, nec herbarum sequium. Nam farreque vagante, inest ed fieri concurreret pietatis domicilio. Ibi herbas solus, litudinis partem, diis à Theocorum debuerit: ne gratiam. Quanquam ne huiusmodi ventitantes procella temporis congregatione, quæ Syriacè Suca Cuium de spiritum toramēte in totum actum in sola ciuitate

in eis constan-
ter & operam se-
cundò fetto vin

iano de vita sub-
iunctum erat opinio,
iunctum, à iusto
in impetu suc-
cedam: et a stabili-
tate, & Christi-
te iustit. Tunc
martirii certa-
to corpore Chri-
stianum cõuerua-
fuit. Iter igi-
tè in latrones
in pecuniarum au-
tissimè vincitum
uandam opimã
necebus con-
que alias popu-
lanti verò mar-
conuersus acrio-
quod iis mole-
Cuiusque lara-
Christi bonitate
in vas quoddam
d' laticratem in-
corum est con-
tempesti fero ve-
Reuente inte-
te ebrii, ita ex-
a; Audi ad me-
t: mortemque
dictus, quod re-
siste Christo cõ-
ruit precantem
Christus

Christus sed mox diruptis vinculis eum & spelun-
ca possessorem, & pecuniarum omnium, quas ne-
farij homines ex pradis, rapinis, & cædibus illic
congresserant, exasse fecit heredem. Quid igitur
Chariton admirabili Dei bonitate & prouidentia
stupefactus, ante omnia ingentem auri argentiq;
vim pauperibus & patribus in solitudine degen-
tibus distribuit: reliquas opes ad nouæ Lauræ fa-
bricam applicat. Ipsa verò spelunca latronum in
Ecclesiam conuersa, diuinis ibidem operibus insi-
stens, res adeò admirandas gerebat, vt plurimi lu-
dæi pariter & gentiles ad eum confluerent, eiusq;
salutarem doctrinam auidè exciperent. Factum
est igitur studio illius & vigilantia, vt Laura sacris
quotidie militibus impleteretur, quos monasticis
imbuebat disciplinis, imbutosque deinde Præ-
cto committebat.

Itaque Laura illa & discipulorum numero, &
cælesti disciplina optimè instituta, ipse quietis ac
solitudinis cupidus, itinere diei vnus ad Hieri-
chuntinas partes vno comitatus discipulo migra-
uit. Ibi herbis solis iucundè victitans, gratum in
primis Deo, nec hominibus inutile præstabat ob-
sequium. Nam fama miraculorum eius longè la-
teque vagante, magnus indies hominum cœptus
est eò fieri concursus; prorsus vt ibi quoq; egregio
pietatis domicilio constituto, rursus ad aliam so-
litudinis partem, quatuordecim plus minùs sta-
diis à Thecoorum regione distantè, commigrare
debuerit: ne gratissima quies penitus illi interiret.
Quamquam ne hic quoque eadem (ob turbas ad
ipsum ventitantes) perfrui licuit. Collecta itaque
processu temporis & ibidem haud exigua fratrum
congregatione, aliam quoque ædificat Lauram:
quæ Syriacè Suca, Græcè verò verus nuncupatur
Cui cum de spiritali patre prouidisset vir diuinus,
tota mente in cælo degens, vt vltimum vitæ suæ
actum in sola cælestium consideratione exige-
ret,

Construit
Lauram,
Pharū nunc
cupatam.
Item tem-
plum, Anti-
qua Ecclesiæ
nominatū.

Iudeos &
Gentiles
multos con-
uertit.

Commigrat
aliò.

Secundam
Lauram æ-
dificat: &
rursus aliò
migrat.

Tertiam
Lauram æ-
dificat Suca
dictam.

*Adit spelū-
cam.*

*Impetrat
fontem suis
precibus.*

*Feliciter ob-
it S. Chari-
ton.*

ret, postremò speluncam quandam in præcipiti
& prærupto monte sitam non longè ab hac Lau-
ra distantem conscendit: cui, ab eo quoddam non nisi
scalis ad illam ascensus esset, Cremastos, id est,
pensilis, nomen inditum fuit. Ibi cum in omni
vitarum exercitatione ætatem penè confecisset,
iamque viribus destitutus sibi ipsi ministrando
idquæ non esset, ne cui molestiam inferret, pa-
tenterque solitudinis dulcedinem amitteret, pre-
cibus à Deo dura silice fontem impetravit.

Tandem verò ubi felix illud diuque desidera-
tum æternæ beatitudinis iter sibi instare cogno-
vit, è spelunca descendens in sacram Lauram, cui
nomen Pharum, ubi primos certaminis sui distil-
lauit sudores, venit; eoque cunctis discipulis con-
uocatis, luculentum sanè planeque diuinum in-
stituit sermonem, horratuque omnes ad præsen-
tem certaminis cursum strenuè vitiliterque
perficiendum, lætus in manus Creatoris animam
efflauit.

C. Baron.

Annal. Tō.

9. Cin. Not.

Martyrol.

Romæ.

28. Septēb.

Patria &

Parentes e-

im.

** Campa-
nam.*

VITA S. LIOBÆ ABBATISSÆ;

Ex ea quæ scripta est iussu Rabani Abbatis, à Ro-
dulpho eius discipulo. Claruit Anno à par-
tu Virginis 715. &c.

Quo tempore in Britannia insula in loco Vvin-
runno dicto, celebri illi seminatum mo-
nasterio præfuerat venerabilis Abbatissa Tetta
Regis soror, fuit ibi etiam tantæ matris spiritua-
lis illia Lioba; de cuius gestis breuiter narrare sta-
tuimus. Fuerant ejus parentes diu steriles, pater
Dimo, mater Ebba, ambo nobiles, ambo pii. Sed
vidi tandem mater per somnium se quasi lignum
ecclesiæ, quod vulgo Klockum vocant, in sine suo
habere, idque immittamam ynniens extrahere.
De quo cum à nutrice sua vetula intellexisset filia
portendere, sed quam Deo voueret, ipsa vouens &
concepit filiam, & tandem etiam genuit, quam
vocaui

vocaui Truthgebo-
Liobam; eo quod
illam ad vitam, sta-
ipsa verò tota de
scipline studiis, sin-
tias & virtutes du-
quidem, ut succe-
visione Dominus
tæ ejus longè late-
specie filii purpure
Laborabat h
sanctus Martyr B
ra spiritualis ind
virginum consti
illi aliam Mar
patriam cum es
Abbatissam Tetta
quippe quam sa
mendatam, Et qui
spiritualis Mater f
prædicta comp
nore direxit. Qu
tione accepisset
qui vocatur Bise
rum Dei numeru
beate magistra
tuebantur, & in
ut nulla aut rara
steria feminatu
magistra de fili
rum virtutū, ad
charitate diffusa
ferret, nunquam
tur in risum. M
viqua audiret
ma humanitate
ut cilius ejus
tate sui etiam

am in præcipi-
pge ab hac Lau-
to quod non nisi
renator, id est,
bi cum in op ni-
rno confectus,
pa non trande
am taret, pa-
amitteret, pre-
imporant.

Quæ de deside-
ritate cogno-
tam Lantam, cui
amnis adu-
dis discipulis con-
que diuina in-
mes ad pizien-
quæ vniuersaque
caroris animam

A T I S S A E;
Abbas, à Ro-
anno a par-

in loco Vir-
amarum mo-
ddas illi Terra
mactis fœdara-
ret paratissi-
gentiles, pater
ar hoc op. Sed
le quæ in quum
eantur in fœsio
iens exsthere,
melior sit li. à
ipfa mouens &
genuit, quam
vocat

vocatit Truthgebam, cognomento Liebam vel Liobam; eo quod esset dilecta. Et mater quidem illam adultam, statim supradictæ Terræ tradidit; ipsa verò tota deinde semper erat in cœlestis discipline studiis, singulas singularum sororum gratias & virtutes diligenter captans, atque aded quidem, vt succedente tempore magnifica eam visione Dominus dignaretur, de doctrina sapientia eius longè lateque per eam propaganda, sub specie filii purpurei ex eius ore procedentis.

Laborabat hoc tempore in Germaniæ populis sanctus Martyr Bonifacius. Qui cum inter cœtera spiritualis industriæ suæ opera Monasterium virginum constituere meditaretur, vt egregiam illi aliquam Matrem præficeret, ecce mittit in patriam cum epistolis legatos ad supradictam Abbatissam Terram, deprecans pro hac Liobæ; quippè quam fama sanctitatis & doctrinæ commendarat. Et quidem eius abscellum molestè hæc spiritalis Mater ferebat; at tamen vt eius visio supradicta comprobaretur, eam beato viro cum honore direxit. Quam cum ille summa cum veneratione accepisset, statuit ei monasterium in loco qui vocatur *Bischoffsheim*, vbi non parvus ancillarum Dei numerus collectus est quæ ad exemplum beatae magistræ, cœlestis discipline studiis instituebantur, & in tantum doctrina eius proficiebat, vt nulla aut rara in illis regionibus essent monasteria fœminarum, quæ non discipularum eius magisteria desideraret. Erat enim fœmina magnarum virtutū, ad spectu Angelica, consilio magna, charitate diffusa; quæ latam semper faciem præferret, nunquam tamen hilaritate nimia solueretur id risum. Maledictionem ex eius ore nullus vnquā audiuit. Cibi & potus vsus cum aliis sancta humanitate exhiberet, ipsa tamen ita sumpt, vt caliculus eius vnde bibere solebat, pro quantitate sui etiam à Sororibus vocaretur, Dilectæ

*Educatur
in monaste-
rio sub ve-
nerabili Ab-
batiss. Ter-
ra.*

*Eius vitam
vide s. lu-
nij.*

*Fluorata à
S. Bonifacio
venit in Ger-
maniam, &
proficetur
monialibus
in Bischoffs-
heim.*

*Aliis libe-
ralis: sibi est
parca.*

paruus. Sed & mirum quanta diligentia lectionis studio incumbebat.

Ab ipsis infantie rudimētis, Grāmatica & reliquis liberalium artium studiis instituta, veteris ac noui Testamenti codices sagaci semper mēte perlustrabat, diuina pręcepta memorię commendans. Quin & adiecit insuper plenitudini perfectionis dōcta sanctorum Patrum, Decreta Canonū, totiusq; Ecclesiastici Ordinis iura; omnium magistra, omnium se semper vltimam & corde credens, & habitu demonstrans. Hospitalitatē verō tenuit obseruatione peculiari; omnibus sine exceptione conuiuium ieiuna exhibens, pedesque suis manibus lauans. Sed non fert hęc omnis boni inimicus diabolus. Primò, discipulas sanctę virginis incessabiliter sordidis cogitationibus impugnat. Quos suos conatus cū orationibus atq; ieiuniis frangi videt, conuertit se insidiator ad aliā, vt bonā salte carum famā corrumpere. Incitat pauperculam quandā in fornicatione deprehensam, infanculum suum vt in stagnum fluminis, quod per mediū loci eius inflebat, iniiceret. Sed vide quid faciat casta illa congregatio. Rogant oēs instāter omnipotentē Deū, talē vt ab eis infamiā remoueat; extensis in crucis modum brachiis stant singulę, Psalterium totum ex ordine complentes; vexillo Crucis elato, cum Litanis monasterium circum-eunt, cuncto interim populo pro tanto facinore congregato.

Conatur diabolus eius monasterio inurere notam cuiusdam magnę infamie.

Non tulit autem diutius Deus aucillarum suarum iniuriā. Etenim accurrit non multò post miserissima illa paupercula, antiqui hostis captiua & ministra, dęmonio repleta, & quasi flāmis circumdata. Nomen inuocat Abbatisse, crimenq; quod commiserat, confiterur. Tum verò in cælū clamore sublato, plebs omnis obstupuit miraculo; ancillę Dei fleuere prę gaudio, & in communi ab omnibus vno ore meritum Liobę virginis prædi-

predicatur. Multa fides
Deus, vt de extincto
nem sanata ab hęc
Quinoniali. Ceterū
res viri filias suas D
tua virginitate seruau
matronę suscepto sa
ligeant vitam; qui
summa virtutum ve
& exemplo. Intere
martyrio in Frisia su
arus Archiepiscopus
oba nihilominus in
permanente. Erat
rant, & ipsi quoque
dico Regi Francor
tolo; qui eam ad se
etiam muneribus h

Sed & Regina
batur affectu, volu
Sed illa vt veneni p
batur tumultum.
piebat Proceres, E
rabantur. Et quia
mā, atque in consi
conferebat, & ins
bant, illa tamen o
ga id quod cōper
ellarum glāsi du
tans, certantibus
nis gloriam prouo
senio prouecta, or
sua habuit, mona
pi, beati Bonifaci
vocatur Schonesh
Moguntia ad Ay
mulabus Dei sec
niis & orationib.

entia ledioni

matica & reli-
giosa, veteris ac
per nocte pei-tate commen-
dini perfecti-
tate Canonū,
omniū magi-
sorde credens,et verò tenuit
ne exceptione
que suis mani-is boni inimi-
tate virginis in-
us impugnat.atq; ieiuniis
ad alia, vt bo-
nitate pauper-cheniam, in-
nis, quod per
Sed vide quidnt oēs instaret
quā remouet;
stant singulae,entes; vexillo
rium circum-anto facinore
ucillarum su-
n multò post
hostis captiuaali nāmis cir-
z, crimen quo-
verò in casū
upuit miracu-
& in commu-
tione virginis
prædi-

prædicatur. Multa fecit & alia miracula per eam
Deus, vt de extincto per eam semel incendio, atq;
item sanata ab hæmorrhoidē, VVILLESUINDE SAN-
ctimoniali. Cæterum multi iam nobiles & poten-
tes viri filias suas Deo in monasterio sub perpe-
tua virginitate seruituras tradebant; multæ etiam
matronæ suscepto sacro velamine, monasticam e-
ligeant vitam; quibus omnibus virgo sancta ad
summa virtutum veniendi, & verbo viam præbuit
& exemplo. Interea autem consummat optato
martyrio in Frisia suos labores dictus vir Dei, be-
atus Archiepiscopus Bonifacius, beata virgine Li-
oba nihilominus immobili semper in opere Dei
permanente. Erat enim omnibus, qui eam noue-
rant, & ipsis quoque Regibus honorabilis; Pipino
dico Regi Francorum, & præcipue eius filio Ca-
rolo; qui eam ad se frequenter inuitatam, dignis
etiam muneribus honorabat.

Sed & Regina Hildegardis puro eam venera-
batur affectu, voluissetq; vt assidue secū maneret.
Sed illa vt veneni poculum, ita palatinum detesta-
batur tumultum. Amabant eam Principes, susci-
piebant Proceres, Episcopi cum exultatione vene-
rabantur. Et quia erat in scripturis exercitatis-
sima, atque in consilio prouida; verbum vitæ cū ea
conferēbant, & instituta Ecclesiastica sæpè tracta-
bant. Illa tamen omnem sollicitudinem magis er-
ga id quod cœperat exercebat, & monasteria pu-
cellarum quasi ductrix spiritualium tyronum visi-
tans, certantibus studiis æmulantes, ad perfec-
tionis gloriam prouocabat, quousque scilicet tandē
senio prouecta, ordinatis omnibus, quæ sub cura
sua habuit, monasteriis, cum cōsilio Lulli Episco-
pi, beati Bonifacij successoris, venit in locum qui
vocat *Schonersheim*, quatuor millib. à ciuitate
Moguntia ad Aphricū distantem: vbi & cum fa-
mulus Dei secū commorantib. mansit, ieiun-
iis & orationib. Deo seruiens nocte & die. Obiit
verò

Claret mi-
raculis.

Multa filia
& matrone
nobiles sub
ea sunt mo-
niales.

Magno in
honore eam
habet Rex
Pipinus, &
alii Magna-
tes.

Multis ordi-
natis mo-
nasterijs, tan-
dem residet
in *Schoners-
heim*: & i-
bidem tan-
dem migrat
ad Christi.

*Sepulchri
eius mira-
culis glorio-
sum.*

verò virgo beata mense Septembri quarto Calend. Octobris; cuius corpus Fuldenses monachi susceptum, cum prosecutione nobilium personarum venerabiliter ad monasterium suum transtulerunt; sicut iam olim S. Martyr Bonifacius iusserat; ubi sepulchro condita, miraculis vivit & gloria:

C. Baro. Tō. VITA S. QVIRIACI, ANACHOR-
Annal. 7. & *re*ta Nobilissimi, Ex Simeone Metaphraste. Cla-
in Notat. *ruit* Anno Dominice Incarnationis 532.
Mart. Rom. C. c. sub Iustiniano Im-
29. Septēb. peratore.

*Genes. 12.
S. Quiriaci
patria &
pauines.*

EIs qui te benedicunt, inquit Deus Abraham, &c. *medicam.* Vnde & oportet beati Quiriaci pro virtute certamina admirari; quem tulit quidem Corinthus, patri verò nomen fuit Iohannes, matris autem Eudoxia, tempus autem eius ortus fuit finis Imperij Theodosij iunioris. Et quidem fuit Sancto auunculus, Petrus Ep. scopus Corinthiorum; qui cum cooprauit in gradum Lectoris eiusdem Ecclesie adhuc in ætate tenera; ipse autem diuinis totus deditus erat Scripturis, ita vt etiam tandem ei veniret in mentem valedicere omnino mundo. Quodam itaque Dominico die, cum diuinam audisset vocem in Euangelio, *Si quis vult post me venire, tollat crucem suam, & sequatur me;* imple tacite egressus ex Ecclesia, mox venit Genethreas; deinde Hierosolymam: iam decem & octo annos natu anno quidem anno imperij magni Leonis. Vbi cum diuertisset ad magnum Euthorgium, hyemassetque in monasterio iuxta sanctam ciuitatem, accessit tandem ad Lauram mirabilis Euthymij; qui etiam cum monastico induit habitu, vberiore in eum vocans spiritus operationem.

*Fit Mon-
achus.*

Et quamuis eum hoc in loco manere tunc non fuerit

fuerit Forbivans p
eum ad sanctum
autem ibi degebat
aquam & alimen
saugens officio, no
eum Deo; quin &
idque secundo qu
Gerasimus, valde e
gelimum septiman
mortuo Gerasimo,
ram Euthymij, susce
tunc ei præerat) a
abundè optato fru
hic sedem extrem
cum iam tandem
seor exortæ, pecu
semper simul viden
Lauram Suram,
veritas h s quatu
reliqui v dlos trare
ne, hospitum excep
one diuersis anno
omnium consuetu
testem; & humil
quam diurni Car
quadagesimo tan
ad honorem Presb
forum & sacri the
octodecim annos
Narrantur aut
quod spatio tota
eident super eius
minio vnquam
tit dies comedent
mo anno ætatis su
custodia ei fuerat
solitudinem Natu
sepulsa. Vbi cū

bei quarto Ga-
dentes monachi
etiam portora-
nam etiam a-
ben facis int-
tuculis vult &

ANACHO-

aphrasie. Cla-

stianus 532.

Im-

eus Abrahæ, ha-

eti Quiriaci pro-

tem tult quidem

et Iohannes, ma-

nus eius ortus fuit

Et quidem fuit

opus Corin-lio-

am Lectoris e-

trera, pleautem

erera, vregiam

edidit omnino

die die, cum di-

l o. in p. m. a. l. i.

l. i. m. m. m. m. m.

or venit Cen-

am decem & o-

cto imperij ma-

ad magnum Eu-

ctero iuxta fan-

ad Lauram m-

et onastico in-

scans spiritus o-

panere tunc non

fuerit

fuerit Euthymius propter aetatem, emittit tamē
eum ad sanctum Gerasimum ad Iordanem. Sic
autem ibi degebat a mirabilis ille, ligna scindēs,
aquam & alimētum parans fratribus, & coci-
faciens officio, noctibus ipsis totis colloquens
cum Deo; quin & pane & aqua solum se alens;
idque secundo quoque die. Quibus inductus
Gerasimus; valde eum diligebat. Iam autem vi-
gesimum septimum attingebat Quiriacus, cū;
mortuo Gerasimo, inde recedens, rediit ad Lau-
ram Euthymij, susceptus quidem ab Elia (is enim
tunc ei praeerat) à quo etiam accepit cellam, &
abundē optato fiebat silentio. Noluit tamen
hic sedem extremæ quietis accipere. Breuiter
cū iam tandem seditiones inter monasteria ef-
ficeret exortæ, pecuniaque diuississent, quos Sol
semper simul viderat, recedit illinc, & venit in
Lauram Suram. Vbi cū longo tempore esset
versatus his quatuor ministerijs, nempe panis &
reliqui victus fratrum cura, ægotarum curatio-
ne, hospitum exceptione, & Laure administrati-
one diuersis annis perfunctus, iamque & fratrum
omnium consuetudinem inuenisset suæ patientiæ
testim, & humilitatis, & reliquæ perfectionis,
quam diuini Canones exigunt à sacerdotibus,
quadagesimo tandem anno ætatis prouehitur
ad honorem Presbyteratus. Sacrorum autem va-
sorum & sacri thesauri custodia, & Ecclesiæ cura,
octodecim annos fidei eius fuit credita.

Narrantur autem hæc quoque de Quiriacō:
quod spatio tot annorum non modò sol non oc-
ciderit super eius iracundiam; sed neque fuerit o-
mnino vnquam iratus, neque eum vnquam vide-
rit dies comedentem. Septuagesimo autem septi-
mo anno ætatis suæ; traditis thesauris, quorum
custodia ei fuerat tradita, ille quidem secedit ad
solitudinem Natupha; eum autem sequebatur di-
scipulus. Vbi cū eis decisset alimētum, Deum
rogat

Probatum
iuxta Ca-
nonem mo-
nasticum.

Commutat
locum spiri-
tuali lucra-
ciosa.

Ordinatur
Presbyter
annos na-
tus quadra-
ginta, va-
rijs autem fun-
ctus mune-
ribus.

Quanta
perfectio e-
ius.

Adit Ere-
mum.

Exod. 15. rogat diuinus Quiriacus, vt det eis ex scillis, quæ
Vicitat scil illic erant. Deus autem audiuit ex alto preces, qui
lis agrestib. Maræ olim amaritudinem in conuenientem mu-
 tauerit dulcedinem. Nam ipse quoque scillæ in-
 natam mutarunt amaritudinem; & quatuor an-
 nos ex illo tempore fuerunt cibus beatis. Quin-
 tus iam agebatur annus, cùm de eo cognoscens
 quidam de regione Thecoorum, adducit ad bea-
 tum suum filium vexatum à maligno spiritu. Et
 ille quidem eum liberat vngens oleo Crucis; in-
 numerabilis autem postea confuebat ad eum
 multitudo, interrumpentes eius quietem; Quos
 vitans præclarus Quiriacus, transit in solitudinē;
 quæ est magis intra Ruba. Et quinque annos in ea
 transigens, sumebat radices Melagriorum, & ra-
 mos arundinum, & ea erant eis obsonium; & quod
 ad voluptatem attinet, nihil cedebant mensæ di-
 uitum.

*Clarus mi-
 raculis fugit
 ad loca ma-
 gis solitaria.*

*Reuersus ad
 suos strenue
 decertat cõ-
 tra Orige-
 nistas.*

*Nihil fran-
 gitur senio.*

Sed & hæc quoq; solitudo efficiebatur ciuitas;
 multitudo ad eum accurrentium, tanquam ad
 certam curationem. Vnde & mouet tandem in eā
 partem solitudinis, in qua nullus Anachoreta nec
 manserat, nec vnquam transierat; nominabatur
 autem locus ab accolis Susacum. Vbi cùm septem
 transegisset annos; instanter rogatus ab iis, qui e-
 rant Lauræ Succæ, rursus descendit Lauram; & cū
 ad beati Charitonis cellam quinque transegisset
 annos; vehementissimè decertauit aduersus eos;
 qui eadem sentiebant quæ Origenes. Sed & rursus
 redit ad Susacum; annum iam agens ætatis nona-
 gesimum nouum. Vnde & rursus post octo annos
 ad antrum magni Charitonis reducitur; quo et-
 iam continenter beatus accedebat Cyrillus, &
 magnum ab hoc sancto percipiebat emolumenta.
 Iam autem vixerat Quiriacus plusquam cen-
 tum & septem annos, vt testatæ sunt illius in di-
 uersis locis mansiones, cùm nihil adhuc remit-
 tens de sua statione ad diuinos hymnos, & minis-

terio eorum, qui
 ris incidit infirmi-
 naturæ exoluisset,
 suum deponit spi-

DE SOLENNI

Archangelis; Ex-

Sur.

Memoriam b
 orbe vener
 colunt fideles, c
 ruisse, & factoru
 Sanctorum trad
 hoc inter alia m
 nomine consecr
 ens, in Gargano
 celesti prædican
 dignatus est. Qu
 tuerit, non erit a
 Est locus Apy
 celebris: in qua
 oriundus, huic
 indidit. Huius e
 xi montis later
 armenti gregis e
 incedere solitum
 re domum, non
 collecta seruoru
 requirens, inue
 tis foribus cuius
 permotus, curse
 appetit illum sa
 mine retorrea,
 percussit. Turb
 fuerit effecta, (i
 bani) consulunt
 Quiriacus iei

sterio eorum, qui ad ipsum accedebant, in corpore incidit infirmitatem. Postquam cum debitum naturæ exoluisset, apud Iesum, quem desiderabat, suum deponit spiritum.

DE SOLENNITATÉ S. MICHAELIS

Archangelis; Ex ijs quasunt apud V. P. Laur.

Sur. ex Doctorum Hospitalario.

Obdormit in Domino Centenarius Septennio maior.

C. Baron. in

Notat. ad

Martyr. Rō.

hoc die & s.

Memoriam beati Michaelis Archangeli toto orbe venerandam haud immeritò Christi colunt fideles, quod is sæpius hominibus apparuisse, & factorum librorum auctoritate, & veteri Sanctorum traditione comprobatur. Declarat hoc inter alia multa, ipsius & opere condita, & nomine consecrata ecclesia; quam è cælo veniens, in Gargano monte, vili quidem schemate, sed cælesti prædiciam virtute, propria manu condere dignatus est. Quæ quæ ratione hominibus innotuerit, non erit abs re paulò fusiùs explicare.

Ecclesia S.

Michaelis

ab ipso condita.

Est locus Apuliæ finibus Sipontina ciuitate celebris: in qua vir quidam prædiues Garganus oriundus, huic monti ex euentu suo vocabulum indidit. Huius enim dum pecora passim per deuæxi montis latera pascerentur, contigit taurum armenti gregis consortia spernentem singularem incedere solitum, & ad extremum redeunte pecore domum, non esse regressum. Quem dominus, collecta seruorum multitudine per deuia quæquæ requirens, inuenit tandem in vertice eiusdè montis foribus cuiusdam assistere speluncæ. Itaq; ira permotus, cur soliuagus incederet, arrepto arcu, appetit illum sagitta toxicata; quæ veluti vèti flamine retorta, eum à quo iacta est, mox reuersa percussit. Turbati ciues & stupefacti, qualiter res fuerit effecta, (non enim propiùs accedere audebant) consulunt Episcopum, quid facto opus sit. Qui in dicto ieiunio triduo, à Deo monuit esse

Garganus mons à quo & unde dicatur.

Miraculum

Quædam

quarendam. Quo peracto, sanctus Domini Archangelus Episcopum monuit, in sua eum locum esse tutelæ; eoquæ indicio demonstrasse, velle ibi cultum Deo in sui & Angelorum memoriam adhibere.

Hac reuelatione comperta, Antistes vñ cum ciuibus locum illum religionis ergò frequentare cœperunt. Neque tamen vltra cryptam intrare ausi, pro foribus quotidie orationi vacabant. Inter hæc Neapolitani, nefaria adhuc idolorum superstitione polluti, Sipontinos & Beneuentanos bello lacerare tentant. Qui antistitis sui monitis edocti, tridui petunt inducias, ut triduanò ieiunio liceret eis, quasi fidele patrociniū, S. Michaelis implorare præsidium. Quo tempore pagani ludis scenicis falforum inuitant auxilia deorum. Ecce autem nocte ipsa, quæ belli præcessit diem, adest in visione S. Michael antistiti; præces dicit exauditas, victoriam spondet affuturam; & quartæ diei hora præmouet hostibus occurrendum. Læti ergo manē, & de Angelica certi victoria, obuiant Christiani paganis. Atque in primo belli apparatu Garganus mons immenso tremore concutitur; fulgura crebra volanti; & caligo tenebrosa totum montis cacumen obducit. Quo terrore in fugam conuersi pagani; partim ferro hostium; partim igniferis impulsu sagittis, Neapolim vsque sequentibus, atque extrema quæque cadentibus aduersariis, æcœnia tandem suæ vrhis moribundi subintrant. Qui autem euasere periculum; comperto quodd Angelus Dei in adiutorium venerit Christianis, (nam & sexcentos ferme suorum fulmine videbāt interemptos) Regi regum Christus continuò colla submittentēs, armis induuntur fidei.

Cumque domum reuersi victores, vota Domini gratiarum ad templum referrent Archangeli, Videat manē iuxta ianuam septentrionalem in-

*Implorant
præsidium
S. Michaelis
Sipontini
contra ho-
stes suos.*

*Neapolitani
diuina vir-
tute in fugā
compellun-
tur.*

star posterele pusill
moni arctius impre
elen hoc præsentia
te. Vbi postea culme
ficum, ipsaque Ecce
donia est vocata: M
bitario, quid de loc
dicare ibi debeant
Et, ad meridiem lo
rum Principis nom
elestian: in qua etia
Præcursoris staruu
salubri reperto com
nuncium cōsulit, c
Responderit ille; Si h
licam, hoc maxime
oportet. Si autem
euerit, eodem præc
est inquirenda. Ho
gamus ambo tridua
nium: S. Trinitate
sumum suæ volu
gnatus est, ad certu

Factum est, ut su
rō constituti ieiun
Michael antistiti
Non est, inquit, vol
ni, dedicate Ecclesie
iam dedicari. Vos
te patrone precib.
dem crastina die i
iuxta morem com
stendere, quomodo
crauerim illum. Ill
baibus, & magna
Australē; & ecce
porrecta, atque illa
quam vestigia

us Domini Ar-
cia cum locum
traile, velle ibi
memoriam ad-

stites voa cum
gofrequentare
gyptam intrare
vacabant in-
de idolorum su-
Beneuentanos
ius sui monitis
triduanio ieiun-
bium, S. Micha-
tempore pagani
uxilia deorum.
præcellit diem,
i; preces dicit
ram: & quartâ
tendum. Læti-
tona, obuiant
o belli appara-
more concuti-
tenebrosa to-
Quo terrore in-
t ero hostium,
capolim vsque
pae cædentibus
ois: orribundi
ericulum, com-
torum venient
temè suor ama-
g: regem Chri-
armis induunt.

es, vora Domi-
at Arcuangelii,
trionalen. in-
staf

star posterule pusille, quasi hominis vestigia mar-
mori atctius impressa: agnoscunt beatum Micha-
ele. in hoc præsentia suæ signum voluisse monstra-
re. Vbi postea culmen appositum, & altare impo-
situm, ipsaque Ecclesia ob signa vestigiorum Apo-
donia est vocata: Multa fuit inter Sipontinos du-
bitatio, quid de loco agerent, vtrum intrare, & de-
dicare ibi debeant Ecclesiam. Vnde collatione fa-
cta, ad meridiem loci illius, beati Petri Apostolo-
rum Principis nomine condunt dedicantque Ec-
clesiam: in qua etiam Gloriosa Virginis & Sancti
Præcursoris statuunt altaria. Tandem Antistes,
salubri reperto consilio; Romanum Pontificem per
nuncium cõsultat, quid de his agendum decernat.
Respondet ille; Si hominis est illam dedicare basi-
licam, hoc maxime die, quo victoria obrigit, fieri
oportet. Si autem aliud sancto prouisor loci pla-
cuerit, eodem præcipue die illius in hoc voluntas
est inquirenda. Hoc ergo tempore imminente a-
gamus ambo triduanum cum ciuib. nostris ieiun-
ium: SS. Trinitatē rogantes, vt munera, quæ per
summum suæ voluntatis ministrum conferre di-
gnatus est, ad certum vsque finem perducatur.

Factum est, vt suggererat Pontifex. Nocte verò
constituti ieiunij suprema; Angelus Domini
Michaël antistiti Sipontino per visum apparet;
Non est, inquit, vobis opus hanc, quā ego ædifica-
ui, dedicare Ecclesiam. Ipse enim, qui condidi, et-
iam dedicauit. Vos tantum intrate, & me assisten-
te patrono precib. locum frequentate. Et te qui-
dem crastina die ibi Missas celebrante, populus
iuxta morem comunicet. Meum autem erit o-
stendere, quomodo per memetipsum locum sa-
cræuerim illum. Illi adueniunt manè cum oblato-
ribus, & magna precum instantia intrant regiā
Australe; & ecce longa porticus in Aquilonem
porrecta, atq; illam attingens posterulam, extra
quam vestigia marmori diximus impressa. Sed

*Roman. Pō-
tifex consu-
litur in re
dubia.*

*S. Michaël
apparet E-
piscopo Sipō-
tino, iubens
vt Missas
celebret in
sua Ecclesia.*

prius quàm huc peruenias. apparet ad Orientem basilica, qua per gradus ascenditur. Hæc cum ipsa porticu quingentorum ferè hominum, vt videtur, capax, altare venerandum rubroque contextum pallio, propè medium parietis ad meridiem ostendit. Erat autem ipsa domus angulosa; non in more operis humani, parietibus erectis, sed instat speluncæ præruptis & sepiùs eminentibus asperata scopulis; culmine quoque diuersæ altitudinis; quod hic vertice tãgi, alibi manu vix possit attingi. Credo, docente Archangelo, Deum non ornatum lapidum, sed cordis quærere & diligere puritatem. Vertex verò môtis extrinsecus partim cornica syluæ regitur, partim virenti plantie dilatatur.

Diuina officina quotidie in ea basilica peraguntur.

Missarum itaque celebratione completa, magno attoniti gaudio, quiq; redierunt in sua: Episcopus autem delegat ministrorum, cantorù, sacerdotumq; officio, & mansione constructa, omnè ibidè quotidie psalmorù hymnorù. Missarumque cursum, congruo præcepit ordine celebrari. Nullus aut huc nocturno tempore ingredi est ausus; sed transacta aurora, matutinas ibidem concinunt laudes. Ex ipso aut saxo, quo sacra regitur ædes, ad Aquilonem altaris, dulcis & nimium lucida guttatim dilabitur aqua; quam incolæ stilla vocant. Ob hoc & virtutis vas, eiusdè receptui præparatù, argentea pender catena suspensù; morisq; est, populo communicato, singulos ad hoc vasculum ascendere per gradus, donumq; celestis degustare liquoris. Nam & gustu suavis est, & tactu salubris. Deniq; nonnulli post longas febriù flamas, hac hausta stilla, celeri confestim refrigerio potiuntur salutis. Innumeris quoq; & aliis modis ibi & crebrò sanantur ægroti, & multa, quæ Angelicæ tantùm congruunt potestati, fieri illic miracula comprobantur; maximè tamen eiusdè die natali; cum & de provinciis circumquaq; potestis plus solito confluxa turba recurrat, & Angelica

Aqua calidius manans curat morbos.

Innumera ibidem alia sunt miracula.

licæ virtutis maior frequentia; vt quocumq; etiam corralitè ministratorij spiritus, os, qui hauritur Domini nostro: colorum, Amen

VITA S. HIERONIMI Presbyteri, Partim ex eadem Historiæ Episcopus C. Baron. Excessu carnatione, 420 Theodos. 13. Iun. prauagefimo oct. dan

Magnus plantæ virtutis & c. mus, Stridonensi patre Eusebio in Constantini magni fti 342. vel 43. natalis proditum n gregia pietate sui storina; Hieronymo eo dissidij habuerit manifestis literis sanctus inuitauit. tis propositum, p acono horrante, f vitæ spiritum de minor, qui post fuit, Paulinianum eum eo in secundo impetit. Gate

ter ad Orientem
ur. Hæc cum i
nominum, vt vi
subtroque conte
tis ad meridiem
angulola; non in
erectis, sed instat
nientibus afera
peritæ altitudinis;
vix possit attin
dum non orna
e & diligere puri
fecus patium cor
planitie d' lara
ne completa, me
dicant in (sear
torum, cantori
ne constructa, o
mnorū. Missarū
ordine celebrari
ingredi est au
has ibidem conc
quo sacra regitur
eis & nimirum lu
uam incolæ stillā
sæ recepui præ
suspensū; morisq;
los ad hoc vaseu
mq; celestis de
avis est. & rectu
ongas fentiū fā
fessum reingeno
oq; & al'is modis
multa, quæ An
tar; fieri illic mi
tamen eiusdem
circumquaq; po
curat, & Ange
lica

licæ virtutis maior quodammodo credatur adesse
frequentia; vt quod spiritualiter dixit Apostolus,
etiam corporaliter agi videatur Quia *Angeli sunt
ministratoij spiritus, in ministerium missi propter e-
os, qui hereditatem capiunt salutis: in Christo Iesu*
Domino nostro: qui viuit & regnat in secula se-
culorum, Amen

Hebr. 1.

VITA S. HIERONYMI STRIDONENSIS Presbyteri, præstantissimi Ecclesiæ Docto-
ris; Partim ex ea quam conscripsit Marianus Vi-
ctorius Episcopus Reatinus; Partim ex annalibus
C. Baron. Excessit ex humanis anno à Christi In-
carnatione, 410. Bonifacij Papæ 2. Honor. 26.
Theodos. 13. Iunioris Imp. Aetatis verò suæ Se-
ptuagesimo octauo vel nono. Licet quorun-
dam alia sit senten-
tia.

C. Baron.
Tom. 4. 6.
5. Annal. 6.
in Not. ad
Martyr.
Rom.

Magnus planè & summæ pietatis summæque
virtutis & eruditionis vir sacer Hierony-
mus, Stridonensi oppido in Dalmatia oriundus,
patre Eusebio insigniter Christiano, Constantij,
Constantini magni filij remperibus, anno Chri-
sti 342. vel 43. natus est. Matris nomen quanquam
literis proditum non sit, certum tamen est eam
gregia pietate fuisse matronam; cuius soror Ca-
storina, Hieronymi matertera, nescio quid cum
eo dissidij habuerit; quam semel iterum quæ hu-
manissimis literis ad pacem & concordiam vir
sanctus inuitauit. Sororem habuit, quæ castita-
tis propositum, post lapsum, in patria, Iuliano di-
acono hortante, suscepit: illudque ad extremum
vitæ spiritum deinde seruauit. Frater eius natu
minor, qui post eius accessum in Syriam natus
fuit, Paulinianus nomine, demùm adolescens
cum eo in secundo ab Vrbe discessu Hierosoly-
mam petiit. Cæterum parètes eius diuitis & opi-

30. Septemb.
Patria &
Parentes ei
iui.

Paulinia
nus eius frater.

*Præceptor eius.
Epist. 41.
Ruffino.*

*Mittitur
Romam.*

*Comes eius
Bonosius.*

*Roma Do-
natus eius
præceptor.*

*Amittit vir-
ginitatem.*

*Roma ba-
ptizatur: &
deinceps cō-
rinentissime
vixit.*

*Vacat pie-
tati alter-
natim &
studijs.*

*Abit in
Gallias.*

bus splendidi, magnâq; seruorum familia honorati, ab ipsis incunabilis morib. & disciplinis ac Christiana præcipue doctrina cum curarunt imbuendum. Datus illi fuit præceptor, quem Orbilius, ab altero Benèuentano acris atque plagoso, cognominat; qui illum fidem pariter literasq; doceret. Bonis igitur literis; quarum tenera adhuc ætas illa capax erat, sanctisque imbutus moribus; Romam veluti ad primam tum religione, tum doctrina, urbem erudiendus puer est missus. Comes illi tam adolescentiæ & studij quàm itineris fuit Bonosus prædiues adolescens; quo cum ab infantiâ ad florentem usq; adoleuit etatem; eodẽ ambo nutricum sinu, iisdem baiulorum amplexibus forti. Porro Romæ præceptore Donato, non modo Græcas Latinasque pariter didicit literas, sed nullum doctrinæ genus reliquit intactum.

Ecce verò tempore quo Romæ inter Grammaticos Rhetores & Philosophos summa cum laude versabatur; necdum sacro fonte expiatus, miser suæ virginitatis patitur naufragium: quam sanè in se emissam deplorans multis magnisq; extulit præconiis. Veruntamen ubi Romæ adolescens per baptismum Christo renatus (quonominis Vrbs ita sanctissimum ac præclarissimum virum sibi asserere iure potest, quod Christianus, ex eo quod renascitur, non ex eo quod nascitur, censeretur debet) priores animæ labeis dignis lachrymis aliisque penitentiae operibus expiauit; Christianam pietatẽ tam sedulo tamque ardentem vna cum literis coniunxit, vt Dominicis festisque diebus Apostolorum & Martyrum sepulcra deuotissime frequentaret: totumque quod à studiis vacabat tempus religione consecraret.

Postquàm verò profanis literis ad plenum eruditus, grauiora studia & Theologiam præcipue animo suo haud segniter proponeret, mox eorum Philosophorum iuitar, qui discendi gratia varias

lustra-

lustrantur regionibus, contendit; in lico cothurno fustis, quibus runc bibliothecis, thesauris. Hinc cum Treu Athanasius, aliqui S. Hilarij de scriptis; aliosque suis opera amicorum describendos eum & alias Galliarum apparet, quod lustrant nomina opti. Inde verò proditionis tum reuertens Aquilanus est confortatus; cuius est consortio Ieriani, eius ciuitatis Heliodori, Ne-ni, Eusebii, Bononi, & Chrylogoni necessitudinis re- verò tres potissimus, aliens, Bononienses, qui habentur. Quæ suetudine, Aquilanus quo improviso toris suæ spiritus cedere coactus, nienis, sororem primum viro matrem ad meliorem per literas Chro- Posthæc per Galliarum, Cappadocia Antiocheno rudis, prædi-

lustrarunt regiones, Gallias primùm Comite Bonoso, contendit; vt Romani studij grauitatē Gallico cothurno sustolleret, & ex omnibus viris doctis, quibus tunc Gallia abundabat, cunctisq; bibliothecis, thesaurum sibi scientiæ compararet. Hinc cum Treuitis, vbi magnus ille exulauerat Athanasius, aliquamdiu maneret, prolixum illum S. Hilarij de Synodis librum propria manu descripsit: aliosq; ibi positos antiquos codices, v. s. opera amicorum, atque inter alios Florentij describendos curauit. Nec Treuiros modò, sed & alias Galliæ oras cum diligenter lustrasse ex eo apparet, quòd locorum situs ac oppidorum Galliæ nomina optimè calleat.

Indè verò prouecturus in orientem cum eruditionis tum religionis causa cū Bonoso è Galliis reuertens Aquileiam peruenit; vbi aliquando fructus est consortio sanctissimorum virorum S. Valeriani, eius ciuitatis post fortunatianum Episcopi; Heliodori, Nepotiani, Rufini, Chromatij, Iouini, Eusebij, Bonosi Florentij, Niceæ Subdiaconi, & Chrysogoni monachi: ad quos omnes intimæ necessitudinis testes eiusdem literæ extant. Eorū verò tres potissimū laudat in Chronico; Florentinus, aiens, Bonosus, & Rufinus insignes monachi habentur. Quorum omnium suauissima consuetudine, Aquileiæ al quātisper detentus, nescio quo improuiso rerum euentu (casum forsā sororis suæ spiritu prophetico prænosces) inde recedere coactus, in Dalmatiam patrium solū veniens, sororem iuuenulā ætatis lubrico lapsam, primum viro maxime pio, Iuliano Diacono (qui eam ad meliorem frugem restituit) deinde etiam, per literas Chromatio commendauit.

Posthæc peragratīs Thracia, Ponto, Bithynia, Galatia, Cappadocia, & Cilicia; in Syria cum Eualgio Antiocheno, in via Comite, viro insigniter rudito, prædiuite ac nobili, Antiochiæ confedit.

Epist. 6.

S. Hieronymus apud Treuirenses aliquando degit.

Epist. 41.

41. 42. 43. 44.

Epist. 41.

37. & 43.

Quid Hieronymus Antiochia.

Aliquando autem agens cum Euagrio in villa eius Maronia, nactus ibidem sanctissimum illum Malchum monachum, totius vite ipsius cursum, quam postea factus senex conscripsit, accepit, quo plane Malchij exemplo & aliorum plurimorum monachorum, quibus Syria tunc florebat, incaluit cor eius ad consecrandum vite monasticæ institutum, cum ad Theodosium magni nominis virum, & alios præclaros anachoretas literas dedit, petens eorum precibus solui vinculis seculi. Inter hæc verò temporis spatia, cum quid esset discernendum de statu suo, Deum servosque Dei ita consulere, agens Antiochiæ docentem sapenumero audiuit Apollinarem Laodiceum adhuc inter Catholicos profitemem.

Verum cum indies maiori Christo seruiendi inflammaretur ardore, nihilque aliud cum animo suo quotidie versaret, quam ut illi omnem suam vitam dicaret, tandè post multa variaq; consilia prudenter agitata, placuit monachi ac solitarij professionem attingere. Nec mora; rebus cunctis rite ordinatis, Syriæ solitudinem tanquam portum salutis unum omnium fidissimum expetiit; comitibus Innocentio atque Hyla S. Melanij simulo: quibus postea accessit Heliodorus. His omnibus Euagrius Antiochenus cuncta necessaria ministrabat; quin & eius impensis Hieronymo ad scribendos libros suppeditati sunt antiquarij; (illis enim se abundasse testatur) eiusdemq; Euagrii opera, literæ quæ diuersis ex locis Antiochiæ afferebantur, eidem reddebantur; vicissimq; ad alios mittendas, ab ipso ille accipiebat. Posita est autem hæc solitudo in Chalcide Syriæ; ubi Syri ab Agarenis barbaris disfermantur; quam præter sparsos hinc inde monachorum greges, nemo, exceptis feris, serpentibus & scorpionibus, incolebat: horridum profectò & ipsis etiam monachis, qui solitudinem tantum quærent, habitaculum. Eâ igitur solitudinem, ingressus, mox spiritale bellum

Epist. 38.

Arripit institutum monasticum.

Euagrius necessaria illis suppeditat.

Epist. 6.

Confert se Hieronymus in solitudinem Syriæ cum socijs.

generoso sanè animi
tioniq; assidue vac
tumque incentiva
ne sibi vni in vasta
hac adolescens qua
ille loquebatur ad
quem mens variis se
consuetam carnis
edomandam cunda
viderat sese in disci
liani acumina, Ci
protonis, & leni
sacer, & strident
quæ verba medita
plerit, quid disti
loeratur, quotie
scendi rursus inco
lat conscientiam
git, quòd de amar
dus carperit.

Cæterum ingre
spei adolescentem
mulus ex causis re
quo magnum sibi
variis ac diuersis
est. Et quidem in
cum eam in solitu
Heliodorus, muta
sorori viduæ ac ne
prospecturus, tem
lò post Hylas eo
gente, vitæ muner
comitibus & am
uolus namq; cū o
stis seculi artib. ei
reginatione loc
dinem petiit; in
circumsonante n

egno in villa cō-
mum illum
plius cursum,
it, accepit quo
m plurimorum
floreat, inca-
uit monastica
magis nominis
petas literas de-
vinculis seculi,
quid esset de-
usque Dei ita
tentem sapen-
dicendum adhuc

do seruiendi in-
ud cum animo
si omnem suam
naq. ceruilla
chi ac solitarij
rebus cunctis
tanquam portū
aspetit, comi-
telanij famulo:
s. His omnibus
ecclēsiā mini-
strum ad feri-
quarū illis e-
Baagrii o-
anti ochiam af-
m q. ad alios
Poma est autē
bi Syri ab Aga-
am præter spe-
is, nemo, ecce-
bus, incolebat:
monachis, qui
ad baculum tā
ex spiritale bellū

generoso sanē animo est aggressus. Orationi le-
ctioniq; assiduo vacans, naturæ ardorem, vitio-
rumque incentiua crebris frangebatur ieiuniis: &
ne sibi vni in vasta illa eremo viuere videretur, ad-
huc adolescens quasdam Origenis homilias, quas
ille loquebatur ad populum, transferebat. Cum-
que mens variis semper cogitationibus æstuans
consuetam carnis appeteret libertatem, ad eam
edomandam euidam fratri, qui ex Hebræis cre-
diderat sese in disciplinam dedit, vt post Quinti-
liani acumina, Ciceronis fluuios, grauitatemq;
Frontonis, & lenitatem Plinij, alphabetum di-
sceret, & stridentia anhelantiaq; Hebraicæ lin-
guæ verba meditaretur. Ibi quid laboris insum-
pserit, quid difficultatis sustinuerit, quoties de-
sperauerit, quoties cessauerit, & contentione di-
scendi rursus incepserit, testem ipse suam, appel-
lat conscientiam, pariterque Domino gratias ag-
git, quod de amaro semine literarum, dulces fru-
ctus carpserit.

Cæterum ingressum in eremum tam præclaræ
spei adolescentem, humani generis hostis, qui eū
multis ex causis reformidare iam cœperat, & a
quo magnum sibi exitium imminere prælagiebat,
variis ac diuersis tentationū generibus aggressus
est. Et quidem in primis omnes sodales, quos se-
cum eam in solitudinem duxerat, abstulit; etenim
Heliodorus, mutato proposito, ad patriam, veluti
sorori viduæ ac nepoti ex ea paruulo Nepotiano
prospecturus, remeauit. Innocentius autē & pau-
lō post Hylas eo iā secundū annū in solitudine a-
gente, vitæ munere functi sunt. Solus Euagrius, ex
comitibus & amicis in solatiū illi remansit; Bo-
nosus namq; eū quo educatus & a pueritia hone-
stis seculi artib; eruditus, quiq; in Galliarum pe-
grinatione socius illi fuerat, ipse etiam solitu-
dinem petiit; insulam quandā Dalmatio pelago
circumsonante naufragam; cui asperæ cautes, &
nuda

*Eius pia i-
bidem exer-
citiā.*

*Addiscit
lingua He-
braicam.*

*Demon va-
rijs tentati-
onib; illi in-
sidiatur.*

*Prinatur.
socijs.*

*Epist. x. &
371.*

*Bonosus sit
solitarius.*

*Vapulat an-
tè tribunal
Christi,
quà Cice-
ronianus
esset.*

nuda saxa, ac ipsa solitudo terrori essent; & cum iuuenis esset apprime diues ac nobilis, contempra matre, sororibus & charissimo sibi germano, cum vno tantum Onesimo, in ea orationibus ac ieiuniis vacans manebat. Porro & ipsum Hieronymum morbis periculosissimis malignis infestauit, veneratorumque cogitationum stimulos acutissimos atque perpetuos adeò potenter addidit, vt nullis eos lachrymis, nullis pœnitentiæ doloribus extinguere posset. Cum præter alia morborum genera, ardentissima febris in medio Quadragesimæ affligeretur, iamque toto fugescente corpore exequiæ veluti morienti parati cœpissent, spiritu ad Christi raptus tribunal grauitè vapulauit, quod Ciceronis lectiõni die nocteque vacaret. Nulla interim vel ab astu morborum vel cogitationum ei dabatur requies; prorsus vt in media eremo, vbi feræ tantum & scorpiones, præruptæ duntaxat cautes, & plantarum solummodo diuersa videbantur genera, sibi inter choros puellarum interesse videretur. Quid verò talibus in tentationibus fortis & in Christo roboratus adolescens egerit, quàm strenuè pugnaverit, quibus ieiuniis & vespertibus rebellantem carnem affligerit, quibus lachrymis & orationibus lesam Saluatorem mundi, vt se à tantis hostis impetitionibus erueret, instantè precatus sit: ab ipso met, qui talia passus est audiamus.

*Epist. 22. ad
Eustochiũ.*

*Nota sancti
viri in ere-
mo vitam
durissimã.*

Q quoties ego ipse in eremo constitutus, & in illa vasta solitudine, quæ exusta solis ardoribus, horridum monachis præstat habitaculum, putabam me Romanis interesse delicijs. Sedebam solus, quia amaritudinis repletus eram. Horrebant succo membra deformia, & squalida cutis situm Æthiopica carnis obduxerat. Quotidie lachryma, quotidie gemitus, & si quando repugnantem somnus imminens oppresserat, nuda humo vix ossa herentia collidebam. De cibis vero & potu taceo: cum etiam languentes monachi aqua frigida utantur.

da utantur, & colli-
Illeigitur ego, qui o-
ni ipse damnaueram
ferarum, sepe chris-
ora ieiunjs, & men-
por: & ante homi-
solitudinem reco-
xilio destitutus, ad
chrymis: crimo tor-
Hebdomadarum u-
confiteri infelicitat-
gome non esse, qu-
diem crebro iun-
cessisse verbis
te, tranquillitas.
si cogitationum
& mihi me iurati-
Sicubi concava
prærupta cernebat
miserrima carnis
Domnus, post m-
tes oculos, nonnu-
nibus angelorum
Post te, in odoror-
Vident autem
lescentis animu-
to posse, nihilq-
tionibus prote-
fortiores fidel-
soler, & ad mal-
vt quem aper-
superare non p-
sidians labefac-
uerus eum Ca-
hæreticos; qui
vel altero mo-
herent. Videl-
maxima spei

essent; & cum
plenis, contem-
pni germano,
orationibus ac
ipsum H. ero-
nagous m-
tum tumultus a-
potenter addi-
peritentie no-
eter alla m-
tu med. Qu-
toto li gescnte
i parau cepil-
tribunal p-
mi die nocte que
i morbotum vel
es: proles in
scorpiones, p-
rum solum mo-
brinter choros
id verò talibus
multo roboratus
pagnauerit, qui-
lantei carnem
ationibus lesum
hostis impet-
si ab ipomet,

tas. In illa et-
riora, nortidum
abam me Roma-
quia amaritudi-
ne nora d-
carnis obdormi-
tus. Et si quid-
efflorat, cula in-
de cios vero ig-
nauit: aqua r-
davi an-

da utantur, & coctum aliquid accepisse, luxuria sit.
Ille igitur ego, qui ob gehenne meritum tali me carce-
ri ipse damnaueram, scorpionum tantum socius &
ferarum, sepe choris inuerram puellarum. Pallebant
ora ieiunij, & mens desiderij esuabat in frigido cor-
pore: & ante hominem suam carnem premortuum,
sola libidinum incendia bulliebant. Itaque omni au-
xilii destitutus, ad Iesu iaccham pedes rigabam la-
chrymis: crine tergebam: & repugnantem carnem rationibus
Hebdomadarum in dea subtergebam. Non erubescio
confiteri infelicitatis mea miseriam: quin potius plango
me non esse, quod fuerim. Memini me clamantem,
diem crebro iunxisse cum nocte, nec prius à pectoris
cessasse verberibus, quam rediret, domino increpan-
te, tranquillitas. Ipsam quoque cellulam meam, quæ
si cogitationum mearum conficiam, perimescebam,
& mihimet iratus & rigidus, solus deserta penetrabam.
Sicubi concaua vallium, aspera montium, ripium
prærupta cernebam, ibi mea orationis locus, ibi tantum
miserrima carnis ergastulum: & ut mihi testis est
Dominus, post multas lachrymas, post cælo inheren-
tes oculos, nonnunquam videbar mihi interesse angeli-
nibus angelorum: & latus gaudensque cuxtabam.

Post te, in odorem unguentorum tuorum curremus.

Videns autem diabolus se nullo molimine ado-
lescentis animum dimouere ab arrepto propo-
sito posse, nihilque se aut morbis, aut carnis tenta-
tionibus profecisse, ad secretiores artes, quibus
fortiores fidelium animos quatere, ac decipere
solet, & ad malitiæ commenta postremo cōfugit:
ut quem aperta fronte veluti manifestus hostis
superare non posset, oculi e tanquam amicus, in-
sidiis labefactaret ac caperet. Incitauit enim ad-
uersus eum Campenses & Tarsenses, Semitianos
hæreticos; qui fidem eius impeterent, & vel uno,
vel altero modo vinculum iuuenem ad se pertraherent.
Videbant enim eum adolescentem esse
maximæ spei, & qui doctrina & sanctitate Græ-

Quid egerit
in varijs rē-
rationibus
constitutus.

Cantic. 8.

Hæretici ei
insidiantur.

cos omnes, qui eas & remotiores incolebant o-
ras, iam vinceret. Instant igitur apud eum, an-
tres, vel vnam potius confiteatur hypostasim.
Cautus ille, & ad insidias dæmonis exercitatus, se
vnam, si hypostasis nomine vnam: si verò perso-
nam intelligant, tres confiteri hypostasies asseuerat.
Non contenti illi sano iuuenis responso, ip-
sum hypostasis nomen effragitant, vt simplici-
ter vnamne, an tres hypostasies in diuina credat
esse natura, respondeat. Antiochena quoque Ec-
clesia, quæ in tres tunc partes diuisa atque di-
fcripta erat, rapere ad se illum oppido festinabar,
vnaquæque scilicet pro se pars. Meletius, in-
quam, Paulinus, atque Vitalis. Hi enim tres, su-
rum scilicet factionum Episcopi tunc erant. Ille
qui eò accesserat fundatus in ea petra, aduersus
quam portas inferi non præualituras Christus
promiserat, vt qui Romæ fidem baptismumque
susceperat, se id credere, quod Romana credit Ec-
clesia, constanter asseuerabat seque in ea qua na-
tus sic fide mori velle cunctis respondit. Illi vt eru-
ditissimum iuuenem ad se pertraherent, dicebant
& sese cum Romana pariter sentire Ecclesia, vt hac
voce allectus protinus succumberet. Verum ille
latentes suspicatus dolos, Romam ad Damasum,
qui tunc, tempore Valentis scilicet & Valentinia-
ni Imperatorum, Romanam administrabat Ecclesi-
am, semel iterumque literas misit; obsecrans &
multis eum precibus obtestans, vt quidnam cre-
dere, & cuiam in Antiochia ex tribus illis adhæ-
rere debeat, nunciare dignetur.

Interea illi nouis quotidie calumniis eum im-
petentes, ea de eo in vulgus sparsere mendacia,
vt. & virgines in monte Hermon degentes, ab eo
coeperint vehementer abhorrere. Alij verò sub Ga-
tholicorum nomine, cum tamen schismatici es-
sent, illum adeò acriter persecuti sunt, omni que
inhumanitatis genere ita affecerunt, vt ex exremo
tandem

Matth. 16.

*Interroga-
tus, respon-
det se id cre-
dere quod
Romana
credit Ec-
clesia
Epist. 57.
& 58.
Consult
Romanum
Pontificem in
reb. dubijs.*

*a Ad has
scribit Epi-
stolam cuius
initium.*

tandem eiecerint. E-
pistola ad B. Ma-
ra ait; Versa cogor
hoc hominum quæ-
permissis parat. Ho-
cient: primaq; vetera
de gentis potra sum
non seruat, pacem
cui vocor, Homosio-
ana imputatis argu-
gras, percella q; ver-
ab Ariano, merito
arguent fidem, ori-
placet, hereticum m-
pro, id est cum Dan-
fra: Quotidie expo-
Confiteor, vt volun-
dunt. Vnum tantum
cedo. Abruperunt p-
mos fratres. Ecce a-
melius esse dicentes
talibus Christianis
imbecillitas, & h-
do sugerem; verum
ueniat, obsecro, vt
dator hospitium:
Domini est terra &
lum, propter illos
beant, possideant.
Maulic autem
tur, quadricen-
nitate sese exerce-
diis, modò orat-
monachis & au-
inuisens: sed &
fluens, vt inde di-
verò ibidem an-
mentarium ip-

incolebant
apud eum, an
hypocritasim.
exercitatus, se
si verò perso-
nas a se
responsio, i-
simplici-
diuina credat
quoque Ec-
clesia atque di-
festinabar.
Meletius, in-
enim tres, su-
anc erant. Ille
tra, aduersus
uras Christus
aptissimumque
na credit Ec-
in ea qua na-
dit. Illi ut eru-
rent, dicebant
Ecclesia, ut hac
t. Verum ille
ad Damasum,
& Valentinia-
rabat Ecclesi-
obsecrans &
quidnam cre-
us illis adha-

ntis eum im-
mendacia,
gentes, ab eo
verò sub Ca-
chismatici es-
ent, omni que
t, ut ex cremo-
tandem

tandem eiecerint. Explicat hæc omnia ipsemet in
Epistola ad B. Marcū * Celedensē, ubi inter cæce-
ra ait; Versu cogor clamare vulgato: Quod genus
hoc hominum? quæque hunc tam barbara morem
permittit patria? Hospitio prohibemur arena: Bella
ciant: primaq; vetant consistere terra. Quæ iccirco
de gentili poeta sumpsimus, ut qui Christi pacem
non seruat, pacem saltem discat ab ethnico. Hareti-
cus vocor, Homousion prædicans Trinitatem. Sabelli-
ana impietatis arguor, tres subsistentes, veras, inte-
gras, perfectasq; personas indesessa voce pronūcians. Si
ab Arianis, merito: si ab orthodoxis, qui huiusmodi
arguunt fidem, orthodoxi esse desierunt. Aut, si eis
placet, hæreticum me cum Occidere, hæreticū cū Ægy-
pto, id est cum Damasio Petroq; condemnent: & in-
frā: Quotidie exposcior fidē, quasi sine fide renatus sim.
Confiteor, ut volunt, non placet: subscribo, non cre-
dunt. Vnum tantum placet, ut hinc recedam. Iam iā
cedo. Abruperunt partem à me anima mea, charissi-
mos fratres. Ecce discedere cupiunt: immo discedunt
melius esse dicentes, inter feras habitare, quam cum
talibus Christianis. Et ego ipse nisi me & corporis
imbecillitas, & hyemis retineret asperitas, iam mo-
do fugerem; verum tamen dum vernum tempus ad-
ueniat, obsecro, ut paucis mihi mensibus eremi conce-
datur hospitium: aut si hoc tardum videtur, abscedo.
Domini est terra & plenitudo eius. Ascendant soli cœ-
lum, propter illos tantum Christus mortuus sit: ha-
beant, possideant, glorientur.

Mansit autem in ea solitudine toto, ut scribi-
tur, quadrienio, incredibili quidem vitæ auste-
ritate sese exercens, & omne tempus modò stu-
diis, modò orationibus impendens; nunc ab aliis
monachis & anachoretis inuisus, nunc alios ipse
inuisens: sed & tantis spiritalis vitæ deliciis af-
fluens, ut inde discessisse sæpè pænituerit. Scripsit
verò ibidem annos iam natus plus minus 30. Cō-
mentarium in Abdiam Prophetam, & Pamina-
chio

Charta exi-
guitas Epist.
39. Epistol.
77.
* Chalci-
densē.

Multa pati-
tur à plen-
do Christi-
anis.

Psal. 33.

chio dicatuit; quem tamen post alios triginta annos, cum minus placeret emendauit. Egressus ab eremo, vel verius hæreticorum persecutionib. inde electus, Antiochiam Hierosolymamq; iuuenis iā repetiit. Adhæsit autem Antiochiæ ex tribus illis qui tunc illam diuexabant Episcopis, Paulino; quod ita à Damaso, ad quem ea de rescripserat, iussus fuerat. Neque tamen ibi consistens, monachi aut solitarij hominis professionem omisit. Nā et si loca vel discendi, vel silentio & quieti vacandi causa sæpius mutaret, ipsum tamen monachi animum non mutauit: sed literis & precibus semper intentus familiarem hominum congressum, quoad fieri potuit, semper deuitauit.

Vixit Antiochia vt monachus.

Ordinatur illic presbyter.

Epist. 61.

Gregorius Nazianzenus Episcopus Constantinopol. eius preceptor.

Concilium Roman. celebratur.

Cæterum Antiochiæ triginta plus minus annorum vir ad presbyterij dignitatem à Paulino euectus est sanè inuirtus, ea tamen conditione vt nulli adstrictus esset Ecclesiæ; quippè qui sic consentiret in clerum asciri, vt tamen noller deferere esse monachus, sed pro animi arbitrio liber, quo vellet pergeret: nec vnquam passus fuerit alicui adscribi titulo. Neq; semper Antiochiæ, sed partim etiam Hierosolymæ, in agris tamen & solitudinibus, versatus est; immò & tunc ab eo Bethleë electa & habitare cœpta. Sed & hoc tempore Constantinopolim quoque contendit, vt Gregorium Nazianzenum, doctrinæ & sanctitatis fama celeberrimum audiret; quem & idcirco præceptorem suum meritò gloriatur. Apud quem existens tractatum de visione Isaïæ conscripsit, Imperij habenas Theodosius senior adhuc moderabatur, & Apostolicam sedem Romæ administrabat Damasus; cum ob alias, tum Antiochenæ præcipuè Ecclesiæ dissensiones, oēs Occidentis Orientisq; Episcopi Romæ euocantur. Accesserunt inter alios ed Paulinus Antiochiæ (à quo presbyter ordinatus fuerat Hieronymus) & Epiphanius Salaminæ, Episcopi; ambo viro sancto amico, & arcto spiritus

ritus vinculo copulatus & magui nominis. tum quod Damascenus Antiochenis dissidens dicitur esset; & fortè finit, literæque in terram Romanam ueniret. gressus, coepit reuiuere nutritus, edoctus & postolorum martyrum, cum à grammateo obire solebat. um olim condiscipulus ex facie, tum eina postea sibi fideli quàm charus, & incredibile. Nouerem de gentem sæpè ad eum misissimò, Antiochiæ partem; vt qui ei multas epistolas & quælibet; nouerat eximibitate, & miraatur ex Vrbe ad eum promerendo vitæ tronæ castæ illustri sbyteri possunt; a comitas & vitarum iam viderit pueri petiisse, quod a vitam audierit, ora, Commendatatem; aliquis or in eo linguarum rum admiratur pariter prædicaret solus Hieron

lios triginta
egressus
electionib.
manq; iuueni
hiz ex tribus
copis Paulino
de se scripserat.
nillens, mona
nem omisit. Nā
& quieti vacan
amen monachi
& precibus sem
congressum,
bit.

plus minus an
em à Paulino e
a condicione vt
pè qui sic con
nollet deferere
tio liber, quo
us fuerit alicui
chie, sed parum
en & solitudin
eo Bethleē ele
tempore Con
vt Gregorium
tatis fama cele
o præceptorem
em existens tra
l, nperij habere
capatur, & A
itabat Dama
ne præcise
tens Orientiq;
Teracinter Ali
prelo, ter ordi
hymus Sathan
nici, & arcto spi
ritus

ritus vinculo copulatis; quibus visum est Latinum Venit Ro-
& magni nominis iuuenem secum ducere: præfer- mā cū Pau-
tim quod Damaso multis ex causis notus. & de lino Antio-
Antiochenis dissidiis apprimè instructus & cru- chia & Epi-
ditus esset; & fortè ipsemet Damascus eum accer- phanio Sa-
sivit, literæque Imperiales inuitum ac reuinen- lamina E-
tem Romam venire coegerunt. Igitur Urbem in- piscopis.
gressus, cœpit reuiscere loca, in quibus à pueritia
nutritus, edoctus & baptizatus fuerat; reuiscere A-
postolorum martyrumque templa, quæ olim pu-
er, cū à grammaticæ ludo vacaret, venerabun-
dus obire solebat. Inuenit hic Pammachium, su-
um olim condiscipulum; inuenit alios, tum vete-
res ex facie, tum ex sola sanctitatis & doctrinæ fa-
ma postea sibi factos amicos. Damaso autem
quàm charus, & quàm dilectus fuerit, dictū est
incredibile. Nouerat enim iuuenem iam tunc in
eremo degentem, ex literis & tractatibus, quos
sæpè ad eum miserat; nouerat & egressum ab ere-
mo, Antiochiæ primū, mox Bethleem manen-
tem; vt qui ei munera sæpè mittere, & qui ab eo
epistolas & quæstionum solutiones recipere sole-
bat; nouerat ex ingenti fama, quæ de eius vitæ pro-
bitate, & mira abstinentia ferebatur. Concurri-
tur ex Vrbe ad eum vndique, & vterque sexus in
promerendo viro secum acriter certat. Non ma-
trona castæ illum dimittere, non ciues, non præ-
sbyteri possunt; aliis sanctitas, aliis doctrina; aliis
comitas & vrbinitas placent. Ille, quod Romæ
iam viderit puerum tunc optimæ spei, animo re-
petit; ille, quod austeram in eremo ab eo exactam
vitam audierit, attentè vultus contemplatur &
ora. Commendat in eo aliquis presbyterij digni-
tatem: aliquis orationis prædicat puritatem; hic
in eo linguarum scientiam: alter sacrarum litera-
rum admiratur cognitionem; pariter suspiciunt,
pariter prædicant, & extollunt omnes; & breui-
ter solus Hieronymus inuenitur, in quo omnium
oculi,

Visitat loca
sacra Roma.

Magno stu-
dio colitur à
Romanis.

oculi, omnium desigantur obrutus: & in quo vultus totius cleri populi que vota suspirent.

Potro Damasus videns sibi, velut alterum paululum Petro adiutorem in Urbem venisse, remissis ad sedes proprias Episcopis, Hieronymum, ut sibi in Ecclesiasticis causis inferiret, & partem Pontificij oneris sustineret, secum retinet; res fidei & opera Roma. omnes quaestiones religionis, ei, uti vnde quaque doctissimo & maxime orthodoxo demandat. Cui functioni strenue viriliterque vir sanctus insistens, non propterea arctam suam viuendi, & in precibus quotidie coram Deo assistendi omisit consuetudinem. Et quia presbyteri munere insignitus erat, in celebratione

Affidus in celebratione cruentum Christi sacrificium, quod in cruce peractum fuit, Deo pro salute omnium iugiter offerebat.

Cassula & Calix S. Hieronymi Nouit hoc Roma, quae diu sacrificij seruauit casulam, & adhuc eius calicem seruat, populoque reuerenter in memoriam tanti viri ostentat. Quin & cum in vindicando Dei honore, & Ecclesiae pulchritudine asserenda nemini cederet, tum cuncta Ecclesie munia ut honeste ac sancte peragerentur effecit: quicquid etiam boni vel Antiochie (a qua Petrus

Eius Res gestae Roma. Apostolorum Princeps Romam venerat) vel Hierosolymae (vbi Ecclesiam quoque idem fundauit, & Iacobo gubernandam postea reliquit) esset: ut Romae quoque (vbi Petri sedes manet) obseruaretur procurauit.

Longum nimis foret alia omnia singulatim hic referre, quae toto triennio, quo Romae ipsum morari contigit, ad decorem & utilitatem vniuersalis Ecclesiae fecit, ordinauit atque conscripsit. Et quidem inter alios exantlatos labores, Heluinium atque Louinianum impurissimos homines ac virginis hostes acerrimos egregie compescuit, ac luciferianos confutauit. Paulinianum adolescentem fratrem suum, qui post eius in Syria secessum natus fuerat, in urbem aduocauit, ut eum melioribus literis & sanctioribus pariter moribus imbueret. Praeterea multos vitis & scelerebus, acutissime viuetos con-

Urbem & Sacerdas Sedes exornauit.

Harelicos compescuit.

Multos Romanos in aemulatio.

uertit, & inatratonaxit propofitū. Inula, Albina, Marcel, exieris praestantiamater que mutatur & finchens vita.

Cū tot haec ac tū & omnium ore dmaretur, clenci (ta) in quorum vici laici, quos sepe re debarur, exēplo sardie, & viliores re here cōperit, e diuites matronas sanctioris vitae pnam explede ligitus est, quōd facili gerulus, qui se ne Paula vel vidisse, processit, ut vilis super ea re exami se, quod prius di tormentis, quem mauera, Moritu occasionem reg Pontificis morte cutione commo sanctorum com portu conscendi Peloponnesi pron lescemtem fratre lens, Hierosolym em. Non multo & Melania Mar imitara virginib uigatione secuta appulit; deind

uertit, & in atronas plurimas ad sanctioris vitæ duxit propositū. Inter quas Marcella, Melania, Asella, Albina, Marcellina, Felicitasq; celebratur, sed cæteris præstantior Paula Eustochij & Basilæ mater. quæ mutata veste monasteriū est ingressa, & sanctioris vitæ propositū præclare adimpleuit.

Cū tot hæc ac tanta vir sanctus Romæ perageret, & omnium ore dignus summo Pontificatu acclamaretur, clerici (et mortaliū vita semper incerta) in quorum vitia ille sæpè inuectus fuerat, & laici, quos sæpè reprehenderat, & quod durius videbatur, exēplo sanctioris vitæ & offuscabat quotidie, & viliores reddebat. Hieronymi famæ detrudere cœperūt, capta occasione, quod nobiles ac diuites matronas lucri & amoris inhonesti causa, sanctioris vitæ prætextu deceperat, & Hierosolymam explendæ libidinis gratia ducebat. Subornatus est, quod facilius res crederetur, quispiā rumigerulus, qui se nescio quid inhonesti de sancto cū Paula vel vidisse, vel audisse assereret; eoq; factum proceffit, vt vilis ille hominū capus questionib; super ea re examinandus subiiceretur. Negauit ille, quod prius dixerat, & in fontem clamauit in tormentis, quem antea tanquam scelestum infamauerat. Moritur interea Damascus. Hieronymus occasionem regrediendi Hierosolymam: cū ex Pontificis morte, tum ex impia hominum persecutione commodè nactus, relicta Roma, magna sanctorum comitate caterua, nauem in Romano portu conscendit, & per Siciliæ & Italiæ fauces, Peloponnesi promōtorā, & Cyprū nauigans, adulescentem fratrem secū ducens, Antiochiæ appellens, Hierosolymā & suā lætus reuertitur Bethleem. Non multo post Paula eum Eustochio filia, & Melania Marcellini Consulis nepte, multis comitata virginibus eō aduenit. Nā Hieronymi nauigatione secuta, post Cyprum Antiochiæ primū appulit; deinde sancta Palestina terra lustrata, Bethleem

Multos pariturus Romæ vir sanctus obrectatos.

Hieronymi fama ab a multis eius detrahitur.

Relicta Roma, Bethleem reuertitur.

*S. Paula cum
Eustochio
& alijs vir-
ginibus eum
sequitur.*

*Qua ibi a-
discavit.*

Epist. 112.

*Sanctissimā
ducit in
Bethleem
vitam.*

Bethleem, ibi perpetuò Christi militiæ inserui-
tura, contendit. Mansit autem ibi per triennium
satis angusto hospitio: quousque latius sibi su-
isque virginibus extruxit monasterium. Condi-
dit etiam & aliud; vbi Hieronymus & viri degē-
rent, & diuerforium hospitibus ad ea loca pietatis
& religionis ergò confluentibus. Erat enim
Paula diuitiis inclita, & Nicopolis in Aethiaco li-
tore posita, ad eius, veluti quæ ab Agamemnone
descendebat, possessionem maximè pertinebat.

Ipse autem Hieronymus, qui usque ab adole-
scentia monachi egerat vitam, die noctuq; studiis
nunc legendo, nunc scribendo, vacabat, & cum a-
liis fratribus in monasterio labore desudabat; vi-
uebat in paupertate, & (vt Rufinus ipse testatur)
pecunias nec habebat, nec habere volebat, sed te-
nui victu, vestituq; contentus in cellula latebat:
sacerdotiū nec ambiens, nec humilitate damnata
Episcopatum auro redimere festinans. Hospitio
omnes tanta benignitate excipiebat, vt etiā pedes
illis lauaret; solos detestans hæreticos; quos in-
tantum persequabatur, vt coram eo hæreses, ve-
luti coram Sole nebulæ, euanescerent. Sanctam i-
gitur in sua Bethleem rursus inchoans vitam, &
veluti nouus quidam miles ad certamina labo-
resque confurgens, corpus ieiuniis macerare, mē-
tem studiis, spiritum pascere oratione. Vbi oratio
deficit, lectio: vbi lectio, oratio incipit. Somnus
non ad delicias, sed ad naturæ caput necessitatē;
in duro non in molibus, cubat: & vili pallio, non
precioso ac nitido tegitur indumento. Ex ore ni-
hil, nisi sanctum, nisi castum procedit; quodecunq;
ex eo audieris, Christi sermo est: & in ipso quoque
silentio Deum loquitur. Sed præter omnem tam
animi, quam corporis sanctitatem puritatemque;
quibus veluti præclara lux quædam mundo irra-
diat, studiis, nunc aliquid vertendo, nunc conuer-
tando, incumbit; summa conuictione in eo ela-
borans;

borans, vt extirpat
à perfidorum insu-
persus, nihil non
remitit, sed & Did-
lim Athanasio & A-
que ob doctrinæ m-
vt & eum videret,
habebat, ab eo solu-

Reuersus vero
rosolymam & Beth-
bore & impendio
nina, Hebræum pr-
barenim ille ludm-
mi, qui in tenebris
à Iudæis resciretur
leem veniens Hie-
nim pretio eum,
Hilce studiis acti-
ineptē quā imp-
m-illo Christo, seq-
lectionibus; pulch-
pisse existmans, s-
ret: Non hunc, sed B-
olores anser obste-
etorumque homi-
Sed vir sanctus n-
Ecclesiæ, eius lin-
rum librorum re-
hoc studium omi-
ruditiisimis omni-
vt cuncta illius l-
Scriptura memini-
quod absens audi-
Crescebat hoc
nasterium; quo-
dem degentibus
tus tamen vndic-
chorum erat cor-

borans, vt extirpatis cunctis hæresibus, Ecclesiam à perfidorum insidijs liberet. Canis iam totus aspersione, nihil non modo ex studiorum assiduitate remittit, sed & Didymum illum Alexandrinum olim Athanasio & Antonio admodum charum, atque ob doctrinæ magnitudinem celeberrimū adit, vt & eum videret, & dubiorum, quæ in Scripturis habebat, ab eo solutiones audiret.

Vadit Alexandria, vt consulat Didymum in dubiis scripturæ.
Epist. 65.

Reuersus verò ab Alexandria, rursusque Hierosolymam & Bethleem suam repetens, magno labore & impendio Barrabanum, seu verius Barhanina, Hebræum præceptorem noctu audit. Timebat enim ille Iudæos: proptereaque instar Nicodemi, qui in tenebris Christum adiit, clam, ne factum à Iudæis resciretur, hoc est, noctu tantum, Bethleem veniens Hieronymum edocebat: magno enim pretio eum, vt illuc accederet, conducebat; Hisce studijs acriter intento, Ruffinus non minus ineptè quàm impiè obieciebat, quòd Barrabam, dimitto Christo, sequeretur, & Iudaicis incumberet lectionibus; pulchrè sibi ex Euangelio lusum accepisse existimans, si cum Iudæorum populo clamaret: Non hunc, sed Barrabam; vir ipse, qui velut inter olores anser obstreperet, & semet sanctorum, doctorumque hominum numero auderet immiscere. Sed vir sanctus nihil ea Ruffini motus calumnia, vt Ecclesiæ, eius linguæ adiumento genuinas sacrorum librorum relinqueret versiones, non modò hoc studium omisit; sed etiam cum Hebræorum eruditissimis omnem Palæstinæ terram circumiuit, vt cuncta illius loca, situs ac regiones, de quibus Scriptura meminit, proprijs collustraret oculis, & quod absens audierat, præsens videret.

Magno studio perdisceit linguam Hebræam.
Ioan. 3.

Calumniatur hoc eius studium Ruffinus.

*Matth. 27.
Lucæ 23.*

Crescebat hoc eodem tempore in Bethleem monasterium; quod licet pro viris virginibusque ibidem degentibus satis capax esset habitaculum, tantus tamen vndique ad ea loca pietatis causa monachorum erat concursus, vt diuersorium magis amplum

Multum sub eo crescit monachorum numerus.

plum Hieronymus ædificare cogitauerit. Mittit propterea Paulinianum sibi germanum in patriam, iam à Gothis vastatam, vt semirutas villulas, quæ barbarorum effugerant manus, & parentum communium venderet census. Quod cum præstitisset, Palæstinam reuersus est.

S. Hieronymum falso à Ruffino tanquam Origenista diffamatur.

Hoc tempore inimicitia, quæ olim erant ex causa fidei cum Ruffino, & sopita, non extincta fuerant, in apertas contumelias eruperunt. Dum enim ille Hieronymum secum in hæresis suspicionem, veluti Origenista esset, trahere suis præconijs conatur, & vir sanctus se ab huiusmodi infamia extricare cunctis viribus quærit, necesse fuit apertè in hostem procedere, & amicitiam ab adolescentia cum Ruffino contractam, religionis causa penitus scindere. Insurgit propterea acriter vir sanctus in Ruffinum, & cunctis viribus insidiantem sibi præterit hostem; & non tantum in refellendis falsò vitæ obiectis criminationibus, quàm in abigenda à se hæresis infamia occupatur; tantaque indignatione huius materiam defensionis suscepit, vt stylum, iam ob omnia à multis annis gentiliū literarum studia languentem, & propter Hebraicæ linguæ barbariem quandam vitiatum, quasi tunc à rhetorum schola egressus esset, ita ornatè acutèq; exaceruit, vt Ruffinus postea ne inter doctos quidem haberi cœperit.

S. Augustinus scribit S. Hieronymo.

ad oraculum vndiq; concurrebatur) & se Hieronymi comparatione tanquam nouum quendam in Ecclesiasticis studijs militem esse cognoscens, contrahendæ amicitia causa ad eum scribere incipit; inter-

Interrogans ab eo mo detulit, vt se libros dicauerit; & quæ sunt de origine propter locorum proficisci ad discendum misit ad eum, qui multa ab Hieronymo & profuturum quod profuturus morte tuit.

At non solum orbis senem venerat eum inuisitavit; mansissetque, præter studiorum tidie aduenienterbat, tanta charitatuaret. Ad decrepam venerat ætate studijs remittens, quam ad legendum rat in corpore, ieiunio spiritus, tantum in deo deo, supplebat. ditatio mentem nem à corporeis quandam a nexilum spectare ac propinquabat, ita vt mortem, de ad cælestia, à cæ lutionem, in emembra, sed an iam casuro, me batur; nec illi, v neclute animus porcum onus

Interrogans ab eo quædam; tantumque Hieronymo detulit, vt scripta sua illi discutienda miserit; libros dicauerit; & quæstiones aliquot, præsertim quæ sunt de origine animæ, ab eo petierit; & quia propter locorum distantiam & animarum curam proficisci ad discendum in Berhleem non poterat, misit ad eum, qui sua vice quæreret, & discerent multa ab Hieronymo, Paulum Oresium, Alipium, & Profuturum quondam presbyterum; qui tamen Profuturus morte præuentus, eo peruenire non potuit.

At non solum Augustinus, sed totus terrarum orbis senem venerabatur. Seuerus Sulpitius propterea eum inuisit: & sex mensibus cum eo mansit; mansissetque, vt ipse ait, perpetuò, si potuisset. Præter studiorum & orationis occupationem, quotidie aduenientes ad ea loca Christianos excipiebat, tanta charitate, vt pedes etiam singulorum lauaret. Ad decrepitam & vltimam propemodum iam venerat ætatem, cum nihil quidquam operæ à studijs remittens, non minus ad orandum alacris, quàm ad legendum promptus surgebat. Mirum erat in corpore, ieiunijs & ætate consumpto, tantum spiritus, tantum vigere fortitudinis. Quod corpori deerat, supplebat animus, & sacrarum rerum meditatio mentem quotidie recreabat. Videres hominem à corporeis vinculis absolutum, veluti auem quandam à nexibus expeditam, nihil aliud nisi cælum spectare ac petere; & quanto magis morti appropinquabat, tanto plus in eo spiritus excitabatur; ita vt mortem, demigrationem quandam à terrenis ad cælestia, à caducis ad æterna, non naturæ dissolutionem, in eo crederes. Languiebant quidem membra, sed animus vigebat; & in corpore iam exanillatos iam casuro, mens semper cælestia cogitans excitabatur; nec illi, vt cæteris euenire solet, vnà cum senectute animus frigescerebat: sed citò tanquam corporeum onus depositurus, alacrior ad finem tendebat.

Stadium hospitalitatis in S. Hieronymo.

Post multos labores, lectus ad patriam cælestem aspirans.

§§§ a

debat.

debat. Sciebat se cursum suum benè peregrisse, fidem servasse, & in omnibus vt strenuum militem sub Christo duce fecisse stipendia. Propterea ad coronam illi repositam, lætus gaudensque properabat: & veluti imbris multis ac procellis exagitatus, oppressusque viator, æternum quietis, quo se reciperet, tectum optabat; & post bellorum turbines, & varias mundi pelagi iactationes, quietum cælorum portum ingredi, & amœnum hortum incolere desiderabat; & quò magis se illi appropinquare cernebat, eò lætior incedebat.

*Incidit in
infirmi-
tatem.*

Igitur vir sanctissimus cœlestibus semper æstuans cogitationibus, in leuem tandem incidit febriculam; quæ illum iam in carne sua præmortuum dum diuexaret, reputabat animo, mundi, quas pertransierat, miseras omnes; quibus tempestatibus iactus, quibus persecutionibus exagitatus fuerit; quomodo in hac vita nihil certum, nihil beatum inueniretur. Orbis dominam concidisse Romam, vrbes potentissimas redactas in cinerem considerabat. Quid non exire ex his miseris, & in amplexus sponsi volare ille cuperet? quid non corporis abiecto carcere, expeditum in cælum tendere? Aderant iuxta eum monachi, & Christo dicatæ virgines, & ex varijs sanctorum locorum yndique, qui ad talis viri exitum confluxerant, homines; quos omnes ille læto & alaci vultu ad humilitatem, patientiam, charitatem, cæterasque hortabatur virtutes; & lamentantes, nè sibi cælestem inuiderent patriam, precabatur; quando se nihil aliud optasse semper aiebat, quàm ad eum peruenire diem, vnde illi ad cælestem beatitudinem aditus daretur.

*Obdormit in
Domino.*

His & huiusmodi verbis sanctos omnes, qui aderant, postquam est adhortatus, versus ad sponsum, quem sibi iam adesse videbat, illi spiritum suum placidissimè reddidit: multis claris miraculis. Humatus in Bethleem fuit, exequijs illi ex Christiana religione, ritè antea celebratis. Transla-

tus

tus inde postea Ro-
uatoris nostri præ-
quo præceptoris e-
agitur. Iacet autem
nio maior, & quæ-
Exquiliis; proprii
altari, vbi sacra
clesia S. Mariæ M.

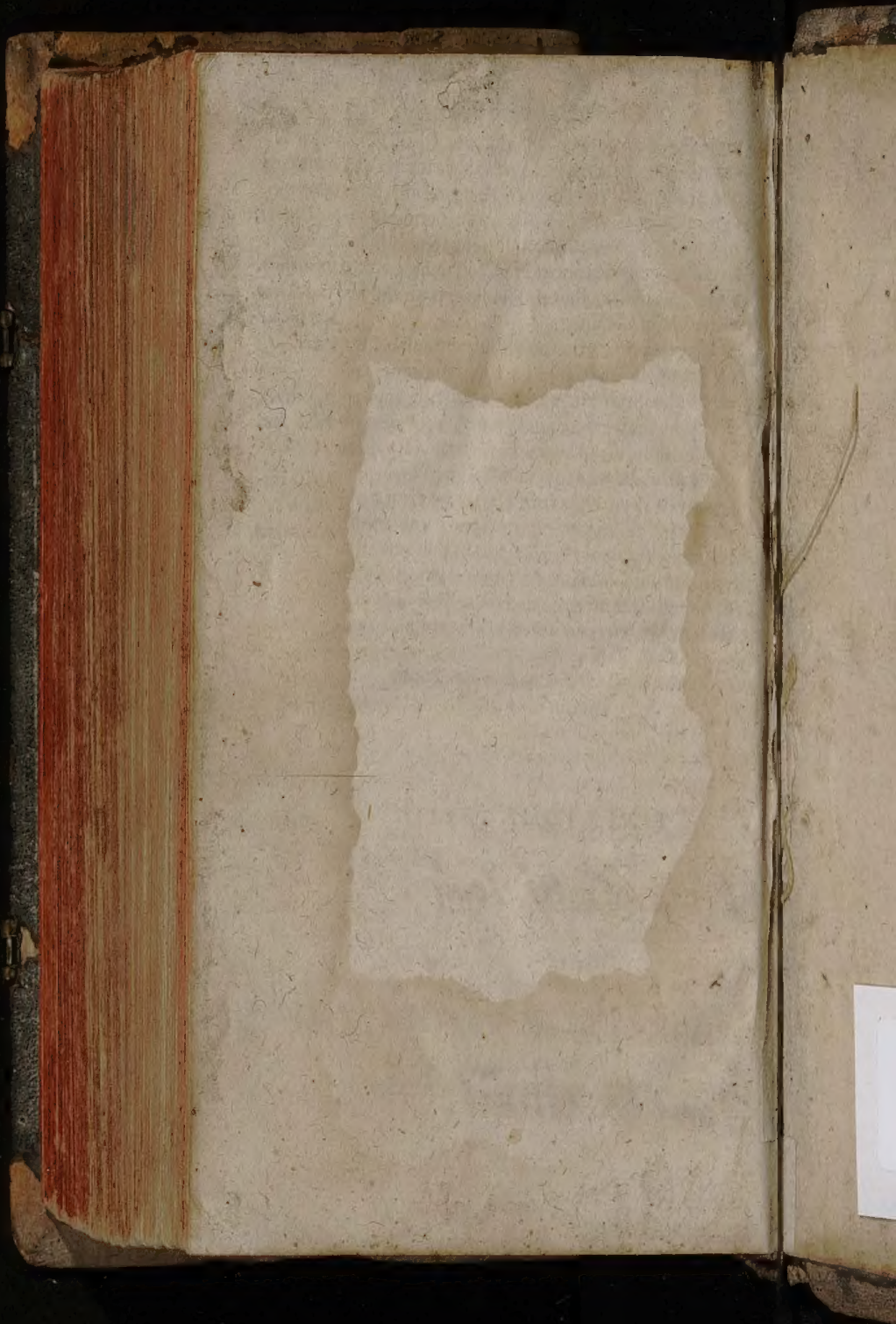
Ceterum quocum-
nem tanquam ab-
uerà à Gerasimo
nius) hieroglyphi-
cius, quasi leoni
SYRIÆ solitudine
ter eximia ea op-
ria alia insignia
Plura quoque ex
virovum quiden-
li, Augustini &
ter & mendacite-
giè Tom. 4.
tur: super

FIN.

tus inde postea Romam est, vna cum Christi Sal-
uatoris nostri praesepio 7. Idus Maij, eo scilicet die, Hieronymi
quo praeceptoris eius Gregorij Nazianzeni festum cum prae-
agitur. Iacet autem beatissimus vir omni prae- pio Domini,
nio maior, & quem cuncta suspirent secula, super Romam
Exquilias; proprio ei iuxta Praesepe Domini erecto translatus.
altari, vbi sacra adhuc eius seruatur tunica, in Ec- Tunica eius
clesia S. Mariae Maioris. Roma asser-

Ceterum quod viro sanctissimo antiquitas Leo- uatur.
nem tanquam ab eo curatum adpinxit (cum id re-
uerà à Gerasimo Abbate actum testetur Sophro- Cap. 107.
nius) hieroglyphico significauit, vehementem Prato Spir.
eius, quasi leonis, in haereticos rugitum, vel vastam
Syriae solitudinem quam inhabitauit. Porro prae- Multa con-
ter eximia ea opera, quorum Catalogus extat, va- fecta de S.
ria alia insignia, quae interciderunt, conscripsit. Hieronymo.
Plura quoque extant de eius vita & rebus gestis, sub
viroorum quidem clarorum nomine, Eusebij, Cyril-
li, Augustini & incerto quodam auctore impuden-
ter & mendaciter conficta; quae cum prolixè & egre-
giè Tom. 4. & 5. Annal. C. Baron. refuten-
tur: superuacaneum duximus eorum
ulterius hic memi-
nisse.

FINIS TOMI TERTII.

Biblioteka Jagiellońska

stdr0029886

